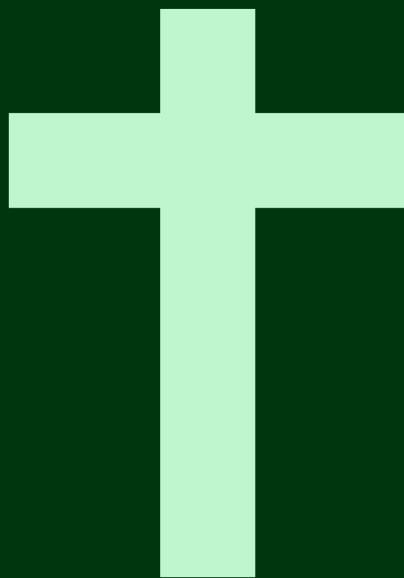

Ī niuucari tĭ jejcua, tĭ ajta jime'en ra'axa
a'ijna ĩ tavastara'a, ĩ Ciriistu'u tĭ ji'i Jesús
tĭ tu'irájtuaa

New Testament in Cora, El Nayar Presidio De Los Reyes; crn
(MX:crn:Cora, El Nayar)

**I niucari ti jejcua, ti ajta jime'en ra'axa a'ijna i tavastara'a, i
Ciriistu'u ti ji'i Jesús ti tu'irájtuaa**

New Testament in Cora, El Nayar Presidio De Los Reyes; crn (MX:crn:Cora, El Nayar)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cora, El Nayar

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cora, Presidio de los Reyes [crn], Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cora, El Nayar

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
10f6cd13-ea38-5c62-beee-25cf942ce3aa

Contents

San Mateo	1
San Marcos	81
San Lucas	133
San Juan	218
Los Hechos	280
Romanos	354
1 Corintios	390
2 Corintios	419
Gálatas	440
Efesios	452
Filipenses	463
Colosenses	471
1 Tesalonicenses	479
2 Tesalonicenses	486
1 Timoteo	490
2 Timoteo	500
Tito	506
Filemón	511
Hebreos	513
Santiago	538
1 San Pedro	547
2 San Pedro	557
1 San Juan	564
2 San Juan	573
3 San Juan	575
San Judás	577
Apocalipsis	580

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Mateo jíme'en í Jesuciriistu'u

*A'imej í vaújsimua'aci'istemua'ame'en a'ijna í Jesús
(Lc. 3:23-38)*

¹ A'ii mú a'ín pú'een í vaújsimua'ame'en a'ijna í Jesús, ti ajta i'i Ciríistu'u í ti a'imej jetze airáane a'ijna í David teecan, ajta a'ijna í Abraham teecan.

² Abraham pu rape'eric'a'a a'ijna í Isaac. Ajta a'ijna í Isaac, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Jacobo. Ajta a'ijna í Jacobo, a'íi pu títi'iríjmua'a já'araa a'ijna í Judá, majta seica í mej ihuáamua'ame'en pú'een í Judá. ³ Ajta Judá a'imej pu títi'iríjmua'a já'araa, í mej miyen ánte'aruajca'a tijín Fares, ajta a'ijna í seíj Zara. Ajta í hua'anáanaci'i, ayée pu ántehuaaca'a tijín Tamar. Ajta a'ijna í Fares, a'íj pu típe'eri já'araa í Esrom. Ajta Esrom pu rape'eric'a'a í Aram.

⁴ Aram pu rape'eric'a'a a'ijna í Aminadab. Ajta Aminadab pu rape'eric'a'a a'ijna í Naasón. Tí'ij jí Naasón típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tijín Salmón.

⁵ Ajta a'ijna í Salmón, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Booz. Ayee pu ántehuaaca'a í náànajra'an í Booz tijín Rahab. Ajta a'ijna í Booz, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Obed. Ajta ayén ántehuaaca'a í náànajra'an a'ijna í Obed tijín Rut. Ajta a'ijna í Obed, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Isaí.

⁶ Isaí pu rape'eric'a'a a'ijna í David, í ti ajta te'enteájrupi í rey jime'e. A'ijna í David teecan, jamuan a'ijna ti ajta íra'ara'an pú'eene'e a'ijna í Urías, a'íi mú típe'eri muá'araa a'ijna ti ayén ántehuaa já'araa tijín Salomón. ⁷ Salomón pu rape'eric'a'a a'ijna í Roboam. Ajta a'ijna í Roboam, a'íi pu pé'ericira'an pú'eene'e í Abías. Ajta a'ijna í Abías, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Asa.

⁸ Asa pu rape'eric'a'a í Josafat. Tí'ij jí Josafat típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tijín Joram. Ajta a'ijna í Joram, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Uzías. ⁹ Ajta a'ijna í Uzías, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Jotam. Ajta Jotam pu rape'eric'a'a a'ijna í Acáz. Ajta á'iyen a'ijna í Acáz típe'eri já'araa a'ijna í Ezequías.

¹⁰ Ezequías pu rape'eric'a'a a'ijna í Manasés. Ajta Manasés pu rape'eric'a'a a'ijna í Amón. Ajta a'ijna í Amón, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Josías. ¹¹ Ajta a'ijna í Josías, a'imej pu títi'iríjmua'a já'araa í Jeconías, majta a'imej í mej ihuáamua'ame'en pú'eene'e a'ijna í Jeconías.

Tí'ij Josías títi'iríjmua'a já'araa, seica mú mú a'uvé'uju'un. Mat'íj mi a'imej a'uví'ití í mej Israel a'uchéjme'ecaa. A'uu mú já'ahua'a huaja'uví'ití seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Babilonia. ¹² Mat'íj miyen huaja'uví'ití, aj pu'i Jeconías seíj típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tijín Salatiel. Ajta a'ijna í Salatiel, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Zorobabel.

¹³ Zorobabel pu rape'eric'a'a a'ijna í Abiud. Tí'ijtá'i a'ín Abiud rape'eri já'araa a'ijna í Eliaquim. Ajta a'ijna í Eliaquim, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Azor. ¹⁴ Ajta a'ijna í Azor, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Sadoc. Ajta a'ijna í Sadoc, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Aquim. Ajta a'ijna í Aquim, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Eliud.

¹⁵ Ajta a'ijna í Eliud, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Eleazar. Tí'ijta'i a'ijna í Eleazar típe'eri já'araa a'ijna í Matán. Ajta, a'ijna í Matán, a'íi pu rape'eric'a'a a'ijna í Jacobo. ¹⁶ Jacobo pu rape'eric'a'a a'ijna í José, a'ijna ti María tévi'itine'e. A'ii pu a'ín pú'een ti náànajra'an pú'eene'e a'ijna í Jesús, í mej miyen rata-muá'amua tijín Ciríistu'u.

17 A'íj mú jín miyen ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua í mej jetzen airáane a'íjna í Abraham teecan. A'íi pu a'íin pú'een í tu'uvé'eteajti a'íjna í David. Majta miyen che'atá mena'a ará'axcaa a'íime í mej huá'a jetze airáane a'íjna í David teecan. A'ímej mú a'uví'ití a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a a'ujna já'ahua'a Babilonia. Ayee mú che'atá mena'a ará'axcaa tamuáamuata'a japuan muáacua tí'ij huanú'ihuaca'a a'íjna í Ciríistu'u.

Tí'ij Jesús huanú'ihuaca'a

(Lc. 2:1-7)

18 Ayee pu éeni'ici'e huanú'ihuaca'a a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u. A'íi pu náanajra'an, a'íjna í María, pu'uri huataúra'acaa í runiuuca jíme'e ti ij huatéviche'en a'íjna jamuan í José. Matí'ij caí xí naími'i huaté'eca'a, aj pu i a'utaseíjre í pa'ari'i jucáara'an jetze. A'íi pu ayén ráaruu jíme'en í muári'eri'ire'ara'an a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

19 Ajta nu'u a'íin ti ratévi'itíné'e a'ame, a'íjna í José, rí'i pu tí'itevistaca'a. Capu raxí'leve'eca'a ti ayén puajtzi raatá'an mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite. Mí ajta, a'íi pu ayén raxí'leve'eca'a ti mé rúurieni avíitzi jíme'e. 20 Tí'ij raaxí'epi'intare ti ayén huárini, aj pu'i seíj tevi huataseíjre í jemin í cutzí tzajta'a. A'íi pu a'íin pú'een seíj ti tí'ivaire'e í ta japua. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—José, mú'ee pej i'í huáacixa'ara'an í David teecan, capej rátziiine'e pej rá'anvi'itín a'u pe é'eche a'iné í ti a'utaseíjre í jucáara'an jetze, a'íj pu jíme'en huanéj í muári'eri'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. 21 A'íi pu teáatacan tíyaúj a'ame. Ayee xu nu'u raatámua'ati tíjín JESUS, a'iné a'íi pu a'íin pu'éene'e a'ame í ti huá'a japua niuuni í rute'testemua'a í mej meri auteájturaa í Dios jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

22 Ayee tiuju'uríj ti ij ayén te'araúrasten a'íj ti ajmí'i tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í tavástarala jetze me'ecan. 23 Ayen tíjín: Pa'ari'i pu nu'u huataseíjre'esin í jucaatze'en a'íjna jetze í 'íita'a ti caí xí ja'atí ratévi'itín.

Tíyaúj pu nu'u a'ame teáatacan.

Aj mú mi miyen raatámua'atzi tíjín Emanuel.

A'íjna niucarijra'a tíjín Emanuel, ayée pu huataújmu'a'a tíjín: Dios pu ta jamuan yé huaca.

24 Tí'ij huáji a'íjna í José, aj pu i ayén huaríj a'íj ti tiraatá'ixaa a'íjna í ja'ati ti ta japua tí'ivaire'e. Tí'ij jí ya'uví'ití í ruche. 25 Mí ajta, capu jamuan huáhuui ajta caí huanú'ihuaca'a a'íjna í pa'ari'i ti teáata'a. Matí'ij mí miyen raatamuá'a tíjín JESUS.

2

Matí'ij u yé'emuaareca'a a'íjna í Jesús a'íime í mej jeíhua támua'arejca'a

1 A'uu pu ja'unú'ihuaca'a a'íjna í Jesús, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Belén. A'uu pu ajtème'ecan a'íjna í chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Judea. A'ájna a'u ti a'íin ja'unú'ihuaca'a í Jesús, a'íi pu tí'itéveeca'a í rey jíme'e a'íjna í Heródes. Matí'ij mí seica Jerusalén e'iré'ene í mej jeíhua támua'arejca'a. U jetze pújme'en mú e'eráaci a'utí 'eíjninei í xicaj. 2 Matí'ij mí miyen tiraata'íhua'urí'i í Heródes miyen tíjín:

—¿A'uné a'íj 'een a'íjna í huá'a rey í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'íjna ti auchén huanú'ihuaca'a? A'ájna já'ahua'a a'utí 'eíjninei í xicaj, a'ujna a'u tej é'eche, xu'ura'ave tu huaseíj ti a'utátzaareajraa a'íjna jíme'e ti huanú'ihuaca'a. A'íj tu jín te'uun mú a'uvé'uju'un tej ti rí'i tíraatánajche.

³ Tí'ij ráamua'areeri'i a'íjna í rey, a'íjna í Heródes, jé'ecan pu til'ijmua'astí já'araa a'íjna jime'e. Majta, í teite í mej Jerusalén a'uchéjme'ecaa, naími'i mú tí'itziine'eca'a. ⁴ Tí'ij jí Heródes hua'utajé naíjmi'ica í mej tihuá'ajjte'e a'ímej í mej tí'ivaire'e hua'atéyujta'a, majta í mej tihuá'amua'atehua'a í teite a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné nu'u á'anuhuan a'íjna í Círíistu'u?

⁵ Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín:

—A'ujna Belén, í chajta'a ti a'uun ajtémecan a'ujna já'ahua'a u Judea, a'iné ayée pu ajmí'i ra'uyú'uxaca'a a'íjna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁶ Ayen tijín:

Mú'een mi sej Belén a'uchéjme,
a'ujna chuéjra'a japua ti a'uun auucá'a u Judá,
íjii, mú'een xu xaa se'ín pú'een
í sej jaítze'e cálieen jín tí'aijta.

Mí ajta, méjca'i huáyee,
sej pu a'amua jetze nu'ihuan
ti ve'ecán jín tiu'uta'aíjta.

A'í pu antiújmua'aréere a'ame
huá'a jime'e í neteítetemua'a,
a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan.

⁷ Aj pu í Heródes huaja'utajé avíitzi jime'e a'ímej í mej jeíhua támua'arejca'a. Tí'ij jí ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'achúni ari á'atee ti huaja'utasejra a'íjna í xu'ura'ave?

⁸ Ajta á'iyen hua'uta'aíj mej á'ucíne a'ujna u Belén. Ayen tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, setá'aj yá'uhauni temua'a naa se'íjna í pa'arí'i. Setí'ij raateún, aj xu si mú a'uvé'uju'un setá'aj naatá'ixaate'en, neatá'aj neajta inee á'ume'en, neatá'aj rí'i tiraateájtuaani.

⁹ Matí'ij ráanamujri'i me'íjna í rey, aj mú mi a'ucíj. Ajta a'ín xu'ura'ave ti a'utasejre a'ímej jemi a'ujna sej chuéjra'a japua a'u ti 'eíjninei í xica, a'í pu amuacá huamé'ecaa. Tí'ij jí án a'ujcháxi í chí'ij japua a'u ti a'ij é'ene'e a'íjna í pa'arí'i. ¹⁰ Jé'ecan mú huataújtemua'ave matí'ij raasej me'íjna í xu'ura'ave. ¹¹ Mua'antenésime'ecaa mú u chí'ita, matí'ij mi raasej í pa'arí'i jamuan í náanajra'an. Aj mú mi títunutaxi. Temua'a mú naa rí'i tiraatá'a. Matí'ij mi te'entícuunaxi tiu'ujcáaja, a'í mú raatapuaíjve tí'itíj oro, majta tí'itíj cítzive'eri, majta tí'itíj cuaane'e ti ayén ántehuaa tijín mirra. ¹² Majta á'iyen tiú'umaaraca'a ti nu'u Dios hua'utá'ijmíjri'i mej nu'u caí huaré'ecíne a'íjna jemi í Heródes. A'íj mú jín sej jetze a'ucí í juye mej mi a'uré'enen me'újna chuéjra'a japua a'u mej é'echejca'a.

Jíme'en í mej huataúruu me'újna u Egipto

¹³ Matí'ij a'ucíj a'íme í mej jeíhua támua'arejca'a, ja'atí pu huatasejre a'íjna jemi í José tí'ij tí'imaaraca'a. A'íjna í ja'ati, a'ii pu a'ín pú'eene'e sej ti tí'ivaire'e u ta japua. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín:

—Ájchesi. Patá'aj rá'anví'itin pe'íjna í pa'arí'i, pajta í náanajra'an. Á'ura'a patá'aj raaté'avaa mi pa'arí'i, pajta í náanajra'an. Huá'anví'itichi a'ujna Egipto. Setá'aj se'uun a'uté'en ajta nena'a caí neajtahua'a amuaatá'ixaate'en ja'anáj ti huatá'irí'ristari sej yé uvé'enen seyajna. Ayee xu huárini a'iné a'íjna í Heródes, a'í pu rahuauni í pa'arí'i ti i raajé'ica. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

¹⁴ Tí'ij jí ájchee í José. Ya'uví'iti a'íjna í pa'arí'i, ajta náanajra'an. Ajta a'ín huá'a jamuan pu á'uraa a'ájna tíca'ari tzajta'a. A'uu mú a'ará'a a'ujna Egipto.

¹⁵ A'uu mú é'etee ajta caí huamí'i a'íjna í Heródes. Ayee pu a'íjna jín huaríj tí'ij

araúrasten í niuucari ti jíme'en ayén ajmí'i tiu'utaxájtaca'a seíj ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijín: “U nu ya'utajé í niyauj a'ujna Egipto.”

Heródes pu raata'ajjtaca'a mej huá'ucui'ini í tí'irí

¹⁶ Tí'ij Heródes ráamua'areeri'i mej raatémua'iti a'íime í mej jeíhua támua'arejca'a, jé'ecan pu huataniú'ucaca'a. Tí'ij jí ra'utámua'areeri'i a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime, aj pu i Heródes tiu'uta'ajjtaca'a mej nu'u huá'ucui'ini najmí'ica í tí'irí mej teteca í mej miyen raacha'íjme hua'apua nine'ira'a múuci pújme'en. Najmí'ica mú huajá'ucuii a'úu mej Belén é'echejca'a, majta í seica í mej a'ímuá antachéejme'ecaa. ¹⁷ Ayee pu te'araúrate a'íjna í niuucarijra'a ti jíme'en ayén ajmí'i ra'uyú'uxaca'a a'íjna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Jeremías. ¹⁸ Ayen tijín:

Ayee pu tiú'unamuajri'i a'ujna já'ahua'a u Ramá,

mej ruyeineca'a,

majta jeíhua ruxieemijte'eca'a.

A'íjna í Raquel, a'í pu seíj a'ín pú'een

í mej ruyeineca'a.

Ruyaujmua'a pu jíme'en ruyeineca'a.

Capu raxí'eve'eca'a mej rí'i tiraatéjeeve a'íjna jime'e

í mej caí ché'e mé jé'e já'ahua'a

í yaújmua'ame'en.

Ayee pu'u.

¹⁹ Aru tí'ij ari huamí'i a'íjna í Heródes, seíj pu ajta huataseíjre a'íjna jemi í José tí'ij tí'imaaraca'a. A'ii pu a'ín pú'een seíj ti tí'ivaire'e ta japua í tavástar'a jemi. Ayee pu a'ín tiraatá'ixaa tijín:

²⁰ —Ájchesi. Ánvi'itichi hui a'íjna í pa'arí'i, pajta í náanajra'an. Setá'aj já'ucíne se'újna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Israel. Pu'uri huamí'i í ti rajé'icatamí'ica'a a'íjna í pa'arí'i. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

²¹ Tí'ij jí ájchee a'íjna í José. Aj pu'i ya'uví'iti a'íjna í pa'arí'i, ajta náanajra'an. A'uu mú a'ará'a me'újna Israel. ²² Mí ajta a'ín José, ayee pu ráamua'areeri'i ti nu'u a'ín Arquelao tí'ajjtaca'a ruyá'upuaci'i jetze me'ecan, a'íjna í Heródes teecan. Ajta pu Dios raatá'ixaa tí'ij tí'imaaraca'a. A'ij pu jín tí'itziíne'eca'a ti a'uun e'ará'asti, a'ujna Judea. Tí'ij jí a'uun a'ará'a ti jetzen ajtémecan a'ujna Galileeye. ²³ Tí'ij a'uun a'ará'a, a'úu pu e'ehuaújchejte, chajta'a jetze ti ayén téja'arájtehuaa tijín Nazarét. A'uu pu huayeíjxi. Ayee pu tiuju'uríj ti ij ayén araúrasten a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej mejmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Miyen tijín: “Ayee mú raatámua'atzi tijín Nazarét ti é'eme'ecan.”

3

Juan pu nu'u huá'amua'ihuacare'e a'ujna a'u ti caí é'e tí'itíj

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ A'ájnámua aj pu a'utaseíjre a'u ti caí é'e tí'itíj a'íjna í Juan ti huá'amua'ihuacare'e. A'uu pu tihua'a'ixaate'eca'a. ² Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a a'iné pu'uri hui tén a'ájna teja'uré'enejsin ti Dios íiyen tiu'uta'ajjta nainjapua í chaanaca.

³ A'íjna í Juan, a'ii pu a'ín pú'eene'e ti jíme'en raataxájtaca'a ajmí'i a'íjna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Isaías. Ayen tijín:

Ja'atí pu u e'ejíhuá a'ame a'ujna já'ahua'a a'u ti caí é'e tí'itíj.

Yee pu tí'ixa tijín:

“Naa xu rí'i huaujjéjcuare'en, mi ru tzajta'a, mú'een, a'iné tavástará'a pu yé uvé'enejsin.

Caxu a'ij yá'unamuajra.”

⁴ Ajta a'ijna í Juan, ayée pu éene'e ti'itéchejca'a cíxuri ti itzíjhua, cameeyu'u ju'uxa'a jime'e. Ajta típuaasica'a, navij tu rumua'atí. Ajta nu'u huátuna'ise cua'acare'e, ajta searate, 'itzitá mej xuua. ⁵ Majta me'ín í mej a'imuá a'uchéjme'ecaa, naíjmi'i mú e'iré'enineica'a a'u ti a'utéveeca'a í Juan. A'uu mú e'erácílica'a tíj na'a a'u ti huatacá'a a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehúaa tíjín Judea, majta seica í mej me'uun é'eche a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehúaa tíjín Jerusalén, majta í seica í mej me'uun é'eme'ecan a'u ti a'atam'íiye í játe'ana ti ayén téja'arájtehúaa tíjín Jordán. A'uu mú a'uré'enineica'a mej mi ráanamua. ⁶ Jíme'en mu'u tiu'utéztzahuate í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu'i Juan huá'amuaí'ihuaca'a í játe'anara'an jetze í Jordán. ⁷ Mí ajta í Juan, tí'ij a'ímej huasej í mej miyen ánte'arua tíjín fariseos, majta í mej miyen ánte'arua tíjín saduceos, tí'ij a'ín hua'usej í mej jeíhua e'evé'uju'uca'a mej mi huaújmuai'ihua, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een mi sej tí'ihua'itaca, ¿ni tzaa seri tí'itese'e ti caí Dios puájtzi amuaatá'an? ¿A'ataani amuaatá'ixaa sej si siyen ríci? ⁸ Rí'i xu'u se'ijna jime'e mej mi ráamua'aree í teite sej seri tzáahuatí'ira'a jín tí'imua'atze. ⁹ Caxu siyen tí'imua'ajca í ru tzajta'a yee: “Ayej ti'ayajna ti naa titaatévaire'en a'iné teen tu í'í huácíxa'astemua'ame'en a'ijna í Abraham teecan.” Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej ti'ayajna ti Dios raay'íiti ti rí'i raará'atza í tete matíj í huácíxa'astemua'ame'en a'ijna í Abraham teecan. Capu tí'itíj a'ij tejámuaatévaire'esin sej siyen tí'imua'ajca rujímua'a sino sej siyen huanén tíj Abraham teecan. ¹⁰ Pu'uri teja'uré'enejsin vejli'i a'ájna xicájra'a jetze ja'anáj ti pua'a amua'ajteá'axi'isin í Dios ca'anín jime'e. Ayee pu á'amuaruuren cumu tíj ja'atí cíyey té'ijveichixi'ín tepuajj jime'e. Nain í cíyey ti caí tí'ítaaca, a'í pu té'ijveichixi'isin. Tí'ij jí ra'anteáaira. Ayee pu che'atá na'a tejamua'ajteá'axi'isin mú'ejmi. ¹¹ Aru inee, nee nu amuáamuaí'ihuaca'a jaj jime'e mej mi ráamua'aree í teite sej seri seicíe tiu'umuá'aj í ru tzajta'a. Mí ajta, a'ín ti hui nehuárita'a yé e'evé'eme, a'í pu jaítze'e raay'íiti necaí inee. A'iné nee nu cálieene'en jín ti'itéjvee í jemin, capu ayén tínaavíjte'e ineetzi nej rajta'íipi'ín í ca'acaira'an. Mí ajtá'i a'ín, seíj pu huata'íiti ti huateáturan mú'ejmi jemi. Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu uté'a'asin mi a'amua tzajta'a. Ajta a'ijna ti hui nehuárita'a yé e'evé'eme, a'í pu rí'i á'amuaruuren. ¹² Ayee pu té'eme. Xíe ti ja'atí ari ru'ite'í í ti jín ra'anáca'atzi í triigu. A'í pu ru'irátu'isin í xaíri pua'acíe. Ajta a'ijna í imue'eri, rájseire'esin u chí'ita. Ajta í xaíri, taij jetze pu án yá'uríeexijsin í ti caí ja'anáj á'amí'ini. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Juan.

*Tí'ij Juan ráamuaí'ihuaca'a a'ijna í Jesús
(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)*

¹³ Aj pu í Jesús huatasejre. A'uu pu a'arájraa a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehúaa tíjín Galíleeye tí'ij Juan ráamuaí'ihua játe'ana jetze ti ayén ántehúaa tíjín Jordán. ¹⁴ Ajta a'ijna í Juan, ayée pu tí'imua'ajca ti raatá'ijmi. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—¿Ni mú'ee piyen yé vé'eme inee jemi? Jaítze'e pu raavíjte'e pej piyen náamuaí'ihua ineetzi.

¹⁵ Mí ajta a'ín í Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Ché'e ayén 'eene'en. Ayee pu hui tiraavíjte'e tej tiyen huáirini tej ra'ará'astijre'en te'ijna jime'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

Aj pu i Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús. ¹⁶ Tí'ij ráamuai'ihuaca'a, aj pu'i Jesús a'itáaraa á jaata'a. Jíme'en pu'u a'itáaraa, tí'ij jí antácuunareca'a í ta japua ti a'utéjmuua. Tí'ij jí iiraasej ti a'icamé'ecaa a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu seijre'eca'a tíj cucui'i. Tí'ij jí japuan a'ujyeíjxi. ¹⁷ Ajta á'iyen niuucari huánamuajri'i ti júte'e uj e'icánamuajre'e. Ayen tíjín:

—Niyauj pej pírici í nej muá'ixe'eve'e. Jé'ecan pej hui naa rí'i naatá'a i ne tzajta'a.

4

Tiyaaru'u pu tiu'utése ti raamuá'itín a'ijna í Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Tí'ij jí a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ya'uví'iti a'ijna í Jesús í jirí jetze tí'ij a'ín tiyaaru'u tiu'utése'en ti raamuá'itín a'ijna í Jesús. ² Ajta a'ín Jesús, a'úu pu é'etee a'achú cumu hua'apuate xicaj ti caí tí'icua'a. Aj pu i huata'l'icuataca'a. ³ Ajta á'iyen a'ín tiyaaru'u e'iré'ene a'ijna í Jesús jemi ti ij raamuá'itín. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a hui yaujra'an pej pú'een í Dios. Patá'aj raata'aijete'en amíjna mi tetej tí'ij pan huateújtaahua.

⁴ Ajta Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Capu a'í na'a ruxe'eve'e í pan ti jín te'utáviicua'i í tevi, sino ajta pu a'ín ruxe'eve'e nain í niuucari ti é'eme'ecan í Dios jemi.

⁵ Tí'ij jí a'ín tiyaaru'u ajtahua'a ya'uví'iti a'ijna í Jesús a'ánna Jerusalén. Teyuu pu japuan ra'antítuaa a'u ti e'evé'epa'atzara'a. ⁶ Ajta ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a hui yaujra'an pej pú'een í Dios, ancájvetzi, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín:

Dios pu huaja'uta'ítí í mej títetateí í jemin mej mi muáacha'ín.

Majta mú'eetzi memua'atini rumuájca'a jíme'e.

A'íime mú á muaatéchajtza tí'ij caí tí'itíj a'ij muaruure.

⁷ Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Mí ajta, ayée pu che'atá na'a ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín: “Capej piyen tirá'axiehuari'lira tí'itíj jíme'e ti Dios ayén tí'itíj jín huárini.”

⁸ Ajta a'ín í tiyaaru'u, ajtahua'a pu ya'uví'iti já'ahua'a yee jirí jetze ti ájtee. Aj pu i raatasejra nainjapua, tíj na'a sejí chuéjra'a japua a'u mej a'uchéjme í teite. Raatasejra a'achú ti ve'etí a'uun huatacá'a. ⁹ Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Nain nu muatapuajve'esin ne'íjna ti pua'a piyen huárini pej títunuta, pej pi naateánajche.

¹⁰ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Aricu, mú'ee pej í'i tiyaaru'u, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín: “Setá'aj raateánajche se'íjna í tavástara'a í a'amua Dios. A'íj xu'u huatévaire'en.”

¹¹ Aj pu i á'uraa a'ijna í tiyaaru'u. Capu ché'e a'ij ráaruu. Matí'ij mi huatasejre í mej títetateí í ta japua mej mi raatévaire'en me'íjna í Jesús.

Jesús pu a'utéjche ti tiu'umuári'en u Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Tí'ij Jesús ráamuá'areeri'i ti aiteánami'ihuaca'a a'ijna í Juan, aj pu'i á'uraa a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Galilea. ¹³ A'u pu e'erájraa a'ujna Nazarét. Tí'ij jí a'uun a'ucáane a'ujna Capernaúm, chajta'a ti a'utacá'a a'ujna ti e'leve'e'ástime í jaj ti a'utacá'a a'ájna vejli'i sejí chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Zabulón, ajtahua'a sejí chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Neftalí. ¹⁴ Ayee pu tiuju'uríj ti ij ayén araúrasten a'ij ti

tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan a'íjna í Isaías. ¹⁵ Ayen tijín:

Ayee pu té'eme a'ujna chuéjra'a japua a'u mej é'eché í teite í mej caí Israél jetze ajtémecan,

a'ujna ti huatacá'a u Zabulón,

ajta í seíj chuéjra'a japua u Neftalí,

ajta seíj í juye ti a'uun e'eténeana a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée,

ajta utavén pújme'en í Jordán,

ajta u Galileeye a'u mej a'uchéjme í mej caí Israél jetze ajtémecan.

¹⁶ A'íime í teite, a'iné capu huá'a jemi raateájtuaa í mej seijre'eca'a í tíca'ari tzajta'a, a'íi mú raaseíj ti u ajtátzaca'a, temua'a naa,

majta a'íime í mej a'uchéjme'ecaa a'u mej yé'ejpuaíjtica'a,

ayée mú 'eene'e, xíee mej cuj m'íichica'a, a'iné ayée pu hua'é'ene'e, xíee ti huatíca'a.

Aj pu'i huá'a jetze huatátzareajraa.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁷ Tí'ij jí a'ín Jesús a'utéjche ti tihuá'amua'aten. Ayee pu tihuá'atixáate'ajraa tijín:

—Setá'aj seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a a'iné pu'uri tén teja'uré'enejsin ti tiu'uta'aíjta í Dios íiyen chaanaca japua.

Jesús pu hua'utajé í mej ruhua'itépe'eca'a, í mej muáacua

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Ajta í Jesús, áa pu 'ejtémecaa a'ájna vejli'i ti e'eve'e'ástime í jaj ti ayén téja'arájtehuaa tijín Galilea. Tí'ij i a'ímej huaseíj í mej hua'apua í mej ru'ihuaamua'a pú'een. A'íime mú a'ín pú'een a'íjna í Simón, ajta juutzeájra'an a'íjna í Andrés. Ajta a'íjna í Simón, ayée mú majta ratamuá'amua tijín Pedro. A'íi mú xiéjmua'ari jín hua'ité vivi'iraca'a. Ayee mu'u tí'ijri'irejca'a a'íime. ¹⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú se'utáuruyi'i neetzi jemi. Nee nu tejá'amua'aten sej si caí ché'e siyen hua'ité tí'iviivi'ira'an sino teite xu'u si tíseire'esin ineetzi jemi.

²⁰ Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa, aj mú mi raatapuá'ajta'a. Matí'ij mi ateja'upí í xiéjmua'ari, Matí'ij mi a'ucí jamuan. ²¹ Tí'ij íjtá'i á'ayee a'uré'ene. Ajtahua'a pu hua'apuaca huaseíj í mej ru'ihuaamua'a pú'een. Seíj pu ayén ántehuaa tijín Jacobo. Ajta í juutzeájra'an, ayée pu ántehuaa tijín Juan. A'íi pu huá'ape'eri í Zebedeo. A'uun mú a'aráte'eca'a í canuuhua'a jetze. Huá'a jamuan pu arácatii í hua'atáata. Xiéjmua'ari mú r'íi tí'iruurejca'a ti tí'isiujtza'ani. Tí'ij i Jesús hua'utajé mej mi jamuan á'ujuhua'ane'en. ²² Aj mú mi raatapuá'ajta'a. Matí'ij mi aitacíj í canuuhua'a jetze. A mú yaúurie í rutáata. Matí'ij mi a'ucíj jamuan í Jesús.

Jéihua pu tihuá'amua'ate a'íjna í Jesús í teite

(Lc. 6:17-19)

²³ Tí'ij a'ín í Jesús a'utéjche ti á'uche'ecane'en nainjapua tíj na'a a'úu ti huatacá'a u Galileeye, a'íi pu tihuá'amua'atehua'a í teite tíj na'a ti seijre'ehua'ateyuu tzajta'a. A'íi pu jín tihuá'a'ixa'atehua'a í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti tí'ajta nainjapua í chaanaca. Ajta Jesús tihuá'uhuaa naíjmi'ica í mej tí'icucui'i. Capu tí'iseicaj na'a í cuí'ini'ira'a. A'íi pu nain jín tiú'uhuaataca'a.

²⁴ Aj mú mi ráamua'areeri'i tíj na'a a'uun ti huatacá'a seíj í chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Siria. A'íj mú huámua'areeri'i a'ij ti tí'itíj huáruu a'íjna í Jesús. Matí'ij mi u huaja'aráavi'iti í mej tí'icucui'i, ti tí'imuíi í cuí'ini'ira'a. Seica mú huápi'i tí'icucuí'icaa, ajta seica, capu huá'aca'anisti'iraca'a. Ajta seica, tiyaaru'u pu huá'a tzajta'a seijre'eca'a, majta seica í ti hua'acáteuunéjme'ecaa,

majta seica mú ciyáaxavi'i. Najmí'ica pu tihuá'uhuaa. ²⁵ Jéihua mú ajteáxiireca'a í teite, í mej me'uun e'eráaci a'ujna chuéjra'a japua u Galileeye. Majta seica, a'úu mú e'eráaci ti ayén téja'arájtehuaa tijín tamuáamuata'a ti chájta'ajme, majta seica me'újna já'ahua'a u Jerusalén, majta seica tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea. Seica mú majta aitacíj í mej utavén pújme'en e'echéjme'e u Jordán. Jéihua mú jamuan á'ujjuhua'ane'e.

5

I niuucari ti Jesús hua'utá'ixa í jirí jetze

¹ Tí'ij hua'useíj í teite mej jeíhua mu'icáa, aj pu'i antíraa í Jesús í jirí japua. An pu a'ujyeíjxi. Matí'ij mi a'íime í mej á'ujjuhua'ane'e jamuan, a'íi mú ajteáxiireca'a. ² Aj pu i a'utéjche ti tihuá'umua'aten.

I niuucari ti tamuáamuata'a ará'ase í mej jín ráamuaree ti Dios rí'i ti hua'atá'aca

(Lc. 6:20-23)

³ Ayen tijín:

—Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej tirú'umua'aree í ru tzajta'a mej caí a'ij tí'ijviicua'i í Dios jemi, a'iné a'íi mú me'uun huaté'uu muá'aju'un í Dios jemi.

⁴ Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej ruxieemíjte'e me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'iné Dios pu rí'i tihua'utá'asin.

⁵ Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej rí'i té'umuajcaa í ru tzajta'a í Dios jemi, a'iné a'íi mú ra'ancuré'asin a'íjna chuéjra'a ti jíme'en Dios te'ateújratziiri'i ti hua'utá'an.

⁶ Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej rahuauca, majta í mej jeíhua raxí'eve'e, mej mi miyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi, a'iné Dios pu ayén huá'aruuren mej mi miyen ra'ará'astijre'en.

⁷ Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej huá'acu'uve í seica í ru'ihuaamua'a, a'iné Dios pu huá'ancu'uvajxi'isin a'ímej.

⁸ Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej urarí'en seijre'e í ruxíejniu'uca jetze, a'iné a'íi mú raseijran í Dios.

⁹ Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej rahuauhuaú mej caí ne'use'e, a'iné ayée pu Dios hua'utámua'atzi tijín: “Niyaujmua'a.”

¹⁰ Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej rajpuaítzi muá'aye'i me'íjna jime'e mej miyen rici a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Nain pu xaa tihuá'aci'iti a'ujna a'u ti é'eseijre'e í Dios.

¹¹ Setá'aj huaújtemua'ave'en setíj sena'a pua'amé mú'een, ti pua'a me'ín í teite miyen a'ij pua'a tejá'amuaxajta, majta a'ij pua'a á'amuaruure na'ari hua'itzi jín tejá'amuaxajtzi'i me'íjna jime'e sej tí'ixaxa'a neetzi jetze me'ecan. ¹² Setá'aj huaújtemua'ave'en. Caxú ruxieemiste'e, a'iné jeíhua pu tejá'amuaci'iti í ta japua Dios ti é'eseijre'e. Ayee mú che'atá mena'a huá'uruu a'ímej í mej mejmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

Mej nu'u miyen me'íjna jín tí'ivaire'e mej mi rí'i huá'aruuren a'ímej í mej yen japuan seijre'e

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ Ayee xu hui tí'ivaire'e huá'a tzajta'a í teite tíj ajta tí'ivaire'e í unaj í mej jín tí'icacare í cua'ira japua. A'íjna í unaj tí'ivaire'e tí'ij caí huatépete í hua'ira'a. Mí ajta, ti pua'a huateáru'una, aj pu'i ráxi'isin í ti a'ancacá. ¿A'iné auj tí'iri'iri tí'ij ajtahua'a ancacá á'ara'ani? Capu ché'e a'ij tí'iri'iri, a'iné pu'uri ráxi'i í ti ancacá. Ayee pu'u qui tí'ivaire'e mej mi mé rúurieexin, mej

mi majta ratzínajye'ican í teite. Rí'í xu'u mú'een tí'ij caí ayén che'atá na'a tejamuáaruuren mú'ejmi.

¹⁴ 'Ayee xu seijre'e huá'a tzajta'a í teite tíj tatzari ti ja'atí án yá'ujche ti ij a'ímuá a'atáneeri'icij nainjapua íyen chaanaca japua. Ajta, chajta'a ti a'utáca í jirí jetze, capu rí'irí ti huateúravaa. ¹⁵ Ajta, capu ja'atí ayén cantiira'a antítaiira ti ij a'uun ya'uteárujte'en í utaatzi jete, sino án pu ya'ujchájta ánimua tí'ij a'ímuá a'atáneeri'icij huá'a tzajta'a í mej uráatei u chí'ita. ¹⁶ A'íj pu jín, ti pua'a tí'itíj a'ij seruure mú'een, setá'aj hui siyen ráaruuren mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite mej mi ráamua'aree sej siyen ríci se'íjna jime'e í ti í'ixi'epi'in. Aj mú mi xaa rí'í tiraateájtuaani í Dios.

A'íjna í niuucari í mej jime'en tí'ajta

¹⁷ 'Caxu siyen tí'imua'ajca í ru tzajta'a yee nee nu ra'antipúa'ajte'esin ne'íjna í niuucari ti raateájtuaa itejmi jemi a'íjna í Moisés teecan, ajta í mej raataxájtaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni ra'antipúa'ajte'en ne'íjna í niuucari. Canu xaa ne'u. Ayee nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni raanaíjmire'en. ¹⁸ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, tí'ij auj seijre'e ti yen seijre'e íyen chaanaca japua, ajta í ti é'eseijre'e júte'e u ta japua, capu hui tí'itíj a'uvaíjtzí a'íjna jetze í mej ra'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze, capu tí'itíj, ti pua'a leetra na'a, na'ari í ti ra'avé'eraráatzajme.

¹⁹ 'A'íj pu jín, ti pua'a ja'atí caí ra'ará'astijre'en se'íj í niuucari ti ayén té'eyu'usí'ihuaca'a í yu'uxari jetze, ti pua'a ajta a'ín tiráamua'aten se'íj í ja'atí ti ayén che'atá na'a caí ra'ará'astijre'en a'íjna, Dios pu jemi ayén ámitieere'e ti caí tí'itíj vaire'e a'íjna í ja'atí a'ujna u ta japua. Capu amín a'ij ti pua'a caí ra'ará'astijre í niuucari ti jaítze'e caí ruxe'leve'e; aúche'e pu ve'ecán jín auteáturaasin í Dios jemi. Mi ajta, ti pua'a ja'atí ti na'a ti ayén rá'atzaahuate'e a'íjna í niuucari, ajta seica tiú'umua'aten mej mi miyen che'atá mena'a rijca, Dios pu jemi ámitieere'e ti a'ín xaa tí'ivaire'e jeíhua u ta japua.

²⁰ 'A'íj pu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a secaí siyen tihua'utémua'itín a'ímej í mej tihua'umua'aten í yu'uxari jetze, majta a'ímej í fariseos, ti pua'a secaí hua'utémua'itín se'íjna jime'e í sej ra'ará'astijre'en a'ij ti té'eyu'usí'í í yu'uxari jetze, ca xu ja'anáj a'uteáruti a'ájna Dios ti é'eseijre'e u ta japua.

Jime'en í mej jín níniu'ucacu

(Lc. 12:57-59)

²¹ 'Xu'uri siyen ráanamujri'í mej miyen tihua'utá'ixaa í á'amua'upua'ístemua'a tíjín: "Caxu tí'itecui'íca. Na'ari caí, ti pua'a ja'atí se'íj huajé'ica, ruxe'leve'e mej puaíjtzí raatá'an."

²² 'Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ayén hu-ataniú'ucan jemin í ruxí'ej teví, ayée pu tiú'ujxe'leve'e ti Dios ayén puaíjtzí raatá'an a'íjna í ja'atí. Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tiraatájeeve a'íjna í ruxí'ej teví tíjín: "Mú'ee pej caí tí'itíj huayí'ití", ayée pu tiú'ujxe'leve'e mej rá'anví'itín a'ímej jemi í jueesi. Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tiraatájeeve í ruxí'ej teví tíjín: "Mú'ee pej caí tí'itíj mua'aree", ayée pu Dios ayén tiraatá'ixaate'esin tíjín: "Aricu, áa pej a'utevé'e puá'ara'ani í taij tzajta'a ti caí ja'anáj á'amí'ini."

²³ 'A'íj pu jín, ti pua'a peri tí'itíj tí'imuaí'ivajta a'íjna japua a'u sej yé'ana'amiche í Dios, ti pua'a peri ra'utámua'aree í pej jín auteájturaa jemin í axí'ej teví, ayée pej huárini. ²⁴ 'A'u pe'íj ye'utécan í pe'íj tiu'utámuaí'ivejta a'íjna japua a'u sej yé'ana'amiche í Dios. Patá'aj amucaí u á'ume'en a'íjna jemi í

axí'ej tevi patá'aj tiu'utá'uuni'i í pej jín a'uteájturaa í jemin. Aj pu xaa ari ri'irí pej mú a'uvé'eme'en patá'aj tiu'utámuai'ivejta.

²⁵ 'Setá'aj ca'anacan raaxí'epi'intare'en a'íjna jamuan í ti muájcha'ire'e, tí'ij auj muá'anvi'itin huá'a jemi í jueesi. Setá'aj siyen raaxí'epi'intare'en setí'ij seuj huajú'un í juye jetze. Na'ari ti pua'a pecaí piyen huárini, a'í pu mú'eetzi tiu'utátuiire'esin í juees jemi. Ajta a'íjna mú'eetzi pu tiu'utátuiire'esin jemin a'íjna í ti ravaire'e. Ajta a'ín ti ravaire'e, a'í pu mua'iteánajsin. ²⁶ Ayee nu hui tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, camu ja'anáj mua'irátuaasin ajta pena'a caí tihua'unájchite'en nai jime'e a'achú mej muá'ijijve'e.

Jíme'en a'ímej í mej tiú'ujxana'acira'ate

²⁷ 'Xu'uri ráanamujri'i í mej mejmí'i miyen tiu'utaxájtaca'a tijín: “Capej 'íita'a jamuan hui'ica í pej caí ratévi'itin.”

²⁸ 'Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e tijín: A'atí ti na'a ti ayén 'íita'a seijra temua'a naa ti ij ayén raatá'asti í ru tzajta'a ti jamuan huáhu'i'ini, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti a'íjna í ja'atí ari tiú'ujxana'acira'ate í ru tzajta'a a'íjna jamuan í 'íita'a ti caí ratévi'itin.

²⁹ 'Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e tijín: Tí pua'a piyen éene'en pej jetzen rapua'ajte'e mi á'aji'i ti ari'irínta'a pújme'en seijre'e pe'íjna jime'e í pej jín auteájturaa í Dios jemi, aítátichi muá'aji'i ti ari'irínta'a pújme'en seijre'e. Aa pej yaúurieni. Ayee pej huárini, a'iné jaítze'e pu timuaatéva'iri pej ti'itíj á'urieni ti c'lieen caí pej nain e'ehuá'arieni matí'ij án muajá'urieni í taij tzajta'a. ³⁰ Ajta ti pua'a piyen éene'en pej jetzen rapua'ajte'e mi á'amujca'a ari'irínta'a pújme'en seijre'e, patá'aj ra'ajtavejche amíjna mi á'a muájca'a. Pajta a'imua' yaúurieni a'iné jaítze'e pu timuaatéva'iri pej ti'itíj á'urieni ti c'lieen caí pej nain e'ehuá'arieni matí'ij án mú já'urieni í taij tzajta'a.

Jíme'en í mej já'ita'a a'utac'ica

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ 'Majta hui mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a tijín: “Ja'atí ti raxí'eve'e ti ru'íj mé úurieni, ché'e a'ín cuapée raatapíjte'en í ru'íj í ti jín mé rúurieni.” ³² Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a ja'atí ru'íj mé úurieni, caí ayén ti'itíj jín huarín a'íjna í 'íita'a ti xana'acire'e, ti pua'a caí seij jamuan huáhu'i'ini, seij pu'u í ti jín tiu'utá'a ti ij ja'atí ru'íj mé úurieni. A'í pu a'ín pú'een ti i'í íra'ara'antaca'a tihuaújxana'acira'ate seij jamuan í teáata'a. Aj pu xaa í'irí'iri ti mé rúurieni. Ajta a'íjna í teáata'a ti seij ancuré'evi'itin í 'íita'a ti ja'atí ari mé rúurie, a'íjna í ja'atí ajta pu tihuaújxana'acira'ate.

Jíme'en í mej jín te'ataújratzi'iraca

³³ 'Seajta xu'uri ráanamujri'i se'íjna i niucari í mej mejmí'i tihua'utá'ixaa í teite tijín: “Capej yá'ujipuan í pej jín te'atá'aratzira niucajtze'en í Dios.”

³⁴ 'Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e tijín: Caxu a'atzu te'ataújratzi'ira'an niucajtze'en í Dios, caxu a'atzu. Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an niucajtze'en í ta japua, a'iné a'í pu japuan án á'ujca í Dios. ³⁵ Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an niucajtze'en i chaanaca a'iné a'í pu yen ra'ícajme í Dios. Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an í niucajtze'en í Jerusalén, a'iné a'í pu antiújmua'aree íye chajta'a a'íjna í Rey ti ve'ée. ³⁶ Caxu seajta te'ataújratzi'iracare'en niucajtze'en mi a'amuumu'úu jetze, a'iné caxu rujímua'a sena'a raayí'iti sej raatéxumuare'en na'ari sej raatécuainare'en seij mi a'amua cipua.

³⁷ 'Ché'e ayén éene'en, ti pua'a piyen raataxáj yee “jJee!”, ché'e ayén éene'en tzáahuati'ira'a jime'e yee “jJee!” Ajta, ayén che'atá na'a, ti pua'a piyen yee

“¡Capu!”, ché'e ayén éene'en tzáahuati'ira'a jime'e yee “¡Capu!” Tí'ití ti a'ij seicié 'een, a'ijna jetze pu avé'eme'ecan a'ijna í ti a'ij pua'a 'een.

Jíme'en a'imej í mej puájtzi huataúra'a
(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'Xu'uri siyen tiú'unamuajri'i í mej mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a tijín: “Tí pua'a ja'atí ra'itátini í jí'iseáara'an í ruxí'ej tevi, ruxe'eve'e ti a'ijna í ja'atí ayén che'atá na'a tiu'unájchita rújí'i jime'e.” Ajta ayén tijín: “Tí pua'a ja'atí seíj ra'antácuura í tamaara'an, ruxe'eve'e ti a'ijna ja'atí ayén che'atá na'a tiu'unájchita rutamej jime'e.”

³⁹ 'Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e yee: Caxu siyen che'atá sena'a raruure í ti a'ij pua'a 'een a'ij ti a'ín ari ayén amuáaruu mú'ejmi. Tí pua'a ja'atí mu'itéjveeni mua'ipée jetze ari'irínta'a pújme'en, patá'aj pajta raatá'an ti mu'itéjveeni í seíjta'a í mua'ipée jetze. ⁴⁰ Tí pua'a ja'atí ca'anéeri jín muájhuavii mi á'asiicu'u ti ij a'ín mú'ijchueeni, patá'aj raatá'chuite'en pajta mi pej jíme'en ra'itévajra mi á'ahuare'etze'e. ⁴¹ Ajta, ti pua'a ja'atí mua'áijte'e pej tí'á'ara'an té'entini seíj vi'ira'a imúa ti huatátee, patá'aj hua'apua vi'ira'a imúa té'entini. ⁴² Pajta, patá'aj raatá'an, ti pua'a ja'atí tí'itíj muáhuaviira, capej ramuaire'e í ja'atí ti muane'íri'ira a'ame.

Mej nu'u huá'axe'eve'en í mej huá'ajcha'ire'eca
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'Aye xu seri ráanamujri'i í mej mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a tijín: “Patá'aj raxí'eve'e puá'ara'ani pe'ijna í á'amiigu.” Ajta ayén tijín: “Patá'aj rájcha'íire'e puá'ara'ani pe'ijna í ti muájcha'íire'e.” ⁴⁴ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e yee: Patá'aj raxí'eve'e puá'ara'ani a'ijna í ti muájcha'íire'e. Pajta rahuaviira í Dios jemi a'imej jíme'en í mej a'ij pua'a á'amuaruure sej si siyen ruxí'ej éene'en xá'ara'ani a'ujna, á'amua'upua ti é'eseijre'e u ta japua.

⁴⁵ 'A'í pu hui huatá'aca ti a'ín xica hua'utétatzavi'ite'e huá'a japua í mej a'ij pua'a tí'iteteite, ajta huá'a japua í mej rí'i tí'iteteite. Ajta a'í pu huatá'aca mej mi víjvi'iyey huá'a japua í mej xí'epi'in rici, majta huá'a japua í mej a'ij pua'a rici. ⁴⁶ Tí pua'a siyen huá'axe'eve'e sena'a a'imej í mej já'amua'axe'eve'e mú'ejmi, ¿ni secaí siyen tí'imua'atze sej si se'ijna jín tí'itíj huamuá'itín í Dios jemi? Mí seajta caí, caxu. Casi'i, ayée mú che'atá mena'a rici a'íime í mej á'ujujhua'an í mej hua'ujíjve'e í mej tí'itici. ⁴⁷ Ajta, ti pua'a siyen hua'utateújte sena'a se'imej í mej á'amua'ihuaamua'a pú'een, ¿ni qui caí ayén tejamuá'amitíejte'e sej siyen hua'utémua'itín í seica? Mí seajta caí, caxu. ¿Ni qui mecaí miyen rici a'íime í mej caí ramua'ate í Dios tzáahuati'ira'a jime'e? Aye mú rici xaa ne'u.

⁴⁸ 'A'í pu jín, setá'aj siyen raana'ímire'en a'achú ti tejamuá'aturaate'e, sej si siyen ruxí'ej 'eene'en temua'a naa a'ujna a'u ti á'amua'upua é'eseijre'e u ta japua.

6

Jíme'en a'imej í mej ruseijrata mej miyen rici ti xí'epi'in

¹ 'Rí'i xu'u mú'een sej caí siyen huárini í ti xí'epi'in 'een mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite mej mi amuaaséij. Tí pua'a siyen sena'a ríjca, capu tí'itíj tejá'amua'acítí a'ijna jemi í sej rájya'upua ti a'ín tejámuaatapuáijve'en. ² 'A'í pu jín, setá'ij tihua'apuáijve'e a'imej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, caxu raxájta mé jéjre'e yee ayée tu huaríj. Aye mú xaa rici seica í ruteyujta'a, majta caaye jetze a'íime í mej ra'ará'astijre'e hua'aye'ira jéjre'ecitze'e. A'í mú miyen rici mej mi a'ín teite rí'i tihua'utá'ixaate'en. Aye nu tejá'amua'ixaate'e tijín a'í

mú meri nain huamuá'iti me'íjna jime'e í mej teite rí'í tiu'utá'ixaa. ³ Mí pajta mú'ee, ti pua'a ti'itíj paraatapuaíjve'en í ti caí a'ij tí'ijviicua'i, ayée pej huárini ti ij caí ja'atí ráamua'aree. ⁴ Ayee pej huárini, ti pua'a petiu'utapuaíjve'en avítzi jime'e, aj pu xaa, a'ín í pej rájya'upua, a'í pu raseíj í ti rú'avaa. Ajta, a'í pu timuaatá'asin a'íjna í pej raamuá'iti.

Jesús pu tihua'amua'ate a'ij ti tiraatéjhuauni í Dios jemi
(Lc. 11:2-4)

⁵ 'Ajta, setí'ij mú'een téniiusime'en í Dios jemi, caxu siyen jéjre'ecitze'e ríjca matíj í seica í mej nu'u ra'ará'astijre'e hua'aye'ira í mej miyen tí'ijri'ire. Yee pu tihua'aráanajche mej uteáru'ipi u teyujta'a mej huatéjniuuni í Dios jemi, na'ari mej miyen e'ejcáaci'ica a'ujna caaye jetze mej mi seica hua'useíj. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, amí mu'u huamuá'iti, xaa ne'u.

⁶ 'Mí pajta mú'ee, patí'ij téniiusime'en í Dios jemi, pauj mi'i uteárutén a'ujna 'achi'itá. Pajta te'iteanán í ta'anténine'i jime'e. Aj pej xaa pi huatéjniuuni a'íjna jemi í pej rájya'upua í ti caí seijre'e. Ajta á'iyen a'íjna í pej rájya'upua í ti tí'isise'ij naíjmi'í tíj na'a a'u ti é'eruuri'ihuaca'a avítzi jime'e, a'í pu hui muaatá'asin í pej raamuá'iti.

⁷ 'Ajta, patí'ij téniiusime'en í Dios jemi, capej piyen á'ateevi'in pej téniiusime'en í niucari jime'e ti caí a'ij huataújmua'a. Ayee mú xaa ríci a'íime í mej caí ramua'ate í Dios. Ayee pu tihua'amitiejte'e ti Dios ayén huá'unamua ti pua'a miyen á'ateevi'in mej téniiusime'en. ⁸ Caxu siyen che'atá sena'a ríjca matíj a'íime, a'iné ayée pu i tí'een sej caí xi huaténiu jemin í sej rájya'upua, a'í pu ari rú'umua'aree ti'itíj ti a'ij tejamuá'aturaate'e. ⁹ Ayee xu si tí'ijhuaviira. Siyen tijín:

Mú'ee, í pej tá'iyá'upua,

a'úu pej é'eseijre'e u ta japua,
miché'e rí'í yá'unamuajra a'ij pej ántehuaa.

¹⁰ Ché'e teja'uré'enen a'ájna xicájra'a jetze
patí'ij nainjapua tiu'uta'aíjta
íiyen chaanaca japua.

Miché'e ra'ará'astijre'en a'ij pej tí'ijxe'eve'e
íiyen chaanaca japua
mej mi miyen che'atá mena'a
ra'ará'astijre'en u ta japua.

¹¹ Patá'aj pajta taatá'an í ti tí'icua'iri'í
í ti ruxe'eve'e nain xicaj tzajta'a.

¹² Titaatá'uuni'iri'í í tej jín auteájturaa mú'eetzi jemi
a'iné ayée tu che'atá tena'a
rí'í tihua'utá'uuni'ira a'ímej
í mej auteájturaa itejmi jemi.

¹³ Pajta, capej piyen titaatá'acare'en ti ayén titáaci'iti
í tej jíme'en caí rá'aviicua'i
sino patá'aj piyen ta japua huániuuni
ti ij caí taatémua'itín a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

Ayee tu tí'imuahuvii a'iné mú'ee pej tí'ita'aijte'e nainjapua,
mú'ee pej antí'amua'aree nain jime'e,
miché'e naími'í rí'í timuaatatémua'aviste'en
tíj na'a rusén jime'e.

¹⁴ 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a siyen tihua'utá'uuni'í í teite í mej jín auteájturaa mú'ejmi jemi, a'í pu ajta tejámuuatá'uuni'ira mú'ejmi a'íjna í sej rájya'upua ti a'uun é'eseijre'e u ta japua. ¹⁵ Mí ajta, ti pua'a secaí

siyen tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín auteájturaa mú'ejmi jemi, a'íjna í sej rájya'upua, capu ajta tejámuaatá'uuni'ira mú'ejmi í sej jín auteájturaa í jemin.

Jíme'en í mej jín rú'itzi'ive'e

¹⁶ 'Tí pua'a seúru'itzi'ive'e, caxu siyen acaújtzaahuat'e í runéerime jetze matíj a'íime í seica í mej miyen rici jéjre'ecitze'e. A'íime í teitejra'a, ayée mú acaújtzaahuat'e í runéerime jetze mej mi seica teite ráamua'aree yee mej rú'itzi'ive'e. ¹⁷⁻¹⁸ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e. Mu'uri me'íjna jíme'en raamuá'iti nain í ti tihuá'aci'iti. Mí pajta mú'ee, patí'ij á'itzi'ive'e, patá'aj acá'ajista'ante'en, pajta te'avá'ahuaate'en á'amuu'utze'e aceite jíme'e, mej mi caí ráamua'aree í teite yee pe'á'itzi'ive'e. A'í pu'u ayá'upua í pej caí rasis'e'i, a'í pu ramua'aree. Ajta a'íjna í ayá'upua ti rasis'e'i í ti rú'avaa, a'í pu muaatá'asin í pej raamuá'iti.

Jíme'en í ti jeíhua huápi'i ruxe'eve'e í Dios jemi

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ 'Caxu siyen té'useire'e u ruchi'itá jeíhua í ti huápi'i tí'ijnajche sej si se'uun te'urácha'íca. Tí pua'a siyen huárini, aj mú mi tejpuási raaté'teneajxi'isin í caanari. Ajta í tepúusti'i, temua'a pu tiu'uteújchuitaamua'asin. Majta a'íime í nahua'ari, a'úu mú uteáruti ca'anéeri jíme'e. Matí'ij mi té'unahua'an. ²⁰ Mí seajta mú'een, setá'aj te'uhuáseire'en u ta japua jeíhua í ti huápi'i ruxe'eve'e í Dios jemi. Capu ti'itíj ruchuitáamua'aca a'ujna, capu ajta ti'itíj a'uvajtzi. Camu majta uteáru'ipi í nahua'ari me'újna. ²¹ Ayee pu té'eme: ti'itíj ti na'a ti mú'ejmi tejá'amua'a, ti jaítze'e timuaatéva'iri, mú'een xu tiújmua'atzíte'e xá'aju'un se'íjna jíme'e.

Jíme'en í ti jín rutáztzavi'ite'e

(Lc. 11:34-36)

²² 'Ajta hui, amíjna mi á'ají'i, a'ii pu a'ín pú'een í pej jín á'uche'ecan. Tí pua'a ri'éene'en puá'ajjí'isíjme'eni, temua'a pej naa meteúnee. ²³ Mí ajta, ti pua'a caí ti'itíj vaire'e mua'a jí'i, ayée pu hua'éen cumu tíj huatíca'a. Ajta mua'axiejniu'uca, ti pua'a piyen rí'i raaté'avaa, ayée pu che'atá na'a tí'ivaire'e í pej jín huáye'iven huá'a tzajta'a í teite. Ajta ti pua'a piyen caí rí'i tiraaté'avaa í mua'axiejniu'uca ti ij caí ché'e mú á'ayee mú á'uví'itíjcare'en, ¿ni caí ayén te'iráame cumu tíj huatíca'a? Capu a'atzu huáneeri'i.

Jíme'en í tumin í Dios jemi

(Lc. 16:13)

²⁴ 'Capu ja'atí raayí'iti ti hua'apuaca jemi tiu'utévaire'en. Tí pua'a tiu'utatése'en ti ayén huárini, seíj pu ticha'íre'e a'ame ti tí'ira'aijte'e, ajta í seíj, a'í pu raxí'eve'e a'ame ti tiraata'aijte'en. Na'ari caí, nain pu jín tiraatévaire'esin í seíj, ajta a'í pu caí ra'ará'astijre'e í seíj ti tí'ira'aijte'e. Jíme'en a'íjna í Dios, ajta jíme'en a'íjna í tumin, capu ja'atí ayén raayí'iti ti tiu'uta'aijtí'ire'en ruxí'ej na'a a'ímej jemi í mej hua'apua.

Dios pu nu'u rí'i tihuá'acha'íi ruyaujmu'a

(Lc. 12:22-31)

²⁵ 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e jíme'en a'íjna yee: Caxu se'íjna jín tí'imujca yee: "¿A'iquí tetí'icua'ani?", nusu yee: "¿A'iquí tetí'iteye'en?", na'ari yee: "¿Ti'itaquí jín tetiu'utéachejte'esin?" ¿Ni caí jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi sej ruuri xá'ara'ani, caí í cua'ira? ¿Ni caí ayén che'atá na'a jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi á'amuahua'ira'a ti ruuri, caí í sej jín tiu'uteújchejte'en? A ni'ijta ne'u.

²⁶ 'Casi'i, hui sehua'useíj mi pina'ase í mej júte'e rá'ara'a. Camu a'atzu tí'ihuaste'e, camu majta tí'itza'anaca, camu majta rase'iri í imue'eri í

ruchi'itá. Mí ajta, a'í pu tihuá'ami'cuaca a'íjna í á'amuyaya'upua a'uun ti é'eseijre'e u ta japua. Ajta jeíhua xu jaítze'e jetzen ruxe'leve'e mecaí a'íme mi pina'ase. A'í pu rí'í tejá'amucha'a'í a'ame. ²⁷ Capu a'atzu tí'ivaire'e ti ja'atí ayén á'uche'ecane'en ayén te'entímua'astí a'íjna jime'e yee a'iquí té'eme. Capu a'atzu raatéva'iri ti jaítze'e á'ateevi'in.

²⁸ 'Ajta, ¿a'iné 'een jín siyen tí'itzi'ine'e se'íjna jime'e yee tí'itájqui jín tetiu'utétachejte'esin?

'Casi'i mú'een, xaasej mi xuuxu'u a'ij ti té'ejvivausi mé já'ahua'a ti huapá'atza. Capu tí'imijhuaca mi xuuxu'u, capu ajta tí'itzaca. ²⁹ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'íjna í rey, a'íjna í Salomón teecan, jé'ecan pu huáp'i tí'ijcha'íca'a. Mí ajta, capu ja'anáj naa éene'en tiu'uteújchejte tíj mi xuuxu'u.

³⁰ 'Aye pu'u, Dios pu ayén naa éene'en rí'í tí'iruure mi íxaj ti íjii a'uun é'eseijre'e a'úu ti a'upá'atza. Ajta á'iyen, aré'apua'a rasiichen. Tí'ij huatéehuan, aj mú mi raateáaiira chuej tzajta'a tá'ajtaavijhua. Dios pu xaa jaítze'e rí'í á'amuaruure caí a'íjna ti rí'í ráaruu mi íxaj. Mú'een xu hui caí a'atzu té'atzaahuate'e xaa ne'u. ³¹ A'í nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Caxu siyen tí'imujca se'íjna jime'e yee: “¿Tí'itájqui tecua'ani?”, nusu yee: “¿Tí'itájqui teyé'en?”, na'ari yee: “¿Tí'itájqui jín tetiu'utétachejte'esin?”

³² 'A'íme í mej caí ramua'ate í Dios tzáahuati'ira'a jime'e, a'ii mú a'ín pú'een í mej jín rahuauca. Mí ajta, a'ín í á'amuyaya'upua ta japua ti é'eseijre'e, a'í pu ari ramua'aree nain tíj na'a í ti tejamuá'aturaate'e. ³³ Aye pu'u, seuj mi'i raatahuaún ti Dios tejamu'a'ajte'en, seajta sej ra'ará'astijre'en a'ij ti a'ín tí'ijxe'leve'e. Tí pua'a siyen huár'ini, Dios pu ajta tejámuaatá'asin na'íjmi'i a'íjna í ti tejamuá'aturaate'e.

³⁴ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Caxu tí'imujca se'íjna jime'e yee a'iquí té'eme ruijmua'a. Ruijmua'a xu sijta tí'itese'e xá'aju'un se'íjna jime'e í ti tejá'amuci'iti a'ájna. Amí pu'u aúche'e í sej jín tí'itese'en íjii.

7

Tej nu'u caí seica jetze tí'ijpua'ajte'e (Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ 'Caxu ché'e sena'a seica jetze tí'ijpua'ajte'e í seij ti i caí Dios ayén mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en ca'anín jime'e. ² Aye pu'u, setíj siyen tí'ijxajtzi'ira í ruxí'ej tevi, ayée pu che'atá na'a Dios mú'ejmi tejá'amuxajtzi'i. A'achú sej caj tiraatá'an í seij, ayén che'atá na'a tejá'amuci'iti. ³ ¿A'iné 'een jín siyen rasise'i á'amua'ihuaara'a í tí'irí cálieen jín te'utéjturaa í Dios jemi? Mí seajta mú'een caxu rusise'ij í sej ve'ecán jín auteájturaa jemin í Dios. ⁴ Ajta, ti pua'a peri ve'ecán jín auteájturaa í Dios jemi, ¿a'iné tí'iri'iri pej piyen tiraatá'ixaate'en pemájna ti cálieen jín a'uteájturaa a'ij ti tí'itáj jín te'uteájturaa? ⁵ Mú'ee, í pej caí piyen mé teuúmua'aree, pauj mi'i nain jín tiu'utetzáahuate'en a'ímej jemi í pej jín auteájturaa. Aj pu xaa raavíite'e a'ame pej piyen tiraata'ixaate'en í seij a'ij ti tí'itáj jín te'uteájturaa.

⁶ 'Caxu siyen tihuá'ixaate'e í niucari ti jime'en raxa í Dios huá'a tzajta'a a'ímej í mej tiú'uxana'avi'iste'e mej mi caí á'amuxá'eehuari'ira matíj í z'í'ici mej tiú'uche'evaca. Ajta caxu siyen tihuá'ijcate'e í ti Dios jemi é'eme'ecan a'ímej í mej caí tí'itevi'ira'a. Na'ari caí, ayée mú r'ini matíj í tuixu í xarij tzajta'a a'utí jé'ejmuaa. A'ij mú pua'a tejámuaataxájta, mej nú'u amujcha'íre'e mú muá'aju'un huáp'i.

Mej nu'u rahuauca í Dios jemi tí'ij a'ín hua'utá'a (Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Setá'aj siyen seuj rahuauca í Dios jemi, a'iné a'í pu tejámuaatá'asin. Tí pua'a siyen rahuauca í jemin, aj xu xaa ráateuni jemin í Dios. Seuche'e seajta te'ejteátu'asixi'in í puéerta jetze. Dios pu xaa te'antácuuna, amuaatá'asin í sej jíme'en rahuauhuau. ⁸ Ayee pu té'eme a'iné ti pua'a ja'atí ayén tí'ijhuauca, a'í pu ajta ra'ancuré'asin. Tí pua'a ja'atí ti'itíj huauca, a'í pu ráateuni. Ajta ti pua'a ja'atí ayén te'ejteátu'asixi'in tá'apueerta, Dios pu xaa te'antácuuna.

⁹ '¿A'iné tejamuá'मितiejte'e mú'ejmi? Tí pua'a muá'ayauj ayén tí'imuahaviira í pan pej raata'í'ite'en, ¿ni mi tetej paraatátistejsin? Capej xaa ne'u tetej raatátistejsin sino pan pej raata'í'ite'esin. ¹⁰ Na'ari, ti pua'a ayén tí'imuahaviira pej hua'ité raatá'an, ¿ni qui cu'ucu'u paraatapíjte'esin? Capej xaa ne'u cu'ucu'u raatapíjte'esin sino hua'ité pej raatá'asin.

¹¹ 'Jee sein, ayej ti'ayajna, mú'een xu caí urarí'en í ru tzajta'a. Mí seajta mú'een, seúche'e xu ramua'aree a'ij sej ye'í huárini sej si hua'utapuaijve'en í ruyaujmua'a tí'itíj ti i'irí'en. Ajta í á'amua'ia'upua, jeíhua pu jaítze'e hua'utá'asin í ti i'irí'een a'ímej í mej rahuaviira muá'aju'un.

¹² 'A'íj xu jín siyen huárini nain jíme'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a huá'uruuren í ruxí'ej teite a'ij sej tí'ijxe'eve'e mej miyen amuáaruuren mú'ejmi. Ayee pu huataújmua'a nain ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, ajta í seica jetze í mej ra'uyú'uxaca'a a'íme í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

*Jíme'en í juye ti auuyaúj, ajta í ti cáj auuyaúj
(Lc. 13:24)*

¹³ 'Sej si e'ará'asti a'úu ti Dios é'esejre'e, ayée xu huárini. A'uun xu a'uteáruute í puéerta jetze ti cáj antéeyauj. Jee xaa, seíj pu seijre'e í puéerta ti antéeyauj. A'uu pu pújme'en e'enténine'i í juye ti ajta auuyaúj. Mu'íití mú me'uun a'uteáru'ipi, majta a'íj mú japuan caine í juye ti auuyaúj. Matí'ij me'uun a'uré'enen a'u ti aupuá'ari, naími'i mú jé'e huaújpua'arixi'isin, micu. Miyá'ujisin í ruxíejniu'uca ti auj ruurica'a. ¹⁴ Mí ajta í seíj í puéerta, a'í pu hui cáj antéeyauj, ajta a'íin í juye ti a'uun e'enténine'i, cáj pu auuyaúj. Ajta jé'ecan pu muári'eri ti ja'atí japuan huamé'en ti ij a'uun e'ará'asti Dios ti é'esejre'e ti ij ruurican a'uteáruutan í Dios jemi. Ajta, camu mu'íi í mej miyen tí'irateuni.

*Mej nu'u ráamua'aree tí'itíj ti cýe'ara'an píríci me'íjna jíme'e ti taaca
(Lc. 6:43-44)*

¹⁵ 'Rí'i xu'u, mú'een, huá'a jemi í mej tí'ihua'itaca. Ayee mú tí'ixaxa'a tíjín: "Dios jetze me'ecan tu hui tí'ixaxa'a." Mé mú ve'eré'ene mé muá'acanta. Ayee mú á'ujuhua'an a'amua tzajta'a. Cu xiee mé caí tí'itíj a'ij ruure. Mí ajta, capu ayén tí'ayajna. Jee xaa ne'u ayén tí'ayajna. Ayee mú 'een matíj í íra'avete í mej tí'itecui'ica. Jé'ecan mú tihuá'ari'iraca í teite í tihua'áa. Majta huá'acuanamuáj. ¹⁶ Rí'irí sej si siyen tihuá'umua'ati se'íjna jíme'e a'ij mej ye'í ríci. Ayee xu che'atá sena'a tihuá'umua'ati setíj tí'ijmua'ate seíj í cýej ti pua'a caí rí'éene'en taca'a. Casi'i, jetzen a'íjna í ti tétzicare'e, capu a'íjna jetze taaca í uuva; capu ajta a'íjna jetze taca'a í huaréj, jetzen a'íjna í cýej ti tétzicare'e.

¹⁷ 'Ayee pu tí'een, nain í cýej ti tí'irí'een, rí'éene'en pu tí'itaca'a. Ajta, nain í cýej ti caí tí'irí'een, capu ajta rí'éene'en tí'itaca'a. ¹⁸ Capu a'atzu a'ij tí'irí'iri ti a'íin cýej ti tí'irí'een, ayén taca'a a'íjna ti caí rí'en. Ajta, jíme'en a'íjna í cýej ti caí rí'en, capu ajta í'irí'iri ti rí'éene'en tiu'utáca'an. ¹⁹ Mí ajta a'íme í teite, ayée mú 'een tíj í cýej ti caí tí'irí'een. Dios pu ayén che'atá na'a huá'aruuren matíj í teite miyen tí'iruure í cýej ti caí rí'en. A'íi mú té'ijveichixi'isin, majta ra'anteátaira. ²⁰ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e tíjín: Ayee xu 'éeni'ici'e huá'umua'ati se'íjna jíme'e a'ij mej ye'í ríci.

*Camu nu'u naíjmi'i a'uun a'uteáturaasin tavástar'a ti é'eseijre'e
(Lc. 13:25-27)*

²¹ 'Mí majta me'ín í mej miyen tí'inejee tíjín: “Nevástar'a, casi'i nevástar'a”, camu naími'i me'uun a'uteáruti a'u ti tejé'ajta í Dios. A'ii mu'u me'uun a'uteáruti í mej miyen ríci a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. ²² Ayee pu té'eme a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios ayén huá'axijte'en í teite. Mu'ití mú miyen tinaatá'ixaate'esin me'íjna jime'e yee: “Nevástar'a, casi'i nevástar'a, teen tu tiu'utaxájtaca'a aniúucajtze'en tetí'ij teuj ruurica. Teajta aniúucajtze'en jín hua'utamúari í tiyaaru'u mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Ayee tu che'atá tena'a, jeíhua tiu'umuáriej te'íjna jime'e tej mú'eetzi jetzen arátaca'anejca'a.”

²³ 'Mí neajta inee, ayée nu hui tihua'utá'ixaate'esin tíjín: “Canu ja'anáj amuaamuá'a a'atéenni sej pú'een. Caxu a'atzu neteítstemua'a pú'een. Sericu, sej hui iyeecu'i inee jemi, mi sej a'ij pua'a ríci.”

*Jíme'en í mej japuan rá'ajtaahuaca'a í ruchi'i í mej hua'apua
(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)*

²⁴ A'íj pu jín, ja'atí ti na'a ti ayén nenamua, ajta ti ayén ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a, ayée pu hui che'atá na'a mé teuúmua'aree tíj a'íjna í ja'ati ti huateújchi'ite tetej japua. ²⁵ Aj mú mi huatéviyeca'a. Ajta cámi'iyixi í jaj. Ajta huatá'eecareca'a. Ajta a'ín í chi'ira'an, capu á'ave a'iné tetej japua pu rá'ajtaahuaca'a. ²⁶ Mí ajta, a'íjna í ja'ati ti ayén nenamua, ajta capu ayén ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a, ayée pu che'atá na'a 'een tíj a'íjna í ja'ati ti caí ti'itíj mua'aree. A'íjna í ja'ati huateújchi'ite a'u ti á'useaata'a. ²⁷ Aj mú mi huatéviyeca'a. Ajta cámi'iyixi í jaj. Ajta huatá'eecareca'a. Ca'anacan pu á'ave í chi'ira'an. Jé'ecan pu yá'urie a'íjna í ja'ati ti huateújchi'ite a'u ti á'useaata'a. Ayee pu che'atá na'a tí'ijruuren í ja'ati ti caí ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁸ Tí'ij Jesús ra'antipúa'ajte ti tihua'utá'ixaa, jeíhua mú huajíxica'a me'íjna jime'e a'ij ti tihua'umuá'ate. ²⁹ Capu cha'a na'a tihua'umuá'ate matíj í seica í mej tihua'amua'atehua'a í yu'uxari jetze, sino ayée pu'u cumu seíj ti ti'itíjvee ti'itíj jime'e ti ve'ée.

8

*Jesús pu seíj tiú'uhuaa ti ru jetze cá'atzaca'a
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)*

¹ Tí'ij acájraa í Jesús jirí jetze, jeíhua mú teite a'ucíj jamuan. ² Tí'ij jí seíj ave'eré'ene í Jesús jemi. Tí'icui'icaa a'íjna jime'e ti tinéj í 'atzaj huá'ire'ara'an jetze. Ayee mú ratamuá'amua tíjín lepra. Tí'ij i a'ín títunutaca'a jemin í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a hui mua'aráanajche pej tináahuaate'en.

³ Aj pu i Jesús ra'ajtamuáriej. Ayen tíjín:

—Na'aráanajche pej huarún.

Jíme'en pu'u ayén raataxájtaca'a, aj pu i tiraacá'ari'iri'i í ti jíme'en tí'icui'icaa. Tí'ij jí huarúj. ⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Casi'i, capej ja'atí ixaate'e sino aricu, a'íjna jemi ti tí'iva'iri teyujta'a. Ché'e muaaseíj. Pajta tiu'utamua'ivejta a'ij ti tiu'uxájtaca'a í Moises teecan. Ayee mú éeni'icí'e ramua'aréeren tíjín pepu'uri huarúj.

*Jesús pu tiráahuaa a'íjna ti ravaire'eca'a a'íjna í xantaaru'u ti anxíte tí'ajta
(Lc. 7:1-10)*

⁵⁻⁶ Aj pu i Jesús a'uteájrupi a'ujna Capernaúm. Tí'ij a'uun a'uteájrupi, seíj pu u a'uvé'emej ti i'i xantaaru'u. A'ii pu a'ín pú'een ti anxíte tí'ajta. Jé'ecan pu rájhuaviiri'i a'íjna í ja'ati. Ayen tíjín:

—Nevástará'a, jé'ecan pu tí'icui'i a'íjna ti nevaire'e. An pu a'ujcá'a í utaatzí japua. Ciyáaxara'a. Nainjapua pu racui'i huápi'i.

⁷ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Née nu xaa a'umé'e na'ame nej ni tiráahuaate'en.

⁸ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna ti anxíte tí'ajta tíjín:

—Nevásta'ara'a, capu ayén muaavíjite'e pej piyen uteároute u niche, a'iné canu Israél jetze ajtémé'ecan. Ayee pepu'u huárini, patá'aj piyen tiraataxáj í niuucari jime'e. Aj pu xaa rujni a'íjna ti nevaire'e. ⁹ Ayee nu tí'imua'ixaate'e ne'íjna jime'e í mej seica tí'ine'ajite'e ineetzi. Neajta inee, nee nu seica tí'ajite'e. Tí pua'a niyen tiraata'ixaate'en seíj tíjín: “Aricu, u pá'ume'en”, a'í pu xaa a'umé'e a'ame. Na'ari, ti pua'a niyen tiraata'ixaate'en í seíj tíjín: “Yé vé'exijri'í”, a'í pu ajta yé ve'eré'enejsin. Neajta niyen tiraata'ajite'esin í ti nevaire'e tíjín: “Aisí mú'ee, pí huaríchi.” Ajta a'ín, ayée pu rini. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í xantaaru'u.

¹⁰ Tí'ij Jesús ráanamujri'i, jé'ecan pu huataújtemua'ave. Aj pu i ayén ti-hua'utá'ixaa a'ímej í mej rá'ajaahuate'e tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Huá'a tzajta'a í teite ayujna mej huachéjme tíj na'a ti huatacá'a íiyu Israél, canu ja'anáj seíj hu-até'uu íiyu Israél, ja'atí ti ayén che'atá na'a té'atzaahuate'e tíj a'íjna í teáata'a.

¹¹ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e, a'íjna jime'e yee jeíhua mú u a'uvé'uju'u muá'aju'un mej mi a'ujrá'ase me'íjna jamuan í Abraham teecan, majta me'íjna í Isaac teecan, majta me'íjna jamuan í Jacobo teecan. A'uu mú hui a'uvé'uju'u muá'aju'un a'u ti xicaj 'eijninei, majta a'u ti xicaj e'eteáru'ipi. Aj mú mi tí'icua'ani huá'a jamuan í mé huaíca tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze ti Dios nain jín tiu'uta'ajta íiyen chaanaca japua. ¹² Mí majta a'ímej í mej Israél jetze ajtémé'ecan, Dios pu hua'irá'iti á pua'acé a'u ti a'utíca'a. Jéíhua mú huateujyéineajra'asin, majta jeíhua mú ancuré'ujci'imée muá'aju'un í rutamej jime'e a'íjna jime'e mej jeíhua rajpuaítzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹³ Aj Jesús ayén tiraatá'ixaa a'íjna ti anxíte tí'ajta tíjín:

—Aricu, ayée pu té'eme patíj peri té'antzaahua. Jíme'en pu'u ayén tiraatá'ixaa, aj pu i huarúj a'íjna ti tí'ivaire'e a'íjna jemi í xantaaru'u. Tí'ij jí á'uraa a'íjna í Jesús.

Jesús pu tiráhuua a'íjna mu'uneára'an í Pedro

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Aj pu i Jesús a'uun a'ará'a Pedro ti é'eche. A'uu pu i a'ín huaseíj a'íjna í mu'uneára'an í Pedro. An pu já'ujca'atii í utaatzí japua. Tí'icui'icaa. Pístaca'a a'íjna í 'íita'a. ¹⁵ Aj pu i Jesús rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Jíme'en pu ayén huaríj, aj pu i huarúj. Ajta a'ín í 'íita'a, a'í pu ájchee. Ajta á'iyen a'utéjche ti tiraamí.

Jesús pu jeíhua tihuá'uhuaa í teite

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Tí'ij huateática'areca'a, jeíhua mú huaje'eráavi'iti Jesús jemi a'ímej í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a seijre'eca'a. A'í pu hua'uta'aj a'ímej í tiyáaru'use mej nu'u huirácíine í teite tzajta'a. Ajta naíjmi'ica pu tiú'uhuaa í mej tí'icucui'icaa.

¹⁷ Ayee pu tiuju'uríj ti ij araúrasten a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías, í ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayen tíjín: “A'í pu titá'ari'iri'i a'íjna í ti jín caí ché'e tú'uca'anisti'iraca'a. Ajta a'í pu yá'uti í tej jín tí'icucui'icaa.”

A'íme í mej raxí'eve'eca'a mej jamuan á'ujjhuane'en í Jesús

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Tí'ij Jesús hua'useíj í teite í mej jéihua ajteáxiireca'a í jemin, aj pu i ayén tihua'uta'ajte mej nu'u antáxiine antavén pújme'en. ¹⁹ Aj pu i seíj ti tiújmua'ate í yu'uxari jetze, a'íi pu ave'eré'ene jemin í Jesús. Ayee pu tirájuaviiri'i tijín:

—Maestru, niché'e á jamuan á'uche'ecane'en a'u ti na'a pej a'umé'e pua'amé.

²⁰ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Canu mu'u a'umé'e na'ame. A'íime í arachuíjse, a'úu mú hui u'uche cuunísta'a, majta a'íime í pina'ase a'úu mú ti'itítu'a a'u mej é'e'aseca. Mí neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, canu a'atzu huatéechi'i í nej tzajta'an huácuti. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

²¹ Ajta seíj ti á'uche'ecane'e jamuan, a'íi pu ayén rájuaviiri'i tijín:

—Nevástara'a, niché'e yé huácatii íyie niche asta na'a caí huámí'ini í nitáata. Netí'ij ra'ava'anán, aj nu ni yé ve'eré'enejsin nej ni á'uche'ecane'en á jamuan.

²² Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Miche'e mi seica ra'avá'anan í hua'axí'ej mi'ichi a'íime í mej caí ra-mua'ate í Dios. Mí pajta mú'ee, patá'aj ca'anacan yé ve'eré'enen.

Tí'ij Jesús raatépua'ajte í eeca

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Aj pu'i Jesús ateájraa í baarcu jetze, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. ²⁴ Aj pu i temua'a ca'anín jín tiu'utá'ecareca'a í jaj japua. Jé'ecan pu'i tiújta'ahua'a vivejmé'e. Tí'ij jí ateáxiire'axi í baarcu jetze. Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu í'icujcaa. ²⁵ Majta me'ín í mej á'ujujhua'ane'e jamuan, a'íi mú ave'eré'ene jemin. Aj mú mi raajíste. Miyen tijín:

—¡Maestru, ta japua huániuuchi! ¡Tu'uri hui cui'ini!

²⁶ Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Mí sej caí a'atzu té'atzaahuate'e, ¿a'iné sej si huápi'i tí'tziine'e?

Aj pu i ájchee. Tí'ij jí hua'utá'ijmijri'i í eeca, ajta í jaj. Aj pu i huatéepua'aj í eeca, ajta a'ureújé'iye já'araa í jaj, temua'a naa. ²⁷ Jé'ecan mú a'ij ra'utaseíj a'íime í teteca. Ayee mú tí'iru'íhua'uraca'a tijín:

—¿Tí'itáani tévira'a pú'een amíjna? Amí pu tihua'ajte'e í eeca, ajta í jaj. Majta mú hui rá'aste.

A'íime í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í tiyaaru'u a'ujna u Gadara

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Tí'ij tá'i Jesús a'uun a'ará'a utavén pújme'en já'ahua'a Gadara ti ajtéme'ecan. Matí'ij mi aitacíj í baarcu jetze. Aj mú mi seica hua'antinájcheca'a. Ma hua'apua a'íime. A'uun mú e'eráaci a'u mej mi'ichite é'enaamuaca. Tiyáaru'use pu huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Jéihua mú simuáruunica'a. A'íj pu jín caí rí'iríistaca'a ti ja'atí a'uré'enen a'ujna juye jetze. ²⁹ Matí'ij mi miyen titeejíjuaca'a. Miyen tijín:

—¿A'iné hui tí'tíj peteáruuren itejmi jemi, Jesús, pej i'i yaujra'an í Dios? ¿Ni piyen mú a'uvé'emej pej pi puaíjzi taatá'an? Aru capu xi teja'uré'ene a'ájna xicájra'a tej jetzen rajpuaíjzi tá'aju'un.

³⁰ Majta a'ímuá seica huaté'uu í tuiixute. Mé mu'íi. A mú á'ujujhua'an mete'enticuáa. ³¹ Matí'ij mi me'ín í tiyáaru'use ti huá'a tzajta'a seijre'eca'a, a'íi mú miyen rájuaviiri'i me'íjna í Jesús tijín:

—Tí'ij pua'a piyen titaatamuárite'en itejmi, taata'ítechi itejmi a'u mej a'uté'uu mi tuiixu.

³² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu.

Mat'íj mi huiráaci. Aj mú mi huá'a tzajta'a a'uteájrupi í tuiixute. Majta me'ín í tuiixu, mat'íj mi huataúruu a'uun pújme'en játe'ana ti a'atamí'ie. Mat'íjta mi atéavatzí á jaata'a. Aj mú mi aujámi naíjmi'i.

³³ Majta me'ín í mej tuiixu cha'íca'a, a'íi mú huataúruu. Mat'íj mi me'uun a'ucíj chajta'a mej mi tiu'utaxáj. A'íj mú hua'utá'ixa a'ij ti ti'itíj huá'uruu í tuiixu, majta a'ij ti ti'itíj huá'uruu a'ímej í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a. ³⁴ Mat'íj mi a'íime a'uun mej huachéjme'ecaa a'ujna, naími'i mú ave'eré'ene í Jesús jemi mej mi jamuan tiu'uxáj. Mat'íj raaseíj, jeíhua mú rájhuaviiri'i me'íjna í Jesús ti nu'u á'ura'ani u já'ahua'a yee.

9

Jesús pu seíj tiú'uhuaa ti ciyáaxara'aca'a
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Aj pu í Jesús ateájraa í baarcu jetze. Aj mú mi antacíj után pújme'en. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'ujna chajta'a a'u ti é'eme'ecan. ² Majta me'ín í seica, a'íi mú ja'atí ave'eré'eneijte í Jesús jemi seíj ti ciyáaxara'aca'a. A'íj pu já'ujca'atíi í utaatzí a'íjna í ja'atí. Tí'ij Jesús hua'useíj a'ímej í teite, aj pu xaa ráamua'areeri'i tíjín meté'atzaahuat'e a'íime. Aj pu'í ayén tiraatá'ixaa a'íjna ti tí'icui'i tíjín:

—Niyauj, uhuat'é'aca'ane í á'a tzajta'a. Pu'uri timuaatá'uuni'iri'i í Dios í pej jín auteájturaa í jemin. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

³ Majta á vejli'i huiráte'eca'a seica í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá jime'e. Mat'íj mi miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tíjín: “Amí pu a'ij pua'a tiratá'aca í Dios í runiuuca jime'e.”

⁴ Ajta Jesús, a'íi pu ruseíj rú'umua'areereca'a a'ij mej ye'í té'umua'atzejca'a í ru tzajta'a. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'íné 'een jín siyen a'ij pua'a té'umua'atze í ru tzajta'a? ⁵ ¿Ti'itáani caí jaítze'e muári'eri, ni nej niyen tiraatá'ixaate'en í ti ciyáaxara'a yee: “Pu'uri timuaatá'uuni'iri'i í Dios í pej jín auteájturaa í jemin”, na'ari yee: “Ájchesi, ajta anchué'e mua'a utaatzí?”

⁶ 'Aru, ayée nu hui rini sej si ráamua'aree í nej neajta í teáata'a jetze airáne, nee nu xaa ne'íjna jín antínmua'aree íiyen chaanaca japua nej ni tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

Aj pu í ayén tiraatá'ixaa í ti ciyáaxara'a tíjín:

—Ájchesi, típi'í mua'a utaatzí. Aricu á'ura'a a'u pe é'eche.

⁷ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Jesús, aj pu'í ájchee a'íjna ti tí'icui'ícaa. Tí'ij í á'uraa u ruche. ⁸ Majta me'ín í teite, mat'íj tiu'uséij a'ij ti ti'ití huaríj, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Rí'í mú tiraatajé í Dios, me'íjna jime'e ti a'íin Dios ari raatá'a a'íjna í muári'eri'ira'a í mej jín miyen ríci í teteca.

Jesús pu raata'ájtaca'a a'íjna í Mateo
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Aj pu í Jesús á'uraa. Tí'ij jí á'ayee a'uré'ene tí'ij a'íin huaseíj a'íjna í ja'atí, Mateo ti ántehuaa. A'uu pu huiracatíi chí'ita mej tzajta'an huá'ajjive'eca'a í mej tí'ití'icica. Aj pu í ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Patá'aj ne jamuan á'uche'ecane'en.

Ajta á'iyen, Mateo ájchee. Tí'ij jí á'uraa jamuan.

¹⁰ Tí'ij jí ayén tiuju'uríj. Mat'íj me'uun a'ará'a a'utí Mateo e'echéjme'e. Tí'ij Jesús tí'icua'acaa, mat'íj mi u a'uvé'uju'u jeíhua í mej tí'itejijve'e, majta seica í mej miyen che'atá mena'a a'ij pua'a tí'iteteite. Naíjmi'i mú tí'icua'acaa í meesa japua jamuan í Jesús, majta jamuan a'ímej í mej á'ujujhua'ane'e í Jesús jamuan.

11 Majta me'ín í fariseos, a'íime í mej jeíhua huápi'i raxí'eve'e í ruye'irá, matí'ij miyen raasej a'ij ti rijcaa í Jesús, ayée mú tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Miyen tijín:

—¿A'iné 'een jín amín a'amua maestro tí'icua'aca, ajta ye'eca huá'a jamuan í mej huá'ajjive'e í mej tí'ti'icica, ajta jamuan í mej caí xí'epi'in titetiújcha'íí?

12 Tí'ij ayén tiú'unamuajri'i í Jesús, aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'ímej jime'e í teite í mej a'ucí'ica'a jemin ti ya'anaca, capu ruxe'eve'e mej u á'uju'un í mej rí'en a'íjna jemi í ti ya'anaca, sino a'íí mú xaa a'uré'ene'e í ti ya'anaca jemi í mej tí'icucui'i. 13 Sericu, setá'aj tihuaújmua'aten se'íjna jime'e sej si yaú'itíee xá'ara'ani a'ij ti hu-ataújmua'a a'íjna i niucari a'íjna jime'e mej raxí'eve'e mej mi á'ujcu'uve rujíimua'a. Mí neajta, canu a'atzu raxí'eve'e mej tiu'utámuai'ivejta. Ayee pu che'atá na'a 'een ineetzi jemi, canu ne'íjna jín yé vé'eme nej a'ímej huatá'inen í ti ayén tihua'ámitiejte'e mej xí'epi'in ríci sino a'ímej í mej miyen tirú'umua'aree í ru tzajta'a í mej caí xí'epi'in ríci.

Jíme'en í mej jín rú'itzi'ive'eca

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 Matí'ij mi seica ave'eré'ene. A'íime mú a'íin pú'een í mej Juan jamuan á'ujuhua'ane'e. A'íí mú ave'eré'ene í Jesús jemi. Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné 'een jín tiyen tí'ita'itzi'ive'e iteen, majta a'íime í fariseos? Aru í mej mú'etzi jamuan á'ujuhua'an, camu hui miyen ríci.

15 Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús, tijín:

—Tí pua'a ja'atí huaténeiche, aj pu i ru'amiigustemua'a huatá'ineesin mej mi tiú'uyesten. Aj pu i tihua'íimin. ¿Ni tzaa miyen tí'iru'itzi'ive'en ti pua'a huá'a jamuan tí'iyeste í ja'ati? Capu xaa ne'u. Mí ajta xaa, aj pu teja'uré'enejsin í xicá'ra'a mej jetzen rá'aví'itín í ja'ati. Aj mú xaa í amiigustemua'ame'en ru'ítzi'ive'en, a'iné capu ché'e é'e já'ahua'a í hua'amiigu. A'iné naúche'e nu yé huatéjvee, camu ru'ítzi'ive'en í ne'amiigustemua'a.

16 'Niche'e sej amuaatá'ixaate'en í niucari. Tí pua'a ja'atí a'íjna jín tí'icu'une'epua cáxuri jime'e ti mí'ime'ecan, capu ayén tí'ijcu'une'epuan a'íjna jime'e í cáxuri ti caí xi ja'anáj já'usini'i. Na'ari caí, huatétzu'uta pu'u a'íjna í cáxuri ti jécua tí'ij huatéja'usini'ihua. Ra'atésu'jtza'anaxí'isin í ti mí'ime'ecan. Aj pu i í ti anásu'jtza'ani, jaítze'e pu ve'etí a'ame.

17 'Ajta, camu miyen raruure mej ru'ucá'jtu'ani navij limeetajra'a tzajta'a ti racua'iríihuajme í viinu í mej mauchén ráataahuaca'a. Tí pua'a miyen ráaruuren, a'íjna í viinu ti jécua, a'íí pu rajtésu'jtza'ana í navij ti racua'iríihuajme. Tí'ij jí a'uva'jtzi í navij, ajta í viinu. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e ti iru'ucá'jtu'ani navij tzajta'a ti jécua a'íjna í viinu ti ajta jécua. Ayee pu 'éeni'ici'e te'utáviicua'ira ti ruxí'ej tí'ijécua. A'íí pu a'íjna jín té'eviicua'í í ti hua'apua.

Jíme'en í yaujra'an a'íjna í Jairo, ajta í ucarij ti tí'icui'icaa

(Mc. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Aúche'e pu tihuaú'ixáate'eca'a tí'ij sej ave'eré'ene, ti tí'aijta u huá'a teyujta'a. Aj pu i tí'tunutaca'a jemin a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín:

—Niyauj pu hui á'ame'ere. Mu a'utá'iyí'i patá'aj ra'ajtamuarí'en, tí'ij a'íin auj ruuri á'ara'ani.

19 Jesús pu ájchee. Tí'ij jí a'uun yá'ume jamuan a'íjna í ya'upuáara'an a'íjna ti á'ame'ere. Majta mú á'uju'un a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e.

20 Ajta a'íin 'íita'a a'uun a'utéveeca'a ti ari ayén á'atee ti tí'icui'í a'achú cumu tamuáamuata'a nine'ira'a japuan hua'apua. Tí'ij pí na'a pu uvé'exujxu'ure. A'íí pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Aj pu i ra'ajtamuaríej tíj na'a te'uvíjpi'i í

cáixure'ara'an jetze. ²¹ A'íj pu jín ayén huaríj, a'iné ruseíj pu ayén tiu'umuá'aj tíjín: “Tí pua'a a'íi nena'a caj te'ajtamuári'en tíj na'a te'uvíjpi'i í cáixure'ara'an jetze, aj nu xaa rujni.” ²² Aj pu i Jesús píi a'uré'eve tí'ij raaseíj í 'íita'a. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Niyauj, huaté'aca'ane mua'a tzajta'a. Peté'atzaahuate'e nej timuáahuaate. A'íj pej jín peri huarúj.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i huarúj a'íjna í 'íita'a.

²³ Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'u ti é'eche í ya'upuáara'an í ti á'ame'erejca'a. Tí'ij uteájrupi u chí'ita, aj pu i hua'useíj í teite, a'ímej í mej tí'ici'isite'e jamuan í seica í mej jeíhua ruyeín. ²⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu, xu'iráciini mú'een, a'iné capu m'íichi mi temuajj, sino cutzú pu'u.

Mí majta, a'íi mú raate'atzeájraa me'íjna jíme'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a.

²⁵ Aj pu i Jesús hua'irá'iteca'a á pua'acíé. A'uu pu uteájrupi a'u ti auucá'a a'íjna í temuajj. Aj pu i ra'ajví'i muájca'are'ara'an jetze. Ajta a'íin í temuajj, tí'iquí a'íin ájchee. ²⁶ Tí'ij jí nainjapua a'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, naími'í mú ráamua'areeri'i a'ij ti tí'ití huaríj.

Jesús pu tihuá'uhuaa hua'apuaca í mej aracúcu'unijme'eca'a

²⁷ Tí'ij Jesús a'uun a'arájraa, mé hua'apua mú raatavén í mej aracúcu'unijme'eca'a, mua'antijíhua. Miyen tíjín:

—Mú'ee pej i'i yaujra'an a'íjna í David teecan, tá'ancu'uvajxi'i.

²⁸ Tí'ij Jesús uteájrupi u chí'ita, aj mú mi ave'eré'ene í jemin. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni sená'antzaahuate'esin nej tejá'amuahuaate'en?

Mat'íj mi miyen tíjín:

—A'ii ne'u tecaí, tavástara'a.

²⁹ Aj pu i hua'arámuari'ejxi í huá'a jí'i jetze. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íjna jíme'e sej té'antzaahua, ayée pu té'eme. Xu'uri huarúj.

³⁰ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi mé uunéjne'ereca'a a'íime í mej hua'apua. Jéihua pu tihua'ujca a'íjna í Jesús mej nu'u caí ja'atí ixaate'e.

³¹ Mí majta, mat'íj a'ucíj, aj mú mi autéjhuii mej raataxáj mé jéjre'e nainjapua a'ij ti Jesús huá'uruu.

Jesús pu tiráahuaa seíj ti caí té'anri'irejca'a

³² Mat'íj huiirajú'uncaa u chí'ita, seica mú ti tí'icui'i á ye'iré'enejti'ire. Capu té'anri'irejca'a a'íjna í ja'atí. ³³ Aj pu i Jesús raatamuári í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. Ajta á'iyen a'utéjche ti tiu'utaxáj a'íjna ti tí'icui'ica'a. Majta me'ín í teite, jeíhua mú huataújtemua'ave. Miyen tíjín:

—Jee xaa ne'u. Catu ja'anáj tí'itíj tiyen tiu'uséj tíj na'a íiyen ti huatacá'a Israél, tetíj teuchén teri tiu'uséj íjii ti ja'atí ayén tiraayí'iti.

³⁴ Mí majta a'íime í fariseos, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—A'íjna í Jesús, a'íi pu a'íjna jetze arájca'ane ti tihuá'aijte'e í tiyáaru'use tí'ij ayén hua'utamuári'te'en í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a seijre'e.

Jesús pu huá'ancu'uvajxi í teite

³⁵ Nain japua pu á'uche'ecane'e í Jesús a'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, chajta'a, ti vivéj nusu ti cíliéene'ejmee. Tihuá'amua'atehua'a pu á'aye'i huá'a teyujta'a a'íjna jíme'e í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'aijta. Ajta naíjmi'ica pu tiú'uhuaa, nain í mej jín tí'icui'icaa nusu í ti caí huá'aca'anisti'iraca'a. ³⁶ Tí'ij a'ímej huaseíj í teite, jé'ecan pu huataújxiemiste huá'a jemi a'iné jeíhua mú huamuá'itiche me'íjna jíme'e í mej rajpuaíjtzica'a. Majta ruxieemíj'te'e. Ayee mú éene'e matíj cáne'axi í ti caí ja'atí huá'acujta'a á'uche'ecane'e.

³⁷ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:
—Jee xaa ne'u, ayej ti'ayajna, mu'uri mu'iití í mej meri r'í'í huaújrúu ti Dios tihua'uta'aíjte'en. Mí ajta, í mej tí'imijhuaca huá'a jíme'en, camu mu'íi. ³⁸ A'íj pu jín, ayée pu tiú'ujxe'eve'e. Setá'aj siyen tí'ijhuaviira se'íjna í tavástará'a ti ayén huá'uruuren mej mi teitestemua'ame'en pu'éene'en muá'ara'ani, ti i a'ín tavástará'a hua'uré'e'itixi'ín í mej tí'imijhuaca mej mi huá'ajseire'en í Dios jemi.

10

Jesús pu hua'avé'ejajpuaxi a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Aj pu i Jesús hua'utajé a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'í pu antiújmua'areereca'a a'íjna jíme'e mej mi hua'utamuarite'en í tiyaaru'u mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite, ajta mej mi nain ti-huá'uhuaate'en í mej jín tí'icucuí'icaa, cu'ini'ira'a jíme'e nusu ti caí huá'aca'anisti'iraca'a. ² Ayee mú ánte'arua a'íme í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'ímej í ti Jesús hua'uta'íteca'a. Amuacaícan, a'íjna í Simón, í mej majta miyen ratamuá'amua tijín Pedro. A'í pu ajta huatajé a'íjna í juutzeájra'an í Simón. Ayee pu ántehuaa tijín Andrés. Ajta a'ímej pu huatajé a'íjna í Jacobo, ajta juutzeájra'an ti ayén ántehuaa tijín Juan. A'íi mú me'ín pú'een yaújmua'ame'en í Zebedeo.

³ Ajta seica huatajé, a'íjna í Felipe, ajta a'íjna í Bartolomé, ajta a'íjna í Tomás, ajtahua'a seij, ti ayén ántehuaa Mateo, ti tí'íteji'ivihua'a a'ímej í mej tí'iti'icica. Seij pu ajta huatajé. A'íi pu a'ín pú'een a'íjna í Jacobo, Alfeo ti rape'eri, ajtahua'a seij, a'íjna í Lebeo, í mej majta miyen ratamuá'amua tijín Tadeo. ⁴ A'í pu ajta huatajé a'íjna í Simón í ti ajtémecan huá'a jetze í mej miyen huataújmua'a tijín cananista, ajta a'íjna í Judás ti ayén te'entímu'utaca tijín Iscariotes. A'íi pu a'ín pú'een í ti avítzi jín hua'utátuii a'íjna í Jesús.

Jesús pu hua'uta'íteca'a í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej nu'u raataxáj a'ij ti 'een í Dios jemi

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ A'íi mú a'ín pú'een í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase í ti Jesús hua'uta'íteca'a. Ayee pu a'íjna jín tihua'u'íjca, ayén tihuá'ixaate'e yee:

—Caxu se'uun á'uci'ica'an se'újna á mej a'uchéjme í mej seij chuéjra'a japua ajtémecan, caxu seajta uteáru'ipiche'en chajta'a a'u mej é'eché a'íme í mej Samaria jetze ajtémecan. ⁶ Mí seajta mú'een, setá'aj se'uun á'uju'un huá'a jemi í mej i'í yaújmua'ame'en a'íjna í Israel teecan. Yee mú 'een a'íme tíj cáne'axi í mej á'uvej. ⁷ Setá'aj á'uju'un, sera'antixáata yee pu'uri tén teja'uré'enejsin ti Dios ayén tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua. ⁸ Setá'aj seajta tihuá'uhuaate'en í mej tí'icucuí'i. Seajta siyen huá'uruuren í mej mauchén huácuui mej mi ruuri muá'ara'ani majtáhua'a mena'a. Setá'aj seajta hua'urújte'en a'íjna jíme'e í mej jín tí'icucuí'i a'íjna í mej miyen ratamuá'amua tijín “tí tineájxi í ru jetze”. Seajta hua'utamuarite'en a'ímej í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Mú'een, caxu tí'inajchitan a'íjna jíme'e sej ra'ancuré'a se'íjna í muári'eri'ira'a í sej jín tihuá'umu'aten. A'íj pu jín, caxu huá'ajjive'e.

⁹ 'Caxu seajta tí'itíj anú'an tzajta'an í puaasi í sej jín avé'ujj'í'icí'ejme, tí'itíj tumin, ti pua'a oro na'ari plata nusu cobre. ¹⁰ Caxu ca'aní pijca í sej jín huateújvare'en í juye jetze. Seajta se'ín ajtáca'acaimé'e í ti anátápi'ihuajme'e, seajta ucaújchejte'axi'ín seexu'ijmé'en seij jíme'e í sa'ahua í sej ra'itevárajme

í ruhuaré'etze'e. Caxu seajta itz'ij chueeca. Ayee xu huárini a'iné ayee tí'ixi'epi'in mej tejamuaamín me'íjna jime'e í sej tí'imijhuaca.

¹¹ 'A'u ti na'a mej a'uchéjme, setí'ij a'uteárute se'újna, aj xu si sej huahuauni ti caí tí'it'ij jín ateáturaaveca. A'uu xu a'uté'e xá'aju'un u chi'ira'an tzajta'a a'íjna í ja'atí a'achú sej caj á'ateere se'újna chajta'a. ¹² Setí'ij a'uteárute se'újna u chi'ita, aj xu hua'utateújte'en. ¹³ Tí' pua'a miyen amua'ancuré'evi'itín temua'a naa, ché'e ayén éene'en a'ij sej seri tihua'utateújte. Na'ari caí, setá'aj sej jemi raateájtuaani í runiuuca í sej jín seri tihua'utateújte a'ímej í mej mauchén amuaatíite.

¹⁴ 'Ajta ti pua'a ja'atí caí amua'ancuré'evi'itín, na'ari ti pua'a mecaí ranamuajracu a'ij sej tihua'úixaate'en, setí'ij huirácinen se'újna chi'ita, sera'atéca'atzixi'in í ruca'acai ti i cávatziin í chuej. Aj mú mi ramua'aréeren í mej jín auteájturaa í Dios jemi. ¹⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'ájna xicájra'a ti jetzen huá'axijte'en í Dios í mej jín auteájturaa í jemin, jeíhua pu puaíjtzi hua'utá'asin. Jaítze'e mú rajpuaítzi muá'aju'un a'ujna chajta'a mecaí í mej mejmí'i me'uun é'echejca'a a'ujna ti ayén teja'arájtehuaaca'a tíjín Sodoma, ajta a'ujna u Gomorra.

Seica mú nu'u puaíjtzi hua'utá'asin

¹⁶ 'Casi'i mú'een, ayee nu tejámuaata'aíjte'esin sej si á'ujujhua'ane'en huá'a tzajta'a í teite í mej miyen á'amuaruuren tíj íra'ave í mej tí'iteci'imeca. Setá'aj siyen mé titeumuámua'are'en matíj a'íime í cu'ucu'use í mej jeíhua raayí'iti. Setá'aj huamuá'ajcantare sej si caí tiú'ítz'íte'e mé sé'ujujhua'ane'en matíj majta ríci a'íime í cucuí'ise.

¹⁷ 'Rí'i xu'u huá'a jemi í teteca. A'íi mú mú'ejmi a'uteátuaasin a'u mej te'áijta huá'a jueesi jemi. Aj mú mi amua'ajvájxi'isin a'amua huari jetze. ¹⁸ Majta mú mú'ejmi á'avi'itín í tajtúhuaani jemi na'ari í rey jemi me'íjna jime'e sej siyen tí'ivaire'e ne jetze me'ecan. Ayee mú á'amuaruuren sej si hua'utá'ixaate'en a'íjna jime'e a'ij sej 'een jín ná'astijre'en ineetzi. Ayee xu che'atá sena'a tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej caí Israel jetze ajtéme'ecan. ¹⁹ Aru, a'ájna xicájra'a jetze matí'ij á'amua'viví'iran, caxu siyen tí'imujca yee a'ii qui ye'í tetiu'utaxájta, na'ari yee tí'itajqui niucarijra'a taataxájta. Matí'ij miyen amua'aruuren, aj pu i Dios amuaatá'asin a'ij sej ye'í tiu'utaxáj. ²⁰ Ayee xu'u, caxu tí'itzi'ine'e a'iné í sej hua'utá'ixaate'esin, caxu rujímua'a rájteusin sino a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í sej rájya'upua, a'íi pu amuaata'ítira a'ij sej ye'í tiu'utaxáj.

²¹ 'Ja'atí pu hui hua'itzi jín tí'ijxajtzi'iran í ru'ihuaara'a mej mi raajé'ica. Ayee pu che'atá na'a té'eme í ya'upuáara'an hua'itzi pu huá'ataaven í ruyaujmua'a. Majta me'ín í yaújmua'ame'en, a'íi mú che'atá mena'a ájhuiixi'in. Ayee mú tihua'uta'ájta mej huá'ucuí'ini. ²² Majta í teite, naími'i mú amuá'ajcha'íire'e muá'aju'un me'íjna jime'e sej ná'astijre'e ineetzi. Ajta a'ín í ti te'utáviicua'i ajta na'a caí nain te'entipuá'are, Dios pu ru'irátuaasin a'íjna. ²³ Matí'ij a'ij pua'a á'amuaruure íiye chajta'a, setá'aj ca'anacan huirácinne. Sej si sej chajta'a jetze a'uteárute. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, setí'ij seuj á'ujujhua'ane'en sej seajta sej jetze í chajta'a a'u mej a'uchéjme a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecan, i nej neajta teáata'a jetze airáne, nee nu xaa ye'í ve'ecánejsin.

²⁴ 'A'íjna í ti tihua'amua'ate, jaítze'e pu ruxe'eve'e caí a'ímej í mej tiú'ujmua'ate. Ajta, a'íjna ti tí'ira'aijte'e, jaítze'e pu ruxe'eve'e a'íjna caí a'ín ti ravaire'e. ²⁵ A'íj pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e. A'íjna ti tihua'amua'aten, ché'e a'ín ayén che'atá na'a éene'en tíj a'íjna ti tiú'ujmua'ate. Ajta a'íjna ti tí'ivaire'e, ché'e a'ín ajta ayén che'atá na'a 'eene'en tíj a'íjna ti tí'ira'aijte'e.

Ayee mú che'atá mena'a á'amuaruuren mú'ejmi a'ij mej meri náaruu ineetzi. A'iné ayée mú meri naatamuá'a ti jíme'en yee: “Mú'ee pej i'i Beelzebú a'ijna ti tihuá'ajte'e í tiyáaru'use”, ayée mú che'atá mena'a á'amuaruuren mú'ejmi, mi sej hui ní'ite'itestemua'a. Jee xaa ne'u, majta mú jaítze'e a'ij pua'a á'amuaruuren mú'ejmi.

Jíme'en í tej nu'u xaa rátziine'e
(Lc. 12:2-9)

²⁶ 'A'ij xu jín, ca xu huá'atziine'e í teite. Ti'ití ti a'ij avítzi'i í sej jín rajpuaíjtzí, Dios pu raataseíjrata mé jéjre'e, na'ari ti'itíj ti a'ij ti rú'avaa í sej jín tí'imuarí'e, Dios pu hua'utá'asin mej mi ráamua'aree. ²⁷ A'ijna í nej já'amua'ixaate'e avítzi jíme'e, ayée xu huárini, setá'aj raataxáj mé jéjre'e. Ajta í nej já'amua'ixaate'e xahuaani'i jíme'e, ayée xu raataxáj ca'anín jíme'e, án xu'u ímuá a'utiúu í a'amuachi'i japua.

²⁸ 'Caxu huá'atziine'e a'ímej í mej ruxí'ej teite cui'ica a'iné camu raayí'iti mej á'amuaxiejniu'uca antipué'ajte'en. Mí seajta mú'een, a'ij xu xaa tziine'e a'ijna í Dios ti ayén raayí'iti ti ra'antipué'ajte'en mi sej siyen che'atá ratéhua'ira'a. Ajta a'íi pu raayí'iti ti ra'antipué'ajte'en í á'amuaxiejniu'uca í sej jín seuj ruurica'a í taij jetze ti caí ja'anáj á'amí'ini.

²⁹ 'Ayee pu huá'anajche a'ímej mi pina'ase, a'achú cumu sej tumin sej. Ayee pu i 'een a'ijna í á'amuaya'upua, aúche'e pu huá'acha'íi mi pina'ase. Capu sej mí'ini í pina'a ti pua'a a'íi caí xi ayén tiu'utaxáj. ³⁰ Dios pu ajta ramua'aree a'achú ti pua'amé cá'uu í á'amuacipua. ³¹ A'ij pu jín, caxu tí'imujca. Jaítze'e xu ruxe'eve'e í Dios jemi mecaí mi pina'ase.

Jíme'en a'ímej í mej te'anxájta jíme'en í Jesús mé jéjre'e
(Lc. 12:8-9)

³² 'Ja'atí ti na'a ti ayén te'anxájta huá'a jemi í teite a'ijna jíme'e yee nej nu'u rá'astijre'e ne'ijna í Jesús, ayée nu hui che'atá nena'a te'anxájta jemin í ti ajta ní'iyá'upua ta japua ti é'eseijre'e ti jíme'en yee a'íi pu xí'epi'in huaríj. ³³ Ajta, ja'atí ti ayén huá'a jemi ayén te'anxájta í teite ti nu'u caí nemua'ate, ayée nu che'atá nena'a te'anxájta jemin í ti ajta ní'iyá'upua, ta japua ti é'eseijre'e. Ayee nu xáahuí tiraatá'ixaate'esin ti jíme'en yee nej caí ramua'ate ne'ijna í ja'ati.

Teite mú nu'u já'ita'a a'utácíne me'ijna jíme'e í Jesús
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ 'Caxu siyen tí'imujca í nej ne'ijna jín mú a'uvé'emej mej mi rí'i temua'a naa titeeteáturan íiyen chaanaca japua. Canu ne'ijna jín mú a'uvé'emej mej mi rí'i titeeteáturan temua'a naa sino mej mi já'ita'a a'utácíne me'ijna jíme'e a'ij nej ríci. ³⁵ Ayee nu ne'ijna jín a'uvé'emej ti ij ja'atí autéjcheni ti raaténe'usi'ite'en í rutáata. Ajta a'íin ti temuaj í 'íita'a, a'íi pu ajta raaténe'usi'ite'esin í runáana. Ayen che'atá na'a tihuá'aruuren, í 'íita'a ti ari tímú'un ti 'íita'a; a'íi mú huateújne'usi'ite'esin a'ímej rumúunimua'aca. ³⁶ A'ij mú jín, a'íi mú rájcha'íire'e muá'aju'un í seica a'ímej í ruxí'ej teitestemua'a.

³⁷ 'Tí pua'a ja'atí jaítze'e raxí'eve'e í rutáata, ajta í runáana caí ineetzi, capu ayén tiraavíjte'e ti a'íin neetzi jemi huateáturan tíj na'a rusén jíme'e. Ajta ti pua'a ja'atí jaítze'e raxí'eve'e í ruyauj ti teáata'a, ajta ti 'íita'a, ti pua'a jaítze'e raxí'eve'e caí ineetzi, capu ajta ayén tiraavíjte'e ti a'íin neetzi jemi seíire'e á'ara'ani tíj na'a rusén jíme'e. ³⁸ Ajta, ti pua'a ja'atí raxí'eve'e ti á'uche'ecane'en neetzi jamuan, ché'e a'íin huataúra'an ti rajpuaíjtzí á'ara'ani neniúucajtze'e, capu amín a'ij ti pua'a huámí'ini í cúruu jetze. Na'ari caí, capu ayén teja'uré'enejsin ti a'íin ayén huateáturan neetzi jemi a'utí Dios é'eseijre'e. ³⁹ Tí pua'a ja'atí tí'itese'e ti ij caí huámí'ini, aúche'e pu xaa ne'u mí'ini. A'ij pu

á'ujsin í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a. Mí ajta, a'ín ti huataúra'an ti huámi'ini a'íjna jime'e ti tiu'utévai neetzi jetze me'ecan, a'í pu ajtahua'a huatarújsin. Rateuní í ruxéjniu'uca ti auj ruuri tij na'a rusén jime'e.

Jíme'en í mej raamuá'itín a'ímej í mej rá'astijre'e

(Mr. 9:41)

⁴⁰ 'A'íjna í ja'atí ti amua'ancuré'eviliti u ruch'itá, a'í pu ajta na'ancuré'eviliti ineetzi. Ajta, a'íjna í ti na'ancuré'eviliti ineetzi, ayée pu che'atá na'a ra'ancuré'eviliti a'íjna ti neja'uta'íteca'a. ⁴¹ Ajta a'íjna ti ra'ancuré'eviliti seíj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ayée pu che'atá na'a tí'irac'ítí í Dios jemi tíj ajta tí'irac'ítí a'íjna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Na'ari, ti pua'a ja'atí ra'ancuré'evilitin ja'atí ti xí'epi'in ríci, ayée pu che'atá na'a tí'irac'ítí í Dios jemi tíj ajta tí'irac'ítí a'íjna í ja'atí ti xí'epi'in ríci. ⁴² Ajta, ti pua'a ja'atí raatá'an cáj caj í jaj, vaasu tzajta'a seíj í teví ti caí ti'itíj jín antiújmua'aree, ti pua'a ayén tiraatá'an a'íjna jime'e ti a'ín teví ná'astijre'e, ayej tí'ayajna, ti'itíj pu tí'irac'ítí í Dios jemi.

11

A'íme í ti hua'uta'íteca'a a'íjna í Juan í ti huá'amuai'ihuacare'e

(Lc. 7:18-35)

¹ Tí'íj Jesús raatapuá'ajtaca'a ti hua'utá'ixa í ti jín tihuau'íjca, aj pu i á'uraa. A'áyee pu a'ará'a chajta'a a'ímuá' a'u mé a'itechéjme ti ij tihuá'umua'aten, ti ij ajta tihua'utá'ixaate'en í teite. ² Ajta a'íjna í Juan, a'úu pu já'ahua'a á'anami'ihuaca'a. Aj pu i yá'umua'areeri'i a'ij ti Jesús rijca. Tí'íj jí hua'uta'íteca'a seica í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej mi u ya'utéeseij, majta mej mi tiraata'íhua'u me'íjna í Jesús. ³ Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni mú'ee pej pe'ín pírici pe'íjna í pej jee i'i Cirístu'u pej mú'ee íyen ruxe'leve'e, pej nu'u yen ve'ecáanen? Na'ari caí, ¿ni ayén tiú'ujxe'leve'e tej seíj huachú'leve'en?

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Sericu, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en se'íjna í Juan a'ij sej ye'í tí'iseij, seajta tí'inamua. ⁵ Setá'aj raatá'ixaate'en yee mu'uri atanéjne'e í mej aracúcu'unijme'eca'a; ajta yee mu'uri á á'ujujhua'an a'íme í mej anaciyáaxavi'ijme'ecaa ruíca jetze; majta yee mu'uri huarúj me'íjna jime'e cu'í'ini'ira'a ti tineájxi í huá'ahua'ira'a jetze. Majta hui a'íme í mej nácuxa'itajme'ecaa, mu'uri huíteájnamua. Majta seica, a'íme í mej huácuii, mu'uri majtáhua'a mena'a huatarúj. Neajta tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. ⁶ Ché'e huaújtemua'ave'en a'íjna í ja'atí ti caí ruhuárita'a huaré'eye'ican ineetzi jemi a'íjna jime'e ti caí ché'e té'eviicua'i neetzi jemi.

⁷ Matí'íj a'ucíj a'íme í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e, Jesús pu a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en í seica jíme'en a'íjna í Juan. Ayen tíjín:

—¿Tí'itáani sena'a u a'utéeseij se'újna u mu'utzitá? ¿Ni qui siyen tiraaseíj í huiini ti eeca raru'uxante'e? Caxu xaa ne'u. ⁸ Tí pua'a secaí siyen huaríj, ¿tí'itáani sena'a a'utéeseij? ¿Ni ja'atí se'utéeseij ti te'ucáaviij ri'éene'en jime'e? Caxu xaa ne'u, a'iné xu'uri ramua'aree tíjín a'íme í mej miyen ri'éene'en jín te'ucáaviij, a'úu mú'éche huá'achi'ita í rey. ⁹ Ari ti pua'a secaí siyen huaríj, ¿tí'itájni ne'u? ¿Ni secaí siyen a'ín a'utéeseij ja'atí ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ín pú'een tzíte'e a'íjna í Juan. Ayej xaa ne'u tí'ayajna, jeíhua pu jaítze'e ve'ecán jín tí'itájvee a'íjna í Juan caí seíj ti ayée na'a a'íjna jín tí'itájvee ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. ¹⁰ A'í pu a'ín pú'een í ti jíme'en rá'axa í yu'uxari jetze. Tíjín:

Nee nu ja'atí huata'íti
 ti amuájca mú'eetzi jemi
 mej mi rí'i huaújrúuren í teite.

¹¹ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, huá'a tzajta'a naíjmi'í í teite í mej huanéj íiyen chaanaca japua, capu ja'atí ja'anáj te'enteájrúpi tí'itíj jime'e ti jaítze'e ve'ée caí í ti jín tí'itéjvee a'íjna í Juan. Mí ajta, a'ín ti jaítze'e cálieen jín seijre'e jín tí'itéjvee í Dios jemi, jaítze'e pu ve'ée a'íjna í ja'ati caí a'íjna í Juan.

¹² 'Tíj na'a a'ájná'imua ti huataseíjre a'íjna í Juan, ti yú e'iré'ene, teite mú ca'anéeri jín rahuauca mej mi me'uun a'uteáruce a'ájna Dios ti é'eseijre'e. Majta ca'anéeri mú jín tí'itese'e a'íime í teteca í mej ruca'ané mej mi huataúra'an me'íjna jime'e. ¹³ A'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ajta a'íjna í yu'uxari jetze ti Moisés teecan ra'uyú'uxaca'a, naími'í mú tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e í Dios ti nainjapua tí'ajta íiyen chaanaca japua. Maúche'e raaxájtaca'a ajta na'a caí yé huataseíjre a'íjna í Juan. ¹⁴ Ajta, ti pua'a siyen tite'ehuaújca'anen sej rá'antzaahuatelen, a'íjna í Juan, a'íi pu a'ín pú'een a'íjna ti nu'u ruxe'leve'e ti yé uvé'enen, a'íjna í ti ayén ántehuaa tíjín Elías. ¹⁵ A'íime í mej huiteánajca'amua, miché'e rí'i tiráanamua.

¹⁶ '¿A'iné nena'a tiraataxáj yee a'iné mé'een a'íime í teite í mej a'íjna nine'ira'a jetze yen huachéjme íjii? Ayee mú 'é'en matíj í tí'iríi í mej vejli'í a'ujteí a'u mej tejá'atua. A'íi mú hua'atéjivihua'a í seica. ¹⁷ Miyen tíjín: "Teti'utac'ísite sej si tiu'utéene'en. Mí seajta caí, caxu tiu'utéenei. Teajta tu tiu'utáchuicaca'a í chuicari jime'e í mej jín tí'ichuicaca ti pua'a sej huámi'ini, mi seajta, caxu se'íjna jín huataújxieemiste."

¹⁸ 'Ayee nu hui 'een jín niyen tejá'amua'ihua'u a'iné ayée pu tí'iríneca. A'íjna í Juan, ayée pu mú a'uvé'emej. A'íi pu rú'itzi'ive'eca'a. Ajta, capu raye'eca'a í nahuáj. A'íj xu jín siyen tiu'utaxájtaca'a yee tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'e amíjna mi tevi. ¹⁹ Neajta á'iyen inee yé uvé'ene, i nej neajta teáata'a jetze airáne. Canu né'itzi'ivi. Neajta raye'eca í nahuáj. Mú'een xu si siyen tí'inexa yee huápi'í nu tí'icua'a, neajta nu'u netahuaive, majta miyen ne'amiigustemua'a pú'een a'íime í mej nu'u jeíhua até'itzea'ara í Dios jemi, majta a'íime í huá'ajijve'e í mej tí'ití'icica. Ayee xu ramua'aree tej rí'i mé titeumuámua'aree a'íimej jemi í mej ta'ará'astijre'e itejmi.

*A'íime í mej me'uun antachéjmee ti chájta'ajme, í mej caí té'atzaahuat'e
 (Lc. 10:13-15)*

²⁰ Aj pu i Jesús a'utéjche ti hua'ajteá'axi'ín a'íimej í mej me'uun antachéjme'ecaa a'u ti ayén teja'uríj í muári'eri'ire'ara'an jime'e mu'iicáca í mej jín rí'i te'utaseíj. A'íi pu hua'ajteá'axi'í sej ajta sej í teitejra'a í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u chajta'a jetze a'iné camu autéjhuii mej seicié tiú'umua'ati.

²¹ Ayen tíjín:

—Ché'e a'ij ti na'a, mú'een mi sej Corazín é'eche. Ché'e a'ij ti na'a, mú'een mi sej Betsáida é'eche. Tí pua'a niyen che'atá nena'a huáriniiche'e nemuári'eri'ira'a jime'e ne'újna u Tiro, neajta ne'újna u Sidón, a'ij nej neri ye'í huaríj nemuári'eri'ira'a jime'e mú'ejmi jemi, mejmí'í mú seicié tiú'umua'atíjche'en. A'íi mú majta mej mi'í raataseíratache'e me'íjna jime'e mej tiu'uteújchejte'en xu'umuavi'ín jime'e, majta mejmí'í nasij avé'ujhua'atehua'anche'e. ²² Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén té'eme a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios huá'axijte'en matíj mena'a pua'amé teitejra'a. Jaítze'e xu rajpuaítzi xá'aju'un mecaí a'íime í mej a'uun a'uchéjme'ecaa me'újna u Tiro, majta me'újna u Sidón.

²³ 'Seajta mú'een mi sej Capernaúm a'uchéjme, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e? ¿Ni qui ayén yee tejamuá'amitiejte'e sej nu'u rí'i tiraatá'a í Dios? Caxu xaa ne'u. Dios pu puaíjtzi amuaatá'asin. A'uu xu a'uteáturaasin mi'ichite jamuan. Tí pua'a niyen che'atá nena'a huáriniiche'e ne'újna Sodoma a'ij nej neri tiú'uruu nemuári'eri'ira'a jime'e mú'ejmi jemi, a'ujna u chajta'a u Sodoma, a'í pu auj e'etéeriche'en tíj na'a a'ájna'ímua ti yú e'iré'ene. ²⁴ Mí ajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios huá'axijte'en a'ímej í mej japuan a'uchéjme íiyen chaanaca japua, mú'een xu jaítze'e rajpuaíjtzi xá'aju'un se'ájna, mecaí a'íime í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna tíj na'a ti Sodoma e'ejtémecan.

Jesús pu raatéjhuau í ruyá'upua jemi
(Lc. 10:21-22)

²⁵ A'ájna xicájra'a jetze ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i ayén raatéjhuau í ruyá'upua jemi tíjín:

—Mú'ee í pej ní'iyá'upua, í pej tí'aijta pe'újna u ta japua, pajta íiyen chaanaca japua, rí'i nu timuaatá'aca ne'íjna jime'e pej hua'utá'a mej mi yaú'itíee muá'ara'ani a'ij ti 'een mú'eetzi jemi a'íime í mej caí jeíhua tiú'ujmua'ate. Mí pajta, capej piyen hua'utá'a mej mi yaú'itíee muá'ara'ani a'íime í mej támua'aree, majta a'íime í mej raayí'iti. ²⁶ A'iné pijta, ayée pej tí'ijxe'eve'eca'a mú'ee, í pej ní'iyá'upua. —Ayee pu tiraatéjhuau.

²⁷ Aj pu i ajtahua'a ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—Nain pu tinaatátui a'íjna ti ní'iyá'upua mej mi ráamua'ati tzáahuati'ira'a jime'e. Capu ja'atí nemua'ate nain jime'e a'ij nej 'een sino a'í pu'u ti ní'iyá'upua, a'í pu xaa nemua'ate. Ajta, capu ja'atí ramua'ate nain jime'e í ti ní'iyá'upua sino inee i nej yaujra'an pú'een, nee nu xaa ramua'ate. Majta, a'í mú ramua'ate a'íime í ti hua'aráanajche nej tihua'utasejrate'en a'ij ti 'een.

Jesús pu hua'utajé mej mi jemin ve'eré'ene

²⁸ 'Setá'aj yé ve'eré'enen neetzi jemi, setíj sena'a pua'amé mú'een, mi sej cua'ana se'íjna jime'e í sej rahuauca sej rí'i tiraatá'an í Dios, seajta se'íjna jín tí'itese'e í sej ra'ará'astijre'en nain jime'e. Nee nu xaa amuaatá'asin sej huaújse'upe'en. ²⁹ Setá'aj te'enteárute se'íjna jime'e í nej jín tejá'amua'íjcate'e. Seajta tiú'uri'iren neetzi jemi, a'iné nee nu ne'ín pú'een sej ti mua'acan, canu neajta á'antzaahuate'e. Tí pua'a siyen yé ve'eré'enen neetzi jemi, nee nu amuaatá'asin sej rí'i huárini í ru tzajta'a. ³⁰ Capu muári'eri sej raanaíjmire'en se'íjna jime'e í nej jín amuaatá'asin. Ajta, í nej jín tejá'amua'íjcate'e, capu ajta muári'eri sej siyen huárini a'ij nej tí'ijxe'eve'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

12

Mat'íj a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e miyen ra'antítzaanaxi í triigu ti antimuáiyujmee

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Ajta a'ájna'ímua ayée pu tiuju'uríj. A'uu pu aumé'ecaa í Jesús já'ita'a í ví'ira'ajapua. Aj pu pítí'irijca ja'anáj xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'í mú meri jeíhua tiejcuca'a. Aj mú mi autéjhuii mej ra'antítzaanaxi'ín tí'itíj jatzi ti triigu jetze me'ecan. Méjcua'a me'íjna í atzi.

² Majta me'ín í mej jee i'i fariseos, mat'íj hua'usej mej miyen rijcaa, aj mú mi miyen tiraatá'ixaa me'íjna í Jesús tíjín:

—Casi'i, ayée mú hui ríci a'íime í mej mú'leetzi jamuan á'ujujhua'an. Ayee mú ríci a'ij ti caí tiu'utá'aca ti ja'atí ayén rijca í xicá'ra'a ja'anáj mé jetzen ruse'upi.

³ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í fariseos tijín:

—¿Ni secaí mú'een ja'anáj ra'ujjve í yu'uxari jetze a'ij ti ye'í huaríj a'íjna í David teecan tí'ij huata'í'icuataca'a, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e? ⁴ A'uu pu a'uteájrupi u teyujta'a, í ti jee chi'ira'an pú'een í Dios. Ajta á'iyen a'íi pu ráacua a'íjna í pan í mej Dios huatámuaí'ivejte, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú majta ráacua. A'íjna í pan, a'íi mu'u racua'aca a'íime í mej tí'ivaire'e me'újna teyujta'a. Capu amín a'ij, capu ti'itíj jín auteájturaa a'íjna í David.

⁵ ¿Ca'ín ni secaí ja'anáj ra'ujjve a'ij ti ra'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'íjna í Moisés teecan mej nu'u a'íime í mej títeté'u'upu'u u teyujta'a, a'íi mú tí'ivaire'e a'ájna xicá'ra'a mé jetzen ruse'upi? Mí majta, camu ti'itíj jín á'atura í Dios jemi me'íjna jime'e. ⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Inee, i nej yé huaca mú'ejmi jemi, jaítze'e nu ve'ecán jín tí'itéjvee mecaí a'íime í mej títeté'u'upu'u teyujta'a.

⁷ Caxu a'atzu yaú'itíee xa'araa a'ij ti huataújmu'a a'íjna ti ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti jíme'en yee Dios ti raataxájtaca'a tijín: “Ayee nu tí'ijxe'eve'e mej mi huá'ancu'uvajxi'ín í ruxí'ej teite. Canu raxí'eve'e mej tiu'utámuaí'ivejta.” Na'ari caí, ti pua'a siyen tiyaú'itíee xá'ara'aníche'en, caxu siyen tihua'uxájtzi'iranche'e a'íimej í mej caí ti'itíj jín auteájturaa.

⁸ A'íj pu jín, inee i nej neajta teáata'a jetze airáne, ayée nu 'een jín antínmua'aree neajta ne'íjna xicá'ra'a ja'anáj mej jetzen ruse'upi.

*Jíme'en í ja'atí ti aná'iyaxara'aca'a í rumuájca'a jetze
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)*

⁹ Aj pu i Jesús á'uraa. Tí'ij jí a'uun teyujta'a a'uteájrupi. ¹⁰ A'uu pu seíj a'utéveeca'a ti aná'iyaxara'aca'a í rumuájca'a jetze.

Majta me'ín í fariseos, a'íi mú majta a'uté'uuca'a. A'íi mú rahuauca'a a'ij mej ye'í tiraaxájtzi'í í Jesús. A'íj mú jín miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús. Miyen tijín:

—¿Ni caí rí'irí tej tiyen tiráhuaate'en seíj ti tí'icui'i a'ájna xicá'ra'a tej jetzen tase'upi?

¹¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a seíj ja'atí cáne'a tíciitzi, ti pua'a a'íin cáne'a atéjveti ta'atécun a'ájna mat'íj pua'a ruse'upi, ¿ni caí ayén rini í ja'atí ti u á'ume'en tí'ij ra'itaján? Jee xaa, ayée xu che'atá sena'a ríci, mú'een. ¹² Jé'ecan pu jaítze'e tí'ivaire'e seíj í tevi caí í cáne'a. A'íj pu jín í'irí'irí ti ja'atí ayén tí'itíj jín rijca í ti i'í xí'epí'ín a'ájna mat'íj pua'a ruse'upi.

¹³ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa a'íjna ti aná'iyaxara'a í rumuájca'a jetze tijín:

—Huatátzeaaara muá'amujca'a.

Aj pu i a'íi pu raatátzeaaraca'a í rumuájca'a. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu i nain jín huarúj. Ayee pu éene'e já'araa rí'éene'en tíj í seíj í muájca'are'ara'an.

¹⁴ Mat'íj mi huiráaci a'íime í fariseos. Aj mú mi autéjhuii mej raaxí'epí'intare'en a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica í Jesús.

A'ij ti seíj ajmí'i tiu'utaxájtaca'a jíme'en a'íjna í Jesús

¹⁵ Tí'ij a'íin huámua'areeri'i a'íjna í Jesús a'ij mej tiraaxí'epí'intare, a'íi pu huirájraa a'ujna. Jéihua mú teite a'ucíj jamuan. Ajta a'íjna í Jesús, naíjmi'ica pu tiú'uhuaa í mej tí'icucui'icaa. ¹⁶ Ajta ayén tíhua'uta'aíj mej mi caí raxájta yee ja'atí ti pírici. ¹⁷ Ayee pu ráaruu í Jesús ti ij araúrasten a'ij ti ajmí'i

tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan, í ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

¹⁸ Ayen tíjn:

A'ii pu a'íjn pú'een í ti nevaire'e ineetzi.

Nee nu ra'antíhua'u.

A'ii pu a'íjn pú'een í nej raxí'leve'e,

ajta rí'i pu tínetá'aca.

Nexiejniu'uca nu huata'íti

ti á'ume'en a'íjna jamuan.

Ajta a'íi pu tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej caí Israél jetze ajtémel'ecan ti tihuá'aci'íti nainjapua í ti i'i xí'epi'ín neetzi jemi.

¹⁹ Capu ajta a'íjn ruhuavíira'a a'ame;

capu ajta jiihua a'ame.

Camu ranamuajran ti tí'ixáata a'ame a'ájna caaye jetze.

²⁰ Capu hua'utamúari'eriste'esin a'ímej í mej huápi'i tirajpuaijtzica'a tíj pi'ista mej ra'avé'etzi nainjapua.

Capu huápi'i puaijtzica hua'utá'asin í mej caí ché'e té'eviicua'i a'ímej í mej miyen 'een tíj tajj ti c'íj caj á'ata'a.

A'íi pu huá'a japua huatánuiusin ajta na'a caí tiu'utémua'ítin a'íjna jime'e ti naíjmi'ica ruxí'ej tiu'uta'aíjte'en.

²¹ Majta mat'íj mena'a pua'amé í teitejra'a í mej yen japuan seijre'e íiyen chaanaca japua, naími'i mú tí'ijchu'eve'en niuucajtze'en.

Ayee pu jime'en tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan.

A'íi mú Jesús jetze te'ujpuá'ajte ti tiyaaru'u jetze araujca'ane

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Mat'íj mi seíj mú a'aráavi'iti í Jesús jemi ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a. A'íj pu jín caí atáneerica'a, ajta caí té'anri'irejca'a a'íjna í ja'ati. Tí'ij jí Jesús tiráhuuaa tí'ij te'anri'irée á'ara'ani, ajta tí'ij huíteánamuáara á'ara'ani. ²³ Majta me'ín í teite, naími'i mú rí'i te'utaseíj. Miyen tíjn:

—¿Ni qui amí a'íjn pú'een a'íjna í huáacixa'ara'an a'íjna í David teecan?

²⁴ Majta me'ín í fariseos, mat'íj ráanamujri'i, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjn:

—Amíjna mi ja'atí, Beelzebú pu jetzen araujca'ane tí'ij ayén hua'utamúarite'en a'ímej í tiyáaru'use, a'íime í ti ajta Beelzebú tihuá'ajjte'e.

²⁵ Ajta a'íjna í Jesús, a'íi pu ramua'areereca'a a'ij mej tí'imua'atzejca'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjn:

—Tí pua'a a'íime í mej me'uun seíj chuéjra'a japua a'uchéjme já'ita'a ma'utáciine, ti pua'a miyen huá'ini aj mú mi huaténe'use'esin, ajta a'íjna í chuéjra'a, capu ché'e á'ateeri. Ajta ti pua'a miyen che'atá mena'a já'ita'a a'utáciine a'íime í mej seíj japua í chajta'a a'uchéjme, na'ari teitestemua'ame'en seíj í ja'ati, camu ché'e á'ateeri.

²⁶ 'Ayee pu che'atá na'a 'een, ti pua'a a'íjn Satanás hua'utamúarite'en í ruteítestemua'a, ti pua'a majta miyen hua'uténe'usi'ite'esin í ruteítestemua'a, a'íi pu ajta caí ché'e á'ateere, sino te'entipúa'ari. ²⁷ Ari inee, ti pua'a niyen yee Beelzebú nu jetze aránca'ane nej hua'utamúarite'en í tiyaaru'u, ¿ni tzaa miyen che'atá mena'a Beelzebú jetze ruca'ané a'íime í á'amuaxi'ej teite mej mi miyen che'atá mena'a hua'utamúarite'en? A'íime í á'amuaxi'ej teite mú miyen raataxáj yee mú'een xu seajta siyen ríci se'íjna jime'e a'ij sej tí'inexajtzí'i. ²⁸ Na'ari caí, ti pua'a niyen ne'íjna jetze aránca'ane í xíejniu'ucare'ara'an í Dios, nej ni tiyaaru'u huatamúarite'en, pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti Dios tiu'uta'aíjta í a'amua tzajta'a.

²⁹ 'Ajta, ti pua'a ja'atí raxí'eve'e ti tiraanáhua'i ti'á'ara'an á tá'ache í ja'ati ti ruca'ané, ayée pu ruxe'eve'e ti amuacaícan ra'atéj'i'ici'en a'íjna ti ruca'ané. Aj pu i xaa rí'irí ti a'uteároute á a'utí'é'eche ti ij tiraanáhua'i.

³⁰ 'A'íjna ti caí ne jamuan á'u'che'ecan, a'í pu néjcha'íire'e. Ajta, a'ín ti caí hua'ajsé'iri í teite neetzi jemi, a'í pu hua'uré'e'iteca.

³¹ 'A'íj nu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna a'íjna jime'e í teteca. I'iri'iri ti tihua'utá'uuni'i naíjmi'ica í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ajta naíjmi'ica jemi í mej a'ij pua'a ti'ixa. Aru ti pua'a a'ij pua'a tí'ixajta a'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu xaa ne'u ja'anáj tiraatá'uuni'ira a'íjna.

³² 'Ja'atí ti na'a ti ayén a'ij pua'a tí'inexajta ineetzi i nej neajta teáata'a jetze airáne, a'í pu xaa tiraatá'uuni'ira. Mí ajta, ja'atí ti na'a ti a'ij pua'a tí'ixajta a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu ja'anáj tiraatá'uuni'ira, sino a'í pu ru'ité'aa a'ame nain xicaj tzajta'a ti yú auca'ití a'ame tój na'a rusén jime'e.

A'ij mej ye'í nu'u tí'iramua'areere a'ij ti 'een sej í c'ijej

(Lc. 6:43-45)

³³ 'Tí pua'a hui ti rí'en í c'ijej, rí'éene'en pu taca'a, ajta ti pua'a caí rí'en í c'ijej, capu rí'éene'en taca'a. Ayee xu 'een jín ramua'areere ti pua'a c'ijej rí'éene'en nusu caí se'íjna jime'e a'ij ti éene'en taca'a. ³⁴ Mú'een xu se'íjna jetze huanéj a'íjna í cu'ucu'u ti tí'ihua'itaca, a'iné huápi'i xu a'ij pua'a tí'iteteite. Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri sej siyen tí'itíj huataxáj a'ij ti tiraavíjete. Ayee pu'u, a'iné sej pu ayén tí'ixaxa'a a'ij ti ayén tí'imua'atze í ru tzajta'a. ³⁵ Ajta a'ín ti rí'i tí'itevij, a'í pu ayén tí'ixaxa'a í ti i'í xí'epi'in jime'e a'iné rú'umua'aree í ru tzajta'a jeíhua í ti i'í xí'epi'in. Ayen che'atá na'a, í ti a'ij pua'a tí'itevij, a'í pu a'ij pua'a tí'ixaxa'a a'iné jeíhua pu tirú'umua'aree í ru tzajta'a í ti a'ij pua'a 'een. ³⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén té'eme a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios huá'axijte'en matíj mena'a pua'amé yé a'uchéjme íiyen chaanaca japua. Ayee pu ruxe'eve'e a'ame mej miyen tiu'utetzáahuate'en í Dios jemi nain í mej jín tiu'utaxájtaca'a chá'a mena'a, sej majta sej. ³⁷ Dios pu rí'i tí'imuaxi'epi'intare'e a'íjna jime'e a'ij pej tí'ixaxa'ata'a, na'ari caí, a'í pu muá'axijte'en a'íjna jime'e a'ij pej tí'ixaxa'ata'a.

A'íime í teite merájhuaviiri'i ti Jesús hua'utasejrate'en í mej jín rí'i te'utasej

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Aj mú mi me'ín í fariseos, majta a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, a'í mú miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Maeestru, ayée tu tí'ijxe'eve'e pej tí'itíj taatasejrate'en í tej jín ráamua'aree ti júte'e é'eme'ecan í Dios jemi a'ij pej ye'í ríci.

³⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íime i teitejra'a í mej a'ij pua'a tí'iteteite, ayée mú tí'inehuavii nej tí'itíj hua'utasejrate'en í mej jín rí'i te'utasej matá'aj nu'u ráamua'aree nej Dios jetze aránca'ane. Ayee mú che'atá mena'a ríci tíj í ja'ati ti ru'íj mé úurie. Canu tí'itíj hua'utasejrate'esin sino a'ii nu'u a'ij ti tiráaru a'íjna í Jonás teecan, a'íjna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁴⁰ 'Tí'ij a'íjna í Jonás a'uun é'ejve a'u ti aúnee í hua'í, a'í pu hua'í yá'unijcua. A'u pu u é'etee hua'íca xicaj tzajta'a, ajta hua'íca tíca'ari tzajta'a ti arájca í jucáara'an tzajta'a a'íjna í hua'í ti yá'unijcua. Ayee pu che'atá na'a tí'ineruuren ineetzi i nej neajta teáata'a jetze airáne. A'u nu araca'ití na'ame chuej tzajta'a hua'íca xicaj tzajta'a, neajta hua'íca tíca'ari tzajta'a.

⁴¹ 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios amuá'axijte'en yee xí'epi'in xu huaríj nusu yee caxu xí'epi'in huaríj, a'íime í mej u Nínive'é'echejca'a, a'í mú a'uun a'utéhuiixi'isin mú'ejmi jamuan, majta tejá'amuaxi'epi'intari'ire'en mú'een mi sej u'uche íjii. Ayee pu té'eme

a'íjna jime'e í mej seicié tiu'umuá'aj a'íime í mej Nínive é'echejca'a mat'íij ráanamujri'i a'íj ti tiu'utaxájtaca'a me'íjna í Jonás teecan.

'Mí neajta inee, i nej yé huaca mú'ejmi jemi, jaítze'e nu ve'ecán jín ti'it'éjvee caí a'íjna í Jonás teecan. Mí seajta mú'een, caxu na'ará'astijre'esin ineetzi.
⁴² Ajta hui, a'íjna í 'íita'a teecan ti ajm'íi tí'ajjtaca'a úute pújme'en, a'í pu ajta huatéchaxijsin mú'ejmi jemi, ajta a'í pu ajta tejá'amuaxi'epi'intari'ire'en mú'een, mi sej u'uche íjii a'ájna xicá'jra'a jetze mej a'utájeevi'ihua teite. Ayee pu té'eme a'íjna jime'e ti a'íin a'ímuá a'uvé'emej tí'ij ayén ráanamua a'íjna í Salomón teecan ti nu'u huápi'i rí'i mé teuúmu'a'aree.

'Mí neajta inee, i nej yé huaca mú'ejmi jemi, jaítze'e nu ve'ecán jín ti'it'éjvee caí a'íjna í Salomón teecan. Mí seajta mú'een, caxu na'ará'astijre'esin ineetzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

*Jíme'en í xiéjniu'ucari ti tiú'ujxana'acira'ate, ti ajta pí a'uré'eveti
 (Lc. 11:24-26)*

⁴³ Ajta ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús tíjín:

—Tí pua'a seíj xiéjniu'ucari ti tiú'ujxana'acira'ate, ti pua'a huiirájra'ani tzajta'an seíj í tevi, a'í pu á'uche'ecane'e a'ame ti rahuauhuau a'u ti a'uhuáchi tí'ij huaújse'upe'en. Tí'ij caí rateuve'en, ayée pu tí'imua'ati tíjín: ⁴⁴ “Niche'e huaré'ara'ani nehuárita'a u niche a'u nej a'arájraa.” Tí'ij ave'eré'enen, ayée pu éene'en teuni a'íjna í ja'ati, ti naa uhua'é'ene'e a'ame í ru tzajta'a. Cu xiee mej mauchén uhuaré'e'ícha'utaca'a u chí'ita, majta naa rí'i ru'uhuáruu.

⁴⁵ 'Aj pu i a'íin í xiéjniu'ucari, a'í pu hui huaja'uvé'evi'iti í seica, í mej aráhua'apua ará'ase, a'ímej í mej jaítze'e a'íj pua'a 'é'en caí í seij. Aj mú mi uteáru'ti náimi'i mej mi me'uun huaté'e muá'ara'ani me'íjna tzajta'a í tevi. Ajta á'iyen, ayén te'iráame ti jaítze'e a'íj pua'a 'éene'e á'ara'ani a'íjna í tevi caí tíj ajm'íi 'éene'e. Ayee pu tihua'aci'iti a'ímej i mej a'íj pua'a tí'iteteite í mej u'uche íjii.

*Jíme'en í náànajra'an, majta ihuáamua'ame'en a'íjna í Jesús
 (Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)*

⁴⁶ Aúche'e pu tí'ixajjtaca'a a'íjna í Jesús mat'íij me'uun a'ará'a a'íjna í náànajra'an, majta í ihuáamua'ame'en. Aa mú a'utéhuiixi pua'acisé. Méjxe'eve'eca'a mej tiu'utaxáj jamuan. ⁴⁷ Aj pu i seíj ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—A mú pua'acisé a'uté'uu a'anáàna, majta a'ihuáamua'a. Mémuahuahuau mej nu'u tiu'uxáj á jamuan.

⁴⁸ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—¿A'ataani mej pú'een í nináàna, nusu í ne'ihuaamua'a?

⁴⁹ Aj pu i rumuájca'a jín hua'utaseíjra í mej aiitecaíjme. Ayee pu ti-hua'utá'ixaa tíjín:

—A'ii mú a'íin pú'een í mej jee nináàna pú'een na'ari ne'ihuaamua'a.

⁵⁰ Ayee pu'u hui tí'een, a'iné a'achú mej pua'amé miyen ríci a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'ii mú a'íin pú'een í mej jee nináàna nusu a'íime í neja'atzimuá, na'ari necu'utzimuá o nejúutzimua'a. Yee pu'u.

13

*Jíme'en a'íjna í ja'ati ti tí'ihuastehua'a
 (Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)*

¹ A'ájna xicá'jra'a jetze, Jesús pu huirájraa u chí'ita. A'uu pu a'ará'a a'ájna ti e'eve'e'ástime í jaj. Aa pu a'utayeíjxi. ² Aj mú mi jeíhua ajteáxiireca'a í teite a'u ti a'íj é'ene'e. Temua'a mú tí'itemu'iicaa í teite. A'íj pu jín ateájraa baarcu

jetze ti jaata'a e'ecáve'eca'a. A'uu pu i e'erácatii. Majta me'ín í teite, áa mú a'ucaíjme'ecaa ja'apuaíri japua á vejli'i a'u ti í jaj. ³ Ajta á'iyen tihua'ajmuá'ate seij chuijtari jime'e. Ayen tijín:

—Ja'atí hui ti tí'ihuastehua'a, u pu á'ume ti tejé'ehuaste'en. ⁴ Aa pu aumé'ecaa ratáhua'anáa imue'eri. Seica pu i imue'eri juye jetze huavatzíjraa. Aj mú mi pina'ase júte'imua ave'ecáane, meraaré'ejepi. ⁵ Ajta seica pu huavatzíjraa tetej tzajta'a a'u ti caí jeíhua chuej á'uca. Aj pu'i huaré'ehuaa, a'iné capu huatétee í chuej ti a'ucárutixi'ín í naana'ara'an. Tí'ij huaré'epistaca'a í chuej, aj pu i ca'anacan ajnéj í imue'eri. ⁶ Ajta tí'ij u e'iré'ene í xica, aj pu'i huaré'ehuaa í xicaj jime'e í ti huanéj. A'íj pu jín jij huaré'ehuaa a'iné capu ajtanána'ajme'eca'a.

⁷ Ajta seica í imue'eri, a'úu pu a'uvatzíjraa a'u ti a'utzícare'eme. Tí'ij a'ín tzicare'e huavaújse, a'í pu i ra'avá'ana í ti tí'ihuasti'ihuaca'a. A'íj pu jín caí huáçireca'a.

⁸ Aru seica pu huavatzíjraa a'u ti a'urí'en í chuej. A'í pu xaa i ajnéj. Tí'ij jí huavaújse. Temua'a pu'i tiú'ucireca'a. Seica pu imue'eri, ayén airájraa ti huáçireca'a seij ajta seij ti ajnéj a'achú cumu anxíte í atzi ti caté'etejme'ecaa. Ajta seica, ayén tiú'ucireca'a a'achú cumu huaícate. Ajta seica, seité japuan tamuáamuata'a pu caté'etejme'ecaa seij ajta seij.

⁹ Mí seij huíteánajca'amua, xáanamujri'i hui temua'a naa.

*A'iné 'een jime'e Jesús tihuá'amua'atehua'a chuijtari jime'e
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)*

¹⁰ Aj mú mi ajteáçireca'a á vejli'i jemin í Jesús a'íime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné 'een jín piyen tihua'úixaate'e í teite chuijtari jime'e ti caí ja'atí yaú'itie?

¹¹ Aj pu i ayén tiu'utaniú tijín:

—Mú'ejmi pu Dios tejá'amua'ixaate'e e'ehauritiécan jime'e a'íjna ti rú'avaa a'íjna jime'e ti Dios ari tí'ajta nainjapua íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Mí majta a'íime í seica, capu a'atzu ri'irí mej mi yaú'itiéé muá'ara'ani a'iné capu Dios ayén hua'utá'a.

¹² Ayee pu tí'een: jime'en a'íjna í ja'ati ti á'ujca'ane ti ayén cíj caj tiyaú'itiéé á'ara'ani í Dios jemi, Dios pu jeíhua huápi'i raatá'asin a'íjna. Ajta a'íjna í ja'ati ti caí á'ujca'ane ti jaítze'e yaú'itiéé á'ara'ani í Dios jemi, Dios pu rá'ari'ira a'achú ti caj ari tirú'umua'aree. ¹³ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e chuijtari jime'e mej mi caí yaú'itiéé muá'ara'ani. Ayee pu tí'een a'ímej jemi. A'í mú mé uunéjne'e, aru camu ti'itíj seij. Majta mú tí'inamua, aru camu ti'itíj namua. Camu majta yaú'itie.

¹⁴ Ayee pu ari araúraste huá'a jemi a'ij ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan, í ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijín:

Mú'een xu xaa ráanamua tíj na'a ti i yú aumé.

Mí seajta mú'een, caxu yaú'itiéé xá'aju'un.

Mú'een xu xaa mé uunéjne'eri xá'aju'un.

Mí seajta, caxu ti'itíj seijran.

¹⁵ Ayee tí'een, a'iné a'í mú jemin antaújnaamua í ru tzajta'an.

Cíj mu'u caj títe'iteánajca'amua.

Camu á'ujca'ane mej a'atanéjne'ere mej raasej ti'itíj ti pírici.

Na'ari caí, a'í mú yaú'itiéé muá'aju'un.

Majta mú mé uunéjne'eri muá'aju'un mej raasej ti'itíj ti pírici.

Majta mi rá'astijre'e muá'aju'un í mej ranamua.

Majta mú neetzi jemi yé've're'eninéca muá'aju'un nej ni tihua'utá'uuni'i.

Ayee pu jíme'en ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan.

¹⁶ 'Mí seajta mú'een i sej á'ujujhua'an ne jamuan, setá'aj huataújtemua'ave'en se'íjna jíme'e í sej huíteánajca'amua sej si ra'ará'astijre'en í sej ranamua, seajta ahuaújca'anen sej a'atanéjne'ere sej si raasej t'ítíj t'í'íci.

¹⁷ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, mu'ití í mej r'í'í t'ítete'itesta'a, majta a'íime í mej t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, jeíhua mú raxí'eve'eca'a mej miyen tiu'uséj a'íj sej seri t'í'isej inee jemi. Mí majta, camu a'atzu raasej. Ayee mú che'atá mena'a t'í'ijxe'eve'eca'a mej miyen ráanamua a'íj sej seri t'í'ínamua inee jemi. Mí majta, camu xaa ne'u ráanamujri'i.

Jesús pu tihuaú'ixaate'e a'íj t'í huataújmua'a í chuijtari t'í jíme'en raxa a'íjna t'í'ihuastehua'a

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Casí'i, xáanamujri'i a'íj t'í huataújmua'a í chuijtari t'í jíme'en raxa a'íjna í ja'atí t'í raahuáste í imue'eri. ¹⁹ T'í pua'a ja'atí ráanamua í niuucari t'í jíme'en raxa Dios t'í t'í'ajta nainjapua íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua, t'í pua'a a'íin caí yaú'ítiee, a'íjna t'í a'íj pua'a 'een, a'í pu tzajta'an huatasejre'esin. Aj pu i rá'ari'ira í niuucari t'í rú'umua'areereca'a. A'íjna í ja'atí, ayée pu 'een t'íj í imue'eri t'í huavatzíjraa a'ájna juye jetze.

²⁰ 'Ajta, a'íjna í imue'eri t'í huavatzíjraa í tete tzajta'a, ayée pu 'een t'íj í ja'atí t'í amuacá'í'ará'anjcheca'a í t'í ráanamujri'i. ²¹ Aru capu t'í'ítíj japuan ninei a'íjna í ja'atí. T'í pua'a a'atzu rajpua'ítzi a'íjna jíme'e mej seica rá'axiehuari'ira me'íjna jíme'e t'í na'ará'astijre'e ineetzi, na'ari t'í pua'a seica a'íj pua'a mé'araruure, c'íj pu'u te'eví'icua'ira a'ame. Ca'anacan pu mé nejaúujisin.

²² 'A'íjna t'í hui huavatzíjraa a'u t'í a'utzí'icare'eme, a'í pu ayén 'een t'íj se'íj í teví t'í xaa ranamua í niuucari. Aru jeíhua pu t'í'ímuajca a'íjna jíme'e a'íj t'í té'eme íiyen chaanaca tej japuan seijre'e. Ajta, nain t'í t'í'ijcha'í'í, a'í pu raamuá'ítí a'íjna í teví. A'íj pu jín, caí ché'e ra'utámua'areeri'í a'íj t'í tiráanamujri'i. Capu ajta ché'e rí'írí t'í a'íin teví ayén raatévaire'en í Dios.

²³ 'Ajta a'íjna í imue'eri t'í huavatzíjraa japuan í chuej t'í huarí'en, ayée pu 'een t'íj í ja'atí t'í yaú'ítie t'í'íj ráanamua í niuucari. Jeíhua pu t'í'íjvare'e í Dios. Yee pu tiraatátuiire'esin í Dios jemi t'íj a'íjna í imue'eri t'í huá'í'reca'a a'achú cumu anxíte t'í caté'etejme'ecaa, na'ari huaí'cate ca'ín seité japuan tamuáamuata'a í imue'eri.

Jíme'en í íxaj t'í huahuásti'ihuaca'a jamuan í triigu

²⁴ Ajtahua'a se'íj ayén tihua'utá'ixaa í chuijtari jíme'e a'íjna í Jesús. Ayen t'íjín:

—Ayee pu t'í'í'ineca íjii Dios t'í t'í'ajta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Ja'atí pu imue'eri huahuáste japuan í ruchuej t'í huarí'en. ²⁵ Ajta á'íyen mat'í'íj najmí'í t'ícu'utzuca'a, se'íj pu hui ave'eré'ene t'í rájcha'í're'e a'íjna t'í chuej t'ícha'í'í. Ajta a'íin t'í rájcha'í're'e, a'í pu íxaj huahuáste tzajta'an a'íjna í triigu. Aj pu i á'uraa.

²⁶ 'Aj pu i ajnéj a'íjna í triigu, ajta a'íjna í íxaj. T'í'íj huavaújse, aj pu i huíjmuaiyuxi a'íjna í triigu. Aj mú mí ráamua'areeri'í t'í ajta se'íj huávivíihuaca'a í imue'eri a'íne capu huíjmuaiyuxi a'íjna í íxaj. ²⁷ Majta me'ín í mej t'í'ímuari'e, a'úu mú hui á'uju'un mej mí tiraata'ixaate'en a'íjna t'í chuej t'ícha'í'í. Miyen t'íjín: "Tavastara'a, t'í pua'a pe'ín huahuáste imue'eri t'í rí'en a'ujna á'a chuej japua, ¿a'uné e'ejnéj a'íjna í íxaj?"

²⁸ 'Aj pu i a'íjna ti chuej tícha'íi, ayén tihua'utá'ixaa tíjn: “Se'íj ti néjcha'íire'e ayée pu náaru.” Majta miyen tiraata'íhua'uri'i a'íime í mej tí'imuari'e miyen tíjn: “¿Ni mua'aránanajche tej u á'uju'un tej rá'ijcuuxin te'íjna í ixaj?”

²⁹ 'Aj pu i ayén tiu'utaniú tíjn: “Capu ruxe'eve'e sej racuta se'íjna í ixaj, a'iné ti pua'a seri rá'ijcuunan a'íjna í ixaj, ajta pu áijcuuxijsin a'íjna í triigu a'iné ru jetze pu huá'uu. ³⁰ Ché'e ayén éene'en ti naijmi'i huavaújse'en ajta caí teja'uré'enen ti te'enti'á'asin. Aj nu ni hua'uta'aíjte'esin a'ímej í mej tí'imijhuaca mej mi amuacaí rá'ijcuuxin me'íjna í ixaj, matá'aj raaj'í'ic'i'en mej mi rájseire'en matá'aj ra'anteáaira. Majta á'iyen, me'ín meru'uteátuaasin me'íjna í triigu u chi'ita, a'u mej téjé'eyuuhuaca.”

Jíme'en í játze'ara'an í mostasa

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Jesús pu ajtahua'a se'íj hua'utá'ixa í chuijtari. Ayen tíjn:

—Ayee pu tí'een Dios ti tí'aijta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayee pu 'een tíj tu'upi ti'itíj ti ayén ántehuaa tíjn mostasa. Ja'atí pu raahuáste í játze'ara'an a'ájna já'ahua'a a'u ti té'atachuej. ³² A'íjna í mostasa, ayée pu 'eene'en téjatze'e ti jaítze'e i'i cálieen caí seica í jatzi. Mí ajta, tí'ijta huavaújse'en, jaítze'e pu ajtí'ti'i a'ame caí seica í tu'upi ti íiyen seijre'e chaanaca japua. Yee pu ajtí'ti'i a'ame tíj ciyej. Aj mú mi ave'eré'enejsin í pina'ase mej rá'ara'a mej mi án téja'uteúru'itu'ajte'en án cíye'ara'an jetze.

Jíme'en í mej rajnájchite'en í cuaíjtzi jetze

(Lc. 13:20-21)

³³ Ajtahua'a se'íj chuijtari hua'utá'ixa. Ayen tíjn:

—Ayee pu ajta tí'een jíme'en Dios ti tí'aijta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayee pu 'een tíj a'íjna í levadura. A'íjna í 'íita'a, a'í pu huaíca medida ru'uteájraa í hariina. Aj pu i rajcuaíjtzitaca'a levadura jamuan. Ajta a'íin í levadura, a'í pu tzajta'an huaneájxi nainjapua í cuaíjtzi.

A'ij ti Jesús tihuá'amua'atehua'a chuijtari jíme'e

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Tí'itíj ti na'a ti tihuá'a'ixa'atehua'a í teite, Jesús pu nain tihua'utá'ixaa chuijtari jíme'e. Capu tí'itíj huá'a'ixaate'eca'a ti é'ehuáuritie sino chuijtari pu'u jíme'en. ³⁵ Ayee pu tiú'uruu ti ij ayén araúrasten a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tíjn:

Nee nu tihua'utá'ixaate'esin ne'íjna jíme'e í chuijtari.

Nee nu ne'íjna huataxájta,

a'íjna ti rú'avaa nain xicaj tzajta'a ti yú e'iré'ene tí'ij Dios raatétaahuaca'a a'íjna i chaanaca tej japuan yen seijre'e.

Jesús pu tihuá'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a í chuijtari ti jíme'en raxa a'íjna í ixaj, ajta a'íjna í triigu

³⁶ Aj pu i Jesús airájraa í teite jemi. Aj pu i uteájrupi u chi'ita. A'uu mú ajteáxiireca'a jemin a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tíjn:

—Aisí, taatá'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a a'íjna í chuijtari a'íjna ti jíme'en raxa í ixaj ti huavaújse a'u ti e'ejnéj taséhua japua.

³⁷ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjn:

—A'íjna í ti raahuáste í imue'eri ti rí'en, nee nu ne'ín pú'een, inee i nej neajta teáata'a jetze airáne. ³⁸ Ajta a'íjna í taséhua, ayée pu huataújmua'a tíjn í chaanaca i tej japuan yen i'i seijre'e. A'íjna í imue'eri ti rí'en, ayée pu 'een tíj a'íime í mej ahuaújca'ane ti Dios tihua'uta'aíjte'en. Ajta a'íjna í ixaj, ayée pu 'een matíj a'íime í mej í'iteitestemua'ame'en a'íjna í tiyaaru'u.

³⁹ 'Ajta hui a'íjna ti rájcha'íire'e, a'íjna ti raahuáste í ixaj, a'ii pu a'ín pú'een a'íjna í tiyaaru'u. Ajta, a'íjna í xicájra'a mé jetzen tí'itzaanan, ayée pu huataújmu'a tijín a'ájna xicájra'a ti jetzen te'entipúa'ajte i chaanaca japua. Majta me'ín í mej tí'itzaanan, a'ii mú a'ín pú'een í mej tí'ivaire'e u ta japua Dios ti é'eseijre'e.

⁴⁰ 'Ayee pu che'atá na'a té'eme a'ájna xicájra'a ti jetzen nain te'entipúa'ajte a'ij mej titetiújcha'íi mat'íij rá'ijcuuxíi me'íjna í ixaj mej mi ra'anteáaira. ⁴¹ Neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, nee nu hua'uta'aíjte'esin a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua mej mi á'ucíine nainjapua tíj na'a í nej jín antínmu'a'aree mej mi a'uun hua'irájtuaani a'ímej í mej a'ij pua'a tiratá'aca í Dios, a'ímej í mej a'ij pua'a ríci. ⁴² A'uu mú huája'ucáhua'axijsin a'íjna tzajta'a a'u ti anú'utaa. A'uu mú ruyeinixí'in jeíhua, majta ancuré'ujci'ímée muá'aju'un í rutamej jime'e me'íjna jime'e mej huápi'i rajpuaíjtzi.

⁴³ 'Majta me'ín í mej miyen ríci a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, ayée mú me'uun e'eseíre'e muá'aju'un a'ujna huá'aya'upua ti tí'aijta. Ayee mú seíre'e muá'aju'un tíj í xicaj ti aiiráxi'ixire í jaitiri jetze. Ajta, ja'atí ti na'a ti huiteájnmu'a, ché'e a'ín ráanamua temua'a naa.

Jíme'en a'íjna ti rú'avaataca'a, í ti ajta jeíhua huápi'i tí'ijnajche'a

⁴⁴ 'A'ujna a'u ti Dios te'áijta, íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua, ayée pu tí'irini tíj í ja'atí ti tí'itíj huáteu ti rú'avaa, ti ajta huápi'i tí'ijnajche. A'uu pu ráateu taséehua japua. Aj pu i ajtahua'a raaté'avaata a'ujna che'atá miijmu. Jé'ecan pu rutémua'ave'e a'íjna jime'e ti ráateu. A'ij pu jín, nain tuaani a'achú ti caj tí'ijcha'íi. Aj pu i á'iyen, a'íi pu ráananan a'íjna í chuej.

Jíme'en a'íjna í perla ti jeíhua huápi'i tí'ijnajche

⁴⁵ 'Ajta, ayée mú ríci a'íime í mej rahuauhuau mej mi me'uun a'uteárute Dios ti é'eseijre'e, ayée mú che'atá mena'a ríci tíj ja'atí ti tí'itu'araca. A'íi pu á'uche'ecan ti a'ín rahuauuni tí'itíj perla ti naa 'een. ⁴⁶ Tí'ij seíj huáteu, ti huápi'i tí'ijnajche, u pu á'ume ti ij nain tiú'utuaani a'achú ti caj tí'ijcha'íi. Aj pu i a'íjna nanan í perla.

Jíme'en í xiéjmu'a'ari í mej hua'ité jín vivi'iraca

⁴⁷ 'Ajtahua'a seíj í chuijtari: ayée pu 'een Dios ti tí'aijta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Dios pu ayén ríci mat'íij a'íime í mej hua'ité vivi'iraca xiéjmu'a'ari jime'e ti vivéj. Mat'íij ra'atéhua'axin á jaata'a, aj pu i cha'a na'a hua'itáseire'esin í hua'ité. ⁴⁸ Mat'íij caí ché'e ú'uvejri í xiéjmu'a'ari tzajta'a, aj mú mi ra'itapíjsin á jaata'a me'íjna í xiéjmu'a'ari. Mat'íij mi huáchijte'e á yaupíjsin a'ímej í mej hua'ité vivi'iraca. A'uu mú a'uráasejrá'in. Aj mú mi hua'avé'e'í'ixí'isin í hua'ité í mej rí'en. Majta me'ín í hua'ité í mej rí'en, sicíri jetze mú hua'ateátuaasin. Majta í mej caí rí'en, á mú hua'úhua'axijsin.

⁴⁹ 'Ayee pu che'atá na'a té'eme a'ájna xicájra'a ti jetzen nain te'entipúa'ajte íiyen chaanaca japua. A'íime í mej tí'ivaire'e í ta japua Dios ti é'eseijre'e, a'íi mú huiráju'un mej mi hua'avé'ejajpuaxi'in rujíme'en í teite í mej a'ij pua'a ríci, majta í mej xí'epi'in ríci. ⁵⁰ Mat'íijtá mi me'uun huauucáhua'axijsin í hoorno tzajta'a a'ímej í mej a'ij pua'a ríci mej mi rajpuaíjtzi muá'ara'ani taij jime'e. A'uu mú ruyeinixí'in, majta ancuré'ujci'ímée muá'aju'un í rutamej jime'e a'íjna jime'e mej rajpuaíjtzi.

Jíme'en í ti huápi'i tí'irí'een, ti pua'a jéjcu'a na'ari mí'ime'ecan

⁵¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ní secaí nain au'itiée xa'araa mú'een?

Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín:

—Jee.

⁵² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íj pu jín, ti pua'a se'ij ti tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, ti pua'a a'ín ajta autéjcheni a'íjna jetzen ti'ihua'ujmua'aten a'ij ti tí'iri'iri ti Dios tira'a'ájte'en nain jime'e, ayée pu éene'e a'ame a'íjna í ja'ati tíj se'ij ti huatéechi'i. Jéihua pu te'urájcha'í a'ujna ruchi'itá. Ajta, ja'anáj ti na'a pu te'iráati'ici a'íjna ti ti'ijéjcu, ajta ti ti'imí'ime'ecan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Jesús pu a'uun a'ará'a u Nazarét

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Tí'ij Jesús ra'antipúa'ajte ti tihua'ú'ixaate'e chuijtari jime'e, aj pu i á'uraa.

⁵⁴ A'uu pu a'ará'a a'u ti a'uvé'ese. Aj pu i a'utéjche ti tihua'umuá'ate hua'atéyujta'a.

Majta me'ín í mej ráanamujri'i, jé'ecan mú a'ij ra'utase'ij. Ayee mú tí'iruixaate'eca'a tijín:

—¿A'uquí ya'urí'ire amíjna ti ayén temua'a naa tirú'umua'aree? ¿Ti'itájni muári'eri'ira'a pú'een í ti jín ayén ríci a'íjna í tej jime'en a'ij ya'use'ij? ⁵⁵ Amíjna, a'í pu hui yaujra'an a'íjna ti tí'isi'icheca. Ajta náanajra'an, a'í pu a'ín pú'een a'íjna í María. ¿Ni mecaí me'ín pú'een í júutzimua'ame'en a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í José, ajtahua'a se'ij a'íjna ti ayén ántehuaa tijín Simón, ajta a'íjna í Judás? ⁵⁶ ¿Ni mecaí majta yé che ta jamuan, a'íime júutzimua'ame'en í mé 'uuca? Tí pua'a ayén ti'ayajna, ¿a'uné é'eme'ecan a'íjna í mua'atzíire'ara'an ti yé raateájtuaa amíjna mi Jesús?

⁵⁷ Matí'ij mi rá'anchueere me'íjna í Jesús. A'íj mú jín, miraatuári. Ajta, ayée pu tihua'utá'ixaa í Jesús tijín:

—Naími'i mú rí'i tiratá'aca a'íjna jemi í ti tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan. Mí majta, a'íime í mej huacaíjme a'u mé'é'che, majta a'íime í teitestemua'ame'en í mej'é'che jamuan, camu rí'i tiratá'aca.

⁵⁸ A'íj pu i jín caí jeíhua ayén tiú'uruu a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an a'ujna a'iné camu rá'atzaahuate'eca'a.

14

A'ij ti ye'í tiu'umí'í a'íjna í Juan ti huá'amua'i'ihuacare'e

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ A'ájna xicájra'a jetze, a'íjna í Heródes, í ti i'li rey, a'í pu ráanamujri'i a'ij ti ríjca'a a'íjna í Jesús. ² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í mej tí'ivaire'eca'a í jemin tijín:

—A'íi pu a'ín pú'een a'íjna í Juan ti tí'itemua'i'ihuacare'e. Pu'uri a'itá'aa a'u mej ye'avá'ana. A'íj pu jín raayí'ti ti ayén ríci a'íjna jime'e í muári'eri'ira'a í tej jín a'ij ya'use'ij.

³ Ajta a'ín í Heródes, a'í pu ajmí'i raatéevi'i a'íjna í Juan. Ra'amua'í'ici'e pu aiteújna. Ayee pu 'een jín ráaru a'iné Juan pu ra'ajteá'axi a'íjna jime'e ti Heródes ra'ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a ti Felipe raatévi'itine'e. A'íjna í Felipe, a'íi pu a'ín pu'éene'e í juutzeájra'an í rey. Ajta a'íjna í 'íita'a, ayée pu ántehuaaca'a tijín Herodías. ⁴ Ayee pu te'irájraa ti Juan ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Heródes tijín:

—Capu a'ij tí'iri'iri pej ratévi'itine'en muá'ihuaara'a ti ratévi'itine'e.

⁵ Heródes pu rajé'icatami'ica'a a'íjna í Juan. Aru huá'atzi'ine'eca'a í teite, a'iné a'í pu ramua'areereca'a mej miyen tí'ixaxa'ata'a ti nu'u a'ín pú'een se'ij ti tí'ixaxa'a Dios jetze me'ecan. ⁶ Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a ti jetzen huanú'ihuaca'a a'íjna í Heródes, 'íita'a pu uteájrupi u chí'ita ti ij tiu'utéene'en ruse'ij huá'a vejli'ipua. A'íi pu a'ín pú'een yaujra'an a'íjna Herodías. Jé'ecan pu ra'aránajche'ca'a a'íjna í rey ti ayén tiu'utéenei. ⁷ A'íj pu jín

a'íin te'ataújratziiri'i runiuuca jime'e ti ayén raatá'an a'íjna í 'íita'a a'ij ti tí'itíj tí'ixe'eve'e. ⁸ Ajta a'íjna í 'íita'a, a'í pu ayén tiraata'íhua'uri'i í runáana tíjín:

—¿Tí'itájni neraatáhuavii?

Aj pu i a'íin náanajra'an ayén tíjín:

—Huatahuaviiri'i í mu'úura'an í Juan ti tí'itemuai'ihuaca.

Aj pu i, a'íin 'íita'a ayén tiraatá'ixaa:

—Patá'aj naata'í'ite'en tuxa'a jetze í mu'úura'an a'íjna í Juan ti tí'itemuai'ihuaca.

⁹ A'ij pu pua'a raatá'a a'íjna í rey. Mí ajta, ari ayén te'ataújratziiri'i ti ayén huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e. Majta a'íime ti hua'utá'inee, a'í mú majta ráanamujri'i ti tiu'utá'a í runiuuca. A'ij pu jín, a'íin tiu'uta'aíjtaca'a mej mi miyen huárini a'ij ti tiraatáhuaviiri'i. ¹⁰ Ajta á'iyen a'í pu xantaaru'u huata'áiteca'a ti u á'ume'en a'u ti aiteánami'i a'íjna í Juan ti ij ru'ijveíjche í mu'úura'an. ¹¹ Tí'ij ayén huaríj, aj pu i ye'erá'í'ite a'íjna í mu'úura'an í tuxa'a jetze ti ij Herodías ayén raamuaree tíjín raajé'ica, tzíte'e, a'íjna í Juan. Ajta a'íjna í rey, a'í pu raata'í'ite a'íjna jemi í yaujra'an í Herodías. Aj pu i a'íjna í 'íita'a raata'í'ite í runáana.

¹² Majta me'ín í mej á'ujujhua'ane'e í Juan jamuan, a'í mú á ve'ere'enee, miyá'uti' me'íjna í mí'ichi. Matí'ij mi ra'avá'ana.

Jesús pu tihua'umí a'ímej í mej anxíj ví'ira'a ará'ase í teteca
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Ajta a'íjna í Jesús, tí'ij ráamua'areeri'i tíjín meraajé'ica a'íjna í Juan, tí'iquí ateájraa í baarcu jetze. Ruseíj pu á'uraa. A'uu pu a'ará'a a'u ti caí jé'e tí'itíj. Majta í teite, a'í mú ráamua'areeri'i a'u ti a'ij 'eene'e. A'íj mú jín, curé'ecijxi mej a'uchéjme. Aj mú mi ru'icán raatavén. ¹⁴ Tí'ij í Jesús a'itá'aa í baarcu jetze. Tí'ij hua'useíj í teite í mej mu'íi, a'í pu huá'ancu'uvajxi. Ajta tihua'uhuaa í mej tí'icucui'i. ¹⁵ Tí'ij huateáchumua'areca'a, aj mú mi ave'eré'ene jemin í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Pu'uri téchumua'ari, ajta capu ja'atí ye'e é'eche ayajna. Patá'aj hua'aré'e'itixi'ín mej mi a'ucíjxi'ín mé já'ahua'a chajta'a matá'aj tí'itíj huánanan í mej ráacua'ani.

¹⁶ Ajta a'íjna í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Capu ruxe'eve'e mej a'ucíjxi'ín. Setá'aj tihua'umín mú'een.

¹⁷ Aj mú mi miyen tíjín:

—Ayee tu'u pua'améca tícha'íi anxívica í pan, teajta hua'apuaca í hua'ité.

¹⁸ Aj pu i Jesús ayén tíjín:

—Mé seneje'evé'e'í'ipi'ite'e.

¹⁹ Aj pu i a'íin hua'uta'aíj mej a'ujrá'ase í tu'upi tzajta'a. Aj pu i Jesús ra'ancuré'e'í'ipi'í pan, ajta í hua'ité. Aj pu i júte'e ájneereca'a. Tí'ij jí rí'í tiraatá'a í Dios. Aj pu i ra'antítaaraxi í pan. Tí'ij jí hua'uré'e'í'ipi'ite a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Majta me'ín, a'íime mú hua'uré'e'í'ipi'ite í teite. ²⁰ Naíimi'i mú tiú'ucuaa. Jéihua mú huáju'uxai. Ajta jeíhua pu avé'eturaa í pan, majta í hua'ité. Tamuáamuata'a japuan hua'apua mú te'evé'ejiste sicíri jetze me'íjna jime'e í ti te'avá'aturaa. ²¹ Majta me'ín í mej tiú'ucuaa, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu anxíj ví'ira'a í teteca. Majta í mé 'uuca, majta í tí'iríi, a'í mú majta tiú'ucuaa.

Jesús pu antá'aa í jaj japua
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Aj pu i hua'uta'aíj a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej nu'u atéciine í baarcu jetze mej mi antá'ciine után pújme'en, mej mi me'ín amuacaí me'uun e'ará'asti. Ajta a'íin í Jesús, a'úu pu a'uteájturaa ti ij hua'aré'e'itixi'ín í teite.

²³ Tí'ij hua'aré'e'itixi, a'úu pu a'uteájraa í jirí jetze rusej ti ij raatéjhuauni í Dios jemi. Tí'ij huateática'areca'a, a'úu pu a'utéveeca'a rusej. ²⁴ Ajta a'íjna í baarcu, pu'uri a'ímuá aumé'ecaa já'ita'a í jaj japua. Aj pu i huatá'eecareca'a ca'anín jime'e. Temua'a pu te'ateáxijrihua'a í jaj í baarcu jetze a'íjna í eeca jime'e ti auj ráruuréjveeca'a. ²⁵ Aré'apua'a, tí'ij tapuá'arijme'eca, Jesús pu ave'eré'ene a'ájna vejli'i huá'a jemi. Jaj japua pu huamé'ecaa. ²⁶ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, matí'ij raasej, jé'ecan mú tiu'utátziin. Temua'a mú titeejíhuaca'a me'íjna jime'e mej tiu'utátziin. Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Chéjcan pu pú'een amíjna.

²⁷ Ajta á'iyen, Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Xu'uhuateújca'ane mi ru tzajta'a. Nee nu ne'ín pírici í Jesús. Caxu tí'itziine'e.

²⁸ Ajta a'íjna í Pedro, a'í pu ayén tiraatajé tijín:

—Tavastara'a, ti pua'a mú'ee pe'ín pú'een, naata'áijte'e nej nemánna urarí'ene'en mú'etzi jemi a'íjna í jaj japua.

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Mú pa'uvé'eme'en.

Aj pu i a'itáaraa í baarcu jetze. Tí'iquí rájraa í jaj japua. Aa pu vejli'i aumé'ecaa a'u ti a'ij 'eene'e í Jesús. ³⁰ Tí'ij ráamua'areeri'i ti ca'anín jín huatá'eecareca'a, a'í pu tiu'utátziin. Aj pu a'utéjche ti a'ucárute í jaj tzajta'a. Aj pu i ayén huajíhuaca'a tijín:

—Tavastara'a, ne japua huániuuchi.

³¹ Jíme'en pu ayén tiu'ujíhuaca'a, aj pu i Jesús ajmejca'ataca'a. Rajví'i a'íjna í Pedro. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Capej a'atzu té'atzaahuat'e mú'ee. ¿A'iné 'een jín pecaí ná'atzaahuat'e?

³² Matí'ij atéeci í baarcu jetze, aj pu i huateápua'areca'a a'íjna í eeca. ³³ Matí'ij mi me'ín í mej aráatei baarcu jetze, a'í mú títunutaxi í Jesús jemi. Aj mú miyen rí'i tiraatajé tijín:

—Mú'ee pej tzíte'e pe'ín pú'een i yaujra'an í Dios.

Jesús pu tihuá'uhuaa a'ímej í mej tí'icucui'icaa a'ujna u Genesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Matí'ij antacj, aj mú mi aitacj í baarcu jetze ajna'a já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arajtehuaa tijín Genesaret. ³⁵ Majta me'ín í teite, matí'ij raamuá'a me'íjna í Jesús, aj mú mi tihua'aré'e'ití'iraxi nainjapua í mej a'ímuá antachéjme'ecaa. Aj mú mi hua'eráavi'iti naíjmi'ica í mej tí'icucui'i í Jesús jemi. ³⁶ Jéihua mú rájhuaviiri'i ti hua'utá'an mej mi ra'ajtamuári'en a'ájna cíxure'ara'an jetze tíj na'a ti uvíjpi'i. Majta me'ín í mej miyen ra'ajtamuári'ej, naíjmi'i mú huarúj.

15

Jíme'en í ti tzajta'an ru'uteájtuaa ti a'ij pua'a tiú'umua'ati

(Mr. 7:1-23)

¹ Matí'ij mi seica ave'eré'ene í Jesús jemi. A'íime mú a'ín pú'een í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze. A'uu mú e'eráaci u Jerusalén. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

² —¿A'iné 'een jín mecaí rá'aste í tavaújsimua'a teeca tihuá'aye'ira a'íime í mé á jamuan á'ujujhua'an? Camu miyen rá'aste me'íjna jime'e í mej caí anaújmuaijte'axi'ín metí'icua'aca.

³ Ajta a'ín í Jesús, ayéé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Seajta mú'een, ¿a'iné 'een jín siyen mé rúujipua í ti tiu'uta'ajjtaca'a í Dios sej si se'ijna ará'asten í ruye'irá í sej sena'a rájteu rujímua'a? ⁴ A'iné Dios pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'ijna ti jíme'en yee: “Patá'aj rá'atzaahuatete a'atáata, pajta a'anáana.” Ajta ayén ti jíme'en yee: “Setá'aj raajé'ica a'ijna í ja'ati a'ij pua'a ti'ijteá'axi'i í rutáata na'ari í runáana.” ⁵ Mí seajta mú'een, ayée xu tí'ixaxa'a ti i'i xí'epi'in ti pua'a ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en í ruvaújsimua'a tijín: “Nain a'achú nej caj tí'ijcha'ii, a'ij nu neri raatámuai'ivejte í Dios. A'ij nu jín caí ché'e tí'ijcha'ii í nej jín amuaatévaire'en.”

⁶ Tí pua'a ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en í ruvaújsimua'a, ayée che'atá tí'ixaxa'a jíme'en a'ijna í ja'ati yee capu ché'e ruxe'leve'e ti a'ín hua'utévaire'en í ruvaújsimua'a. Ayee xu mé tirúujipua se'ijna ti Dios jín tiu'uta'ajjtaca'a sej si ra'ará'asten se'ijna jíme'e í ye'irá sej siyen rujímua'a sena'a tirájteu.

⁷ Mú'een, mi sej a'ij pua'a tí'iteteite, mi sej siyen rá'aste jéjre'ecitze'e, ayée pu tiu'utaxájtaca'a mú'ejmi jíme'e a'ijna í Isaías teecan, í ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Ayee pu te'uyú'uxaca'a tijín:

⁸ Naa pu namuajre'e ti pua'a metí'ixajta neetzi jemi,
mi majta, a'ii mú meri mé núurie.

⁹ Capu tí'itij vaire'e ti pua'a menaateánajche a'iné matíj mena'a mej tí'imua'ata,

í mej jín tihua'ajjte'e, rujímua'a mena'a rájteuve.

¹⁰ Aj pu i a'ín hua'utajé í teite. Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Rí'i xu'u temua'a naa tiráanamua mú'een sej si yaú'itíeé xá'ara'ani.

¹¹ Tí'itij ti na'a ti tí'icua'iri'i, ti pua'a ja'atí ráacua'ani, capu a'atzu raxana'ave'e, sino a'ii pu raxana'ave'e í ti 'ajjninei í téne'etze'e.

¹² Aj mú mi ajteáxireca'a jemin a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa pe caí ramua'aree í ti caí hua'aránajcheca'a a'íimej í fariseos matí'ij ráanamujri'i a'ij pej tiu'utaxájtaca'a?

¹³ Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee mú 'een tíj tu'upi ti caí ja'atí raahuáste, rusej pu ajnéj. Ayee pu che'atá na'a huá'aruuren í Dios tíj ajta rú'uri'i í tu'upi ti rusej ajnéj a'ijna í ja'ati ti tiu'uhuáste, a'iné a'ii pu rá'ijcuuxijsin, ajta meteúrieexijsin í tu'upi, Dios pu ayén che'atá na'a mé huauhuá'axijsin a'íimej.

¹⁴ Miche'e miyen éene'en. Ayee mú 'een matíj a'íime í mej arácucu'un í mej huá'uvi'iti. Tí pua'a seij ta'arácun ayén ra'anaví'ira'a ti ajta arácun mej mi já'ahua'a e'ará'asti naími'i, naími'i mú atévatzijsin a'u ti e'eté'ecun.

¹⁵ Aj pu i Pedro ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Taata'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a a'ijna í niuucari í pej pauchén raataxájtaca'a.

¹⁶ Ajta Jesús ayée pu tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa secaí seajta mú'een yaú'itie? ¹⁷ ¿Ni tzaa secaí yaú'itie se'ijna? Tí pua'a ja'atí tí'itij huácua'ani ti cuá'iri'i, a'ijna ti racua'ani, pua'acié pu me'ecan. Aj pu i ancajrupi í téne'etze'e, a'úu pu a'aráyeijxa í jucáara'an jetze. Ajta á'iyen í'irachu'itan í ti tiú'ucuaa.

¹⁸ Mí ajta, a'ijna ti 'ajjninei í téne'etze'en í ja'ati, a'úu pu a'uvé'eye'i í ru tzajta'a. A'ii pu a'ín pú'een í ti raxana'ave'e a'ijna í ja'ati. ¹⁹ Ayee pu'u xaa ne'u a'iné tzajta'an pu a'uvé'eye'i naíjmi'i í mua'atzí'ira'a ti a'ij pua'a 'een, ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'atí ayén huá'arini í ti a'ij pua'a 'een, ti pua'a tí'itecui'ica na'ari seij jamuan tí'ihuaújxana'acira'aten. Ajta í ru tzajta'a pu

ajta tásiseiiri ti ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén tiú'umua'ati ti tiu'unáhua'an, nusu ti ráacuanamua na'ari ti a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e huá'a jemi í teite.

²⁰Naíjmi'i tíj na'a ti hui ayén a'ij pua'a 'een, ti tásiseiiri í ta tzajta'a, a'íi pu xaa raxana'ave'e í tevi. Ajta a'íjna ti caí anaujmuáite'en tiú'ucua'ani, capu ti'itíj a'ij huataújmua'a í Dios jemi. Capu ti'itíj jín auteájturaa í Dios jemi a'íjna í ja'ati ti caí anaujmuáite'en tiú'ucuaa.

*Sej ti caí Israél jetze ajtéme'ecantaca'a ti ajta té'antzaahua
(Mr. 7:24-30)*

²¹Aj pu i Jesús á'uraa. A'uu pu a'ará'a a'ájna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Tiro, ajtahua'a seij ti ayén tíjín Sidón.

²²Ajta, seij pu ave'eré'ene í Jesús jemi. 'Íita'a pu pú'een ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Ayee mú hua'atamuá'amua tíjín Sírofenicia a'uun ti huacá'a pu é'echejca'a a'íjna í 'íita'a. A pu e'evé'eme antijíihua tíjín:

—Nevástara'a, mú'ee pej i'i yaujra'an a'íjna í David teecan, patá'aj ná'ancu'uvajxi'in. Jé'ecan pu rajpuajtzi í niyauj ti 'íita'a a'íjna jime'e ti tijaaru'u tzajta'an seijre'e.

²³Ajta a'íjna í Jesús, capu a'atzu huataniú.

Aj mú mi ave'eré'ene a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee mú tirájhaviiri'i tíjín:

—Patá'aj raata'íte ti á'ura'ani, a'iné ta cujta'an pu e'evé'eme antijíihua.

²⁴Aj pu i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayee pu Dios neja'uta'íteca'a nej á'ura'ani huá'a jemi í mej Israél jetze ajtéme'ecan í mej miyen seijre'e tíj cáne'axi í mej á'uvej. Capu neja'uta'íteca'a a'íimej jemi í seica.

²⁵Aj pu i a'íin 'íita'a ave'eré'ene á vejli'i jemin. Ajta títunutaca'a. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, naatévaire'e.

²⁶Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Capu ayén tiraavíjete nej huá'a'í'ipi'íri'ira'acare'en í pan í mej racua'aca í tí'iríi nej ni chiicate huata'í'ipi'íte'en.

²⁷Aj pu i a'íin 'íita'a ayén tíjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, nevástara'a. Aru, casi'i, a'íime í chiicate, ayée mú racua'aca me'íjna í ti te'ení í pan ti acajvitze meesa japua a'u mej tejé'ecua'aca a'íime í mej tihuá'ajte'e.

²⁸Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Mú'ee 'íita'a, jé'ecan pej té'atzaahuante'e. Pu'uri muaatá'a a'ij pej tí'ijxe'eve'e.

Jíme'en pu'u ayén tiraataxájtaca'a a'íjna í Jesús, aj pu i huarúj a'íjna í yaujra'an í 'íita'a.

Jesús pu tihuá'uhuaa jeíhua í mej tí'icucui'ica'a

²⁹Aj pu i Jesús á'uraa. A'uu pu ejtéenee a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti jé'ejmuua a'ujna já'ahua'a u Galilea. Aj pu i antíraa í jirí jetze. An pu a'ujyeíjxi.

³⁰Jéihua mú e'iré'ene í teite. A'íimej mú e'eráavi'iti í mej tzare'e ráatuatime í ruíca, majta seica í mej arácucu'un, majta seica í mej caí té'anri'iréjme, majta seica í mej tí'ipuaíjti'ihuaca'a. Majta mu'icáca mú e'eráavi'iti í seica í mej tí'icucui'i. Aa mú huá'ajtuaa a'u ti a'utéjvee a'íjna í Jesús. Ajta a'íin, a'íi pu najjmi'ica pu tiú'uhuaa.

³¹Jé'ecan mú a'ij te'utasej í teite í mej huaje'iré'eneijte matí'ij hua'usej í ti ari rí'iríistaca'a mej tiu'utaxáj a'íime í mej mejmí'i caí te'anri'iréjme'ecaa; majta a'íime í mej tí'ipuaíjti'ihuaca'a, mu'uri rí'éene'en nainjapua; majta

a'ñime í mej tzare'e ráatuaatime í ruñica, mu'uri á'ujuhua'ane'e; majta a'ñime í mej aracúcu'unijme'eca'a, mu'uri ti'iseíjra'a. Majta me'ñ í teite, a'ñi mú autéjhui í mej r'í'í tiraatá'an me'íjna í Dios ti tihuá'aijte'e a'ñime í mej Israel jetze ajtémecan.

Jesús pu tihua'umí a'ñime í teteca í mej muáacua vi'ira'a ará'axcaa
(Mr: 8:1-10)

³² Aj pu i Jesús hua'utajé a'ñime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Naaaténxiemiste amímej teitejra'a jemi, a'iné pu'uri huaíca xica teuumé mej á'ujuhua'an nee jamuan. Camu majta ti'itíj tícha'ñi mej ráacua'ani. Canu raxí'leve'e mej caí xi tiu'ucuá'an nehua'aré'e'itixi'ín. Na'ari caí, temua'a mú tíitemua'itiche'en í juye japua.

³³ Majta me'ñ í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tijín:
—¿A'uné jetze é'erí'iri tej ráahuauni í pan tíj na'a ti ruxe'leve'e ti ij tihuá'uci'iti najmí'ica í teite? Capu sein i'í rí'irí ayajna a'u ti caí é'e ja'ati.

³⁴ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'achúni pua'améca séjcha'ñi í pan, mú'een?

Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín:

—Aráhua'apua pu pua'amé í pan. Teajta cíj caj i hua'ité mej cálieen.

³⁵ Aj pu i hua'uta'aíj í teite mej a'ujrá'ase á chuaata'a. ³⁶ Ra'ancuré'e'í'ipi'í í pan, ajta í hua'ité, aj pu i Jesús r'í'í tiraatá'a í Dios. Ajta á'iyeen ra'antítaaraxi í pan. Aj pu i hua'uré'e'í'ipi'í í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Majta me'ñ, a'ñi mú mijta mi hua'uré'e'í'ipi'íte í teite. ³⁷ Naími'i mú tiú'ucuaa. Temua'a mú titéju'uxai. Majta á'iyeen, a'ñime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, a'ñi mú raaré'eseij me'íjna ti avé'eturaa í pan ti ra'antítaaraxi. Sicíri mú jetze te'evé'ejiste'axi me'íjna jime'e ti avé'eturaa. Aráhua'apua sicíri pu te'ará'a.

³⁸ Majta me'ñ í mej tiú'ucuaa, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu muáacua vi'ira'a í teteca. Majta rujímua'a mú tiú'ucuaa a'ñime í 'uuca, majta í tí'iríi.

³⁹ Tí'ij Jesús hua'aré'e'itixi í teite, aj pu i ateájraa baarcu jetze. Tí'ij jí á'uraa. A'u pu a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'u ti e'ejtémecan u Magdala.

16

A'ñime í fariseos, jamuan í saduceos, a'ñi mú tirájhaviiri'i ti a'ñin Jesús ti-hua'utaseíjrate'en í mej jín r'í'í te'utaseíj
(Mr: 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Majta a'ñime í fariseos, majta a'ñime í saduceos, a'ñi mú á e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a í Jesús, mej mi raatémua'itín hua'itzi jime'e. A'íj mú jín miyen raatáhuaviiri'i ti a'ñin hua'utaseíjrate'en í mej jín ráamua'aree ti júte'e é'eme'ecan í ti jetzen aráu'jca'ane.

² Ajta a'ñin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ij ti ti'itíj ríni u júte'e. Tí'ij huatechuíixare, ayée xu tí'ixaxa'a ti nu'u naa hua'é'ene'e a'ame a'iné huaré'epá'uvi'i pu já'araa. ³ Na'ari caí, tí'ij huatapuá'are, ayée xu seajta siyen jime'en tí'ixaxa'a yee íjii mú huatéviiyi, a'iné huaré'epá'uvi'i pu já'araa, majta nu'u ra'utánaa.

'Mú'een xu xaa raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ij ti ti'itíj ríni u júte'e. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'íjna jime'e ti ari teja'uré'enejsin í xicájra'a, ti jetzen Dios ra'antipuá'ajte'en nain.

⁴ 'Mú'een mi sej a'ij pua'a tí'iteteite, mi sej jeíhua jín auté'itzeaaara, ayée xu rahuauca í sej jín ráamua'aree ti júte'e é'eme'ecan í nej jetzen aránca'ane.

Canu xaa ne'u ti'itij amuaatasejrate'esin sino ayée nu'u, í ti é'eseijre'e jíme'en a'ijna í Jonás.

Aj pu i Jesús á huaja'utéhuii. Ti'ij jí iyá'uraa.

Jíme'en í niuucari ti caí jé'iyecan í mej jín tí'imua'atacare'e a'ime í fariseos (Mr: 8:14-21)

⁵ Mat'ij antac'ij utavén pújme'en a'ime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'hi mú ya'uhua'axi í mej ye'era'í'ipi'in í pan mej ráacua'ani.

⁶ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Rí'í xu'u mú'een, se'ijna jime'e fariseos mej ru'uteáaratzaca í pan tzajta'a ti ij ájcu'ustaa, seajta se'ijna jime'e saduceos mej majta ru'uteáaratzaca. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁷ Majta a'ime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'hi mú tí'iru'ixaate'eca'a rujímua'a. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee tiu'utaxájtaca'a amijna, a'iné catu ye'erá'í'ipi í pan.

⁸ Aj pu i Jesús ráamua'areeri'i a'ij mej ye'í tí'ixajtacaa. Ti'ij jí ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Mú'een, mi sej caí a'atzu té'atzaahuat'e, ¿a'iné 'een jín siyen tí'iru'ixaate'e yee sej caí pan tícha'í? ⁹ ¿Ni secaí xi yaú'itie? ¿Ni seri ya'uhua'axi a'achú ti pua'an sic'iri te'irájraa í pan ti te'avá'aturaa net'ij hua'uré'e'í'ipi'ite í mej anx'ij vi'ira'a ará'aseca'a í teite ne'ijna jime'e í ta'anx'ívi í pan?

¹⁰ ¿Ni seajta seri ya'uhua'axi a'achú sej pua'amé caj te'evé'ejiste í sic'iri jetze net'ij hua'uré'e'í'ipi'ite í mej muáacua vi'ira'a ará'aseca'a í teite ne'ijna jime'e í ta'aráhua'apua í pan?

¹¹ ¿A'iné auj tí'iri'iri sej caí yaú'itie se'ijna, í nej caí já'amua'ixaate'e ne'ijna jime'e í pan sino rí'í xu'u mú'een se'ijna í mej caí jé'iyecan jín tí'ixaxa'a a'ime í fariseos, majta a'ime í saduceos?

¹² Aj mú xaa mi yaú'itiee muá'araa ti ayén tihua'ixaate'e a'ijna jime'e a'ij mej ye'í tí'imua'ataca a'ime í fariseos, majta a'ime í saduceos. Capu xaa ne'u ayén a'ijna jín tihua'utá'ixaa yee rí'í xu'u mú'een se'ijna jime'e í mej jín ru'uteáaratzaca í pan tzajta'a.

Pedro pu ayén raataxájtaca'a ti Jesús a'ín pú'eene'e ti Dios ra'antíhua'u (Mr: 8:27-30; Lc: 9:18-21)

¹³ Ti'ij jí Jesús a'uun a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'uun ti e'ejtémecan ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Cesarea de Filipo. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'imej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—¿A'iquí met'í'ixa í teite ja'atí nej pú'een i nej neajta teáata'a jetze airáne?

¹⁴ Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—Seica mú miyen tí'ixa pej nu'u a'ín pú'een a'ijna í Juan teecan ti tí'itemuai'ihuacare'e, majta seica miyen tí'ixa pej nu'u a'ín pú'een a'ijna í Elías, majta seica miyen tijín pej nu'u a'ín pú'een a'ijna Jeremías teecan na'ari pej nu'u se'ij pú'een a'ime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

¹⁵ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Ari mú'een, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e a'atani nej pú'een?

¹⁶ Ajta a'ijna í Simón, ti ajta i'í Pedro, a'hi pu ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Mu'ée pej pe'ín pú'een a'ijna í Ciríistu'u ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, mú'ee pej pe'ín pú'een a'ijna í yaujra'an í Dios ti i'í ruuri.

¹⁷ Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Patá'aj huá'atemua'ave'en mú'ee, Simón, i pej i'í yaujra'a a'ijna í Jonás. Huá'atemua'ave'e a'ijna jime'e, a'iné capu ja'atí ayén timuaatá'ixaa ti íiyen seijre'e chaanaca japua, sino a'ijna ti ní'iya'upua ti júte'e é'eseijre'e u ta japua, a'hi pu xaa ayén timuaatá'ixaa.

18 'Neajta inee, ayée nu hui tí'imua'ixaate'e pej mú'ee pe'ín pú'een í Pedro, í pej pajta piyen ántehuaa tijín í ti i'i tetej. Neajta inee, ne'íjna japua i tetej, nee nu rá'ajtaahua í neteyuu. Ajta, capu ri'írísta a'ame ti a'ín tiyaaru'u raatémua'itin a'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree mej mi huácui'ini í teite.

19 'Nee nu muaatá'asin pej pe'íjna jín anti'amua'aréere pej tihua'antácuune'en í teite mej mi a'uteárute a'ájna Dios ti tejé'ajta. Patíj pena'a pej te'iteanán íiyen chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a te'iteanajsin u ta japua. Ajta patíj pena'a pej te'antácuuna íiyen chaanaca japua, Dios pu ajta ayén che'atá na'a te'antácuuna u ta japua. —Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús.

20 Aj pu i Jesús ayén tihua'u'íjca a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej nu'u caí ja'atí'ixaate'e ti a'ín pú'een a'íjna ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

Jesús pu raataxájtaca'a ti nu'u mi'ini

(Mr. 8:31–9:1; Lc. 9:22–27)

21 A'ájná'imua, Jesús pu a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e ti nu'u ayén ruxe'eve'e ti á'ura'ani a'ánna Jerusalén. A'uu pu nu'u jeíhua rajpuaítzi a'ame. Majta nu'u a'íime í mej hua'avaujsi í mej Israel jetze ajtémecan, majta nu'u a'íime í mej tí'ajta hua'atáyujta'a, majta nu'u a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, naími'i mú a'ij pua'a raruuren. Ruxe'eve'e nu'u mej raajé'ica. Aj pu ijta huatarújsin hua'íca xicájra'a jetze.

22 Ajta a'ín í Pedro, a'í pu ra'iráavi'iti á'ayee. Aj pu i a'utéjche ti ra'ajteá'axi'ín a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín:

—Ché'e a'ij tí'imuvaire'e ti ij caí ayén tí'imuaruure, nevástara'a.

23 Aj pu i pí ancuré'ejvej a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Aricu á'ura'a, mi pej i'i Satanás. Jé'ecan pej tina'antiú'uuni'i nej ni auteáuran í Dios jemi a'iné capej piyen tí'imua'atze a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, sino a'ij mej tí'ijxe'eve'e í teite.

24 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti nee jamuan á'uche'ecane'en, ruxe'eve'e ti a'ín caí ché'e ayén rijca a'ij ti tí'ijxe'eve'e rusej, sino ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ín rajpuaítzi á'ara'ani nee jamuan ruxí'evi'ira'a jime'e.

25 'Ayee pu'u, ja'atí ti na'a ti tí'itese'e ti caí huámi'ini, a'í pu xaa ne'u mi'ini. A'íj pu á'ujisin í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a. Ajta a'ín í ja'atí ti ayén éeni'ici'e huámi'ini a'íjna jime'e ti na'ará'astijre ineetzi, a'í pu xaa ne'u rateuni í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a.

26 'Ahuii, ti pua'a ja'atí nain huamuá'itin naíjmi'i ti íiyen seijre'e chaanaca japua, ¿ni qui tiraatéva'iri a'íjna ti raamuá'iti ti pua'a yá'urieeni í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a? Capu xaa ne'u a'atzu tiraatéva'iri. Ari, ¿tí'itáani jín tí'ipuata'atan a'íjna í ja'atí ti ij Dios ajtahua'a raatátisten í xiéjniu'ucare'ara'an ti auj ruurica'a? Capu tí'itíj jín tí'ipuata'atan xaa ne'u.

27 'Neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, nee nu neajtahua'a yé ve'ecánejsin. Ayee nu che'atá nena'a huatasejre'esin nain jime'e tíj ajta seijre'e í Dios ti ní'iyá'upua. Huá'a jamuan nu hui neajta huatasejre'esin a'íime í mej tí'ivaire'e í ta japua. Neajta nu tihua'utá'asin seij neajta seij naíjmi'ica a'ij ti tihua'uvíjte'e a'ij mej tí'itíj huáruu, seij ajta mi seij.

28 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, seica mej yé huaté'uuca ayajna, a'í mú caí huácui'ini ajta mena'a caí amuacaícan naasej í nej neajta teáata'a jetze airáne nej ni yé tanén nej ni tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua.

17

Tí'ij Jesús seicié tiu'utaújsejrataca'a
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Teuumé'eca a'achú cumu arájsevi xica, aj pu'i Jesús antíraa jirí japua. A'ímej pu a'uví'iti a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, í ti juutzeájra'an pú'een a'íjna í Jacobo. ² Matí'ij me'uun a'uté'uuca'a, aj pu'i seicié tiu'utaújsejrataca'a a'íjna í Jesús mej sejracá. Aye pu temua'a ti'itémastacare'e í néerime'ara'an tíj xicaj. Temua'a pu tiu'utécuainareca'a í cáxure'ara'an. Aye pu ti'itetáatiye'icaa tíj taij. ³ Majta á'iyen, hua'apua huatasejre huá'a tzajta'a. A'ii mú a'ín pú'eene'e a'íjna í Moisés teecan, ajta a'íjna í Elías ti ajmí'í tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'í mú tí'ixajtaca'a í Jesús jamuan.

⁴ Ajta a'ín í Pedro, a'í pu ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Tavastara'a, naa pu xí'epi'in tej yé huaté'uu tiyajna. Tí pua'a mua'aránanajche, tej huaícaca huátaahuaa í inaamua. Sej pu muaci'iti mú'etzi, ajta sej, amíjna mi Moisés. Ajta sej pu raci'iti amíjna mi Elías.

⁵ Aúche'e pu tí'ixáataca'a tí'ij jaitiri e'ecávi'irixi huá'a japua. Huá'a tzajta'a pu rájrupi a'íjna í jaitiri ti naa ti'itetáatiye'i. Aj pu i tzajta'an e'icánamuajre ti ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—A'ii pu a'ín pú'een í niyauj, í nej raxí'eve'e. Jé'ecan pu rí'í tineetá'aca ineetzi. Xáanamujri'í se'íjna. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a.

⁶ Matí'ij ráanamujri'í me'íjna, aj mú mi e'eráavatzí á chuaata'a a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, a'iné temua'a mú tiu'utátziin.

⁷ Aj pu i Jesús á ve'eré'ene huá'a jemi. Tí'ij jí hua'ajtamuaríej. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Xá'ajhuiixi'í mú'een. Caxu tí'tziine'e.

⁸ Majta me'ín, Matí'ij mé uunéjne'ereca'a, capu ché'e mé'e é'ejatijca'a. A'ii pu'u án jé'esejre'eca'a a'íjna í Jesús.

⁹ Matí'ij já'ita'a a'ucajú'uca í jirí japua, Jesús pu ayén tihua'utá'ijmíjri'í tíjín:
—Caxí xu ja'atí ixaate'e a'ij sej tiu'uséj. Seuche'e rachú'eve'e ajta nena'a caí inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, aítára'ani huá'a tzajta'a í mí'ichite.

¹⁰ Majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, ayé mú tiraata'íhua'uri'í tíjín:
—¿A'iné 'een jín miyen tí'ixaxa'a a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze miyen tíjín amuacá pu nu'u ruxe'eve'e ti yé uvé'enen a'íjna í Elías?

¹¹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayej tí'ayajna. Elías pu xaa yé uvé'enejsin ti ij nain tiu'ujéjcuare'en mej mi majtáhua'a ra'ará'astijre'en í Dios. ¹² Mí neajta inee, ayé nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ín Elías ari yé uvé'ene. Majta me'ín, camu raamuá'a sino ayé mú ráaruu a'ij mej tí'ijxe'eve'eca'a. Aye mú majta che'atá mena'a neruuren ineetzi, i nej neajta teáata'a jetze airáne. Puaíjzi mú majta naatá'asin ineetzi.

¹³ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi ráamua'areeri'í ti a'ín a'íjna jíme'en tiu'utaxájtaca'a í Juan teecan ti huá'amua'íhuacare'e.

Jesús pu tiráahuaa sej í temuaij ti tzajta'an seijre'eca'a í tiyaaru'u
(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Matí'ij me'uun a'ará'a a'u mej e'etiújseire'eca'a jeíhua í teite, sej pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Aj pu i e'evé'etunutaca'a vejli'ipuan. ¹⁵ Aye pu tirájhaviiri'í tíjín:

—Nevástará'a, patá'aj rá'ancu'uvajxi'in í niyauj. A'í pu rutímua'í. A'íj pu jín rajpuajjzi huáp'i. Mu'iití pu anájve taij tzajta'a, ajta á jaata'a. ¹⁶ Nee

nu ye'eráavi'iti a'ímej jemi í mej mú'eetzi jamuan á'ujujhua'an mej mi tiráahuaate'en. Majta me'ín, camu raayí'itihua'a muá'araa.

¹⁷ Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Mú'een mi sej caí a'atzu té'atzaahuat'e, mi sej caí mé úumua'aree, ¿a'achúni pua'an nine'ira'a aúche'e ruvi'e'eve'e nej niyen huatévée ná'ara'ani mú'ejmi jemi? ¿Ni ayén ruxe'eve'e nej á'ateevi'in tíj na'a rusén jime'e nej niyen mú'ejmi jemi yé huatéveeca nej ni rí'í amuáaruuren? Mé se'evé'evi'itichi mi pa'arí'í.

Matí'ij mi á ye'evé'evi'iti. ¹⁸ Aj pu i Jesús ra'ajté'axi a'íjna í tiyaaru'u ti pa'arí'í tzajta'a seijre'eca'a. Aj pu i huirájraa. Jíme'en pu'u huirájraa, tí'iquí huarúj a'íjna í pa'arí'í. ¹⁹ Matí'ijta mi, a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, rujímua'a mú tiu'uxájtaca'a a'íjna jamuan í Jesús. Ayee mú tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿A'iné 'een jín tecaí raayí'itihua'a ta'araa tej raatamuárite'en te'íjna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a?

²⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu'u ti'ayajna, a'iné caxu a'atzu té'atzaahuat'e. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e jé'iyecan jime'e, temua'a pu tí'ivaire'e sej siyen té'atzaahuat'e í ru tzajta'a ti ayén teja'uré'enen a'ij ti tejamuá'amitiejte'e. A'í pu'u ruxe'eve'e sej siyen té'atzaahuat'e cíj caj. Tí pua'a siyen cíj caj té'atzaahuat'e, aj pu xaa rí'irí sej si siyen tiraata'aíjte'en amíjna mi jirí tijín: “Tíchesi, ateájra'a á jaata'a já'ahua'a játe'ana jetze ti ve'ée.” Ajta a'ín mi jirí, ayée xaa ne'u rini. Ayee pu'u xaa ne'u, ti pua'a siyen té'atzaahuat'e, nain xu jín raayí'itihua'a xá'aju'un. ²¹ Ajta, setá'aj siyen raatamuárite'en se'íjna í tiyaaru'u ti ayén 'een tíj amíjna, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej raatáhuavii í Dios, seajta huaúrutzi'ive'en.

Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a ti nu'u mi'íni

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Matí'ij mauj naijmi'í á'ujujhua'ane'e me'újna já'ahua'a ti jetzen e'ejtémecantaca'a u Galilea, Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu ja'atí tiu'utátuiire'esin ineetzi jime'e i nej neajta teáata'a jetze airáane. A'í pu neetzi jime'e hua'utátuiire'esin a'ímej jemi í teteca. ²³ Majta me'ín, ayée mú neejé'icatan. Mí neajta inee, ayée nu hui huatarújsin huaíca xica jetze. Yee pu'u xaa ne'u teja'uré'enejsin.

Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, jeíhua mú huataújxiemiste matí'ij ráanamujri'í a'ij ti tiu'utaxájtaca'a.

Jíme'en í mej jín tí'itaná'achita'a u teyujta'a

²⁴ Matí'ij mi chajta'a a'ará'a a'ujna Capernaúm. Matí'ij mi seica e'iré'ene jemin a'íjna í Pedro. A'ii mú a'ín pú'een í mej tiú'ujijve'e me'íjna jime'e í hua'apua tumin í ti jín tiu'utévaire'esin huá'a teyujta'a. Ayee mú tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿Ni caí tí'inajchitan a'amua maestro a'íjna í hua'apua tumin í ti tiu'utévaire'esin u tatéyujta'a?

²⁵ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Aa ni'ijta ne'u.

Aj pu i Pedro uteájrupi u chi'ita. Capu xi ti'itíj a'ij tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro, sino Jesús pu amuacaí ayén tiraatá'ixaa tijín:

—¿A'iné timuá'amitiejte'e, Simón? ¿A'atéenqui mejíjve'e a'ímej í rey í mej tí'aijta íiyen chaanaca japua? ¿A'atéenqui mejíjve'e ca'ín a'íme í mej tí'itua'araca í mej te'iráati'ici, na'ari me'íjna jime'e a'achú ti caj seíj tí'ijcha'í? ¿Ni qui a'ímej mejíjve'e í ruyaujmua'a ca'ín qui a'ímej í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan?

²⁶ Pedro pu ayén tiu'utaniú tijín:

—A'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Ajta Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tijín:

—A'íj pu jín, capu ruxe'eve'e í mej tiu'utanájchita a'íime í huá'ayaujmua'a.

²⁷ 'Mí ajta, tetá'aj caí tiyen hua'utaníniu'ucaste'en, ayée pej huárini. Patá'aj hui u á'ume'en a'u ti e'eve'e'ástime í jaj. Pajta ra'ateáhua'axin í cua'itzi'ípua á jaata'a. Pajta, pe'íjna í hua'í, í ta'amuájca pej raatévi'ira, patá'aj ra'acána'axin, án pej pi yé'eteuni í téne'etze'en seíj í tumin ti ayén tí'ijnajche a'achú cumu muáacua tumin. Patá'aj ye'erá'in í tumin patá'aj tihua'unájchite'en, pajta ineetzi jime'e.

18

¿A'ataani jaítze'e ruxe'eve'e?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ A'ájná'imua, a'íi mú ave'eré'ene í Jesús jemi a'íime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e. Ayee mú tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿A'ataani jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi seíj í ti ta jetze ajtème'ecan?

² Aj pu i Jesús seíj huatajé í pa'ari'í. A já'ita'a ya'utára a'u mej e'eré'letei í seica. ³ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Jee xaa, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. Tí pua'a secaí seicié tiú'umua'ati, ti pua'a secaí siyen rahuauca sej siyen che'atá sena'a jé'iyecan jín ti'imua'ajca matíj mi ti'iríi, caxu ja'anáj a'uteáruti í ta japua Dios ti é'eseijre'e.

⁴ 'A'íj pu jín ayén tí'een, ja'atí ti na'a ti ayén huataújseijrata ti caí ti'itíj jín ruxe'eve'e, ayée pu xaa éene'e a'ame tíj a'íjna i pa'ari'í. A'ii pu a'íin pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi. ⁵ Ajta, ja'atí ti na'a ti ayén ra'ancuré'evi'iti neniúucajtze'e seíj í pa'ari'í tíj a'íjna, a'íjna í tevi, a'íi pu ajta na'ancuré'evi'iti ineetzi.

Tí pua'a ja'atí ca'aníjra'a ratá'an seíj ti te'uté'itzeen í Dios jemi

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ 'Ja'atí ti na'a ti a'ij pua'a tiru'uté'an í ru tzajta'a í ruxí'ej pa'ari'í ti ayén ná'atzaahuate'e tíj a'íjna, ayée pu ti'íjtzú a'íin í ja'atí, amuacaí mej me'uun u ra'acáavi'ire í tete se'uníjra'a ti ve'ée matá'aj ra'ateájrieeni á jaata'a ti ij a'íin a'ujámín.

⁷ 'Cui'í xaa huá'a jemi, a'ímej í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, í mej majta ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi auteáturan í Dios jemi. Ayee pu tiujú'ujxe'eve'e mej mi í seica ayén auteáturan í Dios jemi. Mí ajta, cui'í xaa ne'u a'íjna jemi ti ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen huárini.

⁸ 'Patí'íj auteáturan í Dios jemi, ti pua'a piyen tiru'ujpuá'ajte'en í á jetze, piyen tijín nemuajca'a pu pú'een'e, na'ari ne'íca pu pú'een'e, ayée nu tí'imua'ixaate'e. Para'antiveíjche, pej pi mé rúurieni. Jé'ecan pu jaítze'e timuaatéva'ire pej a'uteáturan seíj jime'e í amuájca'a, na'ari seíj jime'e í a'íca a'ájna Dios ti é'eseijre'e, a'ájna pej e'erúuri pua'amé jemin. Na'ari pecaí piyen huárini, hua'apuaca pej jín í amuájca'a na'ari hua'apuaca jín í a'íca pej a'uteáruti a'ájna já'ahua'a a'u ti caí é'emí'ini í taij.

⁹ 'Ajta, ti pua'a piyen jetzen tiru'ujpuá'ajte'en mua'a jí'í pe'íjna í pej jín auteájturaa í Dios jemi, aítátichi. Mé pej rúurieni. Jé'ecan pu timuaatéva'ire pej piyen a'uteárute seíj jime'e í 'ají'í a'ájna Dios ti tejé'ajta. Na'ari caí, ayée pej hua'apuaca jín ájji'ísi tí'íj a'íin muajá'ujisin a'u ti caí ja'anáj é'emí'ini í taij.

Jíme'en í cáne'a ti á'uvej

(Lc. 15:3-7)

10 Rí'í xu'u mú'een sej si caí a'ij pua'a huajá'useijra seij ti auj c'lieen. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua, í mej majta huá'acha'íi muá'ara'ani, ja'anáj ti na'a, a'íi mú huaté'uu jemin í ti ní'iya'upua ti é'eseijre'e u ta japua. 11 Ayee nu 'een jín mú a'uvé'emej inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne nej ni huá'a japua huániuuni a'íjna ti á'uvej.

12 '¿A'iné tejamuá'amitiejte'e a'ij ti huárini í ja'ati ti anxíte huá'ajye'emua í cáne'axi? Tí pua'a seij á'uveti mé já'ahua'a, ¿ni caí ayén rini? A'íi pu huaja'utéhuiite'esin naíjmi'ica í seica a'ánna jirí jetze. U pu a'umé'e a'ame ti ij raaré'ehuauni a'íjna ti á'uvej. 13 Ajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu tí'ayajna, ti pua'a a'íin mé'e yé'uteuni, jaítze'e pu rí'í tiraatá'ixaa a'íjna jime'e ti ráateu í ti á'uvej, caí mi seica í ti ari huá'jutéhuiite'eca'a.

14 Ayee pu che'atá na'a 'een a'íjna jemi a'íjna í ti á'amua'iyá'upua ti ta japua é'eseijre'e. Capu a'atzu raxí'eve'e ti seij á'uveti ti c'lieen tíj a'íjna i pa'ari'í.

*A'ij tej nu'u ye'í tiraatá'uuni'í í ta'ihuaara'a
(Lc. 17:3)*

15 Tí pua'a a'ihuáara'a tí'tíj jín auté'itzen mú'etzi jemi, ayée pej huárini. Aricu, u a'utá'ixaate'e avítzi jime'e í ti jín auté'itze mú'etzi jemi. Tí pua'a a'íin muá'antzaahuaté'en, mú'ee pej xaa raamuá'iti í a'ihuáara'a sej si seajtáhua'a ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa. 16 Mí ajta, ti pua'a caí muá'antzaahuaté'en, patá'aj seica ánvi'itín a'íjna jemi, hua'apuaca mej mi ráamua'aree ti pua'a muá'antzaahuaté'en nusu caí. Tí pua'a a'ihuáara'a caí muá'antzaahuaté'en, a'íime í mej hua'apua, ayée mú tiu'utaxáta ti ayén tí'ayajna í pej jín jetzen tí'ijpua'ajte'e a'íjna í a'ihuáara'a. 17 Ajta á'iyen, ti pua'a caí huá'antzaahuaté'en í mej hua'apua, patá'aj hua'utá'ixaate'en naíjmi'ica í mej tiújse'iri. Ajta, ti pua'a a'ihuáara'a caí huá'antzaahuaté'en a'ímej, ayée pej che'atá pena'a raruuren patíj huá'aruure a'ímej í mej caí ajtémecan mú'ejmi jetze nusu a'íime í mej tiú'ujijve'e í gobierno jetze me'ecan.

18 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, setíj sena'a sej tí'ijmíi íiyen chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a té'ijmi u ta japua. Ajta setíj sena'a sej huatá'aca íiyen chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a huatá'aca u ta japua.

19 Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e mi sej íiyen chaanaca japua huaté'uu, ti pua'a siyen che'atá sena'a tirú'umua'areere mi sej hua'apua se'íjna jime'e a'ij sej ye'í tí'ijhuaviiran í Dios jemi, a'íjna ti ní'iya'upua, ayée pu che'atá na'a á'amuaruure a'ij sej tí'ijhuavii. 20 Ayee pu hui té'eme, a'iné a'u ti na'a mej e'etiújse'iri neniúucajtze'e, a'úu nu a'utevé'e na'ame huá'a tzajta'a. Capu amín a'ij ti pua'a mehua'apuj mena'a na'ari mehua'íca mena'a.

21 Ajta a'íin í Pedro, a'íi pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Ajta ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—Nevástara'a, ¿a'achúni pua'amé ruxe'eve'e nej tiraatá'uuni'í í ne'ihuaara'a ti pua'a tí'tíj jín auté'itzen neetzi jemi? ¿Ni qui aráhua'apua pua'amé?

22 Jesús pu ayén huataniú tíjín:

—Canu niyen raataxáta yee aráhua'apua, sino aráhua'apujetze huaícate japuan tamuáamuata'a japuan aráhua'apua.

Jíme'en a'íjna ti té'echa'íca'a ti ajta caí tihua'utá'uuni'iramí'ica'a

23 Ayee pu tí'ijxe'eve'e í Dios mej mi tí'ihuaúruuni'í seij majta seij. Na'ari caí, ayée pu che'atá na'a huá'aruuren tíj a'íjna í rey ti ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti raaxí'epi'íntare'en a'achú mej caj té'echa'íca'a a'íime í mej ravaire'eca'a.

24 Pu'uri a'utéjche ti ayén tiraaxí'epi'íntare'en, matí'ij seij a'uré'eneijte jemin ti

jeíhua té'echa'íica'a, a'achú cumu tamuáamuata'a vi'ira'a tumin. ²⁵ Ajta a'íjna ti té'echa'íica'a, capu tí'ituaave'eca'a í ti jín tiraanájchite'en. A'íj pu jín, í rey ayén tiu'uta'aíjtaca'a mej nu'u huá'utuaani a'íjna í teáata'a, ajta í íra'ara'an, majta í ti'iríí ajta nain ti tí'ijcha'íi. Ayee pu tiu'uta'aíjtaca'a ti ij tiraanájchite'en nain a'achú ti té'echa'íi.

²⁶ 'Aj pu i a'íin ti té'echa'íi títunutaca'a á vejli'ipua í rey jemi. Jéihua pu rajjé tíjín: "Paúche'e nechu'eve'e. Nee nu xaa tí'imuanajchite'en nain jime'e a'achú nej timuá'acha'íire'e."

²⁷ 'Ajta a'íjna ti rajjve'e, a'íi pu rá'ancu'uvajxi. Tiraatá'uuni'iri'i nain jime'e í ti té'echa'íica'a. Aj pu i raatátuaa.

²⁸ 'Jíme'en pu'u huirájraa a'íjna ti ravaire'e, aj pu i seíj huáteu ti ayén ajta tirá'acha'íire'eca'a. Anxíte tumin pu'u té'echa'íica'a. A'íi pu raatéevi'i. Ti'ij jí a'utéjche ti ra'antéevi'i í cijpáara'an jetze. Ca'anín pu jín ayén tiraata'aíjte tíjín: "Tinaanájchite'e a'achú pej tiná'acha'íire'e."

²⁹ 'Aj pu i títunutaca'a a'íjna ti ajta ayén ravaire'eca'a a'íjna í rey. Ayee pu tiraatajé tíjín: "Paúche'e nechu'eve'e. Nee nu tí'imuanajchite'en."

³⁰ 'Mí ajta a'íjna í seíj, capu raataxí'eve, sino iyá'uraa. Ajta á'iyen tíraata'aíjtaca'a mej nu'u ra'iteáanan ajta na'a caí tiraanájchite'en nain a'achú ti té'echa'íica'a.

³¹ 'Majta me'ín í seica í mej ravaire'e a'íjna í rey, mat'íj tiu'uséj a'ij ti ti'itíj huaríj, mat'íj mi u á'uju'un jemin í ti tihuá'aíjte'e. Nain mú raatá'ixaa a'ij ti ti'itíj huaríj.

³² 'Ajta a'íin í rey, tí'iquí raata'aíjtaca'a a'íjna í ti ravaire'e. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín: "Mú'ee pej nevaire'e, huápi'i pej a'ij pua'a tí'itevij. Nee nu timuaatá'uuni'iri'i nain jime'e a'achú pej tiná'acha'íire'eca'a ne'íjna jime'e í pej piyen tinéjhuaviiri'i. ³³ ¿Ni caí ayén tiraavíjte'eca'a pej piyen che'atá pena'a rá'ancu'uvajxi'ín í axí'ej tevi ti nevaire'e netíj neajta inee timuá'ancu'uvajxi mú'eetzi?"

³⁴ 'Ajta a'íin ti tí'ira'aíjte'e, jé'ecan pu huataniú'ucaca'a a'íjna jemi. Aj pu i a'uun tiu'utátui a'ímej jemi í mej huá'anaamuaca mej mi ra'iteáanan ajta na'a caí nain tiraanájchite'en a'achú ti té'echa'íica'a.

³⁵ 'Ajta a'íin ti ní'ya'upua ti ta japua é'eseijre'e, ayée pu che'atá na'a á'amuaruuren seij ajta seij ti pua'a pecáí tiraatá'uuni'i í a'ihuáara'a tzáahuati'ira'a jime'e.

19

Jíme'en a'ímej í mej taújtu'aara mej runeiche

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Tí'ij Jesús raatapuá'ajjtaca'a ti ayén tihuau'ixaate'e, tí'iquí a'uun e'erájraa a'uun ti huatacá'a u Galilea. Ajta antáraa után pújme'en í játe'ana jetze u Jordán. A'uu pu a'ará'a tíj na'a a'úu ti huacá'a u Judea. ² Jéihua mú teite a'ucíj jamuan. Ajta a'úu pu tihuá'uhuaa í mej tí'icucuí'ica'a.

³ Aj mú mi seica e'iré'ene í Jesús jemi. Fariseos mú pú'een a'íime. A'íime méjhuauca'a mej raatémua'ítin ti ij auté'itzen ti'itíj jime'e. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni qui a'ij tí'iri'iri ti ja'atí ayén mé rúurieeni í ru'íj ti'itíj jime'e, ti'itíj ti na'a, capu amín a'ij?

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—¿Ni qui secaí ja'anáj ra'ujjve í yu'uxari jetze ti jíme'en yee a'íin ti nu'u amuacáí huá'utaahuaca'a í teite, ayée pu naíjmi'i huá'utaahuaca'a í teáata'a, ajta í íita'a? ⁵ Ajta ayén tiu'uxájtaca'a a'ájná'imua tíjín: "A'íj pu jín a'íin teáata'a ajtaméj í ruvaújsimua'a jemi. Ru'íj pu nu'u jamuan huateáturaasin. Majta

me'ín í mej hua'apua, ayée mú huataújruurejsin cumu seǵ pu'u í tevi.”⁶ Ayee pu'i tí'een, camu ché'e hua'apua mena'a sino cumu seǵ pu'u. A'íj pu jín, í ti Dios hua'anténajchi, miché'e caí ajtaújhua'anan í teite.

⁷ Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Tí pua'a ayén tí'éene'en, ¿a'iné 'een jín tiu'uta'aíjtaca'a a'íjna í Moisés teecan ti nu'u ja'atí ru'íj a'ín huatapíjte'en í cuapée tí'itíj í ti jín mé rúurieni?

⁸ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu 'een jín Moisés ayén amuaatá'a ti ja'atí ru'íj í cuapée huatapíjte'en mej mi ráamua'aree ti mé rúurie í ru'íj a'iné capu tí'itíj a'amua jetze tásiseiri sej si rí'i tihuá'ajcha'íi í seica. Ayee pu xaa Moisés amuaatá'a. Mí ajta, capu ayén éene'e í 'ajmí'imua.

⁹ Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e. Capu rí'irí ti ja'atí cha'a na'a mé rúurieni í ru'íj. A'ii pu'u a'ín pú'een í ti jín rí'irí ti ja'atí mé rúurieni í ru'íj. Tí pua'a a'ín íra'ara'an seǵ jamuan tí'huaújxana'acira'aten, aj pu xaa í'irí'irí ti mé rúurieni. Ajta a'ín cína'ara'an ti ayén cha'a na'a mé rúurie í ru'íj, ti pua'a á'iyen seǵ ancuré'evi'itín í 'íta'a, a'íi pu tiú'ujxana'acira'aten a'íjna jemi í ti mé rúurie. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁰ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraatá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ayén 'een a'ímej jemi í mej néjne'iche, ayée pu titá'amítíejte'e itejmi a'íjna jime'e, ayée pu tí'ixí'epi'ín mej caí néjne'iche.

¹¹ Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Camu naíjmi'i miyen yaú'itíee muá'aju'un, sino a'íi mu'u í ti Dios hua'utá'a mej mi miyen te'utáviicua'i ruxí'evi'ira'a jime'e. ¹² Ayee pu'u 'een a'iné ayée pu tihua'ucí'i seica tíj na'a mej huanúnu'ihuaca'a. Majta seica, ayée mú 'een a'iné teteca mú miyen huá'uruu. Majta seica, a'íi mú raaxí'epi'íntare rujímua'a mej mi te'enteárute í Dios jemi. A'atí ti na'a ti ayén tiraayí'iti, ché'e a'ín ayén huárini.

*Jesús pu rí'i tihua'uteájtuaa í tí'irí í mej cílieen
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)*

¹³ Majta me'ín í seica, tí'iríi mú á e'evé'evi'iti í Jesús jemi ti ij a'ín hua'ajtamuarí'en, ajta ti ij Dios jemi raatéjhuauini a'ímej jime'e. Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú autéjhuii mej hua'ajteá'axi'ín a'ímej í mej tí'iríi avé'evi'itíxi. ¹⁴ Ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj hua'utá'an mi tí'iríi mej yé ve'eré'enen neetzi jemi. Caxu huá'ijmíjra, a'iné a'íime í mej a'uté'uu í Dios jemi, naími'i mú miyen 'een matíj me'ímej mi tí'iríi.

¹⁵ Aj pu i huá'amuu'utze'e hua'avé'emuarí'ejxi a'íjna í Jesús. Ajta iyá'uraa.

*Temuaj ti chíjteaánica'a tiu'utaxájtaca'a jamuan í Jesús
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)*

¹⁶ Ajta seǵ pu e'iré'ene í Jesús jemi. Teáata'a a'íjna. Aj pu i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Maeestru mi pej rí'i mé teuúmua'aree, ¿tí'itáani i'í xí'epi'ín ti ruxe'eve'e nej ni niyen huárini ti í ayén náaci'iti nej ruurí ná'ara'ani í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e?

¹⁷ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—¿A'iné 'een jín piyen tí'inejee pelíjna jime'e nej rí'i mé teuúmua'aree ca'ín qui inee rí'i netí'itevi? Seǵ pu'u a'ín pú'een ti rí'i mé teuúmua'aree; a'ii pu a'ín pú'een í Dios. Tí pua'a piyen tí'íjxe'eve'e ti muáaci'iti pej piyen ruurí puá'ara'ani í Dios jemi, patá'aj piyen ra'ará'astijre'en a'ij ti tiu'uta'aíjtaca'a í Dios.

¹⁸ Aj pu i ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í ja'ati tijín:

—¿Tí'itáani niuucarijra'a na'ará'astijre'en?

Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tijín:

—A'ijna ne'u ti ayén huataújmua'a yee “capej tí'itecui'ica”, ajta a'ijna ti jíme'en yee “capej tí'axana'acira'ate”, ajtahua'a seij ti ayén yee “capej tí'inahua'aj, capej pajta ja'atí hua'itzi jín ti'ixáate'e”. ¹⁹ Ajta pu hui ayén tiu'uta'aíjtaca'a í Dios a'ijna jime'e pej nu'u huá'ajtzaahuati'ire'e í a'atáata, pajta í anaanaj. Pajta, piyen huárini pej pi piyen rí'í tirájcha'íí í axí'ej tevi patíj asej.

²⁰ Ajta a'ijna í temuaj, ayée pu tiraatá'ixaa a'ijna í Jesús tijín:

—Nain nu jín te'ará'aste tíj na'a ti'ipua'amé. ¿Tí'itáani auj ná'aturaate'e?

²¹ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Tí'í pua'a ayén timua'aráanajche pej nain jín te'ará'asten, ayée pej huárini. Aricu, nain tiu'utuáa í tiá'a. Pajta hua'uré'an í tumin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'í. Tí'í pua'a piyen huárini, jé'ecan pepu'u ra'ancuré'asin í ta japua í Dios jemi. Aj pepu'u xaa, mú a'utá'iyi'í patá'aj neetzi jamuan á'uche'ecane'en. —Ayee pu tiraatá'ixaa a'ijna í Jesús.

²² Tí'ij ayén tiráanamujri'í a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a, aj pu i utéevatzi í ru tzajta'a a'ijna í temuaj. Huatáujxieemijte a'iné jeíhua pu tí'ijcha'íica'a.

²³ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—Ayey xaa ne'u ti'ayajna. Temua'a pu tí'imuari'eri mej a'uteárute a'ájna Dios ti é'eseijre'e a'íime í chíjteaani. ²⁴ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e. Jaítze'e pu muári'eri ti chíjteaani a'uteárute a'ájna Dios ti é'eseijre'e caí ti cameeyu'u anaarute tí'itíj pí'ise'e jetze ti anacun.

²⁵ Majta a'íime, matí'ij miyen tiráanamujri'í, jé'ecan mú a'ij te'utasej. Majta miyen tí'iru'ihua'u tijín:

—¿Tí'í pua'a ayén tí'eene'en, a'í tá'uj na'a tí'iri'íri ti ja'atí a'uun a'uteáturan a'u ti Dios é'eseijre'e?

²⁶ Aj pu i Jesús hua'usej. Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ímej jemi í teteca, capu xaa a'ij tí'iri'íri. Mí ajta, a'í pu xaa raayí'iti í Dios.

²⁷ Ajta a'ijna í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Teajta iteen, nain tu teri mé tehuá'axi í tej tí'ijcha'íica'a tej ti á'ujujhua'ane'en á'a jamuan. ¿Tí'itáani taci'iti itejmi?

²⁸ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. A'ájna xicájra'a jetze ti Dios nain jín tí'ijéjcuare'en, inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, a'ájna netí'ij aujyejxi'isin japuan í ne'ipua', ayée pu seíre'e a'ame temua'a naa mej mi atanéjne'ere. Seajta mú'een mi sej ne jamuan á'ujujhua'an, ayée xu che'atá sena'a títeujrá'asixi'ín japuan í á'amua'ipua, sej seajta sej. Tamuáamuata'a japuan hua'apua xu ará'ase mú'een, ajta ayén te'ará'ase í á'amua'ipua. Aj xu sí siyen tihua'uxí'epi'íntari'ire'en a'ímej teitejra'a í mej Israel jetze ajtémecan, a'ímej teitejra'a mej miyen tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

²⁹ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e, ja'atí ti na'a ti tí'itíj á'uríeeni a'ijna jime'e ti á'uche'ecane'en neetzi jamuan, ti pua'a chí'ij, nusu ruja'atzimuá na'ari rucu'utzimuá o rujúutzimua'a, ca'ín rutáata, runáana na'ari ti pua'a yá'uríeeni í chuej ti japuan tí'ihuaste'e, ayée pu tí'ijci'iti. Tí'í pua'a seij na'a í ti yá'ujisin, ayée pu tí'iraci'iti a'achú cumu anxíte í tí'iti. Ajta, ayén tí'iraci'iti ti ruuri á'ara'ani tíj na'a rusén jime'e a'ájna Dios ti é'eseijre'e.

³⁰ Ajta, ayée pu hui ajta té'eme: mu'íiti í mej nu'u ve'ecán jín títetateí í Dios jemi íjii, a'í mú ciliéene'e jín títetatée muá'aju'un jemin í Dios. Majta mu'íiti

í mej nu'u c'lieene'en jín títetateí í Dios jemi íjji, a'íí mú ve'ecán jín títetateé muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze tí jetzen Dios tiu'uta'aíjta.

20

Jíme'en a'ímej í mej tí'imijhuacare'e í uuva tzajta'a

¹ 'Ayeé pu ajta tí'ajta í Dios a'ájna tí jín antiújmua'aree. Ayeé pu rici tíj a'ájna í ja'ati tí ráahuii í uuva Tapuá'arijme'eca pu nu'u huirájraa tí ij hua'utá'inen a'ímej í mej tiu'umuári'en a'u tí tejé'ehuaste'e. ² Ayeé pu tíhua'uxí'epi'íntari'iri'í tí ayén tíhua'unájchite'en a'achú cumu seíj tumin. Aj pu í hua'uta'íteca'a mej a'ucíne a'u tí e'eré'eevee í uuva.

³ 'Ajtahua'a pu huirájraa a'ájna í ja'ati tí'ij ari já'ita'a huatemé'eca í xica. Seica pu ajta huáteu a'ájna a'u mej á'ujse'upi. Camu tí'itíj muari'eca'a. ⁴ Aj pu í ayén tíhua'utá'ixaa tíjín: “Sericu mú'een, sej si yeehui teja'uvé'emuari'en a'u nej uuva á'uuhuii, neajta niyen tejamuaanájchite'en a'achú tí raavíjte'e.” Mat'íj mi á'uju'un.

⁵ 'Ayeé pu che'atá na'a huaríj a'ájna í ja'ati. Ajtahua'a pu nu'u huirájraa a'atzaj cumu tacuarixpua. Ajtahua'a, tí'ij ari vejlí'í cáame í xica, ayej che'atá na'a rijcaa. ⁶ Ajtahua'a pu huirájraa tí'ij ari je'incáruti í xica. Ajtahua'a pu seica á'uteu í mej e'etiú'uuca'a. Ayeé pu tíhua'uta'íhua'uri'í tíjín: “¿A'íné 'een jín siyen huaté'uu tíj na'a aré'apua'a ímuá? ¿Ni secaí tí'itíj mej e'ejmuári'e?” ⁷ Ayeé mú tiu'utaniú tíjín: “Capu yee ja'atí ta'ínee.” Ayeé pu íj tíhua'utá'ixaa tíjín: “Sericu seajta mú'een, sej si teja'uvé'emuari'en a'u nej uuva á'uuhuii.”

⁸ 'Tí'ij huateáchumua'areca'a, aj pu í raatajé í seíj tí tíhua'ájte'e í mej tí'imijhuaca. Ayeé pu tiraatá'ixaa tíjín: “Patá'aj u huája'utájeeve a'ímej í mej tí'imijhuaca patá'aj tíhua'unájchite'en. Pajta, patá'aj yeehui piyen autéjcheni a'ímej jemi í mej caí íiya'ata autéjhuii. Pajta piyen ra'antipua'ájte'en a'ímej jemi í mej amuacaí autéjhuii.”

⁹ 'Aj mú mi e'iré'ene a'íme í mej anteájrupi tí'ij ari je'incáruti í xica. A'íí pu tíhua'unájchi seíj ajta seíj nain jíme'e í seíj tumin. ¹⁰ Ajta á'iyen tí'ij hua'ucí'í tí a'ímej tiu'unájchite'en í mej amuacaí anteájrupi, ayéé mú tí'iru'ixaaate'eca'a tíjín: “Jáitze'e pu tí'itaci'íti ítejmi.” Mí ajta caí, capu. “A'íí pu ajta ayén tíhua'unájchi sei tumin che'atá na'a, seíj ajta seíj.”

¹¹ 'Mat'íj ra'ancuré'a, a'íí mú autéjhuii mej huaújniuuste'en me'íjna jemi í tí tichuej. ¹² Ayeé mú tiraatá'ixaa tíjín: “A'ííme í mej caí íiya'ata anteájrupi, seíj hora mu'u tiu'umuáriej. Mí pajta mú'ee, ayéé pej che'atá pena'a tíhua'unájchi patíj titaanájchi ítejmi. Teajta íteen, nain tu yee jín te'utáviicua'iri'í, teajta tí'imuari'ísta, teajta nain tu jín tíj na'a tíu'uxí'reca'a tíj na'a aré'apua'a ímuá.”

¹³ 'Ajta a'íín, ayéé pu tiraatá'ixaa seíj tí amuacaí anteájrupi tíjín: “Casi'í, ne'amiigu. Canu a'íj pua'a muaruure. ¿Ni qui pecaí piyen tiu'utá'a muá'aniuuca jíme'e pej piyen tiu'umuári'en seíj tumin jíme'e? ¹⁴ Me'ecui icu, ancuré'a í pej raamuá'íti. Aricu. Ayeé nu'u yee raxí'eeve'e nej niyen che'atá nena'a tímuaanájchite'en mú'eetzi netíj tiraanájchi ne'íjna í ja'ati tí anteájrupi tí'ij ari je'incáruti í xica. ¹⁵ ¿Ni caí ayén yee tí'ineci'íti nej niyen huári'ni a'íj nej tí'ijxe'eeve'e ne'íjna jíme'e í nej tí'ituaave, ca'ín piyen chueere'e pe'íjna jíme'e nej rí'í tíhua'ájcha'íí?” —Ayeé pu nu'u tiraatá'ixaa.

¹⁶ Aj pu í Jesús ayén tíjín:

—A'íj pu jín, a'ííme í mej caí amuacaí anteájrupi, a'íí mú anará'asi, majta me'íín í mej amuacaí anteájrupi, a'íí mú uvé'eteajtíri.

*Huaícaca jetze pu raataxájtaca'a a'íjna í Jesús tí nu'u mí'íni
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)*

17 Tí'ij ari Jesús án a'ujnéjsin a'ánna Jerusalén, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, aj pu i hua'utajé rujímua'a. 18 Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tu'uri a'ujnéjsin a'ánna Jerusalén. Ajta se'ij pu hui neetzi tiu'utátuiire'esin i nej neajta teáata'a jetze airáane. Hua'utatuiire'esin a'ímej í mej tí'aijta u hua'atáyujta'a, ajta a'ímej í mej té'eyu'uxaca. A'íí mú tiu'utá'asin mej mi naajé'ica. 19 Majta ná'avi'tin a'ímej jemi í mej se'ij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi ná'uxieehuari'i. Majta me'ín, ayée mú tinaatévajxi'isin. Majta ná'atatan ineetzi cúruu jetze. Neajta mi'ini, aru hua'íca xíca jetze nu neajta huatarújsin. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

*Jíme'en í tí rájhuaviiri'i hua'anáànaj, a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan
(Mr. 10:35-45)*

20 Ajta a'íin hua'anáànaj a'ímej í yaújmu'a'ame'en a'íjna í Zebedeo, ruyaujmu'a'a pu jamuan e'iré'ene í Jesús jemi. Aj pu i títunutaca'a á vejli'i jemin tí i tí'tíj raatáhuavii.

21 Jesús pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné petí'ijxe'eve'e nej niyen huárini mú'eetzi jime'e?

Ajta a'íin hua'anáànaj, ayée pu tiraatá'ixaa tijín:

—Patá'aj piyen hua'utá'an mi niyaujmu'a'a tí ij se'ij a'ujyeíjxi'in ari'iríinta'a, ajta í se'ij tí a'ujyeíjxi'in a'úutata'a pújme'en a'ájna xicájra'a jetze patí'ij yé uvé'enen pej tiu'uta'ajta íiyen chaanaca japua.

22 Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu a'atzu ramua'aree tí'tíj sej nehuavii. ¿Ni siyen rá'aviicua'i sej rajpuaítzi xá'ara'ani netíj inee tirajpuaítzi na'ame?

Ayee mú tiu'utaniú tijín:

—A'iné tijtá ne'u.

23 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u tí'ayajna. Mú'een xu rajpuaítzi xá'ara'ani netíj tirajpuaítzi na'ame inee. Mí ajta, capu ayén tí'inecí'ipua ineetzi nej ja'atí huatá'an tí a'ujyeíjxi'in neri'iríinta'a, na'ari ne'úutata'a. Ayee pu'u tihuá'ací'ti mej mi uhuará'asixi'in a'ujna a'ímej tí Dios ari hua'antíhuau.

24 Majta me'ín í seica, í mej tamuáamuata'a ará'ase, matí'ij ráanamujri'i, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a a'ímej jemi í mej hua'apua.

25 Aj pu i Jesús hua'utajé najmi'ica. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Xu'uri ramua'aree mú'een a'ij mej ye'í ríj muá'aye'i í mej tí'aijta nain chuéjra'a japua. Ca'anéeri mú jín tihuá'ajjte'e í teite. Majta me'ín í mej títetateí, a'íí mú tihuá'ajjte'e í seica a'ij mej ye'í me'ín tí'ijxe'eve'e. 26 Mí ajta, capu ayén tiraavíjte'e mú'ejmi jemi. Tí pua'a ja'atí raxí'leve'e tí ve'ecán jín tí'itevéé á'ara'ani, ayée pu ruxe'leve'e tí a'íin ciliéene'e jín tí'itevéé á'ara'ani tí i amuaatévaire'en najmi'ica mú'ejmi.

27 'A'atí tí na'a tí ayén raxí'leve'e tí te'enteárute a'íjna jime'e tí jaítze'e ve'ée, a'íí pu amuacáí ruxe'leve'e tí te'enteárute a'íjna jime'e í tí jaítze'e cílieen tí ij hua'utévairé'en najmi'ica ruxí'levi'ira'a jime'e. 28 Miché'e miyen huárini netíj ríci inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane. Canu ne'íjna jín mú iya'uvé'eme mej naatévairé'en ineetzi, sino neatá'aj hua'utévairé'en í seica. Ayee nu 'een jín mú iya'uvé'eme nej ni huámi'ini huá'a jetze me'ecan, neajta nej ni tiraanáchite'en í Dios í tí jín huá'ajijve'e í mej á'apua'aren mu'licáca í teite.

*Jesús pu tihuá'uhuaa í mej aracúcu'unijme'eca'a, í mej hua'apua
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)*

29 Aj pu i á'uraa a'íjna í Jesús, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Matí'ij huiráaci me'újna Jericó, jeíhua mú teite a'ucíj jamuan. 30 Majta me'ín

í mej hua'apua í mej aracúcu'unijme'eca'a, a'úu mú e'ejté'eca'a juye jetze. Matí'ij ráanamujri'i ti nu'u á a'atamé a'íjna í Jesús, ayée mú titeejíhuaca'a tijín:
—Tavastara'a, mi pej hui i'i huácixa'ara'an a'íjna í David teecan, tá'ancu'uvajxi'i itejmi.

³¹ Majta me'ín teite, a'íi mú hua'ajteá'axi. Miyen tihua'a'ijmiira mej mi caí miyen tí'ijijhua. Mí majta a'íime í mej aracúcu'unijme'eca'a, jaítze'e mú ca'anín jín huajíhuaca'a. Miyen tijín:

—Tavastara'a, mi pej i'i huácixa'ara'an í David teecan, tá'ancu'uvajxi'i itejmi.

³² Aj pu i Jesús huatéechaxi. Ajta hua'utajé. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tijín:
—¿A'iné setí'ijxe'eve'e nej ni ti'itíj a'ij huáruuren mú'ejmi jemi?

³³ Ayee mú titeetaniú tijín:

—Tavastara'a, ayée tu tí'ijxe'eve'e tej atanéjne'ere.

³⁴ Aj pu i a'ín Jesús huá'ancu'uvajxi. Ajta hua'arámuari'ejxi í hua'ají'i jetze. Jíme'en pu'u hua'arámuari'ejxi, aj mú mi huarúj. Matí'ij mi atanéjne'eri muá'araa. Majta a'ucíj jamuan.

21

*Jesús pu a'uun a'uteájrapi u Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)*

¹ Aj mú mi me'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a vejli'i u Jerusalén a'u ti a'uchájta'ajme ti ayén téja'arájtehuaa tijín Betfagé. A'uu pu é'echajta'a jirí jetze mej miyen ratamuá'amua tijín Aceituunajemi.

Aj pu i Jesús hua'apuaca huata'íteca'a. ² Ayen tijín:

—Sericu, setá'aj a'atanén a'ájna vejli'i chajta'a ti é'eseijre'e. Setí'ij a'uteárute se'újna, a'uun xu hui yé'eteuni í puuru'u ti ajtatápi'i jamuan í yaujra'an. Setá'aj rá'ijxijta. Seajta mú huáje'erajápuan neetzi jemi. ³ Tí pua'a ja'atí ayén tejá'amua'íhua'ura a'íjna jíme'e, aj xu si siyen tiraata'ixaate'en ti jíme'en yee tavástarara'a pu nu'u raxí'eve'e, seajtáhua'a xu ca'anacan raatátuiire'esin.

⁴ Ayee pu tiuju'uríj ti ij ayén te'araúrasten a'ij ti ajmí'i tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Ayen tijín:

⁵ Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej a'uchéjme a'úu ti huatacá'a a'íjna í chajta'a u Sión ti jíme'en yee:

“Casi'i mú'een, pu'uri mú a'uvé'emej mú'ejmi jemi a'íjna í a'amua Rey.

Capu a'ij tí'ijviicua'i.

Ajta ave'ecaí puuru'u japua ti cálieen ti yaujra'an pú'een seíj í mej japuan tí'ti'icica.”

⁶ Majta me'ín í mej hua'apua, aj mú mi a'ucíj. Majta miyen huaríj a'ij ti Jesús tíhua'uta'aíj. ⁷ Aj mú ye'eráaja í Jesús jemi me'íjna í puuru'u, majta í yaujra'an. Matí'ij mi ra'itéechejte í puuru'u rucíxu jíme'e. Aj pu i Jesús avé'eyeijxi japuan í puuru'u ti cálieen.

⁸ Majta me'ín í teite, jeíhua mú ajteáxiireca'a. Majta cíxuri te'epíjraa juye jetze. Majta seica, pí'ista te'entiveíchixi'i, a'íi mú majta a'apíjraa me'ájna juye jetze. ⁹ Majta me'ín í mej anáaté'ee huajú'ucaa, majta me'ín í mej cujta'an huajú'ucaa, a'íi mú huatajijhuaxi tijín:

—Ayee tu hui tí'imuahuvii pej tu'irájtuaani mi pej i'i huácixa'ara'an a'íjna í rey, í David teecan. Dios pu rí'i tiraateájtuaa temua'a naa a'íjna ti yé vé'eme niuucajtze'en í tavástarara'a. Ché'e a'ín tu'irájtuaani a'íjna ti a'uun é'eseijre'e u ta japua.

¹⁰ Aj pu i Jesús a'uteájrapi u Jerusalén. Tí'ij a'uteájrapi, aj mú mi tiúuri'itzií naijmi'i í mej a'uun a'uchéjme'ecaa. Jéihua mú tí'iru'ixaate'eca'a. Miyen tijín:

—¿A'ataani pú'een amíjna?

¹¹ Majta me'ín í teite, ayée mú tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ii pu a'ín pú'een í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ti ajta Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

Jesús pu raajéjcuare í teyuu

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-33)

¹² Ajta á'iyen, Jesús a'uteájrupi u teyujta'a ti e'eráyaujta'a. Aj pu i hua'utamuari naijmí'ica a'ímej í mej me'uun tí'itu'aracare'e, ajta a'ímej í mej me'uun tí'inanaavecure'e. Tihua'ameesa pí pu té'ejhua'axi a'ímej í mej japuan tumin huá'apuata'atí'iracare'e, ajta tihua'ípua a'ímej í mej cucuí'se tú'aracare'e. ¹³ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu té'eyu'usí'i í yu'uxari jetze ti Dios ayén tiraataxájtaca'a ti jíme'en yee, ayée pu nu'u teja'arajtehuaá a'ame í chí'ira'an tijín: “Chí'i mej tza-jta'an tí'ixaxa'a í Dios jemi.” Mí seajta mú'een, ayée xu seicié raruure í chí'ij tíj teásta'a a'u mej tzaajta'an é'eru'ava'ataca í nahua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁴ Majta seica me'uun e'eré'ete'ecaa a'ujna teyujta'a. Seica mú mua'arácucu'un, majta seica, tzare'e mú hua'íicajme. A'íi mú e'iré'ene í Jesús jemi. Ajta a'ín tihua'uhuaa. ¹⁵ Majta me'ín í mej tí'ajta teyujta'a, majta í mej tíu'ujmua'ate í yu'uxari jetze, mat'í'ij raaseíj a'ij ti Jesús huaréj mej mi miyen rí'i te'utaseíj í teite, mat'í'ij majta hua'useíj í tí'iríi í mej rujíjhuave'ecaa tijín: “Tiché'e nu'u rí'i tiraateájtuaani temíjna ti David teecan jetze airáane”, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a.

¹⁶ Mat'í'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús tijín:

—¿Ni tzaa pecaí tí'inamua a'ij mej tí'ixa amíme mi tí'iríi?

Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Aa ní'ijta ne'u. ¿Ni tzaa secaí siyen ra'ujíjve í yu'uxari jetze ti ayén té'eyu'usí'i? Ayen tijín:

A'íi mú nu'u majta rí'i tiratá'aca a'ímej í tí'iríi, majta a'íme í uneeca'ise.

A'íi mú Dios jetze arájca'ane mej mi miyen huárini.

¹⁷ Aj pu i Jesús hua'utátuaa. Ajta iyá'uraa. A'uu pu a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Betania. A'uu pu huatáxa'ai.

Jesús pu a'ij pua'a tiraateájtuaa ti caí taca'a a'íjna í huaréj

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Yee ruijmua'a yee tí'ij ajtahua'a pí'ájve, pu'uri í'icuataca'a a'íjna í Jesús.

¹⁹ A'íi pu huaréj huaseíj ti e'etávee a'ájna vejli'i juye jetze. Aj pu i a'uré'ene a'u ti e'etávee a'íjna í huaréj. Capu a'atzu taca'acaa sino téxamua'icaa pu'u. Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa a'íjna í huaréj tijín:

—Capej ché'e ja'anáj taca'an.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i huatéehua a'íjna í huaréj.

²⁰ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, mat'í'ij raaseíj, jé'ecan mú a'ij te'utaseíj. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné tí'irí'iri ti ayén ca'anacan huatéehuan amíjna mi huaréj?

²¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayey xaa ne'u huaréj. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a siyen té'atzaahuate'e ti ij ayén teja'uré'enen a'ij ti tejamuá'amitíejte'e, ajta ti pua'a caí a'ij á'amua'ase sej caí a'ij huárini ayée xu che'atá sena'a raayí'itihua'a xá'ara'ani sej siyen raruuren semíjna mi huaréj netíj neri ráaruu. Seajta siyen raayí'itihua'a xá'ara'ani sej siyen raata'ájte'en semíjna mi jíri tijín: “Tíchesi yee, ateájra'a á jaata'a, já'ahua'a í mar jetze.” Aj pu i xaa ayén teja'uré'enejsin, ti ayén huárini í jíri.

22 'Setíj sena'a sej siyen tí'ijhuavii í Dios, ti pua'a siyen té'atzaahuate'e, aj xu xaa ra'ancuré'asin.

*A'íjna í ti jín antiújmua'aree í Jesús
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)*

23 Aj pu i Jesús a'uteájrupi teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a Tí'ij a'ín ti huá'umua'aten í teite, a'íime í mej tí'aijta u teyujta'a, majta í vaujsi, a'íi mú e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee mú tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿Tí'itájni hui jín peti'itéjvee pej pi piyen ríci? ¿A'ataani muaatá'a pej piyen huárini?

24 Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Niche'e seíj tejámuaata'íhua'u. Tí pua'a siyen tinaatá'ixaate'en se'íjna jime'e, aj nu xaa niyen tejámuaatá'ixaate'esin tí'itíj í nej jín tí'itéjvee nej ni niyen ríci. 25 A'íjna í ti jín tí'itéveeca'a a'íjna í Juan ti ij huá'umua'íhua í teite, ¿a'uné jetze a'uvé'emej? ¿Ni u ta japua, Dios ti é'esejre'e, na'ari íiyen chaanaca japua, huá'a tzajta'a í teite?

Mat'íj mi tí'itíuríxaa rujímua'a. Miyen tíjín:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee Dios pu ya'uta'íteca'a, a'íi pu ayén títaatá'ixaate'esin yee a'iné 'een jín tecaí rá'atzaahuate'e te'íjna. 26 Mí teajta iteen, capu hui rí'irí tej tiyen raataxáj yee teteca mú ya'uta'íteca'a a'iné tehuá'atziíine'e í teite. Naíjmi'í mú miyen rá'atzaahuate'e ti a'ín Juan tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

27 Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa me'íjna í Jesús. Miyen tíjín:

—Catu ramua'aree.

Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu neajta inee amuaatá'ixaate'esin tí'itíj í nej jín tí'itéjvee nej ni niyen ríci.

Jíme'en í mej í'í yaújmua'ame'en, í mej hua'apua

28 Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Casi'í, a'iné tejamuá'amitiejte'e a'íjna jime'e i niuucari. Ja'atí pu hua'apuaca tiyaúumua'a. Aj pu i e'iré'ene í seíj jemi. Ayee pu tiraata'íteca'a tíjín: “Niyauj, aricu patá'aj teja'umuári'en íjii a'u nej uuva á'uuhuii.” 29 Aj pu i a'ín yaujra'an ayén tiraatá'ixaa tíjín: “Canu niyen ríni.” Mí ajta a'ín, seicié pu tiu'umuá'aj. Aj pu i xaa u á'ume ti teja'umuári'en. 30 Ajta á'iyen, a'ín ya'upuáara'an e'iré'ene í seíj jemi. Ayee pu che'atá tiraata'aíj a'íjna tíj ajta ari í seíj tiu'uta'aíj í ta'amuájca. Ajta a'ín yaujra'an, ayée pu tiraatá'ixaa tíjín: “Aa ní'ijta, ayée nu ríni.” Mí ajta caí, capu. Capu á'ume ti teja'umuári'en.

31 'Niché'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. A'íime í mej hua'apua, ¿a'ataani ayén huaríj a'íj ti tí'íjxe'leve'eca'a í ya'upuáara'an?

Ayee mú tiraatá'ixaa tíjín:

—A'íjna, í ta'amuájca.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'íra'a jime'e, a'íime í mej huá'ajjive'e í gobierno jetze me'ecan, majta a'íime í 'uuca í mej huataúra'an tumin jime'e, a'íi mú á'amua'itín me'íjna jime'e mej mi a'uun a'uteárute Dios tí'ésejre'e.

32 'Ayee pu'u tí'een, a'iné ayée pu hui 'een jín mú a'uvé'emej a'íjna í Juan ti i ayén tejámuaatá'ixaate'en a'íj sej ye'í huárini í Dios jemi. Mí seajta mú'een, caxu rá'antzaahuate. Majta me'ín í mej huá'ajjive'e, majta a'íime í 'uuca í mej huataúra'a tumin jime'e, a'íi mú xaa rá'antzaahuate. Mú'een xu ráamua'areeri'í se'íjna. Capu amín a'íj, aúche'e pu caí tí'itíj a'amua jetze tásiseiri sej si seicié tiú'umua'ati, sej si rá'antzaahuate'en.

Jíme'en í mej tí'imíjhuacare'e í mej majta a'ij pua'a tí'iteitestecca'a
(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Xáanamujri'i se'íj i niucari. Ja'atí ti nu'u ayén uuva huáhuui. Ajta raaré'ana tejuca' jime'e. Aj pu 'i tí'itíj até'ijche ti tzajta'an rámi'iyé já'ara'ara'an í uuva. Ajta nu'u tí'itíj ájtaahuaca'a mej japuan hua'íxi'ere'en mej mi raase'íj nainjapua a'utí ja'u'ástime mej tí'imíjhuaca.

'Ayee pu a'íjna jín huaríj, aj pu i hua'utáne'ijte í chuej mej mi tiraanájchite'en caj je'icáca. Aj pu i á'uraa a'íjna í ja'ati se'íj chu'éjra'a japua.

³⁴ 'Tí'ij nu'u teja'uré'ene matí'ij pua'a raju'uraca a'íjna í uuva, seica pu huata'íteca'a a'ímej í mej tí'ijvaire'e mej mi hua'utáhuavii a'achú ti caj tí'ijci'iti a'íjna ti tíchuej. ³⁵ Majta me'ín í chuej mej huataújne'ij, a'íj mú hua'uvívi'i a'ímej í mej huata'ítí'ihuaca'a. Se'íj mú huatéevajxi. Majta se'íj mú huajé'ica, majta í se'ij, meraateátu'asixi tetej jíme'e. Camu tí'itíj hua'utá'a.

³⁶ 'Ajta nu'u a'íjn í ti tí'ira'aijte'eca'a, seica pu ajtahua'a huata'áiteca'a. Mu'uri jaítze'e i'i mu'icáca. Majta me'ín í chuej mej huataújne'ij, ayée mú che'atá mena'a huá'uruu a'ímej í mej huata'ítí'ihuaca'a.

³⁷ 'Yee pu nu'u teuumé'eca. Tí'ij jí, a'íj huata'íteca'a a'íjna í ruyauj. Ayee pu tiu'umuá'aj tíjín: “Merá'antzaahuat'esin sein.”

³⁸ 'Majta me'ín í chuej mej huataújne'ij, matí'ij raase'íj me'íjna í yaujra'an, ayée mú tiraaxí'epi'intare rujímua'a tíjín: “A'íj pu a'íjn pú'een, í ti nain tí'ijci'iti. Che'eré, tíché'e raajé'ica ti ij téjmi ta'áa á'ara'ani.” ³⁹ Aj mú nu'u mi rajví'i me'íjna í yaujra'an. Matí'ij mi ru'irájrie á pua'acíe. Majta raajé'ica.

⁴⁰ 'Me'ecui ari'ícu, ¿a'iné tejamuá'amitíejte'e mú'ejmi? Tí'ij mú a'uvé'eme'en a'íjna í á'ara'an í chuej, ¿a'iné tí'itíj huá'aruuren a'ímej í chuej mej huataújne'ij?

⁴¹ Ayee mú tiraatá'ixaa tíjín:

—A'íj pu caí hua'acu'uvée hua'antipua'ajte'esin a'ímej í mej a'ij pua'a tí'iteteite. Ajta, a'íj pu hui seica huatani'ijte'esin í chuej. Majta me'ín, ayée mú xaa raatá'asin í ti ráaci'iti tí'ij a'ájna teja'uré'enen matí'ij pua'a tí'iju'uraca.

⁴² Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni secaí ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze se'íjna i niucari ti ayén jíme'en yee:

A'íjna i tetej i mej raaté'uu, ájca'i mej ya'uhuá'axi í mej chí'ij ta'ahuaca; ayén pu te'irájraa ti a'íjn pú'eene'e já'araa ti i'i esquineero?

Tavástara'a pu ayén ráaruu, ajta rí'i te'utéevatzi í tatzajta'a.

⁴³ 'A'íj pu jín, ayée nu teja'amua'ixaaate'e, Dios pu amua'ari'ira a'íjna ti teja'amua'ací'itíche'e júte'e ti é'eme'ecan í Dios jemi. A'íj pu hua'utá'asin seica í mej miyen rini a'ij ti tiraavíjte'e. A'íj mú ra'ará'astijre'esin xaa ne'u. ⁴⁴ Ajta a'íjn i tetej, ti pua'a ja'atí japuan tíveti, a'íjna í ja'ati huaténa'axíjsin a'íjna i tetej japua. Na'ari caí, ti pua'a a'íjn tetej án é'ejveti japuan se'íj í teví, aj pu i a'íjn ra'iráxayeepe'esin í teví. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁴⁵ Majta me'ín í mej tí'aijta teyujta'a, majta a'íjme í fariseos, matí'ij ráanamujri'i a'ij ti Jesús tí'ixajta'a niucari jíme'e, aj mú mi ráamua'areeri'i ti a'íjn a'ímej téxajta'ajme'e. ⁴⁶ Matí'ij mi ráahuau a'ij mé ye'í huárini mej mi raatéevi'i. Mí majta, camu miyen huaríj a'iné mehuá'atzi'ine'eca'a a'ímej í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. A'íjme í teite, naími'i mú miyen ramua'areereca'a ti Jesús a'íjn pú'eene'e se'íj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

22

Jíme'en í mej jín tí'iyestehua'a ti pua'a ja'atí huaténeiche
(Lc. 14:15-24)

¹ Ajtahua'a pu Jesús ayén tihua'utá'ixaa niuucari jime'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

²—Ayee pu Dios huá'aruure í teteca mej íiyen japuan cüine í chaanaca ti Dios te'áijta. Ayee pu che'atá na'a huá'aruuren tíj a'íjna í rey ti tiú'uyeste a'íjna jime'e ti yaujra'an huaténe'icheca'a.

³ 'Ajta a'ín í rey, a'íi pu nu'u hua'uta'íteca'a a'ímej í mej tí'ijvair'e mej nu'u u hua'utájeeve a'ímej í ti ari hua'utá'ínee. Mí majta a'ímej í mej huatá'inihuaca'a, camu á'ujca'anejca'a mej á a'ire'enen.

⁴ 'Ajtahua'a, seica huata'íteca'a mej mi majta hua'utájeeve. Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ijvair'e tijín: “Ayee xu yeehui tihua'utá'ixaate'en a'ímej nej neri hua'utá'ínee tijín pu'uri tiu'uté'atime í cua'ira, pu'uri ajta tiu'uta'a'íjtaca'a mej huá'ucui'ini í ye'emuaate ti tihua'uci'imate, huáacasi, majta puuyesi. Nain pu yeehui ari huaxí'epi'in tej ti tiú'uyesten.”

⁵ 'Majta me'ín í mej huatá'inihuaca'a, camu a'atzu huá'utzaahua. Ma'ucíjxi micu. Seíj pu a'uun á'ume a'u ti tejé'ehuaste'e. Ajta seíj, a'úu pu á'ume a'u ti tejá'atua. ⁶ Majta í seica, a'íi mú nu'u hua'uvívi'i í mej tí'ijvair'e me'íjna í rey. Majta a'ij pua'a huá'uruu. Majta huá'ucui seica.

⁷ 'Jé'ecan pu nu'u huataniú'ucaca'a a'íjna rey. A'íi pu hua'uta'íteca'a a'ímej í xantaaru'u. Matí'ij mi huá'ucuii najmi'ica í teite. Majta raaré'atai í huá'achi'i.

⁸ 'Aj pu i a'ín í rey ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ijvair'e tijín: “Pu'uri huaxí'epi'in tej tí'iyesten. Mí ajta, a'ímej í nej neri hua'utá'ínee, capu ayén hua'ucí'i mej mú mú a'uvé'uju'un. ⁹ Sericu mú'een, tíj na'a ti cure'enéjme í caaye, setá'aj hua'utá'inen matíj mena'a í teite a'achú sej pua'améca jé'eteuni.”

¹⁰ 'Matí'ij mi huiráaci caaye jetze a'íime í mej tí'ijvair'e. Jéihua mú huá'ajseij í teite a'achú mej pua'améca á'uteu, í mej a'ij pua'a tí'iteteite, majta í mej rí'i tí'iteteite. Ayee mu'u pua'amé a'uteájrupi u chí'ita a'achú mej ú'uve.

¹¹ 'Aj pu nu'u i a'ín rey, a'uteájrupi a'ujna tí'ij a'ímej huaseij í ti hua'utá'ínee. Aj pu i ja'atí huaseij ti caí ayén tí'itéechen a'ij ti tiraavíjte'e ti pua'a seíj huaténeiche. ¹² Ayee pu tiraata'íhua'uri'i tijín: “Casi'i, ne'amiigu, ¿a'iné tiu'utá'iristareca'a pej caí piyen éne'e tí'itéechen a'ij ti tiraavíjte'e, pej uteárute peyujna?” Ajta a'ín í ja'atí, capu nu'u a'atzu huataniú.

¹³ 'Aj pu i a'ín rey ayén tihua'uta'a'íj a'ímej í mej tí'ijvair'e tijín: “Setá'aj yeehui ra'amúáji'ici'en muájca'are'ara'an jetze, seajta ícá'jra'an jetze. Sea-jta, mé pua'acé ya'urá'jrieni a'u ti a'utíca'a. A'uu mú yeehui ruyeíne muá'aju'un, majta rutamej jín ancuré'ujci'iméé muá'aju'un me'íjna jime'e í mej rajpua'íjtzí.”

¹⁴ 'Majta me'ín ti Dios huá'ajee, a'íi mú mu'íi. Mí majta, me'ín ti Dios hua'avé'ehuau, camu mu'íi, sino c'íj mu'u, micu.

Jíme'en í mej jín tí'ina'achitaca í í gobierno jemi
(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Majta me'ín í fariseos, a'íi mú a'ucíj. Majta miyen raaxí'epi'intare mej mi raatémua'itin me'íjna í Jesús ti ij a'ín ayén auté'itzen mej mi me'íjna jín jetzen te'ujpuá'ajte'en. ¹⁶ Matí'ij mi seica huata'áiteca'a mej mi tiu'uxáj jamuan í Jesús. Aj mú mi a'ucíj, majta seica jamuan í mej jamuan á'ujjhuane'e a'íjna í Heródes.

Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—Maeestru, a'ij tu mua'aree ti caí tí'itíj timuá'aturaate'e, pajta hui piyen tzáahuati'ira'a jín tí'imua'ata a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Mú'ee pej caí tí'ajaahuate'e í teite jemi a'iné capu mú'eetzi jetze ruxe'eve'e ja'atén mej pú'een. ¹⁷ Patá'aj piyen titaatá'ixaate'en yee: ¿Ni qui x'epi'in tej te'ín

tiu'unájchi a'íjna jime'e í mej huá'ajijve'e í gobierno jetze me'ecan nusu tecaí? ¿Ni qui tiyen tiraanájchite'en te'íjna ti tí'ita'aijte'e ti ayén ántehuaa tijín César?

¹⁸ Ajta a'íin í Jesús, pu'uri ramua'areereca'a mej caí miyen tí'ira'ihua'u jé'iyecan jime'e sino ayée mú raxí'eve'eca'a mej a'ij pua'a ráaruuren. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu caí siyen tí'ijri'ire jé'iyecan jime'e. ¿A'iné 'een jín siyen tí'itese'e sej naateevi'i? ¹⁹ Tumin senaatasejrate'e í mej jín tí'inajchita me'íjna í mej jín huá'ajijve'e.

Aj mú mi se'j ye'evé'e'i'ite, í tumin. ²⁰ Aj pu i ayén tihua'uta'ihua'uri'i tijín:

—¿A'ataani í néerime'ara'an a'aseijre'e? ¿A'iné ántehuaa yéj ti á'ayu'usi'i?

²¹ Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—Amíjna ne'u í tej tiyen ratamuá'amua tijín César.

Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen huárini. Seraatá'an se'íjna í César a'achú ti caj tí'iraci'iti, seajta raatá'an í Dios a'achú ti caj tí'iraci'iti a'íjna.

²² Mat'íj miyen tiráanamujri'i, jé'ecan mú naa rí'i tira'utasej. Mat'íj mi á yaúurie. Majta a'ucíj.

Jíme'en a'íjna xicájra'a mej jetzen majtáhua'a huatarújsin í mi'ichite

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ A'ájna xicájra'a jetze, a'íi mú majta á e'iré'ene a'íime í saduceos. Ayee mú tí'ixaxa'a a'íime ti jíme'en yee camu ché'e huatarújsin í mej huácuii. Mat'íj mi miyen tiraata'ihua'uri'i me'íjna í Jesús tijín:

²⁴ —Maeestru, ayée pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan. Tí pua'a nu'u ja'atí ti neiche, ti pua'a a'íin caí tí'tí'iríjmu'a huám'i'ini, ruxe'eve'e nu'u ti a'íin ihuáare'ara'an ra'ancuré'evi'itin a'íjna ti ratévi'itine'e í ti huamí'i ti ij tí'tí'iríjmu'a á'ara'ani a'íjna jetze me'ecan.

²⁵ 'Ayee pu hui ja'anáj tiuju'uríj téjmi tzajta'a. Mua'aráhua'apuaca'a me'íjna í ru'ihuaamua'a. Ajta a'íin ti i'ivasta'a, a'íi pu huaténé'icheca'a. Ajta á'iyen huamí'i. Aru capu tí'tí'iríjmuá'a já'araa a'íjna ti ratévi'itine'e. A'íi pu jemi huateájturaa a'íjna ti ra'ité'ase. ²⁶ Ayee pu che'atá na'a tiráaruu a'íjna í juutzeájra'an í ti ra'ité'ase í ti vástaa me'ecan, a'íi pu ajta caí tí'tí'iríjmuá'a já'araa, huamí'i. Ajta á'iyen í seij, í ti i'í huaíca, a'íi pu ra'anténexcaca'a. Ajta, ayée pu che'atá na'a tiráaruu. Ajta á'iyen, ayén te'irájraa ti ayén tihua'uruu naíjmi'ica í mej aráhua'apua. Capu ja'atí tí'tí'iríjmuá'a já'araa. ²⁷ Tí'ij jí, a'íin 'íita'a ajta huamí'i.

²⁸ 'Ari íjii, ¿a'ataani hui íra'ara'an pú'éene'e a'ame, a'ájna xicájra'a mej jetzen majtáhua'a huatarújsin? Naíimi'i mú xaa ratévi'itine'e, a'íime í mej aráhua'apua.

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Sete'uteújxua mú'een a'iné caxu ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. Caxu seajta ramua'aree a'ij ti 'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios. ³⁰ A'ájna xicájra'a mej jetzen huatarújsin í mi'ichite, camu miyen néjne'ichen í teteca. Majta í 'uuca, camu majta viichen, sino ayée mú éene'e muá'aju'un mat'íj a'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua Dios ti é'eseijre'e.

³¹⁻³² 'Mí seajta mú'een, jíme'en a'ájna xicájra'a mej jetzen huatarújsin a'íime í mej huácuii, ¿ni tzaa secaí ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze a'ij ti Dios tejá'amua'ixaate'e tijín: “Nee nu nauj huá'a Dios pú'een a'íimej í á'amua'upua, a'íjna í Abraham, ajta a'íjna í Isaac, ajta a'íjna í Jacobo”? Dios pu tihua'ú'ixaa cumu mej mauj ruurica'a. A'íj pu jín, a'íi pu a'íin pú'een í huá'a Dios a'íimej í mej ruuri. Capu huá'a Dios pú'een a'íimej í mej mi'ichite. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³³ Majta me'ín í teite í mej e'etiújseij í jemin, jé'ecan mú naa rí'í tira'utaseij me'íjna jime'e a'ij ti a'ín tihuá'amua'atejca'a.

Jíme'en í niuucari í mej jín tí'ajta, í ti jaítze'e ruxe'eve'e
(Mr. 12:28-34)

³⁴ Majta me'ín í fariseos, matí'ij ráamua'areeri'i ti Jesús ayén hua'utémua'iti a'ímej í saduceos, aj mú mi tiújseij. ³⁵ Ajta seij ti huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a, temua'a pu tiraayí'tihua'a a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. A'í pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

³⁶ —Maeestru, ¿tí'itájni niuucarijra'a jaítze'e ruxe'eve'e í ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan?

³⁷⁻³⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—A'í pu a'ín pú'een í niuucarijra'a í ta'amuájca, ti jaítze'e ruxe'eve'e caí máaj seij niuucarijra'a, ti ayén tijín: “Patá'aj piyen rí'í te'utá'amua'ati í á'a tzajta'a í Dios jemi, nain í pej jín rí'í te'utá'amua'ati, a'achú pej caj té'aca'ane í á'axiejniu'uca jetze, pajta nain jín á'axe'evi'ira'a jime'e, ajta á'amua'atziira'a jime'e.”

³⁹ Ajta, ayée pu hui che'atá na'a 'een í ti ra'ité'ase tijín: “Patá'aj nu'u piyen che'atá pena'a rí'í tirájcha'íí í axí'ej tevi patíj aseíj tí'iti'á'acha'íí.” ⁴⁰ Nain a'ij ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta nain a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íme í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, nain pu jín ayén tirájteusin a'íjna jime'e í ti tí'ihua'apua i niuucari. —Ayee pu Jesús tiraatá'ixaa.

¿A'ataani yaujra'an pú'een a'íjna í ti Dios ra'antíhua'u?
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Maúche'e mú e'eré'etelecaa a'íme í fariseos. Tí'ij jí Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

⁴² —¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi jíme'en a'íjna í Círístu'u, ti Dios án yá'ujra í ipuari japua? ¿A'ataani yaujra'an pú'een?

Ayee mú titeetaniú tijín:

—A'í pu hui rayauj a'íjna í David teecan.

⁴³ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Tí pua'a ayén tí'ayajna, tí'ij a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios raatá'a ti David tiu'utaxáj a'íjna jime'e í Círístu'u, ¿a'iné 'een jime'e David ayén raatamuá'a tijín nevástara'a? Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan tijín:

⁴⁴ Tavástara'a pu ayén tiraatá'ixaa a'íjna i nevástara'a ti jíme'en yee:

“A'ujyeíjxi'í ipuari japua íye nerí'irínta'a.

Paúche'e huatéjcatii ajta nena'a caí hua'utémua'itin í mej muájcha'íire'e.”

⁴⁵ A'í pu jín, ti pua'a David ayén raatamuá'a tijín nevástara'a, ¿a'iné tí'irí'iri ti a'ín Círístu'u ayén a'ín pu'éene'e á'ara'ani í yaujra'an? Capu a'ij tí'irí'iri xaa ne'u, a'iné Círístu'u pu jaítze'e ve'ecán jín tí'itéjvee caí David teecan ayén tí'itéveeca'a.

⁴⁶ Majta me'ín í mej ráanamujri'i, camu a'atzu a'ij tirájteu a'ij mej tiu'utániuuni. Tíj na'a a'ájnámua, capu ché'e ja'atí á'uca'anejca'a ti ayén tiraata'íhua'u.

23

Jesús pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte a'ímej í fariseos, majta a'ímej í mej tí'imua'atacare'e í yu'uxari jetze

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Aj pu i Jesús hua'utá'ixa a'ímej í teite mej jemin e'etiújseire'eca'a, ajta a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayen tijín:

2 —A'ñime, í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, majta a'ñime í fariseos, a'ñi mú títeté'u'upu'u teyujta'a mej mi miyen che'atá mena'a tihua'umua'aten í teite í yu'uxari jetze a'ij ti rijca'a a'ñina í Moisés teecan. 3 A'ñj pu jín ayén ruxe'eve'e sej si hua'ará'astijre'en, seajta siyen huárini nain jime'e a'ij mej tejá'amua'ixaate'e.

'Mí seajta mú'een, caxu siyen che'atá sena'a rijca a'ij mej ye'í rici a'iné camu miyen jé'iyecan jín tí'ijri'ire a'ij mej tejá'amua'ixaate'e. 4 Ayee mú ve'ecán jín tihua'a'ijcate'e í teite a'ñina jime'e ti ayén huápi'i muári'eri ti caí ja'atí raayí'iti ti ayén huárini. Majta á'iyen, a'ñi mú hua'uta'ajte'esin í teite mej nu'u mi me'ñina jín ra'ará'astijre'en. Mí majta me'ñ, camu a'atzu taúra'aca ti ij ayén che'atá na'a tihua'uci'iti.

5 'Matíj mena'a mej miyen rici, ayée mu'u rici jéjre'ecitze'e mej mi teite hua'usej. Antajíya'ujme'en mú ratá'ahuaca me'ñina í mej jín antéujj'íci'ejme í rumu'úu jetze, majta tí'tí'ijmé'en te'ejvíjxi a'utí ti aucástimee í hua'asiicu'u. 6 Jé'ecan mú raxí'eve'e ti tihua'uci'iti mej a'ujrá'ase ípuari japua jamuan a'ñina í ti antiújmua'aree a'ñina jime'e í mej jín tí'iyeste. Ajta hua'atéyujta'a, ayée mú raxí'eve'e mej a'ujrá'ase í ta'amuájca í ipuari japua a'uj mej á'araraase í huá'avaujsimua'a. 7 Jé'ecan pu hua'ará'anjche mej me'ñ teite hua'utateújte a'ájna a'u mej tí'itu'araca. Ajta, ayée pu hua'ará'anjche mej teite miyen tihua'ajeeve tíjín nevástara'a.

8 'Mí seajta mú'een, caxu siyen rahuauca ti ij ja'atí ayén tejamuaatájeeve tíjín nevástara'a. Caxu xaa ne'u, a'iné naíjmi'i xu ru'ihuaamua'a, ajta seíj pu'u pú'een í á'amuavastara'a. A'ñi pu a'ñn pú'een í Dios. 9 Seajta mú'een, caxu siyen ja'atí huatámua'ati tíjín niyá'upua, a'iné seíj pu'u pú'een í sej seri rájya'upua. An pu é'eseijre'e u ta japua.

10 'Caxu seajta rahuauca mej miyen tejá'amuajeeve tíjín nemaestro. Caxu a'atzu, a'iné seíj pu'u pú'een í ti i'í á'amuamaestru, inee i nej i'í Cirístu'u, ti Dios án neja'ujyejtzca í ipuari japua.

11 'Ajta, a'ñina ti jaítze'e ve'ecán jín tí'itájvee a'amua tzajta'a, a'ñi pu hui amuaatévairesin naíjmi'ica mú'ejmi. 12 Ayee pu'u, a'iné ja'atí ti na'a ti á'ujtzaahuatete ti nu'u ve'ecán jín tí'itájvee, Dios pu raatá'asin ti ciliéene'e jín te'enteároute. Mí ajta, ja'atí ti na'a ti jé'iyecan jín ruseijrata ti ciliéene'e jín tí'itájvee, Dios pu ayén raatá'asin ti te'enteároute tí'tíj jime'e ti ve'ée.

13 'Setá'aj huataújxieemiste'en mú'een mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'í fariseos. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e a'iné caxu araúraste rujímua'a. Ayee xu tihua'aténaamua í teite mej mi caí a'uteároute a'u ti Dios é'eseijre'e u ta japua. Caxu á'ujca'ane sej siyen huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Caxu seajta hua'atá'aca mej mi miyen huárini mi seica í mej tí'itese'e mej mi me'uun a'uteároute.

14 'Seajta, setá'aj siyen huataújxieemiste'en, mú'een mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'í fariseos. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e a'iné caxu araúraste rujímua'a. Ayee xu tihua'ari'ira í huá'a chí'ij a'ñimej í mej 'uuca, mi mej majta rujímua'atajme. Seajta á'iyen, a'uun xu a'uteáru'ipi u teyujta'a; seajta a'atevi'i jín rahuavíiraca í Dios jemi. Mú'een xu siyen ruseijrata sej nu'u caí tí'itáj jín auteájturaa. A'ñj pu jín jaítze'e xu rajpuaítzi xá'aju'un.

'Seajta, setá'aj siyen che'atá sena'a huataújxieemiste'en mú'een mi sej caí rí'i mé titeumuámua'aree. Capu tí'itáj tásiseiiri á'amuatzajta'a.

15 'Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een, mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'í fariseos. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e a'iné caxu araúraste rujímua'a. Ayee xu íiyen cñne nainjapua í

chaanaca, seahta yen cüine í jaj japua sej si seáj huatémua'itín ti íj a'ín ayén ti'itíjcha'í setíj mú'een. Seahta, setí'íj raatémua'itín, ayée xu tihuá'umua'aten ti íj á'iyen jaítze'e amuaatémua'itín jeíhua a'íjna jime'e ti a'íj pua'a tí'itevistan, ajta tí'íj a'ín jeíhua pu jaítze'e rajpuaítzi a'ame secaí mú'een.

16 'Ayee xu si éene'e seuj tihuá'amua'ate. Ayee xu tí'ixaxa'a mú'een tíjín: “Capu ti'itíj vaire'e ti pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en í teyuu, sino ti jime'en yee ti pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en a'íjna í oro ti teyuu jetze seijre'e, aj pu xaa ayén ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén araúrasten a'íjna jime'e ti te'ataújratzii.”

17 'Mú'een xu caí ti'itíj ú'umua'aree, mi sej caí tivejáu'itie. ¿Ti'itáani jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi? ¿Ni a'íjna í oro ti teyuu jetze seijre'e na'ari í teyuu ti tza-jta'an Dios huateúra'ate'en a'íjna í oro? 18 Jee xaa ne'u, jaítze'e pu ruxe'eve'e í teyuu. Ayee xu seahta tí'ixaxa'a mú'een tíjín: “Tí pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en a'íjna ti japuan tiu'utámuaí'ivejta, capu ti'itíj a'íj tí'ivaire'e.” Mí seahta siyen tí'ixaxa'a tíjín: “Tí pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en í muaí'ivéjri ti án yá'ujra japuan a'íjna ti japuan tiu'utámuaí'ivejta, aj pu xaa ayén a'íjna jín ruxe'eve'e ti araúrasten.” Capu ti'itíj a'amua tzahta'a tásiseiri.

19 'Mú'een, mi sej caí rí'í mé titeumuámua'aree, ¿ti'itáani jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi? ¿Ni a'íjna í muaí'ivéjri na'ari a'íjna ti japuan raatámuaí'ivajta'a, a'íjna ti japuan Dios huateúra'ate'en a'íjna í muaí'ivéjri? 20 Jee xaa ne'u, jaítze'e pu ruxe'eve'e a'íjna sej japuan án yá'ujra í ti tiu'utámuaí'ivejta.

'Ayee pu'u tí'een, a'íjna ti te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna ti japuan tiu'utámuaí'ivejta, ayée pu 'een jín te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í ti'itíj, ajta niuucajtze'en naíjmi'í tíj na'a ti án japuan yá'ujra. 21 Ajta a'íjna í ja'atí ti ayén te'ateújratziira niuucajtze'en í teyuu, a'íj pu te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í teyuu, ajta niuucajtze'en Dios ti ari huiirájca a'ujna.

22 'Ajta, ti pua'a ja'atí ayén te'ateújratziira niuucajtze'en u ta japua, ayée pu che'atá na'a te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í ipuari Dios ti án japuan 'é'e yé'ixaca. A'íj pu jín, ayée pu che'atá na'a te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í Dios ti án 'é'e yé'ixaca japuan a'íjna í ipuari.

23 'Setá'aj huataújxiemiste'en, mú'een, mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seahta mú'een mi sej í'í fariseos. Caxu siyen tí'ijrí'ire jé'iyecan jime'e a'iné caxu siyen ra'ará'astijre'en nain jime'e a'íj ti té'eyu'usí'í í yu'uxari jetze. Mú'een xu xaa raatá'an ja'icáj ti ruxe'eve'e a'íjna jime'e í sej jín rá'ancacare'en í sej racua'aca se'íjna í menta, seahta se'íjna ti naa teáarí'e, anis ti'itíj, seahta se'íjna í cumiinu.

'Mí seahta, caxu a'atzu ra'ará'astijre'en se'íjna jime'e í ti jaítze'e ruxe'eve'e ti ayén ti jime'en yee: “setá'aj siyen raaxí'epi'íntari'ire'en a'íj ti tiraavíjte'e”, ajtahua'a se'íj ti ayén yee: “setá'aj huá'ancu'uvajxí'ín í ruxí'ej teite”, ajtahua'a í'í ti jime'en yee: “setá'aj caí te'uté'ítzeaa'ra'an se'íj jemi.” Ayee pu xí'epi'ín éene'e á'ame'enche'e sej caí yá'uhua'anan se'íjna ti jaítze'e ruxe'eve'e, mú'een xu seahta siyen huáriniiche'e í ti ciliéene'e seijre'e. 24 Capu hui ti'itíj a'amua japua nine'í, mú'ejmi, mi sej tihuá'amua'aten í seica. Jé'ecan xu tí'itese'eca'a sej si siyen ra'ará'astijre'en se'íjna jime'e í niuucari ti caí jeíhua ruxe'eve'e. Mí seahta mú'een, xu'uri mé rúurie se'íjna í Dios ti raaxájtaca'a a'íjna í niuucari.

25 'Setá'aj huataújxiemiste'en mú'een, mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze. Caxu siyen tí'ijrí'ire jé'iyecan jime'e. Ayee xu tí'ite'íhuaca, seahta naa éene'en tiu'uteujchéte'en sej si naa éene'en xá'ara'ani mé jéjre'e. Mí seahta, í ru tzahta'a, jé'ecan xu a'íj pua'a tí'iteteite, a'íjna jime'e sej seri tihuá'uri'iri'í í tihua'áa í seica, seahta sej caí á'ujcu'uvejca'a í sej jín tiu'utémua'iti. 26 Mí

pej i'li fariseo ti caí títij a'atzajta'a tásiseiri, pauj mi'i rí'i uhuá'aruuren í ti ú'useijre'e í á'a tzajta'a. Aj pu xaa, naa seíre'e a'ame í ti é'eseijre'e mé jéjre'e.

27-28 'Setá'aj huataújxiemiste'en mú'een, mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e. Mú'een xu siyen naa seijre'e mé jéjre'e. Seajta mú'een, a'ij xu pua'a tí'iteteite í ru tzajta'a. Ayee xu 'een tíj huá'achi'i í mej tzajta'an huajé'enaamuaca í mej meri huácuii. A'iné ayée mú racácuainare'en mé jéjre'e, a'ij pu jín naa seijre'e a'ijna í huá'achi'i. Mí ajta, u tzajta'an, jeíhua pu te'urá'a í tihuá'acari, ajta í tihuá'ahua'ira'a ti ari tí'ipeti. Ayee xu che'atá sena'a a'ij pua'a 'een í ru tzajta'a a'ijna jime'e í sej caí siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e, seajta a'ij pua'a rici.

29 'Setá'aj huataújxiemiste'en, mú'een mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'li fariseos. A'iné caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee xu rá'ajta'ahuaca í huá'achi'i í mej tzajta'an hua'ateájtuaani í mej meri huácuii, í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Seajta siyen tiracámeijra mé jéjre'e temua'a naa a'ijna huá'achi'i mej tzajta'an hua'ateájtuaani a'imej í mej rí'i tí'iteteitestaca'a.

30 'Seajta siyen tí'ixaxa'a tíjín: “Tí pua'a tiyen ruuri tá'ara'aniche'e a'ajná'imua matí'ij yé chejca'a a'ime tavaújsimua'a teeca, catu xaa ne'u tiyen che'atá tena'a hua'ucui'iníche'e a'imej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a matíj tihuá'ucuii í tavaújsimua'a teeca.” 31 A'ij xu jín siyen té'antzaahuatelen í ru jetze í sej se'ín pú'een huá'ahuaacixa'astemua'a a'imej í mej huá'ucuii a'imej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. 32 Ayee xu'u i, setá'aj raanaíjmire'en a'ijna í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'ime í ruvaújsimua'a teeca.

33 'Mú'een xu a'ij pua'a tí'iteteite, mi sej a'ijna jetze airáane í cu'ucuu ti tí'ihua'itaca, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e? ¿Ni qui ayén yee mú'een xu huateújvair'esin ti ij caí Dios amuaatá'an í puaíjtzi? Ayej xaa ne'u tí'ayajna, puaíjtzi pu á'amuaci'ti tíj na'a rusén jime'e. 34 A'ij nu jín niyen tejámuaatá'í'ira a'imej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, neajta seica í mej rí'i mé titeumuámua'aree, neajtahua'a seica í mej tí'imua'ata. Mí seajta mú'een, seica xu cui'ini, seajta seica siyen huá'atatan í cúruu jetze, seajta seica, ayée xu tihua'uté'vaxi'isin u á'amuateyujta'a. Seajta seica, ayée xu hua'utamuarite'esin a'u ti é'echajta'a, seajta méyee.

35 'Ayee pu'i 'éen jín tejá'amuaaci'ti nain jín í puaíjtzi í mej jín titéecui íyen chaanaca japua tíj na'a mej raajé'ica a'ijna í Abel teecan ti yú e'iré'ene matí'ij raajé'ica me'ijna í Zacarías í ti yaujra'an pú'eene'e a'ijna í Berequías. A'uu mú ya'ujé'ica já'ita'a ti a'utéjvee í hua'ateyuu, ajta a'ijna í mej japuan tiu'utámuai'ivejta.

36 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén tí'ayajna. Naíjmi'i jime'e í mej miyen a'ij pua'a rijca'a, puaíjtzi pu tihuá'aci'ti a'imej íjii mej yéchej a'ijna jime'e.

Jesús pu nu'u huaújyeineca'a jíme'en a'imej í mej Jerusalén e'echéjme'e
(Lc. 13:34-35)

37 'Seajta mú'een, mi sej Jerusalén huachéjme, naími'i mú'een mi sej Jerusalén jetze ajtéme'ecan, jé'ecan nu huatánxiemijte'e mú'ejmi jemi, a'iné ayée xu huá'acui'ica a'imej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Seajta mú'een, siyen hua'uteátu'asixi a'imej í mej Dios jetze me'ecan tejá'amua'aijite'e mú'ejmi. Mu'íi nu niyen tí'ijxe'eve'eca'a nej niyen rí'i tejamuá'acha'ín, nej ni amua'irájtuaani. Néjxe'eve'eca'a nej niyen amuáaruuren tíj tecuaara'i ti hua'antéseire'e í chí'pili'ise ti hua'ava'ana í ru'ana jime'e. Mí seajta mú'een, caxu siyen tí'ijxe'eve'eca'a.

³⁸ 'Casi'i mú'een, pu'uri t'n nej yé rúurieeni a'íjna xicájra'a nej jetzen raatátuaani í a'amuachi'i. Muá'avi'in pu a'utéchaxíjsin. ³⁹ Ayee pu'u, a'iné caxu ché'e ja'anáj neseijran ajta sena'a caí siyen raataxáj yee: “Ché'e huaújtemua'ave'en a'íjna ti ye'evé'eme niuucajtze'en a'íjna í tavástar'a.”

24

Jesús pu raataxájtaca'a mej nu'u raaté'uuna í teyuu
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Aj pu í Jesús huirájjraa teyujta'a. T'í'ij huiiramé'eca, a'í'í mú á e'iré'ene a'í'ime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj mú mi raatajé ti nu'u raasej í seica í chí'ij ti huá'uu jetzen í teyuu. ² Ajta a'í'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Casi'i mú'een, ¿ni seri nain tí'iseij ti huá'uu iyecuí? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. A'ájna xicájra'a mej jetzen nain huaté'uuna í chí'ij ti yé curé'eevee, capu ché'e seíire'e a'ame jaxu'u jetze tetej ti ru japua ticaíjme. Nain mú huaté'uuna temua'a naa.

Jíme'en í ti huatasejre'en t'í'ij caí xi te'entipúa'ajte'en nain
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Aj mú mi a'ucíj. A'uu mú a'ará'a jirí jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Aceituunajemi. A'uu pu a'utacaíca a'í'jna í Jesús. Mat'í'ij mi á e'iré'ene jemin a'í'ime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej mi tiu'uta'íhua'u avíitzi jíme'e. Miyen tíjín:

—Patá'aj taatá'ixaate'en ja'anáj ti ayén tí'irini. ¿Tí'itáani a'ij tí'iseijre'e a'ame tí'ij teja'uré'enen a'ájna xicájra'a pej jetzen pajtáhua'a áve'ecánesin, ajta tí'ij a'ájna pí tí'irijca ti te'entipúa'ari nain í ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua?

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Rí'í xu'u mú'een, ti ij caí ja'atí amuaacuanamuan. ⁵ Mu'iití mú hui huatasejre'esin neniúucajtze'e, miyen tíjín: “Nee nu ne'ín pú'een í Ciríistu'u, ti Dios á ne'ujyejtz'a í ipuari japua.” Ayee mú hua'utémuaití muá'aju'un jeíhua teite hua'itzi jíme'e.

⁶ 'Seajta siyen tí'inamujran mej nu'u meri tiné'use'esin á já'ahua'a na'ari mej nu'u meri tímua'a autéhuijsin mej tiné'use'en. Rí'í xu'u mú'een, sej si caí tí'itziíine'e, a'iné ruxe'eeve'e ti ayén tiú'urini. Mí ajta, caxí pu a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen nain te'entipúa'ari.

⁷ 'Seica mú hui teitejra'a, majtáhua'a seica teitejra'a, a'í'í mú naími'í huatéujne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuéjra'a japua a'uchéjme, majtáhua'a í mej majta seica chuéjra'a japua a'uchéjme, a'í'í mú naími'í huatéujne'usi'ite'esin. Mu'iicacíe mú majta huatatiéjcu. Ajta huatéujca'atzixí'ísin í chuej mu'iicacíe íiyen chaanaca japua. ⁸ A'í'ii pu a'í'ín pú'een í ta'amuájca í mej jín rajpuaítzi muá'aju'un.

⁹ 'Aj mú mi miyen amuaaví'í'iran seica jemi mej mi me'ín a'ij pua'a amuaaruuren, majta mej mi amuaacuí'ini. Mat'íj mena'a mej a'uchéjme íiyen chaanaca japua, a'í'í mú amujcha'íire'e muá'aju'un me'íjna jíme'e sej mú'een na'ará'astijre'e ineetzi.

¹⁰ 'A'ájna xicájra'a jetze, mu'iití mú mé nejaúujjsin, majta seica maujtze'ra'amua'a muá'aju'un seij ajta seij. Majta tiú'ujcha'íire'e muá'aju'un.

¹¹ Majta mu'iití mú huatasejre'esin a'í'ime í mej tí'ihua'itaca me'íjna jíme'e mej nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mehuá'acuanamuan jeíhua í teite.

¹² A'iné mu'uri jaítze'e a'ij pua'a rici í teite, camu ché'e ru'íhua'amua'a temua'a naa mú muá'aju'un. Mu'iití mú muári'erista muá'aju'un.

¹³ 'Mí ajta, Dios pu japuan niuuni a'í'jna ti ayén té'eviicua'í ajta na'a caí huámi'í'ini. ¹⁴ Ajta, ayée pu amucaí ruxe'eeve'e sej si a'ucíjxi'in nainjapua seij

chuejra'a japua sej si hua'utá'ixaate'en í teite í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'ajta. Aj pu xaa te'entipúa'ari nain.

¹⁵ 'Ayee pu ajmí'i ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Daniel teecan mej nu'u ti'itíj huatéchajtza a'u ti Dios huatéúra'ate nain. A'ii pu nu'u a'ín pú'een a'íjna í ti'itíj ti a'ij pua'a 'een, ti xána'avi'ire'e, ti tzi'íni'ire'e. Ajta a'íjna ti rá'ajijve'e, ché'e a'ín yaú'itíeé á'ara'ani a'íjna.

'Setí'ij raaseíj, ayée xu huárini mú'een. ¹⁶ Me'ín í mej Judea a'uchéjme, miché'e a'ucíjxi'in ca'anacan a'u ti á'ujíime. ¹⁷ Ajta, a'ájna xicájra'a jetze, ti pua'a ja'atí án á'ujcatii í ruchi'i japua ta'avé'enami'i, ché'e a'ín ca'anacan acájra'ani. Ché'e caí ti'itíj huiirá'an í ruchi'itá, sino ché'e á'ura'ani ca'anacan. ¹⁸ Na'ari ti pua'a ja'atí tejé'emuari'e u ruví'ira'ata'a, ché'e caí a'uré'enine'ica'an í ruche ti ij rucíxu huiráapin, sino ché'e á'ura'ani ca'anacan.

¹⁹ 'Cui'i xaa ne'u, jé'ecan mú rajpuaítzi muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze í uuca mej a'utájucájme, majta a'íime í mej huá'atzi'itíjmee í ruyaujmua'a. ²⁰ Setá'aj siyen tiraatáhuavii í Dios jemi ti ij caí ayén ruxe'leve'e sej a'ucíjxi'in tí'ij huáseevi'in, na'ari a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi.

²¹ 'A'ájna xicájra'a jetze, jaítze'e mú rajpuaítzi muá'aju'un mej caí ja'anáj miyen tirajpuaíjtzica'a tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca. Capu ajta ché'e huá'aci'iti í puaíjtzi a'ij ti tihuá'aci'iti a'ájna xicájra'a jetze.

²² 'Ajta, ti pua'a a'ín tavástara'a í Dios caí ayén ráaruurénche'e ti ij caí ché'e ayén ira'atéevi'i ti teuumé'en a'achú pua'an xica, capu ja'atí ruuri á'ame'enche'e. Mí ajta, huá'a jíme'e í teite ti Dios ari hua'uré'eseire'e í jéjcuá, a'í pu xaa ari ayén ráaruurée tí'ij caí ché'e ayén irá'ateevi'in.

²³ 'Seajta mú'een, caxu siyen rá'atzaahuate'e ti pua'a ja'atí ayén tejámuaatá'ixaate'en a'ájna xicájra'a jetze tíjín: "Casi'i, íiye pu já'ita'a é'en a'íjna í Ciríistu'u." Caxu seajta rá'atzaahuate'e ti pua'a seíj ayén tí'ixajta yee: "Me'ecui, amée pu já'ita'a é'en."

²⁴ 'Mu'ití mú hui huataseíjre'esin a'íime í mej nu'u i'i Ciríistu'u, majta a'íime í mej nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mí majta, camu. Metí'ihua'itaca mu'u. Ayee mú me'íjna jín a'ij mej tiraayí'iti mej mi seica a'ij te'utaseíj í teite. Ayee mú majta tiu'utaseíjrata ti júte'e é'eme'ecan Dios jemi a'ij mej ye'í ricí. Ayee pu naa seíire'e a'ame mej mi hua'utémua'iti hua'itzi jíme'e a'íme'j í ti Dios hua'uré'eseíj, ti pua'a ayén tí'irí'iristan mej hua'utémua'itín.

²⁵ 'Casi'i mú'een, nu'uri amuacá amuá'ixaa. ²⁶ A'íj pu jín, caxu siyen rá'atzaahuate'e ti pua'a ja'atí ayén tejámuaatá'ixaate'en ti jíme'en yee: "Amée pu nu'u á'uye'i 'itzitá a'u ti caí mé'e ja'atí", na'ari ayén yee: "Iiyu pu huiirájca avíitzi jíme'e yú chí'ita."

²⁷ 'Mí ajta, ayée pu té'eme a'ájna xicájra'a nej jetzen neajtahua'a yé ve'ecáanen i nej neajta teáata'a jetze airáne. Ayee nu jéjre'ecitze'e seíire'e na'ame tíj mej témaxcava'ara'an. Amuacá pu u e'ijnéeri'icí a'ame a'u ti e'ejninei í xica, ajta á'iyen ayén che'atá na'a huanéeri'icí a'ame a'u ti e'eteáru'ipi. ²⁸ Ajta ayée pu che'atá na'a té'eme tíj ti'itíj ti huamí'i. Tí'ij ti'itíj huámí'ini, aj mú curé'ecíjxi'isin a'íime í muá'ara'ica.

Jíme'en a'íjna xicájra'a ti jetzen ajtahua'a uvé'enejsin í ti ajta teáata'a jetze airáne

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ 'Jíme'en pu'u te'entipúa'ari nain í mej jín rajpuaítzi muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze, aj pu xaa ayén seíire'e a'ame u júte'e ti jíme'en yee:

Anaaruti í xica, capu huanéeri'icí a'ame í máxcira'i jíme'e.

Majta me'ín í xu'ura'ave, a'í mú u e'ecávatzíjxi'isin u júte'e.

Muaateúvivájra'asin a'íime í mej tí'aijta í mej majta é'eseijre'e u ta japua, matíj mena'a pua'amé.

³⁰ 'A'ájna xicájra'a jetze, a'íj pu huataseíjre'esin u júte'e í mej jín ramua'aréeren tíjín nee nu neajtahua'a yé ve'ecánejsin inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne.

'Majta me'ín í teitejra'a mej íiyen seijre'e chaanaca japua, matíj mena'a pua'amé huataújxiemiste'esin naími'i í ru jetze. Ayeé mú tí'ineseíira muá'aju'un netí'ij ave'ecáanen í jaitiri jetze. Ayeé pu seíire'e a'ame temua'a naa mej mi miyen huateújtzaahuat'e'en. Aj mú xaa ramua'aréeren í nej nain jín antínmua'aree. ³¹ Neajta nu te'ucáci'isite'esin ca'anín jime'e, neajta hua'uta'alíjte'esin a'ímej í mej nevaire'e u ta japua mej a'ucíjxi'ín nainjapua í chaanaca mej mi hua'uré'eseire'en a'ímej í nej neri hua'avé'ehuau. A'u tí ja'u'ástimee í chaanaca, a'úu mú huaúuvi'itin.

³² 'Setá'aj siyen yaú'itiée xá'ara'ani se'íjna jime'e a'ij tí ye'í ríj á'aye'i a'íjna í huaréj. Tí'ij antineájxi'ín tí cua'ati a'íjna í cíye'ara'an jetze, tí pua'a ajta ari huataxúta'an, aj xu si siyen ramua'aréeren tí ari vejli'i í víita'ari. ³³ A'iné ayée xu ramua'aree ja'anáj tí pua'a pítí'irici se'íjna jime'e í sej rasise'i, ayée xu che'atá sena'a tiráamua'aree tí ari vejli'i ja'anáj tí jetzen antipua'ari nain se'íjna jime'e sej raseijran nain a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa.

³⁴ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e, majta mauj ruuri naími'i í teite í mej íiyen seijre'e íjii, nain pu xaa araúrastejsin. ³⁵ Ayej xaa tí'ayajna, a'í pu antipua'ari naíjmi'i tíj na'a tí'ipua'amé tí íiyen seijre'e chaanaca japua, ajta u ta japua. Ajta a'ín í niuucari a'ij nej neri tejamuá'ixaa, capu ja'anáj antipua'ari xaa ne'u.

³⁶ 'Capu ja'atí ramua'aree ja'anáj tí te'entipua'ajte na'ari a'atzaj tí ayén tí'irini. Camu ramua'aree a'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua. Canu neajta ramua'aree inee sino, a'í pu xaa ramua'aree a'íjna í nej rájya'upua.

³⁷ 'A'ájna xicájra'a nej jetzen neajtahua'a yé ve'ecánejsin inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, ayée pu té'eme. Ayeé mú che'atá mena'a tí'ijri'irée muá'aju'un í teite matíj tí'ijri'irejca'a a'ájna tí'ij auj ruurica a'íjna í Noé teecan. ³⁸ Ayeé mú ríjcaa, tí'ij caí xí antipua'areca'a í chaanaca jaj jime'e, metí'icua'acare'e í teite, majta yé'ecare'e. A'í mú néjne'iche, majta víiche'ecare'e. Maúche'e mú miyen ríjcaa ajta caí a'ín Noé ateájraa í baarcu jetze tí ve'ée. ³⁹ Majta me'ín í teite, camu a'atzu ramua'areereca'a a'ij tí tí'iti riníche'en. Aj mú xaa ráamua'areeri'i tí'ij huatámi'iyeca'a. Huaja'ujajúte naíjmi'ica í teite. Ayeé pu che'atá na'a tihuá'aruuren a'ájna xicájra'a nej jetzen yé ve'ecánejsin, i nej teáata'a jetze airáne.

⁴⁰ 'A'ájna a'úu mú huaté'uu muá'aju'un ví'ira'ata'a, mé hua'apua í teteca. Seíj pu á'avi'itichi'ihuan tí'ij te'entipua'are. Ajta í seíj, a'úu pu a'uteáturaasin. ⁴¹ Majta me'ín í 'uUCA, a'úu mú a'uté'uu muá'aju'un, mé hua'apua. Meté'ati'ixíj mú muá'aju'un. Seíj pu ajta á'avi'itichi'ihuan tí'ij te'entipua'are, ajta í seíj, a'úu pu a'uteáturaasin.

⁴² 'A'íj pu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, setá'aj atanéjne'ere temua'a naa, a'iné caxu ramua'aree ja'anáj tí xicájra'a jetze uvé'enejsin í á'amuaavastara'a.

⁴³ 'Setá'aj siyen yaú'itiée xá'ara'ani se'íjna. A'íjna jime'e í ja'ati tí huatéechi'i, tí pua'a a'ín ramua'areere a'atzaj tí pua'a í tíca'ari tzajta'a a'uteáruti a'íjna í nahua'ari, ayée pu rini a'íjna tí huatéechi'i. A'í pu atanéeri a'ame, ajta capu raatá'asin tí a'ín nahua'ari ra'antána'aca í puéerta, tí'ij uteárute u chí'lita. ⁴⁴ Ayeé pu hui che'atá na'a ruxe'leve'e sej siyen atanéjne'eri a'iné inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, ayée nu uvé'enejsin a'atzaj sej caí pua'a nechueve'e mú'een.

*Jíme'en a'íjna ti xaa nain jín rá'astijre'e, ajta a'íjna ti caí a'atzu rá'astijre'e
(Lc. 12:41-48)*

⁴⁵ 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ihua'uran. ¿A'ataani tévira'a ayén caí ja'anáj á'itzee, ti ajta rí'i mé teuúmua'aree ti pua'a a'ín vástare'ara'an ayén tiraal'íjcate'en a'íjna jíme'e ti tihua'aijite'e í seica í mej tí'ijvaire'e ti ij a'ín tihua'umín a'atzaj ti pua'a ari huaxí'epi'íntari'ihuaca'a? ⁴⁶ Ajta a'íjna í tevi, naa pu tiraatévaire'esin ti pua'a ayén rijca a'ij ti tiraata'aíj tí'ij ajtahua'a uvé'enen a'íjna ti tí'ira'aijite'e.

⁴⁷ 'Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e, tzáahuati'ira'a jíme'e ti pua'a auj ayén rijca tí'ij uvé'enen í vástare'ara'an, a'íj pu xaa ayén tí'ira'íjcate'en nain jíme'e a'achú ti caj tí'ijcha'íi.

⁴⁸ 'Mí ajta, ti pua'a a'ij pua'a tí'itevistan a'íjna í ja'ati, ayée pu rini. Aye'e pu tí'imua'atze í ru tzajta'a tíjín: "Jé'ecan pu á'ateeri mé já'ahua'a í nevástara'a."

⁴⁹ Aj pu i autéchesin ti a'ij pua'a tihua'uté'axi'ín í ruxí'ej teite í mej tí'ijvaire'e. Ajta huá'a jamuan tí'icua'ani, ajta ye'en a'ímej jamuan í mej rutá'aruaijve'e.

⁵⁰ 'Ajta a'ín vástare'ara'an uvé'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen caí rachú'eve'e a'íjna ti tí'ijvaire'e, ajta a'atzaj ti pua'a caí ramua'aree ti ari uvé'ene. ⁵¹ Aj pu i vástare'ara'an jeíhua puaíjtzi raatá'asin. Ajta raata'aíjite'esin ti a'uun a'utéveeca a'u mej a'uteáturaasin a'íme í mej caí tzáahuati'ira'a jín miyen tí'ijri'ire. Jé'ecan pu ruyeinixi'ín a'ujna, ajta rutamej pu jín ancuré'ujci'imée a'ame a'íjna jíme'e ti rajpuaíjtzi.

25

Jíme'en í teemua mé 'uuca, í mej tamuáamuata'a ará'aseca'a

¹ 'A'ájna xicájra'a jetze, ayée pu Dios hua'utá'asin í teite mej mi me'uun a'uteárute a'u ti a'ín é'eseijre'e u ta japua. Aye'e pu che'atá na'a tihua'aruuren a'ij ti tihua'uruu í teemua mé 'uuca, tamuáamuata'a mej nu'u ará'aseca'a. A'íj mú tejá'utíi í tiú'ujlaampara mej mi me'uun ra'antinájche a'íjna ti huaténeichi.

² Camu rí'i mé titeumuámua'are'eca'a seica, í mej anxí'vi. Majta me'ín í seica, í mej majta anxí'vi, a'íj mú nu'u xaa rí'i mé titeumuámua'are'eca'a. ³ Majta me'ín í mej caí rí'i mé titeumuámua'are'eca'a, a'íj mú tejá'utíi í tiú'ujlaampara. Aru camu ya'ujáj me'íjna í aceite í mej jín rá'ajtaira.

⁴ 'Majta me'ín í mej rí'i mé titeumuámua'are'eca'a, a'íj mú xaa limeeta tzajta'a ru'ucájtuaa í aceite. A'íj mú a'ujáj, jamuan í tiú'ujlaampara. ⁵ A'iné jeíhua pu nu'u é'etee a'íjna ti huaténeichi, temua'a pu cutzi tihua'umuá'íti a'ímej í teemua. Muaatácu'utzuca'a micu.

⁶ 'Pu'uri nu'u teumé'eca a'atzaj já'ita'a tíca'a, tí'ij seíj ayén huajíjhuaca'a tíjín: "Pu'uri yé vé'eme a'íjna ti huaténeichi. Xu'irácínichí seíj sí ra'antinájche." ⁷ Mat'íj mi huajíjxica'a a'íme í teemua. Á'iyen mú rí'i tiú'uruu í tiú'ujlaampara.

⁸ 'Aj mú mi a'íme í mej caí rí'i huaújruu, ayée mú tihua'utajé í seica tíjín: "Aisí, c'íj caj setitaatá'a í aceite a'iné pu'uri huitáxi'isin téjmi í ta'áa."

⁹ 'Majta me'ín í mej rí'i mé titeumuámua'are'eca'a, ayée mú tihua'utá'ixaa tíjín: "Catu xaa ne'u, a'iné ayej ne'ase capu ci'íti tíj na'a ítejmi. Capu ajta ci'ipe tíj na'a mú'ejmi. Mí seajta mú'een, setá'aj á'ucíne huá'a jemi í mej aceite tu'araca seíj sí ráananan tíj na'a mú'ejmi."

¹⁰ 'Aj mú mi miyen huaríj. U mú nu'u mi á'uju'un. Maúche'e mú huajú'ucaa, tí'ij a'ín a'ará'a a'íjna ti huaténeichi. Majta me'ín í teemua í mej rí'i huaújruu, a'íj mú a'ucíj jamuan a'u mej tejé'eyeste me'íjna jíme'e ti huaténeichi. Aj pu i te'iteánami'ihuaca'a í puéerta jetze.

¹¹ 'A'atzu nu'u á'ateevi'lica, majta í seica a'ará'a í teemua. Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín: “Tavastara'a, mú'ee í pej i'i tavástara'a, tita'antácuune'e.”

¹² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín: “Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ayej ti'ayajna. Canu a'atzu á'amuaumajte.”

¹³ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen atanéjne'eri a'iné caxu ramua'aree ja'anáj ti xicá'ra'a jetze nej inee uvé'enejsin.

Jíme'en í tumin ti jín í ti tihuá'ajte'e tihua'u'íjca a'ímej í mej ravaire'eca'a
(Lc. 19:11-27)

¹⁴ 'Ajta, ayée pu che'atá na'a Dios huá'aruuren a'ájna xicá'ra'a jetze tój í ja'ati ayén tihuá'uruu í mej tí'ivaire'eca'a. Tí'ij nu'u ari a'uye'imáca mé já'ahua'a yee, amuacá pu hua'utajé a'ímej í mej tí'ivaire'eca'a. Tihua'u'íjca a'íjna jime'e í ti a'ín tí'ijcha'íca'a.

¹⁵ 'Ayee pu tiraatá'a seíj a'achú cumu anxíj vi'ira'a í tumin. Ajta í seíj, ayée pu tiraatá'a a'achú cumu hua'apua vi'ira'a. Ajtahua'a í seíj, seíj vi'ira'a pu tiraatá'a. Ayee pu tihua'utá'a a'íj mé tiraayí'iti. Tí'ij jí á'uraa.

¹⁶ 'Ajta nu'u a'ín ti anxíj vi'ira'a ancuré'a, a'í pu a'utéjche ti tiu'umuári'en tumin jime'e. Ajta á'iyen, raamuá'iti anxíj vi'ira'a a'íjna jime'e ti ajmí'li ra'ancuré'a. ¹⁷ Ayee pu che'atá na'a huaríj a'íjna í ja'ati ti ra'ancuré'a a'achú cumu hua'apua vi'ira'a. Raamuá'iti hua'apua vi'ira'a, icu.

¹⁸ 'Ajta nu'u a'ín ti ra'ancuré'a a'íjna í seíj vi'ira'a, capu tiraamuári'iste. A'áa pu já'ahua'a a'ará'a. Ra'ateíchajraa á chuaata'a. A'uu pu ra'avá'ana í tumin ti raatánijte í í ti tihuá'ajte'e.

¹⁹ 'Pu'uri nu'u á'ateevi'lica'a, ajta a'ín í ti tihuá'ajte'e, uvé'ene. Ajta a'utéjche ti raaxí'epi'intare'en í tumin jime'e.

²⁰ 'Ajta a'ín ti anxíj vi'ira'a ancuré'a, a'í pu ajta a'ará'a í seica í anxíj vi'ira'a. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín: “Nevástara'a. Ayee pepu'u caj tinaatá'a anxíj vi'ira'a jime'e. Casi'i, a'ij nu jín raamuá'iti seica ti ayén che'atá na'a te'ará'ase anxíj vi'ira'a.”

²¹ 'Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í vástare'ara'an tijín: “Xí'epi'in pej huaríj, mú'ee í pej caí ja'anáj á'itze. Rí'i pej tí'itevij. A'íj pej jín te'ará'aste. A'íj nu jín niyen tí'imua'ijcate'en jeíhua jime'e, íiye ineetzi jemi tetá'aj huátatemua'ave'en naími'i.”

²² 'Ajta a'ín ti hua'apua vi'ira'a ancuré'a, a'í pu ajta yé ra'áa. Ayee pu ajta tiraatá'ixaa tijín: “Nevástara'a, mú'ee pej piyen tinaa'íjca pe'íjna jime'e hua'apua vi'ira'a í tumin. Casi'i, a'ij nu jín raamuá'iti seica ti ayén che'atá na'a te'ará'ase hua'apua vi'ira'a.”

²³ 'Ajta a'ín í vástare'ara'an, ayée pu tiraatá'ixaa tijín: “Xí'epi'in pej huaríj, mú'ee í pej caí ja'anáj á'itzee. Rí'i pej tí'itevij. A'íj pej jín ra'ará'aste. A'íj nu jín niyen tí'imua'ijcate'en jeíhua jime'e, íiye ineetzi jemi tetá'aj huátatemua'ave'en naími'i.”

²⁴ 'Ajta nu'u a'ín ti seíj vi'ira'a ancuré'a, a'í pu ajta yé ra'áa. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín: “Nevástara'a. Nee nu niyen ráamua'areeri'i pej piyen té'ejaxiejve'e. Ayee pej tihuá'ajte'e mi seica mej mi tiu'uhuáste'en, matá'aj tiu'utzaana. Aru nain pu tí'imuaci'iti mú'eetzi. Ayee pej tihua'u'ajte'en mej mi ráahuastira'ani í imue'eri, matá'aj raaré'eseire'en tí'ij tí'icáire. Ajta á'iyen nain timuáaci'iti mú'eetzi. ²⁵ A'íj nu jín tí'itziíne'eca'a inee. Aj nu jín ne'uun á já'ahua'a a'ará'a. Nera'ateíchejraa. Netí'ij ni ra'avá'ana á chuaata'a. Ye'ecui ne'u, mú'eetzi ti a'aa.”

²⁶ 'Ajta a'ín vástare'ara'an, ayée pu tiraatá'ixaa tijín: “Mú'ee, mi pej a'ij pua'a tí'itevij, jé'ecan pej huá'ina'ase'e. Capej ti'itíj jín nevaire'e. Tí pua'a

piyen ramua'aree nej niyen tihua'a'ajte'en mej mi tiu'uhuáste'en ti i ayén nain tináaci'iti ineetzi, ¿ni tzaa pajta piyen ramua'areere nej neajta niyen tihua'a'ajte'en mej mi raaré'eseire'en ti ij ajta nain tináaci'iti ineetzi? ²⁷ Tí pua'a piyen ti'ijmua'aréere, ¿a'iné 'een jín pecaí piyen huaríj pej pi caí pe'uun yaúutuaa í tumin huá'a jemi í mej tumin tí'ine'ijte nej ni a'atzu raamuá'itin? Tí pua'a piyen huáriniiche'e, aj nu xaa ra'ancuré'aniiche'en í ti neetzi ne'áa netí'ij yé uvé'enen. Pe'uté'itzee huápi'i."

²⁸ 'Aj pu nu'u i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í seica í mej vejli'i huaté'uu tijín: "Setá'aj yeehui rá'ari'i se'íjna í seij vi'ira'a, seajta raatá'an se'íjna ti tamuáamuata'a vi'ira'a tí'tuaave. ²⁹ Matíj mena'a pua'amé í mej jeíhua tí'ijcha'íi, jaítze'e pu tihuá'aci'iti. Ayee pu té'eme mej miyen tí'ijcha'íi muá'ara'ani nain a'achú ti caj ruxe'eve'e. Majta me'ín í mej caí tí'itíj tícha'íi, a'íi mú tihuá'ari'ira a'ímej í mej cíj mena'a tí'ijcha'íi mej mi caí ché'e tí'ijcha'íi muá'ara'ani. ³⁰ Seajta mú'een, setá'aj mé ya'urájrieni se'íjna í ti caí tí'itíj vaíre'e mé pua'acié a'u ti a'utíca'a. A'uu pu ruyeinixí'ín, ajta ancuré'ujci'ixijsin a'íjna jime'e ti rajpuajtzi." Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í vástare'ara'an.

Tí'ij Dios huá'axijte'en a'ímej teitejra'a í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua

³¹ 'A'ájna xicájra'a nej jetzen yéve'ecánejsin inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, netí'ijtáhua'a huatasejre'en a'ímej jamuan í mej tí'ivaíre'e u ta japua, naa pu seíre'e a'ame mej mi r'íi te'utasej í teite, temua'a naa. Nee nu huatéyeijxa í ipuari japua mej mi ráamua'aree í nej inee nain jín antínmua'aree íyen chaanaca japua.

³² 'Matí'ij mi neetzi jemi huá'ajseire'esin naíjmi'ica í teitejra'a i mej íyen seijre'e í chaanaca japua. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a hua'apuacié huá'ajseire'esin tíj ajta ja'atí ayén hua'apuacié tihuá'ajsei í ruye'emua. A'uu pu huá'ajseij í cáne'axi seíjta'a, ajta a'íime í caurasi, ajta seíjta'a.

³³ 'Majta me'ín í mej r'íi tí'iteteite, ayée mú 'een matíj í cáne'axi. Neri'iríinta'a nu huá'ajseire'esin. Majta a'íime í mej a'ij pua'a tí'iteteite, ayée mú 'een matíj í caurasi. Ne'úutata'a nu huá'ajseire'esin ne'ímej.

³⁴ 'Neajta inee, i nej i'í Rey, ayée nu tihua'utá'ixaate'esin ne'ímej í mej e'ejteí neri'iríinta'a tijín: "Íye'e xu'u ij mú'een, mi sej r'íi tiraatá'a í niyá'upua, setá'aj siyen ra'ancuré'an í ti ayén tejá'amuaci'iti, a'ij ti tiú'uxi'epi'íntari'ihuaca'a tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca, sej si se'uun a'uteárate a'u ti Dios é'eseijre'e. ³⁵ Ayee pu té'eme a'iné mú'een xu tinaamí netí'ij huata'í'icuataca'a. Mú'een xu seajta jaj naatá'a netí'ij huata'í'imi. Mú'een xu seajta na'ancuré'evi'iti í ruchi'itá tí'ij caí ja'atí nexí'eve'eca'a. ³⁶ Ayee xu tinaatéchejte netí'ij caí tí'itéchejca'a. Netí'ij tijcuí'ineca'a, mú'een xu seajta naatéeseij. Ajta, netí'ij aiteánami'ihuaca'a, mú'een xu seajta náamuaareca'a."

³⁷ 'Majta me'ín í mej r'íi tí'iteteite, ayée mú tinaatá'ixaate'esin tijín: "Tavastara'a, ¿a'anajni tiyen timuaamí tetí'ij muaasej í pej í'icuataca'a? ¿A'anajni tiyen jaj timuaatá'a tetí'ij muaasej pej í'imi'ica'a? ³⁸ ¿A'anajni tiyen timua'ancuré'evi'iti í tachi'itá iteen tetí'ij ráamua'areeri'li pej caí a'ij tamuari? Ari i'í, ¿a'anajni tej tiyen huaríj tej timuaatéchejte patí'ij caí tí'itíj jín tí'itéchejca'a? ³⁹ ¿A'anajni tiyen muáamuaareca'a patí'ij aiteánami'ihuaca'a na'ari tej tiyen muaatéeseij patí'ij tí'icui'ica'a?"

⁴⁰ 'Neajta inee, i nej i'í Rey, ayée nu tihua'utá'ixaate'esin tijín: "Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, setíj sena'a sej siyen huá'uruu a'ímej í ne'ihuaamua'a, ayée xu che'atá sena'a náaruu ineetzi. Capu amín a'ij ti

pua'a siyen raatévai seǵ í ne'ihuaara'a ti caí ti'itǵ jǵn ti'itéjvee, ti caí a'atzu ruxe'leve'e."

⁴¹ 'Aj nu ni niyen tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej e'ejtei ne'úutata'a tǵjǵn: "Sericu mú'een, mi ti Dios a'ij pua'a tejámuaatá'asin. Sej hui ineetzi jemi sej si se'uun a'uteárute tajj tzajta'a ti Dios ayén rǵi ráaruurijtze a'íjna í tiyaaru'u, majta a'ímej í mej tí'ijvaire'e, a'íime í xiéjniu'ucari í mej a'ij pua'a 'een.

⁴² Sericu mú'een, a'iné caxu tinaamí netǵij huata'í'icuataca'a. Mú'een xu seajta caí jaj naatá'a netǵij í'imi'íca'a. ⁴³ Capu ja'atǵ naamuá'a. Ayee pu i 'eene'e, caxu ná'anvi'iti á ruchi'itá. Canu ti'itéchejca'a. Mǵ seajta mú'een, caxu tinaatéechejte. Netǵij tijcu'íneca'a, caxu seajta naatésej, caxu seajta náamuareca'a netǵij aiteánami'ihuaca'a."

⁴⁴ 'A'íi mú majta miyen tinaatá'ixaate'esin tǵjǵn: "Tavastara'a, ¿a'anajni tiyen timuaaseǵ pej huata'í'icuataca'a, nusu pej í'imi'íca'a, na'ari pej caí ja'atǵ mua'atejca'a, na'ari pej tí'icui'ica'a, ca'ín pej aiteánami'ihuaca'a, teajta caí muaatévai iteen?"

⁴⁵ 'Aj nu ni niyen tiu'utániusin tǵjǵn: "A'iné caxu siyen raatévai seǵ í ne'ihuaara'a ti caí ti'itǵ jǵn ti'itéjvee, seǵ ti caí ruxe'leve'e, caxu seajta naatévai ineetzi."

⁴⁶ 'Majta me'ín, a'úu mú á'uju'un ti ij puaǵtzi huá'uci'iti tǵjǵn na'a rusén jime'e. Majta me'ín í mej rǵi tí'iteteite, a'úu mú á'uju'un a'u ti Dios é'esejre'e mej mi ruuri muá'ara'ani jemin tǵjǵn na'a rusén jime'e.

26

Meti'ihuaú'ixa a'íjna jime'e í mej raaxǵepǵíntare'en mej nu'u Jesús huatéevi'í (Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Tǵij Jesús raatapuá'ajtaca'a ti nain tiu'utaxájtaca'a a'íjna i niuucari, aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. ² Ayen tǵjǵn:

—Xu'uri ramua'aree ti ari vejli'i a'ájna mej tí'iyesten me'íjna jime'e ti Dios tihua'utá'uuni'í. A'atura aúche'e hua'apua xǵca. Ja'atǵ pu ajta tiu'utátuure'esin í nejime'e i nej neajta teáata'a jetze airáne mej mi ná'utatan cúruu jetze. —Yee pu'u tihua'utá'ixaa.

³ Majta me'ín í mej tihua'áijte'e teyujta'a, majta a'íime í mej tiú'ujmua'ate í niuucari jime'e ti tí'áijta, majta í hua'avaujsi í mej Israél jetze ajtémecan, a'úu mú e'etiújsej u chil'ira'an jetze a'íjna ti nain jǵn antiújmuaree u hua'atáyujta'a. Ayee pu ántehuaa a'íjna tǵjǵn Caifás. ⁴ A'íi mú tiú'ujmua'atziite'eca'a a'ij mej ye'í huárini mej mi hua'itzi jǵn raatéevi'í me'íjna í Jesús mej mi raajé'ica. ⁵ Majta miyen tí'iru'ixaate'eca'a tǵjǵn:

—Catu raatévi'ira matǵij tí'iyeste í teite mej mi caí huataníniu'ucacu. Tǵ pua'a tiyen huárini, a'íi mú taaténe'usi'ite'esin.

'Íta'a pu án yé'ajtuaa mu'úutze'en í Jesús a'íjna ti naa teáarǵe (Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Ajta a'íjna í Jesús, a'úu pu a'utéveeca'a u Betania a'u ti é'eche a'íjna í ja'atǵ ti ayén ántehuaa tǵjǵn Simón. A'ii pu a'ín pú'een í mej majta miyen ratamuá'amua tǵjǵn Tǵ Cá'atzaj.

⁷ Aj pu i seǵ á e'iré'ene jemin a'íjna í Jesús. 'Íta'a pu pǵrici ti limeeta huátisime'eca'a. Tetej limeetajra'a pu pú'ene'e. Naa pu te'evé'ejística'a ti naa teáarǵe, ti ajta huápǵi tí'ijnajche. Tǵij Jesús huatecaíca meesa jetze, a'ín 'íta'a án pu yé'ajtuaa án mu'úutze'en.

⁸ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, matǵij raaseǵ a'ij ti huarǵj, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a í 'íta'a jemi. Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tǵjǵn:

—¿A'iné 'een jín á'uvej amájna í aceite? ⁹ Ri'iríistaca'anche'e pu mej ráatuaanijche'en mej mi raamuá'itínche'e jeíhua í tumin mej mi hua'utá'an a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

¹⁰ Ajta a'ín í Jesús, a'í pu ráamua'areeri'i a'ij mej ye'í tí'ixajtaca'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné 'een jín siyen rájaaxiejvi'i se'íjna í 'íta'a? A'ij tí náaruu, temua'a pu naa í'í xí'epi'ín. ¹¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'íime í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, maúche'e mú mú'ejmi jemi se'ire'e muá'aju'un tíj na'a rusén jime'e. Ja'anáj tí na'a pu í 'íri'iriista a'ame sej siyen tihua'utévaire'en. Mí neajta inee, canu ché'e mú'ejmi jemi se'ire'e na'ame.

¹² 'Ayee pu'u, tí'ij a'ín 'íta'a na'avé'emeijri'i ineetzi, ayée pu 'een jín ayén náaruu a'íjna jime'e tí na'avá'anan. ¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tí ayén tí'ayajna, íiyen chaanaca japua, a'u tí na'a mej tihua'utá'ixaate'en í teite a'ij tí Dios tihua'irájtuaani a'í mú majta hua'utá'ixaate'esin a'ij tí huaríj a'íjna í 'íta'a mej mi jeíhua ra'utamua'aree.

Judás pu tiu'utátui avítzi jime'e a'íjna í Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Ajta sej tí huá'a jetze ajtémecan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íjna tí ayén ántehuaa tíjín Judás Iscariotes, a'í pu ajtá'araa huá'a jemi. A'uu pu á'uraa tí ij tiu'uxáj huá'a jamuan í mej tí'ajta teyujta'a. ¹⁵ Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'achúni setí'ineanajchite'en tí pua'a nejamuaatátuiire'en ne'íjna í Jesús?

Maraaté'itíee í tumin. Majta raatá'a a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a í tumin, rumua'atí plata. ¹⁶ Ajta iyá'uraa a'íjna í Judás. Tíj na'a a'ájnámua, a'í pu a'utéjche tí ráahuauni ja'anáj tí í'í xí'epi'ín tí ij hua'utátuiire'en.

Tí'ij tavástara'a tihua'umí a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; I Cor. 11:23-26)

¹⁷ Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a í ta'amuájca mej jetzen tí'iyestehua'a matí'ij pan cua'acare'e tí caí cujchira'a, aj mú mí á e'iré'ene í Jesús jemi a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'uné jetze mua'aráanajche tej á'uju'un tej tí rí'í tejá'uruuren í pej ráacua'ani í pan tej jín ra'utamua'aree a'ájna xicájra'a tí jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i í tayaujmua'a í mej anáaté'ee muaanúnu'ihuaca'a?

¹⁸ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu mú'een se'ájna chajta'a. Aa xu ja'atí é'eteuni. Setá'aj siyen tiraata'ixaate'en yee: “Yee pu tí'ixa í maestro tíjín pu'uri a'ájna teja'uré'ene nej nain jín raanaíjmire'en, neajta nej ra'utamua'aree a'ájna xicájra'a tí jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i í tayaujmua'a mej anáaté'ee muaanúnu'ihuaca'a.”

¹⁹ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú huaríj a'ij tí Jesús tiu'uta'ájtaca'a. Nain mú rí'í tiú'uruu í mej tí'icua'ani.

²⁰ Tí'ij huachúmua'anca, Jesús pu huatecaíca í meesa jetze huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua mua'ará'axcaa. ²¹ Mu'uri tí'icua'acáa, tí'ij ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayej xaa ne'u tí'ayajna, sej tí a'amua jetze ajtémecan, a'í pu nejíme'e tiu'utátuiire'esin huá'a jemi í mej tí'ajta teyujta'a.

²² Aj mú mí huataújxiemiste í ru tzajta'a. Ma'utéjhuii mej raata'íhua'u me'íjna í Jesús, sej ajta sej. Miyen tíjín:

—¿A'ataani a'ín pú'een? ¿Ni qui inee?

Ajtahua'a sej ayén tíjín:

—¿A'ataani a'ñin pú'een? ¿Ni qui inee?

²³ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—A'ijna ti pan cua'a a'ijna jetze i tuxa'a nee jamuan, a'ii pu a'ñin pú'een í ti nejíme'e tiu'utátuiire'esin. ²⁴ Ayee pu teja'uré'enejsin ineetzi jemi i nej neajta teáata'a jetze airáane a'ij ti té'eyu'usili í yu'uxari jetze. Mí ajta, a'ijna jemi ti nejíme'e tiu'utátuiire'esin, jaítze'e pu raatévaire'enche'e ti caí huanú'ihuanche'e a'ine rajpuaítzi pu a'ame huápi'i. Ché'e a'ñin huataújxieemiste'en.

²⁵ Ajta a'ñin í Judás, í ti hua'utátuiire'emí'ica'a, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Maestru, canu xaa ne'ñin pú'een, ¿ni qui necaí?

Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Mu'ée pej asej piyen tiraataxájtaca'a.

²⁶ Maúche'e mú tí'icua'a tí'ij Jesús pan tí'ij. Rí'i pu tiraatá'a í Dios, ajta ra'antítaaraxi. Aj pu i hua'uré'e'í'ipi'i. Ayen tihua'ixaate'e tijín:

—Xa'ancuré'e'í'ipi'i. Xáacua'a. A'ii pu a'ñin pú'een i nehuá'ira'a.

²⁷ Ajta á'iyen, vaasu tijáj. Tí'ijta'i rí'i tiraatá'a í Dios, a'ñin pu hua'uré'í'ite. Ayen tí'ixáata tijín:

—Xa'anti'í, naíjmi'i mú'een. ²⁸ A'ijna ti urajmuaa, a'ii pu a'ñin pú'een i nexuure'e nej ra'iráxire'esin ne'ijna jime'e nej ni raanaíjmire'en a'ijna ti jín Dios rusej ayén te'ataújratziiri'i í jécua imuá. A'ij nu jín huá'a japua niuuni mu'iicáca ti ij Dios ayén tihua'utá'uuni'i.

²⁹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej xaa ne'u ayén ti'ayajna, íjii tíj na'a ti yú auca'ítí a'ame, canu ché'e ra'antí'isin ne'ijna i já'ara'a uuva jetze ti me'ecan sino a'ájna xicájra'a ti Dios jetzen huatéura'ate'esin nainjapua í chaanaca. Aj nu xaa a'amua jamuan ra'antí'isin neajtahua'a rujéjcuatze'en.

Jesús pu raataxájtaca'a ti a'ñin Pedro ra'avé'avaata ti nu'u caí ramua'ate
(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Aj mú mi sej tiu'utáchuiicaca'a í mej jín rí'i tiraatá'a í Dios. Aj mú mi a'ucj. A'uu mú a'ará'a Aceituunajemi, jiri ti á'utaaca.

³¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Íjii, ti tíca'aren, mé xu núujisin. Setiu'utatévi'ira'ata neetzi jemi. Ayee pu té'eme tíj té'eyu'usili ti Dios ayén tiu'utaxájtaca'a tijín: “Nee nu i nej í'í Dios, a'ij nu jé'ícatan cáne'axi ti tisej. Majta me'ñin a'ucjxi'isin í cáne'axi.” ³² Mí neajta inee, netí'ij huatarún, áa nu a'umé'e na'ame u Galilea. Amuacá nu ará'aiixa, seajta á'iyen mú'een.

³³ Ajta a'ñin í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Capu amín a'ij ti pua'a naíjmi'i metiu'utatévi'ira'ata mi seica mú'etzi jemi. Canu ja'anáj niyen rini inee.

³⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, íjii tíca'a, tí'ij caí xi huajíjhuan í gallo, huaíca pej piyen tína'avé'avaata yee pej nú'u caí nemua'ate.

³⁵ Mí ajta a'ñin Pedro, ayée pu tiraatá'ixaa ca'anín jime'e tijín:

—Tí pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e nej á jamuan huámí'ini, capu amín a'ij. Canu ja'anáj niyen tímua'avé'avaata yee nej caí muamua'ate.

Majta me'ñin í seica, ayée mú che'atá mena'a tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu raatéjhuaa í Dios jemi a'ujna u Getsemaní
(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Aj pu i á'uraa a'ijna í Jesús, majta me'ñin í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. A'uu mú a'ará'a, huastari jemi, ciyej ti e'eré'eevee ti ayén téja'arájtehuaa tijín Getsemaní. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Yé xu'u tité'en mú'een, iiyecuí. Neajta inee, mé nu'u vejli'i a'atanéjsin nej ni raatéjhuauni í Dios jemi.

³⁷ Aj pu i á'uraa. Huaja'uví'iti a'ímej, a'íjna í Pedro, ajta a'ímej í mej hua'apua, í mej yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í Zebedeo. Ajta á'iyeen a'ij pua'a raatá'a í ru tzajta'a. Jé'ecan pu huataújxieemiste. ³⁸ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Jé'ecan pu caí nú'uca'anisti'i yú ne tzajta'a. Huápi'i nu nexieemiste'e. Cu xiee nej cuj mi'ini. Yé xu huateáturan mú'een íye. Seuche'e xu atanéjne'ere nee jamuan.

³⁹ A'atzu pu a'ímuá ájca'i yee a'uré'ene. Tí'ij i é'ejtunutaca'a á chuaata'a. Aj pu i ayén tirájhuaaviiri'i í Dios tijín:

—Dios pej ní'iyá'upua, naíjmi'i pu rí'irí mú'eetzi jemi. Tí pua'a petí'itá'acare'en ti caí ayén tí'ineci'iti a'íjna ti a'ij pua'a 'een, í nej jín rajpuaítzi na'ame. Na'ari caí, ché'e caí ayén 'eene'en netíj tí'ijxe'eve'e inee, sino patíj mú'ee tí'ijxe'eve'e.

⁴⁰ Aj pu i á e'iré'ene a'u mej a'uté'uuca'a í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mu'uri í'icu'utzuca'a. Tí'ij hua'ujíste, aj pu i ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Pedro tijín:

—¿Ni tzaa pecaí té'eviicua'i pej atáneere nee jamuan a'achú cumu sei hora? ⁴¹ Seuche'e xu atanéjne'ere, seajta setá'aj raatéjhuauni í Dios jemi tí'ij caí tejamuáaci'iti tí'itíj í sej jín auteáturan í Dios jemi. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Mú'een xu xaa huateújca'anen í ru tzajta'a. Mí ajta caí, capu á'amuaca'anisti'i.

⁴² Ajta á'uraa. Ajtahua'a ayén tirájhuaaviiri'i í Dios tijín:

—Dios pej ní'iyá'upua, ti pua'a caí a'ij tí'irí'iri ti i caí ayén tí'ineci'iti a'íjna í nej jín rajpuaítzi na'ame, ché'e ayén 'eene'en patíj tí'ijxe'eve'e mú'ee.

⁴³ Tí'ij'itáhua'a á e'iré'ene. Ajtahua'a pu huá'uteu, mecu'utzúca'a, a'iné jeíhua pu huá'amua'itijca'a í cutzi. ⁴⁴ Aa mú a'uteájturaa a'ímej í mej cu'utzuca'a. Huaícaajetze pu ajtahua'a u á'ume í Jesús. Ajtahua'a pu raatéjhuaú í Dios jemi. Ayee pu che'atá na'a tirájhuaaviiri'i a'ij ti amuacaícan tiraatáhuaviiri'i.

⁴⁵ Tí'ij ajtahua'a á e'iré'ene a'u mej a'uté'uuca'a a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Pu'uri íjii, sej huápi'i rucu'utzive'e. Pu'uri íjii sej huácu'utzu, seajta huaújse'upe'en. Casi'i, pu'uri aúche'e. Pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti ij a'íin hua'utátuiire'esin í ne jíme'en, i nej neajta teáata'a jetze airáne mej mi naateevi'i a'íime í mej a'ij pua'a ríci.

⁴⁶ 'Xá'ajhuiixi'i. Che'eré ticu. Pu'uri e'evé'eme a'íjna ti ne jíme'en tiu'utátuiire'esin.

Matí'ij raatéevi'i me'íjna í Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Aúche'e pu tí'ixajtaca'a tí'ij a'íin Judás á e'iré'ene. A'íjna í Judás, a'íi pu huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua mua'ará'axcaa. Jéihua mú teite jamuan huajú'ucaa. Seica mú tiu'íisime'e í nahuaa ti ruxí'ejta'a te'ejcamíimijmee, majta seica ciyej tiu'íi í mej jín huá'ucui'ini. Naíjmi'ica mú huata'áijtaca'a a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, majta í huá'avaujsimua'a í teite.

⁴⁸ Ajta a'íin ti hua'utátuii a'íjna í Jesús, amuacaí pu tí'ihuaújmua'atzii a'ij ti ye'í huá'arini mej mi ráamua'aree ja'atí ti a'íin pú'een í Jesús. Ayen tijín:

—A'íjna ne'u, í nej ru'itépí'itze'esin netí'ij raatateújte'en, a'íi pu a'íin pírici. Setá'aj hui raatéevi'i.

49 Jíme'en pu'u a'ará'a, aj pu i ajteáxiireca'a a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatateújte tijín:

—¿A'iné pena'a, Maeestru?

Ajta ru'itépi'itze.

50 Aj pu i ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Ne'amiigu, ¿ni pe'íjna jín piyen yé vé'eme? —Yee pu'u tiraata'íhua'uri'i.

Majta me'ín í seica, a'íi mú ajteáxiireca'a jemin. Mat'íij mi raatéevi'i.

51 Mat'íij raatéevi'i, aj pu i se'ij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íi pu rú'ijcupi í runahuaa ti ruxí'ejta'a te'ejcamíimijmee. Aj pu i ru'itéjtze a'íjna í ti ravaire'e a'íjna ti tihuá'ajte'e u teyujta'a. Ti'íij jí ra'ajtave'íjcheca'a í naxaira'an.

52 Ajta Jesús ayén tiraata'aj a'íjna í ja'ati tijín:

—Ucárujte'e mua'anáhuaa, a'iné ti pua'a piyen ru'íjcuta mua'anáhuaa, a'íi mú majta muaajé'icatan nahuaa jíme'e. 53 ¿Ni ayén timuá'amitiejte'e mú'eetzi ti ayén ruxe'leve'e pej piyen huárini?

'Casíi, ti pua'a niyen raatáhuavii í ti ní'iya'upua, a'íi pu raay'íiti ti hua'uta'ajte'en a'íimej í mej tí'ivaire'e u ta japua mej mi ave'ecanén menaatévaire'en. Majta me'ín, a'íi mú miyen a'ará'axcan a'achú cumu huaícate vi'lira'a.

54 'Aru ti pua'a hui niyen huárini, capu ché'e huatári'iristari ti ij ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti nu'u ayén ruxe'leve'e mej miyen náaruuren.

55 Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i í teite tijín:

—¿Ni siyen yé vé'uju'un se'íjna jíme'e í nej niyen hua'uré'eseire'esin í teite mej mi huaténe'use'en í gobierno jemi? ¿Ni se'íjna jín tiu'í'isin í nahuaa ti ruxí'ejta'a te'ejcamíimijmee, seajta ciyej tiu'í'isin sej si naateevi'i?

'Nain tújca'ari tzajta'a ti yú e'iré'ene, a'úu nu a'utéveeca'a teyujta'a. Netejá'amua'atehua'a nu ná'aye'i. Mí seajta mú'een, caxu ja'anáj naateevi'i se'újna. ¿A'iné 'een jín siyen ríci íjii? 56 Ayee pu nain tiuju'umé'e a'ame ti i ayén araúrasten a'ij mej mejmí'i tira'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'axcaa, naími'i mu'u mi á yaúurie. Mat'íij mi huataúruu.

A'íi mú ya'uví'iti í Jesús huá'a jemi í jueesi

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Majta me'ín í mej raatéevi'i me'íjna í Jesús, a'úu mú ya'uví'iti me'íjna jemi í Caifás, a'íjna ti nain jín antiújmua'aree teyujta'a. Majta me'ín í mej tiú'ujmua'ate í niuucari ti tí'ajta, majta me'ín í huá'avaujsimua'a, a'úu mú majta e'etiújseire'eca'a a'utí a'utéveeca'a a'íjna í Caifás.

58 Ajta a'íjna í Pedro, a'atzu pu a'ímuá raavárajme'e a'íjna í Jesús. A'uu pu vejli'i a'ará'a a'u ti já'ita'a e'eráyajta'a, a'u ti e'irájca a'íjna ti nain jín antiújmua'aree teyujta'a. A'uu pu ajta a'uteájrapi. Aj pu i huá'a jamuan a'ujye'íjxi a'íimej í mej tí'icha'íi ti ij ráamua'aree a'ij ti tejauumé'e a'ame.

59 Majta me'ín mej tí'ajta teyujta'a jamuan naími'i í hua'ajueesi, a'íi mú rahuauca'a í hua'itzi í mej jín Jesús jetze te'ujpuá'ajte'en ti ayén hua'utá'an mej mi raajé'ica. 60 Mu'íiti mú á'ujca'anejca'a mej hua'itzi jín té'antzaahuaten. Capu amín a'ij. Camu tí'itíj huá'teu í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

A'atzu á'ateevi'ica ti ayén tí'iríci. Aj mú xaa me'ín í mej hua'apua mú á e'iré'ene. 61 Ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu yeehui tiu'utaxájtaca'a amíjna mi tevi a'íjna jíme'en yee: “Nee nu raayí'iti nej raaté'uuna a'íjna i teyuu ti chí'ira'an pú'een í Dios, ajta nu'u ajta rá'ajtaahua huaíca xicaj tzajta'a.”

⁶² Aj pu i seíj ájchee. A'ii pu a'íjn pú'eene'e í ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a. Ayee pu a'íjn tiu'uta'íhua'uri'í í Jesús tijín:

—¿Ni pecaí a'ij pena'a tiu'utániuusín? ¿Tí'ítájni pú'een a'íjna í mej jín té'antzaahuate'e mú'etzi jemi?

⁶³ Ajta a'íjn í Jesús, capu tí'itíj a'ij tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'íjn ti nain jín antiújmua'aree í teyujta'a, ayée pu tiraatá'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'imua'aijte'e niuucajtze'en í Dios patá'aj taatá'ixaate'en ja'atí pej pú'een. ¿Ni mú'ee pe'ín pírici a'íjna í ti í'yaujra'an í Dios?

⁶⁴ Jesús pu ayén tiu'utataniú tijín:

—Mu'ée pej piyen raataxájtaca'a. Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén tejauumé'e a'ame. Mú'een xu neseíra'a xá'aju'un ineetzi i nej neajta teáata'a jetze airáne netí'ij án huatéyeijxa rí'írínta'an a'íjna í ti nain jín antiújmua'aree u ta japua, seajta neseíra'a xá'aju'un netí'ijtáhua'a yé ve'ecáanen í jaitiri jetze.

⁶⁵ Ajta a'íjn í ti nain jín antiújmua'aree í teyujta'a, a'íi pu ra'antisiújtza'an í rusiicu'u mej mi ráamua'aree ti a'íjn huataniú'ucaca'a. Ayen tijín:

—A'ij pu pua'a tí'ixa í Dios jemi. Capu ché'e ruxe'leve'e mej mi seica té'antzaahuate'en jemin. ¿Ni caí ayén tí'ayajna? Casi'i, xu'uri ráanamujri'í ti ayén a'ij pua'a tí'ixa í Dios jemi.

⁶⁶ ¿A'íné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi?

Majta me'ín í seica, miyen tijín:

—Ayee pu tiraavíjte'e ti huámi'ini a'íjna jíme'e.

⁶⁷ Aj mú mi ra'arátzijmua'axi á néerime'ara'an jetze, majta ra'itéevajxi í rumuájca'a jíme'e. Seica mú majta ru'itéva'ara'a. ⁶⁸ Majta miyen tiraatá'ixaa tijín:

—Taata'ixaate'e mú'ee mi pej nu'u í'í Cirístu'u, ¿a'ataani mu'itíjvee?

*Pedro pu ra'avé'avaataca'a ti nu'u caí ramua'ate í Jesús
(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-57)*

⁶⁹ Ajta a'íjn í Pedro, a'úu pu anu'uhuátacatii já'ita'a ti e'eráyaujta'a í chí'ita. Ajta seíj uteájrupi, í ti ravaire'e a'íjna í teyujta'a ti antiújmua'aree. 'Íita'a a'íjna. Aj pu i á e'iré'ene jemin. Ayee pu tiraata'íhua'uri'í tijín:

—Mu'ée pej pajta á'uche'ecane'e pe'íjna jamuan, ti Galilea é'eme'ecan.

⁷⁰ Ajta a'íjn Pedro, seicié pu tiraatá'ixaa mej seíraca'a í seica, ayén tijín:

—Canu ramua'aree a'ij pej ye'í tí'ixa.

⁷¹ Aj pu i ájchee. Pu'uri huiiramé'eca tá'apueerta. Aa pu a'utéechaxi.

Ajtahua'a seíj raaseíj 'íita'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa í teite í mej a'uun a'uráte'eca'a tijín:

—Amíjna mi tevi, a'íi pu xaa á'uche'ecane'e jamuan a'íjna í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan.

⁷² Ajtahua'a pu seicié tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro. Niuucajtze'en pu jín ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu ramua'ate ne'íjna í tevi.

⁷³ A'atzu á'atev'íca, majta me'ín í mej e'eré'ete'ecaa, a'íi mú á e'iré'ene vejli'í jemin. Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—Mú'ee pej xaa huá'a jetze ajtème'ecan. Tu'uri ramua'aree te'íjna jíme'e a'ij pej ye'í te'enrú'u.

⁷⁴ Ajta á'iyen Pedro ayén a'utéjche ti ayén rájhuavii í Dios ti nu'u Dios ayén puajtzí raatá'an ti pua'a caí ayén ti'ayajna. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa niuucajtze'en í Dios tijín:

—Canu ramua'ate nemíjna mi tevi.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i huajíjhuaca'a a'íjna í tecuaara'i.
⁷⁵ Ti'ij jí á'iyen Pedro ra'utámua'areeri'i a'ij ti Jesús amuacaí tiraatá'ixaa ti jíme'en yee: “Ti'ij nu'u caí xi huajíjhua'a í gallo, ayée pej nu'u huaíca piyen tína'avé'avaata yee capej nemua'ate.”

Aj pu'i huirájraa. Jé'ecan pu a'ij pua'a raatá'a. Tiujyeínejraa huáp'i.

27

Metiu'utátui me'íjna í Jesús í Pilato jemi (Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Yee ruijmua'a yee, aré'apua'a, a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, majta huá'a vaújsimua'a í teite, a'íi mú raaxí'epi'íntare rujíimua'a a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica í Jesús. ² Mara'anáají'ici'e í muájca'are'ara'an jetze, mat'íj mi ya'uví'iti. Aj mú mi raatátui a'íjna í tajtuhuan, ti ayén ántehuaa tijín Pilato.

Judás pu nu'u e'ecaújcua'imín

³ Ajta a'íjna í Judás, tí'ij ráamua'areeri'i tijín puajtzí mú raatá'asin í Jesús, jé'ecan pu a'ij pua'a raatá'a. Ajta, yaúutuaa huá'a jemi a'íjna í tumin ti seité japuan tamuáamuata'a ará'ase. Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ajta, ajta a'ímej í huá'a vaújsimua'a tijín:

⁴ —Nee nu auteájturaa í Dios jemi a'iné nejámuatátui ja'atí ti caí ti'itíj jín até'itzea'ara sej si raajé'ica.

Majta miyen tiraatá'ixaa tijín:

—Capu a'atzu ta jetze ruxe'eve'e itejmi. Mú'ee pej pú'eene'e.

⁵ Aj pu i Judás á ye'ejhuá'axi í tumin á chuaata'a a'ujna teyujta'a. Ti'ij jí á'uraa. Ti'ij i mé já'ahua'a e'ecaújcua'imín.

⁶ Majta me'ín í mej tí'ajta teyujta'a, a'íi mú raaré'eje'ipí me'íjna í tumin. Majta miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Capu a'ij tiu'utá'aca tej yeúutuaani a'íjna í tumin a'u ti á'ujseire'e í tumin teyujta'a ti me'ecan, a'iné a'ii pu a'íin pú'een í tej jín tiu'unájchitaca'a tej ti yá'urieeni í xúure'e.

⁷ Mat'íj mi miyen raaxí'epi'íntare a'ij mej ye'í huárini me'íjna jime'e í tumin. Ayee mú me'íjna jín chuej huánanai mej miyen ratamuá'amua tijín chuej ti japuan tí'imíjhuaca a'íjna ti xa'ari tí'ita'ahuaca. Ayee mú raxí'eve'eca'a mej mi me'uun hua'avá'anaamuan a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.
⁸ Ayee mú majta ratamuá'amua tíj na'a a'ájná'imua ti yú e'iré'ene tijín chuej mej japuan ra'uré'exire í xúure'e.

⁹ A'ájná'imua pu araúrate a'ij ti ajmí'i tiraataxájtaca'a a'íjna í Jeremías teecan ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a tijín: “A'íime í mej Israel jetze ajtémecan, ayée mú raaxí'epi'íntare mej tiraanájchite'en a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a tumin ti i'i plata ti ij a'íin hua'utátuiire'en a'íjna í ja'ati. Majta á'iyen raaré'eje'ipí me'íjna í tumin. ¹⁰ Ayee mú majta huaríj tíj tinaata'aíj í tavástara'a. Chuej mú huánanai a'u ti tí'imíjhuacare'e a'íjna ti xa'ari tí'ita'ahuaca.”

Tí'ij Jesús a'uun a'utéveeca'a a'íjna jemi í Pilato (Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ajta a'íin í Jesús, a'úu pu a'utéveeca'a jemin a'íjna í tajtuhuan. Aj pu i a'íin tajtuhuan ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í pej hua'arey a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan? Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús:

—Aa ni'ijta ne'u, a'ij pej ye'í ti'ixa mú'ee.

¹² Mí ajta a'ín Jesús, mat'íj jetzen te'ujpuá'ajte a'íme í mej tí'ajta teyujta'a, majta huá'avaujsimua'a, capu ti'it'íj xajtaca'a.

¹³ Aj pu i Pilato ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni pecaí piyen huá'unamuajri'i í mej jeíhua mú'etzi jetze te'ujpuá'ajte?

¹⁴ Ajta a'ín Jesús, capu ti'it'íj xajtaca'a. Capu ajta seicié tiu'utaxájtaca'a, ni seíj jime'e í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte. A'íj pu jín, jé'ecan pu a'ij yá'useijraca'a a'íjna í tajtuhuan.

*Mat'íj me'íjna jín ra'uxíjte í Jesús ti ij huámi'ini
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)*

¹⁵ Ajta a'ájna mat'íj tí'iyestejca'a í teite, ayée pu tí'ijri'irejca'a a'íjna í tajtuhuan ti ayén seíj huatátuaani ti aiteánami'i, ja'atí ti na'a mej raatáhuavii.

¹⁶ Ajta seíj aiteánami'ihuaca'a ti ayén ántehuaa tijín Barrabás. Naími'i mú ramua'atejca'a me'íjna í Barrabás, ti a'ij pua'a tí'itevistaca'a.

¹⁷ Mat'íj ajteáxiireca'a jeíhua í teite, Pilato pu ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een? ¿Ni qui neraatátuaani ne'íjna í Barrabás, na'ari nemíjna mi Jesús, í ti jee i'í Ciríistu'u?

¹⁸ Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i a'iné ayée pu ráamua'areeri'i tijín mará'achueere'eca'a í Jesús. A'íj mú jín raatátuiiri'i í tajtuhuan. ¹⁹ Aúche'e pu huatecaíca í ipuari japua a'íjna í Pilato tí'ij íra'ara'an ayén tiraata'í'iri'i tijín: “A'ij nu pua'a tiú'umaaraca'a ne'íjna jime'e í tevi ti caí ja'anáj ti'it'íj jín auteájturaa. Jéíhua nu rajpuaíjtzica'a íjii ne'íjna jime'e. Capej ti'it'íj jín jetzen tí'ijpua'ajte'e.”

²⁰ Majta me'ín í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'íme í huá'avaujsimua'a, a'í mú ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi miyen rájhuavii í tajtuhuan ti ij a'ín huatátuaani a'íjna í Barrabás. Ayee mú majta tirájhuaviiri'i ti ij a'ín tiu'utá'an mej mi raajé'ica me'íjna í Jesús.

²¹ Ajtahua'a pu ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een? ¿A'atajni naatátuaani a'ímej í mej hua'apua?

Ayee mú tiu'utaniú tijín:

—Barrabás.

²² Aj pu i Pilato ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ari mi Jesús, a'iné ti'it'íj jín neráaruuren?

Naími'i mú miyen tiu'utaniú tijín:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

²³ Pilato pu ajtahua'a ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné 'een jime'e? ¿Ti'itájni jín auteájturaa tej ti tiyen ráaruuren?

Aj mú mi jaítze'e ca'anín jín huajíjhuaca'a tijín:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

²⁴ Pilato pu rú'umua'areereca'a ti caí a'ij tí'iri'iri huá'a jemi, sino mu'uri tén autéhujsime'e mej tiú'ujne'usite'esin chá'a mena'a. A'íj pu jín anaújmuaijte jaj jime'e mej seíraca'a í teite. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu ne'ín pú'een í ti raajé'ícatan amíjna mi teáata'a, sino mú'een xu'u pú'een.

²⁵ Naími'i mú miyen tiu'utaniú tijín:

—Ché'e ayén éene'en ti titáaci'iti itejmi, ajta ti tihuá'uci'iti í tayaujmuua'a a'íjna jime'e í tej raajé'ica.

²⁶ Aj pu i Pilato raatátuaa a'íjna í Barrabás huá'a jemi. Ajta raata'aíjtaca'a mej ra'itévaxi'ín me'íjna í Jesús. Aj pu i hua'utátuii mej mi rá'utatan.

²⁷ Aj mú mi me'ín xantaaru'u ya'ujáj a'ájna ti tajtuhuan e'irájca. Majta hua'utajé naíjmi'ica í ruxí'ej xantaaru'u mej mi tiújseire'en jemin í Jesús. ²⁸ Matí'ij mi tiraacá'ari'iri'i nain í ti ti'itéchejca'a. Majta síicu'uri mú ru'ucáachejte ti pá'uvi'i, ti neána jime'e. ²⁹ Majta curuun mú raateátaave ti tzicare'e jime'e cistíjhuaca'a. A'íj mú ra'avé'eru'jti'iri'i. Majta, itz'ij mú ru'itéchuite ri'írínta'an.

Aj mú mi títunutaxi jemin. Ayee mú tirá'uxieehuari'iri'i tijín:

—¿A'iné pena'a, mú'ee pej tihuá'ajte'e a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan?

³⁰ Majta ra'atétzizmua'axi, majta rajví'i me'íjna í itz'ij. Mu'íi mú ra'avé'evaxi án mu'úutze'en me'íjna jime'e. ³¹ Matí'ij rá'uxieehuari'ira, aj mú mi rú'ijchuiiri'i me'íjna í síicu'uri ti pá'uvi'i, ti neána jime'e. Majta ru'ucáachejte í síicu'ure'ara'an. Matí'ij mi ya'ujáj mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

Merá'utatai me'íjna í Jesús í cúruu jetze

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Matí'ij aujú'ucaa, seij mú antinájcheca'a ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cirene. Ajta a'íin í teáata'a, ayée pu ántehuaa tijín Simón. Aj mú mi raata'aíjte ti a'íin rá'anchueeni cúrujra'an í Jesús.

³³ Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti ayén téja'arájtehuaa hua'aniuuca jime'e tijín Gólgota. Gólgota, ayée pu huataújmua'a tijín Mi'ichí Mu'uta. ³⁴ A'uu mú raatá'a ti'it'ij ti raayé'en, viinu ti antzináj ti ranaxca. Tí'ij ra'ajtamua'a, capu ra'í'imi'i já'araa.

³⁵ Matí'ij mi rá'utatai í cúruu jetze. Majta, huáhuajcaca'a mej ti'ihuaújmua'itin tetej jime'e mej mi ráamua'aree ti'it'ij ti a'ij raci'iti seij ajta seij í cíxure'ara'an í Jesús. Ayee mú titeeré'ujpijte. ³⁶ Majta a'ujrá'aseca'a mej mi ráacha'íin.

³⁷ Majta taabla c'lieene'en aúutatai a'utí á'ujmu'u í Jesús. Ayee mú amuacái ra'uyú'uxaca'a í taabla jetze a'íjna í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte tijín: “A'ii pu a'íin pú'een í Jesús, í ti hua'arey a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan.” ³⁸ Majta jamuan huá'utatai hua'apuaca í nahua'ari. Seij mú aúutatai ri'írínta'an í Jesús, majta í seij, úutata'an.

³⁹ Majta me'ín í mej a'uré'enineica'a, matí'ij raasej, a'íi mú aicámu'uvajra mej caí rá'acu'uvejca'a. A'ij mú pua'a tí'ijjeeveca'a. ⁴⁰ Miyen tijín:

—Mú'ee, mi pej nu'u raaté'uuna í teyuu, pajta nu'u huaíca xica jín pajtáhua'a rá'ajtaahua, aisi ne'u, patá'aj asej ajapua huániuuni. Tí pua'a mú'ee pe pe'ín pú'een í yaujra'an í Dios, acájra'a hui amíjna jetze mi cúruu.

⁴¹ Ayee mú che'atá mena'a tirá'uxieehuari'iri'i a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, majta a'íime í mej tiú'ujmua'ate í niucari jime'e ti tí'ajta, majta huá'avaujsimua'a. ⁴² Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amí pu ari huá'a japua huaniú í seica. Mí ajta amín, capu raayí'iti ti rujapua huániuuni. Amí pu nu'u tarey itejmi i tej Israél jetze ajtémecan; ché'e amín acájra'ani mi cúruu jetze. Aj tu xaa rá'antzaahuat'esin.

⁴³ A'íi pu hui nu'u rá'atzaahuat'e'e í Dios. Ché'e Dios japuan huániuuni íjii ti pua'a ayén raxí'eve'e a'iné ayée pu amín tiu'utaxájtaca'a ti jíme'en yee: “Nee nu ne'ín pú'een í yaujra'an Dios.”

⁴⁴ Majta me'ín í mej jamuan huajú'ucaa, a'íi mú miyen che'atá rá'uxieehuari'iri'i.

Jesús pu huamí'i

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Tí'ij a'ájna teja'uré'ene a'atzaj tacuarixpua, aj pu'i huateática'areca'a nainjapua í chuej. ⁴⁶ Tí'ij teja'uré'ene a'ájna já'ita'a tacuarixpua, aj pu i Jesús ca'anín jín huajíhuaca'a í runiuuca jime'e tijín:

—Eloi, eloi, ¿lama sabactani?

A'íjna i niuucari, ayée pu huataújmua'a tijín: “Mí pej ni'i Dios, mi pej ni'i Dios, ¿a'iné 'een jín pi nejaúurie?”

⁴⁷ Seica mej me'uun huaté'uuca'a meráanamujri'i. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'í pu hui huatajé a'íjna í Elías ti ajmí'i Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

⁴⁸ Jíme'en mu'u miyen tiu'utaxájtaca'a, aj pu i seíj a'utiéchejraa. Tí'itíj pu u a'uvé'etí ti urájtati. Ajta raateáru'une nahuáj jime'e ta'antzíjvi'i. Ra'antij'ici'e ciyej jetze, aj pu i rá'ajchui ti ij Jesús huayé'en a'íjna jetze.

⁴⁹ Majta seica, ayée mú tiraatá'ixaa tijín:

—Ché'e ayén éene'en. Aisí ti pua'a yé tanén a'íjna í Elías ti ij a'ín ra'acájtuaani.

⁵⁰ Ajta a'íjna í Jesús, ajtahua'a pu ca'anín jín huajíhuaca'a. Aj pu i huamí'i.

⁵¹ Ajta a'íjna í cixuri ti itzíjhua, a'uun ti huatáviviijme'eca teyujta'a, jíme'en pu'u huamí'i a'íjna í Jesús, aj pu i já'ita'a acásiujtza'an. Ajta huateújca'atzíjxi í chuej, ajta já'ita'a a'utátapuj í tete. ⁵² Ajta te'entaújcuunaxi a'u mej e'eve'enámí'ihuajme'ecaa í mej huácuii.

Dios pu ajtahua'a hua'utatíste í huá'axiejniu'uca mu'icáca í mej huácuii, a'ímej í mej mejmí'i ra'ará'astijre. Majtahua'a mú i'irúuri muá'araa. ⁵³ Majta aítacíj a'u mej e'eve'enámí'ihuajme'ecaa. Majta me'ín, tí'ij huatarúj a'íjna í Jesús, a'í mú a'uteájrupi u chajta'a. A'uu mú a'utaseíjre jemin í teite í mej mu'íi.

⁵⁴ Ajta a'íjna hua'acapítan í xantaaru'u í mej anxíte ará'axcaa, majta í mej jamuan tí'icha'íca'a, nain mú tiu'uséj a'ij ti tiu'uríj, ajta ti huateújca'atzíjxi í chuej. Jé'ecan mú tiu'utáatziin. Majta miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Tarí'i pu a'ín pú'ee'e yaujra'an í Dios.

⁵⁵ Majta seica, á mu'u imuá a'uté'uu meti'iseíraca'a í mej 'uuca. Mi'i mu'íi. A'í mú á'ujjhua'ane'e me'íjna í Jesús jamuan tíj na'a ti u a'arájraa u Galilea, majta í mej ravaire'eca'a tíj na'a ti ayén ruxe'eve'e. ⁵⁶ A'íi mú a'ín pú'een: a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta seíj ti ayén che'atá ántehuaa tijín María. Hua'anaana pu pú'een a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í José. Seíj pu ajta huá'a jamuan a'utéveeca'a, a'íjna ti hua'anáànaj a'ímej yaújmua'ame'en a'íjna í Zebedeo.

Mera'avá'ana me'íjna í Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Tí'ij ari huachúmua'ancaa, seíj pu á e'iré'ene ti Arimatea é'eme'ecan. Chíjteaani pu pírici a'íjna. Ayee pu ántehuaa tijín José. A'í pu ajta rá'atzaahuate'eca'a a'íjna í Jesús. ⁵⁸ A'í pu á e'iré'ene jemin a'íjna í Pilato. Ajta rájhuaviiri'i ti a'ín raatátuiire'en tévira'an í Jesús teecan. Ajta a'ín Pilato tiu'uta'aíjtaca'a mej nu'u raatátuiire'en.

⁵⁹ Ajta José, tí'iquí ra'acájtí í tévira'an. Ajta ra'iré'e'ijcataca'a saavana jime'e ti jéjca. ⁶⁰ A'í pu auchén ruuré'ijche u tete'e í tete tzajta'a. A'í pu í'a'ara'an mej mi me'uun ra'avá'anan tí'ij huámí'ini. Mí ajta, a'úu pu ru'utéete tévira'an í Jesús teecan. Ayee pu a'íjna jín huaríj, aj pu i ru'ujná tetej jime'e ti sicírara'a. Ajta á'uraa.

⁶¹ Ajta a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta í seíj, í María, a'úu mú a'uté'uuca'a a'ájna vejli'i ta'iráninei a'u mej ya'utéete.

A'íme mej tí'icha'íca'a a'utí Jesús e'evé'enami'ihuaca'a

⁶² Yee ruijmua'a yee, matí'ij meri rí'i huaújrúu mej mi huaújse'upe'en, a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, majta me'ín í fariseo, a'íi mú á e'iré'ene jemin a'íjna í Pilato. ⁶³ Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—Tavastara'a, ayée tu ra'utámua'areeri'i ti ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ti tí'ihua'itacare'e. Tí'ij auj ruurica, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín: “Huaíca xicaj nu jetze huatarújsin.”

⁶⁴ 'A'íj pu jín, ayée tu tí'ijxe'eve'e pej raata'ajta mej mi tiú'ucha'ín a'u ti e'evé'enami'i ajta caí mú á'ume'en huaíca xica. Na'ari caí, í'irí'iri mej e'ire'enén, meraanáhua'an í tévira'an a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e. Aj mú xaa miyen hua'itzi jín tihua'utá'ixaate'esin í teite tijín pu'uri huatarúj. Ajta jaítze'e pu a'ij pua'a té'eme caí tí'ij amuacaí ayén tiu'uhua'itaca'a a'íjna jime'e ti ayén nu'u yaujra'an pú'een í Dios.

⁶⁵ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pilato tijín:

—Ayee pu té'eme. Metí'icha'íj mú muá'aju'un. Sericu mú'een, seajta ru'ujjáxu'umua'an xarij jime'e, ajta júmi'inari jime'e, a'ij sej tiraayí'iti ti ij caí ja'atí ramuari'e í tévira'an.

⁶⁶ Matí'ij mi a'ucíj. Majta rí'i ráaru xarij jime'e, majta júmi'inari jime'e ti ij caí ja'atí ra'antácuuna. Majta u hua'utehúii a'ímej í mej tí'icha'íi.

28

*Tí'ij Jesús a'itáraa huá'a tzajta'a í mi'ichite
(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)*

¹ Tí'ij mú á'ume a'íjna í xica mej jetzen ruse'upi, tapuá'arijme'eca, a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta í seíj ti ajta María, u mú á'uju'un mej mi ya'utéeseij a'u mej ye'avá'ana. ² Ca'anín pu jín huateújca'atzijxi í chuej a'iné seíj ti tí'ivaire'e u ta japua, a'íi pu e'icaanej u júte'e. Aa pu e'iré'ene a'u mej ye'avá'ana. Antáriihuaca'a a'íjna í tete ti jín ujnámi'ihuaca'a ti únú'ujcun. Ajta japuan a'ujyeíjxi. ³ Jé'ecan pu tétaave'e cuaiínavi'in jime'e i ti jín tí'itéechen temua'a naa a'íjna í ja'ati.

⁴ Majta me'ín í mej tí'icha'íica'a, huápi'i mú ruviveeca'a, majta a'itavátzi me'íjna jime'e mej huápi'i tiu'utátziin. Cu xíee mej cuj huácuii. ⁵ Ajta a'ín ti tí'ivaire'e u ta japua, ayée pu tihua'utá'ixaa a'ímej í 'uuca tijín:

—Caxu tí'itziíine'e, a'iné néjmua'aree sej u ye'evé'ehuaú se'íjna í Jesús í mej rá'utatai. ⁶ Capu hui ye'e já'ahua'a a'iné pu'uri huatarúj tíj ajmí'i tiu'utaxájtaca'a. Casí'i, mú sé'uju'un setá'aj ya'useíj a'u mej ye'etéete.

⁷ Seajta, setá'aj á'ucíine jíye'itzi jime'e sej si huaja'utá'ixaate'en a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e ti jime'en yee: “A'íi pu ari huatarúj, ajta amuacaí pu nu'u a'umé'e a'ame a'ujna Galilea ti ij a'ín huajá'uchu'eve'en a'ujna. A'uu xu nu'u yé'eseijran.” Nu'uri amuaatá'ixaa.

⁸ Majta me'ín í 'uuca, ca'anacan mú a'ucíj. Maúche'e mú tí'itziíine'eca'a. Mí majta, muaataújtemua'ave jeíhua. A'uu mú a'uruáachejraa mej mi tí'ihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e.

⁹ Ajta, jíye'itzi jín, Jesús huá'uteu. Ayee pu tihua'utateújte tijín:

—¿A'iné sena'a?

Majta me'ín, á mú e'iré'ene jemin. Majta ra'avé'evi'iraxi ícájra'an jetze. Majta rí'i tiraatá'a.

¹⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu tí'itziíine'e. Sericu mú'een, setá'aj tihua'utá'ixaate'en í ne'ihuaamua'a mej á'ucíine me'újna Galilea. A'uu mú hui neje'eseijran.

A'ij mej tiu'utaxájtaca'a í xantaaru'u

¹¹ Maúche'e mú huajú'ucaa a'ñime í 'uuca, seica mú a'uun á'uju'un u cha-jta'a. A'ii mú a'ñin pú'een seica í mej tí'icha'ñca'a. Majta miyen tihua'utá'ixaa a'ñimej í mej tí'ajta teyujta'a nain a'ij ti ti'ití huaríj.

¹² Majta me'ñn í mej tí'ajta teyujta'a, a'ñi mú tiújseij huá'a jamuan í vaujsi mej mi raaxí'epi'intare'en a'ij mej ye'í huárini. Aj mú mi tumin hua'utá'a í xantaaru'u, jeíhua. ¹³ Ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee xu huárini mú'een. Setá'aj siyen tihua'utá'ixaate'en yee: “Seica mú mú a'uvé'uju'un tíca'imua a'ñime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e tetí'ij cu'utzuca'a iteen. A'ñi mú yá'utíi í tévira'an avíitzi jime'e.” ¹⁴ Ajta ti pua'a ráamua'aree í tajtuhuan a'ij ti ti'ití huaríj, teen tu tiyen tiraatá'ixaate'esin ti ij caí ti'itíj jín a'ij amuáaruuren mú'ejmi.

¹⁵ Majta tumin mú á'utíi a'ñime í xantaaru'u. Majta miyen che'atá mena'a huaríj matíj me'ñn seica hua'uta'íteca'a. Tij na'a ti yú e'iré'ene, ayée mú tí'ixaxa'a nainjapua a'ñime í mej Israel jetze ajtéme'ecan ti ayén ti'ayajna.

Jesús pu ti'itíj jín tihuau'ijca í mej jamuan á'ujuhua'ane'e

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Majta me'ñn í mej tamuáamuata'a japuan seij mua'ará'axcaa, a'úu mú á'uju'un a'ujna Galilea. A'uu mú a'ará'a jirí jetze tíj amuacáí tihua'utá'ixaa a'ñina í Jesús mej nu'u me'uun a'atanén. ¹⁷ Matí'ij raaseíj, aj mú mi rí'i tiraatá'a. Mí majta me'ñn, camu rí'i rá'atzaahuate'eca'a ti a'ñin pú'eene'e.

¹⁸ Aj pu i Jesús e'iré'ene vejli'i huá'a jemi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Pu'uri naatá'a nej niyen nain jín antínmua'aree tíj na'a ti a'uun é'eseijre'e u ta japua, ajta tíj na'a ti íiyen seijre'e chaanaca japua.

¹⁹ A'íj xu jín a'ucíjxi'ñn nainjapua seij chuéjra'a japua sej si hua'utémua'itín í teite mej mi na'ará'astijre'en. Seajta huá'umuai'ihuan niuucajtze'en í ti ní'iyapua, seajta niuucajtze'en í nej i'i yaujra'an, seajta niuucajtze'en í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

²⁰ Seajta mú'een, setihuá'amua'atehua'an mej mi nain jín na'ará'astijre'en a'ij nej neri tejamuaata'áj mú'ejmi. Neajta inee, rí'i nu'u yé huatevéé na'ame a'amua jemi tíj na'a ti yú auca'ití a'ame asta na'a caí nain te'entipúa'are. Ayee pu'u.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Marcos jíme'en í Jesuciriistu'u

*Juan pu tihúa'a'ixaate'e a'ujna a'u ti caí é'e ti'ití
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)*

¹ Yee pu éeni'ici'e a'utéjche í niuucari ti jíme'en rá'axa a'ijna í Jesús í Ciríistu'u ti ajta yaujra'an pírici í Dios.

² Ayee pu te'uyú'uxaca'a í ja'ati ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Isaías. Ayee pu tira'uyú'uxaca'a ayén tijín: Yee pu Dios ti'ixa a'ijna jíme'e

ti án yá'ujra í ipuari japua ayén tijín:

“Me'ecui xaa ne'u, nu'uri ja'atí huata'íti
tí'ij amuacái huatasejre'en pecái mú'ee.

A'í pu a'ín pú'een ti amuacái tihua'utá'ixaate'esin
í teite mej nu'u mua'ijchú'eve'e.”

³ Ajta nu'u í Dios ayén tijín:

“A'ijna í ti amuacái tihua'utá'ixaate'esin,
a'í pu nu'u u e'ejíhuá a'ame já'ahua'a itzitá.”

Ayen tijín: “Naa xu rí'i huaújruren mú'een,
a'íné a'í pu yé uvé'enejsin í tavástara'a.

Caxu ra'antánaamuan í juyáara'an jetze.”

⁴ A'ijna í ti nu'u amuacái huatasejre'esin, a'ii pu a'ín pú'een a'ijna í Juan í ti huá'amua'i'ihuacare'e. Aa pu a'utéveeca'a a'u ti caí ti'ití é'e já'ahua'aca'a. Ayee pu tihúa'a'ixaate'eca'a ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej seicié tiú'umua'ati mej mi miyen huárini a'ij ti ye'í tí'ijxe'eve'e í Dios. Tí'ij jí a'ín huá'amua'i'ihuan í Juan ti ij Dios tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í jemin.

⁵ Matí'ij mi naíjmi'i e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a í Juan. A'uu mú e'eráci'ica'a tíj na'a a'u ti huatacá'a a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Judea, majta a'íime í mej a'uun a'uchéjme a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Jerusalén. A'uu pu e'ejtémecan u Judea. Jíme'en mu'u raataxájtaca'a í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu i a'ijna í Juan huá'umua'i'ihuaca'a í játe'ana jetze ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Jordán.

⁶ Ajta Juan, ayee pu é'ene'e ti'itéchejca'a cíxuri jíme'e ti itzíjhua ti'itíj cameeyu'u ju'uxa'a ti pú'een. Ajta navij típuaasica'a. A'í pu jín avá'ují'icie'eca'a. Ajta huátuna'ise pu cua'acare'e, ajta searate itzitá mej huáxuaavi.

⁷ Ayee pu tihúa'i'ihua'ixáate'e tijín:

—Sej pu yé é'e vé'eme aúche'e. Jaítze'e pu hui ve'ecán jín ti'itéjvee a'ijna necaí inee. A'í pu jín caí naavíjte'e ineetzi nej ti'ití jín ti'itevéé ná'ara'ani ti cálieen jín seijre'e jemin a'ijna ti yé é'e vé'eme, capu xaa ne'u naavíjte'e ineetzi nej ni yejta'í'ipi'in í ca'acaira'an. ⁸ Ayee nu xaa ne'u neri amuáamua'i'ihuaca'a jaj jíme'e. Mí ajtá'i a'ín, seij pu huata'íti ti huateáturan mú'ejmi jemi. Xíejniu'ucare'ara'an í Dios pu uteá'asin mi a'amua tzajta'a.

*Tí'ij Juan ráamua'i'ihuaca'a í Jesús
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)*

⁹ Yee pu tiuju'uríj a'ájna tí'ij huá'amua'i'ihuaca'a í Juan. Tí'ij jí i á e'iré'ene í Jesús. A'uu pu e'erájraa u Nazarét, chajta'a ti e'ejtémecan a'ujna já'ahua'a Galilea. Aj pu i a'í Juan ráamua'i'ihuaca'a í Jesús u játe'ana jetze ti ayén

téja'arájtehuaa tijín Jordán. ¹⁰ Jíme'en pu'u Jesús a'itá'raa á jaata'a, aj pu i raasej ti antaújcu í ta japua ti a'utéjmuua. Ajta á'iyen Xiéjniu'ucare'ara'an huasej í Dios ti e'icáme'eca'a. Yee pu seijre'eca'a tíj cucui'i. Aj pu'i mu'úutze'en japua a'ujyeíjxi. ¹¹ Ajta á'iyen niuucari huánamuajri'i ti uj e'icánamuajre u ta japua. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Niyauj pej pírici í nej muaxe'eve'e. Jé'ecan pej rí'i tinaatá'aca.

*Tí'ij a'ín tiyaaru'u tiu'utése ti ij raatémua'itín a'íjna í Jesús
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)*

¹² Tí'ij jí a'ín Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'anéri jín ya'uví'iti í Jesús áa já'ahua'a itzitá a'u ti caí ti'ití e'eré'eevee. ¹³ A'ujna itzitá, ayée pu u é'etee sei máxcira'i japuan tamuáamuata'a xica. A'uu pu a'utéveeca'a a'u mej ti'itén a'ucí'ica mej simuáruuni. Tí'ij jí a'ín í tiyaaru'u ti'ihuaújtes'ijre ti'ij ca'aníjra'a raatá'an a'íjna í Jesús tí'ij ti'itíj jín auté'itzen í Dios jemi. Aru capu ayén teja'uré'ene. A'íi mú raatévai í Jesús í mej títetateí u ta japua í Dios jemi.

*Jesús pu a'utéjche ti tiu'umuári'en a'ájna u Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)*

¹⁴ Tí'ij aiteánami'ihuaca'a í Juan, aj pu'i Jesús u a'utanéj u Galilea. A'íi pu hua'utá'ixa jíme'en a'íjna ti jín Dios tiraa'íjca í Juan, a'íjna í Dios ti te'áijta nain japua í chaanaca. ¹⁵ Ayen tijín:

—Pu'uri araúrate ti a'ájna teja'uré'enejsin ti tiu'uta'aíjta í Dios naíjmi'ici'e chaanaca japua. Setá'aj hui seicié huárini, setá'aj siyen seicié tiú'umua'ati se'íjna jíme'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Setá'aj seajta rá'antzaahuat'e'en í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani.

*Jesús pu hua'utajé a'ímej í mej ruhua'itépe'eca'a í mej muáacua
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)*

¹⁶ Tí'ij tá'i í Jesús a'ujna e'ejtém'e'ecaa a'ujna vejli'i a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ayén téja'arájtehuaa tijín Galilea. Aj pu'i a'ímej huasej í Simón, ajta í Andrés ti juutzeájra'an pú'een í Simón. A'íi mú xiéjmu'a'ari áuuhua'anaa á jaata'a. Ayee mú tí'ijri'irejca'a a'íime í mej hua'ité huaví'vi'i.

¹⁷ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa í Jesús tijín:

—Mú se'utáuruyi'i ineetzi jemi setá'aj nej jamuan á'ujujhua'ane'en. Nee nu tejá'amua'aten sej si caí ché'e siyen hua'ité tí'ivivi'ira'a, sino a'ímej xu'u si ca'aníjra'a hua'utá'asin í teite mej mi neetzi ná'antzaahuat'e'en.

¹⁸ Aj mú mi raatapuá'ajtaca'a. Matí'ij mi á téjaupíi í xiéjmu'a'ari me'ájna. Matí'ij mi a'ucíj jamuan í Jesús.

¹⁹ Aj pu ijta'í á'ayee a'uré'ene. Tí'iquí seij huasej í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Jacobo. Yaujra'an í Zebedeo. A'íi pu ajta raasej a'íjna í Juan, í ti juutzeájra'an pú'een í Jacobo. A'uu mú baarcu jetze e'eráate'eca. Majta rí'i tí'iruurejca'a í xiéjmu'a'ari ti tí'isiujtza'ani. ²⁰ Ajta á'iyen Jesús hua'utajé. Aj mú mi raatapuá'ajtaca'a í mej xiéjmu'a'ari rí'i tí'iruurejca'a. Aa mu'u yaúurie í rutáata í baarcu jetze, ajta ti jemin tí'imuari'eca'a. Matí'ij mi Jesús jamuan a'ucíj.

*Jíme'en í teáata'a ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a
(Lc. 4:31-37)*

²¹ Aj mú mi me'uun chajta'a a'uteájrupi, ti ayén téja'arájtehuaa tijín Capernaúm. Tí'ij te'ará'a a'atzaj ti pua'a e'ire'enén a'íjna xicájra'a jetze í mej jetzen rusé'upihua'a, aj pu'i Jesús teyujta'a a'uteájrupi. A'uu pu tihua'uhuamuá'ate.

²² A'íjna í Jesús, capu chá'ana'a na'a tihua'amua'atehua'a matíj í seica í mej majta a'uun tihua'amua'atehua'a í mej té'eyu'uxaca, sino ayée pu tíj seij ti ti'itéjvee ti'itíj jíme'e ti ve'ée. A'íj mú jín a'ij te'utasej matí'ij ráanamujri'i.

²³ Ajta pu seij a'utéveeca'a u teyujta'a, tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. A'ij pu pua'a teja'uxáataye'icaa a'íjna í tiyaaru'u. ²⁴ Ayen tijín:

—Aa qui carai jé'ecan, ¿a'iné hui ti'itíj peté'umua'aree itejmi jemi, Jesús pej piyen ántehuaa tijín í pej Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni piyen mú a'uvé'emej pej ta'antipúa'ajte'en? Némuamua'ate ja'atí pej hui pírici. A'uu pej a'uvé'emej Dios jemi, í pej yaujra'an pú'een.

²⁵ Aj pu'i Jesús ra'ajté'axi í tiyaaru'u. Ayen tijín:

—Pecáj yee ti'itíj xajta. Huirá'jra'a mi tevi jetze. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁶ Aj a'íjn í tiyaaru'u raatéca'atzijxi í tevi ca'anín jime'e. Tí'ij jí huajíjhuaca'a a'íjna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a a'íjna í tevi. Aj pu'i huirá'jraa í tevi jetze. ²⁷ Aj a'ij te'utaseíj a'íime í mej e'etiújseire'eca'a. Jé'ecan mú tiúj'ixaate'eca'a seij ajta seij. Miyen tijín:

—¿Ti'itájni pú'een ti jécuaacan jín ti'itéjvee? ¿A'uquí é'eme'ecan? Xiee ti kuj ti'itéjvee ti'itíj jime'e ti ve'ée. Amí pu tihua'áijte'e í tiyáaru'use. Majta me'ín rá'atzaahuate'e a'ij ti ye'í tihua'utá'ixaate'esin. —Yee mú tiúj'ixaate'eca'a í teite.

²⁸ Majta mú á'iyen nain japua ráamua'areeri'i tíj na'a u Galilea a'ij ti ti'itíj jín huaríj í Jesús.

Jesús pu tiráahuaa í mu'uneára'an a'íjna í Simón

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Aj mú mi huirá'aci u teyujta'a. Matí'ij mi me'uun a'ará'a Simón ti é'eche, ajta í Andrés. Majta a'íime í Jacobo, ajta í Juan, a'íi mú huá'a jamuan á'ujujhua'ane'e. ³⁰ A'íi pu án já'ujca'atíi í mu'uneára'an í Simón. A'íi pu tí'icuí'icaa. Pístaca'a. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa í Jesús tijín:

—Tí'icuí'i.

³¹ Aj pu'i ajteá'xireca'a í jemin a'íjna í Jesús. Tí'ij i rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Tí'ij jí ra'ajjáj. Aj pu'i ca'anacan huarúj. Ajta á'iyen a'íjn ti tí'icuí'ica'a tihua'umí.

Jesús pu tihua'uhuaa je'íhua í mej tí'icucuí'ica'a

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Chumua'an, tí'ij ari u e'eteárutij í xica, naíjmi'ica mú cur'évi'itíxi í mej tí'icucuí'i, majta í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a seijre'e. ³³ Naíimi'i mú e'etiújseire'eca'a á pua'acíe ta'iténinei, matíj mena'a mej me'uun e'echéjme'e, majta u á'ahua'ayee. ³⁴ A'íi tihua'uhuaa mu'icáca í mej tí'icucuí'ica'a. Capu seica na'a í cuí'ini'ira'a. Tí'ij i Jesús hua'utamuári í tiyaaru'u í mej seijre'eca'a seica í teite tzajta'a. Jesús pu ajta caí hua'atá'acare'e a'ímej í tiyaaru'u mej tiu'utaxáj, a'iné méjmua'atejca'a ja'atí ti pú'eene'e.

Jesús pu tihua'utá'ixaa í teite u Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Tapuá'arijme'eca, tí'ij auj huachuíjxa, Jesús pu ájchee. Aj pu'i mú a'ij huárupi. Aa pu a'ará'a já'ahua'a itzítá, a'utí caí ti'ití e'eré'evee. A'uu pu huatéeniu í Dios jemi. ³⁶ Ajta í Simón, ajta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú ra'avé'ehuau í Jesús. ³⁷ Matí'ij ráateu, aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Naíjmi'i mú muahua'uhua.

³⁸ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa í Jesús tijín:

—Che'eré, tiché'e á'uciíne a'uun ti huatacá'a í seica chajta'ara'a jetze. A'uu nu neajta hua'utá'ixaate'esin í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Ayee nu een jín u e'erá'jraa u Capernaúm. —Ayee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

³⁹ Tí'ij jí hua'atáyujta'a tihua'ihua'íxaa nainjapua tíj na'a u Galilea. Ajta a'íimej í tiyáaru'use, Jesús pu hua'utamuári í mej huá'a tzajta'a ú'useijre'eca'a í teite.

Jesús pu seij tiú'uhuaa seij ti lepra tineáxji í jetzen

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Tí'ij jí seij ajteáxiireca'a í Jesús jemi. Tí'icui'ica'a a'íjna í ja'ati. Xána'avi'ire'eca'a a'íjna jime'e í cuí'ini'ira'a jime'e ti tineáxji í huá'ire'ara'an jetze tí'ij huatépete í huá'ire'ara'an. Ayee mú ratamuá'amua tijín lepra. Tí'ij i a'íjn títunutaca'a. Rájhuaviiri'i í Jesús ti tiráahuaate'en. Ayee pu tiraata'ixaa tijín: —Tí' pua'a mua'aráanajche, pej tináahuaate'en. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í ja'ati ti títunutaca'a.

⁴¹ Aj pu'i Jesús huataújxiemiste a'íjna jemi tí'ij raaseíj. Tí'ij jí ra'ajtamuaríej. Ayen tijín:

—Na'aráanajche pej huarún.

⁴² Ayee pu teja'uré'ene. Jíme'en pu'u raataxájtaca'a í Jesús, tiraacá'ari'iri'í í ti jín tí'icui'ica'a. Aj pu'i huarúj. ⁴³ Tí'ij i a'íjn Jesús jeíhua ra'íjca ti nu'u caí raxájta a'ij ti tí'ití' huaríj. Aj pu'i á'uraa í Jesús.

⁴⁴ Aru amuacaí pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Casi'i, pecáj ja'atí'í'ixaate'e ni cáj caj, sino aricu, u pá'ume'en jamuan í ti tí'ivaire'e teyujta'a, tá'aj muaaseíj, pajta tiu'utámuaí'ivejta a'ij ti tiu'uxájtaca'a í Moisés teecan. A'íj mú jín ramua'aréeren mej tí'ivaire'e teyujta'a tijín pepu'uri huarúj.

⁴⁵ Mí ajta a'íjna í tevi, tí'ij á'uraa, a'íj pu a'utéjche ti raataxáj jeíhua a'ij ti tí'ití' huaríj. Nainjapua pu hua'uré'ixaa seij ajta seij. A'íj pu jín caí ché'e huatári'iristareca'a ti Jesús a'uteárute í chajta'a, sino itzitá pu'u jí huáye'icaa a'utí' caí tí'ití' e'eré'vee. Aru ja'anáj ti na'a, a'íj mú teite é'eci'ica'a a'utí' a'ij é'ene'e í Jesús. A'uu mú e'eráci'ica'a a'u ti na'a mej huachéjme.

2

Jesús pu seij tiú'uhuaa seij ti ciyáaxara'aca'a

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Teuumé'eca hua'apua xicaj, huaíca xicaj, ajtahua'a pu a'íjn Jesús a'uteájrupi u Capernaúm. Matí'ij mi ráamua'areeri'í í teite tijín: “U pu nu'u já'ahua'a e'irájca ruche.” ² Aj mú mi ca'anacan tiújseij jeíhua í teite, matíj mena'a caí ché'e tité'uve u chí'ita. Camu majta á'vejrica'a ta'iténinei. Ajta a'íjn í Jesús, u pu ánu'uhuatéveeca'a u chí'ita. A'íj pu tihua'a'ixaate'eca'a a'ij ti tí'ijxe'leve'e í Dios.

³ A'íj mú ja'atí' a'uré'eneijte í Jesús jemi seij ti tí'icui'í. Ciyáaxara'acaa nainjapua í ja'ati. Memuáacua mú mé ráachuisime'e.

⁴ Aru capu huatári'iristareca'a mej ru'uteárujte'en u téte'e a'utí' Jesús ánu'uhuatéveeca'a, a'íné temua'a mú tí'itemu'iicaa í teite. A'íj mú jín, anticíj án imuá í chí'ij japua, matí'ij mi ra'anáacu í chí'ij. Aj mú mi ru'ucájtuaa í ti tí'icui'í a'utí' ánu'uhuatéveeca'a í Jesús. ⁵ Aj pu'i hua'useíj, ajta ayén tiu'umuá'aj tijín: “Meté'atzaahuat'e, micu.” A'íj pu jín ayén tiraata'ixaa í ti tí'icui'í tijín:

—Niyauj, pu'uri hui timuaatá'uuni'iri'í í Dios í pej jín auteájturaa í jemin.

⁶⁻⁷ Majta á vejli'í seica me'uun e'irá'uu í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá jime'e. Matí'ij me'íjna huánamuajri'í a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, matí'ij mi miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tijín: “¿A'iquí een jín ayén tí'ixa amíjna mi tevi? A'ij pu pua'a, xaa ne'u, tí'ixa. Capu hui a'íjna jín antiújmua'aree amíjna ti seij tiu'utá'uuni'í í ti jín auteájturaa í Dios jemi. A'íj pu'u í Dios antiújmua'aree ti ayén seij tiu'utá'uuni'í.” Yee mú té'umua'atzejca'a a'íjme í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá jime'e.

⁸ Ajta a'íjn Jesús, a'íj pu ru tzajta'a rú'umua'areereca'a a'ij mej ye'í tí'imua'atzejca'a í ru tzajta'a. Tí'ij i ayén tihua'uta'íhua'uri'í tijín:

—¿A'iné een jín siyen té'umua'atze í ru tzajta'a? ⁹ ¿Ti'itájni caí muári'eri? ¿Ni qui nej niyen tiraata'ixaate'en í ti ciyáaxara'a yee: “Pu'uri timuaatá'uuni'iri'í í pej jín auteájturaa í Dios jemi”, na'ari yee: “Ájchesi, patá'aj rá'anchueni muá'utaatzi; pajta yee á'ura'ani”? ¹⁰⁻¹¹ Ayee nu xaa ne'u rini tǵ í nevástarala, í ti jí'í Dios, setá'aj ráamua'aree, i nej neajta teáata'a jetze airáane, neajta nu ne'íjna jín antínmua'aree íiyen chaanaca japua nej ni tihua'utá'uuni'í í mej jín ateáturaaveca í Dios jemi. —Yee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

Aj pu'í ayén tiraata'ixaa í ti ciyáaxara'a tǵjín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e. Ájchesi, pajta rá'anchueeni muá'utaatzi. Aricu a'u pej é'eche.

¹² Ajta á'iyen a'íin ti tí'icui'ica'a, a'íi pu ájchee. Rá'ajchui í rú'utaatzi. Tǵ'íj í á'uraa, metí'iseíraca'a í teite. A'íj mú jín naími'í a'íj te'utasej. Rǵ'í mú tiraatá'a í Dios. Miyen tǵjín:

—Catu ja'anáj ti'itǵ huasej tetǵ jíj. Yee mú tiu'utaxájtaca'a í teite.

Jesús pu raatajé í Leví (Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Tǵ'íj jí ajtahua'a Jesús a'uun á'ume a'u ti e'leve'e'ástime í jaj. Aa mú a'uré'enineica'a naími'í í teite jemin í Jesús. Ajta a'íin Jesús, a'íi pu huá'a'ixaate'eca'a í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani. ¹⁴ Aj pu'í ayée a'uré'ene. Tǵ'íj jí a'uun í Leví huasej, í ti í'í yaujra'an a'íjna í Alfeo. A'uu pu anú'ujcatii chí'íta mej tzajta'an tí'iteji'ivi í mej tí'itǵ'icica. Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa tǵjín:

—Patá'aj nee jamuan á'uche'ecane'en.

Aj pu'í a'íin ájchee í Leví. Tǵ'íj jí á'ume jamuan.

¹⁵ Tǵ'íj jí ayén tiuju'urǵ mat'ǵ'íj a'ará'a í Leví ti é'eche. Jesús pu a'ímej jamuan tí'icua'acaa í mej a'íj pua'a tí'iteteite. A'íi mú a'íin pírici í mej huá'ajijve'e í mej tí'itǵ'icica, majta í mej caí xǵ'epi'ín rijca. A'íi mú tí'icua'acaa meesa japua jamuan í Jesús, majta seica í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Naíjmi'í mú tí'icua'acaa a'iné memuliicáa í mej á'ujujhua'ane'e í Jesús jamuan.

¹⁶ Majta seica á'a vejli'í cǵineca'a. A'íi mú a'íin pú'een í mej tiú'ujmua'ate a'íj ti tiu'uxájtaca'a í Moisés teecan. Jeíhua mú nu'u raxǵ'leve'e í ruyel'irá. Ayee mú ánte'arua a'íime tǵjín fariseo. A'íi mú miyen tiu'uséj ja'atén mej jamuan tí'icua'acaa í Jesús. Aj mú mi miyen a'ímej tiu'utá'ixaa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tǵjín:

—¿A'iné een jín a'íin á'amuamaestru tí'icua'aca, ajta ye'eca huá'a jamuan í mej tí'iteji'ivi, ajta huá'a jamuan í mej caí xǵ'epi'ín rici? Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej tiú'ujmua'ate yú'uxare'ara'an jetze í Moisés, a'íime í mej huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a í fariseo.

¹⁷ Tǵ'íj a'íin huá'unamujri'í í Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tǵjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu tí'een jíme'en í teite í mej me'uun a'uré'enine'í jemin í ti ya'anaca. Capu ruxe'leve'e mej me'ín a'uré'enine'íca'an í jemin a'íime í mej rǵ'en, sino a'íi mú xaa a'uré'enine'í í ti ya'anaca jemi í mej tí'icucui'í. Ayee pu che'atá na'a een ineetzi jemi. Canu ne'íjna jín yevé'eme nej ne'íjme huatá'ínen í mej miyen tiú'ujseijrata yee mej xǵ'epi'ín rici, sino a'ímej nu jemi yé vé'eme í mej miyen tirú'umua'aree í ru tzajta'a mej caí xǵ'epi'ín rici.

A'íi mú raata'íhua'uri'í í Jesús jíme'en í mej rú'itzi'ivi (Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Tí'ij jí ayén tiuju'uríj. A'íi mú rú'itzi'ive'eca'a í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e, majta í fariseo. Matí'ij mi seica e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné een jín maúritzi'ivij í mej Juan jamuan á'ujujhua'an, majta a'íime í fariseo? Mi majta, í mej mú'eetzi jamuan á'ujujhua'an, camu miyen ríci. —Yee mú tiraata'íxaa.

19 Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'íxaa tijín:

—Tí pua'a ja'atí huaténeiche, aj pu'i a'íimej huatá'ineesin í mej rá'ajaahuat'e mej mi tiú'uyesten. Aj pu'i a'íin tihuá'amin. ¿Ni qui rí'irí mej rú'itzi'ive'eca ti pua'a huá'a jamuan auj tí'iyeste í ja'atí? Capu xaa ne'.

20 Aru jee, aj pu teja'uré'enejsin í xica í mej jetzen rá'avi'itín í ja'atí. Aj mú xaa me'ín í mej rá'ajaahuat'e ru'ítzi'ive'en a'iné capu ché'e huá'a jamuan a'utéjvee í mej rá'ajaahuat'e. A'iné inee, naúche'e nu yé huatéjvee, camu ru'ítzi'ive'en í mej ná'ajaahuat'e.

21 'Niche'e seij amuaatá'ixaate'en í chuijtari. Tí pua'a ja'atí a'íjna huaújcu'une'epe'en í c'ixuri ti mí'ime'ecan, capu a'íjna jamuan rucú'une'epe'en í c'ixuri jime'e ti caí xi ja'anáj já'usini'i. Huatétzu'uta a'íjna í c'ixuri ti jéjcu'a tí'ij huatéja'usini'ihua. Tí'ij i rasiújtza'anan í ti mí'ime'ecan. Aj pu'i a'íjna ti anásiujtza'ani, jaítze'e pu ve'etí anásiujtza'ani a'ame.

22 'Ajta, capu ti'ití vaire'e ti pua'a ja'atí ru'ucájtuaní navij limeetajra'a tzajta'a ti racua'iríihuajme nahuáj í mej mauchén ráataahuaca'a. Tí pua'a miyen ráaruuren a'íjna í nahuáj ti jéjcu'a, a'íi pu huatéve'eri, ajta ra'anasiújtza'ana í navij ti racua'iríihuajme. Tí'ij jí a'uva'íjtzi í navij, ajta í nahuáj. A'íj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e ti ru'ucájtuaní í navij tzajta'a ti jéjcu'a a'íjna í nahuáj ti ajta jéjcu'a.

A'íi mú rú'ijtzaanaxi í teuuri ja'anáj matí'ij ruse'upi a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e

(Mt. 12:1-8, Lc. 6:1-5)

23 Tí'ij jí ayén tiuju'uríj. A'íjna xicájra'a jetze mej rusé'upihua'a, a'úu pu aumé'ecaa já'ita'a í ví'ira'a japua í Jesús. Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íime mú autéjhuii mej rú'ijtzaanaxi'ín ti'ití teuuri jatze'e a'iné jeíhua mú tiejcuca'a. A'uu mú a'atajú'uca'a meru'ijtzá'ana. 24 Majta me'ín í fariseo, matí'ij hua'usej mej miyen ríjca'a, aj mú mi miyen tiraata'íxaa í Jesús. Miyen tijín:

—Casi'i, ¿a'iné een jín miyen ríci a'íime í mej mú'eetzi jamuan á'ujujhua'an? Capu hui a'íj tí'irí'irí ti ja'atí ayén ríjca a'íjna í xicájra'a jetze mej jetzen ruse'upi.

25 Aj pu'i hua'utá'íxa í Jesús. Ayen tijín:

—Niche'e a'atzu tejamuá'ixaate'en. ¿Ni secaí mú'een ja'anáj ra'ujíjvee í yu'uxari jetze a'íj ti ye'í huaríj í David teecan tí'ij huatá'icuataca'a, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e? Tí'ij nu'u ti'itéveeca'a í Abiatar teecan a'íjna jime'e ti tihuá'ajjte'e í mej tí'ivaire'eca'a teyujta'a, a'úu pu a'uteájrupi í David. Ajta a'íin í pan í mej Dios huatámuaí'ivejte u teyujta'a, a'íi mu'u nu'u racua'aca í mej tí'ivaire'e a'ujna teyujta'a. Capu máa ja'atí racua'aca.

26 'Mí ajta a'íin í David, a'ii pu caí teyujta'a tí'ivaire'eca'a. Capu a'íj ti'ití huaríj. A'íi pu nu'u ráacua a'íjna í pan í mej Dios huatámuaí'ivejte. Ajta tihua'umí í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Capu a'atzu auteájturaa í David teecan í Dios jemi. —Ayee pu tihua'utá'íxaa í Jesús.

27-28 Ajta Jesús ayén tihua'utá'íxaa. Ayen tijín:

—A'íjna xicájra'a jetze í mej jetzen ruse'upi, ayée pu Dios tiraaxí'epi'íntare tí'ij hua'utévaire'en í teite. Capu ayée na'a ayén tiraaxí'epi'íntare í Dios mej mi araúrasten mena'a a'íjna xicájra'a í mej jetzen ruse'upi. A'íj nu jín, inee í

nej neajta teáata'a jetze airáane, ayée nu een jín antínmua'aree neajta ne'ijna xicájra'a jetze matí'ij ruse'upi.

3

*Jíme'en a'ijna í ja'ati ti ciyáaxara'aca'a í rumuájca'a jetze
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)*

¹ Tí'ij jí ajtahua'a a'uteájrupi teyujta'a í Jesús. Seíj pu únu'uhuatéveeca'a. Tí'icui'i a'ijna, ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze. ² Majta mú me'ín unu'uhuaté'uuca'a í fariseo. A'íí mú rá'eeve'eca'a í Jesús, aísí ti pua'a a'ín caí tiráhuaate'en í ti tí'icui'i. Aj pu ajtahua'a pítí'irijca í xicájra'a í mej jetzen ruse'upi. A'íí mú fariseo rumua'atzíte'eca'a í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

³ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa í ti ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze, tijín:

—Ájchesi. Huatéechaxi íiye já'ita'a. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

⁴ Ajta á'iyen hua'utá'ixaa í seica. Ayen tijín:

—¿Tí'itáni í'irí'iri ti ja'ati ayén huárini tí'ij a'ájna teja'uré'enen, a'ijna xicájra'a mej jetzen ruse'upi? ¿Ni ayén tiraavíjete ti ja'ati ayén huárini í ti xí'epi'ín jín seijre'e, na'ari í ti tiraacuí'inte'en? Ajta, ¿ni qui í'í xí'epi'ín nej niyen huárini a'ijna xicájra'a jetze mej jetzen ruse'upi nej ni iráaruje'ten nemíjna mi ja'ati tí'ij caí huámi'ini, na'ari nej ni raatá'an ti huámi'ini? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

Mí majta me'ín í seica, camu a'ij tiu'utaxájtaca'a a'íime.

⁵ Aj pu'i Jesús hua'useíirajraa. Acaujtzáahuate'e yee cumu tíj niu'ucami'i. Ajta huataújxiemiste huá'a jemi a'iné camu raxí'eeve'eca'a mej ráanamua. Aj pu'i a'ín ayén tiu'utá'ixaa a'ijna ti tí'icui'i tijín:

—Huatátzeaa mi á'amujca'a.

Aj pu'i a'ín í teáata'a, raatátzeaaraca'a í rumuájca'a. Jíme'en pu'u raatátzeaaraca'a, aj pu'i huarúj í ja'ati í rumuájca'a jetze. ⁶ Aj mú mi huiráaci a'íime í fariseo. Matí'ij mi autéjhuii mej raaxí'epi'intare'en seica jamuan a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica í Jesús. A'íime í seica, a'ii mú a'ín pú'een í mej á'ujjuhua'an jamuan í tajtuhuan ti ve'ée. Ayee pu ántehuaa a'ijna tijín Heródes.

Jeíhua mú teite ajteáxi'reca'a a'u ti e'eeve'e'ástime í jaj

⁷ Tí'ij jí á'uraa í Jesús. Aa pu a'ará'a a'u ti e'eeve'e'ástime í jaj. Majta mú jamuan a'ucíj í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Jeíhua mú majta teite a'ucíj jamuan í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u Galilea. ⁸ Matí'ij ráamua'areeri'i a'ij ti tí'ití huáruu í Jesús, ti ayén jaítze'e raayí'itihua'a caí máa ja'atí, jeíhua mú majta me'uun a'aráci'ica'a a'ujna u Judea, majta a'ujna u Jerusalén. A'uu mú majta a'aráci'ica'a u Idumea. Majta seica mej a'uchéjme'ecaa u Tiro, majta u Sidón. Seica mú majta a'itací'ica'a utavén pújme'en í Jordán.

⁹⁻¹⁰ A'iné pu'uri tihua'uhua'ate'eca'a jeíhua í mej tí'icucui'ica'a, jeíhua mú í mej tí'icucui'ijme ajteáxi'reca'a a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. Mua'itávatzijxi a'ájna vejli'i jemin. Jeíhua mú ra'ajtamíjhua'a a'ijna í Jesús. A'íj pu jín a'ín hua'uta'a'áj mej jamuan á'ujjuhua'ane'e mej baarcu ráahuaviitze'en ti jetzen atéeyejxi'ín mej mi caí ratziinajye'ican í teite. ¹¹ Majta me'ín tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a, matí'ij raaseíj í Jesús, aj mú mi tí'tunutaxi vejli'i jemin. Ayee mú titeejíjhuaca'a tijín:

—Mú'ee pej hui í'í yaujra'an í Dios. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime.

¹² Aru Jesús, tí'ij hua'ajté'axi, aj pu'i ayén tíhua'uta'a'áj mej caí miyen rijca, mej raxájta ja'atí ti pírici.

Jesús pu hua'avé'ejajpuaxi a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Aj pu'i án a'ujnéj í jirí jetze, a'iné pu'uri rú'umua'areereca'a a'achú mej pua'amé í ti tíhua'uta'aíjte'esin. Aj pu'i hua'utajé. Matí'ij mi á ve'eré'ene í ti hua'avé'ejajpuaxi. ¹⁴ Tamuáamuata'a japuan hua'apua mú a'ará'axcan í ti hua'avé'ejajpuaxi. Aj pu'i a'ín tihua'u'íjca a'íjna jime'e mej á'ujujhua'ane'en jamuan, majta hua'utá'ixaate'en í teite í Dios jetze me'ecan. ¹⁵ A'í pu ajta huau'íjca a'íjna jime'e mej antiújmua'areere mej mi miyen tihuá'uhuaate'en í mej tí'icucui'i, ajta mej majta hua'utamuarite'en í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite.

¹⁶ A'ii mú a'ín pú'een í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Jesús pu a'ín huatajé í Simón. Tí'ij jí ayén raatamuá'a tijín Pedro. ¹⁷ Ajta pu a'ín í Jacobo, ajta juutzeájra'an í Juan. A'ii mú me'ín pírici yaújmua'ame'en í Zebedeo. Tí'ij jí a'íjna í Jesús ayén hua'utamua'a í runiuuca jime'e tijín Boanerges. Aye pu huataújmua'a a'íjna tijín Yaújmua'ame'en í mej Téjniuuve.

¹⁸ Seica pu ajta huatajé. A'ii mú a'ín pú'een í Andrés, ajta a'ín í Felipe, ajta í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Bartolomé, ajtahua'a seij í Mateo, ajta í Tomás, ajta a'íjna í Santiago, í ti yaujra'an pú'een a'íjna í Alfeo, ajta í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Tadeo. A'íj pu ajta huatajé a'íjna í Simón í ti á'uche'ecane'e huá'a jamuan mej miyen huataújmua'a tijín cananista. ¹⁹ A'íj pu ajta huatajé í Judás ti ayén te'entímu'utaca tijín Iscariotes. A'íjna í Judás, a'í pu a'ín pú'een ti avítzi jín hua'utátuire a'íjna í Jesús.

A'í mú Jesús jetze te'ujpuá'ajte ti a'ín tiyaaru'u ca'aníjra'a raatá'acare'e ti ayén huárini

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Tí'ij jí á'uraa í Jesús. Aj pu'i chí'ita á'a a'uteájrupi, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Majtahua'a mú jeíhua ajteáxireca'a í teite, ca ché'e huatári'iristareca'a mej tiú'ucua'ani a'íjna jime'e mej jeíhua teite. ²¹ Aj mú mi ráamua'areeri'i í ihuáamua'ame'en í Jesús a'u ti a'ín a'ij é'ene'e. Aj mú mi a'uré'ene mej mi rá'anvítin. Aye mú een jín huaríj a'íjna jime'e ti nu'u huateújtímua'iri'i í Jesús.

²² Majta me'ín í mej té'eyu'uxaca teyujta'a, í mej me'uun e'eráaci u Jerusalén, ayé mú tí'ixajtaca'a a'íime. Miyen tijín:

—Beelzebú pu hui jetze araujca'ane amíjna mi tevi. Beelzebú í ti tihuá'ajte'e naíjmi'ica í tiyáaru'use, a'íjna Beelzebú pu ca'aníjra'a ratá'aca amíjna ti hua'utamuarite'en í tiyáaru'use. —Aye mú tiu'utaxájtaca'a a'íime.

²³ Ajta a'ín í Jesús, a'í pu hua'utajé a'íime í mej té'eyu'uxaca mej mi ráanamua í niuucari ti jín tihuá'amua'aten. Aye tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri ti Satanás rusej hua'utamuarite'en í ruteítestemua'a? Capu a'ij tí'iri'iri. ²⁴ Ayej che'atá na'a, ti pua'a chajta'ara'a já'ita'a ma'utácine, ti pua'a miyen huárini, aj mú mi tiújne'usi'ite'esin. Matí'ij a'utácine já'ita'a a'íjna í chajta'ara'a, capu ché'e á'ateere. ²⁵ Ajta, ti pua'a teítestemua'ame'en í ja'ati, miyen che'atá mena'a já'ita'a a'utácine, camu ché'e á'ateere í teítestemua'ame'en a'ájna a'u ti é'eche í ja'ati.

²⁶ Ayej che'atá na'a, ti pua'a Satanás ayén huárini a'utí é'eche, ti pua'a a'ín hua'uténe'usi'ite'en í ruteítestemua'a, a'í pu ajta caí ché'e á'ateere, sino a'í pu te'entípuá'ajte'esin.

²⁷ 'Seij nu neajtahua'a huataxájta í niuucari. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti tiraanáhua'i tí'á'ara'an ti á é'eche í ti ruca'ané, amucaí pu ruxe'eve'e

ti ra'atéjil'ic'ien í ti ruca'ané. Aj pu xaa ri'irí ti uteárute a'u ti é'eche t'íj tiraanáhua'i.

²⁸ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'ímej jime'e í teteca, ri'irí ti tihua'utá'uuni'li najmí'ica í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ajta najmí'ica í mej a'ij pua'a tí'ixaxa'a. ²⁹ Aru, ti pua'a ja'atí a'ij pua'a tí'ixajta a'íjna jetze í Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu xaa ne'u ja'anáj tiraatá'uuni'ira a'íjna. A'í pu ru'ité'aa a'ame t'íj na'a rusén jime'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

³⁰ Ayej pu Jesús tihua'ú'ixaa a'íjna jime'e mej miyen tí'ixajtaca'a ti nu'u tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a, mej mi miyen tiráamua'aree ti a'ín Jesús a'íjna jetze aráujca'anejca'a í Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, t'íj ayén huárini tí'it'ij jime'e.

A'íme í mej pú'een í náànajra'an í Jesús, majta í ihuáamua'ame'en
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Ajta a'ín náànajra'an, majta a'íme í júutzimua'ame'en, a'í mú u a'ará'a. Aa mú a'utéhuiixi mena'a pua'acé. Aj mú mi raatachú'eve. ³² Majta me'ín í mej huiiráte'eca'a jamuan í Jesús, a'í mú raatá'ixaa, miyen t'íjín:

—Mé mú a'uté'uu pua'acé anaanaj, majta á'ajuutzimua'a. Mémuahuahuau, micu. —Ayej mú tiraata'ixaa.

³³ Aj pu'i ayén tiu'utaniú í Jesús. Ayen t'íjín:

—¿A'ataani me'ín pú'een í mej nináàna nusu ne'ihuaamua'a? —Ayej pu tiu'utaxájtaca'a.

³⁴ T'íj jí hua'useíirajraa í teite í mej a'itecaíjme'eca í jemin. Ayej pu tihua'utá'ixaa t'íjín:

—A'íi mú a'ín pú'een í mej nináàna, majta í nejúutzimua'a. ³⁵ A'achú mej pua'amé miyen tirá'aste a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'íi mú a'ín pú'een í mej nináàna, majta a'íme í nejúutzimua'a. —Ayej pu tihua'utá'ixaa.

T'íj jí á'uraa.

4

Jíme'en a'íjna í ja'atí ti nu'u teja'uhuáste
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Aj pu'i Jesús aj a'ucáane a'u ti e'eve'e'ástime í jaj t'íj ajtahua'a ti-huá'umua'aten. Aj mú mi jeíhua ajteáxireca'a í teite a'u ti a'utéveeca'a. Temua'a mú tí'itemu'iicaa í teite. A'íj pu jín ateájraa í baarcu jetze ti jaata'a e'ecáve'eca'a. Majta me'ín í teite, áa mú a'ucaíjme'ecaa ja'apuaíri japua. ²⁻³ Jéíhua pu tihua'á'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í chuijtari. Ayej pu tihua'ú'ixaa seij jime'e í niuucari.

Ayen t'íjín:

—Xaanamua'jri'í mú'een. Ja'atí ti nu'u tí'ihuastehua'a, u pu á'ume ti tejé'ehuaste'e. ⁴ Aa pu aumé'ecaa ratáhua'anáa í imue'eri. Seica pu juye jetze a'uvatzíjraa. Aj mú mi pina'ase júte'e imuá ave'ecáane, meraaré'eje'ipi.

⁵ 'Ajta nu'u seica huavatzíjraa tetej tzajta'a a'u ti caí jeíhua chuej á'uca. Yee pu'i teja'uré'ene, a'iné capu huatétee í chuej ti tzajta'an iru'ucárutixi'ín í jíine'ara'an, ca'anacan pu huaré'epistaca'a í chuej. Aj pu'i ca'anacan ajneájxi í imue'eri. ⁶ Ajta t'íj u e'iré'ene í xicaj, t'íj jí huaré'ehuaa xicaj jime'e í ti tiu'unéj. A'iné capu ajtanána'ajme'eca'a, a'íj pu jín huaré'ehuaa.

⁷ 'Ajta seica í imue'eri, a'úu pu a'uvatzíjraa a'u ti tzicare'e a'uvéjme'ecaa. T'íj a'ín tzicare'e huavaújse, t'íj jí a'ín tzicare'e ra'avá'ana a'íjna ti tiu'unéj. A'íj pu jín caí huáxireca'a.

⁸ 'Aru seica pu nu'u a'uun a'uvatzíjraa a'u ti a'urí'en í chuej. A'í pu huanéj. T'íj huavaújse, aj pu'i temua'a tiú'ucíreca'a. Seica í imue'eri, ayéj pu

caté'etejme'ecaa í cuuxa'a jetze seij ti ajtanéj í liciri a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a í jatzi. Ajta seica ayén caté'etejme'ecaa a'achú cumu huaícate. Ajta seica, anxíte pu caté'etejme'ecaa seij ajta seij. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

⁹ Ajta ayén tihuaú'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'atí rarí'irejmi'i, ché'e a'ín huaruitiejte'en temua'a naa.

A'iné een chuijtari jín tihua'u'itiiri'i
(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Matí'ij mi a'ucíj í teite. Aru camu naíjmi'i. A pu a'uteájturaa í Jesús, majta seica í mej naími'i á'ujuhua'ane'e huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari ti raaxájtaca'a.

¹¹ Ajta a'ín Jesús, ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'ejmi pu Dios tiú'ixaa e'ehuaruitiéecan jime'e a'íjna í ti huateú'avaataca'a í Dios jemi a'iquí tí'isejre'e a'ame a'íjna xicájra'a jetze tí'ij Dios tí'ita'aíte'e a'ame íiyen chaanaca japua. Aru amímej mej mé a'uté'uu pua'acé pua'acé, nain pu tihua'itíiran chuijtari jime'e. ¹² Ayee pu tihua'aruure. Tí'ij tihuaú'ixaate'e í niuucari jetze, seica mú miyen tiú'umua'ati tijín: “Cu xíe teyaú'itie iteen.” Ajta matí'ij ranamuajran, miyen tijín: “Tu'iteájnamua iteen.” Aru capu xaa ne'u. Camu yaú'itie, camu majta tanamuaj. Dios pu tihua'itíi chuijtari jime'e mej mi cá yaú'itiéé muá'ara'ani, mej mi cá ráanamua, a'iné camu xaa ne'u raxí'eve'e mej seicié tirájteuni a'ij mej ye'í huárini, tí'ij a'ín cá tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

A'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa a'íjna í ja'ati ti teja'uhuáste
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Ajta Jesús pu ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa secaí yaú'itiéé xa'araa a'íjna í niuucari? Tí pua'a secaí yaú'itiéé xa'araa, ¿a'iné tí'irí'iri sej si siyen yaú'itiéé xá'ara'ani í seica í niuucari? Nu'uri íjii amuaatá'ixaate'esin amitiéere'ecan jime'e a'ij ti huataújmua'a í niuucari ti jíme'en raxa a'íjna í ja'ati ti nu'u tí'ihuastehua'a imue'eri jime'e.

¹⁴ A'íjna í imue'eri ti huasti'i, ayée pu seijre'e tíj í ja'ati ti á e'etéche'ecane'e huá'a'ixaate'e í niúucare'ara'an jime'e ti Dios jemi a'uvé'emej. ¹⁵ Ajta seica í teite, yee mú e'en cumu í imue'eri ti a'uun a'uvatzíjraa juye jetze. A'íj mú naa tí'ijnamua í niúucare'ara'an ti raaxájtaca'a í ja'ati. Aru, matí'ij ráanamujri'i, a'íj pu tiyaaru'u hua'irá'a'ari'iracare'e í niuucari í mej rú'umua'areereca'a í ru tzajta'a. ¹⁶ Majta seica, yee mú e'en tíj a'íjna í imue'eri ti huahuásti'ihuaca'a í tetej tzajta'a. Amuacá pu hua'aránajcheca'a í niuucari í mej ráanamujri'i. ¹⁷ Aru cumu cá jeíhua ajtanána'ajme, a'íj mú jín rajpuaítzi muá'aye'i me'íjna jime'e mej seica huá'axieehuasti í niuucari, na'ari ti pua'a seica a'ij pua'a mehuá'aruure, cíj mu'u té'eviicua'i. Ca'anacan mú mé rúujisin.

¹⁸ 'Majta seica í teite, ayée mú 'een tíj í imue'eri ti huahuásti'ihuaca'a a'u ti a'utzícare'eme. A'íj mú ranamua í niuucari. ¹⁹ Aru jeíhua pu huá'a jetze ruxe'eve'e a'ij mej rujímua'a mena'a tirájteuve íiyen chaanaca japua tej japuan seijre'e. Ayee mú huaújmua'amua mej tí'ituaave'en. Majta miyen tí'inecua'atze mej chíjteani pú'eene'en. A'iné tí'ij pí na'a mú miyen tí'imua'atze a'iné ayée mú tí'ixe'eve'e, capu ché'e té'uve í huá'a tzajta'a mej japuan tiú'umua'ati í niuucari. A'íj pu jín cá ché'e rí'irí ti hua'utévaire'en í niuucari í huá'a tzajta'a.

²⁰ 'Majta seica, ayée mú 'een cumu a'íjna í imue'eri ti huavatzíjraa japuan í chuej ti a'urí'en. A'íj mú xaa ranamua í niuucari, majta í ru tzajta'a raateátuaasin í rumua'atzíira'a jime'e. Ayee pu 'een tíj 'een í

imue'eri ti huáçireca'a jeíhua. Seica mú tiu'utévaire'esin jeíhua. Seica mú tiu'utévaire'esin cumu í imue'eri ti huáçireca'a a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a ti caté'etejme, seij ajta seij. Majta seica cumu í ti huáçireca'a a'achú cumu huaícate ti caté'etejme, majta seica miyen 'een cumu í ti huáçireca'a a'achú cumu anxíte, seij ajta seij.

Jíme'en í lámpara ti a'imuá a'atáneeri'icij
(Lc. 8:16-18)

²¹ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? Tí pua'a ja'atí yé vé'eme'en, lámpara ti tijájna, ¿a'uné jetze yá'aruuren a'íjna í lámpara? ¿Ni sicu'uj jetze ru'utéeyeijtza, na'ari utaatzi jete ye'iráchajtza? Capu xaa ne'u áa ya'uté'avaata, sino án pu jéjre'e ya'ujchájtza, án imuá tí'ij a'imuá a'atáneeri'icij. ²² Tí'tí ti a'ij tí'aviitzi'i, capu ayén éene'en a'ame tíj na'a rusén jime'e, sino huataújseijrata á jéjre'e. Na'ari tí'tí ti a'ij avíitzi jín tí'imuari'ihua, aj pu'i muá'areeri'ihuan. ²³ Mú'een, mi seij rarí'irejve, xáanamujri'i. —Aye pu tihuaú'ixaa í Jesús.

²⁴ Ajta ayén tihuaú'ixaa tijín:

—Rí'i xu'u tiráanamua i sej tí'inamua. A'achú sej caj tí'ijnamua í niuucari, ayé pu che'atá na'a Dios tejámuaatá'asin mú'ejmi sej si jaítze'e yaú'itiéé xá'ara'ani. Ajta a'íjn, aúche'e pu jaítze'e tejámuaatá'asin i sej ranamua. ²⁵ Aye pu té'eme. Tí pua'a ja'atí rí'i tí'ijnamujrave'en, Dios pu raatá'asin ti jaítze'e yaú'itiéé á'ara'ani. Ajta, ti pua'a ja'atí caí rí'i tí'ijnamujrave'en, Dios pu rá'ari'ira a'achú ti caj ari tiyaú'itiéé já'araa.

Jíme'en í imue'eri ti huavaújse'en

²⁶ Ajta ayén tijín:

—Aye pu tí'irineca matí'ij miyen rijca a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Yee mu'u huatámu'iireca tíj huavaújse'en í imue'eri ti ja'atí raahuáste. A'íjna í ja'atí ratáhua'anáa pu aumé'ecaa í imue'eri. ²⁷ Tí'ij jí huatácutzi a'íjna í ja'atí. Aj pu ijtá'i í'ijistin, tí'ijta'í ájchesin. A'ateeri ti huaté'a a'ame. Aj pu'i ajnéjsin, tí'ij i vaujse'en. Aru a'íjna í ja'atí, a'í pu caí ramua'aree a'ij ti ye'í te'ejnéj í imue'eri. ²⁸ A'íjna í chuej pu hui rusej rí'i raruuren ti huavaújse'en í imue'eri. Amuacaí pu ajnéjsin í huáacixa'a. Aj pu'i í huíjmuaiyu. Tí pua'a ari huijmuaíiyuren, tí'ijí ajtanéjsin ti jetzen caté'ete a'ame í jatzi. ²⁹ Tí'ij a'íjn huáca'anáan í jatzi, aj mú mi u yá'atzaanan. Pu'uri íjii teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze mej jetzen tí'itza'anaca.

Jíme'en í mostaasa ti rajatze'e
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a í Jesús tijín:

—¿A'iné ye'í tí'irí'iri tej ti tiyen raataxáj a'ij ti ye'í tejé'ajta í Dios? ¿Tí'itájqui niuucarijra'a ruxe'eve'e tej raataxáj a'ij ti ye'í tí'irineca Dios ti é'eseijre'e?

³¹ 'Aye pu 'een cumu tí'tí tu'upi ti ayén ántehuaa tijín mostaasa. Aye pu 'een ti jaítze'e cílieen caí máaj seica jatzíjra'a ti yen seijre'e íiyen chaanaca japua. ³² Tí'ij huasti'ihua a'íjna í jatzi, aj pu'i vaujse'en. Tí'ij huavaújse'en, jaítze'e pu uratí'tí'ij á'aye'i caí í pí'ista ti yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Temua'a pu tí'ipuápua'amee í cíye'ara'an. Ajta í xamua'ira'an, temua'a pu te'antajíya'ume. A'ij pu jín rí'irí mej pina'ase jetzen tihuaúritu'ate'en ti huácien tzajta'a. —Aye pu tihaú'ixa í Jesús.

A'ij ti ye'í Jesús tihuaú'ití'iri'i niuucari jime'e
(Mt. 13:34-35)

³³ Aye pu tihuaú'amua'atehua'a í niúucare'ara'an jime'e ti Dios jemi é'eme'ecan. Jeíhua pu tihuaú'a'ixa'atehua'a niuucari jime'e a'achú mej caj

té'eviicua'iraca'a mej ráanamua. ³⁴ Ti'ití ti a'ij ti tihuá'a'ixa'atehua'a í teite, Jesús pu ayén tihuá'a'ixa'atehua'a niuucari jime'e ti caí e'ehuáuritiirici. Aru a'íi pu tihuá'a'ixa'atehua'a a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e a'ij ti huataújmu'a naíjmi'i í niuucari amitiéere'ecan jime'e.

Jesús pu raatépua'ajte í eeca, ajta í jaj ti vivejmé'e tiújta'ahua'a
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ A'íjna xicájra'a jetze, tí'ij ari téchumua'arijme'e, Jesús pu hua'utá'ixa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Ayen tijín:

—Tiché'e antáciine után pújme'en.

³⁶ Matí'ij mi á huajauhuá'axi í teite. Aj mú mi yá'utií í Jesús jetzen í baarcu a'uun ti a'utéveeca'a. Majta seica a'ucíj seij jetze í baarcu. ³⁷ Aj pu'i huatá'eecareca'a temua'a ca'anín jime'e. Japuutzari pu temua'a té'uxijve'e. Ajta vivejmé'en tiújta'ahua'a í jaj. Tí'ij i ateáxiire'axi í baarcu jetze. Pu'uri tén avé'ejistijme'e í jaj.

³⁸ Ajta a'íjn Jesús, a'úu pu é'ecujcaa cízata'an pújme'en í baarcu. Timu'utzi pu huamé'ecaa. Aj mú mi raajíste. Miyen tijín:

—Maeestru, ¿ni caí á jetze ruxe'eve'e tej teri tén cui'ini?

³⁹ Aj pu 'i ca'anacan ájchee í Jesus. Tí'ij jí raatépua'ajte í eeca. Ajta ayén tiraata'ixaa í jaj, tijín:

—Pecaj ché'e sihuájna. Xaatapuá'ajta. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

Aj pu'i huateápua'areca'a í eeca. Ajta a'uréujé'iyerecaj í jaj temua'a naa.

⁴⁰ Aj pu ijtá'í Jesús hua'utá'ixa í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, ayén tijín:

—¿A'iné een jín huápí'i setiu'utátziin? ¿A'iné een jín secaí té'atzaahuat'e? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

⁴¹ Temua'a mú mi jeíhua tiu'utátziin. Majta miyen tiúj'ixaate'eca'a me'íjna jime'e mej tiu'utátziin. Miyen tijín:

—¿Ti'itájni tévira'a pú'een? Amí pu hui tihuá'ajte'e í eeca, ajta í jaj. Naími'i mú rá'astijre'e. —Yee mú tiúj'ixaate'eca'a.

5

A'íjna í ja'ati ti Gadara é'eme'ecan
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Aj mú mi antací antavén pújme'en. Ayee pu téja'arájtehuuaa tijín Gadara.

² Aj pu'i Jesús a'itáraa í baarcu jetze. Tí'ij jí á'iyen seij ave'eré'ene tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. A'u'u pu huirájraa a'íjna í ja'ati a'u mej mi'ichite e'evé'enaamuaca.

³ A'u'u pu é'echejca'a a'íjna í ja'ati. Jé'ecan pu simuárun. Capu ri'iríistaca'a ti ja'ati ra'amuájí'ici'en caujnari jime'e, ni alaambre jime'e. ⁴ Mu'íi mú raatatése. Mara'amuají'ici'ihua'a muájca'are'ara'an jetze, majta icájra'an jetze alaambre jime'e. Aru a'íjn, tí'ij pí na'a pu tijtzá'ana'a cíieene'en, ajta méjca'i iyaúhua'axijsin. Capu huatári'iristareca'a ti ja'ati a'ij ráaruuren ti raamuá'acante'en. ⁵ Nain tújca'ari tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, a'íi pu á'uche'ecane'e, anjiihua a'ájna jirí jetze. Ajta a'ájna a'u mej mi'ichite e'evé'enaamuaca, á pu ij ayén hua'uteátu'asixi tetej jime'e.

⁶ Tí'ij raasej í Jesús, á'iyen púu a'utatéj. Aj pu'i títunutaca'a a'ájna vejli'i a'utí a'utéveeca'a í Jesús. ⁷ Ajta huajíjhuaca'a ca'anín jime'e. Ayen tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné ti'itíj peteáruuren neetzi jemi, Jesús í pej i'i yaujra'an í Dios ti nain-japua tí'ajta? A'ij nu muahuavii í Dios jemi pej caí puajtzi neetá'acare'en.

⁸ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati, a'iné ayée pu tiraatá'ixaate'eca'a í Jesús tijín:

—Tiyaaru'u pej tzajta'an seijre'e mi tevi, pej a'ij pua'a meteúumua'aree, huirá'ra'a mi tevi jetze. —Yee pu tiraata'ixaa í Jesús.

⁹ Ajta ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné pua'antehuaa mú'ee?

Ajta ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee nu ántehuaa tijín I tej arájsevi vi'ira'a ta'ará'ase. Ayee tu ti'itamua'amua a'íjna jime'e tej i'i mu'íi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁰ Aj pu'i a'íjna í ja'ati jeíhua rájhuaviiri'i í Jesús ti a'ín hua'uta'íte mej á'uciine mé á'ahua'ayee í mej tzajta'an seijre'eca'a.

¹¹ Majta me'ín tuiixute, á vejli'i te'antá'cua'atiye'icaa jirí jetze, memui'icáa í tuiixute a'achú mú ará'axca hua'apua vi'ira'a. ¹² Aj mú mi me'ín tiyáaru'use miyen tirá'jhuaviiri'i tijín:

—Taata'a itejmi tej a'uteárute mi tuiixute tzajta'a.

¹³ Tí'ij jí a'ín hua'utá'a. Matí'ij mi huirá'aci me'íjna í tiyáaru'use í mej tzajta'an seijre'eca'a a'íjna í tevi. Aj mú mi tiyáaru'use huatasejre í tuiixute tzajta'a. Majta me'ín í tuiixute, muaatauruj a'uun pújme'en u jate'e. Aj mú mi atéevatzi á jaata'a. Matí'ij mi aujamí, naijmi'i.

¹⁴ Majta me'ín í mej tuiixute cha'íca'a, a'íi mú temua'a tiu'utátziin. Matí'ij mi a'ucíj mej hua'utá'ixaate'en mej chajta'a a'uchéjme'e, majta matíj mena'a mej a'uchéjme'e a'ímuá.

Aj mú mi e'iré'ene í teite mej mi ráamua'aree a'ij ti ti'ití huaríj. ¹⁵ Matí'ij mi ave'eré'ene a'u ti a'ij é'ene'e í Jesús. Aj mú mi me'ín huasej í tevi í mej tiyáaru'use tzajta'an seijre'eca'a. A pu a'utá'catii. Capu ché'e mua'avi'i. Capu ché'e rutímua'í. Pu'uri huarúj a'íjna í tevi. Aj mú mi tiu'utátziin. ¹⁶ Majta me'ín í mej raasej a'ij ti ti'itíj huarí, nain mú hua'utá'ixa í teite a'ij ti tiráaru í tevi í tiyáaru'use mej tzajta'an seijre'eca'a, a'ij ti tihua'uruu í tuiixute. ¹⁷ Aj mú mi a'uteájhui í teite mej rahuavii í Jesús ti á'ura'ani u á'ahua'ayee. ¹⁸ Tí'ij jí á'uraa í Jesús. A'uun pu ateá'jraa í baarcu jetze. Tí'ij i a'íjna i ti tzajta'an seijre'eca'a í tiyaaru'u, a'íi pu rájhuaviiri'i ti Jesús raatá'an ti á'ura'ani jamuan. ¹⁹ Ajta a'ín í Jesús, capu raatá'a a'íjna í tevi ti á'ura'ani jamuan. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Aricu a'u pej é'eche huá'a jamuan a'ihuáamua'a. Patá'aj hua'utá'ixaate'en nain a'ij ti timuáaru í tavá'stara'a jemi, a'ij ti ye'í r'íi timuájcha'i.

²⁰ Aj pu i iyá'uraa í ja'ati. Ajta á'iyen a'ín a'utéjche ti hua'utá'ixaate'en í mej me'uun a'uchéjme a'ájna ti ayén téja'arájtehuaa tijín Tamuáamuata'a ti Chájta'ajme. Nain pu hua'utá'ixa a'ij ti tiú'uruu a'íjna í Jesús. A'u ti na'a r'íi mú tiráanamua'jra'a í teite a'iné jéj'cua me'ecan í niuucari.

Jíme'en Jairo ti rape'eri, ajta, ajta í 'íta'a ti ra'ajtamua'riej í c'ixure'ara'an í Jesús

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Aj pu ijtá'i huaré'araa í Jesús í baarcu jetze. Tí'ij ii a'uun a'ará'a a'uun jetze pújme'en vejli'i a'u ti e'eve'e'ástime í jaj. Matí'ij mi ave'eré'ene jeíhua í teite a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. ²² Aj pu'i seij a'ará'a ja'atí ti tí'ivaire'eca'a hua'atéyujta'a. Ve'ecán pu jín ti'itéveeca'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Jairo. Tiyáj, íitacan. Tí'icui'ica'a a'íjna í yaujra'an. Tí'ij a'ín Jairo raasej í Jesús, aj pu'i títunutaca'a á chuaata'a Jesús ti jé'ejvee. ²³ Jeíhua pu rájhuaviiri'i, ayén tijín:

—Niyauj pu á'ame'ere. Mu a'utá'iyi'i patá'aj ra'ajtamua'ri'en, tá'aj huarún, tá'aj ruuri á'ara'ani. —Ayee pu tiraata'ixaa.

24 Aj pu'i Jesús u á'ume jamuan. Majta jeíhua teite a'ucíj huá'a jamuan a'ímej í mej hua'apua. Matí'ij mi ajteáxiireca'a í teite. Temua'a mú huápi'i tité'ucataca'a.

25 Ajta huá'a tzajta'a a'utéveeca'a í 'íita'a ti tí'icui'i. Pu'uri a'ateevi'i a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a ti tí'icui'i a'íjna í 'íita'a. Tí'ij pí na'a pu uvé'emí'iyeca'a. Jeíhua pu xuureca'a. 26 Pu'uri jeíhua huaú'ajtacaca'a í mej tí'ihua'ataca jemi. Pu'uri téje'ehuájrie nain tíj na'a tíj caj tí'ituaave'eca'a. Ajtá'i, capu ti'títj a'ij tiraatévai. Mí ajtá'i, ayée pu i éene'e ajtahua'a jaítze'e tijcuí'ineca'a. A'ij pu jín, rajpuaíjtzica'a jeíhua a'íjna í 'íita'a.

27-28 Tí'ij jí tiú'unamuajri'i a'ij ti ti'títj huáruu í Jesús. Ayen tijín: “A'ij nu jín niyen rini nej ra'ajtamuári'en cixure'ara'an jetze, aj nu run.” Yee pu tiu'umuá'aj a'íjna ti tí'icui'i. A'ij pu jín á aúurupi teite tzajta'a a'íjna í 'íita'a. Tí'ij í á e'iré'ene huarita'an í Jesús. Aj pu'i ra'ajtamuáriej cixure'ara'an jetze. 29 Jíme'en pu'u ra'ajtamuáriej, aj pu'i huatépuaa ti uvé'exuurica'a. Tí'ij í ayén raatá'a í tzajta'an cumu pu'uri huarúj. 30 Aj pu i ráamua'areeri'i í Jesús í ru tzajta'a ti ja'atí tiú'uhuaa cumu ti caí ché'e racá'anisti'i. Aj pu i pí a'uré'eve, hua'useírajraa í teite. Ayen tijín:

—¿A'ataani na'ajtamuáriej i necíxu jetze? —Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i.

31 Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Miyen tijín: —Mú'ee pej huá'aseij í teite mej á'acata. ¿A'iné een jín piyen tiu'uta'íhua'u? yee: “¿A'ataani na'ajtamuáriej?” —Yee mú tiraata'ixaa.

32 Mí ajtá'i a'íjn Jesús, a'íi pu hua'useírajye'icaa matíj mena'a tite'anavéejme'eca. Ayee pu a'íjn ríjcaa tí'ij raasej ja'atí ti ra'ajtamuáriej. 33 Aj pu i a'íjn í 'íita'a, temua'a tiu'utátziin. Temua'a pu tiú'ujviveeca'a í ru tzajta'a a'iné rú'umua'areereca'a ti'títj ti a'ij huáruu. Aj pu i ajteáxiireca'a a'u ti a'ij e'en a'íjna í Jesús. Títunutaca'a á vejli'i jemin. Tí'ij jí nain raatá'ixaa a'ij ti ti'títj ráaruu tzáahuati'ira'a jime'e. 34 Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Niyauj, peté'antzaahua nej timuáahuaate'enche'e. A'ij pej jín peri huarúj. Aricu, rí'i pej te'amua'astí. Paúche'e pej rí'éene'e pua'amé.

35 Aúche'e pu tí'ixajtacaca'a a'íjna matí'ij seica a'ará'a. A'ii mú a'íjn pú'een í mej é'eche jamuan í ti ve'ecán jín ti'títjvee hua'atáyujta'a. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í ya'upuáara'an í temuajj ti tí'icui'i. Miyen tijín:

—Pu'uri huamí'i a'ayauj. ¿A'iné een jín péra'itziite'e mi maestro? —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

36 Mí ajtá'i a'íjn Jesús, capu huá'antzaahua a'ij mej ye'í tí'ixajtacaca'a. Ayee pu tiraata'ixaa í ya'upuáara'an tijín:

—Pecaj tí'itziíne'e. A'ii pu'u ruxe'eve'e pej té'atzaahuatete. —Yee pu tiraata'ixaa í Jesús.

37 Aj pu i huaja'uvi'títj a'u ti é'eche í ya'upuáara'an. Aru Jesús capu hua'utá'a najmí'ica í teite mej á'uju'un jamuan. A'ímej pu'u, í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, ti í'í juutzeájra'an í Jacobo. 38 Aa mú a'ará'a a'u ti é'eche í ya'upuáara'an í ti huamí'i. Aj mú mi hua'usej í teite mej chí'ita huiráatei. Jeíhua mú u'uteújyeinijme'e. Maújyeineca'a. Ca'anín mú jín u'uteújyeinijme'e me'íjna jime'e í ti huamí'i. 39 Aj pu'i chí'ita a'uteájrupi. Tí'ij jí hua'utá'ixa í Jesús. Ayen tijín:

—¿A'iné sej si ca'anín jín jijhua? ¿A'iné sej si ruyein? Capu mí'ichi mi temuajj, sino cutzú pu'u.

40 Matí'ij ráanamujri'i a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi ra'utéxiehuataca'a a'iné méjmua'areereca'a ti a'íjn pa'arí'i huamí'i. Aj pu'i a'íjn hua'uta'aíj mej huiráci'ne. Aj mú mi huiráci.

Ti'iquí ya'uví'iti í ya'upuáara'an, ajta í náanajra'an, ajta a'ímej í mej á'ujujhua'ane'e jamuan. A'uu mú uteájrupi a'u ti auucá'a í temuaij. ⁴¹ Aj pu'i rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiraatajé runiuuca jime'e tijín:

—Taliita, cuumi.

Taliita, cuumi, ayee pu huataújmua'a tijín: Temuaij, ayée nu tí'imua'ixaate'e, ájchesi.

⁴² Jíme'en pu'u ayén huaríj í Jesús, aj pu i xaa ájchee í temuaij. Tí'ij jí a'utéjche ti á á'uche'ecane'en. Majta me'ín í teite, jé'ecan mú u huateújtzaahuate. Ajta a'íin í pa'arí'i, ayée pu rájcha'íica'a a'achú cumu tamuáamuata'a nine'ira'a japuan hua'apua. ⁴³ Ajta a'íin Jesús, jeíhua pu hua'u'íjca mej caí ja'atíj íxaate'e, ajta mej nu'u tiraamín í temuaij.

6

Jesús ti Nazarét é'eme'ecan

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ A'uu pu á'uraa í Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Matí'ij mi a'ucí a'uun pújme'en a'u ti a'uvé'ese a'íjna í Jesús. ² Tí'ij teja'uré'ene a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi, tí'ij a'utéjche ti tihuá'umua'aten hua'atéyujta'a. Jeíhua mú teite ráanamujri'i. Jé'ecan mú a'ij te'utaseíj. Ayee mú tí'ira'íhua'uraca'a tijín:

—¿A'uné ya'urí'ire amín niuucarijra'a? ¿Ti'ítáni mua'atzíire'ara'an pú'een a'íjna ti raateájtuaa amíjna jemi mi Jesús tej caí xi ja'anáj mé'e yá'unamujri'i?

³ Amí pu yeehui a'íin pú'een í yaujra'an í ti tí'isi'icheca. A'í pu náanajra'an ayén ántehuaa tijín María. A'í mú júutzimua'ame'en pú'een a'íime í Jacobo, ajta í José, ajta í Judás, ajta a'íjna í Simón. Majta seica í júutzimua'ame'en í mé 'uuca, a'íi mú yéchej ta jamuan. —Ayee mú tiú'íxaate'eca'a.

A'íj mú jín rá'achueere'ecaa me'íjna í Jesús. A'íj mú jín caí raxí'eve'eca'a.

⁴ Ajta, ayée pu Jesús tihua'utá'ixaa tijín:

—Naíimi'í mú rí'i tira'utaseíj temua'a naa í ti ti'ixa í niuucari ti Dios jemi me'ecan. Mí ajtá'i, í mej huacájme ruche, majta í mej i'ivaujsimua'ame'en, majta í mej jamuan é'eche, camu tén rí'i tira'utaseíj a'íime.

⁵ Ayee pu'u caí tiu'utári'iristareca'a ti a'íin Jesús tí'ití a'ij huáruuren í mej jín a'ij ra'utaseíj tíj ari tiú'uruu pua'amecié. Ayee pu'u huaríj; hua'ajtamuarí'exi seica í teite. Tí'ij i xaa tihuá'uhuaa. ⁶ A'íj pu'i jín a'ij tira'utaseíj í tzajta'an mej caí rá'atzaahuate'eca'a. Tí'ij jí á'uraa í Jesús. A'uu pu á'uye'ícaa a'ímuá a'u ti a'uchájta'ajmee. Ajta tihuá'amua'atejca'a.

Jesús pu tihua'uta'aíj a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej nu'u ti huaú'ixaate'e í teite

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Tí'ij jí Jesús pu hua'utajé a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj pu'i hua'aré'e'ítixi hua'apuacajmé'en. Ajta tihua'u'íjca a'íjna jime'e mej mí hua'utamuarite'en í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. ⁸ Ajta ayén tihua'u'íjca mej caí tí'ití antiá'a í mej jín huateújvairé'en í juye jetze. A'í mu'u nu'u a'achueeni tí'ití itzjí í mej jín raújca'aníhua'a. Capu nu'u a'ij tí'iri'iri mej tí'ití antiá'a ca'aní na'ari tí'ití ínie'e nusu tumin. ⁹ Majta, ajtaújca'acaíte'axi'ín. Majta seexu'ijmé'en te'ucaujchéete'axi'ín seij ajta seij. Capu nu'u a'ij tí'iri'iri mej hua'apuacajmé'en te'entipíi í tiú'ujsiicu'u. ¹⁰ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a hui chí'ita xu'uteárute mé já'ahua'a chajta'a, a'úu xu hu-ateáturaasin tíj na'a a'achú sej á'ateere a'ájna chajta'a.

¹¹ Ajta ti pua'a mé já'ahua'a mecaí amuaatá'acare'en sej uteárute, na'ari ti pua'a mecaí ranamujracu í sej tihuá'a'ixaate'en, ayée xu huárini, sej

huirácine se'újna. Sera'atéca'atzixi'in í ruca'acai t'íj cáaxin í chuej. Ayee xu huárini mej mi ráamua'aree í teite tijín ma'uteájturaa í Dios jemi. Miché'e ráamua'aree mej auteájturaa í Dios jemi a'achú mej pua'amé mej caí á'amuanamuajracuca'a.

'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'íjna xicájra'a ti jetzen hua'uxíjte'en í Dios í mej jín auteájturaa í jemin, jeíhua pu puájtzi hua'utá'asin. Jaítze'e mú rajpuáitzi muá'aju'un a'ujna chajta'a mecaí í mej me'uun é'echejca'a a'ujna ti ayén teja'arájtehuaaca'a tijín Sodoma, ajta tijín Gomorra. —Ayee pu ti-hua'utá'ixaa.

¹² Mat'íj mi a'ucíj. Metihuá'ihua'ixaate'e í teite ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u seicíe tiú'umua'ati í ru tzajta'a. ¹³ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íí mú jeíhua hua'utamuari í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. Majta jeíhua tihua'avé'ehuaate'axi aceite jime'e huá'a mu'úutze'en í mej tí'icucui'i. Naíjmi'ica mú tiú'uhuaate.

Mat'íj raajé'ica me'íjna í Juan ti huá'amua'ihuacare'e

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ira'atéevi'i, mat'íj ráanamujri'i nain japua, tíj na'a a'uun mej a'uchéjme'ecaa í teite a'íj ti tiú'uruu í Jesús. Ajta a'íjna í tajtuhuan ti ve'ée, a'íí pu ajta ráamua'areeri'i. Ayee pu ántehuaaca'a í tajtuhuan tijín Heródes. Aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Heródes tijín:

—A'íjna í Juan teecan, í ti huá'amua'ihuacare'e, a'íí pu hui huatarúj. A'itáara a'u mej ye'avá'ana. A'íj pu jín raay'íiti ti ayén tiú'uruuren. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tajtuhuan.

¹⁵ Majta seica, miyen tijín:

—A'í pu a'íin pú'een í Elías í ti a'íjna jín tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

Majta seica miyen tijín:

—A'í pu a'íin pírici ja'atí ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu che'atá na'a tí'itéjvee í Dios jemi mat'íj í seica í mej mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a.

¹⁶ Mí ajta a'íin Heródes, tí'ij ráamua'areeri'i, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'í pu a'íin pú'een a'íjna teecan í Juan í nej raata'aíjtaca'a mej ru'ijveíjche í mu'úura'an. A'í pu hui huatarúj huá'a tzajta'a í mí'ichite. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Heródes.

¹⁷ Aru seíj pu pú'eene'e, 'íita'a ti ayén ántehuaaca'a tijín Herodías. A'í pu íra'ara'an pu'éene'e í Felipe. Ajta a'íin Felipe, a'íí pu juutzeájra'an pú'eene'e í tajtuhuan í Heródes. Tí'ij jí Heródes a'íin ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a, a'íin ti Felipe raatévi'itine'e. ¹⁸ Aj pu'i a'íin í Juan ayén tiraata'ixaa a'íjna í Heródes tijín:

—Capu a'íj tí'iri'iri pej ratévi'itine'en muá'ihuaara'a ti yá'uvi'itine'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan.

¹⁹ Tí'ij jí huataniú'ucaca'a a'íjna í 'íita'a. A'íj pu jín a'íin Heródes, raata'aíjtaca'a mej ra'anján a'íjna í Juan. Majta ra'amua'ajicicé alaambre jime'e a'u ti aiteánami'ihuaca'a. Jé'ecan pu rájcha'íire'eca'a a'íjna í 'íita'a. A'íj pu jín rajé'icatami'ica'a.

²⁰ Mí ajtá'i a'íin í Heródes, a'íí pu ráamua'areeraca'a ti r'íi tí'itevistaca'a a'íjna í Juan, ajta ti ayén rijca a'íj ti tí'ijxe'eve'eca'a í Dios. Ajta a'íí pu tí'imua'ajca a'íjna jemi í Juan. Aúche'e pu ra'aránajcheca'a a'íjna í Heródes ti ráanamua a'íj ti tiu'uxájtaca'a a'íjna í Juan. Capu a'íj í'irini ti caí temua'a tiyáú'itiecaca'a a'íj ti tí'ixajtaca'a. A'íj pu jín Heródes caí raatá'acare'e a'íjna í 'íita'a ti raajé'ica.

²¹ Tí'ij a'ájna te'ará'a í xicáara'an ja'anáj ti me'ecan a'íjna í Heródes, aj pu xaa a'íin 'íita'a rá'amitíejte'eca'a a'íj ti ye'í huárini ti raajé'ica í Juan. Tí'ij

jí Heródes, a'íjna ti tí'iyesten ti te'ará'a í xicáara'an ja'anáj ti me'ecan, jeíhua pu teite huatá'inee, xantaaru'u, matíj mena'a huá'a capitanme, majta mej títeté'u'upu'u me'íjna jime'e mej tihuá'aijte'e í teite, majta í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Galilea, í mej jeíhua ruxe'eve'e.

²² Aj pu'i yaujra'an a'íjna í Herodías, a'í pu a'uteájrupi u chil'ita a'u mej tejanú'ucua'aca'a. A'íjna í yaujra'an, 'íita'a pu pírici. Aj pu'i a'ín tiu'uténei rusej huá'a vejli'ipua. Temua'a pu jeíhua tira'aránajcheca'a a'íjna í Heródes í ti tiu'uténei, majta a'ímej í mej jamuan tí'icua'acaa. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í tajtuhuan tijín:

—Naatáhuaviiri'i tí'itíj pej a'ij tí'ixe'eve'e. Nemuaatá'asin.

²³ Jeíhua pu te'ataújratziiri'i rusej ti ayén tiraatá'an tí'itíj ti raatáhuaviira. Capu nu'u a'ij rini ti pua'a raatáhuavii já'ita'a a'u ti tihuajé'aijte'e. ²⁴ Aj pu'i á'uraa a'íjna í 'íita'a. Tí'ij í ayén tíya'uta'íhua'uri'i a'íjna í runáana tijín:

—¿Tí'itájni neraatáhuavii í tajtuhuan? —Yee pu tiraata'íhua'uri'i.

Aj pu í ayén tiu'utaniú a'íjna í náanajra'an tijín:

—Huatáhuaviiri'i hui í mu'úura'an a'íjna í Juan ti huá'amuai'ihuaca.

²⁵ Aj pu í ajtahua'a ca'anacan uteájrupi a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í tajtuhuan ti ve'ée. Aj pu í ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'ijxe'eve'e pej naata'íite'en tuxa'a jetze í mu'úura'an í Juan ti huá'amuai'ihuaca tej ti ramua'areere tijín pu'uri huamíi. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í yaujra'an í Herodías.

²⁶ Temua'a pu a'ij pua'a tiraatá'a a'íjna í tajtuhuan ti rusej ayén te'ataújratziiri'i ti ayén nu'u huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna í 'íita'a í yaujra'an í Herodías. Majta a'íme ti huaú'inee, a'í mú majta ráanamujri'i tí'ij raatá'a í runiuuca. A'íj pu jín rutévi'ira'aca'a huá'a jemi a'íjna í tajtuhuan. A'íj pu jín, a'ín ra'ará'aste í runiuuca.

²⁷ Ajta á'iyen xantaaru'u huata'áiteca'a ti raajé'icatan, ajta nu'u á'iyen ye'ará'íite'en í mu'úura'an í Juan. ²⁸ Ajta á'uraa í xantaaru'u. Tí'ij jí a'uun a'ará'a áa ti aiteánami'ihuaca'a a'íjna í Juan. Aj pu'i ru'ijvejcheca'a í mu'úura'an í Juan. Tí'ij jí ya'ará'íite í tuxa'a jetze. Ajta a'ín í tajtuhuan, a'í pu raatá'íite a'íjna í yaujra'an í Herodías. Tí'ijtá'i a'ín raatá'íite í runáana.

²⁹ Majta me'ín í mej á'ujjhua'ane'e jamuan í Juan, matí'ij ráamua'areeri'i, aj mú mi a'uré'ene jemin Heródes, meya'utí a'íjna í mí'ichi. Matí'ij mí ra'avá'ana. Yee pu éeni'ici'en huamíi a'íjna í Juan.

Jesús pu tihua'umí í mej anxíj ví'ira'a ará'axca

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'í mú tiújsej a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Aj mú mi raatá'ixaa nain a'ij mej tí'itíj huáruu, nain a'ij mej ye'í tihua'umuá'ate. ³¹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Mú se'utáuruyi'i. Tiché'e huátase'upe'en mé já'ahua'a a'u ti caí tí'ití e'eré'eevee. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Aru jeíhua mú a'uré'enineica'a í teite a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Majta a'ucí'ica'a jemin mé mu'íití í teite. A'íj pu jín camu huatá'íipejca'a mej tiú'ucua'ani a'íme í mej jamuan á'ujjhua'ane'e. ³² Aj mú mi a'ucíj rujímua'a baarcu jetze. Matí'ij mí me'uun a'ará'a a'u ti caí é'e ja'ati. ³³ Majta me'ín í teite, a'í mú hua'aseíracaa matí'ij a'ucíj. Jeíhua mú raamuá'a í Jesus. A'íj mú jín ru'icán a'iré'eneajxi a'u ti na'a mej a'uchéjme. A'í mú mi amuacá a'ará'a a'u ti e'erá'astiiche'e a'íjna í Jesús, majta í mej jamuan á'ujjhua'ane'e.

³⁴ Ajta, tí'ij a'ín a'itamé'eca'a í baarcu jetze, jeíhua pu teite huaséjracaa. Tí'ij jí ii huataújxieemiste tí'ij hua'usej. Yee mú titeja'uvátzij cumu cáne'axi

ti caí ja'atí huá'a cujta'a huamé'ecaa. A'íj pu'i jín a'utéjche a'íjna í Jesús ti tihuá'umua'aten jeíhua. ³⁵ Tí'íj huateáchumua'areca'a, aj mú mi ave'eré'ene jemin í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Matí'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Pu'uri téchumua'ari. Ajta caí ja'atí ye'eche ayajna vejli'i. ³⁶ Teajta caí ti'itíj tícha'íi mej ráacua'ani mi teite. Patá'aj hua'uré'itixi'in, mej mi a'ucíjxi'in mé já'ahua'a chajta'a, a'u mej a'uchéjme teite mej mi pan huánanan.

³⁷ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús, tijín:

—Mú'een xu tihuá'amin rujímua'a sena'a.

Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni r'írí tej á'uju'un tej pan a'uvé'enanán tej ti tihua'umín? Tí pua'a tiyen tí'ituaave'e a'achú ti caj ja'atí tí'ijmua'itici ti pua'a tiu'umuári'en a'achú cumu hua'apua ciento xica jime'e, capu ajta ti'ici'ipée a'ame í tumin tej ti tiyen huárini.

³⁸ Aj pu'i a'ín í Jesús, ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, xaaré'ixi'ere'e a'achúni caj mé tirájcha'íi í pan.

Matí'íj mi ráamua'areeri'i. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—A'i pu'u caj tí'ixuaavi. Anxívi í pan. Majta hua'ité, caj mú tí'itehua'apua. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁹ Tí'íj jí hua'uta'aijtaca'a mej a'ujrá'ase áa ti á'utu'upi mé mu'ití mé'e.

⁴⁰ Aj mú mi a'ujrá'aseca'a, seica anxíte mé arástiméj, majta seica hua'apuate japuan tamuáamuata'a mú arástiméj. ⁴¹ Aj pu'i a'ín í Jesús, ra'ancuré'e'í'ipi'í í pan, ajta a'ímej í hua'ité. Tí'íjta'i ra'antítaaraxi í pan, aj mú mi hua'uré'e'í'ipi'íte í teite. Majta í hua'ité, a'íi mú huatámu'iireca'a. Aj pu'i hua'utá'í'ipi'í a'íjna í Jesús í mej jamuan á'ujuhua'ane'e mej mi hua'uré'e'í'ipi'íte'en í teite.

⁴² Naíjmi'i mú tiú'ucuaa í teite. Temua'a mú jeíhua titéju'uxai. ⁴³ Ajta jeíhua pu avá'aturaa í pan, majta í hua'ité. Tamuáamuata'a japuan hua'apua mú te'evé'ejiste ti'ití sicíri jetze a'íjna jime'e í ti avá'aturaa. ⁴⁴ Majta me'ín í mej tiú'ucuaa í teteca, ayée mú ará'axcaa a'achú cumu anxíj vi'ira'a.

Jesús pu á e'iré'ene í jaj japua (Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Tí'íj jí Jesús pu hua'uta'aíj mej atéciine í baarcu jetze mej antáciine utavén pújme'en, mej nu'u amuáatée e'ará'asti a'ájna Betsaída. Mí ajta a'ín Jesús, a'íi pu a'uun a'uteájturaa tí'íj hua'aré'e'itixi'in í teite. ⁴⁶ Tí'íj hua'uré'itixi, aj pu'i á'uraa a'íjna í Jesús. Tí'íj jí a'uun a'ará'a a'u ti á'ujíime tí'íj raatéjhuauni í Dios jemi. ⁴⁷ Tí'íj huateática'areca'a, áa mú meri a'uju'ucuaa já'ita'a í jaj japua, jetzen mua'araaté'ee í baarcu. Ajta a'ín í Jesús, a'íi pu rusej a'utácatii jirí jetze. ⁴⁸ Tí'íj jí raasej ti huá'amuari'eriste'eca'a mej antáciine jaj japua a'iné á pu e'evé'eecaca'a. Tí'íj tapuá'arijme'eca, a'íi pu á e'iré'ene a'ájna vejli'i mej huajú'ucua baarcu jetze. A'í pu huamé'ecaa í jaj japua. Pu'uri hua'antinájchijme'e. ⁴⁹⁻⁵⁰ Majta me'ín, matí'íj raasej, metiu'utátziin. Muaajíjhuaca'a naíjmi'i a'iné naíjmi'i mú raasej ti huamé'ecaa í jaj japua. Ayee mú tiu'umuá'aj tijín: “Chéjcan pu pú'een.”

Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Xaateújca'ane í ru tzajta'a. Caxu tí'itziine'e. Nee nu ne'ín pírici í Jesús.

⁵¹ Aj pu'i ateájraa í baarcu jetze a'u mej a'aráte'eca'a. Tí'íj jí hu-ateápua'areca'a ti huá'eecaca'a. Aj mú mi a'ij te'utasej. Tí'íj jí utéevatzí í huá'a tzajta'a í mej tí'imua'ajca. ⁵² Jé'ecan mú tí'imua'ajca a'iné camu yaú'itiée muá'araa a'ij ti éen jín raayí'ti ti a'ín raatámu'iiren í pan, a'iné rujímua'a mua'anteújnaamua í ru tzajta'a.

*Jesús pu tihua'uhuaa a'imej í mej tí'icucui'icaa a'ujna u Genesaret
(Mt. 14:34-36)*

⁵³ Matí'ij mi antacíj jaj japua. A'uu mú mi a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjn Genesaret. Aa ti e'eve'e'ástime í jaj, áa mú ra'ijtápe í baarcu. ⁵⁴ Jíme'en mu'u aitacíj í baarcu jetze, á'iyen mú raamuá'a a'ájna í Jesús í teite. ⁵⁵ A'íj mú mi jín ca'anacan meruaachijmé'e, á mé ve'eré'ene í jemin. Matí'ij mi autéjhuii mej huá'ajseire'en utaatzi japua í mej tí'icucui'i a'ájna a'u mej yé'emua'areereca'a ti a'utéveeca'a a'ájna í Jesús. ⁵⁶ Ajta a'u ti na'a ti a'uré'enineica'a raanchu tzajta'a ti huachá'ajme na'ari ti chajta'a ti vivéjme, a'u ti na'a ne'u, mehua'urá'atzajye'icaa caaye jetze. Aj mú mi rájhuaviiri'i a'ájna ti hua'utá'an mej ra'ajtamuarí'en cixure'ara'an jetze, a'ájna jetze ti uvíjpi'i í síicu'ure'ara'an tí'ij a'achú mej pua'amé ra'ajtamuarí'en, mej mi huarún. Ayee pu'u xaa ne'u tiú'uruu a'ájna u Genesaret.

7

*A'ájna í ti 'uráchueemuara'a í teáata'a í ru tzajta'a
(Mt. 15:1-20)*

¹⁻² Matí'ij mi me'ín í fariseo, jamuan majta seica í mej té'eyu'uxaca teyujta'a mej mi me'ájna huaruitiejte'en a'ij mej ye'í ríj muá'aye'i, a'úu mú e'eráaci u Jerusalén, majta me'uun a'ará'a a'utí a'utéveeca'a í Jesús mej mi rájjaahuate. Matí'ij mi hua'useíj a'imej í mej Jesús jamuan á'ujjhuua'ane'e mej caí amuaújmuaijte'axi mej tiú'ucuaa a'ij mej tí'ijr'í'irejca'a í mej Israel jetze ajtéme'ecan. ³⁻⁴ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecan, í mej majta miyen ánte'aruaa tíjn fariseo, a'íi mú rá'atzaahuate'e í ruvaújsimua'a teecan tí'iy'e'ira. Ayee mú che'atá mena'a rijca naíjmi'i í mej Israel jetze ajtéme'ecan.

Capu tí'iseicaj na'a í tihua'aye'ira í mej jín amuaújmuaijte'axi'ín. Tí pua'a ja'atí tiú'ucua'ani, amucaí pu nu'u ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí jeíhua amuaújmuaijte'en, na'ari caí, ayée mu'u tí'ixaxa'a tíjn xána'avisi'i pu seijre'e a'ájna í ja'atí í taye'irá jemi. Ajta, ti pua'a ja'atí teja'uvé'enanán a'ujna a'u mej tejá'atua a'íi pu caí tí'icua'ani ti pua'a caí amucaí amuaújmuaijte'en.

Ajta ti'imuíi ti ayén jín te'avá'ujmua'aree í ruvaújsimua'a teeca tihua'aye'ira. Ayee mú rijca: metí'ija'usica í vaasu í mej jín ye'eca. A'íj mú majta tí'ija'usica í tí'ití xa'ari, majta í casueela. ⁵ Matí'ij mi me'ín fariseo, majta a'íime í mej té'eyu'uxaca teyujta'a, a'íi mú miyen tiraata'íhua'uri'i me'ájna í Jesús tíjn:

—¿A'iné 'éen jín mecaí rá'aste í tavaújsimua'a teeca tí'iy'e'ira í mej ajamuan á'ujjhuua'an? Ayee mu'u ríci mej xána'avisi'i tí'icua'a í rumuájca'a jime'e.
—Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í fariseo.

⁶ Tí'ij jí ayén tiu'utaniú a'ájna í Jesús tíjn:

—Temua'a pu tejámuaavíjte'e í ti ayén ajmí'i tira'uyú'uxaca'a a'ájna í Isaías teecan, a'ájna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'í pu ra'uyú'uxaca'a temua'a a'ij sej 'een mi sej caí huataújci'ípuáacan jín tihua'ajte'e í teite sino ayée xu tiú'ujseijrata í teite jemi sej nain jín rá'astijre'e. Ayee pu ra'uyú'uxaca'a a'ájna tíjn:

Rí'i mú tineeteátu'araca
ti pua'a metí'ixajta ineetzi jime'e.

Mí ajtá'i, mu'uri ajtacíj ineetzi jemi
rumua'atzíira'a jime'e.

⁷ Capu tí'itíj vaire'e
ti pua'a metiu'uteánajche ineetzi jemi.
Ayee mú tí'ihua'amua'atehua tíjn:

“Dios pu raateájtuaa i taye'irá itejmi jemi.”

Mí ajtá'i caí, capu,

rujímua'a mena'a mú rájteu í ru tzajta'a.

Yee pu hui ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan.

⁸ 'Ayeexu'u ríci. Mú'een sej seri ya'uhua'axi a'ij ti ajmí'i tiu'uta'aíjtaca'a í Dios, sej si siyen huárini a'ij mej tí'ijxe'leve'e í teite. A'í pu amua'aráanajche í tihua'aye'ira, ti ayén tiú'ujxe'leve'e ti xa'ari tiu'ujá'usin na'ari ti tiu'ujá'usin í vaasu í sej jín ye'eca. Jeíhua pu ajta tiú'ujxe'leve'e ti ayén tí'een. Ayeexu pu ne'u.

⁹ 'Temua'a xu seri ya'uhua'axi a'ij ti tiu'uta'aíjtaca'a í Dios, setá'aj ra'ará'asten í hua'aye'ira í teite. ¹⁰ Ayeexu pu tí'een, a'iné ayej tiraataxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, tíjín: “Patá'aj rá'atzaahuat'e a'atáàta, ajta a'anáàna.” Ajta ayén tíjín: “Setá'aj raajé'ica a'íjna í ja'ati ti a'ij pua'a tí'ixaxa'a í rutáàta jemi na'ari í runáàna jemi.”

¹¹ 'Mí seajta mú'een, ayéexu tiratá'aca ti ja'ati ayén tihua'utá'ixaate'en í ruvaújsimua'a í runiuuca jime'e tíjín Corbán. (Ayeexu pu huataújmua'a a'íjna í niuucari tíjín muai'ivéjri pu píríci.) Ajta ayén tíjín: “Naíjmi'i, a'achú nej caj tí'ijcha'í, a'íj nu neri raatámuai'ivejte í Dios. A'íj nu jín necaí ché'e tí'ijcha'í í nej jín amuaatévaire'en.” ¹² Tí'ij pua'a hui ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en tíjín: “Corbán”, ca xu ché'e raatá'acare'en ti a'ín hua'utévaire'en í ruvaújsimua'a. ¹³ A'íj xu jín, siyen á tirúurieeni í ti jín tiu'uta'aíjtaca'a í Dios a'íjna jime'e í á'amuaye'ira sej seica huatátu'ire'en. Jeíhua xu siyen tí'ijri'ire. —Ayeexu pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁴ Tí'ij jí ajtahua'a hua'utajé í teite. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa. Tíjín:

—Mú'een xu ráanamua naíjmi'i, sej si yaú'itíeé xá'ara'ani: ¹⁵ Tí'ití ti a'ij í ti tí'icua'irí'i, ti pua'a ja'atí ráacua'ani, capu a'atzu raxana'ave'e. Capu raxana'ave'e a'iné mé pua'acíe pu me'ecan. Mí ajta í ti tzajta'an me'ecan, a'íj pu xaa raxana'ave'e. ¹⁶ Mú'een xu rarí'irejve, rí'í xu tiráanamua.

¹⁷ Tí'ij caí ché'e mé'e a'atíjca'a, aj pu i a'ín a'uteájrupi u chí'lita. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'urí'i a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari ti jime'en a'íjna ti nu'u raxana'ave'e í ja'ati. ¹⁸⁻¹⁹ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni tzaa secaí seajta yaú'itíeé xa'araa? ¿Ni tzaa secaí yaú'itie se'íjna? Tí'ij pua'a ja'atí tí'ití huácu'a'ani ti tí'icua'irí'i, a'íjna ti ráacua'ani, mé pua'acíe pu é'eme'ecan. Aj pu i ucáruti í jucáara'an jetze. Ajta á'iyen huiráame í chuitíreáara'an jetze. A'íj pu jín caí raxana'ave'e a'iné capu rájrupi í tzajta'an, í xiéjniu'ucare'ara'an jetze. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Ajta ayén tihua'utá'ixaa ti i'í rí'en naíjmi'i tíj na'a ti tí'icua'irí'i. ²⁰ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íjna ti tzajta'an airánineí, amí pu xaa raxana'ave'e í teví. ²¹ A'uu pu huiráaye'i í tzajta'an í teví naíjmi'i í mua'atzíira'a ti a'ij pua'a e'en, ti ajta ca'aníjra'a ratá'aca í teví tí'ij a'ij pua'a tiú'umua'ati, tí'ij tiú'ujxana'acira'aten seij jamuan ti caí ratévi'itin, na'ari 'íita'a ayén huáujxana'acira'aten seij jamuan ti caí cína'ara'an pú'een.

A'uu pu hui tzajta'an ajta huiráaye'i í mua'atzíira'a ti ca'aníjra'a ratá'aca í teví ti tiu'unáhua'an na'ari ti tiu'ujé'ica na'ari ti ché'e na'a tiú'uxana'acira'aten huá'a jamuan í tí'irí.

²²⁻²³ 'Ajta a'úu pu huiráaye'i í tzajta'an a'íjna ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'ati ti ayén tí'ití tí'ijmuaire'e í ti tí'ijcha'í í seij na'arí ti ja'ati a'ij pua'a ríjca, nusu ti seij huácu'anamuan. Ayeexu pu che'atá na'a een ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tiú'ujepe'leve'en, na'ari ti pua'a ja'atí seij ánhueere'en, nusu ti pua'a ja'atí a'ij pua'a tiu'utájeeve, na'ari á'ujtzaahuat'e, ca'ín a'ín ayén ríci í ti caí xí'epi'in. Naíjmi'i tíj na'a ti ayén een, a'úu pu huiráaye'i í tzajta'an í teví. Ayeexu nu hui

tejá'amua'ixaate'e, a'íi pu xaa a'íin pú'een í ti ru'uráchueemuare'e í tevi í ru tzajta'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

*'Fita'a ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ti ajta rá'antzaahua í Jesús
(Mt. 15:21-28)*

²⁴ Aj pu i Jesús á'uraa a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Tiro, amájna vejli'i u Sidón. A pu já'ahua'a chi'ita a'uteájrupi, a'iné capu raxí'eve'eca'a ti ja'ati ráamua'aree ti a'uun a'utéveeca'a. Mí'ajta'í caí, capu huatári'iristareca'a ti huateuravajtaá. ²⁵⁻²⁶ Capu xaa ne'u, a'iné seij pu ca'anacan ráamua'areeri'i. 'Fita'a pu pu'eene'e a'íjna ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Seij pu tévira'a pu'eene'e. Ayee mú hua'atamuá'amua tijín Sirofenicia, í mej nu'u chiicate pú'een.

Ajta a'íin í 'fita'a, a'íi pu tiyájca'a, íitacan ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'e. Aj pu i e'iré'ene a'íjna í náanajra'an. Títunutaca'a a'ájna vejli'i a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Aj pu i ayén tiráhuaviiri'i ti ru'irámuarite'en í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'e í yaujra'an. ²⁷ Aj pu i ayén seij niuucari jín tiraata'ixaa a'íjna í Jesús, ayén tijín:

—Miche'e amucaí tiú'ucua'ani mi tí'iríi. Capu ayén tiraavíjite'e ti hua'a'í'ipui'i í pan tí'ij chiicate huata'í'ipi'ite'en.

²⁸ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í 'fita'a tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, nevástara'a. Aru casi'i, ti pua'a me'ín tí'iríi ra'acáhua'anan ti te'ení í pan í meesa japua, ¿ni qui mecaí racua'ani í chiicate í mej meesa jete e'irá'uu? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í 'fita'a.

²⁹ Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Ayej xaa ne'u tiraavíjite'e patíj peri tiraataxájtaca'a. Patá'aj á'ura'ani. Pu'uri huirájraa í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a muá'ayauj.

³⁰ Aj pu i á'uraa a'íjna í 'fita'a. Tí'ij jí a'ará'a í ruche. Tí'ij a'íin raasej a'íjna í ruyauj, ti án a'ujcá'a utaatzi japua. Aj pu i a'íin 'fita'a ráamua'areeri'i ti ari huirájraa í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a.

Jesús pu seij tiú'uhuaa ti caí huiteájnamua, ti ajta caí té'anri'ire

³¹ Ajtahua'a pu huirájraa a'íjna í Jesús a'ájna já'ahua'a Tiro. Aj pu i u a'uré'ene a'ájna já'ahua'a Sidón. A'u pu já'ita'a a'atanéj a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Tamuáamuata'a ti Chájta'ajme. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'ájna jaj ti jéjmuaa, í mej miyen ratamuá'amua tijín Galilea. ³² Aj mú mi seij a'arájti ti tí'icui'i. Capu huiteájnamua a'íjna í ja'ati. Ajta capu té'anri'ire. Aj mú mi ráhuaviiri'i a'íjna í Jesús, ti ra'ajtamuari'en í ti tí'icui'i tí'ij tiráhuaate'en. ³³ Aj pu i a'atzu a'ímuá ra'iráavi'iti a'ájna teite tzajta'a. Tí'ij jí a'íin Jesús, í ruxité urújite'axi'i í naxaita'a í ti tí'icui'i. Tí'ij jí ajta a'íin á chuaata'a á é'ejtitzte. Aj pu'i ra'antiméjri'i neanureáara'an jetze a'íjna jime'e í ru'íjci'e. ³⁴ Tí'ij jí júte'e á'ujneereca'a. Ajta ucayátiraa. Aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a í runiuuca jime'e tijín:

—¡Efata! —Yee pu tiu'utaxájtaca'a. (A'ijna i niuucari, ayee pu huataújmua'a tijín: “Te'antácuuna.” Ayee pu huataújmua'a a'íjna tijín: “Efata.”)

³⁵ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús, aj pu i a'íin huarúj í ti tí'icui'ica'a. Pu'uri xaa a'ájna huitenamua'ara'a já'araa. Ajta, ari té'anri'irejca'a. Capu ché'e cá'achira'aca'a í neanureáara'an. ³⁶ Ajta Jesús raatá'ijmíjri'i ti caí ja'atí huatá'ixaate'en.

Mí majta, camu miyen huarúj. A'achú ti caj ayén tíhua'uta'aíte'enche'e, ayee mú che'atá caj tíhua'uta'ixáate'enche'e í seica. ³⁷ Mat'íj mi temua'a a'ij te'utasej í teite. Miyen tijín:

—Rí'i pu tíjiri'ire a'íjna í Jesús nain jime'e. A'í pu hui raayí'ti ti ti-huá'uhuaate'en mej mi huitenamua'ara'a muá'ara'ani, ajta mej mi te'anri'irée muá'ara'ani í mej caí té'anri'iréjme. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

8

Jesús pu tihua'umí a'íime í mej muá'acua vi'ira ará'axcaa
(Mt. 15:32-39)

¹ Tí'ij á'aja'a a'uun a'utéveeca'a a'ujna Galilea í Jesús, jeíhua mú teite tiújseij. Camu ti'itíj tícha'íica'a mej ráacua'ani. Tí'ij jí a'ín Jesús hua'utajé a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e.

² Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Neánxieemiste'e amíime jemi mi teite, a'iné pu'uri huaíca xíca teuumé mej á'ujuhua'an nee jamuan. Camu majta ti'itíj tícha'íi í mej ráacua'ani.

³ Seica mú imuá curé'ecijxi. A'íj pu jín ti pua'a nehua'uré'itixi'ín í ruche mecaí xí tiu'ucuá'an, camu te'utáviicua'ira í juye japua.

⁴ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i, tíjín:

—¿A'iné tí'iri'iri pej tihua'umín ayajna a'u ti caí ja'atí é'eche? —Ayee mú tiraata'íhua'uri'i.

⁵ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'achúni pua'améca xa'í'ipi'isin í pan?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Arahua'apuáca. —Yee mú tiraata'ixaa a'íime.

⁶ Aj pu i raata'aíjtaca'a mej a'ujrá'asen í teite á chuaata'a. Tí'ij jí raati'í'ipi'í í pan júte'e a'íjna í Jesús. Aj pu i rí'i tiraatá'a í Dios jemi, ajta ra'antítaaraxi. A'íj pu i hua'uré'e'í'ipi'ite í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Majta me'ín, a'íime mú hua'uré'e'í'ipi'ite í teite. ⁷ Majta mú, seica huájcha'íica'a í hua'ité. Ajta pu raatáhuau í Dios jemi. Tí'ij jí hua'uta'aíj mej hua'uré'ata'are'en. ⁸ Naíjmi'i mú tiú'ucuaa. Majta temua'a titéju'uxai. Ajta avá'aturaa í pan ti ra'antítaaraxi. Sicíri mú jetze ra'avé'ejiste'axi a'íjna ti avá'aturaa. Aráhua'apua sicí pu te'ará'a. ⁹ Majta me'ín í teite í mej tiú'ucuaa, maaará'aseca'a cumu muá'acua vi'ira'a.

Aj pu i a'ín Jesús hua'aré'e'itixi í teite. ¹⁰ Tí'ij jí ateájraa baarcu jetze, majta í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Matí'ij mi a'ucíj. A'uu mú a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Dalmanuta.

A'í í fariseo mej tirájhua'viiri'i ti a'ín Jesús tihua'utaseíjrate'en í mej jín a'ij te'utaseíjra

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Matí'ij mi fariseo á e'iré'ene, majta á'iyen autéjhuii mej tí'ira'íhua'un me'íjna í Jesús. Meraatatése mej ca'aníjra'a raatá'an ti ij a'ín auté'itzen. Meraatáhuaviiri'i ti hua'utaseíjrate'en í mej jín a'ij te'utaseíj mej nu'u mi jín ráamua'aree a'íjna ti jetzen araújca'ane a'íjna í Jesús, ti pua'a a'uun pa'uvé'emej a'íjna jemi ti júte'e é'eseijre'e ti ij ayén huárini. ¹² Aj pu i a'ín caí ché'e a'ij te'anri'irée já'araa. Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—¿A'iné een jín ménehuavii a'íimej teitejra'a nej ti'ití hua'utaseíjrate'en í mej jín ráamua'aree a'u ti é'eme'ecan í nej jín tí'imijhuaca?

Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayee nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e mú'ejmi, canu ti'itíj amuaataseíjrate'esin.

¹³ Aj pu i huajauhuá'axi í teite. Tí'ij jí ajtahua'a ateájraa í baarcu jetze. Aj mú mi a'ucíj utavén pújme'en pújme'en.

Jíme'en hua'aniuuca í fariseo í mej jín huá'acuanamua í teite
(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Majta me'ín í mej á'ujujhua'ane'e jamuan í Jesús, a'íi mú ya'uhuá'axi mej ya'ara'í'ipín í pan mej ráacua'ani. Seij mu'u caj tiu'í'isime'e a'íjna í baarcu jetze. ¹⁵ Aj pu í ayén tíhua'uta'aíj tíjín:

—Xaanamuajri'i mú'een. Rí'í xu'u se'íjna jíme'e í fariseo mej rajnájchi í pan jetze tí'ij huacú'usta, seajta se'íjna jíme'e mej majta rajnájchi í mej Heródes jamuan á'ujujhua'ane'e.

¹⁶ Mat'í'ij mi autéjhuii mej ti'itiúrixaate'en í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Miyen tíjín:

—Yee pu a'íjna jín tiu'utaxájtaca'a a'iné catu pan tícha'íi.

¹⁷ Aj pu í ráamua'areeri'i a'íj mej ye'í tí'ixajtaca'a. Tí'í'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné een jín siyen tí'ixa yee se'caí pan tícha'íi? ¿Ni tzaa se'caí xi ya'ú'itiée, ca'ín se'caí xi tíhuáuritíejte? ¿Ni caí tí'ití a'amua jetze tásiseiri? ¹⁸ ¿Ni tzaa se'caí tí'iseij, ca'ín se'caí tí'inamua? ¿Ni se'caí ramua'aree? ¹⁹ ¿A'achúni pua'an sicíri avá'aturaa í pan ti te'avá'aturaa netí'ij hua'uré'e'í'ipi'í í mej anxíj ví'ira'a ará'axcaa í teite a'íjna jíme'e ti anxívi ará'axcaa í pan? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Tamuáamuata'a japuan hua'apua pu avá'aturaa.

²⁰ Aj pu í a'íin Jesús, ayén ajtahua'a tíhua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—Ajta ¿a'achúni pua'an sicíri sété'eve'ejíste'axi se'íjna mé tí'ive'aa ta'aráhua'apua ti ará'axcaa netí'ij tíhua'umí í mej muáacua ví'ira'a ará'axcaa?

Aj mú mi miyen titeetaniú tíjín:

—Arahua'apua sicíri.

²¹ Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—¿Ni tzaa se'caí xi ya'ú'itiée, mú'een?

Jesús pu tiráahuaa seij ti arácuunica'a a'ujna u Betsáida

²² Mat'í'ijta mi me'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Betsáida. Mat'í'ij mi seij je'iré'eneijte ti arácuunica'a. Aj mú mi rájhuaviiri'i a'íjna í Jesús ti ra'ajtamuarí'en. ²³ Tí'í'ij jí a'íin Jesús rajví'i muájca'are'ara'an jetze a'íjna í ti arácun. Ya'uví'ití á pua'acíe ímuá a'ujna a'u ti é'echajta'a. A'í pu ru'íjci'e ra'arámeijraxi á jí'iseáara'an jetze. Ajta ra'avé'emuariej. Tí'í'ij jí raata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni hui peri mé úunee?

²⁴ Aj pu í a'íin í ta'arácun, antanéereje'ícaa, ayén tíjín:

—Ahuii, teteca nu seij. Ci xíee cíyey mena'a pú'een mej mú á'ujujhua'an. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ti arácun.

²⁵ Ajta a'íin Jesús, ajtahua'a pu ra'aráamuarié á jí'iseáara'an jetze í ta'arácun. Ajtahua'a pu rí'í meteúuneereca'a. Pu'uri xaa a'ájna ícu huarúj. Naíjmi'i pu tí'iseíjraca'a temua'a naa. ²⁶ Aj pu í a'íin Jesús raata'íteca'a a'íjna ti arácuunica'a ti nu'u á'ura'ani í ruche. Ajta ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Pecaj uteáru'ípiche'en u chajta'a. Ni pecáj pajta ja'atí'ixaate'e a'íjna jíme'e a'íj nej tímuáahuaa.

Pedro pu raataxájtaca'a ti nu'u Jesús a'íin pú'een í ti Dios án ya'ujyeíjtza í ipuari japua

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Tí'í'ij ayén tíuju'uríj, aj pu'í Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'úu mú a'ará'a a'u ti a'uchájta'ajmee, a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín

Cesarea de Filipino. Juye jetze mú aujú'ucaa. Tí'ij i ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tíjín:

—¿A'iquí metí'ixa í teite yee a'atani nej píríci inee?

²⁸ Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Seica mú miyen tí'ixa tíjín mú'ee pej pe'ín píríci a'íjna í Juan tí huá'amua'íhuaca'a, majta seica miyen tíjín pej a'ín píríci í Elías. Majta seica, miyen tí'ixa tíjín pej nu'u a'ín píríci seij í tí tí'téjvee í Dios jemi. —Yee mú tiraata'ixaa.

²⁹ Tí'ijta'í a'ín ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—Ari mú'een, ¿a'iné tejamuá'amitíejte'e a'atani nej pú'een inee?

Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro, tíjín:

—Mú'ee pej a'ín píríci a'íjna í mej miyen ratamuá'amua tíjín í Cirístu'u, í tí Dios án ya'ujyeíjtza í ipuari japua. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

Jesús pu raataxájtaca'a tí nu'u huámi'ini

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³⁰ Aj pu i a'ín hua'utá'ijmíjri'i mej caí ja'atí íxaate'e. ³¹ Tí'ij jí a'utéjche tí tihuá'umua'aten. Ayee pu tihua'utá'ixaa tí a'ín rusej, í tí ajta teáata'a jetze airáne, a'í pu nu'u jeíhua rajpuaíjtzi a'ame. Ajta tí nu'u ayén ruxe'eve'e a'ame mej caí raxí'eve'e muá'aju'un í mej Israel jetze ajtémecan, majta í mej ve'ecán jín títetateí u teyujta'a, majta a'íime í mej té'eyu'uxaca. Naíjmi'í mú nu'u caí raxí'eve'e muá'aju'un. Ajta ayén tihua'utá'ixaa mej nu'u raajé'icatan. Tí'ij nu'u huamí'ín, aj pu íjtá'í huatarújsin huaíca xicaj tzajta'a.

³² Temua'a pu tihua'utá'ixaa e'ehuauritíéecan jime'e.

Ajta a'ín í Pedro, a'í pu ra'iráavi'iti ayée. Aj pu'í tiraatixáate'ajraa tí nu'u caí ayén tí'itaú'a'acare'en. ³³ Mí ajta a'ín Jesús, a'í pu ruhuárita'a ca'acheecajraa. Hua'useírajraa a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Aj pu i a'ín í Pedro títé'axi. Ayen tíjín:

—Aricu. Ajtára'a ineetzi jemi, mi pej piyen tí'ixaxa'a tíj a'íjna í tiyaaru'u. Mú'ee pej caí piyen tí'imua'atze a'ij tí tí'ijxe'eve'e í Dios sino a'ij mej tí'ijxe'eve'e í teite.

³⁴ Tí'ij jí Jesús hua'utajé a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, ajta í teite. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e tí ne jamuan á'uche'ecane'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e tí caí ché'e ayén rijca a'ij tí rusej tí'ijxe'eve'e. Mí ajta, tí pua'a ja'atí á'uche'ecane'en ne jamuan, ayée pu tiú'ujxe'eve'e tí rajpuaíjtzi á'ara'ani ruxí'evi'ira'a jime'e. Ajta tí pua'a a'ín huámi'ini, capu a'ij í'irini.

³⁵ 'Ayee nu tejámuaatá'ixaate'esin. Tí pua'a ja'atí tiú'ujtesí'ire'e tí caí huámi'ini, a'íche'e pu mí'ini a'íjna í ja'atí. A'ij pu á'ujisin í ruxéjniu'uca tí auj ruuri. Mí ajta, tí pua'a ja'atí huámi'ini a'íjna jime'e tí á'uche'ecane'en neetzi jamuan, na'ari a'íjna jime'e í níuucare'ara'an í Dios, a'í pu ajtahua'a huatarújsin. Ajtahua'a pu rateuni í ruxéjniu'uca tí auj ruuri.

³⁶ 'Ajta, tí pua'a ja'atí tiu'umuá'itin naíjmi'í tíj na'a tí íiyen tí'iseijre'e chaanaca japua, ¿a'iquí tiraatéva'ire a'íjna tí raamuá'iti tí pua'a a'ín yá'urieeni í ruxéjniu'uca tí auj ruuri? Capu tí'tí a'ij tiraatéva'ire, ¿ni caí?

³⁷ ¿Ni caí a'ij tí'irí'iri tí huaújnanai í ruxéjniu'uca tí ari yá'urie a'íjna jime'e í tí tí'ijcha'íca'a? Capu a'atzu a'ij tí'irí'iri, ícu.

³⁸ 'Ayee nu neajta tejá'amua'ixaate'e. A'íjna i teitejra'a, jeíhua mú auteájturaa í Dios jemi. Ayee mú e'en í Dios jemi matíj a'íime í mej tiú'ujxana'acira'ate'íta'a jamuan.

'Tí pua'a setí'itevi'ira'a se'íjna jime'e mej ráamua'aree í teite sej ne jamuan á'ujuhua'an, na'ari mej ráamua'aree tí a'amuaráanajche i nenuuca, tí pua'a

siyen tí'itevi'ira'a huá'a jemi, aj nu neajta inee i nej neajta teáata'a jetze airáane, nee nu niyen che'atá nena'a tí'itevi'ira'a na'ame mú'ejmi jemi. Netí'itevi'ira'a nu na'ame mú'ejmi jemi a'íjna xicájra'a jetze netí'ij neajtahua'a yatanéjsin íiyen chaanaca japua. Ve'ecán nu jín ti'itevé'e na'ame jemin í Dios ti niyá'upua a'ájna netí'ij yatanéjsin huá'a jamuan í mej tí'ivaire'e ta japua í Dios jemi.

9

Tí'ij Jesús seicié huataújsejrataca'a huá'a jemi í mej huaíca
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

¹ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Seica í mej yé huaté'uu ayajna, a'í mú caí xi cui'ini a'ajta mena'a caí amuacá raasej tí'ij yatanéjsin í Dios tí'ij tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua a'íjna jime'e í rumuári'eri'ire'ara'an.

² Teuumé'eca a'achú cumu arájsevi xica, aj pu'i a'ín Jesús án a'ujnéj jirí japua. A'ímej pu a'uví'ití a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta í seíj, a'íjna í Juan.

Ajta á'iyen seicié huaújruu a'íjna í Jesús, á mú a'unéjne'ericá'a. ³ Tatzari pu jín seijre'eca'a a'íjna. Temua'a pu tiu'utécuainareca'a í cíxure'ara'an. Yee pu éene'e seijre'eca'a tíj seeri. Íiyen chaanaca japua capu má'a ja'atí ti raayí'ití ti cíxuri tiu'ujá'usin tí'ij ayén ti'icuaínavi'i á'ara'ani.

⁴ Majta a'ímej huasej a'íjna í Elías ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, majta me'íjna í Moisés teecan. A'í mú tí'ixajtaca'a me'íjna jamuan í Jesús.

⁵ Aj pu i a'ín Pedro, ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús. Ayen tijín:

—Maeestru, xí'epi'in pu naa tej yé huaté'uu tiyajna. Tiché'e huaícaca huátaahuaa inaamua. Seíj ti mú'eetzi huáci'ití, ajta seij a'íjna í Moisés, ajta seíj a'íjna í Elías. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

⁶ A'íné a'íime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e í Jesús metiu'utátziin huápi'i. Ajta a'ín Pedro, capu a'ij rá'amitíejte'eca'a a'ij ti ye'í tiu'utaxáj. ⁷ Tí'ij jí jaitiri e'ecávi'irixi huá'a japua. Huá'a tzajta'a pu rájrupi. Aj mú mi ráanamujri'i ti ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a, tijín:

—A'í pu Niyauj pírici í nej rachú'eve'e. Xáanamujri'i se'íjna. —Ayee pu tiu'utánamujre.

⁸ Matí'ij huanéereajraa nain japua, capu ché'e é'e a'atíjca'a. A'í pu'u a'utéveeca'a huá'a jamuan a'íjna í Jesús. Aj mú mi a'ucíj.

⁹ Matí'ij e'licáju'ucaa, a'í pu tihua'u'íjca a'íjna jime'e mej caí ja'atí ixaate'e a'ij mej tiu'uséj, a'íné seica mú nu'u raajé'icatan a'íjna ti ajta teáata'a jetze ajtéme'ecan. Tí'ij nu'u huamí'in, aj pu nu'u ijtá'i huatarújsin. Aj pu nu'u i huatári'iristari mej raataxáj.

¹⁰ A'íj mú jín, avíitzi'i jín tí'ixajtaca'a a'ij mej tiu'uséj. Ayee mú tiú'urihua'uraca'a a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti nu'u ajtahua'a nu'u huatarún í ti mí'ini. ¹¹ Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i í Jesús tijín:

—A'íime í mej té'eyu'uxaca, ¿a'íné een jín miyen tí'ixaxa'a ti amuacá yé nu'u uvé'enejsin a'íjna í Elías?

¹² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. A'íjna Elías amuacá pu a'ín yé uvé'enejsin. A'í pu nain tí'ijéjcuare'en. Neajta inee, niché'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. ¿A'íné té'axa í yu'uxari jetze a'íjna jime'e i nej neajta teáata'a jetze airáane? Ayee pu té'axa nej nu'u jeíhua rajpuaíjtzi na'ame. Majta nu'u na'axiéhuari'ira muá'aju'un.

13 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Pu'uri yé uvé'ene a'íjna í Elías. Pu'uri ayén te'araúrate a'ij ti ye'í té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna yu'uxari jetze. Seica mú miyen a'ij pua'a ráaruuren a'ij mej ye'í tí'ijxe'eve'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Ajta á'uraa a'íime jamuan, a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan.

Jesús pu tiráahuaa í pa'ari'i ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Matí'ij u e'iré'ene a'u mé é'aj é'ene'e í seica í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, matí'ij mi hua'usej mej jeíhua e'etiújseire'eca'a í teite huá'a jamuan me'íjna í seica. A'íime mú majta huasej í mej té'eyu'uxaca teyujta'a. A'í mú miyen tiú'urihua'uraca'a. Majta mú t'n níniu'ucacuca'a.

15 Majta me'ín í teite, matí'ij raasej a'íjna í Jesús, jeíhua mú huataújtemua'ave. Matí'ij mi a'uruáachejraa jemin mej mi raatateújte'en. 16 Tí'ij jí a'ín ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Tí'itájni jín setiú'urihua'u?

17 Aj pu í sej ti a'utéveeca'a huá'a tzajta'a, a'í pu ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Maeestru, yee nu ravé'evi'iti í niyauj, tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'e. A'íjna í tiyaaru'u, a'í pu caí ratá'aca ti huatániuni. 18 A'iné ja'anáj ti na'a ti a'ín tiyaaru'u rájviivi'i, ajta á ya'arájriesin á chuaata'a. Ajta jeíhua áijjaamixcue'ire'e á'aye'i a'íjna í pa'ari'i. Ajta ancuré'ujci'imee í rutamej jime'e. Ajta huatécyaaxari nain japua í ru tzajta'a. Nu'uri hua'utáhuaviiri'i í mej mú'etzi jamuan á'ujuhua'an mej raatamuárite'en me'íjna í tiyaaru'u. Mí majta me'ín, camu raay'í'itihua'a muá'araa. —Yee pu tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati.

19 Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús, tijín:

—¿Ni tzaa secaí raay'í'iti mú'een? ¿Ni secaí xí té'atzaahuate'e? ¿A'achúni pua'an nine'ira'a ruxe'eve'e nej a'amua jime'e huáviicua'ire'en sej si huaruitiejte'en? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Aj pu i ayén tihua'uta'aíjte tijín:

—Mé se'evé'evi'itichi mi pa'ari'i.

20 Aj mú mi áa ye'evé'evi'iti. Ajta a'ín í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a í pa'ari'i, tí'ij a'ín huasej í Jesús, a'í pu raatéca'atzixi í pa'ari'i. Aj pu i aítave á chuaata'a. Tí'ij jí p'í tavaíjtzixí, áijjaamixcue'ire'e.

21 Aj pu i Jesús ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í táatajra'an í pa'ari'i tijín:

—¿A'achúni ari á'atee ti ayén tí'iruure?

Ajta a'ín táatajra'an, ayén tiu'utaniú tijín:

—Tíj na'a ti pá'ari'istaca'a. 22 Ajta a'íjna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a, jeíhua pu hui án yá'ujípuaa taij tzajta'a, ajta á jaata'a tí'ij raajé'ica. Tí pua'a peraay'í'itihua'an pej tiráahuaate'en, tá'ancu'uvajxi'i, pajta taatévaire'en. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna táatajra'an.

23 Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Naíjmi'i pu tí'iri'iri jemin í ti té'atzaahuate'e.

24 Aj pu i a'ín táatajra'an í pa'ari'i ayén tí'ihuaújyeineca'a tijín:

—Neté'atzaahuate'e inee. Naatévaire'e neatá'aj jaítze'e té'antzaahuate'en. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

25 Aj mú mi ajteáxi'reca'a jeíhua í teite meruaachijmé'e. Tí'ij a'ín Jesús hua'usej, aj pu i ra'ajté'axi í tiyaaru'u ti pa'ari'i tzajta'a seijre'eca'a. Ayen tijín:

—Mú'ee tiyaaru'u, pej caí huiteájnammua, pej caí atániuuve, ayée nu tí'imua'ajte'e, pej raatátuaani mí pa'ari'i. Pecaj ché'e tzajta'an uteáru'ipiche'en.

²⁶ Aj pu i huajíjhuaca'a a'íjna í tiyaaru'u. Temua'a pu tiraatéca'atzijxi a'íjna í pa'ari'i ca'anín jime'e. Aj pu'i huirájraa í tzajta'an. Ajta a'íin í pa'ari'i, áa pu'u auca'ití já'araa. Xíee ti cuj huamí'i. A'íj mú jín miyen tí'imua'atzejca'a í teite ti nu'u huamí'i. ²⁷ Mí ajtá'i caí capu. Jesús pu ra'ajví'i muájca'are'ara'an jetze. Aj pu'i ra'ajjáj. Tí'íj jí huatéechaxi a'íjna í pa'ari'i. Aj mú mi a'ucíjxi naíjmi'i.

²⁸ Tí'íj jí Jesús chi'ita uteájrupi, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Matí'íj mi avítzi jín tira'íhua'uri'i a'íjna í Jesús, miyen tíjín:

—¿A'iné een jín tecaí raayí'itihua'a ta'araa tej tiyen tiraatamuárite'en a'íjna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a?

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Se'ej raatamuárite'en se'íjna tiyaaru'ujra'a, ayée pu tiú'ujxe'eve'e se raatájhuauni í Dios jemi, seajta rú'itzi'ive'e.

Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a ti nu'u huámi'ini
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Matí'íj mi a'ucíj. A'uu mú a'ará'a a'ájna já'ahua'a u Galilea. Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu tihua'amua'atehua'a avítzi jime'e í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu a'íjna jín huaríj a'iné capu raxí'eve'eca'a mej ráamua'aree í teite a'u ti a'íj jee'in. Ayee pu tihua'a'ixaate'eca'a ti nu'u ja'atí jíme'en tiu'utátuiire'esin a'íjna ti ajta teáata'a jetze airáane a'íime jemi í teteca. Aj mú nu'u mi raajé'icatan. Aru huaíca xíca jetze pu huatarújsin, ruuri pu nu'u ajtahua'a a'ame.

³² Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'en, camu yaú'itiée muá'araa a'íj ti tihua'a'ixaate'eca'a. Majta tí'itzi'ine'eca'a. Camu á'ujca'anejca'a mej raatáhuavii ti hua'utá'ixaate'en temua'a naa e'ehuauritiéecan jime'e. Matí'íj mi a'ucíj.

Jíme'en í ja'atí ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi
(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ A'uu mú a'ará'a já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Capernaúm. Matí'íj mi chi'ita a'uteájrupi. Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Tí'itájni a'íj setiú'urihua'uraca'a a'ájna juye jetze?

³⁴ Camu huataniú, a'iné metí'itevi'ira'aca'a a'íjna jime'e mej tiú'urihua'uraca'a me'íjna jime'e tíjín a'atani jaítze'e ruxe'eve'e a'ame. ³⁵ Aj pu i a'ujyeíjxi a'íjna í Jesús. Tí'íj jí hua'utajé í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'atí ayén tira'aráanajche ti a'íin pu'éene'en ti jaítze'e ve'ecán jín tí'iteveeca'a, a'íi pu ruxe'eve'e ti a'íin pu'éene'en ti jaítze'e cálieene'ecan jín tí'iteveeca'a. Ruxe'eve'e ti hua'utévairé'en naíjmi'íca í teite.

³⁶ Aj pu i pa'ari'i aj auví'iti. A já'ita'a ya'utára a'u mej e'eré'etei í seica. Aj pu i ra'avé'evii í mu'úutze'en. Tí'íj jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

³⁷—Ayee pu tí'een, ja'atí ti na'a ti pa'ari'i jamuan huayeíjxi'in, ajta ráacha'íin neetzi jetze me'ecan seij í pa'ari'i tíj a'íjna, a'íjna tévira'a ajta pu necha'íj ineetzi. Ajta a'íin í tévira'a, capu ineetzi na'a ancuré'evi'iti sino ajta pu ra'ancuré'evi'iti í Dios, í ti neja'uta'íteca'a nej yé tanén.

Jíme'en a'íjna ti caí ta jemin niuu, a'íi pu nu'u ajta téjmi jetze ajtémecan
(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Ajta a'íjna í Juan, a'íi pu ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Maeestru, seij tu huaseíj ti huá'amuarite'eca'a aniúucajtze'en jime'e í tiyaaru'u í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. A'iné capu á'uche'ecane'e ta jamuan, a'íj tu jín raatá'íjmijri'i ti caí ayén rijca. —Yee pu tiraata'ixaa a'íjna í Juan.

³⁹ Aj pu i a'ñn Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu siyen tí'ira'ijmijra. Tí pua'a ja'atí ayén rijca í mej jín a'ij tira'utasejra, a'ijna í ja'ati pu xaa á'uche'ecane'e a'ame ne jamuan. Ajta a'ñn, capu ja'anáj a'ij pua'a ti'inexáata a'ame. ⁴⁰ Tí pua'a a'ijna í ja'ati caí ta jemi niuu, a'ñ pu xaa tavaire'e itejmi. ⁴¹ Ayee nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e, ja'atí ti na'a, ti pua'a a'ñn cáj caj tejamuaatá'an í jaj sej huayé'en a'ijna jime'e sej ne jamuan á'ujuhua'an, Dios pu xaa tiraatanájchite'esin a'ijna í ja'ati.

*Jíme'en í ti caj a'ñ japua cájveti ti pua'a auté'itzen í Dios jemi
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)*

⁴² Ajta ayén tijín:

—Na'ari pua'a ja'atí ti na'a, ti pua'a a'ñn í ja'ati a'ij pua'a tiru'uté'iiira í pa'ari'í ti cálieen, ti ajta ná'atzaahuate'e ineetzi tíj a'ijna, jé'ecan pu puaíjtzi tíchesin a'ijna í ja'ati japua. Capu ayén tirajpuaíjtzi á'ame'enche'e a'ijna í ja'ati ti pua'a amuacáí mú ra'acávi'ire'en í tetej se'uníjra'a ti ve'ée, majta á'iyen ra'ateájrieeni á jaata'a.

⁴³ 'Matí'ij auteáturan í Dios jemi, seica mú miyen ru jetze te'ujpuá'ajte'e. Ayee nu tí'imua'ixaate'e, ti pua'a piyen jetzen tiru'ujpuá'ajte'en í amuájca'a pe'ijna jime'e í pej jín auteájturaa í Dios jemi, ayée pej huárini. Para'antivejche í amuájca'a, pej pi seij pana'a jín a'uteáturan í amuájca'a a'ájna ti é'eseijre'e í Dios, a'ájna pej e'erúuri pua'amé jemin. Na'ari pecáj piyen huárini, hua'apuaca pej jín a'uteáruti í á'amujca'a a'ájna já'ahua'a a'u pej antipua'ari, a'u ti caí é'eri'iri ti ra'ujé'ica í taij. ⁴⁴ A'uu mej caí é'ecui'ini í chu'inute í mej muaaté'cí'imee muá'aju'un. Capu ajta ja'anáj á'amí'ini í taij.

⁴⁵⁻⁴⁶ 'Na'ari ti pua'a piyen mua'a jetze tiru'ujpuá'ajte'en pe'ijna jime'e í muá'íca í pej auteájturaa í Dios jemi, a'ñ pu ajta muaaté'va'ire pej ra'atavejche pemíjna muá'íca. Jé'ecan pu muaaté'va'ire pej mú'ee a'uteáturan seij jime'e í a'íca a'ájna ti é'eseijre'e í Dios. Na'ari ti pua'a pecáj piyen huárini, amée pepu'u a'umé a'u ti Dios áa muajá'ujisin a'u ti á'ataa. Capu timuaaté'va'ire pej hua'apuaca jín á'ume'en a'ujna a'u ti caí ja'anáj é'eri'iri pej ra'ujé'ica í taij, a'ájna a'u mej caí ja'anáj é'ecui'ini í chu'inute í mej muaaté'cí'imee. Capu ajta ja'anáj á'amí'ini í taij.

⁴⁷⁻⁴⁸ 'Na'ari ti pua'a mú'ee á jetze paru'ujpuá'ajte'en mua'a jí'í pe'ijna jime'e í pej jín auteájturaa í Dios jemi, aítátichi. Jé'ecan pu timuaaté'va'ire pej pi piyen a'uteárute seij jime'e mua'a jí'í a'ájna chajta'a a'u ti te'ájta í Dios. Mí ajta, capu ti'ití a'ij timuaaté'va'ire pej hua'apuaca á'ijisijmé'e pe'uun a'uteárute ti pua'a piyen éene'en a'ñ pu muajá'ujisin a'ujna ti á'ataa, a'u mej caí ja'anáj é'ecui'ini í chu'inute mej muaaté'cí'imee, ajta capu ja'anáj á'amí'ini í taij.

⁴⁹ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Naími'í xu rajpuaíjtzi xá'aju'un, mú'een, mi sej ne jamuan á'ujuhua'an sej si siyen titeeteáturan temua'a naa í ru tzajta'a.

⁵⁰ Ayee pu tí'ivaire'e a'ijna í unaj ti ti'ití tícacaren. Mí ajta, ti pua'a huateáru'una a'ijna í unaj tí'ij rajxí'ini í ta'ancacá, a'iné auj tí'iri'iri tí'ij ajtahua'a ancacáa á'ara'ani. Capu ché'e a'ij tí'iri'iri. A'ijna i niucari i nej já'amua'ixaate'e, ayée pu che'atá tí'ivaire'e mú'ejmi tzajta'a tíj í unaj. Ché'e a'ñn amuájcacaren a'amua tzajta'a ti ij rí'í amuáaruuren. Rí'í xu'u tité'ujmuajte í ru tzajta'a. Rí'í xu'u seajta e'ehuaújmua'araa rujímua'a sena'a.

10

*Jíme'en í mej huataújtuaa í mej naími'í á'ujuhua'ane'e
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)*

¹ Jesús pu huirájraa a'ujna u Capernaúm. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a Jerusalén. Ayuun pu pújme'en á'uche'ecane'e a'u ti í játe'ana ayée huataújmua'a

tijín í Jordán. Majtahua'a mú tiújseij í teite a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. Ajta a'í pu á'iyen a'utéjche ti tihuá'umua'aten a'ij ti ari tí'ijrí'irejca'a. ² Aj mú mi seica e'iré'ene. Fariseo mú pírici a'íime. A'í mú tí'itese'eca'a mej miyen ca'aníjra'a tiraatá'an ti ij auté'itzen a'íjna í Jesús. A'íj mú jín miyen tiraata'íhua'uri'i ti pua'a nu'u a'íin ayén tí'itá'aca ti ja'atí mé rúurieni í ru'íj. ³ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Tí'itáani amuaata'aíj a'íjna í Moisés teecan?

⁴ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—A'í pu hui Moisés tiu'utá'a ti cuapée raatapíjte'en í ti jín ja'atí mé rúurieni í ru'íj. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁵ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ij xu pua'a tirájteu í ru tzajta'a. Moisés pu tiu'utá'a ti ja'atí mé rúurieni í ru'íj. A'í pu xaa ayén cuapée tiraatapíjte'en aru capu ayén tiraatá'a ruxí'eví'ira'a jime'e. A'íi pu'u een jín ayén huaríj a'íjna a'iné ayée xu tí'ijxe'eve'eca'a sena'a rujímua'a.

⁶ Mí ajta, tí'ij Dios raatétaahuaca'a í chaanaca te japuan yen seijre'e, “a'í pu nu'u a'íime huátaahuaca'a í teáata'a jamuan í 'íita'a.” ⁷ “A'íj pu jín a'íin teáata'a mé huauhuá'axíjsin í ruvaújsimua'a. Ru'íj pu nu'u jamuan a'utevé'e a'ame. ⁸ Mat'íj mi miyen éene'e muá'aju'un í mej hua'apua, cumu seij pu'u í teví.” Camu ché'e hua'apua, sino seij pu'u.

⁹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Dios pu ayén tiraataxájtaca'a ti seij na'a í teví. A'íj pu jín, capu ayén tiraavíjte'e sej siyen mé tihuaúuhua'anan í ru'íjta'amua'a, cuapée sehua'utapíite'en í rucína'astemua'a. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Tí'ij jí á'uraa, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. ¹⁰ Mat'íj táhua'a mi chí'ita a'a'uteájrupi, majtáhua'a mú miyen tiraata'íhua'uri'i a'íjna jime'e í cuapée ti jín ja'atí ru'íj mé úurieeni. ¹¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'atí ru'íj mé úurieeni, a'í pu tí'ijxana'acira'a ti pua'a á'iyen seij te'encuré'eví'iti í 'íita'a. A'íj pu jín auteáturaasin jemín í ru'íj í ti mé rúujisin. ¹² Na'ari ti pua'a 'íita'a rucín mé úurieeni, a'í pu ajta tí'ijxana'acira'a ti pua'a ajta á'iyen seij antéenaxca í teáata'a. A'í pu ajta auteáturaasin jemín í rucín í ti mé rúujisin.

Jesús pu r'íi hua'uteájtuaa í tí'iríi

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Mat'íj mi tí'iríi ayauví'itíche í Jesús tí'ij hua'ajtamuarí'en. Aj mú mi me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'í mú hua'utá'íjmíjri'i í tí'iríi mej nu'u caí huaja'uvé'eví'itíjcare'en.

¹⁴ Tí'ij Jesús hua'useíj a'ij mej ye'í rijcaa, a'í pu huataniú'ucaca'a. Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Miche'e yéj huave'eré'eneijte'en mi tí'iríi ineetzi jemi. Mat'íj mena'a pua'amé í mej á'ujca'ane ti Dios tíhua'uta'aíjte'en, naíjmi'i mú miyen e'en mat'íj í tí'iríi. A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Caxu huá'íjmíjra. ¹⁵ Ayej xaa ne'u tí'ayajna. Naa pu hua'ase mi tí'iríi ti tíhua'uta'aíjte'en í Dios. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti a'uteárute a'ujna a'u ti Dios te'áijta, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti ayén che'atá na'a tí'iraxe'eve'e ti tiraata'aíjte'en í Dios tíj seij pa'ari'i, mi ti yee seijre'e. Na'ari caí, capu ja'anáj a'uteáruti a'ujna a'íjna í ja'atí.

¹⁶ Aj pu i a'íin Jesús hua'ancuré'eví'iti í tí'iríi. Seexu'íjmé'en pu ancaújtisteajxi í ru jetze. Ajta hua'avé'emuari'exi, aj pu'i raatéjhuaa í Dios jemi tí'ij a'íin huá'ucha'íin. Tí'ij jí á'uraa a'íjna í Jesús.

*Temuaij ti chíjteaani pu tiu'utaxájtaca'a jamuan í Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)*

¹⁷ Tí'ij Jesús ari huiiramé'eca, seíj pu ave'eré'ene, temua'a ti'éechijra'a. Aj pu i títunutaca'a vejli'ipuan í Jesús. Tí'ij jí ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Maeestru, nee nu ramua'aree pej rí'í tí'itevij. ¿Tí'itájni a'íj tiú'ujxe'eve'e ti ayén tináaci'iti nej ruuri ná'ara'ani í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e matí'ij a'itáciine á chuaata'a í mej meri huácuii?

¹⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné een jín piyen tí'inexa yee nej rí'í tí'itevij? Seíj pu'u seijre'e ti rí'í tí'itevij. A'ii pu a'íin pú'een í Dios. ¹⁹ Mú'ee pej peri rú'umua'aree a'íj ti tiu'uta'aíjtaca'a í Dios. Ayee pej éene'en: “Pecaj tí'ixana'acire'e.” Ajtahua'a seij, ayén tijín: “Pecaj tí'itecui'ica.” Ajtahua'a a'íjna ti ayén tijín: “Pecaj tí'inahua'aj.” Ajta seíj ti ayén tijín: “Pecaj ja'atí hua'itzi jín tí'ixáate'e.” Ajta ayén tijín: “Pecaj ja'atí tzeíjrajmua'a.” Ajta ayén tijín: “Perá'atzaahuat'en a'atáata, pajta a'anáana.” A'ii pu a'íin pú'een í ti raata'aíjtaca'a í Dios.

²⁰ Aj pu a'íin ja'atí ayén tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, jime'en í pej pauchén raataxájtaca'a, nain nu jín té'aste i niuucari netíj nena'a tiu'uvé'ese.

²¹ Tí'ij raaseíj, rí'í pu te'utaújmu'a'a í ru tzajta'a a'íjna í Jesús. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí'ití pu auj muá'aturaate'e pej caí xi jín te'ará'aste. Aricu. Nain tiu'utuáa í pej tí'ijcha'í. Patá'aj hua'uré'e'a'ate'en í tumin í mej caí a'íj tí'ijviicua'i. Tí pua'a piyen huárini, jeíhua pej ra'ancuré'asin a'ujna já'ahua'a u ta japua. Chíjteaani pej pu'éene'e pua'amé a'ujna ti é'eseijre'e í Dios. Ajta patá'aj mú a'arájra'ani pej pi neetzi jamuan á'uche'ecane'en.

²² Tí'ij ráanamujri'i a'íjna í niuucari, tí'ij i utéevatzí í tzajta'an. Hu-ataújxieemiste a'iné jeíhua pu tí'ijcha'íca'a. Tí'ij jí á'uraa a'íjna í ja'atí.

²³ Aj pu i Jesús ruhuárita'a a'anéereajraa. Ajta ayén tihua'utá'ixaa í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tijín:

—Temua'a pu tihua'amuári'eriste'e mej a'uteárute a'ujna ti é'eseijre'e í Dios í chíjteaani. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

²⁴ Aj pu i utéevatzí í huá'a tzajta'a a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e a'íjna jime'e a'íj ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús. Ajtahua'a ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Niyaujmua'a, temua'a pu tihua'amuári'eriste'e í mej jeíhua tí'ijcha'í. Jeíhua pu huá'a jetze ruxe'eve'e í mej caj tí'ijcha'í. A'íj pu jín muári'eri mej me'aun a'uteárute a'ujna ti é'eseijre'e í Dios. ²⁵ Capu xaa ne'u ayén tí'imuari'eri ti amuájra'ani cameeyu'u tí'ití p'íise'e jetze, tíj ti pua'a chíjteaani tiu'utése'en ti ruseíj a'uteárute a'ájna ti é'eseijre'e í Dios.

²⁶ Matí'ij ráanamujri'i, jé'ecan mú a'íj tira'utánamujri'i. Aj mú mi tí'ití'uríhua'uri'i rujímua'a. Miyen tijín:

—Tí pua'a ayén tí'ayajna, ¿a'ii tá'uj na'a tí'irí'irí ti ja'atí a'uun a'uteáturan í Dios jemi? —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

²⁷ Ajtahua'a Jesús hua'useíj. Ayen tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íime jemi í teteca, capu xaa a'íj tí'irí'irí. Mí ajta, a'íj pu raay'í'ití í Dios. Nain jime'e pu jemin tí'irí'irí.

²⁸ Aj pu i a'íin Pedro a'utéjche ti raatá'ixaate'en. Ayen tijín:

—Tavástara'a, me'ecui xaa!, nain tu teri tejá'urie í tej tí'ijcha'íca'a tej ti á'ujuhua'ane'en á'a jamuan. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

²⁹⁻³⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u tí'ayajna. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí tí'itíj já'uríeeni ineetzi jemi, na'ari jemin í niuucari ti jín huaujjéjcuare'en

í Dios jemi, ti'ití ti na'a ti yá'uríeeni, a'íi pu che'atá na'a ancuré'asin tí'ij auj ruuri íiyen chaanaca japua. Tí pua'a se'j na'a í ti yá'urie, ayée pu che'atá na'a ra'ancuré'asin a'achú cumu anxíte ti'ití ti a'ij, ti pua'a chí'ij, na'ari ruja'atzimuá na'ari rucu'utzimuá na'ari rujúutzimua'a. Ajta ayén hua'ancuré'evi'iti í rute'itestemua'a, a'íime rutáata na'ari runáana nusu ru'íj, na'ari ruyaujmua'a. Ajta pu ra'ancuré'asin í chuej mej japuan vaujse í teite. Nain pu te'ancuré'asin. Ajta rajpuaíjtzi a'ame. Aru capu amín a'ij. Tí'ij a'ín a'uteárate a'ujna Dios ti é'esejre'e, Dios pu raatá'asin ti ruuri á'ara'ani jemin tíj na'a rusén jime'e.

³¹ Ajta ayén ti jíme'en yee:

—Memu'íi í mej vivejme'en jín títetateí íjii, a'íi mú cálieene'en jín títetaté'e muá'aju'un. Majta mu'íití í mej cálieene'en jín títetateí íjii, a'íi mú vivejme'en jín títetaté'e muá'aju'un. Ayej xaa ne'u té'eme. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a ti nu'u huámi'ini

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Tí'ij jí á'uraa í Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. An mú a'ucí já'ahua'a Jerusalén. Ajta a'ín í Jesús, a'íi pu amuacá huamé'ecaa. Jeíhua mú rutemua'ave'eca í seica. Majta tí'itzi'ine'eca'a í mej huá'a cujta'a huajú'ucaa.

Tí'ij jí ajtahua'a Jesús hua'utajé rujímua'a. Aj pu i a'utéjche ti tihua'utá'ixaaate'en a'ij ti ti'itíj raruuren. ³³ Aye pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Casi'i, xáanamujri'i mú'een. Tu'uri á'uju'un a'ánna Jerusalén. Se'j pu tiu'utátuiire'esin í nejíme'e, i nej neajta teáata'a jetze airáne a'íimej jemi í mej tihua'u'aíjte' teyujta'a, ajta a'íimej jemi í mej té'eyu'uxaca. A'í mú tiu'utá'asin mej neejé'ica. Aj mú mi me'ín tiu'utátuiire'esin a'íimej jemi í mej se'j chuéjra'a japua é'eme'ecan. ³⁴ Mat'í'ij mi na'axiehuásti'ira muá'aju'un, majta naatévajxi'isin. Majta naatetzí'ijmua'axi'isin í ne jetze. Majta neejé'icatan. Net'í'ij hui huámi'ini, hua'íca xicaj tzajta'a nu neajtahua'a á a'itaméj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

A'í mú raatéjhua'u a'ij mej tí'ijxe'eve'e a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Aj mú mi ajteáxi'reca'a Jesús jemi a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. A'ii mú me'ín pú'een yaújmua'ame'en a'íjna í Zebedeo. Mat'í'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, ayée tu tí'ijxe'eve'e pej piyen huárini a'ij tej ye'í timuaatáhuaviira. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e nej niyen huárini mú'ejmi jime'e? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

³⁷ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Ahuui, ayée tu tí'ijxe'eve'e a'íjna xicájra'a jetze pat'í'ij yatanéjsin pej titaata'aíjte'en íiyen chaanaca japua. Patá'aj taatá'an tej uhuará'asixi'ín se'j a'ari'irínta'a, ajta se'j á'utata'a. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁸ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een, caxu ramua'aree a'ij sei ti'itíj éene'e huauhuau. ¿Ni siyen rá'aviicua'i sej rajpuaíjtzi xá'ara'ani netíj inee tirajpuaíjtzi na'ame? ¿Na'ari secaí rá'aviicua'i í teite mej a'ij pua'a amuáaruuren mú'ejmi matíj majta a'ij pua'a tí'ineruure ineetzi? —Yee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁹ Aj mú mi miyen tíjín:

—Néti'ijta ne'u, ayée tu tirá'aviicua'iran.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Mú'een xu rajpuaíjtzi xá'aju'un netíj tirajpuaíjtzi na'ame inee. Ajta, mú'ejmi, aítze'e mú a'ij pua'a amuáaruuren matíj a'ij pua'a tí'ineruuren ineetzi. ⁴⁰ Mí ajta, canu ne'íjna jín antínmua'aree nej amuaatá'an sej uhuará'asixi'in seíj nejri'irínta'a, ajta seíj ne'úutata'a. A'ímej pu'u cí'iti í mej ayén huaújxi'epi'íntari'ira'a.

⁴¹ Matí'ij mi ráamua'areeri'i í seica í mej tamuáamuata'a mej ará'ase a'ij mej ye'í tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. Aj mú mi tiníniu'ucacuca'a a'ímej jemi í mej hua'apua.

⁴² Aj pu i Jesús hua'utajé naíjmi'ica. Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Xu'uri ramua'aree, mú'een, a'ij mej ye'í rici í mej tí'ita'aijte'e nain chuéjra'a japua. Ca'anín mú jín tíhua'u'aíjte'e í teite. A'íime í mej vivéjme jín títetateí, a'íi mú hua'u'aíjte'e a'ij mej ye'í huárini í seica.

⁴³ 'Mí ajta, capu ayén té'eme mú'ejmi jemi. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti ve'ecán jín tí'itevéé á'ara'ani, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin cíliéene'e jín tí'itevéé á'ara'ani. ⁴⁴ Ajta ti pua'a ja'atí raxí'eve'e ti a'íin pu'éene'en í ti jaítze'e ruxe'eve'e, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin hua'utévaire'en naíjmi'ica í seica.

⁴⁵ 'Ayej che'atá na'a tí'een ineetzi jemi, inee i nej neajta teáata'a jetze airáane. Canu ne'íjna jín yé uvé'ene mej mi naatévaire'en ineetzi, sino neatá'aj hua'utévaire'en mu'iicáca í teite. Aye nu xaa een jín yé uvé'ene nexí'evi'ira'a jime'e neatá'aj huá'a japua huániuuni, ne'a'íjna jime'e nej huámi'ini huá'a jetze me'ecan. Netiraatanájchite'en í Dios í ti jín a'íin huá'ajijve'e í mej jín á'apua'aren í teite.

Jesús pu tiráahuaa a'íjna í Bartimeo ti arácuunica'a
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Jericó. Matí'ij mi huiráaci me'újna. Pu'uri huiramé'eca a'íjna í Jesús, majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, majta mu'iití í teite. A'uu pu seíj je'itécatii vejli'i juye jetze. Aye pu ántehuaaca'a tijín Bartimeo. Yaujra'an pu pú'ene'en a'íjna í Timeo. Ajta arácuunica'a a'íjna í Bartimeo. A'íj pu va'ri'ira huá'ahuaviiraca'a.

⁴⁷ Tí'ij i huá'unamuajri'i mej á vejli'i e'evé'uju'uca'a. Jíme'en pu'u huá'unamuajri'i, tí'ij jí a'íin ta'arácun a'utéjche ti huajíjhua. Aye tijín:

—Jesús, mi pej í'ihuaacixa'ara'an a'íjna í tajtuhuan teecan í David, ná'ancu'uvajxi'i ineetzi. —Aye pu tiraatajé.

⁴⁸ Majta me'ín í teite, temua'a mú tira'ajteá'ajxi. Meraatá'ijmíjri'i tí'ij caí ayén tí'ijíjhua. Ajta a'íin, jaítze'e pu ca'anín jín huajíjhuaca'a, ayén tijín:

—Mí pej í'ihuaacixa'ara'an a'íjna í David teecan, ná'ancu'uvajxi'i ineetzi.

⁴⁹ Aj pu i Jesús a'utéechaxi. Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, se'utáje.

Aj mú mi ya'utajé. Aye mú tiraata'ixaa tijín:

—Huaté'aca'ane í á'a tzajta'a. Ájchesi. A'í pu muachu'eve'e í Jesús. —Yee mú tiraata'ixaa.

⁵⁰ Aj pu i a'íin aireújchuirí'i í rucíixu ca'anín jime'e. Tí'ij jí ájtzucu. Aj pu i e'iré'ene í Jesús jemi. ⁵¹ Aj pu i a'íin Jesús ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné petí'ijxe'eve'e nej tí'ití a'ij huáruuren mú'eetzi jemi?

Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'íjna í ti arácun tijín:

—Maestru, ayée nu tí'ijxe'eve'e nej atáneere.

⁵² Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Pu'uri pejá'ura'ani mú'ee. Peté'atzaahuate'e nej inee timuáahuaate'en. A'íj pej jín peri huarúj.

Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa í Jesús, a'íjna í ti arácun, aj pu i atáneereca'a. Tí'ij jí, a'í pu í Jesús jamuan á'uche'ecane'e já'araa, a'u ti na'a ti huáye'icaa.

11

*Jesús pu a'uun a'uteájrupi u Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)*

¹ Matí'ij meri vejli'i me'ánna autenésime'ecaa u Jerusalén, a'úu mú a'atanéj a'u ti chájta'ajme ti ayén téja'arájtehuaa tijín Betfagé, ajta Betania. A'uu pu é'echajta'a jirí jetze ti ayén téja'arájtehuaa tijín Aceituunajemi. Tí'ij jí Jesús hua'apuaca huata'áiteca'a. ² Ayen tijín:

—Sericu, setá'aj se'uun a'atanén a'ájna vejli'i chajta'a ti é'eseijre'e. Tí pua'a seri e'ará'asti, a'úu xu puuru'u é'eteuni ti caí xi ja'anáj ja'atí japuan avé'eca. A'uu pu a'ijtápi'ihuá a'ame. Setá'aj rá'ijxijta, seajta mú ye'eráajan. ³ Tí pua'a ja'atí ayén tejámuaata'íhua'u yee: “¿A'iné een jín será'ijxijta mi puuru'u?”, ayéé xu tiraata'ixaate'en yee: “A'í pu ra'ucupadu í tavástar'a”, seajta siyen tiraata'ixaate'en yee: “Seajtahua'a xu ca'anacan seraatátuiire'esin í ti racíi.”

⁴ Matí'ij mi u á'uju'u. A mú pua'acié caaye jetze yá'uteu me'íjna í puuru'u. A'uu pu a'ijtápi'ihuaca'a puéerta jetze. Matí'ij mi ra'ijxjtaca'a.

⁵ Seica mú me'uun a'uté'uuca'a a'ujna. A'í mú tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Tí'itájni a'ij seruure? ¿A'iné een jín será'ijxijta mi puuru'u?

⁶ Ayee mú tihua'utá'ixaa a'ij ti ye'í Jesús tihua'utá'ixaa. Majta me'ín í seica, a'í mú hua'utá'a mej ra'anján. ⁷ Matí'ij mi ya'ujáj í Jesús jemi a'íjna í puuru'u. Metira'ité'itajte rucixu jíme'e. Tí'ij jí avé'eyeijxi í Jesús í puuru'u japua. ⁸ Majta me'ín í teite, jeíhua mú caxuri te'epíjraa juye jetze. Majta seica pí'ista te'entiveíchixi'i, a'í mú majta a'upíjraa a'ájna juye jetze.

⁹ Majta me'ín mej amuaaté'ee muaajú'ucaa, a'í mú autéjhuii mej huajíjhua, majta me'ín í mej huajú'ucaa cujta'an a'íjna í Jesús. Yee mú tí'ijijhuaca'a tijín:

—Pu'uri i'i xí'epi'ín. Ché'e Dios ráave'esi a'íjna ti yevé'eme niuucajtze'en í tavástar'a. ¹⁰ Pu'uri i'i xí'epi'ín. Ché'e Dios ráave'esi temua'a naa, a'íjna ti á yevé'eme tí'ij tiu'uta'ajta tíj ajmí'i tiu'uta'ajtaca'a í tahuáacixa'a, a'íjna í David teecan. Ajta hui me'ín í mej tí'ivaire'e u ta japua, miché'e miyen tiraataxáj yee temua'a pu í'ixi'epi'ín. —Yee mú mi tiu'utaxájtaca'a, a'ujna caaye jetze.

¹¹ Tí'ij i Jesús a'uteájrupi a'ánna Jerusalén. Ajta á'iyen a'a'uteájrupi a'ujna teyujta'a. Tí'ij tiu'uséj nainjapua, tí'ijí á'uraa, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Pu'uri téchuijxarijme'eca, matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ájna Betania.

*Jesús pu a'ij pua'a tiraateájtuaa í huaréj ti caí taca'a
(Mt. 21:18-19)*

¹² Yee ruijmua'a yee majta u e'eráaci a'ujna Betania. Pu'uri í'icuataca'a a'íjna í Jesús. ¹³ Tí'ij i a'íjn huaréj pí'ista huasej ti a'imuá a'atáveeca'a. Jeíhua pu téxamua'i. Tí'ij jí u á'lume tí'ij raasej ti pua'a taca'a. Mí ajtá'i caí, capu taca'acaa. A'í pu'u, xamua'ira'an seijre'eca'a a'iné capu a'ájna pátí'irijcaa tíj pua'a taaca. ¹⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í huaréj, tijín:

—Capu ché'e ja'atí mú a'uvé'emé'e a'ame ti ráacua'ani mi á'ataca'i. —Yee pu tiraata'ixaa.

Majta me'ín í mej á'ujujhua'ane'e í Jesús jamuan, a'í mú ráanajmuajri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a. Matí'ijta mi a'ucj.

*Jesús pu raajéjcuare í teyuu ti seijre'eca'a
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)*

¹⁵ A'uun mú a'ará'a a'ánna Jerusalén. Tí'ijta'i a'ín Jesús a'a'uteájrupi a'ujna teyujta'a. Ajta a'utéjche ti hua'irámuarite'en í mej me'uun te'utu'aca, ajta í mej me'uun tite'unanáave. Temua'a pu te'ijhuá'axixi í tihuá'ameesa í mej tumin jetzen tihuá'apuata'ati'iraca, ajta a'u mej cucui'ise e'etu'aracare'e. ¹⁶ Ajta caí hua'utá'a ti ja'ati ti'ití aútisime'en á já'ita'a teyujta'a. ¹⁷ Ajta á'iyen tihuá'amua'ateajraa, ayén tijín:

—¿Ni caí ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti ayén tiraataxájtaca'a í Dios tijín: “Aye pu nu'u teja'arajtehuaá a'ame í chi'ira'an tijín chi'ij mej tzajta'an rí'i tiratá'aca í Dios í mej curé'eci'ica nain japua í chuej ti seijre'e”? Mí ajta, capu a'íjna jín tí'ivaire'e. Aye xu ráaruu í chi'ij tíj teásta'a a'u mej a'iráatei í nahua'ari. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

¹⁸ Majta me'ín í teite, naijmi'i mú a'ij tira'utasej a'íjna jime'e a'ij ti ye'í tihuá'amua'ate. Majta me'ín í mej te'áijta teyujta'a, majta a'íme í mej té'eyu'uxaca, a'í mú rátziine'eca'a matí'ij ráanamujri'i a'ij ti ye'í tihuá'umuá'ate. Aj mú mi ráahuau a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica me'íjna í Jesús. ¹⁹ Ajta a'ín í Jesús, tí'ij huatética'are'eca'a, aj pu'i huirájraa a'ujna chajta'a, majta í mej jamuan á'ujjhuá'ane'en.

Huateáhuua a'íjna í huaréj
(Mt. 21:20-22)

²⁰ Yee ruijmua'ate'e yee, tí'ij huateapuá'areca'a, a'úu mú a'uré'ene a'utí a'atáveca'a a'íjna í huaréj. Pu'uri temua'a tí'ihuachica'a nainjapua, ajta téte'imua í runána'a jetze huateáhuua. ²¹ Tí'ij jí a'ín í Pedro ra'utámua'areeri'i a'ij ti een jín huateáhuua. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Maeestru, casi'i. Pu'uri temua'a tí'ihuáchi mi huaréj pej a'ij pua'a tiraateájtuaa.

²² Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Aye pu tiú'ujxe'eve'e sej rá'atzaahuate'en í Dios.

²³ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Aye nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e. Ayej ti'ayajna ti pua'a ja'atí té'atzaahuate'e í ru tzajta'a ti ayén te'ará'asti a'ij ti a'ín tirá'amitiejte'e, ayée pu té'eme. Na'ari, ti pua'a a'íjna í ja'ati ayén tiraata'ájte'en a'íjna í jirí tijín: “Tíchesi, ateáruti mé jaata'a a'ájna já'ahua'a el mar”, ayée pu'i rini, rí'irí. Na'ari caí, ti pua'a utévatzin í tzajta'an a'íjna i muá'ariira'a tijín: “Ayej ne'ase capu a'ij tí'irí'irí”, capu ayén té'eme ti ayén huárini.

²⁴ A'íj nu jín, niyen tejá'amua'ixaate'e. A'ij sej ye'í tiraatáhuuacu í Dios jemi, ti pua'a siyen té'atzaahuate'e sej si ra'ancuré'asin, ayée pu té'eme, tí'ití sej a'ij tiu'utáhuuasin. ²⁵ Ajta, patí'ij raatéjhuuani í Dios jemi, ti pua'a ja'atí auteáturan mú'etzi jemi, ayée pu tiú'ujxe'eve'e pej tiraatá'uuni'i. Tí pua'a piyen huárini, a'ín í ayá'upua ti a'uun é'eseijre'e u ta japua, a'í pu tímuaatá'uuni'ira mú'etzi nain jime'e í pej jín auteájturaa í jemin. ²⁶ Na'ari ti pua'a pej caí tiraatá'uuni'i í ti á jemin auteájturaa, capu ajta tímuaatá'uuni'ira í Dios í pej jín auteájturaa í jemin. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Matí'ij mi a'ucj.

Jíme'en í ti jín antiújmua'aree a'íjna í Jesús
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Aj mú mi majtáhuua u Jerusalén á'uju'un. Aj pu i Jesús a'uun vejli'i á'uche'ecane'eca'a teyujta'a matí'ij seica á e'iré'ene. A'í mú pú'een í mej te'áijta teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta seica vaujsi. ²⁸ Aj mú mi miyen tiraata'íhuu'uri'i tijín:

—¿Tí'itájni jín peti'itéjvee pej pi piyen ríci? ¿A'ataani ayén tímuaata'aíj pej pi piyen ríjca?

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Neajta nu inee seij tejámuaata'íhua'ura. Tí pua'a senaatá'ixaate'en se'íjna, aj nu ni amuaatá'ixaate'esin tí'ití'í nej jín tí'itéjvee nej ni niyen ríci. ³⁰ ¿A'ataani raatá'a a'íjna í Juan tí'ij huá'umuai'íhua í teite? ¿Ni Dios, ca'ín mi teteca? Xaatániuuchi.

³¹ Mat'íj mi a'uteájhui mej rujímua'a tí'ihuaúrihua'u. Miyen tíjín:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee: “Dios pu ya'uta'íteca'a”, ayée pu titaatá'ixaate'esin yee: “¿A'iné een jín tecaí rá'atzaahuat'e a'íj tí tiu'utaxájtaca'a a'íjna?” ³² Mí ajta, capu hui rí'irí tej tiyen tiraata'ixaate'en yee: “Teteca mú ya'uta'íteca'a.”

Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime, a'iné mu'uri ramua'areereca'a mej naíjmi'í miyen rá'atzaahuat'eca'a tí a'ín í Juan tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín huá'atzi'íne'eca'a í teite. ³³ A'íj mú mi jín miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús tíjín:

—Catu hui ramua'aree.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu neajta nee tejámuaatá'ixaate'esin í nej jín tí'itéjvee nej ni niyen ríci.

—Ayee pu tihua'utá'ixaa.

12

Jíme'en í mej tí'imíjhuaca, í mej majta a'íj pua'a huaríj

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Ajta á'iyeen a'utéjche í Jesús tí tihua'utá'ixaate'en seij jíme'e í niuucari. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'atí tí yee ráahui í uuva cíye'e. Tejcuáa pu nu'u jín raaré'ana. Aj pu i tí'ití huatétaahuaca'a tí jín raajá'ara'ape'en í uuva. Ajta tí'ití ájtaahuaca'a ájteevi'í, í mej japuan utiúu hua'íxi'ere'en í mej tí'imíjhuaca.

'Tí'ij jí ayén huaríj, seica pu huatánijte í chuej mej mi tiraanájchite'en cíj caj. Aj pu i á'uraa a'íjna í ja'atí seica chuéjra'a japua.

² 'Tí'ij nu'u a'ájna teja'uré'ene ja'anáj mej pua'a raju'uraca a'íjna í uuva, seij pu huata'áiteca'a tí i hua'utáhuavii a'achú tí rac'ícipua a'íjna í ja'atí. ³ Majta me'ín í mej tí'imíjhuaca, a'íj mú yehui rajví'í a'íjna tí tiu'uta'aíjti'íre. Temua'a mú tiraatéevajxi. Ayee mu'u tiraata'íteca'a. Camu tí'ití raatá'a.

⁴ Ajta a'ín tí á'are'ara'an pú'een í chuej, ajtahua'a pu seij huata'áiteca'a. Majta mú me'ín huatéatu'asixi tetej jíme'e. Mat'íj mi temua'a tira'avá'atu'a í mu'úra'an jetze. Majta temua'a a'íj pua'a tira'ajteá'ajxi. ⁵ Ajtahua'a nu'u seij huata'áiteca'a. Majta mú amín temua'a tiu'ujé'íca. A'atzu ayée teuumé'eca. Ajtahua'a seica huata'áiteca'a. Seica mú huatéevajxi, majta seica huácuii. Ayee mú huá'uruu a'íime í mej tí'imíjhuaca.

⁶ 'Aúche'e pu yehui seíj turaaca'a. Yaujra'an nu'u a'íjna í ja'atí. Jeíhua pu huápi'í raxí'eve'eca'a. Ayee pu tí'imua'atzejca'a ayén tíjín: “Ayey ne'ase yehui merá'antzaahuat'esin, me'íjna.” Tí'ij jí a'ín huata'íteca'a.

⁷ 'Mí ajta, capu ayén te'irájraa. Ayee mú tí'ihuaú'ixaa a'íime í mej tí'imíjhuaca. Miyen tíjín: “A'í pu a'ín pú'een í tí nain tí'ijci'ítí. Che'eré, tiché'e yehui raajé'íca, tí'ij téjmi ta'áa á'ara'ani.” Ayee mú tiu'utaxájtaca'a. ⁸ Aj mú mi rajví'í a'íjna í yaujra'an. Mat'íj mi raajé'íca. Aj mú mi ru'irájrie á pua'acé a'íjna í mej raajé'íca. Yee pu tihua'uruu. Antipúa'areca'a icu.

⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'í a'íjna í niuucarijra'a jetze tíjín:

—¿A'iné tejamuá'amitiejte'e? ¿A'iné til'itj ruuren a'ijna í ja'ati ti á'are'ara'an pu'eene'e í uuva? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'í pu mú a'uvé'emé'e a'ame. T'íj jí huá'acui'ini í mej tí'imijhuacare'e a'ájna. Ajta a'íin í chuej, a'í pu seica huatapua'ijve'esin. Ayej xaa ne'u té'eme.

¹⁰ ¿Ni secaí ja'anáj ra'ujjve í yu'uxari jetze se'íjna i niuucari ti ayén a'íjna jín rá'axa? Ayen tijín:

A'íjna í tetej í mej ayaúuhua'axi
 í mej chi'ij ta'ahuaca,
 ayée pu te'irájraa ti a'íin pu'éene'e já'araa
 ti i'i esquineero.

¹¹ Ayee pu ráaruu í tavástarala,
 í ti jaítze'e í'ixi'epi'in.

Rí'i pu te'utéevatzí í tatzajta'a.

¹² Majta me'ín í teite í mej te'áijta u teyujta'a, majta í seica, a'ij pu pua'a huá'uruu a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús ti ayén hua'aj jime'e tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e í niuucari. Aj mú mi raatatése mej raateévi'i, mej mi ra'iteáanan. Mí majta, camu miyen ráaruu. Mehuá'atziine'eca'a í teite. A'íj mú jín raatátuaa. Mat'íj mi a'ucj.

Jíme'en í mej huá'aji'ive'ecaa
 (Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Mat'íj mi seica huata'áiteca'a mej mi tiu'uxáj jamuan a'íjna í Jesús. Fariseo mú pírici, majta seica í mej jetzen ajtéme'ecan a'íjna í Heródes. A'í mú raatatése mej ca'aníjra'a raatá'an t'íj a'íin auté'itzen niuucari jime'e ti tiu'utaxáj, mej mi raateéhua'íta. ¹⁴ Mat'íj mi e'iré'ene, miyen tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, a'ij tu mua'aree pej tzáahuati'ira'a jime'e tí'ixaxa'a. Capu á jetze ruxe'eve'e a'ij mej ye'í tí'ixaxa'a í teite. Mú'ee pej caí tite'ajáahuate'e sino ayée pej tí'imua'ata puá'aye'i tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Tiché'e seij muaata'íhua'u. ¿Ni qui x'epi'in tej tiu'unajchitáa a'ij ti ye'í tí'itajijve'e a'íjna ti tí'ita'ajjte'e ti ayén ántehuaa tijín César? ¿Ni qui tetiu'unajchitáa ca'ín tecaí? —Yee mú tiraata'íhua'uri'i.

¹⁵ Mí ajta, a'íjna í Jesús, a'í pu ramua'areereca'a mej caí jé'iyecan jín tí'ira'íhua'uraca'a. A'íj pu jín ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné sej si siyen tí'inetese'e sej naateevi'i niuucari jime'e? Seij mi tumin mé seneje'eve'íite'e. Niché'e ra'usej.

¹⁶ Mat'íj mi ye'eve'íite. T'íj ra'usej, t'íj jí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿A'ataani néerime'ara'an a'aseijre'e? ¿A'iné ántehuaa í ti á'ayu'usí'i?

Aj mú mi miyen tiu'utaniú tijín:

—A'íjna í ti tí'ita'ajjte'e, a'íjna ti ayén ántehuaa tijín César.

¹⁷ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee xu se'íjna jín huárini. Setá'aj raatá'an se'íjna ti tí'ita'ajjte'e til'itj ti rací'icipua. Seajta siyen tiraatá'an í Dios ti'ití ti ajta ayén tí'ijcipua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Majta me'ín, temua'a mú titeeteújtzaahua me'íjna jime'e a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a.

Jíme'en a'íjna xicájra'a mej jetzen huatarún í mi'ichite
 (Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Mat'íj mi seica á e'iré'ene í mej miyen ánte'arua tijín Saduceo. A'ii mú miyen tí'ixaxa'a mej nu'u caí ché'e huatarújsin í mej meri huácuii. Seij mú jín niuucari tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesus. ¹⁹ Miyen tijín:

—Maeestru, ayée pu tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés. Tí pua'a nu'u ja'atí neiche, ti pua'a a'í caí tí'ti'iríjmua'a huámi'ini, ruxe'eve'e nu'u ti ihuáare'ara'an

ra'ancuré'evi'iti a'íjna ti ratévi'itine'e í ti huamí'i. Ajta ayén ruxe'eve'e ti a'ín tiyaúumua'a á'ara'ani a'íjna jetze me'ecan í ti huamí'i.

20 'Ayee pu'u nu'u tiuju'uríj. Mua'aráhua'apua mú ará'aseca'a a'íime í mej ru'ihuaamua'a. Tí'ij jí a'ín ti vásta'a huaténe'icheca'a. Capúu xi títi'iríjmua'a huamí'i a'íjna ti i'ivasta'a. 21 Tí'ij jí a'ín ti ra'ité'ase, a'í pu ra'ancuré'evi'iti a'íjna ti ratévi'itiné'e a'íjna ti huamí'i. Ajta a'íjna juutzeájra'an ajta pu huamí'i. Capu ajta títi'iríjmua'a já'araa. Ajtahua'a seíj juutzeájra'an ra'ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a. Ayee pu che'atá na'a huaríj. Ajta pu huamí'i. Capu ajta títi'iríjmua'a já'araa.

22 'Ayee pu che'atá na'a tihua'uruu naíjmi'ica í mej aráhua'apua ará'aseca'a í ru'ihuaamua'a. Capu ja'atí títi'iríjmua'a já'araa. Tí'ijta'i nu'u huamí'i í 'íita'a. 23 ¿A'iquí té'eme matí'ij a'itá'ine a'u mej e'evé'enami'i í mej huácuii? Naíjmi'i mú huácuii í mej ratévi'itine'e. ¿A'ataani íra'ara'an pu'éene'e a'ame a'íjna xicájra'a jetze matí'ij huatarún?

24 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een xu caí ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze. Seajta caí ramua'aree a'ij ti rici í Dios í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e. A'íj xu jín, mú'een sete'uteújxua jeíhua huápí'i.

25 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Matí'ij huatarún í mej huácuii, camu ché'e néjne'iche muá'aju'un. Majta í 'uuca, camu majta víche muá'aju'u. Ayee mu'u éene'e muá'aju'u matí'ij e'en í xiéjniu'ucari í mej tí'ivaire'e a'ujna ta japua.

26 'A'íjna jetze í xicájra'a mej jetzen a'itajú'un í mej huácuii, ayé nu a'atzu tejá'amua'ixaate'e. ¿Ni secaí ja'anáj ra'ujíjve a'íjna yu'uxari jetze ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan a'ij ti té'axa í niuucari tí'ij a'ín Moisés tu'upi huaseíj ti vivéj, ti ajta teátaasime'e? A'í pu jetzen Dios raatajé. Ayen tíjín: “Nee nu naúche'e huá'a Dios pú'een í mej á'amuyaxustemua'a, a'íjna í Abraham, ajta a'íjna í Isaac, ajta a'íjna í Jacobo.”

27 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a í Dios a'ímej jime'e í mej meri huácuii. Tihuaú'ixaa cumu mej mauj ruuri. Tí pua'a mecaí ché'e rúuricajche'e jemin í Dios, capu huá'a Dios á'ame'enche'e. —Ayee pu Jesús tihua'utá'ixaa.

*Jíme'en í niuucari í mej jín te'ájta ti jaítze'e ruxe'eve'e
(Mt. 22:34-40)*

28 Seíj pu ajta a'ará'a í ti té'eyu'uxaca yu'uxari jetze. Hua'unamuajri'i a'ij mej ye'í tí'iruixaate'eca'a. Ra'aranájcheca'a a'ij ti ye'í tiu'uxájtaca'a í Jesús. Aj pu i ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Tí'itáni niuucarijra'a jaítze'e ruxe'eve'e í ti raaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan? —Yee pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti té'eyu'uxaca í yu'uxari jetze.

29 Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—A'í pu a'ín pú'een í niuucari ti jaítze'e ruxe'eve'e caí méèj seíj í niuucari, ti ayén een: “Xaanamuajri'i mí seíj íiyen huachéjme a'íjna chuéjra'a japua yú Israél. A'íjna ti ta'ivástar'a, í Dios, a'í pu seíj na'a pú'een. 30 Ayee pu nu'u tiú'ujxe'eve'e pej rí'i tiraateájtuaani a'atzajta'a í Dios jemi, nain pej jín rí'i tiraateájtuaani, á'axe'evi'ira'a jime'e, pajta á'amua'areere'e jime'e, pajta nain í a'aca'aníjra'a, pajta í á'axiejniu'uca jime'e.” A'í pu a'ín pú'een í niuucari ti jaítze'e ruxe'eve'e. 31 Ajta í niuucari ti ra'ité'ase, ayej che'atá na'a tén een. A'í pu a'ín pírici ti jíme'en raxa yee: “Patá'aj piyen che'atá pena'a rí'i tirájcha'í í axí'ej tevi patíj aseíj.” Capu méèj niuucari ti ayén jaítze'e tiú'ujxe'eve'e caí a'íjna í niuucari í ti tí'ihua'apua.

32 Aj pu i a'ín í ti té'eyu'uxaca ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, temua'a pej naa xí'epi'in tiraataxájtaca'a. Ayej xaa ne'u ti'ayajna patíj pauchén tiraataxájtaca'a. Seíj pu'u i Dios. Camu mu'íi. ³³ Ajta pu tí'ivaire'e ti pua'a rí'i petiraateájtuaani í Dios jemi nain jime'e í a'atzajta'a, pajta í á'axe'evi'ira'a jime'e, pajta á'amua'areere'e jime'en.

'Ayen che'atá na'a tí'ivaire'e pej rí'i tirájcha'íi axí'ej tevi patíj aseíj. Jeíhua pu hui tí'ivaire'e í Dios jemi ti pua'a ja'atí te'ará'asten a'íjna jime'e í ni-uucari ti tí'ihua'apua. Jaítze'e pu tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna caí ti ja'ati te'ará'asten nain jime'e í muai'ivéjri mej tí'itecui'ica na'ari nain jime'e a'u mej huaja'ata'iraca í ye'emuaate.

³⁴ Tí'ij Jesús ráamua'areeri'i a'ij ti ye'í tiu'utaniú a'íjna í ti té'eyu'uxaca, a'ij ti a'íin tiu'utaxájtaca'a ehauritíécan jime'e, aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Pepu'uri tímua'a á'aca'ane ti huataseíjre'en mi a'atzajta'a nain a'ij ti tí'ijxe'leve'e í Dios. —Aye pu tiraata'ixaa.

Aj pu xaa caí ché'e ja'atí a'ujca'anée já'araa ti ayén tiraa'íhua'u.

¿A'ataani yaujra'an pú'een í Ciríistu'u?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Ajtahua'a pu a'a'uteájrapi í Jesús a'ujna teyujta'a. Tihua'uhumuá'ate. Ayen tíjín:

—Aye mu' tí'ixaxa'a í mej té'eyu'uxaca ti a'íin í Ciríistu'u ti nu'u a'íin pú'een í huácixa'ara'an a'íjna í David teecan. ³⁶ Mí ajta, a'íin Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ca'aníjra'a raatá'a a'íjna í David teecan ti ayén tiu'utaxájtaj tíjín:

Tavástar'a pu ayén tiraata'ixaa

a'íjna i nevástar'a tíjín:

“Antiyeíjxi'í i ipuari japua, íiye neri'íríinta'a.

Paúche' antícatii a'ajta necaí hua'utémua'itín

í mej muájcha'íre'e.”

Aye pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan.

³⁷ 'A'ijna í mej miyen ratamuá'amua tíjín Ciríistu'u, a'íi pu a'íin pú'een ti avá'ujya'upuate'eca'a í David teecan ayén tíjín: “Nevástar'a.” Hua'apua pu jín raatámua'atzi David teecan a'íjna í Ciríistu'u. A'íj nu jín niyen tejá'amua'íhua'u, ¿a'iquí ti ayén hua'apuaca jín raatamuá'a a'íjna í David teecan? ¿A'iquí huataújmua'a ti a'íin Ciríistu'u ti jetzen airáane a'íjna í David teecan, ayée pu ajta tíj'íivastare'ara'an?

Majta me'ín teite í mej ráanamujri'i, jeíhua mu' a'uté'uuca'a. Hua'aránajcheca'a jeíhua a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte a'íime í mej tí'imua'atacare'e í niuucari í mej jín te'ájta

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Rí'i xu'u a'íimej jemi í mej té'eyu'uxaca. Hua'aránajche mej tí'itechejca í síicu'uri jime'e ti tí'tí'ijme mej mi huataújsejrata mé jéjre'e. Ajta hua'aránajche mej huá'ajtzaahuati'ire'e í teite jeíhua mej mi me'ín teite hua'utateújte'en a'u ti na'a caaye jetze.

³⁹ 'Majta me'íjna í mej té'eyu'uxaca, matí'ij teyujta'a uteáru'ipiche'e, aj mu' mi rahua'u a'u mej je'ecáara'ase í mej ve'ecán jín títetateí. Na'ari ti pua'a metí'iyeste já'ahua'a chí'ita, a'íi mu' rahuauni a'u ti a'íin a'ujcá'a í ti tihuá'amicua mej mi tiú'ucua'ani meesa japua á vejli'i jemin.

⁴⁰ 'A'í mu' hui majta tihuá'ari'iracare'e nain a'achú mej caj tí'ijcha'íi í mej antiujseíjtacare'e í ucarijse. Aye mu' me'íjna jín huárini, majta me'uun a'uteáru'ipiche'e u teyujta'a. Majta á'ateeren mej téniuusime'e muá'aju'un í Dios jemi. Aye mu' tiú'ujsejrata mej caí tí'itíj jín auté'itzen. Aye nu

tejá'amua'ixaate'e, jaítze'e mú rajpuaíjtzi muá'aju'u a'íime í mej té'eyu'uxaca caí méèj ja'atí. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Tí'ij jí á'uraa.

Jíme'en í ti raatámuaí'ivajtaca'a a'íjna í ucarij ti caí a'ij tí'ijviicua'iraca'a

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Ajtahua'a, Jesús pu a'uun a'utéveeca'a teyujta'a, a'ájna vejlí'i cajun jetze a'u mej tumin tzajta'an aucájhua'anaa muá'aye'i. Jesús pu huá'asejracaa í teite mej ru'ucáhua'anaa í tumin í cajun jetze. Majta me'ín chítjeaani mej mu'iicáa, jeíhua mú tumin ucahua'anáa. ⁴² Matí'ij tumin ucahua'anáa, aj pu'í ucarij e'iré'ene ti ruseíjtaca'a. Tí'ij jí a'íin hua'apuaca ucáhua'axi í tumin ti cáj arástime.

⁴³ Tí'ij raaseíj í Jesús, a'í pu hua'utajé a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej ti'ayajna. Jaítze'e pu tí'ivaire'e í Dios jemi a'achú ti caj tiu'utá'a amíjna mi ucarij caí nain í mej caj tiu'utá'a í seica mi chítjeaani.

⁴⁴ 'Amíme chítjeaani, a'í mu'u u'ucájhua'anáa í tumin ti hua'avé'eturaate. Mí ajta amíjna mi ucarij, ayée pu caj éene'e ti caí a'ij tí'ijviicua'i, nain pu caj te'ucáhua'axi tíj na'a ti caj tí'ituaave'eca'a.

13

Jesús pu tiu'utaxájtaca'a ti nu'u teyuu huaté'uuni'ihua'a

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Matí'ij mi huiráaci a'ujna teyujta'a. Pu'uri huiiramé'eca a'íjna í Jesús, tí'ij jí seíj ti jamuan á'uche'ecane'e ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Maestru, casi'i. Huaseíj. Temua'a pu ti'ivivéjme mi tetej ti ticaíjme íyej jaxu'u jetze. Ajta mi chí'ij, naa pu een.

² Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—Casi'i, mú'een. Xaaseíj. Naijmi'i ti vivejme'e huavéjme í chí'ij, nain pu huaté'uuni'ihua'a ti aré'eevee í chí'ij. Capu ché'e seíre'e a'ame í jaxu'u jetze í tetej ti rujapua ticaíjme.

Jíme'en í mej jín ráamua'aree ti ari tímua'a nain te'entipúa'ari

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Matí'ij mi a'ucíj. A'uun mú a'ará'a a'ájna teyuu ti jé'ejnee jirí jetze ti ayén téja'arátjehuaa tíjín Aceituunajemi. Tí'ij jí á a'ujyeíjxi a'íjna í Jesús, majta seica, a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta í Juan, ajta í Andrés. A'íi mú avítzi jín miyen tirájhuaaviiri'i tíjín:

⁴ —Patá'aj titaatá'ixaate'en ja'anáj ti ayén tí'irini. ¿Tí'itájni a'ij tí'iseijre'en tí'ij a'ájna pí teja'uré'enen ti te'ará'asten nain patíj peri tiu'utaxájtaca'a?

⁵ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Rí'i xu'u mú'een, tí'ij caí ja'atí amuaacuanamuan. ⁶ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Mu'iití mú huataseíjre'esin mej nu'u neniucca jíme'e tí'ixáata muá'aju'un. Miyen tíjín: “Nee nu Círístu'u pírici.” Jeíhua mú huá'acuanamuan í teite.

⁷ Tí'í pua'a seri siyen tnamuajra mej nu'u ne'use'en á já'ahua'a, na'ari mej nu'u meri tímua'a autéhuijsin mej ne'use'en, caxu tí'itziíne'e. Capu amín a'ij. Ayeé pu tiú'ujxe'eeve'e ti ayén teja'uré'enen. Caxí pu a'ájna teja'uré'enejsin a'íjna xicájra'a jetze ti jetzen te'ará'asti nain jíme'e.

⁸ 'Ayeé pu té'eme. Seica mú teitejra'a, majta seica teitejra'a, a'íi mú naijmi'i huateújne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuéjra'a japua a'uchéjme, majta mej seij chuéjra'a japua a'uchéjme, a'íi mú naijmi'i huateújne'usi'ite'esin.

Ajta huateújca'atzijxi'isin í chuej pua'amecié íyen chaanaca japua. Mu'ití mú majta huatatiéjcu. A'ii pu a'ín pú'een í ta'amuájca í mej jín rajpuaíjtzi muá'aju'u.

⁹ 'Sehuaújcha'in mú'een, a'iné mejamuá'anvi'itín huá'a jemi í mej te'áijta. Majta teyujta'a mú amua'atévajxi'isin. Mejamuaatájeevi sej si tiu'uxáj jamuan í tajtuhuan, seajta jamuan í rey. Mejamuaatájeevi me'íjna jime'e í neniúucajtze'e ineetzi. Ayee mú me'íjna jín rini, mú'een xu neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin. ¹⁰ Amuacaí, a'ii pu ruxe'eve'e sej tihua'utá'ixaate'en nainjapua í chuéjra'a a'ij ti een jín Dios tihua'utá'uuni'ira. Ayee xu se'íjna jín huarín, aj pu xaa te'entipua'ari nain.

¹¹ 'Tí pua'a seica mejamuá'anvi'itín a'imej jemi í mej tí'ita'aijte'e, caxu siyen tí'imua'ajca a'ij sej ye'í tihua'utá'ixaate'esin. Ayee xu'u huárini a'íjna xicájra'a jetze. A'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu amuaatá'asin a'ij sej ye'í tiu'utaxáj. A'íj pu jín, a'ij ti tejamuaatámitiejte'esin, a'íj xu'u hua'utá'ixaate'en. A'ii pu a'ín pú'een ti tí'ixa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹² 'Ayee pu ajta té'eme a'íjna xicájra'a jetze. Seica mú rujúutzimua'a á'avi'itín a'íjme jemi í mej te'áijta mej mí huá'ucui'ini. Ayee mú che'atá mena'a huá'aruuren í ruja'atzimúá. Majta seica ayén che'atá mena'a huá'aruuren í ruyaujmu'a. Majta me'ín yaújmu'a'ame'en, a'í mú hua'uténe'usi'ite'esin í ruvaújsimua'a. A'í mú majta tiu'utá'asin mej seica huá'ucui'ini. ¹³ Na'íjmi'i í teite, mú'ejmi jemi camu já'amuxaxe'eve'e muá'aju'u a'íjna jime'e sej ineetzi jetze ajtémecan; a'í mú na'ími'i amujcha'íre'e muá'aju'u. Ajta a'ín í ja'atí ti ayén te'utáviicua'ira a'ajta caí huámi'ini, Dios pu ra'ancuré'evi'iti a'ájna ti tejé'ajta.

¹⁴ 'A'íjna xicájra'a jetze tí'itíj xu seijran ti a'ij pua'a een, ti xána'avi'ire'e, ti tzi'íni'ire'e. A'uu mú raatéchajtza a'u ti caí ayén tiraavíjte'e. (A'í pu yaú'itíe'e a'ame ti ra'ajíjve'en a'íjna jetze í yu'uxari.)

'Set'íj raseijran, ayée xu huárini. A'í í mej Judea huachéjme, miché'e me'ín a'ucíjxi'in ca'anacan a'u ti á'ujíime. ¹⁵ Tí pua'a a'íjna xicájra'a jetze, ja'atí án á'ujcatí í ruchi'i japua ta'avé'enami'i, ché'e a'ín ca'anacan acájra'ani. Ajta caí ayén ríjca, ti tí'itíj huirá'avecure'en í ruchi'itá. ¹⁶ Na'ari ti pua'a seíj tejé'emuarí'e í ruví'ira'ata'a, ché'e caí a'uré'enine'ica'an í ruche tí'ij rucíxu huiráapin.

¹⁷ 'Cui'i xaa a'íime, í mej rajpuaíjtzi muá'aju'u a'íjna xicájra'a jetze a'íime í 'uuca í mej a'utájucájme, majta a'íime í mej huá'atzi'ite í ruyaujmu'a. ¹⁸ Mú'een xu siyen tí'ijhuaviira í Dios tí'ij caí ayén a'ájna teja'uré'enen tí'ij huáseevi'in.

¹⁹ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén té'eme a'íjna xicájra'a jetze. Jaítze'e mú rajpuaíjtzi muá'aju'u mecaí í mej meri rajpuaíjtzi muá'araa ti yú e'iré'ene. Capu ajta ché'e ayén teja'uré'enejsin seíj xicájra'a jetze tíj a'ájna. ²⁰ Ajta ti pua'a a'ín tavástar'a caí a'ín ayén raruuren tí'ij caí ché'e ayén á'ateevi'in ti teumé'en a'achú pua'an xica, capu ja'atí ruuri á'ame'enche'e. Mí ajta, huá'a jime'e í teite ti Dios ari hua'antíhuau í jécua ímuá, a'í pu ari ayén raruure tí'ij caí ché'e ayén á'ateevi'in.

²¹ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'íjna xicájra'a jetze, ayée pu té'eme. A'atí pu ayén tejámuaatá'ixaate'esin yee: "Casi'i, íye pu já'ita'a een a'íjna í Círístu'u", na'ari seíj ayén yee: "A'acuí, áa pu já'ita'a een." Tí pua'a miyen tejámuaatá'ixaate'en a'íjna xicájra'a jetze, caxu rá'atzaahuate'e. ²² Seica mú yé uvé'enejsin í mej tí'ihua'itaca. Miyen tíjín: "Nee nu ne'ín pú'een í Círístu'u." Majta seica miyen tíjín: "Netí'itéjvee ne'íjna jime'e niuucajtze'en

í Dios.” A'ii mú hua'utasejrate'esin í teite a'ij mej ye'í ti'itíj tiu'uyí'iti mej mi huá'ucuanamuan, ti pua'a huatári'iristare mej huá'ucuanamuan í teite ti Dios ari hua'antíhuau rusej.

²³ 'Aru, xáanamujri'i temua'a naa. Caxu xaa ne'u yá'uhua'anan nej amua-caí neri amuá'ixaa nain jime'e í niuucari.

A'í pu ajtahua'a yé ve'ecánejsin a'íjna ti ajta jetzen airáane í teáata'a
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Ajta hui a'íjna xicájra'a jetze, a'ájna mej rajpuajtzi muá'aju'un, capu ché'e airáxiri í xicaj. Ajta í máxcira'i jime'e, capu ché'e ajta huanéeri'icí a'ame. ²⁵ Majta í mej tátatzavi'i í ta japua, a'í mú huateújca'atzijsin. Aj mú mi cávatzíxí'isin í xu'ura'ave a'ujna í ta japua. ²⁶ Aj xu xaa si neseijran ineetzi, i nej neajta jetzen airáane í teáata'a. Yé nu ve'ecánejsin jaitiri tzajta'a. Naa pu temua'a tiu'unéeri'icíj a'ame. Nain nu jín antínmua'areere na'ame a'íjna xicájra'a jetze.

²⁷ 'Matí'ij mi hua'aré'elitixí'isin í mej nevaire'e mej mi huá'ajseire'en naíjmi'ica í teite ti Dios ari hua'antíhuau í jécua imuá. A'u ti na'a mú hua'uré'eseire'esin íyen chaanaca japua a'u mej a'ucaíjme'e í teite.

²⁸ 'Sej si jaítze'e yaú'itíe'e xá'ara'ani a'ij nej tejá'amua'ixaate'e, a'ij xu jetze huaruitiejte'en í pi'ista a'íjna í huaréj. Tí'ij antícuatíjme'eni ánimua ti antipí'istáre'ejme'e, ajta tí'ij ajtaxámua'itaxi'in, ayée xu éeni'icí'e ramua'aréeren ti ari vejli'i í víita'ari. ²⁹ Ayee pu che'atá na'a tí'iseijre'en ti ari tí'irici a'ij nej neuchén tejamuá'ixaa. Ayee xu éeni'icí'e ramua'aréeren ti ari vejli'i a'íjna xicájra'a jetze ti jetzen te'entipué'ari naíjmi'i. Pu'uri xaa ne'u vejli'i tímua'a.

³⁰ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ayée nu tejá'amua'ixaate'e í mej mauj ruuri í teite mej íyen seijre'e chaanaca japua, a'í mú caí cui'ini asta caí naíjmi'i ayén tiú'urini. ³¹ Naíjmi'i pu te'entipué'ari a'íjna i chaanaca japua, ajta í ta japua. Mí ajta, aúche'e te'araúrastejsin a'íjna i nej neri tejamuá'ixaa.

³² 'Jíme'en a'íjna xicájra'a ti jetzen te'entipué'ari naíjmi'i, capu ja'atí ramua'aree ja'anáj ti ayén té'eme. Capu ajta ja'atí ramua'aree a'atzaj ti pua'a ayén té'eme. A'í í mej tí'ivaire'e u ta japua, camu majta ramua'aree. Neajta inee, i nej íiyaujra'an í Dios, canu neajta ramua'aree. A'í pu'u ramua'aree í niyá'upua í Dios.

³³ 'Mú'een, caxu seajta ramua'aree ja'anáj ti a'ájna teja'uré'enejsin. A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Rí'i xu'u huaújruren mú'een. Seuche'e xu atanéjne'ere. Seajta nejchú'leve'e.

³⁴ 'A'atí ti huápuasearuve'en á já'ahua'a imuá. Amuacá pu ruchi'i hua'íjcate'en í mej tí'imíjhuaca a'ujna chi'ita. A'í pu hua'íjcate'e seij ajta seij mej tiu'umuári'en tí'itíj ti sej huayí'iti. Ajta seij pu tí'ijcate'en a'íjna jime'e ti tí'icha'ica'a á ta'iténinei. ³⁵ Ayee nu che'atá nena'a tejá'amua'íjcate'e mú'ejmi, setá'aj atanéjne'ere a'iné caxu ramua'aree ja'anáj nej uvé'enejsin, inee yé nej í'ichej. Capu a'ij ámuatámítiejte'esin ja'anáj nej uvé'enejsin, ti pua'a huatechuíxaren, na'ari ti já'ita'a tíca'a nusu matí'ij huajíjhan í tecuaara'ise, na'ari a'atzaj tapuá'arijme'eca.

³⁶ 'Tí pua'a ca'anacan nu'uvé'enen, caxu taúra'acare'en nej amuáateuni secu'utzúca'a. ³⁷ A'íjna i nej já'amua'ixaate'e, a'ij nu neajta huá'a'ixaate'e naíjmi'ica í seica niyen tíjín: Seuche'e xu atanéjne'eri. —Ayee pu ti hua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

14

Jíme'en í mej huaújmua'areereca'a mej mi raatévi'i me'íjna í Jesús
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Pu'uri t́n a'ájna teja'uré'enejsime'eca mat'íj pua'a tí'iyestehua'a me'íjna jime'e cáne'axi mej huá'acui'ini, majta mej pan cua'aca ti caí levadura ranaxca. Ayee pu té'aturaaca'a hua'apua xicaj. Majta me'ín í mej t́hua'u'aíjte'e teyujta'a, majta a'íime í mej té'eyu'uxaca, a'íi mú tihuaúrixaa a'íj mej ye'í avíitzi j́n tiraatéevi'i í Jesús mej mi raajé'ica. ² Ayee mú tí'iruixaate'eca'a t́j́n:

—Ijii catu raatévi'ira. Aj tu ti tiyen ŕni mat'íj tiú'uyesten í teite. T́ pua'a tiyen huárini íjii, ayée tu hua'utájaaxiejte'esin í teite. Aj mú mi huataníniu'ucacu téjmi jemi. A'íj pu j́n tamuári'eriste'e a'ame ti pua'a teraatéevi'i te'a'ájna. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

*'Fita'a pu aceite án yá'ajtuaa í mu'úutze'en í Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)*

³ Meenti a'íin í Jesús, a'ujna a'utéveeca'a u Betania. A'uu pu a'utéveeca'a a'u ti é'eche a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa t́j́n Simón. A'ii pu a'íin pú'een í mej miyen ratamuá'amua t́j́n T́ tineájxi huá'ire'ara'an jetze í atzaj.

T́'íj a'íin Jesús huatecaíca meesa jetze, seij pu ave'eré'ene. 'Fita'a pu pú'een a'íjna. A'í pu limeeta huajáasime'e rumuájca'a jetze. Huíjpitica'a a'íjna í t́'ití. Tetej limeetajra'a pu pu'eene'e. Ajta aceite pu avé'ejisti, nardu jetze ti me'ecan, t́'ití tu'upi. Naa pu teáarí'e a'íjna í aceite, ajta jeíhua t́'íjnajche.

Aj pu i a'íin í 'fita'a, ra'antítapua a'íjna í limeeta. T́'íj jí án yá'ajtuaa a'íjna í aceite mu'úutze'en a'íjna í Jesús. ⁴ Aj mú mi seica í mej a'uté'uuca'a a'ujna, a'íi mú huataníniu'ucacuca'a me'íjna jemi í 'fita'a. Ayee mú tí'iruixaate'eca'a t́j́n:

—¿A'iné een j́n huaújhuajcaca'a amíjna í aceite ti í'icáujmejira? ⁵ I'iri'iriistaca'a pu mej ráatuaanijche'en mej mi raamuá'itínche'e a'achú caj huaíca cientos tumin na'ari jaítze'e, t́'íj ii tiu'utévaire'enche'e í tumin mej hua'utévaire'en í mej caí a'íj t́'íjviicua'i. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

Aj mú mi raatájaaxiejvi'iri'i a'íjna í 'fita'a.

⁶ T́'íj jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa t́j́n:

—Xaatapuá'ajta sej níniu'ucacu. ¿A'iné een j́n já'ita'a xu'uráninei? A'íjna ti jime'en ayén náaruu mi 'fita'a, temua'a pu naa xí'epi'ín huaríj. ⁷ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'íime í mej caí a'íj t́'íjviicua'i, a'íi mú mú'ejmi jemi seíre'e muá'aju'u t́j na'a rusén jime'e. Ja'anáj ti na'a pu'i í'iri'iriista a'ame sej hua'utévaire'en ti pua'a siyen t́'íjxe'eve'e. Mí ajta inee, canu ché'e mú'ejmi jemi seíre'e na'ame.

⁸ A'íjna i 'fita'a, ayée pu huaríj a'achú ti caj tiu'utári'iristareca'a í jemin. Nej caí xi huamí'i, a'íi pu amuacáí necámejri'i ineetzi matíj t́'íjri'ire ti pua'a ja'atí huámí'ini. ⁹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'u ti na'a mej tihua'utá'ixaate'en í teite niuucajtze'en í Dios, naíjmi'ici'e íiyen chaanaca japua, a'íi mú majta huataxájta a'íj ti huaríj a'íjna i 'fita'a mej mi jeíhua ra'utamua'aree.

*Judás pu raaxájtaca'a a'íj ti ye'í tiraatéevi'i a'íjna í Jesús
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)*

¹⁰ Ajta seíj ajtáaraa a'u mej a'uté'uuca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayee pu ántehuaa t́j́n Judás Iscariotes. A'í pu a'íin pú'een a'íjna ti Jesús jetze ajtéme'ecan. Ayee pu een j́n ajtáaraa ti i avíitzi j́n tejá'uxa huá'a jamuan í mej te'ájta teyujta'a. Raxí'eve'eca'a mej naíjmi'i raaxí'epi'intare'en a'íj mej ye'í huárini ti i a'íin hua'utátuiire'en í Jesús. ¹¹ Mat'íj me'ín huánamuajri'i, jé'ecan pu r'íi hua'utá'a. Aj mú mi

te'ataúrjratziiri'i mej mi tiraanájchite'en a'íjna í Judás. Tí'ij jí á'uraa. Tí'ij jí raachú'eve ja'anáj ti í'iri'iri tí'ij hua'utátuiire'en a'íjna í Jesús.

Tavástara'a pu tihua'umí a'íme í mej jamuan á'ujuhua'ane'e
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Tí'ij jí teja'uré'ene a'íjna xicájra'a jetze, í mej jetzen pan cua'aca ti caí cu'usti, ajta a'íjna xicájra'a mej jetzen mehuá'amuai'ivajtacare'e í cáne'axi. A'ii pu a'ín pú'een í ti á'amua'ajca'a í mej tí'yeste. Majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'en, a'í mí mi miyen tiraata'íhua'uri'i í Jesús tíjín:

—¿A'uné jetze mua'aráanajche tej á'uju'un tej ti rí'í tejá'uruuren te'íjna jime'e í pan tej ráacua'ani, tej ti ra'utámua'aree a'íj ti titáacha'íí í Dios, a'íjna xicájra'a jetze ti huá'ucuii í huá'ayaujmu'a í mej amuáaté huanúnu'ihuaca'a?

¹³ Tí'ij jí hua'apuaca huata'íteca'a mej jamuan á'ujuhua'ane'en. Ayen tihuá'a'ixaate'e tíjín:

—Sericu a'ájna chajta'a. Aa xu ja'atí é'eteuni ti xa'ari huátisin, jaj tu'urájmu'a. Aj xu si jamuan á'uju'un. ¹⁴ A'u ti a'ín a'uteáruti, a'ájna xu ráahuauni chí'ira'an jetze í ja'ati. Aj xu si siyen tiraata'ixaate'en ayén tíjín: “Yee pu tí'ixa a'íjna í Maeestru yee: ¿A'uné ne'atá'aca nej tzajta'an tiú'ucua'ani huá'a jamuan í nete'ítestemua'a?” Seajta siyen: “Teta'aj ra'utámua'aree a'íjna xicájra'a jetze mat'í'ij huá'ucuii í huá'ayaujmu'a í mej amuáaté huanúnu'ihuaca'a.” Ayee xu tiraatá'ixaate'esin. ¹⁵ Tí'ij jí a'ín hui amuaatase'írate'esin ánimua ti rujapua tive'éjme cuartu ti ve'ée. Pu'uri rí'í tiú'uruu temua'a naa. A'uu xu si rí'í te'uhuáruuren í tej ráacua'ani í pan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁶ Mat'í'ij mi u á'uju'u í mej hua'apua. Ayee pu teja'uré'ene naíjmi'i ti tihua'utá'ixaa í Jesús. Aj mú mi rí'í ráaru í mej ráacua'ani mej mi ra'utámua'aree a'íjna xicájra'a jetze ti Dios huá'ucha'íj.

¹⁷ Tí'ij ari huachúmua'ancaa, aj pu i a'uteájrapi u chí'ita í Jesús, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. ¹⁸ Mat'í'ij meri tí'icua'acaa meesa japua, aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e. Se'íj ti a'amua jetze ajtémecan mú'een mí sej tí'icua'a ne jamuan, a'íjna í ja'ati, a'í pu neetzi jime'e tiu'utátuiire'esin huá'a jemi í mej te'áijta teyujta'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁹ Tí'ij jí utéevat'í í huá'a tzajta'a. Aj mú mi autéjhuii mej raata'íhua'u me'íjna í Jesús, se'íj ajta se'íj. Miyen tíjín:

—¿A'ataani pú'een? ¿Ni qui inee?

Ajtahua'a se'íj ayén tíjín:

—¿A'ataani, ca'ín inee?

²⁰ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ii pu a'ín pú'een, í se'íj í sej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'ii pu pan cua'a a'íjna jetze i tuxa'a ne jamuan. ²¹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ayee pu teja'uré'enejsin ineetzi jemi nej neajta í teáata'a jetze airáne a'íj ti ye'í té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

'Mí ajta, a'íjna ti ne'íjme'en tiu'utátuiire'esin huá'a jemi, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'ii pu huá'p'í rajpua'íjti a'ame. Jáitze'e pu raatévaire'enche'e ti caí nú'ihuache'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

²² Maúche'e mú tí'icua'acaa. Aj pu i Jesús pan tí'ij. Aj pu i rí'í tiu'utá'a í Dios jemi, ajta ra'antítaaraxi, a'í pu hua'uré'e'í'ipi'í. Ayen tíjín:

—Xáacua'a. A'ii pu a'ín pú'een i nehuá'ira'a.

²³ Ajta á'iyen vaasu tíjáj. Ajta rí'í tiu'utá'a í Dios jemi, a'í pu ajta hua'uré'ijte. Naíjmi'i mú ra'anti'í í jaj í vaasu jetze. ²⁴ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ijna ti urajmuaa i vaasu tzajta'a, a'ii pu a'ñn pú'een i nexuure'e í nej ra'iráxire'esin nej ni hua'utévaire'en mu'icáca jemi, ajta ti ij Dios ra'antipua'ajte'en í ti jéjcuacan jín te'ataújratziiri'i ruseíj a'ímej jemi ti a'ñn tihua'utá'uuni'i.

²⁵ 'Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ijii, canu ché'e ra'antí'isin a'íjna i uuva já'ara'a. Mí ajta, a'íjna xicájra'a jetze tí'ij Dios avéura'ate'e nainjapua í chaanaca, a'ájna xicájra'a jetze nu xaa ra'antí'isin jéjcuacan jime'e í já'ara'ara'an í uuva. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa.

Jesús pu raataxájtaca'a ti nu'u a'ñn Pedro ti'ihua'itáa a'ame, ti nu'u caí ramua'ate

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Mat'íj mi seij tiu'utáchuiicaca'a chuiicari í mej jín rí'i tiraatá'an í Dios. Mat'íj mi a'ucíj. Aj mú me'uun a'ará'a Aceituunajemi, jírí ti a'utacá'a. ²⁷ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aye'e pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti Dios ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Nee nu i nej i'í Dios, a'íj nu jé'icatan í ti cáne'axi tiseíj. Majta a'ucíjxi'isin í cáne'axi.” Yee pu'u té'eyu'usi'i. Aye'e pu tí'ineruuren ineetzi. Seajta mú'een, setiu'utatévi'ira'ata ineetzi jemi. Aj xu si a'ucíjxi'isin cumu í cáne'axi ti caí ja'atí huá'ajye'emua. ²⁸ Mí neajta inee, net'íj huatarún, áa nu a'umé'e na'ame a'ájna Galilea. Amuacaí nu ne'uun ará'aiixa. Seajta á'iyen mú'een. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁹ Aj pu i a'ñn Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capu amín ti pua'a metiu'utatévi'ira'ata mi seica mú'eetzi jemi. Canu niyen rini inee.

³⁰ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Aye'e nu tí'imua'ixaate'e. Aye'e pu té'eme íjii tíca'a, ti caí xi huajjhuua'a í tecuaara'i, huaíca pej piyen tiu'itéhua'ita tíjín pecáj nemua'ate.

³¹ Mí ajta a'ñn Pedro, ca'anín pu jín ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e nej huámi'ini á jamuan, canu cui'i niyen tihua'utá'ixaate'esin yee canu muamua'ate. —Yee pu'u tiu'utaxájtaca'a.

Majta í seica, ayée mú che'atá tí'ixajtaca'a seij ajta seij a'ij ti Pedro tí'ixajtaca'a.

Jesús pu huatéjniuu a'ujna u Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Mat'íj mi a'ucíj. Aa mú a'ará'a huastari tzajta'a, ciyej ti e'eré'evee ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Getsemaní. Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Xa'ujrá'asi mú'een iyeecuí, meenti nee, neraatéhuauusin í Dios jemi.

³³ Tí'ij i á aúurupi. A'ímej pu a'uví'tí a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. Tí'ij jí a'ij pua'a ru'uhuatá'a í tzajta'an. Jé'ecan pu uhuateújxiemiste í ru tzajta'a. ³⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ij pu pua'a ne'ase, huápi'i. Xiee nej cuj mi'ini. Yee xu huateáturan mú'een íye. Seuche'e atanéjne'eri. —Aye'e pu'u tihua'utá'ixaa.

³⁵ Tí'ij jí a'irájraa a'atzu 'á'ayee. Aj pu i aicaújtutzi á chuaata'a. Rájhuaviiri'í í Dios ti pua'a nu'u í'iri'iristan ti caí ayén teja'uré'enen a'íjna xicájra'a ti nu'u jetzen tirajpuaítzi á'ara'ani. ³⁶ Aye'e pu a'ñn tirájhuaviiri'í tíjín:

—Dios, í pej niyá'upua pú'een. Naíjmi'i pu í'iri'iri mú'eetzi jemi. Tí pua'a peti'itá'acare'en ti caí náaci'ti a'íjna ti a'ij pua'a een nej jín rajpuaítzi na'ame. Aru ti pua'a í'iri'iristan, ché'e caí ayén teja'uré'enineica'an net'íj tí'ijxe'eve'e inee, sino pat'íj mú'ee tí'ijxe'eve'e. —Yee pu'u.

³⁷ Aj pu ijtá'i u ya'uvé'eme. Aa pu a'ará'a a'u mej a'uté'uuca'a í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mu'uri í'icu'utzuca'a. Aj pu i hua'ujíste a'íime. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í Pedro tíjín:

—Simón, ¿ni pecáj té'eviicua'i pej atáneere a'atzu caj sei hora? ³⁸ Seuche'e atanéjne'eri. Seajta raatéjhuauni í Dios jemi ti ij caí tejamuáaci'ti ti'ití í sej jín auteáaturan í Dios jemi. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Rí'í xu títe'uhuáteújca'anen í ru tzajta'a. Mí ajta caí, capu á'amua'canisti'i sej atanéjne'eri. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ Ajtahua'a pu á'ume. Ayee pu che'atá na'a tirájhuaiviiri'í í Dios ti caí rajpuaíjti á'ara'ani. ⁴⁰ Tí'ij jí u a'uvé'emej. Ajtahua'a pu huá'uteu mecu'utzúca'a a'iné cutzi pu hua'amua'itíjcíca'a jeíhua. Aj pu i Jesús hua'utajé. Capu a'ij huá'amitiejte'eca'a a'ij mej ye'í tiraata'ixaate'en. ⁴¹ Huaícaca tzajta'a, ajtahua'a pu á'ume. Ajtahua'a pí a'uré'eve ti pua'a meri'ijtáhua'a í'icu'utzu.

Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni seuj í'icu'utzu? ¿Ni seújse'upe'e? Pu'uri aúche'e. Pu'uri a'ájna teja'uré'ene mej meri nejíme'en tiu'utátuiire'esin, i nej neajta í teáata'a jetze airáane, a'ímej jemi í mej a'ij pua'a tí'iteteite. ⁴² Xá'ajhuiixi'í. Che'eré ticu. Pu'uri e'evé'eme a'ájna ti tiu'utátuiire'esin ineetzi jíme'en a'ímej jemi í mej te'ájta.

*Mat'íj raatévi'i í Jesús, majta ya'ujáj
(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)*

⁴³ Aúche'e pu ti'ixáataca'a a'ájna í Jesús, tí'ij seíj e'iré'ene ti a'ímej jetze ajtéme'ecan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Judás pu ántehuaa. Jeíhua mú teite e'evé'uju'uca'a jamuan a'ájna í Judás. Huá'aniuucajtze'e mú jín huajú'ucaa me'ájna í mej te'ájta teyujta'a, majta me'ájna í mej té'eyu'uxaca, majta me'ájna í vaujsi. ⁴⁴ A'ájna í Judás, ti hua'utátuiire'esin í Jesús, a'í pu te'ataújratziiri'í a'ájna jíme'e ti ayén huárini mej mi ráamua'aree ja'atí ti pírici a'ájna í Jesús. Ayen tíjín:

—A'ájna í nej ru'itépí'ítze'e, ajta í nej raatateújte'esin, a'í pu a'ín pírici. Setá'aj raatévi'i, seajta ra'anján, amua'í'ici'ihuacan temua'a naa. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Judás.

⁴⁵ Jíme'en pu'u a'ará'a, aj pu i ajteáxíreca'a a'u ti a'utéveeca'a a'ájna í Jesús. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru.

A'í pu ayén huataújseijrataca'a tíj í ti rajaahua a'ájna í Jesús. Ayen tíjín:

—Maeestru.

Ajta ru'itépí'ítze'e. ⁴⁶ Majta me'ín í teite, a'í mú raatévi'i.

⁴⁷ Seíj pu ajta a'ájna huatéveeca'a. A'í pu ruchun huíjcupi. Aj pu i ra'ajtaveíjcheca'a í naxaira'an jetze í ti ravaíre'e a'ájna ti tihua'u'ájte'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a. A'í pu tiraapuaíj.

⁴⁸ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'í a'ímej í teite tíjín:

—¿A'iné een jín yé sevé'uju'u? ¿A'iné sej si yé cijej ti'ivé'í'isin, seajta tepúusti'í chuumira'a? ¿Ni qui nahua'ari nej pú'een sej si siyen tinaateví'ira?

⁴⁹ Nain tújca'ari tzajta'a nu tejá'amua'atehua'a ná'aye'í a'ujna teyujta'a. Caxu ja'anáj naateevi'í a'ujna, a'iné ayée xu neruuren ti ij araúrasten a'ij ti ye'í té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

⁵⁰ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'í mú huataúruu. Aa mú yaúurie naími'í.

Jíme'en í temuajj ti huataúruu

⁵¹ Ajta seij pu raavájrjame'e cujta'an í Jesús. Temuaij pu pú'een ti saavana jín a'iré'lechejca'a ti jetzen a'iré'leca'ití cú'ucutzu. Seica í teite mú raatéevi'i a'íjna í temuaij. ⁵² Ajta a'íjn, a'íi pu a'iréujchui. A yaúuhua'axi a'íjna í rucixu. Aj pu i mú a'ij huárupi. A'utiéchejraa mua'avi'i.

Meya'uví'ití í Jesús huá'a jemi í hua'ajueesi.

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Matí'ij mi ya'uví'ití a'íjna í Jesús a'íjna jemi í ti tihua'u'aíjete'e naíjmi'ica í mej tí'imijhuaca u teyujta'a. Naíjmi'i mú tiújseij, í mej tí'imijhuaca u teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta í huá'avaujsimua'a.

⁵⁴ Ajta a'íjn í Pedro, á pu aumé'ecaa a'atzu imuá huá'acujta'an a'íime í mej ya'uví'ití í Jesús. Aa pu a'ará'a a'u ti é'leche a'íjna ti tihua'u'aíjete'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a. A'uu pu a'uteájrupi já'ita'a ti e'eráyujta'a. Aj pu i a'ujyeíjxi huá'a jamuan í xantaaru'u. A pu a'utacái já'araa. A'ujpíste'e pu já'araa í taij jime'e.

⁵⁵ Majta me'ín í mej tihua'u'aíjete'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a, majta hua'ajueesi, a'íi mú tí'ihua'uca'a mej mi ráateuni tí'itíj í mej jín jetzen te'ujpuá'ajete'en, tí'itíj í mej jín raajé'ica a'íjna í Jesús. Camu tí'itíj huáteu.

⁵⁶ A'ii mu'u huáteu: Mej jeíhua raahuá'itaca'a í teite. Mí ajta, camu ramua'areereca'a í seica, majta í seica, tí'itíj í mej xajtaca'a.

⁵⁷ Seica mú huatéhuiixi. Hua'itzi mú jín tiu'utaxájtaca'a a'íjna jetze í Jesús. Miyen tíjín:

⁵⁸ —Ayeé tu tiráanamujri'i ti ayén tí'ixa ti jíme'en yee: “Nee nu raaté'uuna a'íjna i teyuu teteca mej rá'ajtaahua'a. Huaíca xicaj tzajta'a nu seij ájtaahua teyuu mej nu'u caí rá'ajtaahua í teteca.” Ayeé pu yehui tiu'utaxájtaca'a amíjna mi Jesús. —Ayeé mú tí'ixajtaca'a me'íjna.

⁵⁹ Mí ajta me'ín, camu ramua'areereca'a í seica, majta í seica, tí'itíj í mej xajtaca'a.

⁶⁰ Aj pu i seij ájchee huá'a tzajta'a. A'ii pu a'íjn pú'een í ti tihua'u'aíjete'e naíjmi'ica í mej tí'imijhuaca teyujta'a. Aj pu i a'íjn ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús tíjín:

—¿Ni pecáj huatániiusin a'íjna jime'e í mej mú'etzi jetze tí'ijpua'ajete'e? ¿Tí'itájni jín pa'uteájturaa í Dios jemi mej mi miyen tí'imuhua'ita?

⁶¹ Ajta a'íjn Jesús, capu tí'ití huataxájtaca'a. Á'atee a'atzu ti ayén caí te'evé'eniucua'a. Aj pu ijta a'íjn ti tihua'u'aíjete'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a, ajtahua'a pu ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í Ciríistu'u, í ti yaujra'an pú'een í tej rí'i tiraatá'an iteen? —Yee pu tiraata'íhua'uri'i.

⁶² Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nee nu ne'ín pú'een. Ajta xu neseij i nej neajta teáata'a jetze airáne. An nu e'ecacái na'ame rí'írínta'a í ti nain jín antiújmua'aree. Seajta, mú'een xu neseijran netí'ij a'icaamé'en jaitiri tzajta'a. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a.

⁶³ Tí'ij jí a'íjn ti tihua'u'aíjete'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a, a'íi pu ra'antisiújtza'an í rusiicu'u mej mi ráamua'aree tíjín a'íi pu huataniú'ucaca'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Me'ecuí xaa ne'u. ¿Ni caí ne'u icu? Capu ché'e ruxe'eve'e ti ja'ati jíme'en te'anxájta. ⁶⁴ Mú'een xu seri ráanamujri'i ti a'ij pua'a tiu'uxájtaca'a í Dios jemi. ¿A'iné tejamuá'amitíete'e mú'ejmi? ¿Tí'itájni ayén tiraavíjete'e? —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

Aj mú mi naíjmi'i tiu'utá'a ti huámi'ini a'íjna í Jesús.

⁶⁵ Matí'ij mi seica autéjhuii mej ra'atétzjmua'axi'ín, majta ra'utanán. Majta ru'itéva'ara'a rumuájca'an jime'e. Miyen tíjín:

—Huataxáj, ¿a'atani mu'itéjvee? —Yee mú tiraata'ixaa.
Majta me'ín í xantaaru'u, a'íi mú majta ru'itéevajxi.

Pedro pu tiu'utéhua'itaca'a ti nu'u caí raamuá'a í Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Ajta a'íin Pedro, a'íi pu u a'utéveeca'a a'ujna já'ita'a ti e'eráyaujta'a u chi'ita. Aj pu i seij a'uteájrupi ti ravaíre'e í ti tihua'u'aíjte'e mej tí'imijhuaca u teyujta'a. 'Íita'a pu píríci a'íjna. ⁶⁷ A'í pu a'uteájrupi a'u ti anú'ujcatii a'íjna í Pedro a'u ti á'ujpiste'eca'a í taij jetze. Tí'ij a'íin raaseíj, áa pu'u a'utéechaxi rajseíira'ajraa. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Peajtá pej mú'ee á'uche'ecane'e jamuan Jesús ti Nazarét é'eme'ecan.
—Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í 'íita'a.

⁶⁸ Aj pu i seicié tiraataxájtaca'a a'íjna í Pedro tijín:

—Canu ramua'ate. Canu neajta ramua'aree a'ij pej ye'í tí'ine'ixaate'e mú'ee.

Aj pu i a'íin huirájraa. Aa pu a'itéechaxi á ti e'iténine'i. Aj pu i tecuaara'i huajíjhuaca'a.

⁶⁹ Tí'ij i ajtahu'a'a a'íin 'íita'a raaseíj. Aj pu i ayén tihuá'itixaa a'ímej í mej e'eré'ete'ecaa a'ujna. Ayen tijín:

—Amíjna mi ja'ati, a'íi pu seij pú'een ti huá'a jetze ajtémecan í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e.

⁷⁰ Ajtahu'a'a seicié tiraata'ixaa a'íjna í Pedro. A'atzu á'ateevi'ica mat'íj e'eré'ete'ecaa, majtáhu'a'a miyen tiraata'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, mú'ee pe a'íin pú'een í Galilea pej é'eme'ecan. Ayej pej tí'ixaxa'a mat'íj a'íime í mej a'uun a'uhuachéjme. —Yee mú tiraata'ixaa.

⁷¹ Aj pu i Pedro a'utéjche ti niuucajtze'en í Dios ayén tihuá'a'ixaate'en tijín capu ramua'ate. Ajta, ti pua'a nu'u caí ayén ti'ayájnaca'a, ché'e nu'u Dios raatá'an í puaíjtzi. Ayej pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu a'atzu ramua'ate a'íjna í ja'ati sej raxa. —Ayej pu tihua'utá'ixaa.

⁷² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i hua'apuaca jetze huajíjhuaca'a í tecuaara'i. Tí'ij jí Pedro ra'utamua'areeri'i a'ij ti tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín: “Tí caí xi hua'apuaca jetze huajíjhuaca í tecuaara'i, mú'ee pe huaícacajetze piyen tiraataxáj yee pecáj nemua'ate.” Ayej pu tiraatá'ixaate'eca'a a'íjna. Aj pu i a'ij pua'a raatá'a, tiujyeínejraa huápi'i a'íjna í Pedro.

15

Meraatátui me'íjna í Jesús í Pilato jemi
(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Yee ruijmua'ate'e yee, tí'ij huatapuá'are, naíjmi'i mú tiújseij í mej tihua'u'aíjte'e u teyujta'a, majta huá'avaujsimua'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta í seica í mej majta i'ijuéesi. Naíjmi'i mú tí'iruixaate'eca'a a'ij mej ye'í huárini. Aj mú mi ra'amuaáji'icie me'íjna í Jesús. Meye'ujáj. Mat'íj mi raatátui a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Pilato.

² Aj pu i Pilato ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í hua'atajtuhuan í mej Israél jetze ajtémecan?

Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een a'ij pej ye'í tí'ixa mú'ee. —Yee pu'u tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

³ Majta me'ín í mej tihua'u'aíjte'e u teyujta'a, jeíhua mú tiraaxájtzi'iri'i.

⁴ Ajta a'íin Pilato, ajtahu'a'a pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni pecáj naatá'ixaate'e pe'íjna jime'e? Pepu'uri huá'unamuajri'i mej jeíhua ti'ímuaxájtzi'i. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Pilato.

⁵ Mí ajta a'íin Jesús, capu ti'ítíj xajtaca'a. A'íj pu jín, caí a'ij rá'amitiejte'eca'a a'íjna í Pilato.

Pilato raatá'a a'íjna í Jesús ti huámi'ini
(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Ayee pu tí'ijri'irejca'a a'íjna í Pilato mat'íj me'ín tí'iyestehua'a. Tí pua'a meraatáhuavii í teite ti a'íin raatátuaani seij ti aiteánami'i, ja'atí ti na'a í mej raatáhuavii, aj pu i raateátuaasin. ⁷ A'ájna já'ahua'a seica mú aiteánami'ihuaca'a í mej né'use'eca'a í u'uviernu jemi. A'ii mú huá'ucuii í teite. Ajta seij a'ujna aiteánami'ihuaca'a ti ayén ántehuaa tijín Barrabás. ⁸ Aj mú mi e'iré'ene í teite í Pilato jemi. A'í mú autéjhuii mej raatáhuavii ti a'íin ayén huárini a'ímej jemi a'ij ti ye'í tí'ijri'ire.

⁹ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een? ¿Ni qui neraatátuaani ne'íjna ti á'amuatajtuhuan pú'een, mú'een mi sej Israel jetze ajtémecan?

¹⁰ Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i a'iné a'í pu ráamua'areeri'i mej rá'achueere'ecaa í Jesús a'íime í mej tihua'u'aíjte'e u teyujta'a. A'íj mú jín raatátui me'íjna í Pilato. ¹¹ Mí majta me'ín í mej tihua'u'aíjte'e u teyujta'a, a'í mú raatá'a í ca'aníjra'a jeíhua í teite mej mi raatáhuavii a'íjna í Pilato ti a'íin huatátuaani a'íjna í Barrabás jetzen me'ecan í Jesús.

¹² Ajtahua'a ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné náarini nemíjna jemi, mi ti á'amuatajtuhuan pú'een, mi sej Israel jetze ajtémecan?

¹³ Aj mú mi ca'anín jín huajíjhuaca'a. Miyen tijín:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

¹⁴ Aj pu i Pilato ayén tijín:

—¿A'iné een jime'e? ¿Ti'ítájni a'ij pua'a huáruu?

Mat'íj ráanamujri'i, jaítze'e mú ca'anín jín huajíjhuaca'a. Miyen tijín:

—Aútataichi cúruu jetze. —Yee mu'u titeejíjhuaca'a.

¹⁵ Ajta a'íin Pilato, a'í pu raxí'eve'eca'a ti rí'i tihua'utá'an í teite. A'íj pu jín raatátuaa a'íjna í Barrabás. Ajta raata'aíjtaca'a mej ra'iré'avajxi'in a'íjna í Jesús. Aj pu íjtá'i hua'utátuii mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

¹⁶ Mat'íj mi me'ín xantaaru'u ya'ujáj a'ájna ti te'áijta ti é'eche. A'uu mú ya'uteárujte já'ita'a ti u e'eráyaujta'a. Aj mú mi naíjmi'ica tisej í seica, xantaaru'u. ¹⁷ Sícu'uri mú ru'ucáachejte ti pá'uvi'in jín, raxú'umuavi'ime'ecaa. Majta curuun raateátaave ti tzicare'e jime'e cistíjhuaca'a. A'íj mú ra'avé'erujti'iri'i. ¹⁸ Mat'íj mi autéjhuii mej raatejívajra, yee cumu rí'i mú tiraatá'a. Miyen tijín:

—Ayajna ne'u. Temua'a pu í'ixi'epi'in. Ché'e a'ateevi'i ti ruuri amíjna ti hua'atajtuhuan pú'een í mej Israel jetze ajtémecan. —Ayee mú tirá'uxieehuari'iri'i.

¹⁹ Majta ra'avé'evajxi án mu'úutze'en itzj jime'e. Majta ra'atétzjmu'axi. Majta mú títunutaxi. Ayee cumu rí'i mú tiratá'acare'e. ²⁰ Mat'íj rá'uxieehuari'ira'a, aj mú mi rú'ijchuiiri'i a'íjna í sícu'uri ti pá'uvi'in jín, raxú'umuavi'ime'ecaa. Mat'íjta mi ru'ucáachejte í sícu'ure'ara'an. Aj mú mi ya'ujáj mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

Mat'íj rá'utatai í Jesús í cúruu jetze
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ A'ájna, seij pu hua'antinájcheca'a a'uujna a'u mej ye'evé'ejajsime'e a'ájna í Jesús. Ayee pu ántehuaa a'ájna í ja'atí tijín Simón. A'uu pu é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cirene. A'ii pu ya'upuáara'an a'ájna í Alejandro, ajtahua'a seij í Rufo. A'uu pu e'erájraa a'ájna já'ahua'a a'u ti caí ja'atí á'a é'eche. Tí'ij a'íin Simón hua'antinájcheca'a, a'íi mú huata'áj ti a'íin rá'anchueni cúrujra'an í Jesús.

²² A'uu mú ya'ujáj a'ájna í Jesús, a'ájna já'ahua'a, jirí jetze ti ayén téja'arájtehuaa hua'aníuuca jime'e tijín Gólgota. Gólgota, ayée pu huataújmua'a tijín Mí'ichí na'a jemi. ²³ Mat'í'ij mi raatanéste ti'ití nahuáj, cuaane'e ti ranaxca. Ayee mú ratamuá'amua a'ájna í cuaane'e tijín mirra. Ajta a'íin Jesús, capu ra'anti'í a'ájna í nahuáj.

²⁴ Mat'í'ij mi rú'ijchuiiri'i í sícu'ure'ara'an. Majta tiraacá'ari'iri'i í tí'icixure'ara'an. Mat'í'ijta mi rá'utatai í cúruu jetze. Aj mú mi ti'ihuaújmua'ití tetej jime'e mej mi ráamua'aree ja'atí ti raci'iti í cixure'ara'an í Jesús seij ajta seij. Ayee mú titeeré'ujpijite a'ájna í tí'icixure'ara'an.

²⁵ Pu'uri já'ita'a ujmé'eca í xica mat'í'ij rá'utatai í cúruu jetze. ²⁶ Majta ti'ití taabla aúutatai cúruu japua. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'ájna jetze í taabla í mej ti'ití jín jetzen te'ujpuá'ajte tijín: “Hua'atajtuhuan í mej Israel jetze ajtéme'ecan.”

²⁷ Majta jamuan í Jesús, mehuá'utátaixi cúruu jetze hua'apuaca í nahua'ari mej pú'een. Seij mú a'utéjche í cúruu ri'iríinta'a pújme'en, majta seij á'utata'a pújme'en. ²⁸ Ayee pu'u éene'ecan jín araúraste a'ájna í niuucari ti té'eyu'usl'i í yu'uxari jetze. Ayen tijín: “Yee mú yá'umua'arejca'a tí'ij pua'a tí'itevijca'a.”

²⁹ Majta me'ín í mej á a'atánineica'a, mat'í'ij raasej, a'íi mú aicámu'uvajra mej caí rá'acu'uvejca'a. Ayee mú a'ij pua'a tí'ixajtaca'a tijín:

—¿Ni caí icu, mú'ee pe a'íin pú'een í pej nu'u raaté'uuna í teyuu, pajta nu'u huaíca xica jetze rá'ajtaahua? ³⁰ Ijii mú'ee asej á japua huániuuchi pej pi caí huámi'ini. Acájra'a yeehui amájna jetze mi cúruu. —Ayee mú tirá'axiehuasti'iraca'a.

³¹ A'í majta í mej tíhua'u'ajte'e u teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, a'íi mú najmi'i rá'axiehuasti'iraca'a. Miyen tí'iruixaate'eca'a rujámua'a tijín:

—Amí pu ari huá'a japua huaniú í seica. Mí ajta, capu raay'iti ti rusej rujapua huániuuni. ³² Amájna ti nu'u i'í Ciríistu'u ti nu'u tatajtuhuan i tej Israel jetze ajtéme'ecan, ché'e amín acájra'ani amájna jetze mi cúruu tej ti raasej, tetá'aj té'antzaahuate'en. —Ayee mú tí'iruixaate'eca'a.

Majta me'ín í mej jamuan huá'utatai í cúruu jetze, a'íi mú majta rá'uxiehuasti'iraca'a.

Jíme'en tí'ij Jesús huamí'i

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Tí'ij a'ájna teja'uré'ene a'atzaj tacuarixpua, aj pu i huateática'areca'a nainjapua í chuej a'uun ti huatacá'a u Israel. Ajta á'atee ti ayén huatíca'a já'ita'a tacuarixpua. ³⁴ Jíme'en pu'u teja'uré'ene a'ájna já'ita'a tacuarixpua, aj pu i Jesús ca'anín jín huajíjhuaca'a runiúucajtze'en. Ayen tijín:

—¿Eloi, eloi, lama sabactani? —Ayee pu tiu'ujíjhuaca'a.

A'ájna i niuucari, ayée pu huataújmua'a tijín: “Niya'upua, ¿a'iné een jín peneja'uhuá'axi mú'ee, pej ní'iya'upua?” Ayee pu huataújmua'a a'ájna i niuucari.

³⁵ Seica í mej me'uun a'uté'uuca'a meráanamujri'i. Mat'í'ij mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Xaanamujri'i, a'íj pu huatajé a'ájna í Elías ti ajmí'i ti'itéveeca'a í Dios jemi.

³⁶ Aj pu i seij e'iré'ene rutiéchijmé'en. Ti'itíj pu autíi ti u'urájt'a'ati. A'íj pu huatéaru'une nahuáj jime'e ti antzív'i. Tí'ij jí ra'antijí'ic'e c'eyej jetze. Aj pu i a'íin rá'ajchui tí'ij Jesús ra'antiyé'en a'íjna jetze í ti'ití. Tí'ij ayén huaríj, aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í ja'ati tijín:

—Xaachú'eve'e. Tí' pua'a yatanéjsin a'íjna í Elías ti ij ra'acájtuaani. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

³⁷ Aj pu i Jesús ca'anín jín huajíjhuaca'a. Tí'ij jí huamí'i.

³⁸ A'ájna teyujta'a, ti'ití pu huatáviviijme'eca c'ixuri ti itzíjhua. Jíme'en pu'u huamí'i í Jesús, aj pu i já'ita'a acásiujtza'an a'íjna í c'ixuri. ³⁹ Ajta a'íin í hua'acapítan í xantaaru'u í mej anxíte ará'ase, áa pu a'utéveeca'a a'ájna vejli'i ta'avé'enee a'íjna í Jesús. A'í pu ráanamujri'i a'ij ti ye'í tiu'ujíjhuaca'a í Jesús. Ajta raaseíj a'ij ti ye'í tiu'umí'i. Aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í capitán tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. A'ii pu a'íin pú'eene'en í yaujra'an í Dios.

⁴⁰ Majta seica, á mu'u imuá a'uté'uu mejseíraca'a a'íime mej 'uuca. Seij pu ayén ántehuaaca'a tijín María, ti Magdala é'eme'ecan. Ajta, seij ti ajta ayén ántehuaaca'a tijín María. Hua'anaana a'íjna í Jacobo ti c'lieen, ajta a'íjna í José. Ajtahua'a seij 'íita'a huá'a jamuan pu a'utéveeca'a ti ayén ántehuaaca'a tijín Salomé. ⁴¹ A'ii mú á'ujujhua'ane'eca'a í Jesús jamuan. Majta raatévaire'eca'a tí'ij a'íin a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a Galilea. Mé mu'ití mú majta a'uté'uuca'a í mej jamuan a'ujnéj a'ánna Jerusalén.

Mara'avá'ana me'íjna í Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Tí'ij huatéachumua'areca'a, pu'uri teja'uré'ene a'íjna xicájra'a jetze matí'ij rí'i huaújruren. Yee ruijmua'a yee pu teja'uré'enejsin a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi.

⁴³ Aj pu i ja'atí a'uré'ene jemin a'íjna í Pilato. Aye pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati tijín José. A'uu pu já'ahua'a é'eme'ecantaca'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Arimatea. A'í pu ajta huá'a jetze ajtémecan a'íime í mej 'íjuéesi. Jé'ecan pu ve'ecán jín ti'itéveeca'a a'íjna í José. A'í pu ajta rachú'eve'eca'a a'íjna xicájra'a jetze tí'ij Dios autéjcheni ti tiu'uta'aíjta nainjapua íiyen chaanaca japua. A'í pu uhuatéujca'ane í ru tzajta'a. A'uu pu a'uteájrupi a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Pilato. Aj pu i rájhuaviiri'i ti a'íin raatá'an ti ra'acájtini í Jesús, ti ari m'í'ichi.

⁴⁴ Ajta a'íin í Pilato, jé'ecan pu a'ij te'utaseíj ti Jesús ari huamí'i. Aj pu i raatajé í hua'acapítan í mej rá'utatai í cúruu jetze. Raata'íhua'uri'i ti pua'a ayén ti'ayájnaca'a ti ari huamí'i. ⁴⁵ Aj pu'í a'íin hua'acapítan ayén tiraata'ixaa ti ayén ti'ayájnaca'a. Tí'ij jí Pilato raatá'a a'íjna í José ti a'íin ra'acájtini.

⁴⁶ Tí'ij jí á'uraa a'íjna í José ti c'ixuri á'unanan ti rí'en, ti naa tí'icuaina. Aj pu i ra'acájchuii a'íjna í m'í'ichi. Tí'ij jí ra'iré'e'ijcataca'a a'íjna jime'e í c'ixuri. Ajta á'iyen a'uun ya'utéete a'ujna a'u mej ru'uré'ijche u tété'e í tetej tzajta'a. Aye pu huaríj, tí'ij jí tetej aitéjmuaa ti sicírara'a. ⁴⁷ Majta me'ín í 'uuca, í María ti Magdala é'eme'ecan, ajta a'íjna María ti i'ínáànajra'an a'íjna í José, a'íi mú raaseíj a'u ti ye'etéete.

16

Jesús pu huatarúj huá'a tzajta'a í m'í'ichite

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Tí'ij mú á'ume a'íjna xicájra'a mé jetzen ruse'upi, a'íime í 'uuca, a'íjna í María ti Magdala é'eme'ecan, ajta a'íin María ti i'ínáànajra'an a'íjna í Jacobo, ajta a'íin Salomé, a'íi mú ti'itíj huánanai ti naa teáarí'e, tu'upi a'ará'a. Matí'ij me'ín huánanai, aj mú mi á'uju'un mej mi ra'acáameijra a'íjna í m'í'ichi. ² Yee

ruijmua'ate'e yee, t'í'ij auchén e'iré'eneesime'eca í xica, a'úu mú a'ará'a a'u ti e'evé'enami'ihuaca'a. A'ij pu jetze p'ít'irici i xica ta'amuájca í itieeri. ³ Ayee mú tiú'urihua'uraca'a tijín:

—¿A'ataqui se'jta'a ya'anxí'ra í tetej ti jín ujná'mi'í í ti úucun tej ti uteárute?

⁴ Mat'í'ij mauj imuá e'evé'uju'uca'a meraase'j ti pua'a a'ín tetej caí ché'e aitéjmuua. Temua'a pu ti'ive'ecaa a'ijna ti a'itémuaca'a. ⁵ Aj mú mi a a'uteájrupi a'ájna ti a'úucun mat'í'ij mi se'j huase'j ti anú'ujcatii r'í'irínta'a. Temuaij pu p'irici a'ijna. T'í'ican pu te'ucávijcaa unú'ujcatii. Naa pu ti'icúánavi'í te'ucávijcaa a'ijna í temuaij. Mat'í'ij mi temua'a je'lhua tiu'utátziin. ⁶ Aj pu i a'ín ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu t'ítziine'e. Mú'een xu yá'u'huaunen se'jna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, í ti á'utataihuaca'a í cúruu jetze. Capu yu'u já'ahua'a. Pu'uri huatarúj. Casi'í. Xaase'j íyen mej ya'ujté. ⁷ Sericu, setá'aj hua'utá'ixaate'en í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, seajta a'ijna í Pedro. Mú'een xu hua'utá'ixaate'en yee: “T'í nu'u a'ín amuacá a'umé'e a'ame a'ánna Galilea t'í'ij hua'uchú'eve'en. Ayen che'atá na'a té'eme t'j a'ín ari tihua'utá'ixaa mej nu'u a'uun yé'esejran.” —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í temuaij.

⁸ Majta me'ín í 'uuca, temua'a mú tiú'ujviveeca'a, majta mej a'ij tité'ujmuajca. Aj mú mi huiráruáachejraa. Camu majta ja'atí huatá'ixaa, a'iné met'ítziine'eca'a.

*Jesús pu huatase'jre a'ijna jemi María ti Magdala é'eme'ecan
(Jn. 20:11-18)*

⁹ Ayee pu tiuju'uríj a'ijna xicá'jra'a jetze í ta'amuájca í itieeri t'í'ij a'ín Jesús huatarúj ti tapuá'arijme'eca a'ijna xicaj jetze ti amuájca. Amuacá pu huatase'jre a'ijna jemi í María ti Magdala é'eme'ecan. A'íi pu a'ín pú'eene'en í mej tzajta'an seijre'eca'a í tiyáaru'use í mej ará'hua'apua ará'axca ti hua'utamuarí í Jesús.

¹⁰ Ajta a'ín María, a'íi pu u á'ume ti tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'eca'a í Jesús, í mej ruxieemijte'eca'a a'ijna jime'e ti Jesús huamí'í. Majta ruyeineca'a. ¹¹ Majta a'íime, mat'í'ij ráamua'areeri'í ti ari nu'u a'ín María raase'j a'ijna í Jesús, camu rá'atzaahuate'eca'a.

*Jesús huatase'jre huá'a jemi í mej hua'apua, í mej jamuan á'ujujhua'ane'e
(Lc. 24:13-35)*

¹² T'í'ij jí Jesús ajtahua'a huatase'jre hua'apuaca jemi mat'í'ij me'uun aujú'ucaa a'ájna já'ahua'a a'u ti caí á'uchajta'a. Capu ché'e a'íi pú'eene'en í mej amuacá ramua'ajcaa. Mí ajta, a'íi pu pú'eene'en. ¹³ Mat'í'ij mi a'uc'j mej mi hua'utá'ixaate'en í seica. Camu majta huá'antzaahuate a'ímej í mej hua'apua.

*Jíme'en í ti jín Jesús tihua'u'íjca a'ímej í mej tiu'uta'a'jti'ire
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)*

¹⁴ T'í'ij ari jaítze'e huachúmua'ancaa, mat'í'ij huatéte'eca'a í meesa jetze í mej tamuáamuata'a japuan se'j ará'ase, ajtahua'a pu huatase'jre a'ijna í Jesús. T'í'ij jí hua'ajté'axi a'ijna jime'e mej ra'antánaamua í ruxíejniu'uca, ajta a'ijna jime'e mej caí té'atzaahuate'eca'a. Ajta hua'ajté'axi a'ijna jime'e mej caí huá'atzaahuate'eca'a í mej raase'j t'í'ij ari huatarúj.

¹⁵ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu mú'een. Se'uc'jxi'ín nain japua í chaanaca. Setihua'utá'ixaate'e na'jmí'ica í teite a'ijna i niuucari ti jín hua'irátuaasin. ¹⁶ A'atí ti rá'atzaahuate'e a'ijna i niuucari, ajta huámua'í'ivijhua, Dios pu ru'irátuaasin. Mí ajta, ti pua'a

ja'atí caí rá'atzaahuat'e é niuucari, a'íi pu rajpuaíjtzi a'ame. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁷ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee mú tiu'uyí'itihua'a muá'aju'u í mej té'atzaahuat'e. Neniúucajtze'e mú hua'utamuarite'esin í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Majta tí'ixaxa'ata'a muá'aju'u seica jime'e í niuucari í mej caí xi raayí'iti.

¹⁸ Cu'ucu'use mú muari'en í mej tiú'uche'evaca í rumuájca'a jime'e; me'ín cu'ucu'use camu a'ij huá'aruuren. Na'ari ti pua'a huá'ave'eri mua'antiyé'en, capu ajta a'ij huá'aruuren. Ajta ti pua'a me'ín hua'ajtamuári'en a'ímej mej tí'ícucui'i, majta mú rujni. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Jesús pu antíraa í júte'e, u ta japua

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa í tavástara'a, a'íjna í Jesús, aj pu i Dios ya'uví'iti u ta japua. An pu a'ujyeíjxi ri'irínta'a a'íjna í Dios. ²⁰ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'eca'a, matí'ij mi a'ucíjxi nain japua í chaanaca. Metihúa'a'ixaa nain jime'e í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Ajta a'íin í tavástara'a, a'íi pu hua'atéva'irihua'a. Ayee pu'u a'íin hua'atá'acare'e mej jaítze'e raayí'itihua'an caí méèj ja'atí. A'íj mú jín ráamua'areeri'i í teite ti ayén ti'ayájnaca'a a'ij mej ye'í tí'ixajtaca'a me'íjna í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'eca'a. Ayee pu upuá'araca'a í yu'uxari ti ayén ántehuaa tijín Marcos.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Lucas jíme'en í Jesuciriistu'u

I ti jín a'utéjche ti tiu'utaxáj

1-2 Mu'ití mú meri me'íjna jín autéjhuii mej rá'usi#mua'an temua'a naa ti'itíj ti a'ij huaríj itejmi jemi, mej mi miyen titaatá'ixaate'en a'ij ti éene'e já'araa. A'ii mú a'íin pú'een í mej rují'i jín raaseíj, a'ii mú majta me'ín pú'een í mej tiu'utévai mej hua'utá'ixaate'en í teite í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan. A'íi mú majta me'uun a'uté'uuca'a t'íj huataseíjre a'íjna í Jesús t'íj na'a yú ti e'iré'ene. 3-4 A'íi mú majta raateájtuaa itejmi jemi me'íjna í niuucari.

Mí neajta inee, a'iné nu'uri á'atee nej niyen tí'inemua'ate temua'a naa ne'íjna jíme'e, ayée pu tiná'amitiejte'eca'a ineetzi ti í'ixi'epi'in nej timuaata'íti'i yu'uxari jetze naíjmi'i t'íj na'a ti'itíj ti a'ij huaríj pej pi ráamua'aree, mú'ee Teófilo, mi pej ve'ecán jín ti'itéjvee, pej pi piyen tiráamua'aree ti ayén ti'ayajna a'ij mej meri timuaatá'ixaa.

T'íj nu'u a'íin ti tí'ivaire'e, a'íi pu nu'u raataxájtaca'a ti nu'u nu'ihuan a'íjna í Juan ti tí'itemuai'ihuan

5 T'íj a'íin Heródes auj ti'itéveeca'a rey jíme'e t'íj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, áa pu já'ahua'a e'echéjme'e seíj ti tí'ivaire'e teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Zacarías. A'íimej jetze pu ajtémecan Abiatar mej jetzen huanéj. Ajta a'íin íra'ara'an, ayée pu ántehuaaca'a tíjín Elizabét. Ajta, a'íin, a'íimej jetze pu ajtémecan Aaron mej jetzen huanéj.

6 Rí'i mú tí'iteteitestaca'a í Dios jemi a'íime í mej hua'apua. Nain mú jín te'araúrate í ti tiu'uta'aíjtaca'a í tavástar'a, ajta í ti jín tihua'íjca. Capu ti'itíj a'ij huá'aturaate'eca'a. 7 Mí majta, camu seíj tiyáujca'a a'iné capu ché'e rí'iríistaca'a ti Elizabét tiyáuj á'ara'ani, a'iné mu'uri jeíhua váujsicira'icaa a'íime í mej hua'apua.

8 Ayee pu'u ja'anáj tiráaru a'íjna t'íj auj ve'ecán jín tí'ivaire'eca'a í Dios jemi a'íjna í Zacarías, t'íj raac'íi ti tiu'utévaire'en u teyujta'a seica jamuan mej tiraatámua'i'ivejte'en í Dios. 9 Mat'íj mi ra'antíhua'u me'íjna í Zacarías ti íj a'íin uteárute u teyujta'a t'íj a'uun cuaane'e huátaira í tavástar'a jemi a'ij mej tí'ijr'i'irejca'a. 10 T'íj ari teja'uré'ene a'atzaj mej pua'a ratá'iraca í cuaane'e, áa mú e'etiú'uuca'a í teite á pua'acié, meténiusime'e í Dios jemi.

11 Aj pu í seíj huataseíjre í Zacarías jemi t'íj a'uun teyujta'a unú'ujveeca'a. A'uun pu rí'iríinta'a pújme'en a'utéveeca'a a'íjna jetze mej japuan ratá'iraca í cuaane'e a'íjna í tevi ti huataseíjre í Zacarías jemi. 12 T'íj raaseíj, temua'a pu tiu'utátziin a'íjna í Zacarías. Jé'ecan pu rátziine'eca'a.

13 Ajta a'íin ti huataseíjre, a'úu pu ta japua tí'ivaire'eca'a í tavástar'a jemi. Aj pu'í ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Zacarías, capej tí'itziine'e. Dios pu ráanamujri'i a'ij pej tiu'utéjniuu í jemin. Ayee pu hui té'eme íjii, mi sej naíjmi'i, a'íjna í Elizabét, a'íi pu tiyáuj a'ame mú'etzi jemi. Ayee pu nu'u ruxe'eve'e pej nu'u piyen tiraatámua'ati tíjín Juan.

14-15 Jé'ecan rí'i timuaatá'asin, pajta huatá'atemua'ave'esin pe'íjna jíme'e í pa'arí'i. Majta í teite, jeíhua mú huataújtemua'ave'esin me'íjna jíme'e t'íj huanú'ihuan í pa'arí'i, a'iné ve'ecán pu jín tí'itevé'e a'ame í tavástar'a jemi. Ché'e nu'u caí nahuáj ye'e nusu tejuin. T'íj hui huanú'ihuan ti yú auca'ití a'ame, a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu jetzen ru'uté'aa. 16 Ayee pu

ca'aníjra'a hua'utá'asin mu'licáca a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan mej mi majtáhua'a raataxí'leve'en í ruvástara'a í Dios í mej mejmí'i mé rúurie.

¹⁷ 'A'í pu hui amuacaí huamé'e a'ame caí í tavástara'a. Ayee pu che'atá na'a a'íjna jetze pu araujca'anée a'ame í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tíj a'ín te'araujca'anejca'a í Elías a'íjna tí ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ajta ayée pu che'atá na'a te'entiújmua'aréere a'ame tíj te'entiújmua'areereca'a í Elías. A'í pu rí'i huá'aruuren a'ímej í mej huá'avaujsimua'a pú'een í tí'iríi mej mi majtáhua'a hua'utaxí'leve'en í ruyaujmua'a. Majta a'íme í mej caí huá'atzaahuatete' í ruvaújsimua'a, a'í pu rí'i huá'aruuren mej mi miyen rí'i mé titeumuámua'aree muá'ara'ani matíj a'íme í mej rí'i tí'teteite. Ayee pu huárini tí'ij rí'i huá'uruuren í teite mej mi ra'ancuré'evi'itín í tavástara'a. —Ayee pu'u tiraata'ixaa.

¹⁸ Aj pu i Zacarías ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna tí jemin huataseíjre tíjín:

—A'iné ye'í tí'irí'iríi nej ráamua'aree tí pua'a ayén tí'ayajna nusu caí, a'iné nu'uri vástacira'i inee. Ajta, a'ín tí nee jamuan, pu'uri ajta ucaríj.

¹⁹ Aj pu i a'ín tí tí'ivaire'e í tavástara'a jemi, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Ayee nu ántehuaa inee tíjín Gabriel. A'uu nu a'utéjvee Dios tí é'eseíjre'e. A'í pu neja'uta'íteca'a nej yetanén, nej ní timuá'ixaate'en ne'íjna jime'e í niuucari í pej jín huatá'atemua'ave'esín.

²⁰ 'Tíj íjii, í pej caí té'antzaahua a'íj nej timuaatá'ixaa, capej ché'e ataniúuve'e pua'amé. Ní capu ché'e rí'iríista a'ame pej tiu'utaxáj tí yú auca'ití a'ame ajta na'a caí huanú'ihuan í pa'arí'i. Aj pu araurastejsín a'íj nej timuaatá'ixaa. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Gabriel.

²¹ Majta me'ín í teite, méjchu'leve'eca'a me'íjna í Zacarías a'atzaj tí huiráame u teyujta'a. Ayee mú tí'iru'ihua'uraca'a a'iquí 'een jín ari á'atee tí mú anú'ujvee. ²² Tí'ij jí xaa huirájraa. Tí'ij huirájraa, capu ché'e rí'iríistaca'a tí tiu'utaxáj. Ayee pu'u rumuájca'a jín tihuá'a'ixaate'eca'a a'iné capu ché'e rí'iríistaca'a tí huatániuni. A'íj mú jín ráamua'areeri'i tí tí'itíj huataseíjre í jemin u teyujta'a.

²³ Tí'ij ra'antipua'ajte tí raací'i tí tiu'utévaire'en u teyujta'a, tí'iquí á'uraa í ruche. ²⁴ Tí'ij jí autájucataca'a a'íjna í íra'ara'an í Elizabét. Aj pu i hu-ateúravaataca'a a'ujna u ruche. Ayee pu á'atee tí caí huiráaye'ícaa í ruchi'itá a'achú cumu anxíj máxcira'i jime'e. ²⁵ Ayee pu tí'imua'ajca tíjín:

—Tavastara'a pu hui ayén náaru inee. Pu'uri ayén tira'aránajcheca'a ayén náaruuren nej ní caí ché'e tí'itevi'ira'a í teite jemi ne'íjna jime'e nej caí tíyaúj ná'ara'ani.

Tí'ij nu'u a'ín tí tí'ivaire'e u ta japua, a'í pu nu'u raataxájtaca'a tí nu'u nu'ihuan í Jesús

²⁶ Tí'ijta tejauumé'eca arájsevi máxcira'i, Dios pu raata'íteca'a a'íjna í Gabriel tí u a'atanén a'ujna Nazarét, chajta'a tí jetzen ajtémecan a'úu tí huatacá'a Galilea. ²⁷ Raata'íteca'a tí u a'atanén áa tí é'eche a'íjna í María í tí ari tímua'a huatéviche'esín a'íjna jamuan í José, a'íj tí jetzen huanéj í David teecan. Capu xí ja'atí jamuan huáhuíi a'íjna í María.

²⁸ Tí'ij jí a'uun a'uteájrupi a'u tí é'eche. Aj pu i a'ín tí tí'ivaire'e í tavástara'a jemi, ayée pu tiraatateújte tíjín:

—Aja'imí, María, mí pej Dios jemi te'ancuré'asin. Tavástara'a pu á jemi huatéjvee.

²⁹ Jé'ecan pu utéevatzi í tzajta'an tí'ij ayén tiraata'ixaa. Jéihua pu tí'imua'ajca a'iquí huataújmua'a í niuucari tí raataxájtaca'a.

³⁰ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'íjna í ja'atí tíjín:

—Capej tí'tziine'e, María. Mú'ee pe rí'i raatá'a í Dios. ³¹ Mú'ee pe a'utájucata. Mú'ee pe tiyaúj pua'amé, teáatacan. Ayee pej raatámua'ati tijín Jesús. ³² Ajta, a'íi pu ve'ecán jín ti'itevéé a'ame. Ayee mú hui majta raatamuá'amuate'e muá'aju'un tijín Yaujra'an í Dios ti nain jín antiújmua'aree. Ajta, Dios ti ta'ivástará'a, a'íi pu raatá'asin ti te'enteárute a'íjna jime'e ti David teecan jín ti'itevéeca'a. ³³ Ajta a'íin pu tihua'uta'aíjte'esin tíj na'a rusén jime'e a'ímej jemi í mej Jacobo jetze huanéj. Ajta capu ja'anáj íra'antipua'ari ti a'íin tihuaíte'e a'ame. —Ayee pu'u tiraata'ixaa.

³⁴ Tí'ij jí ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í María tijín:

—A'iné tí'iri'iri ti ayén teja'uré'enen a'iné canu ja'anáj teáata'a jamuan huáhuui.

³⁵ Ajta a'íin ti tí'ivaire'e í ta japua, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—A'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu á jetze rávajíjzi. Ajta a'íjna jime'e ti muaacánajsin, a'íj pu jín, a'íjna í pa'ari'i ti nu'ihuan, tavástará'a pu huateúra'ate'esin. Ayee mú majta raatamuá'amuate'e muá'aju'un tijín Yaujra'an í Dios.

³⁶ 'Ajta a'íin a'ihuáara'a, a'íjna í Elizabét, a'íi pu hui tiyaúj a'ame tíj ajta ari ucarij. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín yee ti caí ché'e rí'iri tiyaúj á'ara'ani. Mí ajta, pu'uri á'atee arájsevi máxcira'i ti autájuca.

³⁷ 'Ayee pu'u, a'iné nain pu tí'iri'iri í Dios jemi. Capu mé'e é'e tí'tíj ti muári'eri í jemin.

³⁸ Tí'ij jí María ayée tiu'utaniú tijín:

—Nain nu jín tiraatévaire'esin í nevástará'a. Ché'e ayén teja'uré'ene a'ij pej peri tinaatá'ixaa. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í María.

Tí'ij jí á'uraa a'íjna í ti tí'ivaire'e í ta japua.

María pu nu'u rúumuaarin í Elizabét

³⁹ A'ájná'imua, ca'anacan pu á'ume í María já'ahua'a chajta'a jetze jirí ti e'evé'eca a'úu ti huatacá'a u Judea. ⁴⁰ Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'u ti é'eche a'íjna í Zacarías. Tí'ij jí a'uteájrupi u chí'ita, aj pu í raatateújte a'íjna í Elizabét.

⁴¹ Ajta a'íin í Elizabét, tí'ij ráanamujri'i ti raatateújte í María, tí'iquí huataújruureajxi í pa'ari'i í jucaatze'en. Tí'ij jí a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, jemin pu huateájturaa í Elizabét jemi. ⁴² Tí'ij ayén huaríj, Elizabét pu a'ujca'anéecan jín raatá'ixaa a'íjna í María. Ayen tijín:

—Dios pu rí'i timuaatá'a mú'etzi mecaí í seica í 'uuca. Ajta pu rí'i tiraatá'a í pa'ari'i ti arájca í muá'ajucaatze'e.

⁴³ '¿A'iné ti í Dios ayén rí'i tinaatá'a ti ayén mú a'uvé'emej neetzi jemi í náanajra'an í nevástará'a? ⁴⁴ Jíme'en nu'u ráanamujri'i pej naatateújte, aj pu í huataújruureajxi í pa'ari'i ti arájca í nejucáatze'e. A'íi pu huataújtemua'ave.

⁴⁵ 'Rí'i pu timuaatá'a a'iné mú'ee pe rá'atzaahuatze'e ti ayén araúrasten a'ij ti tavástará'a timuaatá'ixaa. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Elizabét.

⁴⁶ Ajta a'íin í María, ayée pu tiu'utaniú tijín:

Jé'ecan pu rí'i tinaateájtuaa í ne tzajta'a í nevástará'a.

⁴⁷⁻⁴⁸ Ajta nexéjniu'uca pu rutémua'ave'e í Dios jemi ti nu'irájtuaa a'iné a'íi pu ramua'areereca'a í nej caí a'ij tí'ijviicua'í, inee í nej ravaire'e.

Ijii ti yú auca'ití a'ame, naíjmi'í í mej teemua, ayée mú tiu'utaxájta neetzi jime'e yee Dios pu rí'i tinaatá'a.

⁴⁹ Ayee mú tí'ixáata muá'aju'u me'íjna jime'e tijín pu'uri Dios jeíhua ayén tí'tíj jín náaruu ti l'irí'en a'íjna jime'e í ti raayí'iti í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

Ché'e rí'i mé'e tejjuá'a á'ara'ani í ti jín ántehuaa.

⁵⁰ A'íi pu huá'acu'uve naíjmi'ica í teite a'achú mej caj pua'amé í mej rá'aste.

Tíj mena'a mej amuacá huatasejre, ti yú auca'ití a'ame, a'í pu huá'ancu'uvajxi'isin.

⁵¹ Ve'ecán pu jín tiu'umuáriej í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

A'í pu hua'antimuá'ití a'ímej í mej á'ujtzaahuat'e í rutevij jime'e.

⁵² Ajta a'íme í mej tí'ajta, a'í pu huá'ari'iri'i í mej jín títetaté'eca'a.

Mí majta a'íme í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, a'í pu tihua'anteárujte ve'ecán jime'e.

⁵³ Ajta a'íme í mej tiejcuca'a, a'í pu r'í'í tihua'utá'a tí'itíj jime'e ti r'í'en.

Majta a'íme í mej chíjteaani pú'een, a'í pu hua'uta'íteca'a mej á'uciine mecaí tí'itíj anú'a'in.

⁵⁴ A'í pu hua'utévai a'ímej í mej Israel jetze é'eme'ecan, a'íme í mej ravaire'e.

A'í pu ra'utamua'areeri'i í ti jín te'ataújratziiri'i nu'u huá'ancu'uvajxi'in tíj na'a rusén jime'e a'ímej í mej Abraham jetze airáne.

⁵⁵ Ayee pu tiuju'uríj a'ij ti ajmí'i tihua'utá'ixaa a'ímej í tavaújsimua'a teecan.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í María.

⁵⁶ Ajta, a'ín í María, a'úu pu á a'uteájturaa a'achú cumu hua'íca máxcira'í jamuan í Elizabét. Tí'ij jí á'uraa í ruche.

Tí'ij nu'u ari huanú'ihuaca'a a'íjna í Juan

⁵⁷ Tí'ijta teja'uré'ene ti tiyaúj á'ara'ani í Elizabét, teáatacan pu tiyaúj já'araa.

⁵⁸ Majta í teite í mej vejli'i antachéejme'ecaa, majta ihuáamua'ame'en í pa'ari'i vaújsimua'a, a'í mú curé'ecijxi matí'ij ráamua'areeri'i ti rá'ancu'uvajxi í tavástar'a. Aj mú mi huataújtemua'ave í jemin.

⁵⁹ Tí'ij tejauumé'eca aráhuaica xica jetze ti huanú'ihuaca'a, a'í mú á'uju'un mej mi ra'antisíjche í naviira'an í pa'ari'i. Majta, ayée mú raatamuá'amuacujca'a tíj ántehuaaca'a í táàtajra'an í pa'ari'i. ⁶⁰ Ajta a'ín náanajra'an, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu ayén ántehuaa a'ame tíjín Zacarías, ayée pu'u ántehuaa a'ame tíjín Juan.

⁶¹ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—A'iné ti i. Capu mé'e ja'atí ti ayén ántehuaa ti ajtémecan mú'ejmi jemi.

⁶² Matí'ij mi rumuájca'a jín raata'íhua'uri'i í táàtajra'an mej mi ráamua'aree a'ij ti ye'í tí'ijxe'eve'e ti ayén ántehuaa á'ara'ani.

⁶³ Ajta a'ín táàtajra'an, a'í pu tí'itíj taabla hua'utáhuaviiri'i ti jetzen ra'uyú'uxan a'ij ti ántehuaa a'ame. Aj pu i ayén tira'utéyu'uxaca'a tíjín: “Ayee pu ántehuaa tíjín Juan.” Jé'ecan mú naa r'í'í tira'utasej í teite.

⁶⁴ Jíme'en pu'u ayén tira'utéyu'uxaca'a, aj pu i huatári'iristareca'a ti tiu'utaxáj. Tí'ij i a'utéjche ti huatéjniuuni í Dios jemi; r'í'í pu tiraatá'aca.

⁶⁵ Tí'ij ayén tiuju'uríj, jé'ecan pu utéevatzi í huá'a tzajta'a a'ímej í mej á vejli'i antachéejme'e. Ajta nainjapua a'uun ti jirí a'ucaíjme'e, Judea ti jetzen ajtémecan, jeíhua mú tí'iru'ixaate'eca'a a'ij ti tí'ití huaríj. ⁶⁶ Ja'atí ti na'a ti ráamua'areeri'i, ayée pu tí'ihua'uca'a tíjín:

—¿Tí'itaqui pu'éene'e a'ame a'íjna í pa'ari'i?

Ayee mú tí'ihua'uca'a, a'iné tavástar'a pu ravaire'eca'a í pa'ari'i.

Chu'icare'ara'an í Zacarías

⁶⁷ Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, Zacarías pu jemin huatájturaa, í ti táàtajra'an pú'een í pa'ari'i. Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan.

⁶⁸ Ayen tíjín:

Miche'e r'í'í tiraatá'an í tavástar'a, í huá'a Dios a'íme í mej Israel jetze ajtémecan,

a'íjna jime'e ti ari huatasejre, ajta ari hua'irájtuaa í ruteítstemua'a.

69 A'í pu hui seǵ te'enteároute, seǵ ti huá'a jetze ajtème'ecan í teitestemua'ame'en í David teecan.

A'í pu tu'irátuaasin itejmi í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

70 Ayee pu Dios ajmí'i te'ataújratziiri'i.

Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, a'íime í ti Dios huateúra'ate.

71 Ayee pu hui huarǵ ti ij tu'irájtuaani, mej mi caí taamuá'itin a'ímej í mej tájcha'íre'e, naǵmi'i a'achú mej pua'amé í mej caí taseǵracu.

72 Ayee pu ajta huarǵ ti ij hua'acu'uvée í tavaújsimua'a teecan, ajta ti ij ra'utámua'aree í niuucari ti hua'utá'a tzáahuati'ira'a jime'e, ti mé'e jauu'á'a í ti jín ti'ihuaúrijca.

73-75 Ayee pu te'ataújratziiri'i tzáahuati'ira'a jime'e a'íjna jemi í tayá'upuaci'i, a'íjna í Abraham teecan, ti ij tu'irájtuaani a'ímej jemi í mej tájcha'íre'e, mej mi caí ta'antipúa'ajte'en, tej tij raatévaire'en tej caí tí'itziíne'e, tej ti tiyen urarí'ene'e tá'ara'ani í tatzajta'a, tetá'aj tiyen xí'epi'ín rijcaa í Dios jemi nain xicaj tzajta'a, a'achú tej pua'a á'ateeri.

76 Pajta mú'ee niyauj, ayée mú muaatámua'atzi tijín Tí tí'ixaxa'a a'íjna jetze me'ecan í ti nain jín antiújmua'aree.

A'iné mú'ee pe amuacaí huamé'e pua'amé caí í tavástar'a patá'aj rí'i huá'uruuren í teite.

77 Mú'ee pe tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í teitestemua'ame'en í tavástar'a a'ij ti a'ín tihua'irátuaasin, a'íjna jime'e ti tihua'utá'uuni'ira í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

78-79 Ayee pej rini a'iné jé'ecan pu tá'acu'uve í taDioj.

Amí pu yé ve'ecánejsin íiyen chaanaca japua tí'ij táamuaare itejmi.

A'uu pu hui nain xicaj tzajta'a tátzave'e a'ame ti ij huanéeri'icí á'ara'ani temua'a naa a'ímej jemi í mej huachéjme tíca'amiste'e, a'ímej jemi í mej tí'itziíne'e a'ájna xicájra'a mej jetzen cui'ini, mej yee cumu tíca'amiste'e mú seijre'e.

A'í pu ajta taatá'itira tej ti rí'i tí'itechejca.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Zacarías.

80 Ajta a'ín í pa'arí'i, a'í pu huavé'ese. Ajta ru tzajta'a huateújca'ane. A'uu pu é'echejca'a a'u ti caí mé'e é'e ti'itǵ ajta na'a caí huataseǵre'en jéjre'e a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtème'ecan.

2

Tí'ij nu'u ari huanú'ihuaca'a a'íjna í Jesús (Mt. 1:18-25)

1 A'ájná'imua, tí'ij a'ín ti'itéveeca'a í rey jime'e a'íjna í Augusto ti ajta ayée ántehuaaca'a tijín César, a'í pu tíraata'ájtaca'a mej mi ahuaújyu'uxan mej mi hua'uté'itien naǵmi'ica mej a'uun a'uchéjme tíj na'a a'u ti tejé'ajta. 2 Ayee pu tiu'urǵ tí'ij auj Cirenio ti'itéveeca'a tajtuhuan jime'e a'ájna u Siria. A'í pu a'ín pú'eene'e ti hua'uta'íteca'a í mej amuacaí hua'uté'itíee. 3 Majta me'ín í teite, naími'i mú a'ucǵxi a'u mej é'eme'ecan mej mi a'ahuaújyu'uxa.

4 A'íj pu jín, a'ín José pu huirájraa a'ujna Nazarét, Galilea jetze ti ajtème'ecan. A'uu pu a'ará'a u Judea, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Belén. A'uu pu ja'unú'ihuaca'a a'íjna í David teecan, a'íjna ti ajmí'i ti'itéveeca'a í rey jime'e. A'iné a'íj pu jetze huanéj a'íjna í José, a'íj pu jín a'uun á'uraa. 5 Ajta pu

a'ñin á'uraa í María a'íjna jamuan í José ti ra'ancuré'evi'iti. Ajta a'íjna í María, pu'uri autájucaca'a.

⁶ A'uu mú a'uté'uuca'a tí'ij teja'uré'ene í xica ti jetzen huanú'ihuaca'a í pa'ari'i. ⁷ A'íj pu jín tiyaúj já'araa amuacaícan jime'e. Teáataca'a í pa'ari'i. Cíxuri pu jín racá'ijcataca'a tí'ij huanú'ihuaca'a. A'íj pu jetze ra'atéete tí'itíj jetze cíyey ti atécun a'u mej ye'emuaate tejé'ecua'aca a'iné camuché'e ú'uvejricica'a cuaartu tzajta'a mej me'uun a'uteárute.

I mej nu'u cáne'axi tiseíjraca'a

⁸ A'ujna vejli'i u Belén, seica mú a'uté'uuca'a cáne'axi mej tiseíjraca'a. A'uu mú e'etáxa'iirihua'a huá'a jamuan. ⁹ Tí'ij jí seíj pu huataseíjre ti ta japua tí'ivaire'e tavástara'a jemi. Jíme'en pu'u huataseíjre, aj pu i a'ñin tavástara'a á e'etatátzavajraa huá'a jemi í mej e'ejteí. Majta me'ñin cáne'axi mej seire'e, temua'a mú jeíhua tiu'utátziin. ¹⁰ Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'íjna ti ta japua tí'ivaire'e tíjñ:

—Caxu tí'itziíine'e. Ayee nu 'een jín mú a'uvé'emej neatá'aj niuucari amuaatá'ixaate'en í sej jín huataújtemua'ave'esin jeíhua, ti tí'ivaire'e a'ame para naíjmi'ica jemi.

¹¹ 'Ijii, a'ájna chajta'a David teecan ti jetzen é'eme'ecan, mú'ejmi jime'e pu hui ja'unú'ihuaca'a a'íjna ti amua'irátuaasin. A'ii pu a'ñin pú'een í Ciriístu'u, í tavástara'a, a'íjna ti Dios ra'antíhua'u.

¹² 'Ayee xu éeni'icí'e ramua'aréeren a'ij ti éene'e a'ñin pú'een. A'uun xu yé'eteuni í pa'ari'i, cíxuri jín caícatzi'ihua. A'uu pu araca'ití a'ame cíyey jetze ta'atécun, ye'emuaate mej jetzen té'ecua'aca.

¹³ Jíye'itzi mú jín jeíhua huataseíjre a'ñime í mej ta japua tí'ivaire'e me'íjna jemi í seíj. Matí'ij mi naíjmi'i rí'i tiraateájtuaa í tavástara'a. Ayee mú tiu'uxájtaca'a. ¹⁴ Miyen tíjñ:

Tiché'e rí'i tiraatá'an í Dios ti huápi'i naa seijre'e í ta japua.

Ajta íyey chaanaca japua, miché'e rí'i tí'itechéjme'eni í teite í ti Dios rí'i tihua'utá'asin.

Ayee mu'u tiu'utaxájtaca'a.

¹⁵ Matí'ij mi a'ucíj a'ñime í mej ta japua tí'ivaire'e. Majta me'ñin í mej cáne'axi tiseíjraca'a, ayée mú tiu'utaú'ixaa tíjñ:

—Tiché'e u á'uju'un a'ujna Belén tetá'aj ya'useíj a'íjna a'ij ti huaríj í ti taata'ixaa í tavástara'a.

¹⁶ Matí'ij mi ca'anacan u á'uju'un. A'uu mú yá'uteu me'íjna í José, majta María, majta í uneeca'i. A'uu pu cíyey jetze aráca'atii, ye'emuaate mej jetzen té'ecua'aca. ¹⁷ Matí'ij raaseíj í pa'ari'i, aj mú mi hua'utá'ixa í teite a'ij ti a'ñin tihua'utá'ixaa ti huá'a jemi huataseíjre, a'ij ti tihua'utá'ixaa a'íjna jime'e í pa'ari'i ti huanú'ihuaca'a.

¹⁸ Majta me'ñin í mej huá'unamuajri'i a'ij mej tí'ixajtaca'a a'ñime cáne'axi mej tiseíjraca'a, naími'i mú rí'i naa tihua'utaseíj.

¹⁹ Ajta a'ñin í María, a'íj pu rú'avaataca'a í ru tzajta'a. Jéihua pu tí'imua'ajca a'ij ti tí'ití huaríj huá'a jemi. ²⁰ Matí'ij mi a'ucíj a'ñime cáne'axi mej tiseíjraca'a. Jé'ecan maújtemua'ave'e í Dios jemi, majta rí'i tiraatá'a niuucari jime'e a'íjna jime'e í mej ráanamujri'i, majta í mej raaseíj. Naími'i pu ayén teja'uré'ene a'ij ti tihua'utá'ixaa í tavástara'a.

Mej nu'u u ye'utaseíjrataca'a í Jesús u teyujta'a

²¹ Tí'ijta tejauumé'eca aráhuaica xica jetze, tí'ij i teja'uré'ene í xica mej jetzen ra'antisíjchi í naviira'an í ti jetzen te'evi'i í pa'ari'i. Matí'ij mi miyen raatamuá'a tíjñ Jesús, tíj ayén amuacaícan tiraata'ixaa a'íjna í seíj ti ta japua tí'ivaire'e.

22 Tí'ijta ari teja'uré'ene ja'anáj matíj pua'a íihuaca a'ij ti ye'í té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, matí'ij mi me'ájna ya'uví'iti me'ájna Jerusalén mej mi u ya'utaseíjrata í pa'ari'i u teyujta'a í tavástar'a'a jemi.

23 Ayee mú huaríj, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín: “Ayee pu tiú'ujxe'eve'e mej ya'utaseíjrata í tavástar'a'a jemi najmi'ica a'achú mej pua'améca í mej amuaaté'ee muaanúnu'ihuaca'a í tí'iríi í mej teteca.”

24 Majta tiu'utamuaí'ivejtan a'ij ti ajta té'eyu'usi'i a'ájna jetze ti jín ti-huá'u'itiiri'i í tavástar'a'a. Ayen tijín: “Miche'e hua'apuaca huatámuaí'ivejta í cucuí'se na'ari hua'apuaca í jáamua'ise.”

25 A'ájnámua, seíj pu a'uun e'echéjme'e a'ájna Jerusalén. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Simeón. Rí'i pu ti'itiújcha'íica'a í Dios jemi. Ajta jeíhua pu rá'astejca'a í ruye'irá. A'íj pu tí'ijchu'eve'eca'a a'ájna xicájra'an jetze ti jetzen Dios huá'ancu'uvajxi'isin a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu jemin huateájturaa.

26 A'ín xiéjniu'ucare'ara'an ayén tiraata'ixaa ti nu'u caí mí'ini caí xi hu-ataseíjre'en í Ciríistu'u, ti tavástar'a'a ye'uta'íti'i. A'íi pu nu'u Simeón raseijran.

27 Tí'ij jí í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'aníjra'a raatá'a a'ájna í Simeón ti a'uun a'atanén u teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a. Majta me'ín í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i, a'úu mú majta a'ará'a u teyujta'a mej mi miyen ráaruuren í pa'ari'i a'ij ti tiú'ujxe'eve'e mej mi ra'ará'asten í ruye'irá. 28 Aj pu i a'ín Simeón ra'ancuré'echui a'ájna í pa'ari'i. Tí'ij jí rí'i tiraatá'a í Dios tijín:

29 Nevástar'a'a, pu'uri rí'irí pej naatá'an nej nexiéehua huámí'ini, a'iné pepu'uri ra'ará'aste a'ájna í pej jín te'atá'aratziiri'i ineetzi jemi i nej muavaire'e.

30-31 A'iné nejí'i nu jín raaseíj a'ájna í pej jín tu'irátuaasin, a'ájna í pej yen raateájtuaa metí'iseíiraca'a najmi'i í teite a'achú mej pua'amé yen huachéjme íiyen chaanaca japua.

32 A'íi pu hua'atátzavi'ira a'ame temua'a naa a'ímej í mej caí Israel jetze ajtémecan mej mi caí ché'e miyen 'eene'en matíj a'íime í mej huachéjme tíca'amiste'e.

Ajta a'íi pu hui ve'ecán jín tíhua'uta'aíjtesin í á'ateitestemua'a, a'íime í mej Israel jetze ajtémecan.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Simeón.

33 Jé'ecan mú naa rí'i tira'utaseíj í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i a'ájna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í pa'ari'i jime'e. 34 Tí'ij jí Simeón rí'i tihua'uteájtuaa. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í María, í náanajra'an í pa'ari'i tijín:

—Casi'i, ayée pu tiú'uxi'epi'intari'ihuaca'a ti a'ájna pa'ari'i jime'e. Mu'ití mú ve'ecán jín tite'enteárutixi'isin a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, ajta mu'icáca pu té'ari'ira í mej jín títetateí. A'íj xu jín siyen tiráamua'aree ti ayén té'eme a'iné jeíhua mú ratíi.

35 'Ayee pu té'eme tí'ij mé jéjre'e seijre'e a'ij mej tí'imua'atze í teite mému'ití. Ajta mú'eetzi, ayée pu che'atá na'a tímu'uhuatacu'ini í á'a tzajta'a cumu ti ja'ati mua'antéjtzeti nahuaa jime'e. —Ayee pu tiraata'ixaa.

36 Seíj pu ajta vejli'i huatéveeca'a ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. 'Íita'a pu pú'een ti ayén ántehuaa tijín Ana. Pu'uri ucarij. A'íi pu yaujra'an pú'een a'ájna í Fanuel, í ti Aser jetze ajtémecan. A'ájna í 'Íita'a, ayée pu á'atee ti víiche'e a'achú cumu aráhua'apua nine'ira'a. Tí'ij jí huamí'i í cína'ara'an.

37 Tí'ij jí ruséijta já'araa. Jéihua pu ari á'atee ti ayén ruseíj. Ajta pu'uri ayén ucarij na'a cumu muáacuate japuan muáacua nine'ira'a. Capu ajta ja'anáj huiráaye'icaa u teyujta'a sino a'úu pu rí'i tiratá'acare'e í Dios jemi nain xicaj

tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a. Ajta pu rú'itzi'ive'eca'a, ajta téniúuve'e í Dios jemi.

³⁸ Jíme'en pu'u raatapuá'ajtaca'a í Simeón ti tiu'utaxájtaca'a, aj pu í a'ín a'uré'ene a'ímej jemi. Tí'ij jí rí'í tiraatá'a í Dios. Tí'ij jí a'utéjche ti hua'utá'ixaate'en í teite a'íjna jíme'e í pa'ari'í. A'íime í teite, a'ii mú a'ín pú'een í mej rachú'eve'eca'a ti Dios hua'irájtuaani naími'í a'uun mej Jerusalén huachéjme.

Mej nu'u huaré'aci u Nazarét

³⁹ Majta me'ín í vaújsimua'ame'en í pa'ari'í, matí'ij nain jín te'ará'aste a'ij ti té'eyu'usi'í a'íjna jetze ti jetzen tihuá'u'itíiri'í í tavástara'a, matí'ij mi a'ucíj a'ájna já'ahua'a Galilea. A'uu mú a'utanéj u Nazarét, a'u mej é'eme'ecan. ⁴⁰ Ajta a'ín í pa'ari'í, a'í pu huavé'ese, ajta huateújca'ane. Jé'ecan pu rí'í mé teúumua'arejca'a. Ajta pu Dios rí'í tiratá'acare'e.

Pa'ari'í ti nu'u a'uun e'irácacii u teyujta'a

⁴¹ Majta a'íime í vaújsimua'ame'en í pa'ari'í, tí'ij pí na'a nine'ira'a jetze, a'úu mú a'atánineica'a a'ánna Jerusalén mej mi ra'utámua'aree a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'í í huá'a yaujmua'a mej anáaté'ee muaanúnu'ihuaca'a.

⁴² Tí'ij ari rájcha'íca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a a'íjna í pa'ari'í, a'íime vaújsimua'ame'en, a'úu mú á'uju'un mej mi tiú'uyesten í ruyel'irá jíme'e. ⁴³ Tí'ij te'upuá'areca'a í mej tiu'uyé'este, matí'ij mi huaré'aci para a'ujna mé é'eche. Ajta a'ín í pa'ari'í, a'úu pu a'uteájturaa a'ájna Jerusalén.

Majta me'ín í vaújsimua'ame'en, camu ramua'areereca'a. ⁴⁴ Ayee mú tí'imua'ajca tíjín: Huá'a jamuan pu huaméj í seica í mej ta jamuan huajú'ucaa. Mu'uri seíj xicaj á'atee mej miyen titeejú'ucaa. Matí'ij mi autéjhuii mej ráahuauni huá'a tzajta'a í teite, ajta a'ímej jemi í mej huá'a jamuan huajú'ucaa. ⁴⁵ Matí'ij caí ráateu, matí'ij a'uun huaré'aci a'ájna Jerusalén mej mi ráahuauni.

⁴⁶ Mirá'atee a'achú cumu huaíca xicaj mej rahuauhuau. Matí'ij mi xaa ráateu. A'uu pu unú'ujcatii u teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a. A'uu pu a'utácacii huá'a jamuan í mej tí'imua'ata. A'ímej pu namuajraca'a, ajta tihua'íhua'ura. ⁴⁷ Majta me'ín í mej ráanamujri'í, naími'í mú naa rí'í tira'utaseíj me'íjna jíme'e ti temua'a naa tiyaú'itííe já'araa a'ij mej tiraata'ixaa, majta me'íjna jíme'e a'ij ti a'ín tiu'utaxájtaca'a.

⁴⁸ Majta me'ín í vaújsimua'ame'en matí'ij raaseíj ti huá'a tzajta'a jé'ejvee, jeíhua mú a'ij ra'utaseíj. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í náànajra'an tíjín:

—Niyauj, ¿a'iné 'een jín piyen taruure? Tu'uri á'atee tej muahuauhuau inee, ajta a'atáata. Jé'ecan tu a'ij pua'a te'etamua'ate mú'eetzi jíme'e.

⁴⁹ Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné 'een jín siyen tí'inehuauhuau? ¿Ni qui secaí ramua'aree ti ayén tiú'ujxe'eve'e nej niyen te'evé'enmua'areere íiyu niTáata chí'ij jetze?

⁵⁰ Majta me'ín, camu a'atzu me'ín yaú'itííe muá'araa a'ij ti tihua'utá'ixaa.

⁵¹ Tí'ij jí á'uraa huá'a jamuan í ruvaújsimua'a. Matí'ij mi me'uun a'ucáane u Nazarét. Ajta a'ín, a'í pu huá'antzaahua í ruvaújsimua'a. Ajta a'ín náànajra'an, a'í pu nain teú'avaataca'a í ru tzajta'a. ⁵² Ajta a'ín í Jesús, a'í pu huavé'ese, ajta jaitze'e ari tiú'umua'areereca'a. Dios pu rí'í tiraatá'a, majta í teite.

3

Tí'ij nu'u u tihuá'a'ixaate'eca'a a'íjna í Juan a'ájna já'ahua'a a'u ti caí é'e ti'itíj (Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Ayee pu nu'u tiuju'uríj tí'ij teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan anxíj nine'ira'a ti tí'aijtaca'a a'íjna í César, í mej majta miyen rata-muá'amua tíjín Tiberio. A'ájna'ímua, tí'ij auj ti'itéveeca'a tajtuhuan jime'e a'íjna í Póncio Pilato a'ujna Judea, ajtahua'a seíj pu ti'itéveeca'a tajtuhuan jime'e a'ujna Galilea. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Heródes. Ajta juutzeájra'an a'íjna í Heródes, a'íi pu ti'itéveeca'a tajtuhuan jime'e a'ujna Iturea, ajta a'ujna Traconite. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna tíjín Felipe. Ajta a'íin í Lisaniás, a'íi pu tajtuhuan jime'e ti'itéveeca'a a'ujna Abilene.

² A'ájna'ímua, matí'ij mauj ve'ecán jín titetaté'acaa u teyujta'a a'íjna í Anás, ajta a'íjna í Caifás, a'úu pu á'ucatií a'íjna í Juan, já'ahua'a a'u ti caí jé'e ti'itíj. A'íjna í Juan, a'íi pu rayauj a'íjna í Zacarías. A'uu pu a'ucaíca tí'ij Dios raatajé. ³ Nainjapua pu yé'ivejca'a tíj na'a a'uun ti huatacá'a í játe'ana jetze, í Jordán. Ayee pu tihuá'a'ixaate'eca'a ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u seicié tiú'umua'ati ti ij nu'u Dios tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í jemin. Aj pu í Juan huá'umuai'ihuaca'a.

⁴ Ayee pu che'atá na'a rijcaa a'ij ti te'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'íjna í Isaías, í ti ajmí'í tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayen tíjín:

Ja'ati pu u e'ejíjhua a'ujna já'ahua'a a'u ti caí é'e ti'itíj.

Ayee pu tejé'exa a'íjna í ja'ati tíjín:

“Naa xu rí'í huaújcaten mú'een sej si rí'í tira'ancuré'evi'itín í tavástara'a, sej si caí raatamuári'eriste'en se'íjna ti yen huataseíjre'esin tí'ij amua'irájtuaani.

⁵ Miché'e miyen rí'í huaújcaten matíj a'íime í mej juyeta.

Miché'e te'evé'ejíste'axi'ín a'u ti e'etécúcu'unijmee.

Miché'e majta raaté'uunaxi'ín nain í jirí ti tí'itacaíjme.

Ajta í juye ti tiújtutájme, miché'e raatajé'iyite'axi'ín.

Ajta a'u ti caí a'upá'atza, miché'e ra'uré'epa'atzare'en.

⁶ Ajta, tí'ij uvé'enen í tavástara'a, naími'í í teite í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, a'íi mú rasejran í ti jín Dios hua'irátuaasin.”

Aii pu'u.

⁷ Ajta a'íjna í Juan, ayée pu tihua'utá'ixaa a'íimej í teite í mej a'uré'enineica'a. Ayen tíjín:

—Mí sej siyen seijre'e. Cu xiee sej a'uruáachejye'í matíj í cu'ucu'use ti ij caí huá'utaiixi'í í taij. ¿Ni tzaa seri tí'itese'e sicu, ti ij caí Dios amua'uxíjte'en? ¿A'ataani ca'aníjra'a amuaatá'a sej si siyen huárini? ⁸ Na'ari caí, ti pua'a mú'een rujímua'a yé seve'eré'enen tzaahuati'ira'a jime'e, ayée xu huárini a'ij ti ye'í tiraavíjte'e se'íjna jime'e sej seri seicié tiu'umuá'aj. Caxu siyen tí'imua'atze mi ru tzajta'a yee ayée pu ti'ayajna ti naa tejámuaatévaire'en í Dios jemi a'iné mú'een xu i'í huáacixa'astemua'ame'en a'íjna í Abraham teecan.

'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e a'iné ayée pu ti'ayajna ti Dios ayén tiraayí'iti ti ayén ráaruuren í tetej ti ij seicié huaújruuren tíj ti ayén seíire'e á'ara'ani matíj teite, matíj a'íime í mej Abraham teecan jetze huanéj. Capu ti'itíj a'ij tejamuatévaire í Dios jemi sej i'í huáacixa'astemua'ame'en a'íjna í Abraham teecan.

⁹ Pu'uri hui vejli'í a'ájna xicájra'an jetze ja'anáj ti pua'a Dios amuá'axijte'en ca'anín jime'e. Ayee pu á'amuaruuren cumu ja'ati ti cíyey á'ijveichixi'ísin tepuaij jime'e. Naími'í í cíyey ti caí tí'itaaca, a'íi pu tiu'uré'evejchi, ajta tí'itairan. Ayee pu che'atá na'a amuá'axijte'en.

10 Mat'ij me'ín teite miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné tena'aqui rini?

11 Ti'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'ati hua'apuaca tísiicu'u, ché'e se'j raatapíjte'en a'íjna ti caí tísiicu'u. Ayen cha'a tana'a, ti pua'a ja'ati tí'ijcha'íica í ti tí'icua'iri'i, cha'a a'ín raatá'an í ti caí tí'itíj tícha'íi.

12 Majta mú e'iré'ene seica í mej huá'ajijve'eca'a í mej tí'itici ti ij a'ín huá'umuai'íhua. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Maestro, ¿a'iné táarini iteen?

13 Ti'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ij xu ancuré'an a'achú ti caj tiraaxí'epi'íntare. Caxu hui jaítze'e huá'ajijve'e.

14 Majta me'ín í xantaaru'u, ayée mú majta tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Carij iteen, ¿a'iné táarini?

Ti'ij jí ayén tiu'utaniú tijín:

—Caxu huá'anahua'ira í hua'atúmin. Caxu hua'itzi jín tihuá'axajtzi'ira í teite. Seajta, se'íjna jín rí'i tité'ujmuajte a'achú mej caj tejá'amuanajchite'en.

—Ayee tihua'utá'ixaa a'íjna í Juan.

15 Majta me'ín í teite, ayée mú tí'imua'ajca í ru tzajta'a yee tij caí a'í píríci í Ciríistu'u a'íjna í Juan, í mej rachú'eve'eca'a.

16 Ti'ij jí Juan ayén tihua'utá'ixaa naíjmi'íca tijín:

—Aru inee, jaj nu jín á'amuumuai'íhua. Mí ajta, se'j pu a'úu mé e'evé'eme ti jaítze'e raayí'iti necaí inee. A'iné nee nu ciliéene'e jín tí'itéjvee, ineetzi, capu ayén tiraavíjte'e nej ra'ajta'í'ipi'ín í ca'acaira'an. Mí ajtá'í amín, xiéjnu'ucari pu huata'íti ti huateá'uran mú'ejmi jemi. A'í pu píríci Dios ti raxiéjnu'uca. Ajta a'íjna ti mé e'evé'eme, a'í pu píríci ti rí'i á'amuaruuren mí a'amua tzajta'a.

17 Ayee pu té'eme a'ájna ti a'ín yé uvé'enen, cu xíee ti cu ja'ati ru'itéchueeca í ti jín jetzen ra'anáaca'atze í játze'ara'an í triigu. Ajta a'ín ru'irátu'isin í xa'íri á pua'acíe. Ajta a'íjna í imue'eri, rájseire'esin u chí'íta. Ajta í xa'íri, á pua'acíe pu yé'etairan í taij jetze ti caí ja'anáj é'emi'íca. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan.

18 A'íjna jime'e í niuucari, ajta seica jime'e, a'íj pu jime'en tihuá'u'itíiri'i mej mi ráamua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi.

19 Ti'ij jí Juan ra'ajté'axi a'íjna í Heródes, a'íjna jime'e ti yá'uvi'itín a'íjna í Herodías, ti amuacá víche'eca'a a'íjna jemi í juutzeájra'an í Heródes. Ajta pu a'íjna jín ra'ajté'axi a'ij ti tí'itíj huáruu. 20 Ti'ij jí Heródes a'ij pua'a huaríj tí'itíj jime'e ti caí xí'epi'ín 'een, a'í pu ra'íteáana a'íjna í Juan.

Tí'ij nu'u Jesús huámuai'ívijhuaca'a

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Ti'ij a'ín Juan huá'amuai'íhuaca'a í teite, a'í pu ajta a'íj huámuai'íhuaca'a a'íjna í Jesús. Tí'ij Jesús téniuusime'e í Dios jemi, tí'ij í antaújcuunareca'a u ta japua ti a'uteájmuua. 22 Ajta a'ín xiéjnu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ave'ecáme'ecaa. Ayee pu seijre'eca'a tíj cucui'i. Aj pu i japuan 'ujyéjxi án mu'úutze'en. Ajta á'iyen niuucari huánamuajri'i ti uj e'icánamuajre'e júte'e. Ayen tijín:

—Niyauj pej hui píríci í nej jeíhua muá'ixe'eve'e. Jé'ecan pej rí'i naatá'a i ne tzajta'a. Ayee pu teje'ijcánamuajre.

Í huáacíxa'astemua'ame'en teeca í Jesús

(Mt. 1:1-17)

23 Ajta a'ñin í Jesús, ayée pu rájcha'ñica'a a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a nine'ira'a t'íj a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en í teite. Ajta a'ñin, a'ñi pu nu'u jetze airaújnejjte í José. Ajta a'ñin José, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Elí. 24 Ajta a'ñin í Elí, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Matat. Ajta a'ñin í Matat, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Leví, ajta a'ñin Leví a'ñi pu jetze airaújnejjte í Melqui. Ajta a'ñin Melqui, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jana. Ajta a'ñina í Jana, a'ñi pu jetze airaújnejjte í José.

25 Ajta a'ñina í José, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Matatías. Ajta a'ñin í Matatías, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Amós. Ajta a'ñina í Amós, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Nahum. Ajta a'ñina í Nahum, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Esli. Ajta a'ñina í Esli, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Nagai.

26 Ajta a'ñin Nagai, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Maat. Ajta a'ñina Maat, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Matatías. Ajta a'ñin í Matatías, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Semei. Ajta a'ñin í Semei, a'ñi pu jetze airaújnejjte í José. Ajta a'ñin í José, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Judá.

27 Ajta a'ñin Judá, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jonán. Ajta a'ñin í Jonán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Resa. Ajta a'ñin í Resa, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Zorobabel. Ajta a'ñin í Zorobabel, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Salatiel. Ajta a'ñin í Salatiel, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Neri.

28 Ajta a'ñin í Neri, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Melqui. Ajta a'ñin í Melqui, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Adí. Ajta a'ñin í Adí, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Cosam. Ajta a'ñin í Cosam, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Elmodam. Ajta a'ñin í Elmodam, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Er.

29 Ajta a'ñin Er, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Josué. Ajta a'ñin í Josué, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Eliezer. Ajta a'ñin í Eliezer, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jorim. Ajta a'ñin í Jorim, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Matat. Ajta a'ñin Matat, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Leví.

30 Ajta a'ñin Leví, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Simeón. Ajta a'ñin Simeón, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Judá. Ajta a'ñin í Judá, a'ñi pu jetze airaújnejjte í José. Ajta a'ñin í José, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jonán. Ajta a'ñin í Jonán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Eliaquim.

31 Ajta a'ñin í Eliaquim, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Melea. Ajta a'ñin í Melea, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Mainán. Ajta Mainán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Matata. Ajta a'ñin í Matata, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Natán. Ajta a'ñin í Natán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í David.

32 Ajta a'ñin í David, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Isaí. Ajta a'ñin í Isaí, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Obed. Ajta a'ñin í Obed, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Booz. Ajta a'ñin í Booz, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Salmón. Ajta a'ñin í Salmón, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Naasón.

33 Ajta a'ñin í Naasón, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Aminadab. Ajta a'ñin Aminadab, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Aram. Ajta a'ñin í Aram, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Esrom. Ajta a'ñin í Esrom, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Fares. Ajta a'ñin Fares, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Judá.

34 Ajta a'ñin í Judá, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jacobo. Ajta a'ñin í Jacobo, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Isaac. Ajta a'ñin í Isaac, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Abraham. Ajta a'ñin í Abraham, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Taré. Ajta a'ñin í Taré, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Nacor.

35 Ajta a'ñin í Nacor, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Serug. Ajta a'ñin í Serug, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Ragau. Ajta a'ñin í Ragau, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Peleg. Ajta a'ñin Peleg, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Heber. Ajta a'ñin í Heber, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Sala.

³⁶ Ajta a'ñin í Sala, a'ñi pu jetze airaújnejjte Cainán. Ajta a'ñin í Cainán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Arfaxad. Ajta a'ñin Arfaxad, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Sem. Ajta a'ñin í í Sem, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Noé. Ajta a'ñin í Noé, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Lamec.

³⁷ Ajta a'ñin í í Lamec, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Matusalén. Ajta a'ñin í Matusalén, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Enóc. Ajta a'ñin í Enóc, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jared. Ajta a'ñin í Jared, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Mahalaleel. Ajta a'ñin í Mahalaleel, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Cainán.

³⁸ Ajta a'ñin í Cainán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Enós. Ajta a'ñin í Enós, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Set. Ajta a'ñin í Set, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Adán. Ajta a'ñin í Adán, Dios pu jetzen airáne.

4

T'íj nu'u tiyaaru'u tiu'utatése ti nu'u raatémuaitin í Jesús (Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ T'íj jí Jesús jemi huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. T'íj jí a'uun u e'erájraa u Jordán. T'íj jí xiéjniu'ucare'ara'an pu ya'uví'iti a'u ti caí é'e til'itíj.

² A'uu pu é'etee a'achú cumu hua'apuate xicaj. Ajta a'ñin tiyaaru'u, a'ñi pu i tiú'ujtesi'ire'eca'a ti raamuá'itin t'íj auté'itzen í Dios jemi. Ajta a'ñin Jesús, capu tí'icua'acáa t'íj na'a ti a'uun é'etee. T'íj jí te'era'astéesime'eca í hua'apuate xicaj, temua'a pu jeíhua tiu'utá'icuataca'a.

³ T'íj jí ayén tiraata'ixaa í tiyaaru'u tijín:

—T'í pua'a hui yaujra'an pej pú'eene'en í Dios, patá'aj raata'aíjte'en mi tetej ti pan huateújtaahua.

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín: “Í teáata'a, capu pan na'a jín ruuri a'ame.”

⁵ T'íj jí tiyaaru'u pu ya'uví'iti í jirí japua. T'íj i tiraataseíjra nainjapua t'íj na'a ve'etí yen huatacá'a í chaanaca japua, matíj mena'a pua'amecié yen huachéjme í chaanaca japua. ⁶⁻⁷ Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—T'í pua'a piyen huárini pej títunuta ineetzi jemi, pajta naateánajche, nain nu muaatapuaíjve'esin pej mú'ee tíhua'uta'aíjte'en, ti ij timuáaci'iti naíjmi'i t'íj na'a ti naa seijre'e ti huá'a jetze seijre'e. Ayee nu hui rini a'iné a'íj nu jín antínmua'aree, nej niyen raatapuaíjve'en í ja'ati nej á'apuaíjve'e.

⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i tijín yee: “Setá'aj siyen sena'a rateáanajche í tavástara'a í Dios. A'íj xu'u huatévaire'en.”

⁹⁻¹⁰ T'íj jí ajtahua'a a'ñin í tiyaaru'u ya'uví'iti já'ahua'a yee, a'ájna Jerusalén. An pu ra'antiví'iti japuan u teyujta'a, japuan í ti jaítze'e antípiti. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—T'í pua'a hui pe yaujra'an pepú'eene'en í Dios, ancájvetzi múuci, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín:

Dios pu á huaja'uta'íti í mej jemin tí'ivaire'e mej mi muáacha'in.

¹¹ Memua'ancuré'evi'ira mú'eetzi pej pi caí á e'ejvá'itzi'in.

Aj mú mi muatétatza ti ij caí til'itíj a'íj muáaruure.

¹² T'íj jí Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i tijín: “Capej til'itíj jín a'íj tí'ira'ihua'ura í á'a Dios aisí ti pua'a ayén huárini a'íj pej tí'ijxe'eve'e mú'ee.” —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

13 Tí'ij nain antipua'ari í tiyaaru'u, ti ti'ihuaújtesil'ijre, aj pu i á'uraa. Capu cha'a a'ur'éenineica'a jemin ajta caí teja'ure'enén ja'anáj ti pua'a raaxí'epi'íntare ti ajtahua'a huataújtese'en.

*Tí'ij nu'u Jesús a'utéjche ti tiu'umuári'en a'ujna u Galilea
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)*

14 Tí'ij jí Jesús á'uraa a'ujna Galilea. Ajta í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios jemin pu huateájturaa. Ajta nainjapua ti a'uun huatacá'a, jeíhua mú teite ráamua'areeri'i a'ij ti huaríj. 15 A'íí pu tihua'umuá'ate a'ujna hua'atéyujta'a. Majta me'ín í teite, a'íí mú r'í'í tiraatá'a me'íjna.

*Tí'ij nu'u Jesús a'uun a'utéveeca'a u Nazarét
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)*

16 Tí'ij jí a'uun a'ará'a u Nazarét, a'u ti a'uvé'ese. Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'an jetze mej pua'a ruse'upi, a'úu pu teyujta'a a'uteájrupi tíj tí'ijri'irejca'a. Tí'ij jí a'utéechaxi ti ij hua'utánamuajriste'en. 17 Mat'íj mi raatapíj í yu'uxari ti jíri'i ti Isaías teecan ra'uyú'uxaca'a, a'íjna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Tí'ij jí raatáxijtaca'a, aj pu rá'uteu a'ij ti té'eyu'usi'i ti ayén ti jíme'en yee:

18 Í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'úu pu hui huateáturaasin neetzi jemi, a'iné a'íí pu na'antíhuau,

nej ni tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i í niuucari jíme'e í mej jín huataújtemua'ave'esin.

A'uu pu hui neja'uta'íteca'a nej nu'u tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej námi'i tíjín yee nu'uri amua'irátuaasin.

Ajta nej nu'u tihua'uhuaate'en í mej aracúcu'unijmee mej mi majtáhua'a mé uunéjne'eri,

ajta nej nu'u huá'a japua huániumi a'ímej í mej rajpuaíjtzi.

19 Ajta nej nu'u hua'utá'ixaate'en tíjín: “Íjii pu'uri xaa teja'uré'ene a'íjna í nine'ira'a jetze í ti hui tavástar'a r'í'í tihua'utá'asin.”

Ayee pu tira'ujíjve í yu'uxari jetze.

20 Tí'ij jí ratéejire í yu'uxari, tí'ij í raatapíj í ti tí'ivaire'e u teyujta'a. Ajta a'ujyeíjxi. Naími'i matíj mena'a a'úu mej huiiráte'eca'a, a'íí mú raseíjraca'a.

21 Aj pu i a'utéjche ti ayén tihua'utá'ixaate'en tíjín:

—Íjii pu hui ayén te'araúraste mú'ejmi jemi a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í sej seri ráanamujri'i. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

22 Naíjmi'ica pu hua'aránajcheca'a. A'íj mú jín naa r'í'í tira'utaseíj a'íjna jíme'e ti naa namuajre'e í niuucari ti raataxájtaca'a. Ayee mú tiú'urihua'uraca'a tíjín:

—¿Ni caí a'íín pú'een í yaujra'an í José? ¿A'iné hui auj tí'iri'iri?

23 Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Jee tzíte'e, ayée pu hui tiná'amitiejte'e ineetzi sej siyen tinaatá'ixaate'esin a'íjna í niuucari ti ayén namuajre'e tíjín: “Mí pej tí'ihua'ataca, patá'aj tihua'ahuaate'en aseíj. Patá'aj piyen che'atá pena'a huárini ayajna pej é'eme'ecan a'ij pej nu'u peri tiú'uruu a'ujna já'ahua'a Capernaúm í tej teri ráamua'areeri'i.”

24 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, camu ja'anáj ra'ancuré'evi'iti ja'ati ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a a'íime í mej me'uun huachéjme a'ujna ti é'eme'ecan a'íjna í ja'ati.

25 'Jee tzíte'e, ayén ti'ayajna, ajmí'i ti auj seijre'eca'a a'íjna í Elías, mu'iití mú hui seijre'eca'a íye Israél a'íime í 'uuca mej ruséijta muá'araa. A'ájná'imua, pu'uri mú aumé'e a'achú cumu huaíca nine'ira'a japuan já'ita'a mej caí

ché'e viiye. Ajta, jeíhua pu huatújri'ihuaca'a nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Israél.

²⁶ Mí ajta, a'ín Dios capu hui raata'íteca'a a'íjna í Elías ti huá'a jemi á'ume'en a'ímej jemi í 'uuca í mej Israél jetze é'eme'ecan sino ayée pu tiraata'aíj ti a'uun á'ume'en a'íjna jemi í 'íta'a ti ruséijta já'araa, a'íjna ti a'uun é'echejca'a u Sarepta, chajta'a ti a'uun seíj chuéjra'a japua e'ejtème'ecantaca'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Sidón.

²⁷ Ajta tí'ij auj tí'itéveeca'a a'íjna í Eliseo ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, mu'iití mú hui tí'icucui'ica'a í teite a'íjna jime'e í ti tineájxi huá'ahua'ira'a jetze. Mu'iití mú seijre'eca'a íiyen Israél. Mí ajta, capu ja'ati tihua'uhuaa sino a'í pu'u, a'íjna í Naamán, Siria ti é'eme'ecan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁸ Jíme'en mu'u ráanamujri'i í teite mej teyujta'a huiráatei, mat'íj mi naími'i huataníniu'ucacuca'a. ²⁹ Ca'anacan mú ájhuiixi. Mat'íj mi ya'uví'iti ca'anéeri jime'e, mej á pua'acié ru'irájtuaani u chajta'a jetze. An mú ya'uré'eneijte a'u ti e'encátee í jirí jetze í ti japuan huachájta'a. An mú ra'ancariéniche'e a'u ti e'encátee. ³⁰ Mí ajta a'ín Jesús, já'ita'a pu huá'a jetze tanéj. Tí'ij jí á'uraa.

Tí'ij nu'u tiyaaru'u pu tevi tzajta'a seijre'eca'a
(Mr. 1:21-28)

³¹ Tí'iquí a'uun a'ucáane u Capernaúm, chajta'a ti a'uun jetze ajtème'ecan u Galilea. Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a mé jetzen ruse'upi, a'í pu tihua'umuá'ate. ³² Jéihua pu huá'a jetze ráavatzi í niuucari a'iné tíj ayén tihua'utá'ixaa, yee pu tihua'utamitiejte'e tíjín:

—Xiee ti cu ve'ecán jín tí'itéjvee.

³³ Meenti seíj í teáata'a, a'úu pu a'utéveeca'a u teyujta'a. Tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'eca'a, ti a'ij pua'a 'een. Ca'anín pu jín raatajé a'íjna í ja'ati a'íjna í Jesús.

³⁴ Ayen tíjín:

—Mú'ee, ¿a'iné tí'itíj pej té'umua'aree itejmi jemi, mú'ee Jesús, mi pej hui Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni piyen een jín yé taméj pej pi téjmi antipua'ajte'en? Némuamua'ate inee, ja'ati pej pírici, mi pej Dios jemi rí'í tí'iseijre'e.

³⁵ Aj pu i Jesús jeíhua ra'ajté'axi í tiyaaru'u tíjín:

—Capej tí'itíj xajta. Huirájraa hui mi tevi jetze.

Ajta a'ín tiyaaru'u, a'í pu rá'arie á chuaata'a mejseíraca'a í teite. Tí'ij jí, caí a'ij ráaruu í tevi, aj pu i huirájraa. ³⁶ Naími'i mú rí'í tira'utaseíj í teite. Mat'íj mi miyen tiu'utaú'ixaa tíjín:

—¿Tí'itáani niuucarijra'a jín tí'ixa? A'í pu hui tihua'ajte'e í tiyáaru'use. Xiee ti cu a'íjna jín antiújmua'areere, a'iné rumuári'eri'ire'ara'an pu jín tí'imuari'e mej mi huiráciíne í tiyáaru'use í teite tzajta'a. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁷ Ajta nainjapua ti a'uun huatacá'a, naími'i mú ráamua'areeri'i a'ij ti Jesús tí'itíj huáruu.

Tí'ij nu'u Jesús tiráahuaa í mu'üneára'an í Simón
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Tí'ij jí huirájraa a'íjna í Jesús a'ujna u teyujta'a. Tí'ij jí a'uun a'ará'a í Simón ti é'eche. Ajta a'ín í mu'üneára'an í Simón, a'í pu tí'icui'ica'a. Pístacare'e a'íjna í 'íta'a. Mat'íj mi raatáhuaviiri'i me'íjna í Jesús ti nu'u tiráahuaate'en.

³⁹ Tí'ij jí Jesús aicaújtutzi a'íjna jemi. Tí'ij jí ra'ajté'axi í ti jín tí'icui'i. Aj pu i huateápua'areca'a í cuí'ini'ira'a. Jíme'en pu'u huateápua'areca'a í cuí'ini'ira'a, aj pu i ájchee a'íjna ti tí'icui'ica'a. Tí'ij jí a'ín tihua'umí.

Tí'ij nu'u Jesús tihuá'uhuaa jeíhua í teite
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Tí'ij huaré'ecieenareca'a í xicaj, a'íime í teite hua'uré'enejte'axi í Jesús jemi naíjmi'ica í mej ti'icúcu'ijme. Capu tí'iseicaj na'a í cuí'ini'ira'a. A'í pu hua'ajtamuári'exi seij ajta seij. Tí'ij jí naíjmi'ica tiú'uhuaa. ⁴¹ Majta me'ín í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a seijre'eca'a, naíjmi'i mú huiráaci. Matí'ij mi miyen ca'anín jín tiraatajé tíjín:

—Mú'ee pe yaujra'an pú'een í Dios.

Mí ajta a'íin í Jesús, a'í pu hua'ajté'axi. Capu hua'utá'a mej tiu'utaxáj a'iné méjmua'areereca'a tíjín a'í pu a'íin pírici Dios ti án yá'ujra í ipuari japua.

Tí'ij nu'u Jesús tihuaja'utá'ixaa a'ujna Galilea
(Mr. 1:35-39)

⁴² Tí'ij tapuá'arijme'eca, aj pu i huirájraa u chi'ita í Jesús. A'uu pu a'ará'a a'u ti caí é'e ti'iti. Majta me'ín í teite, a'í mú ráahuausime'e. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti a'ij éene'e. Méjxe'eve'eca'a ti caí á'ura'ani, ti a'uun a'uteáturan a'ímej jemi.

⁴³ Mí ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu ajta tiú'ujxe'eve'e nej tihua'utá'ixaate'en í seica í teite mej méyee huachéjme ne'íjna jime'e í niuucari ti rí'i tihua'utá'asin, í ti ajta jíme'en raxájta ti a'íin Dios yen huataseíjre'esin íiyen chaanaca japua ti i yen tiu'uta'aíjta tíj na'a ve'etí yen seijre'e. Ayee nu hui 'een jín mú a'uvé'emej. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴⁴ Ajta a'íin Jesús, aúche'e pu tihuá'a'ixaate'eca'a u tihua'atáyujta'a jetze tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea.

5

Matí'ij nu'u huatámu'ireca'a í hua'ité
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Ja'anáj ti ayén tiuju'uríj ti a'íin Jesús a'uun a'utéveeca'a a'u ti jaj e'eve'e'ástime ti ayén téja'arájtehuaa tíjín: Genesaret. Jéihua mú teite ajteáxiireca'a a'íjna jemi. A'í mú ranamuájraca'a í niuucari ti jíme'en raxa í Dios. ² Tí'ij jí Jesús hua'apuaca huasej í baarcu mé e'ecáviviíjme'eca'a í mej hua'ité jetze vivi'i. Majta a'íime, mu'uri tí'ija'usica'a í tiú'ujxiejmua'a.

³ Tí'ij jí Jesús ateájraa í sej jetze í baarcu, a'íjna Simón ti racíi. Tí'ij jí ayén tiraatáhuaviiri'i a'íjna í Simón ti a'atzu imuá huatéchaxin á jaata'a. Tí'ij jí a'ujyeíjxi. A pu aracaíi tihuá'amua'ate í teite. ⁴ Tí'ij raatapuá'ajtac'a ti tihuá'ixaate'e, aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Simón tíjín:

—Patá'aj jaítze'e a'ímuá huatéchaxin a'u ti jaítze'e auutí'i í jaj. Pajta ra'atéhua'axin mi á'axiejmua'a patá'aj hua'ité huavívi'i.

⁵ Simón pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Maestro, tu'uri huatáxa'ai tej tí'imuari'e. Catu ti'itíj huatéevi'i. Capu amín a'ij, a'iné mú'ee pe hui piyen tinaatá'ixaa, ayée nu rini.

⁶ Matí'ij mi ra'atéhua'axi í ruxiejmua'a. Ayee mú jín huaríj, jeíhua mú huápi'i hua'itátii. Tín pu huatésuijtzal'anixi í huá'axiejmua'a í hua'ité jime'e.

⁷ Matí'ij mi hua'utajé í ru'amiigustemua'a í mej aráatei í sej jetze í baarcu, mej mi mú a'uré'enen matá'aj hua'utévaire'en. Matí'ij mi a'uré'ene. Matí'ij mi hua'avé'ejiste'axi í hua'ité í baarcu jetze. Tín mú ateárutixi a'íjna jime'e mej avé'ejisteca'a. ⁸ Ajta a'íin Simón, jíme'en pu'u raasej, aj pu i títunutaca'a í Jesús jemi. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Á'ura'a ineetzi jemi, nevástara'a, a'iné jeíhua nu auteájturaa mú'eetzi jemi.

⁹ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'iné jeíhua pu naa rí'i tira'utasej a'ijna jime'e mej huápi'i jeíhua hua'uvívi'i í hua'ité. ¹⁰ Ayee mú che'atá mena'a naa rí'i tira'utasej a'ijna í Jacobo, ajta a'ijna í Juan. A'í pu hua'atáata a'ijna í Zebedeo. Majta a'íime, a'í mú jemin tí'imuari'e jamuan í Simón. Tí'ij jí a'ín Jesús, ayén tiraata'ixaa a'ijna í Simón tijín:

—Capej tí'itziine'e. Ijii ti yú auca'ití a'ame, neetzi jemi pepu'u hui teite tíseire'esin. —Ayee pu tiraata'ixaa.

¹¹ Mat'í'ij mi hua'itajápuaxi í baarcu a'u ti a'uhuáchi. Mat'í'ij mi nain teje'etiá'a. Mat'í'ij mi a'ucj jamuan í Jesús.

I ja'ati ti nu'u tineájxi aj jetzen í lepra

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² A'ájná'imua, tí'ij Jesús a'uun a'utéveeca'a a'ájna já'ahua'a chajta'a, seij pu e'iré'ene jemin. Temua'a pu jeíhua tí'icá'atza a'ijna jime'e ti tineájxi í huá'ire'ara'an jetze. Tí'ij raasej, aj pu i títunutaca'a jemin í Jesús. Aa pu chuáata'imua é'etia runéerime jime'e. Ayee pu tí'ijree tijín:

—Nevástara'a, ti pua'a hui mua'aráanajche pej tináahuaate'en.

¹³ Tí'ij jí Jesús huatamuájca'ataca'a. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—A ni'ijta ne'u, na'aráanajche nej timuáahuaate'en. Pepu'uri hui huarúj.

Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i xaa huarúj icu. ¹⁴ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'áj tijín:

—Capej ja'ati ixaate'e sino a'uun pej á'ume'en jemin í ti tí'ivaire'e u teyujta'a. Patá'aj ja'utá'aseijrata jemin a'ijna. Pajta piyen tiu'utámua'ivejta a'ij ti tiu'uta'ájtaca'a a'ijna í Moisés teecan mej mi ráamua'aree tijín pepu'uri huarúj. —Ayee pu tiraata'ixaa.

¹⁵ Majta me'ín í teite, nainjapua mú ráamua'areeri'i a'ij ti Jesús huarúj. Tij na'a tí'itápuaapua'are, jaítze'e mú ranamuájraca'a. A'í mú jín, jeíhua mú ajteáxiireca'a í teite í Jesús jemi ti a'ín tihua'uhuaate'en a'ijna jime'e í mej tí'icucui'i. ¹⁶ Ajta a'ín Jesús, ja'anáj ti na'a pu a'uun e'etánineica'a a'u ti caí é'e tí'itajca'a tí'ij rusej huatéjniuuni.

I ja'ati ti nu'u nainjapua ciyáaxara'a

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Ayee pu tiuju'urj a'ajná'imua. Mu'iití mú á e'iré'ene í teite tí'ij na'a a'uun mej a'uchéjme a'ujna u Galilea, ajta a'ujna u Judea, ajta a'ujna u Jerusalén. A'ii mú a'ín pú'een í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ata a'ij ti té'eyu'usili jetzen í yu'uxari jetze í Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a. A'í mú huiiráte'eca'a í Jesús jamuan. Ajta í muári'eri'ire'ara'an í tavástara'a, a'í pu jemin huatéjturaa tí'ij tihua'uhuaate'en í teite.

¹⁸ Majta seica a'uun e'iré'ene. Tevij mú huáchuisime'e, itari japua mera'ujtéca. Nainjapua pu ciyáaxara'aca'a í ru jetze a'ijna í ja'ati. A'í mú huataújtese mej ru'uteájtuaani u chí'ita mej mi yenu'uhuaré'eten í Jesús jemi.

¹⁹ Mí ajta caí capu huatári'iristareca'a a'iné jeíhua mú teite aitéujseire'eca'a tá'apueerta.

Mat'í'ij mi anticj japuan í chí'ij. Mat'í'ij mi ra'anáacu. A'í mú jín ayén huarj, mat'í'ij ru'ucájtuaa japuan meru'ujtéca í itari. A'uu mú ru'ucájtuaa huá'a tzajta'a í teite a'u ti Jesús a'utéjvee. ²⁰ Tí'ij Jesús hua'usej a'ímej, aj pu i xaa ráamua'areeri'i tijín meté'atzaahuate'e, tzíte'e. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'ijna ti ciyáaxara'a tijín:

—Ne'amiigu, nu'uri timuaatá'uuni'iri'i í pej hui jín auteájturaa í Dios jemi.

²¹ Majta me'ín í fariseos, majta me'ín í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, a'í mú autéjhui mej miyen tí'imua'atze í ru tzajta'a tijín:

—¿A'ataqui hui píríci amíjna mi ja'ati ti ayén a'ij pua'a ti'ixa í Dios jemi? Se'ij pu'u na'a a'íin pú'een ti tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Dios pu a'íin pú'een ti ayén tihua'utá'uuni'i. Ajta amín, capu hui a'íjna jín antiújmua'aree.

²² Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu ruse'ij rú'umua'areereca'a a'ij mej tí'imua'ajca. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné hui 'een jín siyen tí'imua'atze í ru tzajta'a? ²³ ¿Ti'itáani jaítze'e muári'eri? ¿Ni jaítze'e muári'eri nej niyen tiraata'ixaate'en ne'íjna ti ciyáaxara'a yee: “Nu'uri timuaatá'uuni'iri'i í pej jín auteájturaa í Dios jemi”, na'ari yee: “Ájchesi, mé pej tamé'en”? Jee xaa ne'u, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e ti jaítze'e muári'eri nej niyen tiraata'ixaate'en yee: “Ájchesi, mé pej tamé'en.”

²⁴ 'Aru sej si ráamua'aree í nej hui xaa ne'íjna jín antínmua'aree íiyen chaanaca japua nej ni tihua'utá'auuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ayée nu huárini inee i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti ciyáaxara'a tijín:

—Ne'amíigu, ayée nu tí'imua'ixaate'e tijín, ajchesi hui, pajta ra'anchuén mi á'utaatzi. Arícu á'uraa u á'ache.

²⁵ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i a'íin ti ciyáaxara'a, ájchee, yá'uchuii í rú'utaatzi. Tí'ij jí rí'i tiraatajé í tavástara'a. Tí'ij i á'uraa í ruche.

²⁶ Naími'i mú naa rí'i tira'utase'ij. Jé'ecan mú rí'i tiraatá'a í Dios jemi. Majta caí cha'a a'ij tirájteuve'e. Ayee mu'u tijín:

—Íjii tu xaa ti'itíj huase'ij ti huápi'i ruxe'eve'e.

Tí'ij nu'u Jesús raatajé í Leví (Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ A'atzu a'ateevi'i, aj pu i Jesús áa a'ur'éene. Se'ij pu ja'ati huase'ij ti tí'iteji'ivi. Ayee pu ántehuaa tijín Leví. A'uu pu e'irájca u chil'ita a'u mej titejé'ejí'ivi. Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Patá'aj hui nee jamuan á'uche'ecane'en.

²⁸ Tí'ij jí a'íin Leví ájchee. Naími'i pu teje'etiá'a. Tí'iquí jamuan á'uraa.

²⁹ Tí'iquí a'íin Leví tiu'uyé'este í ruche a'íjna jime'e ti ari Jesús jamuan á'uche'ecan. Majta me'ín í mej tí'iteji'ivi, majta seica, a'íi mú huá'a jamuan tí'icua'acaa. ³⁰ Majta a'íime í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ataca í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, a'íi mú autéjhuii mej tihua'uxájtzi'i a'íimej jemi í mej Jesús jamuan á'uujhua'ane'e. Ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jín siyen huá'a jamuan tí'icua'aca, seajta hui ye'eca jamuan í mej tí'iteji'ivi, seajta huá'a jamuan í mej a'ij pua'a ríjcaa?

³¹ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu hui 'een jíme'en í teite í mej á'uci'ica'an jemin í ti ya'anaca. Capu ruxe'eve'e mej á'uci'ica'an jemin í mej rí'en sino a'íime mu'u hui í mej tí'icucui'i. ³² Mí neajta inee, canu hui ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni ne'ímej huatájeeve a'íimej í ti ayén tihua'amitíeje'e yee xí'epi'in mú ríci sino a'íimej nu'u í mej rú'umua'aree í ru tzajta'a í mej caí xí'epi'in ríci.

I mej nu'u rú'itzi'ivi (Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i í Jesús tijín:

—A'íime í mej hui Juan jamuan á'uujhua'an, jeíhua mú rú'itzi'ivi, majta huatéjniuue í Dios jemi. Ayee mú che'atá mena'a ríci a'íime í fariseos. Mí

majta, a'íime hui í mej á jamuan á'ujuhua'an, metijí'icua'aca, majta ye'eca, micu.

³⁴ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'ati huaténe'iche, a'íi pu ajta ru'amiigustemua'a huatá'inen mej mi tiú'uyesten. Aj pu i tihuá'amicuan. ¿Ni qui miyen tiú'uritz'i'ive'e tí'ij auj huá'a jamuan a'utéveeca? Camu xaa ne'u.

³⁵ 'Mí ajta, aúche'e pu hui teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen ra'ajján a'íjna ti huaténe'iche. Aj mú xaa amiigustemua'ame'en ru'ítzi'ive'en a'iné capu ché'e mé'e já'ahua'a í hua'amiigu. A'iné naúche'e nu yé huatéjvee, camu hui ru'ítzi'ive'en í ne'amiigustemua'a.

³⁶ Se'ij pu tihua'utá'ixaa í niucari tijín:

—Tí pua'a ja'ati rá'acu'une'epua í cixuri ti mí'ime'ecan, capu a'íjna jín rá'acu'une'epua cixuri jime'e ti caí xi ja'anáj já'usini'i. Tí pua'a ayén a'íjna jín rá'acu'une'epua, a'íi pu huatétzu'uta a'íjna í cixuri ti jéjcuca tí'ij huatéja'usini'ihua. Tí'ij jí ra'atésijtza'anaxi'isin í ti mí'ime'ecan. Aj pu i, í ti anásijtza'ani, jaítze'e pu hui ve'et'í a'ame.

³⁷ 'Ajta camu miyen rijcaa mej ru'ucájt'u'ani navij limeetajra'a tzajta'a ti cára'ajchira'a viinu ti'it'ij mej mauchén ráataahuaca'a. Tí pua'a miyen ráaruuren, a'íjna í viinu ti jéjcuca, a'íj pu jetze huiitaxíjsin í eeca, ajta autasiújtza'ani í navij ti cára'ajchira'a. Aj pu i a'uva'íjtzi í navij, ajta hui í viinu.

³⁸ A'íj pu hui jín ayén tiú'ujxe'eve'e ti iru'ucájt'u'ani navij tzajta'a ti jéjcuca a'íjna í viinu ti ajta jéjcuca, ícu.

³⁹ 'Ajta, mat'í'ij ra'anti'í í viinu ti mí'ime'ecan, capu ja'ati ayén raxí'leve'e ti ra'antiyé'en í ti jéjcuca a'iné ayée pu tirá'amitiejte'e ti jíme'en yee jaítze'e pu hui ajme'ira'a í ti mí'ime'ecan caí í ti jéjcuca. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

6

Mej nu'u muaiiyu huaré'acupi

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Ayee pu ajta tiuju'uríj a'ájna í xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Aa pu aumé'ecaa já'ita'a u ví'ira'ata'a í Jesús. Majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íi mú autéjhuii mej rú'íjtzaanaxi'ín ti'it'ij atzi ti triigu jetze huijneá'ixi. Mat'í'ij mi raatémuati'isixi í rumuájca'a jetze. Majta autéjhuii mej ráacua'ani.

² Majta a'íime í fariseos, seica mú á vejli'i a'uté'uuca'a. Mat'í'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús. Miyen tijín:

—¿A'iné hui 'een jín piyen tí'imuari'e ti'it'ij ti nu'u caí rí'irí ti ayén ti'it'ij ú'uruuren a'ájna xicájra'a mej jetzen pua'a ruse'upi?

³ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Ni secaí mú'een ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze a'ij ti huaríj a'íjna í David teecan tí'ij huata'í'icuataca'a, majta í mej jamuan á'ujuhua'ane'e? ⁴ A'uu pu hui a'uteájrupi u teyujta'a, í ti jee chí'ira'an pú'een í Dios. Ajta á'iyen, a'íi pu ru'iráj'ipi í pan mej Dios huatámua'i'ivejte. Tí'ij jí ráacua. Ajta a'íimej tiu'umí í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. A'íjna í pan, a'íi mu'u racua'aca a'íime í mej tí'ivaire'e a'ujna teyujta'a. Capu hui ti'it'ij a'ij huaríj a'íjna jemi í David teecan.

⁵ Ajta ayén tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ayée nu hui 'een jín antínmua'aree neajta ne'íjna xicájra'an mej jetzen ruse'upi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

I ja'ati ti nu'u ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Ajtahua'a, seíj jetze í xicáara'an mej jetzen ruse'upi, a'úu pu a'uteájrupi u teyujta'a. A'uu pu tihuá'amua'atejca'a. Ajta seíj a'úu pu unú'ujveeca'a ti ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze, ruri'iríinta'an pújme'en.

⁷ Majta me'ín í fariseos, majta me'ín í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, a'íi mú rajeeveca'a tí'itíj mej jíme'en jetzen te'ujpuá'ajte'en. Ayee mú tí'imua'ajca yee aisí ti pua'a caí seíj tiú'uhuaate'en, a'íjna xicájra'a tej jetzen tase'upi.

⁸ Mí ajta Jesús, a'íi pu rú'umua'areereca'a a'ij mej tí'imua'ajca. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti rumuájca'a jetze ciyáaxara'a tíjín:

—Ájchesi. Mé huatéchaxi mé já'ita'a.

Aj pu i ájchee. Aa pu a'utéechaxi. ⁹ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejámuaata'íhua'ura tí'itíj ti í'irí'iri a'íjna xicájra'a tej jetzen tase'upi. ¿Ni qui í'irí'iri ti ja'ati ayén ráaruuren í ti í'ixi'epi'in na'ari í ti a'ij pua'a 'een? ¿Ni qui ajta í'irí'iri ti seíj huiirájtuaa ti ij a'íin caí huámí'ini na'ari hui ti raajé'ica?

¹⁰ Tí'ij jí Jesús hua'useíirajraa a'ímej í mej áa e'envéjme'ecaa. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze tíjín:

—Huatátzeaa hui mua'a muájca'a.

Aj pu i raatátzeaaraca'a. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu i huarúj. ¹¹ Majta me'ín í fariseos, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a me'íjna jíme'e mej caí a'ij tirájteu a'ij mej ye'í jíme'en jetzen te'ujpuá'ajte'en. Matí'ij mi autéjhuii mej tí'ití'irixaaate'en yee a'ij mej ye'í ráaruuren me'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús hua'antíhuau a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

(Mt. 10:2; Mk. 3:16-19; Hch. 1:13)

¹² A'ájná'imua, Jesús pu á'ume jirí tzajta'a tí'ij huatéjniuuni í Dios jemi. Huatáxa'ii ti huaténiu. ¹³ Tí'ij tapuá'arijme'eca, a'íi pu hua'utajé a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Tí'ij jí hua'avé'ejajpuaxi a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua mej ará'ase. Ayee pu hua'utamuá'a tíjín apóstoles, ti ayén huataújmu'a'a tíjín seíj ti tiu'uta'aíjti'ire.

Ayee mú huataújmu'a'a a'íime í mej tiu'uta'aíjti'ire. ¹⁴⁻¹⁵ A'ii mú a'íin pú'een í ti hua'avé'ejajpuaxi. Amuacaícan, a'íj pu huatajé a'íjna í Simón, í mej majta miyen raatamuá'a tíjín Pedro. Aj pu ijtá'í a'íjna huatajé í Andrés. Juutzeájra'an pu pú'een a'íjna í Simón. Seica pu ajta huatajé. A'íime mú a'íin pú'een a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, ajta a'íjna í Felipe. A'íj pu ajta huatajé a'íjna í Bartolomé, ajta a'íjna í Mateo, ajta a'íjna í Tomás, ajta a'íjna í Jacobo. A'íi pu yaujra'an pú'een í Alfeo.

Jesús pu ajta a'íjna huatajé í Simón. A'ímej pu jetze ajtéme'ecan a'íime í mej miyen hua'atamuá'amua tíjín í mej raayí'ti mej huané'use'en. ¹⁶ A'ímej pu ajta huatajé a'íjna í Judás ti yaujra'an pú'een í Jacobo, ajta a'íjna í Judás ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. A'ii pu a'íin pú'een ti tiu'utátui í Jesús. A'ímej pu'u avé'ejajpuaxi.

Jesús pu nu'u tihuá'amua'ate jeíhua í teite

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Tí'ij jí Jesús acájraa í jirí japua, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'uu pu a'ará'a a'u ti a'upá'atza. A'uu mú jeíhua ajtéaxí'reca'a í teite, í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, majta seica. Jéihua mú majta ajtéaxí'reca'a í mej a'uchéjme a'úu ti huatacá'a u Judea, majta me'ín í mej a'uun a'uchéjme u Jerusalén.

A'íi mú majta ajteáxiireca'a í mej a'uun a'uchéjme a'ujna la coosta, a'ájna já'ahua'a u Tiro, ajta a'ájna já'ahua'a u Sidón.

¹⁸ Ayee mú 'een jín mú e'iré'ene mej mi ráanamua, ti ij a'íin tihuá'uhuaate'en í mej jín tí'icúcuí'ijme. Majta me'ín í mej rajpuaíjtzica'a a'ájna jime'e í tiyáaru'use ti huá'a tzajta'a seijre'e, Jesús pu ajta tihuá'uhuaa. ¹⁹ Naíjmi'li matíj mena'a me'uun a'uté'uuca'a, ayée mú tí'itese'eca'a mej ra'ajtamuarí'en a'ájna jime'e ti a'íin jetze e'iraaye'li í muári'eri'ire'ara'an ti jín tihuá'uhuaate'en naíjmi'ica.

Mej nu'u jíme'en huataújtemua'ave'esin
(Mt. 5:1-12)

²⁰ Tí'ij jí hua'antaseírajraa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj hui huataújtemua'ave'en, mú'een mi sej caí a'ij tí'ijviicua'i, a'iné mú'ejmi pu ari tiu'ucf'í ti Dios tejá'amua'aijte'e sej si jamuan tiu'uta'aíjta tíj na'a rusén jime'e.

²¹ 'Setá'aj hui huataújtemua'ave'en, mú'een mi sej tiejcu. Dios pu tejámuaatá'asin í sej jín huateújvairé'en.

'Setá'aj huataújtemua'ave'en mi sej ruyein se'ájna jime'e ti a'ij pua'a tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua. Mú'een xu na'anaa xá'aju'un se'ájna jime'e ti Dios ari amuá'ancu'uvajxi.

²² 'Setá'aj hui huataújtemua'ave'en ti pua'a seica teite mejamuájcha'íire'e, na'ari ti pua'a mejamuuatamuárite'en, na'ari ti pua'a mej a'ij pua'a á'amuaruuren nusu ti pua'a metejá'amuaxajtzi'ira me'ájna jime'e sej ná'astijre'e ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite. ²³ Tí'ij teja'uré'enen a'ájna mej miyen a'ij pua'a á'amuaruuren í teite, setá'aj hui huataújtemua'ave'en a'iné jeíhua pu huápi'í tejá'amuaci'iti a'ájna jime'e ti a'uun tejé'eme'ecan a'u ti Dios é'eseijre'e. Setá'aj tiu'utéene'en se'ájna jime'e sej rutémua'ave'e, a'iné huá'avaujsimua'aci'í, ayée mú hui che'atá mena'a a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

²⁴ 'Seajta mú'een, mi sej chíjteaani, setá'aj hui huataújxiemiste'en a'iné xu'uri ra'ancuré'a íiyen chaanaca japua í ti r'í tejámuaatá'asin.

²⁵ 'Setá'aj huataújxiemiste'en, mú'een mi sej nain tí'ijcha'íi, a'iné capu hui tí'itíj huateáturaasin mú'ejmi jemi tíj na'a rusén jime'e.

'Setá'aj huataújxiemiste'en, mú'een mi sej na'ana, cha'a sena'a, a'iné mú'een xu ruyeinixi'ín, seajta huataújxiemiste'esin.

²⁶ 'Setá'aj hui huataújxiemiste'en ti pua'a naími'li miyen tejá'amua'ixaate'e yee xí'epi'ín xu huaríj, a'iné huá'avaujsimua'aci'í, ayée mú che'atá mena'a tihua'utá'ixaa a'ímej í mej caí tzáahuati'ira'a jime'e tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

“Tej nu'u huá'uxe'eve'en í mej tájcha'íire'e”
(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Mi neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e mi sej ní'inamua: Setá'aj hui huá'uxe'eve'en se'ímej í mej amuájcha'íire'e, setá'aj seajta r'í huá'uruuren se'ímej í mej a'ij pua'a á'amuaruure.

²⁸ 'Setá'aj r'í tihua'utá'an a'ímej í mej a'ij pua'a tejá'amuaxa. Setá'aj hui seajta í Dios jemi huá'a jíme'en huatéjniuuni a'ímej í mej a'ij pua'a á'amuaruure.

²⁹ 'Tí pua'a ja'ati mu'itéjveeni a'ípée jetze, patá'aj hui pajta u jetze pújme'en raatánijte'en tí'ij ajtahua'a mu'itéjveeni a'uun jetze. Tí pua'a ja'ati muá'achuirá mi a'achamaara, patá'aj pajta mi asiicu'u raatapíjte'en.

30 'Patá'aj pajta tihua'utá'an na'jmi'lica a'achú mej hui pua'amé ti'itíj muahuavii. Ajta ti pua'a ja'ati ti'itíj ántini í ti mú'eetzi a'aa, capej hui rahuaviira ca'anéri jime'e ti muaatátuiire'en.

31 'Patá'aj pajta hui piyen huá'uruuren í seica a'ij pej tí'ijxe'eve'e mej miyen muáaruuren mú'eetzi.

32 'Niche'e se'j tejámuaata'íhua'u. Tí pua'a siyen huá'ixe'eve'e sena'a a'ímej í mej amuá'ixe'eve'e mú'ejmi, ¿a'iné hui tejamuá'amitiejte'e a'íjna jime'e í niuucari? ¿Ni qui ti'itíj semuá'itín í Dios jemi? Caxu xaa ne'u ti'itíj huamuá'itín a'iné a'íme í mej a'ij pua'a rici, a'í mú majta hui huá'ixe'eve'e a'ímej í seica í mej majta huá'ixe'eve'e.

33 'Ajta, ti pua'a siyen rí'i tihua'atá'acare'en sena'a a'ímej í mej rí'i tejaamuaatá'aca, ¿ni tzaa ayén tejamuá'amitiejte'e sej se'íjna jín ti'itíj huamuá'itín í Dios jemi? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e yee caxu hui a'atzu ti'itíj huamuá'itín a'iné ayée mú che'atá mena'a rici a'íme í mej a'ij pua'a rici.

34 'Ajta, ti pua'a hui siyen tihua'utániíjte'en ti'itíj ti na'a se'íjna jime'e mej mi á'iyen amuaatátuiire'en, ¿ni ayén tejamuá'amitiejte'e sej se'íjna jín ti'itíj huamuá'itín í Dios jemi? Capu ayén té'eme. Caxu hui a'atzu ti'itíj huamuá'itín a'iné a'íme í mej a'ij pua'a rici, a'í mú hua'utániíjte í seica, majta miyen rachú'eve'en mej mi á'iyen tihua'utátuiire'en nain í mej caj tihua'utániíjte.

35 'Ayee xu'u huárini. Setá'aj hui huá'axe'eve'e a'ímej í mej amuá'ajcha'íire'e. Setá'aj rí'i tihua'ajcha'íi. Setá'aj seajta ti'itíj ti na'a hua'utániíjte'en. Caxu huá'ahuaviira ca'anéri jime'e mej mi amuaatátuiire'en. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti pua'a siyen huárini, jeíhua pu hui tejá'amua'ac'íiti. Seajta xu yaújmua'ame'en pú'een'e xá'aju'un a'íjna í Dios í ta japua ti é'eseijre'e, a'iné a'í pu rí'i tihua'ajcha'íi a'ímej í mej caí rí'i tihua'atá'aca, ajta a'ímej í mej a'ij pua'a rici.

36 'Setá'aj siyen huá'ancu'uvajxi'ín, a'iné a'ín í ti á'amua'iya'upua, a'í pu hui ajta huá'ancu'uvajxi'isin.

“Teta'aj nu'u caí huá'axijte'e í seica”

(Mt. 7:1-5)

37 'Caxu a'ij tihua'ajeeve í seica; ti ij caí Dios a'ij tejá'amuajeeve mú'ejmi. Caxu seajta huá'axijte'e í seica, ti ij caí Dios ama'uxíjte'en mú'ejmi. Setá'aj hui tihua'utá'uuni'i í seica. Tí pua'a siyen huárini, Dios pu ajta tejámuaatá'uuni'ira.

38 'Setá'aj tihua'utapuaíjve'en í seica. Tí pua'a siyen huárini, jeíhua pu ajta mú'ejmi tejámuaatapuaíjve'esin. Ayee pu té'eme tíj ja'ati ra'avé'ejiste'en í medida jetze. A'íjna í ja'ati, mi'i pu rí'i ra'ure'eruuren, ajta raatéruureajxi'ín tí'ij rí'i huaújra'atza. Temua'a pu naa tira'avé'ejiste'esin ti ij caí avé'evitzen. Aj pu i, amua'ancára'atzi'ira í á'amuaasiicu'u jetze. Ayee pu á'amuaruuren a'iné a'achú sej hui caj tiu'utapuaíjve'e, ayée pu che'atá na'a Dios pu amuaatapuaíjve'esin mú'ejmi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

39 Ajtahua'a se'j niuucari pu jín tihua'u'itiiri'i. Ayen tíjín:

—A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi a'íjna jime'en í ti arácun. ¿Ni rí'irí ti a'ín ti arácun rá'anvi'itín í juye jetze se'j ti ajta arácun? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Capu a'atzu rí'irí, ti a'ín rá'anvi'itín, a'iné ti pua'a a'ín rá'anvi'itín, naími'i mú hui atévatzijsin a'u ti e'etécun.

40 'Ajta ayée pu hui 'een a'íjna jime'e í mej nee jamuan á'ujujhua'an. A'ín í ja'ati ti ayén tiú'ujmua'ate capu ayén che'atá na'a ruxe'eve'e tíj a'ín ti tí'ijmua'ate, sino tí'ij ari ra'antipua'arite'en í ti tiú'ujmua'ate, aj pu hui xaa ayén éene'e a'ame tíj a'íjna í ti tiraamuá'ate.

41 'Pajta mú'ee, a'iné hui 'een jín piyen rasej í a'ihuáara'a a'ijna ti cáj caj te'uteájturaa í Dios jemi. Mí pajta mú'ee, capej asej í pej hui jín jeíhua á'atura í Dios jemi. 42 Tí pua'a peri jeíhua jín auteájturaa í Dios jemi, ¿a'iné hui tí'iri'iri pej piyen tiraata'ixaate'en pe'ijna í a'ihuáara'a ti cáj caj te'uteájturaa a'ij ti tí'itj jín te'uteájturaa í Dios jemi? Capu a'atzu a'ij tí'iri'iri, a'iné capej hui asej mú'ee asej a'ij pej tí'itj jín te'uteájturaa í Dios jemi.

'Mú'ee mi pej a'ij pua'a tí'ijri'ire mé jéjre'e, pauj mi'i seicié tiú'umua'ati, pajta nain jín tihua'utá'ixaate'en í teite í pej hui jín auteájturaa í Dios jemi. Aj pu hui xaa ayén tiraavijte'e í pej piyen tiraata'ixaate'en í sej a'ij ti tí'itj jín te'uteájturaa í Dios jemi.

Tej nu'u jíme'en ráamua'ati tí'itj ti nu'u ciyéjra'a pú'een

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

43 'Ayee pu'u ajta 'een, tíj í ceyej, nain ti tí'iri'een, ri'éene'en pu tí'itaaca. Ajta nain í ceyej ti caí tí'iri'een, capu ajta ri'éene'en tí'itaaca. 44 Ajta naíjmi'i í ceyej ti tí'itaaca, ayée mú hui tí'imua'amua me'ijna í ti tí'itaaca, a'iné a'ijna í huaréj taca'i, capu a'ín rataca'i í ceyej ti tétzicare'e sino a'ij pu jetze me'ecan í ruciye'e. Ajta a'ijna í uuva taca'i, capu ajta a'ín rataca'i í jí'itzi'ca'ixa'a jetze sino a'ij pu ajta jetze me'ecan í ruciye'e. Ayee xu che'atá sena'a seajta tí'ijmua'areeren ja'ati ti tévira'a pú'een tíj rí'í tí'itevij nusu caí se'ijna jíme'e a'ij ti ríci.

45 'A'ijna í ja'ati ti rí'í tí'itevij, a'í pu hui rí'í tí'ixaxa'a, ajta a'ijna ti rí'í tí'ixaxa'a, a'úu pu me'ecan tzajta'an a'u ti jeíhua yá'avaa ti x'epi'in 'een. Ajta a'ín ti a'ij pua'a tí'itevij, a'í pu a'ij pua'a tí'ixaxa'a, ajta a'ijna ti a'ij pua'a tí'ixaxa'a, a'úu pu hui me'ecan tzajta'an a'u ti jeíhua yá'avaa ti a'ij pua'a 'een. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ja'ati ti na'a, a'í pu hui tí'ixaxa'a a'ijna jíme'e í ti rá'avaa í ru tzajta'a.

A'ij ti nu'u sej tí'ijri'ire, ajta í sej

(Mt. 7:24-27)

46 'Seajta mú'een, mi sej hui caí siyen tí'iruure a'ij nej tejá'amua'ixaate'e, a'iné 'een jín siyen tí'inejee tíjín: "Nevástar'a, nevástar'a."

47 'Ayee nu hui tejámuaatá'ixaate'esin a'iné 'een a'ijna í ja'ati ti neetzi jemi mú a'uvé'emej ti ij neetzi huanamua, ajta ayén tiú'uruuren a'ij nej tí'ixa.

48 Ayee pu hui 'een tíj a'ijna í ja'ati ti chí'i ájtaahuaca'a. A'ijna í ja'ati, jé'ecan pu ru'ucá'ijche tété'imua. Tí'ij jí rá'ajtaahuaca'a í jaxu'u í tete japua. Matí'ij mi huatéviiyeca'a. Ajta huatámi'iyeca'a í játe'ana. Aj pu i jetzen ajté'a í játe'ana í chí'ij. Ajta a'ín í chí'ij, capu hui á'ave a'iné temua'a pu naa rí'í tirá'ajtaahuaca'a í ja'ati.

49 'Mi ajta, a'ijna í ja'ati ti ayén tí'inenamua, ti pua'a caí ayén tiú'uruuren a'ij nej tí'ixa, ayée pu hui 'een tíj í sej ti ajta chí'ij ájtaahuaca'a. Capu ru'ucá'ijche tété'imua a'ijna í ja'ati. Matí'ijta mi huatéviiyeca'a. Ajta huatámi'iyeca'a í játe'ana. Tí'ij jetzen ajté'a, aj pu i rá'arie. Nain pu hui tejá'urie a'ijna í ja'ati.

7

Tí'ij nu'u Jesús tiráhuua a'ijna í ti ravaire'e a'ijna ti anxíte tí'ajta

(Mt. 8:5-13)

1 Tí'ij Jesús raatapuá'ajtaca'a ti tihua'a'ixaate'eca'a í teite, aj pu i a'uun á'uraa u Capernaúm. 2 A'u pu sej a'utéveca'a xantaaru'u ti anxíte tí'ajta. A'ijna jemi, sej pu tí'icui'i ti jemin tí'ivaire'e. Pu'uri á'ame'erejca'a. Ajta í xantaaru'u, jeíhua pu raxí'eve'eca'a a'ijna ti jemin tí'ivaire'e. 3 Tí'ij jí a'ín anxíte ti tí'ajta, a'í pu ráamua'areeri'i a'ij ti tí'itj ruurejca'a í Jesús. Aj pu i teite huata'áj mej mi ya'utájeeve. A'íme í teite, a'íi mú a'ín pu'éene'e í mej Israel jetze ajtéme'ecantaca'a, majta í mej tí'ajjtaca'a u teyujta'a.

⁴ Matí'ij mi a'uun e'iré'ene a'u ti Jesús a'utéveeca'a. Jéihua mú raatéje. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Jé'ecan pu raavíjite'e pej á'ume'en jemin a'u ti é'eche pej pi piyen huárini a'ij ti timuaatáhuaviira.

⁵ Jé'ecan pu hui rí'i titájcha'íi a'íjna. Ajta a'íi pu rá'ajtaahuaca'a í teyuu. —Ayee mú tiraata'ixaa.

⁶ Tí'ij jí Jesús u á'ume huá'a jamuan. Aa pu vejli'i aumé'ecaa, tí'ij a'ín ti anxíte tí'ajta, ajta pu ru'amiigustemua'a huata'áj mej mi miyen tiraata'ixaa ti nu'u caí a'uun e'ará'asti a'ujna ti é'eche. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Nevástarara'a, capu hui rí'i tiraavíjite'e pej anú'asti. ⁷ A'íj pu jín, capu ayén tiná'amitíejte'eca'a ti raavíjite'e nej ne'uun a'atanén a'u pej a'utéveeca'a. Tí'ij caí muamuári'eriste'e, ayée pepu'u hui huárini pej raataxáj yee pu'uri huarúj í ti ajemi tí'ivaire'e. Tí'ij pua'a piyen tiu'utaxáj, aj pu a'ín rujni í ti ne jemi tí'ivaire'e.

⁸ A'íj nu hui jín niyen tí'imua'ixaate'e a'iné se'j pu tí'ine'ajite'e ineetzi. Nee nu neajta tí'itíj jín antínmua'aree; neajta tihuá'ajite'e í xantaaru'u. Tí'ij pua'a se'j netiu'uta'áijte'en yee aricu, a'íi pu ayén rini ti á'ume'en. Na'ari ti pua'a se'j niyen tiu'utá'ixaate'en yee mú a'utá'iyí'i, ayée pu rini ti mú a'uvé'eme'en. Ayee nu hui tiraata'ixaate'en a'íjna ti nej jemi tí'ivaire'e yee ayée pej huárini. Ajta a'ín, ayée pu rini. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í xantaaru'u a'íjna í Jesús.

⁹ Ajta a'ín Jesús, tí'ij ayén tiráanamua'ajri'i, jé'ecan pu naa rí'i tira'utase'j a'íjna jemi. Tí'ij jí p'íi a'uré'eve ti ij hua'useírajra'ani í teite í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'u ti huatacá'a íye Israel, canu hui ja'anáj ja'ati huáteu ti ayén che'atá na'a té'atzaahuate'e tíj a'íjna í xantaaru'u. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁰ Majta me'ín í mej tiu'uta'ajti'ire, a'íi mú a'uré'aci a'u ti é'eche a'íjna í xantaaru'u. Matí'ij a'uré'ene, pu'uri huarújcaa a'íjna ti jemin tí'ivaire'e.

Tí'ij nu'u Jesús ajtahua'a raata'áj ti huatarún í tí'irí huam'íi

¹¹ A'atzu a'ateevi'i, Jesús pu a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Naín. Majta mú a'ucíj jamuan a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Majta seica í teite, mu'itíi mú a'ucíj jamuan. ¹² Mu'uri vejli'i aujú'ucaa ta'anténine'i chajta'a jetze matí'ij seica antinájcheca'a mej m'íichi huáchuisime'e. A'íjna í m'íichi, a'íi pu p'úeene'e yaujra'an í 'íita'a ti ruse'j. A'íi pu'u caj p'tí'iyaujra'antaca'a ti teáatacan. Jéihua mú teite jamuan huajú'ucaa.

¹³ Tí'ij Jesús raase'j, jéihua pu huataújxiemiste jemin í 'íita'a. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capej ayeine.

¹⁴ Tí'ij jí ajteáxi'reca'a. Aj pu i ra'ajtamua'ariej í ciyej ti japuan 'ujcá'a a'íjna ti huam'íi. Majta me'ín í mej ráachuisime'e, a'íi mú huatéhuiixi. Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee, temuaj, ayée nu tí'imua'ixaate'e yee: Ájchesi. —Ayee pu tiraata'ixaa.

¹⁵ Ajta a'ín ti huam'íi, a'íi pu a'ujye'jxi. Aj pu i a'utéjche ti tiu'utaxáj. Tí'ij jí Jesús raatátui í náanajra'an. ¹⁶ Matí'ij mi naími'i naa rí'i tira'utase'j a'ij ti tí'itíj huáruu í Jesús. Jé'ecan pu utéevatzí í huá'a tzajta'a. Matí'ij mi rí'i tiu'utá'a í Dios jemi. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ja'ati pu hui huatase'jre itejmi jemi ti ve'ecán jín tí'itíjvee, ajta ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Pu'uri mú a'uvé'emej í Dios ti ij hua'utévaire'en í rute'itestemua'a.

17 Nainjapua mú ráamua'areeri'i a'ij ti til'ití huaríj a'íjna í Jesús. Nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, ajta 'á'ayee ti huacá'a, naími'i mú ráamua'areeri'i.

Tí'ij nu'u Juan hua'uta'íteca'a í Jesús jemi
(Mt. 11:2-19)

18 Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e a'íjna í Juan ti huá'amua'i'ihuaca, a'íí mú raatá'ixaa a'ij ti Jesús rijcaa. Tí'ij jí hua'apuaca huatajé a'íjna í Juan. 19 Aj pu i hua'uta'íteca'a mej mi raata'íhua'u a'íjna í Jesús yee ni qui mú'ee pe'ín pú'een a'íjna ti nu'u mé'e vé'eme, na'ari ayén tiú'ujxe'leve'e tej se'ij huachú'leve'en. Mat'í'ij mi a'ucíj. 20 Mat'í'ij mi me'uun e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Mat'í'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—A'íjna í Juan ti huá'amua'i'ihuaca, a'íí pu hui taja'uta'íteca'a tej ti tiyen timuaata'íhua'u yee: “¿Ni qui mú'ee pe'ín pú'een a'íjna ti mé'e vé'eme na'ari teuj se'ij chu'leve'e?” —Ayee mú tiraata'ixaa.

21 Ajta a'íín í Jesús, auchén pu mu'licáca tiú'uhuaa í mej tí'icucui'ica'a, ajta seica í mej caí rí'éene'e í ru jetze, ajta í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Ajta a'ííme í mej aracúcu'unijmee, a'íí pu tihua'uhuaa mej mi majtáhua'a atanéjne'ere.

22 Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í ti Juan hua'uta'íteca'a tíjín:

—Sericu mú'een. Setá'aj á'uju'un í Juan jemi, setá'aj tiraata'ixaate'en a'ij sej seri tiu'uséij, a'ij sej seri tiú'unamuajri'i yee a'ííme í mej aracúcu'unijmee, a'íí mú hui meri majtáhua'a mé uunéjne'e. Majta a'ííme í mej anaciyáaxavi'ijmee, a'íí mú meri'ijtáhua'a á'ujujhua'an. Majta a'ííme í mej tíj'ucui'ineca'a me'íjna jime'e ti tineájxi huá'ahua'ira'a jetze, ti ayén ántehuaa tíjín lepra, mu'uri huarúj. Majta a'ííme, í mej nácuxa'itaca'a, mu'uri'itáhua'a huiteánajca'amua. Majta a'ííme í mej meri huácuii, mu'uri majtáhua'a mena'a huatarúj. Neajta hui tihua'utá'ixaate'esin a'ííme í mej caí a'ij té'eviicua'i a'íjna jime'e í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'en.

23 'Rí'í pu hui tiraatá'asin a'íjna í ja'ati ti caí a'ij pua'a tiraatá'an mé núurieeni, a'íjna jime'e ti caí ché'e té'eviicua'i neetzi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

24 Mat'í'ij mi a'ucíj a'ííme í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e. Tí'ij jí Jesús a'utéjche ti tihua'itííi í teite a'íjna jime'e í Juan. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Tí'itájni sej a'utéeseij se'újna í 'itzitá? ¿Ni qui huiini xámua'ij u se'use'ij ti eeca raru'uxante'e? Caxu xaa ne'u. 25 Ca'ín, ¿tí'itájni sena'a hui a'utéeseij? ¿Ca'ín ja'ati sena'a u a'utéeseij ti rí'éene'en te'ucáavíj? Caxu xaa ne'u, a'iné xu'uri ramua'aree tíjín a'ííme í mej miyen rí'éene'en te'ucavíjme, majta a'ííme ti hua'aráanajche naíjmi'i tíj na'a ti tí'ijnajche, a'úu mú'éche a'u mej rey'éche.

26 'Ari ti pua'a secaí se'íjna a'utéeseij, ¿tí'itájni sena'a a'utéeseij? ¿Ni qui hui se'ij ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a? Jee tzíte'e, ayé nu tejá'amua'ixaate'e yee a'íí pu p'írici. Ajta a'íín, jaítze'e pu ve'ecán jín tí'itéjvee. 27 A'íi pu hui a'íín pú'een í ti jime'en rá'axa í yu'uxari jetze tíjín:

Nee nu hui se'ij amucaí huata'íti ti huatasejre'esin pecaí mú'ee.

A'íí pu rí'í huá'aruuren í teite mej mi mua'ancuré'evi'itín mú'eetzi.

28 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e yee a'ííme tzajta'a naíjmi'i í teite í mej huatasejre'íyén chaanaca japua, capu ja'ati ja'anáj te'enteájrupi tí'itíj jime'e í ti jaítze'e ve'ée caí í ti jín tí'itéjvee a'íjna í Juan. Mí ajta, a'íín ti jaítze'e ciliéene'e jín tí'itéjvee í Dios jemi, jaítze'e pu hui ve'ecán jín tí'itevé'e a'ame a'íjna í ja'ati caí a'íjna í Juan a'ájna xicájra'a jetze ti Dios ayén autéchesin ti tiu'uta'aíjta nainjapua.

29 'Majta naími'i í mej ráanamujari'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan, a'íi mú hui ra'ancuré'a a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios me'íjna jime'e ti Juan huá'umuai'ihua. Ayee mú che'atá mena'a ra'ancuré'a a'íime mej tí'iteji'ivi.

30 'Majta hui a'íime í fariseos, majta a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, a'íi mú hui ratíteca'a a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios a'iné camu huaújmuai'ihuaca'a í Juan jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

31 Ajtahua'a seicié pu ayén tihua'uta'ihua'uri'i í Jesús tijín:

—¿A'iné nena'a tiraataxáj yee ayée mú 'een a'íime í teite íjii mej huáteemua? ¿Ni caí mé'e tí'itíj ti ayén 'een cumu a'íime?

32 'Ayee mú hui e'en matíj í tí'iríi mej á vejli'i a'ujteí a'u mej tejá'atua. A'íi mú miyen tihua'ataj'ivi í seica tijín: “Teti'utac'ísite sej si tiu'utéene'en, mi seajta caí, caxu tiu'utéenei. Teajta tu tiu'utáchuiicaca'a ti tiú'uxieemiste'e jime'e, mi seajta caí, caxu huaújyeineca'a.”

33 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'iné a'íjna í Juan, tí'ij a'íin yé uvé'ene, capu hui pan cua'aca, capu ajta viinu ye'eca. Seajta mú'een, ayée xu e'en matíj a'íime í tí'iríi se'íjna jime'e sej siyen tí'ixa se'íjna jime'en í Juan tijín: “Tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'e.”

34 'Neajta inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, nee nu tí'icua'a, neajta ye'eca. Seajta mú'een, ayée xu tí'ixa neetzi jíme'en yee huápi'i nu tí'icua'a, neajta netahuaive. Ayee xu seajta tí'ixa tijín yee ye'ecui huatéjvee hua'amiiigu a'íime mej tí'iteji'ivi, ajta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. 35 A'íjna ti Dios jemi r'íi meteúumua'aree, a'íi mú hui ramua'aréeren í yaújmuame'en í mej r'íi metíteumuámua'aree í Dios jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

T'íj nu'u Jesús a'utéveeca'a a'u ti'éche í Simón ti fariseo pú'eene'e

36 Ayee pu ja'anáj tiuju'uríj. Seíj pu raatá'inee a'íjna í Jesús ti jamuan tiú'ucua'ani. A'íjna í ja'ati, fariseo pu pú'een. Ayee pu ántehuaa tijín Simón. Aj pu i Jesús á a'uré'ehui'ixi a'u ti meesa vejli'i a'utéjvee a'ij mej tiraaxí'epi'íntari'iri'i a'íjna ti raatá'inee.

37 Ajta a'íin 'íita'a, a'úu pu a'utéveeca'a. Jéihua pu a'ij pua'a tí'itíjcha'íica'a a'íjna í Dios jemi. Tí'ij jí a'íi ráamua'areeri'i tijín a'úu pu tejé'ecua'a fariseo ti'éche a'íjna í Jesús. Aj pu i tetej limeetajra'a pu e'evé'ejaj. Tí'ití pu urajmuua ti naa teáarí'e. 38 Tí'ij jí á vejli'i a'utéechaxi a'u ti Jesús anu'uhuaré'eca'a í meesa a'utéjvee. Ruyeineca'a a'íjna í 'íita'a. Tí'ij jí Jesús íca jetze títzutixi í ti a'itajá'ara'atajye'ícaa a'íjna í 'íita'a. Tí'ij jí rucípuá jín racáhuatzí'iri'i, ajta ra'anáapi'ítze. Tí'ij jí ícá'ra'an jetze racáaxire a'íjna ti naa teáarí'e.

39 Ajta a'íin fariseo ti Jesús huatá'inee, tí'ij raaseíj a'ij ti rijcaa a'íjna í 'íita'a, ayée pu tí'imua'ajca í ru tzajta'a tijín: “Tí pua'a amín pú'eene'en tevi seíj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, a'íi pu hui ramua'aréeren tí'itíj ti tévira'an p'íríci a'íjna í 'íita'a ti a'ij pua'a tí'itíjcha'íi í Dios jemi.”

40 Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Simón, tí'itíj nu muaatá'ixaate'esin.

Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Simón tijín:

—Maestru, patá'aj naatá'ixaate'en.

41 Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Seica mú nu'u hui tirá'acha'íire'eca'a me'íjna í ja'ati ti tumin hua'utániíjte, a'íimej mej hua'apua. Seíj pu nu'u ayén tirá'acha'íire'eca'a a'achú cumu anxíj ciento í tumin. Ajta í seíj, ayée pu nu'u tirá'acha'íire'eca'a a'achú cumu muáacua jetze í tumin.

42 'Ja'iné camu a'atzu tí'ituaave'e í mej jín tiraanájchite'en, a'íi pu nu'u hui tihua'utá'uuni'iri'i a'íimej í mej hua'apua a'achú mej caj tirá'acha'íire'eca'a.

Me'ecui xaa, ¿a'iné timuá'amitíejte'e? ¿A'ataani hui jaítze'e raxí'eve'e a'ame a'íjna í ti hua'utá'uuni'iri'i? —Ayee pu Jesús tiraata'íhua'uri'i.

⁴³ Ajta a'íin í Simón, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu tiná'amitíejte'e ineetzi a'íjna jime'e ti tihua'utá'uuni'iri'i, a'í pu hui jaítze'e raxí'eve'e a'ame a'íjna ti jaítze'e tirá'acha'íre'eca'a a'iné jaítze'e pu tiraatá'uuni'iri'i.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Xí'epi'ín pej hui tiu'utaxájtaca'a.

⁴⁴ Aj pu i pí a'uré'eve ti ij raaseíj a'íjna í 'íita'a. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Simón tijín:

—¿Ni pecaí raseíj pe'íjna i 'íita'a? Nee nu uteájrupi íiyu pe é'eché. Capej racáaxire í jaj í ne'íca jetze. Mí ajtá'i amín í 'íita'a, a'í pu hui na'ana'íri'i ne'íca jetze a'íjna jime'e ti a'itajá'ara'atajye'icaa. Ajta na'anáhuatzi'iri'i í rucípuá jime'e.

⁴⁵ 'Mú'ee pej hui caí nu'itépí'tze. Mí ajtá'i amín mi 'íita'a, tíj na'a ti huiiteájrupi yú chí'ita, a'í pu na'anáapí'tze í ne'íca jetze. ⁴⁶ Mú'ee pej caí na'avé'exiri'iri'i ti'itíj aceite yen nemu'uutze'e. Mí ajtá'i amín, a'í pu hui na'anáxiri'iri'i í ne'íca jetze ti'itíj ti naa teáarí'e.

⁴⁷ 'A'íj nu jín niyen tí'imua'ixaate'e. A'í pu jeíhua auteájturaa í Dios jemi. Neajta nu nain tiraatá'uuni'iri'i a'iné jeíhua pu nexí'eve'e já'araa. Mí pajta mú'ee, mi nej cíj caj timuaatá'uuni'iri'i, mú'ee pej hui cíj caj tí'inexe'eve'e. —Ayee pu tiraata'ixaa.

⁴⁸ Ajta Jesús pu ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a tijín:

—Nu'uri hui timuaatá'uuni'iri'i í pej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁴⁹ Majta me'ín í seica í ti hua'utá'ínee, mat'íj miyen tiráanamujri'i, mat'íj mi autéjhuii mej ti'íhua'úrihua'u, tijín:

—¿A'ataani pú'een amíjna mi ti tihua'utá'uuni'ira a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi? —Ayee mú tiu'uteáuríhua'uraca'a.

⁵⁰ Ajta Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a tijín:

—Pu'uri Dios mua'irájtuaa a'iné peté'atzaahuate'e mú'ee. Aricu hui á'ura'a axiéhua. —Ayee pu tiraata'ixaa.

8

Majta nu'u a'íime í 'uuca í mej ravaire'eca'a me'íjna í Jesús

¹ Tí'íj ayén tiuju'uríj, a'úu pu á'uche'ecane'e tíj na'a a'uun mej a'uchéjme í chajta'a jetze, ajta a'ímuá mej a'uchéjme. Jesús pu tihua'utá'uuni'iri'i a'íjna í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'esin, ti jíme'en raxa í Dios ti nain-japua tí'ajta. Majta mú á'ujjhuane'e a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. ² Majta seica jamuan á'ujjhuane'e mé 'uuca, í ti Jesús tihua'uhuaa, ajta a'íime í ti huá'a jetze tiyáaru'use huatamuári. A'íi mú a'íin pú'een a'íjna í María, mej miyen ratamuá'amua tijín Magdala ti é'eme'ecan. A'íjna jetze í 'íita'a, a'íj mú jetze huiráaci í tiyáaru'use í mej aráhua'apua ará'ase.

³ Seíj pu ajta á'uche'ecane'e ti ayén ántehuaa tijín Juana, íra'ara'an pu pú'een a'íjna í Chuza, í ti ti'itíjvee í Heródes jemi. Ajtahua'a seíj, a'íjna í Susana, majta jeíhua, mé mu'ití mej jamuan á'ujjhuane'e. A'íi mú majta ravaire'eca'a me'íjna í Jesús, majta a'ímej í seica í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase me'íjna jime'e í mej tí'ijcha'íca'a a'ímej í 'uuca.

*A'íjna í ja'ati ti nu'u tí'ihuaste'eca'a
(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)*

4 Majta í teite mej a'imuá a'uchéjme, maúche'e mú ajteáx#rijme'ecaa. A'uu mú a'aráci'ica'a seíj chajta'a jetze, ajtahua'a seíj, ajtahua'a seíj. Matí'ij mauj e'evé'eci'ica'a, Jesús pu ayén tiu'utámuaritaca'a tijn:

5 —Ja'ati ti nu'u hui tí'ihuastehua'a, u pu nu'u á'ume ti tejé'ehuaste'en. Aa pu aumé'ecaa ratáhua'anáa í imue'eri. Seica pu nu'u juye jetze huavatzíjraa. Matí'ij mi japuan huachéecajraa a'íime í teite. Majta pina'ase, júte'imua mú a'icára'arave'e. Aa ma'uráaseajrá'a meráacuaa.

6 'Ajta seica í imue'eri, a'úu pu nu'u hui huavatzíjraa tetej tzajta'a. Tí'ij ajneájxi, aj pu i huaré'ataa í xicaj jime'e a'iné capu huariéenajye'icaa.

7 'Ajta seica í imue'eri, a'úu pu nu'u huavatzíjraa a'u ti a'utzícare'eme. Ajta a'íin í tzicare'e, a'íi pu nu'u huavaújse jamuan í imue'eri. Capu tiu'utá'a í imue'eri ti te'ejneájxi'in.

8 'Ajta seica í imue'eri, áa pu nu'u huavatzíjraa a'u ti a'ur'én í chuej. Naími'í pu hui huanéj. Jéihua pu nu'u tiú'ucireca'a. Jéihua pu jaítze'e airájraa caí í seica ti raahuáste. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij raatapuá'ajtaca'a ti tiu'utaxájtaca'a, aj pu i ayén tihua'utá'ixaa ca'anín jime'e, tijn:

—Mí sej huiteánajca'amua, xáanamujri'i hui temua'a naa. Yee pu'u.

Tí nu'u a'íjna jín tihua'itiiri'i í niuucari
(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

9 Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú raata'íhua'uri'i a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari ti raatamuáritaca'a. 10 Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Dios pu amuaatá'a sej yaú'itiée xa'araa í ti rú'avaa í Dios jemi a'íjna jime'e a'ij ti a'íin tí'aijta. Mí ajta í seica, canu hui e'ehuauritiéecan jín tihua'utá'ixaate'esin, sino chuijtari nu'u jime'en tihua'utá'ixaate'esin ti ij ayén tihua'uruuren a'ij ti té'eyu'usi'i tijn:

Mú'een xu nu'u xaa mé uunéjne'eri xá'aju'un.

Aru, caxu ti'itíj seijran.

Mú'een xu xaa ranamua.

Aru caxu hui yaú'itiée xá'aju'un.

Jesús pu ayén tihua'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a í niuucari
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 'A'íjna í niuucari nej raataxájtaca'a, ayée pu hui huataújmua'a. Í imue'eri, ayée pu 'een tíj í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan.

12 'Ajta í imue'eri ti huavatzíjraa juye jetze, ayée pu 'een matíj a'íime í mej ranamua í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan. Ajta a'íin tiyaaru'u, a'íi pu hui a'ure'enén, tihua'ari'ira í niuucari ti huá'a tzajta'a huateájturaa. Ayee pu rici mej mi caí rá'antzaahuaste'en, ti ij caí Dios hua'irájtuaani.

13 'Ajta a'íjna í ti tetej tzajta'a huavatzíjraa, ayée pu hui 'een matíj a'íime í mej huataújtemua'ave matí'ij amuacáí ráanamujri'i. Mí majta a'íime, camu a'atzu té'eviicua'i. A'atzu mú á'atee mej té'atzaahuaste'e. Aru tí'ijta teja'ure'enén a'ájna xicájra'a mej jetzen tirajpuaitzi, camu cha'a te'utáviicua'i. Ca'anacan mú mé rúujisin.

14 'Ajta a'íjna í imue'eri ti a'uun huavatzíjraa tzicare'e tzajta'a, ayée pu hui 'een matíj a'íime í mej ranamua í niuucari. Aru a'íime, í mej mauj yen huaté'uu íiyen chaanaca japua, jé'ecan mú a'ij té'ujmua'ate me'íjna jime'e í ti huá'amuari'eriste'e na'ari a'íjna jime'e í mej jeíhua tí'ijcha'íi ca'ín a'íjna jime'e í ti hua'aráanajche ti naa seijre'e. A'íj pu jín camu araúraste mej jeíhua rí'í tiu'utátuiire'en í Dios jemi.

15 'Ajta a'íjna í imue'eri ti a'uun nu'u huavatzíjraa í chuej japua a'utí a'urí'en, ayée pu 'een tíj a'íime í mej urarí'ene'ejme í ru tzajta'a, majta á'ujca'ane ruxí'evi'ira'a jime'e ti Dios hua'uta'aíj nain jime'e. A'íi mú hui ranamua í niuucari, majta ru'uté'an í ru tzajta'a. Majta te'utáviicua'i. Ayee mú 'een jín huarín, jeíhua mú rí'i tiu'utátuiire'esin í Dios jemi.

A'íj nu'u jín tí'ivaire'e a'íjna í aparaatu
(Mr. 4:21-25)

16 '¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi a'íjna jime'en í ja'ati ti hui aparaatu tí'itíj tícha'íi? Tí'ij rá'ajtaira, ¿a'uné jetze iyé'eruuren? ¿Ni qui xa'ari tzajta'a ruutéchajtza na'ari caama jete ye'iráchajtza? Capu xaa ne'u. Ja'ati ti na'a án pu ímuá ya'ujchajtza mej mi atáneere í taij jime'e í mej a'uteáru'ipi. 17 Ajta, naíjmi'í tíj na'a mej avíitzi'í jín miyen ríci í teite, capu hui ayén éene'e a'ame. A'íi mú xaa hui ramua'aréeren tí'ij Dios mé jéjre'e raataseíjrata.

18 'Rí'i xu'u mú'een sej si temua'a naa tiráanamua, a'iné ti pua'a ja'ati tí'itíj tícha'íi í Dios jemi, Dios pu jaítze'e tiraatá'asin. Ajta a'íin ti caí tí'itíj tícha'íi í Dios jemi, Dios pu hui rá'ari'ira a'íjna í ti ayén tirá'amitiejte'e ti nu'u tí'ijcha'íi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

I mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een í Jesús
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Ajta a'íin náànajra'an í Jesús, majta ihuáamua'ame'en, a'íi mú e'iré'ene mej mi raaseíj. Aru, capu huatári'iristareca'a mej ajteáxiire á vejli'í jemin a'iné jeíhua mú teite aité'uuca'a tá'apueerta. 20 Ja'ati pu ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Mé pua'acíe mú a'uté'uu a'anáàna, majta a'ihuáamua'a. Méjxe'eve'e mej muaaseíj.

21 Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—A'íi mú hui a'íin pú'een í nináàna, majta í ne'ihuaamua'a, a'íime í mej ranamua í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan, majta miyen rí'i tirá'astijre'e a'íj ti tiú'ujxe'eve'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús raatépua'ajte í eeca
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Ja'anáj ti ayén tiuju'uríj. Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—Tiché'e antáçine u jetze pújme'en a'u ti a'alaguun.

Matí'ij mi atéeci í baarcu jetze. Matí'ij mi a'ucíj. 23 Maúche'e mú jaj japua huajú'ucca, tí'iquí huatácu a'íjna í Jesús. Tí'ij jí huatá'eecareca'a, ajta jeíhua pu ateáxijrihua'a í jaj í baarcu jetze. Mu'uri tén a'ucárutijme'e.

24 Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú ya'ujíste a'íjna í Jesús. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, Tu'uri hui tén á'ajamín.

Ajta a'íin Jesús, a'íi pu ájchee. Tí'ij jí raatá'ijmíjri'í í eeca, ajta japuutzari ti tíjta'ahua'a. Jime'en pu'u raatá'ijmíjri'í, aj pu i huatá'ijmíjri'í. Tí'ij jí naa hua'é'ene'e já'araa.

25 Tí'ij jí ayén tihua'uta'íhua'uri'í a'íimej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—¿A'iné 'een jín secaí té'atzaahuate'e?

Ajta a'íimej jemi, jé'ecan utéevatzi í huá'a tzajta'a. Jé'ecan mú majta a'íj pua'a tira'utaseíj. Ayee mú tí'iru'ihua'uraca'a tíjín:

—¿Tí'itáani tévira'a pú'een amíjna? A'íi pu hui tihua'áijte'e í eeca, ajta í jaj, majta hui rá'antzaahua.

I ja'ati ti nu'u Gadara é'eme'ecan
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Mat'ij antac'ij, a'úu mú a'ará'a a'úu ti huatacá'a u Gadara. U jetze pújme'en ti é'eseijre'e u Galilea. ²⁷ Ti'ij jí Jesús a'itáaraa í baarcu jetze. Aj pu i se'ij ra'antinájcheca'a. A'uu pu é'eme'ecan í chajta'a jetze a'íjna í ja'ati. Tiyáaru'use pu tzajta'an seijre'e. Pu'uri á'atee ti caí ti'itéchejca'a a'íjna í ja'ati. Capu ajta chi'ij jetze chejca'a. A'uu pu'u e'echéjme'e a'u mej mi'ichite e'evé'enaamuaca.

²⁸ T'ij raase'ij a'íjna í Jesús, án pu e'erájve iicájra'an jetze í Jesús. Jé'ecan pu huajíjhuaca'a a'íjna í ja'ati. Aj pu i ayén tiraatajé ca'anín jime'e tijín:

—¿A'iné ti'it'ij peteáruuren ineetzi jemi, Jesús, í pej yaujra'an p'irici í Dios ti ta japua é'eseijre'e? Ayee nu hui tí'imuahuavii. Capej hui puaíjtzí neetá'acare'en.

²⁹ Ayee pu a'íjn ja'ati tiraatáhuaviiri'i a'íjna í Jesús a'íjna jime'e ti a'íjn Jesús ari tiraata'a'ij a'íjna í tiyaaru'u ti nu'u huiirájra'ani í tevi jetze. Mu'í pu tiyaaru'u raatéevi'i a'íjna í ja'ati. Majta a'íime í teite í mej a'uun e'echéjme'e, a'íi mú ra'amuáji'iquihua'a muájca'are'ara'an jetze, majta ru'íca jetze alaambre jime'e. Mat'ij mi raaté'avaata.

Ajta a'íjn í tevi, tí'ij p'í na'a pu rajtzá'ana'a í'alaambre, ajta mé iyaúuruti a'u ti caí é'e ti'it'ij a'iné tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'eca'a.

³⁰ Ti'ij jí Jesús ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné pua'antehuaa mú'ee?

Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í ja'ati tijín:

—I tej sei vi'ira'a ará'ase.

Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna jime'e í mej mu'iit'í tzajta'an seijre'e í tiyáaru'use.

³¹ Majta a'íime í tiyáaru'use, jeíhua mú rájhuaviiri'i a'íjna í Jesús ti 'ij a'íjn caí hua'uta'íte mej á'ucíine ti e'etécun a'u mej á'anami'i í tiyáaru'use.

³² Majta á vejli'i, í tuiixu é'eciine, áa mú tejá'ucua'anen jirí jetze. Majta a'íime tiyáaru'use, ayée mú tiraatáhuaviiri'i me'íjna í Jesús ti hua'utá'an mej mi í tuiixu tzajta'a a'uteároute. Aj pu i hua'utá'a. ³³ Mat'ij huiráaci í tevi jetze, mat'ij mi a'uruáachejraa ca'anín jime'e. Mat'ij mi a'uteájrupi í í tuiixu tzajta'a. Majta me'ín í tuiixu a'uruáachejraa. Mat'ij mi ancáavatzi a'u ti e'encátee. Mat'ij mi áata'a atéevatzi. Mat'ij mi a'ujámi.

³⁴ Majta a'íime í mej huá'acha'íca'a í tuiixu, mat'ij raase'ij a'ij ti ti'it'ij huar'ij, a'íi mú a'uruáachejraa. Mat'ij mi hua'utá'ixa í teite chajta'a mé é'eche, majta a'ímuá mej a'uchéjme a'ij ti ti'it'ij huar'ij.

³⁵ Mat'ij mi a'íime í teite, a'úu mú e'iré'ene mej mi raase'ij. Mat'ij a'uun e'iré'ene a'u ti Jesús a'utéveeca'a, a'úu mú yá'uteu a'íjna í ja'ati í mej jetzen huiráaci a'íime í tiyáaru'use. A'uu pu a'utácatii í Jesús jemi. Pu'uri ti'itéchejca'a. Capu ché'e rutímua'iraca'a. Mat'ij mi tiu'utátziin temua'a jeíhua.

³⁶ Majta a'íime í mej raase'ij, a'íi mú tihua'utá'ixaa í teite a'ij ti Jesús tiráhuuaa a'íjna í ja'ati tiyáaru'use mej tzajta'an seijre'eca'a. ³⁷ Mat'ij mi naími'i í mej a'uun a'uchéjme tíj na'a ti a'uun huatacá'a u Gadara, a'íi mú rájhuaviiri'i a'íjna í Jesús, ti nu'u á'ura'ani a'iné jeíhua mú tiu'utátziin. A'ij pu jín Jesús ateájraa í baarcu jetze. Ti'ij jí á'uraa.

³⁸ Ajta a'íjn í ja'ati tiyáaru'use mej jetzen huiráaci, jeíhua pu rájhuaviiri'i a'íjna í Jesús ti raatá'an ti jamuan á'ura'ani. Mí ajta i caí, capu raatá'a ti jamuan á'ura'ani.

³⁹ Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj hui huaré'ara'ani a'u pej é'eche patá'aj hua'utá'ixaate'en a'ij ti muáaruu í Dios, a'íjna jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e.

Aj pu i á'uraa a'íjna í ja'ati. Tí'ij jí nainjapua t́j na'a a'uun ti huatacá'a í chajta'a jetze, a'í pu hua'utá'ixa a'íj ti tí'tí ráaruu ti huápi'i ruxe'leve'e a'íjna í Jesús.

Tí nu'u yaujra'an pu'éene'e í Jairo, ajta nu'u a'íjna í 'íta'a ti tí'icui'ica'a
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Tí'ij Jesús a'uré'araa yú jetze pújme'en, jeíhua mú teite ra'ancuré'evi'iti. Muaateújtemua'ave a'iné a'í mú rachú'leve'eca'a. ⁴¹⁻⁴² Jíme'en pu'u Jesús a'uun a'ará'a, aj pu i sejí í ja'ati é'ejtunutaca'a á vejli'i jemin í Jesús. Ayee pu ántehuaa tíjn Jairo. A'í pu tí'ajta u teyujta'a. Tí'ij jí a'ín raatáhuaviiri'i ti Jesús a'uré'enen jemin chajnan a'iné pu'uri nu'u á'ame'ere í yaujra'an. Ajta, a'í pu'u caj pítí'ijyauj, íitacan. Ajta a'íjna í yaujra'an, ayée pu rájcha'í a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a. Tí'ij jí Jesús á'uraa jamuan. Majta í teite, jeíhua mú ajteáxi'reca'a jemin. Temua'a mú tité'ecataca'a.

⁴³ Ajta a'ín 'íta'a, áa pu ajta a'utéveeca'a. Pu'uri á'atee a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a ti ayén a'íjna jín tí'icui'i a'íjna jime'e ti tí'ira'asecare'e í xúure'e. Capu mé'e a'atíjca'a ti raayí'itihua'a ti tiráahuaate'en. ⁴⁴ Tí'ij jí a'ín 'íta'a, huarita'an a'uré'ene. Aj pu i ra'ajtamuáriej í cíxure'ara'an jetze. Jíme'en pu'u ra'ajtamuáriej, aj pu i huateápua'areca'a ti uvé'emí'ie í xúure'e.

⁴⁵ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjn:

—¿A'ataani hui na'ajtamuáriej?

Naími'i mú miyen tiu'utaniú tíjn:

—Canu nee.

Matí'ij miyen tiu'utaxájtaca'a, a'íjna í Pedro, a'í pu ayén tiraata'ixaa tíjn:

—Maestru, jeíhua mú ajteáxi'ri í teite mú'eetzi jemi. Majta á'ujtajche.

⁴⁶ Mí ajta a'ín Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjn:

—Ja'ati pu xaa na'ajtamuáriej. Nee nu hui ráamua'areeri'i tí'ij ne-muári'eri'ira'a huirájraa. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

⁴⁷ Ajta a'ín í 'íta'a, a'í pu ráamua'areeri'i ti caí ri'irí ti huateúravaa. Tí'ij jí e'iré'ene. Ruvivé. Aj pu i é'ejtunutaca'a jemin í Jesús. Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a a'iné 'een jín ra'ajtamuáriej mé jéjre'e mejseíraca'a í teite. Ajta ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e ti huarúj.

⁴⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjn:

—Niyauj, pepu'uri hui huarúj pe'íjna jime'e pej té'atzaahuate'e. Aricu, á'ura'a axiéehua.

⁴⁹ Aúche'e pu tí'ixáataca'a tí'ij sejí e'iré'ene ti huá'a jetze ajtémecan í mej a'uun é'eche í Jairo jemi, a'íjna ti tí'ajta u teyujta'a. Ayee pu tiraata'ixaa tíjn:

—Pu'uri huamí'í ayauj. A'íj pej hui jín caí cha'a tira'antiú'uuni'ira'an mi maestro.

⁵⁰ Tí'ij Jesús ayén tiráanamujri'i, ayée pu tiraata'ixaa a'íjna í Jairo tíjn:

—Capej tí'tizí'ine'e. Patá'aj té'antzaahuate'en pena'a. Aúche'e pu hui rujni. —Ayee pu tiraata'ixaa.

⁵¹ Matí'ij mi a'ucíj. Matí'ij me'uun a'ará'a Jairo ti é'eche. Matí'ij me'uun a'uré'ene, capu hua'utá'a í teite mej a'uun a'uteárute u chí'ita. A'ímej pu'u huatá'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, ajta a'íjna í Jacobo. Ajta a'íime í vaújsimua'ame'en í ti huamí'í, a'ímej pu ajta huatá'a. ⁵² Majta me'ín í teite á pua'acié mej a'uté'uuca'a, naími'i mú ca'anín jín ruyeineca'a. Máujxieemiste'ecaa micu.

Ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjn:

—Caxu ruyeine. Capu hui mí'ichi. Cutzú pu'u.

⁵³ Mat'ij mi raate'atzeájraa a'iné méjmua'areereca'a tijín huamí'i. ⁵⁴ T'ij jí Jesús ra'ajtamuariej í pa'ari'i í muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Niyauj, ájchesi.

⁵⁵ T'ij jí xiéjniu'ucare'ara'an huaré'araa í jemin. Jíme'en pu'u huaré'araa í jemin, aj pu i ájchee. T'ij jí Jesús ayén tíhua'uta'a'áj í vaújsimua'ame'en mej nu'u tiraamín. ⁵⁶ Jé'ecan mú naa r'i tira'utase'í í vaújsimua'ame'en. Ajta a'ín Jesús, a'í pu hua'utá'ijmijri'i mej caí ja'ati ixaate'e a'ij ti ti'it'ij huaríj.

9

T'ij nu'u Jesús hua'aré'e'itixi a'imej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Ja'anáj pu nú'u ayén huaríj a'ijna í Jesús. A'í pu hua'utajé a'imej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj pu tihua'u'íjca a'ijna jíme'e mej mi hua'utamuarite'en a'imej í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a seijre'e, majta mej nu'u tihua'uhuaate'en tíj na'a ti'ipua'amé í cuí'ini'ira'a í mej jín tí'icucui'i í teite. Jesús pu ajta hua'utá'a í muári'eri'ire'ara'an í mej jín miyen tiú'uruuren. ² T'ij jí hua'uta'íteca'a mej mi a'ucíjxi'in mej mi tihua'utá'ixaate'en í teite a'ijna jíme'e í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'aijta. Ajta pu hua'uta'íteca'a mej mi tihua'uhuaate'en í mej tí'icucui'i. ³ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu ti'it'ij anú'an í sej jín huateújvare'en í juye jetze, ni ti'it'ij itz'íj, ca'ín ti'it'ij ca'aní na'ari ti'it'ij pan o tumin. Seajta hui, se'j xu'u anpiín í sílicu'uri. Caxu hua'apuaca té'epiin.

⁴ A'uu ti na'a sej ará'aiixa a'ájna a'u ti chí'ij a'utéjvee, a'úu xu u á'ateere ajta sena'a caí á'ucíine a'ujna u chajta'a. ⁵ Ajta, ayée xu hui huárini ti pua'a mecaí amua'ancuré'evi'itín. Set'ij á'ucíine se'újna u chajta'a, xajtaújr'ípi'in í sej ajtáca'acaimé'e, seajta raatéca'atzijxi'in ti ij cáaxin í chuej. Ayee xu a'ijna jín huarín, aj mú mi ramua'aréeren mej auteájturaa í Dios jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

⁶ Mat'ij mi a'ucíjxi nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a. Nainjapua mú hua'utá'ixa í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Majta tihua'uhuaa í teite.

T'ij nu'u huamí'i a'ijna í Juan í ti huá'amua'i'ihuaca'a í teite

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Ajta a'ín í Heródes, a'ijna ti tajtuhuan jín ti'itéveeca'a, a'í pu ráamua'areeri'i a'ij mej ti'it'ij ruurejca'a. Capu a'ij tirá'amitiejte'eca'a a'iné seica mú miyen tí'ixajtaca'a tijín:

—Pu'uri ajtahua'a a'itáara a'ijna í Juan a'ujna mej ye'avá'ana.

⁸ Majta seica miyen tijín:

—Pu'uri ajtahua'a huatase'jre a'ijna í Elías.

Majta seica miyen tí'ixajtaca'a ti nu'u se'j pu a'itáara huá'a tzajta'a í mí'ichite ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. ⁹ Ajta a'ín Heródes, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Teajta hui ra'antive'jcheca'a í mu'úura'an ne'íjna í Juan. A'íj pu jín caí a'ín pú'een. ¿A'atajqui na'a pú'een a'ijna í nej jíme'en niyen tí'inamua? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Ajta huataújtese ti raase'j.

T'ij nu'u Jesús tihua'umí a'imej í teteca anxíjvi'ira'a mej ta'ará'ase

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, mat'íj mu'u p'ija'uré'avatzi, mat'íj mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús a'ij mej ti'it'íj huáruu. T'íj jí a'ín huá'uvi'iti a'ímej. Mat'íj mi a'uc'íj rujímua'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Betsáida.

11 Majta me'ín í teite, mat'íj ráamua'areeri'i, a'úu mú e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. A'í pu hua'ancuré'evi'iti. Ajta tihua'utá'ixaa a'ij ti 'een a'íjna jime'e ti Dios tí'ajta nainjapua. Ajta tihua'uhuaa í mej ti'icúcu'ime'ecaa.

12 T'íj huaré'echuijxareca'a, a'íme í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'í mú e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj hua'aré'e'itixi'ín í teite mej mi a'uc'íjxi'ín tíj na'a a'uun mej huachéjme u chajta'a, ajtahua'a ayée imuá mej a'uchéjme, mej mi me'uun tiú'unanan ti'it'íj mej ráacua'ani, mej mi majta me'uun a'ucu'utzu a'iné capu hui ye'e ti'it'íj ayajna a'u tej a'uté'uu.

13 Ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj mú'een tihua'umín.

Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Aii tu'u tícha'í a'achú cumu anxívica í pan, teajta hua'apuaca í hua'ité, ca'ín tej teja'uvé'enanán í mej jín tiú'ucua'ani naíjmi'i. —Ayee mú tiraata'ixaa.

14 Majta a'íme í teteca, ayée mú ará'ase a'achú cumu anxíj vi'ira'a.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—Miche'e a'ujrá'ase í teite, muáacua jetze mua'arástimé'e, méyee majta méyee.

15 Mat'íj mi miyen huaríj. Majta í teite, naími'i mú a'ujrá'aseca'a. 16 Aj pu i Jesús, ra'ancuré'e'í'ipi í pan, ajta í hua'ité. Aj pu i júte'e á'ujneereca'a. R'í pu tiraatá'a í Dios. Ajta, a'utéjche ti ra'antítaaraxi'ín í pan, ajta í hua'ité. Aj pu i hua'utá'í'ipi'í a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mat'íj mi autéjhuii mej ha'uré'e'í'ipiite'en í teite. A'atzu mú á'atee mej hua'uré'e'í'ipiite'esin í pan, majta í hua'ité.

17 Naími'i mú tiú'ucuaa. Temua'a mú titéju'uxai. Majta a'íme í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, maúche'e majta te'evé'ejiste'axi sic'ri jetze me'íjna ti te'avá'aturaa. Ajta a'ín í sic'ri, ayée pu te'ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua.

T'íj nu'u a'ín í Pedro ayée pu raatamuá'a ja'ati ti nu'u C'irístu'u pú'een (Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

18 Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'uu pu já'ahua'a Jesús téniiusime'e ruseíj. A'í mú raseíjraca'a í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné met'íixa í teite ja'atá nú'u ne pú'een inee?

19 Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Seica mú miyen ti'ixa tijín mú'ee pe nu'u pe'ín pú'een a'íjna í Juan ti huá'amuai'ihuacare'e. Majta seica miyen tijín mú'ee pe nu'u pe'ín pú'een a'íjna í Elías ti ajmí'i seijre'eca'a. Majta seica miyen tijín seíj pej nu'u a'itáraa huá'a jemi í mi'ichite ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

20 Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Ari mú'een, ¿a'iné setí'imua'atze ja'atá ne pú'een?

Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pe hui pe'ín pú'een í C'irístu'u ti Dios án mú já'ujra í ipuari japua.

21 Ajta a'ín í Jesús, jeíhua pu huau'íjca mej nu'u caí ja'ati ixaate'e ja'ati ti pú'een.

*Tí'ij nu'u Jesús raataxájtaca'a tijín: “Nu'uri mi'ini inee”
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30–9:1)*

²² Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu tiú'ujxe'eve'e ineetzi jemi, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite nej ni inee jeíhua rajpuaítzi ná'ara'ani. Majta a'íime í hua'avaujsi, majta a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, naími'i mú hui netíti. Majta neejé'icatan. Ajta, tí'ij teuumé'eca huaíca xicaj, na'itaméj huá'a tzajta'a í mi'ichite nej ni ruuri ná'ara'ani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

²³ Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'ati raxí'eve'e ti á'uche'ecane'en nee jamuan, ayée pu ruxe'eve'e ti a'íin amuacaícan mé rúurieni a'ij ti tí'ijxe'eve'e í ru tzajta'a. Ajta á'iyen cha'a a'íin huataúra'an tíj na'a ti yú auca'ití a'ame ti ayén che'atá na'a tirajpuaítzi á'ara'ani netíj hui inee tirajpuaítzi na'ame. Ché'e a'íin ajta ayén huárini a'ij nej tí'iraxe'eve'e inee, tíj na'a ti yú auca'ití a'ame.

²⁴ 'Ayee pu'u, ti pua'a ja'ati a'íjna jín tí'itese'e ti nain tí'ijseire'en tíj na'a pua'amé yen tí'iseijre'e tí'ij ruxiéehua chée á'ara'ani, aru ti pua'a ari huámi'ini, capu cha'a a'ij tiraatévaire'esin a'íjna ti tí'ijcha'íi. Ajta ti pua'a ja'ati huámi'ini a'íjna jime'e ti na'ará'astijre ineetzi, a'í pu xaa hui aúche'e rateuni í ruxiéjniu'uca ti auj ruurica'a.

²⁵ 'Ahuii, ¿a'iné tejamuá'मितiejte'e mú'ejmi? ¿A'iné tí'itíj tiraatéva'iri í ja'ati ti nain huamuá'itín ti ayén seijre'e íiyen chaanaca japua ti pua'a á'iyen yá'urieeni a'íjna í ja'ati í ruxiéjniu'uca ti aúche'e ruurica'a? Capu hui a'atzu tí'itíj a'ij tiraatéva'iri, tzíte'e.

²⁶ 'Tí pua'a ja'ati tí'itevi'ira'a ineetzi jemi na'ari tí'itevi'ira'a a'ij nej tí'ixa, inee i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, ayée nu hui che'atá nena'a tiu'utatévi'ira'ata í jemin a'ájna xicájra'a nej jetzen yé ve'ecánejsin.

'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'ájna nu xaa yé ve'ecánejsin, neti'itevée nu na'ame tí'itíj Rey jime'e. Ayee nu che'atá nain jín te'entínmua'aréere na'ame tíj í niyá'upua. Neajta nu huataseijre'esin huá'a jamuan í mej tí'ivaire'e í ta japua. Huápi'i pu hui naa seíre'e a'ame mej mi naa rí'i tína'utaseíj í teite.

²⁷ 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, seica mej yé huaté'uu ayajna, camúu xi cui'ini sino matí'ij amuacaícan raseijran ti Dios tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

*Tí'ij nu'u seicié huataújrui í Jesús
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)*

²⁸ Teuumé'eca a'achú cumu aráhuaica xicaj ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i a'ímej a'uví'ití, a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, ajta a'íjna í Jacobo. Matí'ij mi anticíj í jírí japua.

Tí'ij jí Jesús a'utéjche ti huatéjniuuni. ²⁹ Tí'ij auj téniiusime'e, aj pu i seicié huajúruu a'íjna í Jesús í runéerime jetze. Temua'a pu naa tiu'utécuainareca'a í cáxure'ara'an. Ayee pu tí'itétaave'e cumu metémaxcava'ara.

³⁰ Matí'ij mi hua'apua huataseijre jamuan í Jesús. A'ii mú me'ín pú'een, a'íjna í Moisés teecan, ajta a'íjna í Elías. ³¹ Huápi'i mú naa seijre'eca'a. Majta jamuan tí'ixajtaca'a a'íjna í Jesús. A'íj mú jín tiú'urixaate'ecaa a'íjna í tíj jín araúrastejsin a'ájna Jerusalén, ti a'íin huámi'ini a'ájna.

³² Ajta a'íin í Pedro, majta í mej hua'apua í mej a'uté'uuca'a jamuan, jeíhua mú cu'utzícua'a. Matí'ij huáji, matí'ij mi hua'useíj a'ímej í teteca í mej áa huaté'uuca'a jamuan í Jesús. Majta raaseíj a'ij ti éene'e í Jesús ti jeíhua huápi'i naa seijre'eca'a. ³³ Matí'ij meri á'ucñnicu a'ujna ti a'utéjvee í Jesús a'íime mej hua'apua í teteca, aj pu i ayén Pedro tiraata'ixaa tijín:

—Maestro, naa pu xí'epi'ín tej yé huaté'uu. Tiché'e hui huaícaca huátaahuaa, í inaamua, seíj ti mú'leetzi a'áa a'ame, ajta seíj, Moisés ti ra'áa á'ara'ani, ajta seíj, Elías ti ra'áa á'ara'ani. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro a'iné capu a'ij rá'amitiejte'eca'a.

³⁴ Tí'ij auj ti'ixáataca'a, aj pu i jaitiri huataseíjre. Aj pu i huá'a jetze rájrupi. Tí'ij huá'a jetze rájrupi, matí'ij mi tiu'utátziin a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e. ³⁵ Tí'ij jí niuucari e'icánamuajre í jaitiri tzajta'a, ayén tijín:

—A'ii pu hui a'ín pú'een í niyauj, í nej ra'antíhua'u. Setá'aj ráanamua. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a, án pu a'utevéé já'araa ruseíj a'íjna í Jesús. Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú ru'uté'aa í ru tzajta'a. Camu ja'ati huatá'ixaa a'ij mej tiu'uséij.

I temuaj ti nu'u tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Yee ruijmua'a yee, matí'ij meri acáaci í jirí japua, jeíhua mú teite ra'antinájcheca'a. ³⁸ Ajta seíj pu a'utéveeca'a huá'a tzajta'a í teite. A'íi pu raatajé tijín:

—Maestru, jeíhua nu hui muahuavii pej ya'utéeseij í niyauj, a'iné a'íi nu'u caj ti'ijyaúj. ³⁹ Xíejniu'ucari ti a'ij pua'a 'een, a'íi pu hui rájviivi'i. A'íj pu jín, jeíhua rujíjhuave'e í pa'ari'i. Ajta jeíhua pu huá'aruri ratá'aca í jetzen. A'íj pu jín, áijjaamixcue'ire'e í rutene'e jetze. Cíj pu'u tiratá'aca ti ruxiéehua rí'í mé tejá'uche'ecane'en. Pu'uri rá'apua'ajte'esin. ⁴⁰ Nehuá'uhuaviiri'i hui ne'íimej í mej á jamuan á'ujujhua'an mej raatamuárite'en ti tzajta'an seijre'e. Majta caí raayí'itihua'a. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati.

⁴¹ Ajta a'ín Jesús, ayéé pu tiu'utaniú:

—Mú'een mi sej iiji huáteemua, caxu hui té'atzaahuate'e, mi sej a'ij pua'a tí'teteite. ¿A'achúni ruxe'eve'e nej a'ateevi'i mú'ejmi jemi nej ni rí'í amuáaruuren? Mé je'evé'evi'itichi mi pa'ari'i.

⁴² Tí'ij auj e'evé'eme'ecaa, a'íi pu tiyaaru'u ra'itárie á chuaata'a, ajta huá'aruri raatá'a. Aru a'ín Jesús, a'íi pu ra'ajté'axi í tiyaaru'u. Aj pu i tiráahuaa í pa'ari'i. Ajta raatátui í táàtajra'an.

Tí'ij nu'u ajtahua'a Jesús raataxájtaca'a tijín: “Nu'uri mi'íni”

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

⁴³ Majta naími'i mú naa rí'í tira'utaseíj a'íjna jime'e ti Dios ayén ráaruu a'íjna ti huápi'i ruxe'eve'e.

Matí'ij mauj a'ij tejá'useijraca'a í teite me'íjna jime'e a'ij ti Jesús huaríj, ayéé pu tihua'utá'ixaa a'íimej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

⁴⁴ Ayen tijín:

—Rí'í xu'u mú'een tiráanamua. Ayee pu hui tí'ineruuren ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite. Avíitzi mú jín neetzi tiu'utátuiire'esin huá'a jemi í teite. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴⁵ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, camu yaú'itííe muá'araa a'ij ti huataújmua'a í niuucari ti raataxájtaca'a a'íjna í Jesús, sino huateúravaataca'a mej mi caí yaú'itííe muá'ara'ani. Majta mú tí'itziíne'eca'a. A'íj mú jín caí raata'íhua'uri'i me'íjna jime'e a'ij ti huataújmua'a.

I ja'ati ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú autéjhuii mej tiú'ujeeve a'íjna jime'e yee a'atani jaítze'e ve'ecán jín tí'itéjvee iteen tej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

⁴⁷ Ajta a'ñin Jesús, a'ñi pu ramua'areereca'a a'ij mej tí'imua'ajca í ru tzajta'a. Aj pu i pa'ari'i avé'evi'iti. Tí'ij i á vejlí'i raatéjche a'u ti a'utéjvee. ⁴⁸ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ja'ati ti na'a ti ra'ancuré'evi'itin a'ijna i pa'ari'i neniúucajtze'e, a'ñi pu hui ajta na'ancuré'evi'itin ineetzi. Ajta a'ñin ti na'ancuré'evi'itin ineetzi, a'ñi pu ajta ra'ancuré'evi'itin a'ijna ti tinaata'aíj. Ayee pu'u tí'een a'iné a'ijna ti jaítze'e cílieene'en jín ti'itéjvee mú'ejmi mi sej nee jamuan á'ujujhua'an, í Dios jemi, a'ñi pu hui jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee caí máàj ja'ati. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

I ja'ati ti nu'u itejmi jemi seijre'e
(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Ajta a'ñin í Juan, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, ja'ati tu a'uséj ti huá'amuarite'eca'a í tiyáaru'use mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Aniúucajtze'e pu jín huá'amuarite'eca'a. Teajta iteen, teen tu hui raatá'ijmíjri'i ti caí ayén rijcaa, a'iné capu téjmi jetze ajtéme'ecan.

⁵⁰ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'ijna í Jesús tijín:

—Caxu rá'ijmíjra, a'iné ja'ati ti na'a ti caí a'ij á'amuaruure, a'ñi pu xaa á'amuaaire'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Tí'ij Jesús hua'ajté'axi a'ijna í Jacobo, ajta a'ijna í Juan

⁵¹ Tí'ij ari vejlí'itaca'a ti teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios rá'avi'itin í ta japua, Jesús pu raaxí'epí'intare nain jime'e ti a'uun a'ujnén ánti Jerusalén. ⁵² Seica pu huata'íteca'a mej mi amuacaí a'ujnén. Aa mú a'ará'a chajta'a a'u mej a'uchéjme a'ñime í Samaria ti é'eme'ecan. A'uu mú a'atanéj mej mi rí'i tiú'uruuren a'u mej ará'aiixa.

⁵³ Majta a'ñime í mej a'uun é'echejca'a, camu ra'ancuré'evi'iti me'ijna í Jesús, a'iné mu'uri ramua'areereca'a tijín Jerusalén pu a'ujnéjsin.

⁵⁴ Majta a'ñime í mej hua'apua, a'ijna í Jacobo, ajta a'ijna í Juan, matí'ij ráamua'areeri'i, ayée mú tiraata'íhua'uri'i me'ijna í Jesús tijín:

—Tavastara'a, ¿a'iné hui petí'ijxe'eve'e tej ti tiyen huárini? ¿Ni teraata'áijte'en í Dios ti júte'e ye'icáxire'en í taij ti jín huá'ucui'ini naíjmi'ica, matíj mena'a ayén mej huachéjme? —Ayee mú tiraata'íhua'uri'i.

⁵⁵ Aj pu i Jesús pí a'uré'eve. Aj pu i hua'ajté'axi. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ca xu hui ramua'aree ti'itíj ti xiéjniu'ucare'ara'an ayén ca'aníjra'a tejamuaatá'aca sej si siyen tiu'utaxáj. ⁵⁶ A'iné inee, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, canu hui ne'ijna jín mú a'uvé'emej nej ni hua'antipúa'ajte'en í teite, sino a'ij nu jín mú a'uvé'emej nej ni hua'irájtuaani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Majta a'ucíj. Majta seíj chajta'a jetze a'atanéj.

I mej nu'u raxí'eve'eca'a mej jamuan á'ujujhua'ane'en a'ijna í Jesús
(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Matí'ij mauj huajú'ucca í juye jetze, seíj pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu hui á jamuan a'umé'e na'ame a'u ti na'a pe á'ume.

⁵⁸ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—A'ñime í arachuíjse, a'úu mú hui u'uche a'u ti aucúcu'unijmee. Majta a'ñime í pina'ase, pí'ista jetze mú tiú'uritu'aate. Mí neajta inee, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, canu huatéechi'i a'u nej a'utácuti.

⁵⁹ Jesús pu seíj huata'áij í tevi tijín:

—Patá'aj á'uche'ecane'en nee jamuan.

Ajta a'ñin teáata'a, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Niche'e ne'u yé huatácati ajta caí huámi'ini í nitáata nej ni ra'avá'anan a'ij tej tí'ijri'ire iteen. Aj nu xaa á jamuan á'uche'ecane'e na'ame.

⁶⁰ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Miche'e me'ín ra'avá'anan í mi'ichi a'íime í hua'axí'ej mi'ichite me'íjna jíme'e í mej caí ramua'ate í Dios. Pajta mú'ee, aricu á'ura'a pej pi í niuucari hua'utá'ixaate'en tí jíme'en raxa í Dios tí nainjapua tí'ajta. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

⁶¹ Ajtahua'a se'ij pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, nee nu hui á jamuan á'uche'ecane'e na'ame, aru nauj mi'i u a'atanén ne'éche nej ni hua'utateújte'en í ne'ihuaamua'a, neajta í nevaújsimua'a.

⁶² Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tijín:

—A'íjna í ja'ati tí a'utéjche tí tí'imuarí'e, tí pua'a ari já'ita'a umé'eca ajta raatéxíehua, a'í pu hui caí tí'itíj vaire'e jemin í Dios tí nainjapua tí'ajta.

10

Tí'ij nu'u hua'aré'e'itixi a'ímej í mej huaícate jamuan tamuáamuata'a ará'ase

¹ A'atzu a'atevi'i, Jesús pu ajtahua'a seica avé'ejajpuaxi í mej ayén pua'améca a'achú cumu huaícate japuan tamuáamuata'a ará'ase. A'í pu hua'uta'íteca'a hua'apuacajmé'en mej mi anáaté'ee u e'ará'asti nainjapua a'u tí na'a mej a'uchéjme, a'u tí Jesús huáje'emuáarenche'e.

² Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mu'ití mu'uri tén á'ujca'ane tí Dios tíhua'uta'aíjte'en, aru camu mu'íi a'íime í mej a'íjna jín tí'ivaire'e mej tihua'utá'ixaate'en í niuucari tí jín Dios hua'irájtuaani. A'íj xu hui jín siyen tiraatáhuavii í tavástara'a í tí jemin tiu'utátuiire'esin naíjmi'ica jíme'e í mej té'atzaahuate'e, tí a'ín tejámuaata'aíjte'en sej a'ucíjxi'ín nainjapua a'u mej'ésejre'e.

³ 'Sericu mú'een. Ayee nu hui tejámuaata'aíjte'esin sej si huá'a tzajta'a á'ujujhua'ane'en í teite. Ayee xu seíre'e xá'aju'un matíj cáne'axi mej huá'a tzajta'a á'ujujhua'an í júra'ave. ⁴ Caxu hui ca'aní té'epiin sej tumín tza-jta'a ucá'an, caxu seajta ca'aní té'epiin sej tiú'ujcixu te'ucá'an, caxu seajta tiú'uca'acái té'í'ipi'ín. Caxu ja'ati teujte'e í juye jetze. ⁵ Setí'ij chí'ita uteárute, mi'i sej siyen tiraatateújte'en yee: “Rí'í xu yee tí'itechejca.”

⁶ 'Seajta tí pua'a a'uun'ésejre'e se'ij í tevi tí xaa rí'í tí'iche, a'í xu hui huateáturaasin jemin í sej jín raatateújte. Na'ari caí, ajtahua'a huateáturaasin mú'ejmi jemi í sej jín raatateújte.

⁷ 'A'uu xu á'ateere a'ájna chí'ij jetze a'u sej ará'aiixa. Tí'itíj tí na'a mej tejá'amuamin, a'íj xu hui huácua'ani, seajta raayé'en. Ayee xu huárini a'iné ayée pu tiraavíjte'e mej tiraanájchite'en a'íjna í tí tí'imijhuaca. Caxu á'ujujhua'ane'en méyee seajta méyee huá'ache.

⁸ 'Setí'ij se'uun a'uteárute se'ij jetze í chajta'a, tí pua'a a'íime amua'ancuré'eví'itín, ayée xu huárini. Tí'ití mej án amuaajá'ujmuaniiira, a'íj xu huácua'ani. ⁹ Setá'aj seajta tihuá'uhuaate'en a'ímej í mej tí'icúcu'íjme. Seajta hui siyen hua'utá'ixaate'en yee pu'uri tímua'a teja'uré'enejsin tí Dios nainjapua tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua.

¹⁰⁻¹¹ 'Na'ari, tí pua'a mecaí amua'ancuré'eví'itín setí'ij e'ará'asti se'ij jetze í chajta'a, ayée xu caaye jetze á'ujujhua'ane'en. Ayee xu hui tíhua'utá'ixaate'en yee: “A'íjna í chuej, tí muíini tí ajtávi'itaxi í taca'acai jetze, íiye tí chajta'a me'ecan, a'íj tu huatéca'atzíjxi'ísín sej si ráamu'a'aree sej ve'ecán jín auteájturaa í Dios jemi. Capu amín a'íj sej seri tiú'uruu. Aúche'e

pu yerá'aiixa ja'anáj ti teja'uré'enejsin ti Dios tiu'uta'aíjta nainjapua íyien chaanaca japua.” Ayee xu hui tihua'utá'ixaate'en.

¹² 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. A'ájna xicájra'a jetze tí'ij yerá'aiixa í Dios ti ij a'ín huá'axijte'en, jaítze'e mú hui rajpuaítzi muá'aju'un a'íime í mej caí amua'ancuré'evi'iti a'ujna chajta'a mej caí a'íime í mej Sodoma e'echéjme'e.

I teite mej nu'u caí té'atzaahuate'e
(Mt. 11:20-24)

¹³ 'Mí sej hui Corazín é'eme'ecan, setá'aj huataújxeemiste'en. Seajta mú'een, mí sej Betsáida é'eme'ecan, setá'aj seajta huataújxeemiste'en, a'iné mú'ejmi tzajta'a, jeíhua nu niyen huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e. Mí seajta mú'een, caxu na'ancuré'evi'iti.

'Aru ti pua'a niyen huáriniiche'e huá'a tzajta'a a'íime í mej mejmí'i Tiro a'uchéjme'ecaa o huá'a tzajta'a a'íime í mej mejmí'i Sidón é'echejca'a a'ij nej neri huaríj mú'ejmi jemi, a'íi mú hui mejmí'i seicié tiu'umuá'aj á'ame'enche'e. A'íi mú miyen ucaújchejte'axi'inche'e me'íjna jime'e í mej jín custaa tí'ita'ahuaca. A'íi mú hui majta nasij cáujhuaate'enche'e, majta miyen éene'e mej a'ujrá'aseche'e mej mí ráamua'aree í seica í teite mej meri seicié tiu'umuá'aj.

¹⁴ 'Silu mú'een, jaítze'e xu hui rajpuaítzi xá'aju'un mecaí a'íimej a'ájna xicájra'a jetze ti Dios ayén tihua'axijte'en.

¹⁵ 'Ari mú'een, mí sej Capernaúm é'eme'ecan. ¿A'iné tejamuá'amitíejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui Dios pu amuá'avi'itín u júte'e? Capu hui tzíte'e, sino Dios pu amuaja'ucáhua'axijsin téte'imua í chaanaca jete a'íjna jime'e sej caí na'ancuré'evi'iti. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

¹⁶ Ajtahua'a pu ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í ti hua'uta'íteca'a tíjín:

—A'íjna í ja'ati ti ayén á'amuanamua, a'íi pu hui ajta nenamua ineetzi. Ajta a'íjna í ja'ati ti amuaata'íti, a'íi pu ajta neta'íti ineetzi, ajta, a'íi pu hui raata'íti a'íjna ti tinaata'aíj ineetzi.

Mat'íjtá nu'u mi curé'ecijxi í mej huaícate japuan tamuáamuata'a ará'ase

¹⁷ Mat'íj mí a'ucíjxi a'íime í mé huaícate japuan tamuáamuata'a ará'ase. Mat'íj uvé'eneajxi, jeíhua mú rútemua'ave'eca'a. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Tavastara'a, majta a'íime í tiyaaru'u, a'íi mú majta te'ará'astijre tet'íj iteen tihua'uta'aíj aniúucajtze'e.

¹⁸ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—Nee nu raaseíj ne'íjna í Satanás tí'ij a'ín u e'icájve u júte'e. Ayee pu hui teje'icájve cumu mej témaxcava'ara'an.

¹⁹ 'Neajta inee, nu'uri tejámua'íjca ne'íjna jime'e sej hua'avé'etziinaxi'in se'imej í cu'ucu'use, ajta se'imej í teaxcáte sej si tiu'utémuaitín. Neajta nu hui tejámua'íjca sej si tiu'utémuaitín nain jime'e í huá'amuari'eri'ira'a a'íimej í mej amuájcha'íre'e. Capu tí'itíj a'ij á'amuaruuren.

²⁰ 'Mí seajta mú'een, caxu hui se'íjna jín huataújtemua'ave'en í mej amua'ará'astijre'esin í tiyáaru'use sino ayée xu se'íjna jín titeetaújtemua'ave'en, jee xaa ne'u, ti ari á'ayu'usi'i í ta japua a'ij sej hui ante'aruá sej si se'uun auteáturan tíj na'a rusén jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús r'íi tiraatá'a í rutáata í Dios
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ A'ájna'ímua, jeíhua pu huataújtemua'ave a'íjna í Jesús a'íjna jime'e ti huateájturaa jemin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu tiu'utéjniuu tíjín:

—Jeíhua nu rí'i timuaatá'asin, mi pej niyá'upua, mi pej tí'aijta u ta japua, pajta íiyen chaanaca japua. Ayee nu hui 'een jín rí'i timuaatá'asin a'iné mú'ee pe raaté'avaata a'íjna í niuucari mej mi caí yaú'ití'ée muá'araa a'íime í mej jeíhua raay'í'iti, majta a'íime í mej jeíhua tiú'ujmua'ate. Pajta mú'ee tíhua'utaseíjrate'e a'íime í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Jee xaa ne'u, mi pej niyá'upua, ayée pu hui mua'aránajcheca'a.

²² Nain pu jín tinaa'íjca í niyá'upua. Capu ja'ati ramua'aree ja'ati nej yaujra'an pú'een. A'í pu'u ramua'aree í niyá'upua. Capu ja'ati ajta ramua'aree ja'ati ti pú'een í niyá'upua. Nee nu'u hui ramua'aree i nej yaujra'an pú'een. Majta a'íime ramua'aréren í nej hua'utaseíjrate'esin nexí'evi'ira'a jime'e. —Ayee pu tiu'utéjniu.

²³ Tí'ij jí hua'antaseíjraa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Rujíme'e pu hua'utá'ixa tíjín:

—Jé'ecan pu hui rí'i tejamuaatá'a a'íjna jime'e í sej seri tí'iseij. ²⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, majta a'íime í mej tí'tetate'eca'a rey jime'e, mu'ití mú raxí'eve'eca'a mej raaseíj a'ij sej tí'iseij mú'een. Majta jeíhua mú raxí'eve'eca'a mej ráanamua a'ij sej seri tí'inamua. Aru capu hui ayén tihua'ucí'i. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Ija'ati ti nu'u í Samaria é'eme'ecan ti rí'i tí'itevij

²⁵ Ja'anáj pu ayén huaríj. Seíj pu ájchee, ti tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a. Ayee pu tí'itese'eca'a a'íjna í ja'ati ti ayén tiráacuanamuan ti ij a'ín Jesús tí'itíj jín auté'itzen. Ayen tíjín:

—Maestru, ¿tí'itáni ruxe'eve'e nej niyen huárini ti ij náaci'ti ineetzi nej ruuri ná'ara'ani rusén jime'e a'ujna a'u ti Dios é'eseijre'e?

²⁶ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—¿A'iné té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze? ¿Tí'itáni pa'ujíjve'e pel'íjna jetze í yu'uxari?

²⁷ Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj nu'u piyen rí'i tirájcha'íi a'íjna í tavástar'a í taDioj nain jime'e í á'a tzajta'a, pajta nain jime'e a'achú pej caj té'aca'ane í á'axiejniu'uca jetze, pajta nain á'axe'evi'ira'a jime'e, ajta á'amuari'eri'ira'a jime'e. Ajtahua'a pu seíj seijre'e ti jín ayén yee patá'aj nu'u hui piyen che'atá pena'a rí'i tirájcha'íi í axí'ej tevi patíj mú'ee aseíj tí'iti'á'acha'íi.

²⁸ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Xí'epi'ín pej tiraataxájtaca'a. Tí pua'a piyen huárini, a'ij pej hui tiraataxájtaca'a, peruuri pej pua'amé rusén jime'e a'u ti Dios é'eseijre'e.

²⁹ Ajta a'ín ti tí'imua'ataca, a'í pu raxí'eve'eca'a mej mi ráamua'aree í teite ti caí ja'anáj auteájturaa í Dios jemi. A'íj pu jín, ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús tíjín:

—¿A'ataani pú'een í nexí'ej tevi?

³⁰ Ajta a'ín Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Ja'ati pu nu'u Jerusalén e'erájraa. A'uu pu nu'u hui a'ucamé'eca u Jericó. Matí'ij nu'u mi nahua'ari ra'antinájcheca'a. Metirá'ari'iri'i í cáxure'ara'an. Majta raatéevajxi. Matí'ij nu'u mi yauutéj í juye jetze. Pu'uri á'ame'erejca'a. Majta nu'u me'ín nahua'ari a'ucíj.

³¹ A'atzu a'atevi'i, tí'ij nu'u i seíj a'ucamé'eca juye jetze. Puaarij pu hui pú'een a'íjna. Tí'ij jí raaseíj ti á'ame'erejca'a. Aa pu nu'u ímuá a'atanéj í juye. Ajta nu'u mú á'ume.

³² Ajtahua'a pu nu'u seíj a'ájna a'ucamé'eca. A'í pu nu'u a'ín pú'een seíj ti Leví teecan jetze ajtéme'ecan. A'í pu ajta tí'ivaire'eca'a hua'atáyujta'a. Tí'ij

a'uun a'ucáane a'u ti auucá'a í ti á'ame'erejca'a, a'í pu ajta nu'u hui raaseíj. Ayee pu che'atá na'a huaríj. Aa pu nu'u imuá a'atanéj. Ajta nu'u mú á'ume.

³³ 'Ajtahua'a pu nu'u seíj a'ucamé'eca. A'í pu nu'u a'íin pú'een seíj ti seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tijín í Samaria. Tí'íj aj a'ucamé'eca, a'í pu nu'u a'ucáane a'u ti auucá'a a'íjna ti á'ame'ere. Tí'íj raaseíj, a'í pu nu'u rá'ancu'uvajxi.

³⁴ 'Tí'íj nu'u i jemin á e'iré'ene. Aj pu i racája'usi á jetzen a'u ti tejé'epuaijti'ihuaca'a a'íjna jime'e í aceite, ajta u viinu. Ajta nu'u raacá'ijcataxi a'u ti tejé'epuaijti'ihuaca'a. Aj pu nu'u i ra'avá'ara rucíj japua í puuru'u. Tí'íj nu'u i ya'uví'iti, a'ájna já'ahua'a a'u mej é'e'aseca í mej puasearuve'e. A'uu pu nu'u yaúutuaa. Temua'a pu nu'u hui rí'í tiraaxá'apua'iri'i.

³⁵ 'Yee ruijmua'a yee, a'í pu nu'u hui ru'ita'í'ipi hua'apuaca í tumin. Ajta raata'í'ipi a'íjna ti antiújmua'aree a'íjna jime'e í chí'ij. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa tijín: "Patá'aj rí'í tiraaxá'apuai. Neajta inee, netí'íj uvé'enen, aj nu yeehui muaatá'asin nain a'achú pej caj tiraaxíjte huaatari jime'e, ajta tí'itíj ti huácuaa." Ayee pu nu'u hui tiraata'ixaa, a'íjna í Samaria ti é'eme'ecan.

³⁶ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné timuá'amítiejte'e, a'íime í mej huaíca, a'atani éene'e a'íin pírici ti rí'í tí'itevistáa já'araa amíjna jemi í ruxí'ej tevi í mej tiraanáhua'iri'i í nahua'ari?

³⁷ Ajta a'íin ti tí'imua'ataca í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Ayej ne'ase ti a'íin ti rá'ancu'uvajxi, a'íi pu a'íin pú'een í ti xí'epi'in tí'itevij a'íjna jemi í ruxí'ej tevi.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aricu hui, patá'aj piyen huárini a'ij ti a'íin huaríj.

Tí'íj nu'u Jesús á a'uré'ene Marta ti é'eche

³⁸ Ajta a'íin Jesús, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, matí'ij mauj huajú'ucaa, a'úu pu a'ará'a a'u ti ja'atí e'echéjme'e. Ayee pu ántehuaa a'íjna í 'íita'a tijín Marta. Tí'íj i a'íin ra'ancuré'evi'iti í ruche. ³⁹ Seíj pu tí'ihuaara'a, íitacan. Ayee pu ántehuaa tijín María. Ajta a'íin María, án pu vejli'i a'ujyeíjxi jamuan í Jesús. Ranamuájraca'a a'ij ti tí'ixajtaca'a. ⁴⁰ Ajta a'íin í Marta, capu a'ij tirá'ateuve'e a'ij ti huárini a'iné jeíhua pu tí'imuarí'eca'a ti ij tihua'umín. Tí'íj i e'iré'ene jemin í Jesús. Ayee pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Nevástar'a, ¿ni caí á jetze ruxe'eve'e ti ne'ihuaara'a ruséjtcacan yé naatéjtuaa nej ni neseíj tí'imuarí'e? Patá'aj hui raatá'ixaate'en ti naatévaire'en.

⁴¹ Tavástar'a pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Marta, Marta, jeíhua pej tí'imua'atze, pajta jeíhua a'ij té'amua'ate. ⁴² Seíj pu'u hui ruxe'eve'e pej piyen huárini. A'íjna í María, a'í pu ra'avé'ehuaa í ti jaítze'e rí'en. Neajta inee, canu hui rá'a'ari'ira nemíjna. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

11

Tí'íj nu'u Jesús huá'amua'atejca'a a'ij mej ye'í titeetjnuuni í teite (Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. Aa pu já'ahua'a a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Téniusime'e í Dios jemi. Tí'íj raatapuá'ajtaca'a ti huatéeniu, seíj mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, patá'aj piyen titáamua'aten tej huatéjniuuni í Dios jemi tíj Juan tihua'umuá'ate a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

² Tí'ij i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setí'ij huatéjniuuni, ayée xu hui tiu'utaxá yee:

Mú'ee í pej tá'iyá'upua,

Miché'e rí'í mé'e tiyau'á'an í pej jín ántehuaa.

Ché'e ayén teja'uré'enen a'ájna xicájra'a pej jetzen tiu'uta'aíjta íyien chaanaca japua.

Miché'e miyén che'atá mena'a tira'ará'asten a'ij pej tí'ijxe'eve'e a'íime í mej yén huachéjme íyien chaanaca japua matíj a'íime tira'ará'aste í mej ta japua a'uté'uu.

³ Patá'aj titaatá'an í tí'ícuá'iri'í í tej jín te'utáviicua'í íjii tíj na'a yú tí auca'ití a'ame.

⁴ Patá'aj titaatá'uuni'í í tej jín auteájturaa mú'eetzi jemi a'iné ayée tu che'atá tiraatá'uuni'ira ja'atí tí na'a tí auteájturaa itejmi jemi.

Patá'aj pajta caí raatá'acare'en í tiyaaru'u tí a'ín ca'aníjra'a taatá'acare'en tej tí caí tiyén huárini tí'itíj jime'e tí a'ij pua'a 'een. Yee pu'u.

⁵⁻⁶ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tiché'e tiyén raataxáj yee seíj xu mú'een tí'amigo. Ajta á'iyen a'íjna í ja'atí, tí'ij ari já'íta'a tíca'a pítí'iríci, a'úu pu hui a'umé a'u tí é'eche í amiigura'an. Aj pu i ayén tiraatá'ixaate'esin tijín: “ne'amiigu, huaícaca naataniíjte'e í pan, a'iné auchén pu yeehui uvé'ene seíj í ne'amiigu tí mu'u a'atamé'ecaa. Mí neajta inee, canu tí'itíj tícha'íí í nej raamín.”

⁷ Tí'iqui ayén hui tiu'utániuusin a'íjna tí huirájca tijín: “Capej né'itziite'e. Pu'uri yeehui aiteánami'í í puéerta, majta me'ín í tí'irí, mu'uri huatéje'e. Neajta inee, nu'uri huatéeca'a. Capu cha'a rí'irí nej ájcheni nej tí'itíj jamuaatá'an.” Ayee pu tiraatá'ixaate'esin.

⁸ Mí neajta inee, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e. Capu xaa ájchesin tí tí'itíj raatá'an a'íjna jime'e tí amiigura'an pú'een, sino, a'í pu ájchesin a'íjna jime'e tí í caí mé'e rá'itziite'e í amiigura'an. Aj pu i raatá'asin, tzíte'e, a'achú tí caj tí'itíj tiraatáhuaviira.

⁹ A'íj nu hui jín niyén tejá'amua'ixaate'e yee setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi a'iné a'í pu xaa tejámuaatá'asin. Seajta, seuj rahuauca í jemin. A'í xu jemi rateuni í Dios. Seajta seuj te'ejteátu'asixí'ín tá'apueerta. Aj pu i xaa Dios te'antácuuna. Tí'ij jí amuaatá'asin í sej rahuauhuau.

¹⁰ 'Ayee xu hui huárini a'iné tí pua'a ja'atí ayén tí'itíj tí'ijhuaviira, a'í pu ra'ancuré'asin. Tí pua'a ja'atí tí'itíj huauca, a'í pu hui rateuni. Ajta tí pua'a ja'atí ayén te'ejteátu'asixí'ín tá'apueerta, Dios pu xaa tira'antácuune'esin.

¹¹ 'Casí'í mú'een, ¿ní qui seíj ayén huárini mú'een, mí sej huayaujmu'a'a? Tí pua'a ayauj ayén hua'ité muáhuaviira, ¿ní qui cu'ucu'u paraatapíjte'esin? Capej xaa ne'u. Hua'ité pepu'u hui raatá'asin. ¹² Na'ari tí pua'a tá'u muáhuaviira, ¿ní qui teáxca paratáchuite'esin? Capej xaa ne'u. Tá'u pepu'u raatá'asin.

¹³ 'Ayee xu mú'een, mí sej a'ij pua'a 'een í ru tzajta'a, xu'uri ramua'aree sej hua'utapuaíjve'en í ruyaujmu'a'a tí'itíj tí rí'en. Ajta a'ín í tí á'amuyá'upua í ta japua tí é'esejre'e, jeíhua pu hui jaítze'e raayí'ití tí hua'utá'an tí a'ín xiéjniu'ucare'ara'an a'uun a'uteáturen a'ímej jemi í mej rahuauhuau. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

A'íjna í Jesús, Dios jetze pu araujca'ane

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. Jesús pu tiyaaru'u huatamuárite'eca'a tí teví tzajta'a seíjre'eca'a. Ajta a'ín í tiyaaru'u, capu raatá'acare'e tí a'ín teví tiu'utaxáj. Jíme'en pu'u Jesús raatamuári, aj pu i tiu'utaxájtaca'a a'íjna í

tevi. Majta me'ín í teite, jeíhua mú naa rí'i tira'utasej. ¹⁵ Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amíjna mi tevi, mi Jesús, Beelzebú pu hui jetze araujca'ane ti ij ayén tihua'utamuárite'en í tiyáaru'use, a'iné a'íjna í Beelzebú, a'íi pu tihua'ajjte'e í seica í tiyáaru'use. Beelzebú pu ca'aníjra'a ratá'aca ti ij ayén amín tíhua'uta'ajjte'en í tiyáaru'use. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

¹⁶ Majta seica, ayée mú rí'i tí'ira'ihua'u me'íjna jime'e ti a'ín hua'utasejrate'en tí'itíj ti huápi'i ruxe'eve'e, ti ajta í ta japua é'eme'ecan.

¹⁷ Ajta a'ín Jesús, a'íi pu rú'umua'areereca'a a'ij mej tí'imua'ajca. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Matíj mena'a í mej sej chuéjra'a japua tí'ajta, ti pua'a já'ita'a ma'utácine, aj mú mi huateújne'usi'ite'esin. Majta hui, camu cha'a á'ateeri mej tiaíta muá'aju'un. Ajta ti pua'a miyen che'atá mena'a já'ita'a a'utácine a'íime í mej seicé mena'a á'éche, camu majta cha'a á'ateeri á mechée me'ájna.

¹⁸ Ajta a'ín Satanás, ti pua'a miyen já'ita'a a'utácine a'íime í ti tihua'ajjte'e, ¿a'iné tí'iri'iri ti a'ín á'ateere ti tihua'ajjte'e naíjmi'ica? Capu hui a'atzu a'ij tí'iri'iri. Ayee nu tí'ixa ne'íjna jime'e sej siyen tí'inexa yee nej nu'u Beelzebú jetze aránca'ane nej ni hua'utamuárite'en í tiyáaru'use.

¹⁹ 'Niche'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. Tí pua'a hui niyen Beelzebú jetze aránca'ane nej ni hua'utamuárite'en í tiyáaru'use, majta a'íime í mej a'amua jamuan á'ujjhua'an, a'íi mú majta hua'utamuárite'en í tiyáaru'use. ¿A'ataani jetze mua'araujca'ane? A'íi mú hui miijmu raataxájta yee mú'een xu auté'ítze.

²⁰ 'Na'ari caí, ti pua'a nee xiéjniu'ucare'ara'an jetze na'aránca'ane í Dios, ayée pu huataújmu'a ti ari hui xaa a'ájna teja'uré'ene mú'ejmi jemi ti a'ín Dios nainjapua tiu'uta'ajta íiyen chaanaca japua.

²¹ Ajta a'ín í ja'ati ti ruca'ané, ti jeíhua tí'ijcha'íi í ti jín huaténe'use'en, tí'ij auj jíme'en rájcha'íi í ruchí'i, naa pu temua'a tí'aviitzi'í tíj na'a ti tel'irá'a. Capu ja'ati tí'ijnahua'iran.

²² 'Mí ajta, ti pua'a sej mú a'uvé'eme'en ti jaítze'e ruca'ané caí a'íjna, ti pua'a raaténe'usi'ite'en, ajta raatáviicua'i, ayée pu ríni a'íjna ti mú a'uvé'emé'e a'ame. Nain pu hui tirá'ari'ira í ti jín né'use'eca'a. Aj pu i tihua'uré'a'asin tíj na'a ti tí'ijcha'íica'a í ti tihua'unáhua'iri'i.

²³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ja'ati ti na'a ti caí nevaire'e ineetzi, a'íi pu hui néjcha'íire'e ineetzi. Ajta ja'ati ti na'a ti caí teite tíse'iri ineetzi jemi, a'íi pu hui hua'uré'e'iteca.

I xiéjniu'ucari ti nu'u a'ij pua'a 'een, ajtahua'a pu nu'u huaré'araa (Mt. 12:43-45)

²⁴ Ajta ayén tijín:

—Ayee pu ríci í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een. Tí'ij a'uun huirájraa tzajta'an sej í tevi, a'íi pu á'uche'ecane'en ti rahuauhuau a'u ti e'ehuaújse'upe'en, a'u ti a'uhuáchi. Aru capu hui rateuve. Ayee pu tí'imua'atze tijín: “Niche'e yeehui huaré'ara'ani u niche a'u nej e'erájraa.”

²⁵ Tí'ij uvé'enen, ayée pu hui 'een a'íjna í ja'ati. Naa pu 'een í ru tzajta'a. Cu xiee mej mauchén uhuaré'e'icha'utaca'a. Nain pu rí'i huáruu. ²⁶ Aj pu i a'ín xiéjniu'ucari huaúuvi'itín í seica í mej aráhua'apua ará'ase. A'íi mú majta jaítze'e a'ij pua'a 'een caí í sej. Matí'ij mi a'uteáruite naími'i mej mi huaté'e muá'ara'ani me'íjna tzajta'a í tevi. Ajta á'iyen, ayée pu hui tel'iráame ti jaítze'e a'ij pua'a éene'e a'ame a'íjna í tevi caí ti ajmí'í éene'e. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

I ti nu'u tzáahuati'ira'a jín rí'i tí'itá'aca

27 Tí'ij Jesús auj tí'ixajtaca'a, ajta se'j 'í'ita'a a'ujna a'utéveeca'a huá'a tzajta'a í teite. Aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a ca'anín jime'e tijín:

—Rí'í pu tiraatá'a a'íjna í 'í'ita'a pej jetzen huanú'ihuaca'a, pej pajta jetzen huátzii.

28 Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Mí ajta a'íime, jaítze'e pu hui rí'í tihua'atá'aca a'ímej í mej ranamua í niucari ti jime'en raxa í Dios, majta miyen ra'ará'astijre'en.

Teite mú nu'u raxí'eve'eca'a mej nu'u ti'itíj huase'j ti huápi'i ruxe'eve'e
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Majta a'íime í teite, maúche'e mú máàj ajteáxirijme'e í Jesús jemi. Ajta a'íin, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Jeíhua mú a'ij pua'a tí'iteteite í mej íjii huáteemua. Ayee mú hui raxí'eve'e nej tihua'utase'jrate'en ti'itíj ti huápi'i ruxe'eve'e. Aru canu ti'itíj hua'utase'jrate'esin. A'ij nu'u hua'utá'ixaate'esin ti jime'en raxa í Jonás teecan ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

30 'Ja'iné a'íi pu hui a'íin pú'eene'e í ti huápi'i ruxe'eve'e í mej raase'j a'íime mej Nínive e'echéjme'e, ayée nu che'atá nena'a nej a'íin pú'een í ti huápi'i ruxe'eve'e í mej rase'j a'íime íjii mej huáteemua.

31 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen Dios huá'axijte'en í teite, a'íjna ti ajmí'i ti'itéveeca'a reyna jime'e a'ujna antánimua huarita'an í jaj ti ve'éé, a'íi pu hui a'ánna a'utéchaxijsin huá'a jamuan a'íimej íjii mej huáteemua. A'íi pu ajta huá'a jetze te'ujpuá'arite'esin ti'itíj jime'e. A'uu pu imuá a'uvé'emej ti ij ráanamua a'íjna í Salomón teecan ti rí'í mé teúmua'arejca'a. Neajta inee, i nej yee huatéjvee í teite tzajta'a, jaítze'e nu hui ve'ecán jín ti'itéjvee caí a'íjna í Salomón. A'íj pu jín, a'íjna í reyna huá'a jetze te'ujpuá'ajte'esin a'iné camu nenamua ineetzi.

32 'Majta a'íime í mej Nínive e'echéjme'e, ayée mú rini a'ájna xicájra'an í Dios ti jetzen huá'axijte'en í teite. A'íi mú huatéhuixi'isín a'íimej jamuan í mej íjii huáteemua. Matí'ij mi te'ujpuá'ajte'esin ti'itíj jime'e. Seicié mú hui tiu'umuá'aj matí'ij ráanamujri'i a'ij ti tihua'utá'ixaa a'íjna í Jonás teecan. Neajta inee, jaítze'e nu hui ve'ecán jín ti'itéjvee caí a'íjna í Jonás. A'íj pu jín, a'íime í teteca Nínive mej e'echéjme'e, a'íi mú te'ujpuá'ajte'esin ti'itíj jime'e í mej íjii huáteemua a'iné camu seicié tiu'umuá'aj netí'ij tihua'utá'ixaa inee.

I ti nu'u ú'utatzave'e í huá'a tzajta'a í teite
(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 'Jime'en hui a'íjna í aparatu ti'iti í mej rá'ajtaira, capu ja'ati a'ájna ye'uté'avaata. Capu ajta xa'ari tzajta'a ru'utéchajtza. Capu xaa ne'u, sino án pu imuá ya'ujchájtza mej mi raase'j í mej me'uun a'uteáruti.

34 'Ayee pu hui tí'ivaire'e á'ají'i tíj taij ti á'ataa í á'ajetze. A'íj pu jín, ti pua'a rí'en á'ají'i, ayée pu 'een, cu xiee ti huanéeri'icí nainjapua í á'ajetze. Na'ari caí, ti pua'a pecáí rí'éene'en á'ají'i jetze, ayée pu 'een, cu xiee ti huatíca'a í á'ajetze.

35 'Setá'aj siyen huárini ti ij caí a'uumí'ini ti á'ataa í á'ajetze. 36 Tí'ij pua'a naa pu á'ataa í á'ajetze, ajta caí a'atzu á'amí'ica, nainjapua pu hui huanéeri'icí a'ame. Ayee pu té'eme, cu xiee aparatu á jetze ráatatza. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús huá'a jetze te'ujpuá'ajte'e a'íime í fariseos
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Jime'en pu'u raatapuá'ajtaca'a ti tihua'utá'ixaa, aj pu i se'j pu raatá'inee ti tejá'ucua'ani áa ti é'eche. A'íjna í ja'ati, fariseo pu pírici. A'uu pu a'uteájrupi. Tí'ij i á vejli'i a'uré'ehui'ixi a'u ti meesa a'utéjvee. 38 Ajta a'íin fariseo, a'íi pu

raaseíj ti caí Jesús amuacáí anaújmuaijte a'ij mej tí'ijri'ire í mej rá'astijre'eca'a me'íjna í Moisés teecan. Jé'ecan pu a'ij pua'a tira'utaseíj.

³⁹ Aj pu i tavástar'a ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'een mi sej fariseos pú'een. Ayeé xu'u tí'itetei sej anaújmuaijte'axi'in mi rumuájca'a jetze. Mí ajta caí a'atzu a'ij amuá'amitiejte'e sej r'í'i huaújruuren mi ru tzajta'a. Ayeé xu'een, cu xíee tíj ja'ati raacája'usin mé jéjre'e mi vaasu, ajta amíjna mi xa'ari. Ayeé xu'u ruseijrata huá'a tzajta'a mi teite sej r'í'i tí'iteteite. Mí seajta mú'een, ayéé xu'een mi ru tzajta'a. A'ij xu pua'a tí'iteteite se'íjna jime'e sej tihua'unáhua'iri'i, seajta a'ij pua'a huá'uruu.

⁴⁰ 'Mí sej hui caí tí'itíj ú'umua'aree. A'íjna ti raatétaahuaca'a í sej mé jéjre'e ratéhua'ira'a, ¿ni caí a'ín ajta raatétaahuaca'a í á'amuatjazta'a ti seijre'e? ⁴¹ Setá'aj siyen hua'utá'an í mej caí a'ij tí'ijviicua'i se'íjna ti urá'aa í á'amuatjazta'a. Ayeé xu a'íjna jín huárini, ti ij temua'a te'irájra'ani mú'ejmi jemi.

⁴² 'Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een, mi sej fariseos pú'een. Ayeé xu tí'itetei sej raatátuiire'en í Dios jemi, sej tamuáamuata'a anxíte jetze ti ajtéme'ecan a'íjna í tu'upi, tí'itíj menta, seajta se'íjna í tu'upi, tí'itíj í ti ayén huataújmu'a'a tíjín ruda, seajta nain tíj na'a pua'amé tí'ixuaavi í tu'upi. Mú'een xu hui ra'utamua'aree naíjmi'i tíj na'a tí'ipua'amé.

'Mí seajta mú'een, seya'uhuá'axi í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi, sej si siyen r'í'i huá'uruuren í á'amuaxi'ej teite a'ij ti tiraavíjte'e, seajta sej si r'í'i tirájcha'íi í Dios. Sena'atzí caí yé'uhua'anancache'e sej siyen araúrasten se'íjna jime'e í ti jaítze'e ruxe'eve'e. Ajta, ayén tiú'ujxe'eve'e sej tiu'utá'an se'íjna jime'e ti cíj na'a caj tí'ivaire'e.

⁴³ 'Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een, mi sej fariseos pú'een. Jé'ecan xu hui raxí'leve'e ti tí'itíj amuáaci'ti sej a'ujrá'asen ipuari japua a'u mej á'ujraarase í á'amuavaujsi u teyujta'a. Jé'ecan pu amua'aráanajche mej me'ín teite amuaatateujte'en aj mej tejá'atua.

⁴⁴ 'Setá'aj huataújxieemiste'en a'iné ayéé xu'een cumu a'u mej hua'ava'ana í mí'ichite. Majta hui a'íime í teite, í mej japuan á'ujjuhua'ane'e, camu hui ramua'aree a'ij ti'een téte'e a'iné capu á'é'e tí'itíj í mej jín ráamu'a'aree mej me'ájna hua'avá'anaxi. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁴⁵ Tí'ij i sej ti tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a, ayéé pu tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, pej piyen tí'ixa, a'íj pej jín a'ij pua'a tí'itajepe'e itejmi.

⁴⁶ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Seajta mú'een, mi sej tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, setá'aj huataújxieemiste'en. Ayeé xu hui ve'ecán jín tihuauijcate'en í teite a'íjna jime'e ti ayén huápi'i muári'eri, ti caí ja'ati raayí'iti ti ayén huárini. Seajta á'iyen, mú'een xu tíhua'uta'aíjte'en í teite mej nu'u mi me'íjna jín ra'ará'astijre'en. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu huataúra'asin sej si tí'itíj jín hua'utévair'en.

⁴⁷ 'Setá'aj huataújxieemiste'en a'iné mú'een xu rá'ajta'ahuaca í mej tza-jta'an hua'uteátu'asin a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Majta a'íime a'amua'ahuáacixa'astemua'aci'i, a'íj mú hui huá'ucuii.

⁴⁸ 'A'íj xu jín siyen mú'een tiu'utaxájta yee amua'aráanajcheca'a a'ij mej huá'uruu í a'amua'ahuáacixa'astemua'aci'i. A'íj mú hui huá'ucuii a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Seajta mú'een, xu'uri ramua'aree temua'a naa a'ij mej huá'uruu. Ayeé pu ajta tejámua'aráanajcheca'a. Seajta, ayéé xu rá'ajtaahuaca'a a'u mej huaje'eteátu'asin. Seajta, ayéé xu che'atá sena'a neruuren ineetzi.

49 'A'ij pu jín ayén Dios rumua'atzíira'a pu jín tiraataxájtaca'a tijín: “Ne-hua'uta'íti'ira huá'a jemi í teite seica mej neetzi jetze me'ecan tí'ixaxa'a, neajta seica í nej hua'antíhuau mej mi nevaire'e. Je'icáca mú cui'ini a'íime í teite. A'íi mú huá'acui'ini. Majta seica, a'ij pua'a mú huá'aruuren.”

50-51 'A'ij pu jín, ayée pu hui tirá'amitiejte'e í Dios jemi, a'íi mú pu'éene'e a'íime íjii mej huáteemua me'íjna jime'e matíj mena'a pua'amé huácuii a'íimej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, naíjmi'i matíj pua'amé huácuii tíj na'a tiú'usejre í chaanaca, naíjmi'i tíj na'a Abel ti huamí'i ajta a'íjna í Zacarías, a'íjna mej ra'upuá'ajte já'ita'a a'u ti a'utéjvee a'íjna í mej japuan tí'imuaí'ivajtaca, a'u ti teyuu á'ijnee. Jee xaa ne'u, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, xaa ne'u. Ayee pu hui tirá'amitiejte'e í Dios jemi, a'íi mú pu'éene'e nain jime'e a'íime íjii mej huáteemua.

52 'Setá'aj huataújxieemiste'en mi sej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a. Mú'een xu rujímua'a sena'a antiújmua'areereca'a se'íjna jime'e í mej jín ráamua'aree a'ij ti tí'ijxe'leve'e í Dios. Seajta mú'een, caxu hui huataúra'a ti Dios tejá'amua'ajte'en. Seajta huá'ijmii a'íimej í seica mej mi caí miyen huataúra'an ti Dios tihuau'aíjte'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

53-54 Tí'ij Jesús a'uun huirájraa, a'íime í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, a'íi mú autéjhuii mej a'ij pua'a tirájeeve ca'anín jime'e. Jé'ecan mú jeíhua tira'íhua'uri'i mej mi ráateuni í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en me'íjna jime'e a'ij ti a'íin tiu'utaxájtaca'a.

12

Tí pua'a nu'u ja'ati ayén hua'itzi jín tiú'ujsejrata

1 Majta me'ín í teite, jeíhua mú ajteáxiireca'a. Ayee mú ará'axcaa a'achú hua'apua vi'ira'a, huaíca vi'ira'a, a'achú mej mena'a pua'amé. A'ij mú jín á'acataca'a jeíhua. Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu amuacaí tihuá'atixáate'ajraa a'íimej í mej jamuan á'ujjhuane'e. Ayen tijín:

—Rí'i xu'u hui mú'een a'íjna jime'e fariseos mej ranájchite'e í pan jetze. Ayee pu huataújmua'a a'íjna í niuucari tijín í ti huá'a tzajta'a uraninei, í ti caí jé'iyecan jín seijre'e.

2 'Ayee pu'u, tí'itíj ti na'a ti rú'avaa avíitzi'i jime'e, a'íi pu hui huatasejre'esin mé jéjre'e mej mi raasej í teite. Ajta tí'itíj mej rá'avaataca'a, a'íi pu antícuuni'íhua mej mi ráamua'aree a'ij ti 'een.

3 'A'íjna í pej raataxájtaca'a tíca'amiste'e, Dios pu raataxájta tújca'ari tzajta'a. Ajta a'íin í pej raataxájtaca'a zahuaanin jime'e u chi'ita u téte'e, Dios pu hui raataxájta ca'anín jime'e a'ánna í chí'ij japua ta'avé'epa'atza.

A'ataani ayén tiú'ujxe'leve'e tej rátziine'e

(Mt. 10:28-31)

4 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mi sej ne'amiigustemua'a pú'een, caxu huá'atzíine'e a'íimej í mej mena'a raayí'iti mej raajé'ica í sej ratéhua'ira'a, sino camu raayí'iti mej ra'upuá'ajte'en í a'amua tzajta'a ti seijre'e.

5 'Mi neajta inee, ayée nu tejámuaatá'ixaate'esin ja'ati sej xaa tziine'e. Setá'aj rátziine'e a'íjna ti ayén raayí'iti ti raajé'ica í sej ratéhua'ira'a, ti ajta raayí'iti ti yá'uriení í a'amua tzajta'a ti seijre'e a'ujna taij jetze ti caí ja'anáj á'amí'ini. Jee tzíte'e, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e tijín: Setá'aj rátziine'e se'íjna.

6 'Aru, caxu a'ij tité'ujmuajca. ¿Ni secaí siyen tiu'utanájchita a'achú cumu hua'apua centaavo anxávica jime'e í pina'ase í mej cílieen? Camu jeíhua tí'ijnajche. Mí ajta a'íin Dios, a'íi pu naíjmi'ica autámua'areeri'i. 7 Jee xaa

ne'u, ayée pu ti'ayajna. Dios pu hui ari raaté'itíeexi mi á'amuaçipua a'achú ti pua'améjme. Caxu tí'itziñe'e a'iné mú'een xu jeíhua jaítze'e jetzen ruxe'eve'e í Dios mecaí í pina'ase, a'iné a'í pu xaa amuá'ancu'uvajxi'isin.

I mej nu'u ramua'ate me'íjna í Jesús í teite jemi

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ja'ati ti na'a ti ayén tiu'utaxájta a'ímej jemi í teite yee na'ará'astijre'en ineetzi, inee i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ayée nu neajta raataxájta a'ímej jemi í mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi yee naatévai ineetzi. ⁹ Ajta a'ín ti tí'ixa a'ímej jemi í teite yee capu nemua'ate, ayée nu hui che'atá raataxájta a'ímej jemi mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi yee canu ramua'ate.

¹⁰ Neajta nu tíhua'utá'uuni'ira a'ímej, a'achú mej mena'a pua'amé a'ij pua'a tí'inexa ineetzi i nej neajta huá'a jetze airáane í teite. Aru a'íme, a'achú mej mena'a pua'amé a'ij pua'a tí'ijxa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, canu ja'anáj tíhua'utá'uuni'ira a'ímej.

¹¹⁻¹² Seajta mú'een, mat'íj u amua'arávilitin a'ímej jemi í mej teyujta'a tí'aijta, nusu a'ímej jemi í mej tí'itíj jín antiújmua'aree, ayée xu huárini. Caxu hui a'ij tité'ujmujca a'ij sej ye'í titeeteújnán na'ari a'ij sej ye'í tiu'utaxáj, a'iné a'ájna xicájra'an jetze, a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu tejá'amua'aten a'ij sej ye'í tiu'utaxá. —Ayee pu tíhua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

A'íjna jime'e í ti nu'u tí'ijcha'í a'íjna í chíjteaani

¹³ Ajta sej huá'a tzajta'a a'utéveeca'a. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Maestru, patá'aj piyen tiraata'ixaate'en í nejá'a yee ti já'ita'a tinaatá'an a'íjna ti titaac'í a'íjna jime'e ti sej huam'í, a'iné capu tinaatá'asin í neetzi ti ne'áa.

¹⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Hoombi xaa, ¿a'ataani tinaa'íjca juees jime'e? ¿A'ataani naatá'a nej niyen tiu'ux'epi'intare'en mú'ejmi jemi? —Ayee pu'u tiraata'ixaa.

¹⁵ Ajta ayén tíhua'utá'ixaa tíjín:

—Rí'í xu'u mú'een, setá'aj á'ujcu'uvée sena'a temua'a naa. Ché'e secaí huápi'í sena'a tí'inecua'atze sej jeíhua tiu'ucha'íme'eni, tí'itíj ti na'a, a'iné ti pua'a ja'ati jeíhua tí'itíj tícha'í, capu hui tí'itíj a'ij tiraatévaire'esin ti ij caí ché'e tí'itíj a'ij ráaruuren.

¹⁶ Tí'íj i sej niuucari jín tíhuá'u'itíiri'i tíjín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a chíjteaani é'eche. Chuej pu nu'u tícha'í ti japuan tiu'uhuáste. Temua'a pu nu'u hui jeíhua tíú'ucíreca'a.

¹⁷ Tí'íj i ayén tiu'umuá'aj a'íjna í chíjteaani tíjín: “¿A'iné yeehui náarini? Capu ché'e mé'e é'eri'iri a'u nee yeehui yá'aruuren í ti huácíreca'a.” ¹⁸ Tí'íj nu'u i ayén tiu'umuá'aj tíjín: “Ayee nu rini. Neraaté'uuna í nechí'í mé ti huavéjme. Neajta seica nu ájtaahuaxi'isin ti jaítze'e vivejmé'e á'ara'ani. Net'íj ni ne'uun ru'uté'aaasin í ti tíú'ucíreca'a, ajta nain i nej tí'ijcha'í. ¹⁹ Neajta nu yeehui niyen tiu'utaxájta í ne tzajta'a yee nu'uri ne'uun rí'í tíú'uruu u chí'ita. Jé'ecan pu á'ateeri ti rí'í tinaatévaire'esin. Nu'uri yeehui nesé'upe'en. Niché'e tí'icua'aca, neajta ye'eca, neajta netémua'ave'e.” —Ayee pu nu'u tiu'umuá'aj a'íjna í ja'ati.

²⁰ Ajta a'ín í Dios, ayée pu hui tiraata'ixaa tíjín: “Mú'ee, mi pej caí tí'itíj mua'aree. Ijii, tíca'a pej mí'ini. Pat'íj huam'ín, ¿a'ataani tí'ijci'iti a'íjna í pej mú'ee rí'í ráaruu pej pi ase'íj huatá'atemua'ave'enche'e?” —Ayee pu Dios tiraata'ixaa.

21 Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu hui té'eme a'ímej jemi matíj mena'a pua'amé í mej rujímua'a rajsé'iri ti'ítíj ti na'a mej mi jeíhua tí'ijcha'íi, majta, camu ti'ítíj tícha'íi í Dios jemi.

Tí nu'u Dios huá'acha'íi í ruyajmua'a

(Mt. 6:25-34)

22 Tí'íj i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín: —A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Caxu se'íjna jín tí'imua'ajca yee a'iquí ye'í tetí'icua'ani nusu yee a'iquí ye'í tetí'iyen na'ari yee a'iquí ye'í teti'utétachejte'esin.

23 '¿Ni caí jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi sej ruuri xá'ara'ani caí í ti sej ráacua'ani? ¿Ni caí ayén che'atá na'a jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi ti ruuri a'ame í sej ratéhua'ira'a caí ti naa seíre'e a'ame í sej jín tiu'uteújchejte'en? Aa ni'ijta xaa ne'u.

24 'Casi'i, xaaseíj amímej cua'atza í mej júte'e rá'ara'a. Camu hui a'atzu tí'ihuaste'e, camu majta tí'itza'anaca. Camu majta huatéechi'i í mej tza-jta'an rí'í yé'uruuren í mej meri rájseij. Capu amín a'ij, aúche'e pu Dios tihua'amicua. Mí seajta mú'een, jaítze'e xu jemin ruxe'eve'e í Dios mecaí a'íme í cua'atza.

25 '¿A'ataani raayí'ti ti á'ateeren ti jaítze'e ruuri a'ame a'íjna jime'e í ti tí'iramua'atziite'e? Capu ja'ati xaa ne'u. 26 Tí pua'a secaí raayí'tihua'an sej si siyen huárini se'íjna jime'e í ti caí muári'eri, ¿a'iné hui 'een jín siyen tí'imua'ajca se'íjna jime'e í ti tí'ijturaa?

27 'Casi'i, xaaseíj amíjna mi caiipi'i, a'ij ti ye'í tí'ivaujse'e. Capu tí'imijhuaca amíjna mi caiipi'i, capu ajta tí'itzaca. Capu amín a'ij. Dios pu hui ayén ráaruu ti jaítze'e naa seijre'e caí Salomón ti naa seijre'eca'a tí'ij auj tí'itéveeca'a rey jime'e. Capu ja'anáj ayén tiu'uteújchejte ti'ítíj jime'e ti ayén naa seijre'e tíj mi caiipi'i.

28 'Casi'i, mú'een, Dios pu ayén rí'í tirájcha'íi mi tu'upi ti a'uun é'evaujse'e a'u mej á'atase'ehuaca. Ajta a'íin tu'upi, capu á'ateeri sino yee ruijmua'a yee, a'íi mú raaré'evejchi, matí'ij mi ratairan. Tí pua'a hui Dios ayén rí'í tirájcha'íi mi tu'upi, ¿ni caí jaítze'e amuaatá'asin í sej jín tiu'uteújchejte'en, mú'ejmi mi sej caí a'atzu té'atzaahuate'e?

29-30 'Caxu a'ij tí'ixajta yee a'iquí ye'í tetí'icua'ani nusu a'iquí ye'í tetí'iteye'en. Ayee xu'u, caxu tí'imuaajca se'íjna jime'e, a'iné naími'i matíj mena'a pua'amé yen mej a'uchéjme íyen chaanaca japua, ayée mú me'íjna jín rahuauhuau. Mí ajta a'íin á'amua'upua, ta japua ti é'eseijre'e, a'íi pu hui ari rú'umua'aree ti'ítíj ti amuá'aturaate'e.

31 'Setá'aj mi'í rájhuauuni ti Dios tejá'amua'ajte'en, seajta ra'ará'astijre'en a'ij ti a'íin tí'ijxe'eve'e. Tí pua'a siyen huárini, Dios pu hui tejámuaatá'asin tíj na'a ti tejamuá'aturaate'e.

32 'Caxu tí'itziíne'e mú'een, mi sej siyen mé á'ujujhua'an. Cu xiee cáne'axi sena'a í mej rujímua'a mena'a mé á'ujujhua'an. Ayee pu tira'aránajcheca'a í sej rájya'upua ti ij a'íin amuaatá'an sej se'uun a'uteáru'e a'u ti a'íin tejé'ajta.

Tí nu'u jeíhua án tejé'eseijre'e u ta japua ti huápi'í tí'ivaire'e

(Mt. 6:19-21)

33 'Setá'aj tiú'utuaani nain a'achú sej caj tí'ijcha'íi, seajta tihua'uré'an a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Ayee xu a'íjna jín huárini, ti 'íj a'íjna téjé'eseire'en í Dios jemi í ti tejá'amua'aci'ti. Ayee pu éene'e a'ame tíj ti'ítíj ca'aní ti caí ja'anáj huataújtuaasin. A'u pu e'etiá'a a'ame mú'ejmi jemi ti'ítíj ti huápi'í tí'ijnajche. Ajta capu hui ja'anáj huatéxjisin, a'iné camu a'uun a'uteáru'ipi í nahua'ari. Camu majta rací'in a'íme í tejpuási.

³⁴ 'Ayeé xu éene'e xá'aju'un a'iné a'íj xu jetzen tí'imua'astí xá'aju'un se'íjna jetze ti jaítze'e amua'aráanajche, ti jaítze'e a'amua jetze ruxe'leve'e.

Tej nu'u r'íi huátaruuren iteen, teajta r'íi atanéjne'ere temua'a naa

³⁵ 'R'íi xu'u titehuaújcaten sej si tiu'utévaire'en. Seuche'e xu hui atanéjne'eri tíj ja'ati ti taij huitécheeca'a tá'ataa.

³⁶ 'Ayeé xu éene'e xá'aju'un matíj a'íime í mej tí'ivaire'e ja'ati jemi ti a'uun á'ume a'u mej tejé'eye'este a'íjna jime'e ti se'íj huaténe'iche. Majta a'íime í mej tí'ivaire'e, maúche'e mú tí'ijchu'leve'en a'atzaj ti pua'a uvé'enejsin a'íjna ti tihuá'aijte'e mej mi ca'anacan tira'antácuune'en tí'ij a'íin te'ejteátu'asixi'ín í puéerta jetze.

³⁷ 'R'íi pu tihua'utévaire'esin a'íimej í mej tí'ivaire'e tí'ij a'íin hua'useíj mej rachú'leve'e a'atzaj ti pua'a uvé'ene a'íjna ti tihuá'aijte'e. Ayeé nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée pu rini a'íjna ti tihuá'aijte'e. A'íi pu rucaten ti ij hua'utévaire'en. Ajta tíhua'uta'aijte'esin mej aúhuhixi'ín í meesa jetze. Ajta tihuá'amin.

³⁸ 'Capu amín a'íj a'atzaj ti pua'a uvé'enejsin a'íjna ti tihuá'aijte'e, ti pua'a já'ita'a tíca'a uvé'ene nusu tapuá'arijme'eca. R'íi pu hui tihua'utévaire'esin a'íimej í mej ravaire'e ti pua'a mauj rachú'leve'e.

³⁹ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. A'íjna í ja'ati ti huatéchi'i, ti pua'a a'íi ramua'areere a'atzaj ti pua'a ánú'aiixa í nahua'ari, capu raatá'asin ti anú'asti ti tiu'unáhua'an. ⁴⁰ Seajta hui mú'een, r'íi xu'u sej si r'íi huaújcaten a'iné inee, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, nee nu uvé'enejsin a'atzaj sej pua'a caí nechu'leve'e. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

*I mej nu'u tí'ivaire'e me'íjna í mej hua'apua
(Mt. 24:45-51)*

⁴¹ Pedro pu ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Tavastara'a, ¿ni téjmi pena'a huatá'ixaa i niuucari ca'ín najjmi'ica puaatá'ixaa?

⁴² Ajta a'íin tavastara'a, a'íi pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—¿A'ataani pú'een, a'íjna ti tí'ivaire'e, ti ajta r'íi mé teuúmua'aree, ti ajta caí ja'anáj tí'itíj jín auté'itze? Ajta a'íin ti tí'ira'aijte'e, a'íi pu hui tiraa'íjcate'en ti ij a'íin a'íjna jín antiújmua'areere a'íimej í seica í mej majta tí'ivaire'e. A'íi pu tihuá'amin a'atzaj mej pua'a raax'lepil'intare'en mej tiú'ucua'ani.

⁴³⁻⁴⁴ 'Tí pua'a ayén rijcaa tí'ij uvé'enen a'íjna ti tí'ira'aijte'e, r'íi pu tiraatévaire'esin a'íjna ti tí'ivaire'e a'iné nain pu tiraata'íjcate'esin a'achú tíj tí'itíj tícha'íi a'íjna ti tí'ira'aijte'e. Ayeé pu té'eme. Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e.

⁴⁵ 'Mí ajta, a'íin ti hui tí'ivaire'e, ti pua'a ayén tí'imua'ajca yee jé'ecan pu u á'ateere a'íjna ti tinaa'íjca, ayée pu ajta tirá'amitiejte'e a'ame ti caí íiya'ata uvé'enejsin. Tí'ij i autéjcheni ti hua'utévajxi'ín a'íimej í mej tí'ivaire'e, í mej teteca, ajta í mé 'uuca. Ajta pu hui autéchesin ti tiú'ucua'ani, ajta ti nahuáj antiyé'en. Tí'ij i huatétahuaisin.

⁴⁶ 'Ajta a'íin ti tí'ira'aijte'e, a'íi pu uvé'enejsin ja'anáj ti pua'a caí rachú'leve'e. A'íi pu xaa uvé'enejsin a'atzaj ti pua'a caí pítéjmua'aree. A'íi pu hui ajta puaíjtzi'ira'a raatá'asin, jeíhua huápi'i. Ayeé pu che'atá tí'ijci'iti a'íj ti tihuá'aci'iti í seica í mej majta auté'itzaara í Dios jemi.

⁴⁷ 'A'íjna ti tí'ivaire'e, ti ajta tirú'umua'aree a'íj ti tí'ijxe'leve'e a'íjna ti tí'ira'aijte'e, jeíhua pu ra'iré'levejsin navij cuaartara'a jime'e ti pua'a caí r'íi huaújruren na'ari caí ayén huárini a'íj ti tí'ijxe'leve'e a'íjna ti tí'ira'aijte'e.

⁴⁸ Ajta a'íin ti tí'ivaire'e ti ajta caí rú'umua'areereca'a a'íj ti tí'ijxe'leve'eca'a

a'íjna ti tí'ira'aijte'e, cǐj pu'u ra'iré'evejsin navij cuaartara'a jime'e ti pua'a ayén huárini ti a'ij pua'a 'een jime'e a'iné capu rú'umua'areereca'a a'ij ti ye'í huárini. Capu ayén tí'ijci'iti a'ij ti tiraavíjete'e.

'Ayee pu'u xaa ne'u, ja'ati ti na'a mej miyen tiraatá'a ti ve'ecán jín antiújmua'areere á'ara'ani, ti pua'a ayén ve'ecán jín ti'ité'ijcati'ihua, ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e ti jaítze'e tiu'utátuiire'en me'íjna jemi í mej tíraa'íjcate. Ajta, ja'ati ti na'a mej miyen tiraatá'a ti ciliéene'e jín antiújmua'areere á'ara'ani, ti pua'a ayén ciliéene'e jín ti'ité'ijcati'ihua, ayée pu che'atá na'a tiú'ujxe'eve'e ti cǐj tiu'utátuiire'en me'íjna jemi í mej tíraa'íjcate.

*Mej nu'u já'ita'a autajú'un me'íjna jime'e í Jesús
(Mt. 10:34-36)*

⁴⁹'Ayee nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni puaijtzí hua'utá'an ne'ímej í mej a'ij pua'a 'een í ru tzajta'a matǐj mena'a pua'amé yen mé seijre'e íiyen chaanaca japua. Ajta ayée pu tina'aráanajche ineetzi ti ari autéjcheni. ⁵⁰Ayee pu ajta tí'ineci'iti ineetzi, í nej jín rajpuaijtzí na'ame. Jéihua pu hui a'ij pua'a ne'ase, ajta jeíhua pu a'ij pua'a ne'astí a'ame ajta na'a caí nain te'entipúa'are.

⁵¹'¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui ne'íjna jín mú a'uvé'emej mej mi rí'í tí'itechejca í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua? Canu a'atzu. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e yee canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej sino mej mi já'ita'a a'utáciine. ⁵²Ajta íjii ti yú auca'ití a'ame, ayée pu hui té'eme. A'ímej jime'e í mej anxívi í teite, í mej seicié mena'a che, ayée pu té'eme a'íí mú já'ita'a a'utajú'un. Majta á'iyen í mej huaíca, a'íí mú huá'ajaaxiéevi'ira muá'aju'un a'ímej í mej hua'apua. Majta a'ííme í mej hua'apua, ayée mú che'atá mena'a tihúa'ajaaxiejvi'ira muá'aju'un í mej huaíca.

⁵³'Ayee mú já'ita'a a'utajú'un. A'íí pu ya'upuáara'an rájaaxiéevi'ira a'ame a'íjna í ruyauj, ajta a'íin yaujra'an ayée pu che'atá na'a tí'ijjaaxiéevi'ira a'ame í rutáata. Ajta a'íin í náanajra'an, ayée pu che'atá na'a tí'ijjaaxiéevi'ira a'ame a'íjna í ruyauj ti 'íita'a. Ajta a'íin yaujra'an ti 'íita'a, ayée pu che'atá na'a tí'ijjaaxiéevi'ira a'ame a'íjna í runáana. Ajta a'íjna í mu'üneára'an í ti 'íita'a í ti ucarij, a'íí pu ajta rájaaxiéevi'ira a'ame í rumu'un í ti 'íita'a ti temuaij. Ajta a'íjna í mu'üneára'an ti temuaij, a'íí pu hui ajta rájaaxiéevi'ira a'ame í rumu'un ti ucarij.

*I mej nu'u jín ráamua'aree tí'itǐj ti nu'u xicájra'a jetze pí'tí'irici
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)*

⁵⁴Tí'ij í ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í teite í mej a'uun ajteáxiireca'a tíjín:

—Jíme'en xu'u jaitiri huasej ti a'íjnéj, yénci pújme'en, setí'ij si siyen tí'ixaxa'a yee mu'uri huatéviiyi. Ajta, ayée pu tí'irineca. ⁵⁵Na'ari ti pua'a huatá'eecare ti yeete pújme'en e'itáninei, ayée xu hui tí'ixaxa'a tíjín teájxicaj pu a'ame. Ajta, ayée pu tí'irineca.

⁵⁶'Mú'een, mi sej caí mé uumuámua'aree, mú'een xu siyen raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ij ti tí'ití rini í júte'e nusu íiyen chaanaca japua. Mí seajta mú'een, caxu hui a'atzu raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'íjna jime'e a'ij ti tí'ití rini itejmi jemi a'íjna xicájra'a jetze nej yé huatéjvee inee mú'ejmi jemi.

*Sej nu'u ráahuauni sej rí'í éene'en a'ímej jemi í mej amuájcha'íire'e
(Mt. 5:25-26)*

⁵⁷'Niche'e sej tejámuaata'íhua'u. ¿A'iné 'een jín secaí raaxí'epi'intare'en rujímua'a a'ij ti tiraavíjete'e? ⁵⁸⁻⁵⁹Patí'ij pauj huamé'en juye jetze jamuan a'íjna ti muájcha'íire'e sej raaxí'epi'intare'en a'íjna jemi í juees, patá'aj raatáhuavii temua'a naa sej seuj juye jetze raaxí'epi'intare'en. Na'ari ti pua'a pecáí piyen huárini, a'íí pu hui muá'avi'itín í jueesi jemi. Tí'iquí a'íin juees,

a'ñi pu tiu'utátuiire'esin mú'eetzi a'ñna jemi í polisiiya. Ajta a'ñn polisiiya, a'ñi pu mua'iteánajsin. Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, camu hui liya'ata mua'irátuaasin ajta pena'a caí tiu'unájchita nain jime'e a'achú mej muajíjve'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

13

Tí'ri ayén tiú'ujxe'eve'e ti nu'u ja'ati seicié tiú'umua'ati

¹ A'ajná'imua, seica mú'e'iré'ene í Jesús jemi. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'ijna jime'e í mej Galilea e'echéjme'e, Pilato ti nu'u huá'ucuii matí'ij mauj cáne'axi mua'í'ivejtaca'a. ² Jesús pu ayén tihua'uta'í'hua'uri'i tijín:

—¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui mecaí jaítze'e a'ij pua'a tí'itete'itesta'a sej caí mú'een a'ñna jime'e mej miyen tirajpuaíjtza'a?

³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Capu ayén ti'ayajna. Mí ajta, ti pua'a secaí seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, mú'een xu hui seajta antipua'ari.

⁴ Ari a'ñime í mej tamuáamuata'a japuan aráhuaica ará'ase, í ti huá'a japua rájve tí'itíj ti ájtee ti a'uun a'utéveca'a a'ájna já'ahua'a Siloé, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e? ¿Ni qui jaítze'e a'ij pua'a metí'iteteij mecaí a'ñime í seica í mej Jerusalén a'uchéjme?

⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tijín: capu hui ayén ti'ayajna. Mí ajta, ti pua'a secaí seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, mú'een xu seajta antipua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ñna í Jesús.

I huaréj ti nu'u caí ja'anáj taca'a

⁶ Tí'ij í seíj niuucari pu jín tihuá'u'itíiri'i tijín:

—Ja'ati pu nu'u hui huaréj ta'íte'a'ica'a. Aa pu nu'u ye'ateáhuii a'u ti uuva a'uvéjme. Tí'ij jí u ya'utéeseij avée si ari taca'a. Capu nu'u a'atzu taca'aca'a. ⁷ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'ñna ti a'uun tí'icha'ica'a tijín: “Pu'uri yeehui á'atee a'achú cumu huaíca nine'ira'a ne yee raatésise'ij á vee si ari taca'a. Aru, capu a'atzu taca'a. Patá'aj ra'ijveíjche, a'iné amín mé tí'itávee, capu tí'itíj vaire'e.”

⁸ Ajta a'ñn ti tí'icha'ica'a, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tijín: “Nevástara'a, ché'e auj mé táveca seíj nine'ira'a. Nee nu yeehui raaté'ijche'esin, neajta tí'itíj atariéjra'asin chuej jamuan. ⁹ Tí'ij pua'a huatáca'an ru'usí, cha'a ayén mé tí'itávee. Na'ari ti pua'a caí huatáca'an, aj pej xaa yeehui pi ra'ijveíjche.”

A'ñna í 'íita'a ti nu'u á'á'ajtípu u teyujta'a

¹⁰ Ayee pu ja'anáj tiuju'uríj ti a'ájna pítí'irijcaa ja'anáj xicájra'an mej jetzen ruse'upi. Jesús pu tihuá'amua'atejca'a u teyujta'a. ¹¹ Ajta seíj 'íita'a, a'úu pu ánu'uhuatéveca'a. Pu'uri teuumé'eca tamuáamuata'a japuan aráhuaica nine'ira'a ti tí'icui'ica'a a'ñna jime'e tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'e. A'ñna í 'íita'a, jé'ecan pu á'á'ajtípu. Capu a'atzu rí'iríistaca'a ti huataújsiuraren.

¹² Tí'ij Jesús raaseíj, aj pu i raatajé ti jemin á ve'eré'enen. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—'íita'a, nu'uri timuá'ari'iri'i í pej jín tí'icui'i.

¹³ Tí'ij í ra'ajtamuáriej. Jíme'en pu'u ra'ajtamuáriej, aj pu i a'ñn 'íita'a huataújsiurare. Aj pu i rí'í tiraatá'a í Dios.

¹⁴ Ajta a'ñn ti tí'áijta u teyujta'a, jé'ecan huataniú'ucaca'a a'iné Jesús pu tiráhuua a'ájna xicájra'an jetze matí'ij pua'a ruse'upi. Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ñme í teite tijín:

—Ayee pu hui te'ará'ase í mej jetzen tí'imijhuaca arájsevi xicaj. Setá'aj mú a'uvé'uju'un setá'aj se'ájna tihuaujúhuuate'en. Caxu mú a'uvé'eci'ica'an se'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi.

¹⁵ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Mí sej caí jé'iyecan jín tí'ivaire'e í Dios jemi, jíme'en a'ájna xicájra'a mé jetzen ruse'upi, ¿ni secaí siyen tí'imijhuaca naíjmi'i mú'een? ¿Ni secaí huá'ixixi í ruye'emua, ti pua'a ti'itíj pu'éene'en puuya na'ari puuru'u sej si huaja'uvé'ite'en a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi? Ni'ijta xaa ne'u. Ayee xu tí'imijhuaca.

¹⁶ 'Ari amájna mi 'íita'a, a'í pu hui jetzen huanéj a'ájna í Abraham teecan. Ajta pu'uri tejauume a'achú cumu tamuáamuata'a japuan aráhuaica nine'ira'a ti Satanás ra'atéej'icie cu'ini'ira'a jíme'e. ¿Ni caí ayén tiraavíjte'e nej tiráhuaate'en nej ni ru'irájtuaani a'ájna jíme'e ti tí'icui'i? —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

¹⁷ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a, a'íime í mej rájcha'íire'eca'a me'íjna í Jesús, jé'ecan mú tiu'utatévi'iri'i í jemin. Majta a'íime í seica í teite, jé'ecan pu r'íi hua'utá'a nain jíme'e a'ij ti tí'ití huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e.

A'ájna jíme'e í jatzi, mustaaza ti rajatze'e

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Aj pu í Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'íné tí'irineca íiyen chaanaca japua ti Dios tí'aijta? ¿A'íné tí'iseijre'e ti jíme'en Dios tí'aijta?

¹⁹ 'Ayee pu seijre'e tíj mustaaza tí'iti, ti ayén tí'itéjatze'e tíj jícan. Ja'ati pu nu'u hui yá'uti'í a'ájna í jatzi. Tí'ij nu'u í raahuáste a'u ti teje'eré'ana. Tí'ij jí huanéj a'ájna í jatzi. Aj pu nu'u í huavaújse. Tí'ij jí ayén á'ajtití'ij já'araa tíj cíyej. Majta me'ín pina'ase í mej rá'ara'a, a'í mú nu'u e'ire'enée, án mú nu'u a'ujrá'aseca'a í pí'istáare'ara'an jetze.

A'ájna jíme'e mej nu'u rajnájchi í hariina jetze í levadura

(Mt. 13:33)

²⁰ Ajtahua'a seíj hua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'íné seijre'e ti jíme'en Dios tí'aijta?

²¹ 'Ayee pu hui 'een tíj a'ájna í levadura tí'ij a'ín 'íita'a ru'iteájtici, ajta nu'u rajnájchi cuaíjtzi jetze ti huaíca medida ará'ase. Jéihua pu nu'u rajcuaíjtzitaca'a. Ajta a'ín í levadura, a'í pu nu'u tzajta'a huaneájxi nainjapua í cuaíjtzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

A'ájna jíme'e á tá'apueerta ti cíj antéeyauj

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Tí'ij jí Jesús a'uun a'ume'eca í juye jetze ti Jerusalén á'uye'iri. A'u ti na'a ti a'uré'enineica'a, ti huachájtajme, na'ari a'ímuá mé antachéejmee, a'úu pu tihuá'amua'atehua'a í teite.

²³ Ja'ati pu ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Tavastara'a, ¿ni cíj mena'a tite'erá'ase í ti Dios hua'irátuaasin?

Ajta a'ín Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

²⁴ —Setá'aj huateújca'anen sej si se'íjna jetze a'uteáruti tá'apueerta ti cíj antéeyauj. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tíjín mu'ití mú miyen huataújca'anejsin mej mi me'uun a'uteárute. Mí ajta caí, capu hua'utá'asin.

²⁵ 'Tí'iqui a'ájna ti á'éche, tí'ij í ájchesin, ajta te'iteánajsin tá'apueerta. Seajta mú'een, amée xu pua'acié huaté'uu xá'aju'un. Seajta te'ejteátu'asixi'isin í puéerta jetze. Ayee xu ca'anín jín tiraatájeeve a'ájna ti huatéechi'i. Ayee xu tíjín: “Tavastara'a, tita'antácuune'e.” Ajta a'ín ayée pu tejámuaatá'ixaate'esin tíjín: “Canu hui á'amuaumajte a'ateén sej pírici. Canu neajta ramua'aree a'u sej e'eráaci.”

²⁶ 'Seajta mú'een, ayée xu tiu'utaxájta tíjín: “Teen tu tiú'ucuaa á jamuan, teajta á jamuan hua'í. Pajta mú'ee tí'itamuá'atehua'a a'u ti juye a'uré'enine'i.” ²⁷ Ajta a'ín, ayée pu tejámuaatá'ixaate'esin tíjín: “Canu

hui ramua'aree inee a'u sej é'eme'ecan. Sericu mú'een, mi sej a'ij pua'a tí'teteite.”

²⁸⁻²⁹ 'Ayee pu té'eme a'ájna xicájra'an jetze. Mú'een xu huá'aseijran a'ímej í mej me'uun a'uráat'éa muá'aju'un a'ujna Dios ti é'eseijre'e. A'ímej xu hui seijran se'ímej í mej mejmí'i e'echéjme'e, se'íjna í Abraham, seajta se'íjna í Isaac, seajta se'íjna í Jacobo. Majta seica mú á a'ire'enejsin mej mi a'ujrá'ase a'utí meesa a'utéjvee mej mi tiú'ucua'ani a'ujna Dios ti é'eseijre'e. Seajta mú'een, áa xu pua'acié a'uté'uu xá'aju'un. Jéihua xu ruyeine xá'aju'un, seajta ancurá'ujci'ime ye'icáa xá'aju'un mi rutamej jime'e se'íjna jime'e sej seri rajpuaítzi xá'aju'un.

³⁰ 'Ee xaa ne'u, ayée pu hui ti'ayajna. Seica í mej nu'u vivejmé'en jín títetateí íjii, a'íi mú ciliéene'e jín títetaté'a muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze. Majta seica í mej nu'u ciliéene'e jín títetateí íjii, a'íi mú vivejmé'en jín títetaté'a muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

*T'íj nu'u Jesús huaújyeineca'a t'íj u a'aráneereca'a u Jerusalén
(Mt. 23:37-39)*

³¹ T'íj Jesús auchén raatapuá'ajtaca'a ti tihuá'a'ixaate'eca'a í teite, mat'íj mi seica jemin á e'iré'ene. A'íi mú pú'eene'e í fariseos. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín: —Patá'aj tícheni peyajna a'iné amí pu nu'u Heródes muajé'icatamí'í mú'eetzi.

³² Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Setá'aj hui se'uun á'uju'un se'íjna jemi í Heródes ti avíitzi jín netzeíjra'ajmua'a inee'tzi. Setá'aj seajta siyen tiraata'ixaate'en se'íjna yee pu'uri íjii nehua'utamuarite'esin ne'ímej í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite, neajta yee tihuá'ahuaate'en í teite íjii, neajta ruijmua'a. Neajta yee, aaruijmua'a nu aráneastejre'esin ne'íjna jime'e í nej jín antínmua'aree.

³³ 'Capu amín a'ij. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e nej nauj huamé'en íjii, neajta ruijmua'a, neajta aaruijmua'a, a'iné capu ayén tiraavíjte'e ti huámí'ini ayajna pua'acié u Jerusalén seíj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

³⁴ 'Mú'een mi sej Jerusalén é'eche, mi sej Jerusalén é'eme'ecan, mú'een xu huá'acui'ica a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Seajta huá'atu'axaca tetej jime'e a'ímej ti Dios huaja'uta'íteca'a mú'ejmi jemi. Mu'íi nu hui niyen raxí'eve'eca'a nej huá'aseire'en í a'amuyaujmua'a nej ni huá'ucha'íin cumu í tecuaara'í ti huá'acha'íi í ruyaujmua'a, ti hua'icánaamua í ru'ana jime'e. Seajta mú'een, caxu siyen ra'utéca'ane.

³⁵ 'Casi'i, xaaseíj. Nu'uri hui mé amuuhuá'axi mú'ejmi mi sej Jerusalén é'eche. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Caxu cha'a neseijran ajta na'a caí teja'ure'enén a'ájna xicájra'an jetze sej pua'a siyen tiu'utaxájta yee cha'a r'íi tiraateájtuaani a'íjna í ti mé e'evé'eme niúucare'ara'an í tavástar'a. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

14

T'íj nu'u Jesús tiráahuaa a'íjna í ja'ati ti ajtéjja

¹ Ayee pu ja'anáj tiuju'uríj ti a'ájna p'tí'iríjcaa a'íjna xicájra'an mej jetzen ruse'upi. A'uu pu a'ará'a a'u ti é'eche í seíj í fariseo ti ve'ecán jín tí'téjvee, ti ij tiú'ucua'ani jemin. Majta a'íime í teite, jéihua mú rá'eeve'eca'a me'íjna í Jesús.

² Ajta seíj á vejli'i úuveeca'a jemin í Jesús. Tí'icui'i a'íjna í ja'ati. Nainjapua pu cajaa í ru jetze.

³ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í fariseos, ajta a'ímej í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'utéyu'uxaca'a. Ayen tíjín:

—¿Ni caí a'ij tí'iri'iri nej tiráhuuate'en a'ájna xicájra'an tej jetzen tase'upi nusu caí?

⁴ Majta a'íime, camu tí'itíj a'ij tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'íin Jesús, a'í pu ra'ajtamuariej a'ájna ti tí'icui'i. Ajta tiráhuuaa. Aj pu i raata'íteca'a ti á'ura'ani ruxiéehua.

⁵ Tí'ij i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni caí rí'iri'í ti ja'ati ayén huárini a'ájna xicájra'an jetze mej jetzen ruse'upi? Tí pua'a puuru'u atéjveti a'u ti e'etécun, na'ari puuya atéjveti, ¿ni pecaí hui piyen ca'anacan rini pej ra'itátuaani a'u ti e'etéjve?

⁶ Majta a'ímej jemi, capu ú'u anú'u'a'ahua'aca'a huá'a tzajta'a a'ij ti tiu'utaxáj.

A'ájna jime'e, mej nu'u hua'utajé mej nu'u tejá'umua'ariive'en a'u ti ja'ati a'uténe'íchi

⁷ Tí'ij i Jesús raaseíj a'ij mej rijcaa a'íime í ti huá'a'inee mej tiú'ucua'ani. A'í mú rahuauca'a vejli'i mej a'ujrá'ase jemin í ti tihuá'amicua. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

⁸⁻⁹ —Tí pua'a hui ja'ati muá'ineen pej tiú'ucua'ani huá'a jamuan í mej tí'iyeste a'ájna jime'e ti seíj huaténe'icheca'a, capej pe'ánna a'ujyé'ixa'an a'ájna vejli'i jemin í ti muaatá'inee pej tiú'ucua'ani, sino a'atzu pe a'ímuá a'utayeíjxi'in. Na'ari caí, ti pua'a seíj uvé'enen ti jaítze'e ruxe'eve'e pecaí mú'ee ti ajta raatá'inee, aj pu i a'íin muaatá'ixaate'esin yee ájchesi, tá'aj amanna a'ujyeíjxi'in a'ájna i ja'ati. Aj pej pi tiu'utatévi'ira'ata, a'ánna pej a'ujyeíjxi'in pe'ájna japua í ti jaítze'e caí ruxe'eve'e.

¹⁰ 'Mí pajta mú'ee, ayée pepu'u hui huárini ti pua'a ja'ati muaatá'ineen, án pej a'ujyeíjxi'in japuan í ti jaítze'e caí ruxe'eve'e ti i ayén a'íin ti muaatá'inee timuaatá'ixaate'en tí'ij uvé'enen a'u pej a'ujyeíjxi'in. Ayee pu timuaatá'ixaate'esin tijín: “Ne'amiigu, patá'aj ájcheni peyajna patá'aj a'ujyeíjxi'in yé vejli'i a'u ti jaítze'e á'ujxe'eve'e.” Ayee pej pe'ájna jín huarín, ayée pej hui rí'í tira'ancuré'asin huá'a jemi í teite mej á jamuan a'ujteí.

¹¹ 'Ja'iné ja'ati ti na'a ti á'ujtzaahuat'e, aj pu i a'ij pua'a raatá'ixaa ti caí jeíhua ruxe'eve'e. Ajta a'íin ti caí á'ujca'ane ti tí'itíj jín te'enteároute ti ve'ée, aj pu i tiraatá'asin ti ayén te'enteároute tí'itíj jime'e ti jaítze'e ve'ée. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

¹² Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'ájna ti raatá'inee ti tiú'ucua'ani tijín:

—Ayee pej hui huárini patí'ij hua'utá'inen mej tiú'ucua'ani a'atzaj chumua'an nusu tíca'a. Capej huá'inen a'ímej í á'a amiigustemua'a, ca'ín a'íhuáamua'a nusu á'ajuutzimua'a, o a'ímej í chíjteaani mej á é'eche vejli'i á jemi. Tí pua'a piyen hua'utá'inen a'ímej, matí'ij mí majta me'ín muaatá'ineesin mú'etzi. Ayee mú huarín, a'í mú hui tí'imuanajchite'en.

¹³ 'Mí pajta mú'ee, patí'ij hua'utá'inen mej tiú'ucua'ani, a'ímej pepu'u huatá'inen í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, pajta a'ímej í mej jeíhua rajpuaíjtzí cuí'ini'ira'a jime'e, pajta a'íime í mej a'ij pua'a titéeci'ica, pajta a'íime í mej aracúcu'unijmee. ¹⁴ Ayee pej huarín, rí'í mú timuaatá'asin, a'iné camu tí'ituaave í mej jín timuaanájchite'en. Mí ajta, a'í pu Dios hui timuaatanájchite'esin a'ájna xicájra'an jetze mé jetzen a'itajú'un huá'a tzajta'a í mí'ichite. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ájna í Jesús.

A'ájna jime'e ti nu'u ja'ati hua'utá'inee mej nu'u tiú'ucua'ani

¹⁵ Ajta seíj ti ajta a'uun huatéjca huá'a jamuan, tí'ij ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Rí'í pu tiraatá'asin a'ájna ti tiú'ucua'ani a'ájna xicájra'an jetze ti jetzen Dios huataseíjre'esin ti ij tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua.

16 Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Ja'ati pu nu'u hui rí'i huaúruurejca'a ti ij tihua'umín. Mu'licáca pu nu'u huatá'inee. 17 Tí'ij a'ájna teja'uré'ene ti tihua'umín, ti'iquí a'áin raata'íteca'a í ti jemin tí'ivaire'e ti ij hua'utájeeve a'ímej í mej huatá'iniihuaca'a. Ayen tijín: “Setá'aj yeehui a'uré'enen a'iné pu'uri huaxí'epi'ín.”

18 'Majta a'íime, naími'i mú nu'u miyen autéjhuii mej tiu'utaúruuni'i. Ajta a'áin í ti amuacaí raatá'inee, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín: “Neuchén nu chuej huánanai nej japuan tiu'umuári'en. Ruxe'eve'e nej ye'utéeseij. Ayee nu tí'imuhavii mú'eetzi pej tinaatá'uuni'i.”

19 'Ajta seij, ayée pu nu'u tiu'utaxájtaca'a tijín: “Neuchén nu puuyesi huánanai. Anxíj paari mú ará'ase. Nu'uri á'uraa nej ni huá'ucalaadu. Patá'aj tinaatá'uuni'i pajta ineetzi.”

20 'Ajtahua'a í seij, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tijín: “Neuchén nu huaténe'icheca'a. A'íj pu jín caí rí'irí nej ne'uun á'ume'en.”

21 'Ajta a'áin ti tí'ivaire'e ti huaja'utajé, ti'iquí a'uré'araa. Ajta nu'u ayén tiraata'ixaa a'ájna ti tí'ira'aijte'e a'ij mej tiu'utaxájtaca'a. Ajta, a'áin ti huatéechi'i, jeíhua pu nu'u hui huataniú'ucaca'a. Tí'ij i raata'íteca'a a'ájna ti tí'ivaire'e tijín: “Patá'aj yeehui ca'anacan pe'uun á'ume'en caaye jetze, ajta juye jetze ti cáj antayaúj, tíj na'a ta'uténinei u chajta'a. Patá'aj hua'erávi'ítin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, pajta a'ímej í mej rajpuaíjtzi cuí'ini'ira'a jime'e, pajta a'ímej í mej aracúcu'unijmee, pajta a'ímej í mej ná'achijmee í ru'íca jetze.”

22 'Ajta a'áin ti tí'ivaire'e, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tijín: “Nevástara'a, nu'uri niyen huaríj a'ij pej tinaata'áj. Aru maúche'e mú ú'uve mej seica mú a'uvé'uju'un.”

23 'Ajta a'áin ti huatéechi'i, a'í pu nú'u hui ayén tiraata'ixaa a'ájna ti jemin tí'ivaire'e tijín: “Patá'aj yeehui pe'uun á'ume'en í juye jetze a'ímuá ti a'ataneáatimee, pajta méyee a'ímuá mej huachéjme. Patá'aj ca'anéeri jín hua'utájeeve mej mú a'uvé'uju'un, mej mi u huájiste yú nechí'ita. 24 Ayee nu tí'imua'ixaate'e. A'íime í nej amuacaí hua'utá'inee, a'íime, capu seij yé tí'icua'ani íiyu i nej tihuá'amin.” Ayee pu hui tiu'utaxájtaca'a a'ájna ti huatéechi'i.

Mej nu'u raxí'eve'eca'a í teite mej nu'u á'ujujhua'ane'en me'ájna jamuan í Ciríistu'u

25 Jéihua mú teite á'ujujhua'ane'e me'ájna jamuan í Jesús. Tí'ij jí a'áin hua'useíirajraa a'ímej í teite. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

26 —Ja'ati ti na'a ti mú a'uvé'eme'en ineetzi jemi, ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e ti a'áin jaítze'e rí'i tinájcha'íca ineetzi caí rí'i tirájcha'íca í rutáata, ajta í runáana nusu í ru'íj, ajta í ruyaujmua'a nusu í ru'ihuaamua'a, ajta í rucu'utzimua' nusu í rujúutzimua'a. Na'ari caí, canu raatá'asin ti nee jamuan á'uche'ecane'en.

'Ee xaa ne'u, canu ja'ati huatá'asin ti neetzi jamuan á'uche'ecane'en ti pua'a caí ja'ati á'ujca'ane ti na'ará'astijre'en, ti a'áin ja'ati huámi'ini neetzi jetze me'ecan, ti ayén te'ehuaújca'anen ruxí'evi'ira'a jime'e.

27 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna nej caí ja'ati huatá'an ti neetzi jamuan á'uche'ecane'en ti pua'a a'ájna í ja'ati caí ruxí'evi'ira'a jín na'ará'asten, ti pua'a caí ayén che'atá na'a tirajpuaíjtzi á'ara'ani netíj inee tirajpuaíjtzi na'ame.

28 'Tí pua'a seij mú'een ayén tirá'ajtaahuami'i chí'ij ti ájtee, ni caí ja'ati ayén rini ti autéjcheni ti rá'ajtaahuan. Amuacaícan a'í pu a'ujyeíjxa tí'ij raaté'ítien a'achú ti tí'itíj huataújxe'eve'esin ti ij ráamua'aree ti pua'a ci'ípée í tumin ti ij rá'ajci'iti, nusu caí.

29 'Ee xaa, ayée pu rini. Na'ari caí, ti pua'a auchén autéechen, ajta huaxín í tumin, capu ché'e ra'antíci'itzi. Majta me'ín í teite, mat'íj raseijra, a'íí mú autéhuisin mej ra'utéxieehuari'ira.

30 'Ayee mú tiu'utaxájta tijín: “Amíjna mi teáata'a, a'íí pu yeehui a'utéjche ti rá'ajtaahua mi chí'ij, aru capu cha'a tí'ituaave'e í ti jín ra'antíci'iti.”

31 'Na'ari seíj ti tí'itéjvee rey jime'e, ti pua'a meri á'uju'un mej hu-ateújne'usi'ite'en, ¿a'iné rini a'íjna? ¿Ni caí amuacaí a'ujyeíjxa ti ij tiú'umua'ati aisi ti pua'a caí rí'irí ti hua'utémuaitin a'ímej jime'e í mej tamuáamuata'a vi'ira'a ará'ase? Ajta a'íin í seíj ti tí'itéjvee rey jime'e, ayée pu hua'itévi'itici a'achú cumu seité vi'ira'a í xantaaru'u. Aa ni'ijta xaa ne'u, ayée pu hui rini.

32 'Ajta ti pua'a ayén tira'atámítiejte'en ti caí huatári'iristare ti hua'utémuaitin, ayée pu rini. Tí'ij auj a'ímuá e'evé'eevee í seíj, a'íí pu seica huata'íti mej mi á'uju'un í seíj jemi í rey mej mi raatáhuavii mej raaxí'epi'íntare'en mej mi caí runé'usi'ite'e.

33 'Ayee pu hui che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi. Ja'ati ti na'a ti ayén tí'ijxe'eeve'e ti nee jamuan á'u'che'ecane'en, ayée pu tiú'ujxe'eeve'e ti nain mé teuúhua'axin a'achú ti tí'ijcha'íí. Na'ari caí, canu raatá'asin ti nee jamuan á'u'che'ecane'en.

Tí pua'a nu'u tixín í ti jín ancacá í unaj

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 'Seajta mú'een, ayée xu hui tí'ivaire'e sej rí'í huá'uruuren í seica í teite í niuucari jime'e mej mi rí'í rí'éene'e muá'ara'ani í ru tzajta'a. Seajta, ayée xu che'atá sena'a tí'ivaire'e tíj unaj mej ra'uré'eviváara'a muá'aye'i í teite í hua'ira'a japua a'iné naa pu ta'ancacá í unaj. Aru ti pua'a huatáaru'una, tí'iquí ráxi'isin í ta'ancacá, ¿a'iné tejamuá'amítiejte'e? ¿Niqui ajtahua'a rí'irí ti ancacá á'ara'ani? Capu hui xaa ne'u a'atzu. 35 Capu ché'e tí'itíj vaire'e, ni í chuej japua, capu ajta tí'ivaire'e ti rajnájchite'en í ye'emuaate chuita japua. Ayee mu'u raru'ujca mé mú rúurieexijsin.

'Ayee pu'u hui, jíme'en í ja'ati ti huiteájnamua, ché'e a'íin ráanamua temua'anaa.

15

A'íjna jime'e ti nu'u cáne'a á'uvej

(Mt. 18:10-14)

1 Majta a'íime í mej huá'ajjive'eca'a í teite mej tí'itici, majta a'íime í mej a'íj pua'a titetiújcha'íí, a'íí mú ajteáxi'reca'a mej mi ráanamua. 2 Mí ajta a'íime í fariseos, ajta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'utéyu'uxaca'a, a'íí mú miyen tí'ixajtaca'a tijín:

—Amíjna mi teáata'a, amí pu hui rí'í tihua'ancuré'evi'iti í mej a'íj pua'a titetiújcha'íí, ajta huá'a jamuan tí'icua'a.

3 Aj pu i Jesús ayén seíj niuucari jín tihua'utá'ixaa tijín:

4 —Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí pua'a seíj mú'een cáne'axi tíye'emua a'achú cumu anxíte mej ará'ase. ¿Ni caí ayén rini ti pua'a seíj á'uveti? Aa pu hua'utéhuiite'esin í seica 'ítzítá. Ajta raaré'ehuausin í seíj ti á'uvej ajta na'a caí ráateuni.

5 'Tí'ij ráateuni, aj pu i huataújtemua'ave'esin. Tí'ij ji uhuateújratziira. 6 Tí'ij jí u a'umé í ruche. Aj pu i ru'amiigustemua'a huatájeevi. Majta me'ín, ajteáxi'ri, aj pu i ayén tihua'utá'ixaate'esin tijín: “Setá'aj huataújtemua'ave'en. Nu'uri yeehui ráateu í cáne'a ti á'uvej.” —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

7 Ajta ayén tijín:

—Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén tí'een a'uun ta japua ti Dios é'eseijre'e, ti pua'a ja'ati seicié tiú'umua'ati ti ij caí cha'a a'íj pua'a tí'itíjcha'íí,

ti ij ajta ayén huárini a'ij ti Dios tí'ijxe'eve'e, a'íi mú í mej me'uun é'eseijre'e jemin í Dios, jaítze'e mú rutémua'ave'e me'íjna jime'e ti a'íin ja'ati ayén seicié tiu'umuá'aj í Dios jemi mecaí a'ímej jime'e í seica, í mej mu'íi, í mej r'íi tí'iteteite, í ti caí huá'aturaate'e mej seicié tiú'umua'ati.

A'íjna jime'e ti nu'u tumín á'uvej

⁸ Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí pua'a hui 'íita'a ayén tí'ituaave'e a'achú cumu tamuáamuata'a tumín. ¿Ni qui caí ayén rini ti pua'a seíj á'urieni? A'íi pu tí'itíj aparaatu ájtairan. Tí'ij jí uhuaré'e'icha'uta u ruchi'itá. R'íi pu tí'ihuaauuni ajta na'a caí ráateuni. ⁹ Tí'ij raateún, ru'amiigustemua'a pu huatájeevi, a'ímej í mej vejli'i antachéejmee. Majta me'ín ajteáxiri. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaate'esin tíjín: “Setá'aj huataújtemua'ave'en neetzi jemi, a'iné nu'uri ráateu yeehui í tumín nej yá'urie.”

¹⁰ 'Aye nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén tí'irineca u ta japua í Dios jemi, ajta a'ímej jemi í mej ravaire'e. A'uu mú hui rutémua'ave'e me'íjna jime'e ti seíj ti a'ij pua'a tí'itíjcha'íca'a í jécua imuá, aj pu i a'utéjche ti seicié tiú'umua'ati í Dios jemi.

A'íjna jime'e ti nu'u yaujra'an mú a'ij huárupi

¹¹ Jesús pu ajtahua'a seíj niuucari jín tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a ja'ati e'echéjme'e. Hua'apuaca pu nu'u tiyaúumua'a.

¹² Ajta a'íin yaujra'an ti pa'ari'i, ayée pu nu'u tiraata'ixaa í rutáata tíjín: “Patá'aj yee tinaatá'an ineetzi í ti tináaci'iti patí'ij caí cha'a mé'ehua'atan mú'ee.” Ajta a'íin táatajra'an, a'íi pu nu'u já'ita'a tihua'utá'a nain a'achú ti tí'ijcha'íca'a.

¹³ A'atzu pu nu'u á'ateevi'ica a'íjna ti pa'ari'i. Tí'ij jí nu'u tí'ijseij í ti tí'ijcha'íca'a í táatajra'an. Ajta á'uraa a'íjna í yaujra'an. Aa pu nu'u a'imuá a'ará'a seíj chuéjra'a japua. A'uu pu nu'u ca'anacan tiu'uxíjte nain tíj na'a ti tiraaci'í a'íjna jime'e ti a'ij pua'a tí'itíjcha'íca'a.

¹⁴ Tí'ij nain tiu'uxíjte, aj pu nu'u i jeíhua huatatújritze a'ujna seíj chuéjra'a japua. Aj pu i tira'utéturaate tí'itíj ti huácua'ani. ¹⁵ Aj pu i á'uraa. Aj pu nu'u i seíj jemi a'uré'ene ti ij a'íin í ja'ati raatá'an ti tiu'umuári'en. Ajta a'íin í ja'ati, ayée pu nu'u hui tiraamuáriste ti a'uun á'ume'en a'u mej tuiixu a'urá'uu ti ij tihua'umín.

¹⁶ J'éecan pu nu'u huata'ílicuataca'a a'íjna ti pa'ari'i. Aye pu nu'u tira-jpuaíjtzica'a. Ruxí'evi'ira'a jime'e tiú'ucua'aníche'e a'íjna í cutzape'e tí'itíj, tuiixu mej racua'aca. Mí ajta i caí, capu ja'ati raatá'acare'e ti tí'itíj huácua'ani.

¹⁷ Aj pu nu'u i u huaújmua'atzi. Aye pu nu'u tiu'umuá'aj tíjín: “Majta a'íime yeehui í mej ravaire'e í nitáata, matíj mena'a pua'amé ruxiéehua mú tí'licua'a. Ajta tel'avá'aturaave huá'a jemi. Mí neajta inee, íiye nu huatéjvee ne'licuata. Ayej ne'ase nemí'ini tujri jime'e. ¹⁸ Ayej ne'ase yeehui ná'uraa neyajna. A nu a'umé í nitáata jemi. Aye nu tiraatá'ixaate'esin yee: Táata, jeíhua nu auteájturaa í Dios jemi, neajta mú'eetzi jemi. ¹⁹ Capu cha'a ayén tiraavíjte'e pej piyen naatámua'ati yee niyauj. Patá'aj piyen náaruuren ineetzi patíj huá'aruure í mej á'a jemi tí'imuar'e.”

²⁰ Tí'iqui á'uraa. Aj pu i a'uun e'iré'ene í rutáata jemi. Tí'ij a'imuá aumé'eca, a'íi pu nu'u hui táatajra'an raaseíj. J'éecan pu rá'ancu'uvajxi. Tí'ij i a'utiéchejraa a'u ti e'evé'eme í yaujra'an. Aj pu nu'u i ru'iré'echuixi, ajta ru'itépí'itze.

²¹ Ajta a'íin yaujra'an, ayée pu tiraata'ixaa tíjín: “Táata, jeíhua nu yeehui auteájturaa í Dios jemi, neajta mú'eetzi jemi. Capu ché'e yeehui ayée tiraavíjte'e pej piyen tinaatájeeve yee niyauj.”

22 'Mi ajta a'ín táatajra'an, ayée pu nu'u tihua'utá'ixaa í mej jemin tí'imuari'e tíjín: "Ca'anacan mé se'avé'echui í sícu'uri ti jaítze'e naa 'een sej si se'íjna ru'ucáchejte'en. Seajta í aniira setá'aj ru'ucárujti'í í xiteáara'an jetze, seajta ra'ajtáca'acaite'en. 23 Setá'aj seajta yeehui siyen huárini, sej se'íjna í viseáaru'u í tej teri rajrújte, setá'aj u ya'uvé'ejan, setá'aj ráame'eni.

'Tiché'e yeehui tiú'uyesten, teajta tiú'ucua'ani taxiéehua. 24 A'iné i niyauj, pu'uri ajtahua'a mu'u e'ejnéj. Pueere yee ari mu'u a'umí'i. Ajta á'uvej, aru tu'uri teajtáhua'a ráateu." Ayee pu tihua'utá'ixaa. A'íj mú nu'u hui jín ma'utéjhuii mej tiú'uyesten.

25 'Ajta a'ín yaujra'an ti vásta'a, áa pu já'ahua'a tejé'emuari'eca'a a'u ti a'upá'atza. Tí'ij ari á e'evé'eme'ecaa á vejli'i a'u ti a'utéjvee í chil'ij, a'í pu ráanamujri'i mej tí'icuiina, majta tí'ine'e. 26 Tí'ij nu'u i se'í huatajé í ti ravaire'e í táatajra'an. Aj pu nu'u i ayén tiraata'íhua'uri'í a'íj mej ríci.

27 'Ajta a'ín ti tí'ivaire'e, ayée pu hui tiraata'ixaa tíjín: "Pu'uri yeehui uvé'ene í á'ajuu. Ajta a'atáata, a'í pu ráame'iri'í í viseáaru'u í tej rajrújte a'íjna jime'e ti ajtahua'a uvé'ene jemin í rutáata. Capu yeehui a'íj éene'e. Rí'í pu naa te'uvé'ene." Ayee pu nu'u tiraata'ixaa.

28 'Ajta a'ín ti vásta'a, tí'ij ayén tiráanamujri'í, tí'ij nu'u i huataniú'ucaca'a. Capuraxí'eve'eca'a ti uteárute u chil'ita. Ajta a'ín táatajra'an, a'í pu nu'u huirájraa ti ij ya'utajé. Jéihua pu raatéje ti uteárute u chil'ita.

29 'Ajta a'ín ti vásta'a, ayée pu nu'u tiraata'ixaa í rutáata tíjín: "Casi'í. Tíj na'a nej yé huaca mú'etzi jemi, jéihua nu tí'imuari'e. Canu yeehui ja'anáj tí'itíj jín auteájturaa mú'etzi jemi. Nain nu yeehui jín te'ará'aste a'íj pej tinaata'a'íj. Pajta mú'ee, capej yeehui ja'anáj tí'itíj naatá'a í nej jín tiú'uyesten huá'a jamuan í ne'amiigustemua'a, ni tí'itíj caura. 30 Mí pajta mú'ee, ayée pu huaríj, amíjna muá'ayauj, a'í pu 'uuca jamuan raaxíjte nain í pej tiraatá'a. Ajta tí'ij uvé'ene, mú'ee pej raajé'icatze í viseáaru'u í tej rajrújte."

31 'Ajta a'ín táatajra'an, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: "Niyauj, tíj pena'a peri pua'an xicaj yé huaca ineetzi jemi. Ajta tíj na'a tí'ípua'amé í nej tí'ijcha'íi, mú'etzi pu tí'a'áa. 32 Aru amíjna muá'ajuu, ayée pu éene'e cumu ti mí'ichica'a a'iné capu mé'e já'ahua'aca'a. Ayee pu 'een íjii cumu ti ajtahua'a huatarún. A'í pu yeehui á'uvejcaa, aru pu'uri ajtahua'a huataseíjre. A'íj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e tej huatátatemua'ave'en, teajta tiú'uyesten."

16

A'íjna í ti tí'ivaire'e ti nu'u aujteájturaa huápi'í a'íjna jemi í ti jemin tí'ivaire'e

1 Jesús pu ajta ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín: —Aa pu nu'u hui já'ahua'a chíjteaani é'echejca'a. Se'íj pu ravaire'eca'a a'íjna jime'e ti antiújmua'areereca'a nain a'achú ti tí'ijcha'íica'a í chíjteaani. Matí'ij nu'u mi seica jetzen te'ujpuá'ajte a'íjna ti antiújmua'aree a'íjna jime'e ti ca'anacan raaxíjte'e cha'a na'a ti tí'iseijre'eca'a.

2 'Tí'ij i chíjteaani raatajé. Ayee pu nu'u tiraata'íhua'uri'í tíjín: "¿A'iné na'a qui nej neri tiú'unamujri'í a'íj pej ríci mú'ee? Patá'aj yeehui ra'uyú'uxan nain a'achú pej jín anti'amua'aréere nej ni ráamua'aree a'achú ti caj te'ará'ase, í pej caí yeehui ché'e piyen anti'amua'aréere pua'amé."

3 'Ajta a'ín ti ravaire'eca'a, ayée pu tiu'umuá'aj tíjín: "¿A'iquí nerini? A'íjna ti tí'ine'ajjte'e, a'í pu nu'u tiná'ari'ira í nej jín antínmua'aree. Mí neajta inee, canu neca'ane nej te'até'ijche'en. Ajta netí'itevi'ira'a nej yeehui va'ri'ira huatáhuauni. 4 Nu'uri yeehui ramua'aree a'íj nej rini, mej mi teite na'ancuré'evi'itín temua'a naa a'ujna huá'ache netí'ij caí cha'a tí'imuari'e neyajna."

5 'Tí'ij nu'u i hua'utajé seij ajta seij í mej tirá'acha'íire'eca'a a'íjna í Chíjteaani. Ayee pu nu'u tiraata'íhua'urí'i í seij ti amuacáí ve'eré'ene tíjín: “¿A'achúni yeehui petirá'acha'íire'e í ti tí'ine'ajjte'e?”

6 'Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í ja'ati tíjín: “Anxíte pua'améca í taampu a'íjna í aceite ti aceituuna jetze me'ecan.”

'Ajta a'íin ti antiújmua'aree, ayée pu nu'u hui tiraata'ixaa tíjín: “Ye'ecui i cuapée ti jetzen té'eyu'usí'i a'achú pej caj tirá'acha'íire'e. A'ujyeíjxi mú'ee, ca'anacan. Patá'aj seij auyú'uxa ti jetzen á'ayu'usí'i a'achú cumu anxíj tamuáamuata'a taampu ti ará'ase.”

7 'Tí'ij nu'u i ajta seíj ayén tiu'uta'íhua'urí'i tíjín: “Carij mú'ee, ¿a'achúni yeehui petirá'acha'íire'e?”

'Ajta a'íin, ayée pu hui tiraata'ixaa tíjín: “Anxíte pua'améca medida í triigu.”

'Ayee pu tiraata'ixaa tíjín: “Ye'ecui, i cuapée. Patá'aj seíj auyú'uxa ti jetzen á'ayu'usí'i tíjín: muáacuate pej nu'u rá'acha'íire'e.”

8 'Ajta nu'u a'íin ti tí'ira'ajjte'e, a'íi pu hui rí'i tiraatá'a a'iné rí'i pu tiu'umuá'aj a'íjna jime'e a'ij ti ye'í huárini. Majta a'íime í mej a'uchéjme seíj chuéjra'a japua íiyen chaanaca japua, jaítze'e mú raayí'iti a'ij mej ye'í huárini í seica í ruxí'ej teite mecaí a'íime í mej me'íjna jetze ajtéme'ecan í ti hua'atátzavi'ijte'e í tavástara'a.

9 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Caxu ché'e sena'a raaxíjte'e í tumin íiyen ti me'ecan chaanaca japua. Ché'e ayén tejámuaatévaire'en méjca'i huáye seij si ru'amiigustemua'a jín antimuá'itín mej mi me'ín amua'ancuré'evi'itín temua'a naa a'ájna xicájra'an jetze tí'ij caí cha'a mé'e á'a túmintan. A'uu mú hui amua'ancuré'evi'itín a'u ti caí ja'anáj é'evatzíjsin í huá'achí'i.

10 'A'íjna ti xí'epi'ín ríci a'íjna jime'e ti ciliéene'e jín tí'itétjvee, a'íi pu ajta xí'epi'ín ríni ti pua'a tí'itevé'e á'ara'ani ve'ecán jime'e. Ajta a'íin ti hui caí xí'epi'ín ríci a'íjna jime'e ti ciliéene'e jín tí'itétjvee, a'íin capu ajta xí'epi'ín ríni ti pua'a tí'itevé'e á'ara'ani ve'ecán jime'e.

11 'A'íj pu jín, ti pua'a secaí té'aste í seij jín antiújmua'aree seij rajmuári'e í tumin ti yen seijre'e íiyen chaanaca japua, ¿ni qui siyen tí'imua'atze ti ja'ati ayén tejamua'íjcate'esín seij raamuári'en ti huápí'i tí'ijnajche tíj na'a rusén jime'e? Capu xaa ne'u ayén té'eme.

12 'Tí pua'a secaí té'aste seij rajmuári'en se'íjna jime'e ti Dios amuaata-puaíjve, capu ja'anáj amuaatá'asin ti mú'ejmi áa'amua'áa pu'éene'e á'ara'ani.

13 'Capu hui rí'irí ti ja'ati hua'apuaca huávaire'en a'íimej jemi í mej tí'ajjta. Tí pua'a ayén huárini, ayée pu té'eme. Jéihua pu rájcha'íire'e a'ame í seíj, ajta jeíhua pu rí'i tirájcha'íi a'ame í seíj. Na'ari, a'íi pu rí'i tirá'atzaahuatate'e a'ame í seíj. Ajta í seíj, a'íi pu rá'axieehuari'ira a'ame. Capu a'atzu rí'irí seij huataúra'an ti Dios tejámuaata'ajjte'en, ti pua'a hui se'íjna jín huataúra'an seij tumin tíseire'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

14 Majta a'íime í fariseos, jeíhua mú ranecua'atzeca'a í tumin. Mat'í'ij miyen tiráanamujri'i, jeíhua mú ra'utéxieehuari'irí'i me'íjna í Jesús. 15 Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een xu a'íin pírici í seij siyen tiu'ujseijrata seij si rí'i títetéturaave í teite jemi. Mí ajta Dios, a'íi pu tirú'umua'aree a'ij seij 'een mú ru tzajta'a. A'íjna ti nu'u ayén naa seijre'e í teite jemi, a'íi pu hui a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi.

A'íjna í ti Moisés ra'utéyu'uxaca'a, ajta a'íjna í ti Dios tiu'uta'ajjta

16 'Tíj na'a hui a'ajnámua ajta caí huataseíjre í Juan, a'íi pu'u tíhuá'a'ixaate'eca'a a'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta a'ij mej tira'uyú'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Tíj na'a tiu'utaseíjre í Juan, a'íj mú tíhuá'a'ixaate'e í niuucari jime'e í mej jín

huaújtemua'ave'en a'ij ti 'een í Dios jemi a'u ti tejé'aijta. Majta naími'i tí'itese'e mej me'uun a'uteároute ca'anéeri jime'e.

¹⁷ 'Ajta a'íin yu'uxari, Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a, aúche'e pu hui nain jín te'ará'astejsin. Jaítze'e pu á'ateere mej ra'ará'asten caí nain tíj na'a ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua, ajta í ta japua ti tejé'eseijre'e.

Tí pua'a nu'u ja'ati ru'ij mé úurieeni
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Ajtahua'a seij niuucari hua'utá'ixa tíjín:

—Ja'ati ti mé rúurieeni í ru'ij, ti pua'a á'iyen seij ancuré'evi'itín, a'í pu raxána'acira'aten a'ijna jemi í 'íita'a. Ajta, ti pua'a ja'ati ra'ancuré'evi'itín seij í 'íita'a ti amuacáí mé rúurie í rucín, a'ijna í ja'ati, a'í pu hui ajta raxána'acira'aten.

A'ijna í chítjeaani, ajta a'ijna í Lázaro

¹⁹ Ajtahua'a pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a chítjeaani e'echéjme'e, ti naa éene'en tí'iteújche'etehua'a, cáxuri jime'e ti tí'inacamua, ajta ti tí'irí'een. Tí'ij pí na'a pu tí'iyestehua'a. Jéihua pu hui tí'ina'achita'a a'ijna jime'e ti ruxiéehua é'echejca'a.

²⁰ 'Ajta nu'u a'íin ti caí a'ij tí'ijviicua'i, áa pu a'itéjca tá'apueerta a'u ti é'eche í chítjeaani. Ayee pu nu'u ántehuaaca'a a'ijna í ja'ati ti caí a'ij tí'ijviicua'i tíjín Lázaro. A'í pu tí'icui'i. Nainjapua nu'u hui cá'atza í ru jetze.

²¹ 'Jé'ecan pu raxí'eve'eca'a ti ráacua'ani í cua'ira ti tí'ite'eni ti te'ecájvitze meesa japua a'u ti tejé'ecua'a í chítjeaani. Majta a'íime í tzi'ici, a'í mú a'uré'enineica'a, majta raacánajxi í ti hui cá'atza japua.

²² 'Tí'iqui a'ájna xicájra'an ti jetzen huamí'i a'ijna í Lázaro, matí'ij nu'u mi a'íime í mej tí'ivaire'e í ta japua, a'í mú ya'uví'iti í Abraham jemi a'u ti Dios é'eseijre'e. Ajta a'íin í chítjeaani, tí'ij nu'u í a'íin huamí'i. Majta hui ra'avá'ana.

²³ 'A'uu pu a'uteájturaa a'u ti á'ataa í taij. Jéihua pu rajpuaíjtzica'a a'ijna í chítjeaani teecan. Tí'ij í ájneereca'a. Aj pu i raasej a'ijna í Abraham, ajta a'ijna í Lázaro ti a'utéveeca'a í Abraham jamuan.

²⁴ 'Aj pu i raatajé tíjín: “Abraham, mi pej ní'ya'upua, ná'ancu'uvajxi'i. Patá'aj mú ye'uta'íte pemájna mi Lázaro ti ij amín ra'antíru'unen í ruxité ti ij naatécimujte'en í neneanú jetze, a'iné jeíhua nu rajpuaíjtzi íiye taij tzajta'a.”

²⁵ 'Ajta a'íin Abraham, ayée pu nu'u hui tiu'utaniú tíjín: “Niyauj, ni pecaí ramua'aree a'ij ti timuáavaj patí'ij pauj ruurica í chaanaca japua. Jéihua pu yeehui rí'i timuáavaj. Ajta amájna mi Lázaro, jeíhua pu a'ij pua'a tira-jpuaíjtzica'a. Mí ajta íjii, a'í mú yeehui rá'ancu'uvajxi'isin meyajna. Pajta mú'ee, íjii parajpuaíjtzi pej pua'amé. ²⁶ Ajta íjii, ayée pu yeehui 'een, pu'uri ayén huaújruu ti ayén te'atácuuni'in. A'ij pu jín caí rí'irí mej antáçine amun pújme'en mú'ejmi jemi a'íime í mej miyen raxí'eve'e. Ajta caí rí'irí mej a'u ti pújme'en a'itáçine téjmi jemi a'íime í mej majta miyen raxí'eve'e.” Ayee pu nu'u tiraata'ixaa a'ijna í Abraham.

²⁷⁻²⁸ 'Tí'ij i ayén tiu'utaniú tíjín: “Tí pua'a ayén tí'eene'en, niyá'upua, ayée nu yeehui muahuavii, pej amájna Lázaro huata'íte ti a'uun a'atanén nitáata ti é'eche, a'iné anxívica nu tí'ihuaamua'a. Ché'e yeehui amín rí'i tihua'utá'ixaate'en mej mi caí miyun pújme'en a'uvé'eci'ica'an mej mi caí rajpuaíjtzi muá'ara'ani meyajna.”

²⁹ 'Abraham pu nu'u ayén tiraata'ixaa tíjín: “A'í pu a'uteájturaa a'íime jemi a'ijna Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a, ajta í mej ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Miché'e yeehui a'ijna huanamua.”

³⁰ 'Ajta a'ín chijteaani teecan, ayée pu tiraata'ixaa tijín: “Niyá'upua, mi pej Abraham pú'een. Capu ti'itíj vaíre'e. Aru ti pua'a yeehui ja'atí ti ari huamí'í aj pu huataseíjre'esin a'ímej jemi, aj mú mi seicié tí'imua'ati í Dios jemi.”

³¹ 'Aj pu nu'u i ayén tiraata'ixaa tijín: “Tí pua'a mecaí ráanamua a'íj ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, camu yeehui majta rá'antzaahuaté'esin tí pua'a huataseíjre'en huá'a jemi í ja'atí ti a'itáara í mí'ichite tzajta'a.” —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

17

Tí pua'a nu'u a'ihuáara'a ti'itíj jín auteáturan mú'etzi jemi
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—Ayee pu té'eme ti'itíj huataseíjre'en í mej jín auteáturan í Dios jemi. Ché'e a'íj ti na'a jé'ecan jemin a'íjna í ja'atí ti ayén ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ti'itíj jín auté'itzen í Dios jemi.

² 'Na'ajtzí a'íjna í ja'atí mej amuacaícan ra'acátapi'iran cijpáara'an jetze í tetej se'uníjra'a ti ve'ée mej mi ra'ateá'jre'eeni á jaata'a ti ij án aujámín a'u ti autí'íj. Jaítze'e pu hui tiraatéva'irihua'an caí ayén tiraatéva'irihua'an tí pua'a a'ín ca'aníjra'a tihua'utá'an a'ímej í mej cálieen mej mi me'ín auteáturan í Dios jemi.

³ 'A'íj pu jín, rí'í xu'u mú'een. Tí pua'a a'ín a'ihuáara'a auteáturan mú'etzi jemi, patá'aj ra'ajteá'axi'ín. Tí pua'a seicié tiú'umua'ati mú'etzi jemi, aj pej xaa tiraatá'uuni'ira.

⁴ 'Tí pua'a sej xicaj, ja'atí auteáturan mú'etzi jemi arahua'apuáca jetze, ajta ti pua'a a'ín á a'uré'enen mú'etzi jemi ayén pua'amé arahua'apuáca jetze tí'íj ajtahua'a ayén timuaatáhuavii yee tinaatá'uuni'iri'í í nej jín auteáturaa mú'etzi jemi, ayée pej hui huárini pej tiraatá'uuni'í. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí pua'a nu'u ja'atí té'antzaahuaté'e

⁵ Majta a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, ayée mú tiraata'ixaa me'íjna í tavástara'a tijín:

—Taatévaire'e tetá'aj té'antzaahuaté'en jaítze'e.

⁶ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íj pu tiú'ujxe'eve'e sej cíj caj té'antzaahuaté'en. Tí pua'a siyen cíj caj sena'a té'antzaahuaté'en, ayée pu tiu'utá'irí'iristari sej siyen tiraata'aíjte'en se'íjna í huaréj ti a'ití'ucuta, ti á já'ita'a jaata'a e'eteújhuite'en ruseíj. Ajta a'ín huaréj, ayée pu rini a'íj sej tiraata'aíjte'esin.

A'íj ti nu'u ye'í ja'atí huatévaire'en

⁷⁻⁸ 'Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí pua'a ja'atí tí'imuarí'e mú'ejmi jemi a'íjna jime'e ti taséehua na'ari cáne'axi cha'í, ¿a'iné ye'í setiraatájeevi tí'íj a'ín uvé'enen a'u ti tejé'emuarí'e? ¿Ni qui hui siyen tiraatájeevi yee: “Mu a'utá'iyi'í, a'ujyeíjxi'í patá'aj tiú'ucua'ani?” Caxu xaa ne'u siyen tiraatájeevi, sino ayée xu'u tiraatájeevi tijín: “Patá'aj yee rí'í tiú'uruuren í tej tiú'ucua'ani. Pajta, patá'aj rí'í huá'aruuren pej pi titaamín, aj pu yee xaa huatá'irí'iristari pej tiú'ucua'ani, pajta pej huayé'en.”

⁹ 'Ajta a'ín, tí'íjtá ari ayén tiú'uruuren a'íj sej tiraata'aíj, ¿ni secaí cha'a a'íj tiraatá'ixaate'esin yee cha'a Dios timuaatanájchite'en? Caxu xaa ne'u a'atzu, a'iné ayée pu tiú'uruu a'íj sej tiraata'aíj.

10 'Ayee xu che'atá sena'a huárini. Setí'ij seri raací'i nain jime'e í ti jín Dios tejámua'íjca, ayée xu'u tiu'utaxájta yee catu hui tí'itíj vaire'e iteen. Ayee tu'u huaríj a'íi ti tiú'ujxe'eve'eca'a itejmi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús tihuá'uhuaa a'ímej í mej tamuáamuata'a ará'ase

11 Aúche'e pu huamé'ecaa í juye jetze Jerusalén ti a'uré'enine'i. A'u pu a'ume'eca a'u ti e'eve'e'ástime a'uun ti huatacá'a u í Samaria, ajta u Galilea. 12 Tí'ij a'uun a'uterutíjme'ecaa, a'úu mú ra'antinájcheca'a í teteca í mej tamuáamuata'a ará'ase. A'íime metí'icucui'i me'íjna jime'e í ti tineájxi huá'ahua'ira'a jetze, í mej miyen ratamuá'amua tíjín: lepra. A'atzu mú imuá a'utéhuiixi.

13 Matí'ij mi ca'anín jín raatajé tíjín:

—Jesús, mi pej maestro pú'een. Patá'aj tá'ancu'uvajxi'in.

14 Tí'ij Jesús hua'useíj, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj u á'uju'un huá'a jemi í mej tí'ivaire'e u teyujta'a sej si huataújsejrata mej me'ín ráamua'aree tíjín xu'uri huarúj.

Matí'ij mi u á'uju'un. Mu'uri á aujú'ucaa, aj mú mi huarúj. 15 Tí'ij i seíj huaré'araa tí'ij ráamua'areeri'i tíjín pu'uri huarúj. Aj pu i a'atzu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a í Dios jemi tíjín:

—Rí'i nu timuaatá'asin nevástara'a.

16 Aj pu i e'erájve á chuaata'a á vejli'i jemin í Jesús. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Ché'e Dios timuaatanájchite'en.

A'íjna í ja'ati, í Samaria pu é'eme'ecan.

17 Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni mecaí ará'ase a'achú cumu tamuáamuata'a a'íime í mej huarúj? ¿A'uné a'ij mé'een í seica í mej aramuáacua? 18 ¿Ni amí na'a ruseíj huaré'araa ti ij rí'i tiraatá'an í Dios jemi, amíjna ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan?

19 Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti tí'icui'ica'a tíjín:

—Ájchesi. Pepu'uri huarúj, a'iné peté'antzaahua. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

A'ij ti nu'u éene'e a'ame a'ájna xicájra'a jetze í ti nu'u jetzen tiu'uta'aíjta í Dios (Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'íi mú fariseos miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús tíjín:

—¿A'anajni rí'i teja'uré'enejsin ti Dios tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua?

Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Ja'anáj ti teja'uré'enejsin ti Dios tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua, capu ayén huataseíjre'esin a'íjna jime'e í sej jín ráamua'aree, ajta í sej jín raaseíj yee pu'uri yen huataseíjre.

21 'Camu hui miyen tiraataxájta í teite yee: “Ye'ecui seijre'e”, na'ari yee “A'acuí seijre'e.” Camu a'atzu, a'iné pu'uri yé seijre'e a'íjna jime'e nej nee yé huatéjvee mú'ejmi tzajta'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

22 Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tíjín:

—Pu'uri a'ájna teja'uré'enejsin í xicájra'a sej jetzen siyen raxí'eve'e xá'aju'un huápi'i sej raaseíj netí'ij amuacá te'enteárute ne'íjna jime'e nej nain jín antínmua'areere. Aru, caxu hui raseijran.

23 'Teteca mú miyen tejámuaatá'ixaate'esin ti jime'en yee pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti Dios tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua a'iné yé pu nu'u huatéjvee na'ari yee mé pu nu'u huatéjvee na'ari yee áa pu nu'u é'eseijre'e. Caxu hui u á'uci'ica'an huá'a jamuan. 24 A'iné, ayée nu hui seíire'e na'ame

ne'ájna xicájra'an nej jetzen amuacaícan te'enteároute ne'ájna jime'e nej nain jín antínmua'areere na'ame. Ayee nu che'atá nena'a seíre'e na'ame matíj í mej témaxcava'ara'a u júte'e. Tí'ij huatátaaxi'in, ca'anacan pu huanéeri'icirej ye'icáa a'ame.

²⁵ 'Aru mi'i pu hui ayén tiú'ujxe'eve'e nej jeíhua rajpuaítzi ná'ara'ani inee. Ayee pu ajta tiú'ujxe'eve'e mej netíte a'íime iiji mej huáteemua.

²⁶ 'Ayajna tíj tiu'uríj ajca'ihuá'imua tí'ij auj ruurica'a a'ájna í Noé teecan, ayée pu che'atá na'a té'eme a'ájna xicájra'an jetze nej jetzen yé uvé'enejsin inee, í nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

²⁷ 'Metí'icua'acare'e í teite, majta yé'ecare'e. Seica mú néjne'ijche'ecare'e, majta seica víjvii'iche'ecare'e. Camu a'ij mena'a. Ayee mú rijcaa ajta na'a caí Noé a'uun pu a'uteájrupi í baarcu jetze. Ajta pu i jeíhua tíjisteca'a í jaj. A'íi pu hui naíjmi'ica antipúa'ari.

²⁸ 'Ayee pu che'atá tiráaru ajca'ihuá'imua tí'ij auj ruurica'a a'ájna í Lot teecan. A'íi mú tí'icua'acare'e í teite. Majta yé'ecare'e. Majta tí'inanaavecare'e. Majta tí'ituaacare'e. Majta tí'ihuiitehua'a mú mi, majta chí'ij tá'ahuacare'e.

²⁹ 'Aru a'ájna xicájra'an jetze tí'ij Lot huirájraa a'ujna u Sodoma, taij pu hui u je'icáaxire, ti azufre jín á'ataaca'a. Naíjmi'ica pu antipúa'ajte. ³⁰ Ayee pu che'atá na'a tihuá'aruuren a'ájna xicájra'an jetze nej huataseíjre'esin inee, í nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

³¹ 'Ayee xu hui huárini a'ájna xicájra'an jetze. Tí pua'a ja'ati án á'ujveeca í ruchí'i japua ti avé'ejaxu'umua'i, ti pua'a a'uun te'urá'aca í tí'á'ara'an u chí'ita, cha'a caí a'uun uteáru'ipiche'en ti ij te'irá'in. Ajta a'íin ti tejé'emuari'e í ruví'ira'ata'a, cha'a ajta a'íin caí u á'uye'ícan u ruche ti ij tí'itíj a'uvé'a'an.

³² 'Setá'aj hui ra'utámua'aree a'ij ti tiráaru í íra'ara'an í Lot teecan. ³³ Ja'ati ti na'a, ti pua'a a'íin ayén huárini a'ij ti tirájteu ruseíj tíj na'a nain xicaj tzajta'a, a'íi pu xaa a'uvajtzi. Ajta a'íin ti taúra'aca ti huámi'ini ineetzi jetze me'ecan, a'íi pu xaa huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e.

³⁴ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna tíca'ari tzajta'a, mé hua'apua mú huatéje'ití muá'aju'un í utaatzi japua. Dios pu hui seíj á'avi'itín. Ajta í seíj, áa pu a'uteáturaasin.

³⁵ 'Majta hua'apua 'uUCA, mé naími'i mú te'á'ati'ixín mú muá'aju'un. Dios pu seíj á'avi'itín. Ajta í seíj, áa pu a'uteáturaasin.

³⁶ 'Majta hua'apua teteca, mé naími'i mú tejé'emuari'e muá'aju'un u ví'ira'ata'a. Dios pu hui ajta seíj á'avi'itín. Ajta í seíj, áa pu a'uteáturaasin. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

³⁷ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Tavastara'a, ¿a'uné jetze rá'avi'itín í Dios?

Ayee pu tiu'utaniú tíjín:

—A'uu mej e'etiújseire'esin í muá'ara'ica a'u ti tí'itíj auucá'a ti m'í'ichi.

18

A'ájna 'íita'a ti nu'u ruseíjtaca'a, a'íi pu nu'u raatéemua'ití a'ájna í juees

¹ Aj pu i Jesús seíj niuucari jín tihua'utá'ixaa mej mi ráamua'aree ti ayén nu'u tiú'ujxe'eve'e mej téniuuca'an ja'anáj ti na'a. Ajta ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u caí ruxieemíjte'e. ² Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a seíj chajta'a jetze ja'ati pu é'echejca'a ti juees jín tí'itíveeca'a. Capu nu'u hui rá'atése'eca'a í Dios a'ájna í juees, capu ajta jetzen ruxe'eve'eca'a a'ij ti tí'ití huá'aruure í teite.

³ 'Ajta nu'u seǵ a'uun a'utéveeca'a 'íita'a ti huaújseistareca'a. Ajta a'íin í 'íita'a, ja'anáj ti na'a pu a'uré'enineica'a í juees jemi. Ayee pu nu'u hui tí'ijhuaviiraca'a tijín: "Patá'aj yeehui piyen náaruuren pej ne'uxíjte'en pe'íjna jime'e ti ja'ati néjcha'íire'e." ⁴ Ajta a'íin í juees, a'íi pu nu'u rá'ijmíjraca'a. Pu'uri a'ateevi'i ti ayén raruurejca'a. Aj pu i ayén tiu'umuá'aj tijín: "Jee xaa ne'u, canu yeehui rá'atése'e í Dios, capu ajta neetzi jetze ruxe'leve'e a'ij ti tí'ití huá'aruure í teite. ⁵ Aru amíjna mi 'íita'a, tí'ij pí na'a pu yeehui yé táninei. Jé'ecan pu nejaaxiejte'e. Tij caí nee nu yeehui rá'axijte'en ne'íjna jime'e ti ja'ati rájcha'íire'e. Na'ari caí, ajtahua'a pu yeehui yé táninéica'a a'ame ajta nena'a caí tácu'a'anaxi'ín ne'íjna jime'e." Ayee pu nu'u tiu'umuá'aj.

⁶ Ajta tavástara'a pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Xaanamuajri'i mú'een a'ij ti tí'ixa a'íjna í juees ti a'ij pua'a tí'tiújcha'íi.

⁷ Ajta a'íin í Dios í sej rájya'upua, ¿a'íné tejamuá'amitíejte'e a'ij ti huárini mú'ejmi jime'e í ti amua'antíhua'u? ¿Ni caí amuá'axijte'en a'íjna jime'e í mej amuájcha'íire'e í á'amuaxi'ej teite, í ti Dios amua'antíhua'u? A'íi ne'u caí. Nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, mú'een xu rahuauhuau ti ayén huárini. ¿Ni qui á'ateere ti á'amua'íjmiíira a'ame? Capu xaa ne'u a'atzu.

⁸ 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e. Dios pu ayén té'ujca'ane ti ama'uxíjten a'íjna jime'e í mej amuájcha'íire'e. Ajta ca'anacan pu ayén rini. Mí ajta, netí'ij uvé'enen inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ¿ni qui mecaí cha'a té'atzaahuate'e a'íime í mej yen chaanaca japua a'uchéjme? Camu a'atzu, tzíte'e.

A'íjna ti fariseo pú'eene'e, ajta a'íjna ti huá'ajijve'eca'a í mej tí'itici

⁹ Jesús pu ajtahua'a seǵ niuucari jín tihua'utá'ixaa a'ímej jime'en í mej miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tijín rí'í mú nu'u tí'titeteite, í mej majta huá'axieehuata í seica í ruxí'ej teite. Tijín:

¹⁰ —A'íime í teite, í mej hua'apua, a'úu mú nu'u a'uteájrupi teyujta'a mej mi me'uun huatéjniuuni. Seǵ pu fariseo pú'eene'e. Ajta í seǵ, a'íi pu hui pírici ti huá'ajijve'eca'a í mej tí'itici.

¹¹ 'Ajta a'íin í fariseo, a'íi pu nu'u huatéechaxi. A'íi pu i a'utéjche ti ayén tiu'utéjniuuni í ru tzajta'a tijín: "Dios, jé'ecan nu huatántemua'ave'e mú'etzi jemi, a'íné canu yeehui niyen 'een matíj 'een í seica í teite. A'íi mú yeehui tí'ínahua'aj na'ari a'ij mú pua'a titetiújcha'íi, majta metí'uxana'acira'ate 'úucate jamuan. Canu yeehui neajta niyen 'een tíj amíjna ti huá'ajijve'e a'ímej í mej tí'itici. ¹² Hua'apuaca jetze nu yeehui né'itzi'ívi seǵ itíeeri jime'e. Neajta niyen tiraatá'aca seǵ tamuáamuata'a ti anxíte me'ecan í ti tinaac'íi."

¹³ 'Ajta a'íin ti huá'ajijve'e í mej tí'itici, áa pu nu'u hui a'atzu ímuá a'utevé'e. Capu nu'u ajta á'ujca'anejca'a ti júte'e á'ujneere, sino anteújtu'asixi í rú'taviitze'e í rumuájca'a jime'e. Ayee pu nu'u tiu'utéjniuuni tijín: "Dios, patá'aj yeehui ná'ancu'uvaxi'ín ineetzi, a'íné a'ij nu pua'a tí'tíncha'íi." Ayee pu'u hui tiu'utaxájtaca'a.

¹⁴ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'íjna í ja'ati ti huá'ajijve'e í mej tí'itici, a'íi pu xaa rí'éene'ecán jín huateájturaa í ru tzajta'a í Dios jemi tí'ij a'ará'a í ruche. Ajta í seǵ í fariseo, capu hui a'atzu xí'epi'ín tiu'uteájturaa í Dios jemi. Ayee pu'u tieene'e já'araa, a'íné ti pua'a ja'ati ti na'a á'ujtzaahuate'e, a'íi pu tiu'utatévi'íra'ata. Ajta ti pua'a ja'ati tíj na'a caí ayén té'ujtzaahuate'e, Dios pu ve'ecán jín tí'íra'íjcate'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

*Tí nu'u Jesús rí'í tihua'utá'asin a'ímej í tí'írí
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)*

¹⁵ Majta seica í teite, tí'írí mú á je'evé'evi'tixi í Jesús jemi ti ij a'íin hue'iré'echuixi'ín ti ij Dios ayén a'íjna jín rí'í tihua'utá'an. Matí'ij me'ín

hua'usej a'ime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, mat'ij mi hua'ajtéa'axi í teite.

¹⁶ Mí ajta a'ijna í Jesús, a'í pu hua'utajé í ti'irí mej mi a'ire'enen í jemin. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Miche'e memín mé huaje'evé'evi'itín ineetzi jemi mi ti'irí. Caxu huá'ijmijra, a'iné amímej pu hui tí'ici'iti mej mi me'uun a'uteárute a'ujna Dios ti é'eseijre'e.

¹⁷ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ja'ati ti na'a ti hui caí ayén che'atá na'a á'ujca'ane ti Dios tiraata'aíjte'en a'ij mej tité'ujca'ane mi ti'irí, capu xaa ne'u a'ájna a'uteáruti a'u ti Dios é'eseijre'e. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Jesús.

A'ijna í temuaj ti nu'u chijteaani pú'een

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Ajta a'ín í ja'ati, a'úu pu a'utéveeca'a. A'ii pu a'ín pú'een sej ti tí'ajta. Ayee pu tiraata'íhua'uri'i a'ijna í Jesús tijín:

—Maestru, mi pej urarí'en í á'a tzajta'a, a'iné tiú'ujxe'eve'e nej niyen huárini ti ij tináaci'iti nej ruuri ná'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

¹⁹ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—¿A'iné 'een jín piyen tí'inexa yee nej urarí'en yú ne tzajta'a? ¿Ni pecáí ramua'aree ti sej na'a a'ín pú'een ti urarí'en í ru tzajta'a? A'ii pu a'ín pú'een í Dios.

²⁰ 'Pepu'uri hui tirú'umua'aree a'ij ti Dios tiu'uta'aíjtaca'a yé capej tí'axana'acira'ate, capej yee tí'itecui'ica, capej ajta yee tí'inahua'aj, capej ajta yee tí'ihua'itacare'en. Pajta yee r'í' tihuá'ucha'in a'atáata, pajta a'anáana.

²¹ Ajta a'ín ti tí'ajta, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nain nu jín tira'ará'astijre tíj na'a nej naúche'e pá'ari'ista.

²² Tí'ij Jesús ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a, aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Sej pu'u hui muá'aturaate'e. Patá'aj nain tiú'utuaani a'achú pej caj tí'ijcha'í. Aj pej pi hua'uré'an í tumin a'imej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Tí pua'a piyen huárini, aj pej xaa ra'ancuré'asin í ti ta japua é'eseijre'e a'ijna ti huápi'i tí'ijnajche. Aj pej hui pijtá'i mú a'arájra'ani neetzi jamuan. —Ayee pu tiraata'ixaa.

²³ Ajta a'ín ti tí'ajta, tí'ij ráanamujri'i a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a, jé'ecan pu huataújxiemiste, a'iné jeíhua pu tí'ijcha'íca'a.

²⁴ Aj pu i Jesús ra'aráasej. Tí'ij i ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Jé'ecan pu huápi'i huá'amuarí'eriste'e a'imej chijteaani mej mi me'uun a'uteárute u ta japua Dios ti é'eseijre'e.

²⁵ 'Ee xaa ne'u, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, jaítze'e pu muári'eri ti chijteaani a'uun a'uteárute u ta japua Dios ti é'eseijre'e caí ti cameeyu'u ti'itíj anaarute í p'í'se'e jetze. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Jesús.

²⁶ Majta me'ín í mej ráanamujri'i, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné ye'í tí'iri'iri ti ja'ati a'uun huateáuran Dios ti é'eseijre'e?

²⁷ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'imej jemi í teteca, capu xaa a'ij tí'iri'iri. Mí ajta Dios, a'í pu xaa raayí'iti.

²⁸ Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Maestru, nain tu hui teri teja'uhua'axi í tej tí'ijcha'íca'a tej ti á'ujuhua'ane'en á jamuan.

²⁹⁻³⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée pu hui tihuá'aci'iti ja'ati ti na'a ti ari jaítze'e r'í' tinájcha'í ineetzi caí máaj ja'ati a'ijna jime'e ti

nee jamuan á'uche'ecan. Tí pua'a hui ja'ati ayén jaítze'e tí'ijxe'eve'e ti nee jamuan á'uche'ecane'en caí ayén tí'ijxe'eve'e ti a'uun huateáturan í ruchi'itá, nusu ti pua'a jaítze'e rí'i tinájcha'íi ineetzi caí í ru'íj nusu í ruja'atzimúá nusu í rucu'utzimúá nusu í rujúutzimua'a nusu í ruvaújsimua'a, jeíhua pu jaítze'e ra'ancuré'asin íjii ti yú aumé a'íjna jetze i chaanaca, ajta, a'íi pu hui ruuri a'ame tíj na'a rusén jime'e tí'ij méjca'i huáyee ti yé e'evé'eme. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Jesús pu nu'u ajtahua'a ayén tiraataxájtaca'a tijín nu'uri mi'ini inee
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Tí'ij i rujíimua'a hua'utajé a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tu'uri hui tímua'a á a'ujnéjsin ántivi Jerusalén. Ajta naíjmi'i pu te'araúrastejsin a'ij mej ye'í tira'uyú'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan ineetzi jime'e, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

³²⁻³³ A'íi mú tiu'utátuiire'esin ineetzi a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Majta a'íime, a'íi mú na'axiéehuari'ira muá'aju'un, majta a'ij pua'a tí'inexajtan. A'íi mú hui majta naatetzí'ijmua'axi'isin, majta naatévajxi'isin. Matí'ij mi nejé'icatan. Tí'ij hui ari hua'íca xicaj jetze teumé'en, aj nu ni aitamé huá'a tzajta'a í mi'ichite. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁴ Majta me'ín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, camu a'atzu yaú'itiée muá'araa. A'íi pu rá'avaataca'a a'ij ti huataújmu'a. A'íj pu jín caí a'ij tihua'amitíejte'eca'a a'ij ti huataújmu'a í ti raataxájtaca'a.

Tí'ij nu'u Jesús tiráahuaa a'íjna ta'arácun a'ujna u Jericó
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Aa mú vejli'i a'ucajú'uca a'ájna já'ahua'a u Jericó. Ajta seíj, áa pu a'utácatii juye ti a'atánine'i, ti va'íri'ira huauca'a. Arácun a'íjna í ja'ati. ³⁶ Tí'ij a'ín huá'unamuajri'i í mej jeíhua teite u á'uci'ica'an, tí'ij i a'íi tiu'uta'íhua'u tí'itíj ti a'ij ríjcaa.

³⁷ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Yé pu e'icáame a'íjna í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan.

³⁸ Tí'ij i ayén tiraatajé tijín:

—Jesús, mi pej i'í huácíxa'ara'an a'íjna í David teecan, patá'aj hui ná'ancu'uvajxi'ín.

³⁹ Majta me'ín í mej amuaaté'ee muaajú'ucaa, a'íi mú ra'ajté'axi, majta raatá'ijmíjri'i ti nu'u caí tí'ixajta. Mí ajta a'ín caí, capu raatapuá'ajta'a. Jaítze'e pu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Mí pej huácíxa'ara'an a'íjna í David teecan, patá'aj ná'ancu'uvajxi'ín ineetzi.

⁴⁰⁻⁴¹ Ajta a'ín í Jesús, áa pu a'utéechaxi. Ajta hua'uta'aíj mej ye'evé'evi'itin jemin. Tí'ij á vejli'i e'evé'eme'ecaa, Jesús pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné tí'itíj petí'ijxe'eve'e nej niyen muáruuren mú'leetzi?

Aj pu i a'ín ta'arácun, ayén tiu'utaniú tijín:

—Nevástara'a, ayé nu hui tí'ijxe'eve'e nej neajta atáneere.

⁴² Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu muaatá'asin pej pajtáhua'a atáneere. Pepu'uri huarúj a'iné peté'atzaahuate'e mú'ee.

⁴³ Jime'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i a'ín ta'arácunica'a, atáneereca'a. Ajta á'uraa jamuan í Jesús. Ajta rí'i pu tiraatá'acare'e í Dios. Majta a'íime í teite, matí'ij raaseíj, a'íi mú majta rí'i tiraatá'a í Dios.

19

A'íjna í Jesús, ajta a'íjna í Zaqueo

¹ Tí'ij í Jesús a'uun pu a'uteájrupi u Jericó. A'uu pu já'ita'a aumé'ecaa. ² Ajta se'ij a'uun a'utéveeca'a ti ayén ántehuaa tijín Zaqueo. A'ii pu a'íin pú'een í ti tihuá'ajjte'e a'ímej í mej huá'aji'ivi í mej tí'itici. Chíjteaani pu pú'een a'íjna í Zaqueo. ³ A'íi pu raseijramí'ica'a ja'ati ti pírici a'íjna í Jesús. Aru capu rí'irístaca'a a'iné jeíhua mú teite, ajta í'tzapuátuun a'íjna í Zaqueo. ⁴ A'íj pu jín anayeíxi'i a'utiéchejraa. Aj pu i antíraa í mejchi jetze ti ij raase'ij temua'a naa a'iné pu'uri ramua'areereca'a tijín áa pu a'ire'enejsin.

⁵ Tí'ij Jesús a'uun e'iré'ene. Aj pu i ájneereca'a í c'iyej jetze. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Zaqueo, patá'aj ca'anacan acájra'ani. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e nej ne'uun anú'asti íjii ne'ájna a'u pe é'eche.

⁶ Tí'ij í ca'anacan acájraa. Aj pu i ra'ancuré'evi'iti temua'a naa a'íjna í Jesús.

⁷ Majta a'íime í teite, mat'íj raase'ij, mat'íj mi autéjhuii mej miyen a'ij pua'a tí'ixajta tijín:

—A'uu pu a'umé ti a'uun anú'asti a'u ti é'eche se'ij ti a'ij pua'a tí'itijcha'íi.

⁸ Ajta a'íin Zaqueo, á pu a'utéechaxi. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Casi'i, nevástara'a, nu'uri já'ita'a hua'utapuaíjve'esin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, já'ita'a í nej tí'ijcha'íi. Ayee nu hui neajta rini. Tí pua'a necaí ja'anáj ja'ati tiu'unáhua'iri'i, ayée nu muáacuaca pua'améca raatá'asin.

⁹ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Íjii pu xaa Dios hua'irájtuaa a'ímej íyee mej che a'iné a'íjna í ja'ati, a'ii pu ajta a'íin pú'een huáacixa'ara'an a'íjna í Abraham teecan.

¹⁰ Ayee pu tí'een a'iné inee, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, ayée nu hui 'een jín mú a'uvé'emej nej ni hua'avé'ehuauni, neajta hua'irájtuaani a'ímej í mej miyen á'ujujhua'an cu xíee mej meri á'uveti. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Ajta a'íjna í tumin í ti tamuáamuata'a ará'ase

¹¹ Maúche'e mú tí'inamuajraca'a í teite, tí'ij Jesús se'ij niuucari jín ti-hua'utá'ixaa a'iné pu'uri vejli'i antenésime'eca ánti Jerusalén. Majta a'íime í teite, ayée mú tí'imujca tijín pu'uri tímua'a huatase'ijre'esin ti Dios autéjcheni ti tiu'uta'aíjta íyeyen chaanaca japua. ¹² A'íj pu jín ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu nu'u hui ja'anáj tiuju'ur'íj a'íjna í ja'ati ti huá'a jetze airáne í teite í mej tí'ajjtaca'a. Tí'ij jí u a'umé'e a'ame se'ij chuéjra'a japua mej mi me'uun ye'entíhuauni rey jime'e. Tí'ijta'i nu'u uvé'enejsin.

¹³ Tí'ij caí xi u á'ume, amuacaícan pu nu'u a'ímej huatajé í mej tí'imuarí'e í jemin. Tamuáamuata'a mú hui ará'aseca'a. Aj pu i tumin hua'utá'a se'ij ajta se'ij, ti ayén tí'ijnajche ayén pua'amé a'achú mej ramuá'itici huaíca máxcira'i jime'e. Ayee pu nu'u tihua'utá'ixaa tijín: “Setá'aj se'ijna jín tiraamuáriste'en ti jaítze'e raamuá'itín, ajta nena'a caí uvé'enen.”

¹⁴ Mí majta me'ín í ti tihuá'ajjte'e, a'íi mú nu'u hui rájcha'íire'eca'a. Mat'íj mi seica huata'íteca'a mej mi miyen tiraata'ixaate'en yee mej caí raxí'eve'e ti a'íin te'enteárate í rey jime'e.

¹⁵ Mí ajta a'íin tira'anteájrupi rey jime'e. Ajta nu'u uvé'ene a'ájna ti é'eche. Aj pu i hua'utajé a'ímej í ti hua'utá'a í tumin ti ij ráamua'aree a'achú mej caj raamuá'iti se'ij ajta se'ij.

16 'Ajta a'ñn ti amuacái á e'iré'ene, ayée pu nu'u hui tiraata'ixaa tijín: “Nevástar'a, a'ijna í tumin mú'eetzi ti a'áa, ayée pu yeehui tamuáamuata'a pua'améca huamuá'iti.”

17 'Ayee pu nu'u tiu'utaniú a'ijna ti tí'ira'aijte'e tijín: “Xí'epi'ñn pej huaríj mi pej rí'i nevaire'e. A'iné capej ti'itíj jín a'uté'itzee pe'ijna jime'e ti caí ve'ée, nee nu yeehui tí'imua'ijcate'en patá'aj tiu'uta'ájta tamuáamuata'a pua'amecié í chajta'a jetze.”

18 'Ajta a'ñn ti tí'ivaire'e ti ra'ité'asi, a'ñi pu ajta á e'iré'ene. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa tijín: “Nevástar'a, a'ijna í tumin, mú'eetzi ti 'a'áa, anxívica pua'améca huamuá'iti.”

19 'Ajta a'ñn ti tí'ira'aijte'e, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tijín: “Ayee nu yeehui tí'imua'ijcate'en patá'aj tiu'uta'ájta anxívica pua'amecié í chajta'a.”

20 'Tí'ij jí seíj á e'iré'ene ti tí'ivaire'e í jemin. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa tijín: “Nevástar'a, ye'ecui yeehui mú'eetzi ti a'áa í tumin. Ayuun jetze ra'ancáaji'icie cñxuri jetze. Netí'ij ni yeehui raaté'avaata. 21 Ayee nu yeehui huaríj a'iné nemuaatátziin. Muári'eri ti ja'ati rí'i tiu'uteáturan mú'eetzi jemi. Mú'ee pej raaré'ese'iri í pej caí tiu'utá'a. Pajta mú'ee tí'itza'anaca a'u pej yeehui caí tejé'ehuaste'e.”

22 'Aj pu nu'u i ayén tiu'utaniú a'ijna ti tí'ira'aijte'e tijín: “Nee nu yeehui puaijtzí muaatá'asin ne'ijna jime'e a'ij pej tiu'utaxájtaca'a, mi pej a'ij pua'a tí'ivaire'e. Mú'ee pe rú'umua'areereca'a tijín netí'áijtaca ca'anéeri jime'e. Neajta raaré'ese'iri í nej caí tiu'utá'a. Pajta piyen tí'inexa yee netí'itza'anaca a'u nej caí tejé'ehuaste'e.”

23 'Tí'ij pua'a yeehui piyen tí'imujca, ¿a'iné 'een jín pecaí piyen huaríj pej á yaúutuaa í tumin huá'a jemi í mej tí'ine'ijte ti i a'atzu raamuá'itín? Ayee pepu'u jín huári'niiche'e, nee nu ra'ancuré'aniiche'en neetzi ti ne'áa, neajta í ti raamuá'iti netí'ij uvé'ene.”

24 'Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'imej í mej á vejli'i a'uté'uuca'a tijín: “Setá'aj yeehui rá'ari'i í tumin ti ru'ité'aa, sej si raatá'an se'ijna ti tamuáamuata'a ru'ité'aa.”

25 'Majta a'ñime, ayée mú' nu'u tiraata'ixaa tijín: “Tavastara'a, ¿a'iné ti i? Amí pu yeehui ari ru'ité'aa tamuáamuata'a pua'améca í tumin.”

26 'Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín: “Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e. Ja'ati ti na'a ti jeíhua tí'ijcha'ñi a'ijna jime'e ti rí'i tiu'utévai, jaítze'e pu yeehui tí'ijci'iti a'ijna. Ajta ja'ati ti na'a ti caí tí'itíj tícha'ñi a'ijna jime'e ti a'ij pua'a tiu'utévai, Dios pu rá'ari'ira í ti cáj caj tí'ijcha'ñi. 27 Majta a'ñime í mej néjcha'ñire'e, majta mej caí raxí'leve'eca'a nej rey jín te'enteárute nej ni tihua'uta'ájte'en, mé xu yeehui huaje'evé'evi'itín, seajta huá'ucui'ini íiye vejli'i ne jemi.” Ayee pu nu'u hui tiu'utaxájtaca'a a'ijna í rey.

*Tí'ij nu'u Jesús a'uteáruti u Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)*

28 Tí'ij Jesús raatapuá'ajta'a ti tihua'a'ixaate'en, aj pu i anayeíxi'í á'uraa. Aj pu a'ujnéesime'eca ánti Jerusalén. 29-30 Tí'ij jí a'uun vejli'i a'uré'ene a'ujna já'ahua'a Betfagé, ajta a'ujna já'ahua'a Betania, chajta'a ti a'uun a'utacá'a ájca'i jirí jetze ti ayén téja'arájtehuaa tijín Aceituunajemi. A'uu pu hua'apuaca huata'íteca'a í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj se'uun a'uteárute a'ájna chajta'a, a'ñn ti é'eseijre'e í juye jetze. A'ájna vejli'i a'u sej a'uteáruti, áa xu puuru'u é'eteuni ti a'ijtápi'i, ti caí xi ja'anáj ja'ati japuan avé'eyeiixi. Setá'aj rá'ijxijta. Seajta ye'erájan. 31 Tí'ij pua'a hui ja'ati ayén tejá'amua'ihua'ura yee a'iné 'een jín será'ijxijta, setá'aj

siyen tiraata'ixaate'en yee tavástar'a pu nu'u hui raxí'eve'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³² Matí'ij mi me'uun u á'uju'un í ti hua'uta'íteca'a. Ayee pu te'irájraa tíj tihua'utá'ixaa. ³³ Matí'ij mauj rá'ijxijtajme'eca'a í puuru'u, matí'ij mi hua'usej a'íime í ti huá'aci. Aj mú mi tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné 'een jín será'ijxijta mi puuru'u?

³⁴ Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tíjín:

—Tavastara'a pu nu'u hui raxí'eve'e.

³⁵ Matí'ij mi ya'ujáj í Jesús jemi. Matí'ij mi tiú'ujcixu tira'ité'itate. Aj mú mi ra'antítuaa me'íjna í Jesús í puuru'u jetze. ³⁶ Tíj na'a tiu'umé'ecaa í Jesús, teite mú cixuri tiu'uteváarajye'ícaa í juye jetze a'u ti aumé'ecaa.

³⁷ Tí'ij i aj aumé'ecaa a'ájna Aceituunajemi, a'u ti a'ucaújcijme'en. Naími'í í mej jamuan huajú'ucaa, a'í mú autéjhuii mej rí'í tiraatá'an í Dios me'íjna jime'e mej huataújtemua'ave a'iné jeíhua mú tiu'uséj ti huápí'í tiú'ujxe'eve'e.

³⁸ Ayee mú tí'ixajta'a tíjín:

Rí'í pu tiraatá'a a'íjna ti rey jime'e ti'itéjvee ti ajta mé'e vé'eme niuucajtze'en í tavástar'a, amíjna ti Dios ra'antíhua'u.

Miché'e rí'í hui ti'itechée muá'ara'ani a'íime í mej ta japua é'esejre'e.

Miché'e majta rí'í tiraatá'an a'íjna ti a'uun á'ujca anti'ímua.

³⁹ Majta seica í fariseos, matí'ij ráanamujri'í, ayée mú tiraata'ixaa me'íjna í Jesús tíjín:

—Maeestru, hua'utá'ijmíjri'í mej mi caí cha'a miyen tí'ixajta a'íime í mej á jamuan á'ujjua'an.

⁴⁰ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a a'íime mecaí miyen tí'ixajta, a'í pu hui tetej ayén che'atá na'a tí'ixáata a'ame ca'aníjra'a jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴¹ Tí'ij á vejli'í aumé'ecaa u Jerusalén, aj pu i raasej í chajta'ana. Tí'ij i huaújyeineca'a a'íjna jime'e. ⁴² Ayee pu tiu'utaxajtaca'a tíjín:

—Tí pua'a mú'een séjmua'areere, íjii, a'íjna xicájra'a jetze ti'ítj ti pú'een ti rí'í tejámuaatá'asin sej si rí'í ti'itechée xá'ara'ani í Dios jemi. Aru caxu raamuá'a. A'íj pu hui jín ari rú'avaa sej si caí raasej. ⁴³ Pu'uri teja'uré'enejsin mú'ejmi jemi a'ájna xicájra'an jetze mej jetzen amuaaténe'usi'ite'esin a'íime í mej amujcha'íre'e. A'í mú hui ra'atanájsin í jaxu'u jetze me'íjna jime'e í inaamua mej rá'ajtaahuaca'a. Majta amua'iteánajsin. Majta nainjapua te'iteánaxi'isin í sej jetze huiráaci'ica.

⁴⁴ 'Majta, najmi'ica mú hui a'antipúa'arite'e mú'ejmi, majta í a'amuyaujmua'a, í mej me'uun a'uchéjme a'u ti jaxu'u jín teje'eré'anami'í. Nain mú huaté'uuna í tetej ti rujapua ticaljme, me'íjna jime'e sej hui caí ramua'areereca'a ja'anáj ti Dios huatasejre mú'ejmi jemi.

Tí'ij nu'u Jesús hua'utamú'ári í teite u teyujta'a

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Aj pu i a'uun a'uteájrupi u teyujta'a. Tí'ij i a'utéjche ti hua'irámuarite'en a'ímej í mej me'uun tí'ítuaá muá'aye'í. ⁴⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze yee: “Ayee pu tí'ivaire'e í nechí'í mej mi me'uun huatéjniuuni í Dios jemi.” Mí seajta mú'een, ayée xu hui raruure ti tí'ivaire'e tíj teásta'a a'u mej tzajta'an é'eru'ava'ataca í nahua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴⁷ Nain xicaj tzajta'a pu tihua'amua'atehua'a í teite u teyujta'a. Majta a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, majta í mej jaítze'e vivejmé'en jín títetateí huá'a tzajta'a í

teite, a'íi mú tí'itese'eca'a í ru tzajta'a a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica. ⁴⁸ Aru camu a'ij tirájteu a'ij mej ye'í huárini a'iné naími'i í teite, a'íi mú r'íi tí'ijnamuajraciaa.

20

Tí'nu'u ja'ati tira'íjca a'íjna í Jesús

¹ A'ájná'imua pu ayén tiuju'uríj. A'uu pu tihuá'amua'atejca'a u teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a. Ajta pu huá'a'ixaate'eca'a í teite í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Mat'íj mi seica á e'iré'ene, a'íime í mej teyujta'a tí'aijta, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, majta í huá'avaujsimua'a. ² Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—¿Tí'itáni jín peti'itéjvee pej pi piyen ríci? ¿A'ataani hui a'íjna jín timua'íjca?

³ Aj pu í Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Nee nu neajta tejámuaata'íhua'ura sej si seajta mú'een siyen tinaatá'ixaate'en. ⁴ A'íjna ti jín huá'umuai'ihuaca'a í Juan teecan, ¿a'ataani hui tira'íjca a'íjna? ¿Ni í Dios ca'ín í teite?

⁵ Mat'íj mi miyen tí'itíuríhua'uri'i tíjín:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee Dios ti júte'e é'eseijre'e, a'íi pu tira'íjca, aj pu xaa ayén titaatá'ixaate'esin yee a'iné tej tij caí rá'atzaahuate'e.

⁶ Na'ari, ti pua'a hui tiyen raataxáj yee teteca mú tira'íjca, aj mú mi teite taateátu'asixi'isin tetej jime'e, a'iné ayée pu tihuá'amitiejte'e ti Juan a'ín pú'een'e seíj ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁷ A'íj mú jín miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Catu ramua'aree ja'ati ti jemin tí'itéveeca'a a'íjna í Juan.

⁸ Ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu neajta nee amuaatá'ixaate'esin ja'ati nej jemin tí'itéjvee nej ni niyen ríci.

Mej nu'u tí'imíjhuaca me'íjna í mej majta a'ij pua'a tí'iteteite (Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Ajta á'iyen, Jesús pu seíj niuucari jín hua'utá'ixa í teite ayén tíjín:

—Ja'ati pu nu'u hui jeíhua uva huáhuui. Tí'ij jí, seica huatá'a í teite mej me'uun tiu'umuári'en í huastari tzajta'a. Aj pu nu'u í á'uraa a'íjna í ja'ati. Jéihua pu mu'u é'etee.

¹⁰ Tí'íj a'ájna teja'uré'ene mat'íj pua'a rajú'uraca, seíj pu nu'u u a'uta'íteca'a huá'a jemi í ti hua'utániíjte mej mi raatátuure'en je'icáca ti tiú'ucíreca'a. Majta a'íime í teite, a'íi mú nu'u raatéevajxi me'íjna ti tí'ivaire'e. Majta nu'u caí tí'itíj raatá'a, ayée mu'u tiraata'íteca'a.

¹¹ 'Ajtahua'a nu'u seíj huata'íteca'a ti jemin tí'ivaire'e. Majta a'íime ti hua'utániíjte, majta mú nu'u raatéevajxi. A'ij mú pua'a ráaruu. Majta caí tí'itíj raatá'a, ayée mu'u nu'u tiraata'íteca'a. ¹² Huaícaca jetze, a'íi pu nu'u hui seíj ajtahua'a huata'íteca'a. Majta nu'u me'ín ti tihua'utániíjte, a'íi mú tiraapuaíj. Majta raaré'íteca'a.

¹³ Tí'íqui nu'u ayén tiu'umuá'aj a'íjna í ja'ati ti á'are'ara'an pú'een í chuej, tíjín: “¿A'íquí yeehui náarini inee? Niyauj nu hui huata'ítí í nej huáp'íi raxí'eve'e. Ayej ne'ase, a'íi mú xaa arátese'esin me'íjna.”

¹⁴ 'Mí majta a'íime, mat'íj nu'u raaseíj, aj mú mi tiu'utaú'ixaa. Ayee mú tiraaxí'epi'intare tíjín: “A'ii pu yeehui a'ín pú'een í ti tí'ijci'ítí. Tiché'e raajé'ica ti ij téjmi huáci'ítí.”

¹⁵ 'A'íj mú nu'u jín raaré'íteca'a. Mat'íj nu'u mi raajé'ica.

¿A'iné hui tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿A'íquí huá'aruuren a'íjna ti á'are'ara'an pú'een a'u ti uva é'ehuiiti'i? ¹⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'íi

pu a'uun a'uré'enejsin. Ajta á'iyen, a'ín huá'acui'ini a'ímej í ti hua'utániijte. Aj pu i xaa seica huatapuaíjve'esin mej mi me'uun hui teja'umuári'en.

Mat'íj miyen tiráanamujri'i í teite, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ché'e caí ja'anáj ayén tí'irijca.

¹⁷ Aj pu i Jesús hua'useírajraa. Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Na'ari caí ayén ti'ayajna a'ij nej tejámuaatá'ixaa, ¿a'iné 'een jín ayén té'esiimua'i í yu'uxari jetze? Ayee pu, tijín:

A'íjna í tetej í mej méjca'i rúurie a'íime í mej chí'ij ta'ahuaca, ayée pu te'irájraa ti a'ín a'ín pú'een í mej ra'atéchajtza u esquiina a'u mej yé'ejtaahua í chí'ij.

¹⁸ Ja'ati ti na'a ti pua'a sejí í ja'ati a'íjna japua rájveti í tetej í mej meri ra'atéjche u isquiina,

a'í pu huaténa'axijsin nainjapua u ru jetze.

Na'ari, ja'ati ti na'a í mej tí'imuari'e, ti pua'a sejí japua rájveti a'íjna í tetej, a'í pu tira'iráxayeepe'esin.

—Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

A'íjna jime'e mej nu'u huá'ajijve'eca'a í mej tí'itici

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Majta a'íime í mej tí'imua'ataca'a í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, majta a'íime í mej tí'ajjtaca'a u teyujta'a, jeíhua mú tiu'umuá'aj a'ij mej ye'í huárini mej mi ca'anacan raatéevi'i, a'iné ayée mú tirú'umua'areereca'a ti huá'a jemi huatéeniu a'íjna jime'e í niucari ti raataxájtaca'a. Aru a'íime, a'í mú huá'atziine'eca'a í teite.

²⁰ Jéihua mú rá'eeve'eca'a. A'íj mú jín seica huata'íteca'a í mej miyen rusejrataca'a mej miyen tí'ixaxa'a tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee mú tí'ijxe'leve'eca'a mej tiraata'íhua'u tí'itíj jime'e ti i a'ín a'íjna jín auté'itzen mej mi tiu'utátuiire'en í tajtuhuan jemi.

²¹ Majta a'íime í mej rá'eeve'eca'a, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Maeestru, teen tu ramua'aree tijín pej piyen tí'ixaxa'a tzáahuati'ira'a jime'e, pajta tihua'amua'ate a'ij ti tiraavíjete. Ayee pepu'u che'atá huá'aruuren í teite. Mú'ee pej tzáahuati'ira'a jime'e tihua'amua'ate a'ij ti tí'ijxe'leve'e í Dios. ²² ¿Ni qui x'epi'ín tej tiyen tiu'unájchita a'íjna jemi ti tí'ita'ajjete'e, a'íjna ti ayén ántehuaa tijín César?

²³ Ajta a'ín Jesús, a'í pu rú'umua'areereca'a mej caí miyen tí'ira'íhua'uraca'a tzáahuati'ira'a jime'e. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

²⁴ —Sej senaatasejrate'e í tumin. ¿A'ataani néerime'ara'an pírici ti jetzen acájvee? ¿A'iné té'axa ti jetzen é'esejre'e? ¿A'iné hui ántehuaa?

²⁵ Mat'íj mi miyen tiu'utaniú tijín:

—A'í pu pírici í César.

Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen raatá'an se'íjna í César, tí'itíj ti á'are'ara'an pú'een. Setá'aj seajta raatá'an í Dios tí'itíj ti á'are'ara'an pú'een.

²⁶ Majta a'íime, camu a'ij tirájteuve'eca'a a'ij mej ye'í huárini mej raatémua'itín me'íjna jime'e a'ij ti a'ín tihua'utá'ixaa á jéjre'e huá'a tzajta'a í teite. Majta a'íime í teite, naa mú r'í'í tira'utasej a'ij ti a'ín tiu'utaxájtaca'a. Aj mú mi raatapuá'ajtaca'a mej tí'ixajtaca'a a'íime í seica.

A'íjna jime'e mej nu'u huatarújsin í teite huá'a tzajta'a í mí'ichite

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ A'atzu á'ateevi'ica, seica mú e'iré'ene. A'íime mú pírici í saduceos. Ayee mú tí'ixaxa'a a'íime yee camu cha'a huatarújsin í mej meri huácuii. Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

28 —Maeestru, ayée pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan ti ayén té'eme itejmi jemi. Tí pua'a nu'u ja'ati ti neiche, ti pua'a a'íjn caí títi'iríjmua'a huámi'ini, ruxe'eve'e nu'u ti a'íjn ihuáare'ara'an ra'ancuré'evi'itin a'íjna ti ratévi'itine'e í ti huamí'i ti ij a'íjna jetze me'ecan tiyaúj á'ara'ani.

29 'Ayee pu hui ja'anáj tiuju'uríj itejmi jemi. Ayee mú ará'axcaa a'achú cumu aráhua'apua í teite í mej ru'ihuaamua'ataca'a. Tí'ij jí a'íjn ti vásta'a, a'íj pu huaténe'icheca'a. Ajta á'iyen huamí'i. Capu xi tiyaúuca. Ayee pu hui che'atá na'a tiráaruu í seíj ti ra'ité'asi. Mu'uri i'i hua'apua.

30 'Ajta a'íjn í seíj ti ra'ité'asi, a'íj pu ra'ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a ti raatévi'itine'e a'íjna ihuáare'ara'an teecan. Mu'uri i'i huaíca. 31 Ajtahua'a seíj ti ra'ité'asi, a'íj pu ajta ra'ancuré'evi'iti. Ayee pu che'atá na'a tihuá'uruu najmi'ica í mej aráhua'apua, mej caí jetzen tiyaúj muá'araa, naími'i mú huácuui. 32 Ajta á'iyen, a'íjn í 'íita'a pu huamí'i.

33 'Me'ecui xaa, matí'ij a'itácíine huá'a tzajta'a í mi'ichite, ¿a'ataani íra'ara'an pu'éene'e a'ame?, a'iné najmi'i mú ra'ancuré'evi'iti.

34 Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íime í teite í mej íjii huáteemua, a'íj mú néjne'iche, majta víviiche. 35 Majta a'íime ti ayén tihua'uvíjte'e mej a'ájna e'ará'asti mej a'itácíine huá'a tzajta'a í mi'ichite, majta me'ájna e'ará'asti a'ájna xicájra'an jetze ti Dios nainjapua tiu'uta'aíjta, a'íj mú caí cha'a néjne'ichen, camu majta víviichen. 36 Camu majta ché'e cui'ini, a'iné ayée mú 'een matíj a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e. A'íj mú yaújmua'ame'en pú'een í Dios a'iné mu'uri huanéj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

37 'Ajta a'íjn í Moisés, a'íj pu hui titaatá'ixaa a'íjna jime'e t'íj ra'uyú'uxaca'a a'ij ti ja'anáj seíj a'uteájtaa tu'upi ti ajtíti'i. A'íj pu jín, Moisés ayén raatamuá'a í tavástar'a tíjín: “Í ti Diojra'an pú'een a'íjna í Abraham, ajta ayén che'atá na'a Diojra'an pú'een a'íjna í Isaac, ajta Diojra'an pú'een í Jacobo.”

38 'Moisés pu hui tihua'utá'ixaa cumu mej maúche'e ruuricaa. A'íj pu jín, a'íj pu a'íjn pú'een í huá'a Dios a'íime í mej ruuri. Capu huá'a Dios pú'een a'íime í mej mi'ichíjta muaateájturaa tíj na'a rusén jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

39 Majta seica í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, ayée mú tiu'utaniú tíjín:

—Maeestru, xí'epi'ín pej tiu'utaxájtaca'a.

40 Tíj na'a a'ajná'imua, capu ché'e ja'ati ahuaújca'ane ti ti'itíj raata'íhua'u.

¿A'ataani rayauj í Ciríistu'u?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné 'een jime'e miyen tí'ixaxa'a me'íjna jime'e í Ciríistu'u Dios ti ra'antíhua'u yee yaujra'an pú'een í David teecan? 42 Ajta a'íjn í David, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'en ti té'eyu'usl'i í yu'uxari jetze ti ayén ántehuaa tíjín Chuiicari. Ayen tíjín:

Dios pu ayén tiraata'ixaa í nevástar'a í ti ra'antíhua'u ti jime'en yee:

“Acáayei'ixi'í ipuari japua, íiye neri'iríinta'a.

43 Paúche'e pej hui mej cájcatii ajta necaí hua'utémua'itin í mej muájcha'íire'e.”

44 'Ajta a'íjn í David, a'íj pu hui ayén raatamuá'a a'íjna ti Dios ra'antíhua'u tíjín nevástar'a. Tí pua'a ayén tí'ayajna, ¿a'iné tí'iri'iri ti a'íjn Ciríistu'u ayén a'íjn pú'ene'e a'íjna ti David jetze airaújnejte? Capu a'ij tí'iri'iri tzáte'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

T'íj Jesús huá'a jetze te'ujpuá'ari a'ímej í jueesi

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Majta teite tí'inamuajraca'a. ⁴⁶ Ayen tijín:

—Rí'í xu'u mú'een, a'ímej jemi í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a. Jé'ecan pu hua'aráanajche mej tí'tí'ijmé'en tí'itechéjmé'e mé mé'ujujhua'ane'en a'ájna mej tejé'etu'araca, majta a'íme í teite, a'í mú majta tihua'aseíra'a muá'aye'i.

'Ayee mú me'íjna jín tite'ujtzáahuat'e muá'aju'un a'íme í puaarijse me'íjna jime'e mej ve'ecán jín títeetate'ete í Dios jemi. Majta, ayée mú tí'ijxe'eve'e mej me'uun a'ujrá'asen í ipuari japua ti jaítze'e ruxe'eve'e a'ujna teyujta'a, ajta hua'aráanajche mej mi á vejli'i a'ujrá'ase jemin ti tihua'amin mat'í'ij tí'iyeste.

⁴⁷ 'A'í mú hui majta huá'ari'iraca í huá'achi'i a'ímej í 'uuca mej hu-ataújseístareca'a. Ayee mú jín huarín, aj mú mi a'uun a'uteáruti u teyujta'a. Mat'í'ijta mi a'atevi'i mú muá'aju'un mej téniuusime'e muá'aju'un mej mi se-ica teite hua'usej. Majta me'ín í mej miyen 'een, jeíhua mú huápi'i rajpuaítzi muá'aju'un. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

21

Tí'ij nu'u 'íita'a ti rusejtaca'a, a'í pu nu'u tiu'utámua'ívejtaca'a tumin jime'e (Mr. 12:41-44)

¹ Aj pu i Jesús antanéerajraa. A'ímej pu huasej í mej chíjteaani pú'een. A'uu mú tumin ú'useire'eca'a, ti ij a'uun tiu'utévaire'esin u teyujta'a a'íjna í tumin.

² A'í pu ajta 'íita'a huasej ti caí a'ij tí'ijviicua'i. Ajta a'íjna í 'íita'a, a'í pu hua'apuaca ucáahua'axi í tumin ti caí a'ij tí'ijnajche. ³ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée pu tí'een í Dios jemi. Amíjna mi 'íita'a, jaítze'e pu ru'ucáahua'axi mecaí naími'i í seica.

⁴ 'A'íme í seica, naími'i mu'u hui miyen ru'ucáahua'axi me'íjna jime'e ti avé'eturaa í mej jeíhua tí'ijcha'íi. Aru amíjna, capu a'ij tí'ijviicua'i. Mí ajta amín, nain u'ucáahua'axi a'íjna í ti jín huateújvaire'esin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Ajta, mej nu'u raaté'uuna maúche'e í teyuu (Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Majta seica miyen tiúj'ixaate'eca'a me'íjna jime'e ti naa seijre'eca'a í teyuu, ajta í tetej ti curé'ete'ete nainjapua, ajta a'íjn í mua'í'véjri í mej teuhuaré'evíi ti naa tí'een.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

⁶—Naíjmi'i tíj na'a sej yen tí'iseij, aj pu teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'an mej jetzen nain huaté'uuna temua'a naa. Capu ché'e seíire'e a'ame jaxu'u jetze í tetej ti rujapua ticaíjme.

A'ij ti nu'u té'eme tí'ij nu'u ari te'entipúa'arijme'en (Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Mat'í'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Maestru, ¿a'anajqui ayén té'eme? ¿Tí'itájni jín téjmua'areeren ti ari tímua'a ayén teja'uré'enejsin?

⁸ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Rí'í xu'u mú'een ti ij caí ja'ati amuáacuanamua. Mu'iití mú uvé'enejsin neniúucajtze'e. Ayee mú tejámuaatá'ixaate'esin yee: “Nee nu yeehui ne'ín pú'een í Círíistu'u.” Majta miyen tí'ixáata muá'aju'un tijín: “Pu'uri hui tén teja'uré'enejsin.” Caxu hui á'ujujhua'ane'en huá'a jamuan a'íme.

⁹ 'Set'í'ij siyen tiú'unamua tijín: “Muaateújne'usi'ite'esin á já'ahua'a se-ica jamuan í teite, majta seica meri autéhuijsin mej tiújne'usi'ite'en”, caxu

tí'itziine'e. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e ti amuacaí ayén té'ara'ani. Mí ajta caí capu xi ca'anacan te'entipúa'ari nainjapua.

¹⁰ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Seica mú teitejra'a, majtáhua'a seica teitejra'a, a'íí mú naími'i hu-ateújne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuéjra'a japua a'uchéjme, majtáhua'a í mej majta seíj chuéjra'a japua a'uchéjme, a'íí mú naími'i huateújne'usi'ite'esin.

¹¹ 'Pua'amecié pu huateújca'atzixi'isin jeíhua huápi'í í chaanaca japua, ajta huatúuri'ihua a'ame. Ajta jeíhua pu tiu'ucuí'ini'ira'a a'ame. Ayee pu tí'itj rini ti tiú'utzi'ini'ire'e a'ame. Ajta júte'e, tí'itj pu huatasejre'esin ti huápi'í ruxe'eve'e.

¹² 'Aru ti caí xi ayén tiú'urini, a'íí mú hui amuacaícan á'amuavivi'iran, majta a'ij pua'a á'amuaruuren. A'uu mú tiu'utátuiire'esin mú'ejmi u teyujta'a na'ari a'u mej amua'iteáanan. A'uu mú amuá'avi'itin a'íimej jemi í tajtúhuaani, majta a'íimej jemi í mej rey jín antiújmua'aree. Ayee mú 'een jín á'amuaruuren me'íjna jime'e sej na'ará'astijre ineetzi. ¹³ Ayee pu hui ajta te'iráame sej si siyen tihua'utá'ixaate'en a'ij ti Dios amuáaru mú'ejmi.

¹⁴⁻¹⁵ 'Seajta mú'een, setá'aj siyen huárini. Caxu amuacaícan se'íjna jín tiú'umua'ati a'ij sej titeeteújnan, a'íné nee nu amuaatá'asin a'ij sej tiu'utaxáj, seajta sej raay'itihua'an, sej si hua'utémua'itin a'íimej. Camu a'ij tirájteuvéé muá'aju'un a'ij mej tejámuaatíte, ni camu hua'itzi jín amuaatémua'itin.

¹⁶ 'Majta a'íime í ruvaújsimua'a, majta í á'amua'ihuaamua'a, majta a'íime á'amuaneusimua'a, majta á'amigustemua'a, a'íí mú avíitzi jín tiu'utátuiire'esin mú'ejmi. Majta je'icáca mú'ejmi cui'ini. ¹⁷ Naími'i í teite, a'íí mú amujcha'íre'e muá'aju'un mú'ejmi me'íjna jime'e sej na'ará'astijre ineetzi.

¹⁸ 'Camu a'atzu a'ij á'amuaruuren ti pua'a caí Dios hua'utá'acare'en, sino a'íí pu Dios á'amuacha'íj a'ame tíj na'a rusén jime'e. ¹⁹ Setá'aj hui hu-ateújca'anen í ru tzajta'a sej si te'utáviicua'í. Tí pua'a siyen huárini, mú'een xu raamuá'itin sej si ruuri huateáturan í Dios jemi.

²⁰ 'Ayee xu 'een jín ráamua'aree ti ari tímua'a a'ájna teja'uré'enejsin ja'anáj mej pua'a tiu'uté'uuna u Jerusalén. A'íimej xu seijran mej antevéejmee muá'aju'un í xantaaru'u a'ujna u Jerusalén.

²¹ 'Majta a'íime í mej Judea a'uté'uu, miché'e a'íime jíye'itzi jín á'ucine a'utí á'ujrime. Majta a'íime í mej Jerusalén a'uté'uu, miché'e a'íime huirácine á pua'acié u chajta'ana jetze. Majta a'íime í mej itzitá a'uté'uu, miché'e caí me'uun a'uteáru'ípiche'en u chajta'ana jetze.

²² 'Ché'e ayén té'ara'ani a'íné pu'uri hui teja'uré'ene a'ájna xicájra'an ti jetzen araúrastejsin nain a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. Jéihua mú rajpuaítzi muá'aju'un me'íjna jime'e ti Dios ayén puaíjtzí hua'utá'asin.

²³ 'Jé'ecan pu a'ij pua'a huá'aruuren a'ájna xicájra'an jetze a'íime í 'uuca í mej autájucájme, ajta a'íime i í mej mauj huá'atzi'ite í ruyaujmua'a. Jéihua mú hui huápi'í rajpuaítzi muá'aju'un a'íime í mej Israel a'uchéjme. Jé'ecan pu puaíjtzí hua'utá'asin í Dios.

²⁴ 'Xantaaru'u mú jeíhua teite cui'ini í tiu'ujchún jime'e. Majta mu'iicáca mú á'avi'itin nainjapua í chuej ti yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Majta a'íime í mej caí Israel é'eme'ecan, a'íí mú raté'uuna í Jerusalén ajta na'a caí araúrasten a'ájna xicájra'an mej jetzen tiu'uta'aíjta a'íime í mej caí Israel é'eme'ecan.

*A'ij ti nu'u ye'í yé tí'vecánejsin a'íjna ti ajta huá'a jetze airáne í teite
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)*

²⁵ 'Ajta jeíhua pu tiu'utasejre'esin u júte'e í xicaj jetze, ajta í máxcira'i jetze, ajta xu'ura'ave tzajta'a. Ajta íiyen chaanaca japua, jeíhua pu tiújta'ahua'a

a'ame á jaata'a jetze ti ve'ée. J'écan pu ti'iráana a'ame. A'íj pu jín utévatziijsin í huá'a tzajta'a í teite a'íjna jime'e mej tí'tiziiine'e. Capu a'íj tihuá'amtiejte'e a'ame ²⁶ Jéihua mú huateújtímua'ira í teteca me'íjna jime'e mej a'íj pua'a tité'ujmua'ate a'íj ti huá'a japua yen tí'aiixa íiyen chaanaca japua, a'iné tí'itíj tíj na'a ti júte'e tejé'eseijre'e, a'íi pu hui huateújca'atzijxi'isin.

²⁷ 'A'ájna xicájra'an jetze, a'íi mú neseijran inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, nej a'icáamé'e na'ame jaitíri tzajta'a. Huápi'i pu naa seíire'e a'ame mej mi naa rí'i tira'utaseíj í teite. Nemuári'eri'ira'a jín nu yé ve'ecánejsin.

²⁸ 'Tí'íj autéjcheni ti ayén tiú'urini, rí'i xu'u huaújruuren. Setá'aj ajnéjne'erixi'in a'iné pu'uri hui vejli'i a'ájna xicájra'an Dios ti jetzen amua'irájtuaani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

²⁹ Ajta seíj niuucari hua'utá'ixa tíjín:

—Casi'i, xaaseíj se'íjna í huaréj, ajta naíjmi'i í ciyej ti tí'iseijre'e. ³⁰ Tí'íj antineájxi'in í xamua'ira'an, mú'een xu rujámua'a sena'a raseijran, seajta siyen ramua'aréeren ti ari vejli'i pí tí'irici í víita'ari tzajta'a. ³¹ Ayee pu che'atá na'a tí'een. Setí'íj seri raaseíjra a'íj nej tejámuaatá'ixaa, seajta siyen ramua'aréeren ti ari tímua'a a'ájna pítejá'arici ti Dios tiu'uta'aíjta.

³² 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'íimej jíme'en íjii mej huáteemua, maúche'e mú miyen seíire'e muá'aju'un tí'íj naíjmi'i te'araúrasten a'íj nej neri tejámuaatá'ixaa. Camu me'ín anáaté'ee mú á'apua'aren. ³³ A'íi pu xaa á'apua'aren í ta japua ti é'eseijre'e. Ajta í chaanaca, a'íi pu ajta á'apua'aren. Mí ajta hui a'íin í niuucari nej raataxájtaca'a, capu ja'anáj á'apua'aren.

³⁴ 'Rí'i xu'u, temua'a naa, mú'een. Caxu a'íj pua'a ruruure í ru tzajta'a se'íjna jime'e sej jeíhua rutá'aruaijve'e, ajta ayén tejámuaata'asée á'aye'i mi a'amua tzajta'a tí'itíj ti a'íj pua'a 'een. Rí'i xu'u seajta mú'een ti ij caí a'íj pua'a amuáaruuren mi a'amua tzajta'a se'íjna jime'e sej jeíhua huápi'i a'íj pua'a tité'ujmuajte a'íj ti ye'í té'eme. Na'ari caí, a'ájna xicájra'an jetze pu hui ca'anacan mú'ejmi japuan rávaijtzí setí'íj pua'a caí ché'e hui rachú'eve'e.

³⁵ A'iné a'íi pu huá'a japua rávaijtzí naíjmi'ica japua í mej yen japuan huachéjme í chaanaca.

³⁶ 'Tí'íj pí na'a xu atanéjne'eri. Setá'aj siyen rahuaviira í Dios jemi ti ij amuaatévaire'en ti ij caí tí'itíj a'íj amuáaruuren a'íj ti tí'itíj rini. Setá'aj seajta rahuaviira sej si siyen ne jemi seíire'e xá'ara'ani, neetzi jemi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁷ Nain tújca'ari tzajta'a, a'íi pu tihuá'amua'atehua'a u teyujta'a. Ajta tí'íj pí na'a ti huaré'ecieenacare'e, a'úu pu á'uye'icaa á'aye'i a'ujna jirí jetze ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Aceituunajemi. A'uu pu e'etáxa'iirihua'a. ³⁸ Majta a'íime í teite, a'íi mú líye'e mena'a a'uré'enineica'a jemin a'ujna teyujta'a mej mi ráanamua.

22

*Matí'íj nu'u mi raax'ep'i'ntare mej nu'u avítzi jín raatéevi'i í Jesús
(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)*

¹ Pu'uri a'ájna vejli'i pí'tí'irijcaa matí'íj pua'a me'íjna jín tí'iyeste í mej pan cua'aca í mej caí levadura ranájchite'e. Ayee mú majta miyen rata-muá'amua tíjín Tí'íj Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmua'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a, a'ujna já'ahua'a u Egipto. ² Majta a'íime í mej tí'aijta teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a,

jeíhua mú tí'imua'ajca a'ij mej ye'í tiraajé'ica í Jesús. Caxí mú a'ij tirájteuve'e a'iné huá'atziine'eca'a í teite.

³ Tí'ij jí, a'ín tiyaaru'u, í ti ayén ántehuaa Satanás, a'í pu tzajta'an uteájrupi a'íjna jetze í Judás, í mej miyen ratamuá'amua tíjn Iscariotes. A'í pu ajta huá'a jetze ajtémecan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. ⁴ Tí'ij jí a'ín Judás a'ímej jemi a'uré'ene a'íme í mej tí'ajta teyujta'a, ajta í mej tihua'ajte'e a'ímej í mej tí'icha'í a'ujna teyujta'a. Ayee mú tiú'ixaaate'eca'a me'íjna jime'e a'ij ti ye'í huárini a'íjna í Judás tí'ij avítzi jín tiu'utátuiire'en a'íjna í Jesús.

⁵ Majta a'íme, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Majta te'ataújratziiri'i mej tumin raatá'an. ⁶ A'í pu ra'ancuré'a í hua'aniyuca. Aj pu i a'utéjche ti tiu'uchú'ev'e'en ja'anáj ti rí'iri ti hua'utátuiire'en í Jesús mej caí raseíreca'a í teite.

Tí'ij nu'u tavástar'a tihua'umí a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Tí'ij i a'ájna teja'uré'ene í xicájra'a mé jetzen racua'aca í pan mej caí levadura ranájchite'e. A'ájna xicájra'an jetze, a'í mú majta ramua'ivajta a'íjna í cáne'a í mej jín ra'utámua'aree a'ájna xicájra'an ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

⁸ Aj pu i Jesús hua'uta'íteca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan mej u á'uju'un. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjn:

—Setá'aj á'uju'un sej si rí'i tejá'uruuren tej ti ráacua'ani te'íjna í tej jín ra'utámua'aree ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

⁹ Ajta a'íme, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tíjn:

—¿A'uné jetze piyen tí'ijxe'ev'e te' rí'i tejá'uruuren?

¹⁰ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjn:

—Setí'ij se'uun a'uteáruute u chajta'ana, teáata'a pu amua'antinájchi ti xa'ari huátisin, jaj ti urajmuua. Setá'aj cujta'an u á'uju'un. Seajta jamuan a'uteáruti u chí'ita a'u ti a'ín ará'aiixa.

¹¹ 'Setá'aj siyen tiraata'ixaaate'en a'íjna ti a'ánna é'eche yee: “Ayee pu tí'ixa í maestro, yee: ¿A'uné jetze é'erí'iri ti tzajta'an tiú'ucua'ani í ti jín ra'utámua'aree ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a? A'íj pu yee tiú'ucua'ani a'ímej jamuan í ti hua'antíhuau.”

¹² 'A'í pu hui amuaataseírate'esin í cuaartu, ti ve'ée, ti án ímuá á'ujvee. Pu'uri ra'avé'ejaj. Setá'aj se'újna rí'i te'uhuaruuren. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹³ Aj mú mi a'ucíj. Matí'ij me'uun a'ará'a, ayée pu te'irájraa a'ij ti tihua'utá'ixaa í Jesús. A'íj mú jín rí'i tiú'uruu í mej jín ra'utámua'aree a'ij ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i.

¹⁴ Tí'ij teja'uré'ene a'atzaj mej pua'a racua'ani, naími'i mú ja'utéjei á vejli'i meesa jetze, a'íjna í Jesús, majta a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. ¹⁵ Tí'ij i ayén tihua'utá'ixaa tíjn:

—Jeíhua nu huápí'i raxí'ev'e'eca'a nej mú'ejmi jamuan amuacaícan tiú'ucua'ani, nej caí xi rajpuaíjtzi, tej ti naími'i ra'utámua'aree te'íjna jime'e í ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

¹⁶ 'Ayee nu tejá'amua'ixaaate'e, canu hui ché'e ja'anáj ráacua'ani í pan ajta caí nain araúrasten a'ájna xicájra'a Dios ti jetzen nain jín huateúra'ate'esin íiyen chaanaca japua.

¹⁷⁻¹⁸ Aj pu i rájti í taasa. Tí'ij i rí'i tiraatá'a í Dios jemi, aj pu i hua'utajájni. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjn:

—Ye'ecui, setá'aj huará'ujaanten, a'iné ayée nu tejá'amua'ixaate'e nej caí ché'e ja'anáj ra'antí'isin í já'ara'a ti uuva jetze airámi'iyeca'a, ajta caí yen huatasejre'en ja'anáj ti Dios tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua.

¹⁹ Tí'ij í raatí'í í pan. Tí'ij í ajtahua'a pu rí'í tiraatá'a í Dios. Aj pu í ra'antítaaraxi í pan. Aj pu í hua'utá'í'ipi'í. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu huataújmu'a í pan. A'íi pu a'ín pú'een í netévira'a í nej jín á'amujapua huaniú. Ayee xu huárini sej si ra'utámua'aree a'ij nej huárini.

²⁰ Mat'í'ij meri tiu'ucuá'a, ayée pu che'atá na'a huaríj. A'íi pu ra'ajjáj í taasa. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ijna í taasa tzajta'a tu'urájmu'a, ayée pu huataújmu'a í niuucari ti jíme'en Dios jéjcu'a jín te'ataújratziiri'í ti amua'irájtuaani. Neajta inee, nu'uri raatasej'rataca'a ti ayén ti'ayajna a'íjna jíme'e í nexuure'e nej ra'iráxire'esin mú'ejmi jetze me'ecan.

²¹ 'Ajta a'ín í ja'ati ti avítzi jín tiu'utátuiire'esin ineetzi, a'íi pu hui ajta yé seijre'e neetzi jamuan íiyencuí meesa japua. ²² Ayee pu tí'ineruuren ineetzi, í nej neajta huá'a jetze airáne í teite, a'ij ti tiú'uxi'epi'íntari'ihuaca'a. Aru ché'e huataújxiemiste'en a'íjna ti neetzi jíme'en tiu'utátuiire'esin avítzi jíme'e.

²³ Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú te'utéjhuii mej huataúrihua'u me'íjna jíme'e ja'ati ti a'ín pú'een ti ayén rini.

A'ataqui máàj a'ín pú'een í ti ruxe'eve'e

²⁴ Mat'í'ij mi majta miyen autéjhuii mej huataúrihua'u maújjaaxiéevi'ira me'íjna jíme'e ja'ati ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e. ²⁵ Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íime í mej rey jín títeté'u'upu'u huá'a tzajta'a í mej caí Israel é'eme'ecan, a'íi mú ca'anéjri jín tihua'áijte'e. Ajta a'íime í mej miyen tihua'áijte'e, ayée mú tiú'ujxaa yee rí'í mú ti'itexá'apu'ai.

²⁶ 'Aru mú'een, caxu siyen éene'e xá'aju'un mat'í'ij a'íime, sino ayée xu'u éene'e xá'ara'ani. A'ín í ja'ati ti jaítze'e ruxe'eve'e mú'ejmi jemi, ché'e a'ín ayén éene'e á'ara'ani tíj ti jaítze'e pa'ari'í. Ajta a'ín hui ti tí'aijta, ché'e ayén éene'e tíj a'íjna ti tí'ivaire'e.

²⁷ 'Casí'í, ¿a'ataani jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee? ¿Ni a'íjna ti á vejli'í a'uré'ehuiixi a'utí meesa a'utéjvee, na'ari a'íjna í ti tí'ijmin? ¿Ni necaí ne'ín pú'een inee í nej jaítze'e ve'ecán jín, í nej yé vejli'í huaré'eca'a íiye í meesa a'utéjvee? Mí neajta inee, yé nu seijre'e a'amua jamuan nej ni tejamuaamín mú'ejmi.

²⁸ 'Seajta mú'een, mú'een xu se'ín pú'een í sej tí'ij pí na'a yé huaté'uu neetzi jemi í nej rajpuaíjtzí. ²⁹ Neajta nu tejá'amua'íjcate'e mú'ejmi, sej si tiu'uta'aíjta a'iné a'íjna í niyá'upua pu'uri ayén tinaa'íjca ineetzi nej ni tiu'uta'aíjta.

³⁰ 'Ayee nu hui tejá'amua'íjcate'e sej si siyen tiú'ucua'ani, seajta huayé'en í meesa a'utéjvee neetzi jamuan a'ájna xicájra'an ne jetzen yé ve'ecánejsin nej ni tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua. Mú'een xu a'ujrá'ase japuan í ípuari sej si huá'axijte'en a'íimej í teitejra'a í mej majta Israel jetze huanéj, í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

*Tí'ij nu'u Jesús ayén tiraata'ixaa í Pedro tijín: “Huaíca pej naatéhua'ita”
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)*

³¹ Aj pu í a'íjna í Jesús ayén tiraata'ixaa í Pedro tijín:

—Simón, Simón, a'íjna í tiyaaru'u ti í'í Satanás, a'íi pu raatáhua'u ti Dios raatá'an ti í tiu'utése'en ti muaatémua'itín pej pi mé núurieeni.

³² 'Aru inee, ayée nu hui raatáhua'u mú'eetzi jime'e í Dios jemi pej pi caí auté'itzen pe'íjna jime'e pej ná'astijre'e ineetzi. Neajta niyen tí'imua'aijte'e. Patá'ij rí'i huarín mua'a tzajta'a, patá'aj pajtáhua'a na'ará'astijre'en. Ayee pej huárini. Patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an a'ihuáamua'a.

³³ Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, nu'uri niyen ahuánca'ane nej mú'eetzi jamuan aiteánami'ihua na'ari nej huámi'ini mú'eetzi jamuan.

³⁴ Ajta Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Pedro, ayée nu hui tí'imua'ixaate'e, tí'ij caí xi huajíjhua í tecuaara'i, huaíca pej piyen tina'avé'avaata tijín capej nemua'ate.

Pu'uri nu'u ajteáxireca'a í ti nu'u puajtzi raatá'asin a'íjna í Jesús

³⁵ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni caí tí'itíj tejamuá'aturaate'eca'a netí'ij amuaata'íteca'a sej siyen a'ucíjxi'in, sej caí ca'aní anpiín, seajta caí tí'itíj anú'a'in, sej tumin tzajta'an ucá'an, sej seajta caí ajtáca'acaimé'e?

Ayee mú tiu'utaniú tijín:

—Capu tí'itíj auteájturaa.

³⁶ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ari íjii, ti pua'a piyen rájcha'íi a'íjna í ca'aní, patá'aj ra'anpiín, na'ari pajta pe'íjna í pej tzajta'an tumin ucá'an. Tí pua'a pecaí seíj tícha'íi í chun, xantaaru'u mej rájcha'íi, ayée pej huárini. Patá'aj ráatuaani í á'acíxu pej pi seíj chun huánanan í tumin jime'e.

³⁷ 'Ayee pu té'eyu'usi'i tijín: “Ayee pu hui tihua'amitíejte'eca'a tijín a'ii pu a'ín pú'een seíj ti a'ij pua'a tí'itevij.” Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tí ruxe'eve'e tí ayén che'atá na'a te'araúrasten ineetzi jemi. Jee xaa ne'u, a'íjna tí ayén té'eyu'usi'i ineetzi jime'e, pu'uri tímua'a araúrastejsin. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁸ Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraata'ixaa tijín:

—Casi'i, tavástara'a, hua'apua pu yee tí'iseijre'e í chun.

Ayee pu i ayén tiu'utaniú tijín:

—Amí pu'u tí'ici'ipe.

Tí'ij nu'u Jesús huatéeniu a'ujna já'ahua'a Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Aj pu i huirájraa í Jesús. Tí'ij i a'uun a'ará'a a'ájna a'u tí é'e'aseca í jirí jetze tí ayén téja'arájtehuuaa tijín Aceituunajemi. Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú majta a'ucíj jamuan. ⁴⁰ Tí'ij a'uun a'ará'a, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen huatéjniuuni sej si caí auté'itzen tí'itíj jime'e.

⁴¹ Tí'ij i a'uun huaja'uteájtuaa, a'atzu pu imuá á a'ure'enée a'achú cumu a'atzu imuá pu e'eráava'itzi í tetej tí pua'a ja'ati raatárieni. A'uu pu tí'tunutaca'a. Tí'ij i raatáhuauu í Dios jemi. ⁴² Ayen tijín:

—Niyá'upua, ayée nu tí'imuhavii, tí pua'a mua'aráanajche pej naatá'an nej ni caí niyen tirajpuaitzi ná'ara'ani. Aru ché'e ayén tiú'urini a'ij pej mú'ee tí'ijxe'eve'e. Ché'e hui caí ayén teja'uré'enineica'a a'ij nej nee tí'ijxe'eve'e. —Ayee pu tiraatáhuaviiri'i.

⁴³ Aj pu i seíj jemin huatasejre tí ta japua tí'ivaire'e. A'íi pu ca'aníjra'a raatá'a. ⁴⁴ Ajta a'ín í Jesús, jeíhua pu tí'itese'eca'a. A'íj pu jín, jaítze'e huatéeniu. Jé'ecan pu taíxi'eca'a. Ayee pu seijre'eca'a xíee tíj xúure'e á e'erájtzone á chuaata'a.

⁴⁵ Tí'ij i ájchee a'u ti e'eténiiusime'e, tí'ij i a'uré'ene a'u mej a'ij é'ene'e a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Mu'uri cu'utzuca'a a'iné jeíhua mú cua'anaca'a me'íjna jime'e mej ruxieemíjte'e. ⁴⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné sej si cu'utzu? Xá'ajhuiixi'i, seajta huaténiiuuni ti ij caí ti'titíj a'amua japua rájveti, sej si caí auteáturan í Dios jemi.

Mat'íj nu'u ya'ujáj me'íjna í Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Aúche'e pu tixájtaca'a í Jesús, mat'íj jeíhua teite e'iré'ene. Ajta a'íin ti ayén ántehuaa tíjín Judás, ti ajta huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi pu amuacá huamé'ecaa. Aj pu i ajteáxíireca'a ti ij ru'itépí'itzen a'íjna í Jesús. ⁴⁸ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Judás, ni piyen tinu'itépí'itze'esin pej pi neetzi jime'e tiu'utátuiire'en ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite.

⁴⁹ Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, mat'íj raaseíj a'ij ti ti'titíj rijcaa, mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Tavastara'a, ¿ni tiyen huárini tej hua'utévajxi'ín te'íjna jime'e í tí'itachun?

⁵⁰ Ajta seíj ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íi pu ra'ajtéevajxi a'íjna ti ravaire'e a'íjna ti tí'ajta u teyujta'a. Ra'ajtasíjcheca'a í naxaira'an, ruri'irínta'an ti ra'ajtánaxaiica'a.

⁵¹ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Caxu ché'e siyen raruure.

Aj pu i Jesús ra'ajtamuáriej a'íjna í naxaira'an jetze. Ajta tiráahuaa. ⁵² Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ajta u teyujta'a, ajta í mej tihua'áijte'e í mej tí'icha'íi u teyujta'a, ajta a'ímej í huá'a vaujsi, naíjmi'i mat'íj mena'a mej jemin e'iré'ene. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni qui nahua'ari ne'ín pú'een sej si siyen mú'een mú a'uvé'eju'un sej chun tiu'í'isime'en, seajta ciyej? ⁵³ Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a, a'úu nu hui a'utevéé ná'aye'i a'u ti e'eráyaujta'a u teyujta'a mú'ejmi jemi. Seajta mú'een, caxu ja'anáj naateevi'i. Ari íjii xu xaa siyen neruure a'iné ayée pu tejamuaacíi ti a'amua jetze huá'aa a'íjna ti tí'ajta tíca'amiste'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Pedro raavé'avaataca'a a'íjna í Jesús
(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Mat'íj mi raatéevi'i. Aj mú mi ya'uví'iti. A'uu mú ya'uré'eneijte a'u ti é'eche a'íjna ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a. Ajta a'íin Pedro, a'atzu pu ímuá rá'asijme'e. ⁵⁵ Mat'íj mi aúunai a'ájna já'ita'a ti e'eráyaujta'a u teyujta'a. Aj mú mi atéráaseajraa. Ajta a'íjna í Pedro, a'íi pu huá'a jamuan a'ujyeíjxi. ⁵⁶ Tí'ij a'íin í'íta'a ti tí'ivaire'e, a'íi pu raaseíj ti a'uun á'ajcatii a'u ti á'ataa. Tí'ij temua'a raaseíj, aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amíjna mi teáata'a, amíi pu ajta jamuan á'uche'ecane'e.

⁵⁷ Ajta a'íin Pedro, ayée pu tiu'utéhua'itaca'a tíjín:

—'íta'a, canu ramua'ate.

⁵⁸ A'atzu a'ateevi'i, ajtahua'a seíj raaseíj. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tíjín:

—Mú'ee pe pajta huá'a jetze ajtéme'ecan.

Ajta a'íin í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Hoombi xaa, canu xaa ne'u.

⁵⁹ Tí'ij seíj hora teuumé'eca, ajtahua'a seíj ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti amín a'íin pú'een seíj ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'iné Galilea pu é'eme'ecan.

⁶⁰ Ajta a'íin í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Hoombi xaa, capu a'ij tiná'amitiejte'e a'ij pej ti'ixa.

Tí'ij auj ayén tí'ixajtaca'a, tí'ij i huajíjhuaca'a í tecuaara'i.

⁶¹ Ajta a'íin í tavástar'a, a'í pu pí a'ur'éve. Aj pu i ra'aráasej a'íjna í Pedro. Ajta a'í pu ra'utámua'areeri'i a'ij ti tavástar'a tiraata'ixaa yee tí'ij caí xi huajíjhuac'a í tecuaara'i, huaíca pej piyen tina'avé'avaata tíjín capej nemua'ate.

⁶² Tí'ij i Pedro huirá'jraa á pua'acié. Aj pu i tiujyeínejraa huápi'i. A'ij pu pua'a té'ujmua'ajcaa.

Mat'íj nu'u mi ra'utéxieehuari'iri'i me'íjna í Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Majta a'íime í mej racha'íca'a, a'í mú autéjhuii mej ra'utéxieehuari'i, majta raatéevajxi me'íjna í Jesús. ⁶⁴ Mat'íj mi ra'utají'icie á jí'seáara'an jetze. Aj mú mi ca'anéri jín raata'íhua'uri'i tíjín:

—Huataxáj yee a'atani muaatéevajxi.

⁶⁵ Majta jeíhua mú ra'utéxieehuari'iri'i me'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een.

Mat'íj nu'u mi á ya'uré'eneijte a'ímej jemi í rujuéesistemua'a

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Tí'ij huateapuá'areca'a, naími'i mú tíujsej, í huá'avaujsimua'a, majta í mej tí'aijta u teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ataca í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a. Majta á ya'uví'iti huá'a jemi í rujuéesi.

⁶⁷ Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj taatá'ixaate'en ti pua'a mú'ee pe pe'ín pú'een í ti Dios án muaja'ujyéjtz'a í ípuari japua nusu pecaí.

Tí'ij i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Tí pua'a niyen tejámuaatá'ixaate'en yee: “Nee nu ne'ín pú'een”, caxu mú'een ná'antzaahuat'esin. ⁶⁸ Ajta ti pua'a niyen tejámuaata'íhua'u yee: “¿A'ataani nej pírici inee?, caxu mú'een, a'atzu huatániuusin.”

⁶⁹ Silu íjii ti yú auca'ití a'ame, inee nej neajta huá'a jetze airáane í teite, a'úu nu hui a'ujcaí na'ame a'ujna ri'írínta'an í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

⁷⁰ Naími'i mú miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni pe'ín pú'een yaujra'an í Dios?

Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Ayee pu ti'ayajna, nee nu ne'ín pú'een a'ij sej tiu'utaxájtaca'a.

⁷¹ Mat'íj mi miyen tiu'utaú'ixaa tíjín:

—¿Tí'itáani máaj a'ij tetí'ixe'eve'e í tej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en tí'itíj jime'e? Tu'uri ne'u hui ráanamujri'i a'ij ti amín tiu'utaxájtaca'a.

23

A'íjna í Jesús, ajta a'íjna í Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Mat'íj mi naími'i ájhuiixi í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. Mat'íj mi ya'uví'iti me'íjna í Jesús a'íjna jemi í Pilato. ² Mat'íj mi autéjhuii mej tí'itíj jín jetzen te'ujpuá'ajte'en. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayee tu hui ráamua'areeri'i ti amín ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi huaténe'use'en í gobierno jemi. Capu hua'utá'asin a'íjna í Jesús mej tiraanájchite'en í César í ti huá'ajijve'e. A'í pu hui ajta ayén tihuá'ixaate'e tíjín amí pu a'íin pú'een í ti Dios án ye'ujyéjtz'a í ípuari japua, ti ajta rey jime'e tí'itíjvee. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a í teite.

³ Tí'ij i Pilato ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni pe'ín pú'een í pej Rey jime'e tí'itíjvee a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtémecan?

Ajta a'ñin í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Jee, nee nu ne'ñin pú'een í pej raxa.

⁴ Tí'ij í Pilato ayén tihua'utá'ixaa a'ñimej í mej tí'ajta u teyujta'a, ajta a'ñimej í mej me'uun ajteáxiireca'a tijín:

—Capu a'ij ná'amitiejte'e tí'tíj ti jín auteájturaa í nej jín ra'uxíjte'en.

⁵ Majta a'ñime, ca'anín mú jín miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Jeíhua pu hui ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi já'ita'a a'utáciine. A'uu pu hui a'utéjche ti ayén rijca ájtepua Galilea. Ajta á'iyen, a'u ti hui ve'eráne ayujna.

A'ijna í Jesús, ajta a'ijna í Heródes

⁶ Ajta a'ñin Pilato, tí'ij ayén tiráanamujri'i, ayée pu tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni qui a'ñin Jesús a'únna é'eme'ecan u Galilea?

⁷ Tí'ij Pilato ayén ráamua'areeri'i tijín a'ñi pu Heródes a'uun tejé'ajta a'u ti Jesús é'eme'ecan, aj pu i hua'uta'a'ij mej rá'anvi'itin jemin a'ijna í Heródes, í ti rey jín tí'tíjvee. A'ñi pu ajta a'ajná'imua a'uun a'utéveeca'a u Jerusalén.

⁸ Ajta a'ñin Heródes, jeíhua pu huataújtemua'ave tí'ij raasej a'ijna í Jesús, a'iné pu'uri a'ateevi'i ti raseijrami'ica'a. Ayee pu tí'ijxe'eve'eca'a ti a'ñin Jesús tí'tíj jín ayén huárini ti huápi'i ruxe'eve'e a'iné pu'uri jeíhua ramua'areereca'a a'ij ti a'ñin tí'tíj huáruu a'ijna í Jesús.

⁹ Jeíhua pu tí'ira'íhua'uraca'a. Ajta a'ñin Jesús, capu a'atzu huataniú.

¹⁰ Majta a'ñime í mej tí'ajta teyujta'a, majta a'ñime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, a'úu mú veji'i jemin huaté'uuca'a. Ca'anín mú jín tí'ijxajtzi'iraca'a. ¹¹ Ajta a'ñin í Heródes, majta a'ñime í xantaaru'u í ti tihua'ajte'e, matí'ij miyen tíhua'unamujri'i, matí'ij mi autéjhuii mej miyen tiraatzejrajmua'an. Majta ra'utéxiehuari'iri'i me'ijna í Jesús. Matí'ij mi cáxuri ru'ucáachejte, huá'a cáxu í mej jamuan tí'ajta í Heródes. Matí'ij mi hua'uta'a'ij mej mi majtáhua'a rá'anvi'itin í Pilato jemi.

¹² A'ájna xicájra'a jetze, a'ñi mú ru'amiigustemua'a muá'araa a'ijna í Pilato, ajta a'ijna í Heródes. Tí'ij caí xi ayén tiuju'urij, maúche'e mú tíujcha'íire'eca'a.

Matí'ij nu'u mi ra'uxíjte me'ijna Jesús me'ijna jime'e ti nu'u huámi'ini (Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Ajta a'ñin Pilato hua'utajé a'ñimej í mej tí'ajta u teyujta'a, ajta a'ñimej í mej tíhua'ajte'e í teite, ajta a'ñimej í teite. ¹⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setí'ij siyen yee ru'uvé'eneijte semájna ineetzi jemi, ayée xu se'ijna jín jetzen tí'ijpua'ajte'e yee a'ñi pu ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi já'ita'a a'utáciine. Nu'uri tiraata'íhua'uri'i, mú'een xu neseíiraca'a. Mi ajta, capu a'ij ná'amitiejte'e tí'tíj ti jín auteájturaa í sej jín jetzen tí'ijpua'ajte'e. ¹⁵ Capu ajta a'ij tirá'amitiejte'e a'ijna í Heródes a'iné a'ñi pu ajtahua'a mú ye'uta'íteca'a itejmi jemi.

A'ij xu hui jín seri ramua'aree ti caí ayén tiraavíjte'e ti amín huámi'ini, a'iné capu tí'tíj jín auteájturaa. ¹⁶ A'ij nu hui jín inee puájtzi raatá'asin nemájna. Neajta rá'axijte'en. Netí'ij ni raateátuaasin nicu. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Pilato.

¹⁷ Ayee mú tí'ijri'irejca'a mej sej huatátuaani í mej aiteánami'i a'ájna matí'ij tí'iyestehua'a. ¹⁸ Majta a'ñime í teite, naími'i mú miyen titeetejíhuajraa tijín:

—Miche'e hui rá'anvi'itin amájna mi teáata'a, pej pi Barrabás huatátuaani itejmi jemi.

¹⁹ (A'ijna í Barrabás, ayée mú 'éen jín ra'íteána a'iné ca'aníjra'a pu hua'utá'a í teite Jerusalén mej é'echejca'a mej mi huateújne'usi'ite'en. A'ñi pu ajta a'ñin pú'een sej í ti tí'itecui'ica.)

20 Ajta a'íin Pilato, aúche'e pu raxí'leve'eca'a ti raatátuaani a'íjna í Jesús. A'íj pu jín, ajtahua'a pu ayén tihua'ajee ti ij ráamua'aree a'ij mej tí'ijxe'leve'eca'a í teite. 21 Majta a'íime í teite, majtáhua'a mú miyen titeetejíihuajraa tijín:

—Patá'aj hui rá'utatan, patá'aj rá'utatan.

22 Huaíca pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jime'e? ¿Tí'itájni a'ij huáruu ti a'ij pua'a 'een? Capu hui a'ij ná'amitiejte'e tí'itáj ti jín auteájturaa ti ij ayén raavíjte'e ti huámi'ini amíjna. A'íj nu hui jín niyen nena'a rini. Puaíjtzí nu'u raatá'asin. Neajta raateátuaasin.

23 Majta a'íime í teite máàj mú jaítze'e ca'anín jín huajíjhuaca'a. Majtahua'a miyen tiraata'aíj ti rá'utatan. Matí'ij mi tiu'umuá'iti me'íjna jime'e í mej jeíhua tejíjhuajme'eca'a. 24 Aj pu i Pilato raaxí'epi'intare ti ayén huaríj a'ij mej tí'ijxe'leve'eca'a í teite. 25 Tí'ij i raatátuaa a'íjna í mej ra'íteána a'íjna jime'e ti ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi huateújne'usi'ite'en, ti ajta tí'itecui'ica. A'ii pu a'íin pú'een í mej rájhuaviiri'í í teite. Ajta a'íin í Pilato, a'íi pu tiu'utátui í Jesús mej mi miyen ráaruuren a'ij mej tí'ijxe'leve'eca'a í teite.

*Matí'ij nu'u mi rá'utatai me'íjna í Jesús
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)*

26 Matí'ij mi ya'ujáj. Aa mú ya'ujáasime'eca, matí'ij seíj huatéevi'í ti ayén ántehuaa tijín Simón ti Cirene é'eme'ecan. A'uu pu 'ítzítá e'eráará'a ti i a'uun Jerusalén a'uteároute. Matí'ij mi ru'uhuatéechuite í cúruu ti ij rá'anchueni. Meraata'aíj ti ráachuisime'en cujta'an í Jesús.

27 Jéihua mú teite huajú'ucaa huá'a cujta'a. Mu'ití í 'uuca, jeíhua mú ruxieemíjte'eca'a, mua'antiujyeíne'e mú muaajú'ucaa a'íjna jemi.

28-29 Aj pu i Jesús pí'a'uré'eve. Ayee pu tihua'ixaa tijín:

—Mú'een 'uuca, mi sej huá'ayaujmu'a'a pú'een a'íime í mej Jerusalén a'uchéjme, caxu neetzi jín ruyeine, sino rujímua'a sehuaújyeinixí'í mú'ejmi jime'e, seajta se'ímej jime'e í ruyaujmu'a'a a'iné aj pu hui teja'uré'enejsin a'íjna í xicájra'a sej jetzen siyen tiu'utaxájta yee: “Dios pu rí'í tihua'utá'a a'ímej í mej caí ja'anáj tiyaúumua'a muá'araa, majta a'ímej í mej caí ja'anáj tí'írí huá'a jetze huataseíjre, majta a'ímej í mej caí ja'anáj huá'utzii í huá'ayaujmu'a'a.”

30 A'ájna xicájra'an jetze, ayée mú hui rini í teite. A'íi mú tiraatá'ixaate'esin í jirí tijín: “Patá'aj téjmi japua rájveti.” Majta miyen che'atá mena'a tiraatá'ixaate'esin a'íjna í jirí áa ti huacaíjme tijín: “Patá'aj taaté'avaa.”

31 Tí'í pua'a niyen tirajpuaíjtzí ne'íjna jime'e nej caí tí'itáj jín auteájturaa, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e mej miyen tirajpuaíjtzí muá'aju'un a'íime í mej xaa tí'itáj jín auteájturaa? Huáp'í mú hui rajpuaíjtzí muá'aju'un xaa ne'u. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

32 Majta seica mú huajájpuajme'e mej mi me'uun huá'utatan jamuan í Jesús. A'íime í mej hua'apua, a'íi mú a'íin pú'een í mej xaa a'ij pua'a tí'irujca.

33 Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti ayén téja'arájtehuaa tijín Mí'ichímu'uta. A'íi mú rá'utatai jamuan í mej a'ij pua'a tí'irujca. Seíj mú aúutatai rí'írínta'an pújme'en í Jesús. Majta í seíj, a'íi mú rá'utatai úutata'an pújme'en.

34 Tí'ij i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Niyá'upua, patá'aj hui tihua'utá'uuni'í a'iné camu ramua'aree a'ij mej ríci.

Majta a'íime í xantaaru'u, a'íi mú huáhuajcaca'a mej tetej a'ucáahua'axín mej mi ráamua'aree ja'atí ti raci'íti í cóxure'ara'an í Jesús. 35 Majta a'íime í teite, a'úu mú a'uté'uu mejseíraca'a. Majta a'íime í mej tihua'ajjte'e, a'íi mú majta ra'utéxiehuari'iri'í. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amí pu seica japua huaniú. Ché'e hui amín rujapua huániuuni, ti pua'a hui ayén ti'ayajna ti amín a'ín pú'een Dios ti ra'antíhua'u, a'íjna Dios ti án ya'ujyeíjtza í ipuari japua.

³⁶ Majta a'íime í xantaaru'u mua'ajteáxiireca'a, majta ra'utéxieehuari'iri'i. A'íi mú majta raatanéste í viinu ti antzináj ti ra'antiyé'en. ³⁷ Ayee mú tiraata'ixaa tíjn:

—Tí pua'a Rey jime'e pej ti'itéveeca'a a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtémecan, patá'aj á japua huániuuni.

³⁸ Majta taabla ti'itíj mú aúutatai a'u ti á'ujmu'u í Jesús. Ayee pu té'eyu'usihuaca'a a'íjna jetze í taabla tíjn: “A'ii pu a'ín pú'een í hua'aRey a'íime í mej Israél jetze ajtémecan”.

³⁹ Ajta seij í mej hua'apua í ti a'ij pua'a tí'ijri'irejca'a, aj pu á'atataihuaca'a. A'íi pu ayén a'ij pua'a tiraataxájtaca'a. Ayen tíjn:

—¿Ni pecaí pe'ín pú'een a'íjna ti Dios án mua'ujyeíjtza í ipuari japua? Patá'aj á japua huániuuni, pajta téjmi japua.

⁴⁰ Ajta í seij ti a'ij pua'a tí'ijri'irejca'a, ti ajta á'atataihuaca'a, a'íi pu ra'ajté'axi tíjn:

—¿Ni hui pecaí rá'atése'e í Dios? Casi'i, ayée pej che'atá pena'a tirajpuaítzi tíj amíjna. ⁴¹ Ayee pu hui tiraavíjte'e tej tiyen tirajpuaítzi a'iné pu'uri taac'íi a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e a'ij tej ti'itíj huáruu. Ajta amín, capu ti'itíj jín auteájturaa.

⁴² Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tíjn:

—Jesús, patá'aj na'utámua'aree a'ájna xicáara'an pej jetzen autéchesin pej tiu'uta'aíjta.

⁴³ Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjn:

—Ayee nu hui tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, íjii, mú'ee pe pe'uun a'utevéé pua'amé neetzi jamuan a'u ti Dios r'íi timuaatá'asin. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u cui'i huam'íi a'íjna í Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Tí'ij ari teumé'eca a'atzaj tacuarixpua, aj pu i nainjapua hu-ateática'areca'a í chuej japua. Ayee pu á'atee a'achú cumu huaíca hora ti ayén 'eene'e, a'iné a'íjna xicaj a'um'íi. Capu i ché'e huáneeri'icicaa. Ajta a'ín í c'ixuri ti itz'ijhua, ti ajta a'uun a'utaviviíjme'ecaa u teyujta'a, a'íi pu já'ita'a acasiújtza'anixi. ⁴⁶ Ca'anín pu jín huajíjhuaca'a a'íjna í Jesús. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjn:

—Mí pej niyá'upua, mú'eetzi nu huatátuiire'esin í nexiejniu'uca.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i raatapuá'ajtaca'a ti tíyeeye'e.

⁴⁷ Ajta a'ín í xantaaru'u, ti anxíte tí'ajjta, tí'ij raaseíj a'ij ti huaríj, aj pu i r'íi tiraatá'a í Dios. Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tíjn:

—Ayee xaa ne'u ti'ayajna. A'íi pu r'íi tí'itevistaca'a.

⁴⁸ Majta a'íime í teite í mej ajteáxiireca'a me'újna mej mi tiú'umua'ariive'en, mat'íj raaseíj a'ij ti ti'ití huaríj, a'íi mú anteújtu'asixi án rú'taviitze'e me'íjna jime'e mej huataújxiemiste. Majta a'ucíj. ⁴⁹ Majta a'íime í mej ramua'ajcaa, majta a'íime í 'uuca í mej e'eráaci jamuan a'ujna u Galilea, a'íi mú a'ímuá a'uté'uu mej seijraca'a a'ij ti ti'ití rici.

Mat'íj nu'u mi u ye'avá'ana

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Meenti seij a'uun jé'eseijre'eca'a ti ayén ántehuaa tíjn José. A'ii pu a'ín pú'een seij ti huá'a jetze ajtémecan í huá'a jueesi í mej huaícate japuan

tamuáamuata'a mej ará'ase. Rí'i pu tí'itevistaca'a a'íjna. Capu ti'itíj jín auteájturaa. ⁵¹ Ajta a'íin, capu ra'aránajcheca'a a'ij mej tiraaxí'epi'intare, capu ajta rí'i raatá'a a'ij mej huaríj í seica í jueesi. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í José, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Arimatea, ti ajta a'uun huatacá'a u Judea. Ajta a'íin José, a'íi pu rachú'eve'eca'a ja'anáj xicáara'an jetze Dios ti tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua.

⁵² Tí'ij i a'uun á'ume í Pilato jemi. Ayee pu tiraatáhuaviiri'i ti a'íin Pilato raatátuiire'en í Jesús ti mí'ichi. ⁵³ Tí'ij jí ra'acáji í cúruu jetze í tévira'a. Aj pu i saavana jín racá'ijcataca'a. Tí'ij jí a'uun a'uteájrupi a'u ti aúucun. Tí'ij jí yenu'uhuaré'etee a'u mej mauchén yauucú í jaij. Caxíi mú ja'anáj ja'ati me'uun utétuara'a. ⁵⁴ Pu'uri a'ájna pítí'irijcaa a'ájna xicájra'a mej jetzen rí'i ruruuren. Ajta pu'uri tén teja'uré'enejsime'e a'ájna xicájra'an mej jetzen ruse'upi.

⁵⁵ Majta a'íime í 'uuca, í mej me'uun e'eráaci u Galilea jamuan í Jesús, a'íi mú cujta'an huajú'ucaa a'íjna í José. Matí'ij mi raaseíj a'u ti aúucun, majta a'u ti yá'uruu í mí'ichi. ⁵⁶ Matí'ij mi a'ucí í ruche. Aj mú mi rí'i ráaruu í tu'upi ti naa teáarí'e, majta í mej jín racápitijra. Majta á'iyen huaújse'upe a'ájna xicájra'an jetze a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

24

Tí'ij nu'u ajtahua'a a'itáraa a'íjna í Jesús huá'a tzajta'a í mí'ichite
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Tí'ijta a'ájna teja'uré'ene í tójca'ari ta'amuájca i itieeri jetze. Ííye'e mu'u u á'uju'un me'íjna í 'uuca mej tejá'utíi í mej rí'i tiú'uruu í tu'upi ti naa teáarí'e. Matí'ij mi u á'uju'un a'u ti aúucun.

² Matí'ij mi me'uun a'ará'a. Aj mú mi raaseíj a'ujna ti aúucun ti pua'a ari te'entácuuni'i. Ajta a'íin í tetej í mej ra'itéjmua, pu'uri ja'ati u yé'enxíraca'a.

³ Matí'ij mi a'uun a'uteájrupi a'u ti aúucun. Aru camu ráateu í tévira'an í Jesús.

⁴ Majta mauj me'íjna jín tí'imua'ajca a'ij ti ti'ití huaríj a'íjna jime'e í mí'ichi, jíye'itzi jín mú hua'apua huataseíjre í teteca a'ímej jemi í 'uuca. Ayee mú cuaiínavi'in ti'itéchejca'a. Ayee pu ti'itemastájye'ícaa cumu mej témáxcava'ara'an. ⁵ Jé'ecan mú tiu'utátziin í 'uuca. A'íj mú jín títunutaxi, majta aicaújtuxi. Majta a'íime í teteca, ayée mú tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné sej si 'een jín siyen rahuahuau huá'a tzajta'a í mí'ichite sej ti ari ruuri? ⁶⁻⁷ Capu hui ye'e já'ahua'a, a'iné pu'uri ajtahua'a huatarúj. ¿Ni hui secaí ramua'aree a'ij ti tejámuaatá'ixaa tí'ij auj a'utéveeca'a mú'ejmi jemi a'ujna u Galilea yee ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej tiu'utátuiire'en a'íjna ti huá'a jetze airáne í teite huá'a jemi í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi mej mi rá'utatan? Ajta yee huaíca xicaj tzajta'a pu ajtahua'a nu'u huatarújsin. —A'íi mú teteca miyen tihua'utá'ixaa.

⁸ Majta a'íime í 'uuca, aj mú mi ra'utámua'areeri'i a'ij ti tihua'utá'ixaa. ⁹ Matí'ij mi huiráaci a'u ti aúucun. Matí'ij mi a'ucíj ruche. Aj mú hua'utá'ixa a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan sej ará'ase, ajta í seica. Nain mú hua'utá'ixa a'ij mej ti'itíj tiu'uséij.

¹⁰ A'íime í 'uuca, a'íi mú a'íin pú'een, í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta a'íin í Juana, ajtahua'a sej í María ti náanajra'an pú'een a'íjna í Jacobo, majta seica í 'uuca. A'íi mú miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Jesús hua'antíhuau.

¹¹ Mí ajta caí a'íime, camu huá'antzaahua í 'uuca a'iné capu a'ij ti huá'amitejte'eca'a a'ij mej tiu'utaxájtaca'a.

¹² Ajta a'íin Pedro, a'íi pu ájchee Tí'ij jí a'utiéchejraa a'ájna a'u ti aúucun. Tí'ij i a'uteájrupi. Tí'ij jí aicaújtutzi, tí'ij cáxuri tiu'uséij. Aa pu rujímua'a a tí'ijpiica'a á chuaata'a. Tí'ij jí á'uraa. Jéihua pu tí'imua'ajca í ru tzajta'a a'ij ti ti'ití huaríj.

A'ájna nu'u já'ahua'a juye jetze Emaús ti a'uré'enine'i

(Mt. 16:12-13)

¹³ A'ájna xicájra'a jetze, mé hua'apua í mej huá'a jetze ajtémecan a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'úu mú aujú'ucaa chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Emaús. A'atzu pu a'imua' pítejá'arici a'ujna u Jerusalén, a'achú cumu tamuáamuata'a kilómetros. ¹⁴ Ayee mú tiu'uxájtajme'e nain a'ij ti ti'itíj huaríj. ¹⁵ Maúche'e mú tiu'uxáatajme'eca, majta ti'ihuaúrihuaurájme'e rujímua'a, tí'ij a'íin Jesús ajteáxiireca'a ti 'ij huá'a jamuan huamé'en. ¹⁶ Aru capu hua'utá'a mej ráamua'ati.

¹⁷ Tí'ij i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ti'itájni a'ij setiú'urixaate'e siyen huajú'un?

Matí'ij mi huatéhuiixi, mua'icaujtutájme'e. ¹⁸ Ajta seíj ti ayén ántehuaa tijín Cleofas, a'íi pu ayén tiu'utaniú tijín:

—¿Ni pecaí ramua'aree a'ij ti ti'ití huaríj íjii itejmi jemi? ¿Ni pecaí mú'ee pe'ín pú'een í pej huayé'i pena'a pej caí ti'itíj mua'aree a'ij ti ti'ití taruure itejmi?

¹⁹ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ti'itáani a'ij huaríj?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—A'ájna jime'e í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan. A'íi pu hui tí'ixaxa'ata'a í rumuári'eril'ire'ara'an jime'e í Dios jetze me'ecan. Ajta jeíhua pu ayén tiú'uruu ti huápi'i ruxe'eve'e, mejseíraca'a í teite. ²⁰ Majta a'íime í mej tí'íajta u teyujta'a, majta a'íime í mej tí'íta'ajte'e, a'íi mú hui Jesús tiu'utátui mej mi tiu'utá'an mej raajé'ica. Matí'ij mi rá'utatai.

²¹ 'Mi teajta iteen, ayée tu hui tí'ijxe'eve'eca'a ti a'íin pu'éene'e á'ame'enche'e ti tu'irájtuaani itejmi i tej Israel jetze ajtémecan. Pu'uri huaíca xicaj tejauume í mej rá'utatai.

²² 'Majta seica juuca í mej téjmi jetze ajtémecan, jeíhua mú a'ij pua'a te'utaseíjra. Ííye'e mú u a'atanéj a'u mej ye'avá'ana me'íjna í Jesús. ²³ Aru camu ráateu í mí'ichi. Matí'ij mi huaré'aci. Aj mú mi taata'ixaa tijín seica mú huataseíjre a'ímej jemi. A'íi mú nu'u me'ín pú'een í mej ta japua tí'ivaire'e. Ayee mú eeri'i tihua'utá'ixaa ti nu'u ari ajtahua'a huatarúj a'íjna í Jesús. ²⁴ Majta seica í mej ta jamuan á'ujujhua'an, a'íi mú majta u a'atanéj a'u mej ye'avá'ana. Ayee pu éene'e a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í 'uuca. Aru camu hui á'a ya'useíj me'íjna í Jesús. —Ayee mú tiraata'ixaa a'íime í mej hua'apua.

²⁵ Ajta a'íin, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ij xu pua'a tité'ujmuajte mú'een. Caxu a'ij tirájteuve mi ru tzajta'a seíj si ca'anacan tirá'antzaahuate'en nain tíj na'a a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²⁶ '¿Ni caí ayén tiú'ujxe'eve'eca'a ti ij amuacaí ayén tirajpuaíitzi á'ara'ani a'íjna í ti ajta Dios a'án ya'ujyeíjtza í ipuari japua, ti ij á'iyen te'enteároute a'íjna jime'e ti tiu'uta'áíjta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua, ajta nainjapua?

²⁷ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús temua'a naa nain tíj na'a ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze a'íjna jime'e, tíj na'a ti a'íin ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta matíj mena'a í mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²⁸ Matí'ij meri á vejli'i aujú'ucaa a'ájna chajta'a a'u mej ará'aiixa, aúche'e pu huamé'ecaa a'íjna í Jesús, ayée pu cumu mú pu á'ayee a'umé'e a'ame. ²⁹ Ajta

a'ñime, jeíhua mú ca'aníjra'a raatá'a ti a'uun huateáturan. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj yé huateáturan téjmi jemi, a'iné pu'uri téchuijxari, ajta ari tñ tética'ari.

Tí'ij i a'uun a'uteájrupi ti ij huá'a jamuan a'uun a'uteáturan. ³⁰ Tí'ij i Jesús ayén huaríj tí'ij a'ñin aúuca'atii huá'a jamuan á vejli'i meesa jetze. Tí'ij i raatí'ipii í pan, ajta rí'í tiraatá'a í Dios. Aj pu i ra'antítaaraxi í pan. Tí'ij i a'utéjche ti hua'uta'í'ipi'ite'en. ³¹ Jíme'en pu'u hua'utá'í'ipi'i, aj mú mi raamuá'a. Aj pu i e'ehuaújpua'arixi mejseírac'a.

³² Matí'ij mi miyen ti'itiúrihua'uri'i tíjín:

—¿Ni caí ú'utzunajca'a í taxiejniu'uca í ta tzajta'a, ajta ca'aníjra'a yú huataseíjre u ta tzajta'a tí'ij a'ñin tiu'uxájtajme'e ta jamuan í juye jetze, ti ayén tí'ita'ixaate'ecaa a'ij ti huataújmua'a í ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze?

³³ Matí'ij mi ájhuiixi. Ca'anacan mú huaré'aci u Jerusalén. A'uu mú huá'uteu a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan seíj mej ará'ase, majta í seica í mej huá'a jamuan á'ujuhua'ane'e. Naími'i mú tiújseij me'újna. ³⁴ Majta me'íjna í mej me'uun a'uté'uuca'a u Jerusalén, ayée mú tihua'utá'ixaa í mej hua'apua tíjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Tavástar'a pu ajtahua'a a'itáraa huá'a tzajta'a í mí'ichite. Ajta huataseíjre jemin a'íjna í Simón.

³⁵ Majta a'ñime í mej hua'apua, a'ñi mú tihua'utá'ixaa a'ij ti ti'ití huaríj matí'ij me'uun aujú'ucaa í juye jetze, ajta a'ij mej ye'í tiraamuá'a tí'ij a'ñin ra'antítaaraxi í pan.

Tí'ij nu'u Jesús huataseíjre a'ímej jemi í mej nu'u mauj jamuan á'ujuhua'ane'e ti auj ruurica'a amuacaícan

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Maúche'e mú ti'ixáataca'a me'íjna jime'e tí'ij a'ñin Jesús huataseíjre huá'a jemi. A'uu pu já'ita'a huatéechaxi. Aj pu i ayén tihua'utateújte tíjín:

—Ché'e huatéepua'are í a'amua tzajta'a.

³⁷ Jé'ecan mú huajíjxica'a. Majta tiu'utátziin a'iné ayée pu huá'aseijrate'ecaa. Cu xíee mej cu mí'ichi seijra. ³⁸ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné 'een jín a'ij pua'a amuaatá'a? ¿A'iné sej si caí xi té'atzaahuat'e?

³⁹ Casi'i, i nemuajca'a jetze, ajta i ne'ñica jetze. Nee nu ne'ñin pú'een. Setá'aj na'ajtamuári'en sej si siyen raaseíj. Seíj ti mí'ichi, capu ayén nexí'ej ti'itéhua'ira'a, capu ajta ayén nexí'ej ti'itécari. Xu'uri neseij nej xaa téhua'ira'a, neajta téjcarí. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁴⁰ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu i ayén tihua'utaseíjra í rumuájca'a jetze, ajta ru'ñica jetze. ⁴¹ Majta a'ñime, camu xi rá'antzaahuat'e a'iné jeíhua mú a'ij pua'a yá'useijraca'a, majta rútemua'ave'eca'a. Aj pu i ayén tihua'uta'í'ihua'uri'i tíjín:

—¿Ni secaí ti'itíj tícha'ñi í nej ráacua'ani?

⁴² Matí'ij mi seíj raatá'a í hua'í ti huá'ijchi'i. ⁴³ Tí'ij i ra'ancuré'echui. Aj pu i ráacua mejseírac'a a'ñime. ⁴⁴ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejámuaatá'ixaa netí'ij a'amua jemi huácatii ti ayén ruxe'eve'eca'a ti nain jín te'araúrasten a'ij ti te'uyú'uxaca'a neetzi jime'e a'íjna í Moisés, majta a'ñime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ajta jetzen í tihua'achuiica.

⁴⁵ Aj pu i hua'utá'a mej mi yaú'itiée muá'ara'ani a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. ⁴⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze nej nu'u niyen tirajpuaíitzi ná'ara'ani inee, i nej ne'ñin pú'een í Ciríistu'u ti Dios án neja'ujyeíjtza í ípuari japua. Ajta nu'u huaíca xicaj tzajta'a nu neajtahua'a aítára'ani huá'a tzajta'a í mí'ichite.

⁴⁷ 'Majta nu'u, nainjapua tihua'utá'ixaate'esin neniúucajtze'e mej mi seicié tiú'umua'ati í Dios jemi ti ij a'ín tihua'utá'uuni'i. Ma'utéjhuijsin nu'u mej miyen tihua'utá'ixaate'en íye mej Jerusalén a'uchéjme, majta méyee í mej a'ímuá antachéjme, majta méyee í mej seij chuéjra'a japua huachéjme, tíj na'a í ti yen seijre'e íyen chaanaca japua nainjapua.

⁴⁸ 'Mú'een xu tihua'utá'ixaate'esin a'ij sej seri se'íjna jín tiu'uséij. ⁴⁹ Nee nu u ya'uta'íti mú'ejmi jemi a'íjna ti niyá'upua jín te'ataújratziiri'í. Seajta mú'een, setá'aj siyen yen huaté'en íyen chajta'a ajta na'a caí huateáturan mú'ejmi jemi a'íjna ti júte'e e'icánejsin. A'ij xu jetzen araújca'anejsin. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

T'íj nu'u i a'ín Jesús tíraa u ta japua

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ T'íj i a'íjna í Jesús huaja'uví'íti u já'ahua'a u Betania. T'íj i ajmójca'ataxi. Aj pu i r'í'í tihua'utá'a í huá'a tzajta'a. ⁵¹ T'íj auj r'í'í tihua'utá'asime'eca, a'úu pu huaja'uhuá'axi. Aj pu i júte'e tíraa. ⁵² Majta a'íime, a'úu mú raateánajcheca'a. Jéihua mú huataújtemua'ave. Mat'íj mi a'uc'íj u Jerusalén. ⁵³ T'íj p'í na'a, mú me'uun a'uté'uuca'a u teyujta'a mej mi r'í'í tiraatá'an í Dios.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Juan jíme'en í Jesuciriistu'u

I ti jín a'utéjche i yu'uxari

¹ Ajmí'imua pu seijre'eca'a a'íjna í ti í niucari. Ajta, a'íjna í niucari, a'í pu seijre'eca'a í Dios jemi. Ajta a'í pu Dios pú'ene'e a'íjna í niucari. ² A'í pu 'ajmí'imua seijre'eca'a í Dios jemi tí'ij caí xi mé'e já'ahua'aca'a í chaanaca. ³ Nain tǎj na'a ti tí'iseijre'e, a'íjna niucari jetze pu ayén tiu'utaseíjre. A'í pu í Dios, ajta a'íjna í niucari, a'í mú naíjmi'i tiú'utaahuaca'a tǎj pua'amé yen tí'iseijre'e. Ajta, capu ti'tǎj ayén tí'iseíre'e á'ame'enche'e ti pua'a caí a'íjn niucari ayén raatétaahuaca'a.

⁴ Tǎj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, a'íj pu jetze airáme'ecan a'íjna ti i'irúuri rusén jíme'e. Ajta a'íj pu jín ayén tiú'üneeri'icica'a huá'a tzajta'a í teite a'íjna jíme'e ti jín i'irúuri mej mi miyen tiráamua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi. ⁵ Ajta a'íjna tej tiyen teajta ratamuá'amua tijín tatzari, a'í pu huanéeri'icí já'araa a'ímej tzajta'a í teite í mej á'ujujhua'ane'e tíca'amiste'e. Majta a'íme í mej miyen tíca'amiste'e á'ujujhua'ane'e, camu raayí'itihua'a mej ra'ujé'ica í tatzari ti huá'a tzajta'a huáneeri'icicaa.

⁶ Seíj pu ayén u a'uvé'emej ti Dios ayén ya'uta'íteca'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Juan. ⁷ Ayee pu 'een jín u a'uvé'emej ti ij ayén a'íjna jín te'anxájta a'ij ti ari tí'ijmua'areereca'a a'íjna jíme'e í ti i'í tatzari, mej mi naími'i miyen té'antzaahuat'e'en a'ij ti a'íjn ayén tihuá'ixaate'e. ⁸ Ajta a'íjna í Juan, capu a'íjn pú'ene'e í tatzari sino ayée pu'u 'een jín a'uvé'emej ti ij a'íjna jín tihua'utá'ixaate'en a'íjna jetze me'ecan a'íjna í tatzari. ⁹ Ajta a'íjn ti tzáahuati'ira'a jín tatzari pú'een, ti ajta huanéeri'icí á'aye'i huá'a tzajta'a í teite, a'achú mej pua'amé yen seijre'e, a'í pu mú a'uvé'eme'eca'a íiyen chaanaca japua.

¹⁰ A'í pu ayén huatéájturaa íiyen chaanaca japua. Ajta, a'í pu nain tiú'utaahuaca'a tǎj na'a ti yen chaanaca japuan tí'iseijre'e. Mí majta me'ín, í mej yen huachéejme'ecaa íiyen chaanaca japua, camu raamuá'a. ¹¹ A'í pu mú a'uvé'eme'eca'a, ajta a'íme jemi í rute'testemua'a huatéájturaa. Majta a'íme, camu xaa ra'ancuré'evi'iti. ¹² Mí majta, seica mú xaa ra'ancuré'evi'iti a'íme í teitestemua'ame'en. Ajta a'íjn, ayej tihua'utá'a a'ímej í mej rá'astijre ti 'ij ayén tihuá'uci'iti mej mi yaújmua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani í Dios, a'achú mej pua'améca. ¹³ Majta a'íme, camu miyen teteca jetze airáme'ecan me'íjna jíme'e ti teáata'a ayén tí'ijxe'eve'eca'a. Camu a'atzu xaa ne'u, sino ayée mu'u me'íjna jetze ajtáme'ecan í Dios.

A'í pu huatéújtevistaca'a í niucari

¹⁴ Ajta a'íjn í niucari a'í pu ayén huatéújtevistaca'a. A'í pu ajta itejmi jemi huatéájturaa. Teen tu teajta tiyen raaseíj te'íjna í ti jín r'í'i tiraatá'a í Dios. Teen tu raaseíj í ti jín Dios r'í'i tiu'utá'a a'íjna jíme'e ti a'í na'a caj tí'iyaujra'an í Dios. A'í pu é'eme'ecan í ruyá'upua jemi. Nain pu jín r'í'i titájcha'íca'a ruxí'evi'ira'a jíme'e. Ajta, nain pu ayén tzáahuati'ira'a jín tiu'utaxájtaca'a. ¹⁵ Ajta a'íjn í Juan, ayée pu a'íjna jín tiu'utaxájtaca'a, ayén tí'ixáata tijín:

—A'í pu a'íjn pú'een í nej jín neri tejamuá'ixaa yee a'íjna ti ye'evé'eme nee cujta'a, jaítze'e pu ve'ecán jín tí'itǎjvee necaí inee, a'íné a'í pu amuacáí seijre'eca'a necaí inee. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁶ Naíjmi'i iteen, tu'uri tiyen te'íjna jín ra'ancuré'a te'íjna jime'e í ti nain jín rí'i naa titatá'aca. Ruxí'evi'ira'a pu jín rí'i titatá'aca tíj na'a ti yú auca'ití a'ame. ¹⁷ A'iné ayée pu'u, a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, Dios pu ayén raateájtuaa í Moisés jemi. Dios pu ajta ayén tira'íjca a'íjna í Jesús, ti ajta Ciríistu'u pú'een, ti ij a'íjn ruxí'evi'ira'a jín rí'i titaatá'an, ti ij ajta tzáahuati'ira'a jín titaataseíjrate'en a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. ¹⁸ Capu ja'atí ja'anáj raaseíj í Dios, sino a'íj pu'u ti a'íj na'a caj tí'iyaujra'an. Ruxí'evi'ira'a pu jín rí'i titatá'aca tíj na'a ti yú auca'ití a'ame. Capu ja'atí ja'anáj raaseíj í Dios, sino a'íj pu'u ti seíj na'a yaujra'an pú'een, ti ajta Dios jemi seijre'e, a'íj pu ayén taatamuá'ate a'ij ti 'een.

Juan ti huá'amuaí'ihuacare'e pu te'anxájta jíme'en í Jesus ti i'í Ciríistu'u (Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Majta a'íjme í mej Israél jetze ajtémecan, mej majta tejé'ajta me'újna Jerusalén, a'íj mú huaja'uta'íteca'a í Juan jemi seica í mej tí'ivaire'eca'a u hua'atáyujta'a, majta seica í mej me'íjna jetze airáne a'íjna í Leví teecan mej mi miyen tiraata'íhua'u ti jíme'en yee: “¿A'ataani pej pírícii?” ²⁰ Ajta a'íjna í Juan, capu hua'utá'ijmíjri'i mej ráamua'ati sino ruxí'evi'ira'a pu jín ayén tihua'utá'ixaa mejseíiraca'a naíjmi'i í teite. Ayen tijín:

—Canu nee ne'ín pú'een í Ciríistu'u ti Dios ra'antíhua'u.

²¹ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'ataani pej pú'een? ¿Ni pe'ín pú'een a'íjna í Elías?

Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu ne'ín pú'een.

Majta miyen tijín:

—¿Ni pe'ín pú'een í tej rachú'eve'e, a'íjna ti Dios jetze me'ecan titaatá'ixaate'esin?

Ayee pu tiu'utaniú tijín:

—Canu ne'ín pú'een.

²² Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—¿A'ataani ne'u pej pú'een mú'ee? Patá'aj taatá'ixaate'en á'a jime'e tej ti teajta tiyen tihua'utá'ixaate'en a'íjme í mej taja'uta'íteca'a. ¿A'iné petí'ixa á'a jime'e?

²³ Aj pu'i ayén Juan tiu'utaniú tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een a'íjna ti ayén jíme'en tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan ti nu'u ayén ja'atí pu á e'evé'ejijhua a'ujna já'ahua'a 'ítzitá. Ayen tijín: “Rí'i xu huaújruuren sej si siyen temua'a naa ra'ancuré'evi'itín se'íjna í tavástara'a.”

²⁴⁻²⁵ Majta seica í fariseos, í mej tiu'uta'aíjti'ire, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Tí pua'a piyen mú'ee caí a'íjn pú'een a'íjna í Ciríistu'u, pajta caí mú'ee a'íjn pú'een í Elías, pajta caí mú'ee a'íjn pú'een a'íjna í tej rachú'eve'e ti Dios jetze me'ecan titaatá'ixaate'esin, ¿a'iné 'een jín piyen huá'amuaí'ihua í teite?

²⁶ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Juan tijín:

—Nee nu á'amua'ihua jaj jime'e. Mí ajta, seíj pu ayén mú'ejmi jemi seijre'e í sej caí ramua'ate. ²⁷ A'ii pu a'íjn pú'een í ti auj mé e'evé'eme. A'iné inee ciliéene'e nu jín ti'itéjvee í jemin, capu ayén tiraavíjte'e nej ra'ajta'í'ipi'in í ca'acaira'an.

²⁸ Ayee pu tiú'uruu a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Betábara, u jetze pújme'en, í játe'anara'an jetze í Jordán, a'u ti a'íjn Juan huajé'emuaí'ihuaca'a.

Jíme'en í cáne'a ti Dios raatámuaí'ivajta

²⁹ Yee ruijmua'a yee, a'íi pu raaseíj a'íjna í Jesús ti e'evé'eme'ecaa a'ájna jemin. Aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan tijín:

—Casi'i xaaseíj mú'een, mi cáne'a Dios ti raatámuaí'ivajta. A'ii pu a'íin pú'een ti ruxí'eví'ira'a jín ra'uré'uuna nain jime'e a'ij mej tite'uteájturaa í Dios jemi a'achú mej pua'amé yen seijre'e íiyen chaanaca japua. ³⁰ A'ii pu a'íin pú'een í nej jime'en niyen tiu'utaxájtaca'a netí'ij niyen tejámuaatá'ixaa yee: “Seíj pu yé 'e'evé'eme'e a'ame nehuárita'a mejca'ihuáyee, ti ajta jaítze'e ve'ecán jín ti'itájvee necaí inee, a'iné a'íi pu amuacaí huataseíjre necaí inee.”

³¹ Canu neajta inee neseíj ramua'atejca'a. Aru ayée nu en jín mú a'uvé'emej nej ni niyen huá'umuai'ihua í jaj jime'e ti ij a'íin ayén huataseíjre'en a'íimej jemi í mej Israel jetze ajtémecan.

³² Aj pu'i Juan ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu raaseíj ne'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti júte'e 'e'icáme'ecaa. Yee pu seijre'eca'a tíj cucuí'i. Aj pu i án mu'úutze'en a'ujyeíjxi.

³³ Canu a'atzu ramua'atíche'e ti pua'a caí ayén tinaatá'ixaate'enche'e a'íjna ti neja'uta'íteca'a ayén tijín: “Tí pua'a hui piyen raaseíj ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén e'icáanen ti ij seíj japuan huateáturan, aj pej ramua'ati ti a'íin pú'een ti ayén tiraata'aíjte'esin a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti mú'ejmi tzajta'a huateáturan sej si se'íjna jetze araujca'anen.”

³⁴ 'Nee nu niyen raaseíj. Neajta nu niyen tejámuaatá'ixaate'esin ti a'íin pú'een í yaujra'an í Dios. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Jíme'en í mej amuacaí á'ujujhua'ane'e jamuan í Jesús

³⁵ Yee ruijmua'a yee, ajtahua'a pu a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Juan. Ajta a'íime í ti huá'uvi'itijme'e, hua'apua mú jamuan á'ujujhua'ane'e. ³⁶ Tí'ij raaseíj ti a'uun a'atamé'ecaa a'íjna í Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Xaaseíj mú'een, í cáne'a Dios ti raatámuaí'ivajta.

³⁷ Matí'ij miyen tiráanamujri'i a'íime í mej hua'apua, matí'ij mi Jesús huatavén. ³⁸ Ajta a'íin Jesús, tí'ij pí a'uré'eve, aj pu'i hua'useíj mej raavárajme'e. Aj pu'i ayén tihua'uta'ihua'uri'i tijín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een?

Aj mú miyen tiu'utaniú tijín:

—Rabí, ¿a'uné pe'eche mú'ee?

A'íjna i niuucari tijín Rabí, ayée pu huataújmua'a tijín: Tevij ti Ti-huá'amua'ate.

³⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj yú a'uvé'eju'un setá'aj ya'useíj.

Matí'ij mi a'ucíj jamuan. Majta u ya'useíj a'utí é'echejca'a. Majta mú jamuan a'uun a'uteájturaa a'achú pua'an hora tí'ituraaca'a a'íjna xicájra'a jetze. Yee pu teuumé'eca te'ecáará'a tacuarixpua. ⁴⁰ Ajta, seíj ti huá'a jetze ajtémecantaca'a í mej hua'apua í mej Jesús jamuan a'ucíj, ayée pu ántehuaaca'a tijín Andrés. A'íi pu juutzeájra'an pírici a'íjna í Simón, ti ajta lí Pedro.

⁴¹ Aj pu'i a'íin Andrés amuacaí ra'antinájcheca'a a'íjna í ruja'a, í Simón. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tu'uri ráateu te'íjna í Mesías. (Mesías, ayée pu huataújmua'a a'íjna í niuucari tijín: Círístu'u ti Dios Ra'antihuau.)

⁴² Tí'ij jí ye'eráavi'iti a'íjna í Simón í Jesús jemi. Ajta a'íin Jesús, temua'a pu tira'aráaseij. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej a'íin pú'een í yaujra'an í Jonás. Ayee pej ántehuaa pua'amé tijín: Cefas.

(Cefas, ayée pu huataújmua'a tijín: Pedro, ti ajta tetej pú'een.)

Jíme'en a'íjna í Felipe, ajta í Natanael

⁴³ Yee ruijmua'a yee, Jesús pu a'uun á'uye'imijca'a. Ayee pu tiraaxí'epi'intare ti a'uun á'ume'en a'ujna ájtepua, Galilea já'ahua'a. Tí'ij i a'íin ra'antinájcheca'a a'íjna í Felipe. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj ne jamuan á'uche'ecane'en.

⁴⁴ A'íjna í Felipe, a'úu pu é'eme'ecantaca'a, a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Betsáida. A'uu mú majta é'eme'ecan a'íjna í Andrés, ajta a'íjna í Pedro. ⁴⁵ Aj pu'i a'íin Felipe a'íin huáteu í Natanael. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Tu'uri ráateu te'íjna ti jíme'en Moisés teecan ayén tira'uyú'uxaca'a a'íjna jetze í yu'uxari, í niuucari í mej jín tí'ajta. A'ii pu hui ajta a'íin pú'een í mej majta jíme'en ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. A'ii pu a'íin pú'een a'íjna í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan. A'íi pu yaujra'an pú'een í José.

⁴⁶ Ajta a'íjna í Natanael, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni qui Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni ayén tí'iri'iri ti a'uun Nazarét tí'itíj airaanen ti tí'irí'een?

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Felipe tijín:

—Che'eré, patá'aj ya'usej.

⁴⁷ Tí'ij Jesús raasej ti e'evé'eme'ecaa a'íjna í Natanael, ayée pu tiu'utaxájtaca'a jíme'en a'íjna tijín:

—Xaasej, pu'uri e'evé'eme sej ti tzíte'e Israel jetze ajtème'ecan. Capu tí'ihua'itzi a'íjna jemi. Capu ja'anáj tí'ihua'itaca.

⁴⁸ Aj pu'i a'íin Natanael ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné peneja'umuá'a? ¿A'iné pej pi 'een jín nemua'ate?

Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Nee nu ne'uun muaja'usej patí'ij pe'uun e'irácatii jeten a'íjna í huaréj, tí'ij caí xi muaatajéve a'íjna í Felipe.

⁴⁹ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Natanael tijín:

—Rabí, mú'ee pej pe'ín pú'een pej i'i yaujra'an í Dios. Mú'ee pej a'íin pú'een í pej titaata'ájte'esin itejmi, i tej Israel jetze ajtème'ecan.

⁵⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej piyen té'atzaahuat'e pe'íjna jime'e nej niyen timuaatá'ixaa yee nej ne'uun muaja'usej patí'ij pe'uun e'irácatii í huaréj jete. Ayee nu tí'imua'ixaate'e pej pauj piyen tí'iseijran tí'itíj jime'e ti jaítze'e ruxe'eve'e caí a'íjna.

⁵¹ Ajta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e pej piyen raseijran ti ayén antacúuni'ihua a'ame u ta japua. Majta a'íime í mej me'uun tí'ivaire'e Dios ti é'eseijre'e, a'íi mú yéve'ecánineíca'a muá'aju'u ineetzi jemi, i nej neajta teáata'a jetze airáne. Majta mú a'uun á'ujnineica'a muá'aju'u me'újna u ta japua.

2

Jíme'en í ti amuacáí Jesús huaríj í mej jín rí'í tira'utasej

¹ Tí'ij huaíca xica jetze teuumé'eca, sej pu huaténe'icheca'a a'ájna já'ahua'a Galilea, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Caná. Ajta a'íin náinajra'an í Jesús, a'uun a'utéveeca'a. ² Majta a'íime í mej tí'iyeste, a'íi mú raatá'inee me'íjna í Jesús, majta hua'utá'inee a'íimej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, mej mi huá'a jamuan tíu'uyesten. ³ Tí'ij huaxíj a'íjna í viinu, aj pu'i a'íin náinajra'an í Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna tijín:

—Capu ché'e urajmuaa í viinu.

⁴ Ti'ij jí Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Náànaj, ¿a'iné petí'ijxe'eve'e ineetzi jemi? Capúu xi a'ájna teja'uré'ene í nej jetzen a'ímej jemi huatasejre'en meneseíraca a'íme í teite.

⁵ Aj pu'i a'ín náinajra'an ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ivaire'e tijín:

—Setá'aj siyen huárini a'ij ti a'ín tejámuaatá'ixaate'esin.

⁶ Ajta a'uun vejli'i teja'uvéejme'ecaa í xa'ari. Ayee pu tí'ipua'ameca'a a'achú cumu arájsevi ti tetej jime'e taavíjhuaca'a. A'ii pu a'ín pú'een í mej me'íjna jín tiu'ujá'usi na'ari me'íjna jetze hua'íhwa a'íme í mej Israél jetze ajtémecan mej mi miyen me'íjna jín araúrasten í ruye'irá. Ayee pu té'uvejrica'a a'achú cumu seité liitro, na'ari seité liitro japuan tamuáamuata'a. ⁷ Aj pu'i Jesús ayén tihua'uta'a'íj a'ímej í mej tí'ivaire'e. Ayen tijín:

—Setá'aj ra'avé'ejiste'axi'ín í jaj í xa'ari tzajta'a.

Mat'ij mi te'evé'ejiste'axi temua'a naa

⁸ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj ru'itajáni'ín c'íj caj í jaj tu'urájmuua mi xa'ari tzajta'a. Setá'aj seajta raatá'an se'íjna ti a'íjna jín antiújmuua'aree mej yé tí'iyeste.

Aj mú mi miyen raatá'a. ⁹ Ajta a'ín ti antiújmuua'aree, a'í pu ra'anti'í a'íjna í jaj ti huatéujviinutaca'a. A'í pu caí ramua'areereca'a a'u ti é'eme'ecan a'íjna í viinu. Mí majta a'íme í mej tí'ivaire'e, a'í mú xaa ramua'areereca'a. A'íj pu jín, a'í pu raatajé a'íjna í ja'ati ti huaténe'icheca'a. ¹⁰ Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Ja'atí ti na'a, ayé tu tí'ijri'ire. Amuacá pu hui hua'atá'aca a'íjna í viinu ti jaítze'e rí'en. Tí pua'a meri tá'aruaj, aj pu'i a'ín hua'utá'asin í ti caí rí'en. Mí pajta mú'ee, mé'e pu a'ayeúche í ti jaítze'e rí'en tíj na'a tej autéjhui tej tíj íjii ra'antiyé'en. —Ayee pu tiraata'ixaa.

¹¹ A'ii pu a'ín pú'eene'e í ti amuacá ayén ti'it'íj jín huaríj a'íjna í Jesús, í mej jín rí'í tira'utasej. Ayee pu huaríj a'ujna u Caná, chajta'a ti a'uun a'utacá'a u Galilea. Ayee pu huá'a jemi huatasejre í tí'imuari'eri'ire'ara'an í ti jín rí'í tihua'utá'a. Majta a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'í mú jaítze'e rá'antzaahua.

Jesús pu a'uun a'utéveeca'a u Capernaúm

¹² Tí'ijta'i, a'uun a'ucáane a'ujna Capernaúm a'ímej jamuan í náinajra'an, ajta ihuáamuua'ame'en. A'uu mú é'etee a'achú pua'an xicaj.

Jesús pu hua'irámuari a'ujna teyujta'a a'ímej í mej tí'itetu'araca

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Tí'ij ari vejli'itaca'a a'ájna mej jetzen miyen ra'utámua'aree a'ájna xicájra'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i a'ímej í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, tí'iquí Jesús án a'ujnéj a'ujna Jerusalén. ¹⁴ A'uu pu a'uteájrupi ta'anténine'í í teyuu ti a'utéjvee. Aj pu'i a'uun huá'uteu a'ímej í mej tí'itetu'araca tí'iteén huáacasi nusu cáne'axi ca'ín cucui'ise. Ajta seica pu huáteu í mej án e'íjtéjcaa meesa jetze mej mi tumin huapuáta'ata. ¹⁵ Aj pu'i cuaarta huatétaahuaca'a caujnari jime'e. Tí'ij jí a'íjna jín hua'irámuari nájmí'ica. A'ímej pu ajta huiiramuári í cáne'axi, ajta í huáacasi. Ajta pu pí té'ejhua'axixi í tihua'ameesa a'ímej í mej japuan tumin tí'ipuata'ati'iraca'a. Ajta nainjapua ráahua'astíraa í tumin. ¹⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej cucui'ise tu'araca tijín:

—Setá'aj te'irá'an nain í ti ayun tí'iseijre'e. Caxu ché'e siyen raruure niyá'upua ti raatéechi'i. Ché'e caí ayén tí'itéva'irihua'an tíj chí'i í mej tzajta'an tumin mua'itici. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

17 Majta a'ñime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, aj mú mi miyen ra'utámua'areeri'i ti ayén té'eyu'usi'i tijín: “Na'anca'anéecan nu yeehui jín niyen yé á'aseca a'u pej a'utéechi'i nej ni muaateánajche.”

18 Majta a'ñime í mej tihuá'aajte'e í mej Israél jetze ajtème'ecan, ayée mú tirá'huaviiri'i ti ij a'ñin ca'anéri jín ti'itíj hua'utaseíjrate'en í mej jín rí'i tiraaseíj. Miyen tijín:

—Patá'aj taataseíjrate'en ti'itíj í tej jín a'ij tímua'utaséj tej ti te'íjna jín ráamua'aree pej pe'íjna jín antí'amua'aree pej piyen ríci.

19 Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a siyen raaté'uuna se'íjna i teyuu, nee nu huaíca xicaj tzajta'a neajtahua'a ra'ajjásin.

20 Ajta a'ñime í Israél mej jetze ajtème'ecan, ayée mú titeetaniú tijín:

—Ayee pu hui á'atee a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a japuan arájsevi mej rá'ajtaahuaca'a. ¿Ni qui mú'ee piyen huaíca xicaj tzajta'a pajtáhua'a rá'ajtaahua? —Ayee mú tiraata'íhua'uri'i.

21 Mí ajta a'ñin Jesús, a'ñi pu a'íjna jín tí'ixajtaca'a í teyuu ti jetzen seijre'e. A'ii pu a'ñin pú'eene'e í tévira'an. 22 Tí'ij Dios ra'ajjáj í Jesús huá'a tzajta'a í mej meri huácuii, a'ñime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, aj mú mi ra'utámua'areeri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e. Ajta, ayén tihuá'amitíejte'eca'a ti ayén ti'ayájnaca'a a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í huá'ayu'uxa jetze. Majta rá'antzaahua a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a.

A'ñime í mej amuacáí té'antzaahua a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús

23 Tí'ij a'uun a'utéveeca'a u Jerusalén a'ájna xicájra'an jetze mat'íj tí'iyestejca'a a'íjna jime'e ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i, jeíhua mú teite raaseíj a'ij ti Jesús rijcaa a'íjna jime'e ti huápi'i naa tihuá'aseijrate'e. A'íj mú jín mu'ití rá'antzaahua ti nu'u a'ñin pú'eene'e í mej rachú'eve'eca'a. 24 Mí ajta Jesús, capu huataúra'a ti huataújtuiire'en a'ímej jemi, a'iné a'ñi pu naíjmi'ica mua'atejca'a. 25 Capu ayén ruxe'eve'eca'a ti ja'atí ayén raatá'ixaate'en a'ij ti 'een í teáata'a, a'iné a'ñi pu ruseíj rú'umua'areereca'a a'ij ti 'éene'e mua'atzíire'ara'an í tzajta'an í tevi.

3

Nicodemo pu tí'ira'ihua'uraca'a í Jesús

1 A'uun pu seíj a'utéveeca'a ti a'ímej jetze ajtème'ecantaca'a í fariseos. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Nicodemo. A'ñi pu seíj a'ñin pú'eene'e í hua'avaujsi í mej Israél jetze ajtème'ecan. 2 A'ñi pu tíca'imua á e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Vásta'a, teen tu ramua'aree pej pe'uun a'uvé'emej í Dios jemi a'íjna jime'e a'ij pej titaatá'ixaate'en. Ayee tu tí'ijmua'aree ti caí a'ij tí'iri'iri ti ja'atí ayén rijca patíj mú'ee, a'íjna jime'e í tej jín a'ij tímua'utaséj ti pua'a caí Dios ayén jemin seijre'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa ti nu'u ayén ruxe'eve'e ti a'ñin jéjcuacan jín huanú'ihua

3 Ajta Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Jee xaa ne'u, ayée nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ti pua'a ja'atí caí ajtahua'a huanú'ihua, capu rí'irí ti a'ñin a'uun a'uteárute a'ujna Dios ti é'eseijre'e.

4 Aj pu'i Nicodemo ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri ti ja'atí ayén ajtahua'a huanú'ihua ti pua'a a'ín ari vásta'a pú'ee'ne'en? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri ti ajtahua'a atéhui'ixín í jucáara'an jetze í runáana ti ij ajtahua'a huanú'ihua. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Nicodemo.

⁵ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tíjn:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ti pua'a caí ayén huaujjéjcuare'en a'íjna jime'e ti ayén huaújmuai'ihua jaj jime'e, ajta ti pua'a caí ayén ajtahua'a huanú'ihua a'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan í jemin, capu a'ij tí'iri'iri ti a'ín ja'atí a'uun a'uteárute a'ujna Dios ti é'eseijre'e. ⁶ Seicié pu 'een a'íjna ti a'íjna jetze airáninei ti ayén ratéhua'ira'a. Ayee pu che'atá na'a seicié 'een a'íjna ti a'íjna jetze airaújnejte í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁷ 'Capej a'ij té'amua'ijca nej niyen tí'imua'ixaate'e yee ruxe'eve'e pej pajtáhua'a huanú'ihua. ⁸ Casi'i, ayée pu rici í eeca. Nain japua pu huá'eecaj. Pajta ranamua ti jújhua'ana. Mí ajta, capu a'ij timuá'amitiejte'e a'u ti pújme'en a'uvé'eye'i na'ari a'u ti pújme'en huarú'ipi. Ayee pu che'atá na'a tihuá'aruure matíj mena'a pua'amé í mej miyen airaújnejte me'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

⁹ Ajta a'ín Nicodemo ayén tiraata'ihua'uri'i tíjn:

—¿A'iné tí'iri'iri ti ayén teja'uré'enen?

¹⁰ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tíjn:

—Mí pej tihuá'amua'ate a'ímej í mej Israél teecan jetze ajtémecan, ¿ni tzaa ayén ti'ayajna pej caí yaú'itie a'ij nej tí'imua'ixaate'e? ¹¹ Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée tu te'íjna jín tí'ixaxa'a í tej tiyen ramua'aree, teajta te'íjna jín tiu'utaxá'ja í tej taj'í jín tiu'uséij.

'Mí sea'ja mú'een, caxuu xi ra'ancuré'a a'ij tej tejá'amua'ixaate'e. ¹² Ayee nu ne'íjna jín timuaatá'ixaa a'ij ti tí'irineca íiyen chaanaca japua. Mí pajta mú'ee, capej jíme'en té'atzaahuate'e. ¿A'iné tí'iri'iri pej piyen té'antzaahuate'en ti pua'a niyen ne'íjna jín timuaatá'ixaate'en a'ij ti tí'irineca u ta japua Dios ti é'eseijre'e? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

¹³ 'Capu ja'atí ja'anáj u a'ujnéj u ta japua sino a'í pu'u í ti yé ve'ecáane íiyen chaanaca japua. Nee nu ne'ín pú'een i nej neajta teáata'a jetze airáne. ¹⁴⁻¹⁵ Ajta, tíj a'ín Moisés ajmí'i ra'ajpí a'íjna í cu'ucu'u a'ujna já'ahua'a ti caí é'e tí'ititaca'a, ayée pu che'atá na'a tiú'ujxe'eve'e ti Dios ayén na'ajján ineetzi i nej neajta teáata'a jetze airáne, ti ij ayén tihuá'aci'iti a'achú mej pua'amé ná'antzaahuate'esin mej mi miyen ruuri huateáturan tíj na'a rusén jime'e.

Dios pu nu'u huá'axe'eve'e matíj mena'a pua'amé yen huachéjme íiyen chaanaca japua

¹⁶ 'Ayee pu Dios ayén hua'utaxí'eve a'ímej í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua ti i ayén neja'uta'íteca'a ineetzi, nej nee nena'a caj tí'iyaujra'an, nej ni niyen huá'mi'ini huá'a jetze me'ecan mej mi caí antipuá'are sino ti ayén tihuá'aci'iti mej mi miyen ruuri huateáturan tíj na'a rusén jime'e, a'achú mej pua'amé miyen na'ará'astijre'esin ineetzi. ¹⁷ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna. Capu Dios ayén neja'uta'íteca'a nej yé ve'ecáanen íiyen chaanaca japua nej ni niyen hua'uxíjte'en ne'ímej í mej yen huachéjme ne'íjna jime'e nej ni puáíjtzí hua'utá'an sino ayée pu neja'uta'íteca'a nej ni huá'a japua huá'niuni ne'íjna jime'e nej na'íjmi'ica tiu'utá'uuni'i.

¹⁸ 'Ayee pu tí'ijci'iti ja'atí ti na'a ti ayén ná'astijre'e ineetzi, nej ni caí ra'uxíjte'en, neajta caí puáíjtzí raatá'an. Mí ajta a'ín, ja'atí ti na'a ti caí ná'astijre'e ineetzi, Dios pu ari ra'uxíjte ti ij ayén puáíjtzí raatá'an a'íjna jime'e ti a'ín caí ná'astijre'e ineetzi nej nee nena'a caj tí'iyaujra'an í Dios.

¹⁹ 'Aye pu ari huá'a jíme'en ra'uxjíte í Dios nej neri huá'a jemi huatasejre a'ímej jemi í mej yen huachéjme chaanaca japua nej ni niyen tíhua'utétatzavi'i. Mí majta me'ín í teite, ayée mú jaítze'e raataxí'eve mej me'uun a'uteáturan a'u ti a'utíca'a mej caí raataxí'eve mej me'uun a'uteáturan a'u ti á'üneeri'i. Aye mú 'een jín raataxí'eve a'iné a'ij mú pua'a titetiújcha'íca'a.

²⁰ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ja'atí ti na'a ti ayén a'ij pua'a ti'itíujcha'íi, capu a'atzu ra'aráanajche ti ayén huárini ti a'ij pua'a 'een jíme'e a'u ti á'üneeri'i. Capu xaa ne'u ayén á'ujca'ane ti ayén a'ij pua'a huárini a'u ti á'üneeri'i a'íjna jíme'e ti rátzíine'e ti ij ayén huatámitieere'en a'ij ti 'een a'íjna ti jín ayén rici.

²¹ 'Mí ajta, ja'atí ti na'a ti hui tzáahuati'íra'a jín r'íi ti'itíujcha'íi, a'í pu xaa ayén á'ujca'ane ti ayén rijca a'u ti á'üneeri'i ti ij ayén huatámitieere'en temua'a naa ti ayén rici a'íjna jíme'e ti rá'astijre'e í Dios. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

Jesús pu tihuá'ixaate'e a'ímej í mej a'uun huachéjme u Judea

²² T'íj í Jesús a'uun á'ume a'ájna já'ahua'a, a'uun ti a'utacá'a u Judea. Majta mú jamuan a'ucíj a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'uu pu huá'a jamuan a'utéveeca'a a'achú pua'an xicaj. Ajta huá'umua'íhuaca'a í teite.

A'íjna í Juan, í ti huá'amua'íhuaca, a'í pu jaítze'e tihuá'ixaate'e jíme'en í Jesús

²³ A'ajná'imua, a'í pu Juan ajta huá'amua'íhuaca'a a'ájna já'ahua'a cha-jta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Enón. A'uu pu vejli'i a'utacá'a u chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa Salim. Ayej tí'iruurejca'a a'iné jeíhua pu jájmuaaca'a a'ujna. Majta mú jeíhua teite e'iré'enineica'a í jemin ti ij huá'umua'íhuaca. ²⁴ Aye pu tí'iruurejca'a a'iné camúu xi ra'iténajca'a me'íjna í Juan.

²⁵ Mat'íj mi autéjhuii a'íme í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e mej tíujtea'axi'ín a'ímej jamuan í seica í mej Israél jetze ajtémecan me'íjna jíme'e í hua'aye'íra, í ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej nu'u 'é'eti'íhuáxi'ín. ²⁶ Mat'íj mi e'iré'ene í Juan jemi. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Rabí, casi'i a'ij ti rici a'íjna ti a'uun a'utéveeca'a mú'eetzi jemi pat'íj pe'uun u jetze pújme'en u Jordán. A'í pu hui a'íin pú'een í pej jíme'en tiu'utaxájtaca'a. Ajta íjii, a'í pu huá'amua'íhuaca í teite. Majta naími'i mú e'iré'ene í jemin.

²⁷ Ajta a'íin Juan, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Tíj na'a ti ja'atí ayén ra'ancuré'asin, ayée pu tí'ijci'íti a'íjna jíme'e ti Dios ayén tiraatá'asin. ²⁸ Mú'een xu hui seajta seri náanamujri'i nej niyen tejámuaatá'ixaa yee nej caí ne'ín pú'een í Ciriístu'u ti Dios ra'antíhua'u, sino Dios pu ayén neja'uta'íteca'a nej ni amuacaí huatasejre'en mú'ejmi jemi.

²⁹ 'Aye pu tí'irineca tí'íj ja'atí huaténe'iche. A'íjna í 'íita'a, a'í pu hu-ateáturaasin a'íjna jemi ti ra'ancuré'evi'íti. Ajta a'íin amiigura'an í ja'ati, a'í pu á vejli'i a'utéveeca ti ij ayén rá'anvi'ítin a'íjna í 'íita'a a'íjna jemi í teáata'a. A'í pu ajta ayén rutémua'ave'e a'íjna jíme'e ti ayén ranamua a'ij ti a'íin ja'atí tiu'utaxájta a'íjna jíme'e ti ari ra'ancuré'evi'íti a'íjna í 'íita'a. Aye nu hui che'atá nena'a netémua'ave'e inee, a'iné pu'uri antipua'ari í nej jín antínmua'aree.

³⁰ 'Aye pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin jaítze'e ve'ecán jín te'enteárate. Ajta ineetzi jemi, ayée pu ajta ruxe'eve'e nej jaítze'e ciliéene'e jín tiu'utévaire'en. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan.

A'í ti u e'icaanej u júte'e

³¹ 'A'íjna ti hui u e'icaanej u júte'e, a'í pu nain jín antiújmua'aree. Neajta inee, i nej íiyen chaanaca japua me'ecan, íye nu hui me'ecan, neajta niyen tí'ixaxa'a a'ij ti tí'itíj r'íj á'aye'i íiyen chaanaca japua. Ajta a'íin ti júte'e e'icaanej, a'í pu nain jín antiújmua'aree. ³² A'í pu ayén a'íjna jín tí'ixaxa'a

a'ij ti a'íin tiu'uséij, ajta a'ij ti a'íin tiú'unamuajri'i í Dios jemi. Mí ajta, capu ja'atí rá'atzaahuat'e a'ij ti ti'ixa. ³³ Ajta a'íin ti ayén rá'antzaahuat'e, a'íi pu ayén raatá'itira ti ayén ti'ayajna ti Dios ayén tzáahuat'i'ira'a jín tí'ixaxa'a.

³⁴ 'A'íjna ti Dios ya'uta'íteca'a, ayée pu hui che'atá na'a a'íjna jín ti'ixa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Dios. Ayee pu a'íjna jín ríci a'iné Dios pu ayén raatá'a ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios nain jín huateáturan í jemin. ³⁵ Ajta, a'íin ya'upuáara'an raxí'leve'e í ruyauj, ajta ayén raatá'a ti a'íin yaujra'an nain jín antiújmua'aréere á'ara'ani.

³⁶ 'A'íjna ti rá'astijre'e a'íjna í yaujra'an, a'íi pu ruuri huateáturaasin í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e. Ajta a'íin ti caí ayén tira'ará'astijre'e, capu raci'iti ti ruuri huateáturan í Dios jemi sino Dios pu puaíjtzi raatá'asin.

4

Jíme'en í 'íita'a ti Samaria é'eme'ecan

¹ Majta me'ín í fariseos, ayée mú ráamua'areeri'i tijín jaítze'e pu nu'u huá'amua'itijci í teite a'íjna í Jesús caí a'íjna í Juan. Ajta nu'u huá'amua'i'ihua. ² Mí ajta a'íin Jesús, capu ayén tihuá'amua'i'ihuaca'a, sino a'íime mu'u í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. ³ Ajta a'íin Jesús, tí'ij ayén tiú'unamuajri'i mej nu'u miyen tiráamua'areeri'i a'íime í fariseos, aj pu'i a'uun e'erájraa u Judea. Tí'ij jí ajtahua'a a'uun a'utamé ájtepua u Galilea.

⁴ Ayee pu tiú'ujxe'eve'eca'a ti a'uun já'ita'a a'uré'enen u Samaria. ⁵ Tí'ij jí a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Sicar, ti a'uun ajtéme'ecan u Samaria. A'uu pu vejli'i a'utacá'a a'íjna chuéjra'a ti a'íin nu'u Jacobo teecan raatapuaíjve í ruyauj í José teecan. ⁶ A'uu pu ye'etéecu a'íjna í Jacobo. Ajta a'íin Jesús, a'úu pu a'ujye'íjxi á vejli'i a'utí e'etécun a'iné temua'a pu tí'icua'anaca'a a'íjna jime'e ti á'atee ti huaméj í juye jetze. A'atzaj a'ájna p'í'irijcaa á tacuarixpua. ⁷ Tí'ij jí se'j á e'iré'ene, 'íita'a ti Samaria é'eme'ecan. Ayee pu a'íjna jín e'iré'ene ti ij jaj aiitajáni'in. Aj pu'i Jesús ayén tiraatajé tijín:
—Cíj caj jaj tinaatá'a.

⁸ Majta a'íime, í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'úu mú á'uju'un u chajta'a mej mí cua'ira tiú'unanan.

⁹ Ajta a'íin 'íita'a ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej hui Israél jetze ajtéme'ecan. Neajta inee, inee i'i 'íita'a íiye nej Samaria me'ecan. ¿A'iné 'een jime'e piyen jaj nehuavii nej cíj caj timuaatá'an?

(Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í 'íita'a a'iné, a'íime í mej Israél jetze ajtéme'ecan, camu a'ij á'ujmua'ara a'íime jemi, í mej Samaria é'eche.) ¹⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a pej mua'areere ti'itíj ti jín Dios ruxí'evi'ira'a jín muaatapuaíjve'esin, pajta ramua'areere ja'atí nej pú'een inee, i nej niyen muahuavii, ayée pej naatahuavíiranche'e. Neajta nu niyen ne'íjna muaatá'aniche'en ne'íjna í jaj í pej jín rusén jín ruuri.

¹¹ Ajta a'íin í 'íita'a, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, capej ti'itíj tícha'íi í pej jín ra'itajáni'in í jaj, ajta jeíhua pu hui ucátee í ti atécun. ¿A'uné jetze péye'ejáni'isin pe'íjna í jaj? ¹² ¿Ni piyen jaítze'e ti'itíj jín anti'amua'aree mú'ee caí a'íjna í tayá'upuaci'i, a'íjna í Jacobo teecan ti ayén taatá'a tej tiyen a'uyé'en iiyecuí? A'íi pu ajta ayajna yé'ecare'e, majta a'íime í yaújmua'ame'en, majta í tihuá'aye'emuaaca'a.

¹³ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tijín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e ti ayén tihuá'aruuren a'achú mej pua'amé miyen raye'e me'íjna í jaj ti aiitáninei mí ta'atécun jetze. Matí'ij huayé'en,

majtáhua'a mú huata'í'icu méjca'i huáyee. ¹⁴ Mí ajta, ja'atí ti na'a ti a'íjna huayé'en í jaj nej hui niyen raatá'asin, capu ché'e ja'anáj huata'í'imi. Jee xaa ne'u, ayée pu seíire'e a'ame í jemin ti a'íjna í jaj nej niyen tiraatá'asin ti ayén aii'táninéica'a a'ame ti ij a'íjn ja'atí rusén jín ruuri á'ara'ani. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

¹⁵ Aj pu'i a'íjn 'íita'a ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, patá'aj piyen cǐj caj tinaatá'an pe'íjna í jaj nej ni caí ché'e huata'í'imín, ti ij ajta caí ché'e ayén tiú'ujxe'eve'e nej niyen yeraajéin neyajna.

¹⁶ Aj pu'i í Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aricu, u a'utájee í ti muajá'uvi'itín. Pajta mú a'uvé'eme'en.

¹⁷ Aj pu'i a'íjn 'íita'a ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capu ja'atí nejá'uvi'itín.

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Xí'epí'n pej tiu'utaxájtaca'a ti nu'u caí ja'atí muajá'uvi'itín. ¹⁸ Ayee pu ti'ayajna í mej meri anxívi ará'ase muá'araa a'íime í mej muatévi'itine'e. Ajta a'íjn í pej jamuan á'uca íjii, capu muajá'uvi'itín a'íjna. Ayee pej tzáahuati'ira'a jín tiu'utaxájtaca'a.

¹⁹ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a tijín:

—Nevástara'a, ayée pu hui tiná'amitiejte'e pej piyen Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. ²⁰ Tavaújsimua'aci'i mú raná'amiche'e í Dios a'íjna jetze í jirí. Mí seajta mú'een, mi sej Israel jetze ajtéme'ecan, ayée xu tí'ixaxa'a ti ayén ruxe'eve'e tej te'uun yé'ana'amiche'en a'ujna já'ahua'a u Jerusalén. —Ayee pu tiraata'ixaa.

²¹ Ajta a'íjn Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—'íita'a, ayée nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, pu'uri tǐn teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'an jetze sej caí ché'e raná'amiche'e xá'aju'un í tayá'upua íiyen jirí japua, camu majta ché'e raná'amiche'e muá'aju'u u Jerusalén.

²² 'Mú'een, mi sej Samaria é'eme'ecan, ayée xu hui caí ramua'ate se'íjna í sej rana'amiche. Mí teajta iteen, teen tu ramua'ate te'íjna í tej rana'amiche a'íné a'íjna ti ayén ta japua niuuni, a'ímej jetze pu huatasej're'esin í mej Israel jetze ajtéme'ecan.

²³ 'Mí ajta, pu'uri tǐn teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'an jetze mej miyen me'íjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej mi miyen tzáahuati'ira'a jín raná'amiche'en í tayá'upua. Jee xaa ne'u, pu'uri a'ájna teja'uré'ene mej miyen rici a'íime í mej tzáahuati'ira'a jín rana'amiche a'íné tayá'upua pu ayén huá'ahuauhuau a'ímej í mej miyen rana'amiche.

²⁴ 'Dios pu xiéjniu'ucari pú'een, majta a'íime í mej rana'amiche, ayée pu ruxe'eve'e mej me'íjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej mi tzáahuati'ira'a jín raná'amiche'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

²⁵ Ajta a'íjn 'íita'a, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu hui ramua'aree ti a'íjn téjmi jemi huatasej're'esin a'íjna í ti jee Mesías pú'een, í mej miyen ratamuá'amua tijín Ciriístu'u ti Dios ra'antíhua'u. Tí'íj a'íjn ayén huatasej're'en, a'íj pu nain jín titaatá'ixaate'esin.

²⁶ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Inee, i nej á jamuan tí'ixa, nee nu ne'ín pú'een.

²⁷ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi uvé'ene a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Jé'ecan mú a'íj ra'utasej me'íjna jime'e ti a'íjn 'íita'a jamuan tí'ixajtaca'a. Mí ajta, capu ja'atí ayén tiraata'íhua'uri'i tijín: “¿A'íné péjruuren pemíjna mi 'íita'a?” Ni camu miyen yee: “¿A'íné 'een jime'e piyen jamuan tí'ixa?”

28-29 Ajta a'íin 'íita'a, á pu ya'utára a'íjna í ruxa'ari. Tí'ij jí u á'ume u chajta'a. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa í teite. Ayen tijín:

—Mú se'utáuruyi'i sej si ya'usej ja'atí ti ayén tinaatá'ixaa nain jime'e a'ij nej ti'itíncha'íi. ¿Ni qui caí a'íin pú'een í Ciríistu'u? —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

30 Matí'ij miyen tiráanamujri'i, aj mú mi me'ín í teite huiráaci u chajta'a. Matí'ij mi me'uun u á'uju'un í Jesús jemi.

31 Meenti mauj a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú ca'anéjri ratá'acare'e ti tiú'ucua'ani. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Rabí, patá'aj tiú'ucua'ani.

32 Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu ne'íjna jín huaténvaire'esin ne'íjna jime'e í cua'ira í sej caí ra-mua'ate.

33 Majta me'ín, ayée mú tiú'ixaate'eca'a tijín:

—Tij ja'atí ari tiraavé'etuiiri'i í cua'ira.

34 Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íj nu jín niyen huaténvaire'esin ne'íjna jime'e nej ni niyen ra'ará'asten í ti jín Dios ayén neja'uta'íteca'a, neajta nej nain jín ra'antíci'iti ne'íjna í ti jín tinaa'íjca.

35 'Caxu siyen tiu'utaxájta yee aúche'e te'á'atura a'achú cumu muáacua máxcira'i, sej si tiu'uré'atzaana. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, xaasej, seajta nainjapua huanéereajra'ani a'ujna mej a'uté'uu í mej tí'ihuaste'e. Jéihua mú huacuaínavi'ijmee. Pu'uri huaxí'epi'ín sej huá'ajseire'en sej si tiu'utátuiire'en í Dios jemi. 36 Ajta íjii, pu'uri ra'ancuré'asin ja'atí a'íjna ti raci'iti, a'í pu huá'ajseire'esin mej mi miyen ruuri huateáturan tíj na'a rusén jime'e mej mi naíjmi'i miyen huataújtemua'ave'en, a'íjna í ti tiu'uhuáste a'ij ti Dios tiraa'íjca, ajta a'íjna ti ayén tiu'uré'atza a'ij ti ajta Dios tiraa'íjca.

37 'A'íj pu jín ayén ti'ayajna a'ij ti té'eyu'usi'i ti ayén tijín: “A'í pu raayí'iti ti tiu'uhuáste'en. Ajta a'íin í seíj ayée pu raayí'iti ti tiu'uré'atzaana.” 38 Ayee nu hui ne'íjna jín amuaata'íteca'a sej si siyen se'íjna huaré'atzaana a'u sej caí teja'uhuáste. Seica mú jeíhua huápi'i tiu'umuáriej. Seajta mú'een, a'íj xu siyen ancuré'a í mej raamuá'iti me'íjna jime'e í mej tiu'umuáriej. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

39 Majta a'íime í mej Samaria é'eme'ecan, mu'iití mú rá'antzaahua me'íjna jime'e ti ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í 'íita'a ti jín Jesús nain tiraata'ixaa a'ij ti ti'itíjcha'íica'a. 40 A'íj pu jín, me'ín u e'iré'ene í jemin, matí'ij mi jeíhua rájhuaviiri'i ti i a'íin a'uun a'uteáturan huá'a jamuan. A'íj pu jín, a'uun ayén é'etee huá'a jamuan a'achú cumu hua'apua xicaj.

41 Majta jeíhua mú jaítze'e rá'antzaahua í Jesús me'íjna jime'e a'ij ti ti-hua'utá'ixaa. 42 Ayee mú tiraata'ixaa me'íjna í 'íita'a tijín:

—Amuacaí tu hui te'íjna jín té'antzaahua te'íjna jime'e a'ij pej pena'a peri titaatá'ixaa. Teajta íjii, catu ché'e tiyen te'íjna jín tena'a té'antzaahuate'e sino tu'uri tiyen ráanamujri'i tajímua'a. Teajta hui tiyen ramua'aree tzáahuati'ira'a jime'e ti a'íin pú'een a'íjna ti ayén téjmi japua niuuni tetíj tena'a pua'amé yen seijre'e chaanaca japua.

Jesús pu nu'u tiráhuua yaujra'an seíj ti ti'itíj jín ti'itéveeca'a

43 Tí'ij teummé'eca a'achú cumu hua'apua xicaj, aj pu'i a'íin Jesús huirájraa a'ujna. Aj pu'i a'uun á'ume ájtepua u Galílea. 44 Jesús pu ayén huataújxajtaca'a rusej mej nu'u caí rí'i tirájcha'íi a'íime í mej a'uun é'eche a'u ti ajta é'eche seíj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. A'íj pu jín, huirájraa a'ujna u Judea. 45 Mí ajta a'íime í mej Galílea é'eme'ecan, temua'a mú naa tira'ancuré'evi'iti tí'ij a'íin huá'a jemi a'ará'a. Ayee mu'u meri nain tiu'uséjracaa a'ij ti huaríj

a'íjna í Jesús tí'ij a'uun a'utéveeca'a a'ujna Jerusalén mat'ij tí'iyestejca'a a'ájna xicájra'an tí jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i. Majta a'íime í mej Galilea é'eme'ecan, a'íí mú majta a'uté'uuca'a me'újna.

⁴⁶ Ajta a'íin Jesús, a'íí pu ajtahua'a huá'umuaareca'a a'ímej jemi í mej me'uun e'echéjme'e me'újna Caná, a'u tí í jaj a'uteújviinutaca'a. A'íí pu seicié ayén ráaruu, ne'u.

Ajta pu seij a'uun a'utéveeca'a tí tí'itíj jín tí'itéveeca'a a'íjna jemi í rey. Ajta a'íin, seij pu tiyáujca'a tí a'uun á'ucatii a'ujna Capernaúm. Tí'icui'ica'a a'íjna í yaujra'an. ⁴⁷ Tí'ij a'íin ja'atí ayén ráamua'areeri'i tí Jesús a'uun a'arájraa a'ujna Judea, ajta nú'u ari a'uun a'ará'a u Galilea, tí'iquí a'íjna í ja'atí u á'ume í jemin. Jéihua pu tirájuaviiri'i tí a'íin Jesús a'uun á'ume'en a'íjna jemi tí tí'icui'i tí ij raarújte'en a'iné pu'uri nu'u tímua'a mí'ini. ⁴⁸ Ayee pu Jesús tiraata'ixaa, tíjín:
—Caxu ja'anáj té'antzaahuate'esin tí pua'a necaí niyen tí'itíj tejamuaataseíjrate'en í sej jín r'í tína'utaseíj na'ari tí'itíj í sej jín ráamua'aree tí Dios ayén naatá'a nej niyen huárini.

⁴⁹ Ajta a'íin tí tí'itíj jín tí'itéveeca'a í rey jemi, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, patá'aj piyen u á'ume'en neetzi jamuan, na'ari caí, a'íí pu hui mí'ini í niyauj.

⁵⁰ Ajta Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Aricu a'u pej é'eche. Pu'uri run í ayauj.

Ajta a'íin ja'atí, a'íí pu rá'antzaahua a'ij tí tiraata'ixaa a'íjna í Jesús. Tí'ij jí á'uraa. ⁵¹ Tí'ij ari á vejli'i aumé'ecaa a'íjna í ja'atí, a'íí mú ra'antinájcheca'a í mej ravaire'e. Ayee mú tiraata'ixaa tí nu'u ari huarúj a'íjna í yaujra'an.

⁵² Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'atzaj tí pua'a ayén huatéepua'aj a'íjna tí jín pístaca'a a'íjna í yaujra'an. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—A'atzaj pu hui huatéepua'aj í tajcaí a'atzaj te'ecáará'a í tacuarixpua.

⁵³ Jíme'en mu'u miyen tiraata'ixaa, aj pu'i ráamua'areeri'i a'íjna í ya'upuáara'an tí ayén pua'a pí'tí'irijcaa a'atzaj tí pua'a Jesús ayén tiraata'ixaa tí nu'u a'íin yaujra'an ari run. A'íj pu jín, huataújtuiitze í tavástara'a jemi. Majta a'íime í teitestemua'ame'en, a'íí mú majta miyen huaríj.

⁵⁴ A'íi pu a'íin pú'een í tí hua'apua tí ayén huápi'i ruxe'eve'e tí ayén tiú'uruu a'íjna í Jesús a'ujna já'ahua'a u Galilea tí'ij a'uun huirájraa u Judea.

5

Tí'ij Jesús tiráhuuaa seij tí ciyáaxara'aca'a í ru'icán jetze

¹ Pu'uri a'atzu á'ateevi'ica mat'ij tiu'uyé'este a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecan. Ajta a'íin Jesús, a'uun pu a'ujnéj a'ánna Jerusalén. ²⁻³ A'uun pu jéjmuaa a'ájna vejli'i ta'áa puéerta a'u mej jetzen a'uteáru'ipi í cáne'axi. Ayee pu téja'arájtehuuaa tíjín Betesda. Anxívi pu á'aportaalijme'ecaa a'u mej e'etiújse'irihua'a jeíhua teite í mej tí'icucui'ica'a. Seica mú miyen aracúcu'unijme'ecaa, majta seica, a'ij pua'a mú huatzúna'iche'e, majta seica ciyáaxavi'icaa í huá'íica.

⁴ A'íí mú miyen rachú'eve'eca'a tí ij ja'atí ayén ra'utáruureajxi'in í jaj, a'iné ja'anáj tí na'a, ayée pu rijcaa seij tí jútele tí'ivaire'e Dios tí é'eseijre'e. A'íí pu ave'ecánineica'a a'ájna tí jéjmuaa, tí ij a'íin ra'utáruureajxi'in. Ajta a'íin ja'atí tí amuacaí ateájra'ani í jaj tzajta'a, a'íí pu ayén run tíj na'a tí jín tí'icui'i.

⁵ Meenti seij a'uun a'utéveeca'a tí ayén ari á'atee a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a japuan aráhuuaica nine'ira'a tí ayén tí'icui'i. ⁶ Tí'ij í Jesús ayén raaseíj tí a'uun a'úuca'atii, ayée pu ráamua'areeri'i tí a'íin nu'u ja'atí ari á'atee tí ayén 'een. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni piyen tí'ijxe'eve'e pej huarún?

⁷ Ajta a'ñin ti tí'icui'i, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Nevástarara'a, tí'ij ayén ra'utáruureajxi'ñin í jaj, capu hui mé'e ja'atí ti naatévairé'en nej ni ateájra'ani í jaj tzajta'a. Ajta, netí'ij nauj á á'ume'en, seij pu hui ca'anacan a'uun ateeme nej caí inee. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ñina ti tí'icui'i.

⁸ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ájchesi. Anchuée mi á'utaatzi. Pajta hui á'ura'ani.

⁹ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i a'ñin ja'atí huarúj. Ajta yá'uchuii í rú'utaatzi. Tí'ij jí á'uraa. Ajta a'ájna pítí'irijcaa a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi tí'ij huarúj.

A'ñi mú ra'uxájte me'ñina í Jesús me'ñina jíme'e ti a'ñin raarújte a'ájna matí'ij ruse'upi

¹⁰ Ajta a'ñime í mej Israel jetze ajtémecan, ayée mú tiraata'ixaa me'ñina í ja'ati ti ayén huarúj tijín:

—Pu'uri hui a'ájna pítí'irici í xicájra'an tej jetzen tase'upi. Ajta ayée pu té'eyu'usi'i a'ájna jetze í yu'uxari ti ayén tí'ita'ajte'e ti nu'u caí a'ij tí'iriri pej piyen ráachuisime'en mi á'utaatzi íjii.

¹¹ Ajta a'ñin ti ciyáaxara'aca'a, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu tinaatá'ixaa a'ájna ti naarújte tijín yee nej nu'u rá'anchueeni í ne'utaatzi, neajta nu'u u á'ura'ani.

¹² Aj mú mi miyen tiraata'ihua'uri'i tijín:

—¿A'ataani pú'een a'ájna í ja'ati ti ayén timuaatá'ixaa pej nu'u piyen rá'anchueeni, pajta nu'u á'ura'ani?

¹³ Ajta a'ñin í ja'atí ti ayén huarúj, capu a'atzu ramua'atejca'a ja'atí ti pu'eene'e, a'iné a'ájna í Jesús pu'uri á aúuruteca'a huá'a tzajta'a í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. ¹⁴ Tí'ij jí Jesús a'uun yá'uteu a'ujna teyujta'a. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Me'ecui xaa, pepu'uri huarúj. Pecáj ché'e tí'itíj jín a'aturáa í Dios jemi. Na'ari caí, ayée pu teja'uré'enejsin ti jaítze'e puaíjtzi muáaci'iti caí ajmí'i.

¹⁵ Aj pu'i á'uraa a'ájna í ja'ati. Ajta ayée pu tihua'utá'ixaa a'imej í mej Israel jetze ajtémecan ti a'ñin Jesús a'ñin pú'eene'e ti ayén raarújte. ¹⁶ Majta a'ñime í mej Israel jetze ajtémecan, ayée mú 'een jín a'ij pua'a raruurejca'a me'ñina í Jesús me'ñina jíme'e ti a'ñin ayén rijcaa a'ájna xicájra'a mej jetzen rusé'upihua'a.

¹⁷ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, a'ñi pu auj tí'imuari'e í niyá'upua. Ayee nu che'atá nena'a inee tí'imuari'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁸ Ayee mú 'een jín jaítze'e miyen tí'itese'eca'a mej mi raajé'ica me'ñina jíme'e ti nu'u ayén Jesús raatéxieehuataca'a ti ayén huárini a'ij mej tí'ijri're a'ájna xicájra'an jetze mej rusé'upihua'a. A'ñi pu ajta nu'u ayén rata-muá'amua'ate'e í Dios ti nu'u ya'upuáara'an pú'een. A'ij pu nu'u jín ayén tiú'ujseijrataca'a ti ayén che'atá na'a 'een tíj í Dios.

Jíme'en í mej jín ruxé'ej mena'a 'een í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

¹⁹ Ayee pu tiu'utaniú a'ñina í Jesús tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, capu ri'irí nej niyen tí'itíj huáruuren nesej, i nej neajta teáata'a jetze airáne. Ayee nu che'atá nena'a tí'iruure a'ij nej tí'isise'ij ti ayén tí'iruure í niyá'upua. ²⁰ Ayee pu í niyá'upua nexí'eve'e ineetzi i nej yaujra'an pú'een. A'ñi pu ajta tí'ineseijrate'e nain a'ij ti a'ñin tí'iruure.

'Jee xaa ne'u, ayée pu tinaatasejrate'esin ti'itíj ti jaítze'e huápi'i ruxe'eve'e caí a'ij nej neri tiú'uruu sej si temua'a naa tira'utasej. ²¹ Ayee pu hui niyá'upua hua'ajjájpua'ixi'isin í teite huá'a tzajta'a í mej meri huácuui. A'íi pu ajta hua'utá'asin mej mi majtáhua'a ruuri muá'ara'ani. Ayee nu che'atá nena'a hua'utá'asin a'achú pua'amé a'íime ti ayén na'aráanajche nej niyen hua'utá'an mej mi majtáhua'a ruuri muá'ara'ani.

²² Ajta yeehui a'íin niyá'upua, capu ja'atí á'axijte'e sino pu'uri ayén nain jín tinaa'íjca ineetzi, i nej yaujra'an pú'een nej ni naíjmi'ica a'uxijte'en. ²³ Ayee pu 'een jín huaríj í niyá'upua mej mi miyen che'atá mena'a rí'i tinaatá'an ineetzi matíj majta rí'i tiratá'aca me'íjna í niyá'upua. Ajta, a'íin ti caí rí'i tinaatá'aca ineetzi, i nej yaujra'an pú'een, a'íi pu ajta caí rí'i tiraatá'aca í niyá'upua ti íiyen neja'uta'íteca'a.

²⁴ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ja'atí ti na'a ti ayén ranamua a'ij nej ti'ixa, ajta ti ayén ra'ará'astijre'en a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a, a'íjna í ja'ati, ayée pu ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. Capu ja'anáj puaíjtzi rací'iti a'iné a'íi pu ari huirájraa a'u ti ayén tiye'eci'ítiche'e ti huámí'ini. A'íi pu ajta ari a'uun a'uteájrupi a'u ti ayén yé'eci'iti ti ruuri á'ara'ani.

²⁵ 'Ayee nu tzáahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu teja'uré'enejsin, jee xaa ne'u. Ayee pu ari teja'uré'ene a'ájna xicájra'an ti jetzen ayén tihuá'aci'iti a'ímej í mej meri huácuui mej mi miyen ráanamua a'ij nej ti'ixa inee, i nej yaujra'an pú'een í Dios. Majta a'íime í mej miyen ra'ancuré'asin a'ij mej tí'ijnamuajran, a'íi mú rusén jime'e ruuri muá'aju'u.

²⁶ 'A'iné ru jetze pu ayén rusén jín ruuri í Dios, a'íi pu ayén naatá'a ineetzi i nej yaujra'an pú'een nej ni niyen che'atá nena'a ne jetze rusén jín ruuri. ²⁷ A'íi pu hui ajta naatá'a nej ni ne'íjna jín antínmua'aréere ná'ara'ani nej ni hua'uxijte'en í teite a'iné nee nu neajta teáata'a jetze airánnejte.

²⁸ 'Caxu se'íjna jín rí'i tiyé'useijra, a'iné aj pu teja'uré'enejsin matíj mena'a pua'amé í mej meri huácuui, ayée mú ranamuajran netí'ij hua'utájeeve. ²⁹ A'uu mú e'itajú'un a'u mej e'evé'enámi'ihuaajmee. Majta a'íime, í mej rí'i titetiújcha'íica'a, a'íi mú e'itajú'un mej mi ruuri muá'ara'ani. Mí majta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íica'a, a'íi mú e'itajú'un nej ni niyen hua'uxijte'en ti ij ayén puaíjtzi tihuá'aci'iti.

A'ij ti te'anxájta í ya'upuáara'an, ajta a'ij ti huataújmua'a a'ij ti ríci í yaujra'an

³⁰ 'Capu rí'irí nej niyen ti'itíj huáruuren nesej nena'a, sino ayée nu che'atá nena'a huá'axijte'e a'ij nej tí'ijnamua í niyá'upua jemi. Ajta, ayée pu tiraavíjte'e a'ij nej tihuá'axijte'e a'iné canu niyen rahuauca nej niyen ríci a'ij ti tina'aráanajche sino ayée nu ríci nej ni niyen rí'i tiraatá'an a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

³¹ 'Tí pua'a nesej nena'a niyen tiu'utánxaj, canu niyen tzáahuati'ira'a jín niyen tiu'utánxajta. ³² Mí ajta, sej pu ayén tineetéxajta ineetzi, neajta inee, ayée nu ramua'aree tíj na'a a'ij ti tí'inexa ineetzi, ayée pu tzáahuati'ira'a jín tí'inexa a'íjna.

³³ 'Mú'een xu seica huata'áiteca'a í Juan jemi. A'íi pu ajta tzáahuati'ira'a jín tejámuaatá'ixaa ineetzi jime'e. ³⁴ Capu hui ayén ruxe'eve'e ti ja'atí ayén tí'inexajta ineetzi.

'Mí neajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e í Juan ti ij Dios ayén tejámuaatá'uuni'i. ³⁵ Ayee pu a'atzu tiu'utévai a'íjna í Juan tíj tatzari ti á'ataa, ti ajta nain japua huatátzave'eje'i. Seajta mú'een, ayée xu a'atzu huataúra'a sej siyen huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e sej ra'ancuré'a a'ij ti a'íin tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ 'Tí'ití pu jaítze'e ruxe'eve'e caí a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan. A'íjna ti Dios ayén jín tinaa'íjca nej ni niyen ne'íjna jín te'ará'asten í nej neri niyen ne'íjna jín ríci, a'í pu ajta tí'ivaire'e sej si siyen ráamua'aree ti ayén neja'uta'íteca'a a'íjna í niyá'upua. ³⁷ Ajta a'íjn í niyá'upua ti ayén neja'uta'íteca'a, a'í pu ajta naatéxajtaca'a ineetzi jime'e. Mú'een xu caí ja'anáj ráanamujri'i ti tiu'uxájtaca'a. Caxu seajta ja'anáj rují'i jín raaseíj a'ij ti 'een. ³⁸ Caxu seajta ra'ancuré'asin a'ij ti a'íjn tiu'utaxájtaca'a a'iné caxu na'ará'astijre'esin ineetzi, Dios ti neja'uta'íteca'a.

³⁹ 'Mú'een xu aujca'aneecan jín tiu'ujmua'ate se'íjna jetze í yu'uxari a'iné ayée pu tejamuá'amitiejte'e sej se'íjna jetze yaú'itíee xá'aju'un a'ij sej ye'í huárini sej si rusén jín ruuri xá'ara'ani. A'ii pu hui a'íjn pú'een í yu'uxari ti jetzen té'eyu'usi'i a'ij mej tiu'utaxájtaca'a ineetzi jime'e.

⁴⁰ 'Mí seajta mú'een, caxu á'ujca'ane sej siyen na'ará'astijre'en ineetzi nej ni amuaatá'an sej si rusén jín ruuri xá'ara'ani.

⁴¹ 'Capu ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a tevi ayén rí'i tinaatá'an. ⁴² Mí seajta mú'een seicié xu tí'imua'atze. Nee nu niyen ramua'aree sej caí hui raxí'eve'e í Dios í a'amua tzajta'a.

⁴³ 'Ayee nu 'een jín ave'ecáane niyá'upua jetze me'ecan. Mí seajta mú'een, caxu na'ancuré'evi'iti. Aru ti pua'a ja'atí runiúucajtze'en jín mú a'uvé'eme'en, mú'een xu xaa ra'ancuré'evi'iti se'íjna.

⁴⁴ '¿A'iné tí'iri'iri sej tzáahuati'ira'a jín té'antzaahuat'e'en tí pua'a siyen rí'i tiu'utaúra'an rujímua'a sena'a, seajta caí tí'itese'e sej ráahuauni ti Dios rí'i tejamuatá'an? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri. ⁴⁵ Caxu siyen mú'een tí'imua'atze nej tejá'amuaxajtzi'iran í niyá'upua jemi. A'ii pu a'íjn pú'een í ti tejá'amuaxajtzi'iran a'íjna í Moisés teecan, í sej siyen rachú'eve'e ti a'íjn a'amua japua niuuni.

⁴⁶ 'Tí pua'a siyen té'atzaahuat'e'e se'íjna jemi í Moisés, ayée xu seajta ná'antzaahuat'enche'e ineetzi se'íjna jime'e ti a'íjn ayén neetzi jime'e ra'utéyu'uxaca'a. ⁴⁷ ¿A'iné sej si caí rá'atzaahuat'e'e a'ij ti a'íjn tira'utéyu'uxaca'a? ¿A'iné tí'iri'iri sej siyen rá'antzaahuat'e'en a'ij nej inee tejámuaatá'ixaate'esin? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

6

Jesús pu tihua'umí a'ímej í mej anxíj vi'ira'a ará'axcaa

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ A'atzu a'ateevi'i, tí'iquí Jesús a'uun u jetze pújme'en antá'aa í jaj japua ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Galilea. Ayee pu ajta téja'arájtéhuaa tijín Tiberias. ² Jéihua mú teite a'ucíj jamuan a'iné mu'uri raaseíj me'íjna ti huápi'i ruxe'eve'e ti ayén tihua'uhuaa a'ímej í mej tí'icucui'ica'a. ³ Aj pu'i Jesús a'ánna a'ujnéj jirí japua. An pu a'utayéixi, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

⁴ Pu'uri vejli'itaca'a a'ájna xicájra'an mej jetzen tí'iyestehua'a me'íjna jime'e ti Dios hua'irájtuaa a'ímej í mej Israel jetze ajtémecantaca'a. ⁵ Tí'ij jí Jesús ayén huanéereajraa. Tí'ij i hua'useíj mej e'evé'uju'uca'a í teite. Aj pu'i Jesús a'íjn Felipe ayén tiu'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné teyé'enanán í pan í mej racua'ani a'íime í teite?

⁶ Pu'uri ramua'areereca'a í Jesús a'ij ti ríni. Mí ajta, ayée pu 'een jín raata'íhua'uri'i í Felipe ti ij ayén raaseíj a'ij ti ríni. ⁷ Felipe pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Tí pua'a tiyen tí'ituaave'e a'achú mej ramuá'itijca aráhuaica máxcira'i jime'e, capu a'í na'a ci'ipe tej ti pan huánanan tej ti naíjmi'ica tiu'umín.

8-9 Aj pu'i se'ij ti jamuan á'u'che'ecane'e, a'íjna í Andrés ti juutzeá'jra'an pú'een í Simón, a'í pu ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Yé pu pa'ari'i huatéjvee. Anxí'vica pu hui pan tícha'íi, ajta hua'apuaca í hua'ité. Mí ajta, capu a'atzu ci'ipe mej mi naími'i tiú'ucua'ani.

10 Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj hua'uta'aíjte'en í teite mej a'ujrá'asixi'in.

Ayee pu 'een jín ayén raataxájtaca'a a'iné jeíhua pu huá'ixaata'aca'a a'ujna. Majta a'íime í teteca, a'úu mú a'uráaseajraa. Ayee mú ará'asijme'e a'achú cumu anxíj vi'ira'a méyee majta méyee.

11 Aj pu'i Jesús ra'ancuré'e'í'ipi í pan. Ajta rí'í tiraatateújtzi'ire í Dios jemi. Ajta hua'uré'e'í'ipi'í a'ímej í mej a'ucaíjme'ecaa a'achú ti se'ij raxí'eve'ecaa. Ayee pu che'atá na'a hua'uré'e'í'ipi'í í hua'ité. 12 Mat'í'ij ruxiéehua tiú'ucuaa, ayée pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—Setá'aj raaré'e'í'ipi'in í ti avé'eturaa. Ché'e caí ti'itíj a'uvá'itzi'in.

13 Mat'í'ij mi raaré'e'í'ipi'i. Ayee mú te'evé'e'jiste'axi í sicíri jetze a'íjna í pan ti avé'eturaa mej tiú'ucuaa.

14 Majta a'íime í teite, mat'í'ij miyen raase'ij me'íjna í Jesús ti ayén huaríj, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, amí pu hui a'íin pú'een a'íjna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ti ayén yé nu'u uvé'enejsin íiyen chaanaca japua.

15 Ajta a'íin Jesús, ayée pu rú'umua'areereca'a í ru tzajta'a mej miyen raaxí'epi'intare mej a'ire'enejsin mej mi ca'anéeri jín tiraa'íjcate'en ti a'íin te'enteároute í rey jime'e. A'íj pu jín, ayén ajtá'raa. A'uu pu jirí japua a'ujnéj ruse'ij.

Jesús pu antamé japuan í jaj ti ve'éé

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Tí'ij huaré'eciéenajme'ecaa, a'úu mú a'ucáane a'utí'e'eve'e'ástime í jaj a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e. 17 A'uu mú baarcu jetze atéeci. Mat'í'ij mi antacíj u jetze pújme'en u Capernaúm. Pu'uri huaré'et'ica'arijme'e. Ajta a'íin Jesús, capu mé'e já'ahua'aca'a. 18 Ca'anín pu jín huá'eecaca'a. Ajta pu'uri á'ujruurejca'a í jaj. 19 Mat'í'ij aujú'ucaa a'achú anxíj, o arájsevi kilómetros, mat'í'ij mi raase'ij ti e'evé'eme'ecaa a'íjna í Jesús. Jaj japua pu huamé'ecaa. Jé'ecan mú tiu'utátziin.

20 Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu a'íin pú'een. Caxu tí'itzi'ine'e.

21 Mat'í'ij mi miyen huat'ejca'ane mej mi miyen ra'ateájtuaani í baarcu jetze. Camu a'achú a'ateevi'i me'uun a'utanéj a'ájna a'u mej a'uju'ucaa.

A'í mú nu'u rú'uhuaumen me'íjna í Jesús

22 Majta a'íime í teite í mej a'uun u jetze pújme'en e'etiújse'ij í Jesús jemi, a'í mú a'uun a'uteájturaa.

Yee ruijmua'a yee, ayée pu tihua'amit'ejte'eca'a ti se'ij na'a e'ecáve'eca'a í baarcu, ajta ti a'íin Jesús caí a'íjna jetze ateá'jraa huá'a jamuan í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, sino rujímua'a mu'u antacíj. 23 Mat'í'ij mi seica me'uun újhuiixi í baarcu a'ájna vejli'i a'u mej tejá'ucuaa í teite tí'ij Jesús rí'í tiraatá'a í Dios. A'uu pu é'eme'ecan í baarcu, chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Tiberias. 24 Mat'í'ij mi a'íime teite miyen ráamua'areeri'i ti nu'u caí ajta a'uun á'ucatii u Tiberias a'íjna í Jesús, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mat'í'ij mi me'íjna jetze atéecijxi a'íjna jetze í baarcu ti ti'imu'íi. Seica mú atéecijxi se'ij jetze, majtáhua'a í seica, se'ij jetze mú mijta atéeci, mej mi me'uun a'atanén u Capernaúm, mej mi me'uun ráahuauni me'íjna í Jesús.

Jesús pu a'ñin pú'een í pan í mej jín ruuri muá'ara'ani

²⁵ Mat'íj ráateu me'újna u jetze pújme'en a'alaguun jetze, aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Rabí, ¿a'anajni yé perá'a peyujna?

²⁶ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Caxu se'íjna jín nehuahuau se'íjna jín sej tiu'uséj a'ij nej huaríj í sej jín a'ij te'utasej sino ayée xu 'een jín nehuahuau se'íjna jime'e sej ráacua se'íjna í pan, seajta sej temua'a naa titéju'uxai. ²⁷ Caxu siyen sena'a tiu'umuári'en sej si se'íjna huamuá'itín í cua'ira ti a'uvaíjtzi sino setá'aj siyen tiu'umuári'en sej si se'íjna huamuá'itín í sej jín huateújvair'e'en tíj na'a rusén jime'e. Neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airánnejte, nee nu ne'íjna amuaatá'asin a'iné a'ñin Dios ti niyá'upua pú'een, a'ñi pu a'íjna jín tinaa'íjca.

²⁸ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ti'itájni hui ruxe'eve'e tej tiyen te'íjna jín huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios?

²⁹ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu tí'ijxe'eve'e í Dios sej siyen ná'antzaahuate'en ineetzi ti Dios neja'uta'íteca'a.

³⁰ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ti'itájni jín piyen rici ti huápi'i ruxe'eve'e tej ti tiyen raasej, tej ti te'íjna jín muá'antzaahuate'eni í A'iné pej pi piyen rici? ³¹ Tavaújsimua'aci'í mú miyen ráacua me'íjna ti nu'u maná pú'een me'újna a'u ti caí é'eti'itijca'a. Ayee pu té'eyu'usi'i tijín: “A'ñi pu nu'u hua'utá'a mej me'íjna huácua'ani í cua'ira ti nu'u júte'e é'eme'ecan.”

³² Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti caí a'ñin pú'een í Moisés teecan ti ayén hua'utá'a a'ñime á'amua'upua'ístemua'a mej ráacua'ani í cua'ira ti júte'e é'eme'ecan. Capu xaa ne'u, sino niyá'upua pu ayén amuaatá'asin sej si huateújvair'e'en se'íjna jime'e í cua'ira ti tzáahuati'ira'a jín júte'e é'eme'ecan.

³³ A'iné nee nu a'ñin pú'een í cua'ira ti Dios jemi é'eme'ecan, neetzi pu jemi ajta é'eme'ecan. Nee nu júte'e e'ícaanej nej ni hua'utá'an mej ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e matíj mena'a pua'amé yen huachéjme íiyen chaanaca japua.

³⁴ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, patá'aj piyen taatá'an pe'íjna í cua'ira tíj na'a ti yú auca'ití a'ame.

³⁵ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu a'ñin pú'een í ti jetzen é'eme'ecan í cua'ira í mej jín huateújvair'e'en mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e. Ja'atí ti na'a ti neetzi jemi ve'eré'enen, capu ja'anáj í'icuatá a'ame. Ajta, ja'atí ti na'a ti ayén na'ará'astijre'en ineetzi, capu ajta ja'anáj huata'í'imi, sino Dios pu rusén jín raatá'asin.

³⁶ Neajta inee, ayée nu neri tejámuaatá'ixaa sej seri nesej ineetzi. Mí seajta mú'een, caxu té'atzaahuate'e. ³⁷ Matíj mena'a pua'amé í ti Dios naatátuiire'esin, a'ñime mú ve'eré'enejsin ineetzi jemi. Ajta ti pua'a ja'atí ayén neetzi jemi ve'eré'enen, canu ja'anáj raaré'iti.

³⁸ Canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni niyen huárini a'ij nej nesej nena'a tí'ijxe'eve'e sino nej ni niyen huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a. ³⁹ Ajta, ayée pu tí'ijxe'eve'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a ti caí se'j á'uveti a'ñime í mej ve'eré'ene ineetzi jemi sino nej ni na'íjmi'ica japua huániuuni a'ájna xicájra'an ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

⁴⁰ 'Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ijxe'eve'e í niyá'upua ti ayén tiráaci'iti ti ruurican jín huateáturan tíj na'a rusén jime'e ja'atí ti na'a ti ayén tirá'amitiejte'e ja'atí nej pírici, ajta ayén tiná'astijre'e ineetzi. Neajta inee, ayée nu ra'ajjájsin huá'a tzajta'a í mej meri huácuii a'ájna xicájra'an ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

Muaújniuuste a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecan

⁴¹ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecan, matí'ij mi autéjhuii mej runiúuste'e rujímua'a me'íjna jime'e ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'íin pú'een í cua'ira ti júte'e e'icaanej. ⁴² Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—¿Ni caí a'íin pú'een í Jesús ti ajta yaujra'an pú'een a'íjna í José? ¿Ni qui tecaí huá'amuajte í táatajra'an, ajta í náanajra'an? A'iné tíjtá ne'u. A'íj pu jín, ¿a'iné tí'iri'iri ti a'íin ayén tí'ixajta ti nu'u júte'e e'icaanej?

⁴³ Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Caxu hui siyen ché'e runiúuste'e. ⁴⁴ Capu ri'iri ti ja'atí ayén ve'eré'enen ineetzi jemi ti pua'a caí Dios amuacá ca'aníjra'a raatá'an ti ij ayén huárini. Neajta nu niyen ra'ajjájsin huá'a tzajta'a í mej meri huácuii a'ájna xicájra'a ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

⁴⁵ 'Ayee mú tira'uyú'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tíjín: “Dios pu nu'u ayén tihuá'umua'aten najmi'ica.” Ja'atí ti na'a ti ayén ranamua í ru tzajta'a a'ij ti tí'ixa í niyá'upua, ajta ti ayén ráaruuren a'ij ti a'íin tí'ijxe'eve'e, a'íi pu ve'eré'enejsin ineetzi jemi.

⁴⁶ 'Capu ayén huataújmua'a ti ja'atí ari raaseíj a'íjna í niyá'upua sino inee, i nej ne'uun a'uvé'emej a'u ti a'íin é'eseijre'e, nee nu neri raaseíj í niyá'upua.

⁴⁷ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti ja'atí ti na'a ti ayén té'antzaahuat'e'en a'ij nej tí'ixa, a'íi pu ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. ⁴⁸ Nee nu ne'ín pú'een í cua'ira ti jetzen airáninei í mej jín ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

⁴⁹ 'A'amuahuaácaxa'astemua'aci'i mú ráacua me'íjna í maná a'ujna já'ahua'a a'u ti caí é'eti'itijca'a. Majta á'iyen mú huácuii. ⁵⁰ Mí ajta, yé pu seijre'e a'íjna í cua'ira ti júte'e e'icaanej. Tí pua'a ja'atí ráacua'ani a'íjna, capu ja'anáj mi'ini.

⁵¹ 'Nee nu ne'ín pú'een a'íjna í cua'ira ti júte'e e'icaanej, ti jetzen airáninei í mej jín ruuri muá'ara'ani. Tí pua'a ja'atí ayén ráacua'ani a'íjna í cua'ira, a'íi pu ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. Ajta, a'íjna í cua'ira, a'ii pu a'íin pú'een í nej ratéhua'ira'a, í nej neajta ratámua'i'ivajta huá'a jetze me'ecan matíj mena'a mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁵² Majta a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecan, ca'anín mú jín autéjhuii mej tí'ihuaúrixaate'en. Míyen tíjín:

—¿A'iné tí'iri'iri ti a'íin ja'atí ayén nu'u ruhuá'ira'a taamín?

⁵³ Aj pu i Jesús, ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejámuaatá'ixaate'esin. Tí pua'a secaí ráacua'ani i nehuá'ira'a, i nej neajta teáata'a jetze airánnejte, ajta ti pua'a secaí raayé'en i nexuure'e, caxu rusén jín ruuri xá'aju'un. ⁵⁴ A'atí ti na'a ti ayén ráacua'ani i nehuá'ira'a, ajta ayén raayé'en i nexuure'e, a'íi pu ayén ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. Neajta nu niyen ra'ajjájsin a'ájna xicájra'an ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

⁵⁵ 'Ayee ti'ayajna xaa ne'u. A'íi pu nehuá'ira'a, a'íin pú'een í ti cua'ira jetzen airáninei í mej tzáahuati'ira'a jín ruuri muá'ara'ani í Dios jemi. Ajta a'íjna, a'ii pu xaa ne'u a'íin pú'een í jaj í mej tzáahuati'ira'a jín iraayé'en mej mi caí ché'e ruxiéemiste'e í Dios jemi. ⁵⁶ A'atí ti na'a ti ayén ráacua'ani i nehuá'ira'a, ajta ti ayén raayé'en i nexuure'e, a'íi pu huateáturaasin ineetzi jemi. Neajta nu niyen che'atá nena'a huateáturaasin í jemin.

⁵⁷ A'í pu ayanna neja'uta'íteca'a í niyá'upua ti i'irúuri. Neajta nu ne'íjna jetze aránca'ane nej ni ruuri ná'ara'ani í niyá'upua jemi. Ajta a'ín í ja'atí ti ayén tí'icua'a ineetzi jemi, a'í pu ayén che'atá na'a neetzi jetze arájca'ane ti ij a'ín ruuri á'ara'ani í Dios jemi. ⁵⁸ A'í pu a'ín pú'een í cua'ira ti júte'e e'icaanej. Tahuáacixa'astemua'aci'í mú miyen ráacua me'íjna í maná. Majta huácuui. Mí ajta, a'ín ti ayén racua'aca a'íjna í cua'ira ti neetzi jetze airáninei, a'í pu ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e.

⁵⁹ Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tí'íj a'uun tihua'amua'atejca'a a'u mej e'etiújse'irihua'a a'ujna u Capernaúm.

A'íj mej tiu'umuá'aj a'íme í mej jamuan á'ujuhua'ane'e

⁶⁰ Mat'íj me'íjna huánamuajri'í, ayée mú mu'ití tiu'utaxájtaca'a a'íme í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tíjín:

—A'íj pu pua'a taatá'a ti ayén tí'ixa. J'écan pu hui muári'eri tej tiyen yaú'itíe tá'ara'ani.

⁶¹ Ajta a'ín Jesús, ayée pu rú'umua'areereca'a mej miyen runiúuste'ecaa. Aj pu'í ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni a'íj pua'a amuaatá'a nej niyen tejámuaatá'ixaa? ⁶² Ari ti pua'a siyen naasej ineetzi, i nej teáata'a jetze airánnejte, nej ni a'uun a'ujnéj júte'imua a'u nej amuacáí á'ucatii. ⁶³ A'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu jetzen airáninei í sej jín ruuri xá'ara'ani. Mí ajta, capu a'íjna jín tí'ivaire'e a'íjna ti jetzen airáninei í sej ratéhua'ira'a. Capu a'atzu xaa ne'u. Mí ajta, a'íjna í niuucari í nej niyen tejá'amua'ixaate'e, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ca'aníjra'a naatá'a nej niyen tiu'utaxáj. Ajta, a'íj pu jetze airáninei í sej jín ruuri xá'ara'ani. ⁶⁴ Mí seajta mú'een, mu'ití xu caí té'atzaahuat'e.

Ayee pu tihua'utá'ixaa a'iné tíj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, a'í pu rú'umua'areereca'a ja'atí ti pírici ti caí rá'atzaahuat'e'eca'a, ajta ja'atí ti pú'een ti Jesús jime'e tiu'utátuiire'esin. ⁶⁵ Ajta, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu 'een jín tejámuaatá'ixaa ti caí rí'irí ti ja'atí ayén huataújtuiire'en ineetzi jemi ti pua'a caí Dios amuacáí ca'aníjra'a raatá'an ti ayén huárini.

—Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁶⁶ A'ajná'imua mu'íi mú miyen titeecáujxiehuataca'a mej mi caí ché'e jamuan á'ujuhua'ane'en. ⁶⁷ Aj pu'í Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'í a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase tíjín:

—Ari mú'een, ¿ni seajta seri ajtácinicu ineetzi jemi?

⁶⁸ Ajta a'ín í Simón, ti ajta i'í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, ¿a'atajni máaj jemin té'uju'un? Mú'etzi pu'u jemi seijre'e í niuucari í tej jín ruuri tá'ara'ani, tíj na'a rusén jime'e. ⁶⁹ Ayee tu hui rá'atzaahuat'e, teajta tiyen ramua'aree pej pe'ín pú'een i pej Dios jemi e'icaanej, ti Dios ajta muaja'utétuaasin í ruri'iríinta'a.

⁷⁰ Aj pu'í Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—¿Ni qui necaí niyen amua'antíhua'u mú'ejmi mi sej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase? A'iné nijta ne'u. Mí ajta, se'íj ti mú'ejmi jetze ajtémecan, tiyaaru'u pu jetzen seijre'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁷¹ A'íjna ti nu'u tiyaaru'u jetzen seijre'e, a'í pu ayén huatamuá'a í Judás. A'í pu yaujra'an pú'eene'e a'íjna í Simón ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. Ajta a'ín Judás, huá'a jetze pu ajtémecantaca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'í pu a'ín pú'een ti avítzi jín tiu'utátuiire'esin a'íjna jime'e í Jesús.

7

Mat'íj tiu'uyé'este me'íjna jime'e mej avé'inaamua'asin

¹ Tíj na'a a'ájna'ímua, a'úu pu a'uteájturaa í Jesús a'ujna u Galilea. Capu ché'e a'uun á'uche'ecane'e u Judea a'iné a'íime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a í mej a'uun é'echejca'a, ayée mú raxí'eve'eca'a mej raajé'ica. ² Pu'uri ajta vejli'itaca'a a'ájna matí'ij miyen tí'iyestehua'a me'íjna jime'e mej avé'uj'inaamua'asin, í mej Israél jetze ajtémecan. ³ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa í ihuáamua'ame'en í Jesús tíjín:

—Patá'aj hui piyen huirá'ra'ani peyujna pej pe'uun á'ura'ani a'ujna u Judea, mej mi a'íime í mej mú'eetzi jamuan á'ujuhua'an miyen raaseíj a'ij pej ríci pe'íjna jime'e ti hui huápi'i ruxe'eve'e, í mej jín a'ij te'utaseíj. ⁴ Tí pua'a hui ja'atí ayén raxí'eve'e mej mi mé jéjre'e miyen ráamua'ati, capu ayén avítzi jín tí'imuarí'e. A'iné ayée pej hui ríci pe'íjna jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e, naa pu xí'epi'in pej piyen á jéjre'e huatá'aseijrata huá'a jemi, matíj mena'a pua'amé mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. —Ayee mú tiraata'ixaa.

⁵ Majta a'íime í mej ihuáamua'ame'en pú'eene'e, camu majta rá'antzaahua me'íjna í Jesús. ⁶ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capúu xi a'ájna teja'uré'ene ti huaxí'epi'in ineetzi jemi nej ni ne'uun a'utanén. Aru mú'ejmi jemi, ja'anáj ti na'a pu ayén í'ixí'epi'in. ⁷ Capu hui a'atzu rí'írí mej amuájcha'íire'e í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. Mí majta xaa ineetzi menéjcha'íire'e me'íjna jime'e nej caí niyen a'ij pua'a tihuá'axajta mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'íi. ⁸ Setá'aj se'uun a'ujnén a'ánna a'u mej tejé'eyeste. Caxí nu a'umé'e na'ame inee nej ni ne'uun íjii teja'uvé'emua'ariive'en a'iné capu xi ayén teja'uré'ene ti ari huaxí'epi'in.

⁹ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i a'uun a'uteájturaa a'ujna u Galilea.

Jesús pu avítzi jín a'uun a'ujnéj

¹⁰ Mí ajta a'íin, ayée pu huaríj. Matí'ij a'ucíj í ihuáamua'ame'en mej mi me'uun tejá'uyesten, a'íi pu ajta u á'ume. Capu ruseíirata u á'ume, sino avítzi pu'u jín u á'ume.

A'íi mú rahuauhuau í Jesús a'íime í mej Israél jetze ajtémecan

¹¹ Majta me'ín í mej me'uun tejé'eyestehua'a, a'íi mú rá'ixí'eeri'ireca'a me'íjna í í Jesus. Miyen tí'ixáata tíjín:

—¿A'uné a'ij 'een a'íjna í ja'atí?

¹² Jéihua mú a'ij pua'a tí'ixajtaca'a a'íjna jime'e í Jesús huá'a tzajta'a í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. Seica mú miyen tí'ixajtaca'a tíjín: “Rí'i pu tí'itevij.” Majta seica miyen tí'ixajtaca'a tíjín: “Capu a'atzu. A'íi pu hui huá'acuanamua í teite.”

¹³ Majta, capu ja'atí ayén á'ujca'anejca'a ti ayén ruseíirata tiu'utaxájta a'íjna jime'e í Jesús a'iné mehuá'atziíine'eca'a a'íimej í mej tí'itíj jín antiújmu'areereca'a a'íime jemi í mej Israél jetze ajtémecan.

Jesús pu tihua'umuá'ate matí'ij tí'iyestehua'a

¹⁴ Matí'ij meri já'ita'a ujú'uncaa í mej tí'iyestehua'a, aj pu'i Jesús a'uun a'uteájrapi teyujta'a. Tí'ij jí a'utéjche ti tihuá'umua'aten í teite. ¹⁵ Jé'ecan mú rí'i tira'utaseíj a'íime í mej me'uun tí'aijta teyujta'a. Ayee mú tí'uj'ixaate'eca'a tíjín:

—¿A'iné tí'irí'iri ti a'íin caí ja'anáj tí'ihuaújmu'ate, a'íi pu raayí'iti ti ayén tihuá'umua'aten?

¹⁶ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu a'ij tirájteu neseíj a'ij nej tihuá'amua'aten sino a'íi pu ayén tinaatá'a a'íjna ti yé neja'uta'íteca'a. ¹⁷ Tí pua'a hui ja'atí ayén á'ujca'ane ti ayén huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'íi pu xaa ayén ramua'aréeren ti pua'a Dios ayén naatá'a nej niyen tí'imua'atata ca'ín neseíj nena'a a'ij tirájteu. ¹⁸ A'íjna ti

ayén tí'ixaxa'a a'ij ti a'ín na'a tirájteu rusej, ayée pu 'een jín ayén ríci ti ij rí'i tiu'utaúra'an rusej.

'Mí neajta inee, ayée nu ne'íjna jín tí'imuari'e nej ni niyen rí'i tiraatá'an ne'íjna ti yen neja'uta'íteca'a. Tí pua'a hui ja'atí ayén á'ujca'ane ti ayén huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'í pu xaa ayén ramua'aréeren ti pua'a Dios ayén tinaatá'a nej niyen tí'imua'ata ca'ín nesej nena'a a'ij tirájteu.

¹⁹ '¿Ni caí a'ín Moisés teecan ayén amuaatátui a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta? Aa ni'ijta ne'u. Mí seajta mú'een, capu ja'atí ti mú'ejmi jetze ajtème'ecan ayén araúrasten a'ij ti a'ín niuucari tí'ixa. ¿A'iné 'een jime'e siyen tí'ijxe'eve'e sej naajé'ica?

²⁰ Majta a'íime í mej me'uun ajteáxireca'a, ayée mú titeetaniú tíjín:

—Tiyaaru'u pu mú'etzi tzajta'a seijre'e. ¿A'ataani hui ayén tí'ijxe'eve'e tí'ij muáaje'ica?

²¹ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Seij nu'u jín niyen huaríj ti ayén huápi'i ruxe'eve'eca'a. Ajta a'ín amuaatéjteu naíjmi'ica. Jé'ecan xu avé'ejí'istaxi. ²² Mí seajta mú'een, ayée xu tí'ijri'ire se'íjna jime'e ti Moisés teecan ayén amuaata'aíj sej nu'u ra'antisíjchixi'ín í naviira'an. Jee xaa, capu Moisés teecan jetze huanéj, sino Dios pu ayén raateájtuaa a'ímej jemi í á'amuyaya'upuaci'istemua'a. A'íj xu jín siyen ra'antisí'iche í naviira'an í uneeca'i ti teáata'a se'ájna xicájra'an sej jetzen ruse'upi. ²³ Ayee xu 'een jín tí'ijri'ire sej si caí auté'itzen se'íjna jemi í niuucari ti Moisés teecan raateájtuaa. Tí pua'a ayén 'een, ¿a'iné 'een jín si níniu'ucacu ineetzi jemi se'íjna jime'e nej niyen nain jín raarújte seíj í ja'ati ne'ájna xicájra'a sej jetzen ruse'upi?

²⁴ 'Xaatapuá'ajta sej siyen tihua'axijte'e a'ij ti tejamuá'amitíejte'e. Mí seajta mú'een, ayée xu huárini sej si siyen tihua'uxijte'en a'ij ti tiraavíjte'e tzáahuati'ira'a jime'e.

Jesús pu jíme'en tí'ixa a'utí'é'eme'ecan

²⁵ Jíme'en pu'u ayén tiraataxájtaca'a, aj mú mi seica miyen autéjhui mej tí'ihuaúrihua'u. Miyen tíjín:

—¿Ni caí a'ín pú'een í mej miyen jíme'en tí'itese'e mej raajé'ica? ²⁶ Yee pu hui jéjre'e huatéjvee tihua'ixaate'e. Mí majta, camu a'ij tí'ijee. ¿Ni qui meri miyen raamuá'a tíjín: “A'ii pu a'ín pú'een í Círíistu'u”? ²⁷ Mí teajta iteen, teen tu hui ramua'aree a'u ti é'eme'ecan te'íjna í ja'ati. Mí ajta a'ín í Círíistu'u, tí'ij a'ín yé uvé'enen, capu ja'atí ramua'aréeren a'u ti é'eme'ecan a'íjna. —Ayee mú tí'ixajtaca'a.

²⁸ Ajta a'ín Jesús, áuche'e pu tihua'amua'atejca'a u teyujta'a. Aj pu'i ayén ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Jee xaa ne'u, ayée pu hui tí'ayajna sej nemua'ate, seajta siyen ramua'aree a'u nej é'eme'ecan. Canu nesej nena'a yé ve'ecáane sino ti yé neja'uta'íteca'a, a'í pu nain jín ayén tí'ijri'ire. Capu tí'ihua'itzi í jemin. Mí seajta mú'een, caxu ramua'ate a'íné caxu rá'astijre'e. ²⁹ Mí neajta inee, nee nu xaa ramua'ate a'íné a'úu nu é'eme'ecan í jemin. A'í pu hui ajta yen neja'uta'íteca'a.

³⁰ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi miyen tiu'utatése mej raatéevi'i. Mí ajta, capu ja'atí ayén raatéevi'i a'íné capúu xi a'ájna teja'uré'ene, a'ájna ti jetzen huaxí'epi'intari'ihuaca'a ti ayén huámi'ini. ³¹ Majta a'íime í mej jemin e'etiújsej, mu'íití mú miyen rá'antzaahua. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tí'ij yé uvé'enen a'íjna í Círíistu'u Dios ti ra'antíhua'u, ¿ni qui jaítze'e ayén a'íjna jín rini ti huápi'i ruxe'eve'e caí amíjna mi ja'atí?

A'íime fariseos mú nu'u xantaaru'u huata'áiteca'a mej raatéevi'i me'íjna í Jesús

³² Majta a'íime í fariseos, ayée mú tiú'unamuajri'i a'íimej í teite mej miyen xahuaani'i mú jín tiúj'ixaate'e. Mat'íij mi a'íime í mej tí'aijta u teyujta'a, majta a'íime í fariseos, a'íi mú seica huata'áiteca'a a'íimej í mej me'uun tí'icha'íi mej mi raatéevi'i.

³³ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu ché'e á'ateeri mú'ejmi jemi a'iné pu'uri vejli'i nej ni ne'uun a'ujnén ne'íjna jemi ti yen neja'uta'íteca'a. ³⁴ Mú'een xu nehuauni, aru caxu mé'e ne'jé'eteuni. Ajta, capu rí'íríista a'ame sej se'uun a'ujnén a'u nej a'ij éene'e na'ame.

³⁵ Majta a'íime í mej me'uun tí'aijta teyujta'a, ayée mú tiúj'ihua'uraca'a tijín:

—¿A'uquí hui a'umé a'u ti caí rí'írí tej tiyen yé'uteuni? ¿Ni qui a'uun se'ij chuéjra'a japua a'umé huá'a jemi í teite í mej a'ucíjxi huá'a tzajta'a a'íime í mej Grecia é'eme'ecan? ¿Ni qui hui ajta ayén tihua'amua'aten a'íimej í mej Grecia é'eme'ecan? ³⁶ ¿A'iquí huataújmua'a a'íjna í niuucari ti jín tej nu'u rahuauuni, teajta nu'u caí rateuni, ti ajta nu'u caí rí'írí tej a'uun á'uju'un a'u ti a'ij éene'e a'ame? —Ayeé mú tiúj'ihua'uraca'a.

Jesús pu hua'utá'ineesin mej mi jemin ve'eré'enen

³⁷ Tí'ij ari te'entipua'arijme'eca í mej tí'iyeste, a'ájna xicájra'an ti jaítze'e ruxe'eve'eca'a í mej me'íjna jetze tí'iyestehua'a, aj pu'i Jesús ayén huatéechaxi huá'a tzajta'a. Aj pu'i ayén ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Tí' pua'a hui ja'atí ayén ruxiéemiste'e a'íjna jime'e ti caí urarí'ene'e jín huateájturaa í Dios jemi, ché'e a'íin ayén ve'eré'enen ineetzi jemi nej ni niyen ca'aníjra'a tiraatá'an. ³⁸ Ayeé pu che'atá na'a raruuren a'íjna í ja'ati ti ayén na'ará'astijre'esin ineetzi a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín: “A'íj pu jetzen airáninei í tzajta'an temua'a naa a'íjna í jaj ti jetzen araujca'anen a'íjna í ti jín ruuri a'ame. Ayej seíire'e a'ame tíj jetzen airáami'íye í jaj.” —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ A'íjna í niuucari tijín “jaj”, ayée pu huataújmua'a tijín: í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, í ti Dios raateájtuaaniiche'e huá'a tzajta'a a'íimej í mej rá'antzaahua. Ayeé pu a'íjna jín tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús a'iné capu xi'é'e já'ahua'aca'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íjna jime'e ti a'íin Jesús caí xi a'ujnéj u júte'e ti ij Dios ayén án ye'ecájrati í ípuari japua.

Capu xi huá'amitiejte'eca'a í teite ja'atí ti pírici a'íjna í Jesús

⁴⁰ Jíme'en mu'u miyen ráanamujri'i ti ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a seica í teite tijín:

—Ayej hui xaa ne'u ti'ayajna ti a'íin pú'een ti ayén tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, í tej tiyen rachú'eve'e.

⁴¹ Majta seica mú miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'ii pu hui a'íin í'í pírici ti í'í Ciríistu'u.

Majta seica miyen tiúj'ihua'uraca'a tijín:

—¿A'iné hui tí'írí'írí ti a'íin Ciríistu'u ayén a'uun é'eme'ecanta u Galilea?

⁴² ¿Ni caí ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti nu'u a'íin Ciríistu'u ayén airaújneijte'esin a'íjna jetze í teitestemua'ame'en í David teecan? Ajta nu'u ti a'uun é'eme'ecanta a'ame a'ujna u Belén, a'u ti a'íin David teecan e'echéjme'e. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴³ A'íj mú jín já'íta'a a'utacíj í teite me'íjna jime'e í Jesús. Seica mú seicié tí'ixajta'a. Majta seica seicié. ⁴⁴ Seica mú miyen raxí'eve'eca'a mej miyen raatéevi'i. Mí ajta, capu ja'atí ahuaújca'ane ti rajví'i.

Camu nu'u rá'atzaahuat'e'eca'a í Jesús a'íime í mej títetaté'eca'a

⁴⁵ Mat'í'ij mi a'íime í mej tí'icha'íi u teyujta'a, a'úu mú a'uré'ene huá'a jemi í mej me'uun tí'aijta u teyujta'a, majta í fariseos jemi. Mat'í'ij miyen tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'íné 'een jín secaí ye'eráavi'iti?

⁴⁶ Majta a'íime í mej tí'icha'íive, ayéé mú tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu hui ja'atí ayén tí'ixaxa'a tíj amín tí'ixaxa'a.

⁴⁷ Ayee mú tiu'utaniú a'íime í fariseos tijín:

—¿Ni ajta ari ayén amuáacuanamua mú'ejmi? ⁴⁸ ¿Ni caí seij ti tí'ita'aijte'e ari rá'antzaahua a'íjna, na'ari seij ti téjmi jetze ajtéme'ecan i tej fariseos pú'een?

⁴⁹ Majta í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a, camu a'atzu yaú'itie a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í niuucari Moisés teecan ti raateájtuaa. Dios pu ari hua'uxíjite amíime. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í fariseos.

⁵⁰ Ajta a'íin Nicodemo, a'íjna ti ari í Jesús jemi a'atáne'ca'a, tíj ajta seij pú'eene'e ti huá'a jetze ajtéme'ecan, ayéé pu tihua'utá'ixaa tijín:

⁵¹ —Capu ayén tiraavíjite'e tej tiyen ra'uxíjite'en tí'ij puaíjtzi ráaci'iti. Ayee pu té'axa í yu'uxari jetze í tej jín tí'aijta ti ayén nu'u ruxe'eve'e tej nu'u tiraal'íhua'u amuacaícan jín te'íjna í ja'atí tej ti ráamua'aree a'ij ti tí'itíj jín ríci. ¿Ni caí ayén tí'ayajna?

⁵² Mat'í'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni hui mú'ee pe pajta pe'uun é'eme'ecan u Galilea? Aúuhuauchi í yu'uxari jetze pej pi piyen ráamua'aree ti caí ja'atí a'uun é'eme'ecan u Galilea ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

⁵³ Ayee mú tiu'utaxájtaca'a. Mat'í'ij mi a'ucíjxi a'u ti seij é'eche.

8

A'íjna í 'íita'a ti huaújxana'acire

¹ Ajta Jesús pu a'uun á'ume jirí ti a'utacá'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Aceituunajemi. ² Tapuá'arijme'eca pu a'uun a'ujnéj teyujta'a. Majta mú jeíhua teite ajteáxíireca'a í jemin. Aj pu'i a'ujyeíjxi ti i tihua'umua'aten. ³ Majta a'íime í mej jetzen tiú'ujmua'ate í niuucari í mej jín tí'aijta, majta a'íime í fariseos, a'íi mú seij e'eráavi'iti í 'íita'a. Ayee mú tiraatéevi'i tí'ij auj ayén ríjcaa í 'íita'a ti ruxána'acira'ate'eca'a. Mat'í'ij mi raata'aíj ti a'uun já'ita'a a'utéchaxin mej mi raaseíj í teite. ⁴ Mat'í'ij mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús tijín:

—Maestru, ayéé mú yeehui tiraatéevi'i amíjna mi 'íita'a tí'ij auj xana'acira'ate'eca'a. ⁵ Ajta a'íin Moisés, ayéé pu yeehui titaata'aíj a'íjna jetze í niuucari ti raateájtuaa ti ayén ruxe'eve'e tej nu'u tetej jín raajé'íca. Ari mú'ee, ¿a'íné yeehui pajta tí'ixa?

⁶ Ayee mú me'íjna jín tiraata'íhua'uri'i mej mi me'íjna jín ra'antimuá'itin a'ij ti a'íin tí'itíj jín tihua'utá'ixaate'esin. Ayee mú rahuauca'a me'íjna í mej jín tiraaxájtzi'i.

Ajta a'íin Jesús, a'íi pu aicaújtutzi. Aj pu'i a'utéjche ti ruxité jín ra'uyú'uxa á chuaata'a. ⁷ Maúche'e mú tí'ira'íhua'uraca'a. Aj pu'i Jesús ayén huatéechaxi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a hui seij mú'een ja'anáj caí a'íjna jín ayén auté'itze í á'amuamua'atziira'a jime'e, ché'e a'íin ja'atí amuacaí raatatú'a í tetej jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁸ Ajtahua'a pu aicaújtutzi. Ajta ra'uyú'uxaca'a á chuaata'a. ⁹ Majta a'íime, jime'en mu'u miyen ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús, mat'í'ij mi me'uun tíhuui, seij majta seij, amuacaícan a'íjna ti jaítze'e vásta'a. Tí'ij jí a'íi na'a

í Jesús a'uun a'uteájturaa jamuan a'íjna í 'íita'a ti a'uun já'ita'a a'utéveeca'a.
¹⁰ Aj pu'i Jesús huatéechaxi. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—'íita'a, ¿a'uné hui a'ij mé'een a'íime? ¿Ni caí mé'e ja'atí ti ayén ti'itíj jín mú'eetzi jetze tí'ijpua'ajte'e?

¹¹ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, capu yeehui ja'atí ayén neetzi jetze ti'itíj jín tí'ijpua'ajte'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Canu neajta inee ti'itíj jín mú'eetzi jetze te'ujpuá'ajte'esin. Patá'aj á'ura'ani. Capej hui ché'e piyen pe'íjna jín te'uté'itzaara'an. —Ayee pu tiraata'ixaa.

Jesús pu hua'atátzavi'i a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua

¹² Tí'ij ajtahua'a ayén tihua'utá'ixaa í teite í Jesús, ayej tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Nee nu yeehui ne'ín pú'een í tatzari ti jín huáneeri'i huá'a japua naíjmi'ica í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. A'atí ti na'a hui ti nee jamuan á'uche'ecane'en, capu ja'anáj ayén tíca'amiste'e á'uche'ecane'e a'ame, sino ayée nu yeehui raateájtuaani í jemin ne'íjna í tatzari í ti jín ruuri á'ara'ani.

¹³ Mat'íj mi a'íime fariseos miyen tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej piyen asej tité'axajta. A'íj pu yeehui jín caí ti'itíj vaire'e a'ij pej tité'axajta asej.

¹⁴ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Tí pua'a niyen nesej tí'inxajta, aúche'e pu yeehui tí'ivaire'e nej niyen tí'inxajta nesej a'íjna jime'e nej niyen ramua'aree a'u nej a'arájraa, neajta niyen che'atá nena'a ramua'aree a'uj nej a'umé. Mí seajta mú'een, capu yeehui a'ij tejamuá'amitiejte'e, a'u nej a'arájraa, na'ari a'u nej a'umé. ¹⁵ Ayee xu siyen sena'a huá'axijte'e a'ij sej rujímua'a tirájteuve. Mí neajta inee, canu ja'atí íjii á'axijte'en. ¹⁶ Aru, ti pua'a hui niyen ja'atí á'axijte'e, aúche'e pu ayén tiraavíjte'e nej niyen ríci a'iné canu nesej niyen a'ij tirájteu, sino a'í pu ayén naatá'a a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

¹⁷ Ayee pu yeehui té'eyu'usi'i a'íjna jetze í niuucari í sej jín tí'aijta ti ayén nu'u tí'ivaire'e ti pua'a mehuá'apua miyen ti'itíj jín ti'iteújxajtajme'en. ¹⁸ Nee nu yeehui ne'ín pú'een seaj í nej niyen tí'inxajta nesej. Ajta yeehui í seaj ti ayén tineteáxajta, a'í pu a'íjn pú'een í niyá'upua ti íiyen neja'uta'íteca'a.

¹⁹ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné yeehui a'ij 'een ti ayá'upua pú'een?

Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Caxu yeehui nemua'ate ja'atí nej pú'een. Caxu seajta ramua'ate í niyá'upua. Tí pua'a siyen nemua'ajcaa, ayée xu yeehui seajta tí'ijmua'ate í niyá'upua.

²⁰ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús tí'ij auj tihuá'amua'atejca'a a'ujna teyujta'a, a'ájna vejli'i a'u mej yé'ese'iri í tumin. Mí majta í teite, capu ja'atí ayén tiraatéevi'i a'iné capúu xi a'ájna teja'uré'ene a'íjna xicájra'a jetze ti jetzen Jesús huámi'ini.

“A'u nej a'umé, capu rí'irí sej se'uun á'uju'un”

²¹ Ajtahua'a pu Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu yeehui ne'uun a'ujnéjsin, seajta mú'een xu nehuauni ineetzi. Ajta, caí Dios tejámuaatá'uuni'ira. Mú'een xu cui'ini se'íjna jime'e sej auteájturaa í Dios jemi. Capu rí'irí sej se'uun a'ujnéjn a'u nej a'ujnéjsin inee.

²² Mat'íj mi miyen ti'ití'uríhua'uri'i a'íime í mej me'uun tí'aijta teyujta'a tijín:

—¿A'iné yeehui huataújmua'a a'íjna í niuucari ti nu'u caí rí'irí tej te'uun a'ujnéjn a'u ti nu'u a'ujnéjsin? ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti a'íjn huaújje'ica?

²³ Aúche'e pu ayén tihua'a'ixaate'eca'a tijín:

—Mú'een xu hui yúuci pújme'en é'eme'ecan. Neajta inee, júte'e nu é'eme'ecan. Mú'een xu yeehui huá'a jetze ajtémecan a'imej í mej yen seijre'e íyen chaanaca japua. Neajta inee, canu niyen huá'a jetze ajtémecan.

²⁴ Ayee nu hui niyen amuaatá'ixaa ti pua'a caí ayén Dios tejámuaatá'uuni'ira, mú'een xu cui'ini se'ijna jime'e sej auteájturaa í Dios jemi. Tí pua'a yeehui secaí siyen té'antzaahuat'en nej ne'ín pírici a'ij nej ti'ixa, mú'een xu xaa cui'ini se'ijna jime'e sej auteájturaa í Dios jemi.

²⁵ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'ataani yeehui pej pú'een?

Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een í nej niyen jime'en tejá'amua'ixaate'ecaa tíj na'a jéjcua imuá ti yú e'iré'ene. ²⁶ Jéihua nu neri tí'ixajtami'i mú'ejmi jime'e, neajta niyen ne'ijna jín amua'uxíjte'en. Mí ajta a'ín ti yen neja'uta'íteca'a, a'í pu tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a. Neajta nu hui niyen tihua'ixaate'e a'imej í mej yen japuan seijre'e íyen í chaanaca japua a'ij nej niyen tiráanamujri'i ne'ijna jemi ti yen neja'uta'íteca'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

²⁷ Majta a'íime, camu yaú'itíee muá'araa a'ij ti tihua'a'ixaate'eca'a, ti ayén jime'en raxa ti ya'upuáara'an pú'een. ²⁸ A'íj pu jín, Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Set'íj yeehui aj neja'utavén ineetzi i nej teáata'a jetze airáme'ecan, aj xu si ramua'aréeren ja'atí nej pú'een, seajta xu ramua'aréeren nej caí nesej nena'a a'ij tirájteu a'ij nej tejámuaatá'ixaa sino ayée nu che'atá nena'a tí'ixaxa'a a'ij ti niyá'upua ayén tinaamuá'ate. ²⁹ A'ijna ti hui yen neja'uta'íteca'a, a'í pu neetzi jemi seijre'e. Capu ayén ruséntacan naatéjtuaa a'iné ayée nu yeehui tí'ij pína'a niyen tí'ijri'ire a'ij ti tira'aráanajche.

³⁰ Majta a'íime í teite, tí'ij Jesús auj ayén tihua'a'ixaate'eca'a, mu'ití mú miyen rá'antzaahua.

Jíme'en í mej yaújmu'a'ame'en pú'een í Dios, majta a'íime í mej rava'ire'e a'ijna ti a'ij pua'a 'een

³¹ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'imej í mej Israel jetze ajtémecan í mej majta rá'antzaahua tijín:

—Tí pua'a hui siyen te'utáviicua'i sej si siyen tira'aráastijre'en a'ij nej tejá'amua'ixaate'e, aj xu xaa siyen tité'ujujhua'ane'e xá'aju'un ineetzi jamuan. ³² Mú'een xu seajta yeehui ramua'aréeren se'ijna ti nain jín ayén tí'ayajna. A'íj xu jín ruxiéehua á'ujujhua'ane'en xá'aju'un.

³³ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Teen tu yeehui Abraham teecan jetze airáne. Catu yeehui ja'anáj seica jemi ca'anéeri jín tiu'utévai. A'íj pu yeehui jín, ¿a'iné auj tí'iri'iri pej piyen tí'ita'ixaate'e tej nu'u taxiéehua á'ujujhua'ane'e tá'ara'ani?

³⁴ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti ja'atí ti na'a ti ayén te'uteáturaave'en í Dios jemi, a'í pu ca'anéeri jín tí'imuarí'e a'ijna jemi ti a'ij pua'a 'een. ³⁵ Ajta a'ín ti ca'anéeri jín tejé'emuari'e a'u mej é'eche í teitestemua'ame'en a'ijna ti tí'ira'ajjte'e, a'í pu caí a'uun rusén jín huateáturaasin a'ujna. Majta a'ín ti yaujra'an pú'een, a'úu pu yeehui huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e.

³⁶ A'íj pu jín, ti pua'a niyen huárini inee, i nej neajta yaujra'an pú'een, nej ni amua'irájtuaani sej si ruxiéehua á'ujujhua'ane'en, ayée xu xaa ne'u ruxiéehua á'ujujhua'ane'e xá'aju'un, tzíte'e. ³⁷ Nee nu hui niyen ramua'aree sej se'ijna jetze airáne se'ijna í Abraham teecan. Mí seajta mú'een, xu'uri

siyen á'ujca'ane sej siyen naajé'ica se'íjna jime'e sej caí ché'e ranamuajracu a'ij nej tejá'amua'ixaate'e. ³⁸ Ayee nu ne'íjna jín tejá'amua'ixaate'e a'ij nej yeehui neri ne'uun tejá'useij í niyá'upua jemi. Seajta mú'een, ayée xu che'atá sena'a tí'ijri'ire a'ij sej seajta tiráanamujri'i í ruyá'upua.

³⁹ Mat'íj mi miyen tiu'utaniú tijín:

—Teen tu yeehui rájya'upuaca'a te'íjna í Abraham teecan.

Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui siyen yaújmua'ame'en pú'eene'en a'íjna í Abraham teecan, ayée xu che'atá sena'a rí'i titetiújcha'íi a'ij ti a'íin ajta rí'i tí'itíjcha'íica'a. ⁴⁰ Ayee pu i éene'e, xu'uri siyen tiraaxí'epi'íntare sej naajé'ica. Neajta inee, nee nu ne'ín pú'een se'íj ti ayén tejámuaatá'ixaa a'íjna ti ayén tí'ayajna, í nej neajta niyen ráanamujri'i ne'íjna jemi í Dios. Capu yeehui ayén tí'ijri'irejca'a a'íjna í Abraham teecan. ⁴¹ Ayee xu siyen a'ij pua'a titetiújcha'íi a'ij ti ajta rici í á'amuaya'upua.

Mat'íj mi miyen tiu'utaniú tijín:

—Catu yeehui huanú'ihuaca'a huá'a jetze í mej ruse'íjtajmee patíj mú'ee. Se'íj pu'u yeehui a'íin pú'een í tej rájya'upua. A'íi pu yeehui a'íin pú'een í Dios.

⁴² Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui a'íin Dios á'amuaya'upua pú'eene'en, mú'een xu nexí'eve'e xá'aju'un a'iné a'úu nu a'uvé'emej í jemin. Canu yeehui nese'íj nena'a niyen a'uvé'emej sino a'íi pu yen neja'uta'íteca'a.

⁴³ ¿A'iné 'een jín secaí nejaú'ítie a'ij nej tejá'amua'ixaate'e? Caxu xaa ne'u yaú'ítie a'iné secaí ahuaújca'ane sej ra'ancuré'an a'ij nej tí'ixa. ⁴⁴ Mú'een xu yeehui se'íjna jetze ajtéme'ecan í tiyaaru'u. A'ii pu a'íin pú'een í á'amuaya'upua. Seajta mú'een, ayée xu'u sena'a se'íjna jín siyen rá'astijre'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í á'amuaya'upua. Tíj na'a ti huatase'íjre í teáata'a ti yú e'iré'ene, a'íi pu yeehui tí'itecui'ica. Capu ja'anáj tzáahuati'ira'a jín tiu'utaxájtaca'a. A'íi pu yeehui nain jín tí'ihua'ítaca. Tíj na'a ti ayén tí'ihua'í, a'íi pu jetzen airáninei í tzajta'an a'íjna ti hua'ítzi pú'een. Ayej xaa ne'u, a'ii pu a'íin pú'een ti tí'ihua'ítaca. Ajta tíj na'a ti hua'ítzi pú'een, a'íj pu jetzen airáninei.

⁴⁵ 'Mí neajta inee, ayée nu tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a. A'íj xu jín, caxu yeehui ná'atzaahuate'e. ⁴⁶ ¿Ni se'íj mú'ejmi jetze ti ajtéme'ecan ayén tí'itíj jín ná'axijte'e a'íjna jime'e nej tí'itíj jín auteájturaa í Dios jemi? A'iné capu rí'irí sej siyen huárini, ayée pu huataújmua'a nej niyen tzáahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a ayén, ¿a'iné yeehui 'een jime'e secaí ná'atzaahuate'e? ⁴⁷ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'íjna ti Dios jetze ajtéme'ecan ayén rá'astijre'e a'ij ti tí'ixa í Dios. Seajta mú'een, ayée xu 'een jín caí siyen rá'astijre'e se'íjna jime'e sej caí Dios jetze ajtéme'ecan.

Cirístu'u pu amuacá huatase'íjre caí a'íjna í Abraham teecan

⁴⁸ Majta a'íime í mej tí'aijta teyujta'a, ayée mú tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni yeehui caí ayén tí'ayajna a'ij tej tí'ixa pej piyen Samaria é'eme'ecan, ajta tiyaaru'u pu mú'etzi tzajta'a se'íjre'e?

⁴⁹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu tiyaaru'u neetzi tzajta'a se'íjre'e sino nee nu rí'i tiratá'aca í niyá'upua. Seajta mú'een, ayée xu méjca'í tinúutache ineetzi. ⁵⁰ Mí neajta inee, canu yeehui nese'íj nena'a niyen rahuauhuau ti ja'atí rí'i tinaatá'an, sino se'íj pu'u xaa ayén rahuauhuau. A'ii pu yeehui a'íin pú'een ti tzáahuati'ira'a jín ayén tiraaxí'epi'íntare'en. ⁵¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Tí pua'a ja'atí ayén tirá'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a, capu yeehui ja'anáj raci'íti ti huámí'ini.

⁵² Jíme'en mu'u miyen ráanamujri'i, aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Tu'uri yeehui ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti tiyaaru'u pu mú'etzi tza-jta'a seijre'e. A'í pu yeehui Abraham huamí'i, majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Mí pajta mú'ee, ayée pepu'u yeehui ti'ixa ti ayén nu'u, ti pua'a ja'atí ayén tirá'astijre'e a'ij pej ti'ixa, ti nu'u caí ja'anáj mí'ini.

⁵³ ¿Ni tzaa yeehui piyen jaítze'e ve'ecán jín ti'itájvee caí í ti'itáj ti jín ti'itáveeca'a í tayá'upua í Abraham? A'í pu yeehui xaa huamí'i. Majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, a'í mú majta huácui. Ari mú'ee, ¿a'iné petí'ixa a'atani pej p'irici?

⁵⁴ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu yeehui ti'itáj vaire'e ti pua'a niyen nesej té'antzaahuete'e. A'í pu a'íin pú'een ti ayén rí'i tinaatá'aca í niyá'upua, a'íjna í sej jíme'en siyen ti'ixa yee a'í pu a'amua Dios pú'een. ⁵⁵ Seajta mú'een, caxu yeehui ramua'ate. Mí neajta ínee, nee nu xaa ramua'ate. Tí pua'a niyen tejá'amua'ixaate'e yee canu ramua'ate, ayée nu tí'ihua'itaca setíj mú'een. Mí neajta ínee, nee nu xaa ramua'ate, neajta niyen rá'astijre'e a'ij ti tí'ixaxa'a. ⁵⁶ Ajta yeehui a'íjna í Abraham ti á'amua'upua pú'een, a'í pu huataújtemua'ave a'íjna jíme'e ti ayén tirá'amitiejte'eca'a ti ayén raasej ja'anáj xicá'ra'an nej jetzen nain jín antínmua'areere. A'í pu xaa raasej, ajta a'íjna jín huataújtemua'ave.

⁵⁷ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtáme'ecan, ayée mú tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni tzaa yeehui piyen raasej pe'íjna í Abraham teecan? Capu a'ij tí'iri'iri, a'iné capej xi piyen hua'apuate japuan tamuáamuata'a nine'ira'a rájcha'íi.

⁵⁸ Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Ayee nu tzáahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Tí'ij caí xi Abraham huasejre, nee nu neri seijre'eca'a.

⁵⁹ Jíme'en mu'u miyen tiráanamujri'i, aj mú mi tetej titú'utu í mej jín raateátu'asixi'in. Ajta a'íin Jesús huateú'avaataca'a. Aj pu'i a'uun huirájraa a'ujna teyujta'a.

9

Jesús pu raarújte ja'atí ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a

¹ Tí'ij a'uun a'atamé'ecaa, Jesús pu ja'atí huasej ti aracúuni'i pu huanú'ihuaca'a. ² Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Maestru, ¿a'atani yeehui ayén auteájturaa í Dios jemi ti ij a'íin ayén te'aracúuni'i huanú'ihua? ¿Ni qui a'íin auteájturaa ca'ín í vaújsimua'ame'en?

³ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu yeehui ja'atí auteájturaa í Dios jemi. Capu amíjna ja'atí ayén auteájturaa, camu majta í vaújsimua'ame'en. Ayee pu yeehui tiráaru ti ij ayén huatasejre'en í jemin a'ij ti Dios tiraayí'iti a'íjna jíme'e í ru-muári'eri'ire'ara'an. ⁴ Ayee pu ruxe'eve'e tí'ij auj tújca'ari tzejta'a pítí'irici tej tiyen te'íjna jetze tiu'umuári'en Dios ti jín ayén yen neja'uta'íteca'a. Pu'uri yeehui a'ájna teja'uré'enejsin ti huatética'ari. Capu ché'e rí'iríista a'ame a'ájna ti ja'atí ayén tiu'umuári'en. ⁵ Ijii, netí'ij nauj niyen huaca íiyen chaanaca japua, ayée nu tí'ivaire'e huá'a tzejta'a í teite tíj tatzari ti jín huá'a japua huáneeri'i mej mi miyen ti'itáj huasej matíj mena'a pua'amé í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁶ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i, a'íin á chuaata'a e'erájtzitzee. Ajta, ru'íjci'e jín rajrú'une í xarij. Aj pu i ra'arápitijri'i á jí'iseáara'an jetze a'íjna ti arácun.

⁷ Ajta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aricu yeehui, u pá'ume'en pe'újna a'u ti jé'ejmuaa ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Siloé.

(Ayee pu huataújmu'a a'íjna í niuucari tijín: ti huata'íti'ihuaca'a.)

Aj pu'i u á'ume a'íjna í ja'ati, ajta acáujista'ante. Tí'ij jí mú a'uvé'emej. Pu'uri ayén atáneerica'a. ⁸ Majta a'íime í mej á vejli'i a'uchéejme'ecaa a'u ti é'echejca'a a'íjna í ja'ati, majta a'íime, í mej mejmí'i miyen raseíjraca'a tí'ij a'ín auj limojna huauca'a, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿Ni caí yeehui a'ín pú'een ti ayén a'uun a'utacái á'aye'i ti ij limojna hua'utáhuavii í teite?

⁹ Seica mú miyen tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'ín pú'een. Majta seica miyen tijín:

—Capu yee a'ín pú'een, sino ayée pu'u na'a seijre'e tíj a'íjna.

Ajta a'ín, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Nee nu yeehui ne'ín pú'een.

¹⁰ Mat'í'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné ye'í pete'atáneerica'a?

¹¹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íjna yeehui í mej miyen ratamuá'amua tijín: Jesús, a'í pu xarij hu-ateáru'one, tí'iquí yeehui na'arápitijri'i yé nej'í'i jetze. Aj pu'i ayén tinaata'aíj nej nu'u ne'uun u á'ume'en ne'újna Siloé, a'u ti jé'ejmuaa nej nu'u ni aránja'usixi'ín. Net'í'ij yeehui ni u á'ume, neajta aránja'usixi. Aj nu ni niyen mé úneerica'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹² Mat'í'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné a'ij 'é'en a'íjna í ja'ati?

Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu yeehui mé'e yé'emua'aree.

A'íime í mej tí'ajta teyujta'a, a'í mú chueere'e, majta camu a'ij tirájteuve a'ij mej rici

¹³ Mat'í'ij mi ya'uví'ití me'íjna ti aracúuni'i a'ímej jemi í fariseos. ¹⁴ Ajta, ayée pu a'ájna pítí'irijcaa a'ájna xicájra'an jetze mej jetzen ruse'upi tí'ij Jesús ayén raateáru'one í xarij, ajta tiráhuuaa. ¹⁵ A'íj mú jín, a'íime í fariseos majta miyen tiraata'íhua'uri'i a'íj ti a'ín te'atáneerica'a. Ajta a'ín ja'atí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'í pu yeehui na'arápitijri'i yé nej'í'i jetze. Neajta niyen aránja'usixi. Ajta íjii, nee nu yeehui neri mé úneee.

¹⁶ Majta í mej huá'a jetze ajtémecan í fariseos, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Capu yeehui a'uun é'eme'ecan í Dios jemi a'íjna a'iné capu ayén rá'astijre'e a'íjna jime'e í xicaj tej jetzen tase'upi.

Majta seica miyen tijín:

—¿A'iné yeehui tí'iri'iri ti ja'atí ayén huárini ti huápi'i ruxe'eve'e ti pua'a ayén nu'u te'uteáturaavecaren í Dios jemi?

A'íj pu jín, seica mú seicié tí'ixajtaca'a. Majta í seica, seicié mú majta tí'ixajtaca'a. Camu naími'i ruxí'ej mena'a miyen tí'ixajtaca'a. ¹⁷ Mat'í'ij miyen majtáhuua'a tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Pajta mú'ee, ¿a'iné yeehui petí'imua'atze ja'atí ti pírici?, a'iné a'í pu timuáhuuaa pej pi atáneerica'a.

Ajta a'ín ja'atí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'í pu yeehui Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

¹⁸ Majta a'íime í mej a'uun tí'ajta teyujta'a, camu rá'antzaahua ti ayén aracúuni'i huanú'ihuaca'a, ti ari huarúj ti i ari atanee íjii, icu. Mat'í'ij mi

miyen hua'uta'ajjtaca'a mej mi u a'uvé'uju'un í vaújsimua'ame'en. ¹⁹ Ayee mú tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa yeehui a'ín pú'een á'amuayauj? ¿Ni a'ín pú'een sej siyen ti'ixa yee aracúuni'i pu huanú'ihuaca'a? ¿A'iné yeehui auj tí'iri'iri ti ari mé únee?

²⁰ Majta a'íime í vaújsimua'ame'en, ayée mú tiu'utaniú tijín:

—Ayee tu xaa ramua'aree ti a'ín tayauj pír'ici, teajta yeehui ramua'aree ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a. ²¹ Mí teajta iteen, catu xaa ne'u ramua'aree a'ij ti 'een jime'e ti ayén ari mé únee nusu ja'atí ti ayén raarújte. Setá'aj yeehui siyen tiraata'íhua'u a'iné, pu'uri vástaca'a. A'í pu ajta ruse'ij tiu'utaxájta.

²² Ayee mú 'een jín tiu'utaxájtaca'a í vaújsimua'ame'en a'iné mehuá'atziine'eca'a a'ímej í mej a'uun teyujta'a tí'ajta, í mej majta meri miyen tiraaxí'epi'intare mej mi ru'irá'ite me'újna teyujta'a ja'atí ti na'a ti ayén tiu'utaxáj yee Jesús pu nu'u a'ín pú'een í Ciríistu'u ti Dios ra'antíhua'u. ²³ A'íj mú jín miyen tiu'utaxájtaca'a í vaújsimua'ame'en yee matá'aj raata'íhua'u me'íjna a'iné a'íjna í hua'ayauj pu'uri vástaca'a.

²⁴ Majtahua'a mú miyen raatajé me'íjna ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj piyen pena'a r'íi tiraatá'an í Dios. Pajta caí yeehui piyen r'íi tiraatá'acare'en pe'íjna í ja'ati a'iné a'í pu ateáturaave í Dios jemi.

²⁵ Ajta a'ín, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui ayén ateáturaave í Dios jemi nusu caí, canu xáahuí a'atzu ramua'aree, sino ayée nu xaa ramua'aree nej amuacaí aracúuni'i. Mí neajta íjii, nee nu hui mé únee.

²⁶ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné ye'í muáaru? ¿A'iné ye'í timuáahuu pe'j pi yeehui atáneere?

²⁷ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nu'uri amuaatá'ixaa. Seajta mú'een, caxu náanamujri'i. ¿A'iné 'een jime'e siyen raxí'eve'e nej neajtahua'a amuaatá'ixaate'en? Tij seajta mú'een siyen raxí'eve'e sej seajta jamuan á'ujjhuane'en.

²⁸ Majta miyen jeíhua mú a'ij pua'a tiraata'ixaa tijín:

—Aa neti'ijta ne'u. Mú'ee pe'j yeehui pe'íjna jamuan á'uche'ecan, tzíte'e. Teajta iteen, teen tu tiyen rá'astijre'e te'íjna í Moisés teecan. ²⁹ Teen tu yeehui tiyen ramua'aree ti Dios ayén jamuan tiu'uxájtaca'a í Moisés. Ajta, jime'en a'íjna í ja'ati, catu yeehui a'atzu ramua'aree a'u ti é'eme'ecan.

³⁰ Aj pu'i ayén tiu'utaniú a'íjna í ja'ati tijín:

—¿Ni caí ne'u icu? Mú'een xu caí ramua'aree a'u ti é'eme'ecan. Mí ajta, a'ín ayén naarújte nej ni niyen atáneere. ³¹ Ayee tu yeehui ramua'aree ti Dios caí ayén ranamua ja'atí ti ayén ateáturaave í jemin. Dios pu xaa ayén ranamua a'íjna í ja'ati ti ayén rana'amiche, ajta ti ayén rá'astijre'e a'ij ti Dios tí'ijxe'eve'e.

³² Capu yeehui ja'anáj ja'atí ayén tiráanamujri'i ti se'ij ayén raarújte a'íjna ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a ti ij ayén atáneerica'a á'ara'ani. ³³ Tí pua'a hui caí Dios jemi é'eme'ecantacache'e, capu a'ij riníche'en ti naarújte'enche'e ineetzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁴ Majta a'íime miyen tiraata'ixaa tijín:

—Nain pe'j jín auteájturaa í Dios jemi mú'ee, tíj na'a pe'j yeehui piyen huanú'ihuaca'a ti yú e'iré'ene. ¿Ni tzaa mú'ee piyen auté'aca'ane pe'j piyen titáamua'aten? —Ayee mú tiraata'ixaa.

Majta ru'irá'iteca'a.

Jesús pu nu'u hua'ajté'axi a'ímej í mej teyujta'a tí'ajta

³⁵ Ajta a'ín Jesús, ayej ráamua'areeri'i mej miyen ru'irá'iteca'a. Tí'ij ayén yá'uteu a'íjna í ja'ati, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni piyen rá'atzaahuat'e pe'íjna ti teáata'a jetze airaújneijte?

³⁶ Aj pu'i a'íin ja'atí ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Nevástara'a yeehui, ¿a'atani a'íin píríci nej ni niyen rá'antzaahuat'en?

³⁷ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Pepu'uri yeehui raasej. Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna, a'íi pu á jamuan ayén ti'ixa.

³⁸ Ajta a'íin tevi ayej tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, nee nu yeehui muá'atzaahuat'e.

Aj pu'i raateánajcheca'a. ³⁹ Ajta a'íin Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee nu yeehui ne'íjna jín a'uvé'emej íiyen chaanaca japua nej ni hua'uxíjte'en naíjmi'ica í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, mej mi miyen atanéjne'ere a'íime í mej aracúcu'unijmee, mej mi majta yeehui miyen aracúcu'unijmé'e muá'ara'ani a'íime í mej nu'u miyen atanéjne'e.

⁴⁰ Majta seica í fariseos, a'úu mú vejlí'i a'uté'uuca'a. Mat'íj miyen ráanamujri'i a'íj ti tiu'utaxájtaca'a, mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'íi nu'u ye'í? ¿Ni tzaa yeehui teajta iteen aracúcu'unijmee?

⁴¹ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui siyen aracúcu'unijme'eni ti ij caí ti'itíj a'íj tejamuá'amitíejte'e, capu ri'íríista á'ame'enche'e ti ja'atí ti'itíj jín mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en. Mí seajta mú'een, ayée xu yeehui ti'ixa sej nu'u siyen atanéjne'e ti ij nain jín tejamuá'amitíejte'e. A'íj xu jín, seúche'e xu á'aturaave í Dios jemi.

10

A'íjna ti huá'ajye'emua, ajta a'u ti e'iténine'i

¹ Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Tí pua'a ja'atí a'uun a'uteárute cáne'axi tihua'acúraa, ti pua'a caí a'uun a'uteárute a'utí e'iténine'i sino ti pua'a ancuré'ara'ani í tejuá jetze, a'íi pu nahua'ari pú'een, ajta ti tí'itecui'ica.

² Mí ajta, a'íin ti yeehui a'uun a'uteárute a'u ti é'epueerta, a'íi pu a'íin pú'een ti huá'ajye'emua í cáne'axi. ³ Ajta a'íin ti tí'icha'íi a'u ti é'epueerta, a'íi pu tira'antácuune'esin tí'íj a'uun a'uteárute a'íjna ti huá'ajye'emua. Majta a'íime í cáne'axi, a'íi mú yeehui ranamua í niúucare'ara'an. Ajta a'íin ja'atí ayén huá'ajee a'íj mej ántea'arua sej ajta sej. A'íi pu ajta hua'irájajpua.

⁴ Tí'íj ari naíjmi'ica huirájapuan í ruye'emua, a'íi pu huá'a cujta'a auumé'e a'ame. Majta a'íime amuacaí mú huajú'un muá'aju'un í jemin a'iné a'íi mú rá'aste a'íj ti a'íin tihua'ixaate'e. ⁵ Camu ja'anáj miyen huajú'u muá'aju'u jemin sej í mej caí ramua'ate. Camu xaa ne'u, sino muataúuruuna í jemin a'iné camu yeehui ramua'ate í niúucare'ara'an a'íjna í ja'atí í mej caí ramua'ate.

⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa í Jesús a'íjna jime'e í niuucari. Majta a'íime, camu yaú'ítiee muá'araa a'íj ti a'íin tihua'utá'ixaa.

Jesús pu a'íin píríci í ta'anténine'i a'u mej a'uteárute cúrajta'a

⁷ A'íj pu jín, Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Nee nu yeehui ne'íin pú'een í ta'anténine'i í mej jetzen uteárute í cáne'axi u cúrajta'a. ⁸ Mat'íj mena'a mej miyen amuacaí huatasejre necaí inee, a'íi mú nahua'ari pú'eene'e, majta mej tí'itecui'ica. Mí ajta, a'íime í cáne'axi, camu yeehui huá'unamujri'i a'íj mej tiu'utaxájtaca'a.

9 'Nee nu yehui ne'ín pú'een í ta'anténine'i. A'atí ti na'a ti ayén a'uun a'uteáru'ate a'íjna jime'e ti ná'antzaahu'ate'en ineetzi, a'í pu ruuri hu'ateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. A'í pu yehui ruxiéehua huiráaye'icaa a'ame, ajta uteáru'ipiche'e a'ame. Ruxiéehua pu rateuni í ti jín huateújvair'e'en.

10 'Ajta a'íjn nahua'ari, ayée pu'u yehui 'een jín u a'uvé'emej ti ij tiu'unáhua'an, ti ij ajta titéecui'ini, ti ij ajta naíjmi'ica antipúa'ajte'en. Mí neajta inee, ayée nu yehui 'een jín mú a'uvé'emej mej mi ruuri muá'ara'ani, ti ij ayén tihuá'aci'iti nain a'ij ti tí'iseijre'e í mej jín huataújtemua'ave tíj na'a rusén jime'e.

Jesús pu ayén tihuá'amua'ate a'íjna jime'e í ti huá'ajye'emua

11 'Nee nu yehui ne'ín pú'een i nej xí'epi'ín jín seijre'e, i nej neajta niyen huá'ajye'emua í cáne'axi. Neajta nu niyen huámi'ini huá'a jetze me'ecan.

12 Ajta a'íjn í mej raatá'a ti tiu'umuári'en, capu yehui a'íjn pú'een í ti huá'ajye'emua í cáne'axi. A'íj pu jín, ti pua'a raasej ti 'íira'ave e'evé'eme, a'í pu án huajaúuhua'axi'sin, ajta huataúruuna. Aj pu'i, a'íjn 'íira'ave huá'a tzajta'a a'uun a'uteáru'ate, ajta huaja'ucuíjxi'isin í cáne'axi. 13 Ajta a'íjn í ja'atí ayén huataúruuna a'iné ayée mu'u raatá'a ti tiu'umuári'en na'a, ajta capu yehui a'atzu jetzen ruxe'eve'e a'ij ti tihuá'aruuren í cáne'axi, icu.

14 'Mí neajta inee, nee nu yehui ne'ín pú'een i nej rí'í tí'itevij, i nej neajta huá'ajye'emua í cáne'axi. Nee nu huá'amua'ate ne'imej í cáne'axi. Majta a'íjme í cáne'axi, a'í mú yehui nemua'ate ineetzi. 15 Ayee pu che'atá na'a nemua'ate í niyá'upua. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a ramua'ate í niyá'upua. Neajta nu huámi'ini huá'a jetze me'ecan í cáne'axi.

16 'Nee nu yehui neajta huá'a cujta'a huaméj seica í cáne'axi í mej caí huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej í mej íiyu seijre'e cúrajta'a. Ayee pu yehui ruxe'eve'e nej ni niyen huaja'uvé'ejajpuan. A'í mú majta ra'ancuré'asin í neni'uca. Naíjmi'i mú í cáne'axi, matíj mena'a pua'amé, a'úu mú seíre'e muá'aju'u seíj tzajta'a í cúraa. Ajta, seíj pu'u yehui huá'a cujta'a a'umé'e a'ame.

17 'Ayee pu yehui 'een jín niyá'upua neetzi xe'eve'e a'iné nee nu huámi'ini nej ni neajtahua'a huatarún. 18 Capu ja'atí ná'ari'iraj ineetzi sino nexí'evi'ira'a nu jín mi'ini. Nee nu yehui ne'íjna jín antínmua'aree nej ni niyen ahuánca'ane nej huámi'ini. Neajta ne'íjna jín antínmua'aree nej ni neajtahua'a huatarún. Ayee pu a'íjna jín tinaa'íjca í niyá'upua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

19 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Jesús, aj mú mi já'ita'a a'utacíj a'íjme í mej a'uun tí'ajta huá'a teyujta'a í mej Israél jetze ajtéme'ecan. 20 Mu'ití'í mú miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tiyaaru'u pu yehui tzajta'an seijre'e, ajta rutímua'i. Caxu siyen rá'atzaahu'ate'e.

21 Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Capu yehui rí'irí ti ja'atí ayén tí'ixajta ti pua'a ayén tiyaaru'u tzajta'an seijre'e. ¿Ni tzaa tiyaaru'u ayén raayí'iti ti ayén yehui raarújte'en ja'atí ti ayén ará'acun? Capu xaa ne'u. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu ayén tihuá'ixaate'e ja'atí ti pírici

22 Pu'uri a'atzu á'ateevi'ica tí'ij ari vejlí'i pí'ití'irijcaa matí'ij miyen me'íjna jín tí'iyeste ja'anáj mej miyen tiu'utátui í teyuu. Pu'uri ajta a'ájna pí'ití'irijcaa ti huáseevi'í á'aye'i. 23 Ajta a'íjn Jesús, a'úu pu á'uche'ecane'e a'ujna teyujta'a, a'u ti te'ejtétaavij ti Salomón rá'ajtaahuaca'a. 24 Majta miyen ajteáxi'reca'a í jemin a'íjme í mej me'uun tí'ajta teyujta'a. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Capej yehui piyen tá'aviitze'e. Patá'aj piyen tzáahuati'ira'a jín taatá'ixaate'en ti pua'a pe'ín pú'een í Ciríistu'u nusu pecaí.

²⁵ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu hui xaa neri amuaatá'ixaa. Seajta mú'een, caxu ná'antzaahua. A'íjna í nej jín niyen rici ti huápi'i ruxe'eve'e, ayée nu yeehui ne'íjna jín niyen rici niuucajtze'en í niyá'upua. Ajta, a'í pu a'íjna jín ayén tí'inexa. ²⁶ Mí seajta mú'een, caxu yeehui ná'atzaahuat'e a'iné caxu huá'a jetze ajtémecan í cáne'axi í nej huá'ajye'emua.

²⁷ 'Ajta a'íime í cáne'axi, ayée mú nenamua a'ij nej tihua'ixaate'e. Nee nu yeehui huá'amujte, majta miyen ná'astijre'e ineetzi. ²⁸ Ayee nu yeehui hua'atá'aca mej miyen ruurican huateáturan tíj na'a rusén jime'e. Camu ja'anáj antipúa'ari; capu yeehui ri'irí ti ja'atí ayén ná'ajajpuani'i. ²⁹ Ajta niyá'upua, í ti ayén naatátui a'ímej í cáne'axi, a'í pu nain jín antiújmua'aree. Capu yeehui ajta ri'irí ti ja'atí ayén rá'ajajpuani'i.

Jesús pu tihua'ixaate'e a'ímej í mej níniu'ucacu

³⁰ 'Teen tu naíjmi'i, seíj tu tena'a pírici í niyá'upua, neajta inee. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

³¹ Majta a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majtáhua'a mú tetej titú'utu mej mi me'íjna jín raateátu'asixi'in. ³² Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu neri jeíhua tejamuaataseíjrate a'ij nej rici ti i'i xí'epi'in. ¿Tí'itájni si jín pí tínaateátu'asixi'isin? ¿Ni qui a'íjna jime'e nej raarújte, na'ari tí'itáj jín, ne'u?

³³ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Catu yeehui te'íjna jín muaateátu'asixi'isin pej piyen tí'itáj jín rici ti i'i xí'epi'in, sino ayée tu 'een jín muaateátu'asixi'isin pej piyen a'ij pua'a tí'ixa í Dios jemi, a'iné mú'ee pepu'u, tevi pena'a pírici. Pajta piyen tí'aseíjrata pej nu'u Dios pú'een. —Ayee mú tiraata'ixaa.

³⁴ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Ni caí ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti nu'u Dios ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej a'ímej jemi raateájtuaa í runiuuca? Ayen tijín: “Ayee pu nu'u yeehui ayén tihua'utá'ixaa ti nu'u ayén hua'utamuá'a tijín: Diosi mej nu'u pú'een.” ³⁵ Dios pu ayén hua'utamuá'a a'íjna jime'e mej nu'u dioosi pú'een. Ajta capu yeehui ri'irí tej tiyen ra'uré'uuna te'íjna ti ari té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

³⁶ 'Tí pua'a Dios ayén hua'utamuá'a, ¿a'iné tej tiyen raatámua'ati te'íjna ti niyá'upua huateúra'ate, ajta yen ya'uta'íteca'a íiyen chaanaca japua? ¿Ni qui tiyen che'atá tena'a raatámua'ati a'ij ti Dios ari hua'utamuá'a í seica? A ní'ijta ne'u. A'íj pu yeehui jín, ¿a'iné siyen se'íjna jín tí'inexajtzi'i se'íjna jime'e nej niyen tejamuaatá'ixaa yee nee nu ne'ín pú'een í yaujra'an í Dios?

³⁷ 'Setá'aj ná'atzaahuat'e ti pua'a yeehui niyen che'atá nena'a rijca a'ij ti ajta rici í niyá'upua, na'ari ti pua'a necaí nena'a, setá'aj caí ná'atzaahuat'e.

³⁸ Jee xaa, ti pua'a niyen nena'a rijca a'ij ti ajta a'ín rici, seajta secaí siyen ahuaújca'anen sej yeehui ná'antzaahuat'en, ayée nu tejamuaatá'ixaate'en setá'aj siyen sena'a té'atzaahuat'e se'íjna jime'e a'ij nej rici sej si siyen yeehui ráamua'aree, seajta yaú'ítiee xá'ara'ani tej tiyen naími'i seíj tena'a pírici, í niyá'upua, neajta inee. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ Majtáhua'a mú miyen tí'itese'eca'a mej mi raatéevi'i. Mí ajta a'ín, huá'a jetze ajtáraa.

Jesús pu antáraa u jetze pújme'en játe'ana jetze í Jordán

⁴⁰ Aj pu'i a'uun antáraa í Jesús u jetze pújme'en í játe'anara'an jetze a'ujna u Jordán. A'uu pu a'ará'a a'utí amuacaí a'ín huámua'i'ivijhuaca'a a'íjna í

Juan. A'uu pu a'uteájturaa. ⁴¹ Majta mu'iití mú u e'iré'ene í jemin. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Capu yeehui ja'anáj ayén huaríj a'íjna í Juan ti'itíj mej jín a'ij tira'utaseíj a'íjna jime'e mej rí'i tiraateájtuaani í Dios. Mí ajta, tíj na'a mej miyen tiu'utaxájtaca'a me'íjna jime'e í Jesús, ayée pu yeehui ayén ti'ayajna. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴² Majta mu'iití mú me'uun huataújtuaa í Jesús jemi.

11

Jesús pu tiú'unamuajri'i a'íjna jime'e í Lázaro

¹ Ajta sej pu tí'icui'ica'a ti ayén ántehuaaca'a tijín Lázaro. A'uu pu e'echéjme'e chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Betania. A'uu mú majta e'echéjme'e í juutzeájra'an, a'íjna í María, ajta í Marta í ti i'í cu'utzeáara'an. ² Ajta a'íjna í María, a'íi pu a'ín pú'een ti ra'avé'exiri'iri'í í tavástar'a a'íjna jime'e ti naa teáarí'e. A'íi pu ajta ra'anáhuatzi'iri'í í rucipúa' jime'e í ícá'ra'an jetze. Ajta a'ín ihuáare'ara'an tí'icui'icaa, a'íjna í Lázaro. ³ Mat'íj mi me'ín júutzimua'ame'en miyen tiraatániuucajte í Jesús tijín:

—Tavastara'a, a'íi pu yeehui tí'icui'í a'íjna í pej raxí'eve'e.

⁴ Ajta a'ín Jesús, tí'ij ayén ráamua'areeri'í, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Capu yeehui a'íjna jín tijcu'ineca'a ti i huámi'ini sino mej mi rí'i tiraatá'an í Dios. Ayee pu ajta a'íjna jín Dios ayén rí'i tinaatá'asin ineetzi, i nej yaujra'an pú'een.

Jesús pu jime'en ti'ixa a'íjna jime'e ti Lázaro huamí'i

⁵ Jesús pu huá'axe'eve'eca'a a'íjna í Marta, ajta í juutzeájra'an, ajta a'íjna í Lázaro. ⁶ Mí ajta a'ín, tí'ij ayén ráamua'areeri'í ti nu'u tí'icui'í a'íjna í Lázaro, aúche'e pu a'uun a'uteájturaa hua'apua xicaj a'u ti a'ij éene'e á'aye'i. ⁷ Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e ayén tijín:

—Tiché'e yeehui teajtáhua'a te'uun a'atanén u Judea.

⁸ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, capu xi yeehui a'achú á'atee mej miyen tiu'utése mej muaateátu'asixi'ín tetej jime'e. ¿Ni tzaa pajtáhua'a pe'uun a'atanéjsin?

⁹ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tijín:

—¿Ni yeehui caí ayén á'atijti'í ti ayén huáneeri'í í xicaj jime'e a'achú cumu tamuáamuata'a hora japuan hua'apua? Capu ja'atí ayén tel'icá'acatá a'ame ti pua'a auj néeriste'e á'uche'ecane'en a'iné a'íi pu jín mé úunee a'íjna jime'e ti huáneeri'í íiyen chaanaca japua. ¹⁰ Tí pua'a yeehui a'ín ja'atí ayén tíca'ari tzajta'a á'uche'ecane'en, a'íi pu xaa a'ijcá'acatá a'ame a'iné capu huáneeri'í. A'íj pu jín huatá'cipe tej te'uun a'atanén.

¹¹ Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íi pu yeehui huatácu í ta'amiigu a'íjna í Lázaro. A'uu nu a'atanéjsin nej ni ráajisten.

¹² Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—Tavastara'a, ti pua'a yeehui ayén cutzú, a'íi pu rí'i rujni.

¹³ Ayee pu tihua'amitiejte'eca'a a'ímej ti Jesús a'íjna jín ayén tí'ixajtaca'a ti ayén Lázaro cujcaa ti ij huaújse'upe'en na'a. Mí ajta, a'íjna í ti Jesús ayén tí'ixajtaca'a, ayée pu huataújmua'a ti ayén huamí'i. ¹⁴ Aj pu'í ayén e'ehuauritiéecan jín tihua'utá'ixaa tijín:

—Pu'uri yeehui huamí'i a'íjna í Lázaro. ¹⁵ Neajta nu niyen huatántemua'ave nej caí ne'uun a'utéveca'a a'iné a'íi pu tejámuaatéva'iri sej si siyen

rá'antzaahuat'e'en setí'ij raaseiiran a'ij nej huárini. Tiché'e yeehui te'uun á'uju'un a'u ti a'ij 'é'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁶ Ajta a'íin Tomás í mej majta miyen ratamuá'amua tijín í mej hua'apua pú'een, a'í pu ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í seica tijín:

—Tiché'e yeehui teajta te'uun á'uju'un tej ti tiyen jamuan huácu'ini.

Jesús pu ayén tihuaú'ixaa mej nu'u majtáhua'a huatarújsin í mej meri huácu'ii

¹⁷ Tí'ij Jesús a'uun a'ará'a u Betania, ayée pu ráamua'areeri'i tijín pu'uri ayén á'atee a'achú cumu muáacua xicaj mej ra'avá'ana a'íjna í Lázaro. ¹⁸ A'uu pu vejlí'i pójá'arici a'ujna u Jerusalén a'achú cumu huaíca kilómetros. ¹⁹ Mu'ití mú a'uun e'iré'ene a'íime í mej Israel jetze ajtémecan a'u mej é'eche a'íjna í Marta, ajta a'íjna í María mej mi miyen hua'utéjpua'ajte'en í mej jín ruxieemijte'e ti a'íin huá'ihuaara'a huamí'i. ²⁰ Tí'ij a'íin Marta ayén ráamua'areeri'i ti nu'u Jesús e'evé'eme'ecaa, aj pu'i u á'ume ti ij ra'antinájche. Ajta a'íin María, a'úu pu a'uteájturaa u chí'ita. ²¹ Aj pu'i Marta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, ti pua'a yeehui piyen yé huácatijche'e, capu mi'iníche'e í nejá'a. ²² Mí neajta inee, ayée nu yeehui ramua'aree ti Dios aúche'e ayén muaatá'asin tíj na'a a'ij pej tiraatáhuaviira.

²³ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—A'í pu yeehui ajtahua'a huatarújsin a'íjna í a'ihuáara'a.

²⁴ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Marta tijín:

—Nee nu yeehui niyen ramua'aree ti ajtahua'a huatarújsin a'ájna xicájra'an ti jetzen nain te'entipúa'ajte, ti ajta Dios jetzen hua'ajjájpu naíjmi'ica í mej meri huácu'ii.

²⁵ Ajta a'íin Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu yeehui ne'ín pírici i nej hua'ajjáj'apuana ná'aye'i í mej meri huácu'ii, neajta nu niyen hua'atá'aca mej mi ruuri muá'ara'ani. A'atí ti na'a ti ayén ná'atzaahuat'e'e ineetzi, ti pua'a a'íin ayén huámi'ini, aúche'e pu ayén ruuri a'ame. ²⁶ Ajta ja'atí ti na'a ti ayén rí'i tí'itíjcha'ii, ti ajta ná'atzaahuat'e'e ineetzi, a'í pu caí ja'anáj mi'ini. ¿Ni qui piyen té'atzaahuat'e'e pe'íjna jime'e?

²⁷ Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Marta tijín:

—Jee xaa ne'u, nevástara'a. Ayee nu yeehui té'atzaahuat'e'e pej pe'ín pú'een í Ciríistu'u, pajta pej yaujra'an pú'een í Dios, pej yen chaanaca japua e'icánejsin.

Jesús pu nu'u huaújyeineca'a a'u mej ye'avá'ana me'íjna í Lázaro

²⁸ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i u á'ume u chí'ita. Tí'ij i avítzi jín ya'utajé í rujuu. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Pu'uri mé e'evé'eme í maestro. A'í pu yeehui muajé'echu'eve'e a'ujna.

²⁹ Jíme'en pu'u ayén tiú'unamuajri'i a'íjna í María, aj pu'i ca'anacan ájchee, ajta u á'ume í jemin. ³⁰ Ajta a'íin Jesús, capúu xi a'uun a'uteáruteca'a u chajta'a sino a'úu pu'u aúche'e a'utéveeca'a a'utí Marta ye'entinájcheca'a. ³¹ Majta í mej Israel jetze ajtémecantaca'a, a'úu mú e'eré'ete'ecaa u chí'ita jamuan í María mej mi miyen ra'anpuá'ajte'en í mej jín ruxieemijte'eca'a. Matí'ij miyen raasej ti a'íin María ca'anacan ájchee, tí'iquí huirájraa u chí'ita, matí'ij mi me'ín raatavén. Ayee mú tiu'umuá'aj ti nu'u a'uun á'ume a'u mej ye'avá'ana í ihuáare'ara'an ti ij a'uun e'ehuaújyeinixi'ín.

³² Tí'ij María a'uun a'ará'a a'utí a'utéveeca'a a'íjna í Jesús, aj pu'i raasej, ajta aítave a'u ti e'era'ícajme. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, ti pua'a yeehui piyen yé huatévecache'en, capu ayén mi'iníche'e í nejá'a.

³³ Tí'ij i Jesús ayén raasej ti ruyeineca'a. A'íí mú majta ruyeineca'a a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecantaca'a, í mej majta jamuan huajú'ucaa. A'íj pu jín jeíhua pu utéene í tzajta'an. Ajta jeíhua pu a'ij pua'a raatá'a.

³⁴ Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné jetze seye'avá'ana?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Mú a'utá'iyi'i, tavástará'a; patá'aj yeehui ya'utéeseij.

³⁵ Aj pu'i huaújyeineca'a í Jesús. ³⁶ Matí'ij mi miyen tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecantaca'a tijín:

—Casi'i yeehui, jeíhua pu raxí'eve'eca'a.

³⁷ Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'íí pu yeehui seij huarújte ti aracúuni'i. ¿Ni caí ayén tiraayí'tihua'a ti ij ayén raatá'an a'íjna í Lázaro ti caí huámí'ini?

Lázaro pu ajtahua'a huatarúj huá'a tzajta'a í mí'ichite

³⁸ Ajtahua'a pu utéene í tzajta'an í Jesús. Aj pu'i a'uun a'ará'a a'u mej ye'avá'ana, a'u ti é'eteasta'a. Tetej pu a'itémuaaca'a a'ujna a'u ti a'utécun. ³⁹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj yeehui ra'antá'in mi tetej.

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Marta, ti juutzeájra'an pú'een a'íjna ti huamí'i, tijín:

—Aru tavástará'a, a'ij pu pua'a yeehui teáarí'e, a'iné pu'uri ayén á'atee muáacua xicaj ti a'uun avé'enami'ihuaca'a.

⁴⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni caí yeehui niyen timuaatá'ixaa pej piyen raseijran í pej jín rí'i tiraatá'an í Dios ti pua'a piyen ná'antzaahuate'en? A'iné ni'ijta ne'u.

⁴¹ Matí'ij mi miyen ra'antá'íj í tetej. Aj pu'i Jesús júte'e á'ujneereca'a, ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Dios pej neya'upua. Ayee nu yeehui ne'íjna jín rí'i timuaatá'asin ne'íjna jime'e pej peri náanamujri'i. ⁴² Nee nu yeehui ramua'aree pej piyen ja'anáj ti na'a nenamua. Mí neajta niyen tiu'utaxájtaca'a ne'íjna jime'e mej jeíhua yeré'eevee í teite mej mi miyen rá'antzaahuate'en pej yeehui yen neja'uta'íteca'a.

⁴³ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús, aj pu'i ca'anín jín raatajé. Ayen tijín:

—Lázaro yeehui, patá'aj huirájra'ani íiye pua'acisé.

⁴⁴ Aj pu'i huirájraa a'íjna í ti huamí'icaa. Aúche'e pu cá'ijcatzi'ihuaca'a í íicájra'an jetze, ajta í muájca'are'ara'an jetze, a'íjna jime'e í cíxuri í mej jín hua'acaícata muá'aye'i í mí'ichite. Ajta paaiu jín aránami'ihuaca'a í néerime'ara'an. Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj yeehui tiracá'ari'i, seajta ra'utáxijta.

A'íime í mej teyujta'a tí'ivaire'e, maújchueere, majta mú rajé'icatacu me'íjna í Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Matí'ij miyen raasej a'ij ti huaríj í Jesús, mu'ití mú miyen huataújtuaa í jemin a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecantaca'a, a'íime í mej majta e'iré'ene mej ramuaare me'íjna í María. ⁴⁶ Mí majta seica, a'íimej jemi mú á'uju'un í fariseos. Majta mú hua'utá'ixa a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús. ⁴⁷ Matí'ij mi a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majta a'íime í fariseos, ayée mú hua'utajé í jueesi mej mi naími'i tiújseire'en. Ayee mú tiújihua'u tijín:

—¿A'iné yeehui terini? A'iné a'í pu tí'ij pí na'a ayén tí'tí'j jín rici ti ayén huápi'i ruxe'leve'e, í mej jín a'ij teja'useíira'a muá'ara'ani í teite. ⁴⁸ Tí' pua'a yeehui tiyen raatá'acare'en ti ayén rijca, naími'i mú miyen huataújtuaasin í jemin. Majta a'íme í mej Roma ajtémecan, matí'ij miyen ráamua'aree, aj mú mi yeehui yé uvé'enejsin, mej mi titá'ari'i nain í tej jín títetateí, íiyu teyujta'a, ajta íiyen chuéjra'a japua, íiye Israél.

⁴⁹ Aj pu'i seíj ayén tiu'utaxájtaca'a, ti a'ájná'imua a'íjna jín tí'téveeca'a tí'tí'j jime'e ti jaítze'e ve'ée í mej jín tí'ivaire'e u teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a tí'jín Caifás. Ayee pu tihua'utá'ixaa tí'jín:

—Mú'een xu yeehui caí tí'tí'j mua'aree. ⁵⁰ Capu yeehui ayén teja-muá'amitiejte'e ti ayén jaítze'e titaatéva'iri ti seíj na'a ayén huámi'ini huá'a jetze me'ecan í teite caí tej naími'i antipúa'are. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁵¹ Capu ruseíj na'a a'ij tirájteu a'ij ti tiu'utaxájtaca'a sino a'í pu Dios jetze me'ecan raataxájtaca'a ti Jesús ayén nu'u huá'a jetze me'ecan mi'ini matíj mena'a Israél jetze mej ajtémecan. ⁵² Ajta nu'u, capu a'íme na'a sino a'í pu nu'u ajta huá'a jetze me'ecan huámi'ini í yaújmua'ame'en í Dios í mej nu'u a'ímuá' a'ucaíjme, ti ij a'ín nu'u ajta hua'uré'eseire'en mej mi seíj mena'a teitejra'a pu'éene'e muá'ara'ani. ⁵³ Tí'j na'a a'ájná'imua ti ayén tiu'utaxájtaca'a, a'í mú miyen tiraaxí'epi'intare a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica.

⁵⁴ A'íj pu jín, Jesús caí ché'e ruseijrata á'uche'ecane'e huá'a tzajta'a a'ímej í mej Israél jetze ajtémecantaca'a. Tí'ij jí huirájraa a'ujna Judea. Aj pu'i a'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti á vejli'i a'utacá'a a'u ti caí é'e tí'tí'jca'a. Aj pu'i chajta'a a'uteájrupi ti ayén téja'arájtehuaa tí'jín Efraín. A'uu pu a'uteájturaa, majta a'íme í mej jamuan á'ujjhua'ane'e.

A'í mú rahuauhuau a'íme í mej tí'ivaire'e teyujta'a me'íjna jime'e méjchueere

⁵⁵ Tí'ijta ari vejli'i pí'tí'irijcaa matí'ij a'íme í mej Israél jetze ajtémecantaca'a miyen me'íjna jín tí'iyestehua'a í xicájra'an ti Dios jetzen tí'hua'utá'uuni'iri'i, mu'iití' mú me'uun curé'ecijxi mej mi me'uun a'ujnén ánti Jerusalén mej mi amuacá' atí'íhuaxi'ín a'ij ti ayén tí'ú'ujxe'leve'e mej mi miyen tí'uyesten. ⁵⁶ A'í mú maúche'e rahuauca'a. Matí'ij me'uun a'uté'uuca'a me'újna teyujta'a, ayée mú tí'ú'ihua'uraca'a tí'jín:

—¿A'iné yeehui timuá'amitiejte'e mú'ee'tzi? ¿Ni caí yé uvé'enejsin ti yé tí'irámua'ariive'esin í mej tí'iyesten?

⁵⁷ Majta a'íme í mej me'uun tí'aijta teyujta'a, majta í fariseos, ayée mú tiu'uta'aíjtaca'a ti nu'u ayén huárini ti pua'a ja'atí mé'e yé'emua'areere a'úu ti a'ij 'é'en í Jesús, ti a'ín nu'u ayén tihua'utá'ixaate'en mej nu'u mi raatéevi'i.

12

María pu nu'u ra'anáxiri'iri'i í cájra'an jetze í Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Tí'ij auj te'á'aturaaca a'achú cumu arájsevi xicaj mej mi miyen me'íjna jín tí'uyesten í xicájra'an ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i, a'úu pu á'ume u Betania a'íjna í Jesús. A'uu pu e'echéjme'e a'íjna í Lázaro ti Jesús ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mej meri huácuui. ² Matí'ij mi té'ucua'iraataca'a me'íjna jime'e a'ij ti Jesús huaríj. Matí'ij mi tiraamí. Ajta a'ín Marta, ayée pu tí'ivaire'eca'a ti tihua'ateá'axi'ín. Ajta a'ín Lázaro, a'í pu huatécatii í meesa jetze jamuan a'íjna í Jesús.

³ Aj pu'i María ayén á yejjáj a'achú cumu já'ita'a liitro a'íjna í a'aseiite ti naa teáari'e, ti ajta huápi'i jeíhua tí'ijnajche. Naardu pu raja'ara'a ti rumua'atí. María pu ra'anáxiri'iri'i í cájra'an jetze í Jesús. Aj pu'i rucipúa'

jín ra'anáhuatzi'iri'i. Ajta temua'a pu naa te'uteáariECA'a nainjapua u chi'ita a'íjna jime'e í a'aseiite ti naa teáari'e.

⁴ Mí ajta seij ti jamuan á'uche'ecane'e, ayée pu ti'ihuaújniuuste tí'ij raaseij. A'ii pu a'ín pú'een a'íjna í Judás, ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. A'íi pu ajta á'iyen avítzi jín tiu'utátuiire'esin í Jesús. ⁵ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—¿A'iné yeehui 'een jín mecaí ráatuaa me'íjna í aceite a'iné ayée pu tí'ijnajche a'achú cumu huaíca ciento í tumin? Aj pu'i yeehui rí'iríista á'ame'enche'e mej miyen hua'utá'an í tumin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Judás.

⁶ Capu ayén raataxájtaca'a a'íjna jime'e ti jetzen ruxe'eve'eca'a a'ij ti ti-huá'aruure a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, sino ayée pu a'íjna jín ayén tiu'utaxájtaca'a a'iné a'íi pu nahua'ari pú'eene'e. A'iné a'íi pu racha'íica'a í mej tzajta'an ru'ucá'ave í tumin, a'íi pu ajta ruvaire'eca'a a'íjna jime'e í tumin.

⁷ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capej yeehui rá'itziite'e. Ché'e ayén huárini, a'iné a'íi pu ayén raateájtuaa a'íjna í aceite ti ij ayén ra'utamua'aree í xicájra'an jetze mej jetzen na'avá'anajsin. ⁸ A'íi mú yeehui mú'ejmi jemi seíre'e muá'aju'u tíj na'a rusén jime'e a'íime í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Mí neajta inee, canu niyen rusén jín mú'ejmi jemi seíre'e na'ame. A'íj pu jín, x'epi'in huaríj amíjna mi 'íita'a. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

A'íime í mej Israel jetze ajtème'ecan, ayée mú nu'u méje'icatacu me'íjna í Lázaro

⁹ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecantaca'a, mu'iití mú miyen ráamua'areeri'i ti Jesús a'uun a'utéveeca'a. Mat'íj mi me'uun e'iré'ene mej mi raaseij, majta mej raaseij me'íjna í Lázaro ti Jesús ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mej meri huácuii. ¹⁰⁻¹¹ A'íj mú jín miyen tiraax'epi'intare a'íime í mej me'uun tí'aijta teyujta'a mej mi majta raajé'ica me'íjna í Lázaro, a'iné mu'íi mú miyen rá'ajaahuate'eca'a í Jesús me'íjna jime'e ti ayén Lázaro huarújte. Majta a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecantaca'a, a'íi mú miyen huataújtuaaca'a í Jesús jemi.

Iij pu icu, Jesús pu a'uun a'ujnéj u Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Yee ruijmua'a yee, a'íime í mej me'íjna jín ajteáxiireca'a mej mi me'uun tiú'uyesten, ayée mú ráamua'areeri'i ti nu'u a'íin Jesús e'evé'eme'ecaa a'ujna Jerusalén. ¹³ Mat'íj mi tacíj xámua'ij antíveichixi, majta ya'upí. Mat'íj mi á'uju'un mej mi ye'entinájche. Ayee mú tí'ijijhuaca'a tíjín:

—Temua'a pu tí'ixi'epi'in. Tiché'e yeehui rí'i tiraatá'an te'íjna ti ye'evé'eme niuucajtze'en í tavástar'a. Tiché'e yeehui rí'i tiraatá'an te'íjna í Rey ti titaata'ájte'esin itejmi tej Israel jetze ajtème'ecan. —Ayee mú e'eve'ejíjhuajme'e.

¹⁴ Aj pu'i Jesús puuru'u huáteu ti caí xi ja'atí japuan avé'eyeijxi. Aj pu'i japuan avé'eyeijxi ti ij ayén huárini a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín:

¹⁵ Caxu yeehui tí'itziíne'e mi sej se'uun huachéjme u Sión.

Casi'i yeehui mú'een, a'íi pu mé'e ve'emej í ti tejámuaata'ájte'esin.

A'íi pu ajta yeehui avé'eca japuan í puuru'u ti rayauj.

¹⁶ Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, amuacaícan, camu yaú'itiee muá'araa a'ij ti huataújmua'a tíj na'a ti ayén té'eyu'usi'ihuaca'a. Mí ajta, tí'ij ari Dios ayén ra'ajjáj í Jesús, ajta ayén nain jín tira'íjca, aj mú mi xaa ra'utamua'areeri'i ti ayén jime'en té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jime'e í Jesús. Majta miyen ra'utamua'areeri'i mej miyen ráaruu.

¹⁷ Majta a'íime í mej mu'íi í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú majta Jesús jamuan seijre'eca'a tí'ij Jesús ayén tiraatajé a'íjna í Lázaro ti nu'u ayén

huiirájra'ani a'utí e'evé'enami'ihuaca'a. Tí'ij Jesús ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mej meri huácuui, a'íí mú á'iyen miyen tiu'utaxájtaca'a a'ij ti huaríj. ¹⁸ Majta a'íime í seica í teite, matí'ij ráamua'areeri'i ti Jesús ayén ti'itíj jín huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e, matí'ij mi miyen u á'uju'un mej mi ye'entinájche. ¹⁹ Majta a'íime í fariseos, ayée mú tiúj'ixaate'eca'a tíjín:

—Ayej xaa ne'u té'eme; capu ti'itíj a'ij tejamuatévaire'esin sej siyen raatá'ijmii. Casi'i, matíj mena'a yeehui pua'amé mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, naími'i mú rá'ajaahuate'e.

A'íí mú miyen tí'ijxe'eve'e a'íime í mej Grecia é'eme'ecan mej raaseíj me'íjna í Jesús

²⁰ Majta seica me'uun a'uté'uuca'a huá'a tzajta'a a'íimej í mej a'uun a'ujnéj mej mi raateánajche í Dios a'ájna matí'ij tí'iyeste. A'uu mú é'eme'ecan a'íime u Grecia. ²¹ A'íí mú e'iré'ene í Felipe jemi, a'íjna ti a'uun é'eme'ecan u Betania, chajta'a ti a'uun a'utacá'a u Galilea. Ayee mú tirájhuaviiri'i tíjín:

—Mú'ee vásta'a, ayée tu yeehui tí'ijxe'eve'e tej tiu'uxáj jamuan í Jesús.

²² Ajta a'íin Felipe, á pu a'uré'ene ti ij ayén tiraata'ixaate'en a'íjna í Andrés. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús.

Jíme'en í niuucari ti tí'ita'ajte'e a'ij tej ye'í huárini

²³ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Pu'uri yeehui a'ájna teja'uré'ene ti Dios ayén rí'i tinaatá'an ineetzi, i nej neajta teáata'a jetze airánnejte. ²⁴ Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzaahuati'ira'a jíme'e ti pua'a caí é'ejveti á chuaata'a ti ij a'uun huámi'ini a'íjna í játze'ara'an í triigu, ayée pu ruseíj na'a huateáturaasin a'íjna í játze'ara'an. Na'ari ti pua'a ayén huámi'ini, jeíhua pu yeehui jetzen a'iránejsin seica í jatzi.

²⁵ 'Ayej che'atá na'a 'een huá'a jíme'e í teite. Tí pua'a ayén jaítze'e jetzen ruxe'eve'e ja'atí ti na'a a'íjna ti íiyen tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua caí ayén jetzen ruxe'eve'e ti ra'ará'astijre'en í Dios, a'íí pu yeehui yá'ujisin í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a. Na'ari caí, ti pua'a caí ayén a'atzu jetzen tiú'ujxe'eve'e tíj na'a ti íiyen tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua sino ayée pu huataúra'an ti nain á'urieni ti íiyen rájcha'íí, ti ij ayén ra'ará'astijre'en í Dios, ayée pu yeehui ruurican jín huataúra'asin tíj na'a rusén jíme'e.

²⁶ Tí pua'a ja'atí ayén nevaire'e pu a'ame ineetzi, ayée pu ruxe'eve'e ti a'íin ayén che'atá na'a ríjca a'ij nej ríci inee. Ajta, a'u ti na'a nej niyen a'utevéé na'ame, a'íí pu ajta ineetzi jamuan a'utevéé a'ame a'íjna ti nevaire'e. Tí pua'a yeehui ja'atí ayén nevaire'e, a'íí pu í niyá'upua ayén rí'i tiraatá'asin.

²⁷ 'Pu'uri a'ij pua'a ne'ase yú ne tzajta'a. ¿A'iné nena'a nij niyen tiu'utaxájta? ¿Ni qui niyen tiu'utaxájta ne'íjna ti jíme'en yee: “Niyá'upua, patá'aj yeehui piyen nu'irájtuaani ti ij caí ayén tináaci'iti a'ij ti ari teja'uré'enejsin”? Mí neajta caí, canu. Canu niyen tiu'utaxájta a'iné ayée nu yeehui 'een jín yú a'uvé'emej nej niyen yé huácatii íjii.

A'íí mú teite miyen ráanamujri'i tí'ij Dios tiu'utaxájtaca'a

²⁸ Mí pej ní'ia'upua, patá'aj tihua'utaseíjrate'en í nej jín rí'i timuaatá'asin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Aj pu'í júte'e e'icánamujre ti ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Nu'uri yeehui niyen tihua'utaseíjrate. Neajtahua'a nu niyen tihua'utaseíjrate'esin.

²⁹ Majta a'íime í teite í mej a'uun ajteáxiireca'a, a'íí mú majta ráanamujri'i. Seica mú miyen raataxájtaca'a mej nu'u huatéeniu. Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a ti seíj nu'u ayén jamuan tiu'utaxájtaca'a ti júte'e tí'ivaire'e í Dios ti é'eseijre'e.

³⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu ayén yeehui tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e ti ca'aníjra'a naatá'an ineetzi sino ti ayén ca'aníjra'a amuaatá'an mú'ejmi.

Jesús pu ayén tihua'ixaate'e a'ij ti tí'imi'ini

³¹ 'Pu'uri yeehui ayén teja'uré'ene a'ájna xicájra'an jetze ti Dios jetzen hua'uxíjite'en matíj mena'a pua'amé yen huachéjme. Pu'uri ajta a'ájna teja'uré'ene í xicájra'an jetze í nej jetzen raatamuárite'esin ne'íjna ti yen tí'ajta íiyen chaanaca japua. ³² Neajta inee, matí'ij meri aj neja'utavén, aj nu ni niyen naíjmi'ica huatájeevi í teite mej mi curé'ecijxi'in ineetzi jemi. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

³³ Aye pu 'een jín ayén tiu'utaxájtaca'a mej mi miyen ráamua'aree a'ij ti ye'í tí'imi'ini. ³⁴ Matí'ij miyen tiraata'ixaa a'íime í mej me'uun ajteáxíireca'a tijín:

—Aye tu yeehui tiyen ráanamujri'i te'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'ajta ti a'ín Ciríistu'u nu'u ayén rusén jín ruuri huateáturaasin. A'ij pu yeehui jín, ¿a'iné tí'iri'iri pej piyen ti'ixa yee ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej nu'u á ya'utavén me'íjna ti teáata'a jetze airaújnejjte? ¿A'ataani yeehui pírici a'íjna ti nu'u teáata'a jetze airaújnejjte?

³⁵ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Aúche'e pu a'atzu á'ateere mú'ejmi jemi í tatzari ti jín huanéeri'icí a'ame. Setá'aj yeehui siyen á'ujjhuane'len a'ij ti tiraavíjite'e ajta auj mú'ejmi tzajta'a ayén seijre'e í tatzari ti jín huáneeri'i, ti ij yeehui caí a'amua japua rájveti í ti huatíca'a. A'íjna ti yeehui ayén tíca'amiste'e á'uche'ecan, capu ramua'aree a'u ti á'ume. ³⁶ Setá'aj siyen huataújtuaani a'íjna jemi ti jetzen airáninei í tatzari ti jín huáneeri'i sej si siyen se'íjna jetze ajtémecanta a'íjna ti huáneeri'i.

Tí'ij raatapuá'ajtaca'a ti ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i á'uraa a'íjna í Jesús, ajta huateúravaataca'a huá'a jemi.

Camu té'atzaahuate'e í teite

³⁷ A'í pu ari jeíhua tiu'umuáriej huá'a jemi ti'itíj ti ayén huápi'i ruxe'eve'e. Mí majta a'íime, camúu xi jirá'ujca'anejca'a mej miyen huataújtuaani í jemin.

³⁸ Ayej tiu'uríj tí'ij ayén araúrasten a'ij ti tiraataxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ti ayén tijín:

Nevástara'a, capu ja'atí yeehui ayén rá'antzaahua a'ij tej tihua'utá'ixaa.

Capu yeehui ja'atí ayén yaú'itiée já'araa a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti Dios rumuári'eri'ire'ara'an jín ayén huaríj.

³⁹⁻⁴⁰ A'ij mú jín caí rá'antzaahua a'íjna jime'e, a'ij ti pua'amecié ayén raataxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan tijín:

A'í pu nu'u yeehui ayén huá'uruu mej miyen aracúcu'unijme'eni mej mi caí atanéjne'ere.

A'í pu yeehui ayén huá'uruu mej mi antaújnaamuan í ru tzajta'a mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani.

Na'ari ti pua'a pí mena'a, a'í mú seicié tiú'umua'atíjche'en, nej nu'u niyen hua'urújite'enche'e.

⁴¹ Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan a'íjna ti ayén raaseíj í ti Dios jín rí'i tiraatá'aniche'en. A'í pu ajta ayén tiraataxájtaca'a a'íjna jime'e í Jesús.

⁴² Jee xaa ne'u, mu'iití í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, a'íime mú miyen rá'antzaahua. Mí majta a'íime, camu raxájtacuca'a huá'a tzajta'a í teite me'íjna jime'e mej huá'atzi'ne'eca'a í fariseos, majta mej mi caí seica miyen huiirá'ite me'újna u teyujta'a. ⁴³ Jaítze'e pu hua'aránajcheca'a mej mi teite miyen rí'i tihua'utá'an caí í Dios.

A'íí mú runáíjmi'i í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

⁴⁴ Aj pu'i Jesús ayén ruseíirata tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tí pua'a yeehui ja'atí ayén ná'antzaahuat'e'en ineetzi, capu neetzi na'a á'atzaahuat'e'e sino ajta pu rá'atzaahuat'e'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a. ⁴⁵ Tí'íj a'íin ayén neseij ineetzi, a'íí pu ajta raseíj a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

⁴⁶ 'Ayee nu yeehui 'een jín mú a'uvé'emej íiyen chaanaca japua nej ni niyen huá'uruuren í teite tíj tatzari í ti jín huá'a tzajta'a huáneeri'i mej mí caí ché'e miyen tíca'amiste'en á'ujujhua'ane'en a'íime í mej miyen ná'astijre'e ineetzi. ⁴⁷ Tí pua'a ja'atí nenamua a'ij nej ti'ixa, ajta caí ná'astijre'e, canu yeehui rá'axijte'en inee, a'iné canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni niyen hua'uxijte'en a'ímej í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua sino nej ni hua'irájtuaani.

⁴⁸ 'Jee xaa ne'u, ti'itíj pu yeehui pú'een ti ayén rá'axijte'en a'íjna í ja'atí ti ayén naaré'iti, ti ajta caí rá'astijre'e a'ij nej ti'ixa. A'íjna ne'u yeehui, í nej jín tiu'utaxájtaca'a, ayée pu rá'axijte'en a'ájna xicájra'an jetze ti jetzen nain te'entipúa'ajte.

⁴⁹ 'Ayee pu'u na'a, a'iné canu yeehui neseíj a'ij tirájteu a'ij nej tiu'uxájtaca'a sino a'íin ti niyá'upua pú'een, a'íí pu ayén tinaata'aíj a'ij nej ye'í tiu'utaxáj, ajta í nej jíme'en niyen tiu'utaxájtaca'a. ⁵⁰ Nee nu yeehui niyen ramua'aree ti ayén tinaata'aíj ti ij ayén tejá'amuaci'iti sej siyen ruurican huateá'aturan tíj na'a rusén jíme'e. A'íj nu jín ayée nu che'atá nena'a ti'ixa a'ij ti a'íin niyá'upua ayén a'íjna jín tinaa'íjca nej ni tiu'utaxáj.

13

Jesús pu hua'anája'usixi í huá'íca jetze a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

¹ Pu'uri tímua'a a'ájna teja'uré'enejsime'e í mej jín ra'utámua'aree ja'anáj ti Dios ayén tihua'utá'uuni'iri'i. Pu'uri ramua'areereca'a í Jesús ti ari a'ájna teja'uré'ene í xicájra'an jetze ti jetzen á'ura'ani íiyen chaanaca japua ti ij a'uun a'ujnén u júte'e, ya'upuáara'an ti é'eseijre'e. Tíj na'a ti yen huataseíjre íiyen chaanaca japua, a'íí pu ayén huá'axe'eve'eca'a a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ajta íjii, pu'uri ayén hua'utaseíjrataca'a ti nain jín huá'axe'eve'eca'a.

² Matí'íj tí'icua'acaa í chumua'an, a'íí pu ajta a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Judás, ti yaujra'an pú'een í Simón, ti ajta ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. Pu'uri a'íin Satanás ca'aníjra'a raatá'aca ti tiu'utátuiire'en í Jesús. ³ Jesús pu ajta ramua'areereca'a ti a'íin ya'upuáara'an ayén nain jín tira'íjca, ti ajta ruyá'upua jemi a'uvé'emej, ajta a'úu pu ajta a'ujnéjsin í jemin.

⁴ Aj pu'i ájchee a'u mej tejé'ecua'aca, ajta huiiré'uchuiiri'i í rutasi ti ru'iré'evii'icaca'a. Aj pu'i avá'ujji'icie cíxuri jíme'e í mej jín huá'acá'iimua. ⁵ Tí'íj jí a'uun atéejei í caasu jetze. Aj pu'i a'utéjche ti hua'anája'usixi'ín í huá'achepuaatze'en seij ajta seij í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ajta hua'anáhuatzi'iraxi a'íjna jíme'e í cíxuri ti jín avá'ujji'ici'eca'a.

Capu raxi'eve'e a'íjna í Pedro ti Jesús ayén ra'anája'usixi'ín

⁶ Aj pu'i a'uun e'iré'ene a'íjna jemi í Simón ti ajta i'i Pedro. Aj pu i a'íin Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, ¿ni yeehui pajta piyen na'anája'usixi'isin nechepuá jetze?

⁷ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa í Jesús tíjín:

—Capúu xi a'ij timuá'amitíejte'e a'ij nej 'éen jín niyen rici, sino mejca'ihuáyee pej xaa yeehui yaú'itííe pua'amé.

⁸ Aj pu'i Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capej xaa ne'u, ja'anáj piyen na'anája'usixi'isin í nechepuaatze'e.

Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui necaí niyen mua'anája'usixi'in á'achepuaatze'e, capej ché'e huá'a jetze ajtémecanta pua'amé í mej neetzi jemi seíre'e muá'aju'u.

⁹ Aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro tijín:

—Nevástara'a, ti pua'a yeehui ayén ruxe'eve'e, capej ayée pena'a na'anája'usixi'in í nechepuaatze'e, sino pajta pej piyen na'anája'usixi'in í nemuajca'a jetze, pajta na'avé'ejá'usixi'in í nemu'utze'e.

¹⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Tí pua'a yeehui ja'atí ari ayén hua'ihuaca'a, ayée pu'u ruxe'eve'e ti ayée na'a ra'anája'usixi'in í chepuaatze'en, a'iné capu ché'e chueemuara'a nain japua ti ratéhua'ira'a. Seajta mú'een, caxu ché'e chueemua, sino seíj pu yeehui xaa ayén chueemuara'a.

¹¹ Ayee pu'een jín ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u seíj na'a chueemuara'a, a'iné a'íi pu ari ramua'areerca'a ja'atí ti a'íin pú'eene'e ti ayén tiu'utátuiire'esin í jíme'en í Jesús.

Jesús pu tihuá'ixaate'e a'ij ti 'een jime'e hua'anája'usixi

¹² Tí'ij raatapuá'ajtaca'a ti ayén hua'anája'usixi, ajta pu huiré'ujviijri'í í rutasi. Aj pu'i a'ujyeíjxi á vejli'i a'utí í meesa a'utéjvee. Ayee pu tihua'uta'íhuauri'i tijín:

—¿Ni yeehui séjmua'aree a'ij nej 'een jín niyen amuáaruu? Nee nu tejámuaatá'ixaate'esin. ¹³ Ayee xu yeehui mú'een neetamuá'amua yee Maeestru, seajta siyen tijín Tavástara'a. Ayee pu yeehui tiraavíjete a'iné nee nu ne'ín pú'een.

¹⁴ 'Ajta íjii, nej á'amuavastara'a pú'een, neajta a'amua maestro, ayée nu amua'anája'usixi í á'amuachepuaatze'e. Setá'aj yeehui siyen che'atá sena'a ana'uja'usixi'in ruchepuáatze'e rujímuua'a. ¹⁵ Ayee nu ámuuatá'itiiiri'i sej si siyen huárini a'ij nej neri amuáaruu mú'ejmi.

¹⁶ 'Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti jaítze'e ruxe'eve'e a'íjna ti tí'ajta caí a'íjna ti ravaíre'e. Ajta yeehui, jaítze'e pu ruxe'eve'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a caí i nej a'uta'ítí'ihuaca'a. ¹⁷ Ajta íjii, setíj seri tí'ijmua'aree se'íjna, Dios pu yeehui r'íi tejámuaatá'asin ti pua'a siyen che'atá sena'a huárini.

¹⁸ 'Canu nájmi'ica mú'ejmi jime'e niyen ti'ixa. Nee nu ramua'aree a'ij mej e'en í nej hua'avé'ehuau. Neajta nu niyen ra'avé'ehuau ti ij araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén tijín: "A'íi pu nu'u yeehui í nej raatá'inee ti tiú'ucua'ani ineetzi jamuan, a'íi pu nu'u yeehui a'utéjche ti nájcha'íire'e á'ara'ani."

¹⁹ 'Ayee nu amuacaí niyen tejá'amua'ixaate'e íjii tí'ij caí xi ayén tiú'urini sej si siyen té'antzaahuate'en nej ne'ín pú'een a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa, sej si seuj té'atzaahuate'e a'ájna ti ayén tí'ineruuren.

²⁰ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ti pua'a yeehui ja'atí ayén ra'ancuré'evi'itín a'íjna nej raata'íteca'a, a'íi pu ajta na'ancuré'evi'iti ineetzi. Ajta ja'atí ti na'a ti ayén na'ancuré'evi'iti ineetzi, ayée pu che'atá na'a ra'ancuré'evi'iti a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

I ti jín ra'antipudá'ajte í Jesús ti huá'a jamuan tiú'ucuaa
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, jeíhua pu a'ij pua'a raatá'a í tzajta'an í Jesús. Aj pu'i ayén e'ehuaauritiécan jín tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee nu yeehui tzáahuati'ira'a jín niyen tejá'amua'ixaate'e, seíj ti mú'ejmi jetze ajtémecan ayén tiu'utátuiire'esin ineetzi.

²² Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, mua'araújseijraxi seij ajta seij. Camu a'ij tirájteuve'e a'ij ti huataújmu'a a'íjna ti Jesús ayén tiraataxájtaca'a. ²³ Ajta seij ti a'ímej jetze ajtémecan, a'í pu aicaújtutzi í Jesús jemi. A'ii pu a'íin pú'een Jesús ti raxí'eve'eca'a. ²⁴ Ajta a'íin Simón, ti ajta i'í Pedro, a'í pu rumuájca'a jín raatajé a'íjna ti Jesús raxí'eve'eca'a. Aj pu'í ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj yeehui raata'íhua'u ja'atí ti pú'een ti jíme'en raataxájtaca'a.

²⁵ Ajtahua'a pu ayén aicaújtutzi í Jesús jemi. Aj pu'í ayén tiraata'íhua'uri'í tijín:

—Nevástara'a, ¿a'atani a'íin pú'een?

²⁶ Aj pu'í ayén tiraata'ixaa í Jesús tijín:

—Tí pua'a yeehui neri ra'ateáaru'unen i tuxa'a jetze í pan, aj nu ni raata'íite'esin ne'íjna í ja'atí ti a'íin pú'een.

Aj pu'í Jesús ayén ra'ateáaru'onej í pan í tuxa'a jetze. Aj pu'í a'íjna huata'íite í Judás, ti yaujra'an pú'een í Simón, ti ayén te'entímu'utaca tijín Iscariotes.

²⁷ Jíme'en pu'u ayén ra'ancuré'í í pan a'íjna í Judás, aj pu'í Satanás ayén huatasejre í tzajta'an. Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj yeehui ca'anacan piyen huárini a'ij pej peri tiu'umuá'aj.

²⁸ Majta í seica, camu a'atzu yaú'itiée muá'araa a'ij ti 'een jín ayén tiraata'ixaa. ²⁹ Seica mú miyen tiraamuá'a ti Jesús ayén tiraata'ixaa ti ti'ití huánanan í mej jín tiú'uyesten na'ari ti'ití ti hua'utapuaíjve'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. ³⁰ Jíme'en pu'u ayén ra'ancuré'í í pan, aj pu'í huirájraa a'íjna í Judás. Ajta pu'uri huatíca'aaa.

I niucari ti jaítze'e ruxe'eve'e tej nu'u huátaxe'eve'en seij teajta seij

³¹ Tí'ij huirájraa a'íjna í Judás, aj pu'í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Pu'uri yeehui Dios ayén rí'í tinaatá'a i nej neajta teáata'a jetze airánnejte. Neajta inee, ayée nu neri ne'íjna jín rí'í tiraatá'a í Dios ne'íjna jíme'e a'ij nej huaríj. ³² Tí pua'a yeehui niyen rí'í tiraatá'an í Dios ne'íjna jíme'e nej niyen huámi'ini, Dios pu ajta, rusej ayén rí'í tinaatá'asin a'íjna jíme'e ti ayén na'ajjásin. Ajta a'í pu ca'anacan rí'í tinaatá'asin.

³³ 'Niyaujmua'a, a'atzu nu'u niyen yé á'ateeri mú'ejmi jemi. Mú'een xu nehuauni. Mí neajta inee, ayée nu che'atá nena'a tejá'amua'ixaate'e a'ij nej neri tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan. Capu xaa ne'u rí'irí seij yeehui a'uun a'ujnén a'u nej a'ujnéjin.

³⁴ Neajta nu niyen jéjcuacan jín tejá'amua'íjcate'en seij siyen huaújxe'eve'en. Ayee pu ruxe'eve'e seij siyen che'atá sena'a huaújxe'eve'en a'ij nej neri tejámuaaxí'eve mú'ejmi. ³⁵ Tí pua'a yeehui siyen huaújxe'eve'en, aj mú mi náimi'í miyen ramua'aréren seij siyen ná'astijre'e.

Jesús pu tihuá'ixaate'e ti nu'u Pedro tiu'utéhua'ita í jemin

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Aj pu'í ayén tiraata'íhua'uri'í a'íjna í Simón ti ajta i'í Pedro tijín:

—Tavastara'a, ¿a'uné yeehui pá'ume'e pua'amé?

Ajta Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capúu xi yeehui rí'irí pej pe'uun á'ume'en neetzi cujta'a a'u nej á'ume sino méjca'í huáyee xaa pej piyen pe'uun nej cujta'a pá'ume'e pua'amé.

³⁷ Aj pu'í Pedro ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jín caí rí'irí íjii nej yeehui ne'uun á'ume'en á'a cujta'a mú'eetzi? Nee nu yeehui á'anca'ane nej huámi'ini á jetze me'ecan.

³⁸ Aj pu'í Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—¿Ni tzaa yeehui piyen ahuá'aca'ane pej nu'u piyen huámi'ini neetzi jetze me'ecan? Ayee nu yeehui tzáahuati'ira'a jín tí'imua'ixaate'e a'ij pej pi rini. Tí'ij caí xi huajíjhuan í gallo, huaíca pej piyen tína'avé'avaata pej nu'u caí nemua'ate.

14

Jesús pu rí'i huá'aruure a'íime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e

¹ 'Caxu a'ij tité'ujmuajca. Seuche'e xu yeehui rá'atzaahuate'e í Dios, seúche'e xu seajta ná'atzaahuate'e ineetzi. ² Jéihua pu chí'i a'uun tejé'eseijre'e a'u ti niyá'upua huatéechi'i í júte'e. Tí pua'a caí ayén ti'ayájnache'e, nee nu yeehui seicié tejámuaata'ixáate'enche'e. A'uu nu a'umé'e na'ame nej ni ne'uun rí'i tejá'uruuren a'u sej se'uun a'uté'e xá'aju'un. ³ Ajta, ti pua'a niyen ne'uun á'ura'ani nej ni niyen rí'i tejá'uruuren a'u sej a'uté'e xá'aju'un, aj nu ni yen ve'ecánejsin neajtahua'a nej ni niyen amuá'anvi'itín sej si seajta se'uun a'uté'e xá'ara'ani a'u nej neajta a'ucaí na'ame. ⁴ Seajta mú'een, xu'uri yeehui huamuájte í juye jetze ti a'uun a'uré'enine'i a'u nej a'umé'e na'ame. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

⁵ Aj pu'i Tomás ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tavastara'a, catu yeehui ramua'aree a'u pej a'umé'e pua'amé. A'íj tu jín catu a'atzu huamuájte í juye jetze ti a'uun a'uré'enine'i.

⁶ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nee nu ne'ín pú'een í ti amuá'avi'itín a'íjna jetze í juye, nee nu neajta ne'ín pú'een í ti tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a, neajta nu yeehui ne'ín pú'een í ti jetzen airánineí í sej jín ruuri xá'ara'ani. A'atí ti na'a ti ayén huataújtuaani í Dios jemi, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íjn amuacaícan huataújtuaani ineetzi jemi. ⁷ Tí pua'a rí'i setináamua'ati, ayée xu seajta tí'iramua'ati se'íjna í niyá'upua. Tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, mú'een xu xaa ramua'ate, seajta seri raaseíj.

A'í mu'u naími'i í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

⁸ Aj pu'i a'íjn Felipe ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tavastara'a, patá'aj yeehui taataseíjrate'en pe'íjna í ayá'upua. A'íj tu'u xe'eve'e iteen.

⁹ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nu'uri xaa yeehui á'atee nej mú'ejmi jemi huaca. ¿Ni tzaa pecaí xi nemua'ate, mú'ee Felipe? Ayee nu tí'imua'ixaate'e. Ja'atí ti na'a ti ayén naaseíj ineetzi, a'íj pu ajta ari raaseíj í niyá'upua. ¿A'iné 'een jín piyen tinaatá'ixaa yee nej nu'u amuaataséijrate'en í niyá'upua?

¹⁰ ¿Ni tzaa pecaí piyen té'atzaahuate'e ti a'íjn niyá'upua ne jemi seijre'e, neajta nu yeehui che'atá nena'a niyá'upua jemi seijre'e? Canu neseíj a'ij tirájteu a'ij nej tí'imua'ixaate'e, sino a'íjn niyá'upua ti ayén nej jemi seijre'e, a'íj pu rumuári'eri'ire'ara'an jín ayén rici. ¹¹ Patá'aj piyen ná'antzaahuate'en ti pua'a yeehui niyen timuaatá'ixaate'en yee niyá'upua pu nu'u ne jemi seijre'e, neajta nu jemin seijre'e í niyá'upua jemi. Na'ari caí, patá'aj pe'íjna jín pena'a té'antzaahuate'en a'ij nej yeehui huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e.

¹² 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. A'atí ti na'a ti ayén ná'astijre'e ineetzi, ayée pu che'atá na'a huárini a'ij nej ríjcaa inee. Jee xaa ne'u, a'íj pu yeehui ayén huárini ti jaítze'e ruxe'eve'e caí í nej jín niyen ríjcaa. Ayee pu 'een jín rini a'íjna jime'e nej ne'uun a'umé'e na'ame í niyá'upua jemi.

¹³ Neajta niyen huárini a'ij sej siyen tiraatáhuaviira neetzi jetze me'ecan, nej ni rí'i tiraatá'an í niyá'upua.

¹⁴ 'Tí'itíj ti na'a sej yeehui siyen tiraatáhuaviira neetzi jetze me'ecan, ayée nu xaa rini.

Jesús pu ayén te'ataújratziire ti a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén nu'u hu-ateáturaasin huá'a jemi

¹⁵Tí pua'a yeehui siyen nexí'eve'e ineetzi, ayée xu se'íjna ará'astijre'en í nej jín tejámuaata'aíjte'esin. ¹⁶Neajta nu niyen tiraatáhuaviira í niyá'upua jemi ti í a'ñin yen amuja'uta'íti'i seíj ti a'amua japua huániuuni, ti í a'ñin mú'ejmi jemi huateáturan tíj na'a rusén jime'e.

¹⁷'A'ii pu a'ñin pú'een í xiéjniu'ucari ti jetzen airáninei tíj na'a ti ayén ti'ayajna. Capu ri'irí mej miyen ra'ancuré'an a'ñime í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua, a'iné capu a'ij huá'amitíejte'e a'ij ti rici a'íjna í xiéjniu'ucari. Camu yeehui majta ramua'ate. Mí seajta mú'een, ayée xu 'een jín ramua'ate a'iné a'í pu a'amua jemi seijre'e, ajta pu mú'ejmi jemi huateáturaasin.

Jesús pu ajtahua'a tihuá'ixaate'e ti nu'u mi'ñni

¹⁸'Canu yeehui ruséntacan amuaateátuaasin, ti caí ja'atí ayén á'amuavaire'e sino nee nu neajtahua'a mú'ejmi jemi uvé'enejsin. ¹⁹Capu ché'e á'ateere mej yeehui caí ché'e yé neseijran a'ñime í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua. Mí seajta mú'een, mú'een xu xaa neseijran. Nee nu huatarújsin nej ni neajtahua'a ruuri ná'ara'ani, a'íj xu jín seajtáhua'a ruuri xá'aju'un. ²⁰A'ájna xicájra'an jetze nej jetzen huatarújsin, aj xu si siyen ramua'aréren nej niyen jemin seijre'e í niyá'upua jemi, ajta yeehui a'ñin, a'í pu ajta neetzi jemi seijre'e.

²¹'Ja'atí ti na'a ti ayén ra'ancuré'a a'ij nej tiu'uta'aíjtaca'a, ti ajta ayén nain ra'ará'astijre'en, a'í pu a'ñin pú'een ti xaa nexí'eve'e. Niyá'upua pu yeehui ajta raxí'eve'e a'ame a'íjna ti ayén nexí'eve'e. Neajta inee, nee nu raxí'eve'e na'ame, neajta jemin huatasejre'esin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

²²Aj pu'i seíj tiu'utaxájtaca'a ti ayén ántehuaaca'a tíjín Judás. Capu a'íjna í Judás ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes, sino seíj. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Tavastara'a, ¿a'iné auj tí'iri'iri pej pi piyen pena'a téjmi jemi huatasejre'esin, pajta caí a'ímej jemi í mej yen huachéjme í chaanaca japua?

²³Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'atí ayén tí'inexe'eve'e, a'í pu ayén ra'ará'astejsin a'ij nej tí'imua'ata. Niyá'upua pu ajta raxí'eve'e a'ame. Teen tu hui teajta huatasejre'esin í jemin. Teajta tiyen huateáturaasin í jemin. ²⁴Ajta a'ñin ti caí ayén tí'inexe'eve'e, a'í pu ajta caí ra'ará'astejsin a'ij nej tí'imua'ata. Canu hui neseíj a'ij tirájteu a'ij nej tejá'amua'ixaate'e sino a'íjna í niuucari, a'íj pu jetze airáninei a'íjna í niyá'upua ti yen neja'uta'íteca'a.

²⁵'Ayee nu tejámuaatá'ixaa íjii nej nauj a'amua jemi yen huaca. ²⁶Ajta a'ñin ti yeehui a'amua japua huániuuni, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, í ti ayén tiraavíjte'e sej si raná'amiche'en, a'í pu í niyá'upua ayén ya'uta'íti neetzi jetze me'ecan, ti í a'ñin nain jín tejamuáamua'aten. A'í pu yeehui ajta ayén amuaatá'asin sej si siyen ra'utamua'aree nain jín a'ij nej tejámuaatá'ixaa.

Jesús pu ti'itíj jín hua'anpuá'ajte'e a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

²⁷'Ayee nu niyen amuaatá'asin ti ij nain jín amua'anpuá'ajte'en. A'íjna í nej jín amua'anpuá'ajte'esin, neetzi pu jetze airáninei. Capu yeehui ayén 'een a'ij ti a'ñin 'een í ti huá'a jetze na'a airáninei a'ímej í mej yen japuan huachéjme íiyen chaanaca japua í mej me'íjna jín hua'anpuá'ajte'en í ruxí'ej teíte. Caxu a'ij pua'a tité'ujmuajca. Caxu seajta tí'itzi'ne'e.

²⁸'Xu'uri yee siyen ráanamujri'i nej niyen tejámuaatá'ixaa nej nu'u a'umé'e na'ame, neajta nu'u mú'ejmi jemi uvé'enejsin. Tí pua'a yeehui siyen

tí'inexe'eve'ecache'e, ayée xu 'een jín rutémua'ave'ecache'e se'íjna jime'e nej ne'uun a'umé í niyá'upua jemi a'iné niyá'upua pu jaítze'e ruxe'eve'e necaí inee. ²⁹ Ayee nu amuacáí tejá'amua'ixaate'e tí caí xi tí'itíj a'ij huaríj sej si siyen té'antzaahuat'e'en nej ne'ín pú'een a'ájna xicájra'an jetze tí jetzen ayén teja'uré'enejsin nej ne'uun a'umé.

³⁰ 'Canu yeehui ché'e jeíhua tejámuaatá'ixaate'esin a'iné pu'uri t'n yé uvé'enejsin a'íjna tí a'ij pua'a 'een, tí ajta yen japuan tí'ajta í chaanaca. Mí ajta a'ín, capu a'atzu rí'irí tí ayén tí'itíj jín na'antimuá'itín. ³¹ Che'eré yeehui, tiché'e huirá'cine teyujna mej mi me'ín í mej yen chaanaca japua huachéjme, miyen ráamua'aree nej niyen raxí'eve'e í niyá'upua, neajta niyen che'atá nena'a ríci a'ij tí a'ín ayén tinaata'aíj.

15

I ciyej tí huasti'i, ajta í pi'ístáare'ara'an

¹ 'Nee nu ne'ín pú'een í ciyej tí xaa rí'en. Ajta niyá'upua pu a'ín pú'een í tí rí'í raruure í pi'ista. ² A'í pu ra'antivé'iche tíj na'a í pi'ista tí neetzi jetze airáninei tí ajta caí taaca. Ajta tíj na'a í pi'ista tí xaa taaca, a'í pu cíj caj tira'antivé'iche tí ij jaítze'e huatáca'an. ³ Xu'uri yeehui urarí'en mú'een, a'íjna jime'e í niuucari í nej jín neri tejámuaatá'ixaa. ⁴ Setá'aj seuj siyen neetzi jemi seijre'e. Aj nu ní niyen che'atá nena'a mú'ejmi jemi seíire'e na'ame.

'Capu a'atzu a'ij tí'irí'irí tí seíj pi'ista ayén ruseíj huatáca'an sino ayée pu tiú'ujxe'eve'e tí auj ajtáveeca í ciyej jetze. Ayee pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi. Capu yeehui a'atzu a'ij tí'irí'irí sej tí'itíj huamuá'itín í sej jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi tí pua'a secaí neetzi jemi seijre'e.

⁵ 'Nee nu ne'ín pú'een í ciyej. Mí seajta mú'een, mú'een xu pi'ista pú'een tí neetzi jetze ajta'ú'upu'u. Tí pua'a ja'atí ayén neetzi jemi seijre'e, tí pua'a neajta inee jemin seijre'e, a'í pu yeehui ayén jeíhua tí'imua'itín í tí jín tiu'utátuiire'esin í Dios jemi.

'Seajta mú'een, tí pua'a secaí neetzi jemi seijre'e, caxu tí'itíj a'ij ruuren. ⁶ Ayee pu 'een tíj na'a tí caí ché'e ayén neetzi jemi seijre'e. Ayee pu 'een tíj a'íjna í pi'ista, í tí antíveichi'ihuaca'a, tí ajta ja'atí á ya'uhua'axi tí ij huatéehuan. Ayee mú raruuren naíjmi'ica í pi'ista mej miyen raaré'eseire'en, majta án yá'uhua'axin í taij japua tí ij huatáajtaani.

⁷ 'Tí pua'a siyen neetzi jemi seijre'e, tí pua'a seajta siyen ra'ará'asten í niuucari í nej ámuamuá'ate, ayée pu yeehui Dios ayén amuaatá'asin tí'itíj sej a'ij tiraatáhuaviira. ⁸ Tí pua'a siyen jeíhua raamuá'itín í sej jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi, a'íj pu a'íjna jín ámitieere'e a'ame sej siyen tína'ará'astijre'e inee. Ayee xu se'íjna jín rí'í tiraatá'asin í niyá'upua. ⁹ Ayee nu che'atá nena'a neri tejamuaataxí'eve a'ij tí ajta ari tinaataxí'eve í niyá'upua. Setá'aj seuj neetzi jemi seijre'e nej ni amuaaxí'eve'en.

¹⁰ 'Tí pua'a yeehui siyen ra'ará'asten a'ij nej neri tejamuaata'aíj, aj xu si siyen neetzi jemi seíire'e xá'aju'un nej ni amuaaxí'eve'en. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a tirá'aste a'ij tí tinaata'aíj í niyá'upua. A'íj nu yeehui jín niyen jemin seíire'e na'ame tí ij ajta niyá'upua ayén naataxí'eve'en. ¹¹ Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e tí ij mú'ejmi jemi seíire'e á'ara'ani í nej jín netémua'ave'e, sej si seajta nain jín huataájtemua'ave'en.

Mej nu'u huaújxe'eve'en seíj ajta seíj í mej té'atzaahuat'e

¹² 'Ayee nu yeehui ne'íjna jín tejá'amua'íjcate'e sej si siyen che'atá sena'a huaújxe'eve'en a'ij nej neri tejamuaataxí'eve mú'ejmi. ¹³ A'í pu a'ín pú'een í tí jaítze'e muári'eri í tí jín ja'atí ayén raataxí'eve'en í ruxí'ej teví tí i ayén jetzen me'ecan huámi'ini.

14 'Mú'een xu yeehui se'ñin pú'een í nete'testemua'a ti pua'a siyen huárini a'ij nej tejá'amua'ajjte'e. 15 Canu ché'e niyen amuaatámua'atzi yee mi sej yeehui tí'ivaire'e ineetzi jemi, a'iné sej ti ayén tí'ivaire'e, capu ramua'aree a'ij ti rici a'ijna ti tí'ira'ajjte'e. Mí neajta inee, ayée nu amuaatámua'atzi yee mi sej nete'testemua'a, a'iné nu'uri niyen tejámuaatá'ixaa nain a'achú nej nena'a niyen ráanamujri'i í niyá'upua jemi.

16 'Caxu mú'een siyen na'avé'ehuaú ineetzi, sino nee nu yeehui niyen amua'antíhua'u, neajta nu niyen ne'ijna jín tejámua'íjca sej si u á'uju'un sej si siyen tí'itíj huamuá'itin í sej tiu'utátuiire'en í Dios jemi. Neajta niyen raxí'eve'e ti i ayén rusén jín huateáturan í sej raamuá'iti. Aj pu xaa, a'ñin niyá'upua ayén amuaatá'asin tí'itíj sej raatáhuaviira ineetzi jetze me'ecan. 17 Ayee nu tejá'amua'ajjte'e, sej hui huaújxe'eve'en sej seajta sej.

A'ñime í mej té'atzaahuante'e miyen mú se'ñire'e muá'aju'un a'ñimej jemi í mej tiyen chaanaca japua huachéjme

18 'Caxu se'ijna á'uhua'anan. Tí'pua'a yeehui me'ñin amuájcha'ñire'e í mej yen japuan huachéjme í chaanaca, a'ñi mú amuacái neetzi tícha'ñire'eca'a. 19 A'ñime í mej yen japuan huachéjme í chaanaca a'ñime mú miyen che'atá mena'a te'á'amuaxe'eve'ecache'e tíj í rute'testemua'a ti pua'a siyen huá'a jetze ajtéme'ecantache'e. Mí seajta mú'een, caxu huá'a jetze ajtéme'ecan, sino nee nu yeehui amua'antíhua'u a'ñimej tzajta'a. A'ij mú jín miyen amuájcha'ñire'e a'ñime í mej yen huachéjme í chaanaca japua.

20 'Caxu yá'uhua'anan a'ij nej tejámuaatá'ixaa yee jaítze'e pu ruxe'eve'e a'ijna ti tí'ajta caí a'ijna ti ravaire'e. Tí'pua'a a'ij pua'a mena'a náaruú ineetzi, a'ñi mú che'atá mena'a a'ij pua'a á'amuaruuren mú'ejmi. Na'ari ti pua'a miyen ra'ará'asten a'ij nej tíhua'umuá'ate, a'ñi mú majta ra'ará'astijre'esin a'ij sej tíhua'amua'aten. 21 Ayee mú yeehui á'amuaruuren me'ijna jime'e sej siyen naará'aste ineetzi, a'iné camu ramua'ate a'ijna ti yen neja'uta'íteca'a.

22 'Tí'pua'a necaí yéve'ecáñejniche'e, neajta caí a'ij tíhua'uta'ixáate'enche'e, capu huá'aci'tí'itiche'e ti Dios puajtzi hua'utá'an a'ijna jime'e mej natéxieehuaa. Ajta, íjii, capu yeehui ché'e mé'e tí'itíj í mej jín jetzen tí'ijpua'ajte'e me'ijna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. 23 Ja'atí ti néjcha'ñire'e ineetzi, a'ñi pu ajta tícha'ñire'e í niyá'upua.

24 'Tí'pua'a necaí niyen huáriniiche'e tí'itíj ti caí máaj ja'atí ayén raayí'tí'itíhua'a, capu ayén tiraavíjte'ecache'en ti Dios ayén puajtzi hua'utá'an a'ijna jime'e í mej jín auteájturaa í jemin. Mí majta a'ñime, mu'uri naaseíj, majta néjcha'ñire'eca'a ineetzi, majta miyen che'atá mena'a ráaruú í niyá'upua. 25 Ayee mú yeehui miyen huaríj ti ij araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i a'ijna jetze í niuucari í mej jín tí'ajta tíjín: "A'ñi pu caí raavíite'e já'araa mej mena'a miyen tinéjcha'ñire'e muá'araa."

26 'Tí'ij a'ñin yeehui yen uvé'enen a'ijna ti a'amua japua huániuuni, í nej yen ya'uta'íti mú'ejmi jemi, ti ajta Dios jemi é'eme'ecan, a'ñi pu ayén tineteaxáatajme'e a'ame ineetzi. A'ñi pu a'ñin pú'een í xiéjniu'ucari ti tzáahuati'ira'a jín tí'imua'ata, ti ajta a'uun a'uvé'emej í Dios jemi. 27 Seajta mú'een, ayée pu ajta ruxe'eve'e sej siyen tinaatéaxajta ineetzi a'iné netíj nena'a yen huataseíjre ti yú e'iré'ene, mú'een xu á'ujjuhua'ane'e ineetzi jamuan.

16

Jesús pu tíhua'ixaate'e ti caí hua'utamuarí'eriste'en a'ñimej í mej jamuan á'ujjuhua'an

¹ 'Ayee nu ne'íjna jín tejá'amua'ixaate'e sej si caí ti'itíj jín huamuá'itichen. ² A'íime mú amu'irá'ítí í teyujta'a. Jee xaa ne'u, ayée pu a'ájna teja'uré'enejsin í xicá'jra'an jetze ti jetzen ayén té'eme. Ayee pu tiraatámitiejte'esin í ja'atí ti ayén tiu'utévai í Dios jemi a'íjna jime'e ti amuáacuii mú'ejmi. ³ Ayee mú me'íjna jín tí'iruuren a'iné camu nemua'ate ineetzi, camu majta ramua'ate í niyá'upua.

⁴ 'Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e sej si siyen ra'utámua'aree nej niyen tejámuaatá'ixaa ti pua'a ari ayén teja'uré'enen. Canu niyen tejámuaatá'ixaa 'ajmí'imua a'iné naúche'e nu yeehui seijre'eca'a mú'ejmi jemi. ⁵ Neajta inee, íjii nu ne'uun á'ume'e na'ame ne'íjna jemi ti yen neja'uta'íteca'a. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu ne'íhua'u a'u nej a'umé.

I ti tí'imuari'ihua í ti huaíca í ti jín tí'imuari'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

⁶ 'Jé'ecan xu huataújxieemiste se'íjna jime'e nej niyen neri tejámuaatá'ixaa. ⁷ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e ti ayén tejámuaatéva'iri nej niyen á'ura'ani. A'iné ti pua'a necaí á'ura'ani, capu yé ve'ecánejsin, mú'ejmi jemi a'íjna ti yeehui a'amua japua huániuuni.

'Mí neajta inee, ti pua'a niyen á'ura'ani, aj nu ya'uta'ítí ne'íjna ti a'íin yé ve'ecáanen íiyen mú'ejmi jemi. ⁸ Tí'íj a'íin yé ve'ecáanen, aj pu'í ayén a'íjna jín huá'axijte'en a'ímej í mej yen japua huachéjme í chaanaca japua, a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ajta a'íjna jime'e nej niyen rí'éene'ecán jín seijre'e. A'íi pu ajta a'íjna jín huá'axijte'en a'íjna jime'e ti Dios puaíjtzi hua'utá'asin.

⁹ 'Ayee pu 'een jín a'íjna jín huá'axijte'en a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'iné camu ná'atzaahuat'e ineetzi. ¹⁰ Ayee pu ajta 'een jín huá'axijte'en a'íjna jime'e nej niyen urarí'ene'acan jín seijre'e a'iné a'úu nu á'ume'e na'ame a'u ti é'eseijre'e í niyá'upua, a'u ti yeehui caí ché'e é'erí'iri sej naaseíj. ¹¹ Jíme'en pu'u a'íjna í niuucari ti Dios puaíjtzi ayén tiu'utá'asin, ayée pu huá'axijte'en a'iné pu'uri raaxí'epi'intare í Dios ti ayén puaíjtzi raatá'asin a'íjna ti tí'ajta íiyen chaanaca japua.

A'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu rí'í tiraateátuaasin í yaujra'an

¹² 'Ayee pu na'aráanajche nej jeíhua huápi'í niyen tejámuaatá'ixaate'en. Mí seajta mú'een, caxuu xí nain au'itíeé xá'aju'un íjii. ¹³ Mí ajta a'íin yeehui í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti tzáahuatí'ira'a jín tí'ixaxa'a, tí'íj uvé'enen, a'íi pu nain jín tejá'amua'aten ti ayén ti'ayajna. Capu ayén a'íjna jín tejámuaatá'ixaate'esin a'íj ti ruseíj na'a a'íj tirájteu sino ayée pu'u na'a ayén tejámuaatá'ixaate'esin a'íj ti na'a tí'inamua. A'íi pu ajta tejámuaatá'ixaate'esin a'íj ti auj teja'uré'enejsin.

¹⁴ 'A'íi pu yeehui ayén ra'ancuré'asin neetzi ti ne'á'a, ajta ayée pu che'atá na'a e'ehauritíeécan jín tejámuaatá'ixaate'esin. Ayee pu a'íjna jín huarín, a'íi pu ayén rí'í tinaateátuaasin. ¹⁵ Tíj na'a ti ayén niyá'upua jemi tí'iseijre'e, a'íi pu ajta neetzi tí'ine'a'a. A'íj nu jín niyen raataxájtaca'a yee a'íin xiéjniu'ucari pu nu'u ayén ra'ancuré'an neetzi ti ne'á'a ti ij ajta nu'u tejámuaatá'ixaate'en e'ehauritíeécan jime'e mú'ejmi jemi.

Jesús pu ayén tihua'ixaate'e ti nu'u ca'anacan mí'ini

¹⁶ 'Capu a'achú á'ateeri sej caí ché'e siyen mé'e nejé'eseijran. Tí'íj ajta capu ajta ché'e á'ateeri, sej rujéjcuatze'en seajtáhua'a neseijran. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁷ Majta seica í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tí'iru'ihua'uraca'a tíjín:

—¿A'iné yeehui huataújmu'a a'íjna í niucari ti nu'u caí a'achú á'ateeri tej caí ché'e mé'e yé'esejran, ajta nu'u caí ché'e á'ateeri tej teajtáhu'a tajéjcuatze'en rasejran? ¿A'iné yeehui ajta huataújmu'a í se'j ti ayén nu'u a'í pu ajta a'umé'e a'ame í ruyá'upua jemi?

¹⁸ Maúche'e mu'u miyen tí'iru'ihua'uraca'a tíjn:

—¿A'iné yeehui huataújmu'a a'íjna í niucari ti jíme'en yee ti nu'u caí a'achú á'ateeri? Catu a'atzu yaú'itie a'ij ti 'een jín ayén tiu'utaxájtaca'a.

¹⁹ Tí'ij jí Jesús ayén ráamua'areeri'i mej miyen raxí'eve'eca'a mej me'íjna jín miyen tiraata'íhu'a'u. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjn:

—¿Ni siyen se'íjna jín tí'iru'ihua'u a'ij ti huataújmu'a a'íjna í nej niyen tiu'utaxájtaca'a yee ti nu'u caí a'achú á'ateeri sej caí ché'e mé'e nejé'esejran, ajta ti caí nu'u ajta a'achú á'ateeri sej rujéjcuatze'en seajtáhu'a nesejran?

²⁰ 'Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e. Mú'een xu ruyeinixi'in, seajta huataújxeemiste'esin, majta a'íme miyen huataújtemua'ave'esin a'íme í mej yen chaanaca japua huachéjme. Mú'een xu xaa huataújxeemiste'esin. Mí ajta, a'ín í sej jín huataújxeemiste'esin, a'í pu ajta jetzen ayén a'iránejsin í sej seajta jín huataújtemua'ave'esin.

²¹ 'Ayee pu tejá'amuaruuren tíj ajta tí'ijruuren í 'íta'a ti ayén tí'ijcu'íne ti tiyaúj a'ame. Tí'ij a'ájna teja'uré'enen ti jetzen tiyaúj á'ara'ani, ayée pu jeíhu'a tirajpuaítzi a'ame. Mí ajta a'ín, ti pua'a ari huanú'ihua í pa'ari'i, aj pu'i yá'uhua'axijsin í ti jín rajpuaíjtzica'a a'íjna jíme'e ti jeíhu'a huáp'i rutémua'ave'e a'iné í pa'ari'i pu'uri huanú'ihuaca'a íiyen chaanaca japua.

²² 'Ayee pu che'atá na'a tejá'amuaruuren mú'ejmi. Pu'uri ayén a'ájna teja'uré'ene í xicájra'an jetze sej jetzen huataújxeemiste'esin. Mí neajta inee, neajtahua'a nu á'amuasejran. Seajta mú'een, a'ájna xu huataújtemua'ave'esin. Ajta capu ché'e ri'iríista a'ame ti ja'atí amuá'a'ari í sej jín rutémua'ave'e.

Mata'aj mauj raatáhuavii mej mi majta ra'ancuré'an

²³ 'Ayee pu yeehui té'eme a'ájna xicájra'an jetze, sej caí ché'e tí'itíj néhuaviira ineetzi. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, a'ájna xicájra'an jetze ti a'ín niyá'upua ayén amuaatá'asin tíj na'a í sej tiraatáhuaviira ineetzi jetze me'ecan. ²⁴ Tíj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, caxu yeehui xi tí'itíj raatáhuaviiri'i ineetzi jetze me'ecan. Setá'aj siyen raatáhuavii a'iné ayée xu se'íjna jín huarín, aj xu si siyen ra'ancuré'asin, aj xu si seajta siyen nain jín huataújtemua'ave'esin.

A'í pu Jesús nu'u hua'utéemua'iti a'ímej í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua

²⁵ 'Tíj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, ayée nu ne'íjna jín tejámuaatá'ixaa niucari jíme'e ti se'icé namuajre'e. Mí ajta, a'ájna teja'uré'enejsin í xicájra'an jetze nej caí ché'e niyen se'icé tejá'amua'ixaate'e na'ame, sino nee nu amitiéere'ecan jín tejámuaatá'ixaate'esin ne'íjna jíme'e a'ij ti 'een niyá'upua tí'esejre'e.

²⁶ 'Ayee xu yeehui huárini se'ájna xicájra'an jetze sej siyen tiraatáhuavii ineetzi jetze me'ecan. Canu niyen tejá'amua'ixaate'e ti ayén ruxe'eve'e a'ame nej niyen raatáhuavii í niyá'upua nej ni mú'ejmi jetze me'ecan huatániuni.

²⁷ Capu xaa ne'u. Niyá'upua pu ruse'j já'amuaxe'eve'e a'íjna jíme'e sej yeehui naataxí'eve ineetzi, seajta siyen rá'antzaahua nej ne'uun u airáne í niyá'upua jemi.

Jesús pu ayén tihua'ixaate'e ti nu'u a'uun a'ujné'n í ruyá'upua jemi

28 'A'uu nu airáane í niyá'upua jemi, neajta nu niyen mú a'uvé'emej íyen chaanaca japua. Neajta íjii, ayée nu yeehui tíchesin íyen chaanaca japua nej ni ne'uun a'ujnén í niyá'upua jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

29 Majta a'íime, í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, ayée mú tiraata'ixaa tíjn:

—Pepu'uri íjii xaa ne'u piyen e'ehuauritiéecan jín ti'ixa. Capej ché'e seicié ti'ixa, pe'íjna jime'e ti caí é'ehuáuritie. 30 Tu'uri xaa tiyen ramua'aree pej nain té'umua'aree, ajta yeehui ti caí ayén ruxe'eve'e ti ja'atí ayén ti'itíj jín tí'imua'ihua'ura. A'íj tu jín tiyen rá'atzaahuatete'e pej pe'uun airáane í Dios jemi.

31 Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjn:

—¿Ni tzaa siyen seri sicu tiná'atzaahuatete'e? 32 Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ájna teja'uré'enejsin í xicá'jra'an jetze mej jetzen amuaatamuárite'esin. A'uu xu a'ucíjxi'isin a'u ti seíj é'eche, seij seajta seij. Mú'een xu yeehui mé núujisin nej ni neseíj nena'a huateáturan. Mí neajta, canu neseíj yú huateáturaasin a'iné niyá'upua pu neetzi jemi seijre'e. 33 Ayee nu yeehui 'een jín tejá'amua'ixaate'e sej sí siyen rí'í tí'iteseijre'e í ru tzajta'a se'íjna jime'e sej neetzi jetze ajtémecan. Jéihua mú puaijtzí amuaatá'asin a'íime í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. Capu amín a'ij. Setá'aj siyen huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e nej neri hua'antímuá'iti.

17

Jesús pu rujapua niuuni ruseíj

1-2 Tí'íj Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i júte'e á'ujneereca'a ayén ti'ixáata, tíjn:

—Mí pej ní'iyá'upua, pu'uri hui a'ájna teja'uré'ene pej peri raaxí'epi'íntare. Patá'aj tihua'utaseíjrate'en í teite pej peri rí'í tinaatá'a í nej ayauj pú'een, nej ni neajta rí'í tímuaatá'an mú'eetzi, a'iné mú'ee pej pe'íjna jín piyen tinaa'íjca nej ni nain jín antínmua'areere huá'a jemi í teite, nej ni niyen hua'utá'an mej ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e, matíj mena'a pua'amé í pej naatátui ineetzi.

3 'Ayee mú 'een jín ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e me'íjna jime'e mej miyen muá'amua'ati mí pej mú'ee pena'a aseíj pe'ín pú'een tzáahuati'ira'a jime'e í Dios, majta me'íjna jime'e mej miyen náamua'ati, nej Jesús pú'een, í nej neajta a'ín pú'een í Ciríistu'u í pej neja'uta'íteca'a.

4 'Ayee nu 'een jín rí'í tímuaatá'a huá'a jemi í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua, a'iné nu'uri ra'antipua'ajte í pej jín piyen tinaa'íjca.

5 'Ari íjii, mí pej ní'iyá'upua, patá'aj hui piyen che'atá pena'a rí'í tinaateájtuaani mú'eetzi jemi a'ij pej rí'í tineetá'acare'e netí'ij ne'uun á'ucatií mú'eetzi jemi tí'íj caí xí seijre'eca'a í chaanaca.

Jesús pu huá'a japua huatániuusin a'íimej í mej jamuan á'ujjuhua'an

6 'Nu'uri niyen hua'utaseíjrate a'ij pej 'een ne'íime jemi í pej piyen naatátuiiri'í a'íimej í mej huá'a jetze ajtémecantaca'a í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. A'íí mú ateítestemua'a mú pú'eene'e. Pajta mú'ee, mú'ee pej naatátuiiri'í. Majta a'íime, a'íí mú miyen ra'ará'astijre a'ij pej tiu'uta'aíjtaca'a.

7-8 'Mu'uri ramua'aree ti mú'eetzi jetze te'iráane nain patíj pena'a pe'íjna jín tinaa'íjca, a'iné ayée nu che'atá nena'a tihua'utá'ixaa a'ij pej peri tinaatá'ixaa ineetzi. Majta a'íime, ayée mú ra'ancuré'a í nej hua'utá'ixa. Ayee mú tzáahuati'ira'a jín ramua'areereca'a nej mú'eetzi jemi a'uvé'emej, majta miyen rá'antzaahua pej piyen yen neja'uta'íteca'a.

⁹ 'Ayee nu huá'a jíme'en muahuavii. Canu niyen muahuavii huá'a jíme'en matíj mena'a pua'amé miyen yen seijre'e í chaanaca japua, sino huá'a jíme'en í pej pena'a peri naatávi'itiste, a'iné ateítestemua'a mú pú'een. ¹⁰ Matíj mena'a pua'amé í mej neteítestemua'a pú'een, a'íi mú majta ateítestemua'a pú'een mú'eetzi. Majta a'íime í mej ateítestemua'a pú'een mú'eetzi, ayée mú che'atá mena'a neteítestemua'a pú'een ineetzi. Ayee mú rí'i tinaatá'aca ineetzi me'íjna jíme'e mej miyen rí'i ti'itiújcha'íi netíj inee.

¹¹ 'Canu hui ché'e yen huateáturaasin íiyen chaanaca japua. Mí majta a'íime, a'íi mú xaa miyen huateáturaasin. Neajta inee, mú'eetzi jemi nu a'umé'e na'ame. Ayee nu tí'imuhuavii patá'aj rí'i tihuá'ucha'in amuarí'eri'ira'a jíme'e, a'íimej í pej naatávi'itiste mej mi miyen che'atá mena'a naíjmi'i seíire'e mej seíj mena'a pú'eene'en tetíj iteen. ¹² Netí'ij huá'a jemi huácatii, nee nu rí'i tihuá'acha'íica'a mú'eetzi jetze me'ecan. Capu ja'atí á'uvej ti huá'a jetze ajtémecan sino a'íjna ti ayén tiraavíjte'e ti ayén puaíjtzí ráaci'íti. Ayee pu 'een jín huaríj ti ij ayén araúrasten a'íj ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

¹³ 'Neajta íjii nu a'umé'e na'ame mú'eetzi jemi. Mí neajta inee, ayée nu niyen tí'ixa netí'ij nauj huá'a jemi yé huaca mej mi nain jín miyen che'atá mena'a huataújtemua'ave'en netíj inee tí'inetemua'ave'e. ¹⁴ Nee nu tihua'utá'ixaa í niuucari í pej jín piyen tinaa'íjca. Majta a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, a'íi mú huá'ajcha'ire'e í neteítestemua'a a'iné camu huá'a jetze ajtémecan í mej íiyen seijre'e. Neajta inee, canu neajta huá'a jetze ajtémecan.

¹⁵ 'Canu ne'íjna jín niyen muahuavii pej pi hua'irájtuaani íiyen chaanaca japua sino patá'aj rí'i tihuá'ucha'in ti ij caí a'ín ti a'íj pua'a tí'itevij hua'antimua'ítin í neteítestemua'a. ¹⁶ Camu huá'a jetze ajtémecan í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a caí huá'a jetze ajtémecan. ¹⁷ Patá'aj rí'i tihua'uteájtuaani mú'eetzi jemi pe'íjna jíme'e í niuucari ti ayén ti'ayajna. Tíj na'a pej piyen tiu'utaxájtaca'a, a'íi pu ayén ti'ayajna.

¹⁸ 'Ayee nu che'atá nena'a tihua'uta'aíteca'a mej a'ucíjxi'in nainjapua í chaanaca patíj mú'ee yen tineja'uta'íteca'a. ¹⁹ Neajta inee, ayée nu huatánne'a mú'eetzi jemi huá'a jetze me'ecan mej mi majta tzáahuati'ira'a jín huataúra'an majta mú'eetzi jemi.

Jesús pu ayén tí'ijhuahuau huá'a japua, matíj mena'a í mej té'atzaahuate'e

²⁰⁻²¹ 'Canu ne'íimej nena'a jíme'en muahuavii, sino neajta niyen tí'imuhuavii ne'íime jíme'e í mej miyen té'antzaahuate'esin me'íjna jíme'e a'íj mej tihua'utá'ixaate'esin, mej mi naími'i miyen seíj mena'a pu'éene'e muá'ara'ani, patíj piyen neetzi jemi seijre'e, mi pej ní'iya'upua, netíj neajta inee mú'eetzi jemi seijre'e. Miché'e hui majta miyen téjmi jemi seíire'e muá'ara'ani mej mi a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, miyen té'antzaahuate'en pej yen neja'uta'íteca'a.

²²⁻²³ 'A'íjna ti huápi'i naa seijre'e í pej jín rí'i tinaatá'a, ayée nu che'atá nena'a ne'íjna jín rí'i tihua'utá'a mej mi miyen seíj mena'a pu'éene'e muá'ara'ani tetíj iteen, netíj neajta huá'a jemi seijre'e, patíj pajta mú'ee neetzi jemi seijre'e. Neajta nu ne'íjna jín rí'i tihua'utá'a mej mi nain jín seíj mena'a pu'éene'e muá'ara'ani, mej mi a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, miyen ráamua'aree pej piyen yen neja'uta'íteca'a, pajta piyen che'atá pena'a hua'utaxí'eve patíj pajta tinaataxí'eve ineetzi.

²⁴ 'Ayee nu tí'ijxe'eve'e, mi pej ní'iya'upua a'íimej jíme'e í pej piyen naatávi'itiste, mej mi me'uun a'uteáturan a'u nej a'utevé'e na'ame, mej mi majta miyen raaseíj me'íjna ti huápi'i naa seijre'e í pej jín rí'i tinaatá'a, a'íjna

í pej jín rí'i tinaatá'a pe'íjna jime'e pej piyen nexí'leve'eca'a 'ajmí'imua tí'ij caí xi seijre'eca'a í chaanaca.

²⁵ 'Niya'upua, mi pej nain jín urarí'en, camu hui miyen muamua'ate a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. Mí neajta inee, nee nu xaa muamua'ate. Majta í neteítestemua'a, a'íi mú miyen ramua'aree pej piyen yen neja'uta'íteca'a. ²⁶ Nu'uri niyen hua'utaseíjrate a'ij pej 'een. Neajta nu hui nauj niyen hua'utaseíjrate'esin mej mi miyen che'atá mena'a huaújxe'eve'en seij majta seij patíj mú'ee tí'inexe'eve'e, nej ni neajta huá'a jemi seíire'e ná'ara'ani. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

18

A'íi mú raatéevi'i me'íjna í Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Tí'ij Jesús ayén raatapuá'ajtaca'a ti tiu'uxájtaca'a, aj pu'i á'uraa, majta a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Matí'ij mi antacíj jachi japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Cedrón. A'uu pu u jetze pújme'en jeíhua tiu'uvéejme'ecaa í ciyej, aseituuna ciyej. ² Ajta a'íin í Judás ti ayén tiu'utátuiire'esin í Jesús jime'e, a'íi pu é'emua'atejca'a a'ujna a'iné mu'íi mú me'uun e'etiújseij, a'íjna í Jesús, majta í mej jamuan á'ujuhua'ane'e.

³ Majta a'íime í mej me'uun tí'aijta teyujta'a, majta a'íime í fariseos, ayé mú hua'avé'ehua u a'íime í xantaaru'u í mej me'uun tí'icha'íi u teyujta'a. Ayee mú ará'aseca'a a'achú cumu huaícate. Naími'i mú tatzari tiú'isime'e, majta tí'itíj lámpara, majta í mej jín huaténe'use'en. Ajta a'íin í Judás, a'íi pu huá'uví'itijme'e. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'utí Jesús a'utéveeca'a. ⁴ Ajta a'íin Jesús, a'íi pu ari ramua'areereca'a a'ij ti tí'itíj raruuren. Aj pu'i hua'antinájcheca'a. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani seúhuaunen?

⁵ Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Jesús, ti Nazarét é'eme'ecan.

Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu ne'ín pú'een.

Ajta a'íin Judás, ti ayén tiu'utátuiire'esin, a'úu pu huá'a jamuan a'utéveeca'a í xantaaru'u. ⁶ Tí'ij Jesús ayén tihua'utá'ixaa yee ti nu'u a'íin pú'een, a'íi mú ruhuárita'a cáacij. Majta e'eráavatzí á chuaata'a. ⁷ Ajtahua'a pu ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani seúhuaunen?

Majta miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Jesús ti Nazarét é'eme'ecan.

⁸ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nu'uri hui niyen tejámuaatá'ixaa yee nej ne'ín pú'een. Tí pua'a siyen neetzi huauca, setá'aj siyen hua'utá'an mej á'ucíine amíime í mej nee jamuan á'ujuhua'an. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁹ Ayee pu tiuju'uríj ti ij ayén araúrasten a'ij ti a'íin ari tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Capu nu'u ja'atí á'uvej ti huá'a jetze ajtéme'ecan a'íimej pej nu'u naatátuiiri'i.”

¹⁰ Ajta a'íin Simón, ti ajta i'i Pedro, a'íi pu chun huitéchueeca'a. A'íi pu rú'ijcupi. Aj pu'i a'íjna jín tiraapuaíj ti ravaire'eca'a a'íjna í ti nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a. Pedro pu ayén ra'ajtavéíjcheca'a í naxaira'an í ja'ati. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna ti tí'ívaire'e tíjín Malco.

¹¹ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Ucárujte'e mi a'achun. ¿Ni caí ayén ruxe'eve'e nej ne'íjna jín ra'ará'astijre'en í ti niyá'upua ayén jín tinaa'íjca?

A'uu mú yé'evi'itín í Jesús me'íjna jemi í Anás
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Matí'ij mi a'íime í xantaaru'u, ajta a'ín í ti huá'a capitán pú'een, majta a'íime í mej me'uun tí'icha'íi u teyujta'a, a'íi mú raatéevi'i me'íjna í Jesús. Matí'ij mi ra'amuáají'icie.

¹³ Amuacaí mú me'uun ya'uví'iti me'íjna jemi í Anás, a'iné a'íi pu a'ín pú'eene'e í mu'uneára'an a'íjna í Caifás ti a'ájná'imua nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a. ¹⁴ Ajta a'ín Caifás, a'íi pu a'ín pú'eene'e ti ayén tihua'utá'ixaa í mej Israel jetze ajtémecan ti ayén nu'u tihua'atéva'irihua'an ti sejí na'a í teví ayén huámí'ini huá'a jetze me'ecan í teite.

Pedro pu ayén tí'ixa ti nu'u caí ramua'ate a'íjna í Jesús
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ajta a'ín Pedro, a'íi pu imuá huamé'ecaa cujta'an í Jesús. Ajta jamuan huamé'ecaa sejí ti ajta Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Ajta a'ín í sejí ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íi pu ramua'atejca'a a'íjna ti nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a. A'íj pu jín, jamuan í Jesús a'uun a'uteájrupi a'u ti e'eráyujta'a a'ájna ti é'eche a'íjna í ti tí'aijta.

¹⁶ Ajta a'ín Pedro, pua'acié pu a'uteájturaa tá'apueerta. Aj pu'i í sejí ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íi pu a'uré'ene tá'apueerta. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a ti a'uun tí'icha'íi tá'apueerta. Aj pu'i a'uun ya'uví'iti a'íjna í Pedro. ¹⁷ Aj pu'i a'ín 'íita'a ti a'uun tí'icha'íi tá'apueerta, ayéé pu a'ín í Pedro tiu'utá'ixaa tijín:

—¿Ni hui pecaí pajta mú'ee huá'a jetze ajtémecan a'íime í mej me'íjna jamuan á'ujujhua'ane'e?

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Canu hui a'atzu.

¹⁸ Jé'ecan pu huáseevi'i a'ájná'imua. Majta a'íime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, majta a'íime í mej me'uun tí'icha'íi, a'íi mú aúunai. Majta a'úu mú atavéejme'ecaa a'u ti á'ataa mej mi ahuáujpiste'en. Ajta a'ín Pedro, a'íi pu huá'a jamuan a'utéveeca'a, ajta pu a'ín á'ujpiste'eca'a.

A'uu mú rá'avi'itín í Jesús a'íjna jemi í Caifás
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Ajta a'ín ti nain jín antiújmua'areereca'a, a'íi pu ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús a'íjna jime'e í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ajta a'íjna jime'e a'íj ti a'ín tí'imua'ataca'a. ²⁰ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu hui jéjre'e tihua'utá'ixaa í teite í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Tí'ij p'í na'a nu tihuá'amua'atejca'a huá'a teyujta'a, neajta ne'újna teyujta'a a'u mej e'etiújse'iri a'íime í mej Israel jetze ajtémecan. Canu hui tí'itíj avíitzi jín tiu'utaxájtaca'a. ²¹ ¿A'iné 'een jín piyen tí'ine'ihua'u? Patá'aj piyen tihua'uta'íhua'u pe'ímej í mej náanamujri'i. Casi'i, a'íi mú xaa ne'u miyen ramua'aree a'ij nej tiu'utaxájtaca'a. —Ayee pu Jesús tiraata'ixaa.

²² Ajta sejí ti huá'a jetze ajtémecan í mej me'uun tí'icha'íi teyujta'a, áa pu vejli'i a'utéveeca'a. Jíme'en pu'u ayén ráanamujri'i a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i ra'arájvee. Ajta ayén tira'ajteá'ajxi tijín:

—¿Ni tzaa ayén tiraavíjte'e pej piyen tí'ira'ixaate'e pe'íjna ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a?

²³ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí'í pua'a necaí tí'itíj jín x'í'epi'in huaríj netí'ij niyen tiraata'ixaa, patá'aj hui piyen a'ij tiu'utaxáj. Na'ari caí, ti pua'a niyen x'í'epi'in tiu'utaxájtaca'a, ¿a'iné 'een jín piyen na'arájvee?

²⁴ Aj pu'i a'ñin Anás ayén tihua'uta'a'ij mej rá'anvi'itín me'ijna jemi í Caifás. Ajta, a'ñin Jesús, a'ñi pu auj anáji'icí'ihuaca'a.

Pedro pu ajtahua'a ra'avé'avaataca'a ti nu'u caí ramua'ate í Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Aúche'e pu a'uun rupíste'eca'a a'ijna í Simón ti ajta i'i Pedro. Aj pu'i ja'atí ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa ayén ti'ayajna pej huá'a jetze ajtémecan í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e?

Aj pu'i Pedro ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Canu.

²⁶ Ajta se'ij ti ayén ravaire'eca'a í ti nain jín antiújmua'areereca'a, a'uun pu a'utéveeca'a. A'ñi pu ajta ihuáare'ara'an pú'een'e a'ijna í ja'atí ti Pedro ayén ra'ajtavéijcheca'a í naxaira'an. Aj pu'i ayén a'ñin í Pedro tiu'utá'ixaa tijín:

—Ayej ne'ase nee nu ne'uun muajé'eseij amíjna jamuan a'u ti a'uvéjme í aceituuna ciye'e.

²⁷ Ajtahua'a pu seicié tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Pedro ti nu'u caí ramua'ate a'ijna í Jesús. Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i ayén huajíhuaca'a í gallo.

A'uu mú ya'uví'ití í Jesús a'ijna jemi í Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Mat'ij mi a'ñime í mej tí'aijta u teyujta'a, a'úu mú ru'iráavi'ití me'újna a'u ti Caifás huiracáí á'aye'i. Mat'ij mi me'uun ya'uví'ití u chí'ita a'u ti á'ucatií í tajtuhuan ti tí'ivaire'e huá'a jetze me'ecan í Roma mej é'eche. Pu'uri tén tapuá'arijme'eca, ajta mu'uri tén autéhuijsime'e mej tiú'uyesten. A'ij mú jín caí a'uun a'uteájrupi a'u ti a'ñin tajtuhuan á'ucatií mej mi caí ti'itíj jín auteáturan í ruye'irá jíme'e a'iné capu huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ijna í tajtuhuan. Ayeé mú raxí'leve'eca'a mej miyen ráacua'ani í cua'ira í mej jín ra'utámua'aree me'ájna xicá'jra'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i.

²⁹ A'ij pu jín a'ñin Pilato ayén huirá'jraa á pua'acié huá'a jemi. Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ti'itájni yeehui jín siyen tí'ijxajtzi'i semíjna mi ja'atí?

³⁰ Mat'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui caí ayén ti'itíj jín auteáturanche'e ti a'ij pua'a 'een, catu tiyen muaatátuiire'enche'e.

³¹ Aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen rá'anvi'itín setá'aj rujámua'a siyen ra'uxíjte'en se'ijna jíme'e a'ij ti tejamuaatá'aca í a'amua ye'irá.

Mat'ij mi miyen tiu'utaniú a'ñime í mej tí'aijta u teyujta'a tijín:

—Capu hui ayén titatá'aca tej ti tiyen ja'atí huajé'ica.

³² Ayeé pu tiu'uríj ti ij ayén araúrasten a'ijna í niuucari í ti jín Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a a'ij ti nu'u ayén tí'imí'ini. ³³ Aj pu'i Pilato ajtahua'a a'uun a'uteájrupi u chí'ita. Ti'ij jí u ya'utajé í Jesús. Ayeé pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni hui pe'ñin pú'een í ti tihuá'ajte'e a'íme'ij í mej Israél jetze ajtémecan?

³⁴ Jesús pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni yeehui ase'ij pena'a piyen a'ij tirájteu nusu se'ij ayén tinaatéxajtaca'a mú'eetzi jemi?

³⁵ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'ijna í Pilato tijín:

—¿Ni tzaa niyen Israél jetze ajtémecan? Canu xaa ne'u yeehui. A'ñime í mej ateítstemua'a pú'een, majta a'ñime í mej me'uun tí'aijta u teyujta'a, a'ñi mú a'ñin pú'een í mej mú'eetzi yé vé'etua ineetzi jemi. ¿Ti'itájni hui a'ij puáaru?

³⁶ Ajta a'íin Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—A'íjna í nej jín tí'ajta, capu hui yen me'ecan í chaanaca japua. Tí pua'a ayén éene'en á'ame'enche'e, ayée mú me'íjna jín tiu'utatése'enche'e í mej nevaire'e mej mi cá miyen ná'ateevi'in a'íime í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a. Mí ajta, seicié pu éene'e seijre'e í nej jín tí'ajta.

³⁷ Aj pu'i Pilato ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aa ni'ijta ne'u, mú'ee pej xaa hui ti'itíj jín tihuá'ajte'e a'ímej í teite.

Ajta a'íin Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Xí'epi'in pej piyen tiu'utaxájtaca'a nej nu'u ti'itíj jín tihuá'ajte'e. Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna nej ne'íjna jín huanú'ihuaca'a. Ayee nu 'een jín yen huatasejre íiyen chaanaca japua nej ni niyen ne'íjna jín tiu'utaxá ne'íjna jime'e ti ayén ti'ayajna. Matíj mena'a pua'amé í mej miyen ra'ancuré'a me'íjna ti ayén ti'ayajna, naími'i mú hui nenamua.

³⁸ Aj pu'i Pilato ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ti'itájni a'íin yeehui pú'een a'íjna ti ayén ti'ayajna?

Sej pu'u huiráame, ti pua'a Jesús nusu Barrabás

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Tí'ij ayén tiu'utaxáataj, aj pu'i huirájraa, ajta a'uun a'ur'éene huá'a jemi í mej Israél jetze ajtémecan. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu hui ti'itíj a'ij ayén tiná'amitíejte'e í nej jín ti'itíj jín jetze te'ujpuá'ajte'en. ³⁹ Mí seajta mú'een, ayée xu tí'ijri'ire nej niyen amua'irátuiitze'en seíj ti aiteánami'i set'íj seri siyen ra'utámua'areeri'i í xicájra'an jetze ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'i í á'amuavaujsimua'aci'i. ¿Ni siyen hui raxí'eve'e nej niyen amua'irátuiitze'en nemíjna ti ayén nu'u tejá'amua'ajte'e mi sej Israél jetze ajtémecan? —Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i.

⁴⁰ Mat'íj mi miyen ca'anín jín titeejíjhuaca'a tijín:

—Catu. Catu raxí'eve'e temíjna. Patá'aj yeehui tu'irátuiitze'en pe'íjna í Barrabás.

Ajta a'íin Barrabás, a'íi pu huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej hua'uténe'usi'i mej mi huá'ari'i í mej jín tí'ajta a'íime í mej Roma é'eme'ecan.

19

I curuun ti tzicare'e jín cistíjhuaca'a

¹ Aj pu'i Pilato ya'uví'iti a'íjna í Jesús mej mi ra'itévaxi'in me'íjna jime'e í cuaarta. ² Mat'íj mi a'íime í xantaaru'u, tzicare'e mú huatécistaca'a mej mi curuun huatétaahua. Mat'íj mi ra'avé'emuaniri'i. Mat'íj mi c'ixuri ru'ucavíjri'i ti jáamua'ara ti neána. ³ Mu'iití mú ajteáxiireca'a vejli'i í jemin. Ayee mú tí'ira'ixaate'eca'a tijín:

—Aja'í, mi pej nu'u yeehui tihuá'ajte'e í mej Israél jetze ajtémecan.

Mat'íj mi ra'aráavajxi.

⁴ Aj pu'i ajtahua'a huirájraa a'íjna í Pilato. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Casi'i mú'een, nu'uri hui niyen amuaatatuire'esin sej si siyen ráamua'aree ti cá ti'itíj a'ij tiná'amitíejte'e í nej jín ti'itíj jín jetze te'ujpuá'ajte'en.

⁵ Aj pu'i Jesús ajta huirájraa. Aúche'e pu ayén tíra'avé'emuájcaa a'íjna í curuun ti tzicare'e jín cistíjhuaca'a, ajta ru'ucavíi a'íjna í c'ixuri ti jáamua'ara ti neána. Tí'ij Jesús huirájraa, aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ye'ecui, pu'uri yé huatéjvee i teáata'a.

Pilato pu ayén tí'itese'e ti raatátuaani í Jesús

⁶ Majta a'íime í mej miyen tí'ajta u teyujta'a, majta a'íime í mej me'uun tí'icha'íi, jíme'en mu'u miyen raasejí, aj mú mi ca'anín jín huatejihuajraa tijín:

—Aúutatai í cúruu jetze. Aúutatai pepu'u.

Aj pu'i Pilato ayén tiu'utaniú tijín:

—Mú'een xu hui rá'anvi'itín sej si rujímua'a sena'a rá'utatan. Mí neajta nee, capu hui a'ij ayén tiná'amitejte'e í nej jín tí'itíj jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

⁷ Majta a'íime í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a, jeíhua mú miyen tí'ira'ixaate'eca'a tijín:

—Ayee tu yeehui tirájye'ira ti jíme'en ayén tiraavíjte'e ti a'íin a'íjna jín huámi'ini a'íjna jíme'e ti ayén huataújsejrataca'a ti a'íi pu nu'u a'íin pú'een í yaujra'an í Dios.

⁸ Tí'ij ayén ráanamujri'i a'íjna í Pilato, jaítze'e pu tiu'utátziin. ⁹ Ajtahua'a a'uun uteájrupi u chí'ita. Ajta ya'uví'iti í Jesús. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné yeehui ímuá pé'eme'ecan mú'ee?

Ajta a'íin Jesús, capu a'atzu huataniú.

¹⁰ Aj pu'i Pilato ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni tzaa pecaí piyen ahuá'aca'ane pej yeehui tinaatá'ixaate'en? ¿Ni caí ayén tímuá'amitejte'e nej ne'íjna jín antínmua'aree nej ni mu'íirájtuaani, nusu nej ni neajta muá'utatan í cúruu jetze?

¹¹ Ajta Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a caí amuacaí Dios ayén tímuaatá'acare'enche'e pej piyen te'entí'amua'areere, capej tí'itíj jín antí'amua'areereche'e ineetzi jemi. A'íj pu jín, a'íime í mej neetzi jíme'e tiu'utátui mú'eeetzi jemi, jaítze'e mú tí'itíj jín auteájturaa í Dios jemi.

¹² Tíj na'a ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, a'íjna í Pilato a'íi pu a'ij tí'ijhuauca'a a'ij ti huárini ti ij ru'írájtuaani a'íjna í Jesús. Mí majta a'íime, í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majtáhua'a mú miyen titeetejihuajraa tijín:

—Tí pua'a hui piyen ru'írájtuaani pemíjna mi teáata'a, capej ché'e tí'itíj jín tí'itevéé pua'amé pe'íjna jemi í César ti tí'ita'ajte'e a'íne ja'atí ti na'a ti ayén huataújsejrata ti a'íin pú'een ti tí'ita'ajte'e, a'íi pu hui ayén rájcha'íire'e a'íjna í César. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

¹³ Tí'ij Pilato ayén tíhua'unamujri'i, aj pu'i ru'íráavi'iti a'íjna í Jesús. Aj pu'i Pilato án a'ujyeíjxi japuan í ipuari a'u mej tejé'exi'epi'íntare'e. Ayee pu téja'arájtehuaa a'ujna tijín: A'uu ti tetej a'umuáanijmee ti pa'atza. Ajta, ayée pu téja'arájtehuaa hua'aniuuca jíme'e í hebreo tijín Gabata.

¹⁴ Pu'uri a'ájna p'tí'irijcaa í xicájra'an mej jetzen r'íi huaújruren mej mi miyen me'íjna jín ra'utámua'aree a'ájna xicájra'an jetze ti Dios jetzen tíhua'utá'uuni'iri'i. Pu'uri ayén p'tí'irijcaa a'atjaz cumu tacuarixpua. Aj pu'i Pilato ayén tíhua'utá'ixaa tijín:

—Ye'ecui ari'icu, mi ti hui tejá'amua'ajte'e.

¹⁵ Majta me'ín, ayée mú titeetejihuajraa tijín:

—Huirávi'itichi.

Majta miyen tijín:

—Huirávi'itichi, patá'aj rá'utatan í cúruu jetze.

Aj pu'i Pilato tíhua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa siyen tí'ijxe'eve'e nej ni hui niyen rá'utatan nemíjna ti tejá'amua'ajte'e?

Majta a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, ayée mú tiraata'ixaa tijín:

—Capu hui ja'atí tí'ita'ajte'e sino a'íi pu'u ti César jín tí'itéjvee.

¹⁶ Tí'ijta'i Pilato ayén hua'utátuii a'íjna í Jesús mej mi miyen rá'utatan í cúruu jetze.

A'í mú rá'utatai í Jesús í cúruu jetze

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Mat'íj mi a'íime í xantaaru'u miyen ya'uví'iti. Ajta a'ín Jesús, a'í pu yá'uchuii í rucúruu. Mat'íj mi me'újna a'ará'a a'u ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Mi'ichímu'uta. Ayee pu téja'arájtehuuaa hua'aniuuca jime'e í Hebreo tíjín Gólgota. ¹⁸ A'uu mú rá'utatai jamuan hua'apuaca, seíjta'a mú rá'utatai í seíj, majta seíjta'a í seíj. Ajta a'ín Jesús, a'úu pu já'ita'a á'utataihuaca'a. ¹⁹ Pilato pu ayén tiraata'aíjtaca'a mej miyen tira'uyú'uxa jetzen í taabla ti ayén té'axajtaca'a tíjín: “Jesús Nazarét ti nu'u é'eme'ecan, ti ajta nu'u tihua'áijte'e a'ímej í mej Israel jetze ajtème'ecan.” Mat'íj mi rá'utatai í cúruu jetze a'u ti á'ujmu'u í Jesús.

²⁰ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecan, mu'ití mú miyen ra'ujíjve a'íné a'úu pu vejli'i píjé'erijcaa u chajta'a jetze a'u mej yá'utatai. Ajta a'ín ti á'asiímua'ihuaca'a, huaíca niuucari pu jín é'eyu'usi'ihuaca'a, í huá'a niuuca í Hebreo, ajta hua'aniuuca í mej Roma é'eme'ecan, ajta hua'aniuuca í Griego.

²¹ Majta a'íime í mej me'uun tí'ajjtaca'a u teyujta'a, ayée mú huaújniuuste me'íjna jemi í Pilato. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Capej piyen hui tirá'ayu'uxa yee a'í pu nu'u tí'ita'áijte'e itejmi i tej Israel jetze ajtème'ecan sino ayée pepu'u yee a'í pu ayén ruseijrata ti a'ín pú'een í ti tí'ita'áijte'e.

²² Aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ché'e yeehui ayén éene'en a'íné nu'uri niyen tira'utéyu'uxaca'a a'ij nej tiraaxí'epi'intare.

A'í mú tí'ijpí í tí'icixure'ara'an í Jesús

²³ Majta a'íime í xantaaru'u, mat'íj meri rá'utatai í Jesús, mat'íj mi tí'ijpí í tí'icixure'ara'an. Mat'íj mi muáacuaci'e tí'ijseire'axi me'íjna í tí'icixure'ara'an. Tíj na'a ti seicié tí'ijcatii, seíj pu raac'í'í í xantaaru'u. Ajta a'í pu avé'eturaa í síicu'ure'ara'an ti ru'ucavi'í á'aye'i. Seíj pu jín 'itizijhuaca'a nainjapua. ²⁴ A'íj mú jín miyen tiu'utaú'ixaa tíjín:

—Tiché'e caí yeehui rasiújtza'ana sino tiché'e tiyen tí'ihuátamua'itín tetej jime'e tej ti tiyen ráamua'aree ja'atí ti ayén raci'iti.

Ayee pu ayén tiu'uríj ti ij ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti ayén tíjín: “A'í mú yeehui seexu'ijmé'en huaré'upijte í tí'inecixu. Majta mú me'ín tí'ihuájmu'ití tetej jime'e mej mi yeehui ráamua'aree ja'atí ti raci'iti í nesiicu'u.” Ayee mú xaa ne'u huaríj a'íime í xantaaru'u.

I'uuca, í mej me'uun a'uté'uuca'a vejli'i í cúruu jetze

²⁵ Majta seica, á mú vejli'i a'uté'uuca'a a'u ti a'uvéjme'ecaa í cúruu. A'ii mú a'ín pú'eené'e í náànajra'an í Jesús, ajta í juutzeájra'an í náinajra'an, ajta a'íjna í María ti íra'ara'an pú'eené'e a'íjna í Cleofas, ajtahua'a seíj, a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan.

²⁶ Aj pu'i Jesús raaseíj í runáàna ti a'uun a'utéveeca'a. Ajta pu a'uun vejli'i a'utéveeca'a a'íjna Jesús ti raxí'leve'eca'a, ti ajta jamuan á'uche'ecane'e. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa í runáina tíjín:

—Casi'i, mú'ee 'íita'a, mé pu huatéjvee amíjna ti ayauj pú'een.

²⁷ Ajta ayén tiraata'ixaa a'íjna ti jamuan á'uche'ecane'e tíjín:

—Ye'ecui yeehui, ari huatéjvee a'íjna ti anáànaj pú'een.

Tíj na'a ti ayén tiu'utaxájtaca'a, ti yú e'iré'ene, a'ín ti jamuan á'uche'ecane'e ayén ya'uví'iti í náànajra'an í Jesús ti ij a'uun huatéaturan u ruche.

*Tʼij Jesús huamʼi**(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)*

²⁸ Tʼij jí ayén huaríj aʼíjna í Jesús. Pu'uri ramua'areereca'a ti ari nain te'entipua'ajte. Tʼij ayén araúastejsin a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze, ayée pu i tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ne'í'imi'i.

²⁹ Aa pu vejli'i xa'ari a'utácatii ti avé'ejistica'a a'íjna í viinu ti antzináj. Matʼij mi ti'itíj huateáru'une ti ta'achira'a í viinu jime'e. Matʼij mi jisopo cʼye'ara'an jetze ru'ucáaxu'i, aj mú mi ra'ajteáxireca'a vejli'i í téne'ara'an jetze.

³⁰ Tʼij a'íjn ra'anti'í, aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Pu'uri icu. Nu'uri ra'antipua'ajte.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i a'icámu'uvajxi. Aj pu'i huamʼi a'íjna í Jesús, icu.

Xantaaru'u pu ra'ajtétze í itza'apuare'ara'an jetze a'íjna í Jesús

³¹ Pu'uri a'ájna pʼití'irijcaa í xicájra'an jetze, í mej jetzen rʼi huaúruuren. Ajta a'íjn xicájra'an jetze ti ra'ité'ase, a'ájna pʼití'irijcaa matʼij ra'utéhuijsin mej miyen tiu'uyesten me'íjna jime'e í xicájra'an jetze ti jetzen Dios ti-hua'utá'uuni'iri'i.

A'íj mú jín, camu raxí'eve'eca'a a'íime í mej me'uun tí'ajjtaca'a u teyujta'a mej mi a'íime mi'ichite miyen huateáturan me'ájna cúruu jetze tʼij ari teja'uré'enen a'ájna saabado jetze. A'íj mú jín rájhuaviiri'i me'íjna í Pilato ti a'íjn ayén tiu'uta'ajta mej mi a'íime xantaaru'u miyen hua'antína'axin í huá'ica jetze a'ímej í mej huá'utatai, mej mi ca'anacan huácu'ini. Tʼi pua'a miyen huá'ini, aj pu'i ri'iríista a'ame mej hua'acájtuaani í mi'ichite.

³² A'íj mú jín u a'uvé'uju'un a'íime í xantaaru'u. Matʼij mi ra'antínaxi í ru'icán jetze í seij í mej rá'utatai í Jesús jamuan. Majta miyen che'atá mena'a huaríj í seij jemi. ³³ Mí ajta, matʼij Jesús jemi á e'iré'ene, matʼij mi raasej ti a'íjn ari mi'ichica'a. A'íj mú jín caí ra'antínaxi í ru'icán.

³⁴ Mí ajta seij í xantaaru'u, a'í pu ra'ajtétze í itza'apuare'ara'an jetze ciyej jime'e ti antípiti. Aj pu'i airáaxire jeíhua í jaj, ajta í xúure'e.

³⁵ Neajta inee, i nej niyen raasej, nee nu niyen ti'itéxajta. Ajta ayée pu ayén ti'ayajna a'ij nej ti'itéxajta. Nee nu ramua'aree nej niyen tzáahuati'ira'a jín ti'ixa. Neajta niyen ne'íjna jín ti'itéxajta sej si seajta rá'antzaahuat'en.

³⁶ Ayee pu 'een jín tiu'uríj ti ij ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén té'axa tijín: “Camu nu'u seij antína'aca í cariira'an.” ³⁷ Ajta seica jetze ti ayén té'axa tijín: “A'í mú nu'u rasejran me'íjna í mej ra'ajtétze.”

*A'u mej ye'etéete me'íjna í Jesús**(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)*

³⁸ Tʼij jí a'íjn José, ti Arimatea é'eme'ecan, a'í pu tirájhuaviiri'i a'íjna í Pilato ti a'íjn raatátuiire'en í tévira'an í Jesús. Ajta a'íjn José, a'í pu ajta rá'astijre'eca'a a'íjna í Jesús. Mí ajta, a'íjn ayén avítzi jín huaríj a'iné a'í pu huá'atziine'eca'a í mej me'uun tí'ajjtaca'a u teyujta'a. Aj pu'i Pilato ayén raatá'a. A'íj pu jín, u a'uvé'emej. Aj pu'i ra'acájtuaa í tévira'an í Jesús. Tʼij jí yá'uchuii.

³⁹ Nicodemo pu ajta jamuan u a'uvé'emej. A'í pu a'íjn pú'eene'e ti tíca'amiste'e ráamuaareca'a í Jesús. Ti'ití pu a'arajti, a'íjna í mirra ti muát'isi ranaxca ti áloes me'ecan, ti'itíj tu'upi. Ayee pu tíjetejca'a a'achú cumu seité kiilu japuan tamuáamuata'a.

⁴⁰ Matʼij mi yá'uchuii í tévira'an í Jesús. Matʼij mi racáhuaa me'íjna jime'e ti naa teáar'e. Majta racá'ijcataka'a caxuri jime'e ti me'esti. Ayee mú me'íjna jín huaríj a'ij mej tirájye'irajca'a mej hua'avé'enan í mi'ichite a'íime í mej Israel jetze ajtémecan.

⁴¹ Huastari pu teje'eré'eevee a'ájna vejli'i a'u mej rá'utatai me'íjna í Jesús. Ajta a'ujna, a'úu pu teásta'a seijre'eca'a ti ja'atí a'uun ya'ujcú ti ij a'uun ja'atí avá'anan. Ajta, capu xi ja'atí a'uun avá'anami'ihuaca'a. ⁴² A'uu mú ye'etéete me'íjna í Jesús a'iné a'úu pu vejli'i a'utacá'a, ajta pu'uri a'ájna pítí'irijcaa í xicájra'an jetze mej jetzen rí'i huaújrúuren a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan.

20

Jesús pu a'itaméj a'u mej ye'avá'ana

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Tí'ij ari pítí'irijcaa í ti jín te'uté'itíeesin i itieeri, íiya'ata pu'u a'uun pu á'ume a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan a'ujna a'u mej ye'avá'ana. Aúche'e pu huachuíjxavi'ícaa. Tí'ij a'uun a'ará'a, aj pu'i raasej ti ja'atí ra'antá'íj í tetej ti a'itémuaaca'a a'u ti a'utécun. ² Aj pu'i a'uun huaré'araa. Tí'ij i a'utiéchejraa a'u mej a'uté'uuca'a a'íjna í Simón ti ajta i'i Pedro, ajta í seij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e. A'ii pu a'íin pú'een í ti Jesús raxí'eve'eca'a. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mu'uri hui yá'uchuii í tavástar'a, me'újna a'u mej yauutéj. Teajta iteen, catu ramua'aree a'u mej yaúutuaa.

³ Ajta a'íin í Pedro, ajta í seij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'úu mú á'uju'un a'u mej ye'avá'ana me'íjna í Jesús. ⁴ Naími'i mú me'uun a'uruáachejraa. Ajta í seij, a'íi pu jaítze'e ca'anín a'utiéchejraa. A'íj pu jín ayén ra'umuá'ití a'íjna í Pedro. A'íj pu jín, amuacaí pu a'uun a'ará'a. ⁵ Tí'ij a'uun a'ará'a, aj pu'i aicaujtutzi. Ajta a'uun uténeereca'a. Tí'ij i raasej ti án á'ujpiica'a a'íjna í c'ixuri ti me'esti í mej jín racá'ijcataca'a. Ajta a'íin, capu a'uun uteájrupi.

⁶ Ajta a'íin Pedro, ti cujta'an huatiéejme'e, ajta pu a'uun a'ará'a. A'uu pu uteájrupi. Aj pu'i raasej í c'ixuri ti me'esti ti a'uun á'ujpiica'a. ⁷ A'íi pu ajta raasej í c'ixuri í mej jín ra'avá'ana í mu'úutze'en. Naa pu tí'ijiri'ihuaca'a. Ajta rujímua'a pu án á'ujpiica'a.

⁸ Tí'ij jí í seij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, ti amuacaí a'uun a'ará'a, a'íi pu ajta a'uun a'uteájrupi. Jíme'en pu'u raasej, aj pu'i té'antzaahua. ⁹ Majta a'íime, camúu xi yaú'itíee muá'araa a'íj ti huataujmuajcaa me'íjna ti ayén té'eyu'usil'í í yu'uxari jetze ti nu'u ayén ruxe'eve'eca'a ti a'íin Jesús ayén a'itára'ani huá'a tzajta'a í mej meri huácuii ti ij ajtahua'a huatarún. ¹⁰ Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, matí'ij mi me'uun a'ucíjxi u ruche.

Jesús pu nu'u huatasejre a'íjna jemi í María, Magdala ti é'eme'ecan

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Ajta a'íin María, a'uun pu a'uteájturaa á pua'acié, a'ájna vejli'i a'u mej ye'avá'ana. A'íi pu ruyeineca'a. Tí'ij auj ruyeineca'a, a'íi pu aicaujtutzi, a'uun pu a'uténeereca'a. ¹² Aj pu'i hua'apuaca huasej í mej júte'e tí'ivaire'e. Cuaiínavi'in mú ti'itéchejca'a. An mú e'ejté'eca'a a'u mej ya'ujté. Seij pu án á'ujcatii a'u ti á'ujmu'ucca. Ajta í seij, a'u ti a'ucá'ícajme'ecaa. ¹³ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Mú'ee, 'íita'a, ¿a'iné yeehui 'een jín piyen ayein?

Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íi mú yeehui yá'uchuii í nevástar'a. Neajta inee, canu ramua'aree a'u mej yaúutuaa.

¹⁴ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i pí a'uré'eve. Tí'ij i raasej ti a'íin Jesús a'uun a'utéveeca'a. Mí ajta a'íin María, capu raamuá'a ti a'íin pú'eene'e í Jesús.

¹⁵ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee 'íita'a, ¿a'iné 'een jín piyen ayein? ¿A'atajni pehuauhuau?

A'íi pu ayén tí'imua'atzejca'a ti a'íin pú'eene'e ti rí'i a'uun te'uruurée á'aye'i a'ujna í huastari. A'íj pu jín ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástar'a, ti pua'a mú'ee piyen yá'uchuii, patá'aj piyen yeehui tinaatá'ixaate'en a'u pej yá'uruu nej ni ne'uun u á'ume'en nej ni rá'anchueeni.

¹⁶ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee, María.

Aj pu'i pí a'uré'eve í jemin. Ajta ayén tiraata'ixaa a'íjna jime'e í huá'a niuuca a'íime í Hebreo tijín:

—Raboni.

(Raboni, ayée pu huataújmu'a a'íjna í niuucari tijín Mí Pej Tí'imua'ata.)

¹⁷ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capej xí nemuari'e a'iné naúche'e a'atzu a'amua jamuan seíire'e na'ame. Aj nu ni hui ne'uun a'ujnéjsin í niyá'upua jemi. Patá'aj pe'uun á'ura'ani huá'a jemi í ne'ihuaamua'a. Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en yee nej nu'u neajtahua'a ne'uun a'ujnéjsin jemin a'íjna ti niyá'upua pú'een, ti ajta á'amuyá'upua pú'een, jemin í ti ni'íDioj, ti ajta a'amua Dios pú'een. —Ayee pu tiraata'ixaa.

¹⁸ Ajta a'íin María ti Magdala é'eme'ecan, a'úu pu á'ume huá'a jemi í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu hui neri raasej í tavástar'a.

Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa a'íj ti a'íin Jesús ayén tiraata'ixaa.

A'íi mú rasej me'íjna í Jesús, í mej tamuáamuata'a japuan sej ará'ase

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ A'ajná'imua, tí'ij ari a'ájna pítí'irijcaa í sej jetze i itieeri, tí'ij ari huachúmua'ancaa, a'úu mú e'eré'ete'ecaa a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e. Majta miyen aiteújna u chi'íta a'u mej anú'ujte'eca'a me'íjna jime'e mej huá'atziine'eca'a a'íimej í mej me'uun tí'ajitaca'a u teyujta'a. Aj pu'i Jesús ayén e'iré'ene huá'a jemi. A'u pu huá'a tzajta'a a'utéchaxi. Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ché'e hui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

²⁰ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'í ayén hua'utasejrate í rumuájca'a, ajta í ru'ítza'apua a'u mej tíya'upuaj a'íime í mej rá'utatai í cúruu jetze. Majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, huáp'i mú huataújtemua'ave matí'ij raasej í tavástar'a.

Jesús pu ayén tihua'a'íjcate'e a'íimej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e mej mi tihua'utá'ixaate'en a'íimej í teite

²¹ Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ché'e hui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a. A'iné niyá'upua pu yen neja'uta'íteca'a ineetzi, ayée nu che'atá nena'a tejámuaata'ítii ínee.

²² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'í ayén hua'utají'itze. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj hui ra'ancuré'an se'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ²³ Tí pua'a hui a'íin xiéjniu'ucare'ara'an ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen tiraatá'uuni'i ja'atí ti na'a í ti jín auteájturaa í Dios jemi, Dios pu xaa ayén tiraatá'uuni'ira, na'ari caí, ti pua'a a'íin xiéjniu'ucare'ara'an caí ca'aníjra'a amuaatá'an sej si caí siyen tiraatá'uuni'i, capu xaa Dios ayén tiraatá'uuni'ira. —Ayee pu Jesús tihua'utá'ixaa.

Capu té'atzaahuate'e a'íjna í Tomás ti Jesús a'itáraa huá'a tzajta'a í mi'ichite

²⁴ Ajta a'íin Tomás í mej miyen ratamuá'amua tijín í mej hua'apua, a'íi pu huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua

ará'aseca'a. A'íi pu ajta caí a'uun huá'a jemi a'utéveeca'a tí'ij Jesús ayén huá'a jemi huataseíjre. ²⁵ Matí'ij miyen tiraata'ixaa me'íjna í Tomás mej nu'u miyen raaseíj í tavástara'a, aj pu'i ayén tiu'utaniú tijín:

—Canu yeehui ja'anáj té'antzaahuate'esin ti pua'a necaí raaseíj í muájca'are'ara'an jetze a'u mej yé'enajtze, ti pua'a neajta caí anáxíteta a'u ti claavu a'aná'upu'ujme'ecaa, ti pua'a neajta caí ajtájmeini í ítza'apuare'ara'an jetze.

Majtahua'a mú raaseíj me'íjna í Jesús

²⁶ Tí'ij ari teummé'eca a'achú cumu sei itieeri, majtáhua'a mú me'uun e'eré'ete'ecaa u chí'ita. Ajta a'íin Tomás, a'úu pu huá'a jamuan a'utéveeca'a. Ajta te'iteánami'ihuaca'a í puéerta jetze. Aj pu'i Jesús a'uun e'iré'ene. Ajta a'utéchaxi huá'a tzajta'a. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ché'e yeehui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

²⁷ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Tomás tijín:

—Casi'i, huaseíj i nemuajca'a. Patá'aj piyen anáxíteta. Patá'aj pajta mé vé'emeiini muá'amuajca'a jime'e pej pi ajtájmeini íyey ne'ítza'apua jetze. Pecáj ché'e piyen seicié tí'imujca sino patá'aj té'atzaahuate'e.

²⁸ Aj pu'i Tomás ayén tiu'utaniú tijín:

—Mú'ee pej pe'ín pú'een í nevástara'a, pajta í neDioj.

²⁹ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pepu'u piyen té'atzaahuate'e pe'íjna jime'e pej yeehui piyen ne-seij. Miché'e huaújtemua'ave'en í mej caí naaseíj, í mej majta maúche'e miyen té'atzaahuate'e. —Ayee pu tiraata'ixaa.

A'iné 'een jime'e té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jetze i yu'uxari

³⁰ Jéhua pu máaj ayén huaríj í Jesús ti ayén huápi'i ruxe'eve'e, mejseíiraca'a a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, í ti caí á'ayu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari.

³¹ Mí ajta a'íjna jetze i yu'uxari, ayée pu 'een jín té'eyu'usi'i sej si siyen rá'antzaahuate'en ti Jesús a'íin pú'een í Ciríistu'u ti Dios ra'antíhua'u, ti ajta a'íin pú'een í yaujra'an í Dios. Ayee pu ajta 'een jín pí té'eyu'usi'i sej si siyen ruurican jín huateáturan tíj na'a rusén jime'e se'íjna jime'e sej siyen rá'astijre'e.

21

Tí'ij ari ajtahua'a huatarúu, Ciríistu'u pu tihua'ixaate'e a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

¹ Tí'ijta'i, Jesús ajtahua'a huataseíjre a'ímej jemi í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tiu'uríj. ² A'uu mú a'uté'uuca'a a'íjna í Simón ti ajta i'i Pedro, ajta a'íjna í Tomás í mej miyen ratamuá'amua tijín í mej hua'apua. A'uu mú majta a'uté'uuca'a a'íjna í Natanael ti a'uun é'eme'ecan u Caná, chajta'a ti a'uun huatacá'a u Galilea, majta a'íime í yaújmua'ame'en pú'eene'en í Zebedeo, majta seica í mej hua'apua í mej majta jamuan á'ujujhua'ane'e. ³ Ajta a'íin Simón ti ajta i'i Pedro, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Naúche'e nu hui u nehua'itépe'en.

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Teen tu yeehui teajta á'uju'un tá'aju'un.

Matí'ij mi u á'uju'un. Majta me'uun atéeci í baarcu jetze. Muaatáxa'ai mej rúuhua'ítepe'e. Majta, camu ti'itíj huatéevi'i.

⁴ Iíya'ata pu'u, t'íj ari tapuá'arijme'eca, Jesús pu a'uun a'utéveeca'a á saata'aj. Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, camu raamuá'a ti a'ín pú'eene'e. ⁵ Aj pu'i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Mí sej ne'íhuaamua'a, ¿ni seri hui hua'uvívi'i í hua'ité?

Mat'íj mi miyen tiu'utaniú tijín:

—Catu. Catu yehui a'atzu.

⁶ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj hui ra'atéhua'axín í ruxíejmua'a ruri'írínta'an pújme'en í baarcu jetze. Amée xu yee seica teuni.

Mat'íj mi miyen huaríj. Jíme'en mu'u miyen huaríj, aj mú mi avé'ejisteca'a í hua'ité í xiéjmua'ari tzajta'a. Ajta, capu huatá'írístareca'a mej ra'itapín a'íjna jime'e í mej mu'icáa í hua'ité. ⁷ Ajta a'ín í ti Jesús raxí'eve'eca'a, ayée pu tiraata'ixaa í Pedro tijín:

—Tavastara'a pu pú'een amíjna.

Ajta a'ín Pedro, a'í pu te'ijvihuáni a'utéveeca'a ti ij ruxíéhua tiu'umuári'en. Jíme'en pu'u ayén ráanamujri'i ti amiigura'an ayén tiu'utaxájtaca'a yee a'ín ja'atí pu tavástara'a pú'een, aj pu'i ucaújchejte í rusiicu'u. Aj pu'i atéjve á jaata'a. ⁸ Majta a'íime í seica, cujta'an mú huajú'ucca. Méraajájpaujme'e í xiéjmua'ari, mua'avé'ejistican í hua'ité. Capu a'achú áuteevi'i a'utí e'eve'e'ástime í jaj, a'achú cumu anxíte meetro. ⁹ Mat'íj meri me'uun a'ará'a a'u ti a'uhuáchi, aj mú mi miyen tiraasej ti a'uun á'ataaca'a, ajta ari á'atí'ixcuare'eca'a. Hua'ité mú án á'uje'etii í t'í'ixcuá japua. Ajta pan pu án á'umuaanica'a.

¹⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj hui mé huaje'evé'í'ín seica í hua'ité í sej seuchén hua'uvívi'i.

¹¹ Aj pu'i Simón ti ajta i'i Pedro, a'úu pu ateájraa í baarcu jetze. Ajta ra'itajájpua'a í xiéjmua'ari a'u ti a'uhuáchi. Temua'a mú tite'evé'ejística'a í hua'ité mej vivéjme. Ayee mú ará'aseca'a a'achú cumu anxíte japuan hua'apuate japuan tamuáamuata'a japuan hua'íca. Ajta a'ín xiéjmua'ari, capu huasiújtza'an, capu amín a'ij mej miyen avé'ejística'a.

¹² Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Iye'ej sétiú'ucuá'a.

Capu ja'atí ahuaújca'ane ti ayén raata'íhua'u yee ja'atí ti pírici a'iné mu'uri ramua'areereca'a ti a'ín pú'eene'e í tavástara'a. ¹³ Aj pu'i Jesús a'uun e'iré'ene í huá'a jemi, ajta ra'anti'í'ipi'i í pan. Aj pu'i hua'uré'e'í'ipi'íte. Ayee pu che'atá na'a huaríj a'íjna jime'e í hua'ité.

¹⁴ Pu'uri i'i hua'íca ti Jesús ayén huatasejre a'ímej jemi í mej jamuan á'ujujhua'ane'e t'íj ari a'ítá'araa huá'a tzajta'a í mej meri huácuii.

Jesús pu jamuan ti'ixa í Pedro

¹⁵ Mat'íj meri tiú'ucuaa, Jesús pu ayén tiraata'ixaa í Simón ti ajta i'i Pedro tijín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni tzaa piyen jaítze'e nexí'eve'e mej nu'u caí amíime?

Ajta a'ín Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Jee xaa ne'u, nevástara'a. Mú'ee pe yehui ramua'aree nej muaxe'eve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj yehui r'í'í tihuá'ucha'in í netí'íríjmua'a.

¹⁶ Ajtahua'a pu Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni qui péne'e'eve'e?

Ayee pu tiu'utaniú tijín:

—Jee xaa ne'u, nevástara'a. Mú'ee pej ramua'aree nej muaxe'eve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj rí'í huá'uruuren pe'íime í mej neetzi jemi tiújse'irihua'a muá'aye'i.

¹⁷ Ajtahua'a pu ayén che'atá na'a tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni qui piyen tzáahuati'ira'a jín nexí'eve'e?

Ajta a'íin Pedro, a'ij pu pua'a raatá'a ti Jesús ayén che'atá na'a huaíca tiraata'íhua'uri'i ti pua'a nu'u ayén raxí'eve'eca'a. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, mú'ee pej yeehui nain jín tirú'umua'aree. Mú'ee pej piyen ramua'aree nej xaa muaxe'eve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj rí'í tihuá'ucha'in í mej neetzi jemi tiújse'irihua'a muá'aye'i.

¹⁸ 'Aye nu hui tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Patí'ij pauj pá'arí'istaca'a, ayée pepu'u tí'ité'ache'etehua'a pej pi axiéhua á'uche'ecane'en a'ij ti timua'aránajcheca'a.

'Mí ajta, méjca'í huáyee, patí'ij peri vástacira'itan, ayée pepu'u hui ajméjca'ataxi'isin ti ij ja'atí ayén mu'ucáchejte'en. A'í pu muá'aví'itín a'u pej caí á'uye'imí'i. —Aye pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁹ Aye pu 'een jín tiu'utaxájtaca'a í Jesús mej mi miyen ráamua'aree a'ij ti ye'í tí'imí'ini a'íjna í Pedro, ti ajta jín rí'í tiraatá'asin í Dios. Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Paúche'e ná'astijre'e ajta pena'a caí huámí'ini.

Jíme'en a'íjna ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, ti ajta Jesús raataxi'eve

²⁰ Aj pu'i Pedro pí a'uré'eve tí'ij raasej ti cujta'an huamé'ecaa a'íjna ti Jesús raxí'eve'eca'a. A'í pu a'íin pú'eene'e ti aicaújtutzi án taviitze'en í Jesús matí'ij tí'icua'aaa, ti ajta tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús tijín: “Tavastara'a, ¿a'atani hui muaatátuiire'esin a'íime jemi?” ²¹ Tí'ij Pedro ayén raasej, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Ari amíjna, nevástara'a, ¿a'iquí tí'itíj raruuren?

²² Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capu hui mú'eetzi jetze ruxe'eve'e ti pua'a ayén na'aráanajche ti a'íin ayén ruuri huateáturan ajta nena'a caí yen uvé'enen. Patá'aj piyen ná'astijre'e ineetzi. —Aye pu tiraata'ixaa.

²³ A'íj mú jín miyen te'utánamuajri'i yee ti nu'u caí ja'anáj mí'ini a'íjna í ja'atí ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Mí ajta, capu ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús ti nu'u caí mí'ini sino capu jetzen ruxe'eve'eca'a ti pua'a a'íin ja'atí ayén ruuri huateáturan ajta na'a caí uvé'enen í Jesús.

Aye pu ra'antipúa'ajte í Juan

²⁴ Nee nu ne'ín pú'een í nej Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Neajta nu niyen ne'íjna jín tí'itéxajta. Neajta niyen tira'utéyu'uxaca'a. Teajta iteen, ayée tu ramua'aree ti ayén tí'ayajna a'ij nej tí'itéxajta.

²⁵ Capu tí'iseicaj na'a í seica ti Jesús ayén tiú'uruu. Tí pua'a miyen nain a'uyú'uxanche'e, ayée pu tiná'amítiejte'e ti caí yen japuan á'avejri í chaanaca japua nain í yu'uxari ti ayén tiú'ujxe'eve'eca'a mej te'uyú'uxanche'e.

A'ij mej ye'í huaríj a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

Dios pu nu'u te'ataújratziiri'i ti huá'a jamuan huateáturan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

¹ Nineuusi Teófilo, seij jetze í yu'uxari í ti amuájca, a'íj nu jetze neri ra'uyú'uxaca'a nain a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús, neajta nain jime'e a'ij ti tihua'utá'ixaa í teite. ² Ajta, a'íjn í Jesús, hua'ajtávi'iti a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan seij mej ará'ase. Tí'ij tihua'uta'aíjte'esime'e nain jime'e, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu raatá'a ti Jesús tihua'uta'aíjte'en a'ij mej ti'iti huáruuren tíj na'a ti yú auca'iti a'ame. Tí'iquí xaa á'uvi'itichi'ihuaca'a a'íjna í Jesús u ta japua.

³ Amuacaícan, tí'ij huamí'i í Jesús ajta á'iyen huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite, tí'iqui a'ímej jemi huataseíjre í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Hua'apuate xicaj pu á'atee ti ayén ti'itásiseirihua'a a'ímej jemi. Jéihua pu tihua'utaseíjrate ti'iti jime'e í mej jín ráamua'aree tíjín ayén ti'ayajna ti ari ajtahua'a huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite. Ajta ayén tihua'utá'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í Dios ti nainjapua tí'ajta.

⁴ A'íjna ti a'uun a'utéveeca'a huá'a jamuan, ajta auj tí'icua'acare'e huá'a jamuan. Ayee pu tihua'utá'ijmíjri'i mej nu'u caí huiráci'ica'an me'újna u Jerusalén. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej raachú'eve'en ti mi'i aráurasten í ti jín ari amuacaícan te'ataújratziiri'i í huá'aya'upua í ti ta japua é'eseijre'e. Ayen tíjín:

—A'ii pu a'íjn pú'een í nej neri amuá'ixaa. ⁵ A'íjna í Juan, a'íj pu hui huá'amuai'ihuacare'e jaj jime'e. Mi ajtá'i ruijmua'a, aaruijmua'a, a'íj pu yé ve'ecánejsin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íj pu hui huateáturaasin mú'etzi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁶ Matí'ij mi tiújseij. Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Tavastara'a, ¿ni qui ari teja'uré'ene a'íjna xicájra'a jetze pej taatá'asin tej títetaté'en íyén Israél? A'íj pu a'íjn pú'een í ti amuacaícan jín ari te'ataújratziiri'i í tej rájya'upua ti ta japua é'eseijre'e.

⁷ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu a'amua jetze ruxe'eve'e sej ráamua'aree ja'anáj ti ayén tiraaxí'epi'intare í tej rájya'upua. Capu ajta a'amua jetze ruxe'eve'e ja'anáj ti teja'uré'enejsin. ⁸ Mi seajta mú'een, tí'ij yé ve'ecáanen a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu hui amuaatá'asin í ti jín amú'uca'anisti'iraj a'ame. Aj xu si ne jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej yen a'uchéjme íyén Jerusalén, seajta a'ímej í mej me'uun a'uchéjme u Samaaria. Aj xu sijta a'ímej í mej a'imuá antachéejme seíj chuéjra'a japua, tíj na'a ve'etí yen seijre'e íyén í chaanaca.

⁹ Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua, mej seíraca'a í teite. Aj pu i jaitiri raaté'avaata. ¹⁰ Maúche'e mú'júte'e a'unéjne'eric'a'a matí'ij mi jíye'itzi jín hua'apua huataseíjre í teteca a'ímej jemi. Naa mú'cuai'navi'in te'ucavi'timé'ecaa. ¹¹ Ayee mú' tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mi sej Galilea é'eche, ¿a'iné 'een jín júte'e sé'ujnejne'e? A'íjna í Jesús, í ti á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua, a'íj pu hui che'atá na'a ayén yé ve'ecánejsin ayajna setí'ij seri tiraaseíj a'ij ti ye'í tejá'uvi'itichi'ihuaca'a. —Ayee mú' tihua'utá'ixaa.

¹² A'uu mú a'uté'uuca'a a'ujna Aceituunajemi, jirí jete ti á vejli'i a'utacá'a u Jerusalén. Ayee pu huatátee a'achú mej caj tihua'atá'acare'e ti ja'ati mé tanén a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Aj mú mi u e'eráaci me'újna Aceituunajemi.

¹³ Aj mú mi me'ánna a'ujnéj u Jerusalén. Matí'ij mi a'uteájrupi u chil'ita ti rujapua tivéeme. An mú anticíj ta'antiteájtí japua í chil'ij. A'uun mú a'uteájrupi cuaartu tzajta'a, a'u mej e'iráaté'e muá'aye'i.

A'íi mú me'uun e'iráte'eca'a a'ájna í Pedro, ajta í Juan, ajta a'ájna í Santiago, ajta a'ájna í Andrés. A'íi pu ajta a'íin a'utéveeca'a a'ájna í Felipe, ajta í Tomás, ajtahua'a a'ájna í Bartolomé, ajta í Mateo, ajta seij ti ayén ántehuaa tijín Santiago, yaujra'an a'ájna í Alfeo. A'íi pu ajta a'uun a'utéveeca'a a'ájna í Simón mej miyen ratamuá'amua tijín ti a'ujca'anécan jín ayén rini. Ajta a'ájna í Judás ti yaujra'an pú'een a'ájna í Santiago.

¹⁴ Seica mú majta me'uun a'uté'uuca'a í ihuáamua'ame'en í Jesús. Majta seica mej 'uuca pú'een. Ajta a'ájna í María, náànajra'an a'ájna í Jesús. Naíjmi'i mú tiújseij mej mi raatéjhuauni í Dios jemi. Naíjmi'i mú ramua'areereca'a mej rá'uviicua'i me'ájna jime'e mej ra'ará'astijre'en í tavástar'a.

¹⁵ Yee pu ja'anáj tiuju'uríj matí'ij naíjmi'i tiújseire'eca'a a'achú cumu anxíte japuan seité í mej ru'ihuaamua'a mej huaújmuajteca'a me'ájna. Aj pu i a'íin Pedro, á a'utéechaxi ti i tihua'utá'ixaate'en. Ayen tijín:

¹⁶—Ne'ihuaamua'a, ruxe'eve'eca'a ti a'íin araúrasten a'ij ti ye'í té'eyu'usil'i í yu'uxari jetze a'ájna jime'e í Judás. A'íi pu ayén tiu'utaúra'a ti hua'utátuiire'en avíitzi'i jime'e a'íimej í teite í Jesús mej mi raatévi'i. A'íjna jetze í yu'uxari, ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu raatévai a'ájna í David teecan tí'ij a'íin amuacaícan raataxáj a'ij ti ye'í ti'itíj raruuren a'ájna í Judás.

¹⁷ 'Judás pu hui ajta ta jetze ajtéme'ecan. Ayee pu che'atá na'a ti'itíj jín ti'itéveeca'a tetíj iteen. ¹⁸ Ayee pu xaa ne'u tiráaru. A'íjna í Judás, a'íi pu hui chuej huánanai a'ájna jime'e í tumín mej raatá'a me'ájna jime'e ti hua'utátuii a'ájna í Jesús. Ajta á'iyen caújcu'imi'in. Tí'iquí nu'u acáatza í caujnari. Aj pu i á chuaata'a á é'ejve. Temua'a pu'i te'utasiújtza'an, ayee pu éene'eca'a te'iráacua í tí'ixayaara'an. ¹⁹ Majta me'ín í mej me'uun huachéjme a'ánna u Jerusalén, naíjmi'i mú tiú'unamuajri'i a'ij ti ti'itíj ráaru a'ájna í Judás. A'íj mú jín miyen raatamuá'a me'ájna í chuej tijín Acéldama. Ayee pu huataújmu'a a'ájna i niuucari tijín Chuej ti nu'u Xúure'eme'e.

²⁰ 'Ayee pu'u xaa ne'u ti'ayajna. Me'ecui xaa, pu'uri ayén teja'uré'ene a'ij tíj té'eyu'usil'i a'ájna jetze í yu'uxari ti ayén huataújmu'a tijín í Tí'ichuiicare'ara'an ti jíme'en yee:

Ché'e nu'u huateáturan í chil'ira'an.

Ché'e nu'u caí ja'ati utéeme'en.

Ajta ayén tijín:

Ché'e seij te'enteárute a'ájna jime'e í ti jín ti'itéveeca'a a'ájna í ja'ati.

²¹ 'A'íj pu jín ruxe'eve'e tej seij avé'evil'itin, í ti ta jamuan á'uche'ecane'e, seij ti nain xicaj tzajta'a yé huatéveeca'a tí'ij auj Jesús ta jamuan seijre'eca'a.

²² 'Ja'atí ti ta jamuan á'uche'ecane'e tíj na'a ti Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús, ajta tíj na'a ti a'íin Jesús á'uvi'itíchi'ihuaca'a u ta japua. Ruxe'eve'e ti seij ti ta jamuan á'uche'ecane'e ti i ajta ayén tihua'utá'ixaate'en í teite ti ari huatarúj a'ájna í Jesús. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Pedro.

²³ Aj mú mi hua'apuaca avé'evil'iti: a'ájna í José Justo, mej majta miyen ratamuá'amua tijín Barsabás, majta me'ájna í Mateo. ²⁴⁻²⁵ Aj mú mi raatáhuaviiri'i í Dios. Aj mú mi miyen tijín:

—Tavastara'a, mú'ee pej rú'umua'aree a'ij ti ye'í tí'imua'atze í ru tzajta'a seij ajta í seij. Taatasejrate'e a'íjna í mej hua'apua'a mú'ee pej seij avé'evl'itín tí'ij a'íjn te'enteáruute a'íjna jime'e í ti jín ti'it'éveeca'a a'íjna í Judás teecan. A'í pu hui airájraa tí'ij á'ura'ani a'u ti ayén tiye'uvíjte'e.

²⁶ Aj mú mi raatáruureajxi me'íjna í xa'ari í mej tzajta'an ru'utéehua'axi í tetej. Aj pu i seij huiitáavej a'íjna jime'e ti huataniú a'íjna í Mateo. Aj mú mi raatá'a ti tiu'utévaire'en huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase.

2

Tí'ij huá'a jemi yé ve'ecáane

¹ Tí'ij a'ájna teja'uré'enen a'ájna xicájra'a mej jetzen tí'iyestehua'a me'íjna jime'e ta'aráhua'apua i itieeri. Ayee mú ratamuá'amua tijín Pentecostés. Aj mú mi naími'i tiújseij a'ájna xicájra'a jetze a'ujna u chi'ita.

² Matí'ij mi ráanamujri'i ti ca'anín jín huatajújhua'anaca'a u júte'e. Jéihua pu té'usihuaajnaca'a a'ujna u chi'ita a'u mej e'iráte'eca'a. ³ Aj mú mi ti'itij huasej ayée cumu neanuri ti á'ataa. Ajta a'usiujtz'a'anixi cilié'ene'ejmé'e a'íjna í neanuri. Tí'iquí a'íjn huá'a mu'úutze'en e'erávatzijxi í ti ajtasiújtza'anixi.

⁴ Tí'iquí huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huá'a jemi í teite. Matí'ij mi autéjhuii mej tiu'uxáj seica jime'e í niuucari mé caí xi ja'anáj jín mé'e tejá'axa. A'í pu hua'utá'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej miyen tiu'utaxáj.

⁵ Majta seica í teite me'uun a'uté'uuca'a í mej nainjapua curé'eciixi í chuej japua. An mú a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén. Jéihua mú raxí'eve'eca'a a'íme í mej me'ánna é'echejca'a, í mej Israél jetze ajtémecan mej miyen rijca a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. ⁶ Matí'ij ráanamujri'i ti huatajújhua'anaca'a, naími'i í mej tiújseij, capu a'ij huá'amitiejte'eca'a í huá'a tzajta'a. Jé'ecan mú a'ij pua'a te'utasej a'iné mehuá'anamujraca'a mej tí'ixajtaca'a a'íjna jime'e í hua'aniuuca seij ajta seij. ⁷ Jéihua mú a'ij pua'a tejá'useijraca'a. Ayee mú tiú'urihua'uraca'a tijín:

—A'iime i teteca i mej ti'ixa, a'úu mú hui Galilea é'eme'ecan. ⁸ ¿A'iné tiu'utári'iristareca'a mej miyen tí'ixajta tetj iteen ti'itamúá'amua? Taniuuca mú jín ti'ixa memíjna. ⁹ Seica tu te'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Partia, teajta seica a'ujna Media, teajta seica a'ujna Elam; teajta seica a'ujna já'ahua'a Mesopotamia. Teajta seica te'uun é'eme'ecan a'ujna Judea. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Capadocia, teajta seica a'ujna u Ponto. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Asia é'eme'ecan.

¹⁰⁻¹¹ 'Seica tu teajta te'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Frigia, teajta seica a'ujna Panfilia. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Egipto, teajta pua'amecié a'ujna u Africa, teajta naími'ici'e a'uun mej imuá te'eránamua u Cirene, teajta a'ujna u Creta, teajta a'ujna Arabia. Seica mú Roma é'eme'ecan; a'í mú majta yé tamuaare, a'íme í mej Israél jetze ajtémecan, majta í mej huateújjuriyustaca'a. Teen tu huá'anamua a'ij mej ti'ixa i taniuuca jime'e. A'íj mú jín ti'ixa ti naa namujre'e a'ij ti ye'í rij á'aye'i í Dios. —Ayee mú tihuaúrixaa.

¹² Seica mú a'ij te'utasej. Majta seica, a'ij pua'a tite'utaújmuajteca'a. A'í mú mi tiu'utaú'ihua'uri'i tijín:

—¿Tí'itaqui a'ij rini?

¹³ Majta seica hua'utéxiehuari'iri'i, í mej miyen tijín:

—Nahuáj mú anti'í ti ru'i. A'íj mú jín tá'aruaj. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

I niuucari ti amuacaícan jín raataxájtaca'a í Pedro

¹⁴ Ajta a'íin Pedro, a'íi pu á a'utéechaxi, majta í mej tamuáamuata'a japuan sej ará'ase. Aj pu i hua'utajé ca'anín jime'e a'ímej í teite. Ayen tijín:

—Xáanamujri'i temua'a naa, mi sej Israel jetze ajtémecan, seajta mi sej íiyen a'uchéjme Jerusalén. Niché'e a'atzu tejámuaatá'ixaate'en. ¹⁵ Ayee xu ti'ixa tijín: “Meta'aruá a'íime í teteca.” Camu xaa ne'u. Capu hui ayén ti'ayajna a'iné auchén pu a'ire'enejsin í xicaj. ¹⁶ Mi ajta, a'ii pu a'íin pú'een í ti raaxájtaca'a a'íjna í ja'ati teecan ti ayén ántehuaaca'a tijín Joel. A'íi pu hui a'íjna jín ti'itéveeca'a í Dios jemi ti ij Dios jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'en í teite.

¹⁷ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tijín:

Ayee pu nu'u ti'ixa í Dios.

Ayee pu té'eme a'ájna xicájra'a jetze

t'íij jetzen te'entipua'ari naíjmi'i.

Nexiejniu'uca nu u a'uta'ítii

t'íij huá'a tzajta'a huateáturan

í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua.

Á'amuayaujmu'a, í mej teteca, majta í mej 'uuca,

a'íi mú neniúucajtze'e tihua'utá'ixaate'esin í teite.

Ajta á'amuavaujsimua'a meti'imáara mú muá'aju'un

a'ájna xicájra'a jetze.

¹⁸ Neajta nexiejniu'uca u a'uta'ítii

t'íij huateáturan huá'a jamuan

í mej tí'ivaire'e ineetzi jetze me'ecan.

Capu amín a'ij ti pua'a méteteca nusu méjuuca.

A'íi mú majta neniúuca jín tihua'utá'ixaate'esin.

¹⁹ Nee nu ti'itij amuaatasejrate'esin u ta japua

í sej jín ramua'aréeren a'ij ti ti'itij rini.

Seajta rasejran ti'itij sej jín a'ij te'utasej

ve'ecán japua tíj na'a ve'ée i chuej.

Ti'itij xu seijran tíj xúure'e,

seajta taij, seajta í tá'ajciziu.

²⁰ Ajta í xicaj, capu ché'e airáxiri.

Ajta í máxcira'i, ayée pu huataújruejsin tíj xúure'e.

Aj pu xaa teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a jetze

t'íij a'íin tavástara'a yé ve'ecáanen

íiyen chaanaca japua.

A'íi pu nu'u ajtahua'a raajéjcuare'en naíjmi'i

tíj pua'amé tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua.

Naa pu nu'u ti'iseíire'e a'ame a'ájna xicájra'a jetze.

Ajta, a'ájna tiú'utziñni'ire'e pu a'ame.

²¹ Mi ajta, ja'ati ti na'a ti pua'a Dios huatáhuavii,

a'íjna í Dios japuan pu niuuni a'íjna í ja'ati.

Ayee pu hui tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Joel.

²² Mí sej Israel jetze ajtémecan, xáanamujri'i se'íjna: Xu'uri ramua'aree ti Dios ra'antíhua'u a'íjna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. Ayee pu ti'ayajna a'iné a'íjna í Jesús, jeíhua pu ti'iti jín ayén huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e, a'íjna jime'e ti tihua'utasejrate'en í teite. A'íi pu ajta rumuári'eri'ire'ara'an jime'e ayén huaríj mú'ejmi jemi sej si ráamua'aree ti Dios ra'antíhua'u.

²³ 'Ayee pu tiraaxí'epi'intare í Dios ti sej amuaatátuiire'en í teáata'a. Ajta amuacái pu a'íin Dios ráamua'areeri'i sej ye'í huaríj, mú'een xu rá'utatai í cúruu jetze. Majta seica í mej a'ij pua'a tí'iteteite, a'íi mú amuaatévai.

²⁴ Ajta Dios pu raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an. A'í pu ajta japuan huaniú í ti jín rajpuaíjtzi t'íj huamí'i a'íjna í Jesús. Ayee pu huaríj, a'iné capu huatári'iristareca'a ti á'ateevi'in ti a'uun é'eseijre'e mi'ichite tzajta'a.

²⁵ 'A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan a'íjna jime'e í Jesús tijín:

Ja'anáj ti na'a nu rasej ne'íjna í tavástara'a
ti yé vejlí'i seijre'e ne vejlí'ipua neri'irínta'a.

A'íj pu jín caí ti'itíj né'itziite'e.

²⁶ A'íj nu jín netémua'ave'e yú ne tzajta'a.

Jé'ecan nu rí'i tiratá'aca í Dios.

Neajta inee, canu rí'i a'íj
a'iné naúche'e rachú'eve'en t'íj a'íjn
ajtahua'a naatátisten i nexiejniu'uca.

²⁷ Néntemua'ave'e a'iné mú'ee Dios
pej caí mé nejaúujisin a'ujna
mej a'uteáru'ipi í mi'ichite.

Capej pajta raatá'asin ti huatépete
i nehuá'ira'a ineetzi pej jeíhua nexí'eve'e.

²⁸ Pajta pajtáhua'a pena'a naatátisten i nexiejniu'uca
neatá'aj ruuri ná'ara'ani rusén jime'e.

Ayee pej naa tinaatá'asin nej huatántemua'ave'en
a'ujna pej a'utéveeca.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan.

²⁹ 'Ne'ihuáamua'a, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti a'íjn David ari huamí'i, majta ra'avá'ana. Aúche'e pu yé seijre'e íyen Jerusalén a'u mej ye'avá'ana. ³⁰ Mi ajta ti'itíj pu jín ti'itéveeca'a a'íjna í David teecan. A'í pu rú'umua'areereca'a ti a'íjn Dios ayén huaríj a'íjna jime'e ti Dios seíj a'ujyeíjtza í ruhuácixa'a a'íjna í David teecan a'íjna japua í ipuari. ³¹ A'iné a'íj pu David teecan rú'umua'areereca'a a'íj ti ti'iti a'ame ja'anáj, a'íj pu a'íjna jín raataxájtaca'a ti a'íjn Ciríistu'u huatarújsin. Ajta ti caí Dios mé rúujisin a'ujna a'u mej a'uteáru'ipi í mi'ichite, capu nu'u ajta huatejpetzi í ruhuá'ira'a jetze.

³² 'Pu'uri hui Dios raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Jesús t'íj ajtahua'a ruuri á'ara'ani. Teen tu tiu'uséj te'íjna jime'e. ³³ Pu'uri a'ujyeíjxi rí'irínta'a í Dios u ta japua. Ajta pu'uri ra'ancuré'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í ti Dios jín ayén te'ataújratziiri'i. Ayee pu 'i cuj, i sej tí'iseij íjii, ajta nain jime'e sej tí'inamua, a'úu pu hui é'eme'ecan u ta japua í Dios jemi.

³⁴ 'Me'ecui xaa, capu tíraa u ta japua a'íjna í David teecan. Majta ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

Ayee pu a'íjn tavástara'a tiraata'ixaa a'íjna í nevástara'a tijín:

“Paúche'e yen újcatii íye neri'irínta'a
ajta nena'a caí hua'utémua'itín
í mej muájcha'íre'e.

³⁵ Aj mú mi muaatévaire'esin mú'eetzi.”

Ayee pu tiraata'ixaa í Dios.

³⁶ 'A'íj mú jín, matá'aj seica naími'i í mej íyen a'uchéjme Israel, matá'aj ráamua'aree ti ayén ti'ayajna a'íjna i niuucari a'íjna í Jesús sej rá'utatai, a'íj pu a'íjn pú'een í ti Dios ayén raatamuá'a tijín Tavástara'a, ajta Ciríistu'u. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

A'ij mej ye'í tiu'umuá'aj me'íjna í teite mej ráanamujri'i me'íjna í Pedro

³⁷ Mat'ij ráanamujri'i í teite, a'ij pu pua'a hua'utá'a í huá'a tzajta'a. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Pedro, majta í seica í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase. Ayee mú tijín:

—Casi'i, ta'ihuaamua'a, ¿a'iné terini íjii?

³⁸ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Pedro tijín:

—Setá'aj naíjmi'i seicié tihuaújmua'atziite'en se'íjna jime'e í ti ruxe'eve'e í Dios jemi, setá'aj huámua'i'ivijhua niuucajtze'en í tavástar'a a'íjna í Jesús. Ayee xu se'íjna jín huárini, aj pu'i tejámuaatá'uuni'ira í Dios, ajta a'í pu raata'íti ti xiéjniu'ucare'ara'an huateáuran mú'ejmi jemi. ³⁹ A'íjna i niuucari á'amua'íti mú'ejmi, ajta ruyaujmua'a, ajta í mej a'ímuá a'uchéjme seij chuéjra'a japua. Ayee pu tihua'aci'íti naíjmi'ica ti hua'utájeeve a'íjna í tavástar'a, í ti Dios pú'een. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

⁴⁰ Seica niuucari pu jín tihua'ixaa. Jéihua pu hua'utá'ijmijri'i mej mi caí miyen a'ij pu'a titetiújcha'í mat'ij í seica í teite.

⁴¹ A'íime í mej ráanamujri'i, a'í mú hua'ujmua'ihuaca'a í mej miyen ará'ase a'achú cumu hua'íca vi'ira'a. Aj mú mi a'ímej jemi antéujseij í seica í mej té'antzaahua. ⁴² Majta naíjmi'i mú miyen tiú'ujmua'atziite'eca'a, a'í mú tihua'amua'atejca'a a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. R'í'í mú naa ti'itéhejca'a. Majta rujímua'a huaréuri'ipi'itehua'a í pan seij majtáhua'a mi seij. Majta mú ratéhuacare'e í Dios jemi.

R'í'í mú tiú'urihuaamua'aca'a a'íime í mej amuaaté'ee mé té'antzaahua

⁴³ Jé'ecan mú r'í'í titeújmua'atejca'a í mej té'antzaahua. Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, Dios pu hua'utévai mej mi miyen tiu'uy'í'tihua'an mecaí máàj seica. ⁴⁴ Naíjmi'i mú r'í'í ti'itéhejca'a í mej té'antzaahua. Majta mú naíjmi'i tiu'uré'ura'a t'ij na'a a'achú ti caj ti'ipua'amé seij ajta í seij ti'iti cua'ira, ajta ti'iti cáxuri.

⁴⁵ Ayee mú rijcaa, ti pua'a caí ja'atí a'ij tí'ijviicua'ira, seij pu ti'it'ij tu-aani ti á'are'ara'an pú'een, aj pu i xaa raatá'asin í tumin a'íjna í ti caí a'ij tí'ijviicua'i. ⁴⁶ Ja'anáj ti na'a nain tújca'ari tzajta'a mú tiújse'irihua'a u teyujta'a. Majta mú me'uun tiújse'irihua'a a'u mej é'eche mej mi huaréuri'ipi'ite'en seexu'ijmé'en seij majta seij. Naíjmi'i mú tí'icua'aca'a. Jé'ecan mú rútemua'ave'eca'a í ru tzajta'a. ⁴⁷ R'í'í mú tiratá'acare'e a'íjna í tavástar'a. Majta seica naa mú tiyaú'itiée muá'araa. T'ij na'a nain xicaj tzajta'a, Dios pu ca'aníjra'a hua'atá'acare'e a'ímej í teite mej mi jéjcuacan jín té'antzaahuate'en. A'íj mú jín jaítze'e huatámu'iireca'a.

3

Mat'ij nu'u mi tiráhuuaa seij ti c'iyáaxara'aca'a í ru'íca jetze

¹ Seij xicaj jetze pu ayén tiuju'uríj a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. Naíimi'i mú á a'ujnéj a'ánna já'ahua'a teyuu ti a'utéjvee. Ayee mú huaríj, a'iné pu'uri teja'uré'enejca'a a'atzaj mej pua'a téniúuve'e muá'aye'i í Dios jemi. A'atzaj pu pí'tí'irijcaa cumu ayée a'ucamé'eca í xicaj.

² Seica mú ja'atí á á'utu'ara'a muá'aye'i mej mi me'ín ye'itéjcheti a'ujna já'ahua'a tá'apueerta a'u mej miyen taja'atamuá'amua tijín ti naa seijre'e. Ayee mú tí'ijri'irejca'a t'ij na'a nain xicaj tzajta'a, tí'ij a'íjn tumin huá'ahuaviira í mej me'uun a'uteáru'ipi u teyujta'a. Capu ráye'ivejca'a a'íjna í ja'atí. Ayee pu éene'e huanú'ihuaca'a, capu ráye'ivejca'a, a'iné c'iyáaxara'aca'a í ru'íca jetze.

³ Tí'ij a'ímej huaseíj a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan í mej me'uun a'uteárutijme'e u teyujta'a, ti'iqui tumin hua'utáhuaviiri'i. ⁴ Aj pu i a'íjn

Pedro ra'aráaseij temua'a naa. Ajta a'íjna í Juan, ayée pu che'atá na'a naa tira'aráaseij. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Patá'aj hui taaseij.

⁵ Tí'iquí anpuá'areca'a a'íjna í teáata'a. Ayee pu tí'imujca a'íjna tijín tumin mú raatá'asin. ⁶ Ajta a'íjn Pedro ayén tiraata'ixaa tijín:

—Canu plata tícha'íi, canu neajta oro tícha'íi í nej muaatapuaíjve'en. Aru tí'itíj nu tícha'íi, a'íj nu'u hui muaatá'asin. Ayee nu tí'imua'ixaate'e a'íjna jetze me'ecan í Jesús tí Nazarét é'eme'ecan, ajchesi, patá'aj hui rájra'ani.

⁷ Tí'iquí ra'anáavi'í í muájca'are'ara'an jetze. Ajta ra'ajjáj. Jíme'en pu'u ra'ajjáj, aj pu i huarúj í ru'íca jetze ajta nainjapua í ruchepuá jetze. ⁸ A'íjna tí ciyáaxara'aca'a tí'iquí ájtzucu. Ajta á a'utéechaxi. Aj pu i a'utéjche tí á'uche'ecane'en. Tí'iquí huá'a jamuan u a'uteájrupi u teyujta'a í Pedro, ajta í Juan. Titzúna'iche'e pu huamé'ecaa. Rí'í pu tiratá'acare'e í Dios.

⁹ Naíimi'í mú raaseij í teite tí ari á'uche'ecane'e a'íjna í tí ciyáaxara'aca'a, majta ráanamujri'í tí rí'í tiratá'aca'a í Dios. ¹⁰ Maraamuá'a tijín a'íj pu píríci í tí aj jé'itécattí a'u tí é'epueerta tí ayén téja'arájtehuuaa tijín tí naa seijre'e, ajta í tí va'íri'ira huá'ahuavi'iraca'a í teite. Mat'íj mí naa rí'í tira'utaseij, majta tén tí'itziine'eca'a.

Tí'íj nu'u ajtahua'a tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro

¹¹ Ajta a'íjn í tí ciyáaxara'aca'a, a'íj pu huá'ahuavi'iraca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. Aa mú a'uté'uuca'a tá'apueerta tí ayén téja'arájtehuuaa tijín a'u tí Salomón e'evé'echi'ive'e. Naíimi'í mú a'uté'aru a'íjme í teite a'u mej a'uté'uuca'a. Jé'ecan mú naa tite'utaújmuajteca'a a'íjmej jemi.

¹² Tí'íj a'íjn Pedro hua'useij, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'íné 'een jín siyen a'íj tejá'useij mí ru tzajta'a mú'een, mí sej Israel jetze ajtéme'ecan? ¿A'íné sej sí jé'ecan taseij? ¿Ni siyen tí'imua'atze tej iteen tajímua'a tiráhuuaa a'íjna í ja'atí? ¿Ni ayén tejamuá'amitéjte'e tej iteen raarújte te'íjna tí ayén mé tejá'uche'ecane'en te'íjna jíme'e í tej raay'ítí na'ari te'íjna jíme'e í tej caí ja'anáj auteájturaa í Dios jemi? Capu xaa ne'u ayén tí'ayajna.

¹³ Ajta a'íjna í Dios, a'íj pu rí'í tihua'atá'acare'e í á'amuavaujsimua'a teeca a'íjna í Abraham teecan, ajta a'íjna í Isaac teecan, ajta a'íjna í Jacobo teecan. A'íj pu hua'aDioj raarújte a'íjna í ja'atí, a'íné a'íj pu té'antzaahua a'íjna jemi í Jesús tí Nazarét é'eme'ecan. Dios pu ayén tiraatá'a a'íjna tí ravaire'e tí a'íjn tí'íteveeca'a tí'itíj jíme'e tí jaítze'e ve'ée, a'íjna sej mú'een tiu'utátui a'íjna í Jesús huá'a jemi í mej tí'ajta. Ajta a'íjn Pilato, raxí'eve'eca'a tí raatátuaani. Mí seajta mú'een, caxu raataxí'eve, sino ayée xu tí'ijxe'eve'eca'a tí huámi'ini.

¹⁴ Caxu raatátuaa se'íjna í ja'atí tí caí ja'anáj tí'itíj jín auteájturaa í Dios jemi, ajta í tí rí'í tí'ítevistaca'a sino ayée xu tiraata'ixaa tí a'íjna huatátuaani í seij tí a'íj pua'a tí'ítevistaca'a. ¹⁵ Mú'een xu hui seajta raajé'ica se'íjna í ja'atí tí hua'atá'acare'e mej ruuri muá'ara'ani í teite. Ajta Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an tí í ajtahua'a ruuri á'ara'ani. A'íj tu xaa huaseij, iteen.

¹⁶ A'íj pu jetze araujca'ane í Jesús a'íjna í tí ciyáaxara'aca'a. Í sej raaseij, sej seajta seri ramua'ate, a'íj pu rá'antzaahua í Jesús ajta tiráhuuate'e. A'íj pu jín ari huarúj.

¹⁷ Me'ecuí xaa ne'u, ne'ihuaamua'a, nee nu ramua'aree a'íj sej tí'itíj huáruu sej caí ramua'areereca'a, majta í mej tejá'amua'ijte'e, camu majta ramua'areereca'a. ¹⁸ Ajta Dios pu ra'ará'aste a'íj mej amuacaícan tiu'utaxájtaca'a a'íjmej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tí nu'u a'íjn Círíistu'u rajpuaitzi a'ame, a'íjna jíme'e tí nu'u Dios án yá'ujra ipuari japua.

19 'Setá'aj seicidé tiú'umua'ati í Dios jemi. Seajta huataújtuiire'en í Dios jemi ti ij a'ín tejamuaata'áijte'en, ti ij ajta a'ín tejamuaatá'uuni'i í sej jín auteájturaa í jemin. Aj pu hui teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a jetze tí'ij jetzen tavástara'a ta japua niuuni. 20 Aj pu í Dios u ye'uta'ítí'i mú'ejmi jemi a'ájna í Ciríistu'u ti ari raatá'a ti a'ájna jín antiújmua'areere ti tiu'uta'ájta nainjapua. A'ii pu a'ín pú'een í Ciríistu'u a'ájna í Jesús.

21 'Ruxe'leve'e ti a'ín Jesús u a'utevéé á'ara'ani a'ujna u ta japua ajta na'a caí Dios tiu'ujéjcuare'en nain tíj na'a í ti íiyen tí'iseijre'e í chaanaca japua. Ayeé pu a'ín Dios ajmí'i te'ataújratziiri'i matí'ij tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej jetzen me'ecan tí'ixaxa'ata'a í Dios. 22 Ayeé pu a'ín Moisés tihua'utá'ixaa a'ímej í tavaújsimua'a teeca tíjín: “Dios pu nu'u seíj avé'evi'ítí í ja'ati ti ayén che'atá na'a jetzen me'ecan tiu'utaxájta netíj inee. A'íi pu mú'ejmi jetze ajtéme'ecanta a'ame. Xáanamujri'i naíjmi'i a'ij ti a'ín tiu'utaxájta, setá'aj sea-jta rá'antzaahuaté'en. 23 Tí pua'a nu'u caí ja'ati rá'antzaahuaté'en, miché'e raatamuárite'en. Ché'e caí ché'e a'ín huá'a jemi seijre'e í teite.” Ayeé pu nu'u hui tihua'utá'ixaa a'ájna í Moisés.

24 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna naími'i í mej tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan, tíj na'a a'ájna tí'ij a'ín Samuel seijre'eca'a, ajta tíj na'a ti yú e'iré'ene, a'íi mú amuaaté'ee tiu'utaxájtaca'a a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios tiraata'áijte'en a'ájna í Ciríistu'u. 25 A'ájna í ti Dios jín te'ataújratziiri'i, a'íi pu hui ajta mú'ejmi jemi hu-ateáturaasin a'iné mú'een xu naími'i huayaujmua'a pú'een í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Dios pu ajta te'ataújratziiri'i í runiuuca jime'e a'ímej jemi í ruvaújsimua'a teeca. Ayeé pu a'ájna jín tiraata'ixaa í Abraham teecan tíjín: “Naími'i í teite í mej me'uun huachéjme'e muá'aju'un í chaanaca japua, a'íi mú ra'ancuré'asin í ti i'i xí'epi'in tíj na'a í ti hua'utévaire'esin a'ímej í mej á jetze a'iránejsin.” 26 Tí'ij í Dios ra'antíhua'u a'ájna í Jesús ti ravaire'e. A'íi pu u ye'uta'íteca'a mú'ejmi jemi tí'ij a'ín rí'i tejamuaatá'an sej si naíjmi'i raatapuá'ajta se'ájna í ti a'ij pua'a een. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Pedro.

4

Matí'ij nu'u hua'uvívi'i me'ájna í Pedro, majta me'ájna í Juan

1 Maúche'e mú tihua'a'ixaate'eca'a í teite. Matí'ij mi seica áa e'iré'ene a'u mej a'uté'uuca'a a'ájna í Pedro, ajta a'ájna í Juan. A'ii mú me'ín pú'eene'e í mej tí'icha'íi u teyujta'a, majta a'íime í Saduceos. 2 Capu hua'aránajcheca'a í teite í mej miyen tihua'amua'atejca'a a'ájna í Pedro, ajta í Juan. Majta miyen tihua'a'ixaate'eca'a ti jín Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'ájna í Jesús. 3 Aj mú mi hua'uvívi'i. Matí'ij mi hua'iteána a'ujna já'ahua'a carcel. Camu tihua'uta'íhua'uri'i a'iné pu'uri téchuijxarijme'eca. 4 Majta í teite, jeíhua mú tiú'unamujri'i a'ij mej tiu'uxájtaca'a. Majta rá'antzaahua. A'ij mú jín meri miyen ará'axcaa a'achú cumu anxíj ví'ira'a a'íime í mej té'atzaahuaté'eca'a.

Matí'ij me'uun a'uté'uuca'a huá'a jemi í jueesi

5 Yee ruijmua'a yee, a'íi mú tiújseij a'ánna Jerusalén a'íime í mej antiújmua'aree a'ánna chajta'a, majta a'íime í huá'avaujsimua'a, majta a'íime í mej tihua'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. 6 A'uu pu a'utéveeca'a a'ájna í Anás í ti hua'avastara'a, ajta a'ájna Caifás, ajta a'ájna í Juan, ajta a'ájna í Alejandro. Mu'ití mú ma'án na'a a'uté'uuca'a a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'een a'ájna í hua'avastara'a.

7 A'íi mú mi miyen tiu'uta'ájtaca'a mej hue'irávi'itín a'ájna í Pedro, majta a'ájna í Juan mej mi tihua'u'íhua'u. Aj mú mi á já'ita'a huaja'utéhuui. Matí'ij mi tihua'uta'íhua'uri'i. Miyen tíjín:

—¿A'ataani jetze xa'araújca'ane sej si siyen ríci, na'ari a'atani jetze me'ecan siyen tí'iruure se'íjna jime'e?

⁸ Aj pu i a'ín Pedro a'íjna jetze araújca'ane a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjn:

—Mú'een mi sej antiújmua'aree íye chajta'a, seajta mú'een mi sej huá'avaujsimua'a a'íime í mej yen huachéjme íye Israel. ⁹ Cunqui íjii sej seri tí'ita'ihua'u se'íjna jime'e í ti i'i xí'epi'in í ti tiraac'i a'íjna i teáata'a i ti ciyáaxara'aca'a, setá'aj ráamua'aree a'ij ti 'een jín huarúj.

¹⁰ 'Ayee tu tejá'amua'ixaate'e mú'ejmi, teajta a'achú pua'améca sej yen huachéjme íye Israel: A'íjna i teáata'a íye ti huatéjvee, a'ij pu jín ari huarúj a'íjna jime'e tí'irí rá'antzaahua a'íjna í Jesús í Círístu'u ti Nazarét é'eme'ecan, a'íjna í sej rá'utatai í cúruu jetze. Dios pu ajtahua'a raatáste í xiéjniu'ucare'ara'an tí'ij ajtahua'a ruuri á'ara'ani.

¹¹ 'A'íjna í Jesús, a'ii pu a'ín pú'een “í tetej sej méjca'i ya'uhuá'axi mi sej chí'ij ájtaahuaca'a. Ayee pu te'irá'raa ti a'ín pu'eene'e já'araa í tetej ti anájca.” ¹² Capu hui mé'e ja'ati seijre'e tej jetzen arátaca'anen tí'ij Dios ta japua huániuuni. A'í pu'u na'a Dios ayén raateájtuaa í Jesús itejmi jemi íyen tej seijre'e íyen chaanaca japua tej ti Jesús jetze arátaca'anen tí'ij Dios ta japua huániuuni. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

Mehuá'anechejca'a, majta xaa hua'utátuaa me'íjna í Pedro, majta me'íjna í Juan

¹³ Jé'ecan mú a'ij hua'utasej a'íime í teteca. Ayee mú tihua'axajtaca'a tíjn:

—Huá'uca'anisti'i í huá'a tzajta'a amijna mi Pedro, ajta amijna mi Juan.

Majta ráamua'areeri'i tíjn mej caí ja'anáj tí'ihuaújmua'ate, majta miyen tíjn:

—Camu tí'tij jín titeeté'uuca.

Aj mú mi hua'umuájtca'a tíjn a'í mú jamuan á'ujuhua'ane'e a'íjna í Jesús.

¹⁴ Majta me'íjna huasej í ja'ati ti huarúj. A'uu pu a'utéveeca'a jamuan a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. A'ij mú jín caí a'ij tíu'utaxájtaca'a yee capu ayén tí'ayajna. ¹⁵ Aj mú mi hua'uta'áj mej huirácíne a'ujna mej a'iráatei me'íjna í jueesi. Mat'íj mi tí'tiúrixáate'ajraa.

¹⁶ Majta miyen tíjn:

—¿A'iquí tehuá'aruuren temíime mi teteca? —Ayee mu'u tíu'uríhua'uraca'a.

Majta miyen tíjn:

—Capu hui rí'irí tej tiyen tiraataxáj yee capu ayén tí'ayajna a'iné naíjmi'i í mej íyen a'uchéjme íyen Jerusalén, a'í mú ramua'aree a'ij ti tí'tij huáruu a'íjna í teví a'íjna jime'e í ti tí'icuí'ica'a. ¹⁷ Peru, tej ti caí jaítze'e méjca'i huáye huá'anamuajra í teite tzajta'a, tiché'e hua'utá'ijmíi íjii mej caí ché'e tíhuá'a'ixaate'e í teite me'íjna jime'e niuucajtze'en a'íjna í Jesús. —Ayee mú tíu'uta'ixaa.

¹⁸ Aj mú mi hua'utajé. Majta hua'utá'ijmíjri'i mej nu'u caí ché'e tíhuá'a'ixaate'e í teite me'íjna jime'e niuucajtze'en í Jesús. Majta nu'u caí ché'e miyen tihua'amua'atée í teite. ¹⁹ Ajta a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, ayée mú tihua'utá'ixaa tíjn:

—Mú'een xu raaxí'epi'intaren rujímua'a ti pua'a ayén tiraavíjze'e tej amuá'antzaahuat'en mú'ejmi nusu tej rá'antzaahuat'en a'íjna í Dios. ²⁰ A'iné ayée pu hui tíu'ujxe'leve'e tej raataxáj a'íjna tej teri raasej, ajta í tej teri ráanamujri'i.

²¹ Majta me'íjna í jueesi, a'í mú mauj hua'utá'ijmíjri'i, majta hua'utáneche. Mat'íj mi hua'utá'a mej huirácíne me'íjna jime'e mej caí

a'ij tirájteuve'eca'a a'ij mej ye'í tihua'ajteá'axi'ín a'íjna jime'e a'iné naími'i í teite, a'íi mú rí'i tiraatá'acare'e í Dios me'íjna jime'e a'ij ti ti'itij huaríj.

²² Ajta a'íin í teáata'a ti Jesús jetze araujca'ane a'íjna í ti huarúj, ayée pu tirájcha'íca'a a'achú cumu hua'apuante nine'ira'a japuan já'ita'a.

I mej miyen tí'ijhuacare'e í Dios jemi

²³ Mat'íj mi hua'utátuaa me'íjna í Pedro, majta me'íjna í Juan. Aj mú mi a'ucíj a'íime í mej huanámi'ihuaca'a. Mat'íj mi a'uun a'ará'a a'u mej a'uté'uuca'a a'íime í huá'a'amigustemua'a. Aj mú mi hua'utá'ixa nain a'ij mej ye'í tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej ve'ecán jín títetateí, majta í hua'avaujsi.

²⁴ Mat'íj me'ín huá'unamuajri'i, aj mú mi naími'i miyen tiraatáhuaviiri'i í Dios. Miyen tíjín:

—Tavastara'a, mú'ee pej pe'ín pú'een í pej raatétaahuaca'a a'íjna í ta japua, pajta pe'íjna i chaanaca tej yen japuan seijre'e, pajta mú'ee raateájtuaa í jaj í ti ve'ée. Naími'i tíj na'a a'achú tíj pua'amé yen tí'iseijre'e, mú'ee pej nain tiú'utaahuaca'a. ²⁵ Mú'ee pej hui piyen tiu'utaxájtaca'a ajca'ihuá'ímua pe'íjna jime'e ti ayén axiejniu'uca jetze araujca'ane a'íjna í David teecan, a'íjna ti muavaire'eca'a. Ayee pu ra'uyú'uxaca'a tíjín:

¿A'iné mej mi níniu'ucacu a'íime

í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan?

Majta í teite, a'íi mú tí'imua'ajca me'íjna jime'e
ti caí ayén te'irájra'ani.

²⁶ Rí'i mú u á'uruuren mej mi huateújne'usi'ite'en
a'íime í hua'arey íyen mej seijre'e chaanaca japua.

Majta a'íime í mej tihua'ajte'e í teite,

a'íi mú tiújseire'esin,

naími'i í mej rájcha'íire'e a'íjna i tavástara'a,

majta a'íjna ti án yá'ujra í ipuari japua.

Ayee pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna í David teecan.

²⁷ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'íjna í Heródes, ajta a'íjna í Póncio Pilato, a'íi mú hui tiújseij íye chajta'a huá'a jamuan í teite mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, majta huá'a jamuan í mej yéchej íye Israel. Maújmua'atziite'eca'a a'ij mej tiraatémua'itín a'íjna ti muavaire'e, a'íjna í Jesús, a'íjna ti caí ja'anáj ti'itij jín auteájturaa mú'eetzi jemi. A'ii pu a'íin pú'een pej mú'ee án yá'ujra í ipuari japua. ²⁸ Ayee mú che'atá mena'a rijcu a'ij pej ye'í amuacaícan tiraaxí'epi'íntare ti ayén tiú'ujxe'eve'e á'ara'ani, tí'ij ayén tiú'urini.

²⁹ 'Me'ecui xaa ne'u, mú'ee pej ta'ivástara'a, casi'i, pí mi tí'itaneche. Taatá'a í ca'aníjra'a í tatzajta'a itejmi i tej muavaire'e tetá'aj hui caí tí'itziíne'e tej tihua'utá'ixaate'en mú'eetzi jetze me'ecan. ³⁰ Patá'aj pajta ahua'aca'anen pej pi tihua'uhuaate'en í mej tí'ícucui'i. Pajta hua'utaseíjrate'en a'íjna í pej jín peri hua'utá'a mej raayí'íthua'an a'íjna jetze me'ecan i Jesús ti muavaire'e, ti caí ja'anáj ti'itij jín auteájturaa mú'eetzi jemi. —Yee mú tiraatáhuaviiri'i í Dios.

³¹ Mat'íj me'íjna jín miyen huaríj, aj pu'i huateújca'atzijxi í chí'ij mej tzajta'an huiiráte'eca'a. Aj pu'i i huateájturaa í huá'a tzajta'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íjna jetze mú a'ujca'anéecan jín miyen ti-hua'utá'ixaa í Dios jetze me'ecan. Camu tí'itziíne'eca'a.

A'íi mú nain tiu'uré'ura'a seij majta seij í mej tí'ijcha'íca'a

³² Naími'i í mej rá'atzaahuate'eca'a, a'íi mú rí'i tiú'urixaate'ecaa. Camu a'ij tihua'axajtaca'a seij majta seij. Majta tiu'uré'ura'a seij majta seij í mej tí'ijcha'íca'a. Capu ja'ati a'atzu ayén tí'ixa me'íjna jime'e yee neetzi pu tí'ine'aa. Metiu'uré'ura'ate micu, a'íime.

³³ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, maúche'e mú tihuá'a'ixaate'eca'a me'íjna jime'e tí Dios ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Jesús. A'íj mú jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huápi'i mej mí tihuá'a'ixaate'eca'a. Rí'i mú tihuá'ajcha'íca'a, seij majta seij. ³⁴ Ajta ayén éene'e, capu ja'anáj ja'ati caí a'íj tí'ijviicua'iraca'a a'íjna jime'e naími'i mú tiú'utuaaxi a'achú mej caj tí'ijcha'íjme'eca'a, tí'itij chuej, na'ari chí'ij. Aj mú mí miyen huaríj, u mú ye'erájti í tumin mej ra'ancuré'a me'íjna jime'e mej tiu'utuáa. ³⁵ Aj mú mí tiu'utátui a'ímej jemi í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Majta me'ín, a'íime mú huaré'a í tumin í mej caí a'íj tí'ijviicua'i.

³⁶ A'íj pu jín ayén tiuju'uríj a'íjna í José, a'íjna tí tí'ivaire'eca'a a'ímej jamuan huáacixa'astemua'ame'en í Leví teecan. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í José, a'ujna já'ahua'a tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Chipre. Ayee mú majta raatamuá'a tíjín Bernabé. A'íjna í niuucari tíjín Bernabé, ayée pu huataújmua'a a'íjna tíjín Tí rí'i tihua'atá'aca a'ímej í mej ruxieemíjte'e. ³⁷ Seij pu chuej tícha'íca'a a'íjna í José. Aj pu 'i ráatuaa. Ajta u ye'erájti a'íjna í tumin. Tí'iquí a'ímej huatátui í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

5

Tí'ij nu'u Dios puájti hua'utá'a a'íjna í Ananias, ajta a'íjna í Safira

¹ Ajta a'íin í ja'ati tí ayén ántehuaa tíjín Ananias, a'í pu seij chuej huátua a'íjna jamuan í ru'íj tí ayén ántehuaa tíjín Safira. ² Ajta a'íjna í Ananias, ayée pu tiu'utaújsejrataca'a tí nain e'erájti í tumin. Mí ajta caí, capu. Je'icáca pu huateájtuua í tumin í ru jemi. Ajta tí títuraaveca'a, a'íj pu huatátui a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ajta nain pu aumua'areereca'a a'íjna í 'íita'a.

³ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Ananias, ¿a'íné 'een jime'e paraatá'a tí a'íin tiyaaru'u timuaata'aíjte'en í muá'a tzajta'a? Mú'ee pej hui ráacuanamua í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios pe'íjna jime'e í pej je'icáca huateájtuua í tumin í pej raamuá'iti pe'íjna jime'e í chuej í pej ráatuaa. ⁴ ¿Ni caí mú'eetzi a'aaca'a pat'íj caí xi ráatuaa? Ajta, pat'íj raatúa, ¿ni caí a'íj tí'írí'iristaca'a pej tiu'unájchi nain jime'e, capej a'íj pena'a? ¿A'íné pej pi tiu'umuá'aj pe'íjna jime'e? Capej a'ímej p'tiú'ucuanamua í teteca, sino a'íj pej p'tiú'ucuanamua í Dios. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Pedro.

⁵ Tí'ij ráanamujri'i a'íjna í niuucari, aj pu 'i á e'erájve á vejli'i a'u tí e'era'ícajme a'íjna í Pedro. Tí'iquí huamí'i a'íjna í Ananias. Majta naími'i í mej ráanamujri'i a'íj tí tí'itij huaríj, jé'ecan mú tiu'utátziin. ⁶ Aj mú mí seica á e'iré'ene mej teteca mej teemua. Mat'íj mí ra'iré'e'ijcataca'a tí'itij jime'e, cíxuri. Mat'íj mí yá'uti. Mat'íj mí ra'avá'ana.

⁷ Teumé'eca a'achú cumu huaíca hora, Aj pu 'i a'íin u a'atanéj a'íjna í íra'ara'an a'íjna tí huamí'i. Capu tí'itij mua'areereca'a a'íjna a'íj tí tí'itij huaríj.

⁸ Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Pedro tíjín:

—Patá'aj hui naatá'ixaate'en, ¿ni qui seráatuaa se'íjna í chuej? ¿Ni qui siyen tira'ancuré'a í tumin se'íjna jime'e í chuej seij ráatuaa?

Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a tíjín:

—¡Jee! Teráatuaa.

⁹ Aj pu 'i a'íin Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—¿A'íné 'een jín naími'i siyen tirú'umua'areereca'a sej si siyen ráaruu í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si siyen tiráacuanamuan? Casi'i, á mú e'evé'eca'arajna a'íime í mej meri á e'evé'uju'un. A'íj mú u ye'avá'ana í á'acin. A'íj mú hui majta muá'atini mú'eetzi, micu.

¹⁰ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro, aj pu 'i á e'erájve a'utí e'era'ícajme. Ajta pu a'ín huamí'i a'íjna í 'íita'a. Aj mú mi uteájrupi a'ujna chí'ita a'íme í teemua, matí'ij raaseíj tijín pu'uri mi'ichi. Aj mú mi ru'irájchui. Majta á'iyen u ye'avá'ana a'u mej ye'etéete í cína'ara'an. ¹¹ Majta naími'i í mej rá'atzaahuate'eca'a, majta í seica a'achú mej pua'amé í mej ráamua'areeri'i, naími'i mú tiu'utátziin temua'a naa.

Mej nu'u miyen jeíhua tiú'uruu me'íjna jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e í Dios jemi

¹² Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, jeíhua mú miyen tiú'uruu mej mi hua'utaseíjrate'en í teite mej Dios jetze aráu'ca'ane. Majta í mej té'atzaahuate'eca'a, a'íi mú tiújseíj a'ujna já'ahua'a mej miyen tejé'emua'amua tijín ti Salomón e'evé'echi'ive'e. ¹³ Ajta capu ja'atí á'uca'anejca'a ti ajteáxiire a'ímej jamuan a'ujna ti e'ejtéch'i'ivi'i. Capu amín a'ij, a'íme í seica, rí'i mú tihuá'ajcha'íica'a a'ímej í mej té'atzaahuate'eca'a. ¹⁴ A'íj mú jín, té'antzaahua jeíhua í teite, teteca, majta 'uuca. Mu'uri jaítze'e mu'íicáa í mej rá'atzaahuate'eca'a me'íjna í tavá'stara'a.

¹⁵ Majta mi autéjhuii mej hua'irájtini í mej tí'icucui'i í caaye jetze. Caama japua mú huá'ujtuaa, majta itari japua. Ayee mú huá'uruu. Ayee mú tí'imua'astí tijín ti pua'a nu'u ciéenime'ara'an a'íjna í Pedro huá'a japua tanén a'ímej í mej tí'icucui'i. ¹⁶ Jéihua mú majta curé'ecijxi í teite mej a'imuá antachéejmee. A'ímej mú u e'eráavi'iti í mej tí'icucui'i, majta í mej huá'a tzajta'a seijre'e í tiyaaru'u. Naími'i mú huarúj.

Mej nu'u huanámi'ihuaca'a, majtáhua'a mú nu'u hua'utátuaa

¹⁷ Matí'ij mi huá'anchueere jeíhua a'íjna ti tihuá'ajte'e u teyujta'a, majta a'íme í mej huá'a jamuan á'ujujhua'ane'e a'íme í Saduceos. ¹⁸ A'íj mú jín hua'uvívi'i a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Matí'ij mi hua'iteáana u carcel.

¹⁹ Tí'iquí tíca'imua seij á e'iré'ene. Tí'iquí te'entacú a'íjna a'u ti é'epueerta. A'í pu a'ín pú'een í ti tí'ivaire'e u ta japua Dios ti é'eseijre'e. Aj pu 'i a'ín hua'iráavi'iti. ²⁰ Tí'iquí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, setá'aj se'uun a'utéhuiixi'ín a'u ti e'eráyaujta'a já'ita'a u teyujta'a. Setá'aj hui hua'utá'ixaate'en í teite nain jime'e a'íjna í niuucari ti jíme'en Dios tihua'utá'uuni'i. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í ja'atí.

²¹ Matí'ij mi miyen huaríj. Tapuá'arijme'eca mú u a'uteájrupi u teyujta'a. Aj mú mi autéjhuii mej tihua'utá'ixaate'en í teite.

Majta a'íme í mej tihuá'ajte'e u teyujta'a, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, matí'ij me'uun a'ará'a, mehua'uta'aíjtaca'a mej tiújseire'en í hua'ajueesi, majta naími'i í huá'avaujsimua'a, í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Israel. Matí'ij mi hua'uta'aíjtaca'a mej hue'irávi'itín me'újna a'u mej nu'u aiteánami'ihuaca'a a'íme í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

²² Matí'ij mi a'ucíj seica í hua'axantaarustemua'a. Aj mú mi me'uun a'uré'ene a'ujna carcel. Mí ajta caí capu anú'ujajé'ej ja'atítaca'a, majta a'uré'aci mej mi miyen tihua'utá'ixaate'en. ²³ Miyen tijín:

—Ayee tu éeni'icí'e tena'a ráateu í carcel, temua'a pu naa te'iteánami'ihuaca'a. Majta mú racha'íica'a temua'a naa í xantaaru'u. Tetí'ij te'entacú, capu anú'ujé'ej ja'atítaca'a. —Yee mu'u tiu'utaxájtaca'a.

²⁴ Tí'ij ráanamujri'i a'íjna í capitán ti jín tí'ivaire'e u teyujta'a, majta í mej vivejmé'en jín títetaté'eca'a u teyujta'a, capu a'ij tihuá'ari'iriste'eca'a a'ij mej ye'í tiu'utaxáj. Jéihua mú tiú'urihua'uraca'a a'ij ti té'ara'ani.

²⁵ Aj pu 'i seij á e'iré'ene. Aj pu 'i hua'utá'ixa tijín:

—Casi'i, a'íme í teteca í sej hui mú'een hua'iteáana, a'úu mú anú'uhuaté'uu u teyujta'a. Metihuá'amua'ate í teite.

²⁶ Ajtá'i á'iyen a'ín á'uraa a'íjna í capitán, seica jamuan í mej ravaire'e. Matí'ij mi huaja'uvé'evi'iti. Camu ca'anéri jín a'iné mehuá'atziñne'eca'a í teite. Ayee mú tí'imua'astí tijín ti pua'a mehuá'uteátu'asixi'ín tetej jime'e. ²⁷ Matí'ij huaja'uvé'evi'iti, aj mú mi hua'uta'aíjtaca'a mej huataújsejrata a'ímej jemi í mej títetateí jueesi jime'e mej mi me'ín tihua'uta'íhua'u í mej tí'ajta u teyujta'a.

²⁸ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna tijín:

—Teen tu amuaatá'ijmijri'i sej caí ché'e siyen tihua'amua'ate í teite se'íjna jetze me'ecan í Jesús. ¿Ni siyen huaríj mú'een? Caxu xaa ne'u siyen huaríj. Seuche'e xu tihua'amua'ate nainjapua íyeyen Jerusalén. Seajta siyen ta jetze tí'ijpua'ajte'e itejmi tijín teen tu te'ín pú'een í tej raajé'ica te'íjna í tevi. —Ayee mú tihua'utá'ixaa.

²⁹ Ayee pu 'i tiu'utaniú a'íjna í Pedro, majta í seica. Miyen tijín:

—Ruxe'eve'e tej rá'antzaahuat'e'en í Dios. Capu ayén tiú'ujxe'eve'e tej mú'etzi ántzaahuat'e'en mi sej i'í teteca. ³⁰ A'íjna ti hua'aDioj í tavaújsimua'a teeca, a'í pu hui ajtahua'a raatatíste í ruxéjniu'uca a'íjna í Jesús ti ij ruuri á'ara'ani.

'Mí seajta mú'een, seraajé'ica. Ayee xu hui tirá'utatai ceyej jetze. ³¹ Dios pu a'án yá'ujra ipuari japua ruri'irínta'a pújme'en. Ajta a'íjna jín antiújmua'areere já'araa ti amuacaí á'ara'ani, ajta ti huá'a japua huániuuni í teite. Ayee pu ráaruu í Dios tí'ij a'ín hua'utá'an a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan í mej ahuaújca'anen mej mi seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, ajta tí'ij a'ín tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

³² 'A'ij tu huasej iteen, ajta ayén che'atá na'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu raatéxajtan. A'í pu a'ín pú'een í ti Dios raata'íteca'a ti huateáturan a'ímej tzajta'a í mej rá'atzaahuat'e'e í Dios. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Gamaliel pu nu'u rá'ixaa a'ij ti ye'í huárini

³³ Matí'ij ráanamujri'i a'íjna, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. A'íj mú jín miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej huá'ucui'ini.

³⁴ Aj pu 'i sej á a'utéchaxi ti ayén ántehuaa tijín Gamaliel. Fariseo pu pú'een'e a'íjna. A'í pu tihua'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. Naími'i mú rí'í tirájcha'íca'a me'íjna í Gamaliel. Aj pu 'i a'ín tiu'uta'aíjtaca'a mej hue'irávi'itín a'ímej í teteca. ³⁵ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ajta:

—Mú'een teteca sej íyeyen a'uchéjme Israel, rí'í xu'u a'ij sej ye'í huá'uruuren a'ímej í teteca. ³⁶ Xu'uri hui ra'utámua'areeri'i, ti ari á'atee ti sej huanéj ti ayén ántehuaaca'a tijín Teudas. Ayee pu hui té'ujtzaahuat'e'eca'a tijín jé'ecan pu ruxe'eve'e. Seica mú majta jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ayee mú ará'axcaa a'achú cumu muáacua ciento í teteca. Aru meraajé'ica me'íjna í ja'ati. Majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, seica mú curé'itixi. Capu tí'itij a'ij tiraatévai a'íjna í Teudas.

³⁷ 'Ajtahua'a hui sej huanéj, a'íjna í Judás ti Galilea é'eme'ecan. Aj pu 'i huatasejre a'íjna matí'ij hua'uté'itíe í teite. A'í pu huaja'uví'iti mu'iicáca mej mi jamuan á'ujjuhua'ane'en. Majta mú hui raajé'ica. Majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'í mú a'ucíjxi.

³⁸ 'A'ij nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e a'ij mej ye'í rici. Caxu hui huá'ajeeve se'íime í teteca. Miché'e huiráçñe, a'iné ti pua'a rujímua'a mena'a miyen tirájteu, naími'i pu tejá'uvajtzí. ³⁹ Na'ari caí ti pua'a me'íjna jetze araujca'ane í Dios mej miyen rici, capu ra'antipúa'ajte'esín. Rí'í xu'u hui sej si caí se'íjna ne'usi'ite'e í Dios, setá'aj caí huáapua'a rátese'e se'íjna í Dios. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Gamaliel.

⁴⁰ Naíimi'i mú rá'antzaahua. Aj mú mi a'ímej huatajé í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Majta hua'utéevajxi. Majta hua'utá'ijmijri'i mej nu'u caí ché'e tihuá'a'ixaate'e í teite Jesús jetze me'ecan. Aj mú mi hua'utátuaa.

⁴¹ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, matí'ij mi huiráaci a'ujna a'u mej e'iráte'eca'a a'íme í hua'ajueesi. J'écan mú huataújtemua'ave me'íjna jime'e ti a'ín Dios ayén tihua'utá'a mej miyen rajpuaítzi muá'araa me'íjna jetze me'ecan í Jesús. ⁴² Mi majta, camu xaa ne'u raatapuá'ajtaca'a mej caí ché'e miyen rijca. Nain tújca'ari tzajta'a, a'í mú tihuá'amua'atehua'a í teite. A'í mú tihuá'a'ixa'atehua'a ti a'ín Dios án yá'ujra í ipuari japua a'íjna í Jesús. Ayee mú tihuá'a'ixa'atehua'a me'újna teyujta'a, majta me'újna huá'aache.

6

¹ Majta, mu'uri jaítze'e mu'iicáa a'íme í mej té'atzaahuaté'eca'a. Majta seica í mej raayí'tihua'a í hua'aniuuca a'íme í griego, a'í mú autéjhuii mej tiníniu'ucacun. Mehuá'ajaaxiejví'iraca'a a'ímej í mej raayí'tihua'a í hua'aniuuca í mej Israel jetze ajtémecan. Miyen tijín:

—Matí'ij tiu'urá'ura'asin í ti tí'icua'iri'i tíj na'a nain xicaj tzajta'a, camu hui tihua'uré'a'aca í ucarijse mej ruséxu'ijm'é á'ujujhua'an, í mej raayí'ti í hua'aniuuca a'íme í griego. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

² Aj mú mi huá'ajseij a'íme í mej té'atzaahuaté'e. Matí'ij mi miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase tijín:

—Capu hui raavíjte'e tej tiyen tiyá'uhua'anan tej tihua'utá'ixaate'en í teite Jesús jetze me'ecan tej ti tihua'umín í meesa japua.

³ 'Casi'i ta'ihuaamua'a, setá'aj hui arahua'apuáca avé'ehuauni í teteca mú'ejmi mej jetze ajtémecan. Setá'aj hua'avé'ejajpuaxi'ín í mej rí'i mé tite'umuámua'aree í teite. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateáturan a'ímej jemi seij ajta seij temua'a naa. Ajta ayén tiú'ujxe'eve'e mej rú'umua'areere. Ten tu tiyen tihuá'ijcate'en te'íjna jime'e.

⁴ 'Teajta iteen, teuche'e tu tiyen rí'i titeejú'u tá'aju'un te'íjna jime'e tej raatáhuavii í Dios, teajta tihua'utá'ixaate'esin í teite í niuucari jime'e. —Ayee mú tihua'utá'ixaa.

⁵ A'ii pu hua'aránajcheca'a naíjmi'lica í teite. Matí'ij mi hua'avé'ehuaui a'ímej í Esteban, a'íjna ti jeíhua rá'atzaahuaté'eca'a í Dios. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an huateájturaa jemin huápi'i. Majta mú me'íjna avé'ehuaui me'íjna í Felipe, majta me'íjna í Prócoro, majta me'íjna í Nicanor.

Seica mú majta avé'ehuaui. Ayee mú ánte'arua tijín Timón, ajta a'íjna í Parmenas, ajta a'íjna í Nicolás. A'ii pu a'ín pú'een í ti Antioquía é'eme'ecan. Ajta, a'í pu amucaí rá'antzaahua í hua'aye'ira a'íme í mej Israel jetze ajtémecan.

⁶ Matí'ij mi huaja'uví'ti a'u mej a'uté'uuca'a a'íme í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj mú mi me'ín raatáhuaviiri'i í Dios. Matí'ij mi antiújmua'aréere muá'araa me'íjna jime'e mej nu'u hua'utévaire'en a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

⁷ Jéihua mú ráanamujri'i í niuucari a'íme áa mej vejli'i antachéjme, majta ajca'ihua'ímua mej antachéjme, majta a'ímua mej a'uchéjme, naími'i mú ráanamujri'i. Majta í teite í mej huá'a jamuan á'ujujhua'ane'e a'ánna Jerusalén, jeíhua mú huatámu'iireca'a. Majta me'ín í mej títetaté'eca'a u teyujta'a, mu'iití mú rá'antzaahua í niuucari.

Mat'ij nu'u raatéevi'i me'ijna í Esteban

⁸ Ajta a'ijna í Esteban, jeihua pu rá'atzaahuate'eca'a í Dios, ajta jeihua pu Dios jetze arájca'anejca'a. A'ij pu jín hua'utaseíjra í teite a'ij mej ye'í r'í tiraatá'an í Dios.

⁹ Majta mú seica á e'iré'ene mej mi raataxáj ti'itíj ti caí xí'epi'in. A'ii mú a'ín pú'een í mej seíj jetze é'eme'ecan u teyujta'a, mej miyen ratamuá'amua tíjín hua'ateyuu í mej huatétuihuaca'a. A'íi mú a'ín pú'een í mej Israel jetze huanéj. A'uu mú é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Cirene, majta seica a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Alejandria. Seica mú majta me'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Cilicia, majta seica u Asia.

Mat'ij mi autéjhuii mej tirá'ixaate'en me'ijna í Esteban. ¹⁰ Aru camu a'atzu raatéemua'iti a'iné a'ij pu jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta jaítze'e pu rú'umua'areereca'a a'ijna í Esteban mecaí a'íime.

¹¹ Mat'ij mi miyen huaríj avítzi'i jime'e. Seica mú huatajé. Aj mú mi hua'uta'aj mej tiraaxájtzi'i tíjín: “Tu'uri ráanamujri'i ti a'ín a'ij pua'a tiraataxájtaca'a a'ijna í Moisés, ajta í Dios.”

¹² Ayee mú huá'uruu mej huá'aniniu'ucaste í teite, majta í hua'avaujsi, majta í mej tihuá'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. Mat'ij mi raatéevi'i í Esteban. Mat'ij me'uun ya'uví'iti a'ímej jemi í rujuéesi. ¹³ Majta seica mú avé'ehuau í mej miyen tí'ihua'itaca'a tíjín:

—T'íj pí'na'a nain xica tzajta'a, a'ii pu hui a'ij pua'a tí'ixa a'ijna í teyuu, ajta í yu'uxari. ¹⁴ Tu'uri tiyen tiráanamujri'i ti a'ín ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u tiraatá'uuna a'ijna í teyuu a'ijna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ajta ti nu'u tá'ari'i í taye'irá í ti taatá'a a'ijna í Moisés teecan ti raateájtuaa. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

¹⁵ Aj mú mi ca'anín jín ra'aráaseij naími'i í hua'ajueesi. Ayee mú ra'utaseíj cumu ti tétaave'en í néerime'ara'an a'ijna í Esteban. Yee pu éene'e tíj néerime'ara'an í seij í xiéjniu'ucari ti tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi.

7

Ti nu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Esteban

¹ Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'i a'ijna ti tí'ajta u teyujta'a tíjín:

—¿Ni ayén tí'ayajna?

² Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'ijna í Esteban. Ayen tíjín:

—Xáanamujri'i, ne'ihuaamua'a, seajta mú'een, nevaújsimua'a. T'íj caí xi a'ín Abraham u a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Harán, tí'ij auj a'uun a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Mesopotamia, Dios pu hui huataseíjre í jemin í Abraham. A'ijna í Dios, ayée pu seijre'eca'a cumu mej témaxcava'ara'an. ³ Ayee pu a'ín Dios tiraata'ixaa tíjín: “Huirájra'a ayujna aché. Majta muá'ateítestemua'a, capej huá'avi'iti sino miché'e miyen 'eene'en ayujna. Seíj nu muaataseíjrate'esin í chuej pej japuan seíire'e pua'amé. Patá'aj á'ura'ani pe'újna.” Ayee pu tiraata'ixaa.

⁴ Aj pu 'i a'ín Abraham huirájraa a'ujna Mesopotamia. Ayee pu ajta téja'arájtehuaa tíjín Caldea. Tí'iquí a'uun a'ará'a a'ujna u Harán. A'atzu hui á'ateevi'ica, tí'iquí a'ín huamí'i í táatajra'an a'ijna í Abraham. Aj pu 'i Dios raata'aj a'ijna í Abraham ti nu'u huirájra'ani a'ujna u Harán tí'ij á'ura'ani a'ijna chuéjra'a japua sej yen japuan a'uchéjme íjii. ⁵ Capu seij chuej raac'í a'ijna í Abraham, ni c'ij caj a'u ti e'ehuaúchejte'en tí'ij a'ín ayén tiraataxáj a'ijna jime'e yee neetzi pu ne'áa í chuej. Ajta a'ín te'ataújratziiri'i í Dios ti chuej raatá'an. Ajta ayén tiraata'ixaa tíjín: “T'íj nu'u huámí'ini a'ijna í Abraham,

a'imej pu ci'iti í yaújmua'ame'en." Capu hui amín a'ij ti ajta caí títi'iríjmua'a a'íjna í Abraham a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios jetzen ayén te'ataújratziiri'i.

⁶ 'Aye pu ajta tiraata'ixaa tíjn: "Muá'ahuaacixa'astemua'a mú me'uun a'uté'e muá'aju'un seíj chuéjra'a japua a'u mej caí é'eme'ecan. Majta a'ime í mej tí'aijta a'ujna, a'í mú tíhua'uta'aíjtesin mej tiu'umuári'en puáijtzi jime'e. Majta a'ij pua'a tihua'ajéve muá'aju'un. Muá'ateeri a'achú cumu muáacua ciento nine'ira'a mej rajpuaítzi muá'aju'un.

⁷ 'Nee nu hui neajta niyen huá'aruuren mej mi miyen che'atá mena'a tirajpuaítzi muá'ara'ani a'ime í mej a'ij pua'a tihua'ajéve muá'aju'un, ché'e tí'itij jime'e nicu. Aj mú mijta'i huiráaju'un a'ime í a'ahuacixa'astemua'a me'újna. Majta me'ín miijmu naatévaire'e íye a'u pej á'uca." Aye pu hui tiraata'ixaa í Dios a'íjna í Abraham teecan.

⁸ 'Aj pu 'i Dios raatá'a a'íjna í Abraham tí'itij ti jín ráamua'aree ti Dios ruseíj te'ataújratziiri'i ti nu'u chuej ráaci'iti. A'ii pu a'ín pú'een í mej ra'antisí'iche í runavij í ta'antiújvi'i í mej jetzen sea'araca. A'ij pu jín tí'ij teuumé'eca a'achú cumu aráhuaica xicaj ti huanú'ihuaca'a í yaujra'an í Abraham, ayé pu ráaruu í ruyauj ti ayén ántehua'aca'a tíjn Isaac. Ajta a'íjna í Isaac, ayé pu che'atá na'a ráaruu a'íjna í ruyauj ti ayén ántehua'aca'a tíjn Jacobo. Ajta a'ín í Jacobo, ayé che'atá na'a huá'uruu a'imej í ruyaujmua'a, í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'axcaa, í mej jee tavaújsimua'a pú'een.

⁹ 'Majta a'ime í tavaújsimua'a, jé'ecan mú rá'anchueere seíj í ru'ihuaara'a ti ayén ántehua'aca'a tíjn José. A'í mú ráatuaa í ru'ihuaara'a. Aj mú mi seica ya'uví'iti seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjn Egipto. Ajta Dios pu raatévai a'íjna í José. ¹⁰ Dios pu nu'u raatévai ti ij caí ché'e rajpuaítzi á'ara'ani. Dios pu jetze aráujca'anejca'a a'íjna í José ti ij a'ín rú'umua'areere temua'a naa. Ajta Dios pu raatá'a a'íjna í José ti a'ín jeíhua rí'í rá'aseijrate'e a'íjna í rey, í mej miyen raatamuá'a tíjn Faraón. A'ij pu jín antiújmua'areereca'a a'íjna í José a'íjna jime'e ti tiu'uta'aíjta tíj na'a nainjapua a'uun ti huatacá'a u Egipto, ajta a'ujna a'u ti é'echejca'a a'íjna í rey.

¹¹ 'Aj pu 'i jeíhua tujri huatéxuaavireca'a a'ujna u Egipto, ajta íye a'u mej é'echejca'a a'imej í tavaújsimua'aci'i. Aye pu téja'arájtehuaa tíjn Canaán ayajna, a'íjna chuéjra'a japua íye a'utejé'eseijre'e. Jéhua mú hui rajpuaítzi muá'araa í teite. Capu xuaavi'ica'a tí'itij mej huácua'ani.

¹² 'Tí'iquí ayén tiu'unamuajri'i a'íjna í Jacobo tíjn a'úu pu nu'u é'exuaavi í tí'itij ti iráacua'ani a'ujna u Egipto. Aj pu 'i hua'uta'íteca'a mej á'uju'un me'újna í tavaújsimua'aci'i. Amuacaícan mú huaja'uvé'emuaareca'a. ¹³ Mat'íjtáhua'a huaja'uvé'emuaareca'a me'újna u Egipto. Aj pu 'i a'ín í José hua'utá'ixa a'imej í ru'ihuaamua'a ja'ati ti pú'een a'íjna. Ajta í José a'ij pu huatá'ixaa a'íjna í Faraón ja'atén mej pú'een a'ime í'ihuaamua'ame'en, majta ja'atén mej teitestemua'ame'en pú'een. ¹⁴ Ajta á'iyen tiu'uta'aíjtaca'a a'íjna í José ti ij a'uun a'uré'enen í táàtajra'an, majta í mej jamuan é'echejca'a. Aye mú ará'axcaa a'achú cumu huaícate japuan tamuáamuata'a japuan anxívi.

¹⁵ 'Tí'iquí Jacobo, a'uun á'uraa a'ujna u Egipto. A'uu pu ímuá a'um'í a'íjna, majta a'ime í tavaújsimua'a, a'í mú majta me'uun á'ucuii. ¹⁶ Aj mú mi me'uun ímuá huajá'uti í mí'ichite a'ujna u Canaán. Aye pu téja'arájtehuaa tíjn Siquem. A'uu mú huaje'evá'ana a'íjna tzajta'a í ti huá'unanairi'i a'íjna í Abraham a'ime í yaújmua'ame'en a'íjna í Hamor, ti Siquem é'echejca'a. A'achú pu tihua'unájchi a'íjna í Abraham.

¹⁷ 'Tí'ij a'ájna teja'uré'ene í xicaj ti jetzen araúraste a'íjna ti jime'en í Dios ayén te'ataújratziiri'i í Abraham jemi tzáahuati'ira'a jime'e, jeíhua mú hu-

atámu'iiireca'a a'íime í tavaújsimua'aci'i í mej jetzen airáne. Mu'uri mu'icáa a'íime í teite mej me'uun a'uté'eca'a a'ujna u Egipto.

¹⁸ 'Aj pu nu'u i seij te'enteájrupi rey jime'e. A'íi pu caí raamuá'a a'íjna í José teecan. ¹⁹ Ajta á'iyen a'ij pua'a tihuá'ajcha'íica'a í teite í tej huá'a jetze airáne iteen. A'íi pu a'ij pua'a huá'uruu í tavaújsimua'aci'i. Aye pu hui tiu'uta'aíjtaca'a a'íjna í rey mej hua'iráhua'axin a'ímej í huá'ayaujmu'a'a í mej mauj uneeca'i mej mi huácu'ini.

²⁰ 'A'íjna xicájra'a jetze pu huanú'ihuaca'a a'íjna í Moisés. Dios pu r'íi yá'useijraca'a í pa'ari'i. Majta me'ín vaújsimua'ame'en a'íjna í pa'ari'i, a'íi mú ráave'esijri'i me'újna ruche a'achú cumu huaíca máxcira'i. ²¹ T'íij hui a'ájna teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze í mej jetzen huá'acui'ini a'íime í ti'iríi, seij pu japuan huaniú. 'íita'a a'íjna ti rá'ancu'uvajxi. A'íi pu a'ín pú'een'e í yaujra'an a'íjna í rey. A'íi pu ráave'esijri'i t'íj ruyauj. ²² Mat'íij mi nain tiraamuá'ate í huá'amua'atziira'a a'íime Egipto mej é'eme'ecan. Jé'ecan pu raay'í'itihua'a a'íjna í Moisés a'íjna jime'e ti tiu'utaxáj, ajta a'íjna jime'e a'ij ti ti'it'ij huáruuren.

²³ 'Aye pu ari tirájcha'íica'a a'achú cumu hua'apuante nine'ira'a a'íjna í Moisés, ajta ayén tí'ijxe'eve'eca'a a'íjna ti u huaja'uvé'emuaare í ru'ihuaamua'a, í mej miyen hua'atamuá'amua t'íjn yaújmua'ame'en a'íjna í Israel. Aj pu'i á'uraa.

²⁴ 'T'íiquí a'uun a'ará'a. T'íiquí se'j huase'j ti Egipto é'eme'ecan. A'íi pu a'ij pua'a raruurejca'a í'ihuaare'ara'an a'íjna í Moisés. T'íiquí a'uun á'ume a'íjna í Moisés t'íij japuan huániuuni a'íjna í ru'ihuaara'a. A'íj pu jín a'ín Moisés a'íjna huajé'ica í ja'ati ti Egipto é'eme'ecan. ²⁵ Aye pu hui tí'imua'ajca a'íjna jime'e mej ráamu'a'aree a'íime í ihuáamu'a'ame'en ti a'ín Moisés Dios jetze aráu'jca'ane t'íij hua'irájtuaani. Mi majta'i caí, camu.

²⁶ 'Yee ruijmua'ate'e yee pu huá'uteu hua'apuaca í ru'ihuaamua'a. Maújne'usl'ite'eca'a a'íime. Aye pu tí'ijxe'eve'eca'a a'íjna í Moisés ti hua'utá'ijmi. T'íiquí ayén tihua'utá'ixaa t'íjn: "Mú'een teteca, mi se'j ru'ihuaamua'a, ¿a'iné se'j si siyen a'ij pua'a ruruure mú'een rujímua'a?"

²⁷ Aj pu nu'u i a'ín ti a'ij pua'a raruurejca'a í se'j í ru'ihuaara'a, t'íiqui nu'u a'ín raatátajcheca'a í Moisés. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa t'íjn: "¿A'ataani mua'antíhuau mú'etzi ti'it'ij jime'e cumu juees, pej pi titaata'aíjte'en itejmi?"

²⁸ Tij pajta ineetzi jé'icatan pat'j tiraajé'ica pe'íjna mi ti Egipto é'eme'ecan í tajcaí." Aye pu tiraata'ixaa.

²⁹ 'T'íij a'ín ráanamujri'i a'íjna í Moisés, aj pu 'i huataúruu. A'uraa se'j chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuua t'íjn Madián. A'uu pu hui á'ucatií yee cumu ja'ati ti caí a'uun é'eme'ecan. A'uu pu huaténe'icheca'a. Ajta hua'apuaca tí'irijmu'a'aca'a a'íjna í Moisés.

³⁰ 'Teuume'eca a'achú cumu hua'apuante nine'ira'a, t'íiqui se'j huatase'jre a'íjna í Moisés jemi já'ahua'a itzítá á vejli'i í jirí jetze ti ayén ántehuaa t'íjn Sinaí. A'uu pu hui a'utéveeca'a ti'it'ij tzajta'a tu'upi ti tétaasime'eca'a a'íjna í ja'ati. A'íj pu pírici se'j ti tí'livaire'e u ta japua. ³¹ T'íij a'íjna huase'j a'íjna í Moisés, jé'ecan pu a'ij ra'utase'j. Aj pu'i ya'utéese'j temua'a naa. T'íiquí ráanamujri'i a'íjna í tavástara'a. ³² Aye t'íjn: "Nee nu ne'ín pú'een í hua'aDioj a'ímej í á'amuaavaujsimua'aci'i, í nej Diojra'an pú'een a'íjna í Abraham, neajta a'íjna í Isaac, neajta a'íjna í Jacobo." Aye pu tiraata'ixaa a'íjna í Dios.

'Ajta a'ín í Moisés, jeíhua pu ruviveeca'a. Capu ché'e á'ujca'anejca'a ti raase'j.

³³ 'Ajta ayén tiraata'ixaa í tavástara'a t'íjn: "Patá'aj ajtá'í'ipi'ín mi pej rajtáca'acai a'iné neetzi pu ne'áa mi chuej pej japuan á'uche'ecan. Nu'uri

huaténe'a'aate. ³⁴ Nee nu hui neri hua'useíj a'ij mej ye'í a'ij pua'a huá'aruure í netétestemua'a í mej me'uun a'utéj u Egipto. Nee nu ráanamujri'i a'íjna í mej jín á'upuaapua'are'e. Neajta nu'uri yé ve'ecánejsin nej ni huá'a japua huániuuni mej mi huirácine a'ujna u Egipto. A'íj nu jín inee muaata'áijte'esin patá'aj á'ura'ani patá'aj pe'uun á'ume'en pe'újna Egipto." Ayee pu hui tiraata'ixaa a'íjna í Dios.

³⁵ A'íjna í Moisés, a'íj pu a'íjn pú'een í mej raatíteca'a me'íjna jime'e mej miyen tiraata'ixaa tijín: "¿A'ataani mua'antíhuau mú'eetzi cumu ti'itíj jime'e juees pej pi nu'u titaata'áijte'en itejmi?"

'Dios pu jetze rucá'anejca'a a'íjna í Moisés ti i a'íjn tíhua'uta'áijte'en, ajta hua'irájtuaani. Dios pu ruseíj raata'íteca'a a'íjna í ja'ati tí'ij a'íjn huataseíjre'en í tu'upí tzajta'a ti'itíj ti tétaasime'eca'a.

³⁶ A'íjna í Moisés, a'íj pu a'íjn pú'een í ti hua'irájtuaa a'ujna u Egipto a'ímej í tayaaxújmua'aci'i. Ajta jeíhua pu ti'itíj hua'utaseíjra mej mi me'íjna jín ráamua'aree ti Dios jetze aráujca'anejca'a a'íjna í Moisés a'ujna u Egipto, ajta a'ujna já'ahua'a jaj ti ve'ée ti é'eseijre'e ti ayén téja'arájtehuuaa tijín jaj ti pa'u, ajta a'ujna já'ahua'a itzítá. Á'atee a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a ti ayén rijca'a a'íjna í Moisés.

³⁷ A'íjna í Moisés, a'íj pu hui ajta a'íjn pú'eene'e í ti ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í yaújmua'ame'en a'íjna í Israél teecan tijín: "Dios pu nu'u seíj avé'evi'iti ti a'íjn ve'ecán jín ti'itevéé á'ara'ani í jemin. A'íj pu nu'u ajtéme'ecan mú'ejmi jemi. Ajta nu'u ayén che'atá na'a tiu'utévaire'esin netíj nu'u inee. Setá'aj nu'u rá'antzaahuate'en."

³⁸ Matí'ij me'ín teite tiújseij a'ujna já'ahua'a itzítá, a'íj pu ajta á a'utéveeca'a huá'a jamuan. A'íj pu xaa tahuáacixa'astemua'a japua huaniú jemin a'íjna í ja'ati ti tí'ivaire'e í ta japua, a'íjna ti tiraata'ixaa a'ánna jirí japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Sinaí. Moisés pu ra'ancuré'a í niuucari mé jetzen ruuri muá'ara'ani tí'ij á'iyen a'íjn taata'í'iten itejmi.

³⁹ Mí majta, camu á'ujca'anejca'a mej rá'antzaahuate'en sino ayée mú tí'ijxe'eve'eca'a í ru tzajta'a mej huaré'eciine a'uun pújme'en u Egipto. ⁴⁰ Ayee mú tiraata'ixaa me'íjna í Aarón. Miyen tijín: "Patá'aj santute taatétaaven mej mi me'ín amuaaté'ee muá'ara'ani, a'íné, catu xaa ne'u ramua'aree a'ij ti ti'itíj ráaruu a'íjna í Moisés, í ti tu'irájtuaa a'ujna u Egipto."

⁴¹ 'Aj mú mi me'ín santu ti'itíj huatétaahuaca'a, ti ayén seijre'eca'a tíj viseáaru'u. Matí'ij mi tiraatámua'i'ivejte me'íjna í viseáaru'u. Jé'ecan mú huataújtemua'ave me'íjna jime'e í mej raatétaahuaca'a rujímua'a me'íjna í santu.

⁴² Ajta, a'íjn í Dios, a'íj pu hui mé hua'uhua'á'axi. A'íj pu jín ajtá'araa a'ímej jemi mej mi seíj jemi tiu'utévaire'en, a'ímej jemi í mej me'uun é'eseijre'e u ta japua, xu'ura'ave, máxcira'i, xicaj, ti'itíj ti a'ij tí'iseijre'e u júte'e. Ayee pu té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari mej ra'uyú'uxaca'a a'íjme í mej títetaté'eca'a ti'itíj jime'e í Dios jemi. Ayen tijín:

Mú'een yaújmua'ame'en a'íjna í Israél,

¿ni qui siyen tinaatámua'i'ivejte

setí'ij á'ucínicu se'újna itzítá?

Caxu xaa ne'u.

Sira'atee hua'apuate nine'ira'a

se'újna u mu'utzítá.

Caxu xaa ne'u tinaatámua'i'ivejte.

⁴³ Mi seajta, ayée xu tiráatisime'e í chi'ira'an

se'íjna í santu ti ayén ántehuaa tijín Moloc,

seajta ráachuisime'e í ti jetzen seijre'eca'a

xu'ura'ave'era'an í seij í santu
ti ayén ántehuaa tijín Renfán.

A'ii mú nu'u hui a'íin pú'eene'e santute
í sej rujímua'a siyen tihua'utaahuaca'a
sej si rí'i tihua'utá'an se'ímej.

A'íj nu jín ne'uun amuaata'íti a'ujná'imua a'ujna já'ahua'a
ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Babilonia.

Ayee pu hui tihua'utá'ixaa í Dios.

⁴⁴ 'A'ujna itzitá, a'íi pu jé'eseijre'eca'a huá'a jemi í tavaújsimua'a teeca
a'íjna í ti curé'anami'i í inaamua a'u mej e'etiújse'íri. Ayee mú hui éene'en
huatétaahuaca'a a'íj ti ye'í a'íin Dios tiraata'a'íj a'íjna í Moisés, t'íj ayén
tiraata'ixaa tijín ti nu'u raatétaaven ayén éene'en t'íj a'íjna í mua'atejri a'íj ti
a'íin tiraatase'íjra.

⁴⁵ 'Mat'íj ra'ancuré'a me'íjna í inaamua, aj mú mi u ye'erájtí a'íime í mej
mú a'uvé'ēju'un a'íjna jamuan í Josué mat'íj hua'utéemua'íti í teite a'ímej jemi
í mej me'uun é'echejca'a. Dios pu hua'iráavi'íti t'íj a'íin hua'utá'an a'ímej
í tavaújsimua'a teeca sej chuéjra'a japua mej japuan huaujchéete'ajra'ani.
A'uu pu jé'eseijre'eca'a a'íjna í inaamua ajta na'a caí a'íjna teja'uré'ene a'ájna
xicájra'a jetze ti jetzen a'íin huatase'íjre'en a'íjna í rey, í David teecan.

⁴⁶ 'A'íjna í David teecan, a'íi pu raac'íi ti Dios rí'i tirájcha'íica'a. A'íj pu jín
raatéjhuau a'íjna í David í Dios jemi t'íj Dios raatá'an ti David rá'ajtaaven
í teyuu t'íj ayén tí'ivaire'e á'ara'ani t'íj chi'ira'an a'íjna í Diojra'an a'íjna í
Jacobo. ⁴⁷ Capu ajta ayén teja'uré'ene sino a'íi pu rá'ajtaahuaca'a í chi'ira'an
í Dios a'íjna í Salomón.

⁴⁸ 'Mí ajta, Dios pu jaítze'e antiújmua'aree caí máaj ja'ati, a'íi pu caí é'e é'eche
í chi'ij tzajta'a í mej rá'ajtaahuaca'a í teite. A'íj pu hui jín ayén ra'uyú'uxaca'a
í seij ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijín: ⁴⁹ Ayee pu tí'ixa í tavástar'a.
Ayen tijín:

Nee nu a'ujye'íjxi'isin í ne'ípuá japua u ta japua,
neajta nu'u e'eráchepuarita í chaanaca japua.

¿Tí'itáni chi'ira'a senaatétaaven ineetzi?

¿Ca'ín a'uné jetze é'eri'iri nej nu'u huánse'upe'en?

⁵⁰ ¿Ni necaí ne'ín pú'een inee

í nej nain tiú'utaahuaca'a

ti a'uun tejé'eseijre'e u ta japua,

ajta ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua?

Ayee pu tí'ixa í Dios.

⁵¹ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Esteban. Ayen tijín:

—Mú'een xu 'i muári'eri. Capu hui tí'it'íj a'amua tzajta'a uténinei. Ayee xu
antaújnaamua í ru tzajta'a, mat'íj rijcaa í á'amuavaujsimua'aci'i. Ja'anáj ti na'a
nain xicaj tzajta'a, mú'een xu caí ra'ancuré'a'ave a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an
í Dios.

⁵² 'Naíimi'i a'achú mej pua'améca í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan,
a'íime í mej a'íj pua'a huá'uruu í á'amuavaujsimua'aci'i. A'íi mú majta
huá'ucuii a'ímej í mej amuacaícan raataxájtaca'a yee a'íi pu yé ve'ecánejsin í
ti ri'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi.

'Me'ecui xaa ne'u, mú'een mi sej caí ramua'areereca'a, mú'een xu
raatévi'i, seajta raajé'ica. ⁵³ A'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi, a'íi
mú amuaatátui í ye'irá ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. Mí seajta mú'een, caxu
rá'atzaahuate'eca'a. —Ayee pu'u tiu'uxájtaca'a a'íjna í Esteban.

Mej nu'u raajé'ica me'íjna í Esteban

⁵⁴ Mat'ij miyen tiráanamujri'i, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. A'ij mú jín temua'a tite'evá'ujche'eve í rutamej jetze. Temua'a mú tí'ijneechejca'a.

⁵⁵ Ajta a'ín í Esteban, xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ij pu jetze rucá'anejca'a. Aj pu í á'á'ujneereca'a í ta japua. Tí'iquí ayén éene'en tiu'uséij ti airátatzaca'a a'ujna ti é'eseijre'e í Dios, ajta ti a'uun a'utéveca'a a'ijna í Jesús, rí'irínta'a í Dios.

⁵⁶ Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Esteban ayén tijín:

—Casi'i, néjseij í ti ari antácuuni í ta japua, neajta ne'ijna seij í ti ajta huá'a jetze airáne í teite. Aj huatéjvee rí'irínta'a í Dios. —Ayee pu jemin tiu'utaxájtaca'a.

⁵⁷ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi huiteújnaxi í rumuájca'a jíme'e í runaxaiita'a mej mi caí ráanamua a'ij ti ti'ixa. Majta huatejihuajraa ca'anín jíme'e a'íime. Majta u a'utéruaacheca'a jemin. ⁵⁸ Aj mú mi ru'iráajaj me'újna u chajta'a. Mat'ij mi autéjhuii mej raateátu'asixi'in tetej jíme'e. Majta me'ín í mej tí'ijseijraca'a, a'íi mú te'itíu'ujchuiixi í tiú'ujsiicu'u. Mat'ij mi á tejá'ajraj á chuaata'a jemin a'ijna í temuaj ti ayén ántehuaa tijín Saulo.

⁵⁹ Mat'ij ratú'axaca'a a'ijna í Esteban, ayée pu tiraatéjhuaa í Dios jemi, tijín:

—Jesús, nevástara'a, patá'aj ra'ancuré'an i nexiejniu'uca.

⁶⁰ Aj pu 'i títunutaca'a. Ayen tijín:

—Nevástara'a, capej a'ímej jetze pej jetzen rapua'ajte'e a'ijna í mej jín auteájturaa mú'eetzi jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Tí'iquí huamí'i a'ijna í Esteban.

8

¹ Ajta a'ín í Saulo, a'íi pu tí'ijseijraca'a mat'ij raajé'ica me'ijna í Esteban.

A'ájna xicájra'a jetze mat'ij raajé'ica, majta á'yen autéjhuii mej a'ij pua'a huá'uruuren ca'anín jíme'e a'ímej í mej té'atzaahuat'e, í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén. Majta á'yen a'ucíjxi nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, majta u Samaaria. A'íi mu'u caí a'ucíj a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

Saulo pu nu'u a'ij pua'a huá'aruure a'ímej í mej té'atzaahuat'e

² Majta seica í mej rí'i tira'ará'aste í hua'aye'ira, a'íi mú ra'avá'ana me'ijna í Esteban teecan. Jéihua mú rú'uxieemiste'eca'a. ³ Ajta a'ín Saulo, a'ij pua'a pu huá'aruurejca'a a'ímej í mej té'atzaahuat'e. A'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, a'íi pu a'uteáru'ipiche'e u huá'achi'ita. Ajta hua'irája'apuana'a í teteca, ajta a'ímej mé'uuca. Najmí'ica pu ti'itatú'irihua'a mej mi hua'unán.

I ti nu'u tihua'a'ixa'atehua'a a'ijna í Felipe a'ímej í mej Samaaria é'eme'ecan

⁴ Majta me'ín í mej a'ucíjxi, a'u ti na'a mej á'ujujhua'ane'e, a'íi mú tihua'umuá'ate í teite me'ijna jíme'e í niuucari í ti Dios jín hua'irájtuaani.

⁵ Aj pu 'i seij u a'atanéj a'ujna já'ahua'a chajta'a ti a'uun e'ejtém'e'ecan a'ujna u Samaaria. Ayee pu ántehuaa a'ijna í ja'ati tijín Felipe. Aj pu 'i a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'ijna jetze me'ecan í Ciríistu'u. ⁶ Jéihua mú rá'ajaahuat'e'eca'a í teite. Mat'ij ráanamujri'i a'ijna í Felipe, ajta mat'ij tiu'uséij a'ij ti ti'itij huaríj, jeihua mú rá'atzaahuat'e'eca'a, a'iné ayée pu rijca mej mi ráamua'aree í ti Dios jetze arájca'anejca'a. ⁷ Majta mu'iití huarúj í mej tiyáaru'use huá'a tzajta'a seijre'eca'a; jé'ecan mú huajíhuaca'a a'íime í tiyáaru'use mat'ij huiráaci í teite tzajta'a. Majta mu'iití mú huarúj í mej ciyáaxavi'i, majta í mej ru'íca jetze ciyáaxavi'i. ⁸ A'ij mú jín huaújtemua'ave temua'a naa a'ujna chajta'a.

A'ijna í Simón ti nu'u huáp'i tiu'ur'íre

9 Seij pu ajta a'utéveeca'a ti ayén ántehuaa tijín Simón. J'écan pu rú'umua'areereca'a a'íjna ti ti'itíj a'íj huáruuren a'íjna jime'e mej a'íj te'utaseíj í teite. Pu'uri á'atee ti ayén rijcaa a'íjna í Simón. Jéihua pu á'ujtzaahuate'eca'a a'íjna jime'e ti nu'u j'écan ruxe'eve'e. 10 Naími'i mú rá'atzaahuate'eca'a, tíj na'a ti'iríi, majta í mej vaujsi. Miyen ti'ixáata tijín:

—Dios pu hui jetze arájca'ane amijna mi teáata'a.

11 Pu'uri a'atevi'i a'íjna í Simón ti ayén rijcaa mej mi a'íj te'utaseíj. A'íj mú jín rá'atzaahuate'eca'a. 12 Majta a'íj mú rá'antzaahua tíj a'íjn Felipe hua'utá'ixa a'íjna jime'e í niuucari í ti ayén tí'iraxa í ti jetzen tí'ajta í Dios, ajta í ti jín raxa í Jesús jetze me'ecan. Aj mú mi huámuai'ivijhuaca'a í teteca, majta í 'uuca. 13 Ajta a'íjn í Simón, a'íj pu ajta rá'antzaahua. Ajta huámuai'ivijhuaca'a. J'écan pu a'íj te'utaseíj a'íjna jime'e a'íj ti ye'í rijcaa a'íjna í Felipe, ajta a'íjna jime'e ti ti'itíj hua'utaseíjra í mej jín ráamua'aree ti Dios jetze arájca'anejca'a a'íjna í Felipe. A'íj pu jín a'íjn Simón a'utéjche ti á'uche'ecane'en jamuan.

A'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, a'úu mú a'uté'uuca'a u Samaaria

14 Mat'íj ráamua'areeri'i a'íjme í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, í mej meri rá'antzaahua í niuucari í ti Dios jemi é'eme'ecan a'íjme í mej Samaaria a'uchéjme, aj mú mi hua'uta'íteca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan a'íjmej jemi.

15 Mat'íj me'uun a'ará'a, aj mú mi raatáhuaviiri'i í Dios tí'ij huateáturan huá'a tzajta'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. 16 A'iné caxí pu yé ve'ecánejca'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tí'ij huateáturan huá'a tzajta'a. Majta a'íjme í teite, naími'i mú huámuai'ivijhuaca'a niuucajtze'en a'íjna í Jesús. 17 Mat'íj mi me'ín í mej hua'apua, a'íj mú hua'avé'emuari'exi a'án huá'amuu'utze'e a'íjme í teite. Mat'íj miyen huaríj, aj pu xaa yé ve'ecáane huá'a tzajta'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

18 Tí'iquí a'íjn Simón raaseíj ti yé ve'ecáane a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mat'íj seíj avé'emuari'e a'án mu'úutze'en. Tí'iquí a'íjn tumín hua'utá'amí'icaa. 19 Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Simón tijín:

—Setá'aj naatá'an nej niyen huárini, nej seíj avé'emuari'en, tí'ij yé ve'ecáanen a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tí'ij a'íjn huateáturan a'íjna tzajta'a í ja'ati.

20 Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Ché'e antipúa'are mi tumín, pajta mú'ee, a'iné pej pi piyen tí'imua'atze mú'ee pej tumín jín tiú'unanan í Dios ti tihua'atá'aca. 21 Capu hui ayén tiraavíjte'e pej piyen tiu'utévaire'en pe'íjna jime'e. Capej mú'ee huatá'aci'ipua a'íjna jime'e í pej caí rí'i ti'ití'acha'íj mua'a tzajta'a í Dios jemi. 22 Patá'aj raatapuá'ajta pe'íjna jime'e í pej a'íj pua'a tí'iruure. Patá'aj hui raatáhuavii í Dios, tí'ij a'íjn Dios tímuaatá'uuni'i a'íjna jime'e í pej rájteu mua'a tzajta'a. 23 Ayee nu tí'imuaeíj mú'leetzi, j'écan pej chueere'e mua'a tzajta'a. Temua'a pej tirajpuaítzi pua'amé pe'íjna jime'e í pej auteájturaa í Dios jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

24 Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í Simón tijín:

—Setá'aj raatáhuavii í Dios ti ij caí ti'itíj a'íj neruuren, setíj seuchén tiu'utaxájtaca'a.

25 A'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, a'íj mú tihua'utá'ixaa í teite me'íjna jime'e í mej raaseíj a'íj ti ti'itíj ráaruu í Jesús, majta hua'utá'ixa í niuucari í ti jín hua'irájtuaani í Dios. Mú'licacíe mú miyen tihua'utá'ixaa í teite mej a'uchéjme a'ujna u Samaaria. Mat'íj mi a'ucíj a'ánna Jerusalén.

A'íjna í Felipe, ajta í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ti Etiopia é'eme'ecan

26 Ti'iquí seij tiu'uxájtaca'a jamuan a'íjna í Felipe. A'ii pu a'íin pú'een'e a'íjna í ja'ati seij ti tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Aricu á'ura'a aate pújme'en a'ájna juyéjra'a jetze ti Jerusalén a'uré'enine'i u jetze pújme'en a'ujna Gaza já'ahua'a.

A'íjna juyéjra'a jetze, a'ii pu a'íin pú'een ti a'uun mu'utzitá a'uré'enine'i.

27 Aj pu 'i á'uraa a'íjna í Felipe. A pu a'ucamé'eca tí'ij ja'ati antinájcheca'a ti Etiopia é'eme'ecan. A'íi pu a'íin pú'een í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a a'íjna í ja'ati. Ve'ecán jín pu ti'itéjvee a'íjna jemi í mej jee Candace. Ayee pu huataújmua'a Candace tijín Hua'areina í mej me'uun é'eme'ecan a'ujna Etiopia. A'íjna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a, a'íi pu antiújmua'areereca'a ti tumin seire'eca'a. A'íi pu a'ánna a'atanéj a'ánna Jerusalén tí'ij Dios a'utéenajche.

28 Pu'uri a'uun píjé'ejve a'ájna chuéjra'a japua ti a'uun é'eme'ecan. A'íi pu jetze a'aracaí í carreta huamé'ecaa. Yu'uxari pu jetze té'ejijve'eca'a ti a'íin ra'uyú'uxaca'a a'íjna í ja'ati ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Isaías.

29 Aj pu 'i a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, raatá'ixaa a'íjna í Felipe tijín:

—Ajtéxiiri vejli'i amijna jetze mi carreta. Patá'aj ra'antinájche.

30 Huatiéechijmé'e pu a'íjna í Felipe ra'antinájcheca'a a'íjna í ja'ati. Ti'iquí a'íin Felipe ráanamujri'i í ti té'ejijve'eca'a a'íjna jetze í yu'uxari a'íin ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan. Aj pu 'i a'íin Felipe ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni peyeú'ite í pej rá'ajijve'e?

31 Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í ja'ati tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri nej yaú'itiée ná'ara'ani, ti pua'a caí ja'ati naatá'itíi a'ij ti huataújmua'a í niuucari, nej ni yaú'itiée ná'ara'ani? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

Aj pu 'i raatá'inee a'íjna tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ti a'íin Felipe antíra'ani í carreta jetze, ti nu'u a'ujyeíjxi'in jamuan.

32 Ayee pu té'axajta'a í ti jetzen té'ejijve'eca'a ti ayén té'esimua'ihuaca'a tijín:

Meye'ujáj mej mi raajé'ica matíj nu'u hua'arujca í cáne'axi.

Ayee pu'u éene'e a'ame tíj cáne'a mej racáyejsin.

A'iné ayée pu a'íjna í cáne'a capu avé'eniu, yee cumu ti caí té'anri'ire.

Mat'íj miyen raatéxieehuataca'a, ayée pu che'atá na'a caí te'evé'eniuuca'a a'íjna mat'íj a'ij pua'a ráaruu.

33 Jéihua pu nu'u tiu'utatévi'iri'i a'íjna jime'e í mej ra'utéxiehuari'iri'i.

Capu ja'ati japuan huaniú a'íjna.

Capu ajta a'ij tí'iri'iri ti ja'ati ayén tiu'utaxáj a'íjna jetze í huáacixa'astemua'ame'en a'íjna í ja'ati

a'iné a'íi pu nu'u ya'uví'iti í xiéjniu'ucare'ara'an tí'ij caí ché'e íiyen seijre'e chaanaca japua.

34 Aj pu 'i a'íin ti uvé'e'atajpi'ihuaca'a, ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Felipe tijín:

—Patá'aj naatá'ixaate'en, ¿ni ruseíj teújxajta na'ari ja'ati seíj téxajta?

35 Aj pu 'i a'íin Felipe a'utéjche ti raatá'ixaate'en a'íjna jime'e í ti rá'ajijve'eca'a í yu'uxari jetze. A'íj pu huataxájtaca'a a'íjna í niuucari a'íjna jime'e a'ij ti ti'itíj ráaruu a'íjna í Jesús.

36 Mat'íj mi ayée a'uré'ene a'u ti jé'ejmuaa. Aj pu 'i a'íin í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ayée pu tiraata'ixaa a'íjna í Felipe tijín:

—Casi'i, ye'ecui ájmuaa. ¿Ni qui caí ri'irí pej náamuai'íhua ineetzi?

37 Aj pu 'i Felipe ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ti pua'a peté'atzaahuat'e mua'a tzajta'a, aj pu xaa ne'u huatári'iristari. Aj pu 'i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a tijín:

—Nee nu xaa ne'u té'atzaahuat'e ti a'íjn Jesús i'i yaujra'an í Dios.

³⁸ Aj pu 'i raata'aíj ti huatéchaxin í carreta. Matí'ij mi acáaci í mej hua'apua. Aj mú mi atéeci á jaata'a. Ti'iquí a'íjn Felipe ráamuai'ihuaca'a a'íjna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a. ³⁹ Aj mú mi aitacíj á jaata'a. Ajta á'iyen a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ya'uví'iti a'íjna í Felipe jíye'itzi jime'e. Ajta a'íjn í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a capu ché'e raaseíj í Felipe a'ij ti huárupi. Capu amín a'ij, iyá'uraa naa tiú'ujtemua'ave'e.

⁴⁰ Ajta, a'íjn í Felipe, a'úu pu a'utaseíjre a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Azoto. A'íj pu tihua'utá'ixaa í teite a'íjna jime'e í niuucari ti jín Dios hua'irátjuaani. Ayee pu a'íjna jín huaríj, ajtahua'a mé yee ti huachájtajme, ajtahua'a méyee, ajta na'a caí a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cesarea.

9

Tí'ij nu'u a'íjn Saulo huataújtuaa í Dios jemi (Hch. 22:3-16; 26:9-18)

¹ Ajta a'íjn í Saulo, ayén auj tihuá'anechejca'a ti huá'ucui'ini a'ímej í mej rá'atzaahuat'e'eca'a a'íjna í tavástara'a. A'íj pu jín a'íjna u a'utéeseij a'íjna ti tihuá'a'ajte'eca'a u teyujta'a. ² Aj pu 'i raatáhuaviiri'i ti a'íjn raatapijte'en í yu'uxari í ti jín u a'uteárute u teyujta'a ajta já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Damasco. Ti pua'a nu'u a'uun huajá'uteuni í teite í mej nu'u rá'atzaahuat'e'eca'a í niuucari í mej jín rí'i titeejú'ucca í Dios jemi, aj pu nu'u i hua'irávi'itij hua'anají'ici'exi'ín, tí'ij nu'u i huá'avi'itin u Jerusalén.

³ Tí'ij ari a'uun vejli'i aumé'ecaa a'ájna Damasco, jíye'itzi jín pu jeíhua jairanéeri'ici já'araa. Júte'e ve'ecáane a'ájna a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Saulo. ⁴ Ti'iquí a'íjn e'erájve á chuaata'a. Ti'itij pu huánamuajri'i ti ayén tiraata'ixaa tijín:

—Saulo, Saulo, ¿a'iné 'een jín piyen a'ij pua'a neruure?

⁵ Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Saulo tijín:

—¿A'ataani pej pú'een, nevástara'a?

Aj pu 'i ayén tiu'utánamuajre tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een i nej i'i Jesús, i pej a'ij pua'a neruure.

⁶ Aj pu 'i tavástara'a ayén tiu'utaniú tijín:

—Ájchesi, aricu u chajta'a. Aa mú muaja'utá'ixaate'esin a'ij pej ye'í huárini.

⁷ Majta me'ín í mej jamuan á'ujjhuane'e, a'úu mú a'uté'uuca'a, camu ché'e avé'eniucca'a. Ti'itij mú xaa huánamuajri'i, aru camu ja'atij á'a a'uséij.

⁸ A'u pu 'i ájchee a'íjna í Saulo. Tí'ij mé úneereca'a, capu ché'e atáneerica'a. Matí'ij mi ra'anaví'ira'a í muájca'are'ara'an jetze, meya'uví'iti u Damasco.

⁹ Ayee pu á'atee a'achú cumu huaíca xicaj ti aracúuni'i, ajta ti caí ti'itij huácuaa; ayee pu che'atá na'a á'atee huaíca xicaj ti caí yé'ecare'e.

Ananias pu nu'u u huajé'emuaare a'íjna í Saulo

¹⁰ Seij pu a'utéveeca'a a'ujna Damasco, ja'ati ti ajta té'atzaahuat'e'eca'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Ananias. Aj pu 'i tavástara'a huataseíjre jemin a'íjna í Ananias. Ayee pu tiraatajé tijín:

—Ananias.

Aj pu 'i ayén tiu'utaniú tijín:

—Ye'e nej huatéjvee, nevástara'a.

¹¹ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í tavástara'a tijín:

—Aricu, a'ájna cáayera'a jetze ti ayén téja'arájtehuaa tijín ti huataújje'iye. Patá'aj hui pe'uun tiu'uta'íhua'un í Judás ti é'eche ti pua'a a'uun a'utacati a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Saulo. Tarso pu hui é'eme'ecan a'íjna í ja'ati. A'í pu rahuauhuau í Dios jemi. ¹² Ja'ati pu nu'u huatasejre a'íjna jemi í Saulo. Tevij pu huatasejre ti ayén ántehuaa tijín Ananias. Ajta ayén tiú'usejre ti a'ín Ananias nu'u ra'avé'emuariej a'án mu'úutze'en ti ij ajtahua'a atáneere. —Aye pu tiraata'ixaa í tavástar'a.

¹³ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Ananias:

—Casi'i, nevástar'a. Mu'iití mú meri naatá'ixaa a'ij ti ti'itj ruure a'íjna í ja'ati. Jé'ecan pu nu'u a'ij pua'a huá'aruure a'ímej í mej muá'atzaahuate'e a'uun mej a'uchéjme a'ujna Jerusalén. ¹⁴ Ajta íjii, a'íme í mej tí'ajta u teyujta'a, a'í mú nu'u raatá'a ti a'ín yé tanén, tí'ij hua'irávi'itín hua'anaj'í'ici'exi'ín a'ímej í mej muaná'amiche mú'eetzi.

¹⁵ Ajtahua'a pu ayén tiraata'áj í tavástar'a tijín:

—Aricu. Nee nu hui ra'avé'ehuaa ne'íjna í ja'ati tí'ij a'ín neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej seíj chuéjra'a japua é'eche, ajta í hua'arey. A'í pu hui ajta neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin í mej me'uun a'uchéjme a'ujna u Israel. ¹⁶ Ayej xaa ne'u, nee nu raatasejrate'esin ne'íjna í Saulo í ti ayén tiú'ujxe'eve'e ti jeíhua rajpua'ítzi á'ara'ani neetzi jetze me'ecan. —Aye pu tiraata'ixaa í tavástar'a.

¹⁷ Aj pu 'i á'uraa a'íjna í Ananias. A'uu pu a'ará'a Judás ti é'eche. Aj pu 'i a'uun a'uteájrupi u chí'ita. Ajta á'iyen ra'avé'emuariej a'án mu'úutze'en a'íjna í Saulo. Aj pu 'i ayén raatateújte tijín:

—Ne'íhuaara'a, Saulo. A'í pu hui ayén tinaata'áj í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti mú'eetzi jemi a'utasejre patí'ij yé ve'etamé'eca. Aye pu tinaata'áj pej pí pajtáhua'a atáneere, ajta pej pe'íjna jetze ará'aca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. —Aye pu tiraata'ixaa a'íjna í Ananias.

¹⁸ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aítácuurixi í jí'iseáara'an jetze í ti'itj naviira'an ti huatéehua. Aj pu'i ajtahua'a atáneereca'a. Tí'iquí a'ín ajchee a'íjna í Saulo. Tí'iquí huámua'í'ivijhuaca'a. ¹⁹ Aj pu 'i xaa tiú'ucuaa. Ajta ru'uhuatáca'anisti'iri'i. A'uu pu huatájturaa huá'a jamuan í mej té'atzaahuate'e hua'apua, hua'íca xicaj, a'ujna u Damasco.

Saulo pu nu'u tihua'a'ixaate'e u Damasco

²⁰ Aj pu 'i a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en u hua'atáyujta'a. Aye pu ti huá'amua'atehua'a ti nu'u yaujra'an pú'een í Dios a'íjna í Jesús. ²¹ Na'íjmi'i í mej ráanamujri'i, a'í mú a'ij yá'usejrac'a a'jé'ecan. Aye mú tí'ixajtaca'a tijín:

—¿Ni caí a'ín pú'een í ti a'ij pua'a huá'uruu a'ánna Jerusalén a'ímej í mej raná'amiche'e me'íjna í Jesús? ¿Ajta ni caí a'íjna pu jín mú a'uvé'emej tí'ij amín hua'irávi'itín hua'anaj'í'ici'exi'ín tí'ij hua'utátuiire'en í mej tí'ajta a'ujna teyujta'a a'ánna Jerusalén? —Aye mú tiú'urixaate'ecaa.

²² Máaj pu'u jaítze'e ru'uhuatáca'anisti'iri'i tí'ij a'ín ayén ti hua'utá'ixaate'en í teite. Jé'ecan pu hua'utéemua'ití a'ímej í juriiyu í mej Damasco é'eche a'íjna jíme'e ti ayén tiraataxájtaca'a tijín:

—¡Jee, ayej ti'ayajna, a'íjna í Jesús, a'ii pu a'ín pú'een í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua!

Saulo pu nu'u huataúruu mej nu'u mi caí raatéevi'i

²³ A'atzu á'ateevi'íca, aj mú mi raax'í'epi'íntare a'íme í mej Israel jetze ajtémecan mej mi raajé'íca me'íjna í Saulo. ²⁴ Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain tíca'ari tzajta'a, a'úu mú e'ítete'eca'a ti é'epueerta a'u ti e'iránine'i í juye. Ajta, a'í pu ráamua'areeri'i a'íjna í Saulo tijín maraatévi'ira.

²⁵ Majta me'ín í seica, í mej té'atzaahuat'e, a'íi mú ra'ateájra sicíri jetze ti ve'ée. Mat'íj mi ra'acájtuaa tíca'imua a'atzaj cumu já'íta'a tíca'a me'íjna í Saulo í jaxu'u jetze. Aj pu 'i á'uraa.

²⁶ Ti'iquí a'uun a'ará'a u Jerusalén. A'íi pu raxí'eve'eca'a ti hua'ajtéjaahuat'e'en a'ímej í mej té'atzaahuat'e. Mi majta, camu raxí'eve'eca'a a'iné méjtzíine'eca'a. Camu a'atzu rá'atzaahuat'e'eca'a ti a'íin ayén té'atzaahuat'e a'íjna í Saulo. ²⁷ Capu amín a'ij, a'íi pu í Bernabé, a'íi pu ra'ancuré'evi'iti. Aj pu 'i ya'uví'iti a'ímej jemi í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ajta hua'utá'ixa ti nu'u a'íin Saulo, a'íjna huasej í tavástara'a tí'ij nu'u á a'ume'eca juye jetze, ajta Saulo pu hua'utá'ixa tzáahuatí'ira'a jime'e a'ímej í mej Damasco é'eche. A'íi pu tihuaú'ixaa Jesús jetze me'ecan.

²⁸ A'íj pu jín, a'uun a'uteájturaa a'íjna í Saulo a'ánna Jerusalén. Ajta a'íime huá'a jamuan á'uche'ecane'e. Tihuá'a'ixaate'eca'a Jesús jetze me'ecan tzáahuatí'ira'a jime'e.

²⁹ Seica pu ajta jamuan tiu'uxájtaca'a. A'ii mú a'íin pú'een í mej tí'ixaxa'a hua'aniuuca jime'e í griego. Jéihua mú tiú'urixaate'ecaa me'íjna jime'e. A'íi mú rá'atese'eca'a mej raajé'ica. ³⁰ Mat'íj a'íime í mej ihuáamu'a'ame'en pú'een í mej té'atzaahuat'e, mat'íj me'ín ráamu'a'areeri'i, aj mú mi ya'uví'iti me'íjna í Saulo a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cesarea. Mat'íj mi raata'íteca'a a'uun pújme'en chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Tarso.

³¹ Tíj na'a a'u ti na'a mej a'uchéjme í mej té'atzaahuat'e, a'ujna já'ahua'a ti ajtémecan a'ujna Judea, ajta a'ujna Galilea, ajta a'ujna Samaaria, naími'i mú rí'i titeechéjme'ecaa temua'a naa. Jé'ecan mú rucá'anejca'a í ru tzajta'a. Majta me'íjna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios í ti rí'i tihua'utá'a. Metí'itziine'eca'a a'íjna jime'e ti pua'a ti'itij jín ma'uté'itzen í Dios jemi. Majta huatámu'iireca'a jeíhua.

Tí'ij nu'u a'íin tiráhuua a'íjna í Eneas

³² Ajta a'íjna í Pedro, a'íi pu á'uche'ecane'e hua'amuáare í í'ihuamu'a'ame'en í tavástara'a. A'ímej pu ajta u ja'uvé'emuaareca'a í seica í mej té'atzaahuat'e'eca'a. A'uu mú é'echejca'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Lida. ³³ Seíj pu huáteu a'ujna, teáata'a ti ayén ántehuaa tijín Eneas. Pu'uri á'ateevi'ica aráhuaca nine'ira'a ti huáca'atii í utaatzi japua. Ciyáaxara'aca'a a'íjna í ja'ati. ³⁴ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—jEneas! Jesús í ti Dios án yá'ujra ipuari japua, a'íi pu hui tí'imuahuaate'en. Ájchesi, patá'aj rí'i ráaruuren mi á'utaatzi.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu 'i ájchee í Eneas. ³⁵ Majta me'ín í mej a'uun huachéjme'ecaa a'ujna Lida, majta me'újna u Sarón, naími'i mú raasej. Majta jéjcuacan jín tiu'umuá'aj. Merá'antzaahua micu me'íjna í tavástara'a.

Tí'ij nu'u ra'ajjáj í Doorca huá'a tzajta'a a'íime í mí'ichite

³⁶ Seíj ti nu'u ajta té'atzaahuat'e, a'ujna já'ahua'a pu a'utéveeca'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Jope. 'Hita'a a'íjna í ja'ati. Ayee pu ántehuaa tijín Tabita. Tabita, ayée pu huataújmu'a'a hua'aniuuca jime'e í griego tijín Doorca. A'íi pu ayén ríjca ti'iti jime'e ti i'i xí'epi'ín. Jéihua pu hua'atáva'irihua'a í mej caí a'ij tí'ijviica'iraca'a.

³⁷ Tí'ij Pedro auj a'uun a'utéveeca'a a'ujna u Lida, tijcuí'ineca'a a'íjna í Doorca. Ti'iquí huamí'i. Seica mú racá'íiri'i me'íjna í mí'ichi. Mat'íj mi ru'uteájtuaa a'ánna ta'amuájca ti aité'asi í cuaartu.

³⁸ A pu vejli'i pítejá'arici u Lida, a'ujna já'ahua'a Jope. Ajta a'úu pu a'utéveeca'a a'íjna í Pedro a'ujna u Lida. A'iné a'íime í mej té'atzaahuat'e'eca'a

mu'uri ramua'areereca'a ti a'uun a'utéveeca'a, a'íí mú hua'uta'íteca'a hua'apuaca mej mi ya'utá'ixaate'en a'ij ti ti'itij huaríj. Ayee mú tí'ijree tíjín:

—Patá'aj hui ca'anacan á'ura'ani a'ujna Jope.

³⁹ Tí'iquí Pedro á'uraa huá'a jamuan. Tí'ij a'uun a'ará'a, a'íí mú ya'uví'iti a'ánna ti auucá'a í mí'ichi í cuaartu tzajta'a. Majta me'ín mé 'uuca í mej mua'antiújjímuajtareca'a a'íjna jime'e mej huácuí í huá'acina'ajmua'a, a'íí mú jemin a'atavéejme'ecaa. Maújyeineca'a. Matí'ij mi tiraataseíjra ti'itij cáxuri, majta síicu'uri, ti'itij ti tí'itaahuacare'e a'íjna í Doorca tí'ij aúche'e ruurica'a. ⁴⁰ Aj pu 'i Pedro hua'uta'aíj mej huirácuíne. Aj pu 'i tí'tunutaca'a. Tí'iquí raatéjhuau í Dios jemi. Pí pu ancuré'eevee tí'ij raaseíj a'íjna í mí'ichi. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—¡Tabita, ajchesi!

Aj pu 'i atáneereca'a. Tí'ij i raaseíj a'íjna í Pedro. Aj pu 'i a'ujyeíjxi caama japua. ⁴¹ Ajta á'iyen Pedro pu rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Aj pu 'i ra'ajjáj. Tí'iquí a'íin Pedro, hua'utajé a'ímej í í'huaamua'ame'en, ajta a'ímej mé 'uuca í mej antiújjímuajtareca'a. A'íj pu hua'utaseíjra í ti huamí'i. Pu'uri ruurica'a a'íjna.

⁴² Majta á'iyen nainjapua ráamua'areeri'i a'íime í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna Jope. Mu'iití mú rá'antzaahua me'íjna í tavástarara'a.

⁴³ Ajta a'íin í Pedro, a'atzu pu a'uun a'uteájturaa a'ujna u Jope. Seij pu jemi á'ucatii ti navij tí'ihua'aca. Simón pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati.

10

Ti nu'u seij huataseíjre a'íjna jemi í Cornelio

¹ Ajta seij a'uun a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Cesarea. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í teáata'a tíjín Cornelio. A'íí pu a'íin pú'eenle'e í hua'acapítan í mej miyen ánte'aruaa tíjín xantaaru'u í mej Italia é'eme'ecan. ² A'íjna í Cornelio, jeíhua pu raná'amiche'e í Dios, majta í seica í teitestemua'ame'en. Cornelio pu ajta rá'astehua'a í hua'aye'ira a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Jéihua pu hua'utévai tumin jime'e, ajta rahuauca'a jeíhua í Dios jemi.

³ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'atzaj te'ecáará'a í tacuarixpua já'ita'a ucamé'ecaa í xicaj, tí'ij ti'itij huataseíjre. Cu xiee tevi uteájrupi u chi'ita a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Cornelio. Raaseíj temua'a naa. A'íi pu a'íin pú'een seij ti tí'ivaire'e í ta japua í Dios jemi a'íjna ti huataseíjre. Aj pu 'i ayén tiraatajé tíjín:

—¡Cornelio!

⁴ Tí'iquí rajseíira'ajraa. Tí'itziíne'eca'a a'íjna í Cornelio. Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Tí'itáani, nevástarara'a?

Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti tí'ivaire'e í ta japua tíjín:

—Dios pu hui ra'ancuré'a nain í pej peri ráahuaviiri'i, ajta í pej jín hua'utévai í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. ⁵ Patá'aj hua'uta'aíjte'en í teteca mej u á'uju'un me'újna u Jope, mej mi ya'uvé'evi'itín me'íjna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tíjín Pedro. ⁶ A'uu pu hui a'utéjvee seij jamuan ti ajta ayén ántehuaa tíjín Simón. Navij pu tí'ihua'aca a'íjna í Simón. A pu vejli'i é'eche a'u ti jaj e'eve'e'ástime. A'íí pu hui timuaatá'ixaate'esin a'ij pej ye'í huárini. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í ti tí'ivaire'e í ta japua.

⁷ Aj pu 'i á'uraa a'íjna í tevi ti tirá'ixaa a'íjna í Cornelio. Aj pu 'i a'íin Cornelio, hua'apuaca huata'íteca'a í mej ravaire'e. Seij pu ajta seij huata'íteca'a ti i'i xantaaru'u. Jé'ecan pu rá'astejca'a í hua'aye'ira a'íjna jime'e a'íjna í

xantaaru'u. ⁸ Nain pu hua'utá'ixa a'ij ti ti'itíj huaríj. Aj pu 'i hua'uta'íteca'a mej nu'u u á'uju'un u Jope.

*Ti nu'u ti'itíj huatasejre jemin í Pedro
(Hch. 11:5-10)*

⁹ Yee ruijmua'ate'e yee, a'atzaj tacuarixpua, matí'ij meri á vejlí'í aujú'ucaa u chajta'a, aj pu 'i Pedro antúraa í chí'ij japua a'u ti a'upá'atza tí'ij raatéjhuauni í Dios jemi. ¹⁰ Jé'ecan pu huata'í'icuataca'a. Pu'uri ayén tí'ijxe'leve'eca'a ti tiú'ucua'ani. Matí'ij mauj rí'í tí'iruurejca'a í ti tí'icua'ani, aj pu 'i ti'itíj huatasejre í jemin. ¹¹ Ayee pu a'íjna tiu'uséij ti nu'u antaújcu u ta japua. Ti'itíj pu á e'icáme'eca'a á júte'e, saavana ti'itíj, muáacuaci'e pu uhuá'isquínajme, ajta anti'í'icí'ihuaca'a. ¹² Naíjmi'i mú tité'eseijre'eca'a a'íjna jetze í saavana naíjmi'i í animaales, í mej muáacuaca ajta'íicajmee, majta í mej chuaata'a huaci'ica, í mej á'usinuurejye'i, majta í mej rá'ara'ive.

¹³ Aj pu 'i ja'ati huánamuajri'i ti ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Pedro, ajchesi. Iiya'a huá'ucuii patá'aj huá'ucua'ani.

¹⁴ Ajta a'íin í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Canu xaa ne'u. Canu ja'anáj racua'ani í ti caí tatá'aca í taye'irá na'ari ti'itíj ti xána'aví'ire'e.

¹⁵ Ajtahua'a ja'ati huánamuajri'i. Ayen tíjín:

—A'iné nain pu rí'í tiu'uteajtuua í Dios, capej ché'e piyen tí'ixajta yee xána'aví'ire'e.

¹⁶ Ayee pu huaícacajetze. Ajtahua'a tíraa júte'e u ta japua a'íjna í saavana.

*A'íime í ti hua'uta'íteca'a a'íjna í Cornelio
(Hch. 11:11-14)*

¹⁷ Jé'ecan pu tí'imua'ajca a'íjna í Pedro tíjín a'iquí 'een jín yé tanéj a'íjna mi ti'itíj, a'iquí té'eme íjii a'íjna jime'e í hua'aye'ira. Aúche'e pu tí'imua'ajca matí'ij me'ín a'ará'a tá'apueerta a'íime í ti huaja'uta'íteca'a a'íjna í Cornelio. A'íi mú tiu'uta'íhua'u a'u ti é'echejca'a a'íjna í Simón. Matí'ij me'uun a'ará'a.

¹⁸ Aj mú mi ca'anín jín hua'utajé ti pua'a nu'u a'uun á'uca a'íjna í Simón ti ajta ayén antehuaa tíjín Pedro. ¹⁹ Ajta a'íjna, aúche'e pu tí'imua'ajca a'íjna jime'e í ti huatasejre í jemin. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tíjín:

—Simón, seica mú hui muahuahuau. Mé huaíca a'íime í mej muaatéhuaunen. ²⁰ Ajchesi. Patá'aj acájra'ani. Pej pi á'ura'ani huá'a jamuan. Capej tí'itziíine'e a'iné nee nu hua'uta'íteca'a.

²¹ Aj pu 'i acájraa a'íjna í Pedro a'u mej a'uté'uuca'a. Tí'iquí ayén ti-hua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu ne'ín pú'een i sej nehuahuau. ¿Ti'itájni jín yé sevé'uju'un?

²² Aj mú mi miyen titeetaniú tíjín:

—Ayee tu 'een jín yevé'uju'un a'íjna jetze me'ecan a'íjna í Cornelio í ti hua'acapítan. Rí'í pu hui tí'itevij. Jéihua pu hui raná'amíche'e í Dios. Ajta naími'i mú rí'í tirájcha'íi í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Seij ti tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi, a'íi pu raatá'ixaa ti a'íin mú'eetzi huata'áijta pej nu'u á'ura'ani áa ti é'eche a'íjna, tí'ij a'íin Cornelio muáanamua nain jime'e a'achú pej pena'a caj tihua'utá'ixaate'esin í niuucari. —Ayee mú tiraata'ixaa.

²³ Tí'iquí a'íin hua'utá'ínee mej uteárute u chí'ita. A'uu mú a'uteájturaa a'ujna. Yee ruijmua'ate'e yee pu á'uraa a'íjna í Pedro huá'a jamuan í mej huaíca. Majta seica mú a'ucíj í'ihuamua'ame'en í mej té'atzaahuate'e me'uun é'echejca'a a'ujna u Jope.

Pedro pu nu'u a'uun a'ará'a áa ti é'eche a'íjna í Cornelio

²⁴ Majta se'ij jetze í xicaj, a'úu mú a'ará'a u Cesarea. A'íi pu huá'achu'eve'eca'a a'íjna í Cornelio. A'íj pu jín hua'utajé í ru'ihuaamua'a, ajta í ru'amiigustemua'a. Na'íjmi'i mú tiújse'ij u chi'ita. ²⁵ T'í'ij Pedro u a'uteájrupi u chi'ita, a'íi pu ra'antinájcheca'a a'íjna í Cornelio. Aj pu 'i a'íin Cornelio á e'erájve á vejli'ipuan í Pedro. ²⁶ Aj pu 'i a'íin Pedro pu ra'ajjáj. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Huatéechaxi, tevi nu'u pú'een inee.

²⁷ Mat'í'ij a'atzu tiu'uxáata rujímua'a, mat'í'ij mi uteájrupi u chi'ita. T'í'iquí a'íin Pedro hua'use'ij í mej tiújse'ij je'ihua í teite. ²⁸ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Mú'een xu tirú'umua'aree í taye'irá ti caí taatá'aca itejmi i tej Israél jetze ajtéme'ecan tej nu'u caí tiyen titejá'ujujhua'ane'en a'ímej jamuan í mej se'ij chu'éjra'a japua é'eme'ecan ni tej nu'u caí tiyen tihuá'amuaare.

'Mi ajta Dios pu naatase'ijra ti caí ayén tiraavíjte'e nej niyen tiraaxajta yee capu am'ín té'aste amijna í ja'ati nusu yee xána'avi'ire'e pu se'ijre'e amijna. ²⁹ A'íj mú jín, naatajé me'íjna i ta'ihuaamua'a nej nu'u mú a'uvé'eme'en, canu ti'it'íj a'ij tiu'utaxájtaca'a. Ayee nu tí'ijxe'eve'e nej ráamua'aree a'íqui 'een jín senaatajé. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

³⁰ Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í Cornelio tijín:

—Pu'uri hui teumé muáacua xicaj, ayéé nu niche huatacaí, nehuánitzi'ive'e. Neajta raatéjhua u í Dios jemi, a'atzaj cumu já'ita'a ucamé'ecaa í xicaj. T'í'iquí ja'ati huatase'ijre ineetzi jemi. Naa pu ti'itemastájye'icaa a'íjna í ti ru'ucávii'jca'a. ³¹ Ajta ayén tinaatá'ixaa a'íjna í ja'ati tijín: “Cornelio, Dios pu nu'u ari ráanamujri'i a'íjna í pej raatéjhua u í jemin. Ajta a'íi pu ra'utámua'areeri'i a'achú pej caj tihua'utapua'ijve í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. ³² Patá'aj hui hua'uta'íte mej u á'uju'un a'ujna u Jope. Miché'e nu'u ya'uvé'evi'itin me'íjna í Simón, ti ajta ayén ántehuaa tijín Pedro. Aa pu á'uca a'u ti é'eche í Simón, a'íjna ti navij tí'ihua'aca. Aa pu nu'u é'eche a'ájna vejli'i jaj ti e'eve'e'ástime.” Ayee pu hui tinaatá'ixaa.

³³ A'íj nu jín ca'anacan hua'uta'íteca'a mi seica mej mi muaaja'utájeeve. Xí'epi'ín pej huar'íj pej peri mú ya'uvé'eme. Yee tu'uri, ticu, na'ími'i u'uté'uu. Dios pu ramua'aree a'ij tej ye'í tí'ijxe'eve'e, tetá'aj na'ími'i ráanamua a'achú tíj na'a caj a'íin tavástar'a tímuaata'a'íj pej titaatá'ixaate'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Cornelio.

³⁴ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Nu'uri xaa niyen tí'initie'jte'e íjii tijín ayej xaa ne'u ti'ayajna a'íjna jemi í Dios na'ími'i mú miyen titeetaniú tijín Dios pu ayén che'atá na'a tí'ijxe'eve'e na'íjmi'ica jime'e tíj ajta itejmi. ³⁵ Na'íjmi'ica pu a'ancuré'evi'iti í Dios a'ímej í teite í mej r'í'i tiratá'aca, majta mej xí'epi'ín r'ici. Capu Dios jetze ruxe'eve'e ti pua'a se'ij chu'éjra'a japua mé'eme'ecantan me'íjna í ja'atén.

³⁶ A'ii pu hui a'íin pú'een í niuucari í ti Dios jín ayén tihua'utajé a'ímej í huáacixa'astemua'ame'en a'íjna í Israél teecan. A'íi pu ayén tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e ti tiu'utémua'aviste'e a'íjna jime'e ti huá'a japua huaniú a'íjna í Jesús í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. A'íjna í ti tavástar'a pú'een itejmi, a'íi pu taatá'a tej ti r'í'i titeeteáturan í Dios jemi.

³⁷ Xu'uri ramua'aree a'ij ti ye'í tí'iti huar'íj a'ujna já'ahua'a tíj na'a nain-japua u Judea. A'uu pu a'utéjche a'ujna u Galilea tí'ij a'íin tihua'utá'ixaa í teite, ajta tí'ij ráamuai'ihuaca'a a'íjna í Juan. ³⁸ Dios pu ya'uta'íteca'a í ruxéjniu'uca tí'ij a'íin jemin huateáturan í Jesús. Ajta a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu jetze aráujca'ane'jca'a a'íjna í Jesús. T'í'iquí á'uche'ecane'e já'araa. Ayee pu í'irijcaa í ti í'ixi'epi'ín jime'e. Ajta tihuá'ahua'atehua'a na'íjmi'ica í mej

rajpuaijtzi me'íjna jime'e ti tiyaaru'u tihua'a'aijte'eca'a. Ayee pu 'i rijcaa a'íjna í Jesús a'iné Dios pu raatévai.

³⁹ Teen tu raaseíj nain jime'e a'ij ti huaríj íiye a'u mej é'eche a'íime í mej Israél jetze ajtémecan ajta a'ánna Jerusalén. A'íi mú rá'utatai í ciyej jetze ta'utacúruu. Ayee mú hui 'een jín raajé'ica me'íjna í Jesús. ⁴⁰ Ajta, Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an tí'ij teuumé'eca huaíca xicaj ti huamí'i. A'íj pu jín ajtahua'a huatarúj a'íjna í Jesús. Ajta Dios pu hui hua'utá'a mej mi seica raaseíj. ⁴¹ Camu naími'i raaseíj, sino a'íi mu'u í ti hua'avé'evi'ti í Dios. Iteen tu te'ín pú'een i tej tiú'ucuaa, teajta hua'í jamuan a'íjna í Jesús tí'ij a'ítara'a a'u mej e'evé'enami'ihuajme í mi'ichite. Teen tu hui xaa ne'u raaseíj.

⁴² A'íi pu titaata'aíj tej ti tihua'utá'ixaate'en í teite, teajta tiyen tiraataxáj yee Jesús pu a'ín pú'een í ti Dios ra'antíhua'u a'íjna jime'e í ti hua'uxíjten najmí'ica í teite, í mej mauj ruurijme, majta í mej meri huácuui. ⁴³ Ajta í mej títetaté'eca'a me'íjna jime'e mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, naími'i mú tiu'utaxájtaca'a me'íjna jime'e ti pua'a nu'u ja'ati ti na'a, rá'antzaahuat'en a'íjna í Jesús, nain pu nu'u jín tiraatá'uuni'ira í ti jín auteájturaa í Dios jemi niuucajtze'en í Jesús.

Ti nu'u a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu huateájturaa huá'a jemi a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan
(Hch. 11:15-17)

⁴⁴ Aúche'e pu tí'ixajtaca'a a'íjna í Pedro, tí'ij a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios yé ve'ecáane. Tí'iquí huateájturaa huá'a tzajta'a najmí'ica jemi a'ímej í mej ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro. ⁴⁵ Seica mú majta á a'uté'uuca'a í mej a'ímej jetze ajtémecan í mej té'atzaahuat'e, í mej majta a'ímej jetze ajtémecan í mej ra'ancuré'ecura'a í runavij í ta'antiújvi'i í mej jetzen sea'araca. Jé'ecan mú rí'i ta'utaseíj a'íime me'íjna jín ti Dios ajta raateájtuaa í ruxíejniu'uca a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ⁴⁶ Ayee mú 'een jín rí'i ta'utaseíj a'iné ayée mú tihua'unamujri'i í mej seica niuucari jín tí'ixajtaca'a, majta jé'ecan mú rí'i tiratá'acare'e í Dios.

⁴⁷ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Ayee mú che'atá mena'a tira'ancuré'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tetíj iteen. Ayej ne'ase, capu méèj ja'ati ti hua'utá'ijmíi mej caí rumuai'ihua a'íime í teite. Capu xaa ne'u méèj ja'ati.

⁴⁸ Ajta á'iyen hua'uta'aíj mej huaújmuai'ihua niuucajtze'en a'íjna í Jesús í ti ajta Ciríistu'u pú'een, í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. Ayee pu a'íjna jín huaríj, matí'ij mi me'ín í mej huámuai'ivijhuaca'a, a'íi mú raatáhuaviiri'i me'íjna í Pedro ti a'ín á a'uteáturan huá'a jamuan a'achú cumu hua'apua xicaj, huaíca xicaj.

11

Ti nu'u tihua'utá'ixaa a'íjna jime'e í Cornelio
(Hch. 10:9-23, 44-48)

¹ Aj mú mi a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta a'íime í mej ihuáamuame'en pú'een í mej me'uun a'uchéjme nainjapua í Judea, a'íi mú ráamua'areeri'i tíjín a'íi mú majta ra'ancuré'a í niuucari í ti a'íjna jetze a'uvé'emej í Dios a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

² Tí'ij a'ín Pedro a'ánna a'ará'a a'ánna Jerusalén, majta á'iyen a'íime í mej té'atzaahuat'e, í mej ra'antisí'iche í runavij, a'ij mú pua'a tiraatajé me'íjna.

³ Miyen tíjín:

—A'ij pej pua'a huaríj a'iné a'ímej pej huaja'uvé'emuaareca'a í mej caí ra'antisí'iche í runavij, pajta huá'a jamuan tiú'ucuaa. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a a'íime.

⁴ Aj pu 'i Pedro a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en nain a'ij ti ti'itíj huaríj. ⁵ Ayeen tijín:

—A'uu nu chajta'a a'utéveeca'a a'ujna Jope. Neraatéhuausime'ecaa í Dios jemi. Aj pu 'i ti'itíj ineetzi jemi huataseíjre, saavana ti'itíj ti júte'e á e'icaanej. Muáacuaci'e pu ajtaujhua'isquínajmee, ajta antijí'ici'ihuaca'a. An pu hui e'icaanej a'u nej á'ujcatii. ⁶ Nee nu raseíjraca'a. Aj nu ni a'ímej huaseíj a'íjna tzajta'a í saavana jeíhua mú animaales, í mej muáacuaca ajta'ícajmee, majta í mej simuáruuni, majta í mej chuaata'a huaci'ica í mej á'usinuurejye'i, majta í mej rá'ara'ive.

⁷ Netí'ij ni ne'íjna huánamuajri'i. Aj pu 'i ja'ati ayén tinaatá'ixaa tijín: “¡Pedro, ajchesi! Iiya'a huá'ucuii, patá'aj huá'ucua'ani.” ⁸ Ayeé nu hui tiu'utaniú tijín: “Nevástarara'a, canu xaa ne'u, a'iné canu ja'anáj ráacua ti'itíj ti caí tatá'aca í taye'irá nusu ti'itíj ti xána'avi'ire'e.”

⁹ Ute'e pu hui pújme'en ajtahua'a ja'ati ayén tinaatá'ixaa tijín: “A'iné nain pu tiú'utaahuaca'a í Dios, capej ché'e piyen tí'ixajta yee xána'avi'ire'e.”

¹⁰ Huaíca pu ayén tiuju'uríj. Ajta á'iyen tíraa júte'e u ta japua a'íjna í saavana.

¹¹ Jíme'en pu'u tíraa, seica mú hui u a'ará'a a'ujna a'u nej á'ucatii inee. Mé huaíca'a a'íime. A'uu mú nu'u huaja'uta'íteca'a u Cesarea mej mi náhuauni ineetzi. ¹² Ajta a'íjn í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu naata'áj nej nu'u á'ura'ani huá'a jamuan a'ímej, nej nu'u caí huá'atzi'ine'e. A'í mú majta a'ucíj ne jamuan a'ímej i ta'ihuaamua'a í mej arájsevi. Naími'i tu a'uteájrupi u chí'ita a'u ti'é'eche a'íjna í ja'ati.

¹³ A'í pu taata'ixaa ti nu'u seij huataseíjre a'ájna a'u ti'é'eche. A'íjna í tevi, a'í pu a'íjn pú'eene'e seij ti nu'u tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi. Ayeé pu nu'u tiraata'ixaa a'íjna í tevi tijín: “Patá'aj hua'uta'íte mi teteca a'ujna u Jope mej mi u ya'utájeeve a'íjna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tijín Pedro. ¹⁴ A'í pu nu'u timuaatá'ixaate'esin a'ij ti ye'í Dios timuaatá'uuni'ira ajta naíjmi'ica a'ímej á'ateitestemua'a.” Ayeé pu hui tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati.

¹⁵ Netí'ij a'utéjche nej tihua'utá'ixaate'en, aj pu 'i yé ve'ecáane a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'í pu hui a'uteájturaa huá'a tzajta'a a'ímej. Ayeé pu che'atá na'a tiu'uteájturaa ítejmi tzajta'a. ¹⁶ Aj nu ni ra'utámua'areeri'i ne'íjna í ti ayén tiu'utaxájtaca'a í tavástarara'a tijín: “Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'íjna jíme'e í Juan, a'í pu nu'u huá'umua'ihuacare'e á jaj jíme'e. Aru a'í pu xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateáturaasin mú'ejmi tzajta'a.” Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tavástarara'a.

¹⁷ A'í pu jín, ti pua'a Dios ayén che'atá na'a tíhua'utapuaíjve'en í ti ajta taatapuaíjve ítejmi tetí'ij rá'antzaahua a'íjna í Jesús í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, a'iné auj tí'iri'iri nej ra'antimuá'itin í Dios. —Ayeé pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

¹⁸ Matí'ij ráanamujri'i me'íjna í'ihuaamua'ame'en í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, camu ché'e ti'itíj xajtaca'a, sino rí'i mú tiraatá'a í Dios tijín:

—Huataéxcui'ihua, pu'uri hui Dios hua'utá'a í mej seíj chuéjra'a japua é'eche mej mi jéjcuacan jín tiú'umua'ati mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jíme'e.

I mej nu'u me'uun e'etiújse'iri u Antioquía

¹⁹ Majta me'ín í mej a'ucíjxi me'íjna jíme'e í mej seica raajé'ica me'íjna í Esteban, majta a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej té'atzaahuate'e, a'í mú a'ímuá a'ucíjxi. A'uu mú a'ará'a a'ájna já'ahua'a Fenicia, majta seica a'ujna já'ahua'a

Chipre, majta seica a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Antioquía. A'ímej mú huatá'ixaa í niuucari í mej Israel jetze ajtémecan. ²⁰ Majta í seica í mej Chipre é'eme'ecan a'ímej jamuan í mej Cirene é'eme'ecan, a'íí mú me'uun a'atanéj me'újna u Antioquía. Aj mú mi autéjhui mej hua'utá'ixaate'en a'ímej í mej hua'aniuuca jín tí'ixaxa'a í griego. A'íj mú hua'utá'ixa í niuucari í ti tiu'utémua'aviste'e a'íjna jetze me'ecan í tavástar'a a'íjna í Jesús. ²¹ Jéihua pu hua'utévai í tavástar'a. A'íj mú jín mu'ití rá'antzaahua. Majta ra'ancuré'evi'iti í tavástar'a.

²² Majta me'ín í mej té'atzaahuat'e, í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, mat'íj me'ín ráanamujri'i a'ij ti tí'itíj huaríj, a'íj mú huata'íteca'a í Bernabé a'ujna Antioquía. ²³ T'íj a'uun a'ará'a a'íjna í Bernabé, tí'iqui raasej ti Dios r'íi tiú'uruu huá'a jemi. A'íj pu jín jé'ecan huataújtemua'ave a'íjna í Bernabé. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej nu'u u huatéjca'anen í ru tzajta'a mej mi mauj rá'atzaahuat'e í tavástar'a.

²⁴ Ayee pu tiú'uruu a'íjna í Bernabé, a'iné r'íi pu tí'itevistaca'a. Jé'ecan pu a'íjna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta jeíhua pu té'atzaahuat'eca'a. A'íj pu jín jeíhua hua'utémua'iti í teite mej mi rá'antzaahuat'en me'íjna í tavástar'a.

²⁵ T'íjtá'i á'uraa a'íjna í Bernabé a'ujna u Tarso ti i ráahuauni a'íjna í Saulo. ²⁶ T'í'iquí ráateu. Aj pu 'i a'uun ye'eráavi'iti a'ujna Antioquía. A'uu mú á'atee huá'a jamuan í mej té'atzaahuat'e a'achú cumu sej nine'ira'a. Majta tihua'umuá'ate jeíhua í teite a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo. A'ujna u Antioquía, majta me'ín í teite amuacaícan mú miyen hua'utamujteca'a tijín cristianos mú pú'een.

²⁷ A'ájna xicájra'a jetze, seica mú u a'ará'a a'ujna Antioquía Jerusalén mej e'eráaci. A'íí mú me'ín pú'eene'e í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

²⁸ Ayee pu ántehua'aca'a seij tijín Agabo. A'íí pu á a'utéechaxi á já'ita'a huá'a tzajta'a. A'íj pu jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tí'ij ayén tihua'utá'ixaate'en ti nu'u huatúuri'ihua a'ame nainjapua íiyen chaanaca japua. (Ayee xaa ne'u tiuju'uríj tí'ij a'íin tí'aijtaca'a a'íjna í rey ti ayén ántehuaa tijín Claudio.)

²⁹ Aj mú mi me'ín í mej té'atzaahuat'e í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Antioquía, a'íí mú raaxí'epi'intare mej tihua'uta'ájte'en a'ímej í ru'ihuaamua'a a'ujna u Judea í mej jín huatéjvare'en, seij majta seij mej miyen tihua'utapuaíjve'en a'achú mej caj tí'ijviicua'i. ³⁰ Ayee mú huaríj. U mú tihua'uta'íti'iri'i nain í mej tihua'utapuaíjve. Ajta a'íin í Bernabé, a'íjna jamuan í Saulo, a'íí mi hua'utátui í huá'avaujsimua'a a'ímej í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén.

12

Mat'íj nu'u raajéica a'íjna í Jacobo, majta ra'iteána me'íjna í Pedro

¹ Ajta, a'ájna xicájra'a jetze, a'íjna í rey í Heródes, a'íí pu a'utéjche ti huá'avivi'i seica í mej té'atzaahuat'e tí'ij a'ij pua'a huá'uruuren. ² A'íí pu raata'ájta'a mej raajéica í Jacobo, í ti ja'atzeáara'an pú'een a'íjna í Juan. A'íí mú ru'ijvejcheca'a í mu'úra'an. ³ A'iné a'íí pu ramua'areerca'a ti hua'aránajcheca'a a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan ti a'íin ayén tiú'uruu, a'íí pu ajta huatévi'i a'íjna í Pedro, a'ájna mat'íj me'ín tí'iyestejca'a me'íjna jime'e mej racua'aca í pan ti caí cujchira'a.

⁴ Ayee pu a'íjna jín huaríj í Heródes ti ra'iteána a'ujna carcel. Jéihua mú racha'íica'a miyen muáacua mé'e. Majtahua'a méyee memuaáacua mé'e. Majtahua'a muáacua mé'e. Majtahua'a méyee muáacua mé'e. Ayee pu a'íin

tí'imua'ajca ti a'ájna ru'irájtuaani mej mi raasej naími'i í teite. Ayee pu tiu'umuá'aj ti ayén huárini, t'íj te'enáará'an í mej tiu'uyé'este me'íjna jime'e cáne'axi mej cui'lica. ⁵ A'íj pu jín a'íin Heródes racha'íca'a a'íjna í Pedro.

Mi majta í mej té'atzaahuat'e, a'íi mú a'ujca'anécan jín rahuauca'a í Dios jemi me'íjna jime'e í Pedro.

Dios pu ru'irájtuaa a'íjna í Pedro

⁶ Yee ruijmua'ate'e yee pu huateática'areca'a ajta pu'uri ru'irájtuaaniche'e mej mi raasej í teite. Ajta a'íin í Pedro í'icujca. A já'ita'a a'ure'eca'ití anáji'ici'ihuaca'a cadeena jime'e ru'íca jetze, ajta rumuájca'a jetze. Majta í xantaaru'u mej hua'apua, a'íi mú ajtatápi'ihuajme'ecaa me'íjna jetze í Pedro. Majta seica í xantaaru'u, a'úu mú á e'ité'uuca'a tá'apueerta, mej racha'íca'a.

⁷ Aj pu 'i jíye'itzi jime'e, seij huatasejre jemin. A'íi pu a'íin pú'een seij ti tí'ivaire'e u ta japua í tavástar'a jemi. Ajta uhuanéeri'icire'ajraa a'ujna u carcel. Aj pu 'i raatáruureajxi a'íjna í tevi. Raajíste a'íjna í Pedro. Ayen tijín:

—Ca'anacan, ajchesi.

Aj pu 'i á é'ejvatzijxi í cadeena á chuaata'a a'íjna ti jín jí'ici'ihuaca'a í Pedro.

⁸ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ucá'achejte'e mua'asiicu'u, ajta ajtá'aca'acaite'e.

Aj pu 'i ayén huaríj a'íjna í Pedro. Ajtahua'a ayén tiraata'ixaa a'íjna í ti tí'ivaire'e u ta japua tijín:

—Ucá'achejte'e mi seij muá'acixu. Patá'aj naatavájra ineetzi.

⁹ Aj pu 'i huirájraa a'íjna í Pedro, cujta'an a'íjna í ti tí'ivaire'e u ta japua. Ajta capu ramua'areerca'a ti ayén ti'ayajna a'íj ti ti'itíj raruurejca'a a'íjna jamuan í ti tí'ivaire'e u ta japua. Capu ramua'areerca'a ti ayén ti'ayajna nusu tí'imaaraca'a na'a.

¹⁰ Mat'íj mi me'uun a'ur'éene a'u ti a'utéveeca'a seij í xantaaru'u ti racha'íca'a í carcel. Majta 'á'ayee seij jemi í xantaaru'u. Aj mú mi me'ín a'ur'éene a'utí tepúusti'i puéertara'a e'itéjvee a'u ti a'atanén í juye. Tí'iquí antaújcu rusej a'íjna í puéerta. Aj mú mi huiráaci. A'íj mú jetze a'ucíj í juye. Mat'íj mi raatéexijte a'u ti a'úu'ase í juye. Jíye'itzi jín pu á'uraa a'íjna í ti tí'ivaire'e u ta japua. ¹¹ Aj pu 'i ráamua'areeri'i a'íjna í Pedro ti ayén ti'ayajna. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Nu'uri ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti tavástar'a seij u a'uta'íteca'a ti tí'ivaire'e u ta japua t'íj a'íin nu'irájtuaani t'íj caí ayén tináaruuren a'íj ti tí'ijxe'eve'e a'íjna í Heródes, majta a'ímej í mej Israel jetze ajtéme'ecan.

¹² T'íj a'íin ráamua'areeri'i ti ayén ti'ayajna, aj pu 'i á'uraa. A'uu pu a'ará'a María ti é'leche, náànajra'an a'íjna í Juan ti ajta ayén ántehuaa tijín Marcos. A'uu mú tiújseij jeíhua í teite. A'íi mú rahuauca'a í Dios jemi. ¹³ Tí'iquí a'íin te'ejteátu'asixi a'ájna tá'apueerta a'ájna ta'anténine'i. Aj pu 'i seij huirájraa t'íj raasej ja'ati ti pírici. Temuaij a'íjna, 'íita'a ti ayén ántehuaa tijín Rode. ¹⁴ T'íj a'íin ráanamujri'i ti huajjhuaca'a, a'íi pu ráamua'areeri'i tijín a'íi pu pírici í Pedro. Capu ajta te'entacú. Ayee pu huaríj, a'iné huápi'i pu rútemua'ave'eca'a a'íjna í temuaij. Tí'iquí a'utiéchejraa t'íj huaja'utá'ixaate'en ti nu'u á a'utéveeca'a á tá'apueerta a'íjna í Pedro.

¹⁵ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í temuaij tijín:

—Pá'atimua'i pepu'u.

Ajta a'íin, jeíhua pu ayén tí'ixajtaca'a ti ayén ti'ayajna, tijín:

—A'íi pu hui pírici.

Majta me'ín, miyen tijín:

—Capu a'íin pú'een. Xíéjniu'ucare'ara'an pu pú'een.

¹⁶ Ajta aúche'e a'íin Pedro, te'ejteátu'axa'a í puéerta jetze. Aj mú mi xaa te'entacú. Matí'ij raaseíj, jé'ecan mú a'ij te'utaseíj. ¹⁷ Rumuájca'a pu jín hua'utá'ixa a'íjna í Pedro mej mi caí ché'e a'ij teáruaasime'en. Aj pu 'i hua'utá'ixa a'ij ti ye'í tiru'irájtuaa u carcel a'íjna í tavástara'a. Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj raatá'ixaate'en se'íjna í Jacobo, seajta í seica í ta'ihuaamua'a.

Aj pu 'i á'uraa. Tí'iquí u já'ahua'a yee a'ará'a.

¹⁸ Yee ruijmua'ate'e yee cumu tapuá'arijme'eca. Jéihua mú á'upuaapua'are'e í xantaaru'u. Camu ramua'areereca'a a'ij ti tí'itij ráaruu a'íjna í Pedro. ¹⁹ Jéihua pu rahuauhuau a'íjna í Heródes. Capu ráateu. Aj pu 'i a'ímej huata'íhua'uri'i í xantaaru'u í mej racha'íica'a. Ajta á'iyen a'íin Heródes hua'uta'aíjtaca'a mej nu'u huá'ucui'ini a'ímej í xantaaru'u. Aj pu 'i a'íin huirájraa u Judea a'íjna í Heródes. Tí'iquí a'uun a'ará'a a'ujna Cesarea. A'uu pu á'atee.

Tí'ij nu'u huamí'i í Heródes

²⁰ Ajta a'íin í Heródes, temua'a pu tihuá'ajaaxiejvi'iracaa a'ímej í mej a'uun a'uchéjme a'ujna u Tiro, majta í mej Sidón é'eche. A'íi mú tí'ujseij. Matí'ij mi naími'i u a'atanéj a'ujna Cesarea. Méjxe'eve'eca'a mej tiu'uxáj me'íjna jamuan í Heródes. Matí'ij mi seíj huamuá'iti tumin jime'e. A'íi pu a'íin pú'een í ti ravaire'eca'a a'íjna í rey. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'atí tijín Blasto. A'íi pu hua'utévai mej mi tiu'uxáj jamuan. Matí'ij mi raatáhuaviiri'i me'íjna í Heródes tí'ij caí ché'e huá'ajaaxiejvi'ira a'ímej, sino ché'e rí'i tí'eene'en. Majta rátziíne'eca'a a'íné a'úu pu teja'uvé'eye'icaa í tihuá'acua'ira a'ujna já'ahua'a a'ujna chuéjra'a japua a'u ti tejé'ajta a'íjna í Heródes.

²¹ A'ájna xicájra'a jetze mej raaxí'epi'íntare, a'íi pu ucaújchejte í rusiicu'u í mej jín ráamua'ati ti a'íin i'irey. Aj pu 'i acáyeijxi í ipuari jetze. Tí'iquí tihua'utá'ixaa naíjmi'ica í teite. ²² Matí'ij ráanamujri'i me'íjna í Heródes, ayée mú titeetej'ihuaajraa tijín:

—Dios pu hui pírici mi ti tí'ixa, capu tevi pú'een.

²³ Ajta a'íin í Heródes, capu rí'i tiraatá'a í Dios. A'íj pu jín á'iyen seij í ti tí'ivaire'e u ta japua í tavástara'a jemi, a'íi pu tiráacui'ini. Tí'iquí tijcuí'ineca'a. Matí'ij mi me'ín chu'ínute raatéjci'ici me'íjna í Heródes. Aj pu 'i huamí'i.

²⁴ Majta, jéihua mú ráanamujri'i í niuucari í mej tavástara'a jetze me'ecan tiu'utaxájtaca'a. Amuacaícan, a'íi mú ráanamujri'i a'ímej í mej á vejli'i antachéejmee, majta ájca'íhua í méyee mej a'uchéjme, majtáhua'a ajca'íhuá'imua mej a'uchéjme. Naíjmi'ici'e pu huanamuá'areajraa. ²⁵ Ajta a'íin í Bernabé, ajta í Saulo, matí'ij araúraste í mej tihua'uta'íti'iri'i, a'íi mú a'ucíj a'ujna Jerusalén. Majta ya'uví'iti me'íjna í Juan ti ajta ayén ántehuaaca'a tijín Marcos.

13

Matí'ij amuacaícan a'ucíj majtáhua'a méyee a'íjna í Saulo, ajta a'íjna í Bernabé mej mi tihuau'ixaate'en í teite

¹ Ajta, a'ujna já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Antioquía, a'úu mú a'uté'uuca'a í teite í mej té'atzaahuate'e. Seica mú tí'ixajtaca'a í Dios jetze me'ecan, majta seica mú tihuá'amua'atejca'a í teite. A'íi mú a'íin pú'een a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Simón, ti ajta ayén ántehuaaca'a tijín ti xu'umuara'a. Ajtahua'a a'íjna í Lucio ti Cirene é'eme'ecan, ajta í Manaén. (A'ijna í Manaén, a'íi pu amiigura'an pu éene'e í Heródes ti tí'ajjtaca'a nainjapua u Galilea). Ajta pu a'íin a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Saulo.

² Ja'anáj mú téniúuve'e, majta rú'itzi'ive'eca'a, aj pu i a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sehue'evé'evi'itichi semíjna mi Bernabé, seajta semíjna mi Saulo matá'aj hui miyen tiu'utévaire'en me'íjna jíme'en í nej neri tihua'utá'itiiira.

³ Aj mú mi raatáhuaviiri'í í Dios, majta rú'itzi'ive'e. Matí'ij mi hua'avé'emuari'exi í huá'amu'utze'e. Aj mú mi hua'uta'íteca'a mej nu'u á'ucíine.

Matí'ij nu'u me'uun a'atanéj u Chipre

⁴ A'iné a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu hua'uta'íteca'a a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo, a'úu mú pújme'en a'ucíj a'ujna já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Seleucia. Aj mú mi atéeci í baarcu jetze. Matí'ij mi a'uun jetze pújme'en antacíj seíj chuéjra'a japua ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Chipre.

⁵ A'uu mú vejli'i e'ejtéene a'ujna já'ahua'a baarcu ti a'utéche'eca. Ayee pu téja'arájtehuuaa í chajta'ana tijín Salamina. Matí'ij mi autéjhuii mej tihua'utá'ixaate'en a'ij ti tihua'utá'ixaa í Dios. A'uu pu tihua'a'ixaate'eca'a hua'ateyuu tzajta'a a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan. Ajta a'íjna í Juan, a'í pu huá'a jamuan huamé'ecaa, ajta pu a'ín huá'avaire'eca'a.

⁶ Nain japua mú ú'ucíineca'a tíj na'a á teje'eráahuachi. Matí'ij mi me'uun a'ará'a chajta'a, ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Pafos. A'uu mú ra'antinájcheca'a seíj í ti Israél jetze ajtémecan ti ayén ántehuaaca'a tijín Barjesús. Támua'aree a'íjna. Ajta tí'ihua'itaca ti nu'u tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁷ A'íjna ti támua'aree, a'í pu ravaire'eca'a í tajtuhuan í ti jín antiújmua'aree. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í tajtuhuan tijín Sergio Paulo. Jé'ecan pu té'umua'areereca'a a'íjna í tajtuhuan. Aj pu i hua'uta'ájtaca'a a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo a'íjna jíme'e ti a'ín tajtuhuan ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti huá'unamua a'ij ti 'een jín huaja'uta'íteca'a í Dios.

⁸ Ajta a'ín ti támua'aree, a'í pu ayén ántehuaaca'a tijín Elimas. A'í pu huá'a jetze me'ecan huatéechaxi tí'ij caí té'antzaahuante'en a'íjna í tajtuhuan. ⁹ Ajta a'ín í Saulo, ti ajta ayén ántehuaa tijín Pablo, a'í pu a'íjna jetze aráujca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Aj pu i ra'aráaseij temua'a naa.

¹⁰ Tí'iquí ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pe tí'ihua'itaca, í ti tiyaaru'u a'atáata pú'een, mú'ee pe caí raxí'eve'e naíjmi'i tíj na'a ti í'ixi'epi'ín. ¿Ni qui hui pecaí ja'anáj ra'antipua'ajte'esin pej caí mú'ee tihua'antiú'uuni'ira'an mej miyen ríci a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios? ¹¹ Pu'uri Dios puaíjtzi muaatá'asin íjii. Pua'aracúuni pej pua'amé. Capej hui ché'e mé uunéeri pua'amé tújca'ari tzajta'a.

Tí'iquí ayén te'irájraa a'ij ti tiraata'ixaa a'íjna í Pablo. Temua'a pu te'aracúuni'í já'araa a'íjna ti támua'arejca'a. Cu xiee ti cuj huatética'are í jemin, ajta cumu ti huamé'en ciéeniste'e. Aj pu i ja'ati huáhuau ti ra'anaví'ira'a, ayén tijín capu mé úneee.

¹² Ajta a'ín í tajtuhuan, tí'ij raaseíj a'ij ti tí'itíj huaríj, tí'iquí rá'antzaahua a'iné a'ij pu pua'a ra'utaseíj a'ij mej ye'í tihua'umuá'ate me'íjna jíme'e í tavástar'a ti raniuuca.

Matí'ij nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Antioquía ti a'uun huatacá'a u Pisidia

¹³ Aj mú mi a'ucíj, a'íjna í Pablo, majta me'íjna í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. A'uu mú atéeci í baarcu jetze. Matí'ij mi me'uun a'uré'ene a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Panfilia. A'uu mú a'ará'a a'ujna chajta'ana japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Perge. Tí'iquí a'íjna í Juan, a'úu pu huaja'utétuaaxi. Ajta a'uun airáne u Jerusalén.

¹⁴ Majta me'ín í seica, a'í mú huiráaci a'ujna Perge. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Pisidia. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna Antioquía. A'uu mú a'uteájrupi huá'a

teyuu tzajta'a a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Mat'íj mi huatéra'aseca'a.
¹⁵ Aj mú mi seica ra'ujíjve í yu'uxari í te'anxívi, majta í seica í yu'uxari í mej te'uyú'uxaca'a í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Mat'íj mi í mej tí'aijta teyujta'a, a'íí mú miyen tihua'utá'ixaa tijín:

—Ta'ihuaamua'a, ti pua'a ti'itíj sehuá'a'ixaate'ecu í teite, á'iyen se-hua'utá'ixaate'e íjii.

Ti nu'u a'íin Pablo ayén tihua'utá'ixaa

¹⁶ Aj pu i a'íí á a'utéechaxi a'íjna í Pablo. Tí'ij i rumuájca'a jín hua'utá'ijmíjri'i tijín mej caí a'ij teáruaasime'en. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een teteca mi sej Israel jetze ajtémecan, mú'een mi sej seajta rá'atzaahuat'e í Dios, xáanamujri'i hui se'íjna i niuucari. ¹⁷ A'íjna í hua'aDioj í mej uyé'esise'ira'a a'ujna Israel, a'íí pu hua'avé'evi'iti a'ímej í tayá'upuaci'istemua'a. Aj pu i a'íin hua'utamú'iire jeíhua mat'íj mauj me'uun é'echejca'a a'u mej caí chuej é'ejcha'ica'a. A mú é'echejca'a me'újna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuua tijín Egipto. Aj pu nu'u i Dios hua'irájtuua, a'ujna chuéjra'a japua, a'iné a'íí pu ayén hua'umuá'amuat'e'ecaa.

¹⁸ A'íí pu nu'u huá'a jime'e huá'uviicua'ire hua'apuate nine'ira'a mat'íj á'ujjhuane'e a'ujna já'ahua'a itzitá. ¹⁹ Ajta arahua'apuáca pu antipúa'ari í teite í mej me'uun a'uchéjme'ecaa í seíj chuéjra'a japua, ti ayén téja'arájtehuua tijín Canaán. Aj pu nu'u i hua'utapuaíjve í rute'ítestemua'a a'ímej í mej huá'achueere'eca'a í mej amuacaícan me'uun é'echejca'a.

²⁰ 'Jirá'atee nu'u a'achú cumu muáacua ciento japuan muáacuajetze nine'ira'a ti ayén hua'utéemua'iti. Ajta á'iyen Dios pu nú'u hua'utá'a í ruyauj-mua'a ti tíhua'uta'aíjte'en jueesi jime'e. Ayee pu nu'u teummé'eca ajta na'a caí huataseíjre a'íjna í Samuel í ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²¹ 'Aj mú nu'u mi raatáhuaviiri'i ti Dios tiu'utá'an ti sej rey tíhua'uta'aíjte'en. Aj pu i Dios ayén raatá'a ti seíj tíhua'uta'aíjte'en. A'íi pu nu'u a'íin pu'éene'e a'íjna í Saúl ti yaujra'an pú'een a'íjna í Cis, í ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej Benjamín jetze airáane. Saúl pu tíhua'uta'aíj a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a.

²² 'Aj pu nu'u i Dios rá'ari'iri'i a'íjna í Saúl ti tihuá'a'ajjte'eca'a. Aj pu i a'íjna huatá'a ti a'íin í David tíhua'uta'aíjte'en rey jime'e. Jíme'en pu nu'u tiu'utaxájtaca'a í Dios, ayén tijín: “Nee nu hui ra'antíhua'u ne'íjna i David, í ti yaujra'an pú'een a'íjna í Isaí. Rí'í pu xáahuí tinaatá'asin ineetzi. Naíjmi'i pu ayén tí'irini a'ij nej tí'ijxe'eve'e.” ²³ Seíj ti nu'u í'ihuaacixa'ara'an a'íjna í David teecan, a'íi pu hui a'íin pú'een í Jesús í ti Dios ya'uta'íteca'a a'ímej jemi í mej Israel a'uchéjme ti ij huá'a japua huániuuni. Ayee pu te'ará'aste í Dios a'íjna ti jíme'en te'ataújratziiri'i.

²⁴ 'Tí'ij caí xi á a'utaseíjre a'íjna í Jesús, a'íí pu hui Juan hua'utá'ixa a'ímej í mej Israel mé a'uchéjme. Ayee pu tihua'utá'ixaa ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej huámuaí'ivijhua, ajta mej nu'u seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a. ²⁵ Ajta, tí'ij ari a'ájna teja'uré'enejsime'eca í xicájra'a ti jetzen huámí'ini í Juan, ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tijín: “Canu hui nee ne'ín pírici í sej rachú'eve'e. Seíj pu a'íin pú'een, aúche'e pu mé e'evé'eme. A'íjna jemi, capu hui ayén tínaavíjte'e ineetzi nej ti'itij jín raatévaire'en ti'itij jíme'e ti cálieen jín seíjre'e. A'íí pu jaítze'e ve'ecán jín ti'itevé'e a'ame necaí inee.”

²⁶ 'Ne'ihuáamua'a, mi sej Abraham jetze huanéj, mi seajta Dios jemi té'atzaahuat'e, mú'ejmi pu hui jemi a'ame a'íjna i niuucari tijín a'amua japua huániuuni í Dios.

²⁷ 'Mí majta a'ímej í mej Jerusalén mé é'echejca'a, majta a'íime í mej tihuá'a'ajjte'eca'a, camu a'atzu ramua'areereca'a ja'ati ti pírici a'íjna í Jesús,

camu majta yaú'itiée muá'araa í niuucari í mej ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej mejmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee mú tira'ará'aste me'íjna í niuucari me'íjna jime'e mej tí'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte me'íjna í Jesús. Camu rí'i a'ij mej ra'ujíve'eca'a a'íjna í niuucari a'ij tí ye'í huataújmu'a ja'anáj tí na'a tí'ijta a'ájna teja'uré'enen a'ájna xicájra'a í mej jetzen ruse'upi.

²⁸ 'Camu hui majta a'ij tí'irájteu í mej jín ráamua'aree tí ayén tiraavíjte'e tí a'íin huámí'ini. Mí majta, a'íi mú Pilato huatá'ixaa tí a'íin raata'ájta mej nu'u raajé'ica. ²⁹ Matí'ij mí miyen tiujú'uruurée nain tíj na'a tí té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna í yu'uxari jetze, aj mú mí ra'acájtí í cúruu jetze. Matí'ij mí ra'avá'ana.

³⁰ 'Aru Dios pu hui ayén tiraatá'a tí huatarún í mí'ichite tzajta'a. ³¹ Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu huataújsejrataca'a a'íimej jemi í mej amuacaícan jamuan á'ujujhua'ane'eca'a tí'ij a'íin e'erájraa a'ujna Galilea, tí'ij a'uun a'ará'a a'ánna Jerusalén. Ijii, a'íi mú hui a'íin pú'een í mej tihua'a'ixaate'e í teite a'íjna jime'e a'íjna í Jesús.

³²⁻³³ 'Teajta iteen, ayée tu tejá'amua'ixaate'e te'íjna í niuucari í tí amuaatémua'aviste'esin a'íjna í tí jín Dios te'ataújratziiri'í a'íimej jemi í tavaújsimua'aci'í. A'íi pu hui araúraste itejmí jemi, iteen í tej huá'ayaujmua'a. A'íj pu jín araúraste tí a'íin raatá'a tí huatarún í mí'ichite tzajta'a a'íjna í Jesús. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a í Chuiicari jetze í tí hua'apua tíjín: "Mú'ee pej ní'iyauj. Ijii nu xaa neri inee muá'íya'upua na'ame."

³⁴ 'Jíme'en hui a'íjna í niuucari tí nu'u Dios ayén tiraatá'a tí huatarún ajtahua'a í mí'ichite tzajta'a tí'ij caí ja'anáj huatépete í tí ratéhua'ira'a, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a tíjín: "Ayee nu che'atá nena'a tejámuaatá'asin naíjmi'íca a'achú pua'améca a'ij nej neri tí'itij jín te'atánratziiri'í ne'íjna í David, í nej jín tiraatá'a, tí neetzi jemi seijre'e í tí xí'epi'in 'een." ³⁵ A'íj pu hui jín ayén té'eyu'usi'ihuaca'a seíj jetze í Chuiicari tíjín: "Capej mú'ee tí'itá'acare'en tí huatépete í tí ratéhua'ira'a a'íjna tí muavaire'e, tí ajta rí'éene'ecán jín seijre'e mú'eetzi jemi."

³⁶ 'Puj, ayej tí'ayajna xaa, a'íi pu hui í David hua'utévai í ruteítstemua'a a'ij tí tí'ijxe'eve'eca'a í Dios. Tí'iquí huamí'í, matí'ij mí ra'avá'ana a'íimej jamuan í ruvaújsimua'a teeca. Ajta á'iyen huatejpetzi í tí ratéhua'ira'a, tzíte'e. ³⁷ Mí ajta a'íin í tí ratéhua'ira'a a'íjna tí Dios raatá'a tí huatarún, capu xaa ne'u huatejpetzi.

³⁸ 'A'íj nu jín niyen tí'ijxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej hui ráamua'aree tetíj teri tejá'amua'ixaate'e tí Dios tejámuaatá'uuni'ira a'íjna jime'e tí Jesús huamí'í mú'ejmí jetze me'ecan tu í a'íin raaté'uuna í sej jín auteájturaa í jemin. ³⁹ A'íj pu jetze hua'irájtuaa naíjmi'íca a'achú pua'améca mej té'atzaahuate'e. A'íi pu hua'irátuaasin naíjmi'íca í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Mí ajta, a'íjna í yu'uxari tí ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, capu ja'anáj tí'itij jín hua'irátuaniiche'e.

⁴⁰ 'Rí'í xu'u mú'een tí'ij caí ayén tejamuáaruuren a'ij mej mejmí'í tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. ⁴¹ Míyen tíjín:

Casi'í, mú'een xu ta'utéxieehuari'iri'í, ché'e utévatziin í á'amuatzaajta'a. Seajta mú'een antipuaá'are, a'iné ayée nu rini íjii sej ché'e ruuri, tí'itij nu jín niyen rici í sej caí ja'anáj rá'antzaahuate'esin. Capu amín a'ij tí pua'a ja'ati ayén tejamuá'ixaate'en.

Aj pu í Pablo pu a'íjna a'utéjche tí tihua'utá'ixaate'en a'íimej í teite í mej caí Israel jetze ajtémecan

⁴² Aj mú mí huiráci u teyujta'a. Matí'ij huiráciine, aj mú mí seica raatá'inee tí tihua'utá'ixaate'en jaítze'e a'íjna jíme'en seíj jetze í xicaj mej jetzen ruse'upi.

⁴³ Tí'ij antipúa'areca'a í mej ráanamujri'i í niuucari, matí'ij mi jeíhua teite a'ucíj jamuan a'íjna í Pablo, majta a'íjna í Bernabé. Seica mú a'ín pú'eene'e í mej Israel jetze ajtémecan, majta seica í mej raataxí'eve í hua'aye'ira, a'í mú pú'een í mej Israel é'eme'ecan.

A'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, jeíhua mú tihuá'a'ixaate'eca'a. Mehuau'íjcate mej nu'u ráahuauni í ti nu'u Dios ayén tiraateátuaasin.

⁴⁴ Tí'ij ajtahua'a teja'uré'ene a'ájna xicájra'a í mej jetzen ruse'upi, naími'i mú e'etiújseij í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, mej mi ráanamua í niuucari ti jín tí'aijta a'íjna í Dios. ⁴⁵ Matí'ij mi me'ín í mej Israel jetze ajtémecan, matí'ij hua'useíj mej jeíhua teite tiújseij, jé'ecan mú huá'anchueere. Aj mú mi autéjhuii mej me'íjna jetze te'ujpuá'ajte'en ti'itij jime'e me'íjna í Pablo. A'ij mú pua'a tí'ijjeeveca'a a'ij ti tí'ixajta'a.

⁴⁶ Matí'ij mi huá'a jetze huateújca'ane a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé. Matí'ij mi miyen tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'í pu hui ruxe'eve'e tej amuacaícan tejamuá'ixaate'en í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios, mú'eetzi jemi mi sej Israel jetze ajtémecan. A'iné caxu ra'ancuré'asin, capu ajta a'ij tejamuá'amitiejte'e ti ayén tejámuaavíjte'e sej siyen ruuri xá'ara'ani í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e. A'íj tu jín, teri u á'uju'un huá'a jemi í mej caí Israel jetze ajtémecan. ⁴⁷ Ayee pu hui té'eme, a'iné ayee pu titaata'aíj í tavástara'a tíjín:

Nee nu amua'antíhua'u setá'aj tihua'utá'ixaate'en í mej caí Israel jetze ajtémecan,

seajta nainjapua tíj na'a íiyen chaanaca japua.

A'í mú ramua'aréren me'íjna í niuucari í nej jín hua'irátuaasin.

—Ayee mú tihua'utá'ixaa.

⁴⁸ Matí'ij ráanamujri'i í mej caí Israel jetze ajtémecan, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Jé'ecan mú rí'í tiraatá'a í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios. Majta naími'i í ti Dios amuacaícan u huaja'antíhuau mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e a'u ti é'eseijre'e í Dios, a'í mú rá'antzaahua. ⁴⁹ A'íj pu jín, jé'ecan mú hua'utá'ixa nainjapua a'ujna chuéjra'a japua. Tí'ij pí na'a ti tápuaapua'are, jaítze'e mú teite miyen tiráanamujri'i í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin ajta mena'a caí ráanamujri'i naími'i í mej me'uun a'uchéjme.

⁵⁰ Mí majta me'íjna í mej Israel jetze ajtémecan, a'í mú ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi tiníniu'ucacun seica í uuca í mej jé'ecan rá'atzaahuat'e í Dios, í 'uuca mej jaítze'e ti'itij jín ruxe'eve'eca'a í chajta'ana. Majta seica ca'aníjra'a hua'utá'a í teteca í mej jeíhua ti'itij jín ruxe'eve'eca'a a'ujna u chajta'a. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a mej mi a'ij pua'a huá'uruuren me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Bernabé. Aj mú mi hua'utamuári a'ujna a'u mej a'uchéjme.

⁵¹ Majta me'ín í mej hua'apua, a'í mú tiu'utéca'atzi í tiú'ujca'acai tí'ij cáaxín í chuej, mej mi me'ín teite miyen tiráamua'aree mej auteájturaa í Dios jemi. Aj mú mi a'ucíj.

Aa mú a'ará'a já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Iconio. ⁵² Majta me'ín í mej té'atzaahuat'e, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Majta me'íjna jetze rucá'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

14

Mej nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Iconio

¹ Ajta a'ín í Pablo, ajta í Bernabé, matí'ij me'uun a'ará'a a'ujna Iconio, aj mú mi a'uteájrupi hua'atáyujta'a a'íime í mej Israel jetze ajtémecan. A'uu mú

tihuaú'ixaa í teite tzáahuati'ira'a jime'e. A'íj mú jín, jeíhua rá'antzaahua a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

² Majta seica, í mej caí té'atzaahuat'eca'a, a'íí mú ca'aníjra'a hua'utá'a a'íimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íj mú jín a'íj pua'a te'utánamuajri'i a'íimej í mej hua'apua. ³ A'íj mú jín á'atee a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, ca'anín mú jín tihua'utá'ixaa í tavástar'a jetze me'ecan. A'íj pu jín ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi miyen huárini mej ráamua'aree í teite, mej Dios jetze araújca'ane í mej hua'apua.

⁴ Majta í teite í mej é'echejca'a u chajta'a, a'íí mú tiújse'irihua'a seica mej miyen tí'ijmua'areereca'a a'íimej jemi í mej Israél jetze ajtémecan, majta seica tí'ijmua'areereca'a a'íimej jemi í mej hua'apua. ⁵ Aj mú mi me'ín í mej Israél jetze ajtémecan, majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íimej jamuan í mej tihuá'ajte'e, a'íí mú miyen tiraaxí'epi'intare mej nu'u a'íj pua'a huárini, majta nu'u hua'uteátu'asixi'ín tetej jime'e.

⁶ Aj mú mi ráamua'areeri'i a'íime í mej hua'apua. A'íj mú jín huataúruu. A'uu mú a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Listra, ajta ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Derbe. A'uu pu jetzen ajtémecan a'ujna u Licaonia. Majta á'ujujhua'ane'e tíj na'a a'u ti imuá ja'u'ástimee í chuej. ⁷ Maúche'e mú tihuá'a'ixaate'eca'a í teite a'íjna í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin.

Mej nu'u me'uun a'uté'uuca'a me'újna u Listra

⁸ A'uu pu seij a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a Listra, tevi ti caí rá'aye'ivejca'a í ru'íca jetze. Ayee pu éene'e huanú'ihuaca'a. Capu huáye'icaa. ⁹ A'íí pu ráanamujri'i a'íj ti tí'ixajtaca'a a'íjna í Pablo. Tí'iquí a'íín Pablo raasej. A pu temua'a naa tirú'umua'areereca'a ti a'íjna ti caí rí'en ru'íca jetze, a'íí pu rujni a'íjna jime'e ti té'antzaahuat'een. ¹⁰ Aj pu i ayén tiraatajé ca'anín jime'e tíjín: —Huatéechaxí.

Tí'iquí a'íín ájtucu. Ajta á á'uche'ecane'e já'araa.

¹¹ Mat'íj raasej a'íj ti tí'itíj huáruu í Pablo, aj mú mi huajíjhuaca'a í teite runiuuca jime'e mej jíme'en tí'ixaxa'a a'ujna Licaonia. Miyen tíjín:

—Í Diosi mú yé ve'ecáne. Cu xíee muaateújteitesta'ca'a mej mi yé huatasejre íye itejmi jemi.

¹² Yee mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amijna mi Bernabé, a'íí pu hui a'íín pú'een í Dios tej tiyen ratamuá'amuaa tíjín Júpiter, ajta amijna í Pablo, a'íí pu hui a'íín pú'een a'íjna í Mercurio.

Ayee mú raatamuá'a me'íjna í Pablo, a'íne a'íí pu nu'u raataxájtaca'a.

¹³ Aa pu vejli'i jé'eseijre'eca'a í teyuu a'íjna ta'anténine'i a'ujna chajta'a. Ajta a'íín í puaarij ti tí'ivaire'e Júpiter jemi a'ujna teyujta'a, a'íí pu u huaja'uvé'ejajpuaca'a í tuuru'use, ajta í xuuxu'u ti tutíjhua. A'íjna í puaarij, majta í teite, a'íí mú huá'ana'amiche'e í tuuru'use, majta huá'umuai'ivejtaca'a.

¹⁴ Majta me'ín í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, mat'íj ráamua'areeri'i, á mú aúrupi í teite tzajta'a, meruaachijmé'e, majta antíjijhua. Mat'íj mi amuacaícan tiu'utésujtza'anaxi í tiú'ujcixu me'íjna jime'e mej mi me'íjna jín hua'utá'ijmijra í teite. ¹⁵ Miyen tíjín:

—Mú'een teteca, ¿a'íne sej si siyen rici? Teen tu hui teajta teteca pú'een, setíj mú'een. Ayee tu 'een jín mú a'uvé'uju'un tetá'aj tejamuá'ixaate'een setá'aj mú'een raatapuá'ajta se'íjna ti caí tí'itíj vaire'e, setá'aj raténa'amiche'en í Dios ti í'irúuri, ti ajta raatétaahuaca'a í ta japua ti auuteájmua, ajta í chaanaca tej japuan yen seijre'e, ajta í jaj ti íyeyen seijre'e ta jamuan, ajta nain tíj na'a pua'amé tí'iseijre'e íyeyen chaanaca japua, ajta jaj tzajta'a ti tí'iseijre'e.

16 'A'ájná'ímua pu hui Dios hua'utá'a í teite mej miyen éene'en seijre'e matíj me'ín tí'ijxe'leve'eca'a. 17 Mi ajta, tíj na'a jéjcuá ímuá tíj na'a tí yú e'iré'ene, Dios pu huá'a jemi tiu'uteájtuaa í mej jíme'en ráamua'aree a'ij tí ye'í huaríj í Dios. Ayee xu hui tí'ijmua'aree tí Dios á'amuacha'íj temua'a naa. Nain pu jín tejámuaatévaire'esin viite jíme'e, mej huáviiye, ajta tí tiú'ucíire, ajta tejámuaatá'asin í sej ráacua'ani, ajta sej rí'éene'e seíire'e xá'ara'ani mi ruxíejni'u'uca jetze. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

18 Mu'icáca pu huatá'ixaa í teite. Xa'ichu'i pu hua'utéemua'iti mej mi caí miyen tihua'amuai'ivejte'e.

Mat'íj nu'u raateátu'asixi me'íjna í Pablo me'újna u Listra

19 Aj mú mi seica u a'uvé'uju'un. A'uu mú e'eráaci a'ujna já'ahua'a Antioquía, majta me'újna Iconio. A'ii mú a'íin pú'een í mej Israél jetze ajtéme'ecan. Mat'íj mi hua'utá'ixa í teite tí nu'u a'íj pua'a tí'ítevij í Pablo. Mat'íj mi raateátu'asixi tetej jíme'e. Ayee mú tiu'umuá'aj tíjín huamí'i. A'íj mú jín mi ya'ujáanajraa á pua'acíe í chajta'ana jetze.

20 Aj mú mi me'ín í mej té'atzaahuat'e me'uun e'etiújseij a'u mej yau-ujájsime'e í Pablo. Mua'ajteáxi'reca'a a'u mej yauutéj. Jíme'en mu'u jemin ajteáxi'reca'a, aj pu í ájchee a'íjna í Pablo. Ajtahua'a, pu a'uteájrupi u chajta'a. Yee ruijmua'ate'e yee, a'íi pu á'uraa a'íjna jamuan í Bernabé. A'uu mú a'ucíj u Derbe.

21 A'uu mú tihua'ú'ixaa í niuucari jíme'e tí jín Dios hua'irátuaasin. Jéihua mú hua'utéemua'iti í teite a'ujna Derbe, mej mi me'ín té'antzaahuat'en. Aj mú mi huaré'aci me'újna u Listra, majta me'újna u Iconio, majta u Antioquía. 22 Nainjapua mú ca'aníjra'a hua'atá'a a'ímej í mej té'atzaahuat'e mej mi caí ratápuaapua'ajta'an mej té'atzaahuat'e, majta hua'utá'ixa tí nu'u ayén tiú'ujxe'leve'e tí ja'ati amuacaícan ayén tirajpuaíitzi á'ara'ani tí í a'uun a'uteárute a'ujna tí é'eseijre'e í Dios.

23 Majta hua'avé'ehuau í hua'avaujsi mej mi tiu'utévaire'en u huá'a teyujta'a. Mat'íj téniúuve'e, majta huaúritzi'ive, aj mú mi ra'íjca í tavástara'a najmí'ica í mej rá'atzaahuat'e.

24 Mat'íj antacíj a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua tí ayén téja'arájtehuuaa tíjín Pisidia. A'uu mú a'ará'a a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua tí ayén téja'arájtehuuaa tíjín Panfilia. 25 Aj mú mi me'uun a'ará'a chajta'a tí ayén téja'arájtehuuaa tíjín Perge. A'uu mú tihua'ú'ixaa í niuucari jíme'e. Aj mú mi a'ucíj a'ujna já'ahua'a chajta'a tí ayén téja'arájtehuuaa tíjín u Atalia.

26 A'uu mú baarcu jetze atéeci. Mat'íj mi antacíj yútan pújme'en a'ujna já'ahua'a Antioquía. Aa pu pítejá'arici a'u mej yau'íjca í Dios tí hua'acha'íi á'ara'ani mej mi miyen ríjca a'ij mej tíhua'uta'íti'iri'i í ru'ihuaamua'a.

27 Mat'íj mi me'uun a'ará'a a'ujna Antioquía. Aj mú mi hua'ajtéseij í mej teyujta'a e'etiújse'irihua'a. Nain mú tihua'utá'ixaa í niuucari jíme'e a'ij tí Dios ayén tihua'utá'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi majta me'ín té'antzaahuat'en. 28 Mat'íj mi me'uun á'atee huá'a jamuan í mej té'atzaahuat'e a'ujna Antioquía.

15

Mat'íj nu'u huá'a'itziite'eca'a a'íime í mej rá'astijre'eca'a í ruye'ira í mej Israel hecé ajtéme'ecan

1 Seica mú me'uun a'ará'a a'ujna u Antioquía. A'íi mú a'íin pú'een í mej Israél jetze ajtéme'ecan. A'uu mú e'eráaci a'ujna Judea. Mat'íj mi autéjhuii mej tihua'umua'aten í ru'ihuaamua'a. Miyen tíjín:

—Ti pua'a secaí ra'ancuré'ecura'a í runavij í mej jetzen sea'araca a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, ti pua'a secaí siyen huárini, seij ajta seij, capu a'ij tí'iri'iri ti Dios tejámuatá'uuni'i.

² Mi majta a'íjna í Pablo, ajta í Bernabé, jé'ecan mú tihuá'a'ixaate'eca'a tzáahuati'ira'a jime'e. Aj mú mi a'ímej ru'ihuaamua'a miyen tiu'íjca a'ímej í mej hua'apua, huá'a jamuan í seica mej mi á'ujcine a'ánna Jerusalén, mej mi raaxí'epi'intare'en a'ímej jamuan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi í mej tiújse'irihua'a u teyujta'a a'ánna Jerusalén.

³ Majta me'ín í mej tiújse'irihua'a a'ujna Antioquía, a'í mú hua'uta'a'ij. Mat'íj mi a'ucíj. A'uu mú Fenicia a'uré'ene, majta me'újna u Samaaria. Nainjapua mú tihua'utá'ixaa me'íjna jime'e mej té'antzaahuatē'en í Dios jemi, a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íj mú jín huataújtemua'ave temua'a naa a'íme í huá'a'ihuaamua'a mat'íj huá'unamuajri'i a'ij mej tí'ixajtaca'a.

⁴ Mat'íj me'uun a'ará'a a'ájna Jerusalén a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, jé'ecan mú hua'ancuré'evi'iti temua'a naa a'íme í mej tiújse'irihua'a u teyujta'a, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi. Mat'íj mi miyen tihua'utá'ixaa nain ti Dios tiu'uteájtuaa jaítze'e huá'a jemi í seica í teite.

⁵ Majta seica a'ímej í fariseos í mej té'atzaahuatē'e, a'í mú a'ájna a'uté'uuca'a. Miyen tíjín:

—Jé'ecan pu hui ruxe'eve'e mej miyen huárini a'ímej í mej té'atzaahuatē'e í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Miché'e hui ra'ará'asten nain jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan. Miché'e ra'antisíjchixi'ín í runavij.

Mat'íj nu'u me'uun e'etiújseij u Jerusalén

⁶ Aj mú mi tiújseij a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi mej mi ti'ihuaúrixaate'en me'íjna jime'e. ⁷ Mat'íj a'atzu á'ateevi'ica mej tí'ixa, aj pu i a'íjn Pedro ájchee. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ne'ihuaamua'a, mú'een xu hui seri ramua'aree ja'anáj ti ímuá Dios na'antíhuau ineetzi nej a'amua jetze ajtēme'ecan, nej ni tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios tihua'utá'uuni'i í mej caí Israel jetze ajtēme'ecan mej mi rá'antzaahuatē'en. ⁸ Ajta a'íjn Dios, í ti tirú'umua'aree a'ij ti ja'ati tí'imua'atze í ru tzajta'a, a'í pu taatasejra ti a'íjn miijmu hua'ancuré'evi'iti. Ayee pu che'atá na'a tihua'utá'a ti a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an huatēáturan a'ímej tzajta'a tíj titaatá'a itejmi.

⁹ Jemin í Dios, naími'i tu tiyen taxí'ej tena'a 'een. A'ij ti a'íjn raajéjcuare í taxiejniu'uca tet'íj rá'antzaahua, ayée pu che'atá na'a tihuá'ajejcuaren í huá'axiejniu'uca a'ímej. ¹⁰ A'íj pu hui jín, a'íne 'een jín siyen tirá'axijte'e í Dios se'íjna jime'e sej tihua'a'íjcate'e a'ímej í mej té'atzaahuatē'e ye'irá jime'e í mej caí ravícuca'iraca'a í tavaújsimua'a teeca, teajta iteen.

¹¹ 'Mí ajta, ayée pu titá'amitēje'te itejmi tej caí tí'inajchita, te'íjna jime'e ti tavástarā'a ta japua huaniú itejmi. Ayee pu hui che'atá na'a huá'a japua tí'iniuuni a'ímej. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹² Aj mi mú raatapuá'ajtaca'a naími'i í mej tí'ixajtaca'a. Jé'ecan mú huá'anamuajraca'a mat'íj tihuá'a'ixaate'eca'a me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Bernabé. Nain mú hua'utá'ixa tíj na'a ti hua'utá'a í Dios í huá'a tzajta'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Jé'ihua mú rí'í huaríj í mej jín rí'í te'utasej. Dios pu hua'utévai a'ímej í mej hua'apua. ¹³ Mat'íj ra'anticí'í mej tí'ixa, aj pu i Jacobo ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ne'ihuaamua'a, xáanamujri'i í nej amuaatá'ixaate'esin. ¹⁴ Amijna í Simón auchén pu hui titaatá'ixaa ti Dios huá'a jime'en hua'utévai a'ímej í mej

seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, seica teite tzajta'a mej mi rí'i tiraatá'an. ¹⁵ A'ij ti ti'ixa a'íjna, ayée mú hui che'atá mena'a mejmí'i tira'uyú'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu xaa ne'u té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. ¹⁶ Ayen tijín:

Tí'ij antipua'aren, nee nu uvé'enejsin.

A'ijna í chi'ira'an í David, í tí'iríi á'ave, nee nu neajtahua'a rajajsin.

Nee nu rá'ajtaahua jéjcuacan ne'íjna jetze í ti auj á jé'ejnee.

¹⁷ Majta í seica í teite,

miché'e naími'i ráahuauni í tavástar'a a'íime í teite í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, mej mi náamua'ati a'ij nej ántehuaa inee.

¹⁸ Ayee pu ti'ixa í tavástar'a í ti jéjcu'a'imua hua'utá'ixa a'íjna í ti'itíj í mej nu'u ráamua'ati.

¹⁹ A'ij nu hui jín niyen tejá'amua'ixaate'e tej caí tiyen tihúa'ajaaxiejvi'ira a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan í mej mauchén té'antzaahuat'esin. ²⁰ Jaítze'e pu tí'ivaire'e tej tihua'uta'íti'i yu'uxari jetze, tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en mej nu'u caí tí'icua'a í ti tí'icua'iri'i í mej ráamua'í'vajtaca'a huá'a jemi í huá'a dioosi, majta nu'u caí ruxána'acira'ate úucate jamuan, ajta mej caí í 'uuca ruxána'acira'ate í teteca jamuan.

'Majta mej nu'u caí racua'aca huá'ire'ara'an ti'itíj mej raatécua'imi'in, ajta mej caí racua'aca í xúure'ara'an. ²¹ A'ii pu ayén tiú'ujxe'eve'e, a'iné matíj mena'a tite'utéjhuii a'ujna a'u mej a'uchéjme í teite, ayée mú tihua'utá'ixaa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, majta hua'atéyujta'a mú ra'ujíve í yu'uxari jetze ti a'íin ra'uyú'uxaca'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

I mej nu'u tihua'uta'íti'iri'i a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan

²² Aj mú mi me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi, a'íi mú raaxí'epi'íntare mej seica avé'ehuauni í ru jemi mej mi hua'uta'íte a'íjna jamuan í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, mej mi á'uciine a'ujna Antioquía. A'ímej mú antíhuau a'íjna í Judás ti ajta ayén ántehuaa tijín Barsabás, majta me'íjna í Silas. A'íime í mej hua'apua, a'ii mú a'íin pú'een hua'avaujsi í mej tí'ixi'epi'íntare'e. ²³ A'ímej mú jemi raata'íteca'a í yu'uxari ti ayén a'íjna jín tirá'axa:

“Iteen, í tej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, teajta í tej i'i vaujsi í tej títase'iri u teyujta'a, ayée tu á'amuateujte'e mi sej té'atzaahuat'e, mi sej seij chuéjra'a japua a'uchéjme se'újna Antioquía, seajta amen ti huatacá'a a'ujna já'ahua'a Siria, ajta se'újna já'ahua'a u Cilicia.

²⁴ “Tu'uri ráamua'areeri'i mej seica í tej caí huatá'aca, a'íi mú yé a'ucíj íiye Jerusalén. Jé'ecan mú á'amua'ítziite'eca'a me'íjna jime'e í mej tejamuá'ixaa. Jé'ecan pu utéevatzí í á'amuatza'ajta'a. ²⁵ A'iné naími'i tu'uri tiyen tiu'utá'a í niuucari jime'e, ayée pu titá'amitiejte'e ti i'i xí'epi'ín tej hua'antíhuauuni seica í téjmi jetze mej ajtémecan. A'ímej tu ti antíhuau tej ti hua'uta'íte mú'ejmi jemi, mej mi u á'uju'un í teite a'ímej jamuan í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé.

²⁶ “A'íime í mej hua'apua, a'íi mú miyen tite'ehuaújca'ane ti pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e mej huácu'i'ini a'íjna jime'e metihua'utá'ixaate'en í teite a'íjna jetze me'ecan í tavástar'a í Jesús ti i'i Ciríistu'u. ²⁷ A'ij tu jín tihua'uta'aíteca'a te'íjna í Judás, teajta te'íjna í Silas. A'íi mú tejámuaatá'ixaate'esin rujímua'a mú'ejmi jemi mej mi nain jín tejámuaatá'ixaate'en í niuucari jime'e a'ij tej teri tiraaxí'epi'íntare.

²⁸ “Jee xaa ne'u, ayée pu tirá'amitiejte'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta itejmi, ayée pu titá'amitiejte'e ti i'i xí'epi'ín tej caí jeíhua ti'itíj jín tejá'amua'íjcate'e, sino a'ij tu'u í ti jaítze'e ruxe'eve'e. ²⁹ Caxu racua'aca í huá'ahua'ira'a í ye'emuaate í mej huá'umuai'ivejtaca'a í huá'a dioosi jemi.

Caxu seajta racua'aca huá'ire'ara'an í ti huatécua'imi'inihuaca'a na'ari ti'itíj xúure'ara'an.

“Caxu seajta tiú'ujxana'acira'ate 'úcate jamuan, majta memíjna í mé 'uuca, mej caí tiú'ujxana'acira'ate í teteca jamuan a'ij tej tejá'amua'ixaate'e. Rí'í xu titeeteáturaasin í Dios jemi ti pua'a siyen huárini se'íjna jime'e. Ché'e a'ij tejá'amua'aire'e.”

Matí'ij a'íjna í Judás, ajta a'íjna í Silas, a'úu mú a'uté'uuca'a u Antioquía

³⁰ Matí'ij mi miyen huaríj, matí'ij mi me'uun huajau'íteca'a a'ujna Antioquía. Aj mú mi a'ucíj. A'uun mú e'etiújsej naími'í í mej té'atzaahuate'e. Matí'ij mi hua'utapíj í yu'uxari.

³¹ Majta me'ín í huá'ihuaamua'a, matí'ij ra'ujíjve í yu'uxari jetze, jé'ecan mú huataújtemua'ave a'iné naa pu hua'utá'a a'íjna í yu'uxari. ³² Ajta, a'íjna í Judás, ajta a'íjna í Silas, a'íí mú rujímua'a mena'a antiújmua'areereca'a majta me'íjna jín mej mi tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín ca'aníjra'a jeíhua hua'utá'a í huá'ihuaamua'a a'íjna jime'e í mej tihua'utá'ixaa. Rí'í mú temua'a naa tihua'utá'a.

³³ Matí'ij mi a'atzu me'uun á'atee. Aj mú mi me'ín í huá'ihuaamua'ame'en miyen tihua'utá'ixaa mej á'uciine ruxí'evi'ira'a jime'e a'u mej e'eráaci, mej mi majtáhua'a me'uun e'ará'asti a'ímej jemi í mej huaja'uta'íteca'a. ³⁴ Mi ajta, a'íjna í Silas, ayée pu tira'aránajcheca'a ti a'uun a'uteáturan. ³⁵ Majta me'ín, í Pablo, ajta í Bernabé, a'íí mú a'úu na'a a'uteáturaa a'ujna Antioquía. Majta jamuan í seica, camuché'e mú metihuá'amua'atejca'a. Majta tihuá'a'ixaate'eca'a í niuucari jime'e ti jime'en rá'axa í tavástar'a.

Matí'ij nu'u já'ita'a a'utacíj a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé

³⁶ A'atzu á'ateevi'ica, aj pu í a'íin í Pablo ayén tiraata'ixaa a'íjna í Bernabé tíjín:

—Tiché'e teajtáhua'a huaja'uvé'emuaare í ta'ihuaamua'a í mej me'uun a'uchéjme nainjapua a'u tej teri huaja'utá'ixaa í niuucari ti jín ra'axa í tavástar'a, tetá'aj ráamua'aree a'ij ti ye'í tihuá'avaire'e.

³⁷ Ajta a'íin í Bernabé, a'íj pu huávi'itijme'e a'íjna í Juan, ti ajta ayén antehuaa tíjín Marcos. ³⁸ Mi ajta a'íjna í Pablo, capu rá'avi'itimi'ica'a a'iné a'íí pu Marcos a'uun huaja'uhua'axi a'ujna já'ahua'a u Panfilia. Capu ché'e tí'imuarí'eca'a huá'a jamuan.

³⁹ Jéihua mú huaújte'axi. A'íj mú jín ruséxu'ijmé'e a'ucíjxi. Ajta a'íjna í Bernabé, a'íí pu xaa ya'uví'iti a'íjna í Marcos. Baarcu jetze mú a'ucíj mej mi me'uun e'ará'asti a'ujna u Chipre. ⁴⁰ Ajta a'íin í Pablo, a'íí pu ra'antíhua'u a'íjna í Silas.

Majta me'ín í huá'a'ihuaamua'a, a'íí mú ra'íjca í Dios í ti huá'ucha'íin í tavástar'a a'ímej í mej hua'apua. Matí'ij mi a'ucíj. ⁴¹ A'áa mú a'uré'ene a'ujna u Siria, ajta a'ujna Cilicia. A'u ti na'a a'úu mej e'etiújse'iri u teyujta'a, a'íí mú ca'aníjra'a hua'utá'aca í ru'ihuaamua'a.

16

Pablo pu nu'u ra'avé'ehua'u a'íjna í Timoteo

¹ A'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas, áa mú a'ucáane me'újna u Derbe, majta me'újna u Listra. A'uun mú seíj huáteu ti té'atzaahuate'e. Ayee pu antehuaaca'a a'íjna tíjín Timoteo. Ajta a'íjna í náanajra'an, Israel pu jetze ajtémecan, ajta táatajra'an, griego pu pú'eene'e a'íjna. ² Rí'í mú tirájcha'íca'a a'íjna í Timoteo a'íime ihuáamua'ame'en í mej Listra é'eme'ecan, majta í mej Iconio é'eme'ecan.

³ A'íjna í Pablo, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti a'íin Timoteo u á'ume'en huá'a jamuan. A'íj pu jín raata'íteca'a mej ra'antisíjche í naviira'an mej mi caí huataníniu'ucacun a'íime í mej Israel jetze ajtémecan. Ayee pu'u, a'iné naími'i í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna a'úunimua tíj na'a a'uun ti huatacá'a, a'íi mú ramua'areereca'a ti táatajra'an a'íjna í Timoteo, a'íi pu griego pú'eene'e.

⁴ Matí'ij mi me'uun a'ará'a seíj jetze í chajta'ana, a'úu mú hua'utá'ixaate'e í teite a'ij mej tiraaxí'epi'intare í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi í mej Jerusalén a'ujteí a'ij mej tí'ijxe'eve'eca'a mej miyen huárini í teite. Matí'ij ra'anticí'i í teite mej tihua'utá'ixaa, seíj jetze í chajta'a, majtáhua'a méyee miyen huaríj, majtáhua'a méyee. ⁵ A'íj pu jín, a'íime í mej tiújse'irihua'a, a'íi mú ahuaújca'ane mej mi jaítze'e té'antzaahua. Majta huatámu'iireca'a.

Tí'ij nu'u Pablo jemi huataseíjre a'íjna í ja'ati ti Macedonia é'eme'ecan

⁶ Nainjapua mú huacíj a'ujna tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Frigia. Aru capu hua'utá'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej a'uteárute a'ujna ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Asia, mej mi tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jíme'en rá'axa í Dios niuuca. ⁷ Aj mú mi a'ujna vejli'i a'atanéj a'u ti e'eve'e'ástime seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Misia. A'uu mú a'utearutéche'e a'íjna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Bitinia, aru capu a'ij tiu'utári'iristareca'a a'iné capu hua'utá'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Jesús.

⁸ Matí'ij mi antacíj u jetze pújme'en u Bitinia. Matí'ij mi a'uun pújme'en a'ucájrupi chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Troas. ⁹ Tíca'imua pu tí'itíj huámaaraca'a a'íjna í Pablo. Tí nu'u a'uun a'utéjvee után pújme'en ja'ati ti seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Macedonia. Jé'ecan pu nu'u hua'utáhuaviiri'i ayén tíjín:

—Xa'itáciini yú jetze pújme'en, mú'een, setá'aj hui taatévaire'en itejmi.
—Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

¹⁰ Tí'ij ayén tiu'umaaraca'a a'íjna í Pablo, ca'anacan tu huátacate tej ti antáciine a'ujna já'ahua'a Macedonia, a'iné ayée pu titá'amitiejte'eca'a ti a'íin Dios taatajé tej ti tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios hua'irátuaasin.

Tí'ij nu'u Lidia huataújtuaa í tavástara'a jemi

¹¹ Tetí'ij huiráaci te'újna u Troas, a'úu tu antacíj í baarcu jetze a'ujna u Samotracia a'ujna a'u ti chuej a'utacá'a jaata'a. Yee ruijmua'ate'e yee tu e'entanéj a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Neápolis.

¹² Tetí'ij huiráaci te'újna, aj tu ti te'uun a'ará'a seíj jetze í chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Filipos. A'uu mú mejmí'i é'echejca'a a'íime í mej Roma jetze ajtémecan. Ajta, a'ujna Filipos, a'íi pu a'íin pú'een í chajta'a ti jaítze'e ruxe'eve'e tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia. A'uu tu a'atzu á'atee tej te'uun a'uté'uu.

¹³ Ja'anáj matíj pua'a rusé'upihua'a, a'úu tu huiráaci á pua'acié u chajta'a. A'uu tu já'ahua'a a'uré'ene vejli'i jate'e tej ti ráahuauni a'u ti é'eri'iri tej huatéjniuuni í Dios jemi. A'uu tu a'ujrá'aseca'a. Aj tu ti autéjhui tej tihua'utá'ixaate'en í 'uuca í mej tiújseíj me'újna a'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios. ¹⁴ Seíj í 'íita'a, ayée pu ántehuaaca'a tíjín Lidia. Tiatira pu é'eme'ecan a'íjna. A'íi pu cíxuri tí'ítua'aracare'e ti tí'inaca'amua. A'íi pu ajta raná'achemi'ica'a í Dios. Aj pu i Dios raatá'a ti rá'antzaahuate'en a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo. ¹⁵ A pu i huámua'í'ivijhuaca'a, majta a'íime í í'ihuaamua'ame'en.

Aj pu i ayén titaatajé a'íjna í Lidia tíjín:

—Tí pua'a ayén tejamuá'amtiejte'e a'íjna jime'e í nej neri rá'atzaahuate'e ne'íjna í tavástar'a, setá'aj mú a'uvé'ejun nej jamuan sej si se'uun a'uté'uu xá'ara'ani a'u nej é'eche. —Ayee pu titaatá'ixaa.

A'í pu ta'antimuá'iti.

T'íj nu'u huataújtuaa í tavástar'a jemi a'íjna í 'íta'a tí huá'amua'itici í teite

¹⁶ Ja'anáj ayée pu titáaru. A'uu tu aujú'ucaa a'ujna mej yé'ana'amiche í Dios. A'uu tu tí ra'antinájcheca'a se'j í temuaj tí tiyaaru'u tzajta'an sei-jre'eca'a. 'íta'a pu pú'eene'e a'íjna. A'íjna í tiyaaru'u, a'í pu raay'í'itihua'a tí tí'itij huámua'aree. Jéihua pu huá'amua'itichistehua'a a'íjna í 'íta'a í tumin huá'a jemi í mej racha'íica'a. ¹⁷ Tí'iquí a'íin taatavén. Aa pu e'eve'ejíhuajme'e ayén tíjín:

—Mí teteca, a'ii mú hui ravaire'e í Dios í tí ta japua é'eseijre'e naíjmi'ica japua matá'aj miyen tejámuaatá'ixaate'en a'ij tí tí'iri'iri tí Dios tejámuaatá'uuni'i.

¹⁸ Ayee pu a'urijne'e nain xicaj tzajta'a ajta tí'ij caí ché'e rá'aviicua'i a'íjna í Pablo. Aj pu'i pí a'uré'eve. Tí'iquí ayén tiraata'ixaa a'íjna í tiyaaru'u tíjín:

—Ayee nu hui tí'imua'aijte'e a'íjna jetze me'ecan í Cirístu'u pej huiirájra'ani pemíjna jetze mí temuaj. —Ayee pu tiraata'ixaa.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i á'iyen huirájraa a'íjna í 'íta'a jetze.

¹⁹ Majta me'ín í mej racha'íica'a í temuaj, mat'íj ráamua'areeri'i tí caí ché'e a'ij tí'iri'iri mej raamuá'itín í tumin a'íjna jetze, aj mú mí hua'uví'ivi me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas. Mat'íj mí huaja'uví'iti a'ímej jemi í mej tí'aijta a'ujna já'ahua'a tí e'eráyaujta'a a'u mej tejé'etu'araca tí'itij. ²⁰ Mat'íj mí á huajaútuaa huá'a jemi í jueesi. Miyen tí'ixáata tíjín:

—A'iime i teteca, Israel mej jetze ajtème'ecan, jeíhua mú hui huá'ajaaxiejte'e íiyu mej a'uchéjme. ²¹ Seicié mú hui tihuá'amua'ate í ye'irá jetze tí caí ayén titaavíjte'e itejmí, tej tíyen tirá'antzaahuate'en, na'ari tej tíyen huá'ini iteen i tej Roma jetze ajtème'ecan.

²² Mat'íj mí me'ín teite hua'utáaxiejví'iri'i me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas. Aj mú mí me'ín jueesi miyen tiu'uta'ájtaca'a mej nu'u tihua'acá'ari'iraxín í tihuá'acíxu, majta nu'u hua'utéevajxi pí'ista jime'e.

²³ Mat'íj hua'utéevajxi jeíhua, majta hua'iteána. Majta ra'íjca tí me'íjna í tí'ícha'íi tí huá'ucha'íin temua'a naa. ²⁴ A'íjna mej tirácha'íiraste, a'í pu hua'uteájtuaa ujca'ihuá'imua tí jaú'ase. Ajta í huá'íica, án pu ra'anárujte'axi a'íjna jetze í taabla tí ij caí huirácu'ucunen í huá'íica.

T'íj nu'u huataújtuaa í tavástar'a jemi a'íjna tí huá'acha'íica'a

²⁵ A'atzaj teuumé'eca tíca'imua, a'atzaj cumu já'íta'a tíca'a, a'í mú téniusime'e í Dios jemi, majta tí'ichuiicaca'a a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas. Majta í seica í mej námi'ihuaca'a, a'í mú huá'anamuajraca'a. ²⁶ Tí'ij i jíye'itzi jime'e huateújca'atzíjxi í chuej. Ajta í jaxu'u a'u mej é'enami'ihuaca'a, ca'anín pu jín huateújca'atzíjxi. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu i te'entaújcuunaxi a'u tí é'epueerta, a'ujna a'u mej é'enami'ihuaca'a, ajta tí'íjtza'anixi í cadeena í mej jín anaj'í'ic'ihuajme'eca'a í mej námi'ihuaca'a.

²⁷ Ajta a'íin tí tí'ícha'íi, tí'ij huatáji, aj pu i raase'j tí te'entacúuni'ihuajme'ecaa a'íjna a'u tí é'epueerta. A'í pu 'i rú'ijcupi í ruchun tí'ij i huaújje'ica a'iné yee pu raatá'a cumu mu'uri huiráaci í mej námi'ihuaca'a. ²⁸ Mí ajta, a'íin í Pablo, ca'anacan pu huajíhuaca'a. Ayee pu tiraatajé tíjín:

—Capej hui piyen aruure pej piyen ajé'icata. Teuche'e tu naími'i huiráatei.

²⁹ Aj pu 'i taij huahuáu. Tí'iquí á'iyen u a'uteájrupi huatiéechijmé'e a'ujna a'u mej é'enami'ihuaca'a. Aj pu 'i á é'ejtunutaca'a a'ujna vejli'i a'u mej

a'uté'uuca'a a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas. ³⁰ Tí'iquí hua'iráavi'iti. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné náarini t'íj Dios tinaatá'uuni'i?

³¹ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj rá'antzaahuate'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús. Aj pu xaa Dios timuaatá'uuni'ira, ajta a'ímej í mej á jamuan á é'eche.

³² Mat'íj mi miyen tirá'ixaa me'íjna í ja'ati, majta a'íme í mej jamuan á é'eche a'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í tavástar'a. ³³ Yee pu 'i éene'e a'atzaj tíca'imua a'ín ti tí'icha'íca'a, a'í pu hua'ujá'usi í mej tzaanica'a. Mat'íj mi á'iyen hua'ujmua'ihuaca'a a'íjna í ti tí'icha'íca'a, majta a'ímej í mej jamuan á é'eche. ³⁴ Tí'ij í huaja'uví'iti í ruche. Aj pu 'i tihua'umí. Ajta í mej jamuan á é'eche, jé'ecan mú huataújtemua'ave me'íjna jime'e mej rá'antzaahua í Dios.

Mej nu'u hua'utátuaa me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas

³⁵ Tapuá'arijme'eca mú me'ín í jueesi hua'uta'aíj í polisiiya. Ayee mú tiraata'ixaa a'íjna ti tí'icha'íca'a tijín:

—Ché'e hua'irájtuaani í mej námi'i í mej hua'apua.

³⁶ Aj pu i a'ín ti tí'icha'í, ayée pu tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tijín:

—Menaata'aíj í jueesi nej nu'u amua'irájtuaani. A'íj pu jín, pu'uri ri'irí sej huiráciine. Capu ja'ati ché'e á'amuaajaaxiejte'e a'ame. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna ti tí'icha'íca'a.

³⁷ Ajta a'ín í Pablo, ayée pu tiraata'ixaa a'íjna ti tí'icha'íca'a tijín:

—Aricu, hua'utá'ixaate'e í polisiiya tijín: “Itejmi, i tej a'ímej jetze ajtémecan í mej romanos pú'een, a'í mú caí ti'itíj taata'íhua'ura a'íj tej ti'itíj jín titeuteájturaa, a'í mú majta taateevajxi mé jéjre'e teite tzajta'a, majta ta'iteána. ¿Ti'itáni? ¿Ni meri tá'axijte'en avíitzi'i jime'e? Catu xaa ne'u huiráaju'un. Miché'e me'ín yéve'eré'enen matá'aj me'ín tu'irájtuaani.”

³⁸ Mat'íj mi me'ín polisiiya miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í jueesi a'íj ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo. Mat'íj ráamua'areeri'i ti a'ín í Pablo, ajta a'ín í Silas a'ímej jetze mú nu'u jetze ajtémecan í romano, jé'ecan mú tiu'utátziin a'ímej í jueesi. ³⁹ Mat'íj mi u á'uju'un a'ímej í jueesi mej mi teja'utaúuruuni'i huá'a jemi í mej hua'apua. Mat'íj mi hua'irájtuaa. Aj mú mi ca'aníjra'a hua'utá'a mej huiráciine a'ujna chajta'a. ⁴⁰ Mí majta me'ín í mej hua'apua, mat'íj huiráci a'ujna carcel, a'úu mú á'uju'un Lidia ti é'echejca'a mej mi hua'usej í ru'ihuamua'a í mej tél'atzaahuate'e. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a í huá'a tzajta'a. Aj mú mi a'ucíj.

17

Mat'íj nu'u mi autéjhui mej tiújne'usi'ite'en me'újna u Tesalónica

¹ Mat'íj mi me'uun a'uré'ene a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuua tijín Anfipolis, ajta ti ayén téja'arájtehuua tijín Apolonia. Aj mú mija'ti me'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuua tijín Tesalónica a'u ti hua'ateyuu é'eseijre'e a'íme í mej Israel jetze ajtémecan. ² Tíj na'a tí'ijri'irejca'a a'íjna í Pablo. A'uu pu a'uteájrupi hua'atáyujta'a ja'anáj ti ayén teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze mat'íj pua'a ruse'upi. Hua'íca itieeri tzajta'a pu tihua'utá'ixaa í yu'uxari jetze.

³ Ayee pu tihuá'a'ixaate'eca'a ti ayén tiú'uxe'eve'eca'a ti a'ín rajpuaájtzi á'ara'ani a'íjna í ti nu'u Dios án yá'ujra í ipuari japua. Ajta, nu'u t'íj huam'ín, ayée pu tiú'uxe'eve'eca'a ti huatarún ajtahua'a huá'a tzajta'a í mi'ichite. Ayee pu tihuá'a'ixaate'eca'a tijín:

—A'íjna í Jesús, a'í pu hui a'ín pú'een í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

⁴ Mat'íj mi seica rá'antzaahua í mej Israel jetze ajtémecan. Aj mú mi huá'ajaahua me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas, majta mú jeíhua

té'antzaahua í mej me'ín pú'een í griego í mej raná'amiche'e í Dios, majta mu'iití í 'uuca í mej jaítze'e raxí'eve'e í chajta'ana.

⁵ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, jé'ecan mú huá'anchueere. A'íj mú jín huá'ajseij seica í mej a'ij pua'a tí'iteteite í mej á'ujujhua'ane'e a'ujna já'ahua'a a'u mej teje'etuáaj muá'aye'i. Aj mú mi ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi huataníniu'ucacun. Jé'ecan pu a'ij pua'a tiuju'uteáarij a'ujna í chajta'a.

Aj mú mi me'uun á'uju'un Jasón ti é'eche. A'ímej mú mi huáhuau í Pablo, majta me'íjna í Silas, mej mi hua'irávi'itín, majta tiu'utátuiire'en í teite jemi.

⁶ Mí majta, camu huá'uteu a'ímej í mej hua'apua; seica mú huáteu. A'íj mú jín a'ímej a'ujájpua'a me'íjna í Jasón, majta seica í ihuáamua'ame'en. A'íj mú mé huaja'ujájpua'a a'ímej jemi í mej tí'itij jín títetateí. Majta antijíihua miyen tijín:

—Me'íjna i teteca i mej huá'ajaaxieje'e nainjapua í teite í chaanaca japua, a'íj mú jín majta meri miyen u a'uvé'uju'un. ⁷ Ajta a'íjna i Jasón, a'ii pu hui hua'ancuré'evi'ití í ruche. Camu té'aste í ye'irá jetze í ti tiu'uta'ájtaca'a a'íjna í ta rey, a'íjna ti ayén ántehuaa tijín César. Ayee mú tí'ixa ti nu'u hui seij a'íjn pú'een í rey, a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Jesús. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej a'ij pua'a tí'iteteite.

⁸ Mat'íj a'ímej huánamuajri'i, jé'ecan pu a'ij pua'a hua'utá'a í huá'a tzajta'a í teite, majta í mej tí'itij jín títetateí. ⁹ Aj pu i a'íjn í Jasón, majta me'íjna í seica, tumin mú tiu'utá'a a'ímej jemi í mej títetateí mej mi hua'utátuaani caí ché'e miyen huá'aruure mat'ij huá'uruu u mej huaja'uvé'ejajpuaca'a. Majta a'íime í mej títetateí, a'íj mú hua'utátuaa.

Mat'íj nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Berea a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas

¹⁰ Mat'íj mi me'ín huá'ihuaamua'a ca'anacan hua'uta'íteca'a me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas mej á'ucine tíca'ari tzajta'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Berea. Jíme'en mu'u me'uun a'ará'a, aj mú mi a'uteájrupi hua'atéyujta'a a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan.

¹¹ A'íime í mej Berea é'eche, jaítze'e mú rí'i naa tihua'ajeeveca'a mecaí a'íime í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa. Naa mú rí'i tira'ancuré'a í niuucari. Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a, a'íj mú rahuauca'a í yu'uxari jetze mej mi ráamua'aree ti pua'a ayén tí'ayajna nusu caí a'ij ti tí'ixajtaca'a a'íjna í Pablo.

¹² A'íj mú jín mu'iití té'antzaahua, majta mu'iití í mej a'ímej jetze ajtémecan í griego. A'íj mú majta té'antzaahua í mé 'uuca í mej rí'i huajá'useijraca'a temua'a naa. Ayee mú che'atá mena'a té'antzaahua í teteca.

¹³ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, a'íime í mej Tesalónica é'echejca'a, mat'íj ráamua'areeri'i ti a'íjn Pablo tihuaú'ixaa í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios a'ujna Berea, mat'íj mi me'uun á'uju'un. A'íj mú majta ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi hua'utájaaxiejví'i. Jé'ecan mú huá'aniu'ucaste'eca'a. ¹⁴ Majta me'ín í huá'ahuaamua'a, a'íj mú caí á'atee; á'iyen mú raata'íteca'a ti Pablo á'ura'ani a'ujna ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée. Majta me'ín í Silas, ajta í Timoteo, a'íj mú a'uteájturaa a'ujna u Berea.

¹⁵ Majta í mej Pablo jamuan a'ucíj, a'íj mú ya'uví'ití chajta'a jetze ti ayén téja'arájtehuaa tijín Atenas. Majta á'iyen huaré'aci. Mehua'uta'ítaca'a me'íjna í Silas, majta me'íjna í Timoteo mej nu'u tiújseire'en ca'anacan.

Tí'ij Pablo a'uun a'utèveeca'a u Atenas

¹⁶ Tí'ij Pablo aúche'e huá'achu'eve'eca'a a'ujna Atenas, jé'ecan pu tiniú'ucaca'a í ru jetze a'íjna jíme'e ti hua'useíj í huá'a dioosi í mej á e'eré'ete'ecaa nainjapua a'ujna chajta'ana. ¹⁷ A'íj pu jín, a'íjn Pablo tihua'a'ixaaate'eca'a huá'a teyujta'a a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan,

ajta a'ímej jemi í griego í mej Dios ná'amiche'e. Ajta tǵ na'a nain tǵjca'ari tzajta'a, a'í pu tihuá'a'ixaate'eca'a a'ímej í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ujna a'u mej tejé'tetu'araca.

¹⁸ Majta me'uun seica a'uté'uuca'a í mej tiú'ujmua'ate a'ij mej tí'ixaxa'a a'íme í mej jee epicúreos, majta seica í mej tiú'ujmua'ate a'ij mej tí'ixaxa'a a'íme í mej miyen huataújmua'a tǵjn estoicos. Mat'ij mi autéjhuii mej tiu'uxáj jeíhua. Mat'ij mi autéjhuii mej miyen tirá'ixaate'en me'íjna. Ayee mú seica tí'ixa tǵjn:

—¿A'iné hui tí'ixa mi ti jeíhua tí'ixa?

Majta seica miyen tí'ixa tǵjn:

—Xiee ayén hui tí'ita'ixaate'e seíj jime'e í niuucari ti seíj jemi é'eme'ecan í Dios.

Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'iné Pablo pu ayén tihuá'a'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í Jesús, ajta a'íjna ti nu'u huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite. ¹⁹ Mat'ij mi ya'uví'ti a'ánna a'u mej e'etiújse'irihua'a jirí japua ti ayén téja'arájtehuaa tǵjn Areópago. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tǵjn:

—¿Ni rí'irí tej iteen ráamua'aree mi pej hui jéjcuacan jín tí'itamua'ate?

²⁰ ¿A'iné petí'ita'ixaate'e tí'itij jime'e tej caí yaú'itie, tej caí ja'anáj ráanamujri'i? Ayee tu hui tí'ijxe'eve'e tej ráamua'aree a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari.

²¹ Ayee mú a'íjna jín tiraata'íhua'uri'i, a'iné naími'i í mej Atenas é'eme'ecan, majta í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan í mej meri me'uun a'uchéjme a'ujna Atenas, camu máaj tí'itij avé'emua'areereca'a. A'í mu'u pí namuajraca'a í ti jéjcuacan jín tihuá'a'ixaate'eca'a í niuucari.

²² Aj pu i Pablo huatéechaxi já'ita'a huá'a tzajta'a í mej e'etiújseire'eca'a a'ujna Areópago. Ayen tǵjn:

—Mú'een mi sej teteca, Atenas sej é'eme'ecan, nain nu jín tí'iseij sej jeíhua huá'achu'eve'e í rudiojtemua'a. ²³ Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e a'iné net'í'ij á'uche'ecane'e nehuá'aseijraca'a a'u ti na'a sej ye'utéchajtza seíj í a'amua diososi. Seíj nu huaseíj ipuari japua ti jetzen té'eyu'usi'i ayén tǵjn: “Tej rí'í tiraatá'an í Dios tej caí ramua'ate.” A'íjna sej caí ramua'ate, rí'í xu tiraatá'aca. A'ij nu xaa jín niyen tejámuaatá'ixaate'esin.

²⁴ A'íjna í Dios ti raatéaahuaca'a i chaanaca tej japuan seijre'e, ajta nain jime'e ti ayén tí'iseijre'e, a'ii pu hui a'íjn pú'een í ti tí'ajta naíjmi'ici'e u ta japua, ajta naíjmi'ici'e íiyen chaanaca japua. Capu ayun che í Dios íiyu teyujta'a í mej rá'ajtaahuaca'a í teteca. ²⁵ Capu ayén tiú'ujxe'eve'e mej raatévaire'en tí'itij jime'e ti tirá'aturaate'e a'iné a'í pu ruseíj hua'atá'aca naíjmi'ica í teteca mej ruuri muá'ara'ani, mej ucajyáatiye'ican, ajta hua'atá'aca naíjmi'ica tǵj na'a tí'itij ti huá'aturaate'e.

²⁶ Ayee pu Dios ráaruu mej seíj jetze huanéj í teáata'a naími'i í teite mej mi nainjapua seijre'e íiyen chaanaca japua. Ajta, a'í pu hui raaxí'epi'intare a'achú mej á'atijti'iren, ajta a'u mej a'uchéjme'eni. ²⁷ Ayee pu Dios a'íjna jín huaríj mej mi ráahuauni me'íjna, mej mi miyen éeni'ici'e ráateuni. Mi ajta a'íjn, capu a'achú a'ímuá mé'e é'eseijre'e itejmi jemi.

²⁸ Ayee pu'u na'a tí'een a'iné a'íj tu jetze ruuri í Dios, tej ti tiyen éene'e mé té'ujujhua'ane'en, tej ti tiyen huaté'uuca. Majta me'ín í mej tí'ichuicaca mú'ejmi tzajta'a, seica mú majta miyen che'atá mena'a tiu'utaxájtaca'a a'ij nej inee tejá'amua'ixaate'e. Majta miyen tǵjn: “Teen tu teajta yaújmua'ame'en pú'een í Dios.”

²⁹ Ja'iné teen tu yaújmua'ame'en pú'een í Dios, capu hui ayén tiraavíjte'e tej tiyen tí'imujca ti Dios ayén 'een tǵj tí'itij ti taavíjhua oro jime'e, nusu i plata

jime'e, nusu tetej jime'e. Capu ayén 'een tǵj ti'itǵj í mej raatéaahuaca'a í teite a'ij mej ye'í tirájteu me'ijna jime'e í rumua'atzíra'a.

³⁰⁻³¹ 'A'ajná'imua, camu ramua'areereca'a í teite a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios tǵj na'a ti yú e'iré'ene. Ajta a'ín í Dios, capu ja'anáj hua'uxǵjte a'ajná'imua. Mi ajta, íjii pu xaa, a'íi pu tihuá'aijte'e naíjmi'ic'e mej nu'u seicié tiú'umua'ati í teite, a'ijna jime'e, ti Dios ari ayén tiraaxí'epi'intare seíj xicájra'a jetze ti jetzen hua'uxǵjte'en naíjmi'ica í mej yen a'uchéjme íyeyen i chaanaca japua. A'íi pu hui huá'axijte'en a'ijna í ja'ati ti Dios ra'antíhua'u. Dios pu ari hua'utaseíjra naíjmi'ica í teite ti ayén ti'ayajna a'ijna jime'e ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'ijna í ja'ati. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Pablo.

³² Mat'íj ráanamua'jri'i ti Dios ra'ajjáj í mi'ichite tzajta'a a'ijna í Jesús, seica mú rá'axieehuari'iraca'a. Majta seica miyen tǵjín:

—Ayee tu tí'ijxe'eve'e pej pajtáhua'a titá'ixaate'en pe'ijna jime'e.

³³ Aj pu i ajtáraa í Pablo huá'a jetze. ³⁴ Aru maúche'e mú seica í teite á'ujjhua'ane'e jamuan. Merá'antzaahua micu. A'ii mú me'ín pú'een, í mej huá'a tzajta'a a'uté'uuca'a a'ijna í Dionisio, í ti huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a a'ujna Areópago, ajta seíj í 'íta'a ti ayén ántehuaa tǵjín Dámaris, majta seica mú majta té'antzaahua.

18

T'ǵj nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a a'ujna u Corinto

¹ Ajta á'yeyen Pablo huirá'raa a'ujna Atenas. Tí'iquí a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tǵjín Corinto. ² A'uu pu yá'uteu seíj ti Israel jetze ajtéme'ecan ti ayén ántehuaa tǵjín Aquila. A'uu pu é'eme'ecan a'ujna seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tǵjín Ponto. A'ijna í Aquila, ajta a'ijna í íra'ara'an ti ayén ántehuaa tǵjín Priscila, a'íi mú me'uun e'eráaci a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tǵjín Italia, a'iné ayee pu tiú'uxe'eve'eca'a mej nu'u á'ucine me'újna a'ijna jime'e í hua'arey í romanos ti ayén á teja'uta'íteca'a mej á'ucine naími'i í mej Israel jetze ajtéme'ecan.

Ajta a'ín í Pablo, a'íi pu u huaja'uvé'emuaareca'a. ³ Pablo pu racú'une'epuaca'a í navij chí'ira'a. Ayee mú che'atá mena'a tí'imuari'eca'a a'ímej, a'ijna í Aquila, ajta a'ijna í Priscila. A'íj pu jín a'uteájturaa huá'a jamuan, ajta tí'imuari'eca'a huá'a jamuan a'ijna í Pablo.

⁴ Nain xicájra'a jetze mat'íj pua'a ruse'upi, a'úu pu a'uteáru'ipiche'e huá'a teyujta'a, tihuá'a'ixaate'eca'a tí'ij ayén éeni'ic'e hua'antimú'atitín a'ímej í mej Israel jetze ajtéme'ecan, majta í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan.

⁵ Mat'íj mi huiráaci a'ujna u Macedonia a'ijna í Silas, ajta a'ijna í Timoteo. Mat'íj mi me'uun a'ará'a a'u ti a'utéveeca'a í Pablo, ti ajta jín antiújmua'areereca'a nain jime'e ti tihua'utá'ixaate'en í yu'uxari jetze. Naa te'ehuaauritiécan jime'e, a'íi pu tihuá'a'ixaate'eca'a a'ímej í mej Israel jetze ajtéme'ecan, a'ijna jime'e ti Jesús a'ín pú'een í tevi ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, a'ijna mej rachú'eve'eca'a.

⁶ Majta me'ín, camu a'atzu raxí'eve'eca'a mej ráanamua. A'íj mú jín autéjhui mej a'ij pua'a tirájeeve. Aj pu i Pablo tiu'utéca'atzijxi í tiú'ujcixu mej mi ráamua'aree tǵjín ma'uté'itzee í Dios jemi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tǵjín:

—Mú'een xu pú'eene'e xá'aju'un t'ǵj mú'ejmi jetze rájveti í puaíjtzí. Nee nu hui ra'ará'aste ti tinaa'íjca. Íjii ti yú auca'ití a'ame, huá'a jemi nu a'umé'e na'ame í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁷ Aj pu i huirá'raa u hua'atáyujta'a. Aa pu a'ará'a áa ti é'eche ja'ati ti ayén ántehuaa tǵjín Justo. A'íi pu raná'amiche'e í Dios, ajta a'uun é'echejca'a a'ájna vejli'i a'u ti a'utéjvee í teyuu. ⁸ Ajta a'ín í Crispo, í ti tí'aijta u

teyujta'a, a'íi pu rá'antzaahua í tavástar'a, majta miyen che'atá mena'a naími'i ti huá'a jamuan é'echejca'a a'íjna í Crispo. Majta seica í mej Corinto a'uchéjme'ecaa, mat'íj ráanamujri'i í niuucari, jeihua mú rá'antzaahua. Mat'íj mi huámuai'ivijhuaca'a.

⁹ Aj pu i tíca'imua, tí'ij a'íin Pablo tí'imaaraca'a, a'íi pu raasej í tavástar'a. Ayee pu tiraata'ixaa tíjn:

—Capej tí'itziine'e. Paúche'e pej hui tihua'a'ixaate'e pua'amé. Capej tépuaapua'aren. ¹⁰ Nee nu mú'eetzi jamuan yé huatéjvee. Capu ja'ati timua'antiú'uuni'ira. Capu ajta ja'ati puajtzi muaatá'asin. Jéihua nu hui títeftestemua'a íye chajta'a. —Ayee pu tiraata'ixaa í tavástar'a.

¹¹ A'íj pu jín Pablo ayén a'uun é'etee sej nine'ira'a japuan já'ita'a a'ujna Corinto. Tihua'amua'atejcaa a'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios.

¹² Aru tí'ij a'íin Galión a'uun tí'ivaire'eca'a tajtuhuan jime'e a'ujna ti ayén téja'arájtehuaa tíjn Acaya, a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, a'íi mú autéjhui mej tiníniu'ucacun me'íjna jemi í Pablo. Mat'íj mi ya'ujáj jueesi jemi. ¹³ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í tajtuhuan tíjn:

—A'íjna i teáata'a, a'íi pu hui huá'amua'itijca'a í teite mej mi miyen seicié tí'ijna'amiche'en í Dios. Aru capu hui ayén tihua'atá'aca í taye'irá mej miyen rijca.

¹⁴⁻¹⁵ Pu'uri tén tiu'utaxáatache'e a'íjna í Pablo, tí'ij a'íin Galión, ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í mej Israel jetze ajtémecan tíjn:

—Casi'i mú'een, mi sej Israel jetze ajtémecan, ti pua'a hui amín ti'itj a'íj pua'a huáruu ti caí x'epi'in, na'ari ti'itj huajé'ica ti huápi'i ruxe'eve'e, aj nu xaa niyen téja'amuanamuáarache'en. Mí ajta caí a'iné a'ii pu'u jín tí'ixa á'amua'eyera, ¿a'iquí huataújmua'a a'íjna? ¿Ni caí niuucari pú'een a'íjna? Ayee pu hui tiraavijte'e rujímua'a sej mú'een siyen ra'antipúa'ajte'en, a'iné canu nee raxí'eve'e nej raaxí'epi'intare'en ne'íjna i niuucari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁶ Tí'ij i hua'irájtuaa á pua'acié a'ujna a'u mej e'etiújse'irihua'a í jueesi. ¹⁷ Aj mú mi me'ín í mej i'í griego, naími'i mú rajví'i me'íjna í Sóstenes í ti tí'ajta u teyujta'a. Mat'íj mi raatéevajxi a'ujna jemi í tajtuhuan. Mi ajta a'íjna í Galión, capu jetzen ruxe'eve'e já'araa a'íjna jime'e.

Tí'ij nu'u Pablo a'utéjche ti mú já'ahua'a a'atanén, ajta mú á'ayee

¹⁸ Aúche'e a'atzu á'atee a'ujna Corinto a'íjna í Pablo. Tí'iquí hua'utateújte í ru'ihuaamua'a. Ajta á'iyen baarcu jetze ateájraa, ajta á'uraa jamuan a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila. Mat'íj antáciine a'ujna já'ahua'a sej chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjn Siria. Tí'ij caí xi u e'erájraa a'ujna u Cencrea, aj mú mi racaaye ti i ra'ará'asten tí'iti jime'e ti a'íin a'íjna jín te'ataújratziiri'i.

¹⁹ Mat'íj mi me'uun a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjn Éfeso. A'uu pu huaja'utéhui í Pablo a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila. Aj pu i a'uun a'uré'ene a'ujna teyujta'a. Tihua'utá'ixaa a'íimej í mej Israel jetze ajtémecan í mej tíújse'irihua'a a'ujna. ²⁰ A'íi mú raatajé ti nu'u jaítze'e á'ateevi'in. Mi ajta caí, capu ahuaújca'ane.

²¹ Aj pu i hua'utateújte. Ayen tíjn:

—Ja'anáj nu'irén yé tanéjsin ti pua'a Dios naatá'an.

Aj pu i ajteájraa í baarcu jetze. Tí'iquí a'uun Éfeso á'uraa. ²² Tí'ij a'uun a'utanee, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjn Cesarea. Amuacaícan pu a'ánna a'ujnéj u Jerusalén. Tí'ij i hua'utateújte í mej tíújsej u teyujta'a. Ajta á'iyen, a'íin a'uun a'ucáane a'ujna Antioquía. ²³ A'uu pu a'atzu á'atee a'ujna. Aj pu 'i u e'erájraa. Aa pu a'atáne a'u ti e'echájta'ajmee sexu'ijmé'e a'u mej a'uchéjme'ecaa í teite, sej chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjn

Galacia, ajtahua'a seij ti ayén téja'arájtehuaa tijín Frigia. A'í pu ca'aníjra'a hua'atá'acare'e naíjmi'ica í mej té'atzaahuat'e.

Tí'ij nu'u Apolos tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e a'ujna Éfeso

²⁴ A'íjna xicáara'a jetze, seij pu á e'iré'ene ti Israel jetze ajtémecan. Ayee pu ántehuaa tijín Apolos. A'uu pu é'eche a'ujna chajta'ana jetze ti ayén téja'arájtehuaa tijín Alejandria. Jé'ecan pu raayí'itihua'a ti tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e. Ajta temua'a tiraayí'itihua'a a'ij ti ye'í huataújmua'a í ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. ²⁵ Naa pu tiú'umua'atejcaa a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a í tavástar'a. Tiu'utaxájtaca'a a'ujca'anéecan jime'e, ajta ti temua'a naa r'í'í tiu'utániuuni a'íjna jime'e í Jesús. Ajta a'íj pu'u mua'areereca'a a'íjna í ti jín Juan hua'utámuai'ihuaca'a.

²⁶ A'í pu a'íjna jín a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en u teyujta'a a'ujca'anéecan jime'e. Mat'í'ij me'ín ráanamujri'í a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila, a'í m'ú raatá'inee ti huaja'uvé'emuaare a'ujna a'u mej é'eche. A'uu m'ú rá'itiri'í jaítze'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástar'a. ²⁷ Ajta tí'ij ari á'uye'imil'ica'a a'ujna já'ahua'a Acaya a'íjna í Apolo, a'í m'ú ihuáamua'ame'en ca'aníjra'a raatá'a. Aj m'ú mi tihua'uta'ítiri'í í ru'ihuamua'a í mej a'uun é'eche mej nu'u naa temua'a tira'ancuré'evi'itin. Tí'ij a'íjn Apolos a'uun a'ará'a a'ujna Acaya, jé'ecan pu hua'utévai ti Dios hua'utá'a ruxí'evi'ira'a jime'e mej rá'antzaahuat'en. ²⁸ A'ujca'anéecan jime'e pu hua'utéemua'iti í teite a'ímej tzajta'a í mej Israel jetze ajtémecan. A'íjna yu'uxari jetze pu tíhua'utasejrate ti Jesús a'íjn pú'een í ti nu'u Dios án yá'ujra í ipuari japua.

19

Tí'ij nu'u Pablo a'uun

¹ Tí'ij a'íjn Apolos a'uun a'utéveeca'a a'ujna Corinto, Pablo pu a'ánna imuá a'utéene mu'utzitá japua. Tí'ijtá'í a'uun a'ará'a a'ujna Éfeso. U pu huajá'uteu seica í mej té'atzaahuat'e. ² Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'í tijín:

—¿Ni caí huateájturaa m'ú'ejmi tzajta'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios set'í'ij rá'antzaahua?

Mat'í'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Catu xaa teen mé'e ye'enamujraca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

³ Aj pu i Pablo ayén tihua'uta'íhua'uri'í tijín:

—¿A'ataani niuucajtze'en jín xáamuai'ivijhuaca'a?

Mat'í'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—A'íj tu niuucajtze'en jín huatámuai'ihuaca'a a'íjna í Juan teecan.

⁴ Pablo pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Juan pu hui huá'umuai'ihuaca'a í teite a'íjna jime'e mej mi seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a. Mí ajta, a'í pu huá'a'ixaate'eca'a mej nu'u té'antzaahuat'en jemin í ti auj uvé'enejsin méjca'í huáyee. A'í pu hui a'íjn pú'een'e a'ame í Jesús, í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

⁵ Mat'í'ij ráanamujri'í, aj m'ú mi huámuai'ivijhuaca'a niuucajtze'en a'íjna í Jesús. ⁶ Ajta, jime'en pu'u a'íjn Pablo hua'avé'emuari'exi án huá'amu'utz'e, aj pu i a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huatasejre huá'a tzajta'a. Mat'í'ij mi autéjhuii mej tiu'uxáj niuucari jime'e mej caí xi raayí'itihua'a, majta mej tiu'utaxá í Dios jetze me'ecan. ⁷ Ayee m'ú ará'axcaa cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua í teteca.

⁸ A'ateevi'í a'achú cumu hua'íca máxcira'í ti a'íjn Pablo á'u'che'ecane'e hua'atéyujta'a. A'uu pu tíhuá'a'ixaate'eca'a a'ujca'anéecan jime'e. Ajta hua'atémua'itijime'e í teite a'íjna jime'e í ti Dios tí'aijta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua.

⁹ Mi majta seica, camu jíme'en tiu'utá'a í ruxíejniu'uca mej ráanamua í niuucari ti jíme'en tihuá'a'ixaate'eca'a. Camu ché'e rá'antzaahuate'ecuca'a sino ayée mu'u a'ij pua'a tí'ixajtaca'a í teite tzajta'a. Ti'iquí a'ín Pablo avé'eraa huá'a tzajta'a.

Ti'iquí seica í mej té'atzaahuate'e, a'ímej pu a'uví'iti a'u mej tihuá'umua'aten, a'ujna já'ahua'a chí'ira'an jetze a'íjna ti ayén ántehuaa tíjín Tiranno. A'uu pu tihuá'a'ixaate'eca'a nain xicájra'a tzajta'a. ¹⁰ Ayee pu teumé'eca a'achú cumu hua'apua nine'ira'a ti a'ín Pablo ayén tihuá'amua'atejca'a. A'ij pu jín naími'i í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna Asia, naími'i mú ráanamujri'i í niuucari ti jetzen rá'axa í tavástar'a, a'íjna í Jesús, naími'i í mej Israél jetze ajtémecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹¹ Ajta a'ín í Dios, ve'ecán pu jín rí'i huá'uruu í teite a'íjna jetze í Pablo mej mi naími'i naa rí'i te'utasejra í Dios jemi. ¹² Tíj ajta a'íjna í pañuura'an a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í cáxuri ti jín avé'ujji'ici'e, ti pua'a nu'u ja'ati huá'a japua án teja'upítira'ani a'ímej japua í mej tí'icucui'i, aj mú nu'u mi huarúj naími'i, ajta nu'u hua'utamuári í tiyaaru'u í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a a'ímej í teite.

¹³⁻¹⁴ Majta seica í mej Israél jetze ajtémecantaca'a í mej á'ujjuhua'ane'e a'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, a'í mú huá'amuarite'eca'a í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. Méjxe'eve'eca'a mej miyen huárini niúucare'ara'an jíme'e í Jesús.

Ayee mú che'atá mena'a tí'ijxe'eve'eca'a ja'ati tí'yaujmua'a ti Israél jetze ajtémecantaca'a mej raatamuárite'en í tiyaaru'u ti tevi tzajta'a seijre'eca'a. Ayee mú ará'axcaa aráhua'apua a'íme í yaújmua'ame'en a'íjna í ja'ati ti tihuá'ajte'e í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati tíjín Esceva. Mat'íj mi me'ín yaújmua'ame'en miyen tiraatajé í tiyaaru'u tíjín:

—Ayee nu hui tejá'amua'ijte'e ne'íjna jetze me'ecan a'íjna í Jesús í ti jetzen me'ecan tí'ixa í Pablo.

¹⁵ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í tiyaaru'u tíjín:

—Néjmua'ate hui ne'íjna í Jesús, neajta ne'íjna í Pablo. Ari mú'een, ¿a'atéenni sej pírici?

¹⁶ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu 'i a'ín tiyaaru'u ca'anacan huá'a jetze rájve. A'ij pu jín hua'utéemua'iti. Jé'ecan pu hua'utéevajxi. Majta me'ín, ca'anacan mú huiráaci, memuámua'avijmé'e, meti'ipuaíjti'ihuaajmé'e. Mat'íj mi huataúruu. ¹⁷ Majta í mej me'uun é'echejca'a me'újna Éfeso, naími'i mú ráamua'areeri'i ti tí'itíj huá'uruu a'íme í mej Israél jetze ajtémecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'ij mú jín tiu'utátziin naími'i. Mat'íj mi rí'i tiraatá'a í tavástar'a, a'íjna í Jesús.

¹⁸ Majta mu'iití í mej té'atzaahuate'e, a'í mú u a'uvé'uju'un mej tiraataxáj mé jéjre'e tí'iti jíme'e ti a'ij pua'a een í mej jín meri auteájturaa, tí'itíj ti na'a í mej a'ij pua'a huaríj. ¹⁹ Majta í mej tí'ichahuaara, u mú teja'ará'í'ipi í tiú'ujyu'uxari. Aj mú mi tiu'utaíj, meti'iseíiraca'a í teite. Mat'íj raaté'ití'ee a'achú tíj na'a caj tí'ijnajcheca'a a'íjna í yu'uxari, ayée pu ará'a a'achú cumu muáacua jetze ví'ira'a í plata. ²⁰ Ayee pu ca'anín jín tí'ijnamuajre'eca'a í niuucari ti jetzen rá'axa í tavástar'a, ajta méyee, ajta nainjapua mú ráamua'areeri'i.

²¹ Tí'ij ayén tiu'uríj. Ti'iquí Pablo raaxí'epi'intare ti i u huaja'uvé'emuaare a'ujna Macedonia, ajta a'ujna Acaya, ajta tí'ij a'ájna á'ume'en u Jerusalén. Ajta ti nu'u, a'ánna huajá'umuaaren a'ánna Jerusalén, ruxe'eve'e pu nu'u a'ame ti a'uun á'ume'en a'ujna Roma. ²² A'ij pu jín hua'apuaca huata'íteca'a í mej ravaire'e, a'íjna í Timoteo, ajta a'íjna í Erasto mej mi á'ucí'ne a'ujna Macedonia. Ajta a'ín í Pablo, a'úu pu aúche'e a'uteájturaa a'ujna u Asia.

Mat'ij nu'u mi autéjhuii mej tiú'uritzite'en me'újna u Éfeso me'íjna í teite

²³ A'íjna xicájra'a jetze, jeíhua mú huataníniu'ucacuca'a í teite me'íjna jime'e ti huatasejre í hua'aye'ira í mej té'atzaahuat'e. ²⁴ Seij pu a'ín pú'eene'e ti ayén ántehuaa tijín Demetrio. A'í pu chí'ij ta'ahuaca ti cílieen ti plata rumua'atí. Ayee pu éene'en ta'ahuaca pu tíj dioosi ti huá'achi'i. Ayee pu ántehuaa a'íjna í hua'adioj tijín Artemisa. Jéihua pu huá'amua'itici í mej jamuan tí'imuari'eca'a. ²⁵ Huá'ajseij a'ímej í mej jamuan tí'imuari'eca'a, ajta seica í mej miyen che'atá mena'a tí'imuari'eca'a tí'itij jime'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Teteca, mú'een xu ramua'aree tej temua'a naa tí'ijmua'itici í tumin te'íjna jime'e tej tí'imijhuaca. ²⁶ Temua'a xu tí'ijmua'aree, seajta ranamua se'íjna í Pablo, a'í pu tejá'uxajtan ti a'ímej í dioosi a'úu mé é'esejre'e u teyujta'a, teteca mú huá'ata'ahuaca. Camu nu'u dioosi pírici. A'í pu hui jín ari jeíhua hua'utéemua'iti í teite í mej miyun me'ecan Éfeso, ajta nainjapua a'uun ti huatacá'a tíj na'a u Asia.

²⁷ Jé'ecan pu a'ij pua'a tí'iruure, a'iné ayée pu hui tiu'utári'iriistari tej jeíhua tejá'urieeni í tej jín tí'imijhuaca. Ajta a'íjna jime'e í tatéyuu ti tzajta'an huiirájvee í tadioj ti ve'ée, a'íjna í Artemisa, ayée pu tiu'utári'iriistari mej hui caí ché'e miyen tí'ijna'amiche'en. Majta, camu ché'e raataxí'eve'esin í ti ve'ée a'íjna í dios í mej raná'amiche'e nainjapua a'uun ti huatacá'a tíj na'a u Asia, ajta tíj na'a íiyen chaanaca japua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

²⁸ Mat'ij ráanamujri'i me'íjna, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. Ma'utéjhuii mej téjijhuajmé'e. Miyen tijín:

—Huápi'i pu hui ve'ée a'íjna í Artemisa, Éfeso ti é'eme'ecan.

²⁹ Ca'anacan mú a'uva'íjtzime'e. Mat'ij mi huaruáachijmé'e naími'i. Me'uun a'uteájrupi u teyujta'a. Mat'ij mi teite huavívi'i a'ímej í mej hua'apua, a'íjna í Gayo, ajta a'íjna í Aristarco, í mej Macedonia é'eme'ecan. A'í mú á'ujjuhua'ane'e jamuan a'íjna í Pablo. Mat'ij mi huaja'ujájpua'a a'ujna chí'ita a'u mej e'etiújse'irihua'a í teite.

³⁰ Ajta a'ín í Pablo, a'í pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti ajta a'ín a'uun a'uteárute. Majta me'ín í mej té'atzaahuat'e camu tiu'utá'a ti uteárute. ³¹ Majta seica í mej tí'aijta a'ujna Asia, í Pablo ti huá'ihuaara'a, a'í mú miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ché'e nu'u caí a'uteáru'ipiche'en a'ujna chí'ita.

³² Majta a'ímej í teite, ayée mú mauj títetéjijhuajmé'e. Seica mú seicié tí'itejijhuaca'a. Majta seica seicié. Majta já'ita'a mú ará'axcaa í mej caí ramua'areereca'a a'ij mej 'een jín téjijhuajmé'e, majta camu ramua'areereca'a a'ij mej 'een jín tiújseij. ³³ Majta me'ín í mej Israel jetze ajtémecan, seica mú miyen ca'aníjra'a tiraatá'a ti a'íjna í Alejandro tihua'utá'ixaate'en í teite. Mat'ij mi seica ayeuutáxi a'u mej e'evé'enejne'e í teite. Majta seica miyen tira'arájee a'ij ti ye'í huárini. Ajta a'ín í Alejandro, a'í pu rumuájca'a jín hua'utá'ijmijri'i mej caí ché'e tí'ixajta. A'í pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti huá'a japua huatániuni a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan.

³⁴ Mi majta í teite, mat'ij ráamua'areeri'i ti a'ín Israel jetze ajtémecan, naími'i mú jíjhuaca'a a'achú cumu hua'apua hora. Miyen tijín:

—Huápi'i pu ve'ée, a'íjna í Artemisa ti Éfeso é'eme'ecan.

³⁵ Ajta a'ín í tí'iyu'uxaca, a'í pu xaa hua'utá'ijmijri'i mej nu'u caí ché'e tí'ixajta. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa í teite tijín:

—Mú'een teteca, Éfeso sej é'eme'ecan, naími'i í teite í mej íiyen chaanaca japua seijre'e, naími'i mú hui ramua'aree tej iteen antítamua'aree te'íjna jime'e tej ráacha'ín í teyuu ti tzajta'an urájca í dios ti ve'ée, a'íjna í Artemisa,

ajta a'íjna í tetej ti u e'icájve u ta japua. ³⁶ Capu a'ij tí'iri'iri ti ja'ati rá'axieehuari'ira a'íjna. Xaatapuá'ajta mi sej téjjihua. Caxu hui ti'itíj mua'aree a'ij sej ti'itíj ruure.

³⁷ Mú'een xu yé huavé'evi'iti se'ímej í teteca íiyu chi'ita, se'íjna í Gayo, seajta se'íjna í Aristarco. Majta me'ín, camu hui ja'anáj tiu'unáhua u teyujta'a, camu majta a'ij pua'a ti'ixa í tadioj jemi.

³⁸ Tí' pua'a hui a'ín Demetrio, majta í mej jamuan tí'imuari'e, ti pua'a ja'ati huá'ajaaxiejvi'ira, te'entácuuni'i a'ujna í jueesi mej e'iráati. Miché'e me'ín me'uun e'ehuaújniuuste'en. ³⁹ Ajta ti pua'a mú'een ti'itíj jín setiú'ujcha'íre'e, rujímua'a xu raaxí'epi'intare'en a'ij ti ti'itíj jín ti'itá'aca í yu'uxari jetze. ⁴⁰ Ayájna tetíj een, ayée pu hui tiu'utáci'ipe mej téjmi jetze te'ujpuá'ajte'en me'íjna jime'e, a'ij tej ti'itíj huáruu íyee chajta'a tej tiyen tí'ita'ítziite'e. Ti pua'a miyen me'íjna jín téjmi jetze te'ujpuá'ajte'en, capu ti'itíj mé'e já'ahua'a tej tiyen tiu'utá'an í mej jín taatátuaani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna ti tí'iyu'uxaca.

⁴¹ Tí'ij antipuá'areca'a ti ti'ixa, a'í pu hua'irá'iteca'a í teite.

20

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'atanéj u Macedonia, ajta u Grecia

¹ Tí'ij antipuá'areca'a í mej huaúritziite, Pablo pu hua'utajé í mej té'atzaahuate'e ti ij a'ín a'atzu ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi caí ruxieemíjte'e. Aj pu i hua'iré'echuixi sej ajta sej, ajta hua'utateújte. Tí'iquí á'uraa u Macedonia.

² Nainjapua pu huá'umuaareca'a matíj mena'a titeechéejme'ecaa a'ímej í í'huaamua'ame'en. Jé'ecan pu ca'aníjra'a hua'utá'a a'íjna jime'e í ti jín tihua'utá'ixaa. Ajta á'iyen, a'uun a'ará'a a'ujna u Grecia. ³ A'uu pu ayén á'atee a'achú cumu hua'íca máxcira'i.

Tí'iquí atéye'imíjca'a í baarcu jetze ti i antára'ani a'ujna Siria. Majta a'íime í mej Israél jetze ajtéme'ecantaca'a, a'í mú miyen tiraaxí'epi'intare mej me'uun ye'itéchu'eve'en juye jetze ti jetzen huaméj.

Ajta a'íjna í Pablo, tí'ij nu'u i ráamua'areeri'i. Tí'iquí ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín niché'e huaré'ara'ani nej ni ne'uun a'uré'enen u Macedonia. ⁴ A'í mú a'ucíj jamuan, a'íjna í Sópater ti yaujra'an pú'een a'íjna í Pirro. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í Sópater u Berea. A'í mú majta a'ucíj a'íjna í Aristarco, ajta í Segundo, í mej Tesalónica é'eche. Gayo pu ajta á'uraa a'uun ti Derbe é'eme'ecan. A'í mú majta a'ucíj a'íjna í Timoteo, ajta a'íjna í Tíquico, ajta Trófimo. A'uu mú é'eme'ecan a'u ti huatacá'a u Asia.

⁵ A'í mú í ta'huaamua'a án e'ejrá'aseca'a. Majta me'ín, a'úu mú nu'u taje'echu'eve'e muá'aju'un itejmi a'ujna chajta'a u Troas. ⁶ Teajta iteen, tí'ij te'upuá'areca'a í mej tiu'uyé'este me'íjna jime'e í mej racua'aca í pan ti caí levadura ranaxca, a'úu tu e'eráaci a'ujna Filipos í baarcu jetze. Anxíj xicaj tu jetze a'ará'a a'ujna Troas. A'uu tu huajá'uteu í seica. Teajta iteen, a'úu tu á'atee aráhua'apua xicaj.

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'atanéj u Troas

⁷ Tí'ij tá teja'uré'ene í seíj xicájra'a jetze, a'í mú tiújsej mej mi hua'uré'e'í'ipi'ite'en í pan. Ajta a'í pu tihua'umuá'ate a'íjna í Pablo. A'iné ayée pu tiú'uxe'eve'eca'a ti á'ura'ani í seíj xicájra'a jetze ti ra'ité'ase, aúche'e pu tihuá'a'ixaaate'eca'a ajta já'ita'a tíca'imua.

⁸ A'uu mú tiújsej a'ánna ímuá' cuaartu jetze, ti tiú'ujhuaica. An pu ú'utaaca jeíhua í cantiira'a. ⁹ Ajta a'úu pu huiracatii temuaij ti ayén ántehuaaca'a tíjín Eutico. An pu ave'eré'eyeijxi ti anacun.

Ajta a'ín í Pablo, jeíhua pu tihuaú'ixaa. J'éecan pu á'atee ti tihua'a'ixaate'e. A'íj pu jín huamuá'itiche í cutzi jime'e a'íjna í Eutico. Aj pu i ticu. Cuj pu ancuré'ejvej ti tiú'ujhuaica jetze í chí'ij. Matí'ij mi ra'ajjáj mí'ichican.

¹⁰ Aj pu i acájraa a'íjna í Pablo. Tí'ij i ra'avé'evii a'íjna í temuajj tí'irí mí'ichi. Tí'iquí ru'ihuaamua'a ayén tiu'utá'ixaa tíjín:

—Caxu tí'tziine'e. Aúche'e pu hui ruuri.

¹¹ Aj pu i ajtahua'a antíraa í chí'ij jetze. Hua'uré'e'í'ipi'ite í pan. Matí'ij mi ráacua. Temua'a pu tiu'utáxa'íi ti tihua'a'ixaate'e. Tapuá'arijme'eca pu á'uraa. ¹² Ajta a'ín í temuajj, ruurican mú a'uví'iti. J'éecan mú naa tiu'utaújtemua'ave.

Tí'ij nu'u i u a'ajrájraa u Troas, ti nu'u i a'uun e'ará'asti u Mileto

¹³ Teajta iteen, ta'anáté'e tu á'uju'un. Tetí'ij ti baarcu jetze atéeci. A'uu tu a'ará'a te'újna Asón, tej ti ye'erávi'itin te'íjna í Pablo, a'iné ru'icán pu e'eráye'imijca'a. ¹⁴ Tetí'ij ráateu te'íjna í Pablo te'újna Asón, tí'iquí ta jamuan ateájraa í baarcu jetze. Tetí'ijta ti a'ucj a'ujna já'ahua'a u Mitilene. ¹⁵ A'uu tu huiráaci.

Yee ruijmua'ate'e yee tu antacj után pújme'en. A'uu tu vejli'i e'ejtenee a'utí e'eráhuachi ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Quio, tetí'ij ti seíj jetze í xicaj te'uun antanéj te'újna Samos. Yee ruijmua'ate'e yee a'uun tu a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Mileto.

¹⁶ Ayee tu huarj a'iné Pablo pu raax'epi'intare ti caí a'uun a'atanén a'ujna Éfeso. Capu ajta e'etéerimi'ica'a a'ujna a'uun ti huatacá'a u Asia. Ca'anacan pu u a'uránejni'ica'a a'ujna Jerusalén, ti pua'a nu'u í'irí'iristan tej te'uun a'uté'uuca'a matí'ij tí'iyesten me'íjna jime'e mej ra'utámua'aree ti ari ayén teuumé anxj tamuáamuata'a xicaj.

A'ij ti nu'u Pablo tihua'utá'ixaa a'ímej í vaujsi í mej me'uun é'eme'ecan u Éfeso

¹⁷ A'uu pu a'utevé'e u Mileto, tí'ij Pablo hua'uta'aíjtaca'a mej u a'uvé'uju'un í vaujsi í mej huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej tiújse'irihua'a a'ujna u Éfeso.

¹⁸ Matí'ij mi me'ín vaujsi á e'iré'ene. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een xu ramua'aree a'ij nej yé tiu'utájvee netj nena'a amuacaícan nej yé ra'áa íye Asia. ¹⁹ Ayee nu hui tí'ijvairé'e í tavástara'a tzáahuati'ira'a jime'e. Canu á'antzaahuate'e ne'íjna jime'e sino nehuányeinixi ne'íjna jime'e nejá'amuacha'ij. Neajta, jeíhua nu tiu'utése ne'íjna jime'e mej a'ij pua'a tinaatajé.

²⁰ 'Canu ja'anáj á'atura nej caí tejá'amua'ixaate'e tí'tij ti amuaatéva'iri mú'ejmi. Netejá'amua'itii ne'újna teyujta'a, neajta ne'újna á'amuache. ²¹ Netihua'utá'ixaa ne'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, neajta ne'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej seicié tiú'umua'atí í Dios jemi, majta rá'antzaahuate'en me'íjna í tavástara'a í Jesús a'íjna ti Dios án yá'ujra í ípuari japua.

²² 'Tíj ajta íjii, a'úu nu hui Jerusalén a'umé'e na'ame ne'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tinaata'aíj. Canu xáahuí ramua'aree a'ij ti tí'tij mu'u nejé'eruuren. ²³ A'ij nu'u xaa mua'aree, ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios amuacaícan ayén tinaatá'ixaa yee a'u ti na'a ti huachájta'ajme, a'úu mú nu'u ne'iteánajsin. Ayee nej nu'u tirajpuaitzi na'ame.

²⁴ 'Capu amín a'ij, capu ne jetze ruxe'eve'e ineetzi. Ajta netevi, capu tí'tij ranajche ineetzi jemi. A'ii nu'u hui niyen tí'ijxe'eve'e, nej ra'antíci'ti nej huára'ani íyen chaanaca japua, neajta ra'ará'asten ne'íjna jime'e í Dios ti ayén tinaa'íjca nej tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari jime'e ti jetzen rá'axa í Dios, tí'ij a'ín tihua'utá'uuni'i ruxí'evi'ira'a jime'e.

25 'Mí seajta mú'een, nej á'amujemi á'uche'ecane'e á'aye'i, neajta já'amua'ixaate'e jíme'en í Dios ti nainjapua tí'ajta, íyey chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayeey nu tí'ijmua'aree sej caí ché'e ja'anáj neseijran in-eetzi. 26-27 A'íj nu jín niyey tejá'amua'ixaate'e íjii, ti pua'a ja'ati yá'uríeeni í ruxíejni'uca í Dios jemi, capu Dios ne jetze rapua'ajte'e, a'iné canu ja'anáj raatapuá'ajtaca'a nej tejamuá'ixaa í niuucari, sino nain nu tejamuá'ixaa a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

28 'Rí'í xu'u mú'een mi ru tzajta'a. Seajta rí'í xu'u huá'a jetze a'ímej í teite Dios ti tejámua'íjca. Setá'aj huá'ucha'íin naíjmi'ica í mej tiújse'iri í Dios jemi, í ti huá'unanai í rutevij jíme'e a'íjna í Jesús.

29 'Ayeey nu nee tí'ijmua'aree netí'ij á'ura'ani, seica mú a'uvé'ēju'u muá'aju'un mú'eetzi tzajta'a mej miyey 'een matíj íra'ave tite'uteáru'ipi huá'a tzajta'a í ye'emuaate. Camu tíhua'utá'uuni'ira í mej té'atzaahuatée'e.

30 Majta seica mú a'amua tzajta'a huataseíjre'esin. Hua'itzi mú jín tejá'amua'aten mej mi amujseire'en mú'ejmi í ru jemi.

31 'Naa xu'u rí'í mú'een. A'íj xu autámua'aree, tí'irí ayén teuumé huaíca nine'ira'a nej tejá'amua'ixaate'e seíj neajta seíj nain tújca'ari tzajta'a, nain tíca'ari tzajta'a, niyey ni te'icányé'ine'e a'amua jíme'e.

32 'Neajta íjii, netejá'amua'ijcate'e í Dios jemi, ne'íjna jíme'e í niuucari ti jetzen rá'axa a'achú ti caj titaatapuaíjve'esin í Dios. A'íjna í niuucari pu amuaatá'asin í ca'aníjra'a, ajta amuaatá'asin sej a'uté'e xá'ara'ani huá'a jamuan í ti Dios ruseíj hua'avé'ejajpuaca'a.

33 'Canu ja'anáj niyey tí'ijxe'eve'eca'a nej ra'ancuré'an huá'a tumin, canu neajta í tihua'acixu a'ímej í ne'ihuaamua'a. 34 Ayeey xu hui seajta tí'ijmua'aree nej huaténvai nemuajca'a jíme'e, neajta niyey che'atá nena'a tihua'utévai a'ímej í mej nej jamuan á'ujujhua'ane'e. 35 Nain nu hui jín tiu'umuáriej, neajta nu amuá'itirí'í ti ayén tiú'ujxe'eve'e a'íjna jíme'e tej hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'í.

'Mú'een xu seajta siyey tira'utámua'aree a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús tíjín: "Jaítze'e pu rí'í rutémua'ave'e a'íjna í ti tí'itá'aca caí a'íjna í ti te'encuré'aca." —Ayeey pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

36 Tí'ij ayén tihua'uta'ixáate'e, aj pu i Pablo tínutaca'a huá'a jamuan a'ímej í vaujsi. Ajta raatájhuau í Dios jemi. 37 Naíimi'í mú ru'iré'echuixi, majta tiujyeínejraa. 38 A'íi pu a'íin pú'een í niuucari ti raataxájtaca'a ti jaítze'e a'ij pua'a hua'utá'a yee mej nu'u caí ché'e ja'anáj mé'e yé'eseijran. Aj mú mi u á'uju'un jamuan a'u ti e'eteájraa í baarcu jetze.

21

Tí'ij nu'u a'íin Pablo á'uraa a'ujna u Jerusalén

1 Tetí'ij ti á huaja'uhua'axi í ta'ihuaamua'a, tetí'ij ti atéeci í baarcu jetze. Aj tu ti antacíj a'ujna u Cos. Yee ruijmua'ate'e yee tu te'uun a'uráane te'újna Rodas. Teajta te'uun huiráaci, tetí'ijta ti te'uun a'uráane a'ujna u Pátara. 2 A'uu tu ti seíj á'uteu í baarcu ti Fenicia a'umé. A'íj tu jetze atéeci. Tetí'ij ti a'ucíj.

3 A'uu tu aujú'ucaa tetí'ij raaseíj á ti e'eráahuachi. Ayeey pu téja'arájtehuuaa tíjín Chipre. A'uu tu taúutata'a pújme'en ajcáane, mú tu á'uju'un tena'a ajta a'ujna u Siria. A'uu mú te'irátuaaxi í ijca ti tiú'utisime'e í baarcu. A'íj tu jín acáaci. Ayeey pu téja'arájtehuuaa a'ujna tíjín Tiro.

4 A'uu tu ti huá'uteu í ta'ihuaamua'a. A'uu tu ti huá'a jamuan a'uteájturaa aráhua'apua xicaj jetze. Aj pu i xíejni'uucare'ara'an í Dios, tí'itíj hua'utá'ixa a'ímej. A'íj mú jín raatá'ijmíjraaca ti nu'u caí á'ura'ani a'íjna í Pablo a'ujna Jerusalén.

⁵ Tí'ij teja'uré'ene aráhua'apua xicaj jetze, aj tu ti a'ucíj. Naíimi'i í mej té'atzaahuaté'e, majta í mej hua'atévi'itín, majta í huá'ayaujmua'a, a'úu mú taja'útuua ti ja'u'ástimee chajta'a jetze. A'uu tu títunutaxi ja'apuaíri japua, tej ti raatéjhuauni í Dios jemi. ⁶ Tetí'ij ti hua'utateúute'e, aj tu ti atéeci í baarcu jetze. Majta me'ín í mej á taje'evá'atuaa, a'úu mú huaré'aci.

⁷ Tetí'ij huiráaci te'újna Tiro, teuche'e tu huajú'ucaa baarcu jetze. Tetí'ij ti te'uun a'ará'a te'újna Tolemaida. Tetí'ij ti hua'utateújte í ta'ihuaamua'a. Teajta te'uun huá'a jamuan a'uteájturaa sei xicaj. ⁸ Yee ruijmua'ate'e yee pu á'uraa í Pablo. Teajta iteen i tej jamuan á'ujujhua'ane'e, teajta tu jamuan a'ucíj. Tetí'ij ti aitacíj a'u ti pújme'en, chajta'a ti ayén teja'arájtehuaa tijín Cesarea.

A'uu tu a'ará'a áa ti é'eche a'íjna í Felipe ti tejá'uxajtan teite tzajta'a. A'ii pu a'ín pú'een seíj í mej aráhua'apua ará'ase í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. A'uu tu a'uteájturaa te'íjna jamuan í Felipe. ⁹ Muáacuaca pu tiyaúumua'a júucajtacan mej caí xi víche'e. A'íi mú tí'ixajtaca'a niuucari jime'e ti Dios raateájtuaa huá'a jemi.

¹⁰ A'uun tu á'atee yee pua'an xicaj tí'ij seij á e'iré'ene ti ayén ántehuaa tijín Agabo. A'uu pu e'erájraa a'ujna u Judea. A'ii pu pírici a'íjna í Agabo seíj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. ¹¹ U pu a'uvé'emej ti ij támua'areeri'i. Aj pu i ra'avé'existaca'a í Pablo í puaaseájre'ara'an. Tí'iquí a'íjna jín ra'amuáají'icie í íicájra'an jetze, ajta í muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee pu hui tí'ixa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'íjna ti jíme'en yee, mej nu'u ra'amuáají'icie'sin a'íjna jime'e í puaaseájre'ara'an a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan a'ujna Jerusalén. Majta nu'u hua'utátuiire'esin a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹² Tetí'ij ráanamujri'i te'íjna, iteen, majta a'íime í mej Cesarea é'eme'ecan, naíimi'i tu raatajé ti nu'u caí a'uun á'ume'en.

¹³ Aj pu i ayén tiu'utaniú í Pablo tijín:

—¿A'iné 'een jín siyen tiú'ujyein, seajta a'ij pua'a tité'ujmuajte ineetzi jime'e? Niché'e hui huámí'ini. Ayee nu té'enca'ane mej na'amuáají'icie'n, neajta nej huámí'ini ne'újna Jerusalén ne'íjna jime'e nej ravaire'e í tavástara'a í Jesús. —Ayee pu titaatá'ixaa a'íjna í Pablo.

¹⁴ A'iné catu raatáviicua'iri'i tej ra'antimuá'itín, tetí'ij ti raatá'a ti u á'ume'en. Ayee tu tiraata'ixaa tijín:

—Ché'e ayén teja'uré'enen a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástara'a.

¹⁵ Teajta á'iyen huátacate. Tetí'ij ti te'uun a'ujnéj a'ájna Jerusalén. ¹⁶ Seica í mej té'atzaahuaté'e í mej Cesarea é'eme'ecan, a'íi mú a'ujnéj ta jamuan. Ajta seij ti huá'a jetze ajtémecan í mé Chipre é'eme'ecan, ayee pu ántehuaa tijín Mnasón. Pu'uri á'atee temua'a ti té'atzaahuaté'e. A'uu tu e'eraíxanche'e a'u ti é'eche a'íjna.

Tí'ij nu'u Pablo ye'uvé'emuaareca'a a'íjna í Jacobo

¹⁷ Tetí'ij te'uun a'ará'a, naa mú rí'i tita'ancuré'evi'iti í ta'ihuaamua'a. Jé'ecan mú huataújtemua'ave. ¹⁸ Yee ruijmua'ate'e yee pu Pablo ta jamuan u á'ume tej ti ye'uvé'emuaare te'íjna í Jacobo. Majta í vaujsi, naíimi'i mú a'uun a'uté'uuca'a.

¹⁹ Aj pu'i Pablo hua'utateújte. Tí'iquí ayén tihua'utá'ixaa najmi'ica a'ij ti tí'itíj huaríj a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íjna jime'e ti Dios jetze rucané a'ín í Pablo, ayén Dios jetze te'araújca'anejca'a. ²⁰ Matí'ij ráanamujri'i, aj mú mi rí'i tiraatá'a í Dios. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í Pablo tijín:

—Casi'i, ta'ihuaara'a, a'iné a'ime í mej Israél jetze ajtème'ecan, mu'iití mú hui té'atzaahuat'e, majta, naími'i mú raxí'eve'e ti ja'ati ayén huárini a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í yu'uxari jetze a'ijna í Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a. ²¹ Majta miyen ti'ixa pej nu'u tihúa'amua'ate a'imej í mej Israél jetze ajtème'ecan, í mej majta se'j chuéjra'a japua é'eche, mú'ee pej nu'u piyen tihúa'amua'ate mej nu'u caí miyen rijca a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Moisés, mej nu'u caí ra'antisíjchixi'í í hua'anavij í huá'ayaujmua'a, majta nu'u caí ra'ará'asten í taye'irá.

²² ¿A'iné tena'a tíjriini?, a'iné matí'ij ráamua'aree í teite pej yé uvé'ene, aj mú mi tiújseire'esin.

²³ 'Patá'aj piyen huárini a'ij tej timuaatá'ixaate'esin iteen. Muáacua mú yé muaaté'uu í teteca, í mej ti'itij jín te'ataújratziiri'í í Dios jemi. ²⁴ Patá'aj huá'anvi'itín pe'újna teyujta'a pej pi huá'ajejcuare'en huá'a jamuan, pajta tiu'unáachita í mej huá'ajijve'en. Aj pu hui xaa ri'iríista a'ame mej caújyaxi'ín. Aj mú mi ramua'aréeren ti caí ayén ti'ayajna a'ij mej timuaatá'ixaa mú'etzi, sino pajta pej mú'ee ra'ará'astejsin í yu'uxari.

²⁵ 'Majta í mej caí Israél jetze ajtème'ecan, tu'uri tíhua'uta'ítiri'í tej tiyen raaxí'epi'intare mej caí hua'ira'a cua'aca mej ráamuai'ivajtaca'a. A'í pu hui xaa ri'irí mej ráacua'ani í mej caí ráamuai'ivajtaca'a. Aru, camu nu'u majta xúure'e cua'aca, majta caí racua'aca í huá'ire'ara'an í mej racácu'a'imin. Majta caí tiú'ujxana'acira'a í teteca 'uuca jamuan í mej caí hua'atévi'itín, majta í 'uuca, mej nu'u caí seica anteána'axcan í teteca í mej caí huá'acina'ajmua'a pú'een.

Mej nu'u raatévi'i me'ijna í Pablo u teyujta'a

²⁶ Yee ruijmua'ate'e yee, Pablo pu huaja'uví'iti a'imej í teteca. Ajta huaújjejcuare huá'a jamuan. Aj pu i teyujta'a a'uteájrupi ti i hua'utá'ixaate'en í mej tí'ajta a'ujna matí'ij ra'antipua'ajte'en í mej rujéjcuare'en, majta me'ijna jín miyen huárini mej tiú'umuai'ivejta, se'j ajta se'j.

²⁷ Tí'ij ari tímua'a antipua'arijme'eca aráhua'apua xicaj jetze, seica í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'í mú raase'j a'ijna í Pablo a'ujna teyujta'a. A'ime a'úu mú é'eme'ecan tíj na'a a'úu ti huatacá'a u Asia. Matí'ij raase'j, nainjapua mú hua'utá'ixa í teite. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a mej huataníniu'ucacu, matí'ijta mi raatévi'i. ²⁸ Muaajíjhuaca'a ca'anín jime'e. Miyen tíjín:

—Mú'een teteca mi se'j hui Israél jetze ajtème'ecan, sataatávaire'e. A'í pu hui a'ín pú'een í teáata'a ti nainjapua á'uche'ecan, tihúa'amua'ate naíjmi'íca í teite mej nu'u mé rúurieni í taye'irá, majta mej nu'u caí ra'ará'asten a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze, majta mej mi miyen a'ij pua'a tí'ixajta a'ijna jime'e í teyuu. Ajta a'ín, se'j pu hui griegos uteárujte íyuu teyujta'a, a'ij pu jín auté'itze í taye'irá jime'e.

²⁹ Ayee mú tiu'utaxájtaca'a, a'iné amuacaí mú raase'j me'ijna í Trófimo ti Éfeso é'eme'ecan. A'uu mú ya'use'j chajta'a, jamuan a'ijna í Pablo. A'íj mú jín miyen tiu'umuá'aj ti a'uun ru'uteárujte a'ujna teyujta'a.

³⁰ Nainjapua í chajta'a, jeíhua mú ru'ítziite'eca'a. Majta cure'leruaáchejye'ícaa. Matí'ij mi raatévi'i me'ijna í Pablo. Majta ru'irajáanajraa á pua'acié a'ujna teyujta'a. Majta á'iyen teliteána á ti é'epueerta.

³¹ Mu'uri tén raajé'icatache'e me'ijna í Pablo. Tí'ij i ráamua'areeri'í a'ijna í xantaaru'u ta'amúajca ayén tíjín mej nu'u nainjapua rú'ítziite'e u chajta'a. Ajta a'ijna í xantaaru'u, ayé pu a'ijna te'entiújmua'areereca'a ti tíhua'uta'ájte'en í xantaaru'u í mej seivi'ira'a ará'axcaa.

³² Aj pu i a'ín xantaaru'u ta'amuájca huá'ajseij í ruxantaaru'ustemua'a, ajta a'ímej í mej anxíte tí'aijta. Matí'ij mi u á'uju'un meruaachijmé'e a'u mej a'uté'uuca'a í teite. Majta me'ín í teite, matí'ij hua'useij me'íjna í xantaaru'u ta'amuájca jamuan í ruxantaaru'ustemua'a, matí'ij mi raatapuá'ajtaca'a mej ratéva'ara'a í Pablo.

³³ Aj pu i ajteáxiireca'a í xantaaru'u ta'amuájca. Tí'ij i rajví'i a'íjna í Pablo. Aj pu i raata'aíjtaca'a mej ra'amuáji'ici'en hua'apuaca jime'e í cadeena. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'ataani pírici? ¿Tí'itájni a'ij huáruu?

³⁴ Majta me'ín í teite, seica mú miyen seicié títetéjjijhuajmé'e, majta seica seicié. A'ij pu jín caí a'ij tiráamua'areeri'i tzáahuati'ira'a jime'e a'íjna í xantaaru'u ta'amuájca a'íjna jime'e mej jeíhua téjjijhuajmé'e. Tí'ij i raata'aíjtaca'a mej ra'anján a'u mej e'iráati í xantaaru'u. ³⁵ A'íné jeíhua mú teite, majta ca'anéeri jín ratáca'anihua'a me'íjna í Pablo, matí'ij mi me'ín í xantaaru'u huá'ajajni'iri'i. Matí'ij mi yá'uchuii me'íjna í Pablo, majta ra'antítuaa me'íjna escaleera jetze ti ajtiú'upu'u í chí'ij jetze.

³⁶ Majta me'ín teite í mej raatavén, ayée mú mauj títetéjjijhuajmé'e tijín:

—Xá'ajajni'iri'i, ché'e huámi'ini.

Tí'ij nu'u Pablo rujapua huataniú

³⁷ Matí'ij ru'uteáruute'esime'eca me'íjna í Pablo a'u mej e'iráati í xantaaru'u, tí'iqui a'ín Pablo tiraata'íhua'uri'i a'íjna í xantaaru'u ta'amuájca tijín:

—¿Ni pecaí neetá'aca nej a'atzu timuaatá'ixaate'en?

Ajta a'ín xantaaru'u ta'amuájca, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—¿Ni mú'ee peraayí'iti í hua'aniuuca í griego? ³⁸ ¿Ni pecaí pe'ín pú'een í pej Egipto é'eme'ecan, í pej pauchén huá'itziite'eca'a í teite mej mi autéjhuii mej tiújne'usi'ite'en? ¿Ni pecaí mú'ee pe'ín pírici í pej huaja'uví'iti muáacua ví'ira'a mej tí'itecui'ica pe'újna a'u ti caí é'e tí'itíj?

³⁹ Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mi neajta, nee nu Israel jetze ajtémecan. A'uu nu é'eme'ecan a'ujna Tarso, chajta'ana ti jeíhua ruxe'leve'e a'uun ti huatacá'a u Cilicia. Jéihua nu muahuavii pej naatá'an nej tihua'utá'ixaate'en í teite.

⁴⁰ Aj pu i xaa raatá'a ti tihua'utá'ixaate'en. Aj pu i Pablo huatéechaxi a'íjna escaleera jetze. Rumuájca'a pu jín hua'utá'ijmáijri'i mej caí ché'e téjjijhuajme'en. Matí'ij caí ché'e e'íjtéruaasime'eca, aj pu i hua'aniuuca jín tihua'utá'ixaa í hebreo. Ayen tijín:

22

¹ —Ne'ihuaamua'a, seajta nevaújsimua'a, xáanamujri'i a'ij nej tejámuaatá'ixaate'esin inee jime'en.

² Matí'ij ráanamujri'i ti ayén tihua'utá'ixaa hua'aniuuca jime'e í hebreo, matí'ij mi huateápua'areca'a temua'a naa.

Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo tijín:

³ —Nee nu hui Israel jetze ajtémecan. A'uu nu ja'unú'ihuaca'a a'ujna já'ahua'a Tarso a'úu ti huatacá'a u Cilicia. Aru, ayuu nu huavé'ese yú Jerusalén. Netihuánmua'ate ne'íjna jemi í Gamaliel, ti tejténamujraca'a í yu'uxari jetze ájca'i ti ímuá é'eme'ecan. Ayee nu hui nee tiú'uvai jemin í Dios nain jime'e í nexí'evi'ira'a setíj mú'een ríci íjii. ⁴ Ja'anáj ímuá nu a'ij pua'a huá'aruurejca'a ne'ímej í mej té'atzaahuate'e a'íjna jime'e í niuucari í mej jetzen huajú'ucaa. Nehua'utavén ajta nena'a caí huá'ucuii. Neajta naíjmi'ica huavívi'i í teteca, neajta í mej 'uuca nej ni hua'iteáanan.

⁵ A'íjna ti tihuá'a'ijte'e a'ímej í mej tí'ivaire'e teyujta'a, majta a'ímej í vaujsi, naími'i mú hui ramua'aree í mej yu'uxari naatapíj nej ni huaja'uvé'ejajpuan u Damasco í ta'ihuaamua'a í mej Israél jetze ajtémecan nej ni tiu'utátuiire'en. A'uu nu á'ume nej ni hua'uvívi'iran nu í mej té'atzaahuat'e, neajta u huája'arájajpua neyujna Jerusalén tej ti puaíjtzi hua'utá'an.

Pablo pu tihuá'a'ixaate'e a'íjna jime'e ti a'íjn tavástar'a ra'antíhua'u (Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Netí'ij ni ne'uun aumé'ecaa juye jetze. Nu'uri tímua'a antenésime'eca ne'újna Damasco a'atzaj cumu tacuarixpua. Ca'anacan pu hui taij huatátaaxi inee jemi. Júte'e pu e'icátatzave'e ca'anín jime'e. ⁷ Netí'ij ni ca'anacan á'e'erájve á'chuaata'a. Neajta á'iyen ja'ati huánamuajri'i ti ayén tinaatajé tijín: “Saulo, ¿a'iné 'een jín piyen a'ij pua'a neruure?”

⁸ Netí'ij ni niyen tiraata'ihua'uri'i tijín: “¿A'ataani pej píríci mú'ee, nevástar'a?” Ajta ayén tinaatá'ixaa tijín: “Nee nu nu'u hui a'íjn pú'een Jesús nej Nazarét é'eme'ecan, nee nu a'íjn pú'een í pej a'ij pua'a neruure.”

⁹ Majta me'ín í mej ne jamuan huajú'ucaa, a'íj mú majta raasej í taij, majta tiu'utátziin. Mi majta, camu ráanamujri'i í ja'ati ti naatajé.

¹⁰ Netí'ij ni niyen tiraata'ihua'uri'i tijín: “¿A'iné ti'itíj neruuren, nevástar'a?”

Ajta a'íjn tavástar'a, ayée pu hui tinaatá'ixaa tijín: “Ájchesi, aricu a'ujna u Damasco. A'uu mú muaatá'ixaate'esin nain a'ij pej ye'í huárini.”

¹¹ Neajta aracúuni'i na'araa í taij jime'e. A'íj mú jín me'ín í mej ne jamuan huajú'ucaa, a'íj mú nejaútuua u Damasco.

¹² Seij pu a'uun a'utéveeca'a a'ujna ti ayén ántehuaa tijín Ananias. Nain pu jín ra'ará'aste í ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan. Rí'i mú tiraatajé naími'i í mej Israél jetze ajtémecan í mej a'uun é'echejca'a a'ujna Damasco. ¹³ Mu pu a'uvé'emej ti náamuaare a'íjna. Aa vejli'i pu ne jemi huatéechaxi. Aj pu i ayén tinaatá'ixaa tijín: “Ne'ihuaara'a, Saulo, patá'aj atanéeri puá'ara'ani.”

Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, aj nu ni atáneerica'a na'araa. ¹⁴ Ajta ayén tinaatá'ixaa tijín: “Hua'aDioj í tavaújsimua'a teecan, a'íj pu nu'u hui mua'avé'evi'iti mú'etzi pej pi ráamua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e, pajta raseijran a'íjna ti caí ja'anáj ti'itíj jín auteájturaa í Dios jemi, pajta ranamuajran a'ij ti ti'itíj ti'ixa. ¹⁵ Mú'ee pe á'uche'ecane'e pua'amé teite tzajta'a pe'íjna jetze me'ecan í tavástar'a. Mú'ee pe nu'u hui huá'a'ixaate'e pua'amé a'ij pej peri tiu'uséj, pajta í pej peri ráanamujri'i. ¹⁶ Ajta íjii, ¿ti'itáni pauj chu'eve'e? Ájchesi, é'e huá'amuai'ihuachi, pajta raatajéeven niuucajtze'en í tavástar'a ti ij a'íjn timuaatá'uuni'i í pej jín auteájturaa í Dios jemi.” Ayee pu hui tinaatá'ixaa.

Pablo pu tihuá'a'ixaate'e ti Dios a'íjna jín ra'antíhua'u ti ij tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan

¹⁷ Netí'ij ni neyun a'uvé'emej yú Jerusalén. Teyujta'a nu a'uteájrapi nej ni Dios jemi tiu'utáne'uuni'i. Neajta á'iyen tiú'umaaraca'a. ¹⁸ A'íj nu hui tavástar'a huasej, ti nu'u ayén tinaatá'ixaa tijín: “Ca'anacan, á'ura'a ayujna Jerusalén a'iné camu muá'antzaahuat'esin a'ij pej tihua'utá'ixaate'esin in-
eetzi jetze me'ecan.”

¹⁹ Aj nu ni niyen tiraata'ixaa tijín: “Nevástar'a, a'íj mú ramua'aree í nej á'uche'ecane'e hua'atáyujta'a á, neajta méyee, neajta hua'iteáana í mej té'atzaahuat'e mú'etzi jemi, neajta hua'utéevajxi. ²⁰ Majta ramua'aree nej ne'uun a'utéveeca'a ne'újna matí'ij raajé'ica me'íjna í Esteban í ti

tiu'utaxájtaca'a mú'eetzi jetze me'ecan. Nee nu hui tiu'utá'a ne'íjna jime'e mej raajé'ica. Neajta tiu'ucha'íi í tihuá'aciixu a'ímej í mej raajé'ica.”

²¹ 'Mí ajta a'íin tavástara'a, ayée pu tinaatá'ixaa tijín: “Aricu, a'iné ne-muaata'íti imuá teite tzajta'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.” —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

Tí nu'u a'íin xantaaru'u ta'amuájca, a'í pu racha'íca

²² Maúche'e mú ráanamujri'i. Aj mú mi autéjhuii mej huatejihuajra'ani. Miyen tijín:

—Xá'anvi'itichi setá'aj raajé'ica. Tena'ajtzí raata'aíjtache'e mej raajé'ica.

²³ Jé'ecan mú téjijhuajmé'e. Majta tiu'ujciixu, júte'e mú tejá'uhua'anáa, majta chuej eiré'aratzi. Júte'e mú tejá'uhua'anáa. ²⁴ Majta mauj téjijhuajmé'e, ajta a'íin xantaaru'u ta'amuájca, a'í pu hua'uta'aíj mej ru'uteájtuaani u téte'e a'u mé é'eche í xantaaru'u. Ajta tiu'uta'aíjtaca'a mej ra'iré'avajxi'ín, majta tiraalíhua'uran me'íjna í Pablo mej mi ráamua'aree a'ij mej 'een jín miyen títetéjijhuajmé'e í teite. ²⁵ Matí'ij mi ra'atéjilicie mej mi ra'iré'avajxi'ín.

Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa í ti ti'itétvee ti áa a'utéjvee ayén tijín:

—¿Ni ayén tejamuaatá'aca í á'amuaye'ira sej si na'iré'avajxi'ín ineetzi i nej ne'uun Roma jetze e'ejtémecan? Mi majta caí xi miyen tiraaxí'epi'íntare mej puajtzi naatá'an ineetzi.

²⁶ Ajta a'íin ti anxíte tí'ajta, tí'ij ráanamujri'i a'íjna í Pablo, a'úu pu á'ume a'íjna jemi xantaaru'u í ta'amuájca. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné pena'a píjrini a'íjna jime'e í ja'atí? A'uu pu chajta'a é'eme'ecan Roma ti e'ejtémecan.

²⁷ Aj pu i a'íin í xantaaru'u í ta'amuájca, á e'iré'ene í Pablo jemi. Tí'iquí ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Naatá'ixaate'e. ¿Ni pe'uun é'eme'ecan chajta'a ti Roma e'ejtémecan?

Aj pu i Pablo ayén tiu'utaniú tijín:

—Jee.

²⁸ Aj pu i a'íin í xantaaru'u í ta'amuájca ayén tiraata'ixaa tijín:

—Jeíhua nu tiu'unájchitaca'a inee nej ni huatenromáanota.

Tí'ij i ayén Pablo tiraata'ixaa tijín:

—Ni'i romano inee a'iné a'úu nu ja'unú'ihuaca'a.

²⁹ Majta me'ín í mej raata'íhua'uri'i, aj mú mi avé'eci rujímu'a'a. Ajta a'íin xantaaru'u í ta'amuájca, a'í pu miijmu tiu'utátziin tí'ij ráamua'areeri'i ti aiteújna a'íjna í Pablo, í ti a'uun Roma ajtémecan.

Tí'ij nu'u a'íin xantaaru'u í ta'amuájca, a'í pu nu'u ya'ujáj huá'a jemi í jueesi

³⁰ Yee ruijmua'ate'e yee, ajta a'íin xantaaru'u í ta'amuájca, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti ráamua'aree a'ij mej 'een jín miyen tí'ijxajtzi'i í Pablo a'íime í mej Israel jetze ajtémecan. Tí'iquí ra'uxíjte. Ajta hua'uta'aíj mej nu'u tiújseire'en a'ímej í mej tí'ajta u teyujta'a, majta í jueesi. Aj pu i ya'ujáj a'íjna í Pablo. Tí'iquí huá'a jemi á yaúutuaa.

23

¹ Tí'ij i hua'usej í Pablo a'ímej í huá'a jueesi í mej e'etiújseire'eca'a. Tí'ij i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ne'íhuaamua'a, tíj na'a nej ché'e temuaísta, tíj na'a ti yú e'iré'ene nain nu jín te'ará'aste. Canu hui ti'itij jín auteájturaa í Dios jemi.

² Aj pu i a'íin Ananias, í ti tihuá'ajte'e a'ímej í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, a'í pu hua'uta'aíj mej ra'ancájveeni.

³ Ajta a'íin Pablo, ayén tiraata'ixaa tijín:

—Dios pu mua'ancávejsin mú'eetzi, mi pej a'ij pua'a tí'itevij. Mú'ee pepu'u pemen huatáca pej pi na'uxíjte'en pe'íjna jetze i yu'uxari. Mi pajta, ayée pej te'uteáturaasin pe'íjna jime'e pej hua'uta'a'áj mej na'ancájveeni.

⁴ Majta me'ín í mej me'uun e'eré'ete'ecaa, ayée mú tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné pej pi piyen a'ij pua'a tí'ijree pemíjna í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi?

⁵ Ayee pu tihua'utá'ixaa í Pablo tijín:

—Ne'ihuaamua'a, canu ramua'areereca'a ja'ati ti pú'een. Mi ajta tzij a'ín pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi. Ajta, ti pua'a néjmua'areere, canu niyen tiu'utaxáatache'e, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín: “Capej a'ij pua'a tí'ijxajta pe'íjna ti tihua'ajte'e í teite.”

⁶ Aj pu i ráamua'areeri'i í Pablo tijín seica mú pú'eene'e í mej miyen huataújmu'a tijín saduceos, majta seica miyen tijín fariseos. Aj pu i ca'anín jime'e hua'utajé tijín:

—Ne'ihuaamua'a, nee nu fariseo píríci. Huá'a jetze nu huanú'ihuaca'a a'imej í fariseos. Ijii tí'inexajtzi'i iyecuí me'íjna jime'e nej rachú'eve'e a'íjna xicáara'an jetze mat'íj huatarún í mi'ichite.

⁷ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo, aj mú mi autéjhuii mej ti'ihuaúrihua'u a'ime í fariseos, majta a'ime í saduceos. A'ij pu jín caí ché'e huatári'iristareca'a mej tí'itij huaxí'epi'intare'en mat'íj tiuújje seij ajta seij.

⁸ Majta me'ín í saduceos, ayée mú tí'ixa tijín: “Camu nu'u huatarújsin í mi'ichite.” Majta miyen tijín: “Camu nu'u seíre'e muá'aju'un í xiéjniu'ucare'ara'an mej tí'ivaire'e u ta japua, camu majta seíre'e muá'aju'un í huá'axiejniu'uca a'imej í meri huácuii.”

Mi majta a'ime fariseos, nain mú jín té'atzaahuate'eca'a. ⁹ Jé'ecan mú jeíhua jíjhua'a. Mu'uri jaítze'e jeíhua téjijhuajmé'e. Mat'íj mi seica huatéhuiixi. A'ii mú a'ín pú'een í mej tihua'amua'ate í yu'uxari jetze. Majta mú me'ín píríci í mej fariseos jetze ajtémecan. Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amijna mi ja'ati, capu hui tí'itij a'ij huáruu. Ajta ti pua'a seij ari tiraata'ixaa í xiéjniu'ucari ti tí'ivaire'e ve'ecán jime'e u ta japua ti é'esejre'e, tiché'e caí jemin niuuca'an í Dios.

¹⁰ Jé'ecan mú jeíhua tiú'urixaate'ecaa. Mu'uri jaítze'e níniu'ucacuca'a. A'ij pu jín tiu'utátziin í xantaaru'u ti anxíte tí'ajta. Ajta ayén tiu'umuá'aj tijín temua'a mú hui tiraatéte'eneaxi'isin a'íjna í Pablo. A'ij pu jín hua'uta'a'áj í xantaaru'u mej á'uju'un mej mi ru'irávi'itín ca'anéri jime'e, mej mi me'uun rá'anvi'itín a'u mé'éche í xantaaru'u.

¹¹ Seij tíca'ari tzajta'a pu a'ín tavástara'a huatasejre vejli'i a'íjna jemi í Pablo. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Uhuaté'aca'anechi mua'a tzajta'a. Ayájna patíj peri ne jemi tiu'utaniú íyen Jerusalén, ayée pej hui che'atá pena'a teja'utaxájta pe'újna Roma.

Mej nu'u miyen titehuaújxi'epi'intari'iri'i mej raajé'ica í Pablo

¹²⁻¹³ Yee ruijmua'ate'e yee, seica í mej Israél jetze ajtémecan, a'íi mú te'ataújratziiri'i mej raajé'ica me'íjna í Pablo. Hua'apuate japuan c'íj caj mú ará'axcaa í teteca. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín: “Camu nu'u tí'icua'ani, ni camu majta ye'en ajta mena'a caí raajé'ica.” ¹⁴ A'uu mú á'uju'un a'imej jemi í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'imej jemi í hua'avaujsi. Ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—Tu'uri hui tiyen tite'etáratziiri'i tej caí ché'e tiú'ucua'ani, ajta tena'a caí raajé'ica í Pablo. Aj tu hui ti tí'icua'ani, teajta ye'en. ¹⁵ Ijii, ayée xu huáriní mú'een, majta í seica í jueesi, setá'aj raatáhuavii í xantaaru'u ta'amúajca ti

ye'erávi'itín í Pablo, a'íjna jime'e sej si tiu'uta'íhua'u temua'a naa. Teajta iteen, tu'uri rí'í huatarúu tej raajé'ica matí'ij caí xi yé uvé'ene.

¹⁶ Mi ajta, pa'arí'í pu ti'inamuáaraca tí'ij ayén tihua'utá'ixaa. Aj pu 'i a'ín pa'arí'í a'uun á'ume a'u mej é'eche í xantaaru'u. Tí'ij i raatá'ixaa a'íjna í Pablo. A'íjna í pa'arí'í, a'í pu rayauj cu'utzeáara'an í Pablo.

¹⁷ Tí'iquí a'ín Pablo sej huatajé í mej anxíte tí'ajta. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj hui rá'anvi'itín í pa'arí'í a'íjna í ta'amuájca jemi í xantaaru'u. Tí'itij pu raatá'ixaate'esin.

¹⁸ Tí'iquí a'ín ti anxíte tí'ajta, ya'uví'iti í xantaaru'u jemi ta'amuájca. Tí'ij i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—A'íjna í Pablo ti aiteánami'i, ayée pu tinaata'aj nej nu'u ye'erávi'itín íyee mú'eetzi jemi ne'íjna i pa'arí'í. Tí'itij pu nu'u muaatá'ixaate'esin.

¹⁹ Ajta a'ín xantaaru'u ta'amuájca, ra'amuaví'ira í muájca'are'ara'an jetze. Tí'ij i ya'uví'iti 'á'ayee. Tí'ij i ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿Tí'itájni péne'ixaate'emí'í?

²⁰ Ayee pu tiraata'ixaa í pa'arí'í tíjín:

—A'íime í mej Israel jetze ajtémecan, a'í mú te'ataújratziiri'í mej muaatáhuavii í Pablo, pej nu'u ruijmua'a rá'anvi'itín huá'a jemi í hua'ajueesi matá'aj nu'u rí'í tiráamua'aree.

²¹ 'Aru, capej huá'atzaahuate'e. Seica mú nu'u rachú'eve'e muá'aju'un me'újna juye jetze avítzi'i jime'e. Hua'apuate japuan cíj caj mú ará'ase a'íime í teteca. Meraaxí'epi'intarej runiuuca jime'e mej nu'u caí tí'itij cua'ani, majta nu'u caí ye'en ajta mena'a nu'u caí raajé'ica. Mu'uri rí'í huaújruu. Méjchu'eve'e mu'u mi pej raatá'an ti ayén huárini.

²² Aj pu i í xantaaru'u ta'amuájca raata'íteca'a í pa'arí'í ti á'ura'ani. Amua-caícan pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capej ja'ati ixaate'e a'ij pej tinaatá'ixaa.

Xantaaru'u pu a'íjna Pablo a'uví'iti a'íjna jemi í tajtuhuan ti ayén ántehuaa tíjín

Félix
²³ Aj pu i hua'apuaca huatajé í mej anxíte tí'ajta. Tí'ij i ayén tíhua'uta'aj tíjín:

—Huá'ajseire'en í xantaaru'u, a'achú cumu hua'apua ciento í mej ru'icán á'uju'un, majta huaícate japuan tamuáamuata'a mej avé'ete'ete, majta hua'apua ciento í mej chun tiu'í'isin. Setá'aj á'uju'un se'újna Cesarea íjii tíca'a a'atjaz aramuáacua jetze pu teuumé'eca í tíca'ari.

²⁴ Ajta hua'utá'ixa tíjín:

—Seajta sej té'esirate'en í cahuaayu'u í Pablo ti japuan ave'ecaí a'umé. Setá'aj se'uun yeúutuaani í tajtuhuan jemi ti ayén ántehuaa tíjín Félix. Caxu ja'ati tá'acare'en ti a'ij raruuráa.

²⁵ Ayee pu tiraata'íti'iri'í a'íjna í Félix tíjín:

²⁶ “Claudio Lisias, í tajtuhuan ti jeíhua ruxe'eve'e. Ayee nu muateujte'e mú'ee Félix mi pej tajtuhuan jín tí'itíjvee, mi pej jeíhua axí'eve'e. ²⁷ A'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, a'í mú raatéevi'í me'íjna í tevi. Méje'icatache'e mú, aru nee nu a'uré'ene nehua'antívi'ití í nexantaaru'ustemua'a. Nee nu japuan huaniú a'iné neráamua'areeri'í ti a'ín romano pú'een. ²⁸ Neya'uví'iti huá'a jemi í jueesi í mej tí'ixi'epi'intare'e a'iné néjmua'areerimi'íca'a a'ij mej 'een jín tí'ijxajtzi'í.

²⁹ “Netí'ij ni ráamua'areeri'í mej me'íjna jín tí'ijxajtzi'í me'íjna jime'e í ruye'irá. Capu tí'itíjín auteájturaa í mej jín raajé'ica nusu í mej jín ra'íteáanan a'íjna í ja'ati. ³⁰ Aru netí'ij ráamua'areeri'í mej seica í mej me'uun Israel jetze

ajtéme'ecan, a'íí mú nu'u te'ataújratziiri'i mej raajé'ica, netí'ij ni muaata'ítí'iri'i ne'íjna í tevi. Neajta nu hua'uta'a'áj í mej tí'ijxajtzi'i mej mú'eetzi huata'íxaate'en í mej jín tí'ijxajtzi'i." Aj pu i a'íjna huata'ítí'iri'i í tajtuhuan.

³¹ Majta me'ín xantaaru'u, ayée mú ráaruu a'ij ti tihua'utá'ixaa í xantaaru'u ta'amuájca. Tíca'a mú ya'uví'iti me'íjna í Pablo. Matí'ij mi me'uun ya'uré'eneijte a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Antipatris.

³² Yee ruijmua'ate'e yee mú a'ucíj í mej ta'avé'ete'ete me'íjna Pablo jamuan. Majta í mej ru'icán huajú'ucca, a'íí mú huaré'aci a'u mej é'eche í xantaaru'u.

³³ Matí'ij a'ucané me'újna Cesarea í mej avé'ete'ete, matí'ij mi raatátui me'íjna í yu'uxari, majta me'íjna í Pablo.

³⁴ Ajta a'íin í tajtuhuan tí'ij ra'ancuré'epi í yu'uxari, aj pu i ra'ujjve. Ajta á'iyen a'íjna Pablo tiu'uta'íhua'uri'i ayén tijín:

—¿Tí'itáni chuéjra'a japua pé'eme'ecan?

Tí'ij i ráamua'areeri'i ti a'uun Cilicia é'eme'ecan.

³⁵ Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aj nu muánamujran matí'ij yé uvé'enen í mej tí'itij jín mú'eetzi jetze tí'ijpua'ajte'e.

Aj pu i raata'aíjtaca'a mej nu'u ráacha'íin í polisiia a'ujna a'u ti Heródes e'irájca.

24

Tí'ij nu'u Pablo rusej rujapua huaniú a'íjna jemi í Félix

¹ Anxíj xicaj pu teuumé'eca, tí'ij a'íin í Ananias í ti tí'aijta u teyujta'a, a'íí pu a'ucané a'ujna Cesarea a'ímej jamuan í hua'avaujsi, ajta seíj ti abogado pírici. Ayee pu ántehuaa a'íjna tijín Tértulo. A'íí mú tí'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte a'íjna í Pablo í tajtuhuan jemi. ² Matí'ij u ya'utajé í Pablo, aj pu i a'íin Tértulo a'utéjche ti tiraaxajtzi'i. Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Félix tijín:

—Tu'uri hui jeíhua rí'i tí'itechée naa taxiéehua pajta pauj mú'ee tí'ita'ajte'e. Jeíhua pej rí'i tirájteuve é'e tzajta'a tetá'aj jaítze'e rí'i yee tí'itechéjme'eni.

³ Nain tu teri ancuré'a. A'íj tu jín naa titaatátemua'ave nainjapua. Rí'i tu timuaatá'aca mú'ee Félix pej í'i tajtuhuan, pej jeíhua naa rí'i tí'iruure.

⁴ Aru tetá'aj caí máaj muá'ítzee, ayée nu tí'imuhavii pej a'atzu huatá'an í ca'aníjra'a pej a'atzu táanamua tej timuaatá'ixaate'esin.

⁵ 'Ja'iné amijna mi tevi, jeíhua tu'uri hui tirájteuri'iri'i ti tí'itziita íiyen chaanaca japua. Nain japua pu ca'anéjri hua'utá'a í teite í mej Israel jetze ajtéme'ecan mej mi huaujné'usi'ite'en. A'íí pu ajta antiújmua'aree a'ímej jime'e í mej rá'atzaahuate'e me'íjna ti Nazarét é'eme'ecan. ⁶ Ajta a'íí pu huataújtese ti raatéxiehuaata í teyuu. A'íj tu hui jín rajví'i. Ayee tu tí'ijxe'eve'eca'a tej puajtzi raatá'an a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

⁷ 'Ajta a'uun ti ta'amuájca, a'íjna í Lisias, a'íí pu a'uun a'uteájrupi. Tí'ij i tá'ajajni'iri'i ca'anéeri jime'e. ⁸ Ajta ayén titaatá'ixaa tijín mej mú'eetzi jemi a'uvé'uju'un í mej tí'ijxajtzi'i. Ti pua'a nu'u mú'ee asej petiraa'íhua'u, aj pej xaa ramua'aréeren ti ayén ti'ayajna nain í tej jín tí'itij jín jetzen tí'ijpua'ajte'e. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Tértulo.

⁹ Majta me'ín í mej a'uté'uuca'a í mej Israel jetze ajtéme'ecan, a'íí mú majta naími'i miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee pu ti'ayajna.

¹⁰ Aj pu i a'íin tajtuhuan rumuájca'a jín tiraata'ixaa a'íjna í Pablo ayén tijín:

—Patá'aj hui tiu'utaxáj.

Tí'ij i Pablo ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Rí'i pu hui tinaatá'a nej huatánne'a inee, a'iné néjmua'aree tijín juees pej pírici a'íjna chuéjra'a japua. Pepu'uri á'atee pej juees pírici. ¹¹ ¿A'iné tí'iri'iri pej ráamua'aree ti ayén ti'ayajna? Auchén pu tamuáamuata'a japuan hua'apua xicaj á'atee nej a'án a'ujnéj án Jerusalén nej ni rí'i tiraatá'an í Dios.

¹² 'Majta a'íime í mej tí'inexajtzi'i, matí'ij naateevi'i, canu hua'ajteá'axi'ica'a í teite a'ujna teyujta'a ti ve'ée tzajta'a, ni canu neajta ca'aníjra'a hua'atá'aca mej huataníniu'ucacun a'ujna teyujta'a, ni canu neajta ca'aníjra'a hua'atá'aca ne'újna u chajta'a. ¹³ Amíime mi teite, camu majta a'ij tirájteusin í mej jín ne jetze te'ujpuá'ajte'en.

¹⁴ 'Aye nu'u xaa tí'imua'ixaate'e. Nee nu hui ravaire'e í Dios í mej raná'amiche'e í nevaújsimua'aci'i. Nee nu ravaire'e ne'íjna jime'e í ye'irá í mej jetzen huajú'ucca. A'íjna jime'e í neye'irá, ayée mú ti'ixa amíime tijín nesej nu a'ij tirájteu. Mi neajta, canu. Nain nu hui ántzaahua a'ij ti ye'í té'eyu'usil'í í yu'uxari jetze í ti te'anxívi, neajta nain a'achú mej caj ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

¹⁵ 'Aye nu hui neajta inee tirájxe'evi'ira'a í Dios jemi, matíj amíime ne'íjna jime'e mej huatarújsin í mí'ichite tzajta'a í mej meri huácuui, a'íime í mej rí'i tí'iteteitestaca'a, majta a'íime í mej a'ij pua'a titeetiújcha'íca. ¹⁶ Aj nu hui jín tí'itese'e nej niyen rí'éene'e mé né'uche'ecane'en í Dios jemi, neajta huá'a jemi í teite.

¹⁷ 'Tí'ij teuumé'eca a'achú pua'an nine'ira'a nej á'uche'ecan nej ni tumin hua'utá'an í neteítestemua'a, neajta tiu'utámua'i'ivejtan í Dios jemi. ¹⁸ Netí'ij ni u e'ehuánjejuare a'ij ti té'axa í taye'irá jime'e í yu'uxari jetze. Aye nu rijca matí'ij seica taasej me'újna teyujta'a ti ve'ée.

¹⁹ 'A'íi mú me'ín pú'eeene'e í mej me'uun é'eme'ecan a'uun ti huatacá'a a'ujna Asia. Camu jeíhua á é'teítestaca'a ineetzi jemi, camu majta rú'itziite'eca'a. Ti pua'a tí'itíj a'ij meté'umua'areere ineetzi jemi, miché'e me'ín yé ve'eré'enen mú'eeetzi jemi mej mi me'íjna jín ne jetze te'ujpuá'ajte'en. ²⁰ Na'ari caí, miché'e memín mi mej yé huaté'uu raataxáj tí'itíj í nej jín auteájturaa netí'ij ne'uun a'utéveeca'a huá'a jemi í huá'a jueesi.

²¹ 'Tij caí hui a'íi pú'een í tí'itíj í nej jín auteájturaa netí'ij u a'utéveeca'a huá'a jemi, netí'ij ni huajíjhuaca'a niyen tijín: “Mú'een xu tí'inexajtzi'i íjii se'íjna jime'e í nej té'atzaahuate'e a'íjna jime'e mej nu'u majtáhua'a huatarújsin í mí'ichite.” —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo.

²² Tí'ij Félix ráanamujri'i, capu ra'aránajcheca'a ti raaxí'epi'intare'en. A'iné a'íi pu rú'umua'areereca'a a'ij ti éene'e í hua'aye'ira í mej té'atzaahuate'e. Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Che'e mí'i uvé'enen í xantaaru'u í ta'amuájca a'íjna í Lisias. Aj nu temua'a naa tí'ijmua'areeren a'íjna í sej jín tí'ijxajtzi'i mú'een.

²³ Aj pu í Félix a'íjna huata'áj í xantaaru'u ti anxíte tí'ajta ti auj racha'íca a'íjna í Pablo. Ajta nu'u a'atzu raatá'an ti á'uche'ecane'en rusej. Ajta mej ráamuaare í amiigustemua'ame'en, majta tí'itíj tiraatá'an ti tirá'aturaate'e. Ajta a'íjna í Félix, aj pu í á'uraa.

²⁴ Tí'ij teuumé'eca a'achú pua'an xica, ajtahua'a pu uvé'ene a'íjna í Félix, ajta jamuan íra'ara'an ti ayén ántehuaa tijín Drusila. A'íi pu Israel jetze ajtéme'ecan. Tí'ij í raata'ájtaca'a í Pablo ti í a'ín tiraata'íhua'u a'íjna jime'e ti pua'a ja'atí rá'atzaahuate'e a'íjna í Jesús, ti í'í Ciríistu'u.

²⁵ Pablo pu ayén tiraata'ixaa ti ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'atí ayén huárini í ti í'í xí'epi'ín jime'e naíjmi'ica jemi, ajta nu'u ti rí'i hua'utécha'ín. Pablo pu ajta ayén a'íjna tiu'utá'ixaa a'íjna í Félix ti Dios ayén puájtzi tihua'utá'asin a'íime í

mej yen seijre'e iyyen í chaanaca japua. A'íj pu jín tiu'utátziin a'íjna í Félix. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj á'ura'ani íjii. Nemuaatájeevi hui neajtahua'a netí'ij huatáci'ipe. Aj nu ni muánamuajran neajtahua'a.

²⁶ Mi ajta a'íin Félix ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti Pablo tumin raatá'an a'íjna jime'e ti raatátuaani. A'íj pu jín jeíhua pu raata'aíjtaca'a ti tiu'uxáj jamuan. ²⁷ Tí'ij teuumé'eca hua'apua nine'ira'a, tí'iqui Félix airájraa ti tí'itéveeca'a tajtuhuan jime'e. Tí'iquitá'i seij te'enteájrupi tajtuhuan jime'e. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Porcio Festo. Ajta a'íin í Félix, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti rí'éene'e huateáturan a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtémecan. A'íj pu jín caí raatátuaa í Pablo.

25

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a í Festo jemi

¹ Aj pu 'i Festo a'uun a'ará'a a'ujna tí'ij te'enteárute tajtuhuan jime'e. Huaíca xicaj pu á'atee a'ujna Cesarea. Aj pu 'i a'ujnéj a'ájna Jerusalén. ² Majta me'ín í mej tihuá'ajjte'e u teyujta'a, majta seica í mej Israél jetze ajtémecan í mej ve'ecán jín títetateí, a'íi mú jemin a'uré'ene me'íjna í Festo. Matí'ij mi tiraaxájtzi'iri'i me'íjna í Pablo. ³ Jéihua mú rájhuaviiri'i tí'itij ti huá'a jetze ruxe'eve'eca'a ti a'íin Festo raata'aíjta mej ya'uvé'evi'itín me'íjna í Pablo. Ayee mú tí'imua'ajca a'ímej mej raajé'ica á já'ahua'a, juye jetze.

⁴ Ajta ayée pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Festo tijín:

—Aitenami'i a'íjna í Pablo a'ujna Cesarea. Neajta inee, a'úu nu a'umé'e na'ame ruijmua'a, na'ari aaruijmua'a. ⁵ Miché'e seica u á'uju'un ne jamuan í mej tí'ajta ve'ecán jime'e mej mi ráamua'aree ti pua'a a'íin Pablo auté'itze tí'itij jime'e, mej mi me'ín tí'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁶ Ayee pu u é'etee a'achú cumu aráhuaica xicaj, na'ari tamuáamuata'a xicaj a'ájna Jerusalén. Aj pu i a'ucáane a'ujna Cesarea. Yee ruijmua'ate'e yee pu a'ujyeíjxi huá'a jamuan í jueesi. Aj pu i raata'aíjtaca'a mej nu'u ye'eráajan me'íjna í Pablo.

⁷ Tí'ij a'íin Pablo a'uteájrupi a'ujna, aj mú mi me'ín í mej Israél jetze ajtémecan, a'íime í mej me'uun e'eráaci u Jerusalén, a'íi mú ajteáxi'reca'a. Matí'ij mi jeíhua tiraaxájtzi'iri'i me'íjna jime'e ti a'ij pua'a een. Aru capu huatári'iristareca'a mej raataxáj ti pua'a ayén tí'ayajna nusu caí.

⁸ Aj pu i Pablo tiu'utaxájtaca'a tí'ij huateújnán. Ayen tijín:

—Canu hui tí'itij jín auteájturaa jemin í huá'ayu'uxa í mej Israél jetze ajtémecan ni canu neajta ne'íjna jime'e í hua'ateyuu. Canu neajta tí'itij jín auteájturaa a'íjna jemi í ti tihuá'ajjte'e a'ímej í romanos. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

⁹ Ajta a'íin í Festo, a'iné ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti rí'í tiu'uteáturan a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtémecan, tí'ij í ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni mua'aráanajche pej á'ura'ani pe'ánna Jerusalén neatá'aj ne'ájna ye'uxí'epi'intare'en mú'etzi jime'e?

¹⁰ Pablo pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Yee nu huatéjvee huá'a jemi i jueesi i mej huaíca i mej ravaire'e í ti tihuá'ajjte'e í romanos. Ayee pu hui tiraavíjte'e sej raaxí'epi'intare'en seyajna a'iné pepu'uri temua'a ramua'aree, canu tí'itij jín auteájturaa a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtémecan. ¹¹ Ti pua'a xaa na'uteáturanche'e tí'itij jime'e ti hua'atá'aca mej naajé'ica, aj nu xaa áncan'ánche'e nej huámi'ini. Na'ari caí, ti pua'a hui caí ayén tí'ayajna a'ij mej meri tinaaxájtzi'iri'i, capu

ja'ati huataújci'ipua ti neetzi tiu'utátuiire'en huá'a jemi. Némuahuavii ti a'ín raaxí'epi'intare'en a'íjna ti tihuá'aijte'e í romanos.

¹² Ajta a'ín í Festo, a'ímej jamuan pu tiu'uxájtaca'a í mej tirá'ixaa. Aj pu í ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tijín:

—Mú'ee pe hui rájhuau ti a'ín raaxí'epi'intare'en í ti tihuá'aijte'e í romanos, a'íjna jemi pe a'umé.

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a a'íjna jemi í Agripa

¹³ Teuumé'eca a'achú cumu hua'apua xicaj, huaíca xicaj tí'ij seij a'uun a'ará'a a'ujna u Cesarea. A'ii pu a'ín pú'een a'íjna ti rey jime'e tí'itéveeca'a. A'í pu tihuá'aijte'e a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Agripa. A'ii pu ajta a'uun a'ará'a a'íjna ti yá'uv'itín ti ayén ántehuaaca'a tijín Berenice. A'uu mú a'uvé'uju'un mej mi raatateújte'en me'íjna í Festo. ¹⁴⁻¹⁵ A'iné jeíhua mú u á'ateeri me'újna, Festo pu raatá'ixaa a'íjna í rey a'íjna jime'e í Pablo. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—A'íjna tí'ij hui Félix airájraa í ti jín tí'itéveeca'a, netí'ij ne'újna á'ucatii u Jerusalén, a'íme í mej tí'aijta huá'a teyujta'a, majta hua'avaujsi í mej Israel jetze ajtémecan, a'í mú tí'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte me'íjna í Pablo. Majta á'iyen néjhuaviiri'i nej puájtzi raatá'an. ¹⁶ Ayee nu tihua'utá'ixaa ne'íjna jime'e ti caí taatá'aca í hua'aye'ira í romanos tej tiyen puájtzi raatá'an í Ja'atij ti a'ín huámi'ini. Amuacaí pu ayén tiú'ujxe'eve'e ti a'ín ja'ati tiu'uxáj huá'a jamuan í mej tí'itij jín jetzen tí'ijpuá'ajte'e ti rusej runiuuca jín huateújnan.

¹⁷ 'A'íj nu hui jín, matí'ij mú a'uvé'uju'un neetzi jemi, canu a'achú á'atee, sino yee ruijmua'ate'e yee nu a'ujye'ixi huá'a jamuan í jueesi. Netí'ij ni raata'ájtaca'a mej rá'anvi'itín í Pablo. ¹⁸ Majta me'ín í mej tí'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte, matí'ij autéjhuii mej tiu'utaxáj, camu me'íjna jín jetzen te'ujpuá'ajte a'ij nej tí'imua'ajca. ¹⁹ A'ii mu'u jín tiraaxájtzi'iri'i me'íjna jime'e í ruye'irá, ajta a'íjna í ja'ati teecan ti ayén ántehuaaca'a tijín Jesús. Mi ajta a'ín Pablo ayén tí'ixa tijín: “Aúche'e pu nu'u ruuri a'íjna í Jesús.”

²⁰ 'Ja'iné canu a'atzu rájteu a'ij nej ye'í huárini ne'íjna jime'e, netiraata'íhua'uri'i ne'íjna í Pablo ti pua'a u á'uye'imi'i a'ánna Jerusalén mej mi ye'uxí'epi'intare'en me'íjna jime'e. ²¹ Tí'iquí a'ín naatáhuaviiri'i ti a'ín hui raaxí'epi'intare'en í ti tí'ita'aijte'e itejmi í tej romanos pú'een. Netí'ij ni raata'íteca'a ti aiteánami'íhua, ajta caí capu rí'irí nej raata'íte ne'íjna jemi í ti tí'ita'aijte'e.

²² Aj pu í a'ín Agripa ayén tiraata'ixaa tijín:

—Na'aráanajche hui nej ráanamua inee ruséntacan.

Aj pu í ayén tiu'utaniú a'íjna í Festo tijín:

—Ruijmua'a pej hui ranamuajran.

²³ Yee ruijmua'ate'e yee pu a'uun a'ará'a a'íjna í Agripa, ajta a'íjna í Berenice, ajta a'íjna í Festo. Jéíhua mú á'ujtzaahuate'eca'a. Matí'ij mi me'uun a'uteájrapi huá'a jamuan í mej vivejmé'en jín títetateí í xantaaru'u, majta í mej ye'eráaja me'íjna í Pablo. ²⁴ Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Festo tijín:

—Agripa mi pej í'í rey, seajta mi sej yee huaté'uu ta jamuan, xaasej hui semíjna mi tevi. A'íme í mej Israel jetze ajtémecan í mej a'uun éeche a'ánna Jerusalén, majta í mej íiyen a'uchéjme ayujna Cesarea, naími'i mú naatáhuaviiri'i amijna jime'e í tevi. Ayee mú títetéjjhuajmé'e tijín: “Capu nu'u ché'e ayén tiraavíjte'e ti ruuri.”

²⁵ 'Ayee pu hui tiná'amitiejte'e ineetzi ti caí tí'itij jín auté'ítze ti hua'atá'aca mej raajé'ica. Ajta amijna, ayee pu tinaatáhuaviiri'i ti a'ín nu'u raaxí'epi'intare'en a'íjna í ti tí'ita'aijte'e. Netí'ij ni niyen tiu'umuá'aj tijín niché'e raata'íte ne'újna u Roma.

26 'Ja'iné capu hui a'ij tiná'amitiejte'e a'ij nej ye'í tiraata'íte í nevástar'a, a'íjna ti tí'ita'aijte'e a'íjna jime'e i tevi, nee nu yee ravé'evi'iti mú'ejmi jemi, ne'ihuaamua'a, neajta mú'eetzi jemi, Agripa, mi pej i'i rey, patá'aj tiraa'íhua'u tí'ij huámua'areeri'íhua a'ij nej ye'í tiraata'íte. 27 Aye'e pu'u, a'iné ayej ne'ase capu ti'itij vaire'e ti pua'a nej caí ra'uyú'uxan a'ij mej ti'itij jín jetzen tí'ijpua'ajte'e nej ni raata'íte. —Aye'e pu tiraata'ixaa a'íjna í Festo.

26

Tí'ij nu'u Pablo rusej runiuuca jín huateújna a'íjna jemi í rey, a'íjna ti i'i Agripa

1 Aj pu i Agripa ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tíjín: —Nee nu muaatá'asin pej tiu'utaxáj mua'a niuuca jime'e.

Aj pu i Pablo ajmejca'ataca'a. Tí'ij i a'utéjche ti huateújnan runiuuca jime'e. 2 Aye'n tíjín:

—Agripa mú'ee pej i'i rey, yee pu hui tiná'amitiejte'e ti temua'a naa tineetéva'iri nej yé huatéjvee mú'eetzi jemi nej ni huaténnan íjii i mej jín tí'inexajtzi'i í mej Israél jetze ajtémecan. 3 Naa pu ne'ase a'iné pepu'uri ramua'aree a'ij ti 'een í hua'aye'ira í mej Israél jetze ajtémecan, pajta ramua'aree í mej jime'en rújee. A'ij nu jín niyen tí'imuaahuavii pej náanamua temua'a naa.

A'ij ti tí'itéchajca'a a'íjna í Pablo tí'ij caí xi huataújtuaa í tavástar'a jemi

4 'Naíimi'i í mej Israél jetze ajtémecan mu'uri hui ramua'aree a'ij nej ye'í tiu'utéveeca netí'ij pá'ari'istaca'a, ajta íjii nej neri vásta'a. Canu ti'itij a'ij huáruu a'ujna nej é'eche ni iye'cuí, canu neajta tí'itij a'ij ruure. 5 Mu'uri á'atee mej nemua'ate. Ti pua'a hua'aráanajche, í'iri'iri mej miyen tiu'utaxáj yee nain nu jín te'ara'aste'a í ye'irá í mej raaxi'epi'intare í mej i'i fariseo. Jaítze'e pu hui muári'eri hua'aye'ira a'ímej í fariseo.

6 'Mí majta, mu'uri u ne'aráajaj mej mi neetzi jetze te'ujpuá'ajte'en me'íjna jime'e nej rachú'eve'e ne'íjna ti Dios jín te'ataújratziiri'i í tavaújsimua'aci'i jemi.

7 'Majta a'íime í tate'itestemua'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi mú majta rachú'eve'e ajta na'a caí teja'uré'enen a'íjna xicáara'a jetze matí'ij huatarújsin huá'a tzajta'a í mí'ichite. A'íj mú hui jín raná'amiche'e í Dios. Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain tíca'ari tzajta'a mú ravaire'e. Ajta mú'ee, Agripa, pej i'i rey, a'iné ayé'e nu che'atá nena'a tí'ijchu'eve'en ne'íjna, a'íj mú jín tí'inexajtzi'i. 8 ¿Ni tzaa caí ri'iri sej rá'antzaahuat'en ti Dios ajtahua'a hua'utá'asen í mej meri huácuui mej mí majtáhua'a huatarún?

Pablo pu nu'u a'ij pua'a huá'aruurejca'a a'ímej í mej té'atzaahuat'e

9 'Nee nu neajta jéjcu'ímua niyen tí'imua'ajca ti ayén tiu'ujxe'eve'e nej nain jín tihua'utá'ijmii í mej rá'atzaahuat'e me'íjna ti ayén ántehuaa tíjín Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. 10 Neajta niyen huaríj a'ánna Jerusalén. A'íime í mej tí'ajta teyujta'a, a'íi mú hui cuapée naatapíj í nej jín huatánci'ípua nej hua'íteáanan jeíhua í mej té'atzaahuat'e. Ajta, matí'ij huá'acui'icare'e, nee nu neajta tiu'utá'a í ca'aníjra'a ne'íjna jime'e ti na'aránajcheca'a.

11 'Mu'ití nu hui puaíjtzí hua'utá'a mej mi ra'antipuá'ajte'en í mej rá'atzaahuat'e, mej mi majta raatéxiehuata me'íjna í Jesús. Aye'e nu huá'aruurejca'a nainjapua hua'atáyujta'a, a'iné jeíhua nu huá'ajcha'ire'eca. A'u ti na'a nu huayé'ive matíj mena'a titechéjme'ecaa nej ni a'ij pua'a huá'uruuren.

Pablo pu nu'u ajtahua'a tihuá'a'ixaate'e í teite ti Jesús ru'irájtuaa (Hch. 9:1-19; 22:6-16)

12 'Aye'e nu éeni'ic'i'e aumé'ecaa ne'újna Damasco. A'íime í mej tí'ajta teyujta'a, a'íi mú hui naata'íteca'a, majta naatá'a í nej jín niyen ríci.

13 'Aye'e nu tí'imua'ixaate'e, mú'ee pej i'i rey, a'úu nu aumé'eca juye jetze a'atzaj cumu tacuarixpua netí'ij raasej ti a'icátaaxi u ta japua. Temua'a pu ne jetze tí'irájve í taij, ajta huá'a jetze í mej ne jamuan á'ujuhua'ane'e. Jaítze'e pu huatátaaxi caí í xicaj. 14 Tetí'ij ti a'itavátzi. Aj nu ni ja'ati huánamuajri'i ti á'a teja'utaxájtaca'a hua'aniyuca jime'e a'íime í mej Israél jetze ajtémecan tíjín: “Saulo, Saulo, ¿a'iné pej pi piyen a'ij pua'a neruure ineetzi? Mú'ee pe asej a'aa í puaíjtzi.”

15 'Netí'ij ni niyen tiraata'íhua'uri'i tíjín: “¿A'ataani pej pú'een, nevástara'a?”

'Aj pu i ayén tiu'utaniú tíjín: “Nee nu nu'u ne'ín pú'een í Jesús, pej a'ij pua'a neruure. 16 Ájchesi. Huatéechaxi. Aye'e nu 'een jín huatasejre mú'etzi jemi nej ni timua'íjcate'en ne'íjna jime'e pej naatévaire'e, pajta tihua'utá'ixaate'en í teite a'ij pej peri tiu'uséj inee jemi, pajta piyen tihua'utá'ixaate'esin a'ij nej nauj éeni'ic'i'e timuaatasejrate'esin.

17-18 “Nee nu nu'u á japua niuuni huá'a jemi í mej Israél jetze ajtémecan, neajta huá'a jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Ijii nu hui muaata'íti pej á'ura'ani a'ímej jemi mej mi yaú'ítiée muá'ara'ani, majta ráamua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, ti i caí ché'e a'íin tihuá'ajte'e í Satanás sino Dios pu'u tihua'uta'aíjte'esin. Aj pu nu'u xaa Dios tihua'utá'uuni'ira. Ajta hua'utá'asin mej me'uun a'uté'e muá'ara'ani a'ímej jamuan í ti Dios rí'i á tihua'utéhuii a'íjna jime'e í mej ná'antzaahua.” Aye'e pu hui tinaatá'ixaa a'íjna í Jesús.

19 'Aye'e pu'u xaa, Agripa mú'ee pej i'i rey, nera'ará'aste ne'íjna u ta japua ti é'esejre'e. 20 Netí'ij ni amuacá tihua'utá'ixaa ne'ímej í mej a'uun a'uchéjme a'ujna Damasco. Neajta a'ímej jemi í mej me'uun Jerusalén é'eche. Neajta naíjmi'ic'i'e tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, a'úu nu tihua'utá'ixaa í teite, neajta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Jéihua nu hui hua'ujé mej mi seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a, mej mi majtáhua'a Dios jemi seíre'e muá'ara'ani, matá'aj majta miyen huárini mej mi seica ráamua'aree tíjín: “Mu'uri seicié tiu'umuá'aj.” 21 A'íj mú hui jín í mej Israél jetze ajtémecan, a'íi mú naateevi'i a'ujna teyujta'a. Méneje'icatacuca'a, micu.

22-23 'Mí ajta, Dios pu naatévai jeíhua. A'íj nu jín caí xi huamí'i sino naúche'e nu hui tihuá'a'ixaate'e naíjmi'ica í teite, í mej tí'iríi, neajta í mej vaujsi. A'íi nu'u hua'utá'ixa a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ajta a'íjna í Moisés teecan. Aye'e mú tiu'utaxájtaca'a ti ayén éene'en riníche'en ti nu'u ayén rajpuaíitzi á'ara'ani a'íin ti Dios án yá'ujra í ipuari jetze. Ajta nu'u tí'ij huamí'in, a'íi pu a'íin pú'eene'e a'ame í ti amuacá huatarújsin í mí'ichite tzajta'a. Ajta á'iyen a'íin nu'u tihuá'a'ixaate'en ti ari é'esejre'e í ti jín Dios hua'utévai í teite í mej Israél jetze ajtémecan, ajta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Pablo pu nu'u tí'itese'e a'ij ti ye'í tiraamuá'itín a'íjna í rey

24 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Pablo, aj pu i á'iyen huajíjhuaca'a a'íjna í Festo tíjín:

—Pablo, pá'atimua'i mú'ee. Pá'atimua'i hui pe'íjna jime'e pej jeíhua ti-huá'amua'ate.

25 Ajta a'íin í Pablo, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Festo pej i'i tajtuhuan. Canu hui netímua'i. A'íjna jime'e í nej neri tejamuá'ixaa nemua'atziira'a jetze pu huanéj ti rí'en, ajta ayén ti'ayajna.

26 Amí pu hui rey rú'umua'aree a'íjna jime'e. A'íj pu jín í'irí'iri nej caí tí'itziine'e netiu'utaxáj jamuan. Ayej ne'ase, capu tí'itj a'ij huaríj ti caí ráamua'areeri'i, a'iné capu tí'itj a'ij huaríj avítzi'i jime'e.

27 'Ari mú'ee, Agripa pej i'i rey, ¿ni pecaí rá'atzaahuat'e é mej tiu'utaxájtaca'a a'íime é mej tí'ixaxa'ata'a é Dios jetze me'ecan? Nee nu ramua'aree pej rá'atzaahuat'e.

28 Ajta Agripa ayén tiraata'ixaa tíjín:

—¿Ni ayén timuá'amitíejte'e pej pe'íjna jín na'antimuá'itín nej neajta inee té'antzaahuat'en a'íjna jime'e é niuucari tí caí tí'imulíi?

29 Ajta a'íin é Pablo ayén tiu'utaniú tíjín:

—Tí pua'a cíj na'a, na'ari tí pua'a jeíhua, ayée nu hui tí'ijxe'eve'e é Dios jemi, pej mú'ee, majta naími'i mí seica é mej nenamua íjii, mej mí miyen tira'ará'asten me'íjna é Jesús netíj inee, é nej jíme'en neri puaíjtzi huatánne'a, sino mej caí miyen tirajpuaítzi muá'ara'ani netíj inee.

30 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna é Pablo, tí'ij i huatéechaxi a'íjna é rey, ajta a'íjna é tajtuhuan, ajta a'íjna é Berenice; majta mú huatéhuiixi é mej e'eré'ete'ecaa huá'a jamuan. 31 Aj mú mí huiráaci rujímua'a mej mí tí'ihuaúrixaate'en me'íjna jime'e. Majta miyen tiú'urixaate'ecaa tíjín:

—Amijna mí teví, capu hui tí'itíj a'ij huáruu é tí tí'itá'aca é mej jín raajé'ica. Capu ajta ayén tiraavíjte'e tí ayén aiteánami'ihua.

32 Ajta a'íin Agripa, a'íi pu ayén tiraata'ixaa a'íjna é Festo tíjín:

—Tí pua'a a'íin caí ayén tí'ijhuauca tí a'íin raaxí'epi'intare'en é tí tí'ita'ajte'e, rí'iríistaca'a pu tej ra'uxíjte'enche'e iteen.

27

Mej nu'u raata'íte me'íjna é Pablo a'ujna u Roma

1 Matí'ij raaxí'epi'intare mej hua'uta'íte a'ujna Italia, matí'ij mí tiu'utátui me'íjna é Pablo, majta é seica é mej námi'ihuaca'a seíj jemi é tí anxíte tí'ajta. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna tíjín Julio. A'íi pu tíhuá'ajte'e é mej miyen ánte'arua tíjín xantaaru'ustemua'ame'en é tí tí'ita'ajte'e.

2 A'uun tu a'atéeci baarcu jetze a'ujna chajta'a tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Adramitio. Ajta a'íin é baarcu, a'íi pu antamé'eniche'e után pújme'en tí ij a'uun a'ure'enéniche'e a'u mej baarcu a'uté'uuve tí huatacá'a u Asia. Tetí'ij tí a'ucíj, seíj pu ajta á'uraa ta jamuan tí ayén ántehuaaca'a tíjín Aristarco. A'uun pu é'eme'ecan a'ujna Tesalónica, a'ujna chajta'a tí a'uun huatacá'a a'ujna já'ahua'a tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Macedonia.

3 Yee ruijmua'ate'e yee, tetí'ij tí te'uun a'ará'a baarcu tí a'utéche'eca tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Sidón. Ajta a'íin é Julio, a'íi pu rí'i tí'itevistaca'a a'íjna jemi é Pablo. A'íi pu raatá'a tí huá'umuaare é ru'amiigustemua'a. Majta me'ín é amiigustemua'ame'en, rí'i mú naa tira'ancuré'evi'iti é Pablo.

4 A'uun tu tíjtá tí antacíj. Tetí'ij tí te'uun a'uré'ene tí e'eráhuachi, ta'úutata'a tu pújme'en ajcáane. A'ujna tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Chipre. A'uun tu pújme'en a'uré'erupí a'iné yéeme'en pu avé'eecaca. 5 Tetí'ijta tí antacíj a'ájna vejli'i tí e'eve'e'ástime é jaj, a'uun tí huatacá'a a'ujna u Cilicia, ajta u Panfilia. Tetí'ijta tí te'uun antanéj a'ujna chajta'a tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Mira, ajta a'uun tí huatacá'a já'ahua'a Licia.

6 Ajta a'íin tí anxíte tí'ajta, seíj pu a'uun huáteu é baarcu tí Italia á'ume. A'uun pu é'eme'ecan a'íjna é baarcu a'ujna Alejandria. Aj pu a'íin taata'ajj tej até'íine te'íjna jetze. 7 A'íjna é baarcu, yee pu pua'an xicaj á'atee tí huaméj. Jé'ecan pu taatamuári'eriste. Xa'ichu'i tu á vejli'i a'uré'ene a'ujna tí e'eráhuachi tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Gnido. Aúche'e pu á e'evé'eecaca'a a'ujna. A'íj tu jín u jetze pújme'en ajcáane tí e'eráhuachi tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Creta. A'uun tu vejli'i a'uré'ene a'ujna já'ahua'a Salmón.

8 Teti'ijta ti mú á'uju'un muári'eri jime'e a'ujna ti e'eve'e'ástime í jaj. Teti'ijta ti te'uun antanéj ti baarcu a'utéche'eca ti ayén téja'arájtehuaa tijín Ti a'urí'en ti ri'irí ti irá'ujcheni. A'uu pu vejli'i pítejá'arici a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Lasea.

9-10 Tu'uri a'ateevi'i tej huajú'un. Pu'uri tiú'utziñni'ire'ecaa a'ujna a'u tej a'uju'ucaa, a'iné pu'uri vejli'i pí tí'irijca í ti jetzen ti huásevi'i á'aye'i. A'íj pu jín ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo, tijín:

—Mú'een teteca, ayée pu hui tiná'amitiejte'e ineetzi ti jé'ecan tiú'utziñni'ire'e a'ame, ti pua'a taajú'un. Teyá'ujisin i baarcu, teajta í ijca, ajta ayén tiu'utári'iristari tej hui á'uveti iteen.

11 Ajta a'íñ ti anxíte tí'ajta, jaítze'e pu rá'antzaahua a'íjna í ja'ati ti baarcu huajájsin, ajta a'íjna ti antiújmua'aree a'íjna u baarcu jime'e. Ajta a'íjna í niuucari í ti Pablo hua'utá'ixa, capu rá'antzaahua.

12 Ajta a'ujna mej autéjhuii, capu naa hua'é'ene'e mej mi me'uun á'ateevi'in me'újna a'íjna xicájra'a jetze ti huácimujra. A'íj mú jín mu'ití miyen tiu'umuá'aj mej á'ucíne me'újna mej mi me'uun e'ará'asti me'újna Fenice, tej ti a'atzu á'ateevi'in te'újna, baarcu ti a'utéche'eca. A'ujna Fenice, a'úu pu Creta e'ejtémecan. A'uu pu seijre'eca'a tíj na'a újtepua pújme'en, ajta ante pújme'en.

Tí'ij nu'u japuutzari hua'utá'aseca'a eeca jamuan á jaata'a

13 A'ujna, c'íj pu tí'iré'e'écarej ye'icáa yénte pújme'en. Ayee mú tí'ixajtaca'a tijín ri'irí mej nu'u mauj huajú'un. Mat'íj mi a'ucíj. A'uu mú vejli'i e'ejtéene a'u ti e'eve'e'ástime í jaj, a'ujna u Creta.

14 Mí ajta, capu a'achú a'ateevi'i, ca'anín jín u a'utá'eecareca'a í jirí jetze. Ca'anín pu jín raataj'ítze í baarcu a'íjna ti yéntepua pújme'en a'iré'e'ecareca'a. 15 Jé'ecan pu yé'utajchájraa í baarcu. Capu ché'e huatári'iristareca'a tej huajú'un í eeca tzajta'a. A'íj tu jín huatáta'a ti tá'antini í eeca. 16 Aj tu ti te'uun a'uré'ene ti e'eráhuachi, chuej ti cálieen, ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cauda. Capu ayén rí'i huápi'i tiú'eecaca'a a'ujna.

Ajta a'íñ í baarcu ti cálieen jín seijre'e tej raajájsime'e, muári'eri tu jín ra'antítuaa í baarcu jetze ti ve'ée. 17 Mat'íj meri ra'antítuaa, aj mú mi raatacá'ane caujnari jime'e í baarcu ti ve'ée. Mu'uri tí'itziñne'eca'a ti ari té'ejcachee í sej japua. Ayee pu téja'arájtehuaa a'ujna tijín La Sirte. A'íj mú jín ra'acájtuaa á jaata'a í tí'itij ti ij ra'anján í eeca.

18 Yee ruijmua'ate'e yee, aúche'e pu huá'eecaca'a temua'a, jeíhua. Mat'íj mi autéjhuii mej te'etéhua'axin á jaata'a í ijca mej tiú'utisime'e í baarcu jetze. 19 Huaíca xicaj tu á'atee tej te'eteehua'axi tamuájca'a jime'e nain ti tiú'utisime'ecaa í baarcu.

20 Jé'ecan tu á'atee tej caí a'atzu raasej í xicaj, teajta í xu'ura'ave. Ajta aúche'e pu a'ij pua'a hua'é'eene'ecaa. Temua'a pu tiú'eecaca'a, majta viiyeca'a. Tu'uri tiyen tí'imua'ajca tej teri muá'itiche'esin. Teajta tiyen tí'imuaajca tej caí ché'e a'ij rini.

21 Ajta tu'uri a'ateevi'i tej caí tí'itij cua'acaa. Aj pu i huatéechaxi huá'a tzajta'a a'íjna í Pablo. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een teteca, sena'ajtzí ná'antzaahuat'e'enche'e. Sej caí e'eráci'ica'anche'e se'újna u Creta, catu tiyen teja'uríeéniche'e í ijca. 22 Aru íjii, jeíhua nu hui á'amuahavii sej uhuatéjca'anen mi ru tzajta'a, a'iné capu ja'ati mí'ini mú'een. Tij teajta baarcu á'uríeni. Capu amín tí'itij.

23 Tíca'a, seij pu hui huatasejre inee jemi, seij ti ravaire'e í Dios í nej neajta ravaire'e inee, í ti ajta necha'íi. 24 Ayee pu tinaatá'ixaa tijín: “Pablo, capej nu'u tí'itziñne'e. Ruxe'eve'e ti a'íñ César raaxí'epi'intare'en í mej jín tí'imuaaxájtzi'i.

Ajta nu'u ruxí'evl'ira'a pu jín Dios raatá'a mej ruuri muá'ara'ani naími'i a'achú pua'amé mej huajú'un é'e jamuan."

²⁵ 'A'ij pu hui jín setá'aj uhuatéujca'anen mi ru tzajta'a, mú'een, teteca. Nee nu xaa rá'atzaahuat'e é Dios. Ayee pu té'eme a'ij ti a'ín tinaatá'ixaa.

²⁶ Mi ajta, aúche'e pu hui ruxe'eve'e tej te'uun e'ará'asti a'ujna já'ahua'a ti e'eráhuachi.

²⁷ Teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua xicaj, tíca'a, aúche'e pu ráatajchijme'e é baarcu é eeca. A'ijna japua é jaj ti ayén téja'arájehuaa tíjín Adriático, tí'ij teja'uré'ene cumu a'atzaj já'ita'a tíca'a, a'íme é mej ramuarí'e é baarcu, mu'uri ramua'areereca'a tej teri ratá'asijme'e a'u ti e'eráhuachi. ²⁸ Matí'ij mi raaté'itíee caujnari jime'e a'achú ti auutí'i. Ayee pu autí'icaa a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a japuan arájsevi meetro. Capu a'atzu a'ateevi'i, majtáhua'a raaté'itíee, pu'uri seité japuan aráhua'apua meetro autí'icaa.

²⁹ Matí'ij mi muáacuaca atéehua'axi é tepúusti'i ti acaujtuáavijmee cítzata'an é baarcu ti i sej jetze avá'ujnan. Metí'itziíine'eca'a tej te'ejteátu'a é tetej jetze. Majta tí'itziíine'eca'a, a'ij mú jín autéjhuii mej huatéjniuuni ajta na'a caí huatapuá'are.

³⁰ Seica mú miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej huirácíine é baarcu jetze. A'íi mú miyen rusejrataca'a mej ra'atéhua'axin é tepúusti'i ti acaujtuáavijmee. Mi majta caí miyen huaríj. Meraacájtuaa mu'u é baarcu é ti cíleen jín seijre'e mej mi me'ijna jetze huatéujvare'en. ³¹ Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa a'ijna anxíte ti tí'ajta, ajta é mej jamuan á'ujuhua'ane'e tíjín:

—Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e mej yee huatéaturan ta jamuan íye baarcu jetze, na'ari caí, capu tí'itíj a'ij tejámuaatévare'esin.

³² A'ij mú jín me'ín xantaaru'u ra'antivejcheca'a é caujnari é ti jín a'ijtápi'ihuaca'a é baarcu ti cíleen jín seijre'e. Aj pu 'i atéjve á jaata'a.

³³ Tí'ij ari tén tapuá'arijme'eca, Pablo pu ayén ca'aníjra'a tihua'utá'a é huá'a tzajta'a mej nu'u tí'icua'ani. Ayen tíjín:

—Pu'uri á'atee tamuáamuata'a japuan muáacua xicaj sej siyen tí'ijchú'eve'e, seajta siyen tirajpuajtzi tujri jime'e, caxu mé'e tejé'ecua'a. ³⁴ Nu'uri tejá'amua'ixaate'e sej a'atzu tiú'ucua'ani. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e sej si caí huácu'ini, a'iné capu tí'itíj a'ij á'amuaruuren.

³⁵ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu 'i pan huiirá'i. Tí'ij i rí'i tiraatá'a é Dios jemi, mejseíraca'a é teite. Tí'ij i ra'antítaaraxi é pan, aj pu i a'utéjche ti ráacua'ani. ³⁶ Naími'i mú á'ujca'anejca'a. Matí'ij mi tiú'ucuaa majta a'íme.

³⁷ Ayee tu ará'axcaa a'achú cumu hua'apua ciento japuan huaícate japuan tamuáamuata'a japuan arájsevi tej aráte'ecaa é baarcu jetze. ³⁸ Matí'ij tiú'ucuaa a'achú ti hua'aránajcheca'a, matí'ij mi ra'ateájrie á jaata'a me'ijna é triigu ti ij caí ché'e tíjeteré é baarcu.

Tí'ij nu'u baarcu ateájrapi á jaata'a

³⁹ Tí'ij huatapuá'areca'a, camu ché'e huamuájtejcaa a'u ti pítejá'arici. Matí'ij mi raasej a'u ti é'eri'iri ti a'utéjcheni é baarcu, a'u ti huatáseata'a. A'uu mú tí'ijxe'eve'eca'a mej ye'use'aráichejra'ani é baarcu é sej japua ti pua'a rí'iriistan. ⁴⁰ Matí'ij mi ra'antivejcheca'a é caujnari é mej jín ra'ijtápe é baarcu. Majta raatáxipi é cíyej mej jetzen huajú'un. Matí'ij mi raatáxijtaca'a me'ijna é caujnari é ti jín ajtatápi'ihuajme'ecaa é paala é mej jín raatéchaxijte'en é baarcu. Majta miyen huaríj, merajcá'ane é cíxuri é ta'acáavii é baarcu jetze á ti aúnee ti ij ra'anján eeca jime'e a'ijna é cíxuri. Matí'ij mi huataúra'a ti rá'antini a'ijna é baarcu.

⁴¹ Ajta catu raatá'aseca'a a'ájna a'u ti á'useaata'a a'iné sej jetze pu te'ejcáxi. Capu ché'e rí'iríistaca'a mej raatáru'uxante'en a'u ti aúnee. Ajta í cízata'an u baarcu, pu'uri teená'achijme'ecaa a'ájna jime'e ti ra'ajtéeva'ara í jaj ca'anín jime'e.

⁴² Majta me'ín xantaaru'u, mehuá'acui'icucuaa najmi'ica í mej aiteánami'ihuaca'a mej mi caí antajaún, ajta, mej mi caí á'uci'ica'an. ⁴³ Ajta a'ín anxíte ti tí'ajta, a'í pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti japuan huániuuni tí'ij ráavaire'en a'ájna í Pablo. Aj pu jín caí hua'utá'a í xantaaru'u mej huá'ucui'ini. Aj pu i ayén tíhua'uta'aíj í mej raayí'itihua'a mej huatajaún mej nu'u anáaté'ee mua'atévatzin á jaata'a mej mi antajaún u jetze pújme'en a'u ti á'useaata'a. ⁴⁴ Majta nu'u seica cıyey japua huatajaún, majta seica cıyey japua ti tí'ipá'atza í baarcu jetze ajtaná'axi. A'uu mú naími'i a'ará'a u jetze pújme'en. Capu ja'ati aujámı.

28

T'ij Pablo a'uun a'utéveeca'a u Malta

¹ Tetí'ij teri te'uun e'eré'etei ti e'eráhuachi, naími'i tu ruuricaa. Capu seij huamí'i. Aj tu ti ráamua'areeri'i tijín ayée pu téja'arájtehuaa a'ájna ti e'eráhuachi tijín Malta. ² Majta me'ín í mej a'uun é'eche, rí'i mú tí'tete'itesta'a itejmi jemi. Matí'ij mi aúunai, aj mú mi taatajé tej ahuátapiste'en a'iné mevıyecaa, ajta huáseevi'i.

³ Ajta a'ín Pablo, cıyey pu huaré'eseij tí'ij ra'anajtuaa á tá'ataa. Aj pu i cu'ucu'u u airáne ti tiu'ujé'ica í taij jetze a'iné capu rá'aviicua'ireca'a ti pisti í taij. Tı'ıquí Pablo tímu'iiri'i muájca'are'ara'an jetze. ⁴ Majta me'ín í mej a'uun é'eche, matí'ij raaseij ti cu'ucu'u a'án cávıjcaa muájca'are'ara'an jetze í Pablo, ayée mú tiú'urixaate'ecaa tijín:

—Cu xıee a'ín pú'een í ti tí'itecui'ica. Pu'uri xaa ráavai ti caí aujámı á jaata'a. Mı ajta, ayée pu hui tiraavıjte'e í Dios jemi, ti caí raatá'asin ti ruuri á'ara'ani a'ájna í Pablo.

⁵ Tı'ıquí a'ín Pablo, raatéeca'atzij í rumuájca'a. Aj pu i án tá'ataa huavátzi í cu'ucu'u. Capu tí'tıj a'ij ráaruu í Pablo. ⁶ Majta me'ín í teite, ayée mú tí'imujca tijín pu'uri tın teájaasin. Majta seica mıyen tijín pu'uri tın mı'ini. Metı'ıjchu'ev'e'eca'a a'atzaj ti tí'tıj a'ij raruuren.

A'atzu á'ateevi'ica, ajta a'ájna í Pablo, capu tí'tıj a'ij ráaruu. Aj mú mı seıcıe tiu'umuá'aj. Matí'ij mı mıyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amijna, Dios pu hui pıricı.

⁷ A'ujna vejlı'i chuej ti a'utacá'a, ajta a'ájna í ja'ati í ti tajtuhuan pıricı a'ujna ti e'eráhuachi, a'ı pu ta'ancuré'evi'iti. Ajta, temua'a pu naa titaaxá'apuaıri'i huaıca xıcaj tzajta'a. Ayee pu ántehuaaca'a a'ájna tijín Publıo.

⁸ Ajta a'ín táatajra'an a'ájna í Publıo, a'ı pu tí'icui'ica'a. Jıhua pu pıstacare'e, ajta a'achu'ıtaca'a. Tı'ıquí Pablo ráamuaareca'a. Ajta raatáhuaviiri'i í Dios ti huarún. Aj pu i ra'avé'emuarij án mu'úutze'en. Tı'ıj i huarúj. ⁹ Ayee pu'u huarıj, majta mú seica u a'uvé'uju'un í mej tí'icucui'i í mej a'uun é'eche. A'ımej pu ajta tiú'uhuaa.

¹⁰ Jéecan mú rı'i titaatéje, majta nain mú títaatapuaıjve a'achú ti tí'tá'aturaate'ecaa í tej jın á'uju'un. Tetı'ıjta ti huátacate tej ti á'ucııne.

T'ij nu'u Pablo a'uun a'ará'a u Roma

¹¹ Tı'ıj teuumé'eca huaıca máxcıra'i, aj tu ti atéci seij jetze í baarcu ti ajta a'uun a'uteájturaa téjmi jamuan ajta tíj na'a caí ché'e tiú'ucımuajravi'icaa. A'uu pu é'eme'ecan a'ájna í baarcu u Alejandria í ti taajá'uti. Ajta, tí'tıj pu seıjre'eca'a á ti aúnee í baarcu jetze. Tı'iti pu antıtaavıhuajme'ecaa hua'apua

ti ayén seijre'e tíj dioosi í mej hua'apua, seij ti ayén ántehuaa tíjín Cástor, ajta í seij tíjín Pólux. Tetí'ijta ti te'uun a'ucíj tej ti te'uun u e'ará'asti, seij jetze í chajta'a. ¹² Tetí'ij ti te'uun a'ará'a baarcu ti a'utéche'eca a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Siracusa. Huaíca xicaj tu á'atee te'újna. ¹³ Tetí'ij ti a'ucíj. Tetí'ij ti te'uun vejli'i ajtéene ti e'eve'e'ástime. A'uu tu ti a'ará'a te'újna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Regio.

Yee ruijmua'ate'e yee yénte pújme'en pu ve'etá'eecaca'a ca'anín jime'e. Teajta seij jetze í xicaj, a'úu tu a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Puteoli. ¹⁴ A'uu tu huá'uteu seica í ta'ihuaamua'a. Matí'ij mi taatajé tej te'uun a'uteáturan huá'a jamuan sei itieeri. Ayee tu te'íjina jín huaríj, tetí'ij ti te'uun a'ará'a te'újna u Roma.

¹⁵ Majta me'ín í ta'ihuaamua'a í mej me'uun é'eche, mu'uri ramua'areereca'a tej teri te'uun á'uju'un. A'íj mú jín huiráaci u chajta'a mej mi ta'antinájche. A'uu mú imuá e'eráaci me'újna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín El Foro de Apio, ajta ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Ti huaíca chí'ij e'erá'ase a'u mej á'ujta'aruaijve'e.

Tí'ij Pablo hua'useíj, aj pu 'i rí'i tiraatá'a í Dios, ajta jaítze'e ahuaújca'ane í ru tzajta'a. ¹⁶ Tetí'ij te'uun a'ará'a te'újna u Roma, a'íj mú raatá'a ti Pablo ruseíj námi'ihua. Seij pu'u racha'íca'a í xantaaru'u.

Tí'ij nu'u Pablo tihua'a'ixaate'e a'ujna u Roma

¹⁷ Teuumé'eca huaíca xicaj tzajta'a, aj pu i Pablo hua'utajé í mej tihua'a'ijte'e í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Matí'ij tiújseij, tí'iqui Pablo ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ne'ihuaamua'a, canu hui tí'itíj a'ij huá'uruu a'ímej jemi í teite, canu neajta auté'itze a'íjina jime'e í taye'irá. Ayee nu éene'e, majtáhua'a mú naateevi'i me'újna Jerusalén, matí'ij mi a'íjme hua'utátuuí í romanos. ¹⁸ Metína'íhua'uri'i, majta miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej naatátuaani a'iné canu tí'itíj a'ij huáruu ti ayén tiraavíjte'e mej me'íjina jín naajé'ica.

¹⁹ 'Canu tí'itíj jín tihua'axajtzi'iran í mej Israel jetze ajtéme'ecan inee. Mi majta, matí'ij huaújniuuste, aj nu ni raatáhuaviiri'i ti a'ín raaxí'epi'íntare'en a'íjina ti ayén ántehuaa tíjín César. ²⁰ A'íj nu hui jín niyen tiraatáhuaviiri'i nej yé amuaatéseij, neajta tejamuá'ixaate'en. A'íj nu jín amuá'í'ici'i cadeena jime'e a'iné nee nu niyen che'atá nena'a tí'ijchú'eve'e í Dios matíj a'íjme í mej Israel jetze ajtéme'ecan.

²¹ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Capu ja'ati mú titaja'utá'ití'iri'i mú'etzi jime'e a'ujna u Judea. Majta í ta'ihuaamua'a, í mej a'uun e'eráaci, capu ajta ja'ati tí'itíj jín tí'imuaaxájtzi'i, ni capu ajta ja'ati titaatá'ixaa mú'etzi jime'e tí'itíj pej a'ij huáruu mé já'ahua'a.

²² 'Ajta itejmi, ta'aráanajche tej hui ráanamua a'ij pej tí'ixa mú'ee, a'iné nájmi'ici'e pu a'ij pua'a namuajre'e a'íjina jime'e í tí jéjcuá í niuucari pej tíhua'ihua'ixaa í teite. —Ayee mú tiraata'ixaa me'íjina í Pablo.

²³ Matí'ij mi raaxí'epi'íntare ja'anáj mej majtáhua'a tíújseire'esin mej mi majtáhua'a ráanamua me'íjina í Pablo. Mu'iití mú ajteáxí'reca'a í teite a'u tí Pablo a'utéveeca'a. Tíj na'a aré'apua'a te'utéjche ajta chúmua'anímua, raatapuá'ajtaca'a tí tihua'í'ixaa a'íjina jime'e tí Dios tí'ajta nainjapua íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. A'íjina í Pablo huá'atése'eca'a tí hua'utémua'itín mej mi rá'antzaahuatē'en í Jesús. A'íjina í yu'uxari jetze pu tíhua'utá'ixaaate'eca'a a'ín tí ra'uyú'uxaca'a a'íjina í Moisés teecan, ajta a'ín mej ra'uyú'uxaca'a í seica í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. ²⁴ Seica mú rá'atzaahuatē'eca'a a'ij tí Pablo tihua'a'ixaate'eca'a. Majta seica, camu a'atzu rá'atzaahuatē'eca'a.

²⁵ Matí'ij mi caí a'ij tiu'utá'a. A'ij mu jín a'ucíjxi. Maúche'e mú seica ranamuáaraca'a a'ij ti Pablo tí'ixajtaca'a. Tí'ij ra'antipua'ajte, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tzáahuati'ira'a pu hui jín tihua'utá'ixaa á'amuavaujsímua'aci'i tí'ij a'ín Isaías ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan tíjín:

²⁶ Aricu, huá'a tzajta'a a'imej jemi í teitestemua'ame'en.

Patá'aj nu'u tihua'utá'ixaate'en yee mú'een xu ranamuaara xá'aju'un, aru caxu yaú'itiée xá'aju'un.

Ja'ati pu nu'u xaa tejámuaatá'ixaate'esin a'ijna jime'e í niuucari, aru caxu ramua'aréeren a'ij ti huataújmua'a.

²⁷ Ayee nu nu'u huá'aruuren a'iné mu'uri hua'uteána í huá'axiejniu'uca jetze.

Majta nácuxa'i pú'een.

Yee mú cu xiee mecaí tanamuj.

Camu nu'u majta atanéjne'e.

Canu xaa hua'utá'asin mej mé uunéjne'ere.

Canu neajta hua'utá'asin mej ráanamua a'ime mej mi yaú'itiée muá'ara'ani í ru tzajta'a,

mej mi caí yé vé'uju'un ineetzi jemi nej ni tihua'utá'uuni'i.

Ayee a'ijna í Isaías í Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²⁸ 'Setá'aj hui siyen ráamua'aree mú'een, íjii ti yú aumé, ti Dios ari hua'utá'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, mej mi miyen che'atá mena'a tira'ancuré'an í ti jín Dios te'ataújratziiri'i ti nu'u huá'a japua huatániuni. A'íí mú xaa ranamujran, micu. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Pablo.

²⁹ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Pablo, aj mú mi a'ucíj í mej Israel jetze ajtémecan. Matí'ij mi huiráaci á pua'acié. Aj mú mi tí'itíúrixáate'ajraa rujímua'a.

³⁰ Ajta a'ijna í Pablo, a'úu pu á'atee hua'apua nine'ira'a a'ujna u chil'ita í mej huataújneij tzajta'a. A'íí pu hua'ancuré'evi'itijicare'e naíjmi'ica í mej yé'emuaarecare'e. ³¹ Jéihua pu tihuá'a'ixa'atehua'a a'ijna jime'e ti Dios nain jín antiújmua'aree íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Ajta tihuá'amua'atehua'a a'ijna jime'e í tavástar'a, í Jesús ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. Capu tí'itziine'eca'a a'ijna í Pablo. Ajta capu ja'ati niu'ucami'ica'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Roma a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹ A'ij nu jetze tejá'amuayu'use'e ne'íjna jime'e í nej ravaire'e í Ciríistu'u ti i'í Jesús. A'í pu na'antíhuau ineetzi, i nej i'í Pablo nej ni ne'íjna jín te'ará'asten a'ij ti a'íin tinaa'íjca. Ayee pu een jín na'avé'ehuaú huá'a tzajta'a í seica, nej ni tihua'utá'ixaate'en ne'íjna jime'e í niuucari ti jín Dios huá'a japua huániuuni.

² Jéjcuá imuá pu Dios ayén te'ataújratziiri'i ti ayén rí'i tihua'utá'an a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín miyen ra'utéyu'uxaca'a me'íjna jetze í yu'uxari ti yen téjmi jemi huateájturaa. ³ Ajta a'íin í niuucari, a'íj pu jíme'en raxa a'íjna ti i'í yaujra'an pú'een, ti ajta airáane a'íjna jetze í David teecan. Ayee pu teja'uré'ene a'iné a'í pu teáatacan huanú'ihuaca'a matíj í seica.

⁴ Mí ajta a'íin í Dios, a'í pu á'iyen ayén ra'antíhua'u ti nain jín antiújmua'areere a'íjna jime'e ti a'íjna jetze aráujca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'íjna ti ayén raatamuá'a tijín niyauj pu yee pú'een. Dios pu ayén nain jín tira'íjca tí'ij a'íin a'itáara huá'a tzajta'a í mí'ichite. A'íi pu a'íin pú'een a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u. A'í pu tavástar'a pú'een.

⁵ Ciríistu'u nu jetze ra'ancuré'a a'íjna ti jín í Dios rí'i tinaatá'a nej ni niyen jetzen me'ecan á'ura'ani huá'a tzajta'a í teite nej ni niyen hua'utá'inen mej mi ra'ará'astijre'en me'íjna í tavástar'a me'íjna jime'e mej té'antzaahuate'en, náimi'i í teite í mej yen chaanaca japua huachéjme.

⁶ Seajta mú'een, mú'een xu seajta huá'a jetze ajtémecan a'íime í teite, í ti Dios ajta amua'antíhua'u mú'ejmi sej si jetzen ajtémecanta xá'ara'ani í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u.

⁷ A'íjna yu'uxari jetze nu niyen tejá'amuayu'use'e náijmi'ica mi sej se'uun huachéjme se'újna u Roma, mú'een í ti Dios já'amuaxe'leve'e, ti ajta amua'antíhua'u sej si jemin seire'e xá'ara'ani. Ché'e ayén teja'uré'enen ti a'íin í Dios, í tej rájya'upua, ajta í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, miché'e me'ín rí'i tejamuaatá'an, majta amua'anpuá'ajte'en.

Pablo pu nu'u raxí'leve'e ti huaja'uvé'emuaare u Roma

⁸ Amuacaícan jime'e, ayée nu náijmi'i rí'i tiratá'aca ne'íjna í Dios í nej ravaire'e ne'íjna jime'e sej siyen tirá'astijre'e í Dios. Jamuan í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, ayée nu rí'i tiratá'aca, a'iné nain japua í chaanaca mu'uri ramua'aree sej siyen té'atzaahuate'e. ⁹⁻¹⁰ Ajta a'íin í Dios, í nej ravaire'e nain jín a'achú nej a'anca'anéecan jín niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jíme'en raxa a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'í pu tirú'umua'aree nej ja'anáj ti na'a niyen amua'utámua'areeri'i netí'ijta rahuavíraj ná'aye'i. Ayee nu tí'ijhuavii ti ayén neetá'acare'en í Dios nej ne'uun á'amuamuaare ná'ara'ani ti pua'a ayén Dios tirá'aca'ane. ¹¹ Jéhua nu á'amuaseijrami'i nej ni ca'aníjra'a amuaatá'an sej si se'íjna jetze aráujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si jaítze'e te'utáviicua'i.

¹² Jee xaa ne'u, ayée nu tí'ijxe'leve'e inee, tej ti tiyen che'atá tena'a ca'aníjra'a huatáta'an itejmi jemi, a'íjna jime'e tej taxí'ej té'atzaahuate'e taxí'evi'íra'a jime'e. ¹³ Ayee nu neajta tí'ijxe'leve'e, ne'ihuaamua'a, sej siyen ráamua'aree nej mu'iití niyen raaxí'epi'intare nej ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi. Tíj na'a

nej amuacaí niyen tiraaxí'epi'intare nej niyen huárini, tǵ na'a ti yú e'iré'ene, ti'itǵ pu naatá'ijmǵjri'i nej ni caí ne'uun á'ume'en. Ayee nu tí'ijxe'eve'eca'a nej niyen che'atá nena'a tiraamuá'itǵn mú'ejmi jime'e í nej jǵn tiu'utátuiire'en í Dios jemi a'ij nej neri tiraamuá'itǵi huá'a tzajta'a í seica í teite í mej seij chuéjra'a japua huachéjme.

¹⁴ Ayee nu neri ne'ǵjna jǵn te'atánratziiri'i í Dios jemi nej ni tihua'utá'ixaate'en a'ǵme í mej raayí'itǵi hua'aniuuca a'ǵme í mej Grecia é'eme'ecan, nej ni neajta tihua'utá'ixaate'en a'ǵme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Capu amǵn a'ij ti pua'a jeǵhua mé té'umua'aree nusu ti pua'a mecaí ti'itǵj a'ij té'umua'aree, naúche'e nu niyen tihua'utá'ixaate'esin naǵmi'ica. ¹⁵ A'ǵj nu jǵn jeǵhua a'anca'anéecan jǵn niyen raxí'eve'e nej neajta tejámuaatá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jǵn Dios a'amua japua huániuuni, mú'een, mi sej Roma é'eche.

Tǵ té'eviicua'i í niuucari

¹⁶ Capu netévi'iraste'e a'ǵjna í niuucari, sino a'ǵj nu jǵn rǵi tiratá'aca í Dios, a'iné í niuucari jetze pu me'ecan í muári'eri'ire'ara'an í Dios í ti jǵn huá'a japua huániuuni naǵmi'ica í mej ra'ará'astijre'esin, amuacaícan a'ǵme í mej Israel jetze ajtéme'ecan, majta á'iyeen a'ǵme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹⁷ A'ǵjna í niuucari jetze pu ajta seijre'e a'ij ti huarǵj í Dios mej mi me'ǵn teite miyen rǵéene'ecán jǵn huateáturan í jemin. Ayee mú xaa ne'u rǵéene'ecán jǵn huateáturaasin í Dios jemi tǵj na'a rusén jime'e, me'ǵjna jime'e mej meri té'atzaahuate'e. A'ǵj pu jǵn ayén té'eyu'usil'i í yu'uxari jetze tǵjǵn: “A'ǵjna ti urarǵ'ene'acan jǵn huateájturaa í Dios jemi í ru tzajta'a, a'ǵi pu ruurican huateáturaasin a'ǵjna jime'e ti arauǵca'ane a'ǵjna jime'e ti té'atzaahuate'e.”

Naǵmi'i mú á'atura í Dios jemi

¹⁸ Mǵ ajta, júte'e pu e'evé'eme'ecan a'ǵjna ti jéjre'e seijre'e ti rǵi huápǵi niu'ucami'i í Dios a'ǵjna jime'e a'ij mej rǵi í teite a'ǵjna ti a'ij pua'a 'een, a'ǵjna jime'e í mej meri mé rúurǵe í Dios, majta a'ij pua'a tihuá'ajcha'ǵi í ruxǵ'ej teite, majta miyen tihuá'ijmǵi mej caí ché'e ranajche í Dios tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee mú 'een jǵn huá'aruure mej mi a'ij pua'a tí'itete'testa muá'ara'ani. ¹⁹ Ajta tǵj na'a ti ayén í'iri'iri ti ja'atǵ ayén tirá'amitǵejte'e a'ij ti 'een í Dios, matǵj mena'a pua'amé í teite miyen tirú'umua'aree í ru tzajta'a a'iné Dios pu ruseǵj ari hua'utaseǵjrate.

²⁰ Tǵj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene, temua'a pu naa ayén tihuá'amitǵejte'e á'aye'i a'ǵme a'ǵjna í tej caí rasise'i tajǵi jime'e. A'ǵi pu xaa ayén tirá'amitǵejte'e á'aye'i a'ij ti 'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios, ajta ti ayén huateáturan tǵj na'a ti yú auca'itǵi a'ame, tǵj na'a rusén jime'e, a'iné ayée pu 'een í Dios. Ayee pu tirá'amitǵejte'e á'aye'i a'ǵjna jime'e ti Dios ari raatétaahuaca'a. A'ǵj pu jǵn, capu rǵi'irǵi ti ja'atǵ ayén jetzen seij té'ujpuaapua'are'en. A'ǵme mú rujǵmua'a miyen pú'een. ²¹ A'ǵi mú ramua'atejca'a í Dios. Majta raatéxieehuataca'a me'ǵjna jime'e mej caí ché'e ranajcheca'a me'ǵjna ti í'li Dios, camu majta rǵi tiraatá'acare'e. Mǵ majta a'ǵme, a'ǵj mú jetze ucájrupi mej me'ǵjna jetze tiú'umua'ati í mua'atzǵira'a ti caí ti'itǵj vaire'eca'a. Capu ché'e huatá'irǵistareca'a ti ayén tihua'utámitǵejte'en tzáahuati'ira'a jime'e.

²² Matǵ'ij mauj miyen tí'ixajtaca'a tǵjǵn teen tu yee rǵi metíteumuámua'aree, capu ayén te'irájraa. Jaítze'e mú caí mé uumuámua'aree muá'araa. ²³ Ayee pu tihuá'aruurejca'a asta mena'a caí raatapuá'ajtaca'a mej miyen rǵi tiraatá'an me'ǵjna í Dios ti caí ja'anáj mi'ini. Ayee mu'u seij huateánajcheca'a ti ayén seijre'e tǵj tevi na'ari tǵj pina'a nusu tǵj ti'itǵj ti muáacuaca ajta'ǵicajmee ca'ǵn ti'itǵj ti á'usinuuren.

²⁴ A'íj pu jín Dios ayén mé hua'uhua'axi mej mi miyen ra'ará'astijre'en najmili'í t'íj na'a ti a'ij pua'a 'een ti ayén tihua'amitiejte'e í huá'a tzajta'a, ti'it'íj ti na'a ti a'ij pua'a 'een í mej jín hua'újtemua'ave'en. A'íj mú majta miyen tí'ijri'irée muá'araa í ru jetze t'íj na'a ti tiu'utévi'iraste'e.

²⁵ Ayee pu a'íjna jín tihua'uruu a'iné a'íj mú ya'uhua'axi me'íjna ti jíme'en raxa í Dios tzáahuati'ira'a jime'e mej mi ra'ará'astijre'en me'íjna ti hua'itzi na'a pú'een. A'íj mú miyen hua'uténa'jcheca'a, majta hua'utévai a'ímej ti Dios huá'utaahuaca'a. Camu ché'e mi ravaíre'ecu muá'araa me'íjna í Dios, í tej tiyen rí'í tiratá'aca t'íj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

²⁶ A'íj pu jín Dios ayén hua'utá'a mej mi miyen ra'ará'astijre'en ti'it'íj ti a'ij pua'a éene'ecan jín huiránineica í huá'a tzajta'a, t'íj na'a ti tiu'utévi'iraste'e. Ajta a'íime í mej 'uuca í mej huá'a jetze ajtémecantaca'a, a'íj mú tiratépuaapua'ajtehua'a mej miyen tite'enteújnaxca teteca jamuan a'ij ti a'ín Dios tihua'uteájtuaa. Ayee mu'u 'een jín huaríj mej mi miyen seicié huárini ti caí a'ín Dios ayén éeni'ici'e tihua'uteájtuaa.

²⁷ Majta a'íime í teteca, ayee mú che'atá mena'a tiratépuaapua'ajtehua'a mej miyen tihua'anteánaxcan í 'uuca a'ij ti tiraaxí'epi'intare í Dios. Ayee mú éeni'ici'e huaríj me'íjna jime'e mej ruxí'ej teteca jamuan hua'újxana'acira'aten a'íjna jime'e í ti a'ij pua'a 'een ti huá'a tzajta'a huiráninei. Ayee mú huaríj me'íjna jime'e ti tiu'utévi'iraste'e í ruxí'ej teteca jamuan. A'íj pu jín pu'uri tihua'ucí'í a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e í mej jeíhua huápi'í a'ij pua'a huaríj.

²⁸ Ajta, a'iné capu ayén tihua'amitiejte'eca'a ti ayén raavíjte'eca'a mej miyen ráamua'ati í Dios, a'íj pu ayén hua'utá'a mej miyen tiú'umua'ati a'ij mej tirájteu rujímua'a a'íjna jime'e í rumua'atzíira'a. Ayee mu'u huaríj me'íjna jime'e ti caí ti'it'íj vaire'e, ajta mej mi miyen tí'ijri'irée t'íj na'a ti caí ayén tiraavíjte'e.

²⁹ Nain pu huá'a jemi seijre'e ti a'ij pua'a 'een. A'íj mú jín hua'újxana'acira'ataca'a, majta a'ij pua'a titetiújcha'íica'a. Jé'ecan mú tí'inecua'atzeca'a. Jee xaa ne'u a'ij mú pua'a tí'itete'itestaca'a. A'íj mú jetze ucájrapi: a'íj mú tí'iteúra'ate'ecare'e í tí'á'ara'an í ruxí'ej tevi. Majta tí'itecul'íca. Jéihua mú majta ruté'axi'íicaa. Majta rucuanamua'ajca'a rujímua'a. Majta mú a'ij pua'a huá'aruurejca'a í ru'ihuaamua'a. Jee xaa ne'u, ayee mú ríci. A'ij mú pua'a tiú'ujjepe'e.

³⁰ Hua'itzi mú jín tihua'a'ixaate'e í ruxí'ej teite, majta rájcha'íire'e í Dios. Majta ruxí'evi'ira'a jín hua'utéxieehuataca'a í ruxí'ej teite. Majta á'ujtzaahuate'e. Ayee mú ruseíjrataca'a mej nu'u huápi'í ruxe'eve'e. A'íj mú majta jetzen ucájrapi a'ij mej ye'í huárini mej mi a'ij pua'a tihua'utzeíjrajmua'an. Camu majta huá'astijre'e í ruvaújsimua'a. ³¹ Camu a'atzu miyen tí'ijri'ire ti xí'epi'ín 'een seijre'e. Jéihua mú majta caí araúraste í mej jín te'ataújratziiri'í. Camu majta huá'axe'eve'e í rute'ítestemua'a. Camu a'atzu xaa ne'u hua'acu'uvée muá'aye'í í ruxí'ej teite.

³² Rumua'atzíira'a mú jín tirú'umua'aree a'ij ti Dios ari tiraaxí'epi'intare ti ayén tiraavíjte'e ti ayén tiráaci'íti ti huámi'íni a'íjna í ja'ati ti ayén tí'ijri'ire. Capu huá'a jetze ruxe'eve'e. Maúche'e mú miyen ríci. Majta ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen che'atá mena'a tí'ijri'irée muá'ara'ani.

2

Dios pu tzáahuati'ira'a jín tihua'axijte'e í teite

¹ Pajta mú'ee, ja'atí pej píríci, ti pua'a piyen seij jetze tí'ijpua'ajte'e í a'axí'ej tevi ti'it'íj jime'e. Capu rí'irí pej piyen tiu'utaxáj yee capej a'ín pu'éene'e í pej jín piyen huaríj ti'it'íj ti a'ij pua'a 'een. Mú'ee pej aseíj á jetze tiá'apua'ajte'e

pe'íjna jime'e pej piyen che'atá pena'a ti'itiá'acha'íi a'ij ti a'ín ti'itiújcha'íi a'íjna í pej jetzen ti'itíj jín tí'ijpua'ajte'e. ² Teajta iteen, ayée tu ramua'aree ti a'ín Dios ayén tihua'uxíjte'en tzáahuati'ira'a jime'e a'ímej í mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'íi.

³ ¿Ni qui ayén timuá'amitíejte'e ti caí Dios puaíjtzi muaatá'asin, mú'ee mi pej piyen che'atá pena'a a'ij pua'a ti'itiá'acha'íi tíj ajta a'ín a'ij pua'a ti'itiújcha'íi í pej jetzen tí'ijpua'ajte'e ti'itíj jime'en? ⁴ ¿Ní qui mú'ee pej raatéieehuataca'a pe'íjna í Dios ti jeíhua huápi'í rí'í timuaatá'aca, ti ajta mua'acu'uvéé á'aye'í? Aúche'e pu té'eviicua'i mú'etzi jime'e. ¿Ni caí ti'itíj mú'etzi jetze tásiseiri ti Dios ayén rí'í timuaatá'aca pej pí seicié tiú'umua'ati í jemin?

⁵ Mí pajta mú'ee, ¿a'iné pej pi peri ra'iteána í á'axiejniu'uca pej pi caí seicié tiú'umua'ati í Dios jemi? Ayee pej ramuá'itici ti a'ín Dios jeíhua huápi'í puaíjtzi muaatá'asin a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen ayén huataseíjre'en á jéjre'e í Dios tí'ij nain jín tité'axíjte'en tzáahuati'ira'a jime'e.

⁶ A'í pu Dios nu'u ja'atí ayén tiu'utá'asin a'ij ti nu'u tiraavíjte'e seij ajta seij. ⁷ Majta seica, a'í mú í mej miyen té'eviicua'i mej miyen rí'í titetiújcha'íi me'íjna jime'e mej miyen rahuauhuau ti Dios ayén rí'í tihua'utá'an, ti a'ín ajta ve'ecán jín tihua'uta'aíjte'en, ti ajta ayén tihua'utá'an mej mi ruurican huateáturan í jemin tíj na'a rusén jime'e, ayée pu xaa ne'u tihuá'aci'iti mej ruurican huateáturan í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e.

⁸ Ajta a'íime í mej rujímua'a mena'a rájteuve, majta caí á'ujca'ane mej miyen ra'ará'astijre'en a'íjna jime'e ti ayén ti'ayajna, sino a'í mu'u me'íjna jín ra'ará'astijre'e me'íjna ti huá'a tzajta'a huiiráninei ti a'ij pua'a 'een, ayée pu tihuá'aci'iti ti Dios ayén hua'ajteá'axí'isin. A'ij pu pua'a tihua'utá'asin í puaíjtzi a'íjna jime'e ti niu'ucami'í.

⁹ Matíj mena'a pua'amé í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, jé'ecan pu hua'utamuarí'eriste'esin. Dios pu huápi'í puaíjtzi hua'utá'asin, amuacaí a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, ajta á'iyen a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua huachéjme.

¹⁰ Majta a'íime, matíj mena'a pua'amé í mej rí'í titetiújcha'íi, Dios pu ayén rí'í tihua'utá'asin. A'í pu ajta ve'ecán jín tihua'uta'aíjte'esin. Temua'a pu naa hua'anpuá'ajte'esin tíj na'a rusén jime'e. Ayee pu xaa ne'u tihuá'aci'iti a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹¹ Ayee pu té'eme a'iné naími'í mú ruxí'ej 'een í Dios jemi. ¹² Matíj mena'a pua'amé í mej caí ja'anáj ra'ancuré'a í niuucari í mej jín tí'aijta, ayée mú majta á'apua'aren. Mí ajta Dios pu caí huá'axíjte'esin a'íjna jime'e í niuucari. Majta a'íime í mej ra'ancuré'a me'íjna í niuucari, ti pua'a miyen ti'itíj jín até'itze'ara'an, matíj mena'a pua'amé, a'íjna í niuucari, a'í pu xaa ti'itíj jín huá'a jetze te'ujpuá'ajte'esin. ¹³ Ayee pu'u, a'iné a'íime í mej urarí'ene'acan jín huateáturaasin í Dios jemi, camu miyen huateáturaasin me'íjna jime'e mej ranamua me'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Camu xaa ne'u, sino ayée mú xaa urarí'ene'acan jín huateáturaasin í Dios jemi ti pua'a miyen ra'ará'astijre'en a'ij ti tirá'axa a'íjna í niuucari.

¹⁴ Jee xaa ne'u, a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, í mej caí ja'anáj ra'ancuré'a í niuucari, ti pua'a miyen ra'ará'astijre'en a'ij ti ti'ixa me'íjna jime'e mej a'ij tirájteu í ru tzajta'a, ayée pu a'íjna jín huataújmu'a'a mej ru tzajta'a a'ij tirájteu me'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta.

¹⁵ A'í mú miyen tí'itaseijrate'e tíj na'a a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'e í niuucari í mej jín tí'aijta. A'í pu seijre'e í huá'a tzajta'a. Tzáahuati'ira'a pu jín hua'atá'aca

mej xaa tirú'umua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna í niuucari. Ayee pu huá'a jetze tí'ipuaapua'ajte'e í huá'amua'atziira'a, ajta a'í pu tihua'atá'uuni'iraca.

¹⁶ Ayee pu té'eme a'ij nej tejá'amua'ate. A'ájna xicájra'a jetze ti jetzen nain jín antiújmua'areere a'ame a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, Dios pu raatá'asin ti a'ín Ciríistu'u huá'axijte'en í teteca tíj na'a í mej jín miyen tiú'uruu avítzi jime'e.

A'íme í mej Israél jetze ajtème'ecan, ajta í niuucari ti Moisés raateájtuaa

¹⁷ Pajta mú'ee, tiché'e tiyen mú'eetzi jín tiu'utaxáj pej nu'u pe'íjna jetze ajtème'ecan í Israél, pajta rá'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, pajta piyen á'atzaahuat'e pe'íjna jime'e pej nu'u ranajche tzáahuati'ira'a jime'e í Dios. ¹⁸ ¿Ni qui ayén ti'ayajna, nusu peri ramua'aree a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'e? ¿Ni pajta peri piyen raxí'epi'intare'e í ti tí'ixi'epi'in pe'íjna jime'e pej temua'a naa tihuá'amua'ate pe'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'aijta?

¹⁹ ¿Ni qui pajta piyen tí'imua'atze pej nu'u raayí'ti pej tihuá'umua'aten a'ímej í mej caí ja'anáj tí'ihuaújmua'ate? ¿Na'ari pej nu'u raayí'ti pej tihua'utasejrate'en tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti 'een í Dios? ²⁰ ¿Ni qui piyen raayí'ti pej rí'i tihuá'umua'aten a'ímej í ti caí ayén tihuá'मितiejte'e a'ij ti tiraavíjte'e, nusu piyen raayí'ti pej tihuá'umua'aten a'ímej í mej caí xí huavaújse? ¿Ni qui ayén ti'ayajna pej piyen raayí'ti a'íjna jime'e í niuucari í mej jín tí'aijta, ti ajta ayén tzáahuati'ira'a jín té'eyu'usi'i? ¿Ni tzaa ayén tí'ivaire'e a'íjna í niuucari pej pi nain jín rú'umua'areere?

²¹ Tí pua'a ayén ti'ayajna mú'eetzi jemi, mi pej seica tiú'umua'aten, ¿a'iné 'een jime'e pecaí piyen tiá'amua'ate asej? Mí pej piyen tihuá'amua'ate mej nu'u caí tiu'unáhua'an, ¿ai qui piyen caí tí'inahua'aj mú'ee? ²² Ayee pej pajta tihuá'ixaate'e mej nu'u caí ruxána'acira'ate. ¿Ni qui mú'ee pecaí axana'acira'ate? Mí ti caí mua'aráanajche mej huá'anajche í mej caí dios pú'een, ¿ni pecaí piyen tí'inahua'aj huá'a teyujta'a tzajta'a? ²³ Mú'ee pej ca'anéri hua'atá'aca mej mi ratéxieehua í Dios a'íjna jime'e pej caí ra'ará'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Mí pajta mú'ee, mú'ee pej ahua'atzaahuat'e pe'íjna jime'e í niuucari.

²⁴ A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'i, tíjín: "A'ij mú pua'a tiya'usej í Dios a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mú'ejmi jime'e." ²⁵ Tí pua'a piyen rá'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, aj pu xaa ayén timuaatévaire'esin mej mi ráamua'aree í teite pej pe'íjna jetze ajtème'ecan a'íjna í Israél. Mí ajta, ti pua'a piyen tí'itj jín auteáturan pe'íjna jetze í niuucari, ayée mú muáruuren matj hua'arujca a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

²⁶ Ajta, ja'atí ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ti pua'a a'ín ayén ra'ará'astijre'en í niuucari í mej jín tí'aijta, ¿ni caí Dios ayén tiraatá'asin a'íjna í ja'atí ti ayén éene'en huateáturan a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtème'ecan tíj í ja'atí ti ra'antisíjcheca'a í runavij? Jee xaa ne'u, ayée mú rici. ²⁷ A'íjna í ja'atí ti caí ra'antisíjcheca'a í runavij ti ajta auj rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'aijta, a'í pu muá'axijte'en mú'eetzi a'íjna jime'e pej até'itzea'ara pe'íjna jemi í niuucari. Capu amín a'ij pej peri ra'ancuré'a pe'íjna í niuucari, pajta ra'antisíjcheca'a í á'anavij.

²⁸ Tí pua'a ja'atí ayée na'a tí'ijri'ire mé jéjre'e, capu ayén huataújmua'a ti a'ín í ja'atí tzáahuati'ira'a jín Israél jetze ajtème'ecan. Capu xaa ne'u. Ajta a'ín í ja'atí ti ayén ra'antisíjcheca'a í runavij, capu ayée na'a tí'ivaire'e ti ij ayén seíire'e á'ara'ani mé jéjre'e í huá'ire'ara'an jetze. ²⁹ Capu ayén ti'ayajna ti ja'atí tzáahuati'ira'a jín Israél jetze ajtème'ecan a'íjna jime'e ti a'ín te'ará'astijre mé jéjre'e seijre'e. A'í pu'u xaa ruxe'eve'e ti a'ín nain jín araúrasten í ru tzajta'a. Ajta, a'íjna í tí'ití ti tí'ivaire'e ti ij ja'atí ayén urarí'ene'acan jín huateáturan í

Dios jemi, capu a'ñi na'a í mej miyen tí'ijri'ire í ruhuá'ira'a jime'e. Capu ajta a'ñi na'a pírici í ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze, sino a'ii pu a'ñin pírici ti a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén rí'i ráaruuren í ja'ati í tzajta'an. Ajta a'ñina í mej jín rí'i tiraatá'asin a'ñina í ja'ati, capu huá'a jemi a'iránineica í teite sino Dios pu jemi airánineica.

3

Cirístu'u pu tá'ari'ira í tej jín auteájturaa í Dios jemi

¹ ¿Tí'itájni jín a'ij rá'amua'araj a'ñina í ja'ati ti Israél jetze ajtémecan? ¿Ni qui tí'itáj a'ij tiraatéva'iri ti a'ñin ra'antisíjcheca'a í runavij? ² Ayej xaa ne'u. Jéihua pu tira'ancuré'asin, ajta mu'iicáca pu jín raatéva'iri, a'ñina jime'e ti Dios amuacá raateájtuaa í runiuuca a'imej jemi í mej Israél jetze ajtémecan.

³ Mí majta seica, camu miyen tira'ará'astijre. ¿A'iné huataújmua'a a'ñina í mej caí miyen tira'ará'astijre? ¿Ni qui miyen ra'uré'uuna me'ñina ti jín Dios te'ataújratziiri'i? ⁴ Camu a'atzu xaa ne'u. Ché'e ayén éene'en í Dios jemi ti a'ñin Dios rusej ayén tzáahuati'ira'a jín huateáturan tíj na'a rusén jime'e. Mí majta í teteca, ché'e ayén éene'en mej tí'ihua'itaca. Ché'e ayén éene'en a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín:

Mej mi ráamua'aree ti ayén ti'ayajna
a'ij pej peri tiu'utaxájtaca'a,
pej pi tiu'utémua'itín pe'ñina jime'e
mat'ij me'ñin muá'axijte'en.

⁵ Tí pua'a ayén seijre'e ti Dios ayén urarí'ene'acan jín huateájturaa a'ñina jime'e tej caí rá'astijre'e iteen, ¿a'iné huataújmua'a amíjna? ¿Ni qui tiyen tiu'utaxáj a'ij mej tí'ixaxa'a a'ñime í mej caí ramua'ate í Dios? Ayeé mú tíjín: “Capu nu'u xí'epi'ñin ríci í Dios a'ñina jime'e ti a'ñin huataniú'ucan itejmi jemi.”

⁶ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ayén ti'ayajna a'ij mej tí'ixaxa'a a'ñime, ¿a'iné auj tí'iri'iri ti a'ñin Dios huá'axijte'en naíjmi'ica í mej yen huachéjme í chaanaca japua? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

⁷ Rí'irí ti ja'atí ayén tiu'utaxáj yee: “¿A'iné 'een jime'e Dios ayén auj ná'axijte'en a'ñina jime'e í nej nu'u auteájturaa í jemin? Capu ayén tiraavíjte'e a'iné Dios pu jaítze'e tzáahuati'ira'a jín huateáturaasin a'ñina jime'e nej nu'u tí'ihua'itaca. Ajta jaítze'e mú miyen rí'i tiratá'aca í Dios me'ñina jime'e.”

⁸ Tí pua'a ayén ti'ayájnache'e a'ij ti tí'ixa a'ñina í ja'ati, ayée pu ajta rí'irístaca'a tej tiyen tiu'utaxájtache'e tíjín: “Tíché'e nu'u tiyen a'ij pua'a tirájcha'ñi ti ij ayén huateáturan í tí'ixi'epi'ñin.” Jee xaa ne'u, ayée mú seica ta jetze tí'ijpua'ajte'e tej nu'u tiyen tí'ixaxa'a. Mu'uri xaa ne'u miyen ra'antimuá'iti ti Dios ayén a'ñina jín huá'axijte'en. Naími'i tu auteájturaa í jemin.

⁹ ¿A'iné na'aqui? ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti jaítze'e naa tí'itavaire'e itejmi i tej Israél jetze ajtémecan caí a'imej? Capu xaa ne'u a'atzu, a'iné tu'uri tiyen raataxájtaca'a ti a'ñin í ti a'ij pua'a 'een, a'ñi pu ta'antimuá'iti tej ti a'uté'itzee í Dios jemi naíjmi'ica iteen i tej Israél jetze ajtémecan, majta a'ñime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ¹⁰ Ayeé pu xaa ne'u ti'ayajna a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín:

Capu nu'u mé'e ja'atí
ti ayén urarí'ene'acan jín seijre'e.
Capu ja'atí.

¹¹ Capu nu'u mé'e ja'atí
ti yaú'itie a'ij ti 'een í Dios jemi.

Capu nu'u mé'e ja'atí
ti ayén rahuahuau ti ij raateánajche.

12 Naíimi'i mú meri mé rúurie méjca'i.
 Camu ché'e ti'itíj jín tí'ivaire'e í jemin.
 Capu mé'e ja'atí
 ti ayén rí'i ti'itiújcha'ii.

Capu ja'atí xaa ne'u.

13 A'ij pu pua'a namuajre'e a'ij mej tí'ixaxa'a.
 Runeanu mú jín tí'ihua'itaca
 mej mi huá'ucuanamuan í ruxí'ej teite.

Ayee pu che'atá na'a tí'ivaire'e í niuucari
 í mej jín tí'ixaxa'a
 tíj ajta í huá'ave'eri ti je'ihuajé'ica,
 a'íjna ti cu'ucu'u jetze 'aíjninei.

14 Jéihua mú a'ij pua'a tiú'ujjepe'e,
 majta huáp'i jeihua huá'ajaaxiejte'e í ruxí'ej teite.

15 Ca'anacan mú a'uruáachejye'i
 mej mi seij huajé'ica mé já'ahua'a.

16 A'u ti na'a mej é'eciinej,
 a'íi mú a'ujca'anéecan jín raaté'uuna
 tíj na'a ti a'uun tejé'eseijre'e.

Jéihua mú puaíjtzi hua'atá'aca í ruxí'ej teite.

17 Capu ayén tihuá'amitiejte'e a'ij ti 'een
 tí'ij Dios hua'utéjpua'ajte'en í teite mej mi ru'ihuaamua'atan temua'a naa.

18 Camu majta rá'atése'e í Dios.

Camu majta ratá'aca ti huá'a jemi seijre'e.

19 Teajta iteen, tu'uri tiyen ramua'aree a'ij ti tí'ixa í niuucari í mej jín tí'aijta. Ayee pu tihuá'ixaate'e a'imej í mej jetzen ruxe'eve'e mej miyen ra'ará'astijre'en me'íjna í niuucari. Ajta ayén huatétuihuaca'a mej mi hu-ateáturan mej caí ché'e ti'itíj xajta najmi'i í teite me'íjna jime'e ti caí ché'e mé'e ti'itíj í mej ru jetze rujpuá'ajte'en. Ayee pu'u te'irájraa ti ij ayén ámitieere'e ti Dios huá'axijte'en najmi'ica í mej yen huachéjme í chaanaca japua a'íjna jime'e mej auteájturaa í jemin.

20 A'ij pu jín, capu ja'atí ayén rí'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'ín ja'atí ayén rá'astijre'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Mí teajta iteen, ayee tu 'een jín ramua'aree ti'itíj ti píríci ti a'ij pua'a 'een te'íjna jime'e ti caí rí'irí tej nain jín ra'ará'astijre'en te'íjna í niuucari.

21 Ajta íjii, pu'uri ayén titaatasejrate a'ij ti tí'irí'iri tej tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. Tu'uri ramua'aree ti caí ayén che'atá na'a tí'ivaire'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Jee xaa ne'u, ayee pu che'atá na'a tí'ita'ixaate'e a'íjna í niuucari, majta a'íime í mej mejmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

22-23 Ayee pu che'atá na'a tihuá'aci'ti najmi'ica mej mi miyen rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi me'íjna jime'e mej miyen ra'ará'asten me'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. Ayee pu che'atá na'a tihuá'aci'ti a'imej í mej Israel jetze ajtéme'ecan, majta a'imej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'iné naími'i mú ruxí'ej 'een í Dios jemi. Naími'i mú majta auteájturaa í jemin. Ajta capu ja'atí ayén raayí'iti tí'ij ayén nain jín rí'i tiraatá'an í Dios.

24 Ajta pu Dios ruxí'evi'ira'a jín ayén tíhua'uxí'epi'íntari'iri'i mej mi rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin a'íjna jime'e ti a'íi pu ayén rí'i tihua'utá'a. Ayee pu 'een jín huá'a japua huaniú a'íjna jime'e a'ij ti huaríj í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. 25 Dios pu ayén raateájtuaa í Jesús huá'a tzajta'a a'íime í mej yen japan huachéjme íiyen chaanaca japua ti ij a'ín ayén huataúra'an tíj

muai'ivéjri í ti jín tiu'utanájchita a'íjna jime'e í mej té'echa'íca'a í Dios jemi. Ajta ti ij a'íjn hua'utéjpua'ajte'en í Dios jemi a'íjna jime'e mej rá'atzaahuat'e. Dios pu ayén huaríj ti ij ayén tihua'utasejrate'en ti caí a'íjn a'ij pua'a huaríj tí'ij a'íjn amuacáí tihua'utá'uuni'iri'i í mej jín auteájturaa í jemin. Capu a'ájnámua puaíjtzi hua'atá'acare'e. ²⁶ A'íj pu ajta ayén huaríj mej mi me'ín í mej huáteite íjii miyen raasej ti a'íjn xí'epi'ín huaríj a'íjna jime'e ti rusej urarí'en. Aye pu ajta huaríj mej mi ráamua'aree ti ajta xí'epi'ín rici a'íjna jime'e ti ayén tihuá'axi'epi'íntari'i mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin, naíjmi'ica, a'achú mej pua'amé rá'astijre'e.

²⁷ Tí pua'a ayén ti'ayajna, ¿ti'itájni jín tá'atatzaahuat'e? Catu ti'itáj jime'e, a'iné capu ché'e ayén tiraavíjte'e. ¿Ti'itájni p'írici í niuucari ti taatá'ijmíjra? ¿Ni qui a'íjna jime'e tej ra'ará'astijre'en te'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta? Capu xaa ne'u a'íjn pú'een, sino a'íjna í niuucari í tej jín té'atzaahuat'e.

²⁸ Aye pu xaa ti'ayajna, a'iné ayée pu titá'amitiejte'e ti ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'íjn ja'atí té'atzaahuat'e. Ajta capu ti'itáj jín raatéva'iri ti ayén ra'ará'astijre'en a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta.

²⁹⁻³⁰ Ajta a'íjn í Dios, ¿ni qui ayée na'a pú'een huá'a Dios, í mej Israel jetze ajtémecan nusu ajta huá'a Dios pú'een a'íjme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan? Jee xaa ne'u, a'íj pu ajta huá'a Dios pú'een a'iné seij pu'u a'íjn pú'een í Dios. A'íj pu huá'axijte'en a'íjme í mej Israel jetze ajtémecan mej mi ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin me'íjna jime'e í mej té'atzaahuat'e. A'íj pu ajta ayén che'atá na'a huá'axijte'en a'íjme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen che'atá mena'a ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin a'iné ayée mú che'atá mena'a té'atzaahuat'e. ³¹ ¿Ni qui tiyen te'íjna jín ra'uré'uuna te'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta te'íjna jime'e tej tiyen té'atzaahuat'e? Catu xaa ne'u. Mí teajta iteen, teen tu te'íjna jín raanaíjmire'en.

4

Jíme'en a'íjna í Abraham

¹ ¿A'iné tena'a tiu'utaxájta te'íjna jime'e í tayaaxújci'i, a'íjna í Abraham teecan, í tej jetzen airáane? ¿A'iné tíraarí'ire a'íjna jemi í Dios?

² Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ti pua'a a'íjn Abraham ayén ri'éene'ecán jín huateáturanche'e í Dios jemi, a'íjna jime'e ti ayén ti'itáj jín te'ará'aste, aj pu xaa ri'íríista á'ame'enche'e ti a'íjn rusej ahuaújtzaahuat'en. Mí ajta caí, capu a'atzu ri'íríistaca'a ti ayén huárini í Dios jemi.

³ Mí ajta, ayée pu té'axa í yu'uxari jetze tíjín: “Abraham pu rá'antzaahua a'íjna í Dios. A'íj pu jín, ayée pu Dios tiraaxí'epi'íntari'iri'i ti a'íjn ayén urarí'ene'acan jín huateájturaa í jemin.” Aye pu té'eyu'usi'i. ⁴ Niché'e seij huataxáj í niuucari. Tí pua'a ja'atí ti'itáj jín tí'imuari'e, ayée pu ruxe'eve'e mej tiraanájchite'en me'íjna jime'e ti a'íjn tiu'umuáriej. Camu ti'itáj raatapuaíjve'esin ruxí'evi'ira'a jime'e, sino ayée mú tí'ijnajchite'en a'íj ti tiraavíjte'e.

⁵ Aye pu che'atá na'a 'een í Dios jemi. Capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti ja'atí ayén raamuá'itín ti ayén urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti ayée na'a tiu'umuáriej ti'itáj jime'e. Mí ajta a'íjn, ti pua'a ayén rá'antzaahuat'en a'íjna ti tihuá'axi'epi'íntari'ire a'íjme í mej a'ij pua'a titetiújcha'í mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin, ti pua'a rá'antzaahuat'en na'a a'íjna í ja'ati, Dios pu a'íjna jín tí'ijxi'epi'íntari'iran ti ij a'íjn ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

⁶ Ajta, ayée pu che'atá na'a ra'utéyu'uxaca'a a'íjna í David teecan ti ayén té'axa ti nu'u Dios ayén rí'i tiratá'aca a'íjna í ja'ati ti Dios ayén tiji'ijxi'epi'íntari'ire ti ij ayén a'íjn rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Capu ajta nu'u jetzen ruxe'eve'e ti a'íjn ja'atí caí tiu'umuáriej ti'itíj jime'e ti xí'epi'in 'een. ⁷ Ayen tíjín:

Rí'i pu tihua'utá'a a'ímej
 í ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i
 í mej jín auteájturaa í jemin.

Miché'e me'íjna jín huaújtemua'ave'en,
 a'iné capu ché'e puaíjtzi hua'utá'asin.

⁸ Rí'i pu tiratá'aca a'íjna í ja'ati
 ti Dios caí ayén jetzen ti'itíj jín te'ujpuá'ajte'en
 ti a'íjn ti'itíj jín auteájturaa í jemin.

⁹ Ajta a'íjna í ti jín Dios rí'i tihua'atá'aca, ¿ni qui a'ímej na'a ci'iti í mej meri ra'antisíjcheca'a í runavij na'ari ajta ayén tihuá'aci'iti í seica í mej caí miyen ra'antisíjcheca'a í runavij? Ayee nu neri tejámuaatá'ixaa ne'íjna jime'e í Abraham teecan, ti Dios ayén tiraaxí'epi'íntari'iri'i ti a'íjn rí'éene'ecán jín huateájturaa í jemin, a'íjna jime'e ti a'íjn Abraham ayén rá'antzaahua.

¹⁰ ¿A'anajni ayén tiraaxí'epi'íntari'iri'i í Dios? ¿Ni qui ayén ráaruu tí'ij Abraham caí xi ra'antisíjcheca'a í runavij? ¿Na'ari ayén tiraaxí'epi'íntari'iri'i tí'ij a'íjn ayén ari ra'antisíjcheca'a? Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, capu Dios ayén tiraaxí'epi'íntari'iri'i tí'ij ari ra'antisíjcheca'a í runavij sino tí'ij caí xi ra'antisí'iche. ¹¹ Aj pu'i ayén raateájtuaa a'íjna í ye'irá mej mi miyen ra'antisíjche í runavij. Ajta ayén huataujmuajcaa a'íjna í ye'irá ti a'íjn Abraham teecan ayén rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi, a'íjna jime'e tí'ij caí xi ra'antisí'iche í runavij, a'í pu rá'antzaahuate í Dios.

A'íj pu jín, a'ii pu a'íjn pú'een í huá'ahuaacixa'a naíjmi'i a'íime í mej caí ra'antisí'iche í runavij, í mej majta té'atzaahuate'e. A'íj pu jín Dios ayén che'atá na'a tihuá'axi'epi'íntari'ire mej mi miyen che'atá mena'a rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi tíj a'íjna í huá'ayaaxujci'i. ¹² Ajta a'íjna í Abraham teecan, a'í pu ajta huá'ahuaacixa'a pú'een í mej ra'antisí'iche í runavij. Majta a'íime, camu miyen mena'a ra'antisí'iche í runavij, sino a'í mú majta miyen éene'e rí'i titetiújcha'íi tíj ajta a'íjna í Abraham teecan rí'i ti'itíjcha'íica'a, a'íjna ti tahuáacixa'a pú'een, ti ajta té'atzaahuate'eca'a tí'ij caí xi ra'antisí'iche í runavij.

I ti jín Dios te'ataújratziiri'i, a'í pu raanaíjmire a'íjna jime'e tej rá'antzaahua

¹³ Ajta pu Dios ayén te'ataújratziiri'i a'íjna jemi í Abraham, ajta a'ímej jemi í mej jetzen airáne ti nu'u ayén tiráaci'iti nain ti seijre'e íiyen chaanaca japua. Capu Dios ayén te'ataújratziiri'i, a'íjna jime'e ti a'íjn Abraham ayén rá'astijre'eca'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Capu xaa ne'u, sino ayée pu 'een jín Dios te'ataújratziiri'i a'íjna jime'e ti a'íjn Abraham teecan ayén rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti té'atzaahuate'eca'a.

¹⁴⁻¹⁵ Ayee pu'u na'a, a'iné ti pua'a ayén tihuá'uci'iti a'ímej í mej rá'astijre'e me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, capu ché'e ayén ruxe'eve'e ti ja'atí ayén té'antzaahuate'en, ajta capu ché'e ti'itíj vaire'e í ti jín Dios te'ataújratziiri'i. Puaíjtzi pu hua'atá'aca a'íjna jime'e ti caí rí'iri ti ja'atí nain jín ra'ará'astijre'en a'íjna í niuucari. Mí ajta, camu ti'itíj jín auteáturan ti pua'a caí seijre'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁶ A'íj pu jín, a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i ayén tihuá'aci'iti a'íjna jime'e mej miyen té'atzaahuate'e ti ij ayén éene'e á'ara'ani ti Dios ruxí'evi'ira'a jín rí'i tihua'utá'an, ajta ti ayén tzáahuati'ira'a jín tihuá'aci'iti naíjmi'ica a'ímej í

mej me'íjna jetze airáane í Abraham teecan. Naíjmi'ica pu tí'ici'iti amuacaícan a'íime í mej ra'antisíjchecha'a í runavij, ajta a'íime í mej miyen che'atá mena'a té'atzaahuat'e tíj a'íjna í Abraham teecan. A'í pu a'ín pú'een í tahuáacixa'a, naíjmi'ica a'achú tej pua'amé.

¹⁷ Ayee pu té'eyu'usi'i tíjn: “Ayee nu neri timuaaxí'epi'íntari'iri'i mú'eetzi. Mu'iití mú teite mú'eetzi jetze a'iránejsin.” A'íj pu jín, ayée pu tirá'amitiejte'e í Dios, tí a'ín Abraham teecan a'ín pu'éene'e já'araa í tahuáacixa'a. Abraham pu ayén rá'antzaahua a'íjna í Dios tí raayí'iti tí ajtahua'a hua'utátisten í huá'axiejniu'uca a'ímej í mej meri huácuii. Ajta a'íjna í tí caí xí tí'iseijre'e, Dios pu runiuuca jín ayén tí'ixaxa'a tí'ij ajta ayén te'irájra'ani.

¹⁸ Ajta a'ín í Abraham, tí'ij ayén tirá'amitiejte'eca'a tí caí ché'e a'íj tí'iri'iristaca'a tí típe'eri á'ara'ani, mí ajta, ayée pu té'antzaahua mej miyen mu'iití jetzen tite'iránejsin í teite a'íj tí Dios te'ataújratziiri'í í jemin. Ayen tíjn: “Ayee mú pua'amé muá'aju'u a'íime í mej mú'eetzi jetze a'iránejsin matíj xu'ura'ave pua'an.”

¹⁹ Pu'uri rájcha'íca'a a'íjna a'achú cumu anxíte nine'ira'a a'íjna í Abraham. A'íj pu jín ayén tirá'amitiejte'eca'a tí ari á'apua'aren í rutevij jetze. Ayee pu che'atá na'a tí'imua'ajca a'íjna í ru'íj jíme'e, a'íjna í Sara, tí caí ché'e rí'iríistaca'a tí tiyaúj á'ara'ani.

²⁰ Capu amín a'íj. Capu raatéxieehuataca'a tí rá'antzaahuat'en. J'éecan pu ra'utámua'areeri'í a'íj tí te'ataújratziiri'í í Dios. A'íj pu jín, huatéujca'ane í ru tzajta'a tí ij jaítze'e ayén té'antzaahuat'en. Ajta, a'í pu rí'í tiraatá'a í Dios.

²¹ Ayee pu nain jín tirá'amitiejte'eca'a tí Dios ayén raayí'iti tí ayén huárini í rumuári'eri'ire'ara'an jíme'e a'íj tí a'ín ari te'ataújratziiri'í. ²² A'íj pu jín ayén Dios tiraaxí'epi'íntari'iri'í tí a'ín Abraham rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

²³⁻²⁴ Ajta a'íjna í niuucari tí jíme'en ayén Dios tiraaxí'epi'íntari'iri'í, capu ayén té'eyu'usi'ihuaca'a tí ij ayée na'a tiráaci'iti a'íjna sino ayée pu ajta tí'itaci'iti itejmi. Dios pu ayén che'atá na'a titaaxí'epi'íntari'iri'í itejmi tej tí teajta rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Ayee pu ajta tí'itaci'iti itejmi, í tej rá'atzaahuat'e a'íjna tí ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'íjna í Jesús tí ajta a'ín pú'een í tavástar'a.

²⁵ A'í pu ayén huataújtuii tí i huámi'ini ta jetze me'ecan, tí ij a'ín tiu'unájchitaca'a ta jíme'en í tej té'echa'íca'a te'íjna jíme'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Aj pu'í Dios a'íjna jín ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite tej tí tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

5

Capu ché'e taci'íiti itejmi í puajtzi

¹ Ayee pu tí'ayajna. Tu'uri rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi a'íjna jíme'e í tej té'atzaahuat'e. Ajta a'ín í tavástar'a, a'íjna Jesús tí ajta í'í Círístu'u, a'í pu ayén ta'anpuá'ajte í Dios jemi. ² Pu'uri xaa ne'u rí'irí tej tiyen huataseijre'en jemin tí ij íjii, a'í rí'í titaatá'an. Ayee tu éeni'íci'e seijre'e tí a'í rí'í titaatá'a. Teajta tiyen te'íjna jín tátemua'ave'e te'íjna jíme'e tej teuj rachú'eve'e a'ájna xicáara'an í tej jetzen seijre'e tá'ara'ani te'íjna jamuan í Dios tí ayén rí'í huápi'í naa seijre'e mej mí me'íjna jín rí'í naa tira'utasej í teite. ³ Capu a'í na'a, sino teajta te'íjna jín tiyen tátemua'ave'e te'íjna jíme'e í tej jín rajpuajtzi, a'iné ayée tu tí'ijmua'aree tej tiyen raayí'iti tej te'utáviicua'í te'íjna jíme'e tej tí'itíj jín tirajpuajtzi'ca'a.

⁴ Ajta, tí pua'a tiyen raayí'iti tej tiyen te'utáviicua'í, teajta tu teri tiu'utéemua'iti í Dios jemi. Tí pua'a teajta tiyen tiu'utéemua'itin, aj pu xaa ayén í'iri'iri tej tiyen raachú'eve'en tej tí te'uun a'uteáturan í Dios jemi.

⁵ Capu ja'anáj taatatévi'iraste'esin tej tiyen raachú'eve'en a'iné jeíhua pu ca'aníjra'a taatá'a í Dios í tatzajta'a a'íjna jime'e tej jetzen arátaca'ane a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta Dios ayén tíya'uta'íteca'a í ruxíejniu'uca tí'ij téjmi jemi huateáturan. ⁶ Catu a'atzu a'ij té'eviicua'iraca'a tí'ij a'ájna teja'uré'ene a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti a'íjn Ciríistu'u huá'a jetze me'ecan huámil'ini í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁷ A'ájná'imua pu ayén tí'irini ti ja'atí ayén huataúra'an ti huámil'ini seij jetze me'ecan ti rí'í tí'itevij. Jee xaa ne'u, camu mu'íi í mej miyen huataúra'an mej mi seij jetzen me'ecan huácui'ini. Capu amín a'ij ti pua'a a'íjn ja'atí jé'ecan huápi'í rí'í tí'itevij.

⁸ Mí ajta Dios, ayée pu 'een jín titaataseíjrate ti a'íjn huápi'í taxe'eve'e a'íjna jime'e tetí'ij teuj á'aturaave'e í jemin, Ciríistu'u pu xaa ta jetze me'ecan huamí'í. ⁹ Ayee pu'u 'een jín huamí'í tej ti tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. A'íj pu jín ayén huarín, ayej xaa ne'u ti'ayajna tí'ij a'íjn ta japua huániuuni ti ij caí táaci'ti í puaíjtzi ti ayén teja'uré'enejsin.

¹⁰ Ayee pu ti'ayajna, a'iné tetí'ij teuj rájcha'íire'eca'a te'íjna í Dios, a'íj pu ayén rí'í táaruu tej ti tiyen rí'í titeeteáturan í jemin a'íjna jime'e ti a'íjn yaujra'an ta jetze me'ecan huamí'í. Ijii, a'iné a'íj pu ayén rí'í táaruu tej ti rí'í titeeteáturan í Dios jemi, ¿ni caí ayén ti'ayajna ti a'íjn tu'irájtuaani a'íjna jime'e ti ajtahua'a i'irúuri? Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna.

¹¹ Capu a'íj na'a, sino teajta tu tiyen tátemua'ave'e jemin í Dios te'íjna jime'e ti a'íjn tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, a'íj pu ayén rí'í titáaruu tej ti tiyen rí'í titeeteáturan í Dios jemi.

A'íjna í Adán, ajta a'íjna í Ciríistu'u

¹² Ayee pu ti'ayajna, ti a'íjna ti a'ij pua'a 'een ayén huataseíjre íyen chaanaca japua a'íjna jime'e ti seij na'a ayén auteájturaa í Dios jemi. Ajta a'íjna jime'e ti a'íjna í seij ayén auteájturaa, aj pu'i ajta ayén teja'uré'ene ti huamí'í a'íjna í ja'atí. A'iné naími'í mú miyen airáane me'íjna jetze í tevi, ayée pu ajta tihua'ucí'í mej mi majta huácuii a'iné naími'í mú majta miyen auteájturaa í Dios jemi.

¹³ Jee xaa, tí'ij caí xi huatétuiihuaca'a í niuucari í mej jín tí'aijta, mu'uri miyen á'aturaacaj í teite í Dios jemi. Mí ajta, ti pua'a caí seijre'e í niuucari í mej jín tí'aijta, capu ajta xaa rí'iríista a'ame ti ja'atí ayén ra'uxíjte'en í seij ti'itíj jime'e í ti jín auteájturaa.

¹⁴ Mí ajta, tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a a'íjna í Adán asta na'a caí huataseíjre a'íjna í Moisés, naími'í mú huácuii í teite. Capu amín a'ij ti pua'a mecaí miyen che'atá mena'a huaríj a'ij ti huaríj a'íjna í Adán ti caí ayén ra'ará'astijre a'ij ti Dios ayén tira'íjca. Ajta a'íjna í Adán, a'íj pu ayén éene'e tíj a'íjna ti caí xi huataseíjre.

¹⁵ Mí ajta, capu ruxí'ej na'a a'íjna ti te'irájraa a'íjna jime'e ti Dios ruxí'evi'ira'a jín taatapuaíjve, ajta a'íjna ti 'airájraa ti seij na'a auteájturaa í Dios jemi. Capu xaa ne'u, a'iné mu'íití mú miyen huácuii me'íjna jime'e ti seij ayén auteájturaa í Dios jemi. Mí ajta, jaítze'e pu huápi'í tí'ivaire'e a'íjna ti Dios taatapuaíjve, a'iné a'íj pu ra'uré'uu a'íjna ti jetzen me'ecan seíire'e já'araa ti a'ij pua'a éene'eca'a ti ij ajta huá'aci'ti mu'íicáca a'ij ti í seij í tevi huaríj ruxí'evi'ira'a jime'e ti ij a'íjn ayén rí'í tihua'utá'an.

¹⁶ Ajta, a'íjna ti Dios taatapuaíjve, capu ayén che'atá na'a 'een a'ij ti te'irájraa a'íjna jime'e ti í seij ayén auteájturaa í Dios jemi. Tí'ij a'íjn í ja'atí ayén auteájturaa í Dios jemi, aj pu'i Dios ra'uxíjte, ajta puaíjtzi raatá'a. Mí ajta Dios, matí'ij jeíhua auteájturaa í jemin, a'íj pu ayén taatapuaíjve a'íjna í tej jín urarí'ene'en jín huateáturan í jemin.

¹⁷ Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné ti pua'a ayén ti'ayántan í mej huácuii mat'ij mena'a pua'amé airáane me'íjna jetze í tevi, ayée pu ajta ayén ti'ayajna mej mi ruuri muá'ara'ani me'íjna jime'e mej ra'ancuré'a me'íjna ti jín Dios jeíhua huápi'i rí'i tihua'utá'a, majta me'íjna jime'e miyen ra'ancuré'a ti hua'utapuaíjve mej mi miyen urarí'ene'acan jín huateáturan í jemin a'íjna jime'e a'íj ti huaríj a'íjna í tevi, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u.

¹⁸ Ayee pu xaa ne'u teja'uré'ene, a'iné seij pu'u ayén auteájturaa í Dios jemi, Dios pu naíjmi'ica a'uxíjte ti ij puaíjzi hua'utá'an. Ayee pu ajta te'irájraa mej mi naíjmi'i miyen urarí'ene'acan jín huateáturan, mej mi ruuri muá'ara'ani t'j na'a rusén jime'e.

¹⁹ A'íj pu jín, ayén te'irájraa mej miyen tite'uteájturaa í Dios jemi a'íime í mej mu'íi a'íjna jime'e ti í seij a'íjna í Adán teecan ayén auteájturaa í Dios jemi, ayée pu ajta tihua'aci'iti mu'licáca mej mi miyen urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti í seij í tevi, a'íjna í Jesús, ayén araúrate a'íjna ti jín Dios tira'íjca. ²⁰ Ajta a'íin í niucari í mej jín tí'ajta, ayée pu 'een jín raateájtuaa ti ij ayén jaítze'e huataseíjre'en í mej jín a'uteájturaa í Dios jemi. Mí ajta jime'en a'íjna ti nu'u ayén jaítze'e huataseíjre í mej jín auteájturaa, ayée pu ajta te'irájraa. Dios pu ajta jaítze'e rí'i tihua'utá'a í ruxí'evi'ira'a jime'e.

²¹ Ayee pu'u xaa ne'u, a'íjna ti a'íj pua'a 'een í Dios jemi, ayée pu a'íjna hua'utéemua'íti í mej huácuii. Ayee pu te'irájraa tí'ij ayén che'atá na'a tiu'utéemua'íti a'ame a'íjna í ti jín Dios rí'i titaatá'a, tej ti ri'éene'ecán jín huateáturan, tej ti tiyen ruuri tá'ara'ani t'j na'a rusén jime'e a'íjna jime'e ti a'íin tavástara'a í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, a'íi pu ayén ta japua huaniú.

6

Teen tu nu'u ruurican jín seijre'e Ciríistu'u jemi

¹ ¿A'iné huataújmua'a í nej neri jamuá'íxa? ¿Ni qui tej teuj auté'ítze'ara'an í Dios jemi ti ij jaítze'e Dios rí'i titaatá'an?

² Catu xaa ne'u. ¿A'iné tí'iri'iri tej tiyen teuj títe'uté'ítze'ara'an í Dios jemi, a'iné catu ché'e rá'astijre'e te'íjna ti a'íj pua'a 'een? Capu xaa ne'u ché'e a'íj tí'iri'iri tej ra'ará'asten í ti a'íj pua'a 'een.

³ Mí seajta mú'een, xu'uri siyen ramua'aree se'íjna, tet'íj huámua'i'ivijhuaca'a te'íjna jime'e tej teri rá'astijre'e te'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús, teen tu teajta te'íjna jetze ajtème'ecantaca'a tí'ij a'íin huamí'i.

⁴ Tet'íj huámua'i'ivijhuaca'a, ayée pu ajta titáaruu mej ta'avé'ena a'íjna jamuan í ti huamí'i, tej ti tiyen che'atá tena'a jéjcuacan jín ruuri tá'ara'ani a'íj ti ajta tiráaruu a'íjna í Ciríistu'u. Dios pu ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'íjna jime'e ti muári'eri'ire'ara'an huataseíjre.

⁵ Tí pua'a tiyen te'íjna jetze ajtème'ecantaca'a tí'ij a'íin huamí'i, ayée pu ti'ayajna tej teajta jetzen ajtème'ecanta tá'aju'un te'íjna tí'ij Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite.

⁶ Ayee pu'u, ayée pu titá'amitiejte'e, ti a'íin ti a'íj pua'a 'een, í tej jín a'íj pua'a ti'itítacha'íica'a, Dios pu ajta ra'uxíjte jamuan í Ciríistu'u mat'íj rá'utatai í Cúruu jetze, ti ij ayén antipua'are a'íjna ti a'íj pua'a 'een í tej jín a'íj pua'a ti'itítacha'íica'a ti ij caí ché'e ca'aníjra'a tejámuaata'aíjten a'íjna ti a'íj pua'a 'een. ⁷ Tí pua'a ja'atí ari huámí'ini, capu ché'e rí'iri'ista a'ame ti a'íin í ti a'íj pua'a 'een ayén tiraata'aíjten.

⁸ Mí teajta iteen, ayée pu titá'amitiejte'e ti ayén ti'ayajna. Tí pua'a iteen Ciríistu'u jetze ajtème'ecan a'íjna jime'e ti huamí'i, teen tu teajtáhua'a ruuri tá'aju'un te'íjna jamuan. ⁹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'iné Dios pu ari ra'ajjáj a'íjna í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mí'ichite, a'íj pu jín, capu ché'e rí'iri'í ti

Cirístu'u ajtahua'a huámi'ini. Capu ché'e rí'irí ti ra'antimuá'itín a'íjna í muári'eri'ire'ara'an í mej jín huácui'ini.

¹⁰ Tí'ij a'ín huamí'i, ayée pu 'een jín huamí'i ti ij ra'upuá'ajte'en a'íjna ti a'ij pua'a 'een í mej jín a'ij pua'a titetiújcha'íica'a. Ajta íjii, ti Cirístu'u ajtahua'a i'irúuri, a'í pu ayén a'íjna jín ruuri ti ij rí'i tiraatá'an í Dios. ¹¹ Ché'e ayén che'atá na'a tejamuá'amitíejte'e sej seri huácuii sej si caí ché'e siyen ratéva'irihua'an se'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ché'e ajta ayén tejamuá'amitíejte'e sej ruurican huateájturaa í Dios jemi a'íjna jime'e sej seri se'íjna jetze ajtéme'ecan í Cirístu'u ti ajta i'í Jesús.

¹² A'ij pu jín, caxu siyen ratá'acare'en ti a'ín í ti a'ij pua'a 'een ayén tejá'amua'íjte'e í a'amua tzajta'a. Caxu seajta rá'astijre'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í a'amua tzajta'a.

¹³ Caxu seajta ratuüre'e tíj na'a ti seijre'e í á'amua jetze se'íjna jemi í ti a'ij pua'a 'een sej si siyen ratéva'irihua'an, sino setá'aj siyen huataújtuiire'en í Dios jemi se'íjna jime'e ti ayén tejamuá'amitíejte'e ti a'ín ari amua'irájtua huá'a tzajta'a a'íime í mej meri huácuii. Setá'aj siyen tiraatátuire'e tíj na'a ti seijre'e á'amua jetze sej si siyen se'íjna jín ratéva'irihua'an ti'itíj jime'e ti xí'epi'ín 'een. ¹⁴ Tí pua'a siyen huárini, capu ja'anáj tejámuataa'ájte'esin a'íjna ti a'ij pua'a 'een, a'iné xu'uri siyen se'íjna jetze aráu'jca'ane ti Dios ruxí'evi'ira'a jín rí'i tejamuatá'aca. Caxu ché'e siyen ca'anéeri jín rá'astijre'e se'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta.

Tí pua'a nu'u ca'anéeri mú jín tí'ivaire'e

¹⁵ ¿A'iné tejamuá'amitíejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui tiyen teuj a'ij pua'a ti'itítacha'íi tá'ara'ani te'íjna jime'e ti Dios ruxí'evi'ira'a jín rí'i titaatá'aca, teajta caí ché'e rá'astijre'e te'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta? Catu xaa ne'u a'atzu.

¹⁶ Mú'een xu siyen ramua'aree ti pua'a siyen huataújtuiire'en ja'atí jemi sej si ca'anéeri jín ra'ará'astijre'en, mú'een xu ca'anéeri jín raatéva'irihua'a xá'aju'un, xaa ne'u. Capu amín a'ij, ti pua'a siyen tiraatéva'irihua'an se'íjna ti a'ij pua'a 'een, ti ajta ayén amuaatá'asin sej huácui'ini, na'ari ti pua'a siyen sena'a tiraatéva'irihua'an se'íjna ti xí'epi'ín 'een sej si siyen ruuri huateáturan í Dios jemi.

¹⁷ A'ajná'imua xu xaa siyen ca'anéeri jín raatévai se'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta íjii, ayée nu 'een jín rí'i tiraatá'aca í Dios ne'íjna jime'e sej a'ujca'anéecan jín ra'ará'astijre'e se'íjna í niuucari í mej jín tejamuamua'ate, í sej seajta ra'ancuré'a. ¹⁸ Dios pu amua'irájtua sej si caí ché'e ca'anéeri jín ratéva'irihua'an se'íjna ti a'ij pua'a 'een. Mí ajta, ayée pu amua'aruu sej si ca'anéeri jín raatévaire'en se'íjna ti xí'epi'ín 'een a'íjna jemi í Dios.

¹⁹ Ayee nu ne'íjna jín e'ehuauritiéecan jín tejá'amua'ixaate'e a'ij ti ti-huá'aruurejca'a huá'a tzajta'a í teite a'iné ayée pu tejamuá'aturaate'e sej caí nain jaú'itie. Ayee xu sejmí'i tiú'ujtuiraca'a setíj sena'a sej ratéhua'ira'a sej si siyen raatéva'irihua'an í sej jín huateújxana'acira'aten, sej si seajta siyen huárini tíj na'a ti caí xí'epi'ín 'een í Dios jemi. A'ij pu jín, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen che'atá sena'a huataújtuiire'en nain jime'e setíj sena'a sej ratéhua'ira'a sej si siyen raatéva'irihua'an í ti xí'epi'ín 'een sej si siyen rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi.

²⁰ Setí'ij seuj raatéva'irihua'a se'íjna ti a'ij pua'a 'een, capu a'amua jetze ruxe'eve'eca'a sej siyen ra'ará'astijre'en se'íjna ti xí'epi'ín 'een í Dios jemi. ²¹ ¿Ti'itájni jín a'ij tejámuatévai a'ajná'imua a'íjna, tíj na'a ti ari já'amuatevi'iraste'e? Capu sein ti'itíj, a'iné tíj na'a ti ayén a'ij pua'a 'een, ayée pu hua'atéva'irihua'a mej mi me'íjna jín huácui'ini.

²² Mí ajta íjii, tí'ij Dios amua'irájtua sej si caí ché'e ratéva'irihua'an a'íjna í ti a'ij pua'a 'een, ayée xu seri ca'anéri jín raatéva'iri se'íjna í Dios. Ajta, ayée pu tejá'amuaci'iti sej siyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, sej si siyen seíre'e xá'ara'ani í jemin tíj na'a rusén jime'e.

²³ Ayee pu'u xaa ne'u ti'ayajna. Ayee pu raamuá'itín í ja'ati ti huámí'ini ti pua'a ayén raatévaire'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta, ayée pu 'een jín Dios rí'i titaatá'a ruxí'evi'ira'a jime'e tej ti tiyen ruuri huateáturan í jemin, a'íjna jime'e tej te'íjna jetze ajtémecan te'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús, í tavástar'a.

7

A'ij ti huataújmua'a ti pua'a 'íita'a huatéviche'en

¹ Ne'ihuaamua'a, mí sej ramua'aree a'ij ti té'axa í yu'uxari jetze í mej jín tí'aijta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ín niuucari ayée na'a tí'ira'aijte'e í ja'ati tíj na'a ti auj ruuri. Capu ché'e tí'ira'aíite'e a'ame tí'ij huámí'ini.

² Ayee pu ti'ayajna, ti pua'a 'íita'a ayén ari víiche'e, ayée pu tí'ira'aijte'e a'íjna í niuucari ti nu'u ayén ruxe'ev'e ti a'ín 'íita'a ayén huateáturan jamuan í rucín tíj na'a ti auj ruuri. Ajta ti pua'a a'ín cína'ara'an í 'íita'a huámí'ini, capu ché'e ayén tí'ira'aíite'e a'ame.

³ A'ij pu jín, ti pua'a nu'u seij jamuan huatéviche'en ti pua'a auj ruuri í cína'ara'an, ayée mú tiraatamuá'amuante'e muá'aju'u me'íjna í 'íita'a tíjín ti huaúxana'acira'ate. Mí ajta ti pua'a a'ín cína'ara'an ayén huámí'ini, a'íjna í niuucari capu ché'e tí'ira'aíite'e a'ame. Ajta camu ché'e miyen raatamuá'amuante'e muá'aju'u tíjín ti huaúxana'acira'ate, ti pua'a seij jamuan huatéviche'en.

⁴ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, a'iné Ciríistu'u pu ayén rajpuaíjtzi já'araa í rutevij jime'e mú'ejmi jetze me'ecan a'íjna jime'e ti huamí'i í cúruu jetze, capu ché'e tejá'amua'aíite'e a'ame a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. A'ij xu jín, mú'een seij jetze xu ajtémecan. A'ii pu a'ín pú'een a'íjna ti Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite sej si siyen raatátuiire'en í Dios jemi setíj sena'a sej se'íjna jín huaríj ti í'ixi'epi'ín. ⁵ Ayee pu'u xaa ne'u titáaruu tí'ij ayén tí'ita'aijte'eca'a a'íjna ti a'ij pua'a 'een. A'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, a'í pu ca'aníjra'a raatá'a a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í ta tzajta'a. Ajta a'ín ti a'ij pua'a 'een, ayée pu tí'imuari'eca'a í ta tzajta'a, tetíj tena'a ve'ée í ta jetze, tej ti tiyen raamuá'itín tej huácu'ini.

⁶ Ajta íjii, capu ché'e tí'ita'aíite'e a'ame a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, a'iné Ciríistu'u pu huamí'i ta jetze me'ecan. A'í pu a'íjna jetze taateájtuaa tej ti jéjcuacan jín tí'itéva'irihua'an te'íjna jime'e í ye'irá ti a'íjna jetze me'ecan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tej ti caí ché'e tiyen tí'itéva'irihua'an í ye'irá jime'e ti mí'ime'ecan, ti ajta té'eyu'usi'ihuaca'a.

A'íjna ti a'ij pua'a 'een ti nu'u yen seijre'e neetzi jetze

⁷ ¿A'iné huataújmua'a a'íjna? ¿Ni ayén huataújmua'a, ti a'ín niuucari í mej jín tí'aijta, ni caí a'ín pú'een í ti a'ij pua'a 'een? Capu xaa ne'u, a'iné canu niyen ramua'aréerenche'e tí'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een ti pua'a caí huateáturanche'e itejmi jemi a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Tí pua'a caí ayén tinaatá'ixaate'enche'e a'íjna í niuucari tíjín: “Capej tí'inecua'atze”, canu ja'anáj ramua'aréerenche'e ti ayén a'ij pua'a 'een ti pua'a niyen tí'inecua'atze.

⁸ Ajta a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei yú ne tzajta'a, a'í pu ayén tí'ihuaújxe'eviste neetzi jetze nej ni jeíhua huáp'i tí'inecua'atze a'íjna jime'e ti a'ín niuucari ayén tinaamuá'ate a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari ti jíme'en yee “capej tí'inecua'atze.” Ayee pu'u, a'iné ti pua'a caí ayén seijre'e í niuucari í mej jín tí'aijta, capu rí'iri tej tiyen tí'iramua'areere tí'itíj ti pírici

ti a'ij pua'a 'een. ⁹ Ajta jéjcuá imuá nu niyen nexiéehua á'uche'ecane'e; canu ti'itíj tí'ijmua'areereca'a. Capu tí'ine'ajjte'eca'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Aj nu ni niyen ra'utámua'areeri'i ne'íjna í niuucari. Netí'ij ni niyen tiráamua'areeri'i tíj na'a í nej jín auteájturaa ne'íjna jemi í niuucari. Canu ché'e rí'i mé te'uché'ecane'e.

¹⁰ Ajta, ayée pu tiná'amitiejte'eca'a ti ayén tiu'uríj. A'íjna í niuucari ti jín Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti nu'u jín rí'i titaatá'acare'enche'e, capu ayén rí'i titaatá'a tzíte'e, sino ayée pu'u na'uxíjte nej ni niyen huámi'ini ne'íjna jime'e nej caí ra'ará'aste ne'íjna í niuucari.

¹¹ Ayee pu a'íjna jín te'irájraa. A'íjna ti a'ij pua'a 'een, ayée pu ti'ihuaújxe'eviste ineetzi jetze a'íjna jime'e ti a'ín niuucari ayén tiu'utaxájtaca'a ti'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een. Ajta á'iyen, a'ín ti a'ij pua'a 'een ayén náacuanamua nej ni caí niyen ra'ará'asten ne'íjna í niuucari. Ayee pu a'íjna jín huaríj, a'í pu í niuucari ayén na'uxíjte nej ni huámi'ini a'íjna jime'e nej caí ra'ará'astijre.

¹² A'íj pu jín, capu ti'itíj rá'aturaate'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Ajta a'íjna ti jín ayén tihúa'ajjte'e, capu ajta ti'itíj rá'aturaate'e. Ayee pu 'een jín tí'ajta a'íj ti tiraavíjte'e, ajta nain pu jín i'i xí'epi'in.

¹³ ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti a'íjna ti i'i xí'epi'in ayén na'uxíjte nej ni niyen huámi'ini? Capu xaa ne'u a'atzu. Mí ajta, ayée pu ruxe'eve'eca'a tej tiyen tiraatámua'ati ti'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een, tej ti tiyen tiráamua'aree ti a'ín pírici a'íjna ti xaa a'ij pua'a 'een í Dios jemi. A'íj pu jín a'íjna ti a'ij pua'a 'een ayén ti'ihuaújxe'eviste ineetzi jetze, ti i a'ín ti i'i xí'epi'in, ayén na'uxíjte'en nej ni ne'íjna jín huámi'ini, nej caí rá'aste ne'íjna í niuucari, ti ij ajta ayén seíre'e á'ara'ani ti jeíhua huápi'i a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi a'íjna í ti'itíj ti a'ín niuucari raatá'ijmi.

¹⁴ Ayee tu ramua'aree ti a'ín niuucari a'íjna jetze me'ecan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Mí neajta inee, i nej jín ratéhua'ira'a, nee nu neajta tí'ivaire'e nain jime'e ne'íjna ti a'ij pua'a 'een.

¹⁵ Ayee pu'u, canu yaú'itie a'ij nej 'een jín niyen ti'itíncha'íi. A'iné í ti'itíj í nej niyen raxí'eve'e nej jín niyen huárini, canu xaa ne'u niyen rici. Ajta, a'íjna ti caí a'atzu na'aráanajche, ayée nu ne'íjna jín rici.

¹⁶ Ayee pu'u, ti pua'a niyen rici ne'íjna jime'e ti caí a'atzu na'aráanajche, aj nu xaa ne'íjna jín niyen tiu'utaxáj yee a'í pu nu'u i'i xí'epi'in a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. ¹⁷ A'íj pu jín, ayée na'a 'een. Canu ché'e ne'ín pú'een í nej neseíj niyen rici, sino a'í pu a'ín pú'een í ti a'ij pua'a 'een ti tásiseiri yú ne tzajta'a.

¹⁸ Ayee nu ramua'aree ti yú ne tzajta'a a'íjna jetze í nej ratéhua'ira'a, capu ti'itíj ú'useijre'e ti xí'epi'in 'een. Nee nu xaa niyen á'anca'ane nej niyen huárini ne'íjna jime'e ti i'i xí'epi'in. Mí neajta inee, capu rí'irí nej niyen rijca.

¹⁹ Mí ajta, í nej jín niyen rici, capu a'ín pú'een í ti i'i xí'epi'in ti ajta na'aráanajche nej niyen huárini. Ca pu xaa ne'u. Ajta, a'íjna ti a'ij pua'a 'een, ti ajta caí a'atzu na'aráanajche nej niyen rijca, naúche'e nu ne'íjna jín niyen rici.

²⁰ A'íj pu jín, ti pua'a niyen ne'íjna jín rijca a'ij ti caí tina'aráanajche, canu ché'e ne'ín pú'een inee, i nej niyen rici, sino a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ú'useijre'e yú ne tzajta'a, a'í pu xaa a'ín pú'een í ti a'íjna jín ayén rici.

²¹ A'íj pu jín, ayée pu tiná'amitiejte'e ti ayén tí'ineruure. Netíj nena'a nej niyen ne'íjna jín á'anca'ane nej niyen huárini í ti i'i xí'epi'in jime'e, a'í pu ajta neetzi jemi seijre'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

²² Jee xaa ne'u, nexiejniu'uca nu jín niyen tí'ijxe'eve'e nej niyen ra'ará'astijre'en tíj na'a ti taateájtuaa í Dios. ²³ Ayee pu ajta tiná'amitiejte'e ti ayén tí'ineruure netíj nena'a ti'itéjvee í ne jetze. A'í pu ne'use'e a'íjna ti

a'ij pua'a 'een a'íjna jamuan í ti tí'ajta yú nexiejniu'uca jetze. A'í pu ajta na'antimuá'iti nej ni ca'anéeri jín raatéva'irihua'a ne'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ayén tí'ajta yú nej jetze netíj nena'a ti'itéjvee.

²⁴ Cui'i xaa ineetzi. ¿A'ataani ayén nu'irájtuaasin a'íjna jetze i nej ratéhua'ira'a ti i caí ayén tináaci'iti nej niyen huámi'ini?

²⁵ Jee xaa ne'u, jé'ecan nu huápi'i rí'i tiratá'aca í Dios ne'íjna jime'e a'ij ti huaríj ta jetze me'ecan a'íjna í Jesús, í Ciríistu'u ti ajta tavástara'a pú'een. Mí neajta inee, nexiejniu'uca nu jín ratéva'iri a'ij ti titaateájtuaa a'íjna í Dios. Netíj nena'a ti'itéjvee yú ne jetze, ayée nu neajta ratéva'iri a'ij ti tí'ine'ajte'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Tej nu'u tiyen rí'i tí'itacha'í taajú'un a'ij ti tí'ijxe'leve'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

8

¹⁻² Rumuári'eri'ire'ara'an pu jín amua'irájtua a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si siyen ruuri huateáturan í jemin a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús. Capu ché'e ja'anáj tejá'amua'aíte'e a'ame a'íjna í muári'eri'ire'ara'an a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ajta jamuatá'aca sej huácu'ini. A'íj pu jín, capu ché'e Dios ti'itíj jín mú'ejmi jetze te'upuá'ajte'esin.

³ Ajta a'íjn í Dios, a'í pu ayén huaríj a'ij ti caí tiu'utári'iristareca'a ti ayén huárini itejmi jemi a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Capu a'atzu tavaire'eca'a a'íjna í niuucari a'íjna jime'e tej caí te'evícuaira tej ra'ará'asten. A'íj pu jín Dios mú ya'uta'íteca'a í ruyauj ti ij a'íjn ayén che'atá na'a huatasej're'en matíj a'íjme í teteca í mej a'ij pua'a titetiújcha'í í Dios jemi, ti ij ajta a'íjn huataújmuai'ivejta a'íjmej jetze me'ecan í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu a'íjna jín huaríj tí'ij ayén ra'uxíjte'en ti caí ché'e tí'ita'aíte'e á'ara'ani a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

⁴ A'í pu ayén huaríj tej ti te'íjna jín tiyen ra'ará'astijre'en a'ij ti tiraavíjte'e, a'ij ti a'íjn tí'ijxe'leve'e a'íjna í niuucari. Ayee tu xaa teri tiyen ra'ará'astijre a'iné catu ché'e tiyen tí'ití'itacha'í te'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í ta tzajta'a, sino tej tiyen te'íjna jetze arátaca'ane te'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁵ Majta a'íjme í mej miyen tí'itiújcha'í me'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í huá'a tzajta'a a'íjmej, ayée mú me'íjna jín tí'imua'atze a'ij ti a'íjn ca'aníjra'a tihua'atá'aca a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Majta a'íjme í mej me'íjna jetze aráu'jca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée mú me'íjna jín rahuauhuau a'ij ti tí'ijxe'leve'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ⁶ Tí pua'a ja'atí ayén na'a a'íjna jetze tí'imua'jca ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í tzajta'an, ayée pu tí'ijci'iti ti huámi'ini.

Mí ajta ti pua'a a'íjn ja'atí ayén tiu'utaúra'an ti ayén tí'itiújcha'í a'ij ti a'íjn tí'ijxe'leve'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu Dios ra'anpuá'ajte'en í tzajta'an, ajta ayén raatá'acare'en ti ayén ruurican huateáturan í jemin. ⁷ Ajta a'íjna í ja'atí ti a'íjna jetze tiú'umua'ati ti a'ij pua'a 'een, a'í pu rájcha'íire'e í Dios. Capu taúra'aca ti a'íjn tí'ira'aíte'e á'ara'ani a'íjna í niuucari ti Dios jetze airáninei. Jee xaa ne'u, capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti a'íjn ja'atí ayén ra'ará'asten rusej.

⁸ Ayee pu'u na'a. Capu a'ij tí'iri'iri mej rí'i tiraatá'an í Dios a'íjme í mej mena'a miyen rá'astijre'e me'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í huá'a tzajta'a.

⁹ Mí seajta mú'een, caxu siyen titetaúra'acare'en ti a'íjn í ti a'ij pua'a 'een ayén tejá'amua'aíte'e á'ara'ani, a'iné a'íj pu ari huateájturaa mú'ejmi jemi a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íj pu jín, a'í pu tejá'amua'aíte'e a'ame.

Ajta, ti pua'a caí ayén sej jemi huateájturaa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Ciríistu'u, a'íjna í ja'ati, capu Ciríistu'u jetze ajtéme'ecan.

¹⁰ Ajta, ti pua'a Ciríistu'u ayén huateájturaa í a'amua tzajta'a, ayée pu já'amuaci'iti ti a'ín auupuá'are í sej ratéhua'ira'a. Á'apua'aren xaa ne'u a'íjna jime'e ti huiiránineica'a á'aye'i ti a'ij pua'a 'een í a'amua tzajta'a. Mí ajta, ayée xu ruuri huateájturaa í a'amua tzajta'a a'íjna jime'e ti Dios ayén amua'uxijte sej si siyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. ¹¹ Ajta, ti pua'a ayén huateájturaa mú'ejmi tzajta'a í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Dios ti ra'ajjáj a'íjna í Jesús huá'a tzajta'a í mí'ichite, a'íjna ti ra'ajjáj í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mej meri huácuui, a'í pu ajta rarújte'en í sej ratéhua'ira'a a'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an ari seijre'e í a'amua tzajta'a.

¹² A'í pu jín, ayén ruxe'leve'e itejmi jemi tej ti caí ché'e tiyen rá'astijre'e tel'ijna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í ta tzajta'a. ¹³⁻¹⁴ Ayee pu'u na'a, a'iné ti pua'a siyen ra'ará'astijre'e se'ijna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í a'amua tzajta'a, ayée pu tejá'amuaci'iti sej huácu'ini. Mí seajta mú'een, ti pua'a siyen tira'antipúa'ajte'en se'ijna ti a'ij pua'a 'een ti ayén huiiráninei í a'amua tzajta'a, ti pua'a seajta siyen huárini se'ijna jime'e sej jetzen araújca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu tejá'amuaci'iti sej siyen ruuri huateáturan í Dios jemi, a'iné a'íime í mej miyen jetzen araújca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í mú yaújmua'ame'en pú'een í Dios.

¹⁵ Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í sej ra'ancuré'a, capu ayén tejá'amua'ajte'e sej ca'anéeri jín tiu'umuári'en, sej si seajtáhua'a rátziine'e se'ijna ti tejá'amua'ajte'e. Capu xaa ne'u, sino a'ii pu'u a'ín pú'een í xiéjniu'ucari ti ayén á'amuaya'upuajtaca'a. A'í tu jín tiyen rá'anjee í Dios, tijín: “Táata yee, taata.” ¹⁶ Ajta a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta í tamua'atzíira'a, ayée mú che'atá mena'a tí'ijmua'aree tej nu'u tiyen yaújmua'ame'en pú'een í Dios, í ti tá'iya'upua.

¹⁷ Ajta, ti pua'a teri tiyen yaújmua'ame'en pu'éene'en í Dios, ti'itáj pu a'íjna jín ajta tí'itaci'iti. Ayee pu tí'itaci'iti í Dios jemi tíj ajta ayén tiraaci'í í Ciríistu'u. Tí pua'a tiyen teajta jamuan Ciríistu'u rajpuaíjtzi, teen tu teajta jamuan Ciríistu'u ra'ancuré'asin tel'ijna ti rí'í huápi'í naa seíire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

A'íjna ti rí'í huápi'í naa seíire'e a'ame tí'ij auj mé e'evé'eme

¹⁸ Ayee pu xaa ne'u tiná'amitiejte'e ineetzi. A'íjna ti caí xi seijre'e itejmi jemi, í ti huápi'í naa seíire'e a'ame ti ajta tí'itaci'iti tí'ijtáhua'a huataseíjre'en í tavástara'a, jeíhua pu jaítze'e huápi'í ruxe'leve'e a'íjna caí a'íjna í tej jín rajpuaíjtzi íiyen chaanaca japua. ¹⁹ Ajta, tíj na'a ti ayén tí'iseijre'e ti Dios ayén tiú'utaahuaca'a, a'í pu ari a'ujca'anéecan jín rachú'leve'e a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios hua'utaseíjrata a'ímej í mej yaújmua'ame'en pú'een.

²⁰ Ajta nain tíj na'a a'íjna ti tí'iseijre'e, ayée pu seicié huaújrúu ti ij caí ayén éene'e á'ara'ani a'ij ti tí'ijxe'leve'eca'a í Dios. Mí ajta, capu ayén ruseíj huaújrúu sino Dios pu ruxí'evi'ira'a jín ayén raateájtuaa ti ij ayén raajéjcuare'en mejca'ihuáye.

²¹ Nain ti tí'iseijre'e, ayée pu tí'ijchú'leve'e a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios ayén raateájtuaani ti ij caí ché'e ayén ca'anéeri jín ratéva'irihua'an a'íjna ti ra'antipúa'ajte'esin. Aj pu xaa ayén che'atá na'a huataujseíirata a'ame tíj na'a í ti Dios raatétaahuaca'a jamuan í mej yaújmua'ame'en pú'een í Dios. Ruxiéehua pu jín naa seíire'e a'ame. ²² Ayee tu tí'ijmua'aree ti ayén éene'e á'aye'i tíj na'a jéjcuá ímuá ti yú e'iré'ene, ti ayén che'atá na'a tí'iseijre'e ti taújye'in a'íjna jime'e ti temua'a tirajpuaíjtzi á'aye'i tíj 'íita'a ti pua'a ayén tira'utacu'íine.

²³ Mí teajta iteen, teen tu tiyen che'atá tena'a tataye'in a'iné pu'uri seijre'e itejmi jemi a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ti a'ín pú'een í ta'amuájca ti Dios

ayén jín te'ataújratziiri'i. Ta'ataca'anéecan tu jín tiyen rachú'eve'e ti ij ayén nain jín titáaci'ti a'íjna jime'e tej yaújmua'ame'en pú'een í Dios, ti ij ajta Dios ayén ru'irájtuaani í tej ratéhua'ira'a.

²⁴ Ayee pu 'een jín Dios tu'irájtuaa tej ti tiyen rachú'eve'en te'íjna í tej caí xí raseíj. Mí ajta, ti pua'a teri raseíj í tej rachú'eve'e, capu ché'e ruxe'eve'e tej rachú'eve'e. ¿Ni caí ayén ti'ayajna ti caí mé'e ja'atí ti ayén rachú'eve'e a'íjna ti ari raseíj? Capu xaa ne'u mé'e ja'atí.

²⁵ A'iné tu'uri rachú'eve'e te'íjna ti caí xí taaci'i, a'íj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen rachú'eve'en tecaí tiyen cátaxieehuata. ²⁶ Ajta a'ín xíjníu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu tavaire'e a'íjna jime'e í tej rahuavíraca í Dios jemi, a'iné catu a'ij rini tajímua'a, ni catu a'atzu ramua'aree ti'itíj ti niuucarijra'a ayén ruxe'eve'e tej ti tiyen tiu'utéjníuuni í jemin. A'íj pu jín a'íj pu ta jetze me'ecan téníuusin. Ayee pu tí'icixi, cumu tícaí té'anrí'ire, a'iné capu ja'atí raayí'ti ti ayén tiu'utaxáj. ²⁷ Ajta a'íjna ti ayén tirú'umua'aree nain jime'e a'ij tej tí'imua'atze í ta tzajta'a, a'íj pu ajta ramua'aree a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti rahuavii a'íjna í xíjníu'ucare'ara'an í Dios a'iné a'íj pu ayén huá'a japua huatáníuusin a'íj ti a'ín ayén tí'ijxe'eve'e í Dios.

Nain tu jín tiu'utémuaitin í jemin

²⁸ Teen tu teajta tiyen ramua'aree ti Dios ayén tavaire'e ti ij nain jín ayén te'irájra'ani ti i a'íjna jín rí'i titaatá'an itejmí, i tej raxí'eve'e í Dios. Ajta Dios pu a'íjna jín ayén taatajé tej ti tiyen ratéva'irihua'an a'ij ti a'ín ari titaaxí'epi'íntari'iri'i. ²⁹ Ajta a'íjme í ti Dios jéjcuá ímuá huá'amua'ajtejca'a ti ayén hua'irájtuaani, a'íj pu ajta jéjcuá ímuá hua'antíhuau ti ij ayén huá'uruuren mej mi miyen che'atá mena'a seíire'e muá'ara'ani ti a'íjna í yaujra'an. Ajta ayén tiraaxí'epi'íntare ti ij ayén hua'ajá'a pu'éene'e á'ara'ani, a'íj pu ajta jaítze'e vásta'a pu'éene'e á'ara'ani mecaí í seica í ru'ihuaamua'a í mej mu'íi ti Dios huá'aya'upuaca'a.

³⁰ Ajta a'íjme í ti ayén jéjcuá ímuá hua'antíhuau, a'íj pu ajta hua'utajé. Ajta a'íjme í ti ayén hua'utajé, a'íj pu ajta ayén tíhua'uxí'epi'íntari'iri'i mej nu'u rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Ajta a'íjme í ti ayén tíhua'uxí'epi'íntari'iri'i, a'íj pu ajta ayén hua'utá'a mej mi nain jín miyen che'atá mena'a seíire'e tíj ajta a'uun seijre'e í yaujra'an tíj na'a rusén jime'e.

³¹ A'íj pu jín, ¿a'iné tetiu'utaxájta? Tí pua'a Dios ayén ta japua niuucari, ¿ni qui auj ayén tí'iri'iri ti ja'atí ayén ta'antipua'ajte'en itejmí? Capu xaa ne'u. ³² Capu Dios ayén tiraatá'uuni'iri'i í ruyauj ti ij caí huámí'ini í cúruu jetze, sino ayée pu tihua'utátuii ta jetze me'ecan naíjmi'ica, tetíj tena'a pua'amé iteen. A'íj pu jín, ayén che'atá na'a ruxí'evi'ira'a jín ayén nain taatapuaíjve'esin, nain tíj na'a ti tí'iseijre'e í Ciríistu'u jemi.

³³ ¿A'ataani ayén tihua'axajtzi'iran a'íjmej ti Dios ayén hua'antíhuau? Capu ja'atí xaa ne'u, a'iné Dios pu ruseíj ayén tíhua'uxí'epi'íntari'iri'i mej mi miyen rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin. ³⁴ ¿A'ataani ayén tí'ijxi'epi'íntare'en ti ayén puajtzi taatá'an itejmí? Capu ja'atí, a'iné seíj pu'u ta jetze me'ecan niuu a'ame. A'íj pu ajta a'uun é'eseijre'e rí'irínta'an í Dios. A'íj pu a'ín pú'een í Ciríistu'u ti huamí'i ta jetze me'ecan. Jee xaa ne'u, jaítze'e pu ayén tiraavíjte'e tej tiyen raataxáj yee a'íj pu a'ín pú'een ti ajta a'itáara huá'a tzajta'a í mej meri huácuii.

³⁵ ¿A'ataani ayén te'entiú'uuna í Ciríistu'u jemi ti ij caí ché'e ayén taxe'eve'e? ¿Ni qui ayén tí'ijruuren ti pua'a ti'itíj tamuárí'eriste'e na'ari ti pua'a ti'itíj ayén tá'itziite'e? Capu xaa ne'u. ¿A'íj ti pua'a miyen a'ij pua'a táaruuren nusu ti pua'a tiyen tiejcu? Capu ajta a'íjna. ¿Ari ti pua'a tej caí a'ij tí'ijviicua'i?, ca'ín ¿tí pua'a ayén titáaci'ti ti tzi'íni'ire'e í tej te'íjna jín huácui'ini? Capu xaa ne'u

ayén te'entiú'uuna í Ciríistu'u jemi. ¿Arí ti pua'a miyen táacui'ini? Capu ajta xaa ne'u.

³⁶ Ayee pu té'eyu'usi'i tijín:

Tíj na'a ti 'eíjninei í xicaj,
asta na'a caí u e'eteároute,
tí'ij pína'a mú miyen huá'atu'ire'e a'ímej
mej mi táacui'ini.

Ayee pu tihuá'amitiejte'e
tej tiyen che'atá tena'a ti'itéva'iri
matíj a'íime í cáne'axi í mej huá'acui'ica
mej mi miyen ráatuaani í huá'ahua'ira'a í cáne'axi.

³⁷ Capu xaa ne'u ayén ja'atí te'entiú'uuna. Tíj na'a ti ayén tí'itaruure, nain tu jín tiyen tiu'utémua'iti a'íjna jime'e ti Ciríistu'u ayén taataxí'eve ti ij ayén huámi'ini ta jetze me'ecan.

³⁸⁻³⁹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi ti ayén ti'ayajna ti caí ti'itíj ayén te'entiú'uuna ti ij caí ché'e ayén titáaci'iti a'íjna ti jín Dios taataxí'eve. Capu amín a'ij ti pua'a tiyen ruuri huateáturan na'ari ti pua'a tiyen huá'acui'ini. Camu majta miyen te'entiú'uuna a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi, na'ari a'íime í mej miyen tí'ivaire'e í tiyaaru'u jemi. Ti'itíj ti na'a ti a'ij seijre'e, ti pua'a auj teja'uré'enejsin na'ari ti pua'a ari ayén te'irájraa nusu muári'eri'ire'ara'an pú'een í ja'atí, capu ajta ayén te'entiú'uuna. Capu amín a'ij ti pua'a a'íjn pu'éene'en ti ta japua é'eseijre'e na'ari u tajete, ti'itíj ti na'a ti ayén seijre'e, capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti ayén te'entiú'uuna í Ciríistu'u jemi, a'íjna í Jesús ti ajta tavástar'a pú'een.

9

Dios pu nu'u hua'antíhuau a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan

¹ Ayee nu tzáahuati'ira'a jín niyen tejá'amua'ixaate'e í Ciríistu'u jemi. Canu tí'ihua'i nena'a. Ayee nu á'anxijte'en í nemua'atziira'a jime'e nej ni niyen ráamua'ati ti pua'a ayén tiraavíjte'e nusu caí. Ajta a'íjn í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ajta a'íjna jín nevaire'e. ² Jé'ecan nu huatánxiemijte'e, neajta ja'anáj ti na'a niyen rajpuaíjtzi yú ne tzajta'a. ³ Tí pua'a rí'iríistanche'e, ti Ciríistu'u ayén mé núuri'eniche'e ti ij na'antipúa'ajte'en huá'a jetze me'ecan í ne'ihuaamua'a, a'íime í mej miyen che'atá mena'a airaújnejte netíj inee.

⁴ A'íj mú Israél jetze ajtémecan. A'íj mú a'íjn pú'een í ti Dios huá'aya'upuaca'a. A'íj pu ajta huataseíjre huá'a jemi a'íjna ti naa seíire'e já'araa mej mi miyen raamuaarée ti Dios a'uun huateájturaa huá'a jemi. Dios pu ajta huá'a jemi mu'iicáca jín tiu'utá'a í runiuuca a'ij ti ayén té'eme'enche'e. Majta a'íime, ayée mú ra'ancuré'a me'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, majta me'íjna í ye'irá a'ij mej tí'ina'amiche'e. Dios pu ajta mu'iicáca jín te'ataújratziiri'í huá'a jemi. ⁵ A'íj mú majta huá'a jetze huanéj í tavaújsimua'a jetze. Ajta, huá'a jetze pu ayén airaújnejte a'íjna í Ciríistu'u ti ajta a'íjn pú'een í Dios í ti nain jín antiújmua'aree. Tiché'e tiyen rí'í tiraatá'acare'en tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

⁶ Canu niyen tejá'amua'ixaate'e ti a'íjn niuucari caí ti'itíj vaire'eca'a ti Dios ayén tihua'utá'a. Canu xaa ne'u, a'íné a'íime í mej jetzen airaújnejte í tayá'upuaci'í a'íjna í Israél, camu naími'i miyen Israél jetze ajtémecan. ⁷ Ajta capu ayén huataújmua'a mej naími'i yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í Abraham teecan ti pua'a miyen me'íjna jetze airaújnejte. Camu xaa ne'u. Mí ajta ayén tijín: “Ayee pu ámitieere'e a'ame. A'íj mu'u a'íjn pu'éene'e muá'aju'u í á'ayaujmua'a, a'íime í mej jetzen a'iránejsin a'íjna jetze í Isaac.”

⁸ Ayee pu'u na'a, a'ñime í mej Abraham jetze airaújnejjte, capu ayée na'a hua'ucí'i naíjmi'lica ti Dios ayén huá'aya'upuaca'a me'íjna jime'e mej me'íjna jetze airaújnejjte. Ayee pu ajta tihuá'aci'iti a'ímej í mej té'atzaahuate'e me'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i. A'ñime pu xaa ayén ámitieere'e a'ame mej miyen yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í Abraham teecan. ⁹ Ayee pu'u, a'iné Dios pu ayén te'ataújratziiri'i tijín: “A'ájna ti ari ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén teja'uré'enejsin, nee nu neajtahua'a yé uvé'enejsin. Ajta a'ñin í Sara, a'ñi pu ari tiyaúj a'ame.”

¹⁰ Ajta í ti jaítze'e ruxe'eve'e, ayée pu tiráaruu a'íjna í Rebeca. A'ñi pu hua'apuaca tiyaúumua'a já'araa. Ajta seíj pu'u a'ñin pu'éene'e í hua'atáata, a'íjna í tayá'upuaci'i, a'íjna í Isaac. ¹¹⁻¹³ Ajta matí'ij caí xi huanúnu'ihua í mej hua'apua, matí'ij caí xi ti'itíj a'ij huáruurejca'a, ti pua'a ti xí'epi'in 'een na'ari ti a'ij pua'a 'een, ayée pu Dios tiraata'ixaa í hua'anáànaj tijín: “A'íjna ti vást'a'a, a'ñi pu raatévaire'esin a'íjna ti pa'ari'i.” Ajta ayén tijín: “Nee nu raataxí'eve ne'íjna í Jacobo. Neajta rájcha'íire'eca'a ne'íjna í Esaú.” Ayee pu 'een jín tiraata'ixaa ti ij ayén ráamua'aree a'ij ti rici í Dios ti a'ñin seij avé'ehuau. Capu ayén a'íjna jín ra'avé'ehuau a'íjna jime'e ti a'ñin ja'atí ti'itíj jín ra'ará'astijre, sino a'ñi pu ayén 'een jín ra'avé'ehuau ti a'ñin Dios ruseíj raatajé.

¹⁴ A'iné tiyen te'íjna jín tiu'utaxájta. ¿Ni qui tiyen tiu'utaxájta ti caí xí'epi'in rici í Dios? Catu xaa ne'u. ¹⁵ Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Moisés tijín: “Nee nu niyen tiraatá'uuni'ira ja'atí ti na'a ti ayén na'aráanajche. Neajta nu niyen rá'acu'uve ja'atí ti na'a ti ayén na'aráanajche.” ¹⁶ A'íj pu jín, capu ayén tí'ijci'iti seij í ja'atí a'íjna jime'e ti ayén raxí'eve'e ruseíj. Capu ajta a'íjna jín ti ti'itíj rici, sino a'íjna jín pu ayén tí'ijci'iti ti Dios ayén rá'ancu'uvajxi.

¹⁷ A'íj pu jín Dios ayén tiraata'ixaa a'íjna í Faraón tijín: “Ayee nu ne'íjna jín niyen timua'íjca pej te'enteáruute pe'íjna jime'e pej i'i rey, nej ni hua'utaseíjrate'en a'ij nej huárini í nemuári'eri'ira'a jime'e nej ni puaíjtzí muaatá'an. Aj mú mi neetzi jime'e miyen tihua'utá'ixaate'esin a'u ti na'a mej huachéjme íiyen chaanaca japua.”

¹⁸ A'íj pu jín, Dios ayén rá'acu'uve ja'atí ti na'a ti ayén ra'aráanajche. Ajta pu ayén raatá'aca ti ayén ra'atéchaxijte'en í xiéjniu'uca ja'atí ti na'a ti ayén ra'aráanajche í Dios ti ij ayén ráaruuren. ¹⁹ Ajta seíj mú'een, ayée pu tinaatá'ixaate'esin tijín: “Tí pua'a ayén ti'ayajna, ¿a'iné 'een jime'e Dios ayén auj ta jetze tí'ijpua'ajte'e? ¿A'ataani rájcha'íire'e í Dios?”

²⁰ Mí neajta inee, ayée nu tí'imua'íhuau tijín: “¿A'ataani pej pú'een pej pi piyen aniúuste'e í Dios jemi mí pej i'i teáata'a? Dios pu muaatétaahuaca'a mú'eeetzi.” ¿Ni piyen tiraatá'ixaate'esin pe'íjna ti muaatétaahuaca'a tijín: “A'iné 'een jime'e piyen naatétaahuaca'a”? Capej xaa ne'u.

²¹ Niché'e neajtahua'a seij timuaata'íhuau ne'íjna jime'e í ja'atí ti xa'ari tí'ita'ahuaca. ¿Ni caí ayén tiraavíjte'e ti a'ñin seica huátaahuan í xa'ari ti naa tí'iseijre'e, ti ajta huápi'i tí'ijnajche, ajta seica ti caí naa tí'een, ti chá'ana'a na'a jín tí'ivaire'e? Ajta nain a'ñi pu jín ayén tí'itaavijhuaca'a seij jime'e í xarij. ²² ¿A'iné pena'a tiu'utaxájta ti pua'a Dios ayén huáriniiche'e ti a'ñin caí huataniú'ucan, ajta ayén te'utavícuairanche'e temua'a naa a'ij mej rí'i muá'aye'i a'ñime í ti ayén tiraavíjte'e ti a'ñin Dios puaíjtzí hua'utá'an? Ayee pu 'een jín rini í Dios ti ij ayén ámitieere'e ti a'ñin rumuári'eri'ire'ara'an jín puaíjtzí hua'utá'asin a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. ²³ Ajta, ayée pu te'utavícuairanche'e ti ij ajta tiraataseíjrata ti ayén huápi'i rí'i tihua'utá'a a'ímej í ti huá'ancu'uvajxi, í ti amuacaí ayén rí'i tihua'uteájtuaa ti ij ayén tihuá'uci'iti mej mi ruuri miyen éeni'ici'e huateáaturan í jemin tíj na'a rusén jime'e.

²⁴ Ayee pu xaa ne'u tí'itaruuren itejmi í ti ari taatajé, itejmi i tej Israél jetze ajtémecan, ajta a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ²⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu a'íjna jín ti'ixa í Dios a'íjna jetze ti ayén ra'utéyu'uxaca'a a'íjna í Oseas teecan tijín:

A'íme í mej caí amuacaí neetzi jetze ajtémecantaca'a,
nu'uri niyen hua'utámua'atzi
tijín mej neteítestemua'a pú'een.

Ajta a'íjna nej caí raataxí'eve,
ayée nu neajta raatámua'atzi
tijín mi nej muaxe'eve'e.

²⁶ Ajta, ayée pu té'eme a'ájna
a'u mej miyen tihua'utá'ixaa í teite
mej nu'u caí neteítestemua'a pú'een,
a'ájna mú miyen hua'utámua'atzi
mej nu'u yaújmua'ame'en pú'een í Dios ti i'í ruuri.

²⁷ Ajta a'íjn í Isaías teecan, ayée pu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a a'ímej jime'e í mej Israél jetze ajtémecan tijín: “Capu amín a'ij, ti pua'a miyen mu'icáa a'íme í huá'ayaujmua'a a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan. Tí pua'a mej miyen a'achú ará'axca tíj na'a ti seijre'e í sej ti a'uun é'ejca a'u ti e'eve'e'ástime í jaj, capu naíjmi'ica hua'irátuaasin í Dios, sino a'ímej pu'u hua'irátuaasin í mej jín miyen huateájturaa.”

²⁸ “Ayee pu té'eme, a'iné ca'anacan pu Dios ayén nain jín ra'antipua'ajte'esin ti puaíjtzi hua'utá'asin a'ímej í mej yen huachéjme í chaanaca japua.” ²⁹ Ayee pu che'atá amuacaí tira'utéyu'uxaca'a a'íjna í Isaías tijín:

Ayee tu éene'e ta'aju'unche'e matíj a'íme
í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u Sodoma,
matíj majta a'íme í mej a'uun é'echejca'a u Gomorra,
í mej caí ché'e é'eseijre'e me'újna.

Mí ajta a'íjn Dios, í ti tihua'ajte'e naíjmi'ica
í mej a'uun é'eseijre'e u ta japua,
a'í pu ayén raateájtuaa itejmi jemi
mej mi miyen huateáturan a'íme
í mej ta jetze airaújneijte.

A'íme í mej Israél jetze ajtémecan jime'en í niuucari ti téjmi jemi huatétuihuaca'a

³⁰ A'íj pu jín, ¿a'iné ti'itíj tetiu'utaxájta? Ayee pu'u xaa ne'u. A'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, camu miyen rahuauca'a mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. Capu amín a'ij. Ayee pu ajta tihua'ucí'í a'íjna jime'e í mej miyen ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi me'íjna jime'e mej té'antzaahua. ³¹ Mí majta a'íme, í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, í mej miyen rahuauca'a mej mi ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, me'íjna jime'e mej miyen ra'ará'astijre me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, a'í mú xaa caí miyen ra'ancuré'a me'íjna í mej rahuauca'a.

³²⁻³³ ¿A'iné 'een jín mecaí miyen ra'ancuré'a? Ayej xaa ne'u, ayée mú 'een jín huamuá'itiche me'íjna jime'e mej rahuauca'a mej mi miyen huárini mej ti'itíj jín te'ará'astijre'en. Camu rahuauca'a me'íjna jime'e mej té'antzaahuat'e'en. A'í mú jín huamuá'itiche me'íjna jime'e mej raatéxiehuateaca'a me'íjna ti jime'en ayén té'eyu'usi'i tijín:

Casi'i, ayée nu raateátuaasin ne'íjna
í ja'ati ne'újna u Sión.

Ayee pu tinaatéva'ire'e tíj í tetej
 í mej jetzen a'ijcá'acata í teteca,
 í mej majta jetzen a'itávitzej.
 Ajta capu raatatévi'iraste'esin a'íjna
 í ja'atí ti ayén rá'atzaahuat'e'en.

10

Camu nu'u raamuá'a me'íjna ti Dios raateájtuaa

¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, nej niyen a'anca'anéecan jín tí'ijxe'eve'e yú ne tzajta'a, neajta nu rahuauhuau í Dios ti ij a'íjn Dios ayén hua'irájtuaani. ² A'íime nu jín niyen tí'ixa í mej a'ujca'anéecan jín rana'amiche í Dios. Aru camu tzáahuati'ira'a jín rana'amiche. ³ Mat'íij miyen rahuauca a'ij mej ye'í huárini mej mi miyen rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, camu a'atzu ramua'areereca'a a'ij ti Dios ari tiraaxí'epi'intare ti ij ja'atí ayén rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Ayee mu'u rahuauca me'íjna í mej jín rujímua'a mena'a rájteu. A'íj mú jín miyen raatéxiehuataca'a me'íjna í ti Dios ari ayén tiraaxí'epi'intare.

⁴ Ayee pu'u na'a, a'iné Ciríistu'u pu nain jín ra'ará'astijre a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta ti ij ja'atí ti na'a ayén rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'íjn í ja'atí ayén té'atzaahuat'e.

⁵ Ajta a'íjna í Moisés teecan, ayée pu ra'uyú'uxaca'a ti nu'u a'íjn í ja'atí ti rá'astijre'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, ayée pu nu'u ajta tí'ujxe'eve'e ti a'íjn a'íjna jetze araújca'ane í niuucari. ⁶⁻⁷ Ajta a'íjna í ja'atí ti ari rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi, ayée pu tí'imua'atze tíjín: “Capej piyen té'umua'atze í a'atzejta'a ti ayén ruxe'eve'e peja'ujnén u ta japua pej yé rave'ecájnejte'en pe'íjna í Ciríistu'u.” Ajta ayén ti a'íjna jime'en: “Capej piyen pej téte'imua a'ucáanen í tajete pej ra'itátuaani í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mej meri huácuii.”

⁸ Mí ajta, ayée pu tí'ixa a'íjna ti tzáahuati'ira'a jín huateájturaa rí'éene'ecán jín í Dios jemi tíjín: “Pu'uri mú'etzi jemi seijre'e í niuucari pej piyen tihua'utá'ixaate'en, pajta pe'íjna jetze piyen tí'imua'atze í á'a tzajta'a.” A'íi pu a'íjn pú'een í niuucari í tej tiyen tihuá'a'ixaate'e tá'aye'i.

⁹ Ayee pu'u na'a, a'iné ti pua'a mémuaseiraca'a í teite, pej piyen raataxáj yee Jesús pu tavástar'a pú'een, ajta ti pua'a piyen té'atzaahuat'e'e í á'a tzajta'a ti Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite, aj pu xaa Dios mua'irájtuaani.

¹⁰ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna, ja'atí pu ayén rí'éene'ecán jín hu-ateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e ti té'atzaahuat'e'e í ru tzajta'a. Dios pu ajta ru'irátuaasin a'íjna jime'e ti a'íjn ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a ti Dios jetze ajtème'ecan, meti'iseíiraca'a í teite.

¹¹ Ayej xaa ne'u tí'ayajna, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í niuucari jetze tíjín: “Capu ja'anáj ratatévi'iraste'esin ja'atí ti na'a ti rá'antzaahuat'e'en a'íjna í Ciríistu'u.” ¹² Ayee pu'u, naími'i mú ruxí'ej 'een, a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'iné seij pu'u a'íjn pú'een í tavástar'a ti ayén tí'ita'aijte'e naíjmi'ica itejmi, ti ajta nain jín rí'i tihua'atá'aca a'ímej í mej miyen rahuavii ti a'íjn hua'utévaire'en.

¹³ Ajta ayén té'eyu'usi'i tíjín: “Ja'atí ti na'a ti ayén rahuauhuau í tavástar'a jemi ti a'íjn raatévaire'en, Dios pu ayén ru'irátuaasin a'íjna í ja'atí.” ¹⁴ Aru, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen rahuaviira me'íjna í tavástar'a ti pua'a mej caí xi rá'atzaahuat'e'e? Capu a'ij tí'iri'iri xaa ne'u. Ajta, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen rá'antzaahuat'e'en ti pua'a mej caí xi ráanamujri'i me'íjna ja'atí ti pírici? Capu

a'atzu a'ij tí'iri'iri. Ajta, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen ráanamua ti pua'a caí ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

¹⁵ Ajta, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen tihua'utá'ixaate'en ti pua'a mé caí huata'ítí'ihuaca'a mej me'uun á'uju'un huá'a jemi? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri. A'ij pu jín ayén té'eyu'usi'i tijín: “Jé'ecan tu huá'pi'i naa huá'aseijrate'e a'ímej í mej huata'ítí'ihuaca'a téjmi jemi mej mi taatá'ixaate'en me'íjna jíme'en í tavástar'a.”

¹⁶ Mí ajta, camu naími'i miyen ra'ancuré'a me'íjna í niuucari í tej jín tátemua'ave'e, a'iné ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan tijín: “Tavas-tara'a, capu ja'atí ayén rá'antzaahua a'ij tej tihua'utá'ixaa.” ¹⁷ Ayee pu'u. Ja'atí pu ayén té'atzaahuate'e a'íjna jíme'e ti ayén ráanamujri'i í mej tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'ín í niuucari í mej miyen raataxájtaca'a, ayée mú 'een jín raataxájtaca'a a'iné Ciríistu'u pu ayén hua'uta'a'áj.

¹⁸ Neajta inee, ayée nu tejá'amua'ihua'u ti pua'a mecaí ráanamujri'i. A'iné mijta, xaa ne'u. Ayen té'eyu'usi'i tijín:

Ayee pu nainjapua namujre'e

a'ij mej tí'ixaxa'a íyen chaanaca japua.

Ajta hua'aniuuca, mu'uri miyen ráanamujri'i

a'u ti na'a yen japuan í chaanaca tíj na'a auuyaúj.

¹⁹ Neajtahua'a nu niyen tejá'amua'ihua'u ti pua'a mecaí yaú'ítiee muá'araa a'íime í mej Israél jetze ajtémecan. Ajmí'i pu ayén tiu'utaniú a'íjna í Moisés teecan. Ayen tijín:

Ayee nu ca'anéeri jín amuaatá'asin

sej ahuaújchueere'en ne'íjna jíme'e

nej rí'i tihua'utá'asin a'ímej

í mej caí Israél jetze ajtémecan.

Neajta nu amuaataniú'ucaste'esin ne'íjna jíme'e

nej ni rí'i tihua'utá'asin a'ímej í teite

í mej caí rí'i mé tite'umuámua'aree.

²⁰ Ajta a'ín Isaías, ayée pu huataúra'a ti ayén á jéjre'e tiu'utaxájt tijín:

Ayee mú na'antinájcheca'a a'íime

í mej caí náhauusime'e.

Neajta nu huatánseijrataca'a a'ímej jemi

í mej caí nehuauca'a.

²¹ Mí ajta a'ín, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íime jíme'e í mej Israél jetze ajtémecantaca'a tijín:

Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a,

ayée nu huá'ahuavii mej mi seicié tiú'umua'ati ineetzi jemi.

Mí ajta, camu a'atzu ná'astijre'e.

Temua'a mú tite'entaújnaamua ineetzi jemi.

11

Jíme'en í Israél, í ti Dios ra'antíhua'u

¹ A'ij nu jín niyen tejá'amua'ihua'u. ¿Ni qui ari mé hua'uhua'axi í Dios a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een? Capu xaa ne'u, a'iné capu mé núurie ineetzi, i nej neajta Israél jetze ajtémecan, a'iné a'ij nu jetze airáneej í Abraham teecan, neajta huá'a jetze ajtémecan a'íime í mej airaújneijte me'íjna jetze í Benjamín teecan.

² Jee xaa ne'u, capu ayén mé hua'uhua'axi í Dios a'ímej í ruteítestemua'a í ti jéjcuca ímuá hua'antíhuau. ¿Ni secaí siyen ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti a'íjna jín ayén té'axa a'ij ti a'ín Elías ayén tiraatéjhuau í Dios

jemi ti ij a'ín puaíjtzi hua'utá'an? ³ Tijín: “Casi'i, nevástara'a, mu'uri huá'ucuii a'ímej í mej mú'eetzi jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Majta miyen tiu'uté'uunaxi me'íjna í tejcuá í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Nee nu'u ni yé huatéjvee. Capu ché'e máaj ja'atí. Majta meri nejé'icatacu.” Ayee pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Elías.

⁴ Mí ajta a'ín í Dios, ayée pu tiu'utaniú tijín: “Ayee nu hua'uteájtuaa mej mi miyen huateáaturan ineetzi jemi a'achú cumu aráhua'apua ví'ira'a í teite, í mej caí ja'anáj ranajcheca'a me'íjna í Baal.” Ayee pu tiraata'ixaa. ⁵ Ayee pu che'atá na'a seijre'e íjii a'íme í mej teitestemua'ame'en pú'een. Dios pu ruxí'evi'ira'a jín hua'antíhuau. ⁶ Ajta ti pua'a Dios ayén hua'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e, capu ché'e rí'irí mej miyen tí'itíj jín te'enteárute í jemin a'íjna jime'e mej miyen tí'itíj jín ra'ará'astijre'en. Na'ari caí, capu tí'itíj a'ij tí'itéva'iri ti Dios ayén hua'antíhuau í ruxí'evi'ira'a jime'e.

⁷ ¿A'iné na'aquí? A'íjna í mej a'ujca'anéecan jín rahuauca'a a'íme í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, camu ra'ancuré'a me'íjna. Mí majta, a'íme í ti Dios hua'antíhuau, a'í mú xaa ra'ancuré'a. Majta a'íme í seica, Dios pu ayén ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi antaújnaamuan í ruxíejniu'uca jetze í jemin.

⁸ Ayee pu'u na'a, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tijín: “Dios pu ayén huá'uruu mej mi miyen tíu'ujtimua'ira í rumu'úu jetze. Ayee pu huá'uruu ti ij caí a'ij tihua'amitiejte'e í mej rasise'i, mej mi majta caí yaú'itiée muá'ara'ani í mej ranamua. Ayee pu'i éene'e já'araa tíj na'a ti yú e'iré'ene.”

⁹ Ajta a'ín í David teecan, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

Miché'e caí ché'e miyen rutémua'ave'e me'íjna jime'e

ti jeíhua tihua'ucí'i,

sino miché'e seica tihua'ari'i nain jime'e,

majta hua'antipua'ajte'en.

Ché'e ayén huá'a japua rájveti

a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e

mej auté'itze í Dios jemi.

¹⁰ Ché'e caí ayén tihua'amitiejte'e

a'ij ti tí'itíj tihua'uci'iti.

Miché'e miyen títeeteújca'anen

tíj na'a ti yú auca'ití a'ame me'íjna jime'e

mej ca'anéeri jín tí'imuari'e.

Dios pu nu'u hua'irájtuaasin a'íme í mej seij chuéjra'a é'eme'ecan

¹¹ Neajta nu niyen tejá'amua'ihua'u. ¿Ni qui miyen nain jín auté'itze ti ij ayén huá'a japua rájveti mej rajpuaíitzi muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e, ti ij caí ché'e rí'iríistan ti Dios hua'irájtuaani? Capu xaa ne'u a'atzu, sino ayée pu éene'e já'araa. A'iné a'í mú auteájturaa í Dios jemi, Dios pu ayén rí'i tihua'utá'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen ruuri huateáaturan í jemin. Ayee pu 'een jín huaríj í Dios ti ij ayén huá'uruuren a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan mej mi chueere'e muá'ara'ani. ¹² Ajta, ti pua'a Dios ayén jeíhua huápi'i rí'i tihua'utá'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan a'íjna jime'e í mej miyen huamuá'itiche í jemin a'íme í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, jeíhua pu jaítze'e huápi'i tihua'utá'asin naíjmi'ica a'ájna xicáara'an ti jetzen huá'anaijmire'en a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan.

¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mi seij seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'iné Dios pu ayén tinaata'aíj nej niyen tejámuaatá'ixaate'en mú'ejmi, ayée nu tiu'utánca'ane nej ni nain jín jamuaatévaire'en a'ij ti tiraavíjte'e. ¹⁴ Ayee nu 'een jín rici nej ne'íjna jín ca'aníjra'a hua'utá'an ne'ímej í nexí'ej teite ti

pua'a ri'iriistan mej mi chueere'e muá'ara'ani nej ni je'icáca antimuá'itín mej miyen rá'antzaahuat'e'en.

¹⁵ Ayee pu'u, t'íj a'íin Dios ayén mé hua'uhua'axi a'ímej í mej Israel jetze ajtémecantaca'a, aj pu í a'íin hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. ¿A'iné té'eme icu, t'íj Dios ajtahua'a hua'ancuré'evi'itín a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan? ¿Ni caí ayén seíire'e a'ame t'íj ti pua'a Dios ayén hua'ajjájpua huá'a tzajta'a í mej meri huácuíi?

¹⁶ Niché'e seij niucari amuaatá'ixaate'en ne'íjna jime'e í cuaíjtzi í mej jín pan ta'ahuaca. Tí pua'a Dios huatúra'ate'en a'íjna í cuaíjtzi í mej amuacaícan raatámuaí'ivejte, a'í pu ajta huatúra'ate'esin nain í pan í mej ráataahuaca'a. Ajta, ti pua'a Dios ayén huatúra'ate a'íjna í naana'a ti jetzen ajtanéj í ceyej, a'í pu ajta huatúra'ate najmi'í í pi'ista ti jetzen ajta'ú'upu'u í ceyej jetze. Ayee pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi.

¹⁷ Tiché'e tiyen raataxáj ti Dios ayén ra'antiná'axi jetzen í aceituuna je'icáca í pi'ista. Aj pu ij seij antiví'ijte í pi'ista ti seij jetze me'ecantaca'a aceituuna ti rusej ajnéj. Seajta mú'een, ayée xu se'íjna jetze ajtémecantaca'a í aceituuna ti rusej ajnéj. Ajta íjii, mú'een xu seri se'íjna jetze ajtémecan ti Dios jetze ra'antiví'ijte a'íjna í pi'ista. Pu'uri amú'uca'anisti'í a'íjna ti já'ara'ara'an p'írici a'íjna í aceituuna. ¹⁸ A'íj xu jín, caxu siyen á'ujtzaahuat'e se'íjna jime'e í ti Dios ari ra'antiná'axi a'íjna í pi'ista. Tí pua'a siyen á'ujtzaahuat'e setá'aj siyen tiú'umua'ati se'íjna jetze í niucari ti ayén t'íj yee: “Capu ayén mú'ejmi jetze arájca'ane í naana'ara'an a'íjna í ceyej, sino mú'een xu se'íjna jetze arájca'ane í naana'ara'an.”

¹⁹ Ri'irí sej siyen tí'ixajta ti jime'en: “Ayee pu ra'antiná'axi a'íjna í pi'ista ti ij ayén ta'antiví'ijte'axi'ín itejmi í ceyej jetze.”

²⁰⁻²¹ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Capu amín a'ij. Ayee pu 'een jín huá'uruu a'íjna jime'e mej caí rá'antzaahua. Mí seajta mú'een, ayée xu'u sena'a se'íjna jetze ajtémecan se'íjna jime'e sej siyen té'atzaahuat'e. Caxu siyen á'ujtzaahuat'e, sino setá'aj siyen tí'itzi'ne'e, a'iné Dios capu ayén tiraatá'uuni'iri'í a'íjna í pi'ista ti ajtaneájxi í ceyej jetze ti r'én. Capu ajta tejámuaatá'uuni'ira mú'ejmi.

²² Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati í ti jín Dios amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi, ajta í ti jín muári'eri hua'utá'a a'ímej. A'í pu muári'eri hua'utá'a a'ímej í mej auteájturaa í jemin. A'í pu ajta amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi. Ajta, ayée pu auj á'amuaruuren ti pua'a siyen á'ateevi'in sej se'íjna jetze arájca'ane ti jime'en Dios r'í tejamuaatá'a. Na'ari caí, a'í pu ajta mé amúhua'axi'isin mú'ejmi.

²³ Ajta a'íime, ti pua'a mecaí ché'e á'ateevi'in mej caí miyen té'atzaahuat'e, Dios pu ayén ajtahua'a hua'antiví'ijte'esin a'iné a'í pu raayí'iti ti ayén huárini.

²⁴ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, Dios pu raayí'iti ti ayén huárini a'ij ti caí tí'irineca ja'anáj ti na'a íiyen. A'í pu amua'antiná'axi a'íjna jetze í ceyej ti 'itzitá huanéj ti ij ayén amua'antiví'ijte'en jetzen í seij í mej ra'ateáhuui. Mí ajta, a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, a'iné a'íime amuacaí mú' ajtémecantaca'a me'íjna jetze í ceyej, capu a'atzu muári'erista a'ame ti Dios ajtahua'a hua'antiví'ijte'axi'ín a'íjna jetze, mej mi majtáhua'a teitestemua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani.

T'íj Dios hua'irátuaasin a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan

²⁵ Ayee nu tí'ijxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej si yaú'itiée xá'ara'ani temua'a naa a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti rú'avaa í Dios jemi, sej si caí á'ujtzaahuat'e ti'itj jime'e. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mej meri antaújnaamua mu'ití a'íime í mej Israel jetze ajtémecan. Maúche'e mú' miyen huataturaasin

asta mena'a caí miyen ara'astí muá'ara'ani a'achú mej pua'amé ti Dios ayén huá'uxi'epi'intare mej té'antzaahuate'en a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

²⁶ Aj pu i xaa Dios hua'irájtuaani naíjmi'ica a'íimej í mej Israél jetze ajtémecan. A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'i tijín:

Mu pu a'uvé'emé'e a'ame a'ujna u Sión,
a'íjna í ja'ati ti hua'irájtuaani.

Ayee pu rí'i huá'aruuren a'íime
í mej Jacobo jetze airáne mej mi caí ché'e
a'ij pua'a titetiújcha'íi í Dios jemi.

²⁷ Neajta nu niyen te'atánratziiri'i a'íimej jemi
nej niyen huá'uruuren ne'ájna xicáara'an
nej jetzen tíhua'utá'uuni'ira
í mej jín auteájturaa neetzi jemi.

²⁸ A'íi mú rájcha'íire'e í Dios me'íjna jime'e mej raatéxiehuataca'a me'íjna í niuucari í ti jín Dios hua'irájtuaani. Ayee mú me'íjna jín huaríj, ayée pu tejamuaac'íi mú'ejmi sej si seajta ráanamua se'íjna í niuucari. Mí ajta, a'íin í Dios, aúche'e pu huá'axe'eve'e a'íjna jime'e ti jécua imuá hua'antíhuau, ajta a'íjna jime'e ti ti'itíj jín te'ataújratziiri'i a'íimej jemi í huá'ahuaacíxa'astemua'aci'í.

²⁹ Jee xaa ne'u, aúche'e pu hua'utévaire'esin a'iné Dios pu caí ra'uré'uuna a'íjna í niuucari ti ti'itíj jín te'ataújratziiri'i. Capu ajta yá'uhua'ana a'íjna ti jín hua'utajé. ³⁰ Seajta mú'een, a'ájna'ímua xu caí seajta rá'astijre'eca'a. Mí ajta a'íin Dios pu ayén amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi, a'iné a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, camu rá'astijre'eca'a.

³¹ Ajta íjii, ayée mú 'een jín auteájturaa í Dios jemi ti ij ajta Dios huá'ancu'uvajxi'ín a'íjna jime'e ti ari amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi. ³² Ayee pu Dios hua'uxíjte naíjmi'ica í mej jín auteájturaa í jemin, ti ij ajta huá'ancu'uvajxi'ín matíj mena'a pua'amé miyen seijre'e. ³³ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Jé'ecan pu huápi'i tiu'uyí'iti a'íjna í Dios. Nain pu jín tirú'umua'aree. Capu a'atzu ámitieere'e a'ij ti ti'itíj jín ayén tí'ixi'epi'intare'e. Capu rí'irí tej tiyen yaú'ítiee tá'ara'ani a'ij ti Dios ayén ruxí'evi'ira'a jín huá'aruure í teite í mej yen japuan seijre'e í chaanaca japua.

³⁴ “¿A'ataani ramua'aree a'ij ti 'een í mua'atzíire'ara'an í Dios? ¿A'ataani ayén raatévai í Dios ti ij ayén tiraata'ixaate'en a'íjna í Dios a'ij ti ye'í huárini? Capu ja'atí xaa ne'u. ³⁵ ¿A'ataani ari ayén ti'itíj tiraatapuaíjve í Dios ti ij ayén ruxe'eve'e á'ara'ani ti a'íin Dios ajta ti'itíj jín ayén tirá'acha'íire'e a'íjna í ja'ati? Capu ja'atí xaa ne'u.” ³⁶ Ayee pu'u, a'iné naíjmi'i pu jemin me'ecan. A'íi pu nain tiú'utaahuaca'a. Nain pu a'íjna jín ayén tí'iseijre'e ti ij ayén rí'i tiraatá'an. Teajta iteen, tiché'e teajta rí'i tiraatá'an tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

12

Mej nu'u huataújtuaani í Dios jemi

¹ A'iné Dios pu ari amuá'ancu'uvajxi, ayée nu tejá'amuahavii, ne'ihuaamua'a, sej si huataújtuaani í Dios jemi í rutevij jime'e, setá'aj raateájtuaani í Dios jemi í sej seajta jín rí'i tiraatá'an. Tí pua'a seri siyen huárini, aj xu si raatévaire'en a'ij ti tiraavíjte'e, sej ruuri jín huataújmuai'ívejta.

² Caxu siyen titetaúra'acare'en sej siyen che'atá sena'a titetiújcha'íi matíj a'íime í seica í mej yen japuan seijre'e i chaanaca. Caxu xaa ne'u siyen rijca mú'een, sino setá'aj siyen seicié huaújruuren se'íjna jime'e sej seri huaújjejcuare í á'amua'atziira'a jetze. Aj xu siyen ramua'aréeren a'ij ti

tí'ijxe'eve'e é Dios, seajta siyen ramua'aréeren ti'itíj ti i'li xí'epi'in é Dios jemi, ti'itíj ti ayén tira'aráanajche, nusu a'ij sej huárini sej si nain jín ra'ará'astijre'en a'ij ti Dios tí'ijxe'eve'e.

³ A'iné Dios pu a'íjna jín tinaa'íjca nej ni niyen tejamuámua'aten, ayée nu tejá'amua'ixaate'e naíjmi'ica mú'ejmi. Ché'e caí ja'atí ayén á'ujtzaahuate'e, a'iné capu ayén tiraavíjte'e. Caxu xaa ne'u siyen rijca, sino setá'aj siyen rí'i mé tite'umuámua'aree é ru jetze. Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij ti ti'itíj jín Dios ari tejámua'íjca, sej ajta sej. Ayee pu xaa ne'u tiraavíjte'e.

⁴ Ayee pu'u na'a. Tetíj tena'a pua'amé tej tiyen ratéhua'ira'a, ajta capu tí'iseicaj na'a tíj na'a ti'itíjvee é ta jetze. Capu ajta tí'iseicaj na'a é ti jín titaatéva'iri tetíj tena'a tiyen ti'itíjvee, sino ayée pu'u ti'imuí'i.

⁵ Ayee pu che'atá na'a 'een tej teri Ciríistu'u jetze ajtémecan. I tej mu'ití ará'ase, ayée tu naíjmi'i tí'itasejrata tej sej tena'a jetze ajtémecan é tevi. Ajta ja'atí ti na'a ti ta jetze ajtémecan, a'í pu ajta huá'a jetze ajtémecan é seica, a'achú mej pua'amé.

⁶ Capu ayén ruxí'ej na'a titaací'i itejmi a'íjna é tej jín teri ratéva'iri. A'íj pu jín, tiché'e tiyen tiraatévaire'en, a'ij ti a'ín Ciríistu'u ayén rí'i titaatá'a. Tí pua'a ayén tiraací'i sej é ja'ati ti ayén tiu'utaxáj é Dios jetze me'ecan, ché'e a'ín ayén jetzen me'ecan tiu'utaxájta a'achú ti caj tirú'umua'aree. ⁷ Tí pua'a ayén tiraací'i sej é ja'ati ti ayén hua'utévaire'en é seica, ché'e ayén hua'utévaire'en, na'ari ti pua'a ayén tiraací'i ti ayén tihuá'umua'aten é seica, ché'e ayén tihuá'umua'aten.

⁸ Tí pua'a ayén tiraací'i a'íjna é ja'ati ti ayén raayí'itihua'an ti ca'aníjra'a hua'utá'an é seica, ché'e ayén ca'aníjra'a hua'utá'an. Seica pu ayén tihua'ucí'i mej miyen tihua'utapuaijve'en a'ímej é mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Miché'e miyen ruxí'evi'ira'a jín temua'a naa tihua'utapuaijve'en. Ajta a'ín ti ayén antiújmua'aree a'íjna jime'e ti tí'aijta teyujta'a, ché'e a'ín a'ujca'anécan jín tí'ivaire'e. Ajta a'ín ti huá'acu'uve a'ímej é mej caí a'ij tí'ijviicua'i, ché'e a'ín rutémua'ave'ecan jín huá'ancu'uvajxi'in.

A'ij mej ye'í ti'itíjcha'í é mej té'atzaahuate'e é Dios jemi

⁹ Ayee pu ruxe'eve'e sej tzaáhuati'ira'a jín huaújxe'eve'en sej seajta sej. Setá'aj raatéxiehuate'en se'íjna ti a'ij pua'a 'een, seajta ra'ará'astijre'en se'íjna ti i'li xí'epi'in. ¹⁰ Setá'aj siyen huaújxe'eve'en sej seajta sej tíj ru'ihuaamua'a naa. Setá'aj seajta huatéujca'anen temua'a naa se'íjna jime'e sej rí'i tiu'utá'an sej seajta sej. ¹¹ Caxu raaxiéhuata sej ratéva'irihua'an é tavástara'a, sino sa'ujca'anécan xu jín siyen se'íjna jetze huatéujca'anen é xiéjniu'ucare'ara'an é Dios.

¹² Setá'aj huaújtemua'ave'en se'íjna jime'e sej siyen ti'itíj jín tí'ichu'eve'e ti Dios jemi é'eme'ecan. Setá'aj seajta siyen te'utáviicua'i se'íjna jime'e é sej jín rajpuaítzi xa'aye'i. Seuche'e xu rahuaviira é Dios. Caxu raatápuaapua'ata'an.

¹³ Setá'aj siyen tihua'uré'an é sej tí'ijcha'í a'ímej jemi é mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Setá'aj seajta siyen ruxí'evi'ira'a jín hua'ancuré'evi'itin é á'amuxí'ej teite é ruche. ¹⁴ Ayee xu seajta siyen huá'uruuren a'ímej é mej a'ij pua'a á'amuaruure. Setá'aj rí'i tihua'utá'an. Caxu siyen rahuaviira é Dios jemi ti ij a'ín puajtzi hua'utá'an, sino rí'i xu tihua'utá'an.

¹⁵ Setá'aj siyen huaújtemua'ave'en a'ímej jamuan é mej rutémua'ave'e. Ayee xu seajta huárini sej huataújxiemiste'en a'ímej jamuan é mej ruxiéemiste'e.

¹⁶ Setá'aj siyen rí'i tí'itechejca tíj é ru'ihuaamua'a naa. Caxu á'ujtzaahuate'e, sino setá'aj siyen anteújseire'en huá'a jamuan é mej caí ti'itíj jín tí'teté'u'upu'u ti jeíhua ruxe'eve'e. Caxu siyen á'ujtzaahuate'e é ru tzejta'a sej nu'u rí'i mé tite'umuámua'aree temua'a naa caí máaj ja'atí.

¹⁷ Tí pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a á'amuaruure mú'ejmi, caxu siyen che'atá sena'a a'ij pua'a raruure mú'een. Rí'i xu'u setá'aj siyen sena'a huárini tí'ij ayén rí'i tihua'amitiejte'e naíjmi'ica í teite sej xí'epi'in ríci.

¹⁸ Setá'aj siyen huárini, setíj sena'a sej caj tirú'umua'aree, ti pua'a rí'iriistan, setá'aj rí'i titetiújcha'íi huá'a jemi í seica í teite, a'achú mej pua'amé.

¹⁹ Caxu puaíjtzi ratá'acare'en í ja'ati ti ari a'ij pua'a amuáaruu, sino ché'e a'ín Dios ayén puaíjtzi raatá'an. Ayee xu huárini, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: “Ayee pu tí'ineci'ipua ineetzi nej puaíjtzi raatá'an ne'íjna í ja'ati ti a'ij pua'a muáaruu. Nee nu raatá'asin ne'íjna a'ij ti tiraavíjte'e.”

²⁰ Mí seajta mú'een, ayée xu huárini a'ij ti té'eyu'usi'i tíjín: “Tí pua'a i'icuatá a'íjna ti muájcha'íire'e, patá'aj tiraamín. Ajta ti pua'a huata'l'imín a'íjna í ja'ati, patá'aj jaj raatá'an. Tí pua'a piyen huárini, ayée pej puaíjtzi raatá'asin pe'íjna jime'e pej xí'epi'in ráaruu. A'íi pu xaa, a'íi pu tirajpuaíitzi a'ame temua'a naa.”

²¹ Caxu ratá'acare'en ti a'íjna ti a'ij pua'a 'een ayén amuaamuá'itín, sino setá'aj siyen tiraamuá'itín se'íjna ti a'ij pua'a 'een se'íjna jime'e sej xí'epi'in ríci.

13

¹ Ayee pu tiú'ujxe'eve'e ti ja'atí ti na'a ayén hua'ará'astijre'en a'ímej í mej tí'itíj jín antiújmua'aree. Dios pu ayén raaxí'epi'intare mej miyen tí'itíj jín títetaté'en. A'íj pu jín Dios ayén hua'antíhuau. ² A'íj pu jín, ti pua'a ja'atí caí huataúra'an ti ij ayén hua'ará'astijre'en, a'íi pu ajta mé rúuhua'ana a'íjna ti Dios ayén raateájtuua íiyen chaanaca japua. Ajta, ti pua'a ja'atí ayén huárini, puaíjtzi pu a'íjna japua rávaijtzi.

³⁻⁴ Tí pua'a ja'atí ayén rí'i tí'itíjcha'íi, capu ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén huá'atziíine'e a'ímej í mej tí'itíj jín antiújmua'aree. Mí ajta, a'íjna ti a'ij pua'a tí'itíjcha'íi, ayée pu xaa ne'u tiraavíjte'e ti a'ín ayén huá'atziíine'e a'íime í mej tí'íajta. Tí pua'a piyen tí'ijxe'eve'e pej caí tí'itíj jín rátziíine'e pe'íjna ti tí'íajta, patá'aj piyen huárini tí'itíj jime'e ti í'i xí'epi'in. Tí pua'a piyen huárini, ayée pu rí'i timuaatá'asin a'íjna ti tí'íajta, a'iné Dios pu a'íjna jín ra'antíhua'u ti ij a'ín tí'itéva'irihua'an jemin. Mí ajta, ti pua'a piyen a'ij pua'a tí'tiá'acha'íi, aj pej xaa rátziíine'e pua'amé, a'iné a'íi pu a'íjna jín antiújmua'aree ti puaíjtzi jamuaatá'an. A'íi pu xaa ne'u tí'ivaire'e í Dios jemi ti ij Dios jetze me'ecan ayén puaíjtzi hua'utá'an a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi.

⁵ A'íj pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e sej siyen hua'ará'astijre'en a'ímej í mej tí'itíj jín títetaté'í ti ij caí ayén a'amua japua rájveti í puaíjtzi. Ayee pu ajta ruxe'eve'e a'íjna jime'e sej siyen ra'ará'astijre'e í Dios. ⁶ Ayee pu ajta tiú'ujxe'eve'e sej seajta se'íjna jín tí'inajchita a'íjna ti á'amujijve'e, a'iné a'ímej í mej miyen á'amujijve'e, a'íi mú tí'ivaire'e í Dios jemi. Tí'ij p'í na'a nain xicaj tzajta'a, ayée mú me'íjna jín tí'ivaire'e.

⁷ Tí pua'a piyen ja'atí té'echa'íire'e, patá'aj piyen tiraanájchite'en a'achú pej caj tirá'acha'íire'e, na'ari ti pua'a piyen pe'íjna jín té'echa'íi í mej Gobieerno jemi muájijve'e, patá'aj piyen che'atá pena'a tihua'unájchite'en. Ajta ti pua'a piyen pe'íjna jín té'echa'íi í mej muájijve'e me'íjna jime'e í pej tí'itu'araca, patá'aj pajta piyen pe'íjna jín tiu'unájchita. Tí pua'a ayén tiraavíjte'e pej piyen rí'i tihua'ajcha'íi a'ímej í mej tí'íajta, patá'aj piyen huárini. Na'ari ti pua'a ayén tiraavíjte'e pej rí'i tihua'uteájtuuaani a'ímej í mej tí'teté'u'upu'u, patá'aj piyen rí'i tihua'utá'an.

⁸ Setá'aj nain jín tiu'unájchita sej si caí ché'e tí'itíj jín té'echa'íi í á'amuxí'ej tevi jemi. Ayee xu'u sena'a se'íjna jín tirá'acha'íire'e í seij sej huaújxe'eve'en seij seajta seij, a'iné a'íjna ti ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, a'íi pu a'íjna jín ari ra'ará'astijre a'íjna í niuucari í mej jín tí'íajta.

⁹ Ayee pu tíhua'uta'aíj tijín: “Capej tí'ixana'acire'e.” Ajta ayén tijín: “Capej tí'itecui'ica.” Ajta i'í ti ayén tijín: “Capej tí'inahua'aj.” Ajta i'í ti ayén tijín: “Capej tí'inecua'atze.” Naíjmi'i í niuucari ti ayén 'een, ajta tí'itíj ti a'ij ti ra'ité'ase, naíjmi'i tíj na'a ti ayén, a'íi pu ará'ase a'ijna jetze í niuucari ti ayén té'eyu'usi'i tijín: “Patá'aj piyen raxí'eve'e í axí'ej tevi patíj aseíj tí'axe'eve'e.”

¹⁰ Tí pua'a ja'atí ayén tzáahuati'ira'a jín raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, a'íi pu caí ja'anáj a'ij pua'a raruuren. A'íj pu jín, a'íjna í ja'ati nain jín ra'ará'astejsin a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta.

¹¹ Setá'aj siyen huárini se'íjna jime'e sej seri rú'umua'aree tí'itíj ti xicáara'an jetze pí'tí'irici. Pu'uri ayén teja'uré'ene sej rí'i huaújruuren sej si atanéjne'ere temua'a naa, a'iné pu'uri jaítze'e vejli'i a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios ta japua niuuni. Pu'uri xaa ne'u jaítze'e vejli'i ti caí vejli'itaca'a tetí'ij amuacáí té'antzaahua.

¹² Pu'uri jaítze'e huatíca'a a'íjna ti jetzen tí'aijta a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Pu'uri ajta vejli'i a'ájna xicáara'an ti jetzen Ciríistu'u ta japua niuuni. A'íj pu jín, tiché'e tiyen mé rúuhua'axin tíj na'a ti a'ij pua'a 'een tej tiyen amuacáí te'íjna jín tiyen rijcaa. Tiché'e teajta te'íjna jetze arátaca'anen í tej jín raatémua'itín te'íjna í tej jín tí'itese'e.

¹³ Tiché'e tiyen rí'i tí'itítacha'íica a'ij mej tí'ijrí'ire í teite mej néeriste'e á'ujjhuua'an. Tiché'e teajta caí ché'e tiyen a'ij pua'a éene'ecan jín tí'iyeste, teajta caí ché'e a'ij pua'a tí'iteta'arua, teajta caí ché'e tí'ixana'acire'e huá'a jamuan í mej tiú'unecua'atziste'e, teajta caí ché'e tí'ixana'acire'e seíj jamuan ti caí a'íj pú'een í pej yá'uvi'itín. Tiché'e teajta caí tiyen ne'use'e tajímua'a. Capu ajta xí'epí'in tej tiyen a'atachueere'e tajímua'a.

¹⁴ Mí seajta mú'een, setá'aj siyen rí'i titetiújcha'íica a'ij ti tí'itíu'jcha'íica'a í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Caxu ché'e siyen se'íjna jetze tí'imujca a'ij sej ye'í huárini sej si siyen ra'ará'astijre'en se'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í á'amuatza'ajta'a.

14

Catu nu'u rá'axijte'e í taxí'ej tevi

¹ Tí pua'a ja'atí caí xí tirú'umua'aree a'ij ti huataújmuua'a ti ayén ra'ará'astijre'en í tavástar'a, setá'aj ra'ancuré'evi'itín ruxí'evi'ira'a jime'e. Caxu siyen sena'a rá'axijte'e se'íjna jime'e a'ij ti tirá'amitíejte'e a'íjna. ² Ayee pu tí'ijmuua'aree ruseíj í Dios jemi ti nú'u ayén tí'itá'aca ti nain tiu'uca'aní, ajta a'íjna í seíj, ti caí temua'a naa tirú'umua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi, ayée pu tirá'amitíejte'e ti ayée na'a tí'itá'aca ti ráacua'ani ti te'ejnéj á chuaata'a.

³ Ayee pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin í ti nain tí'icua'a caí ayén raxíéehuata a'íjna ti caí nain tí'icua'a. Ajta a'íin ti caí nain tí'icua'a, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e ti a'íin caí rá'axijte'e a'íjna ti nain tí'icua'a, a'iné Dios pu ajta ayén ra'ancuré'evi'ití a'íjna í ja'ati.

⁴ Pajta mú'ee, mi pej caí nain tí'icua'a, ¿a'atani ayén a'íjna jín timua'íjca pej piyen rá'axijte'en í ja'ati ti seíj jemi tí'ivaire'e? Capu ja'atí, a'iné seíj pu'u tí'ira'aijte'e. Ajta a'íin í ja'ati, a'íi pu ará'astijre'esin a'íjna ti tí'ira'aijte'e. Na'ari ti pua'a caí ayén huárini, a'íi pu jemin muá'itiche'en. Mí ajta, a'íjna ti nain tí'icua'a, a'íi pu xaa ará'astijre'esin, a'iné tavástar'a pu ca'aníjra'a raatá'asin ti ij ayén ra'ará'astijre'en.

⁵ Ajta seíj jemi, ayée pu tirá'amitíejte'e ti sei xicaj ayén jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi caí seica xicáara'an jetze. Ajta seíj jemi, ayée pu tirá'amitíejte'e ti ruxí'ej na'a ayén 'een nain xicáara'an jetze. Miché'e miyen rujímua'a mena'a

tiraaxí'epi'intare'en temua'a naa, a'ij ti té'umua'atze í ru tzajta'a í ti xí'epi'in 'een í Dios jemi.

⁶ A'íjna ti ayén tirá'amitiejte'e ti seíj xicáara'an jetze jaítze'e ruxe'eve'e, ayée pu tiraaxí'epi'intare í tavástar'a jemi. Ajta a'ín ti nain tí'icua'a, ayée pu ajta ríci í tavástar'a jemi, a'iné a'íjna í ja'ati ajta pu rí'í tiratá'aca í Dios. Ajta a'ín ti caí nain tí'icua'a, a'í pu ayén che'atá na'a tí'icua'a í tavástar'a jemi. A'í pu ajta rí'í tiratá'aca í Dios.

⁷ Ayee pu'u, a'iné tetíj tena'a pua'amé iteen, capu ja'atí ayén ruseíj ruuri. Capu ajta ayén ruseíj mi'ini. ⁸ Tí pua'a tiyen i'irúuri, ayée tu i'irúuri tej ti rí'í tiraatá'an í tavástar'a na'ari ti pua'a tiyen huácu'i'ini, ayée tu che'atá tena'a cui'ini tej ti huatátatuire'en í tatevij jime'e te'íjna jemi. A'íj pu jín, capu amín a'ij ti pua'a tiyen i'irúuri nusu ti pua'a tiyen huácu'i'ini. Teuche'e tu tavástar'a jetze ajtémecan. ⁹ A'íj pu jín, Cirístu'u ayén huamí'i, ajta a'itáaa huá'a tzajta'a í mi'ichite ti ij a'ín ayén hua'avastara'a pu'éene'e á'ara'ani a'ímej í mej meri huácu'i, ajta a'ímej í mej mauj i'irúuri.

¹⁰ Pajta mú'ee, í pej caí xi tirú'umua'aree temua'a naa, ¿a'iné 'een jín piyen rá'axijte'e í a'ihuáara'a? Pajta mú'ee, í pej nain jín ti'itá'aca, a'iné 'een jín piyen raxíéhua pe'íjna í a'ihuáara'a. Capu a'atzu ayén tiraavíjte'e sej siyen ríjca, a'iné naíjmi'i tu tiyen huataseíjre'esin a'íjna jemi í Dios ti ij a'ín ayén tá'uxijte'en naíjmi'ica itejmi.

¹¹ Ayee pu xaa ne'u té'eyu'usi'i tíjín:

Ayee pu ti'ixa a'íjna í tavástar'a tíjín:

A'iné nee nu ruuri, ayée pu ti'ayajna,

matíj mena'a pua'amé

mej yen chaanaca japua seijre'e,

a'í mú títunutaxí'isin ineetzi jemi.

A'í mú majta, miyen rí'í tinaatá'asin

me'íjna jime'e í nej Dios pú'een.

¹² A'íj pu jín, a'achú tej pua'amé tej yen seijre'e, naíjmi'i tu tiyen tiu'utaxájta mé jéjre'e í Dios jemi a'ij tej ti'itíj jín huaríj.

Tej nu'u caí ca'aníjra'a raatá'an í ta'ihuaara'a t'íj ti'itíj jín auté'itze

¹³ A'íj pu jín, tiché'e tiyen raatapuá'ajta tej tiyen té'ataxijte'e tajímua'a. Aru tiché'e tiyen raaxí'epi'intare'en í ta tzajta'a tej ti caí ché'e ti'itíj jín raatamuári'eristen í ta'ihuaara'a, nusu tej ti caí ché'e ca'aníjra'a raatá'an ti ij ti'itíj jín huamuá'itichen í Dios jemi. ¹⁴ Ayee nu tirú'umua'aree inee, a'iné ayée nu tiú'unamuajri'i ne'íjna jemi í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ayén ti'ayajna. Tíj na'a ti seíj racua'aca ti tí'icua'iri'i pú'een, capu ruseíj na'a raxana'ave'e a'íjna ti racua'aca. Mí ajta, ti pua'a a'íjna jemi í ja'ati ayén tirá'amitiejte'e ti ti'itíj ayén xána'avi'ire'e, a'íjna jemi pu xaa ayén 'een, ti ayén xána'avi'ire'e.

¹⁵ Tí pua'a piyen ca'aníjra'a ratá'aca í a'ihuáara'a ti a'ín caí ayén racua'aca í ti'itíj í pej xaa racua'aca, rí'iríista a'ame pej raapuaíjtzite'en i tzajta'an a'iné, a'íjna jemi, a'í pu xána'avi'ire'e a'íjna ti ráacua. Capej xí'epi'in huaríj. Capej xaa ne'u raxí'eve'e í a'ihuáara'a pe'íjna jime'e pej ca'aníjra'a raatá'a ti ayén huárini a'ij ti tiraapuaíjtzitare. Capej mú'ee rá'apua'ajte'e í a'ihuáara'a a'iné Cirístu'u pu ari jetzen me'ecan huamí'i. ¹⁶ Capej ché'e piyen ti'ití'á'acha'í. Na'ari caí, ayée mú seica miyen ti'ijxáatzi'ire'e muá'ara'ani me'íjna ti ayén timuá'amitiejte'e ti xí'epi'in 'een.

¹⁷ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'iné a'íjna ti ayén titaací'i ti Dios ayén tí'ita'ajte'e naíjmi'ica itejmi, capu ayén a'íjna jín tej tiyen tí'icua'a na'ari tej tiyen ye'eca. Capu xaa ne'u, sino ayée tu rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios

jemi. Teajta rí'i titeeteájturaa í ta tzajta'a. Ajta, a'íi pu ca'aníjra'a taatá'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tej ti tiyen huatátatemua'ave'en.

¹⁸ Jee xaa ne'u, ja'atí ti na'a ti ayén ravaire'e í Ciríistu'u, a'íjna í ja'ati ayée pu rí'i tiratá'aca í Dios. Majta me'ín í teite, ayée pu ajta hua'aráanajche ti ayén tí'ijri'ire a'íjna í ja'ati.

¹⁹ A'íj pu jín, tiché'e tiyen ahuátaca'anen tej ti tiyen rí'i tí'itítacha'íi tej tiyen ta'ihuaamua'a tá'ara'ani temua'a naa, tej teajta rí'i huátaruuren tajímua'a tej ti jaítze'e raayí'itihua'an a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

²⁰ Caxu se'íjna jín raaté'uunan se'íjna ti Dios ayén raateájtuaa huá'a jemi í á'amua'ihuaamua'a se'íjna jime'e sej nain tí'icua'a. Naa pu tí'irí'een tíj na'a ti tí'icua'iri'i. Mí ajta, ti pua'a ja'atí a'íjna jín ca'aníjra'a raatá'an í ru'ihuaara'a ti a'ín ihuáare'ara'an ayén ráacua'ani a'íjna ti rajpuaíjtzí í Dios jemi, a'íj pu jín ayén auteáturaasin í Dios jemi a'íjna í ja'ati ti ayén ca'aníjra'a raatá'a í ru'ihuaara'a.

²¹ A'íj pu jín, jaítze'e pu ayén tiraavíjze'e pej caí piyen racua'aca í hua'ira'a ca'ín pej caí piyen raye'eca í nahuáj. Jee xaa ne'u patá'aj caí piyen tí'itíj jín a'íj huárini ti ayén ca'aníjra'a raatá'acare'en ti a'ín a'ihuáara'a tí'itíj jín auteáturan í Dios jemi. ²² Tí pua'a ayén timuá'amitíejze'e ti ayén tí'irí'een í Dios jemi pej piyen tí'itíj huácu'ani, patá'aj piyen asej pena'a avíitzi jín tirú'umua'areere. Capej piyen tí'ixajta mé jéjze'e, teite tzajta'a. Ché'e huaújtemua'ave'en a'íjna í ja'ati ti caí rumua'atzíira'a jín á'ujxíjze'e a'íjna jime'e a'íj ti tí'itíj jín ríci, a'iné a'íi pu ari ayén tiraaxí'epí'intare ti ayén tí'irí'een í Dios jemi.

²³ Mí ajta a'ín í ja'atí, ti pua'a caí xi temua'a naa tiraaxí'epí'intare ti ayén tí'irí'een í Dios jemi ti ij tí'itíj huácu'ani, ti pua'a ayén racua'aca, a'íi pu a'íjna jín a'uxíjze'en ti a'íj pua'a ríci a'iné a'íi pu caí té'atzaahuatze'e ayén ráacua. Ajta, tí'itíj ti na'a ti ja'atí ayén jín ríci, ti pua'a caí ayén tiraaxí'epí'intare ti ayén tí'irí'een í Dios jemi ti ayén huárini, a'íi pu a'íjna jín auteáturaasin í Dios jemi ti pua'a ayén rijca, a'iné capu té'atzaahuatze'eca'a.

15

Tej nu'u rí'i tihua'atá'acare'en í taxí'ej teite

¹ Teajta iteen, i tej temua'a naa tirú'umua'aree a'íj ti 'een í Dios jemi, ayée pu tiraavíjze'e tej te'utáviicua'i te'íjna jime'e a'íj mej tí'ijri'ire a'íime í mej caí xi yaú'itíe temua'a naa í Dios jemi. Tiché'e caí tiyen tena'a rahuauca itejmi jime'e a'íj ti titá'amitíejze'e, sino tiché'e rí'i tihua'utá'an í seica. ² Ayee pu titaavíjze'e itejmi, a'achú tej pua'amé, tej ti rí'i tiraatévaire'en í ta'ihuaara'a ti ij a'ín jaítze'e raayí'itihua'an a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

³ Ayee pu xaa ne'u Ciríistu'u ajta ayén huaríj. Capu ayée na'a rahuauca'a a'íj ti tira'aráanajcheca'a, sino ayée pu tira'ará'aste a'íj ti té'eyu'usi'i tíjín: “Ayee pu neetzi japua rájve mej na'ajteá'axí'ín mú'eeetzi jetze me'ecan.”

⁴ Ayee pu'u, a'iné nain tíj na'a ti a'ájna'ímua'é'eyu'usi'ihuaca'a, ayée pu 'een jín té'eyu'usi'ihuaca'a tej ti jetzen huátamua'aten, ti ij a'ín ti é'eyu'usi'ihuaca'a ca'aníjra'a taatá'acare'en tej ti tiyen te'utáviicua'i, teajta tiyen rachú'eve'e ti Dios ayén tu'irájtuaani.

⁵⁻⁶ Ajta a'ín Dios ti ayén ca'aníjra'a amuaatá'aca sej si siyen huateújca'anen, ajta sej si te'utáviicua'i, ché'e a'ín ajta amuaatá'acare'en sej rí'i titetíjcha'íi rujímua'a sej si siyen ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa a'achú sej pua'amé. Ché'e Dios rí'i tejamuaatá'acare'en a'íjna jime'e sej seuj siyen rá'astíjze'e í Ciríistu'u ti ajta í'í Jesús, sej si naíjmi'i siyen rí'i tiraatá'an se'íjna í Dios ti ya'upuáara'an pú'een í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta í'í Ciríistu'u. Setá'aj siyen rí'i tiraatá'acare'en a'achú sej tirú'umua'aree í á'amuatzaajta'a.

Naíjmi'ica pu nu'u tihuá'aci'iti í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'esin

⁷ Setá'aj siyen che'atá sena'a ancure'ujvi'itín sej seajta sej a'ij ti Ciríistu'u ajta amua'ancure'evi'iti mú'ejmi sej si siyen se'íjna jín rí'i tiraatá'an í Dios.

⁸⁻⁹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ín Ciríistu'u ayén a'íjna jín te'enteájrupi ti ij hua'utévaire'en a'ímej í mej runavij a'antisí'iche a'íjna jime'e mej miyen ráamua'aree ti Dios tzáahuati'ira'a jín araúraste a'ij ti ari te'ataújratziiri'i. Ciríistu'u pu nain jín te'ataújratziiri'i huá'a jemi í huá'ahuaacixa'astemua'aci'í mej mi a'íime í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a majta miyen rí'i tiraatá'asin í Dios me'íjna jime'e ti a'ín huá'ancu'uvajxi. Ayee pu té'eyu'usi'i tijín:

A'ij nu jín rí'i timuaatá'asin huá'a tzajta'a a'ímej
í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Ayee nu ti'ichuíca na'ame
nej ni ne'íjna jín rí'i timuaatá'an.

¹⁰ Ajtahua'a ayén tijín:

Setá'aj huataújtemua'ave'en huá'a jamuan
í teitestemua'ame'en í Israél teecan,
mú'een mi sej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹¹ Ajtahua'a sej ayén tijín:

Setá'aj rí'i tiraatá'an í tavástara'a,
naíjmi'i mú'een, a'achú sej pua'amé,
mi sej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Setá'aj seajta siyen tiu'utáchuiica í jemin
sej se'íjna jín rí'i tiraatá'an, naíjmi'i mú'een,
mi teite, mi sej yen huachéjme chaanaca japua.

¹² Ajtahua'a, ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan
tijín:

Sej pu airaújnejte'esin a'íjna jetze í Isaí.

A'í pu ayén huataseíjre'esin

ti ij ayén tíhua'uta'aíjte'en naíjmi'ica a'ímej í mej sej chuéjra'a japua
é'eme'ecan.

Majta a'íime, ayée mú rájchu'eve'esin
tí'ij a'ín hua'irájtuaani.

¹³ Ajta a'ín í Dios ti ayén ca'aníjra'a tatá'a tej ti tiyen raachú'eve'en, ché'e a'ín ayén rí'i tejamuaatá'an sej si jeíhua huápi'i huataújtemua'ave'en, ti ij ajta amua'anpuá'ajte'en temua'a naa se'íjna jime'e sej siyen rá'astijre'e se'íjna í tavástara'a. Ché'e a'ín ajta ayén rí'i tejamuaatá'an sej si jaítze'e siyen raachú'eve'en se'íjna jime'e sej se'íjna jetze arajúca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁴ Ayee pu tiná'amitíejte'e ineetzi ti ayén ti'ayajna mú'ejmi jime'e sej siyen nain jín rí'i titetiújcha'íi sej seajta sej. Nain xu ú'umua'aree í ti ruxe'eve'e, seajta siyen raayí'iti sej si huaúriti sej seajta sej.

¹⁵⁻¹⁶ Ayee nu jeíhua ahuánca'ane nej ni niyen tejámuaatayú'use'en ti'itíj jime'e. Capu tí'iseicaj na'a, canu neajta tí'itziine'eca'a nej niyen huaríj, sino ayée nu neajtahua'a ti'itíj jín amua'utámua'areeri'i ne'íjna jime'e, a'iné Dios pu ayén tinaa'íjca. Ayee nu ne'íjna jín te'enteájrupi nej ni tiu'utévaire'en í Dios jemi. Neajta nu ne'íjna jín antínmua'aree nej niyen raatévaire'en í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús, nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan a'ij ti ari huaríj í Dios. Ayee mú éene'e muá'aju'u tíj muai'ivéjri ti sej raateájtuaa í Dios jemi ti ij ayén rí'i tiraatá'an.

Jee xaa ne'u, a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ayén huá'aruuren mej mi miyen urarí'ene'acan jín huateáuran í Dios jemi. ¹⁷ A'ij nu jín huápi'i

huatántemua'ave'e jemin í Círíistu'u ti ajta i'li Jesús ne'íjna jime'e nej niyen ravaire'e í Dios.

18-19 A'ij nu'u jín niyen á'anca'ane nej tejamuá'ixaate'en ne'íjna jime'e ti Círíistu'u ari ayén tiú'uruu a'íjna jime'e nej ravaire'e mej mi me'ín í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan miyen ra'ará'astijre'en me'íjna í Dios. Ayee mú 'een jín rá'astijre'e me'íjna jime'e mej miyen ráanamujri'i a'ij nej tiu'utaxájtaca'a, majta miyen naasej ineetzi a'ij nej ti'itj jín huarj, nej niyen huarj ti huápi'i ruxe'eve'e, í mej jín a'ij te'utasej, a'iné Dios pu raateájtuaa í ru-muári'eri'ire'ara'an ineetzi jemi a'íjna jime'e nej ne'íjna jetze aránca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

A'ij nu jín nain japua neri tihua'utá'ixaa ne'íjna í niuucari ti jime'en raxa í Círíistu'u. Nainjapua tj na'a a'uun mej huachéjme u Jerusalén, neajta méyee a'u mej e'eré'ete'ecaa ajta nena'a caí ne'uun imuá a'atanéj ne'újna a'u mej a'uchéjme tj na'a ti a'uun huatacá'a u Ilírico, nain nu jín tihua'utá'ixaa í Círíistu'u jetze me'ecan.

20 Tj na'a nej a'utéjche nej ra'ará'astijre'en í tavástara'a ti yú e'iré'ene, ayée nu ahúanca'ane nej niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e a'u mej caí xi ja'anáj yá'unamujri'i, nej ni caí niyen che'atá nena'a ne'íjna jetze autéjcheni a'u ti ari seij teja'umuáriej.

21 Mí neajta inee, ayée nu huarj a'ij ti té'eyu'usi'i tijín:

A'í mú rasejran me'íjna

í ti caí xi ja'atí a'íjna jín tihua'utá'ixaa.

Majta mú yaú'itiée muá'aju'u me'íjna

í mej caí xi ja'anáj ráanamujri'i.

Pablo pu nu'u á'uye'imi'i u Roma

22 A'ij pu jín, mu'iití mú naatá'ijmijri'i nej caí niyen ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi. 23-24 Aru íjii, a'iné capu ché'e mé'e é'eri'iri nej ne'uun teja'umuári'en tj na'a ayun ti huacá'a, ajta a'iné pu'uri tejauume a'achú pua'an nine'ira'a nej niyen tí'ijxe'eve'e nej amujaja'uvé'emuaare, ayée nu tí'imua'atze nej niyen huárini net'ij ne'uun á'ume'en u España. Ayee nu tí'ijxe'eve'e inee nej ne'uun amujaja'utésejra net'ij ne'uun á'ume'en, tej ti a'atzu huátatemua'ave'en tajímua'a, sej si seajta naatévaire'en nej ni neaj-tahua'a u á'ume'en a'u nej á'ume.

25 Mí neajta inee, íjii, u nu a'umé'e na'ame u Jerusalén nej ni hua'utévaire'en a'ímej í mej me'uun é'eche í ta'ihuaamua'a, í mej Dios jemi seijre'e.

26 Majta a'ímej í mej me'uun Macedonia huachéjme, majta a'ímej í mej me'uun Acaya é'eme'ecan, ayée pu hua'aránajcheca'a mej ti'itj hua'utá'an a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, í mej me'uun é'eche u Jerusalén.

27 Ayee pu tihua'aránajcheca'a mej miyen huárini. Jee xaa ne'u, ayée mú tihuá'acha'íire'eca'a, a'iné a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ayée pu tihua'ucí'i mej ra'ancuré'an me'íjna í ti jín Dios rí'i tihua'utá'a a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecantaca'a. A'ij mú jín, a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan miyen tihuá'acha'íire'e mej miyen ti'itj tihua'utá'an me'íjna í mej jín huateújvaire'en.

28 Ayee nu amuacá hua'utátuiire'esin ne'íjna í mej tiu'utá'a í ta'ihuaamua'a. Net'ij nain jín ra'antic'ín, aj nu ni ne'uun a'umé mú'ejmi jemi. Neajta á'iyen u a'umé'e na'ame u España. 29 Ayee nu rú'umua'aree ti ayén té'eme a'ájna net'ij ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi ti a'ín tavástara'a ayén nain jín rí'i titaatá'an naíjmi'ica itejmi. Capu ti'itj a'ij tita'aturáate'e a'ame.

³⁰ Ayee nu tejá'amuahuvii, ne'ihuaamua'a, mi sej seajta ra'ará'astijre'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, sej si siyen tinaatévaire'en se'íjna jime'e í nej jín tí'itese'e. Setá'aj siyen tí'ijhuaviira í Dios ineetzi jime'e.

³¹ Setá'aj siyen tí'ijhuaviira ti ij a'ín Dios ayén nu'irájtuaani mej mi caí a'ij neruure a'íime í mej caí miyen ra'ará'astijre'e í tavástar'a, a'íime í mej Judea huachéjme. Setá'aj seajta siyen rahuaviira mej mi me'ín í mej Dios jemi seijre'e, í mej Jerusalén é'eme'ecan, mej mi miyen ra'ancuré'an í nej jín hua'utévaire'en.

³² Ayee xu huárini nej ni ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi ti pua'a Dios ayén neetá'acare'en, tej ti tajímua'a huatátatemua'ave'en, tej ti teajta ca'aníjra'a huatáta'an sej teajta sej. ³³ Ajta a'ín í Dios ti rí'i ta'anpuá'ajte, ché'e a'ín ayén huateáturan naíjmi'ica jemi, mú'ejmi. Ché'e ayén teja'uré'enen.

16

Pablo pu huá'ateujte'e í ru'amiigustemua'a

¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e í ta'ihuaara'a ti í'íta'a, a'íjna í Febe. A'í pu huá'avaire'e a'ímej í mej e'etiújse'iri a'ujna já'ahua'a Cencrea.

² Ayee nu tejá'amuahuvii sej si siyen ra'ancuré'evi'iti temua'a naa a'ij ti tiraavíjte'e itejmi jemi, i tej Dios jemi seijre'e. Setá'aj siyen ra'ancuré'evi'itín a'iné a'í pu ajta rá'astijre'e í tavástar'a. Setá'aj siyen nain jín raatévaire'en tíj na'a ti tirá'aturaate'e, a'iné a'í pu ari mu'icáca huatévai í teite, ajta pu neetzi huatévai.

³ Setá'aj hua'utateújte'en se'ímej í Priscila, seajta se'íjna í Aquila. A'í mú majta miyen neetzi jamuan tí'imuari'e tej ti naíjmi'i raatévaire'en te'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús. ⁴ A'í mú miyen huataúra'a mej mi neetzi japua huániuuni. Ayee mú tén me'íjna jín huácuii. Jé'ecan nu ne'íjna jín tí'intemua'ave'e. Majta a'íime, ayée mú majta tiú'ujtemua'ave'e matíj mena'a pua'amé í mej e'etiújse'iri, a'íime í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan.

⁵ Setá'aj seajta hua'utateújte'en a'ímej í mej a'uun e'etiújse'iri a'u mej é'eche a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila. Setá'aj seajta siyen tiraatateújte'en se'íjna í ne'amiigu í Epeneto, ti a'uun é'eche u Acaya ti ayén amuacá huataújtuiiri'í í Ciríistu'u jemi.

⁶ Setá'aj siyen tiraatateújte'en se'íjna í María, a'íjna ti ari jeíhua tiu'umuáriej mú'ejmi jemi. ⁷ Setá'aj seajta hua'utateújte'en se'ímej í Andrónico, seajta í Junias. A'í mú majta nee jamuan aiteánami'ihuaca'a. Majta a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'í mú temua'a naa huá'amujte me'íjna í mej hua'apua, í mej majta amuacá ra'ará'astijre í Ciríistu'u nee caí inee.

⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a tiraatateújte'en se'íjna í Ampliato, í nej jeíhua raxí'eve'e í tavástar'a jemi. ⁹ Ayee xu seajta tiraatateújte'en se'íjna í Urbano ti ta jamuan ravaire'e í Ciríistu'u. Setá'aj siyen tiraatateújte'en se'íjna í Estaquis, í ne'amiigu í nej neajta jeíhua raxí'eve'e. ¹⁰ Setá'aj se'íjna huatatéujte'en í Apeles. A'í pu jeíhua rá'uviicua'iri'í í Ciríistu'u jetze me'ecan, ajta ayée pu tiu'utéemua'iti. Setá'aj siyen hua'utateújte'en se'ímej í mej Aristóbulo jamuan é'eche.

¹¹ Setá'aj seajta raatateújte'en í ne'ihuaara'a, se'íjna í Herodión. Ajta a'íime í mej Narciso jamuan é'eche, í mej majta rá'astijre'e í tavástar'a, setá'aj siyen che'atá sena'a tihua'utateújte'en.

¹² Setá'aj seajta se'ímej huatatéujte'en a'íjna í Trifena, seajta se'íjna í Trifosa. A'í mú 'úucaj pú'een, í mej majta jeíhua huápi'í tí'imuari'e í tavástar'a jemi. Setá'aj siyen raatateújte'en se'íjna í Pérsida, í ne'amiigu í nej neajta jeíhua

raxí'eve'e. A'íi pu a'íin pú'een se'íj í 'íita'a ti ajta je'íhua huápi'i ari tiu'umuáriej í tavástar'a'a jemi.

13 Setá'aj seajta raatateújte'en se'íjna í Rufo, tavástar'a'a ti ra'antíhua'u. Setá'aj seajta siyen raatateújte'en se'íjna náanajra'an a'íjna í Rufo, a'iné a'íi pu ayén tináacha'íi cumu nej yaujra'an i'í pú'eene'en. 14 Setá'aj siyen hua'utateújte'en se'íimej í Asíncrito, seajta se'íjna í Flegonte, seajta se'íjna í Hermas. Setá'aj siyen che'atá sena'a hua'utateújte'en í seica, se'íjna í Patrobas, seajta se'íjna í Hermes, seajta a'íimej í ta'íhuaamua'a í mej huá'a jamuan e'eré'etei. 15 Setá'aj seajta se'íimej huatatéujte'en se'íjna í Filólogo, seajta se'íjna í Julia, seajta se'íjna í Nereo, seajta í juutzeájra'an ti 'íita'a, seajta se'íjna í Olimpas, setá'aj seajta siyen hua'utateújte'en na'íjmi'íca a'íimej í mej huá'a jamuan e'eré'etei, í mej majta Dios jemi se'íjre'e.

16 Setá'aj seajta siyen hua'utateújte'en se'íj seajta se'íj a'íj ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Matíj mena'a pua'amé í mej e'etiújse'íri mej mi raanájche í Dios, na'ími'í mú miyen tejá'amuateújte'e.

17-18 Ayee nu tejá'amua'íxaate'e tzáahuati'íra'a jime'e, mú'een, ne'íhuaamua'a. Rí'í xu'u mú'een a'íimej jemi í mej ca'aníjra'a amuaatá'aca sej si já'íta'a a'utácíine, majta miyen á'amuaamarí'eriste'e sej siyen auté'ítzen í Dios jemi. A'íi mú meri ajtacíj a'íjna jetze a'íj sej seri tíraarí'íre. Caxu huá'a jamuan á'ujujhua'ane'en, a'iné matíj mena'a mej miyen 'een, camu a'atzu ravaire'e í tavástar'a'a, a'íjna í Círíistu'u. Rujímua'a mu'u ravaire'e. Ayee mú me'íjna jín huá'acuanamua í teite í mej ca'í ti'ítíj jín á'atura. Ayee mú me'íjna jín tihuá'a'íxaate'e niuucari jime'e ti ayée na'a naa namuajre'e, nusu ti'ítíj í mej jín ahuaújtzaahuate'en a'íime í mej miyen ranamua.

19 Na'ími'í mú meri miyen ráanamujri'í sej seri rá'astijre'e í tavástar'a'a. A'íj nu jín huápi'í netémua'ave'e mú'ejmi jime'e. Mí neajta inee, ayée nu tí'íjxe'eve'e sej siyen támua'aree sej si siyen ríjca a'íj ti ayén tiraavíjte'e í Dios jemi, sej si seajta ca'í siyen huataúra'an sej siyen ríjca se'íjna jime'e ti a'íj pua'a 'een. 20 Ajta a'íin í Dios ti rí'í ta'anpuá'ajte, ca'anacan pu nain jín ra'antipua'ajte'esin a'íjna í Satanás, ti íj ayén amuaatá'an sej nain jín raatémua'ítin se'íjna í tiyaaru'u.

21 A'íi pu ayén yé á'amuaatéujte'e a'íjna í Timoteo, ti ne jamuan tí'imuari'e. Yé mú majta á'amuateujte'e í ne'íhuaamua'a a'íjna í Lucio, ajta í Jasón, ajta a'íjna í Sosípater.

22 Neajta inee, i nej i'í Tercio, i nej neajta niyen rá'ayu'uxa í Pablo jetze me'ecan ne'íjna i yu'uxari, nee nu neajta á'amuateujte'e í tavástar'a'a jetze me'ecan. 23 Ajta a'íjna í Gayo, í nej jemin yé huaca ajta ti rí'í ti-hua'atá'aca na'íjmi'íca a'íimej í mej miyen yé tíújse'íri meyajna, a'íi pu ajta yé á'amuateujte'e. 24 Majta a'íime, í Erasto ti a'íjna jín ti'ítéjvee íyee chajta'a ti tumin tíse'íri, ajta a'íjna í ta'íhuaara'a, a'íjna í Cuarto, a'íi mú majta yé á'amuateujte'e.

I ti jín ra'antipua'ajte

25 Tiché'e tiyen rí'í tiraatá'an te'íjna í Dios ti ayén raayí'íti ti ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen rí'í titetiújcha'íica a'íj nej tejá'amua'íxaate'e ná'aye'í ne'íjna jime'e í niuucari ti jime'en raxa a'íj ti huaríj í Jesús ti ajta i'í Círíistu'u. A'íjna í niuucari, a'íi pu a'íin pú'een í ti Dios jín ari titaatase'íjrate a'íjna ti ayén rú'avaataca'a tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'íré'ene.

26 Mí ajta íjii, Dios pu ari titaatase'íjrate. A'íjna í Dios ti se'íjre'e tíj na'a rusén jime'e, a'íi pu ayén tiu'uta'a'íjtaca'a tej tiyen ráamua'aree te'íjna jetze í mej jetzen ra'utéyu'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

Ayee pu tí'ijxe'eve'e mej mi naími'i matíj mena'a pua'amé í mej íiyen seijre'e í chaanaca japua, mej mi rá'antzaahuate'en, majta ra'ará'astijre'en í jemin.

²⁷ Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'acare'en tíj na'a rusén jime'e te'íjna í Dios ti a'ín ruse'íj nain jín támua'aree. Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'acare'en a'íjna jime'e ti ta japua huaniú a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. Ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Corinto a'uchéjme'ecaa, í ti se'íj

Pablo pu huá'ateujte'e

¹⁻² Inee, i nej i'i Pablo, í ti Dios na'antíhuau ruxí'eví'ira'a jime'e nej ni tiu'utévaire'en í Ciríistu'u jetze me'ecan ti ajta a'ín pú'een í Jesús, ne'íjna jamuan í ta'ihuaara'a í Sóstenes. Yee nu tejá'amuayu'use'e mú'een mi sej se'uun e'etiújse'iri se'újna Corinto sej si raateánajche í Dios, mi sej rí'i tí'iteseijre'e se'íjna jime'e ti a'ín Ciríistu'u, ti ajta Jesús pú'een, mú'ejmi huateúra'ate, ajta mú'ejmi huatajé sej si jemin seijre'e. Mú'een xu seajta huá'a jemi seijre'e matíj mena'a pua'amé mej yen seijre'e tíj na'a ve'ée í chaanaca í mej majta miyen ti'ixa ti yee Jesús pu hua'avastara'a pú'een. Jee xaa ne'u, a'í pu a'ín pú'een í hua'avastara'a, ajta ayén che'atá na'a tavástar'a pú'een itejmi.

³ Ajta a'ín í Dios í tej rájya'upua, ajta í tavástar'a a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, miché'e me'ín rí'i tejamuaatá'an, majta amua'anpuá'ajte'en.

I ti jín Dios rí'i tihua'utá'a

⁴⁻⁵ Ja'anáj ti na'a nu niyen rí'i tiraatá'aca í Dios nej ranajche mú'ejmi jime'e, a'iné jeíhua pu rí'i tejamuaatá'a í Dios a'íjna jime'e sej seri jemin seijre'e í Ciríistu'u, ti ajta Jesús pú'een, a'ine a'íjna jemi mú'een xu seri nain te'encuré'a ti tejámuatéva'iri í sej jín tihua'utá'ixaate'en í teite, ajta í sej jín yaú'itiée xá'ara'ani a'ij ti 'een í Dios jemi. ⁶ Ayee pu 'een jín amuáaruu a'iné mú'een xu temua'a naa tihua'utá'ixaa í teite í Ciríistu'u jetze me'ecan. ⁷ A'í pu jín caí ti'iti jama'utéturaate í ti jín Dios rí'i tejamuaatá'a. A'í xu jín, seuj rachú'eve'e ti yen huataseijre'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

⁸ A'í pu ajta ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si te'utáviicua'i ajta na'a caí nain te'entipua'are, ti ij caí ja'ati ti'iti jín a'amua jetze tí'ijpua'ajte'e a'íjna xicáara'a ti jetzen tihua'axiejte'en í teite a'íjna í tavástar'a, í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. A'í pu xaa tihua'axiejte'en a'achú mej pua'amé yen huachéjme í chaanaca japua. ⁹ Ayee pu té'eme a'iné Dios pu ayén araúrastejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'i. Ajta, a'í pu amuaatajé sej si siyen ruuristan jamuan í yaujra'an a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

Pablo pu ayén tihua'a'ihua'u tíjín: "¿Ni qui ayén huatámu'iire í Ciríistu'u?"

¹⁰ Mi neajta inee, ayée nu jeíhua tejá'amuahuavii niuucajtze'en a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u sej si ruxí'ej sena'a tí'ixajta, sej si caí ché'e já'ita'a a'utaci'ica'an, sej si seajtáhua'a rí'i huaújruren, sej si se'íjna jín anteújseire'en naíjmi'i sej si siyen che'atá se'íj sena'a jín siyen tí'ixi'epi'intare'e.

¹¹ Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, a'iné a'íime í mej Cloé jemi é'eche, a'í mú miyen tinaatá'ixaa mú'ejmi jime'e sej nu'u rújaaxiejví'i rujímua'a sena'a. ¹² A'ijna jime'e í sej nu'u rújaaxiejví'i, ayée pu huataújmua'a sej siyen ríci, ti se'íj ayén ti'ixa yee: "Nee nu Pablo jetze ajtémecan." Ajta se'íj ayén yee: "Neajta inee, Apolos nu jetze ajtémecan." Ajta se'íj ayén yee: "Nee nu Pedro jetze ajtémecan" na'ari yee: "Nee nu Ciríistu'u jetze ajtémecan."

¹³ Niché'e a'atzu tejámuata'ihua'u. ¿Ni qui ayén seicié huaújrui í Ciríistu'u ti ij ayén huatámu'iire? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui miyen ná'utatai í cúruu jetze ineetzi i nej i'i Pablo mú'ejmi jetze me'ecan? Camu xaa ne'u a'atzu. Ari íjii, ¿ni qui niyen á'amuaamua'i'ihua'a neniúucajtze'e i nej i'i Pablo? Canu xaa ne'u a'atzu.

14-15 Jé'ecan nu rí'i tiratá'aca í Dios nej caí ja'ati huámuai'ihuaca'a sino a'ímej nu'u ne'íjna í Crispo, neajta ne'íjna í Gayo. Ayee nu'u huaríj sej si caí se'íjna jín á'ujtzaahuate'e se'íjna jime'e sej huámuai'ivijhuaca'a neniúucajtze'e. 16-17 Neajta nu huá'umuai'ihuaca'a a'ímej í teitestemua'ame'en a'íjna í Estéfanos. Ayee pu'u xaa ne'u, canu cui'i ramua'aree ti pua'a neajtahua'a seíj huámuai'ihuaca'a nusu necaí.

Jee xaa, capu Ciríistu'u ayén ne'uta'íteca'a nej ni huá'umuai'ihua í teite sino ayée pu 'een jín ne'uta'íteca'a nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e í ti jín Dios hua'irájtuaani. Capu ayén ne'uta'íteca'a nej ni ne'íjna jín tihua'utá'ixaate'en nej jeíhua huápi'i raayí'iti í huá'amua'atziira'a a'ímej í teteca í mej nu'u rí'i tiu'uyí'iti. Capu xaa ne'u, sino ayée pu'u a'íjna jín ne'uta'íteca'a ti ij ayén tí'ivaire'e á'ara'ani í muári'eri'ire'ara'an a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Ciríistu'u, í mej rá'utatai í cúruu jetze.

Ciríistu'u pu a'ín pú'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios

18 Ayee pu'u, a'iné a'ímej jemi í mej a'uvá'itzi, ayée pu tihuá'amitiejte'e tej huatétatimua'i te'íjna jime'e tej tiyen tihuá'ixaate'e ti Ciríistu'u ayén huamí'i huá'a jetze me'ecan í cúruu jetze. Mi teajta iteen, í ti Dios tu'irátuaasin, téjmi pu ayén titá'amitiejte'e ti a'ín niuucari a'ín pú'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios.

19 A'iné ayée pu té'esiimua'i tijín:

Nee nu yee ra'antipúa'ajte'esin
 í huá'amua'atziira'a a'ímej
 í mej nu'u jeíhua huápi'i raayí'iti.

Neajta nu yee raaté'uuna nain
 í mej meri raarí'ire a'íime
 í mej temua'a tirú'umua'aree.

20 Ti pua'a ayén ti'ayajna, ¿a'uné a'ij 'é'en a'íjna í ti temua'a tirú'umua'aree? Capu xaa ne'u mé'e já'ahua'a. Ajta a'ín ti tiú'ujmua'ate, ¿a'uné a'ij 'é'en a'íjna? Capu ajta mé'e já'ahua'a. Na'ari í seij ti ayén huápi'i raayí'iti ti tiu'utaxáj a'ímej jemi í mej íjii huáteite, ¿a'uné é'eseijre'e? Capu ché'e mé'e é'eseijre'e a'iné Dios pu ari raataseíjrataca'a ti caí tí'iti a'ij huataújmua'a í huá'amua'atziira'a a'ímej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca.

21 Mi ajta a'ín í Dios, ayée pu raaxí'epi'intare rumua'atziira'a jime'e ti caí rí'iríista a'ame mej miyen me'íjna jín ráamua'ati huá'amua'atziira'a jime'e a'íime í mej miyen íiyen seijre'e. Ayee pu 'een jín ayén raaxí'epi'intare í Dios a'iné ayée pu raxí'eve'eca'a ti ayén hua'irájtuaani a'íjna jime'e mej miyen rá'atzaahuate'e a'íjna í niuucari ti nu'u caí a'ij huataújmua'a, í niuucari tej tiyen tihuá'ixaate'e.

22 Majta me'ín, í mej Israél jetze ajtémecan, ayée mú tí'ijhuavii í Dios jemi í mej jín rí'i naa te'utaseíj, ajta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íi mú rahuauhuau í mua'atziira'a mej mi me'íjna jín nain au'itíee muá'ara'ani.

23 Mi teajta iteen, ayée tu tihuá'ixaate'e te'íjna jime'e í Ciríistu'u í mej rá'utatai í cúruu jetze. Ajta a'ín í niuucari í tej jín tihuá'ixaate'e, ayée pu a'íjna jín hua'utá'jaaxiejte'esin a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan. Ajta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ayée pu tihuá'amitiejte'e ti caí a'ij huataújmua'a.

24 Mi majta a'íime, í ti Dios hua'utajé, ti pua'a a'íime í mej Israél jetze ajtémecan na'ari mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ayée pu tihuá'amitiejte'e ti Ciríistu'u a'ín pú'een í muári'eri'ire'ara'an ti jín Dios hua'irájtuaani, ajta a'í pu a'ín pú'een í mua'atziira'a ti jín Dios tí'ajta.

25 Jee xaa ne'u, a'íjna ti nu'u caí a'ij huataújmua'a, a'íjna ti Dios jemi é'eme'ecan, jaítze'e pu raayí'iti caí í huá'amua'atziira'a í teteca. Ajta a'íjna ti nu'u caí rú'uca'anisti'i í Dios, jaítze'e pu tí'ivaire'e caí í huá'amuarí'eri'ira'a í

teteca. ²⁶ ¿Ni caí ayén tejamuá'amitíejte'e mú'ejmi? Casi'i, a'ij ti 'een mú'ejmi tzajta'a ti Dios ayén amuaatajé. Caxu mu'íi mi sej jeíhua huápi'i rú'umua'aree í huá'amua'atziira'a a'ímej, í mej yen huachéjme íyén chaanaca japua. Caxu seajta mu'íi mi sej se'íjna jín antiújmua'aree í ti jeíhua huápi'i ruxe'eve'e nusu se'íjna jetze airaújneijte a'ímej í mej ruxiéehua á'ujujhua'ane'e. Caxu xaa ne'u.

²⁷ Mi ajta a'ín Dios, a'í pu hua'antíhuau a'ímej í mej caí a'ij té'umua'areereca'a ti ij a'ín hua'utatévi'iraste'en a'ímej í mej miyén rusejrata mej nu'u jeíhua huápi'i té'umua'aree. Dios pu ajta ayén hua'antíhuau a'ímej í mej caí ti'itij jín antiújmua'aree a'ímej jemi í mej yen huachéjme chaanaca japua ti ij ajta hua'utatévi'iraste'en a'ímej í mej ve'ecán jín títetateí.

²⁸⁻²⁹ Jee xaa, Dios pu ayén hua'antíhuau a'ímej í mej caí huá'a jetze tí'ica'anejca'a, ajta a'ímej í mej huá'axíeehuataca'a. Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna, Dios pu ayén a'íjna jín hua'antíhuau a'ímej í mej caí seijre'e a'ímej jemi í teteca ti ij ayén hua'antipúa'ajte'en a'ímej í mej títetateí íyén chaanaca japua, ti ij caí ja'ati ayén á'ujtzaahuatate'e í Dios jemi.

³⁰ Mi seajta mú'een, xu'uri jemin seijre'e í Círíistu'u a'íjna jime'e a'ij ti tejámuaaxí'epi'íntari'iri'i í Dios. Círíistu'u pu jemi é'eme'ecan í Dios mua'atzíira'a í tej jín tirú'umua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi. A'í pu ajta ta japua huaniú tej ti rí'éene'ecán jín a'uteáturan í jemin. Círíistu'u pu mú'ejmi hu-ateúra'ate. A'í pu ajta tiu'utanájchitaca'a a'amua jime'e í sej jín té'echa'ica'a.

³¹ A'ij pu jín, ayén té'eyu'usí'i tijín: “Ti pua'a yee ja'ati ayén raxí'eve'e ti ti'itij jín á'ujtzaahuatate'en, ché'e a'ín ayén huá'ini a'íjna jime'e a'ij ti tavástar'a ayén rí'i tiraatá'a.”

2

Ayee pu'u na'a tihuá'ixaate'e a'íjna jime'e í Círíistu'u í mej rá'utatai

¹⁻² Neajta inee, ne'ihuaamua'a, netí'ij amucaí á mú ja'uvé'emuaareca'a nej ni tejámuaatá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'i, canu cui'i niyén ne'íjna jín tejamuá'ixaa ne'íjna jime'e í niuucari ti huápi'i jín naa namuajre'e, canu neajta ne'íjna jime'e í huá'amua'atziira'a í teteca sino ayée nu tiraaxí'epi'íntare nej a'í na'a yaú'itíéé ná'ara'ani mú'ejmi jemi ne'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een, í mej rá'utatai í cúruu jetze.

³ Neajta, netí'ij ne'uun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi, ayée nu amua'aséjrate'ecaa ti nu'u caí nú'uca'anisti'i. Cu xíe nej tí'itzi'ine'eca'a. Jee xaa, jeíhua nu névivejca'a.

⁴ Ajta a'ín í niuucari, í nej jín tejamuá'ixaa, capu ayén éene'e tíj a'íjna ti huápi'i naa namuajre'e, ti ajta huá'amua'atziira'a jetze airánineica í mej jín huá'amua'itici í teite. Capu xaa ne'u, sino ayée nu ne'íjna jín tejámuaatá'ixaa sej si ráamua'aree nej ne'íjna jetze aránca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta a'í pu jemin me'ecan í muári'eri'ira'a í nej jín niyén ríci. ⁵ Ayee nu ne'íjna jín huaríj, sej si caí se'íjna jetze aráu'jca'anen í huá'amua'atziira'a í teteca sino sej si se'íjna jetze aráu'jca'anen í muári'eri'ire'ara'an í Dios se'íjna jime'e í sej té'atzaahuatate'e.

A'ijna ti rú'avaataca'a í Dios jemi, ti ajta ari titaatasejrate

⁶ Mi teajta iteen, teen tu xaa te'íjna jín tejamuá'ixaa sej jime'e í mua'atzíira'a a'ímej tzajta'a í mej meri tiu'unáijmi'ire. Ajta a'ín í mua'atzíira'a, capu huá'a jetze huanéj a'ímej í mej yen japuan seijre'e í chaanaca. Capu ajta huá'a tzajta'a me'ecan a'ímej í mej tí'aijta íyén chaanaca japua, í mej majta a'uvá'itzi. ⁷ Jee xaa ne'u, teen tu tiyén raxa í Dios mua'atzíira'a jime'e ti caí rí'iri ti ja'ati ayén rusej a'ij tirájteuni, í mua'atzíira'a

ti rú'avaataca'a ti jíme'en ajmí'i imuá t'ij caí xi huatasejre í chaanaca. Dios pu ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén tí'itaci'ti itejmi a'ijna ti huápi'i naa seíre'e á'ara'ani.

⁸ Mi majta a'ime, í mej yen tí'ajta íyien chaanaca japua, capu a'atzu a'ij tihuá'amitiejte'eca'a a'ijna ti rú'avaataca'a, a'iné ti pua'a miyen ramua'aréerecajche'e, camu miyen tirá'atatánche'e í tavástara'a, í ti ajta huápi'i naa tí'iseijre'e á'ara'ani tíj na'a rusén jime'e. ⁹ Mi ajta, ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: A'ijna ti yee Dios rí'i ráaruu a'imej jime'e

í mej raxí'leve'e,
capu ja'ati ayén raasej,
capu ajta a'ij tihuá'amitiejte'eca'a
a'ij ti té'eme'enche'e.

¹⁰ Mi ajta a'ín, Dios pu taatasejrate a'ijna jime'e ti téjmi jemi raateájtuaa a'ijna í ruxéjniu'uca ti ij a'ín ayén titaata'ítii. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an, nain pu jín ayén tirá'amitiejte'e, ajta nain pu tirú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e í Dios.

¹¹ Ayee pu'u, a'iné huá'a jime'e í teteca, a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í teáata'a, a'í pu'u tirú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e a'ijna í ja'ati. Ayee pu che'atá na'a 'een í Dios jemi. Capu ja'ati tirú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e í Dios sino a'í pu'u í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹² Mi teajta iteen, catu te'ijna ancuré'a í huá'amua'atziira'a a'imej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca sino a'í pu téjmi jemi huateájturaa a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tej ti yaú'ítiéé tá'ara'ani a'ij ti Dios ari ruxí'evi'ira'a jín rí'i titaatá'a. ¹³ A'ii pu a'ín pú'een í tej amuá'ixaa. Capu a'ín na'a pú'een í huá'amua'atziira'a í mej jín tá'ítiri'i í teteca sino a'ii pu a'ín pú'een í niucari ti ayén jín tá'ítiri'i í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee tu ríci tej huaú'ixaa a'ij ti huataújmu'a í mua'atzíira'a ti Dios jemi é'eme'ecan te'ijna jime'e í niucari ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'aníjra'a taatá'a tej tiyen tiu'utaxáj.

¹⁴ Ajta a'ijna ti caí jemin huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu caí ra'ancuré'asin a'ijna ti jemin é'eme'ecan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'iné capu tí'ti a'ij huataújmu'a a'ijna jemi í ja'ati. Capu rí'irí ti a'ín yaú'ítiéé á'ara'ani a'iné ayée pu ruxe'leve'e ti ja'ati ayén jetzen araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ti ij ayén tirá'amitiejte'e a'ij ti huataújmu'a.

¹⁵ Ajta a'ín ti jetzen araujca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, nain pu ayén tirá'amitiejte'e a'ame ti pua'a ayén tí'ivaire'e nusu caí. Mi ajta, capu rí'irí ti seij ayén rá'axijte'en a'ijna í ja'ati, ti pua'a tí'ivaire'e nusu caí. ¹⁶ Ayen tíjín: “¿A'taani yee tirú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e í tavástara'a ti ij a'ín ja'ati ayén tirá'ítiii?” Mi teajta iteen, ayée pu ayén titá'amitiejte'e a'ij ti ajta tirá'amitiejte'e í Cirístu'u.

3

Mej nu'u tí'imuari'e jamuan í Dios

¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, ti caí huatári'ristareca'a nej niyen tejámuaatá'ixaate'en tíj a'ime í ti huá'a jemi huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sino tíj a'ime í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, mi sej seuchén huataújtuiiri'i í Cirístu'u jemi. ² Netí'ij tejamuaamí, canu cua'ira jamuaamí sino a'ij nu'u amua'antí'ite í léechi a'iné caxu xi yá'ujepi'ira'a í cua'ira. Seajta íjii, seúche'e xu siyen 'een. Caxuu xi teja'ujepi'ira'a.

³ Seúche'e xu siyen e'en matíj a'imej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca. A'iné ayée pu seijre'e mú'ejmi tzajta'a cumu sej ruchueere'e, seajta sej

rújaaxiejví'i. ¿Ni caí ayén huataújmu'a sej seuj huá'a jemi ajtém'e'ecan a'ímej í mej yen japuan seijre'e í chaanaca? Jee xaa ne'u, mú'een xu siyen tí'ijri'ire a'ij mej tí'ijri'ire í seica í teteca. ⁴ Ayee xu ríci. Seij ti mú'ejmi jemi ajtém'e'ecan ayén tí'ixa tíjín: “Nee nu Pablo jetze ajtém'e'ecan.” Ajta í seij ayén tíjín: “Neajta inee, Apolos nu jetze ajtém'e'ecan.” ¿Ni secaí siyen che'atá sena'a ríci matíj a'íme í teteca í mej caí jetzen seijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios? Jee xaa ne'u, ayée xu ríci.

⁵ Niché'e a'atzu tejá'amua'ihua'u. ¿A'iné tí'itij jín tí'ivaire'e a'íjna í Apolos, na'ari tí'itájni jín na'antínmu'a'aree inee, inee i'i Pablo? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Teen tu'u ravaire'e í tavástar'a jemi. Ayee xu 'een jín té'antzaahua í tavástar'a jemi se'íjna jime'e tej tiyen ravaire'e, a'ij tíj a'ín títaa'íjca seij ajta seij. ⁶ Ayee nu tí'ivaire'e tíj ja'ati ti ayén tiú'uhuii, ajta a'ín í Apolos, a'í pu ayén tí'ivaire'e tíj ja'ati ti tiú'ipuaa. Ajta a'ín í Dios, a'í pu raaváujsi'iri'i ti ij huáçire.

⁷ A'íj pu jín, a'íjna ti tiú'uhuii, capu tí'itij jín ruxe'eve'e. Ajta a'ín ti tiú'ipuaa, capu tí'itij jín ruxe'eve'e, sino a'í pu xaa í Dios ti raaváujsi'iri'i ti i huáçire, a'í pu xaa a'ín pú'een í ti ruxe'eve'e. ⁸⁻⁹ Naíjmi'i mú' tí'ivaire'e a'íjna ti tí'ihuiite'e, ajta a'íjna ti tí'ipuaa á'aye'i. Ruxí'ej mu'u tí'ivaire'e, ajta Dios pu ayén hua'utá'asin a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e í ti rací'icipua í ti jín tiu'umuáriej, a'iné teen tu jamuan tí'imuarí'e í Dios.

Seajta mú'een, ayée xu tí'itij jín tí'ivaire'e tíj a'u mej tejé'etaseehua, ajta tíj chí'ij ti Dios rá'ajtaahua.

¹⁰ Mí neajta inee, a'iné Dios pu jeíhua huápi'i naa tinaatá'a nej ni niyen tiu'umuári'en, ayée nu huaríj tíj ja'ati ti chí'ij ájtaahua. Nee nu ra'itátaahuaxi ne'íjna ti japuan ájtaavijhua í jaxu'u tíj ja'ati ti temua'a naa raayí'iti. Ajta í seij, a'í pu japuan té'ajtaahua. Ajta ayén ruxe'eve'e ti rí'i naa tirá'ajtaahua ti ij caí a'ij pua'a éene'e ájci'ipiihua. ¹¹ A'iné, jíme'en a'íjna ti a'itátaavijhua, seij pu'u pú'een, ajta a'ii pu a'ín pú'een í Jesus ti ajta Ciríistu'u pú'een. Capu máaj ja'ati ti ayén tí'ivaire'e tíj a'íjna ti a'itátaavijhua.

¹²⁻¹³ Ajta, ayée pu seíire'e a'ame ti tí'itij ti jín japuan ájtaavijhuaca'a ti pua'a a'íjna jime'e í oro nusu plata jime'e na'ari tetej jime'e ti huápi'i tí'ijnajche. Ajta ayén che'atá na'a seíire'e a'ame ti pua'a ayén ájtaavijhuaca'a a'íjna jime'e í cıyej na'ari íxaj jime'e ca'ín huáacixa'a jime'e. Jee xaa ne'u, ayée pu seíire'e a'ame í tí'iti í mej jín tiu'umuáriej í teite, seij ajta seij, matíj mena'a pua'amé mej íiyen seijre'e í chaanaca japua. A'íjna xicáara'a jetze, ayée pu Dios raaxí'epi'intare'en a'ij ti 'een, a'iné ayée pu teja'uré'enejsin tíj taij ti jín hua'utasejrate'esin. Ajta a'íjna í taij, a'í pu raatémua'atzi ti pua'a xí'epi'ín metiu'umuáriej seij ajta seij nusu mecaí.

¹⁴ Tí pua'a ayén té'eviicua'i í taij tzajta'a a'íjna ti jín ja'ati tiu'umuáriej, ayée pu tí'iraci'iti a'íjna í ja'ati a'ij ti tiraavíjte'e. ¹⁵ Na'ari caí, ti pua'a huateájtaani í ti jín tiu'umuáriej í ja'ati, nain pu á'ujjsin. Ajta a'ín í ja'ati, Dios pu xaa ru'irátuaasin aru ayée pu éene'e a'ame tíj ja'ati ti xa'ichu'i a'uun ráavaí í taij tzajta'a.

¹⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e sej se'ín pú'een í chí'lira'an í Dios. Ajta mú'ejmi tzajta'a pu huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ¹⁷ Tí pua'a ja'ati ayén raaté'uuna a'íjna í chí'lira'an í Dios, Dios pu ra'antipua'ajte'esin a'íjna í ja'ati a'iné pu'uri Dios huateúra'ate a'íjna í chí'ij, sej mú'een se'ín pú'een í chí'lira'an í Dios.

¹⁸⁻¹⁹ Caxu rucuanamua rujímua'a. Tí pua'a ayén tirá'amitiejte'e seij í ja'ati ti ayén rí'i tirú'umu'a'aree a'íjna jime'e í huá'amua'atziira'a a'ímej í mej íjii huáteite, ché'e a'ín caí ché'e ayén á'ujtzaahuat'e a'íjna jime'e í

huá'amua'atziira'a. Ché'e a'ñn ayén ra'ancuré'an í mua'atzíira'a ti tavástar'a jetze é'eme'ecan, a'iné a'ñna í huá'amua'atziira'a a'ñme í mej íjii huáteite, capu ti'iti a'ij huataújmua'a í Dios jemi. Ayee pu xaa té'esiñmua'i tijín: “Dios pu huá'avivi'ira'an a'ñmej í mej miyen á'ujtzaahuat'e me'ñna jime'e mej tí'ihua'itaca í rumua'atziira'a jime'e.”

²⁰ Ajta ayén té'eyu'usi'i tijín: “Tavastara'a pu ramua'aree ti caí ti'itij vaire'e í huá'amua'atziira'a a'ñme í mej nu'u jeíhua huápi'i té'umua'aree.”

²¹⁻²² A'ñj xu jín, caxu ché'e siyen á'ujtzaahuat'e se'ñna jime'e sej nu'u seij jetze ajtémecan í teáata'a. Naími'i pu ayén tejá'amuaci'iti, ti pua'a niyen tejá'amuavaire'e inee, i nej i'í Pablo na'ari a'ñn Apolos ayén tejá'amuavaire'e nusu a'ñna í Pedro. Ti pua'a ayén a'ñna jín rí'i tejamuaatá'an í Dios a'ñna jime'e tíj na'a ti íiyen seijre'e chaanaca japua nusu sej siyen ruuri huateáturan na'ari sej siyen huácuini, ti'iti ti a'ij ti ayén íjii tí'iseijre'e ca'ñn ti'iti ti ayén teja'uré'enejsin, naími'i pu ayén tejá'amuavaire'en.

²³ Seajta mú'een, ayée xu se'ñna jetze ajtémecan í Ciríistu'u, ajta a'ñn Ciríistu'u, a'ñ pu ajta Dios jetze ajtémecan.

4

I mej jín antiújmua'aree a'ñme ti Dios tihua'uta'iti'ire

¹ Ayee pu ruxe'eve'e ti ayén tejamuá'amitiejte'e itejmi jime'e tej tiyen ravaire'e í Ciríistu'u, ajta ti ayén titaa'ljca a'ñna jime'e í ti rú'avaa í Dios jemi.

² Ajta, a'ñna ti ravaire'e, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ñn í ja'ati ayén araúrasten nain jime'e a'ñna í ti jín tira'ljca. ³⁻⁴ Mí neajta inee, capu ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a mú'een siyen na'uxijte'en, na'ari miyen na'uxijte'en a'ñme í mej íjii huáteite me'ñna jime'e a'ij ti tihuá'amitiejte'e. Jee xaa ne'u, canu nesej á'anxijte'en, a'iné canu nee nesej ramua'aree tij ti'itij jín na'uteájturaa í Dios jemi. Capu amín a'ij, capu ayén huataújmua'a nej neri xí'epi'ñn 'een í Dios jemi. Tavástar'a pu a'ñn pú'een í ti ná'axijte'en.

⁵ A'ñj xu jín siyen huárini. Caxu ti'iti jín huá'axijte'e ajta na'a caí a'ájna teja'uré'enen a'ñna xicáara'a ti jetzen Dios ari raaxí'epi'ñntare. Setá'aj seuj rachú'eve'e se'ñna í tavástar'a tí'ij ajtahua'a yé uvé'enen. Aj pu xaa, a'ñn raatasejrata tíj na'a ti rú'avaataca'a a'u ti a'utíca'a. A'ñ pu ajta raatasejrata í ti ayén tihuá'amitiejte'eca'a í huá'a tzajta'a í teite. Aj pu'i ayén tihuá'aci'iti ti Dios ayén rí'i tihua'utá'asin naíjmi'ica a'ij ti tiraavijte'e seij ajta seij.

⁶ Mí neajta inee, nain jín í nej neri tejamuá'ixaa, ayée nu tejamuaatá'itiiri'i neetzi jime'e neajta ne'ñna jime'e í Apolos nej ni ne'ñna jín jamuaatévaire'en. Caxu yá'uhua'anan se'ñna í niuucari ti ayén tijín: “Setá'aj siyen araúrasten se'ñna jime'e a'ij ti té'eyu'usi'i.” Caxu siyen ahuaújtzaahuat'en se'ñna jime'e sej nu'u seij jetze ajtémecan. Caxu seajta raatéxiehuata í seij. ⁷ ¿Ni tzaa ja'ati ayén a'ñna jín timua'ljca a'ñna jime'e ti jaítze'e ruxe'eve'e caí í ti jín antiújmua'aree í axí'ej tevi? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui piyen ti'iti tí'ijcha'ñn í pej caí ra'ancuré'a seij jemi? Capu xaa ne'u. Ajta, ti pua'a ayén ti'ayajna pej piyen ra'ancuré'a, ¿a'iné 'een jime'e piyen á'atzaahuat'e? Capu ayén tiraavijte'e, a'iné Dios pu ayén muaatapuajve.

⁸ Mú'een xu nu'u seri huatájuxai temua'a naa. Seajta nu'u seri huatéujchijteaanitaca'a. Mú'een xu nu'u caí taatá'inee, seajta siyen tí'aijta rujñmua'a sena'a. Oojala kuj tñn ayén teja'uré'enen sej siyen tiu'ita'ájta. Jéihua huápi'i nu niyen tí'ijxe'eve'e. ⁹ Ayee nu 'een jín niyen tejá'amua'ixaate'e a'iné ayée pu tiná'amitiejte'e ti Dios ayén taatasejrataca'a mú'ejmi jemi tej iteen a'ñn pú'een í tej caí ti'itij jín antítamua'aree, teajta teen tu a'ñn pú'een í mej majta jime'en meri raaxí'epi'ñntare tej nu'u huácuini

a'u mej titej'écuil'ica. Dios pu ayén taatasejrataca'a najmli'ica jemi í mej ta japua seijre'e, ajta huá'a jemi í mej yen japuan huachéjme í chaanaca, a'u ti na'a nainjapua.

¹⁰ Ayee xu tí'ixaxa'a mú'een tej nu'u tatímua'i te'íjna jime'e tej tiyen ravaire'e í Ciríistu'u. Mi seajta mú'een, sej nu'u huápi'i naa tirú'umua'aree í Ciríistu'u jemi. Capu nu'u tú'uca'anisti'i itejmi. Mi seajta mú'een, ayée xu nu'u nain jín té'eviicua'i. Jé'ecan mú nu'u rí'i tejamuatá'aca mú'ejmi. Majta métaxana'ave'e mú nu'u itejmi.

¹¹ Tíj na'a ti yú e'iré'ene, ajta íjii, ayée tu tena'a jí'itiejcu, teajta 'i'icu. Temua'a tu titecá'ixure'e. Jé'ecan mú a'ij pua'a taruure. Catu teajta mé'e é'eche. ¹² Ca'anín tu jín tí'imijhuaca tamuájca'a jime'e. Ti pua'a a'ij pua'a meti'itaxájta, teen tu tiyen rí'i tihua'atá'aca. Ajta ti pua'a a'ij pua'a métaruure, teen tu tiyen rá'aviicua'i. ¹³ Ajta, matí'ij teite hua'itzi tátaavijre'e itejmi, rí'i tu naa tihua'ajee. Tíj na'a ti yú e'iré'ene ajta íjii, ayée pu tihua'amitiejte'e itejmi jime'e tej nu'u jeíhua huápi'i huá'axana'aviste'e, tej nu'u tiyen huá'aseijrate'e huá'a jemi tíj í xaiiri í mej mé rúuriera í mej yen japuan seijre'e í chaanaca.

¹⁴ Canu ne'íjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni niyen amuaatatévi'iraste'en, sino nej ni rí'i jamuaatá'itii mú'een, mi sej siyen ná'aseijrate'e cumu niyaujmua'a í nej jeíhua huápi'i já'amuxaxe'eve'e. ¹⁵ Tij caí mu'ití mú tejamuá'itiiiri'i í Ciríistu'u jetze me'ecan. Capu a'ij ámitieere'e a'achú mej pua'amé ará'ase. Mi ajta, seij pu'u í ti á'amuaya'upuajtaca'a, neajta inee, nee nu ne'ín pú'een i nej á'amuaya'upuajtaca'a í Ciríistu'u jemi ne'íjna jime'e nej tejamuá'ixaa í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani. ¹⁶ A'íj nu jín niyen tejá'amua'aje sej siyen titeejú'un netíj inee.

¹⁷ A'íj nu jín niyen amuaata'itiiiri'i ne'íjna í Timoteo í nej neajta ya'upuáara'an pú'eene'e í tavástar'a jemi, í nej neajta jeíhua huápi'i raxí'eve'e. A'íj pu amuaatánamuajriste'esin a'ij nej ti'itíncha'íi jemin í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. Ayee nu che'atá nena'a tihua'itii a'ímej í seica, a'u ti na'a mej e'etiújse'iri. ¹⁸ Seica mú'een, xu'uri á'ujtzaahuate'e. Cu xíee ti cuj ayén tejamuá'amitiejte'e nej caí ché'e ne'uun mú a'atanén.

¹⁹ Mi neajta inee, nee nu xaa ca'anacan ne'uun a'atanéjsin mú'ejmi jemi ti pua'a ayén tineetá'acare'en í tavástar'a. Aj nu xaa ramua'aréeren ti pua'a siyen ti'itiiújcha'íi muári'eri'ire'ara'an jime'e í Dios na'ari seij niuucari sena'a jín siyen ti'itiiújcha'íi. ²⁰ Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné a'íjna í Dios, capu niuucari na'a jín tí'ajta sino rumuári'eri'ire'ara'an jime'en.

²¹ ¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een? ¿Ni qui niyen ne'íjna jín u á'ume'en nej ni puajtzi amuaatá'an na'ari nej niyen ne'íjna jín amuaja'uvé'emuaare ne'íjna jime'e nejá'amuxaxe'eve'e, nej ni neajta cua'anín jín tejamuá'ixaate'en?

5

Rá'axijte'e seij ti jeíhua huápi'i a'ij pua'a ti'itiiújcha'íi

¹ Ayee nu tiú'unamuajri'i ti ayén ti'ayajna ti nú'u seij ti mú'ejmi jemi ajtéme'ecan tí'ixana'acire'e a'íjna jime'e ti jamuan hui'ica a'íjna ti ratévi'itín í ya'upuáara'an. Jé'ecan pu a'ij pua'a seijre'e a'íjna. Majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, camu miyen rici. ² Mi seajta mú'een, a'íj xu jín á'ujtzaahuate'e. ¿Ni caí ayén tiraavijte'e sej se'íjna jín huataújxiemiste'en? Jee xaa ne'u. Setá'aj raatamuárite'en se'íjna í ja'ati ti ij caí ché'e seijre'e mú'ejmi jemi.

³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Yé nu imuá huaca inee. Mi neajta, a'úu nu á'uca mú'ejmi jemi nemua'atziira'a jime'e. Nu'uri niyen ra'uxijte ne'íjna í ja'ati ti ayén rici netíj niyen ráruurénche'e

ti pua'a ne'uun á'ucatiyje'e. ⁴⁻⁵ Ayee xu huárini setá'ij e'etiújsaire'en ni-uucajtze'en í tavástará'a, a'íjna í Jesús, ajta netá'ij ne'uun mú'ejmi jemi é'eseijre'e nemua'atziira'a jime'e. Setá'aj siyen se'íjna jetze arajúca'anen í muári'eri'ire'ara'an í tavástará'a í Jesús sej si raatátuiire'en se'íjna í ja'ati í Satanás jemi ti ij a'ín tiyaaru'u ra'upuá'ajte'en í tévira'an, ti ij ajta Dios ru'irájtuaani í xiéjniu'ucare'ara'an í ja'ati a'íjna xicáara'a ti jetzen tiu'ita'ájta í tavástará'a.

⁶ Capu xí'epi'ín sej siyen se'íjna jín á'ujtzaahuatze'e a'iné ayée pu tiu'uteújnaxca mú'ejmi jemi táj ajta tiu'uteújnaxca í mej rajnájchite'esin í cuaíjtzi. Cíj mu'u caj tírajnájchite'esin. Ajta á'iyen nainjapua huaneájxi'isin.

⁷ A'íj xu jín, setá'aj mé rúurieni se'íjna ti mí'ime'ecan sej si siyen huaujjéjcuare'en táj a'íjna í cuaíjtzi ti caí tí'iti ránaxcaca'a. Ayee xu huárini a'iné pu'uri huataújmua'i'ivejtaca'a a'íjna í Ciríistu'u ti téjmi jetze me'ecan huamí'i ti ij caí puaíjtzi táaci'iti. ⁸ A'íj pu jín, tiché'e tiyen tiú'uyesten a'ij ti tiraavíjete í Dios jemi, tetá'aj caí ché'e tiyen a'ij pua'a tí'itítacha'íi, teajta caí ché'e tí'itij jín auteáturan í Dios jemi sino tiché'e tiyen rí'i tí'itítacha'íi tzáahuatí'ira'a jime'e, tiché'e teajta tiyen tena'a tiu'utaxáj niuucari jime'e ti ayén tí'ayajna.

⁹ Nu'uri niyen tejámuaatá'itíiri'i í yu'uxari jetze sej caí huá'a jamuan tíújsaire'irihua'an a'ímej í mej tí'ixana'acire'e. ¹⁰ A'íjna í niuucari ti jime'en yee "í mej tí'ixana'acire'e", capu ayén huataújmua'a ja'ati ti na'a ti a'ij pua'a ríjca í Dios jemi, ti pua'a a'ij pua'a tí'itíújcha'íi nusu ti huápi'i tí'inecua'atze ti jeíhua tí'ijcha'íi na'ari tí'inahua'aj ca'ín sej na'amiche ti caí Dios pú'een. Ti pua'a ayén huataújmua'ati, ayée pu ruxe'eve'e a'ame sej siyen ajtácíine naíjmi'ica jemi í mej yen japuan seijre'e í chaanaca.

¹¹ Mi ajta, ayée pu huataújmua'a í nej jín tejámuaatá'itíiri'i sej caí ché'e jamuan á'ujjhuane'en seíj ti ayén tamuari táj ta'ihuaara'a ti pua'a a'ín ja'ati ayén tí'ixana'acire'e nusu huápi'i tí'inecua'atze ti jeíhua tí'ijcha'íi na'ari rana'amiche ti caí Dios pú'een ca'ín a'ij pua'a tiú'ujjepe'e. Caxu seajta jamuan á'ujjhuane'en ti pua'a ayén rutahuaíve'e na'ari tí'inahua'ara. Caxu seajta tí'icua'a jamuan seíj ti ayén ríci. ¹²⁻¹³ Canu ne'íjna jín antínmua'aree ne niyen hua'uxíjete'en a'ímej í mej caí téjmi jetze ajtémecan sino a'í pu Dios huá'axijete'en. Mi seajta mú'een, mú'een xu xaa se'íjna jín antiújmua'aree sej siyen hua'uxíjete'en a'ímej í mej 'a'amua jetze ajtémecan. Setá'aj raata-muárite'en se'íjna í ja'ati ti a'ij pua'a tí'itíújcha'íi.

6

A'ij mej nu'u ye'í tiraax'epi'íntare'en rujámua'a

¹ Ti pua'a siyen tiú'ujaaxíejví'ira, ¿a'iné tí'iri'iri ti ja'ati ayén huatúra'an ti a'uun á'ume'en huá'a jemi í jueesi í mej caí téjmi jetze ajtémecan i tej té'atzaahuatze'e mej mi me'ín miyen raaxí'epi'íntare'en? ¿A'iné 'een jime'e secaí rujámua'a raaxí'epi'íntare'en a'ímej jemi í mej jemin seijre'e í Dios? ² Xu'uri ramua'aree tej tiyen hua'uxíjete'en naíjmi'ica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca. Ti pua'a ayén té'eme sej hua'uxíjete'en se'ímej í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, ¿ni tzaa secaí raayí'iti sej siyen raaxí'epi'íntare'en se'íjna ti caí tí'iti jetzen ruxe'eve'e?

³ Casí'i, teen tu teajta huá'axijete'e a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e. A'íj pu jín, capu a'atzu muári'eri tej tiyen raaxí'epi'íntare'en a'íjna ti téjmi jetze ayén tí'ijninei íjii tej huáteite. ⁴ Ajta ti pua'a ayén ruxe'eve'e sej siyen raaxí'epi'íntare'en se'íjna ti mú'ejmi jetze tí'ijninei íjii, ¿a'iné 'een jime'e siyen

se'ijna jín tihuaá'ijcate'e mej mi jueesi jín antiújmua'areere a'ímej í mej caí rí'i tihuaá'axe'eve'e í teite?

⁵ Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e nej ni amuaatatévi'iraste'en. ¿Ni tzaa caí rí'irí ti mú'ejmi jemi se'ij seijre'e ti ayén raayí'ti ti temua'a naa ra'uxíjte'en a'ijna jime'e í mej rújaaxiejvi'i í ta'ihuaamua'a í mej majta té'atzaahuate'e?

⁶ Mi seajta mú'een, ayée xu tí'ijrí'ire. Se'ij pu ayén runiúuste'e í ru'ihuaara'a, ajta ayén ríci huá'a jemi í mej caí té'atzaahuate'e.

⁷ Xu'uri se'ijna jín huamuá'itiche se'ijna jime'e ti ja'ati ayén runiúuste'e a'ijna jemi í ru'ihuaara'a. Ayee pu tejámuaatéva'iri sej siyen huataúra'an ti ja'ati ayén a'ij pua'a amuáaruuren nusu ti ayén ti'iti amuaanáhua'i. ⁸ Mi seajta mú'een, ayée xu rujímua'a se'ín pú'een í sej a'ij pua'a huá'aruuree xa'aye'i, seajta siyen tihuaá'anahua'i. Ayee xu huá'aruure í ru'ihuaamua'a a'iquí nu'u mejá'amua'ihuaamua'a.

⁹ Mú'een xu ramua'aree temua'a naa ti caí ayén tihuaá'aci'ti a'ímej í mej a'ij pua'a ti'tiújcha'í mej me'uun a'uteáruute a'u ti Dios tejé'ajta. Caxu taúra'acare'en ti ja'ati á'amuacuanamua. Camu a'uun a'uteáruuti a'íme í mej a'ij pua'a rijca na'ari a'íme í mej rana'amiche a'ijna ti caí Dios pú'een nusu a'íme í mej tí'ixana'acire'e í ruxí'ej tevi jamuan ca'ín a'íme í mej ruxí'ej teteca jamuan tí'ixana'acire'e. ¹⁰ Capu ajta tihuaá'aci'ti a'ímej í mej ti'inahua'ara nusu í mej jeíhua huápí'í tí'inecua'atze mej tí'ijcha'íca ca'ín í mej rutá'aruaijve'e na'ari í mej a'ij pua'a tiú'ujjepe'e o mej aviítzi jín tí'inahua'aj. Camu xaa ne'u seíre'e muá'aju'u í Dios jemi.

¹¹ Seajta mú'een, je'icáj xu huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a. Mi ajta Dios, a'í pu ari tejámuaacá'ari'iri'í í sej jín auteájturaa í jemin. A'í pu ajta huateúra'ate mú'ejmi. Ajta a'ijna jime'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, mú'een xu rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi niuucajtze'en a'ijna í tavástar'a, í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

Tí'ití ti rí'en í ta jetze

¹² Nain pu í'ixí'epi'ín. Ajta ayée pu tinaatá'aca nej niyen huárini. Mi ajta, capu nain ayén tí'ivaire'e. Naíjmi'í pu í'í xi'epi'ín, ajta ayée pu xaa tinaatá'aca nej niyen huárini. Mi neajta inee, canu huatáne'a'asin ti ti'iti na'antimuá'itin nej ni ne'ijna jín ca'anéeri jín tiraatévaire'en. ¹³ Ajta a'ijna ti tí'icua'iri'í, a'í pu ayén tí'ivaire'e í jucáj jetze. Ajta a'ijna í jucáj, a'í pu ajta ayén tí'ivaire'e ti cua'ira te'aráyeijxi'ín.

Mi ajta Dios, a'í pu ra'antipuá'ajte'esin í jucáj, ajta í cua'ira. Ajta í tej ratéhua'ira'a, capu ayée na'a tí'ivaire'e tej ti te'ijna jín tí'ixana'acire'e sino tej ti te'ijna jín raatévaire'en í tavástar'a. Ajta í tavástar'a, a'í pu ajta raatévaire'esin a'ijna í tej ratéhua'ira'a. ¹⁴ Ajta a'ín Dios, a'í pu ru-muári'eri'ire'ara'an jín ra'ajjáj í tavástar'a huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'í pu ajta ta'ajjájpu itejmi.

¹⁵ Xu'uri ramua'aree ti Ciríistu'u jetze ajtéme'ecan a'ijna í sej ratéhua'ira'a. ¿A'iné huataújmua'a a'ijna? ¿Ni qui nej ra'anténajchite'e jamuan í 'íta'a ti tí'iteji'ivi í rutevij jime'e ne'ijna ti Ciríistu'u jetze ajtéme'ecan? Capu xaa ne'u. ¹⁶ ¿Ni qui siyen ramua'aree ti a'ín ti ayén antéújnaxca jamuan í 'íta'a ti tí'iteji'ivi í rutevij jime'e, ayée pu huaújrúu mej mi se'ij mena'a tévira'an pú'eene'en? ¹⁷ Mi ajta, a'ín ti ayén huataújtuiire'en í tavástar'a jemi, ayée pu ruruuren ti a'ijna jamuan se'ij na'a pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an tzajta'a.

¹⁸ Setá'aj nain jín raatapuá'ajta sej siyen tí'ixana'acire'e. Ajta seica jime'e í mej jín ateáturaave í Dios jemi, naími'í pu ayén caí rutevij jín a'ij tiú'uruure. Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén tí'ixana'acire'e, a'í pu a'ij pua'a raruure í rutevij. ¹⁹⁻²⁰ Casí'í, ayée pu tí'ivaire'e í á'amuatevi tíj teyuu ti tzajta'an huiirájca í

xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íi pu a'amua tzajta'a seijre'e. Ajta, mú'een xu ra'ancuré'evi'iti í Dios. Mú'een xu caí se'íjna jín antiújmua'aree í rutevij a'iné a'íi pu tiu'utanájchitaca'a mú'ejmi jetze me'ecan. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e sej siyen raná'amiche'en í rutevij jime'e.

7

Jíme'en a'ímej í mej néjne'iche, majta í mej víiche'e

¹ Jíme'en a'íjna í sej seri mé tineja'uta'iti'iri'i, ayée pu temua'a tí'ixi'epi'in ti caí ja'ati neiche. ² Mi ajta, ayée mú jeihua me'íjna jín tí'ixana'acire'e. Miché'e miyen huárini, a'achú mej pua'amé. Miché'e huáneiche í teteca, sej ajta sej. Majta a'íime í 'uuca, miché'e majta huavíiche'en, sej ajta sej. ³ Ajta a'íin í teáata'a, ché'e ayén ra'ará'astijre'en a'íj ti tiraavíjte'e a'íjna jemi í ru'íj. Ajta a'íin 'íita'a, ché'e ayén che'atá na'a ra'ará'astijre'en a'íj ti tiraavíjte'e í rucín jemi.

⁴ Ayee pu'u na'a, a'iné a'íin íra'ara'an, capu ayén a'íjna jín antiújmua'aree í rutevij jime'e sino a'íi pu xaa ayén antiújmua'aree í cína'ara'an. Ajta a'íin cína'ara'an, capu ajta ayén a'íjna jín antiújmua'aree í rutevij jime'e, sino a'íjna íra'ara'an, a'íi pu xaa a'íjna jín antiújmua'aree. ⁵ Caxu ché'e sena'a ajtací'ica'an sino se'íjna jime'e sej seri siyen raaxí'epi'intare sej a'atzu á'ateevi'in sej huatéjnuuni í Dios jemi. Setá'aj á'iyen ajteáxiire tí'ij caí a'íin Satanás ayén ca'aníjra'a jamuaatá'an sej se'íj jamuan ti'ihuaújxana'acira'aten a'íjna jime'e sej caí á'ujcu'uvejca'a.

⁶ Canu niyen tejá'amua'iti'i sino ayée nu ne'íjna jín ca'aníjra'a jamuaatá'aca sej siyen ríci. ⁷ Neajta inee, ayée nu tí'ijxe'eve'e mej mi miyen 'eene'en netíj inee, matíj mena'a pua'amé í teteca. Mi ajta a'íin Dios, a'íi pu ari ayén tiraatá'a sej ajta sej a'íj ti a'íin tihua'uxí'epi'intari'iri'i.

⁸ Mi neajta inee, ayée nu tihua'íixaate'e ne'ímej í mej caí xi huanéjne'icheca'a, majta a'ímej í mej majta caí xi víiche'ejme, majta a'ímej í mej huaújseistareca'a. Jíme'en a'ímej, matíj mena'a pua'amé, ayée pu i'í xí'epi'in mej mi miyen 'éene'e huateáuran netíj inee. ⁹ Aru, ti pua'a caí rí'irí mej á'ujcu'uvée, miché'e huanéjne'iche, majta huavíichen. Jáitze'e pu hua'atéva'iri mej miyen huárini mej caí rajpuaíjtzi muá'ara'ani í ru tzajta'a.

¹⁰ Mi neajta inee, canu niyen tihua'íjcate'e a'ímej í mej néjne'iche, majta í mej víiche'ejme sino a'íi pu tavástar'a ayén tihua'áijte'e. Ché'e caí a'íin íra'ara'an ajtáye'ican a'íjna jemi í rucín. ¹¹ Ajta, ti pua'a ayén ajtára'ani, ché'e ayén éene'e huateáuran ti ruseíjtan. Na'ari caí, ché'e ajtahua'a ra'anténaxca a'íjna í rucín. Ajta a'íin í cína'ara'an, ché'e ayén che'atá na'a huárini. Ché'e caí ajtáye'ican a'íjna jemi í ru'íj.

¹² Ajta, a'ímej jime'e í seica, capu ayén tihua'íixaate'e í tavástar'a sino inee, nee nu niyen tihua'íixaate'e. Ché'e ayén huárini a'íjna í ta'ihuaara'a ti a'íjna tévi'itin í 'íita'a ti caí té'atzaahuat'e. Ti pua'a a'íin 'íita'a á'ujca'ane ti jamuan huateáuran, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin ta'ihuaara'a caí mé rúurieni. ¹³ Ayen che'atá na'a 'een jíme'en í 'íita'a ti ra'anténexcaca'a sej teáata'a ti ajta caí té'atzaahuat'e. Ti pua'a a'íin ajta ayén á'ujca'ane ti jamuan huateáuran, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e ti caí mé rúurieni í rucín.

¹⁴ Ayee pu a'íjna jín ruxe'eve'e, a'iné Dios pu ajta huatéúra'ate a'íjna í cína'ara'an ti caí té'atzaahuat'e a'íjna jime'e niuucajtze'en í íra'ara'an. Ajta a'íin í íra'ara'an ti ajta caí té'atzaahuat'e, Dios pu ajta ayén huatéúra'ate a'íjna íra'ara'an niuucajtze'en í ta'ihuaara'a. Na'ari caí, a'íi mú xána'avi'ire'e muá'aju'u í yaújmua'ame'en. Mi ajta í Dios, a'íi pu ari huatéúra'ate a'ímej. ¹⁵ Mi ajta a'íin ti caí té'atzaahuat'e, ti pua'a ayén ajtára'ani, ché'e ayén 'eene'en.

Capu ché'e ayén ruxe'eve'e mej naími'i huaté'en. Ajta a'ñin í ta'ihuaara'a nusu a'ñin í tajuu, ayée pu tihúa'aci'ti mej mi ruxiéehua raaxí'epi'intare'en, a'iné Dios pu ayén taatajé tej ti temua'a naa ta'ihuaamua'a tá'ara'ani.

¹⁶ Ché'e ayén 'eene'en a'iné mi pej íra'ara'an pú'een, capej ramua'aree ti pua'a piyen ru'irájtuaani í á'acin nusu pecaí. Pajta mú'ee, mi pej cína'ara'an pú'een, capej pajta ramua'aree ti pua'a piyen ru'irájtuaani í 'á'a'ij nusu pecaí.

¹⁷ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna. Ayee nu tihúa'ijcate'e a'imej í mej e'etiújse'iri nainjapua teyujta'a, a'achú mej pua'amé, mej mi miyen tiyen titeejú'un a'ij ti tavástar'a ayén tíhua'uxí'epi'intari'iri'i seij ajta seij, a'ij ti ajta Dios tíhua'utajé.

¹⁸ Ti pua'a ari antisíjchi'ihuaca'a í naviira'an í ja'ati tí'ij Dios raatajé, ché'e a'ñin ja'ati caí ayén tí'itese'e ti ra'avá'anan í ti antisíjchi'ihuaca'a. Ajta, ti pua'a caí xi antisíjchi'ihuaca'a í naviira'an í ja'ati tí'ij Dios raatajé, ayée pu ruxe'eve'e ti a'ñin ja'ati caí ra'antisí'iche í runavij. ¹⁹ Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné capu a'ij huataújmua'a í Dios jemi ti pua'a ja'ati ra'antisí'iche í runavij nusu caí ayén ra'antisíjcheca'a. ²⁰ A'ij pu jín, ja'ati ti na'a, ché'e a'ñin ayén éene'e huateáturan a'ij ti 'eene'e tí'ij Dios ayén raatajé.

²¹ Ti pua'a pauj ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a tí'ij Dios muaatajé, capej pe'íjna jín a'ij té'amuaajca. Aru ti pua'a ayén tí'iri'iristan pej pi ra'antimuá'itín, pej pi pajta axiéehua á'uche'ecane'en, patá'aj piyen huárini. ²² Ayee pu'u na'a tí'een, a'iné a'íjna ti ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a tí'ij tavástar'a raatajé, pu'uri ayén ruxí'evi'ira'a jín tí'ivaire'e í tavástar'a jemi. Ajta a'ñin ti ruxiéehua tí'imuari'eca'a tí'ij tavástar'a raatajé, a'ñi pu ari ca'anéeri jín tí'ivaire'e í jemin.

²³ Cirístu'u pu tiu'utanájchitaca'a í seij jín té'echa'íca'a í Dios jemi. A'ij pu jín, caxu ché'e taúra'acare'en seij ca'anéeri jín tí'imuari'e huá'a jemi í teteca.

²⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen che'atá sena'a 'eene'en huateáturan í Dios jemi seij seajta seij setíj 'eene'e tí'ij a'ñin amuaatajé.

²⁵ Jíme'en a'íime í mej caí víche'ejme, capu ti'itij jín tinaa'íjca í tavástar'a sino ayée nu tejá'amua'ixaate'e a'ij ti ayén tiná'amitiejte'e ineetzi i nej caí até'itzea'ara a'íjna jíme'e ti a'ñin ná'ancu'uvajxi í tavástar'a. ²⁶ A'iné pu'uri tén teja'uré'enejsin í tej jín rajpuaítzi tá'aju'un, ayée pu tiná'amitiejte'e ti ayén tiraavíjte'e seij siyen 'eene'en huateáturan setíj 'een íjii.

²⁷ Ti pua'a peri seij tévi'itine'en, capej piyen rahuauca a'ij pej ye'í huárini pej mé rúurini. Na'ari ti pua'a pauj asej á'uche'ecane'en, capej piyen rahuauca pej huaténeiche. ²⁸ Mi ajta, ti pua'a seij huaténeiche, capu a'ñin tí'itij jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta ti pua'a seij 'íita'a ayén huatéviiche'en, capu ajta tí'itij jín auteájturaa. Camu xaa ne'u a'ij pua'a rici sino ayée pu hua'utamuarí'eriste'esin me'íjna jíme'e mej meri naími'i á'ujujhua'an.

Mi neajta inee, ayée nu 'een jín niyen tejá'amua'ixaate'e a'iné canu raxí'eve'e ti ayén tejamuáaruuren. ²⁹ Casi'i, ne'ihuaamua'a, ayée pu huataújmua'a a'íjna í niucari i nej já'amua'ixaate'e. Pu'uri tén teja'uré'enejsin a'íjna xicáara'a ti ayén titaaxí'epi'intari'iri'i. Tij na'a íjii ti yú auca'ití a'ame, miché'e miyen tí'itíjcha'íi a'íime í mej néjne'iche. Miché'e miyen ríjca matíj a'íime í mej caí xi huanéjne'icheca'a.

³⁰ Majta a'íime í mej ruxieemíjte'e, miché'e miyen 'eene'en yee cumu mej caí ruyein. Majta a'íime í mej rutémua'ave'e, miché'e majta miyen 'eene'en yee cumu mej caí ché'e na'anaj. Ajta a'íime í mej tí'inanaave, ché'e ayén tihúa'amitiejte'e mej caí tí'iti tícha'íi. ³¹ Ajta a'íime í mej miyen me'íjna jín ruvaire'e ti íiyen tí'iseijre'e chaanaca japua, miché'e caí nain jín ruvaire'e, a'iné pu'uri tén te'entipúa'ajte nain tíj na'a ti yen tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua.

³² Neajta inee, ayée nu tí'ijxe'eve'e mú'ejmi jíme'e sej caí tí'tij jín a'ij té'ujmuajca a'iné a'ijna ti caí neiche, ayée pu a'ijna jetze ruxe'eve'e a'ijna jíme'e í ti tiráaci'iti í tavástar'a jemi. A'ij pu jín ayén rí'i tí'itiújcha'íi tí'ij ayén rí'i tiraatá'an a'ijna í tavástar'a. ³³ Mi ajta a'íin ti neiche, ayée pu a'ijna jetze ruxe'eve'e a'ijna jíme'e ti yen tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua ti ij ayén a'ijna jín rí'i tiraatá'acare'en a'ijna í ru'íj. A'ij pu jín caí ché'e rí'irí ti nain jín tiraatévaire'en í tavástar'a.

³⁴ Ayee pu che'atá na'a 'een jíme'en í 'íita'a ti ruseíj á'uche'ecan, ti ajta caí víiche'e. Ayee pu a'ijna jetze ruxe'eve'e a'ijna jíme'e ti tí'iraci'iti í tavástar'a jemi. Ayee pu ajta a'ijna jetze ruxe'eve'e ti rí'éene'ecán jín huatéaturan í Dios jemi, nain jíme'e í rutevij jetze, ajta í ruxéjniu'uca jíme'e. Mi ajta, a'íin í 'íita'a ti ari víiche'e, ayée pu a'ijna jetze ruxe'eve'e a'ijna ti yen tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua ti ij ayén rí'i tiraatá'acare'en í rucín.

³⁵ Canu ne'ijna jín niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni tí'tij jín amuaatá'ijmíi sino nej ni tí'tij jín amuaatévaire'en sej si siyen rí'i tí'itiújcha'íi a'ij ti tiraavíjete'e, sej si nain jín raná'amiche'en í tavástar'a.

³⁶ Ajta a'ijna í ja'ati ti ayén tiyaúj ti caí xí víiche'e, ti pua'a ayén rá'amitíejte'e ti caí xí'epi'in rici ti raatá'ijmíi, ajta ti pua'a ari mú á'ume'en í ti jín temuaístaca a'ijna í 'íita'a, ché'e a'íin ya'upuáara'an ayén huárini a'ij ti tirá'amitíejte'eca'a. Capu tí'tij jín tiú'ujxana'acira'aten í Dios jemi, ché'e a'íin 'íita'a huatéviche'en. ³⁷ Mi ajta a'ijna í ja'ati, ti pua'a ayén temua'a naa tiraaxí'epi'intare í ru tzajta'a tiracha'íi á'aye'i í ruyauj a'ij ti 'een, ajta ti pua'a caí ja'ati ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti huatéviche'en a'ijna í yaujra'an, a'ijna í ja'ati, a'íi pu xaa xí'epi'in rici.

³⁸ A'ij pu jín, xí'epi'in rici a'ijna í ja'ati ti ayén ratá'acare'en í ruyauj ti huatéviche'en. Ajta a'íin í ja'ati ti ayén racha'íi á'aye'i í ruyauj a'ij ti 'een, ti ij caí huatéviche'en, a'íi pu jaítze'e xí'epi'in rici. ³⁹ Ajta, a'ijna í 'íita'a ti ari víiche'e, a'íi pu ca'anéeri jín náimi'i seijre'e jamuan í rucín tíj na'a ti auj ruuri a'ijna í cína'ara'an.

Ajta, ti pua'a huámi'ini a'ijna í cína'ara'an, pu'uri rí'irí ti ajtahua'a ruxí'evi'ira'a jín huatéviche'en a'ijna jamuan ja'ati ti ra'aráanajche. Seij pu'u ruxe'eve'e, ti ayén huatéviche'en a'ij ti tiraavíjete'e í tavástar'a jemi. ⁴⁰ Mi ajta a'ijna í 'íita'a, jaítze'e pu í Dios rí'i tiratá'aca ti pua'a ayén 'éeni'ici'e huatéaturan a'ij ti 'een. Ayee pu tiná'amitíejte'e ineetzi. Ajta ayej ne'ase ti ajta ayén che'atá na'a tirá'amitíejte'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

8

I cua'ira í mej tí'imua'í'ivajtaca í rudioosi

¹ Jíme'en í cua'ira í mej tí'imua'í'ivajtaca í rudioosi jemi, ayée tu ramua'aree. Naíjmi'i tu mé úumua'aréjme. Ajta, ayée pu tí'irineca ti ja'ati ayén a'ijna jín á'ujtzaahuat'e ti jeíhua mé úumua'aree. Mi ajta, ja'ati pu rí'i a'ij tí'ijrí'ire ti pua'a rí'i tí'ijxe'eve'e í ruxí'ej tevi. ² Ajta a'ijna í ja'ati ti ayén tí'imua'atze í ru tzajta'a ti jeíhua mé úumua'aree, a'íi pu caí mé úumua'aree a'ij ti ye'í tiú'ujxe'eve'e í Dios jemi. ³ Mi ajta, Dios pu ramua'ate a'ijna í ja'ati ti rí'i tí'ijxe'eve'e í Dios.

⁴ A'ij pu jín, jíme'en a'ijna í cua'ira í mej tihuá'amua'í'ivejte'e í rudioosi, ayée tu ramua'aree mej caí rí'i miyen seijre'e íiyen chaanaca japua í mej nu'u dioosi pú'een. Teajta, teen tu ramua'aree ti seij na'a í Dios ti íiyen seijre'e.

⁵ Jee xaa ne'u, mé mu'íi í mej jee dioosi pú'een, ti pua'a íiyen mej seijre'e chaanaca japua nusu a'uun mej é'eseijre'e u ta japua, a'iné ayée pu

titá'amitiejte'e mej i'imul'í í mej dioosi pú'een, majta i'imul'í í mej til'itij jín títetateí.

⁶ Mi teajta iteen, ayée tu tí'ijmua'aree ti, itejmi jemi, seij na'a í Dios í tej rájya'upua. Nain pu a'íjna jemi tiu'utasejre. Teajta iteen, naími'i tu te'íjna jín seijre'e tej ti r'í'i tiraateájtuaani í jemin. Ajta seij pu'u í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Nain pu tiú'utaavijhuaca'a a'íjna jemi. Teajta iteen, naími'i tu te'íjna jetze arátaca'ane tej ti ruuri.

⁷ Mi majta, camu naími'i miyen che'atá mena'a tí'ijmua'aree, sino seica, ayée mú tí'ijri'irejca'a mej huá'ana'amiche'en í mej caí dioosi píríci. A'íj pu jín, ti pua'a miyen ráacua'ani í cua'ira í mej ramuai'ivajtaca, aúche'e pu ayén tihuá'amitiejte'e mej majta me'íjna na'amiche í ti caí Dios pú'een me'íjna jime'e mej ráacua me'íjna í cua'ira mej ráamuai'ivajtaca'a. Ayee mú a'íjna jín raacua'an, tí'iqui a'íj pua'a hua'atá'acare'e a'ame í huá'axiejniu'uca jetze a'íjna jime'e ti a'íj pua'a huárini a'íjna í huá'axiejniu'uca.

⁸ Aru, casi'i mú'een, capu til'iti jín titatéva'iri í cua'ira í Dios jemi. Capu a'atzu a'uvaíjtzí ti pua'a tecaí ráacua'ani. Capu ajta titatéva'iri ti pua'a teráacua'ani.

⁹ Mi seajta mú'een, r'í'i xu'u sej si caí siyen a'íj pua'a ráaruuren seij í ja'ati ti caí jeíhua té'eviicua'i, setá'aj caí siyen ca'aníjra'a tiraatá'acare'en ti a'ín ayén auteáturan Dios jemi se'íjna jime'e ti i'í xí'epi'ín mú'ejmi jemi.

¹⁰ Casi'i mú'ee, mi pej r'í'i tí'ijmua'aree. Tiché'e tiyen tiraataxáj yee ja'ati ti caí jeíhua té'eviicua'i í ru tzajta'a, ajta a'íj pu muasej, pej pe'uun tejé'ecua'a pe'újna teyujta'a a'u mej raná'amiche'e í hua'adioj. Tij ca'aníjra'a pepu'u raatá'asin a'íjna í ja'ati tí'ij a'ín ajta ráacua'ani í cua'ira í mej raatámuai'ivajtaca'a. ¹¹ Ayee pu a'íjna jín huaríj, aj pu'i a'uvaíjtzí a'íjna í a'ihuáara'a ti caí jeíhua té'eviicua'i, ti ajta jetzen me'ecan huamí'i í Ciríistu'u. A'uvaíjtzí, icu, a'íjna jime'e pej ca'aníjra'a raatá'a pe'íjna jime'e pej nú'u r'í'i tí'ijmua'aree a'íj ti 'een í Dios jemi.

¹² A'íj pu jín, setí'ij siyen auteáturan a'ímej jemi se'íjna jime'e sej a'íj pua'a huá'uruu í huá'amua'atziira'a jetze í mej caí jeíhua té'eviicua'i, mú'een xu seajta se'íjna jín auteáturaave í Ciríistu'u jemi. ¹³ A'íj pu jín, ti pua'a ne'ihuaara'a a'uvaíjtzí a'íjna jime'e ti ráacua í cua'ira í mej ráamuai'ivajtaca'a, canu ja'anáj racua'ani ne'íjna í cua'ira nej ni caí ca'aníjra'a raatá'an ti ayén huárini a'íjna ti jín a'uvaíjtzí.

9

A'íj ti tihua'atá'aca a'íme í mej tiu'uta'aíjti'ire

¹ Neajta inee, nexiéehua nu á'uche'ecan. Neajta nu ne'ín pú'een seij ti Dios ne'uta'íteca'a nej ni jetzen me'ecan tiu'utaxáj. Neajta nu raasej ne'íjna í Jesús, í tavástara'a. Seajta mú'een, xu'uri neetzi jemi seijre'e a'íjna jime'e nej tí'ivaire'e í tavástara'a jemi. ² Ti pua'a caí ayén tihuá'amitiejte'e í seica jemi ti Dios ayén ne'uta'íteca'a, mú'ejmi jemi pu xaa ayén tejamuá'amitiejte'e a'iné mú'een xu se'ín pú'een í tej jín tiyen ramua'aree ti Dios ayén a'íjna jín tinaa'íjca.

³ Ayee nu huatánne'a a'ímej jemi í mej nej jime'en tí'ihua'u. ⁴ ¿Ni caí ayén titaatá'aca tej tiú'ucua'ani, ajta tej huayé'en? Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. ⁵ ¿Ni caí ayén che'atá na'a titaatá'aca tej seij tévi'itine'en ti ajta té'atzaahuate'e matíj í seica í ti Dios hua'uta'íteca'a, majta a'íme í ihuáamua'ame'en í tavástara'a, ajta a'íjna í Pedro?

⁶ Ari iteen, i nej i'í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, ¿ni qui teen tena'a te'ín pú'een í ti ayén ruxe'eve'e tej tamuájca'a jín tiu'umuári'en? ⁷ Capu ja'ati ti ayén tí'ivaire'e xantaaru'u jime'e ayén tihuaújnajchite'en rusej. Ajta capu

ja'ati ayén caí racua'ani í táca'ira'an í ti ráahuii. Capu ajta ja'ati ayén caí ra'antí'isin hua'aleechi ti huá'aseire'e í ye'emuaate. ⁸ Canu niyen tí'ixa a'ij mej tirájteu rujímua'a mena'a í teteca sino ayée pu che'atá na'a té'eyu'usi'í jetzen í niuucari í mej jín tí'aijta.

⁹⁻¹⁰ Ayee pu té'esiímua'i í yu'uxari jetze, ti Moisés teecan ra'uyú'uxaca'a tíjín: “Capej ra'ancánaamuan í puuya tí'ij a'ín atáye'icaa rayuu í triigu.” ¿Ni qui jetzen ruxe'eve'e í Dios a'íjna í puuya, na'ari téjmi na'a jíme'en ayén tí'ixa? Jee xaa ne'u. Nain pu jín téjmi jín ayén tiu'utaxájtaca'a. Ayee pu 'een jín téjmi jíme'e ayén té'eyu'usi'ihuaca'a a'iné ayée pu tiraavíjte'e ti a'ín ja'ati ti tase'ehuaca ayén rachú'eve'e ti tí'itij ráaci'iti a'íjna jíme'e ti tiú'utaseehuaca'a. Ajta, a'ín ti tí'itza'anaca, ayée pu ajta ayén tiraavíjte'e ti ayén rachú'eve'e ti tí'iti ráaci'iti a'íjna ti huáci'reca'a.

¹¹ Ti pua'a teri raateájtuaa mú'ejmi jemi te'íjna ti Dios jemi é'eme'ecan tí'ij rí'í á'amuaruuren, ¿ni qui ayén a'ij pua'a tejá'amuaseijrate'e ti ayén tí'itaci'iti je'icáj a'íjna í sej jín huateújvaire'en íiyen chaanaca japua? ¹² Ti pua'a ayén tiraavíjte'e ti ayén tihuá'uci'iti í seica je'icáj í sej jín huateújvaire'en, jaítze'e pu ayén tiraavíjte'e ti ayén tí'itaci'iti itejmi.

Mi teajta iteen, catu tiyen ríci sino nain tu jín té'eviicua'i tej ti caí ra'antánaamuan sej si caí ché'e ra'ará'astijre'en í niuucari ti jíme'en raxa í Círíistu'u. ¹³ Xu'uri ramua'aree a'ij mej ríci a'íime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. Ayee mú racua'aca me'íjna í mej seica me'uun te'utetúutuhua'a mú á'aye'i u teyujta'a. Majta a'íime í mej me'uun tí'ivaire'e a'u mej tejé'emuai'ivajtaca, a'íi mú majta miyen racua'aca je'icáj í mej me'uun raatámua'ivajtaca'a.

¹⁴ Ayee pu che'atá na'a 'een, tavástar'a pu ayén tiu'uta'ájtaca'a ti ayén tiraavíjte'e ti ayén tihuá'uci'iti a'íimej í mej tihua'utá'ixaate'esin í niuucari ti jíme'en raxa í Dios, mej mi me'íjna jín huateújvaire'en mej tiu'utaxáj me'íjna jíme'e í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani.

¹⁵ Mi neajta inee, canu ja'anáj huatánne'a nej ne'íjna jín huaténvaire'en a'ij ti tiraavíjte'e ineetzi jemi. Canu neajta ne'íjna jín tejá'amuayu'use'e sej si siyen huárini ineetzi jemi. Jaítze'e pu na'aráanajche nej huámi'ini caí ja'ati ayén tiná'ari'í a'íjna í nej niyen ne'íjna jín huateáturaasin.

¹⁶ Capu xaa ne'u ayén tineetá'aca nej ne'íjna jín ahuántzaahuate'en ne'íjna jíme'e nej niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani a'iné Dios pu ayén a'íjna jín tinaa'íjca. Puaíjtzi pu naatá'asin ti pua'a necaí niyen tihua'utá'ixaate'en.

¹⁷ Jee xaa ne'u, tí'iti pu ayén tí'ineci'ítíche'en ti pua'a niyen nexí'evi'ira'a jín tihua'uta'ixáate'enche'e. Mi ajta caí, capu, a'iné Dios ayén a'íjna jín tinaa'íjca. ¹⁸ Ti pua'a ayén tí'ayajna, ¿tí'itájni ayén tí'ineci'iti ineetzi? A'ii pu a'ín pú'een, nej caí hua'ajlive'e netihuá'ixaate'e, neajta caí huaténvaire'en ne'íjna jíme'e í nej jín antínmua'aree.

¹⁹ A'ij pu jín, nee nu niyen nexí'eehua naa tejá'uche'ecan nain jíme'e. Capu ja'ati tí'ine'áijte'e. Mi neajta inee, rí'í nu neri huánruu najími'ica jemi tíj ja'ati ti ca'anéeri jín tí'imuarí'e nej ni jaítze'e hua'umuá'itín. ²⁰ A'íimej jemi í mej Israel jetze ajtémecan, ayée nu huánruu yee cumu nej Israel jetze ajtémecanta nej ni hua'umuá'itín í mej Israel jetze ajtémecan.

Jee xaa ne'u, capu ruxe'eve'e nej niyen rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'aijta. Capu amín a'ij, ayée nu huánruu tíj ja'ati ti ayén rá'astijre'e nej ni hua'umuá'itín a'íimej í mej rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'aijta. ²¹ Neajta, a'íimej jemi í mej caí rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'aijta, ayée nu neajta huánruu tíj ja'ati ti caí ayén rá'astijre'e nej ni neajta hua'umuá'itín a'íimej í mej caí rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'aijta.

Mi neajta inee, nee nu xaa seǵ niuucari ará'astejsin í Dios jemi, í niuucari ti jín titá'itiiiri'í í Ciríistu'u. ²² A'ímej jemi í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, neajta nu niyen huánruu tíj ja'ati ti caí a'ij tí'ijviicua'i nej ni hua'umuá'itín a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Naíjmi'ica jemi nu niyen huánruu tíj na'a ti seijre'e nej ni seica huamuá'itín nain jín a'ij nej ye'í ríci. ²³ Ayee nu 'een jín ríci ne'íjna jime'e nej ni tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani, ti ij ajta tí'ineci'iti í ti jín Dios rí'í tihua'utá'asin a'ímej í mej ra'ará'astijre'esin me'íjna í niuucari.

²⁴ Xu'uri ramua'aree a'ij mej tí'ijri'ire a'íme í mej ru'acheca a'u mej é'ehua'acaca. Naími'í í mej ru'acheca, ayée mú che'atá mena'a tí'itese'e mej tiu'umuá'itín. Mi ajta, seǵ pu'u a'ín pú'een í ti tí'imua'itín, ajta ra'ancuré'asin í mej raatapuaíjve'esin. Setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'utése'en sej si seajta siyen tí'iti huamuá'itín í Dios jemi.

²⁵ A'ati ti na'a ti huá'a jamuan tí'echeca, ayée pu á'ujcu'uve nain jime'e ti ij ayén curuun ancuré'e'í'ín ti a'uvájtzi. Mi teajta iteen, ayée tu tí'itese'e tej ti curuun ancuré'e'í'ín ti naa seíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e. ²⁶⁻²⁷ A'íj nu jín, canu ché'e nena'a tí'echeca. Canu neajta ché'e nena'a tí'itatú'axa í eeca tzajta'a, sino ayée nu te'ejténtu'axa í ne jetze, neajta inee raamuá'iti ná'aye'í ca'anéeri jime'e tí'ij na'ará'astijre'en í nej ratéhua'ira'a. Ayee nu 'een jín ríci ti ij caí Dios naaré'e'ite netí'ij neri niyen tihua'utá'ixaa í seica.

10

Mej nu'u caí raná'amiche'en me'íjna ti caí Dios pú'een

¹ Ayee nu tí'ijxe'eve'e inee, sej ra'utámua'aree ti jaitiri e'ecáave'e huá'uvi'itijme'e í tavaújsimua'aci'í. Majta á'iyen jaata'a antacíj. ² A'í mú huámuai'ivijhuaca'a jamuan a'íjna í Moisés teecan tí'ij auj e'ecáve'eca'a a'íjna í jaitiri, majta matí'ij antajú'ucaa jaata'a. ³ Naími'í mú majta ráacua me'íjna í cua'ira ti a'uun a'uvé'emej Dios ti é'eseijre'e. ⁴ Majta me'íjna anti'í í jaj ti ajta a'uun a'uvé'emej í Dios jemi, a'iné a'í mú jetze ra'anti'í me'íjna jetze í tetej ti huá'a jamuan huamé'ecaa. Ajta a'ín í tetej, a'ii pu a'ín pú'eene'e í Ciríistu'u.

⁵ Mi majta a'íme, mu'íití mú caí rí'í tiraatá'a í Dios. A'íj pu jín Dios ayén hua'antipua'ajte a'ujna a'u ti caí é'ti'itijca'a.

⁶ Ajta, ayée pu 'een jín té'uyu'usi'ihuaca'a ti ij ayén titaatá'itii itejmi tej ti caí tiyen te'íjna jetze tiyen titeejú'un a'íjna jetze ti a'ij pua'a een matíj a'íme huaríj. ⁷ Caxu huá'anajche í mej caí dios pú'een, matíj seica a'íme huaríj. Caxu huá'anajche xaa ne'u, a'iné ayée pu té'eyu'usi'í tíjín: “A'íme mú teite miyen a'ujrá'aseca'a mej mi tiú'ucua'ani, mej mi majta huayé'en. Matí'ij mi miyen ájhuiixi mej tiu'utéene'en.”

⁸ Jé'ecan pu ruxe'eve'e sej caí siyen che'atá sena'a tiú'ujxana'acira'aten matíj seica a'íme huaríj. Majta, ayée mú huácui seǵ xicaj tzajta'a a'achú cumu seité japuan huaíca vi'ira'a í teite. ⁹ Tiché'e caí tí'iti jín ra'íhua'ura í tavástara'a matíj seica a'íme miyen huaríj. Matí'ij mi á'upua'areca'a, matí'ij cu'ucu'use hua'ucheí. ¹⁰ Teta'aj teajta caí a'ij tena'a tí'iteniuuca'an matíj majta seica miyen huaríj. Ajta a'ín ti te'entípuaapua'ate, a'í pu hua'antipua'ajte a'ímej.

¹¹ Jee xaa ne'u, ayée pu 'een jín tihua'uruu ti ij Dios ayén titaatá'itii. Mi ajta, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jime'e tí'ij rí'í táaruuren itejmi, a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'enejsin í xicaj ti jetzen te'entipua'ari í chaanaca i tej japuan yen seijre'e.

¹² A'íj pu jín, ti pua'a ayén ja'ati seǵ tirá'amitiejte'e ti caí rí'iriistan ti tí'itij jín até'ítze'ara'an í tavástara'a jemi, ché'e a'ín rí'í tiu'umé'en ti ij caí auteáturan. ¹³ Tíj na'a ti ayén a'amua japua rájve ti ij ca'aníjra'a amuaatá'an sej

si ti'itij jín auteáturan í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a huá'a japua rájve matíj mena'a pua'amé íyeyen seijre'e chaanaca japua. Ajta a'ín Dios, capu ja'anáj até'itzea'ara mú'ejmi jemi.

A'íj pu jín, Dios caí ja'anáj raatá'asin ti ti'itij ayén huápi'i ca'aníjra'a jamuaatá'an sej si auteáturan í Dios jemi se'íjna jime'e sej caí ché'e te'utáviicua'i. Mi ajta a'ín, tí'ij auj ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si ti'itij jín auteáturan, Dios pu ajta amuaatá'asin a'ij sej ye'í huárini sej si ajtácíne, sej si seajta te'utáviicua'i.

¹⁴ A'íj xu jín, ayée xu huárini, mi nej já'amuaxe'eve'e. Rí'i xu'u mú'een, sej si caí ja'anáj huá'ana'amiche'en a'ímej í mej caí dioosi pú'een. ¹⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tíj teite í mej rí'i meteuumuámua'are. Setá'aj rujímua'a siyen tiraaxí'epi'íntare'en ti pua'a xí'epi'ín netí'ixa na'ari necaí.

¹⁶ A'íjna í vaasu í tej jetzen ye'eca tej ti tiyen rí'i tiraatá'an í Dios, a'í pu ajta ayén huataújmua'a tej naími'i huatétavaire'en te'íjna jime'e Ciríistu'u ti raxuure'e. Ajta a'íjna í pan tej ra'antitá'ara'a tá'aye'i, teen tu teajta naími'i huatétavaire'en te'íjna jime'e ti Ciríistu'u ta japua huaniú í rutevij jime'e.

¹⁷ Ajta, a'iné seij pu'u í pan, ayée pu huataújmua'a í tej i'i mu'íi, tu'uri se'í tena'a teitejra'an pú'een tej se'í tena'a jetzen ajtémecan, a'iné naími'i tu se'í tena'a cua'aca í pan.

¹⁸ Casi'í, xu'uhuaújmua'atzi se'íjna jetze a'ij mej tí'ijr'i'ire a'íme í mej Israel jetze ajtémecan. A'íme í mej racua'aca í mej tí'imuai'í'vajtaca, a'í mú majta naími'i tí'ivaire'e í Dios jemi.

¹⁹ ¿A'iné ne'u huataújmua'a í nej ti'ixa? ¿Ni qui jeíhua jetzen ruxe'eve'e í cua'ira í mej tí'imuai'í'vajta huá'a jemi í mej caí dioosi pú'een? Capu xaa ne'u. Ari a'íjna ti caí dios pú'een, ¿ni qui jeíhua jetzen ruxe'eve'e a'íjna?

²⁰ Capu xaa ne'u, sein. Ayee pu huataújmua'a í nej tejá'amua'ixaate'e. A'íjna í mej tí'imuai'í'vajta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, camu raatámua'í'vajta í Dios jemi sino a'ímej jemi mu'u í tiyáaru'use. Canu raxí'eve'e sej hua'utévaire'en a'ímej í tiyáaru'use.

²¹ Capu rí'irí sej siyen jetzen ye'eca í vaasu í mej jín rí'i tiraatá'aca í tavástar'a ti pua'a seajta seuj se'íjna jetze ye'eca í vaasu í mej jín rana'amiche í ti caí Dios pú'een. Capu ajta rí'irí sej jetzen tí'icua'a í meesa í mej jetzen ra'utámua'aree í tavástar'a ti pua'a seajta seuj se'íjna jetze tí'icua'a í meesa mej jetzen huá'ana'amiche'e í tiyáaru'use.

²² Na'ari caí, ayée tu a'íjna jín rini, ca'aníjra'a tu raatá'asin í Dios ti a'ín chueere'e á'ara'ani a'ímej jemi í tiyáaru'use ti ij ayén huataniú'ucan itejmi jemi. Ajta, a'í pu jeíhua huápi'i jaítze'e ruca'ané tecaí iteen.

Tej nu'u rí'i tiraatá'an í taxí'ej tevi

²³ Nain pu nu'u ayén tineetá'aca. Mi ajta, capu nain ayén tineetéva'iri. Nain pu xaa ayén tineetá'aca. Mi ajta, capu nain ayén rí'i neruure. ²⁴ Seajta, setá'aj siyen huaújruuren seij seajta seij. A'ati ti na'a, ché'e caí ayén rahuauca í ti jín rí'i huatévaire'en, sino ché'e ayén rahuauca a'ij ti ye'í huárini ti rí'i tiraatá'an í ruxí'ej tevi.

²⁵⁻²⁶ Setá'aj siyen ráacua'ani ti'iti ti na'a í mej ratua a'ujna mej é'eseijre'e í mej tí'itu'araca. Caxu seajta siyen tiú'urihua'ura ti pua'a ayén a'ij pua'a amuáaruuren í á'amuaxiejniu'uca jetze nusu caí, a'iné tavástar'a pu ra'áa í chuej i tej japuan huachéjme. A'í pu ajta ra'áa tíj na'a ti íyeyen tí'iseijre'e.

²⁷ Ti pua'a seij ti caí té'atzaahuate'e ajta amuaata'inen sej jamuan tiú'ucua'ani, patá'aj piyeyen ahua'aca'anen pe'í pe'uun á'ume'en jamuan a'íjna í ja'ati, patá'aj nain tiú'ucua'ani tíj na'a ti án teje'etia'asin mú'etzi jemi. Capej tí'ihua'u pena'a ti ij caí a'ij pua'a muáaruuren í axiejniu'uca jetze.

28-29 Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén timuaatá'ixaate'en yee ti nu'u hu-atámua'i'ivijti'ihuaca'a, ayée pej huárini pej caí racua'aca pe'íjna jime'e pej raxí'eve'e pej raatévaire'en pe'íjna í ja'ati ti ayén timuaatá'ixaa, pajta pe'íjna ti caí a'ij pua'a raruuren í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í ja'ati.

Jee xaa ne'u, capu a'ij raruuren í á'axiejniu'uca. ¿A'iné 'een jime'e ayén tiu'utá'ijmí neetzi jemi nej ni caí niyen huárini a'ij ti tineetá'aca nej ni caí a'ij pua'a raruuren í xiéjniu'ucare'ara'an í nexí'ej tevi? ³⁰ ¿A'iné auj tí'iri'iri ti ja'ati ayén a'ij pua'a tí'inexajta a'íjna jime'e nej rí'i tiratá'aca í Dios ne'íjna jime'e í cua'ira nej nexiéehua ráacua?

³¹ Ayee pu'u na'a, setíj sena'a tí'itij jín ríci, ti pua'a setí'icua'aca na'ari seye'eca nusu tí'iti sej a'ij ruure, setá'aj siyen huárini setá'aj rí'i tiraatá'acare'en í Dios jemi. ³² Setá'aj siyen huárini sej si caí a'ij pua'a tihua'atá'acare'en se'íme í mej Israél jetze ajtémecan nusu se'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan na'ari se'íme í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. ³³ Ayee nu tí'itese'e nej rí'i tihua'atá'acare'en naíjmi'ica nain jime'e ti ij ayén tihua'uci'iti í ti hua'atéva'iri, ti ij ajta Dios hua'irájtuaani. A'íj nu jín caí niyen nena'a rahuauca í ti neetzi téva'iri.

11

¹ Neajta inee, ayée nu tiu'umé tíj ajta Círíistu'u tiu'umé. Setá'aj seajta mú'een siyen che'atá sena'a huárini netíj inee.

A'ij mej nu'u ye'í huárini í 'uuca teyujta'a

² Mi seajta mú'een, xí'epi'in xu huaríj se'íjna jime'e sej nain jín néjmua'aree, seajta seuj rá'astijre'e í ye'irá í nej jamuaatá'ití'iri. ³ Mi neajta inee, ayée nu tí'ijxe'eve'e sej siyen ráamua'ati ti Círíistu'u ayén antiújmua'aree a'ímej jemi, matíj mena'a pua'amé seijre'e í teteca. Ayee mú che'atá mena'a í teteca tite'entiújmua'aree a'ímej jemi í ru'íjta'amua'a. Ajta Dios pu ayén antiújmua'aree í Círíistu'u jemi.

⁴ A'íj nu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. A'ati pu ayén raatéxieehuata a'íjna ti jín antiújmua'aree ti pua'a utemúucu'utzi huatéjniuuni. ⁵ Ajta, ti pua'a 'íita'a ayén antimuá'avi'i huatéjniuuni, nusu antimuá'avi'i tí'ixajta í Dios jetze me'ecan, a'í pu ajta raatéxieehuata a'íjna í ti tí'ira'ajte'e. Ayee pu che'atá na'a tiu'utévi'iraste'e tíj 'íita'a ti ayén caújyen rumu'úu jetze.

⁶ Ayee pu'u xaa ti'ayajna, a'iné ti pua'a 'íita'a caí ayén á'ujca'ane ti ra'avá'anan í rumu'úu, ayén tiraavíjte'e ti a'ín 'íita'a caújsiseaaxi'in í rumu'úu jetze. Mi ajta, ti pua'a ayén tirá'amitíejte'e ti tiu'utévi'iraste'e ti ayén caújsiseaaxi'in, ché'e a'ín ayén ra'avá'anan í rumu'úu.

⁷ Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'eve'e ti antimuá'avi'i seijre'e í teáata'a a'iné a'í pu a'ín taavíjra'ara'an pú'een í Dios, ajta a'í pu a'ín pú'een í ti rí'i tiratá'aca. Mi ajta a'ín 'íita'a, a'í pu a'ín pú'een í ti rí'i tiratá'aca í teáata'a. ⁸ A'iné a'íjna í teáata'a, capu ayén a'íjna jetze huatétaavijhuaca'a í 'íita'a jetze sino a'ín 'íita'a, a'í pu xaa a'íjna jetze huatétaavijhuaca'a í teáata'a jetze. ⁹ Capu ajta ayén huatétaavijhuaca'a í teáata'a a'íjna jime'e tí'ij raatévaire'en í 'íita'a sino a'ín 'íita'a, ayée pu huatétaavijhuaca'a a'íjna jime'e tí'ij raatévaire'en í teáata'a.

¹⁰ A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e ti a'ín 'íita'a ayén ra'avá'anan í rumu'úu ti ij ayén seijre'e ti a'ín rá'astijre'e a'íjna ti tí'ira'ajte'e. Ayee pu ajta ruxe'eve'e ti ij caí a'ij pua'a hua'atá'acare'en a'ímej í mej tí'ivaire'e í ta japua. ¹¹ Mi ajta, camu rujímua'a seijre'e í 'uuca í tavástar'a jemi. Camu majta rujímua'a seijre'e í teteca jemi. ¹² Ayee pu'u na'a a'íjna jime'e ti a'ín 'íita'a a'íjna jetze huatétaavijhuaca'a í teáata'a, ajta a'ín teáata'a, ayée pu a'íjna jetze airaújnejte í 'íita'a. Ajta nain pu Dios jemi teja'uvé'eme.

13 Setá'aj siyen rujímua'a sena'a tiraaxí'epi'intare'en ti pua'a ayén tiraavíjete ti pua'a 'íta'a ayén antimuá'avi'i huatéjniuuni í Dios jemi. 14 ¿Ni caí ayén tejamuá'amitiejte'e a'íjna jime'e í tej ratéhua'ira'a ti ayén tiu'utévi'iraste'e ti pua'a teáata'a ayén cáati'ire? 15 Mi ajta, ti pua'a 'íta'a ayén cáati'ire, a'ii pu a'ín pú'een í ti jín rí'i tiratá'aca í Dios a'iné ayée pu raateájtuaa í cipua í jemin ti ij ayén ra'avá'anan. 16 Ti pua'a ja'ati ayén huárini ti tájaaxiejvi'i a'íjna jime'e, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en yee catu seicié tiyen ti'itítacha'íi, majta a'íime í mej pua'amecié e'etiújse'iri í Dios jemi, camu yee majta seicié miyen ti'itiújcha'íi.

A'ij mú pua'a rici mat'ij e'etiújseire'en

17 Ajta í nej neri jamuaatá'ixaate'esin, canu rí'i tejámuaatá'asin a'iné set'ij mú'een e'etiújseire'en, caxu rí'en jín e'etiújseire'en sino a'ij pua'a xu'u rijca. 18-19 Amuacaícan, ayée nu yé ráamua'areeri'i sej já'ita'a a'utací'ica set'ij se'uun e'etiújseire'en. Mi neajta inee, tímua'a nu tén té'atzaahuate'e a'iné ayée pu ruxe'eve'e mej seica airáaju'un mú'ejmi jemi í mej seicié tí'imua'atze sej si siyen hua'utámua'ati a'ímej í mej mú'ejmi jemi seijre'e, í mej majta tzáahuati'ira'a jín miyen rici.

20 Mú'een xu seajta siyen huárini. Set'ij e'etiújseire'en, caxu se'íjna jín tí'icua'ani í sej jín ra'utámua'aree ti tavástar'a ta japua huaniú. 21 Caxu xaa ne'u, sino tí'ij a'ájna teja'uré'enen sej siyen tiú'ucua'ani, set'ij sena'a pua'amé siyen rici seij seajta seij. Ayee xu anáté'ee tí'icua'ani í sej te'ucá'ini'eme'ecaa. Ajta í seica í mej caí miyen te'ucá'ini'eme'ecaa, capu ché'e tihua'aci'iti, sino metiéecuj mú muá'aju'u. Majta seica miyen huápi'í huatétea'aruaijsin.

22 ¿A'ii tá'uj na'a? ¿Ni tzaa secaí huachéjme a'u sej tejá'ucua'ani, a'u sej seajta a'uyé'en, na'ari seri huá'axieehua a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi, nusu sej siyen raxí'eve'e sej a'ij pua'a tihua'utá'an a'ímej í mej caí ti'iti tícha'íi? ¿A'iné na'a í nej jín tejá'amua'ixaate'e? ¿Ni qui niyen rí'i tejamuá'ixaate'en ne'íjna jime'e sej siyen ti'itiújcha'íi? Canu xaa ne'u.

Mat'ij nu'u ra'utámua'aree í tavástar'a

(Mt. 26:26-29; Mk. 14:22-25; Lk. 22:14-20)

23 Ayee pu'u na'a, í ti nevástar'a raateájtuaa ineetzi jemi, a'ij nu'u neajta mú'ejmi jemi huateájtuaa. A'ajná'imua tíca'ari tzajta'a tí'ij avíitzi'i jín huatátuiri'ihuaca'a í tavástar'a, a'íjna í Jesús, a'í pu raati'í'ipi í pan. 24 Tí'ij rí'i tiraatá'a í Dios, aj pu'i ra'antítaaraxi, ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín: "A'ii pu a'ín pú'een í nej ratéhua'ira'a í nej jín mú'ejmi japua niuuni. Setá'aj siyen ráacua'ani sej si se'íjna jín na'utámua'aree."

25 Mat'ij tiú'ucuaa, ayée pu che'atá na'a huaríj a'íjna jime'e í vaasu í mej jetzen huayé'en. Ayee pu tihua'ixaate'e tíjín: "Ayee pu huataújmua'a a'íjna í vaasu. A'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti jécua í ti jín Dios ti'itij jín te'ataújratziiri'i a'íjna jime'e nej ra'iráxire'esin i nexuure'e. Ajta, a'íjna i ye'irá í sej jín huayé'en se'íjna jetze í vaasu, set'ij sena'a sej siyen rici, sej siyen se'íjna jín na'utámua'aree." Ayee pu'u tihua'utá'ixaa.

26 A'ij pu jín, set'ij sena'a sej racua'ani se'íjna í pan, seajta sej huayé'en se'íjna jetze í vaasu, ayée xu se'íjna jín tihua'utá'ixaate'en a'ij ti huataújmua'a ti a'ín tavástar'a huam'íi. Mú'een xu siyen tihua'utá'ixaate'esin tíj na'a ti yú auca'ití a'ame ajta na'a caí uvé'enen í tavástar'a.

A'ij mej nu'u ye'í tiráacua'ani í mej jín ra'utámua'aree í tavástar'a

27 A'ij pu jín, ja'ati ti na'a ti ayén ché'e na'a ráacua'ani a'íjna í pan, nusu cha'a na'a na'a huayé'en a'íjna jetze í vaasu a'ij ti caí tiraavíjete'e, ayée pu jetzen ujpuá'ari ti raatéxieehuataca'a í Ciríistu'u ti ayén rajpuaíjtica'a í rutevij

jime'e, ti ajta ra'iráaxire í ruxuure'e. ²⁸ A'íj pu jín, ché'e ayén huárini ja'ati ti na'a ti ayén amuacáí rá'amitiejte'e a'ij ti 'een í ru tzajta'a í Dios jemi ti ij ayén ráamua'aree ti ari ayén tiraavíjte'e. Aj pu xaa, rí'íríista a'ame ti ayén ráacua'ani í pan, ajta ti huayé'en í vaasu jetze.

²⁹ Ayee pu 'een jín ayén ruxe'eve'e ti ja'ati ayén rá'amitiejte'e a'ij ti huataújmu'a a'íjna ti ratéhua'ira'a í tavástar'a. Ti pua'a ja'ati caí ayén rá'amitiejte'e a'ij ti huataújmu'a í ye'irá, ajta cha'a na'a na'a ráacua'ani í pan, ajta cha'a na'a na'a huayé'en í vaasu jetze, Dios pu ayén puaíjtzi raatá'asin a'íjna jime'e ti caí rí'i huaújrúu a'ij ti tiraavíjte'e. ³⁰ A'íj mú jín mu'iiti caí ché'e huá'aca'anisti'i í mej a'amua jetze ajtémecan, majta tí'icucui'i. Majta seica meri huácuii.

³¹ A'íj pu jín, ti pua'a ayén amuacáí tá'amitiejte'e a'ij ti 'een í tatzajta'a í Dios jemi, capu ayén puaíjtzi táaci'iti. ³² Ajta, tíj na'a ti tavástar'a ayén tá'axijte'en, a'íi pu a'íjna jín puaíjtzi taatá'asin ti ij caí puaíjtzi táaci'iti naíjmi'ica jamuan í mej yen huachéjme, íiyen chaanaca japua.

³³ A'íj xu jín, mú'een, ne'ihuaamua'a, ayée xu huárini. Setí'ij u e'etiújseire'en, setá'aj huaújxe'eve'en seij seajta seij seij si naími'i tiú'ucua'ani. ³⁴ Ti pua'a ja'ati ayén jeíhua tí'icuata, ché'e a'ín a'uun tejá'ucua'ani u ruche. Na'ari caí, Dios pu amuá'axijte'en setí'ij u e'etiújseire'en. Neajta inee, netí'ij ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi, aj nu ni jaítze'e rí'i á'amuaruuren.

12

I ti nu'u jín tihuaú'íjca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

¹ Ayee nu tí'ijxe'eve'e seij ráamua'aree a'ij ti 'een a'íjna í ti jín tejámuaa'íjca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

² Xu'uri sicu ramua'aree a'ij seij tí'ijrí'irejca'a setí'ij caí xi té'atzaahuate'eca'a. A'ímej xu jemi á'ujca'anejca'a í mej caí dioosi pú'een, í mej majta caí tí'ixaxa'a. Mú'een xu huá'ajaahuate'eca'a a'ij ti ye'í tejamuá'amitiejte'eca'a. ³ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Ti pua'a ja'ati ayén a'íjna jetze araújca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an, capu ja'anáj ca'aníjra'a raatá'asin a'íjna í ja'ati ti ayén tiu'utaxáj yee: “Ché'e Dios puaíjtzi raatá'an a'íjna í Jesús.” Mí ajta, ti pua'a ja'ati caí a'íjna jetze araújca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu a'atzu ajta rí'írí ti a'ín ayén tiu'utaxáj yee: “Jesús pu vástare'ara'an pú'een.”

⁴ Capu tí'iseicaj na'a í ti jín tejámuaa'íjca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Mí ajta, seij pu'u a'íjna í xiéjniu'ucari. ⁵ Capu tí'iseicaj na'a í seij jín tí'ivaire'e í Dios jemi. Mí ajta, seij pu'u í ti tavástar'a pú'een. ⁶ Capu ajta tí'iseicaj na'a í seij jín tí'imuarí'e. Mí ajta, seij pu'u í Dios ti nain jín tí'imuarí'e huá'a jamuan í teteca, a'achú mej pua'amé íiyen seijre'e.

⁷ Ajta naíjmi'ica jemi, a'ín xiéjniu'ucari ayén huataseíjre ti ij tí'iti jín tihua'íjcate'en seij ajta seij, mej mi me'íjna jín tihua'utévaire'en naíjmi'ica. ⁸ Seij pu ayén a'íjna jín tiraa'íjca a'íjna í xiéjniu'ucari ti ayén tiu'utaxáj temua'a pu naa raayí'itihua'acan jime'e. Ajtahua'a seij, a'ín xiéjniu'ucari ruseíj pu ajta a'íjna jín tiraa'íjca í ja'ati ti ayén tiu'utaxáj a'ij ti tirú'umua'aree.

⁹ A'íjna í xiéjniu'ucari, ruseíj pu ajta ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'ati té'atzaahuate'e, ajta seij pu ayén tiratá'aca ti a'ín ja'ati tihua'ahua'atehua'an. ¹⁰ Ajta seij, a'íi pu ayén tiratá'aca í ja'ati ti ayén rijca í mej jín rí'i tira'utaseíj. Ajta seij ti ayén tihua'utá'ixaate'en í Dios jetze me'ecan a'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucari ca'aníjra'a ratá'aca. Ajta í seij, ayée pu tiratá'aca ti raayí'itihua'an ti raatámítiejte'en tí'iti ti xiéjniu'ucari pú'een. Ajta seij raayí'iti ti tiu'utaxáj seica jime'e í hua'aniyuca í mej seica chuéjra'a japua é'eme'ecan. Ajta seij í

ja'ati, ayée pu ratá'aca ti raayí'tihua'an ti ayén tiu'utaxáj a'ij ti huataújmu'a a'íjna ti raataxájtaca'a í seij.

¹¹ Tíj na'a mej miyen jín ríci, a'í pu rusej ca'aníjra'a hua'atá'aca a'íjna í xiéjniu'ucari. A'í pu rusej ayén hua'atá'aca naíjmi'ica, seij ajta seij, a'ij ti a'ín tíhua'uxí'epi'íntari'iri'í.

Sej pu'u í tej jetzen ajtémecan

¹² Ayee pu che'atá na'a 'een í Círístu'u jemi a'ij ti 'een a'íjna jime'e ti seij ratéhua'ira'a. Sej pu'u ti ratéhua'ira'a, ajta jeíhua pu ti'imu'íi ti jetzen tí'iseijre'e. Mí ajta, ti pua'a ayén ti'imu'íi ti jetzen seijre'e, seij pu'u pú'een í tévira'an.

¹³ A'í pu jín, setí'ij huámuaí'ivijhuaca'a, seij pu'u í xiéjniu'ucari ti mú'ejmi tzajta'a huateájturaa ti ij ayén amúáaruuren sej si seij sena'a tévira'an pú'een'e xá'ara'ani jamuan í Círístu'u. Capu amín a'ij, ti pua'a Israel jetze xa'ajtémecan na'ari siyen seij chuéjra'a japua é'eme'ecan nusu siyen ca'anéeri jín tí'imuarí'e ca'ín siyen ruxiéehua á'ujujhua'an. Sej pu'u í xiéjniu'ucari sej jetzen araújca'ane. ¹⁴ Ajta, capu tí'iseicaj na'a ti jetzen seijre'e í tévira'an sino ti'imu'íi.

¹⁵ A'í pu jín, ti pua'a a'ín ícájra'an ayén tiu'utaxáj yee a'iné canu muájca'a pú'een, canu neajta ajtémecan í tévira'an jetze, capu ayén ti'ayajna. A'í pu aúche'e a'ín tévira'an jetze ajtémecan. ¹⁶ Ayen che'atá na'a, ti pua'a a'ín naxaira'an ayén tiu'utaxáj yee a'iné canu jí'isi pú'een, canu neajta jetzen ajtémecan í tévira'an, capu ajta ayén ti'ayajna. A'í pu xaa tévira'an jetze ajtémecan a'íjna í naxaira'an.

¹⁷ Tí pua'a nain tévira'an a'ín pú'een'en í jí'isi, ¿a'iné tí'iri'iri ti hui-iténamuajra? Capu a'ij tí'iri'iri. Ajta, ti pua'a nain tévira'an a'ín pú'een'en í tí'iri'iri huíteájnamua, ¿a'iné tí'iri'iri ti tí'í'ichue? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

¹⁸ Mí ajta a'ín Dios, ayée pu éene'en tiu'uteájtuaa í ti jetzen seijre'e í tévira'an í Círístu'u a'ij ti a'ín tiraaxí'epi'íntare. ¹⁹ Tí pua'a naími'í ti jetzen seijre'e ayén seij na'a pú'een'en, ¿a'uné é'eseijre'e a'ame í tévira'an? Capu mé'e já'ahua'a a'ame. ²⁰ Mí ajta, ayée pu ti'imu'íi ti tévira'an jetze tí'iseijre'e, ajta seij pu'u í tévira'an.

²¹ A'í pu jín, capu rí'irí tí'í'iri'iri a'ín jí'isi ayén tiraata'ixaate'en í muájca'a tí'ín: “Capej nej jetze ruxe'eve'e mú'ee.” Capu ajta rí'irí tí'í'iri'iri a'ín mu'úura'an ayén che'atá na'a tiraata'ixaate'en í í'icaj yee: “Capej nej jetze ruxe'eve'e mú'ee.”

²² Mí ajta, a'ín ti jetzen seijre'e ti ayén titá'amítiejte'e tí'í'iri'iri caí ruca'ané, a'í pu xaa ayén jaítze'e ruxe'eve'e caí í seica. ²³ Ajta, a'ín ti jetzen seijre'e í tej tí'iyen ratéxíehuaata te'íjna jime'e tí'í'iri'iri ayén titá'amítiejte'e tí'í'iri'iri caí tí'itij vaire'e, a'í tu jaítze'e rí'í'iri'iri tiratá'aca te'íjna jime'e í tej jín rí'í'iri'iri tiraatéchejte'en. Ajta a'ín ti jetzen seijre'e tí'í'iri'iri ajta tiu'utévi'iraste'e tí'í'iri'iri pua'a ayén seijre'e mé'í'iri'iri, a'í tu tí'iyen rí'í'iri'iri tí'ití'í'iri'iri a'ij tí'í'iri'iri tiraavíjte'e. ²⁴⁻²⁵ Ajta, í seica tí'í'iri'iri jetzen seijre'e, tí'í'iri'iri caí ayén tiu'utévi'iraste'e, catu tí'iyen rí'í'iri'iri tiratéche'ete.

Mí ajta Dios, ayée pu éene'en huateájtuaa í tévira'an tí'í'iri'iri ayén jaítze'e rí'í'iri'iri tiratá'acare'en a'íjna tí'í'iri'iri tirá'aturaate'e mej mí caí já'íta'a a'utácí'ine í mej tévira'an jetze ajtémecan sino mej mí miyen che'atá mena'a ahuaújcu'uven seij majta seij. ²⁶ A'iné tí'í'iri'iri pua'a seij ayén tirajpuaíjtzi, naími'í mú'í'iri'iri miyen che'atá mena'a tirajpuaíjtzi muá'aju'un. Ajta tí'í'iri'iri pua'a ayén tiráací'í'iri'iri seij tí'í'iri'iri tí'itij jín rí'í'iri'iri tiu'uteájturaan, naími'í mú'í'iri'iri majta jamuan huataújtemua'ave'esin. ²⁷ Ayee pu ajta xaa ne'u tí'í'iri'iri mú'í'iri'iri jime'e. Mú'í'iri'iri xu tévira'an pú'een í Círístu'u. Naími'í xu jetzen ajtémecan, seij seajta seij.

²⁸ Ajta a'ín Dios ari hua'antíhuau a'ímej í mej tí'í'iri'iri tí'í'iri'iri tí'í'iri'iri ayén a'ímej í tí'í'iri'iri hua'uta'íteca'a

mej á'ujujhua'ane'en metihuaá'ixáate'e, ajta á'iyen a'imej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'an. A'í pu ajta hua'antíhuau a'imej mej mi miyen tihuaá'umua'aten, majta í mej miyen tiu'umuári'en í mej jín naa rí'i te'utasej í teite, ajta a'imej í mej tihuaá'ahua'atehua'an. Majta a'imej í mej tí'iti jín hua'utévaire'en, majta í mej tí'itij jín antiújmua'aree, majta a'imej í mej seica niuucari jín tí'ixaxa'a. Naíjmi'ica pu ayén tiu'utá'a í Dios.

²⁹ ¿Ni qui naíjmi'ica ayén tiu'utá'a mej mi miyen á'ujujhua'ane'en metihuaá'ixáate'e? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui majta naíjmi'i miyen tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan? Camu majta xaa ne'u. Na'ari ¿ni qui naíjmi'i miyen tihuaá'amua'aten? Camu xaa ne'u. ¿Ni qui naíjmi'ica ayén tiu'utá'a mej mi tiu'umuári'en í mej jín naa rí'i te'utasej í teite? Camu xaa ne'u. ³⁰ Jari qui a'ijna, ¿ni naíjmi'i miyen tihuaá'ahuaate'e nusu miyen sej niuucari jín tí'ixaxa'a na'ari miyen tiu'utaxá a'ij ti huataújmua'a í ti raataxájtaca'a í seij? Camu xaa ne'u naíjmi'i miyen tite'entiújmua'aree. ³¹ Seajta mú'een, setá'aj siyen huateújca'anen sej si siyen ráateuni í Dios jemi se'ijna ti jaítze'e ruxe'eve'e, ti pua'a siyen tí'ijxe'eve'e. Mi neajta inee, naúche'e nu jamuaatá'ítira a'ij sej jaítze'e rí'éene'en jín tí'iteseijre'e.

13

Mej nu'u huaújxe'eve'en seij majta seij

¹ Ti pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi nej niyen tí'ira'ixaate'e, capu tí'itij vaire'e. Ayee nu éene'e na'ame í jemin tíj í tepúusti'i ti ayén 'een tíj taampu í ti jín ja'ati ché'e na'a tí'iruajte'e na'ari tíj tuxa'a í ti ru jetze rájvitze. Capu amín a'ij ti pua'a niyen seica niuucari jín tirá'ixaate'en nusu ne'ijna jime'e í hua'aniuuca í mej tí'ivaire'e u ta japua. ² Ti pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi, capu ajta tí'iti vaire'e nej raayí'iti nej tiu'utaxá Dios jetze me'ecan. Ti pua'a neyaú'itíee nain tíj na'a ti rú'avaa í Dios jemi, nusu nej nain ú'umua'aree na'ari niyen té'atzaahuate'e nej ni niyen tiraata'aíjte'en í jirí ti a'uun tícheni a'u ti a'utáca. Ti pua'a niyen raayí'iti, canu tí'itij jín tí'ivaire'e ti pua'a necaí neajta raxí'eve'e í nexí'ej tevi.

³ Ayee pu che'atá na'a 'een ti pua'a niyen tihua'uré'e'a'ate'en nain tíj na'a nej tí'ijcha'í na'ari ti pua'a neajta niyen huatánne'an í ne jime'e mej mi naateáaira, canu neajta tí'iti mua'itín ti pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi.

⁴ Ti pua'a ja'ati ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, ayee pu 'eene'e a'ame. A'í pu a'ateevi'i ti te'utáviicua'i a'ame, ajta rí'i tirá'ancu'uvajxi'isin í seij. Capu ajta chueere'e, ajta capu á'ujtzaahuate'e. ⁵ Ajta a'ín ti raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, capu jíye'itzi jime'e runeeste ti huataniú'ucan, ajta capu rájcha'íre'e í seij. Capu ajta te'entiú'uunaca, ajta caí rahuauca í ti jetzen ruxe'eve'e. Capu ajta ra'utámua'areeri'i ti pua'a ja'ati ayén a'ij pua'a ráaruuren.

⁶ Ayee pu ajta 'een í ja'ati ti ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi. Capu a'ijna jín huataújtemua'ave'esin a'ijna jime'e ti a'ij pua'a een sino a'ij pu jín huataújtemua'ave'esin a'ijna jime'e ti tzáahuati'ira'a jín ayén huaríj. ⁷ Ti pua'a ja'ati ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, a'í pu nain jín tiraatá'uuni'ira. Nain pu ajta jín té'atzaahuate'e ti a'ín Dios rí'i tiraatá'asin. A'í pu ajta nain jín tí'ijchú'eve'e ti Dios nain jín araúrastejsin. Nain pu ajta jín té'eviicua'i í ti jín tirajpuaíjzi.

⁸ Capu ja'anáj huatépua'ari tej ti tiyen tí'itaxe'eve'e. Mi ajta, a'í pu xaa huatépua'ari tej tiyen tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan. Ajta, tej tiyen seica niuucari jín tí'ixaxa'a, a'í pu ajta huatépua'ari. Ajta, a'ijna ti téjmi jemi huateájturaa tej ti temua'a naa tirú'umua'areere, a'í pu ajta huatépua'ari.

⁹ Ayee pu'u xaa, catu nain jín tirú'umua'aree. Catu teajta nain jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan. ¹⁰ Mi ajta, tí'ij ayén huatasejre'en í ti ari huaújnaíjmire, aj pu xaa huatépu'a'ari í ti á'aturaacaj.

¹¹ Netí'ij nauj pá'ari'istaca'a, ayée nu che'atá nena'a tí'ixaxa'ata'a tǵ pa'ari'i, neajta niyen tí'imua'atzejca'a tǵ pa'ari'i. Ajta íjii, í nej neri vásta'a, ayée nu neri mé rúurie nej niyen mé teúumua'arejca'a tǵ pa'ari'i.

¹² Ajta íjii, ayée tu che'atá tena'a rasise'i í Dios tetǵ taciéenime'e tí'isise'ij ájte'ehua jetze, í tej caí temua'a rasej. Mi ajta, a'íjna xicáara'a ti mé'e vé'eme, aj tu xaa raseijran í jetzen, temua'a naa. Íjii, je'icáj nu caj té'umua'aree. Mi ajta, a'íjna xicáara'a jetze, nain nu jín yaú'itiée na'ame tǵ ajta Dios tí'inemua'ate. ¹³ A'íj pu jín, tí'ihuaica ti íjii ayén seijre'e itejmi jemi. A'ii pu'u a'íin pú'een: tej té'atzaahuat'e, tej rachú'eve'e ti Dios nain jín raanaíjmire'en, tej huátaxe'eve'en. Ajta a'ii pu a'íin pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e, tej huátaxe'eve'en seij teajta seij.

14

Jíme'en í mej seij niuucari jín tiu'utaxáj

¹ Setá'aj siyen rahuauca sej huaújxe'eve'en seij seajta seij. Ayee pu 'i'eene'e, seúche'e xu siyen seajta rahuauca ti Dios rí'i tejamuaatá'acare'en a'íjna jíme'e, í muári'eri'ire'ara'an ti a'íjna jemi seijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sej si siyen tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. ² Mi ajta, a'íin í ti raayí'iti ti seij niuucari jín tiu'utaxáj, capu ayén tihua'ixaate'e í teite a'iné camu yaú'itiée muá'aju'u a'ij ti tí'ixa. A'íi pu'u jamuan tí'ixa í Dios a'íjna jíme'e ti rú'avaa jemin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

³ Mi ajta, a'íin ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, a'íi pu xaa a'ímej tí'ixáate'e í teteca ti ij rí'i huá'uruuren, ti ij ajta ca'aníjra'a hua'utá'an, ti ij ajta rí'i tihua'utájeeve. ⁴ Ajta a'íin ti seij niuucari jín tí'ixaxa'a, a'íi pu rusej rí'i ruruure. Mi ajta, a'íin ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, a'íi pu rí'i huá'aruuren naíjmi'ica í mej a'uun e'etiújse'iri teyujta'a.

⁵ Ayee nu xaa tí'ijxe'eve'e sej naími'i siyen seica niuucari jín tiu'utaxáj. Mi neajta inee, jaítze'e nu niyen tí'ijxe'eve'e a'íjna sej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'an.

Casi'i mú'een, ti pua'a caí mé'e já'ahua'a ja'ati ti ayén tihuaú'ixaate'en a'ímej jemi í teite a'ij ti huataújmu'a'a a'íjna ti raataxájtaca'a a'íjna ti seij niuucari jín tí'ixaxa'a, ti pua'a caí ja'ati ti ayén raayí'iti, capu a'ij tí'iri'iri ti rí'i huá'uruuren a'ímej í mej e'etiújse'iri teyujta'a. A'íj pu jín jaítze'e pu ruxe'eve'e a'ame a'íjna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a caí a'íjna í ja'ati ti seij niuucari jín tí'ixaxa'a.

⁶ Casi'i, ne'ihuaamua'a, ti pua'a ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi nej tejámuaatá'ixaate'en seij jíme'e í niuucari í sej caí yaú'itie, canu tí'iti jín a'ij tejámuaatévair'esin. Ayee pu té'eme ti pua'a necaí tejámuaatá'ixaate'en ne'íjna ti rú'avaataca'a í Dios jemi, nusu ti pua'a necaí Dios jetze me'ecan na'ari ti pua'a necaí tí'itij jín tejámuaatá'ixaate'en ti ca'aníjra'a jamuaatá'an ca'ín ti pua'a necaí tejámuaatá'itíi.

⁷ Ayee pu che'atá na'a ruxe'eve'e ti ja'ati ayén e'ehauritiéecan jín tiu'utácuina a'íjna jetze í c'í'isiti'ira'a ti caí uráxiejniu'uca na'ari a'íjna jetze í mej jetzen ruxité jín tí'icuinaca. Ti pua'a caí e'ehauritiéecan jín tiu'utácuina í c'í'isiti'ira'a jetze, ¿a'iné auj tí'iri'iri ti ja'ati ayén ráamua'aree tí'iti ti chui-icarira'a pú'een? ⁸ Ajta, ti pua'a caí e'ehauritiéecan jín huatánamuajre'en í corneeta jetze, capu ja'ati rucaten ti ij u a'uvé'ene'use'en.

⁹ Ayee pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi, ti pua'a siyen tihua'utá'ixaate'en í teite niuucari jime'e í mej caí yaú'itie. ¿A'iné tí'iri'iri ti ja'ati ayén ráamua'aree a'ij ti huataújmua'a í sej raataxájtaca'a? Capu a'ij tí'iri'iri. Capu tí'itij vaire'e a'ame í sej raataxájtaca'a.

¹⁰ Temua'a pu tí'imulí í niuucari ti íiyen namuajre'e chaanaca japua. Ajta naími'i mú miyen e'ehauritiéecan jín tí'ixaxa'a. ¹¹ Mi ajta, ti pua'a necaí ramua'aree a'ij ti huataújmua'a í niuucari, ayée nu seijre'e na'ame í jemin í ti raxa t́j ja'ati ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Ajta a'ijna ti tí'ixa, a'í pu ajta ineetzi jemi ayej éene'e seíre'e a'ame t́j ja'ati ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹² A'ij pu jín, mi sej huápi'i raxí'eve'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tí'itij amuaatá'an, ayée pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jime'e, setá'aj ahuaújca'anen sej hua'utémua'itín í seica se'ijna jime'e sej r'í huá'uruuren a'ímej í mej u e'etiújse'iri teyujta'a.

¹³ Mi ajta a'ín ti seij niuucari jín tí'ixaxa'a, ayée pu ruxe'eve'e ti a'ín ja'ati ayén raatáhuavii ti a'ín Dios ayén raatá'an í muári'eri'ire'ara'an ti jín yaú'itiee á'ara'ani a'ij ti tí'ixa.

¹⁴ Ayee pu xaa ne'u tí'een, a'iné ti pua'a niyen ne'ijna jín raatéjhuauini seij jime'e í niuucari, nexiejniu'uca pu xaa ajta huaténiiusin. Mi ajta, nemua'atziira'a pu caí tí'iti jín tí'imua'itín. ¹⁵ Ari inee, ¿a'iné nerini? Nexiejniu'uca nu jín xaa huaténiiusin. Neajta niyen che'atá nena'a nemua'atziira'a jín niyen rini. Neajta nu tiu'utáchuiica nexiejniu'uca jime'e, neajta í nemua'atziira'a jime'e. ¹⁶ Ti pua'a piyen r'í tiraatá'an í Dios á'axiejniu'uca jime'e, ¿a'iné tí'iri'iri ti ja'ati ti caí mú'ejmi jetze ajtémecan ayén huatéjniuuni yee ché'e ayén té'ara'ani tí'ij ayén muáanamua pej piyen r'í tiraatá'aca í Dios? Capu r'í'iri a'iné a'ijna í ja'ati, capu yaú'itiee a'ame a'ij pej tiu'utaxájta. ¹⁷ Rí'iríista pu a'ame pej piyen temua'a naa r'í tiraatá'an í Dios. Mi pajta mú'ee, capej a'ij r'í ráaruu í axí'ej tevi.

¹⁸ Ayee nu 'een jín jeíhua r'í tiratá'aca í Dios ne'ijna jime'e nej jaítze'e niyen tí'ixaxa'a seica jime'e í niuucari secaí naími'i mú'een. ¹⁹ Neajta, netí'ij huá'a jemi a'utéveeca a'ímej í mej e'etiújse'iri teyujta'a, nej ni niyen tíhua'utá'itíi, jaítze'e pu na'aráanajche ineetzi nej e'ehauritiéecan jín tihua'utá'ixaate'en anxíj niuucari jime'e necaí nej niyen tiu'utaxáj tamuáamuata'a vi'ira'a niuuca seij jime'e í niuucari í mej caí yaú'itie.

²⁰ Ne'ihuaamua'a, caxu ché'e siyen tí'imuaajca matíj í tí'iríi, sino setá'aj siyen éene'en seijre'e matíj í tí'iríi se'ijna jime'e sej caí a'ij pua'a rici. Setá'aj seajta siyen che'atá sena'a tiú'umua'ati matíj a'íme í mej meri vaujsi. ²¹ Ayee pu té'eyu'usi'i a'ijna jetze í niuucari í mej jín tí'ajta tíjín: "Ayee nu tihua'utá'ixaate'esin a'ijna í teitejra'a ne'ijna jime'e í mej seica niuucari jín tí'ixaxa'a. A'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'í mú tihua'utá'ixaate'esin. Mi majta a'íme í neteítestemua'a, camu na'ará'astijre'esin ineetzi."

²² A'ij pu jín, a'ijna í niuucari í mej caí yaú'itie, capu ayén tí'ivaire'e ti í tíhua'utá'itíi a'ímej í mej té'atzaahuat'e sino ayée pu tí'ivaire'e huá'a jemi í mej caí té'atzaahuat'e.

²³ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna. Casi'i, ¿a'iné tí'iti metiu'utaxájta í seica í mej caí té'atzaahuat'e, na'ari í seica í mej caí r'í mé titeumuámua'aree ti pua'a a'uun ma'uteáruite a'u sej e'etiújse'iri? Seajta mú'een, ti pua'a xaa siyen naími'i tí'ixáata xá'aju'un seica jime'e í niuucari í mej caí yaú'itie, ¿a'iné tíhua'amitiejte'e a'ímej? ¿Ni qui siyen nu'u tite'eteújtímua'iri'i? Jee xaa ne'u.

²⁴ Ajta, ti pua'a seij a'uun a'uteárute mú'ejmi jemi ti caí té'atzaahuate'e nusu ti caí mú'ejmi jetze ajtéme'ecan, seajta mú'een, ti pua'a xaa naími'i seti'ixáata xá'aju'un í Dios jetze me'ecan, ayée pu tiraatámitejte'esin seij naími'i rá'axijte'en a'íjna jime'e ti a'ín ayén auteájturaa í Dios jemi. ²⁵ Aj pu'i ayén huatasejre'esin tíj na'a ti ru'a'avaataca'a u tzajta'an. Ajta a'ín teáata'a, á e'erávajtzí á chuaata'a. A'í pu raaténajchi í Dios, ajta ayén tiu'utaxájta yee ti Dios mú'ejmi jemi seijre'e.

Mej mi naín jín miyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e

²⁶ ¿A'iné sena'a si rini, ne'ihuaamua'a? Setá'aj siyen huárini setíj sena'a sej e'etiújseire'esin. Setá'aj naími'i rí'i huaújrúuren tí'iti jime'e, ti pua'a seij tí'ichuiicami'i, nusu seij tí'iti jín tihua'ítirami'i na'ari tí'ixajtami'i í ti jetzen raateájtuaa í Dios ca'ín seij niuucari jín tí'ixajtami'i, na'ari seij ayén raxí'eve'e ti tihuaú'ixaate'en a'ij ti huataújmua'a í niuucari ti raataxájtaca'a í seij. Setá'aj siyen huárini sej rí'i huá'uruuren naíjmi'ica.

²⁷ Ti pua'a seica miyen raxí'eve'e mej seica niuucari jín tiu'utaxáj, miché'e miyen 'eene'en mej hua'apua mé'e na'ari mej huaíca mé'e. Miché'e miyen tiu'utaxáj seij majta seij. Ajta, ché'e seij ayén tihuaú'ixaate'en a'ij ti huataújmua'a. ²⁸ Ajta, ti pua'a caí mé'e ja'ati ti ayén raayí'iti ti ayén tihuaú'ixaate'en a'ij ti huataújmua'a, ché'e a'ín caí tí'ixajta huá'a jemi í mej e'etiújse'iri. Ché'e a'ín rusej tí'ixajta í ru jemi, ajta í Dios jemi.

²⁹ Majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, miché'e miyen éene'en tí'ixajta, mej hua'apua mena'a, na'ari mej huaíca mena'a. Majta í seica, miché'e miyen tiraaxí'epi'íntare'en a'ij ti tí'ixa í seij. ³⁰ Ajta, ti pua'a jíye'itzi jín tí'iti raateájtuaani seij jemi, ché'e a'ín ti tí'ixa ayén raatapuá'ajta.

³¹ Ayee pu tí'iri'iri sej naími'i Dios jetze me'ecan tiu'utaxáj sej si tihua'utá'itíi naíjmi'ica, sej si seajta ca'aníjra'a hua'utá'an. ³²⁻³³ Majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ayée pu ruxe'eve'e mej majta raayí'itihua'an mej tiraal'jcate'en í ruxéjniu'uca huá'a jemi í mej e'etiújse'iri. Ayee pu ruxe'eve'e a'iné capu Dios cha'a na'a huá'aruuren mej mi caí xí'epi'ín ruruure sino a'í pu hua'utépu'ajte'esin.

Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini a'ij mej meri tí'ijr'i'ire naíjmi'i í seica í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. ³⁴ Caxu hua'atá'acare'en a'ímej í 'uuca, mej mi tí'ixajta matí'ij e'etiújseire'en u teyujta'a. Capu a'ij tí'iri'iri mej tí'ixajta sino mej ra'ará'astijre'en a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze í mej jín tí'aijta. ³⁵ Ti pua'a miyen raxí'eve'e mej tí'iti huámua'aree, miché'e miyen tihua'uta'íhua'u í ruc'ina'astemua'a í ruche. Ayee pu xaa ne'u, a'iné ayée pu tiu'utévi'iraste'e ti pua'a 'íita'a tí'ixajta huá'a jemi í mej e'etiújse'iri u teyujta'a.

³⁶ ¿A'íi tá'uj na'a? ¿Ni mú'ejmi jetze a'uvé'emej í niuucari ti jíme'en raxa í Dios, na'ari ayén na'a mú'ejmi jemi huatétuihuaca'a? Capu xaa ne'u. ³⁷ Ti pua'a ja'ati ayén tirá'amitejte'e í ru jetze ti a'í rusej a'ín pú'een seij ti tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, na'ari a'ín jetze araújca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ché'e a'ín ayén ráamua'ati nej niyen ne'íjna jín tejá'amuyu'use'e a'ij ti a'ín tinaal'jca í tavástar'a. ³⁸ Ti pua'a a'ín ja'ati caí ayén ráamua'ati, caxu seajta mú'een siyen rá'astijre ti 'ij ayén tihua'uci'iti.

³⁹ A'ij pu jín, ne'ihuaamua'a, naa pu tí'ixi'epi'ín sej ca'anín jín rahuauca sej Dios jetze me'ecan tí'ixajta. Seajta, setá'aj caí huá'ijmíjra í mej seica niuucari jín tí'ixajta. ⁴⁰ Ayee pu'u na'a, setíj sena'a sej siyen ríci, setá'aj siyen xí'epi'ín éene'ecan jín ríjca a'ij ti tiraavíjte'e.

15

Ciríistu'u pu a'itá'raa huá'a tzajta'a í mi'ichite

¹ Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, sej si ra'utámua'aree a'ij nej éene'en jín tejamuá'ixaa ne'íjna í niuucari ti jín Dios jamua'irátuaasin, í sej seajta ra'ancuré'a, í sej seajta seuj siyen jemin seijre'e. ² A'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin ti pua'a seuj siyen rá'astijre'e a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa. Na'ari caí, capu ti'itij a'ij tejá'amuavaire'e ti pua'a seicié sena'a tirá'antzaahua.

³ Ayee na'a, a'iné ayée nu che'atá nena'a a'amua jemi raateájtuaa ne'íjna í nej neajta ra'ancuré'a í ti jaítze'e ruxe'eve'e tej ráamua'aree ti a'ín Ciríistu'u huamí'i ta jetze me'ecan ti ij titaatá'uuni'i í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. ⁴ Mat'ij nu'u ra'avá'ana, ajta, t'ij ayén teuumé'eca huaíca xicaj tzajta'a, Dios pu ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

⁵ Aj pu 'i a'íjna jemi huataseíjre í Pedro, ajta á'iyen huá'a jemi í mej tamuáamuata'a japuan sej ará'ase. ⁶ Ajta á'iyen a'ímej jemi huataseíjre í mej miyen a'ará'ase a'achú cumu anxíj ciento japuan c'ij caj mat'ij naíjmi'i u e'etiújseire'eca'a. Maúche'e mú mu'í ruuri, majta seica, meri huácuii.

⁷ Ti'iquí ajta a'íjna jemi huataseíjre í Jacobo, ajta á'iyen naíjmi'ica jemi í ti hua'antíhuau.

⁸⁻⁹ Ajta, neetzi jemi pu'uqui te'entipúa'ajte ti ayén huataseíjre. Tij ayée nu huanú'ihuaca'a mat'ij caí xi nechú'eve'eca'a, a'iné nee nu ne'ín pú'een í ti jaítze'e cáieene'en jín ti'itájvee huá'a jemi ti Dios hua'antíhuau. Jee xaa ne'u, capu ayén tiraavíjte'e nej niyen raataxáj yee nee nu huá'a jetze ajtémecan a'ímej í ti Dios hua'antíhuau, a'iné nee nu huápi'i a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej e'etiújse'irihua'a mej mi raaténajche í Dios.

¹⁰ Mi ajta Dios, a'í pu r'í tinaatá'a. A'ij nu jín nee nu ne'ín pú'een seíj ti Dios na'antíhuau. Ajta jé'ecan pu huápi'i tiu'utévai ti a'ín ayén r'í tinaatá'a a'iné jaítze'e nu ca'anín jín tiu'umuá'iej mecaí í seica. Mi ajta, Dios pu a'ín pú'eene'e ti ca'aníjra'a naatá'a. Canu neseíj nena'a tiu'umuá'iej. ¹¹ Capu amín a'ij. Capu jetzen ruxe'eve'e ti pua'a a'íme mé tiu'umuá'iej nusu inee. Naími'i tu tiyen che'atá tena'a tihua'íxaate'e. Seajta mú'een, ayée xu che'atá sena'a té'antzaahua.

Mat'ij a'itajú'un í mi'ichite

¹² Ajta, ti pua'a teri tiyen tejamuá'ixaa ti Dios ra'ajjáj í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite, ¿a'iné 'een jime'e miyen ti'ixáata muá'aye'i seica, í mej a'amua jetze ajtémecan a'íjna jime'e mej nu'u caí ché'e huatarújsin a'íme í mej meri huácuii?

¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ti pua'a ayén mecaí ché'e huatarún a'íme í mej meri huácuii, capu ajta Dios ra'ajjáj í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite.

¹⁴ Ajta, ti pua'a Dios caí ra'ajjáj í Ciríistu'u, capu ti'iti vaire'e í tej teri tejamuá'ixaa, ajta capu ti'itij vaire'e sej siyen té'atzaahuat'e. ¹⁵ Ajta, ayée pu té'eme tej tí'ihua'itaca tena'a te'íjna jime'e í tej jín tiu'utaxájtaca'a te'íjna jime'e í Dios, a'iné tu'uri tiyen raataxájtaca'a yee: "A'í pu ra'ajjáj í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite." Mi ajta caí capu, ti pua'a mecaí ché'e huatarún í mej meri huácuii. Jee xaa ne'u, ti pua'a ayén 'een mat'ij seica tí'ixaxa'a, capu Dios ayén ra'ajjáj.

¹⁶ Ayee pu'u, ti pua'a Dios caí hua'ajájpua'xi'i a'ímej í mej meri huácuii, ayée pu huataújmu'a'a ti caí Dios ajta ra'ajjáj í Ciríistu'u. ¹⁷ Ti pua'a caí ra'ajjáj a'íjna í Ciríistu'u, capu ti'itij vaire'e sej siyen té'atzaahuat'e. Ajta, ti pua'a caí ra'ajjáj, capu ayén a'amua japua huaniú í sej jín auteájturaa í Dios jemi. ¹⁸ Ajta a'íme í

mej miyen té'atzaahuat'e e í Ciríistu'u jemi muáacuii, mu'uri á'uvej. ¹⁹ Tí pua'a ayée na'a auj titaatéva'iri tej teuj i'irúuri tej tiyen rá'atzaahuat'e e í Ciríistu'u, jaítze'e pu a'ij pua'a tí'itaruure tí caí a'ij tihuá'aruure naíjmi'ica a'ímej í seica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca.

²⁰ Mi ajta xaa, ayée pu ti'ayajna tí Ciríistu'u a'itáara huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'ii pu a'íin pú'een í ta'anáayeijxi í tej jín ramua'aree mej majta huatarújsin a'íime í mej meri huáacuii.

²¹ Ayee pu'u na'a, a'iné ayée pu tihuá'aci'iti í teite mej miyen huáacui'ini me'íjna jime'e tí seíj na'a í teáata'a ayén auteájturaa í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a tihuá'aci'iti mej huatarún me'íjna jime'e tí ajta seíj na'a í teáata'a huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite. ²² A'iné naími'li mú miyen cui'ica me'íjna jime'e tí a'íin Adán auteájturaa í Dios jemi, ayée mú che'atá mena'a huatarújsin me'íjna jime'e mej me'íjna jetze ajtémecan a'íjna í Ciríistu'u.

²³ Mi ajta, ayée pu tihuá'aci'iti a'ij tí tihuá'uxí'epi'intari'iri'í í xicáara'an jetze tí ayén tiraavíjte'e. Amuacáí pu huatarúj a'íjna í Ciríistu'u. Ajta á'iyen, tí'ij yé uvé'enen, a'íime mú huatarújsin a'íime í mej Ciríistu'u jetze ajtémecan. ²⁴ Aj pu 'i nain te'entipúa'ajte. Amuacáí pu Ciríistu'u a'ímej antipúa'ajte'esin matíj mena'a títeté'u'upu'u, ajta a'ímej í mej tí'itij jín antiújmua'aree. Aj pu'i xaa tiu'utátuiire'esin í Dios jemi tíj na'a a'íin tí jín antiújmua'areereca'a.

²⁵ Ayee pu'u, a'iné ayée pu ruxe'eve'e tí a'íin Ciríistu'u ayén tiu'ita'áijta ajta na'a caí hua'utémua'itín matíj mena'a pua'amé mej rájcha'íire'e. ²⁶ Ajta í tí jín te'entipúa'ajte tí raatémua'itín í tí rájcha'íire'e, a'ii pu a'íin pú'een í tí jín ú'umi'ini. ²⁷ Ajta, tí'ij ayén tí'ixa tí nu'u a'íin nain tiu'utémua'iti, capu xaa ne'u ayén huataújmua'a tí a'íin ajta raatémua'iti a'íjna í Dios tí ayén raatá'a tí nain jín antiújmua'areere.

²⁸ Tí'ij tiu'utémua'itín nain tíj na'a tí íiyen tí'iseijre'e, ajta júte'e tí tejé'eseijre'e, a'íjna tí i'i yaujra'an pú'een í Dios, a'íi pu ruseíj huataújtuaasin a'íjna jemi í Dios tí nain jín antiújmua'aree, matíj mena'a pua'amé í mej íiyen seijre'e chaanaca japua, ajta u ta japua.

²⁹ Tí pua'a pí na'a ayén seicié éene'en, ¿a'ij tí huateújmua'atiiche'e mej miyen tí'ijri'ire í teite mej huámua'í'vijhua a'ímej jetze me'ecan í mej meri huáacuii? Tí pua'a mecaí ché'e miyen huatarún í mej meri huáacuii, ¿a'iné 'een jime'e miyen huá'aniuucajtze'e rumua'í'ihuaca?

³⁰ Teajta iteen, ¿a'iné 'een jime'e tiyen á'ataca'ane tíj na'a tej tiyen huáacui'ini puaíjtzi jime'e?

³¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ne'íjna jime'e nej ahuántzaahuat'en mú'ejmi jime'e í Ciríistu'u jemi, a'íjna í Jesús tí ajta tavástara'a pú'een. Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a, ayée pu tiná'amitíejte'e ineetzi nej neri mi'imica. ³² Tí pua'a mecaí huatarún í mej meri huáacuii, ¿a'iné tí'itij tineetéva'iri nej niyen teáata'a pú'een, tí pua'a niyen huaténe'use'en huá'a jamuan í tí'itén a'ujna já'ahua'a u Éfeso?

Ayee mú xaa tí'ixaxa'a tíjín: "Tiché'e yee tiú'ucua'ani, teajta tí'iti antiyé'en, a'iné ruijmua'a tu cui'ini."

³³ Caxu ratá'acare'en tí ja'atí á'amucuanamua tí'itij jime'e. Casi'í, a'íime í mej a'ij pua'a títetíjcha'íi, ayée mú nu'u a'ij pua'a ca'aníjra'a hua'atá'aca í mej rí'í títetíjcha'íi mej mi majta miyen che'atá mena'a a'ij pua'a huárini.

³⁴ Setá'aj seajtáhua'a rí'í mé titeumuámua'are'en, setá'aj seajta raata-puá'ajta í sej jín até'ítzeaaara í Dios jemi. Camu tzáahuati'ira'a jín ramua'ate í Dios seica í mej a'amua jetze ajtémecan. Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e nej ni amuaatatévi'iraste'en.

A'ij mej seüre'e muá'aju'u mat'ij huatarún í mi'ichite

³⁵ Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén tiu'uta'íhua'u tijín: “¿A'iné ye'í tí'iri'iri mej huatarún í mi'ichite? ¿Tí'itájni tévira'an jín miyen seüre'e muá'aju'u?”

³⁶ Mi neajta inee, ayée nu tiraatá'ixaate'esin yee, mi pej caí mé úumua'aree. A'ijna í jatzi pej raahuáste, capu ajnéjsin ti pua'a caí amuacáí a'utátzi'ite. ³⁷ Patí'ij tí'ihuaste'e, capej pe'ijna huaste'e í ciyej ti ajnéjsin sino a'ij pej huaste'en í jatzi ti pua'a tí'iti triigu nusu tí'iti seica. ³⁸ Ajta a'ín í Dios, a'í pu pu ayén ratá'aca í cíye'ara'an a'ij ti ari tiraaxí'epi'ántari'iri'i, seij ajta seij í jatzi.

³⁹ Ajta, capu ruxí'ej na'a 'een í hua'ira'a. Seij pu seicié éene'e téhua'ira'a í teáata'a. Ajta seicié mú éene'en téhua'ira'a í ye'emuaate. Majta a'íime í pina'ase, a'í mú majta seicié éene'en téhua'ira'a. A'í mú majta í hua'ité, seicié mú majta éene'en téhua'ira'a.

⁴⁰ Ajta ti júte'e tí'iseijre'e, ajta ti íiyen tí'iseijre'e chaanaca japua, capu ruxí'ej na'a tí'een. Ajta, seij pu a'ín pú'een í ti naa tihuá'aseijrate'e a'ijna ti júte'e tí'iseijre'e. Ajta seij pu ajta a'ín pú'een í ti naa tihuá'aseijrate'e a'ijna ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua. ⁴¹ A'ijna í xicaj, a'í pu seij a'ín pú'een ti naa tihuá'aseijrate'e. Ajta í máxcira'i, capu ruxí'ej na'a ayén tihuá'aseijrate'e. Majta a'íime í xu'ura'ave, camu majta ruxí'ej mena'a miyen 'een.

⁴² Ayee pu che'atá na'a éene'en tí'iseijre'e a'ijna jime'e í mej huatarújsin a'íime í mej meri huácuii. A'ijna í tévira'an ti huanú'ihuaca'a, a'í pu á'apua'aren. Ajta a'ín ti Dios ra'ajjásin, capu ché'e ja'anáj á'apua'aren a'ijna. ⁴³ A'ijna tévira'an, ayée pu huanú'ihuaca'a mej caí rí'í tiratá'acare'en. Ajta, tí'ij Dios ra'ajján, a'í pu temua'a naa rí'í tiraatá'asin. Tí'ij huanú'ihua a'ijna í tévira'an, capu a'atzu ruca'ané. Ajta, tí'ij Dios ra'ajján, a'í pu ru-muári'eri'ire'ara'an jín ra'ajjásin.

⁴⁴ Ayee pu éene'en nu'ihuan ti ij te'utáviicua'í íiyen chaanaca japua. Ajta, ayée pu éene'en ra'ajjásin ti ij ayén jetzen arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ti pua'a ayén seijre'e í tévira'an ti ayén te'utáviicua'í íiyen chaanaca japua, ajta pu ayén che'atá na'a seijre'e í tévira'an ti jetzen arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁴⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu té'eyu'usi'i tijín: “A'ijna í tevi, a'ijna í Adán ti amuacáí huataseijre, a'í pu ayén éene'en ruuri huateájturaa.” Ajta a'ijna í tevi, a'ijna ti ajta Adán pírici í tu'uvé'eteajti, ayée pu éene'en huateájturaa xiéjniu'ucari ti ayej a'uj tihua'atá'aca mej miyen ruuri muá'ara'ani.

⁴⁶ Capu amuacáí huataseijre a'ijna ti jetzen arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sino a'ijna ti rusej te'utáviicua'í íiyen chaanaca japua. Tí'ij a'ín ayén huataseijre'en, aj pu xaa huataseijre'esin a'ijna ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an jetze arájca'anen. ⁴⁷ Ajta, a'ín í teáata'a, í ti amuacáí huataseijre, a'í pu chuej jín huatétaavijhuaca'a. A'ij pu jín, íiyen mej chuej japua me'ecan. Ajta í teáata'a, í ti hua'apua ti huanéj, a'í pu júte'e é'eme'ecan.

⁴⁸ Majta a'íime í mej yen japuan huachéjme íiyen chaanaca japua, ayée mú 'een tíj ajta 'een í tevi ti chuej japua me'ecan. Majta a'íime í mej jetzen ajtème'ecan a'ijna ti júte'e é'eme'ecan, ayée mú majta 'een tíj 'een a'ijna í ja'ati. ⁴⁹ A'ij tej teri tiyen 'een tévira'an jime'e a'ijna í tevi ti chuej japua me'ecan, ayée tu che'atá tena'a éene'e tá'aju'un tévira'an jime'e a'ijna í tevi ti júte'e é'eme'ecan.

⁵⁰ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a. Capu rí'irí ti a'uun a'uteárute a'u ti Dios tejé'ajta ja'ati ti na'a ti auj ayén seijre'e tévira'an jime'e a'ijna í tevi ti chuej japua me'ecan. Ajta, a'ijna í ja'ati ti á'apua'aren, capu rí'irí ti ayén tiráaci'iti a'ijna ti caí ja'anáj á'apua'aren.

⁵¹ Xáanamujri'i mú'een, a'iné ayée nu tejámuaatá'ixaate'esin ti'itij jime'e ti rú'avaataca'a í Dios jemi. Catu naími'i cui'ini, sino Dios pu naíjmi'ica seicié taruuren itejmi. ⁵²⁻⁵³ Ayee pu té'eme a'íjna xicáara'a ti jetzen huatánamujre'en í trompeeta ti jime'en nain te'entipúa'ajte. Tí'ij a'ín ti ta japua tí'ivaire'e ucáajijhua í trompeeta jetze, aj pu'i ayén seíire'e a'ame tí'ij mej huatémaxcava'axi'ín jíye'itzi jime'e. Aj pu'i Dios hua'ajjájpua'axi'isin a'ímej í mej meri huácuii mej mi caí ché'e ja'anáj auupuá'are. Teajta iteen, seicié tu huatétaruurejsin, a'iné ayée pu ruxe'eve'e ti a'ín ti á'apua'aren ayén seicié huaúruuren ti ij caí ché'e auupuá'are. Ajta ayén ruxe'eve'e ti a'ín ti mi'ini, ajta ayén seicié huaúruuren ti ij caí ché'e huámi'ini.

⁵⁴ Tí'ij seicié huaúruuren a'íjna ti á'apua'aren ti ij caí ché'e auupuá'are, ajta tí'ij ari seicié huaúruu a'íjna ti mi'íniche'e ti ij caí ché'e huámi'ini, aj pu xaa ayén teja'uré'enejsin a'ij ti amuacáí té'eyu'usi'ihuaca'a, a'íjna í niuucari ti jime'en raxa yee: “Nain pu hui jín raatéemua'iti a'íjna í ti huá'acui'ica. ⁵⁵ Mi pej huá'acui'ica, ¿a'uné a'ij 'een í pej jín hua'utéemua'iti? Capu mé'e é'eseijre'e xaa ne'u.” Ajta ayén tíjín: “Mi pej jín tihua'upuaíj, ¿a'uné a'ij 'een? Capu xaa ne'u mé'e já'ahua'a.”

⁵⁶ Ajta a'íjna ti jín tihua'apuaíjte'e a'íjna ti ajta huá'acui'ica, a'ii pu a'íjna jetze araújca'anen í mej jín até'itze'ara í Dios jemi. Ajta a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, a'ii pu a'ín pú'een ti ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen auté'itze'ara'an í Dios jemi.

⁵⁷ Mi ajta, tiché'e tiyen rí'i tiratá'acare'en te'íjna í Dios ti ayén titatá'aca tej tiyen tiu'uté'itzi'itzi te'íjna jime'e tej jetzen ajtéme'ecan í tavá'stara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círí'stu'u pú'een.

⁵⁸ A'íj xu jín siyen huárini, ne'ihua'amua'a, mi nej já'amuaxe'eve'e huápi'i. Setá'aj rí'i tí'iteseijre'e ja'anáj ti na'a, setá'aj seajta te'utá'vica'i ti ij caí ja'atí amuá'ari'i í á'amua'mua'atziira'a. Setá'aj seajta a'ujca'ané'ecan jín tiu'umuári'en í tavá'stara'a jemi ja'anáj ti na'a, a'iné xu'uri ramua'aree ti jé'ecan huápi'i tejámua'té'vira'i. Caxu huá'apua'a sena'a tí'imuari'e tavá'stara'a jetze me'ecan.

16

Jíme'en í tumin í mej huá'uhuaviiri'i huá'a jíme'e í ru'ihua'amua'a

¹ Jíme'en í tumin sej raseire'e sej si jín hua'uté'vira'en a'ímej í mej Dios jemi seijre'e, ayée nu che'atá nena'a tejá'amua'íjcate'e a'ij nej neri tihua'u'íjca a'ímej í mej e'etiújse'iri nainjapua u Galacia.

² Ayee xu huárini sej seajta sej, a'íjna xicáara'a ti jetzen te'ute'itzi'itzi í itieeri. Ché'e seij ayén ra'ajtá'an í ruche a'achú ti caj tí'ixe'evi'ira'a, ti pua'a Dios raatá'a jeíhua nusu cáj na'a. Ché'e a'ín rájseire'en tíj na'a seij itieeri ti ij caí ché'e ayén ruxe'eve'e sej rájse'irihua'an a'ájna netí'ij ne'uun a'atanén.

³ Netí'ij ne'uun e'ará'asti, aj nu ni niyen hua'uré'epijte'esin í yu'uxari a'ímej í sej hua'antíhuau mej mi me'íjna jín majta ra'anú'an a'ujna u Jerusalén í sej seri rájseij sej hua'utapuaíjve'esin. ⁴ Ti pua'a ajta ayén tiná'amitiejte'e ti ayén titaaté'vira'i nej neajta ne'uun á'ume'en, a'íj mú majta á'uju'u muá'aju'u neetzi jamuan.

A'ij ti nu'u huárini tí'ij a'uun á'ume'en seij chuéjra'a japua

⁵ Netí'ij ne'uun amuacáí a'atanén u Macedonia, aj nu ni amúumuaarin. Mi neajta inee, nauj mi'i ne'uun u a'atanén u Macedonia. ⁶ Tij necaí a'atzu mú'ejmi jemi á'ateeri, na'ari niyen á'ateevi'in tíj na'a ti huá'seevi'i a'ame sej si siyen naaté'vira'e se'íjna jíme'e a'u ti na'a nej á'ume. ⁷ Canu niyen raxí'eve'e nej íjii nena'a amuaaséij nej ni a'atzu nena'a amuá'amuaare, sino ayée nu

raxí'eve'e nej ni á'ateevi'in nej ne'uun á'ucatii mú'ejmi jemi, ti pua'a ayén tinetá'acare'en í tavástar'a.

⁸⁻⁹ Mí neajta inee, a'úu nu a'utevé'e na'ame ne'újna u Éfeso ajta na'a caí teja'uré'enen a'ájna matí'ij tí'iyeste me'ájna jime'e ta'aráhua'apua ti ará'ase í itieeri. Jee xaa, ayé'e nu huárini a'iné naa pu tináavaí a'ájna jime'e í nej tí'imuari'e nej ni jeíhua huápi'i raatévaire'en í tavástar'a. Capu amín a'ij mej jeíhua néjcha'íire'e.

¹⁰ Ajta, tí'ij a'uun a'atanén a'ájna í Timoteo, setá'aj rí'i tirájcha'íica temua'a naa, a'iné a'í pu ayén che'atá na'a tí'ivaire'e í tavástar'a jemi netíj inee.

¹¹ Ché'e caí ja'atí raxíéhuata. Tí'ij ajtahua'a u a'arájra'ani, setá'aj raatá'an tíj na'a ti ayén ruxe'leve'e ti ij ajtahua'a yé ra'asti neetzi jemi. Ayee nu rachú'leve'e ti a'ín yé huácatii huá'a jamuan í seica í ta'ihuaamua'a.

¹² Ajta a'ájna í ta'ihuaara'a, a'ájna í Apolos, jé'ecan nu ca'aníjra'a raatá'acare'e ná'aye'i ti mú'ejmi jemi a'atanén huá'a jamuan í seica í ta'ihuaamua'a. Mí ajta a'ín, capu á'uye'imí'i já'araa. Aj pu nu'u a'uun a'atanésin mú'ejmi jemi tí'ij huatá'cipéca.

I niuucari ti jín ra'antipúa'ajte

¹³ Rí'i xu'u mú'een. Setá'aj rí'i tí'iteseijre'e se'ájna jime'e sej rá'astijre'e í tavástar'a. Setá'aj seajta huateújca'anen í ru tzajta'a. Setá'aj seajta aráu'jca'anen se'ájna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si te'utáviicua'í.

¹⁴ Setíj sena'a sej siyen ríci, setá'aj siyen ríjca se'ájna jime'e sej huaújxe'leve'en.

¹⁵⁻¹⁶ Xu'uri ramua'aree a'íi mú a'ín pú'een í mej amuacá huataújtuiiri'í í tavástar'a jemi ayujna Acaya a'íime í teitestemua'ame'en a'ájna í Estéfanas. A'íi mú majta meri me'ájna jín autéjhuii mej hua'utévaire'en a'íimej í mej Dios jetze ajtéme'ecan. Ayee nu ca'aníjra'a amuaatá'aca, ne'ihuaamua'a, sej si huá'atzaahuate'e a'íimej, seajta naíjmi'ica í teite í mej miyen che'atá mena'a tí'imuari'e tetíj iteen, í mej majta tzáahuatí'ira'a jín tí'ivaire'e í tavástar'a jetze me'ecan.

¹⁷ Nee nu xaa huatántemua'ave matí'ij yé ra'áa, a'ájna í Estéfanas jamuan a'ájna í Fortunato, ajta a'ájna í Acaico. A'íi mú xaa rí'i tinaatá'a me'ájna jime'e mej yé náamuaareca'a mú'ejmi jetze me'ecan ti ij caí tí'iti ná'aturaate'e. ¹⁸ A'íi mú rí'i tinaatá'a yú ne tzajta'a. Majta mú rí'i amuaatá'asin mú'ejmi í a'amua tzajta'a. Ayee pu tiú'ujxe'leve'e sej rí'i tihua'utá'an naíjmi'ica í teteca mej miyen 'een matíj a'íime í mej huaíca.

¹⁹ Yé mú á'amuateujte'e a'íime í mej e'etiújse'íri hua'atáyujta'a ti a'u ti seijre'e tíj na'a ti a'u ti huatacá'a íiye Asia. Ajta a'ájna í Aquila, ajta a'ájna í Priscila, a'íi mú temua'a naa á'amuateujte'e niuucajtze'en í tavástar'a. Ayee mú che'atá mena'a yé á'amuateujte'e naíjmi'í í mej e'etiújse'íri a'u mej é'eche a'ájna í Aquila, ajta a'ájna í Priscila. ²⁰ Naími'í í ta'ihuaamua'a í mej yé huatéi, a'íi mú majta á'amuateujte'e. Setá'aj huaújteujte'en temua'a naa, xu'íteújpí'ítze'axí'í niuucajtze'en í tavástar'a.

²¹ Neajta inee, í nej Pablo pú'een, nemuajca'a nu jín tejá'amuyu'use'e nej ni neajta amuaatateujte'en.

²² Tí pua'a ja'atí caí raxí'eve'e í tavástar'a, ché'e ayén puaíjtzi ráaci'íti. Ché'e yé uvé'enen í tavástar'a.

²³ Ché'e a'ín tavástar'a, a'ájna í Jesús, ché'e a'ín rí'i tejamuatá'acare'en.

²⁴ Jéihua nu neajta já'amuxee'leve'e ne'ájna jime'e sej seajta se'ájna jetze ajtéme'ecan í tavástar'a, a'ájna í Jesús. Yee pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Corinto é'eme'ecan, í ti hua'apua

A'í pu tihuá'ateujte'e

¹ Inee, i nej i'i Pablo, nee nu se'ij ne'ín pú'een ti Dios ayén tinaa'íjca ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en a'ij ti ti'ití t'í'iseijre'e í Ciríistu'u jemi, í ti ajta i'i Jesús. Jamuan a'íjna í ta'ihuaara'a a'íjna í Timoteo, ayée tu tejá'amuayu'use'e mi sej e'etiújse'iri sej si raateánajche í Dios, mi sej Corinto a'uchéjme, teajta tiyen tihuá'ayu'use'e na'íjmi'ica í mej Dios jemi seijre'e, matíj mena'a í mej me'uun a'uchéjme tíj na'a ti a'uun huatacá'a u Acaya.

² Ché'e a'íjna í Dios, í tej rájya'upua, ajta a'íjna í tavástarara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, miché'e r'í'i tejamuaatá'acare'en, majta r'í'i tejamua'anpuá'ajte'en sej si temua'a naa ru'ihuá'amua'ataa xá'ara'ani.

I ti nu'u jín rajpuaíjtzi í Pablo

³ Tiché'e r'í'i tiraatá'acare'en te'íjna í Dios ti ajta ya'upuáara'an pú'een í tavástarara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. A'íjna í Dios, a'í pu a'ín pú'een í tej rájya'upua ti ajta nain jín ta'acu'uvée á'aye'i. A'í pu a'ín pú'een í Dios ti ajta nain jín r'í'i taarú'u.

⁴ A'í pu ajta r'í'i taarú'u a'íjna jime'e í tej jín á'aviicua'ire'e tá'aye'i tej ti tiyen che'atá tena'a r'í'i hua'anrú'ure'en a'ímej í mej ti'itij jín á'aviicua'ire'e. A'íj tu jín tiché'e tiyen r'í'i hua'anrú'ure'en te'íjna jime'e í ti jín Dios ajta r'í'i taarú'u.

⁵ Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti temua'a naa ayén tí'itaci'ipuaca a'íjna ti jín ajta rajpuaíjtzica'a a'íjna í Ciríistu'u. Ayen che'atá na'a Ciríistu'u ajta temua'a naa r'í'i taarú'u tej ti te'utáviicua'i.

⁶ Ti pua'a tiyen ti'itij jín á'aviicua'ire'e, ayée pu ajta tí'ivaire'e ti ij Dios r'í'i amua'anrú'ure'en, ajta amua'irájtuaani. Ajta, ti pua'a Dios ayén r'í'i ta'anrú'ure'e, ayée pu ajta tí'ivaire'e ti ij ajta a'ín r'í'i amua'anrú'ure'en. Ayee pu xaa tejá'amuaruure mú'ejmi ti pua'a siyen che'atá sena'a temua'a naa te'utáviicua'i í sej jín rajpuaíjtzi tetíj iteen tirajpuaíjtzi.

⁷ Ayee pu titá'amitiejte'e sej siyen xaa ne'u té'eviicua'i, a'iné ayée tu tí'ijmua'aree ti ayén che'atá sena'a teja'amuaci'ipuaca sej siyen rajpuaíjtzi tetíj iteen, ajta Dios pu ayén che'atá na'a r'í'i amua'anrú'ure'e a'ame mú'ejmi tíj ajta r'í'i tita'anrú'ure'e a'ame itejmi.

⁸ Ayee tu tí'ijxe'eve'e, ta'ihuaamua'a, sej ráamua'aree a'ij tej tirajpuaíjtzica'a tetí'ij te'uun a'uté'eca'a a'ujna u Asia. Jé'ecan tu huápi'i á'aviicua'ire'eca'a, ajta na'a caí utéevatzi í tatzajta'a. Ayee pu titá'amitiejte'eca'a tej caí ché'e a'ij huárini.

⁹ Jee tzíte'e, ayée pu titá'amitiejte'eca'a í tatzajta'a tej huácu'ini. Mi ajta, ayée pu a'íjna jín táaruu tej ti caí tajímua'a á'atatzaahuate'e sino tej ti te'íjna jetze arátaca'anen í Dios ti hua'ajjá'apuaana í mej meri huácu'i.

¹⁰ A'í pu ayén tu'irájtuaa ti ij caí ayén titáaci'iti tej te'íjna jín huácu'ini ti huápi'i a'ij pua'a seijre'e. A'í pu ajta aúche'e tu'irátuaasin. Jee xaa ne'u, ayée tu tí'ijchú'eve'e ti a'ín ajtahua'a tu'irájtuaani.

¹¹ Mi ajta, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej se'íjna jín taatévaire'en, sej rahuaviira í Dios itejmi jime'e, mej mi majta mu'íi miyen r'í'i tiraatá'acare'en í Dios itejmi jime'e me'íjna jime'e ti a'ín Dios ayén che'atá na'a r'í'i titaatá'a itejmi a'ij sej seri mu'ití tirájhuaviiri'i.

A'iné nu'u 'een jime'e caí u a'atanéj u Corinto a'ijna í Pablo

¹² A'ij tu xaa jín á'atatzahuat'e'en. Ajta a'ín í taxiejniu'uca ayén tí'ta'ixaate'e ti ayén ti'ayajna tej tiyen rí'i tí'títacha'íi huá'a jemi í mej íiyen seijre'e chaanaca japua, teajta jaítze'e rí'i tí'títacha'íi mú'ejmi jemi. Tíj na'a tej tiyen huaríj, ayée tu tzáahuatí'ira'a jín tiyen rijcaa í Dios jemi, nain jime'e a'ij ti tiraavíjte'e. Catu tiyen tí'ijrí'irejca'a a'ij mej tí'ijrí'ire í teteca mej íiyen seijre'e í chaanaca japua sino Dios pu ayén rí'i titaatá'a.

¹³⁻¹⁴ Ajta, í nej tejá'amuyau'use'e, ayée pu'u na'a a'ín pú'een a'ij sej sena'a tiraayí'ti sej ra'ujíve'en, a'ij sej sena'a seajta tiyeú'itie. Ayee nu neajta tí'ijxe'eve'e sej ráamua'aree nain jime'e tej te'ín pú'een í sej jín rí'i tiraatá'asin í Dios. Jee xaa, xu'uri siyen ráamua'areeri'i. Seajta mú'een, mú'een xu se'ín pú'een í tej jín rí'i tiraatá'asin a'ijna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huatasejre'esin a'ijna í tavástara'a, a'ijna í Jesús.

¹⁵ A'iné ayée pu tiná'amitiejte'eca'a, ayée nu tiraaxí'epi'intare nej amuacáí ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi nej ni neajtahua'a rí'i tejamuatá'an.

¹⁶ Ayee nu tí'ijxe'eve'eca'a nej amuáamuaare netí'ij ne'uun á'ume'en u Macedonia, neajta netí'ij ne'uun pí é'ejveti neajtahua'a á'amuaamuaaren. Neajta niyen raxí'eve'eca'a sej siyen tiraaxí'epi'intare'en í sej jín naatévaire'e nej ni ne'uun á'ume'en u Judea.

¹⁷ ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui siyen tiná'aseijrate'e ti caí rí'irí sej ná'antzaahuat'e'en se'ijna jime'e nej nu'u caí tzáahuatí'ira'a jín tí'ixí'epi'intare'e? Mi neajta inee, canu xaa ne'u niyen 'een, a'iné canu niyen tí'ijrí'ire matíj a'íime í teteca í mej rujímua'a tí'imua'atze tíjín “jee.” Mi ajta, capu ayén te'iráame.

¹⁸ Mi ajta Dios, a'íi pu caí ja'anáj até'itzea'ara. A'ij pu jín, a'ijna í tej teri amuaatá'ixaa, capu ayén 'een ti hua'apuaca jín huataújmu'a'a. A'ijna ti jíme'en raxa yee “jee”, capu ajta ayén huataújmu'a'a yee “capu.”

¹⁹ Ajta a'ijna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'ijna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, teen tu tiyen jíme'en amuá'ixaa inee, jamuan a'ijna í Silvano, ajta a'ijna í Timoteo. A'ijna í Ciríistu'u, nain pu jín tihuaújmu'a'atziite'e, ajta raxí'epi'intare'e. A'ijna jemi tíj na'a í niuucari ti jíme'en raxa yee “jee”, ja'anáj ti na'a pu ayén te'iráame tíjín “jee.”

²⁰ Ajta nain í ti jín Dios te'ataújratziiri'i, a'íi pu araúrastejsin í Ciríistu'u jetze. A'ij tu jín tiyen tí'ixaxa'a yee “jee.” Yee pu tí'ayajna í jemin. Ayee tu jín rí'i tiratá'aca í Dios.

²¹ Mi ajta Dios, a'íi pu a'ín pú'een í ti rí'i titájcha'íi itejmi. A'íi pu ajta rí'i tejamuájcha'íi mú'ejmi jemin í Ciríistu'u.

²² A'íi pu itejmi huateúra'ate, ajta raateájtuaa í ruxiejniu'uca itejmi jemi tej ti ráamua'aree ti a'ín raanaíjmire'en í ti ari taatá'a.

²³ Dios pu rú'umua'aree a'ij nej tí'imua'atze. Canu tí'ihua'i nena'a. Canu ché'e nena'a tí'ixí'epi'intare'e sino rí'i nu tí'ixí'epi'intare'e. Ayee nu 'een jín caí ne'uun a'atanéj mú'ejmi jemi nej ni caí amuaatamuári'eriste'en.

²⁴ Catu xaa ne'u tiyen tejá'amua'ajjte'e sej si ca'anéri jín ra'ará'astijre'en í tavástara'a, sino a'amua jamuan tu tí'imuari'e sej si se'ijna jín huataújtemua'ave'en, a'iné mú'een xu rá'astijre'e xa'aye'i temua'a naa.

2

¹ Mi neajta inee, ayée nu tihuánxi'epi'intari'iri'i nej caí neajtahua'a amuáamuaare nej ni caí neajtahua'a amuaatáxieemijte'en.

² Jee xaa ne'u, ti pua'a niyen amuaatáxieemijte'en, ¿a'atéenqui mena'a mi me'ín pu'éene'e muá'aju'u í mej naatatémua'aviste'esin? Capu ché'e sein ja'ati, a'iné mú'een xu se'ín pú'een í nej amuaatáxieemijte.

³ Ayee nu 'een jín niyen tejamuaatayú'use nej ni ramua'areere sej caí naatéxieemijte'esin netí'ij ne'uun e'ará'asti, a'iné ayée pu tiraavíjte'e sej naatatémua'aviste'en. Mí ajta, ayée pu tiná'amitíejte'eca'a sej siyen 'een naíjmi'i mú'een sej se'íjna jín huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e í nej neajta jín netémua'avi.

⁴ Netí'ij tejamuaatayú'use, jeíhua pu a'ij pua'a né'asejca'a, neajta neyeine temua'a. Jee xaa, huápi'i pu nú'ucuí'ica'a yú ne tzajta'a, a'iné canu raxí'leve'eca'a nej amuaatáxieemijte'en, sino ayée nu tí'ijxe'leve'eca'a sej ráamua'aree nej jeíhua huápi'i já'amuaxe'leve'e.

Mej nu'u tiraatá'uuni'i a'íjna ti auteájturaa í Pablo jemi

⁵ Mí ajta, ti pua'a ja'ati ayén tí'ti jín a'ij tiú'uruu ti i ja'ati huataújxieemiste'en, capu ayén neetzi na'a huáruu sino je'icáj pu ajta mú'ejmi ayén huáruu. Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e nej ni caí jeíhua amuaatamuári'eriste'en naíjmi'ica mú'ejmi.

⁶ Pu'uri a'í pu'u, í mej mu'íití meri miyen puaíjtzi raatá'a a'íjna í ja'ati ti ayén huaríj.

⁷ A'íj pu jín, ayée pu ari tiú'ujxe'leve'e sej tiraatá'uuni'i, seajta rí'í ra'anrú'ure'en. Na'ari caí, a'í pu muá'itiche'en nain jime'e a'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i ruxieemíjte'e.

⁸ A'íj nu jín niyen ca'aníjra'a amuaatá'asin sej seajtáhua'a siyen tiraataseíjrate'en sej seuj raxí'leve'e. ⁹ Ayee nu 'een jín tejamuaatayú'use nej ni amuaatéseej a'ij sej titetiújcha'í mú'een, ajta nej ni ráamua'aree ti pua'a siyen nain jín té'aste.

¹⁰⁻¹¹ Ja'ati ti na'a sej tiraatá'uuni'i, nee nu neajta niyen che'atá nena'a tiraatá'uuni'ira. Ti pua'a niyen tí'ti jín tiraatá'uuni'iri'i, tí'ti ti na'a, ayée nu 'een jín tiraatá'uuni'iri'i nej ni a'amua japua huániuuni í Ciríistu'u jemi ti ij caí a'íjn Satanás tí'ti jín ta'antimuá'itín, a'iné teen tu xaa ramua'aree a'ij ti a'íjn éeni'ici'e tí'imuarí'e.

A'ij pu nu'u pua'a tiraatá'acare'e a'íjna í Pablo tí'ij auj á'ucatii u Troas

¹² Netí'ij ne'uun a'ará'a ne'újna u chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Troas, nej ni ne'uun tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jíme'en raxa í Ciríistu'u, nevástara'a pu ayén naatá'a nej ni nexíéhua temua'a naa tihua'utá'ixaate'en í teite.

¹³ Mí neajta, jeíhua nu huápi'i tí'imujca ne'íjna jime'e nej caí ráateu í ne'ihuaara'a, ne'íjna í Tito, ti caí a'uun a'utéveeca'a. A'íj nu jín hua'utateúute'e, ne'uun á'ume u Macedonia.

Tej nu'u tiu'utémuaitín jamuan í Ciríistu'u

¹⁴ Ajta, temua'a tu rí'í tiraatá'asin te'íjna í Dios ti ayén taatá'aca temua'a naa tej tiu'utémuaitín jamuan í Ciríistu'u. Cu xíee tej cuj iteen já'ita'a huajú'un, ajta a'í pu Ciríistu'u amuacá huamé'en, majta ta cújta'a huajú'un í tej teri hua'utéemua'iti. Ajta a'u ti na'a tej já'ita'a huajú'un, Dios pu ayén raruure ti téjmi jetze airáninei a'íjna ti naa té'eeca í mej jín ráamua'ati.

¹⁵ Teajta iteen, ayée tu seijre'e í Dios jemi. Cu xíee tej cuj iteen ráatisin í ti naa té'eeca a'íjna jime'e tej tiyen Ciríistu'u jetze ajtémecan. Ayee tu che'atá tena'a seijre'e huá'a jemi í ti Dios hua'irátuaasin, ajta huá'a jemi í mej á'apua'aren.

¹⁶ Ayee pu 'een, a'ímej jemi í seica í mej á'apua'aren, ayée pu huá'a jemi té'eeca tíj tí'ti ti huamí'í í mej jín majta á'apua'aren. Ajta a'íme í seica í ti Dios hua'irátuaasin, ayée pu huá'a jemi té'eeca tíj tí'ti ti ruuri ti naa teáarí'e í mej jín huaújrujte'en. ¿A'ataani ayén á'avejren tí'ij ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi? Capu xaa ne'u mé'é'e ja'ati ti ayén á'avejren.

17 Mi teajta iteen, catu tiyen e'en matíj í seica, í mej mu'ití, í mej miyen huateújvair'e'en í mej jín ramuá'itíci me'íjna jime'e mej ramuari'e í niuucari ti jíme'en raxa í Dios. Mi teajta iteen, ayée tu tzáahuati'ira'a jín ti'itítacha'í a'iné Dios pu ta'antíhuau. Teajta iteen, ayée tu í Dios jemi tí'ixaxa'a tíj seij ti Cirístu'u jetze me'ecan tí'ivair'e.

3

A'íjna í niuucari ti jéjcuacan jín te'ataújratziiri'í í Dios

1 ¿Ni qui ayén tejamuá'amtíejte'e tej teajtáhua'a autéjhuii tej tajímua'a tiyen rí'í ti'itáta'aca mú'ejmi jemi? Na'ari, ¿ni qui ayén ruxe'eve'e ti ja'atí ayén yu'uxari autéyu'uxan í ti jín rí'í tejamuá'atá'aca itejmi jime'e nusu ayén tiú'ujxe'eve'e sej ra'utéyu'uxan í sej jetzen rí'í ti'itáta'aca itejmi? Seica jemi pu xaa ayén tiú'ujxe'eve'e, aru itejmi jemi, capu.

2 Mú'een xu rujímua'a sena'a se'ín pú'een í ti titaatéva'iri tíj yu'uxari í tej jín huatátaseijrata huá'a jemi, matíj mena'a pua'amé mej yen seijre'e mej mi ra'ujíjve'en, mej yaú'itíée muá'ara'ani.

3 Mú'een xu xaa siyen 'een tíj yu'uxari ti Cirístu'u jetze a'uvé'emej. Mi ajta, capu tetej jetze a'uyú'usi'ihuaca'a sino a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu raateájtuaa mú'ejmi jemi tí'ij ayén a'amua tzajta'a te'useíire'e á'ara'ani mi sej seuj ruuri.

4 Aye tu té'atzaahuate'e a'iné Cirístu'u pu ayén tí'iseijre'e í Dios jemi.

5 Capu ayén tiraavíjte'e tej tajímua'a tiyen tiu'utaxáj yee téjmi pu jetze seijre'e í muári'eri'ira'a tej ti tiyen raay'ítíhuua'an sino a'íjna í tej jetzen arátaca'ane, a'í pu a'uun a'uvé'eye'í í Dios jemi.

6 Ajta a'ín Dios, a'í pu ayén ta'antíhuau tej ti tiyen te'íjna jín tiu'utévair'e'en, a'íjna í niuucari ti jéjcuac ti Dios ajta jín te'ataújratziiri'í. Teajta iteen, catu te'íjna jín tí'imuari'e ti á á'ayu'usi'í tetej jetze, sino a'ij tu jíme'en ti ayén seijre'e ti jetzen airáninei í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

Ajta a'ín í niuucari ti á é'eyu'usi'ihuaca'a í tetej jetze, a'í pu ayén hua'atá'aca mej mi miyen ja'atí a'uxíjte'en ti ij a'ín huámi'ini. Mi ajta, a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ruurican a'ihuateájtuaani.

7 Mi ajta a'ín í niuucari í mej jín miyen ja'atí a'uxíjte'en tí'ij a'ín huámi'ini, ayée pu á é'eyu'usi'ihuaca'a tetej jetze ti a'uré'etzatzaihuaca'a. Jé'ecan pu huápi'í naa seijre'eca'a tí'ij Dios ayén raateájtuaa a'íjna jemi í Moisés. Ajta a'ín Moisés, ayée pu huápi'í tetáatiye'ícaa í néerime'ara'an jetze. Majta a'íme í mej Israél jetze ajtème'ecan, capu rí'irístaca'a mej ra'aráaseij í Moisés a'íjna jime'e ti ayén huápi'í tetáatiye'ícaa í néerime'ara'an jetze. Mi ajta, a'í pu tépua'arijme'eca'a.

8 Ajta a'ín ti jín tí'ivair'e'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ¿ni cáí ayén jeíhua huápi'í jaítze'e naa seíire'e á'ara'ani?

9 Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Ti pua'a ayén jeíhua huápi'í naa seijre'eca'a a'ájnámuaa tí'ij Dios raateájtuaa í niuucari í mej jín ja'atí a'uxíjte'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti jaítze'e huápi'í naa seíire'e á'ara'ani a'íjna í niuucari ti raatá'aca í ja'atí ti a'ín rí'éene'ecán jín huateáaturan í Dios jemi.

10 Jee tzíte'e, ayée pu ti'ayajna, a'í pu ajmí'í huápi'í naa seijre'eca'a a'íjna í niuucari ti raateájtuaa í Moisés jemi. Ajta íjii, capu ché'e naa seijre'e a'íjna jime'e ti ari seíj huataseíjre ti jaítze'e huápi'í naa seijre'e.

11 Ajta, ti pua'a ayén naa éene'en huataseíjre a'íjna ti ajta tépua'ari, jaítze'e pu huápi'í naa seíire'e a'ame a'íjna í ti ayén huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e.

12 A'iné tu'uri tiyen rachú'eve'e í Dios jemi ti ayén te'irájra'ani, a'í tu jín tiyen taxiéehua tihuá'ixaate'e, teajta cáí tí'itziíne'e.

¹³ Catu tiyen rici a'ij ti a'ín Moisés huaríj ti cixuri jín araujna í runéerime jetze mej mi caí ra'aráseij a'íime í mej Israel jetze ajtémecantaca'a, mej mi caí raaseíjra t'íj a'íjna tépua'arijme'en a'íjna ti tetáatiye'icaa.

¹⁴ Majta me'ín, a'í mú caí huataúra'a mej yaú'itiée muá'ara'ani. Ayee mú huaríj. Cu xiee mej cuj araujna cixuri jime'e. Tíj na'a a'ájna'imua ti yú e'iré'ene, ayée pu 'een seijre'e. Mat'íj ra'ujíve'e me'íjna í niuucari ti mí'ime'ecan í ti jín Dios ayén amuacaí te'ataújratziiri'i, aúche'e pu ayén seijre'e í mej jín aránami'i, ajta capu xi ja'ati hua'utáxixi, a'iné a'í pu'u raayí'iti í Ciríistu'u.

¹⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'een íjii, ja'anáj ti na'a ti ayén ruxe'eve'e mej ra'ujíve'en a'íjna í yu'uxari ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, maúche'e mú miyen aranámihuajmee mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani.

¹⁶ Mí ajta, ti pua'a ja'ati ayén huataújtuiire'en í tavástar'a'a jemi, Dios pu ra'utáxijta a'íjna ti jín aránami'ihuaca'a.

¹⁷ Ajta a'ín í ti i'i tavástar'a'a, ajta a'ín í ti i'i xiéjniu'ucare'ara'an, a'í mú ruxí'ej 'een, ajta a'u ti a'ín é'eseijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í tavástar'a'a, a'úu pu é'eri'iri ti ja'ati ruxiéehua á'uche'ecane'en í Dios jemi.

¹⁸ Mí teajta iteen, ayée tu éeni'ic'e seijre'e. Ayee tu seijre'e. Cu xiee tej caí aranámihuajmee, teajta tiyen che'atá tena'a temua'a naa tí'itaseijrata tíj ajta a'ín tavástar'a'a temua'a naa tiú'ujseijrata. Teen tu seicié huatétaruurejsin tej ti tiyen seíre'e tá'ara'ani tíj tévira'an í tavástar'a'a, tej ti jaítze'e temua'a naa r'íi tí'itaseijratáa tá'aju'un tíj na'a ti yú auca'it'í a'ame. Ajta, a'í pu jetzen airáninei í tavástar'a'a jetze, ajta a'íjna jamuan í ruxiéjniu'uca.

4

A'í mú nu'u tí'ivaire'e í Ciríistu'u jemi

¹ Teajta iteen, teen tu te'íjna jín tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'ín Dios ayén tá'ancu'uvajxi. A'íj tu jín caí muá'itiche'e.

² Mí teajta iteen, tu'uri raatéxíeehuataca'a tej ti tiyen a'ij pua'a rijca avítzi jime'e, tej ti teajta caí tiyen rijca a'íjna ti tiu'utévi'iraste'e, tej ti caí tí'itij jín tacuanamua. Catu á'ataca'ane tej tiyen tí'itij jín tiu'uhuá'ita. Catu teajta á'ataca'ane tej seicié tiu'utaxáj te'íjna jime'e í niuucari ti jime'en raxa í Dios, sino ayée tu jé'iyecan jín tí'ixaxa'a tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee tu te'íjna jín rici tej ti tiyen tiu'utaseíjrata huá'a jemi mat'íj mena'a pua'amé í teite tej ti ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ráamua'aree a'ij ti ayén ti'ayajna í Dios jemi.

³ Ajta, ti pua'a ayén a'utanámi'i í niuucari í tej jín tihuá'ixaate'e, ayée pu'u na'a a'utanámi'i huá'a jemi í mej á'apua'are.

⁴ A'íi mú a'ín pú'een í ti hua'utánamua í huá'amua'atziira'a tzajta'a a'íjna í dios ti naíjmi'ica tí'ajjte'e í mej íjii huáteite. Ayee pu 'een jín huá'uruu mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani í niuucari ti ayén tí'ivaire'e tíj tatzari ti hua'atátzavi'i í huá'a tzajta'a mej mi miyen ráamua'ati me'íjna í tavástar'a'a ti ayén huáp'i'i naa seijre'e. A'í pu ajta a'ín pú'een í ti nain jín ruxí'ej 'een tíj í Dios.

⁵ Ayee pu xaa ti'ayajna, a'iné catu tajímua'a tena'a tihuá'ixaate'e, sino a'íjna í tej jime'en tihuá'ixaate'e, a'í pu a'ín pú'een í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. A'íi pu ajta a'ín pú'een í tavástar'a'a. Teajta iteen, ayée tu tejá'amuavaire'e mú'ejmi Jesús jetze me'ecan.

⁶ Ajta a'ín í Dios, ayée pu ajmí'i imuá ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Ché'e á'ataaca í taij a'ujna a'ut'í a'ut'íca'a.” A'í pu ajta utétatzeaareca'a yú tatzajta'a, ti ij a'ín ayén taatá'an tej yaú'itiée tá'ara'ani, a'ij ti 'een jín huáp'i'i naa seijre'e í Dios a'íjna jime'e ti Ciríistu'u a'íjna jemi seijre'e.

Tej nu'u tiu'utémua'it'í te'íjna jime'e ti Dios jetze airáninei

⁷ Teajta iteen, ayée tu seijre'e í Dios jemi tǵ xa'ari ti xarij jǵn taavǵjhua, í tej tzajta'an teri ruuhuáseij í ti jǵn Dios rǵi titaatá'a, í ti ajta huápi'i tǵ'ijnajche. Ayee pu 'een í ti seijre'e ti a'ǵn muári'eri'ire'ara'an ti nain jǵn tiu'utémua'itǵn, capu téjmi jetze airáninei, sino a'ij pu'u jetze í Dios.

⁸ Nain tu jǵn rajpuaǵtzi iteen. Mi teajta, catu a'atzu muá'itǵche'en. Capu ajta a'ij tá'amitǵejte'e a'ij ti té'eme. Mi teajta iteen, teen tu a'ij tiráǵteuve a'ij tej huárinǵ.

⁹ A'ǵime í teite, a'ij mú pua'a xaa táruurée muá'aye'i. Mi ajta Dios, capu mé túuhua'ana. A'ǵi mú xaa tá'ajipua. Mi ajta, camu ta'antipua'ajte'esin.

¹⁰ A'u ti na'a tej é'eciǵne, ayée tu che'atá tena'a ti'ipuaǵtǵi'ihua tá'aju'un, a'ij ti éeni'ici'e huamǵi'í í Jesús. Ayee tu te'ǵjna jǵn rǵni, a'iné teen tu rá'aviicua'i, ajta ayén che'atá na'a seijre'e jemin í tej ratéhua'ira'a a'ǵjna ti jǵn Jesús ajta taatá'aca tej teuj ruuri.

¹¹ A'iné iteen, i tej teuj ruuri, ayée pu tǵ'itaruure, ja'anáj ti na'a tu á'ataca'ane tej huácu'i'ini niuucajtze'en í Jesús. Ajta a'ǵjna jemi í tej ratéhua'ira'a, ti ajta á'apuapua'are, a'ǵjna jemi pu ajta seǵire'e a'ame í muári'eri'ira'a ti jǵn ajtahua'a ruuri a'ǵjna í Jesús.

¹² A'ǵj pu jǵn, teen tu tiyen rajpuaǵtzi te'ǵjna jǵme'e tej tiyen á'ataca'ane tej huácu'i'ini. Mi seajta mú'een, ruxiéhua xu rǵi'í ti'itechéǵme se'ǵjna jǵme'e tej iteen rajpuaǵtzi.

¹³⁻¹⁴ Ayee pu té'eyu'usi'i tǵjǵn: “Nee nu té'antzaahua. A'ǵj nu hui jǵn niyen tiu'utaxǵjtaca'a.”

Ayee pu che'atá na'a 'een itejmi jemi. Teen tu teajta té'atzaahuate'e, teajta tiyen tǵ'ixaxa'a te'ǵjna jǵme'e tej teri ramua'aree ti a'ǵjna í ti ra'ajǵáj í tavástará'a, a'ǵjna í Jesús, huá'a tzajta'a í mi'ichite, a'ǵi pu ajta ta'ajǵájpuaxi'isin jamuan í Jesús. A'ǵi pu ajta taataseǵjrata mú'ejmi jamuan tej ti naǵmi'i huateáturan í jemin.

¹⁵ Ajta nain ti ayén tiu'urǵj, a'ǵi pu tejámuatéva'iri mú'ejmi, a'iné setǵ'ij jaǵtze'e huatámu'iiire se'ǵjna jǵme'e ti Dios rǵi'í tejámuatá'aca, jaǵtze'e xu huataǵjtemua'ave'esin sej si huápi'i rǵi'í tiraatá'an í Dios.

A'ǵjna ti á'apuapua'are, ajta a'ǵjna ti seǵire'e a'ame tǵj na'a rusén jǵme'e

¹⁶ Ayee tu jǵn caí cataxiéhuaǵje'i. Jee xaa, a'ǵjna í tej ratéhua'ira'a ti mé jǵjre'e seijre'e, a'ǵi pu á'apuapua'are'e. Mi ajta í ti yú tatzajta'a seijre'e, a'ǵi pu rujǵjcuare'e ja'anáj ti na'a nain xǵcaj tzajta'a.

¹⁷ Ajta a'ǵjna í tej jǵn cǵj caj rajpuaǵtzi, ti ajta caí jeǵhua ruxe'eve'e, a'ǵi pu ayén rǵi'í taruure tej ti tiyen ra'ancuré'an te'ǵjna ti huápi'i naa seǵire'e a'ame tǵj na'a rusén jǵme'e. Capu a'atzu ratǵ'ase a'ǵjna ti íjii seijre'e. Ajta, jeǵhua pu jaǵtze'e ruxe'eve'e caí í tej jǵn rajpuaǵtǵzica'a.

¹⁸ A'ǵj tu jǵn, catu á'ataca'ane a'ǵjna jemi í ti tǵ'itaavǵjhua, ti ajta mé jǵjre'e seijre'e, sino a'ij tu jemi á'ataca'ane te'ǵjna ti caí taavǵjhua, í ti ajta caí mé jǵjre'e seijre'e, a'iné a'ǵjna ti ayén taavǵjhua, capu á'ateeri. Mi ajta, a'ǵjna ti caí taavǵjhua, ti ajta caí mé jǵjre'e seijre'e, a'ǵi pu xaa á'ateeri tǵj na'a rusén jǵme'e.

5

Capu nu'u té'eviicua'i í tej ratéhua'ira'a

¹ Ajta a'ǵjna í tej ratéhua'ira'a, ayée pu titaatéva'iri tǵj inaamua tej jeten chejca. Teajta tiyen tǵ'ijmua'aree ti pua'a huaté'uune a'ǵjna í inaamua, teuche'e tu huatéechi'i í ti Dios jemi é'eseijre'e, ti ajta caí muáǵca'a jǵn taavǵjhua. Júte'e pu e'eseǵire'e a'ame tǵj na'a rusén jǵme'e.

² Teajta iteen, tej teuj íiyen seijre'e chaanaca japua, teen tu taxiéjniuuste'e yú tatzajta'a, teajta tiyen taxieemijte'e te'íjna jime'e tej tij te'uun a'uteároute te'újna chí'ita ti júte'e é'eseijre'e ti ajta Dios jín ta'icánajsin.

³ Ayee pu a'íjna jín rini ti ayén ta'icanán, catu ti ché'e muámua'avijmé'e mé á'ujujhua'ane'e tá'aju'un. ⁴ Ayee pu tí'een, a'iné íjii tej teuj jeten huachéjme a'íjna í inaamua, jé'ecan tu tayein yú tatzajta'a, te'íjna jime'e ti ayén tamuári'eriste'e tí'iti jime'e. Capu a'íi na'a tej tiyen rátziiine'e ti Dios ayén tá'ari'i a'íjna ti jín ta'icánajsin, sino tej huápi'i tiyen tí'ijxe'eve'e ti a'ín jaítze'e ta'icáanan, ti ij a'ín ti á'ateeri tíj na'a rusén jime'e nain tí'icáanan a'íjna ti á'apuapua'are.

⁵ Ajta, a'ín ti ayén rí'i taruure tej ti tiyen te'íjna ancuré'an, a'ii pu a'ín pú'een í ti Dios rusej raateájtuaa itejmi jemi, í ruxéjniu'uca tej ti tiyen ráamua'aree ti Dios a'íjna jín te'ataújratziiri'i itejmi jemi.

⁶⁻⁷ A'íj tu jín, ja'anáj ti na'a, a'íi pu ca'aníjra'a tatá'aca, a'iné ayée tu ramua'aree tetí'ij teuj tiyen ruuri seijre'e te'íjna jetze í tej ratéhua'ira'a, teen tu caí xí te'uun a'ujteí í tavástar'a jemi. Ayee pu'u xaa ne'u tí'een, a'iné ayée tu 'een jín yé á'ujujhua'an te'íjna jime'e tej rá'atzaahuat'e. Catu te'íjna jime'e tena'a yé á'ujujhua'an tej ti te'íjna jetze arátaca'anen a'íjna tej tí'isise'ij teyajna.

⁸ Temua'a pu ca'aníjra'a tatá'aca, ajta jaítze'e pu ta'aráanajche tej tíhuini te'íjna jetze í tej ratéhua'ira'a tej ti te'uun é'eseijre'e a'u tej a'utéechi'i í tavástar'a jemi.

⁹ A'íj tu jín, tiyen tí'itese'e tej tiyen rí'i tí'títacha'íi tej tiyen rí'i tiraatá'an í tavástar'a. Capu amín a'ij, ti pua'a tiyen a'ímuá seijre'e nusu tiyen jemin seijre'e.

¹⁰ Jee xaa ne'u ti ayén tí'een, a'iné ayée pu tiú'ujxe'eve'e tej naíjmi'i tiyen huatátaseijrata a'ujna a'u ti a'utáca í Círíistu'u ti ij a'ín tá'uxijte'en naíjmi'ica itejmi. Aj pu xaa ayén tí'ijci'iti a'ij ti tiraavíjte'e seij ajta seij a'ij ti tí'iti tiu'umuá'iti a'íjna jime'e a'ij ti huaríj tí'ij auj ruurica'a, ti pua'a xé'epi'ín huaríj nusu a'ij pua'a huaríj.

A'íjna ti Dios raajéjcuare

¹¹ A'íj tu jín, tu'uri ramua'aree ti ayén tiú'ujxe'eve'e tej jeíhua huápi'i rá'atese'e í tavástar'a, ayée tu 'een jín tí'itese'e tá'aye'i tej ti hua'utémuá'itín í teteca mej mi ra'ancuré'an í ti ayén ti'ayajna itejmi jetze. Ajta a'ín í Dios, a'íi pu ramua'aree a'ij tej e'en. Ajta, ayée nu tí'ijxe'eve'e ti ayén che'atá na'a tejamuá'amitíejte'e í a'amua xiéjniu'uca tzajta'a.

¹² Catu teajtáhua'a mú'ejmi jemi ra'irá'aca í tej jín ahuátatzaahuat'e'en, sino teen tu jamuatá'aca í sej jín huataújtemua'ave'en itejmi jime'e sej si siyen raayí'itihua'an sej huatáaniuni a'ímej jemi í mej miyen me'íjna jín ahuáújtzaahuat'e'en me'íjna jime'e a'ij ti ja'ati huaújse'iratata mejseíraca'a í teite, í mej majta caí huá'a jetze ruxe'eve'e a'ij ti 'een a'íjna í ja'ati í ru tzajta'a.

¹³ Tí pua'a ayén ti'ayajna a'ij mej tí'ixaxa'a tej nu'u tatímuá'i, ayée tu 'een jín tatímuá'i tej ti tiyen raatévaire'en í Dios. Na'ari caí, ti pua'a tiyen rí'i mé titeumuámua'aree, ayée tu 'een jín rici tej ti rí'i jamuaatévaire'en mú'ejmi.

¹⁴ A'ii pu xaa a'ín pú'een í ti tí'ita'ajte'e ti a'ín Círíistu'u taxe'eve'e. Ayee pu titá'amitíejte'e itejmi ti seij na'a huamí'i huá'a jetze me'ecan, naíjmi'ica, a'achú pua'amé í teite. Ajta, ti pua'a ayén tiu'uríj, a'íj mú jín naíjmi'i jamuan huácuui.

¹⁵ Ayee pu ajta 'een jín huá'a jetze me'ecan huamí'i mej mi a'íime í mej mauj ruuri mej caí ché'e rujímua'a mena'a a'ij tirájteuve'en a'ij mej ye'í jetze me'ecan huamí'i, ti ajta huatarúj huá'a tzajta'a í mí'ichite.

¹⁶ A'ij pu jín, íjii ti yú auca'ití a'ame, catu ché'e tiyen ja'atí mé 'usíse'ij a'ij ti titá'amítiejte'e í tatzajta'a a'íjna jime'e í tej jín raase'ij mé jéjre'e. Jee xaa, ayée tu tejmí'i tí'ijsejiraca'a í Círístu'u tí'ij a'ín auj tevi na'a pú'een'e. Ajta íjii, catu ché'e tiyen rasise'i.

¹⁷ A'ij pu jín, ti pua'a ja'atí ayén Círístu'u jetze ajtémecan, a'í pu a'ín pú'een se'ij ti Dios ari raajéjcuare. Pu'uri mé teuvátzi a'ij ti tí'itíújcha'íca'a ti mí'ime'ecan jime'e. Nain pu jéjcuacan jín seijre'e í jemin.

Tej nu'u r'í huá'uruuren mej mi r'íéene'en huateáturan í Dios jemi a'íjna í tej jime'en tí'ixa

¹⁸ Naíjmi'i tíj na'a a'íjna í tej jime'en tí'ixa, a'í pu jemi é'eme'ecan í Dios ti ayén táaruu tej ti teajtáhua'a r'íéene'en huateáturan í jemin a'íjna jime'e ti Círístu'u ayén ta japua huaniú. A'í pu Dios ajta ayén a'íjna jín titaa'íjca tej ti teajta tiyen huá'uruuren í teite mej mi majtáhua'a r'íéene'en huateáturan í jemin.

¹⁹ Ayee pu huataújmua'a ti a'ín Dios ayén huá'uruu a'ímej í mej yen huachéjme í chaanaca japua mej mi majtáhua'a r'íéene'en huateáturan í jemin a'íjna jime'e ti Círístu'u huá'a japua huaniú. A'ij pu jín caí ayén Dios hua'uxíjte a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í jemin, sino a'í pu a'íjna jín titaa'íjca a'íjna jime'e í niuucari í tej jín r'í huá'uruuren mej mi majtáhua'a r'íéene'en huateáturan í jemin.

²⁰ A'ij tu jín, teen tu te'ín pú'een í ti Dios taata'íteca'a tej ti tihua'utá'ixaate'en í Círístu'u jetze me'ecan. Dios pu ayén tihua'ajee a'íjna jime'e í niuucari í tej jín tihua'ixaate'e. A'ij tu jín tiyen tejá'amuaje setá'aj siyen seajtáhua'a r'íéene'en huateáturan í Dios jemi.

²¹ Ajta a'ín í Dios, ayée pu ráaruu í Círístu'u téjmi jetze me'ecan. A'íjna ti caí ja'anáj tí'ití jín auteájturaa í jemin, a'í pu Dios ayén ráaruu ti japuan rájveti nain í puaíjtzí ti taci'ítíche'en itejmi a'íjna jime'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi, tej ti jamuan í Círístu'u tiyen r'íéene'ecán jín huateáturan í jemin.

6

A'ij ti nu'u een ja'atí ti Círístu'u jetze me'ecan tí'ivaire'e

¹ A'iné teen tu naíjmi'i tí'imuarí'e, ayée tu teajtáhua'a tejá'amuaje sej siyen ra'ancuré'an í ti jín Dios r'í tejámuaatá'asin sej si siyen jeíhua huápí'í raatátuiire'en í jemin a'íjna í sej jín tiu'umuáre'ej.

² A'ij pu jín ayén té'eyu'usi'i tíjín:

Ayee nu muáanamujri'i

a'íjna xicáara'an ti jetzen ari huaxí'epí'in.

Neajta, niyen muaatévai

a'íjna xicáara'an nej hui jetzen mua'irájtuaa.

Casi'i, mú'een, pu'uri ayén teja'uré'ene a'íjna xicáara'a ti jetzen ari huaxí'epí'in sej ra'ancuré'an. Jee xaa ne'u, pu'uri a'ájna p'ítí'iríci a'íjna xicáara'a ti jetzen Dios amua'irájtuaani.

³ Teajta iteen, catu tiyen hua'utamuarí'eriste'e tí'tí jime'e ti tihua'antiú'uuni'i, sino ayée tu r'í tí'títacha'í tá'aye'i ti ij caí ja'atí a'ij tí'titaxajta.

⁴ Mí teajta iteen, ayée tu mú'ejmi jemi tase'jrata matíj a'ímej í mej tí'ivaire'e í Dios jemi nain jime'e. Capu amín a'ij, ti pua'a tiyen jeíhua huápí'í tí'tíj jín á'aviicua'ire'e nusu tiyen tirajpuaíjtzí na'ari tí'tí tamuarí'eriste'e ca'ín tí'tí a'ij pua'a taruure.

⁵ Teuche'e tu tiyen che'atá tena'a tí'ivaire'e, tíj majta miyen taatévajxi'ín nusu ta'iteáanan na'ari taatamuárite'en a'u ti na'a tej á'ujjhu'a'an ca'ín tej

muári'eri jín tí'imuari'e, nusu tej huatáxa'aire'en tej atanéjne'eri na'ari tej huatatiéjcuca'a.

⁶ Ayee pu ajta seijre'e tej tiyen tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna jime'e tej caí tí'iti jín a'ij pua'a ríci, teajta temua'a naa tirú'umua'aree a'ij tí'een í Dios, teajta temua'a tu té'eviicua'i huá'a jemi í seica. Teen tu teajta rí'í tihuájcha'íí í taxí'ej teite, teajta te'íjna jetze arátaca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Teajta tu tzáahuati'ira'a jín huá'axe'eve'e.

⁷ Ayee tu teajta jé'iyecan jín tí'ixaxa'a. Catu tí'ihua'i tena'a. Teajta te'íjna jín tí'imuari'e í muári'eri'ire'ara'an jime'e í Dios. Teajta tu tiyen seijre'e te'íjna jamuan í tej jín tiu'utése'en nain jime'e tí ta jetze seijre'e tej tí tiyen huárini tí naa 'een í Dios jemi.

⁸ Tí pua'a miyen rí'í titaatá'an na'ari miyen taatéxieehua, nusu miyen a'ij pua'a tí'itaxajta ca'ín rí'í metihuá'a'ixaate'e itejmi jime'e, teuche'e tu tiyen tí'ivaire'e. Ayee mú majta tí'itaxáata muá'aju'u tej nu'u tí'ihua'itaca. Mí teajta iteen, tzáahuati'ira'a tu jín tiyen ríci.

⁹ Capu ajta ta jetze ruxe'eve'e tí pua'a mecaí tamua'ate nusu métamua'ate. Ayee tu teajta huá'a jemi seijre'e cu xíee tej cui'icu. Mí teajta iteen, teuche'e tu ruuri. Puaíjtzi mú tá'ate'e aru camu tá'apua'ajte'en.

¹⁰ Ayee tu seijre'e cumu tej taxieemijte'e. Mí teajta iteen, ja'anáj tí na'a tu tátamua'ave'e. Catu a'ij tí'ijviicua'i. Mí teajta, ayée tu huá'aruuren mu'ití mej mí huateújchijteaanita. Catu nu'u tí'iti tícha'íí. Mí teajta, nain tu xaa tí'ijcha'íí.

¹¹ Ayee nu e'ehuaauritiéecan jín tejamuá'ixaa nain jime'e, mú'een, mí sej Corinto a'uchéjme. Jéihua nu á'anca'ane mú'ejmi jemi. ¹² Catu tí'iti á'amuaaire'e mú'ejmi, sino mú'een xu rujímua'a sena'a rumuaire'e se'íjna jime'e a'ij tí tejamuá'amitíejte'e í á'amuatjazta'a. ¹³ A'íj nu jín niyen tejá'amuaahuavii sej sí seajtáhua'a ahuaújca'anen itejmi jemi. Ayee nu xaa tejá'amua'ixaate'e cumu sej tí'iríí pú'eene'en.

Tej nu'u caí hua'ajtéja'ahuatehua'an a'ímej í mej caí té'atzaahuate'e

¹⁴ Caxu hua'ajtéja'ahuatehua'an a'ímej í mej caí té'atzaahuate'e. Xu'uhuaújmuatzi a'íjna jime'e, ¿a'iné tí'irí'iri mej seíj mena'a teitejra'a pú'eene'en a'íjna tí urarí'en í Dios jemi, ajta a'íjna tí a'ij pua'a tí'ití'ijcha'íí? Capu xaa ne'u a'ij tí'irí'iri. Ari a'íjna, ¿ní qui ruxí'ej na'a seijre'e í néeriste'e, ajta í tíca'ari tzajta'a? Capu xaa ne'u.

¹⁵ ¿Tí'itájni a'ij metí'ixí'epí'intare'en a'íjna í Círístu'u, jamuan a'íjna í Sa-tanás? Capu xaa ne'u tí'iti. Ajta a'ín tí té'atzaahuate'e, ¿ní qui ayén ruxí'ej na'a ra'ancuré'asin tíj ajta ra'ancuré'asin a'íjna tí caí té'atzaahuate'e? Capu xaa ne'u tí'iti.

¹⁶ ¿Tí'itájni a'ij metí'ixí'epí'intare'en a'íime í mej tí'ivaire'e teyujta'a a'ímej jamuan í tí'itén í mej huá'ana'amiche'e í mej caí Dios pú'een? Capu xaa ne'u tí'iti. Teajta iteen, ayée tu tí'ivaire'e í Dios jemi tíj teyuu tí tzajta'an huírájca í Dios tí i'irúuri. A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Nee nu u'uchée na'ame huá'a tzajta'a.

Neajta nu huá'a Dios pú'éene'e na'ame.

Majta a'íime, a'íí mú neteítestemua'a pú'éene'e muá'aju'u.

¹⁷ Ayee pu tí'ixa í tavástara'a tíjín:

A'íj xu jín ajtácííne huá'a jemi

sej sí rujíme'en á'ujujhua'ane'en.

Caxu tí'iti muari'e tí xána'avi'ire'e.

Neajta nu niyen rí'í amua'ancuré'evi'iti.

¹⁸ Ajta ayén tí'ixa í tavástara'a

ti nain jín antiújmua'aree tijín:
 Nee nu á'amuaya'upua pu'éene'e na'ame.
 Seajta mú'een, ayée xu niyaujmua'a pu'éene'e xá'aju'un,
 setíj sena'a sej teteca pú'een,
 ajta mi sej 'uuca. Yee pu'u.

7

¹ A'iné Dios pu ayén te'ataújratziiri'i, mú'een ta'ihuaamua'a í tej já'amuaxe'eve'e, tiché'e tiyen mé tirúurieeni tíj na'a ti ayén tí'itaxana'aviste'e, ti a'íjna jetze airánineica í tatevij jetze nusu í ta tzajta'an, tej ti raanaíjmire'en a'íjna ti tita'aturáate'e tej ti ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. Teta'aj tiyen huárini te'íjna jime'e ti Dios ayén huateúra'ate itejmi jemi.

Pablo pu huá'axe'eve'e a'ímej í mej Corinto é'eche

² Caxu ra'antánaamuan í á'amuaxiejniu'uca itejmi jemi, a'iné catu a'ij pua'a amuáaru. Catu teajta ja'ati ca'aníjra'a huatá'a ti ij a'ij pua'a ti'itíjcha'í. Jee xaa ne'u, catu ja'ati tiu'uhuá'itze tej ti ti'itíj jín huatétavaire'en.

³ Canu niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni ti'itíj jín ama'uxíjte'en. Canu a'atzu, a'iné nu'uri niyen tejamuá'ixaa tej tiyen á'ataca'ane mú'ejmi jemi, ti pua'a tiyen naími'i huácu'i'ini nusu tiyen naími'i ruuri huateáturan.

⁴ Jé'ecan nu nexiéehua tejá'amua'ixaate'e, canu a'ij tí'itziíne'e nena'a. Jéihua nu á'antzaahuate'e mú'ejmi jime'e, neajta jeíhua nu r'í'í té'lenemua'ate. Neajta huápi'í nu netémua'ave'e nain jime'e í tej rajpuaíjtzi.

A'í mú seicié tiu'umuá'aj

⁵ Mi teajta iteen, tet'íj te'uun a'ará'a u Macedonia, capu a'atzu huatári'iristareca'a tej huátase'upe'en, sino teen tu rajpuaíjtzica'a nain jime'e, tíj na'a ti ayén titáaru. Jé'ecan tu á'aviicua'ire'eca'a huá'a jemi í teite, teajta tí'itziíne'eca'a í tatzajta'a.

⁶ Ajta a'íjn í Dios ti r'í'í hua'anrú'ure'e á'aye'i í mej a'ij té'ujmua'ate, a'í pu ayén r'í'í táaru a'íjna jime'e ti a'íjn yé uvé'ene í Tito.

⁷ Ayee pu xaa a'íjna jín r'í'í táaru, ajta a'íjna jime'e ti a'íjn Tito ajta r'í'í táaru ajta a'íjna jime'e sej amuacáí r'í'í ráaru a'íjna í ta'ihuaara'a. A'í pu xaa titaatá'ixaa mú'ejmi jime'e, sej nu'u jeíhua huápi'í siyen tí'ijxe'eve'e sej naaseíj, sej nu'u temua'a seajta tiújxiemijte'e, ajta nu'u temua'a mú'ejmi jetze ruxe'eve'e a'ij ti tí'inevaire'e ineetzi. A'íj nu jín jaítze'e huatántemua'ave.

⁸ Mi neajta inee, capu ché'e a'ij pua'a ne'ase nej niyen amuaatéxiemijte ne'íjna jime'e a'ij nej tejámuaatá'itziiri'i. Amuacáí pu xaa, a'ij pua'a né'asejca'a, aru capu ché'e, a'iné a'atzu pu'u á'atee sej ruxieemijte'eca'a.

⁹ Mi ajta, canu ne'íjna jín netémua'ave'e ne'íjna jime'e sej huataújxiemiste, sino a'íj nu jín nena'a netémua'ave'e sej siyen huataújxiemiste sej si seicié tí'itíjcha'íca'a. Ayee pu xaa ne'u a'ij pua'a amuaatá'a sej si siyen huataújxiemiste'en jemin í Dios. A'íj pu jín, catu tajímua'a tena'a puaíjtzi amuaatá'a.

¹⁰ Jee xaa ne'u. Ti pua'a ja'ati ayén huataújxiemiste'en í Dios jemi ti ij seicié tí'itíjcha'íca'a, capu xaa a'ij pua'a tiraatá'asin, sino Dios pu ru'irátuaasin. Na'ari ti pua'a ja'ati ayée na'a ruxieemijte'e matíj a'íme í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, ayée pu teja'uré'enejsin ti auupuá'are.

¹¹ Aru casi'i mú'een, a'ij ti tejamuáaru a'íjna jime'e sej siyen huataújxiemiste'en í Dios jemi. Huápi'í pu ca'aníjra'a amuaatá'a sej ráahuauni í ti jín Dios tejámuaatá'uuni'i. Jé'ecan xu huataníniu'ucacuca'a se'íjna jime'e ti a'ij pua'a éene'e. Jé'ecan xu seajta tí'itziíne'eca'a se'íjna jime'e ti a'amuaci'itiche'e í puaíjtzi. Seajta jé'ecan huápi'í á'ujca'anejca'a ineetzi

jime'e, seajta huápi'i xu a'ij té'ujmua'ate. Mú'een xu seajta temua'a naa puaíjtzí raatá'a a'íjna ti a'ij pua'a rijcaa. Ijii tu xaa tiyen ramua'aree sej caí ti'iti jín auteájturaa a'íjna jime'e ti a'ij pua'a éene'e.

¹² A'íj pu jín temua'a tiu'utévai í nej amuaata'íti'iri'i. Mi neajta inee, canu ne'íjna jín amuaata'íti'iri'i ne'íjna jime'e í ja'ati ti ayén auteájturaa, canu neajta amuaata'íti'iri'i ne'íjna jime'e ti ja'ati seíj jemi auteájturaa, sino ayée nu 'een jín amuaata'íti'iri'i ti ij ayén amuaatámitiejte'en mú'ejmi í Dios jemi a'achú sej caj á'ujca'ane téjmi jemi.

¹³ A'íj tu jín teri rí'i huaríj í tatzajta'a. Capu ajta a'í na'a tej teri rí'i huaríj, sino teajta tiyen te'íjna jín huatátatemua'ave'e te'íjna jime'e ti a'ín Tito ayén che'atá na'a rutémua'ave'e, a'iné mú'een naími'i xu rí'i tiraatá'a í tzajta'an.

¹⁴ Jee xaa, nu'uri nejmí'i ahuántzaahua í Tito jemi mú'ejmi jime'e. Seajta mú'een, caxu a'atzu naatatévi'iraste. A'iné nain í tej teri tejamuá'ixaa, ayée pu ti'ayajna, ayée pu che'atá na'a ayén ti'ayajna í tej jime'en ahuátatzaahuate jemin í Tito. ¹⁵ Ajta jaítze'e pu a'ín ayén ahuaújca'ane mú'ejmi jemi, a'iné a'í pu ayén ra'utámua'areeri'i a'ij sej mú'een naími'i titá'astijre'e. A'í pu ajta a'íjna atamuá'areeri'ihua'a á'aye'i sej siyen temua'a naa ra'ancuré'evi'iti, sej siyen jeíhua huápi'i tí'itziine'eca'a.

¹⁶ Neajta inee, nee nu netémua'ave'e, a'iné nain nu jín á'anca'ane mú'ejmi jemi, a'iné mú'een xu xaa araúrastejsin.

8

A'ij mej nu'u tiu'utapuaíjve'e a'íme í mej e'etiújse'iri teyujta'a

¹ Ta'ihuaamua'a, ayée tu tí'ijxe'eve'e sej ráamua'aree a'ij ti Dios rí'i ti-hua'utá'a a'ímej í mej u e'etiújse'iri a'u ti na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia.

² Matí'ij mauj jeíhua huápi'i á'aviicua'ire'eca'a, ajta jeíhua ti-huá'aturaate'eca'a í mej jín huateújvaire'en, mi majta, jeíhua mú huápi'i rútemua'ave'eca'a. A'íj pu jín ayén te'irájraa mej miyen ruxí'evi'ira'a jín tiu'utévai me'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i ará'aseca'a í Dios jemi.

³ Ayee nu tihua'utéxajta í mej miyen tiu'utapuaíjve a'achú mej caj tí'ijviicua'iraca'a. Jee xaa, a'í mú ruxí'evi'ira'a jín jaítze'e miyen huaríj.

⁴ Ca'anín mú jín tájhuaviiri'i tej tiyen hua'utá'an mej tiu'utévaire'en me'íjna jime'e mej hua'utévaire'en a'ímej í mej e'etiújse'iri í mej ajtémecan í tavástar'a jetze.

⁵ Mi majta a'íme, camu miyen mena'a tiu'utapuaíjve a'ij tej tí'ijchu'eve'eca'a. Amuacái mú huataseíjre í tavástar'a jemi, majta á'iyen itejmi jemi me'íjna jime'e ti ayén tí'ijxe'eve'eca'a í Dios.

⁶ A'íj tu jín teri ca'aníjra'a raatá'a te'íjna í Tito ti a'ín ayén raanaíjmire'en mú'ejmi jemi a'íjna ti jín amuacái a'utéjche mú'ejmi tzajta'a sej si siyen che'atá sena'a tiu'utapuaíjve'en ruxí'evi'ira'a jime'e.

⁷ Ajta íjii, a'iné jaítze'e pu ayén tejamuací'i mú'ejmi caí í seica, nain jime'e, ti pua'a sej rá'atzaahuate'en í tavástar'a na'ari sej tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti ayén ti'ayajna nusu sej rú'umua'areere a'ij ti 'een í Dios jemi, ca'ín seajta nain jín á'ujca'ane itejmi jemi, seajta taxe'eve'e. A'íj pu jín, ayée tu tí'ijxe'eve'e. Ayee xu huárini sej si seajta hua'utémuaitin se'íjna jime'e í sej jín rí'i tihua'utá'asin.

⁸ Canu ne'íjna jín tejámuaata'aíjte'esin, sino ayée nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e sej si huataújsejrata sej siyen che'atá sena'a tzáahuati'ira'a jín huá'axe'eve'e se'ímej í mej Jerusalén e'etiújse'iri matíj í seica í mej a'ujca'anécan jín hua'utévai í ru'ihuaamua'a.

9 Jee xaa, xu'uri ramua'aree í ti jín rí'i titaatá'a ruxí'evi'ira'a jime'e í tavástará'a, a'íjna í Jesús, ti ajta Ciríistu'u pú'een. A'íi pu ayén nain tí'ijcha'íca'a, mi ajta a'íi pu u júte'e ayén éeni'ici'e huataújsejrataca'a tíj sejí ti caí a'ij tí'ijviicua'i ti ij mú'ejmi japua huániuuni, sej si siyen se'íjna jín seíre'e xá'ara'ani sej se'ín pu'éene'e xá'ara'ani í sej ra'ancuré'asin í jemin se'íjna jime'e ti a'ín Ciríistu'u caí a'ij tí'ijviicua'iraca'a.

10 Ayee pu tiná'amitiejte'e a'íjna jime'e í sej hua'utévaire'en. Ayee pu í'i xí'epi'ín sej íjii raanaíjmire'en í sej jín autéjhui í ru'usí, í sej amuacaí se'íjna jín te'ataújratziiri'i, seajta amuacaí siyen ríjcaa.

11 Mi seajta mú'een, íjii setá'aj raanaíjmire'en í sej jín siyen ríjcaa. A'iné mú'een xu a'ujca'anéecan jín huataúra'a sej siyen huárini, setá'aj siyen che'atá sena'a se'íjna jín raanaíjmire'en sej siyen tiu'utá'an a'achú sej caj tí'ijcha'íi.

12 A'iné, ti pua'a ja'ati á'ujca'ane ti tí'iti tiu'utá'an, ayée pu xí'epi'ín tirá'asejrate'e í Dios ti a'ín ja'ati ayén tiu'utá'a a'achú ti caj tí'ijcha'íi. Capu a'atzu jetzen ruxe'eve'e í Dios tí'iti ti a'ij caí tí'ijcha'íi a'íjna í ja'ati ti xaa tí'iti tiu'utá'a.

13-14 Canu ne'íjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e ti ij caí hua'utamuarí'eriste'en í seica. Canu neajta ne'íjna jín á'amua'ijcate'e ti huápi'í muári'eri mú'ejmi jemi. Ayee nu'u ni niyen tí'ijxe'eve'e sej si ruxí'ej sena'a te'utáviicua'i. A'íj pu jín, ayén tí'ivaire'e í sej jeíhua tí'ijcha'íi íjii sej si se'íjna jín hua'utévaire'en í ti tihuá'aturaate'e. Ajta, méjca'íhua yee, a'íi mú miyen che'atá mena'a amuaatévaire'esin me'íjna jime'e í mej jeíhua tí'ijcha'íi ti ij caí tí'iti tejamuá'aturaate'e mú'ejmi.

15 Ayee pu xaa ne'u, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: “Capu nu'u tí'iti turaaveca a'íjna jemi ti jeíhua rájsej. Ajta, capu nu'u tirá'aturaate'eca'a a'íjna ti cíj na'a rájsej.”

Tito pu a'uun a'atanéjsin

16 Me'ecui xaa, jeíhua tu huápi'í rí'i tí'ira'ate'e í Dios ti ayén ca'aníjra'a raatá'a a'íjna í Tito ti ayén a'ujca'anéecan jín amuaatamuá'areeri'i netíj ínee.

17 A'íi pu xaa ayén ra'ancuré'a a'íjna í tej jín ca'aníjra'a raatá'a, ajta a'íjna jime'e, ti jeíhua á'ujca'anejca'a. A'íi pu rusej huataúra'a ti ij a'uun u á'ume'en mú'ejmi jemi.

18 Teajta iteen, ta'íhuaara'a tu huata'íteca'a ti ij ajta jamuan u á'ume'en. A'íjna í ta'íhuaara'a, naíjmi'ici'e mú rí'i tí'isej me'íjna jime'e a'ij ti a'ín tihuá'ixaate'e á'aye'i í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani.

19 Ajta, a'íime í mej me'uun e'etiújse'iri í Dios jemi, a'íi mú ra'antíhua'u ti ij a'ín ta jamuan á'uche'ecane'en tej ti naími'i tiyen aráta'asten te'íjna jime'e í tej hua'utá'asin, tej ti te'íjna jín rí'i tiraateájtuaani í tavástará'a. Teajta tiyen 'een jín raata'íteca'a ti a'uun á'ume'en mú'ejmi jemi sej si ráamua'aree tej teuj á'ataca'ane tej tiyen hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

20 Ayee tu tí'itese'e ti ij caí ja'ati ayén tí'itaxajtzi'ira a'íjna jime'e tej nu'u a'ij pua'a ríci te'íjna jime'e tej ramuari'e a'íjna í mej miyen a'ujca'anéecan jín tiu'utá'a, ti tí'imu'íi.

21 Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné catu tiyen tena'a tí'itese'e tej ti tiyen ríjca a'ij ti tiraavíjte'e í tavástará'a jemi, sino tej ti tiyen che'atá tena'a ríjca a'ij ti tiraavíjte'e huá'a jemi í teteca.

22 Teajta a'ímej jamuan í mej hua'apua, teajtáhua'a tu sejí huata'íti í ta'íhuaara'a, í ti ari mu'íití huataújsejrataca'a ti a'ín temua'a naa á'ujca'anejca'a mu'íití jime'e. Ajta íjii, jaítze'e pu á'ujca'ane a'íjna jime'e ti jeíhua huápi'í té'atzaahuate'e mú'ejmi jemi.

²³ Ajta, a'íjna í Tito, a'ii pu a'íin pú'een ti neetzi jamuan tí'ivaire'e mú'ejmi jime'e. Naíjmi'i tu tí'imuarí'e. Majta a'íime í mej hua'apua í ta'ihuaamua'a, a'ii mú a'íin pú'een í mej hua'uta'íteca'a a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri. A'ii mú a'íin pú'een í mej huá'a jetze me'ecan tí'ivaire'e í teite majta me'íjna jín rí'i tiraatá'aca í Círíistu'u.

²⁴ A'íj xu jín, setá'aj siyen hua'utaseíjrate'en se'ímej í teteca sej tzáahuati'ira'a jín huá'axe'leve'e, mej mi naíjmi'i miyen ráamua'aree nainjapua a'u mej e'etiújse'iri mej mi ta'utátzaahuatelen a'ij ti tiraavíjete tej tiyen á'atatzahuatete'e mú'ejmi jime'e.

9

A'ij tej ye'í huárini tej ti hua'utévaire'en í seica

¹ Jíme'en a'íjna í tej jín huá'avaire'e a'ímej í ti Dios rí'i tihuá'ajcha'ii, capu a'atzu ruxe'leve'e tej tiyen tej amuaatayú'use.

² A'iné nu'uri ramua'aree sej seri á'ujca'ane sej si siyen huárini ruxí'evi'ira'a jime'e. A'íj nu jín niyen á'antzaahuatete'e huá'a jemi í mej me'uun a'uchéjme tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia. Ayee nu tihuá'ixaate'e yee pu'uri ayén á'atee sej nine'ira'a í sej seri rí'i huaújruu. Ajta, xu'uri ca'aníjra'a hua'atá'aca a'íjna jime'e sej siyen a'ujca'anéecan jín tiu'utévaire'en.

³ Mi neajta inee, ayée nu 'een jín ta'ihuaamua'a huata'íti mú'ejmi jemi ti ij caí ayén te'irájra'ani tej huáapua'a tena'a ahuátatzahuatelen a'íjna jime'e sej caí xi rí'i huaújruu, a'ij nej neri tihua'utá'ixaa mú'ejmi jime'e.

⁴ Na'ari caí, ti pua'a seica í mej me'uun Macedonia é'eme'ecan miyen me'uun ne jamuan á'uju'un, teajta tiyen amuáateuni sej caí xi rí'i huaújruuren, aj pu xaa taatatévi'iraste'esin itejmi. Capu amuaatatévi'iraste'esin mú'ejmi, sino itejmi pu xaa a'íjna jime'e tej mú'ejmi jín ahuátatzahuatete.

⁵ A'íj pu jín ayée pu tinaatámítiejte ti ayén tiú'ujxe'leve'e nej niyen ca'aníjra'a hua'utá'an í ne'ihuaamua'a mej mi me'uun á'uju'un mú'ejmi jemi, mej mi amuacaí rí'i amuáaruuren me'íjna jime'e í sej jín te'ataújratziiri'í sej tiu'utapuaíjve'en. Ayee pu'u, a'iné canu raxí'leve'eca'a nej ca'anéri jín amuaata'áíjve'en sej si tiu'utapuaíjve'en sino sej si ruxí'evi'ira'a jín tiu'utá'an.

⁶ Caxu yá'uhua'anan. Ti pua'a cíj sena'a tiu'utá'an, cíj xu'u seajta te'ancuré'asin. Ajta, ti pua'a jeíhua setiu'utá'an, jeíhua xu seajta te'ancuré'asin.

⁷ Ayee pu tiú'ujxe'leve'e sej siyen huárini, seij seajta seij. Ché'e ja'ati ti na'a ayén tiu'utá'an a'ij ti ari tiraaxí'epi'intare í ru tzajta'a. Ché'e caí ayén ramuájche'e, a'iné jé'ecan pu ra'aráanajche í Dios ti ja'ati rutémua'ave'e tiu'utapuaíjve'en.

⁸ Ajta a'íin í Dios, a'íi pu raayí'iti ti ayén raatámu'iiren nain jime'e í ti jín rí'i tej amuaatá'an sej si siyen ja'anáj ti na'a te'encuré'a'ave'en tíj na'a ti tiú'ujxe'leve'e. A'íi pu ajta ayén raatámu'iirejsin ti ij ayén ti'ici'ipée a'íjna jetze setíj sena'a sej jín tiu'umuári'en ti xí'epi'in 'een.

⁹ Ayee pu té'eyu'usi'í tíjín:

A'íi pu a'ímuá tihua'urá'ate.

A'íi pu ajta tihuá'apuaíjve'e

a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'í.

Ajta, tíj na'a ti ayén rici ti xí'epi'in 'een,

a'íi pu ayén huateáturaasin í Dios jemi

tíj na'a rusén jime'e.

¹⁰ Ajta a'ín ti ti'itá'aca í imue'eri ti jín ja'ati ayén tiu'uhuáste'en, a'í pu ajta ayén tiu'utá'asin, ajta raatámu'iiren í sej jín huatéúvairé'en sej si jaítze'e siyen tiu'umuári'en a'íjna jime'e ti xí'epi'in 'een.

¹¹ Jéihua pu huápi'i raatámu'iirejsin nain jime'e ti tejamuá'aturaate'e sej si ruxí'evi'ira'a jín tihua'utá'an temua'a naa.

A'íj tu jín iteen, temua'a tu rí'i tiraatá'asin í Dios

¹² A'iné tíj na'a sej siyen se'íjna jín tí'ivaire'e, mú'een xu siyen hua'atéva'iri a'ímej í mej Dios jemi seijre'e, se'íjna jime'e í ti tihuá'aturaate'e. Ajta, caxu a'í sena'a jín tí'ivaire'e, sino ajta mú jeihua rí'i tiraatá'aca í Dios jemi me'íjna jime'e a'íj sej huaríj.

¹³ Ayee pu'u, a'iné ayée xu se'íjna jín tihuá'avaire'e, a'í mú me'íjna jín ramua'aréeren a'íj sej tirá'aste í tavástará'a. Seajta mú'een, ayée xu se'íjna jín rí'i tiraatá'asin í Dios sej rá'astijre'e, seajta ra'ancuré'a'aca í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin. Ayee xu seajta rí'i tiraatá'asin í Dios se'íjna jime'e í sej temua'a naa tihua'utapuaíjve a'ímej í mej Jerusalén a'uchéjme, seajta najmi'ica.

¹⁴ Majta a'íjme, ayée mú á'ujca'ane mú'ejmi jemi, majta miyen rahuauhuau í Dios jemi mú'ejmi jime'e, me'íjna jime'e ti Dios jeihua huápi'i rí'i tihua'utá'a a'íj sej ti'iti jín huaríj.

¹⁵ Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an í Dios temua'a naa te'íjna jime'e ti a'ín ayén taatapuaíjve a'íjna ti ayén huápi'i tiú'ujxe'eve'e í ti jíme'en caí rí'irí tej tiyen rí'i tiraatá'an a'íj ti tiraavíjte'e.

10

Pablo pu nu'u tí'iseijrata a'íj ti Dios tiraata'aíj

¹ Neajta inee, i nej i'í Pablo, ayée nu ca'aníjra'a amuatá'aca ne'íjna jime'e nej niyen che'atá nena'a rí'i ti'itíncha'í tíj ajta í Ciríistu'u ti ayén te'utáviicua'iri'í matí'ij a'íj pua'a ráaruu, ti ajta huá'ancu'uvajxi í teite. Nee nu ne'ín pú'een í mej miyen tí'ixaxa'a nej nu'u tí'itzi'ine'e ti pua'a mú'ejmi jemi naatéveeca, neajta nu'u huaténca'ane yú ne tzajta'a mú'ejmi jemi netí'ij nu'u ye'ímuá huatéveeca.

² Mí neajta inee, ayée nu amuaatáhuaviira sej caí siyen ríjca netí'ij ne'uun a'utéveeca mú'ejmi jemi, setá'aj caí ca'aníjra'a neetá'acare'en nej niyen huatánseijrata nej niyen che'atá nena'a neca'ane yú ne tzajta'a netíj niyen tí'ihuánxi'epi'íntari'ire nej niyen huatánseijrata huá'a jemi í mej miyen tí'itaxajzi'í tej nu'u tiyen tí'itítacha'í matíj a'íjme í mej íiyen huachéjme chaanaca japua.

³ Teajta iteen, teen tu á'ujujhua'an íiyen chaanaca japua tatevij jime'e í tej ratéhua'ira'a. Mí teajta iteen, catu tiyen tatevij jín ne'use'e.

⁴ A'iné a'íjna í tej jín ne'use'e, capu a'uun a'uvé'emej í huá'amua'atziira'a jetze í mej rutevij jín á'ujujhua'an, sino a'úu pu a'uvé'emej í tej jetzen arátaca'ane tej ti muári'eri'ire'ara'an jín raaté'uuna te'íjna í mej jín téujnaamua.

⁵ Teen tu ra'uré'uunaca tíj na'a í huá'amua'atziira'a í mej jín huá'acuanamua í teite. Teen tu ramuá'ítici í huá'amua'atziira'a, tíj na'a í mej jín á'ujtzaahuate'e mecaí ratá'aca í ruxéjniu'uca mej ráamua'ati í Dios. Tíj na'a huá'amua'atziira'a, ayée tu che'atá tena'a raruure tíj í xantaaru'u ti ja'ati seíj huatéevi'í, ajta tiu'utátuiire'en a'íjna jemi ti tí'aijta. A'íj tu jín tíj na'a í huá'amua'atziira'a tej tiyen ramuá'ítici, teen tu Ciríistu'u jemi tí'ituiire'e ti íj ayén ra'ará'astijre'en.

6 Teajta iteen, tu'uri rí'i huatarúu tej ti tiyen huárini setí'ij rí'i raanaíjmire'en sej rá'astijre'en í Dios. Ti pua'a a'íjna seíj ayén raatéxíeehuata ti caí ché'e ayén ra'ará'astijre'en, puaíjtzí tu raatá'asin naíjmi'ica ja'ati ti na'a ti ayén ríni.

7 Me'ecuí xaa, setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati í ti ayén ti'ayajna. Ti pua'a ja'ati ayén tirá'amitíejte'e ti a'íin Ciríistu'u jetze ajtémé'ecan, ché'e a'íin ajta ra'utámua'aree í ru tzajta'a tej teajta tiyen che'atá tena'a iteen í Ciríistu'u jetze ajtémé'ecan tíj ajta a'íjna.

8 Capu amín a'ij, ti pua'a inee jaítze'e na'ahuántzaahuaté'en ne'íjna jíme'e í ti jín nevástara'a tinaa'íjca. Capu a'íjna jín ayén tinaa'íjca nej ni amua'antipua'ajte'en sino nej ni rí'i amuáaruuren. Mí neajta inee, canu ja'ati huatá'asin ti a'íin ayén naatatévi'iraste'en.

9 Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e sej si caí ayén tinejá'useijra nej nu'u tejá'amua'uarite'e ne'íjna jíme'e a'ij nej tejá'amua'yu'use'e.

10 A'iné ayée mú tí'ixaxa'a tíjín tíj na'a ti rá'ayu'uxaca, ca'aníjra'a pu tatá'aca, ajta ca'anéeri pu jín tí'ita'ajjte'e a'íjna í yu'uxari jetze. Mí ajta a'íin, ti pua'a nu'u yé huatéveeca itejmi jemi, capu á'ujca'ane ti ayén titaatá'ixaate'en. Ajta, capu nu'u a'atzu ruxe'leve'e a'ij ti tí'ixáata a'ame.

11 Majta a'íime í mej miyen tí'ixaxa'a, miché'e miyen ráamua'aree tíjín ayée tu che'atá tena'a tí'ixaxa'a í yu'uxari jetze ti pua'a ye'ímuá taaté'uuca tetíj teajta tí'ixaxa'a ti pua'a te'uun mú'ejmi jemi a'uté'uuca'a.

12 Mí teajta iteen, catu á'ataca'ane tej tiyen raataxáj yee teen tu huá'a jetze ajtémé'ecan í seica. Catu teajta tiyen yee ayée tu che'atá tena'a 'een matíj í seica í mej miyen rí'i ruruure mú'ejmi jemi. Majta a'íime, ti pua'a miyen tiú'ujseijra seíj ajta seíj, majta miyen á'ujtzaahuaté'e rujímua'a, ti pua'a miyen rijca, camu xaa ne'u miyen rí'i mé titeumuámua'aree.

13 Mí teajta iteen, ayée tu tena'a á'atatzahuaté'e a'ij ti ayén tiraavíjte'e. Ayee tu ríci a'achú ti caj Dios ayén taaté'itíitze tej ti tiyen ahúátatzahuaté'en mú'ejmi jíme'e.

14 Catu tiyen huápí'i mú a'uc'í'ica í ti jín Dios taaté'itíitze ti pua'a tiyen te'uun a'atanén mú'ejmi jemi sino teen tu te'íin pú'een í tej amuacaí tejámuaatá'ixaa í niuucari ti jíme'en raxa í Ciríistu'u.

15 Catu huápí'i á'atatzahuaté'e te'íjna jíme'e í mej jín tiu'umuáriej í seica, sino ayée tu tí'ijxe'leve'e iteen, sej jaítze'e té'antzaahuaté'en, tej ti jaítze'e tiu'utévaire'en mú'ejmi jemi.

16 Teen tu tiyen raxí'leve'e tej te'uun tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jíme'en raxa í Ciríistu'u, huá'a jemi í mej a'ímuá a'uchéjme seíj chuéjra'a japua, ti ij caí ayén ruxe'leve'e tej tiyen á'atatzahuaté'e te'íjna jíme'e a'ij ti tiu'umuáriej í seíj, a'ujna a'u ti ayén tirá'itíitze.

17 Ayen tíjín: "A'íjna ti ayén á'ujtzaahuaté'e, ché'e a'íin a'íjna jín á'ujtzaahuaté'e a'ij ti Dios ayén rí'i tiraatá'a."

18 Ayee pu'u xaa tí'een, a'iné a'íjna ti ruseíj rí'i tiú'ujseijrata, capu a'íin pú'een a'íjna ti Dios ayén ra'ancuré'evi'ití sino a'íjna í ja'ati ti a'íin tavástara'a ayén rí'i tí'ijseijra.

11

Pablo pu tzáahuatí'ira'a jín tí'itéjvee í tavástara'a jemi

1 Ayee nu tí'ijxe'leve'e sej si a'atzu te'utáviicua'i se'íjna jíme'e nej ni niyen netámua'ira jín netejá'amua'ixaate'e. Jee xaa, setá'aj a'atzu te'utáviicua'i neetzi jemi.

² Tij caí ti a'ñin Dios ayén naatá'a nej ni niyen amuá'anchueere'en mú'ejmi, a'iné nee nu niyen raaxí'epi'intare sej si siyen a'ñj sena'a jemin huateáturan í Ciríistu'u sej caí ti'iti jín até'itze'ara'an, yee cumu sej huatéviche'en í jemin.

³ Mi neajta inee, ayée nu éeni'icí'e tí'itziine'e ti pua'a ayén che'atá na'a ja'ati amuaacuanamuan tíj a'ñin í cu'ucu'u ayén tiráacuanamuan í rumua'atzíira'a jime'e a'ñjna í Eva. Ayee nu neajta éeni'icí'e tí'itziine'e, ti pua'a ayén a'ij pua'a amuáaruuren í á'amuamua'atziira'a jetze sej si caí ché'e tzáahuati'ira'a jín rá'astijre'e í Ciríistu'u, sej si caí ché'e siyen nain jín raná'amiche'en.

⁴ Ayee pu tí'een, a'iné ti pua'a ja'ati mú a'uvé'eme'en ti ajta ayén tí'ixaxa'a seica jime'e í niuucari ti jime'en raxa í Jesús, ti caí ruxí'ej 'een a'ij tej teri tejamuá'ixaa, mú'een xu xaa rí'i tíra'ancuré'evi'itijcica. Na'ari caí, ti pua'a seíj ayén huateáturan mú'ejmi jemi í xiéjniu'ucari ti caí a'ñin pú'een ti Dios amuacá raateájtuaa mú'ejmi jemi, mi seajta mú'een, naa xu temua'a tíra'ancuré'evi'itijcica. Na'ari caí, ti pua'a siyen ra'ancuré'an seíj í niuucari ti ajta caí ruxí'ej 'een a'ij ti 'een í seíj amuacá ra'ancuré'a, temua'a xu naa tirá'astijre'e se'íjna.

⁵ Ayee pu tiná'amitíejte'e ineetzi, nej caí niyen jaítze'e ciliéene'e jín tí'ivaire'e mecaí a'ñime í mej nu'u miyen tiu'uta'aíjti'ire mej mi jeíhua huápí'i ve'ecán jín tiu'utévaire'en.

⁶ Ti pua'a ayén tí'een nej nu'u caí niyen ne'íjna jín tihuá'amua'ate nej ni temua'a naa tiu'utaxáj huá'a jemi í teite, capu amín a'ij, a'iné temua'a nu naa inee rí'i tirú'umua'aree ne'íjna jime'e a'ij nej tí'ixaxa'a. Nain tu jín tiyen temua'a naa tejamuataaseíjrate mú'ejmi jemi, teajta naíjmi'ica jemi.

⁷ ¿Ni qui necaí auteájturaa í Dios jemi ne'íjna jime'e nej niyen huánruu nej ni ciliéene'e jín tiu'utévaire'en mú'ejmi jemi ti ij Dios huápí'i tejamuata'an mú'ejmi a'íjna jime'e nej huápua'a nena'a tejámuaatá'ixaa í niuucari ti jime'en raxa í Dios? Canu xaa a'atzu a'íjna jín auteájturaa í Dios jemi.

Single line Composer ⁸ Nee nu huajá'uríiri'i a'ñmej í mej pua'amecié e'etiújse'iri í Dios jemi nej ni ne'íjna jín huaténvaire'en nej ni neajta amuaatévaire'en mú'ejmi.

⁹ Ajta, netí'ij ne'uun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi, ajta jeíhua pu tiná'aturaate'eca'a, canu tí'itij jín amuaatamuári'eriste a'iné a'ñime í ne'ihuaamua'a í mej me'uun a'uvé'uju'un, a'ñi mú miyen naatá'a í ti tiná'aturaate'eca'a. Ayee nu nain jín huaríj nej ni caí amuaatá'jaaxieje'en. Neajta naúche'e nu niyen ne'íjna jín ríci.

¹⁰ Tíj na'a ti ayén tilayajna Ciríistu'u jemi, a'ñi pu ajta neetzi jemi seijre'e. A'ñj nu jín caí raatá'asin ti ja'ati ayén naatá'ijmí nej ni caí ché'e tihua'utá'ixaate'en tíj na'a a'u ti huatacá'a u Acaya a'íjna í nej jín a'utántzaahuate'en.

¹¹ ¿A'iné 'éen jime'e? ¿Ni qui a'íjna jime'e nej caí já'amuaxe'eve'e? Capu xaa ne'u. Dios pu xaa ramua'aree tíjín nejá'amuaxe'eve'e.

¹² Neajta, a'ij nej ríci, naúche'e nu jaítze'e niyen ríni nej ni ra'antipúa'ajte'en ne'íjna jime'e í mej jín á'ujtzaahuate'e mej nu'u miyen che'atá mena'a tí'imuari'e tetíj iteen.

Single line Composer ¹³ Matíj mena'a mej miyen 'een matíj a'ñime, a'ñi mú caí tzáahuati'ira'a jín huata'iti'ihuaca'a. A'ñi mú hua'itzi jín tí'imuari'e, majta miyen tiú'ujseijrata ti nu'u Ciríistu'u hua'uta'íteca'a.

¹⁴ Teajta iteen, catu rí'i tíra'utaseíj te'íjna jime'e. Teen tu teri tiyen ramua'aree ti a'ñin Satanás ajta ayén ruseijrata ti a'ñin pú'een seíj ti tí'ivaire'e u ta japua a'u ti á'uneeri'i rusén jime'e.

15 A'íj pu jín, capu a'ij taatéjteeuve ti pua'a a'íime í mej miyen tí'ijvairé'e í Satanás jemi miyen che'atá mena'a tiú'ujsejrata mej nu'u me'íjna jín tí'ivairé'e í ti xí'epi'in 'éen jime'e. Majta, ayée mú te'entipua'ajte a'ij mej meri tiraamuá'iti me'íjna jime'e a'ij mej tí'itij huáruu.

I ti nu'u jín tirajpuaíjtzi a'íjna í San Pablo

16 Neajtahua'a nu niyen tejá'amua'ixaate'e: caxu siyen tí'ineseijra nej nu'u netímua'i. Na'ari caí, ti pua'a siyen tí'ineseijra, setá'aj siyen na'ancuré'evi'itín tíj seij ti rutímua'i nej ni neajta a'atzu ahuántzaahuaté'en.

17 Canu ne'íjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e ti ayén tinaa'íjca í tavástará'a, sino nej niyen netímua'iracan jín tí'ixa nej ni tzáahuati'ira'a jín ahuántzaahuaté'en.

18 A'iné mu'ití mú miyen á'ujtzaahuaté'e me'íjna jime'e a'ij mej tí'itíjcha'íí ru jetze, ayée nu che'atá nena'a á'antzaahuaté'en a'ij nej tí'itíncha'íí ne jetze.

19 Mi seajta mú'een, jeíhua xu rí'í mé tite'umuámua'aree. A'íj xu jín temua'a naa te'ataví'icua'í a'ímej jemi í mej rutímua'i.

20 Ti pua'a ja'ati ayén tejámuaata'ájte'en sej si ca'anéeri jín tiu'umuári'en, mú'een xu siyen te'ataví'icua'í. Na'ari, ti pua'a ja'ati ayén amuá'ari'í í sej jín huateújvairé'en, mú'een xu seajta te'ataví'icua'í se'íjna jime'e. Seajta siyen che'atá sena'a ríci ti pua'a ja'ati amuaacuanamuan nusu ti pua'a ja'ati á'ujtzaahuaté'e mú'ejmi jemi na'ari ti pua'a ayén amu'itéjveeni.

21 Jee xaa ne'u, jé'ecan nu huápi'í tí'itevi'ira'a tej caí tiyen che'atá tena'a á'ataca'ane matíj a'íime.

Mi ajta, tí'ití ti na'a ti jín ja'ati ayén á'ujtzaahuaté'e, ayée nu che'atá inee ne'íjna jín á'antzaahuaté'e.

22 ¿Ni qui miyen nu'u a'ímej jetze ajtémecan í mej miyen hua'atamuá'amua tíjín Hebreos? Nee nu neajta a'ímej jetze ajtémecan. ¿Ni qui miyen nu'u me'íjna jetze airáne a'íjna í Israél? Ayee nu che'atá inee ne'íjna jetze airáne. Na'ari, ti pua'a miyen nu'u Abraham jetze airájnejte. Neajta nu inee a'íjna jetze airánnejte.

23 ¿Ni qui miyen nu'u tí'ivairé'e Círístu'u jetze me'ecan? Jaítze'e nu inee niyen tí'ivairé'e. Ijii nu xaa netímua'iracan jín tejá'amua'ixaate'e. Jaítze'e nu jeíhua tí'imuari'e mecaí a'íime. Jaítze'e nu jeíhua aiteánami'ihuaca'a mecaí a'íime. Mu'ití mú naatéevajxi. Canu ché'e ramua'aree a'achú mej pua'amé miyen náruu. Neajta nu mu'ití tén huamí'í. 24 Anxívi pua'amé mú miyen náruu a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, mej miyen na'itéevajxi navij puásire'ara'a jime'e ayén pua'amé seité japuan tamuáamuata'a japuan aramuáacua.

Single line Composer 25 Huaíca pua'amé mú na'itéevajxi ciyej jime'e. Majta seíj naatétu'asixi tetej jime'e. Huaíca pua'amé pu a'ucájrupi í baarcu í nej tzajta'an yé'icacare'e. Ayee nu neajta á'atee seíj tíca'ari, neajta seíj tújca'ari nej ne'uun jaj japua huajaújsime'e.

26 Jéíhua nu a'ímuá huayé'íve í juye jetze, neajta jeíhua nu tiu'utátziin ne'íjna jime'e nej antáyé'icáa í játe'ana japua, neajta ne'ímej jime'e í nahua'ari, ajta a'ímej jemi í nej hua'axí'ej Israél jetze ajtémecan na'ari a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Neajta niyen che'atá nena'a tiu'utátziin a'u nej á'uye'icáa ti pua'a chajta'a na'ari a'u ti caí mé'e é'e ja'ati nusu játe'ana jetze ti ve'éé, neajta a'ímej jemi mej miyen tí'ihua'itaca me'íjna jime'e mej nu'u ta'ihuaamua'a pú'een.

27 Jéíhua nu rá'uviicua'iri'í, neajta jeíhua rajpuaíjtzica'a. Mu'ití nu pua'amé huatáxa'ai nej atanee ne'íjna jime'e í nej tiu'utátziin. Neajta nu rajpuaíjtzica'a

ne'íjna jime'e nej huata'í'icuataca'a, neajta nej huata'í'imi. Mu'ití nu pua'amé necaí tiú'ucuaa, neajta huatéxaami, neajta caí ti'itésejca'a.

²⁸ Ajta i'i, tíj na'a nain tújca'ari tzajta'a, ayée pu ti'inemuári'eriste'e a'íjna jime'e ne jé'ecan a'ij té'enemua'ate a'ímej jemi í mej nainjapua e'etiújse'iri í Dios jemi.

²⁹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a seij caí rú'uca'anisti'ira ti huá'a jetze ajtémecan í mej e'etiújse'iri í Dios jemi, ayée pu ajta caí neetzi tinú'uca'anisti'i í jemin. Ajta, ti pua'a ja'ati ayén ca'aníjra'a raatá'an seij ti ajta huá'a jetze ajtémecan ti ij a'ín ayén auté'itzen í Dios jemi, jé'ecan pu naatáaxiejte'esin.

³⁰ Ti pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e nej ti'iti jín ahuántzaahuat'e'en, ayée nu huárini nej niyen ne'íjna jín á'antzaahuat'e'en ne'íjna jime'e í ti caí nú'uca'anisti'i.

³¹ Ajta a'ín í Dios ti ajta ya'upuáara'an pú'een í tavástar'a, a'íjna í Jesús, a'í pu ramua'aree nej caí tí'ihua'i. Tiché'e rí'í tiraatá'an a'íjna í Dios tíj na'a rusén jime'e.

³² Net'íj ne'uun a'utéveeca'a u Damasco, a'íjna í tajtuhuan ti a'ín rey ra'antíhua'u, a'í pu racha'íca'a í chajta'a, a'ujna u Damasco, ti ij a'ín ayén naateevi'i.

³³ Mi neajta inee, ayée nu éeni'ici'e huirájraa mej na'acájtuaa sicíri jetze a'ujna a'u ti anacun í jaxu'u jetze.

12

Ti'iti pu xaa huatasejre í Pablo jemi

¹ Naúche'e nu á'antzaahuat'e'e. Capu a'ij rini ti caí ti'iti jín tineeteva'iri. Nu'uri ne'íjna jín tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti ti'iti tiu'utasejre ineetzi jemi, ajta a'íjna ti tavástar'a ayén naatasejra.

² A'ati nu niyen mua'ate ti Cirístu'u jetze ajtémecan ti ja'anáj ayén tiráaru. Pu'uri á'atee a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua nine'ira'a ti Dios júte'imua ya'uví'iti a'u mej é'esejre'e í mej Dios jemi tí'ivaire'e. Canu ramua'aree ti pua'a a'ín ja'ati aúche'e ayén seijre'e í rutevij jime'e nusu caí. Dios pu xaa ramua'aree.

³ Nee nu xaa ramua'aree ti Dios ayén ya'uví'iti u júte'imua a'ujna a'u ti naa hua'éen. Canu ramua'aree ti pua'a auj seijre'e í rutevij jime'e nusu caí ché'e, sino a'í pu í Dios ramua'aree.

⁴ A'uu pu ayén éeni'ici'e tejá'anamua a'íjna ti caí a'ij tí'iri'iri ti ja'ati raataxáj íiyen chaanaca japua, a'iné capu ayén á'achauutzijre'e ti ja'ati ayén raataxáj íiyen chaanaca japua.

⁵ Canu ne jíme'en á'antzaahuat'e'en, sino a'íj nu xaa jín á'antzaahuat'e'en ne'íjna í ja'ati. Ajta ti pua'a niyen ne jíme'en á'antzaahuat'e'e, a'ij nu jín a'utántzaahuat'esin ne'íjna jime'e í ti caí nú'uca'anisti'i.

⁶ Mi ajta, ti pua'a niyen ca'aníjra'a ti'itáne'a'acare'en nej ni a'utántzaahuat'e'en, canu ne'ín pú'eene'e na'ame seij ti cha'a na'a tí'ixa, a'iné nee nu tzáahuatí'ira'a jín tiu'utaxájta. Mi neajta inee, canu niyen rini ti ij caí ja'ati ayén huápi'i tí'ineseijra ineetzi a'ij ti caí tiraavíjte'e, sino ché'e a'ín ayén tí'ineseijra a'ij nej rici, ajta a'ij nej tí'ixa.

⁷ A'iné jé'ecan pu huápi'i tiú'ujxe'eve'eca'a a'íjna ti huatasejre ineetzi jemi, nej ni caí huápi'i ahuántzaahuat'e'en, Dios pu ayén raateájtuaa ineetzi jemi ti'iti ti né'itziite'eca'a í netevi jetze. Cu xiee ti cuj tzicare'e na'ajtéjtze i ne jetze. A'í pu a'ín pú'eene'e í ti Satanás ya'uta'íteca'a ti ná'itziite'en nej ni caí huápi'i ahuántzaahuat'e'en.

⁸ Huaíca pua'amé nu niyen ne'íjna jín tirájhuaviiri'i í tavástar'a ti ná'ari'i a'íjna ti nú'ucui'ica'a yú ne tzajta'a.

⁹ Ajta a'íin í tavástar'a, a'í pu ayén tinaatá'ixaa tíjn: "A'íjna í nej nexí'evi'ira'a jín rí'i timuaatá'aca, ayée pu á'vejre mú'eetzi, a'iné ayée pu raanaíjmire'en í nemuári'eri'ira'a a'íjna jime'e í ti caí mú'uca'anisti'i."

A'íj nu jín, niyen nexí'evi'ira'a jín ahuántzaahuat'e'en ne'íjna jime'e ti caí nú'uca'anisti'i ti ij a'íin muári'eri'ire'ara'an í Ciríistu'u ayén neetzi jemi hu-ateáturan. ¹⁰ A'íj nu jín, niyen nexí'evi'ira'a jín á'anca'ane í Ciríistu'u jetze me'ecan nej ni ne'íjna jín te'utáviicua'i a'íjna ti caí nú'uca'anisti'i nusu í mej a'íj pua'a tí'inejee na'ari a'íjna ti nemuári'eri'ira'a ca'íin mej a'íj pua'a neruure na'ari mej puaíjtzi tinaatá'aca. Ayee nu á'anca'ane a'iné tíj na'a ti caí nú'uca'anisti'i, a'íj nu jetze aránca'ane í tavástar'a ti 'ij rí'i tínetá'aca ineetzi.

Pablo pu huápi'i a'íj té'ujmua'ate huá'a jemi í mej Corinto e'etiújse'iri

¹¹ Jee xaa ne'u, nee nu xaa netímua'i. Mú'een xu ca'anéri naatá'a nej ni niyen huárini. Mí ajta, jaítze'e pu ayén tiraavíjte'ecache'en sej siyen rí'i na'anrú'ure'en, a'iné canu xaa ne'u jaítze'e ciliéene'e jín tí'ivaire'e mecaí a'íime í mej nu'u huápi'i ve'ecán jín tí'ivaire'e ti eeri'i Dios nu'u hua'antíhuau. Capu amín a'íj nej caí tí'iti jín antínmua'aree.

¹² Xu'uri tiu'uséj mú'ejmi jemi ti ayén huaríj tíj na'a ti ayén ríjca í ja'ati ti Dios raata'íteca'a. A'íjna í mej jín naa rí'i tira'utaseíj, ajta a'íjna ti jín Dios tihua'u'itíiiri'i, ajta a'íjna ti ayén huaríj a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios, naíjmi'i pu ayén tiu'utaseíjre mú'ejmi jemi netí'ij nauj té'eviicua'iraca'a a'íimej jemi í mej néjcha'íre'e.

¹³ ¿Tí'itájni ayén caí tejamuaac'íi ti ajta caí ayén tihua'uc'íi a'íimej í mej pua'amecié e'etiújse'iri? Capu tí'iti xaa ne'u, sino a'íjna í nej caí ja'anáj tí'itíj jín muári'eri amuaatá'a. Setá'aj tinaatá'uuni'i nej caí ne'íjna jín xí'ep'i'in pí amuáaruu.

Huaíca pu jín ayén tí'ixa a'íjna í Pablo ti huaja'uvé'emuaare

¹⁴ Casi'i, mú'een, nu'uri neajtahua'a rí'i huánruu nej ni neajtahua'a amuaaja'uvé'emuaare. Pu'uri huaíca teja'uré'enejsin. Neajta, canu a'atzu tí'itíj jín muári'eri amuaatá'asin, a'iné canu rúuhuaumen ti mú'ejmi á'amua'a, sino nej mú'ejmi a'uvé'ehuauni. Ayee nu ríci a'iné capu ayén tiraavíjte'e mej me'ín tí'iríi miyen ruvaújsimua'a tí'iti tá'acare'en, sino a'íime í vaújsimua'ame'en, a'í mú' miyen tí'iti hua'utá'aca í ruyaujmua'a.

¹⁵ Nee nu xaa nexí'evi'ira'a jín tí'iti á'ujísin neetzi ti ne'áa na'ari niyen raaxíjte'en tíj na'a ti neetzi ne'áa nej ni jamuaatévaire'en mú'ejmi. Ajta, ti pua'a niyen jaítze'e já'amuaxe'eve'e, ¿ni qui ayén huataújmua'a sej caí ché'e siyen nexí'eve'e ineetzi?

¹⁶ Ché'e ayén 'eene'en nej caí tí'iti jín muári'eri á'amua'ate. Ayee xu tí'ixa nej nu'u huápi'i rú'umua'aree nej hua'ítzi jín tí'itíncha'íica'a, neajta nu'u hua'ítzi jín amujá'urie.

¹⁷ ¿Ni niyen tí'iti jín amujá'urie ne'íjna jime'e nej seica huata'íteca'a mú'ejmi jemi? Canu xaa ne'u.

¹⁸ Nee nu ca'aníjra'a raatá'a ne'íjna í Tito ti ij a'íin á'ume'en mú'ejmi jemi. Neajta jamuan raata'íteca'a ne'íjna í ta'ihuaara'a. ¿Ni qui tí'iti jín amujá'urie a'íjna í Tito? Capu xaa ne'u. ¿Ni tecaí iteen tiyen che'atá tena'a tí'itítacha'íi tíj ajta a'íjna? ¿Ni tecaí tiyen che'atá tena'a á'ataca'ane mú'ejmi jemi tíj ajta a'íjna? A'iné tíjtá xaa ne'u.

¹⁹ Tíj na'a nej niyen tejá'amua'ixaate'e, ayén tejamuá'amitíejte'e tej tiyen ta japua huatétanan mú'ejmi jemi. Mí teajta iteen, catu, sino í Dios jemi tu tiyen

tejá'amua'ixaate'e te'íjna jime'e tej Ciríistu'u jetze ajtémecan, tej ti nain jín rí'í amuáaruuren mú'ejmi, í tej já'amuaxe'eve'e.

²⁰ Ayee nu 'een jín tí'itziine'e ti pua'a neri ne'uun e'ará'asti, neajta niyen éeni'ici'e amuáateuni sej caí siyen tí'ití'ijcha'í a'ij nej tí'ijxe'eve'e, seajta siyen éeni'ici'e naaté'uuni mú'een nej caí niyen 'een a'ij sej seajta tí'ijxe'eve'e. ¿Ni qui siyen mú'een xu tiujteá'axi'isin nusu siyen ahuaújchueere'en na'ari siyen tiníniu'ucacu? ¿Ni qui siyen já'ita'a a'utajú'un na'ari seajta siyen a'ij pua'a tí'ihuaújxajzi'i nusu a'ij pua'a setiú'ujxajta? ¿Ni qui majta seica miyen á'ujtzaahuate'e muá'aju'u, majta a'ij pua'a ríj muá'aju'u?

²¹ Ayee nu neajta éeni'ici'e tí'itziine'e ti ayén Dios naatatévi'iraste'en mú'ejmi jemi netí'ij neajtahua'a ne'uun e'ará'asti. Tij caí ayén tí'ijxe'eve'e a'ame nej ne'íjna jín huaténxiemijte'en ne'íjna jime'e í mej mu'ití, a'íme í mej a'amua jetze ajtémecan, í mej majta amuacá auteájturaa í Dios jemi. A'í mú a'ín pú'een í mej majta caí xi seicié tiu'umuá'aj mej mi raatapuá'ajta í mej jín auté'itza'ara, t'íj na'a ti a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi, mej ruxána'acira'ate'eca'a, mej majta rutevij jín raamuá'itíjci í tumin, mej caí tí'ití á'astijre'e, a'íjna í mej jín miyen a'ij pua'a tí'ití'ijcha'í.

13

Pablo pu tihua'ijmí

¹ Nu'uri hua'apua jama'uvé'emuaareca'a, neajtahua'a nu neri t'n a'atanéjsin mú'ejmi jemi. Ayee nu rini a'ij ti té'eyu'usi'i t'íjn: “Mej mi tzáahuati'ira'a jín se'íj a'uxíjte'en, ayée pu ruxe'eve'e mej miyen tiu'utaxáj hua'apua í teite nusu hua'íca.”

²⁻³ Ayee nu tihua'utániuuche í mej mejmí'i auteájturaa í Dios jemi, neajta najmí'ica í seica. Ijii, nej ye'imuá huatéjvee, nu'uri neajtahua'a niyen che'atá nena'a tihua'aníuuche netíj huaríj netí'ij hua'apua amuáamuaareca'a. Ti pua'a neajtahua'a ne'uun a'atanén, canu ché'e tíhua'utá'uuni'ira, a'iné mú'een xu siyen raxí'eve'e nej tí'ití jamuaatasejrate'en í sej jín ráamua'aree ti a'ín Ciríistu'u ayén ca'aníjra'a tinaatá'aca nej ni niyen tiu'uxáj a'íjna jetze me'ecan. Ajta a'ín Ciríistu'u, capu ayén 'een mú'ejmi jemi t'íj se'íj ti caí rú'uca'anísti'i, sino jé'ecan pu huápí'í tiu'umuá'iej mú'ejmi jemi a'íjna jime'e í rumuári'eri'ire'ara'an.

⁴ A'í pu xaa jín ayén á'utataihuaca'a í cúruu jetze a'íjna jime'e ti caí rú'uca'anísti'iraca'a í rutevij jetze. Mi ajta íjii, a'í pu ruuri seijre'e a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios. Ajta, itejmi, ayée pu che'atá na'a caí tú'uca'anísti'i a'íjna jime'e tej Ciríistu'u jetze ajtémecan. Mi teajta iteen, í tej jín tí'ivaire'e mú'ejmi jemi, teen tu ruuri tá'aju'un í jemin te'íjna jime'e tej jetzen arátaca'ane í Dios.

⁵ Setá'aj siyen huaújmuatziite'en aísí ti pua'a siyen rá'astijre'e se'íjna jime'e sej té'atzaahuate'e nusu secaí. Setá'aj huatéjsej temua'a naa í ru jetze. ¿Ni qui ayén ari tejamuá'amitíejte'e ti a'ín Jesús, ti ajta Ciríistu'u pú'een, a'ín mú'ejmi jemi huatéjturaa? Na'ari caí, nusu seri huamuá'itiche.

⁶ Ayee nu tí'ijxe'eve'e ti ij ayén tejamuá'amitíejte'e tej caí huamuá'itiche iteen.

⁷ Mi teajta iteen, ayée tu tí'ijhuavii í Dios sej si caí tí'ití jín auteáturan. Catu tiyen ta jime'en rahuahuau ti ij ayén tejamuá'amitíejte'e tej tiyen te'íjna jín te'ará'asten, sino sej si siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e. Capu amín a'ij, ti pua'a ayén tejamuá'amitíejte'e tej huamuá'itiche nusu tecaí.

⁸ Ayee nu 'een jín niyen tejá'amua'ixaate'e, a'iné catu te'íjna jín antítamua'aree tej raatá'ijmí te'íjna ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e, sino teen

tu te'íjna jín antítamua'aree tej ti tiu'utévaire'en te'íjna jime'e ti tzáahuati'ira'a jín seíjre'e.

⁹ Teen tu xaa tiyen tátemua'ave'e te'íjna jime'e ti caí tú'uca'anisti'i itejmi, teajta te'íjna jime'e sej mú'een seri huatéújca'ane í ru tzajta'a í tavástara'a jemi. Ayee tu mú'ejmi jíme'en tí'ijhuavii ti ij Dios ayén amuaanaíjmire'en.

¹⁰ Ayee nu ye'imuá huatéjvee niyen tejá'amuyayuse'e ti ij caí ayén tiú'ujxe'eve'e á'ara'ani nej ni niyen amuaatamuári'eriste'en ne'íjna jime'e ti nevástara'a ayén tinaa'íjca nej ni rí'i amuáaruuren. Capu xaa ne'u a'íjna jín ayén tinaa'íjca nej ámuuaté'uuna.

Huá'ateujte'e, a'í pu ajta ra'antipúa'ajte

¹¹ Setá'aj huaújtemua'ave'en, ne'ihuaamua'a. Setá'aj rí'i huaújruuren se'íjna jime'e a'ij sej tí'itiújcha'íi. Setá'aj seajta siyen rá'astijre'e í nej jín á'amuahuvii. Setá'aj seajta siyen che'atá sena'a rí'i tiú'umua'ati, setá'aj seajta ruxiéehua tí'itechejca. Ti pua'a siyen huárini, a'í pu mú'ejmi tzajta'a huatéáturaasin a'íjna í Dios ti ayén já'amuaxe'eve'e, ti ajta amua'anpuá'ajte'en.

¹² Setá'aj siyen huaújteujte'en, xu'iteújpi'itze'axi'in se'íjna jime'e sej naími'i Ciríistu'u jetze ajtéme'ecan.

¹³ Naími'i í mej té'atzaahuate'e, í mej majta íiye tiújse'iri, a'í mú'á'amuateujte'e.

¹⁴ Ché'e ayén mú'ejmi jemi huatéáturan a'íjna í ti jín rí'i tejamuaatá'aca í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Ché'e ajta já'amuaxe'eve'e í Dios. Ché'e ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huatéáturan mú'ejmi jemi naíjmi'ica. Ché'e ayén teja'uré'enen. Antipúa'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Gálatas a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

1-2 Inee, inee i'i Pablo, naíjmi'ica jamuan í ne'ihuaamua'a í mej nee jamuan yé huateí, teen tu yé tejá'amuyá'u'use'e mú'ejmi mi sej e'etiújse'ire mu'iicacé u Galacia. Nee nu ne'ín pú'een sej í ti Dios neja'uta'íteca'a. Capu tevi na'a neja'uta'íteca'a, capu ja'atí ajta na'antíhuau sino a'í pu'u í Jesús ti i'i Ciríistu'u, ajta í táatajra'an ti a'ín pú'een í Dios ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

3 Ché'e a'ín í Dios í tej rájya'upua, ajta a'ín í tavástará'a a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, miché'e me'ín rí'í tejamuaatá'an ruxí'evi'ira'a jime'e, miché'e majta rí'í tejamuhuatépu'a'ajte'en í á'amuatza'jta'a. 4 Ché'e ayén éene'en, a'íné a'í pú'u í tavástará'a huataúra'a ti huámi'ini ta jetze me'ecan ti ij a'ín tu'irátuaani a'ímej tzajta'a í mej a'ij pua'a titetiújcha'í í mej yen japuan huachéjme íyen chaanaca japua. Ayee pu tí'ijxe'eve'e í Dios í tej rájya'upua ti a'ín Jesús ayén huárini. 5 A'í pu jín tiché'e tiyen rí'í tiraatá'an tíj na'a rusén jime'e. Ayee pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

Capu máaj niuucari í ti jín hua'irátuaasin a'íjna í Dios

6 Jé'ecan nu a'ij pua'a te'utánmua'a ne'íjna jime'e sej siyen ca'anacan mé rúhua'ana se'íjna ti amuaatajé sej si ra'ará'astijre'en sej a'íné Ciríistu'u pu a'amua japua huaniú ruxí'evi'ira'a jime'e. Mú'een xu mé rúhua'ana sej si seicié tira'ancuré'an seica í niuucari í sej nu'u jín huataújtemua'ave'en.

7 Mí ajta caí, capu a'atzu a'ín pú'een sej í niuucari í ti jín Dios amua'irátuaasin. Ayej ne'ase seica mú' á'amua'ítziite'e sej si caí ché'e rí'í tité'ujmua'ate. Tij mecaí miyen tí'itese'e mej seicié ráaruuren í niuucari ti xaa a'ij tí'itj jime'en tí'iraxa í Ciríistu'u. 8 Aru ti pua'a ja'atí ayén seicié tejá'amua'ixaate'e í niuucari ti caí ayén namuajre'e a'ij tej teri tejamuá'ixaa, ché'e Dios puajtzi raatá'an. Capu amín a'ij ja'atí ti pú'een ti ayén seicié tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a inee na'ari sej ti tí'ivaire'e u ta japua.

9 Tu'uri tiyen tejá'amua'ixa. Teajtáhua'a tu tiyen tejá'amua'ixaate'e yee ti pua'a ja'atí ayén seicié tejá'amua'ixaate'e seica í niuucari ti caí ayén namuajre'e a'ij tej teri tejamuá'ixaa, ché'e Dios puajtzi raatá'an.

10 ¿A'íné setí'imua'atze mú'een neetzi jime'e? ¿Ni qui yee nej niyen ráahuausin í teite tzajta'a mej mi rí'í tinaasej nusu nej niyen ráahuausin í Dios jemi ti a'ín xaa rí'í tinaasej? ¿Ni qui ayén tejamuá'amitiejte'e nej ne'íjna jín niyen tí'itese'e nej ni rí'í tihua'utá'an í teite? Tí pua'a ayén té'eme'enche'e nej ne'íjna jín tí'itese'e, capu ché'e rí'íríista á'ame'enche'e nej niyen nicu tí'ijvaire'e í Ciríistu'u.

Capu nu'u rusej a'ij tirájteu a'ij ti tí'itj jín tí'ivaire'e í Ciríistu'u jemi

11 Ayee nu tí'ijxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej si ráamua'ati ti caí ja'atí rusej a'ij tirájteu í niuucari í nej jín tejamuá'ixaa. 12 Canu ra'ancuré'a teite jemi. Capu ja'atí ayén tineemuá'ate, sino í Ciríistu'u, a'í pu tinaatasejrate a'íjna ti avítzi'ihuaca'a í Dios jemi.

13 Seajta mú'een, xu'uri ráamua'areeri'i a'ij nej tí'ijr'írejca'a í jécua'imua netí'ij nauj rá'astijre'eca'a í hua'ayel'ira a'íme í mej Israél jetze ajtémecan. Na'aranca'anécan nu jín a'ij pua'a huá'aruurejca'a a'ímej í mej Ciríistu'u jemi sejre'eca'a. Nee nu tí'itese'eca'a nej hua'antipua'ajte'en naíjmi'ica. 14 Jaítze'e nu rá'astijre'eca'a í nevaújsimua'a teecan tihua'ayel'ira caí a'íme í nexí'ej teite,

í mej Israél jetze ajtéme'ecan, í mej majta miyen tí'tetei netíj inee. Naíjmi'lica nu huatéemua'iti ne'íjna jime'e í nej raayí'tihua'a í taye'irá.

¹⁵⁻¹⁶ Mí ajta Dios, a'íi pu na'antíhuau netí'ij caí xi huanú'ihua. A'íi pu ajta naatajé a'íjna jime'e tí ná'ancu'uvajxi ruxí'evi'ira'a jime'e. Tí'ij í ra'aránajcheca'a nej ráamua'ati a'íjna tí i'í yaujra'an nej ní niyen tí-hua'utá'ixaate'en huá'a tzajta'a a'ímej í mej caí Israél jetze ajtéme'ecan. Tí'ij Dios ayén náaru, canu ja'atí jemi a'atanéj tí ij a'ín tinaamuá'aten a'ij nej tí'tí jín niyen huárini. ¹⁷ Canu neajta ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén nej ní huá'umuaare a'ímej í mej amuacaí antíhuaviihuaca'a netí'ij caí xi inee, sino á'iyen nu ne'uun a'atanéj u Arabia. Aj nu ní'ijta ne'uun á'ume u Damasco.

¹⁸ Huaíca nine'ira'a nu ne'uun é'etee. Aj nu ní ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén nej ní ráamua'ati ne'íjna í Pedro. Neajta nu jamuan á'ucatií a'achú cumu hua'apua itieeri. ¹⁹ Seij nu neajta ne'uun a'uséj ne'íjna í Jacobo tí i'í juutzeájra'an í tavástar'a. Canu máaj ja'atí a'uséj tí huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a a'íime í mej antíhuaviihuaca'a. ²⁰ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e tí a'ín Dios ajta ramua'aree nej caí hua'itzi jín tejá'amuyu'use'e.

²¹ Neajta á'iyen, ne'uun u a'ará'a ne'újna í seij chuéjra'a japua u Siria, neajta ne'újna u Cilicia. ²² Majta a'íime í mej me'uun a'uchéjme í mej majta Ciríistu'u jemi seijre'e, capu ja'atí nemua'ajcaa.

²³ A'íi mu'u niuucari namuajraca'a tíjín: “A'íi pu yeehui a'ín pú'een í tí ajmí'i a'ij pua'a taruurejca'a. Mí ajta íjii pu yeehui ayén tíhuá'a'ixaate'e á'aye'i í teite mej mí miyen tira'ará'astijre'en í ye'irá tí ajmí'i ra'antipúa'ajte'emí'icaa.” ²⁴ Majta a'íime, rí'i mú tiraatá'aca í Dios ineetzi jime'e.

2

A'íi mú nu'u ra'ancuré'evi'iti a'ímej í mej tiu'uta'aíjti'ire

¹ Tí'ij ari ayén teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáaca nine'ira'a, neajtahua'a nu ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén ne'íjna jamuan í Bernabé. Neajta nu ne'ín a'uví'tí í Tito. ² A'uu nu a'ujnéj ne'íjna jime'e tí Dios ayén ca'aníjra'a naatá'a. A'uu nu tíhua'utá'ixaa nain jime'e í niuucari a'ij nej ye'í tíhua'ihuá'ixaate'esin ne'ímej í mej caí Israél jetze ajtéme'ecan. Aru avíitzi nu jín niyen huaríj huá'a jemi í mej nu'u tíhuá'ajte'e. Ayee nu een jín huaríj tí ij caí ja'atí tina'antiú'uuni'i a'íjna jime'e a'ij nej ríci. Tí pua'a ayén tina'antiú'uuni'i, capu ché'e tí'tí huatévaire'esin a'ij nej ríci.

³ Mí ajta caí, capu ayén te'irájraa a'ij mej í seica, tí'ijxe'eve'eca'a a'iné a'íime í mej tíhuá'ajte'eca'a, camu miyen raata'íteca'a a'íjna jime'e í mej ra'antisíjchixí'ín í runavij, a'iné huá'a jetze pu ajtéme'ecan í griego a'íjna í Tito. ⁴ Ayee pu een jín huataseíjre itejmí jemi a'iné seica mú avíitzi jín uteájrupi itejmí tzajta'a mej mí tájeeve a'ij tej tí'títacha'íi iteen í Ciríistu'u jemi tí a'ín ari tu'irájtuaa. A'íi mú miyen ruseíjrataca'a mej nu'u téjmi jetze ajtéme'ecan.

Mí majta caí, camu. Metí'ihua'itaca mu'u. Ayee mu'u raxí'eve'eca'a micu mej mí titaata'ajte'en ca'anéjri jime'e. ⁵ Catu a'atzu hua'utá'a mej mí miyen titaatémua'itín, a'iné ayée tu tí'ijxe'eve'eca'a tí auj rí'iríista á'ara'ani sej ráanamua tzáahuati'ira'a jime'e í niuucari tí jín Dios amua'irátuaasin.

⁶ Majta a'íime, í mej nú'u huápí'i mú ruxe'eve'e, camu máaj a'ij tirájteu mej mí majta me'ín raanaíjmire'en a'ij nej tíhua'ihuá'ixaa í teite í mej caí Israél jetze ajtéme'ecan. Ajta, capu ne jetze ruxe'eve'e tí pua'a mej miyen huápí'i ruxe'eve'e nusu mecaí, a'iné Dios pu ruxí'ej na'a hua'ancuré'evi'itíci í teite, matíj mena'a pua'amé.

⁷ Mí majta me'ín, mat'íjtá'ij ayén tihuá'amitiejte'eca'a ti a'ín Dios ayén che'atá na'a tinaata'aíjte'eca'a ineetzi t'ij ajta ayén a'ij tiu'uta'aíjte'eca'a a'ijna í Pedro. Tihuá'amitiejte'eca'a ti Dios ayén tinaata'aíjte'eca'a nej ni tihua'utá'ixaate'en a'imej í mej caí Israel jetze ajtémecan ne'ijna í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani. Mí ajta a'ín, í Pedro, Dios pu ayén tiraata'aíjte'eca'a ti ayén tihua'utá'ixaate'en a'imej í mej Israel jetze ajtémecan.

⁸ Ayee pu'u na'a, a'iné a'ín ti tí'imuari'eca'a í Pedro jamuan ti ij tiraata'aíjte'en ti a'ín huá'a jamuan u á'ume'en í mej Israel jetze ajtémecan, a'í pu ayén che'atá na'a tí'imuari'eca'a ineetzi jamuan nej ni huá'a jamuan u á'ume'en í mej caí Israel jetze ajtémecan.

⁹ Majta me'ín í mej huaíca, a'ijna í Jacobo, ajta a'ijna í Pedro, ajta a'ijna í Juan, a'ii mú a'ín pu'éene'e í mej jee antiújmua'aree a'imej jemi í seica í mej Dios jemi seijre'e. Tí'ij ari ayén tihuá'amitiejte'eca'a ti Dios ayén rí'i tinaatá'a, aj mú mi temua'a naa tina'ancuré'evi'iti, majta me'ín temua'a naa te'encuré'evi'iti me'ijna í Bernabé. A'í mú xaa miyen tiraaxí'epi'intare itejmi jime'e tej nu'u huá'a jamuan u á'uju'un a'imej í mej caí Israel jetze ajtémecan tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en, majta miyen ru jetze mej nu'u a'imej jemi u á'uju'un í mej Israel jetze ajtémecan.

¹⁰ A'í mu'u tájhuaviiri'i tej nu'u a'imej autámua'aree teuche'e í mej caí a'ij té'eviiuca'i tej nu'u hua'utévaire'en. Neajta inee, nee nu xaa ahuánca'ane nej ni nexí'evi'ira'a jín niyen huárini.

Pablo pu ra'ajté'axi a'ijna í Pedro a'ujna já'ahua'a u Antioquía

¹¹ Ajta a'ín í Pedro, tí'ij a'uun a'atanéj u Antioquía, nee nu ra'ajté'axi í jemin, a'iné a'í pu a'uté'itzee ti'it'ij jime'e. ¹² Mat'í'ij caí xi á a'atanéj seica í teteca jamuan a'ijna í Jacobo, ayée pu rijcaa a'ijna í Pedro. Huá'a jamuan pu tí'licua'acare'e a'imej í mej caí Israel jetze ajtémecan. Mí ajta a'ín, mat'í'ij e'iré'ene a'ime í seica, Pedro pu ayén a'utéjche ti ajtára'ani huá'a jemi í mej caí Israel jetze ajtémecan. Capu ché'e huá'ajaahuate'eca'a a'iné huá'atzi'ne'eca'a a'imej í mej huá'a jetze ajtémecan a'ime í mej miyen ra'antisí'iche í runavij.

¹³ Majta í seica í mej Israel jetze ajtémecan, camu majta miyen huaríj jé'iyecan jime'e sino miyen hua'itzi jín ruseíjrataca'a a'ij ti ajta huaríj a'ijna í Pedro. A'ij pu jín te'uteujhua'itze ajta a'ijna í Bernabé. ¹⁴ Tí'ij ayén tiná'amitiejte'eca'a mej caí miyen rí'i titetiújcha'ica'a tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tí'itamua'ate í niuucari, mat'í'ij neseíraca'a í teite niyen tiraata'ixaa ne'ijna í Pedro tíjín: “Mú'ee pej huá'a jetze ajtémecan í mej Israel jetze huanéj. Mí pajta mú'ee, ayée pepu'u ti'iti'á'acha'ii mat'í'ij a'ime í mej caí Israel jetze ajtémecan. Pecaj xaa ne'u piyen ti'iti'á'acha'ii. ¿A'iné een jime'e piyen huá'aruure pe'imej í mej caí Israel jetze ajtémecan mej mi miyen te'araúrasten tihuá'aye'ira a'ime í mej Israel jetze ajtémecan?”

Dios pu ayén naíjmi'ica huirátuaasin mat'í'ij mana'a mej té'atzaahuate'e

¹⁵ Teen tu huá'a jetze ajtémecan te'ijna jime'e tej Israel jetze huanéj. Catu huá'a jetze ajtémecan a'imej í mej auté'itzea'ara í Dios jemi. ¹⁶ Teen tu tiyen ramua'aree a'ij ti een í Dios jemi ti ja'atí rí'éene'ecán jín huateáuran í jemin. Capu xaa ne'u ti'it'í a'ij tiraatévaire'en a'ijna í ja'atí ti pua'a nain jín araúrasten a'ijna í niuucari í mej jín tí'íajta, sino a'í pu xaa rí'éene'ecán jín huateáuran í Dios jemi ti pua'a a'ín ra'ará'astijre'en í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u. Teajta iteen, ayée tu teajta iteen teri rá'atzaahuate'e te'ijna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús tej ti tiyen rí'éene'ecán jín huateáuran í Dios jemi a'ijna jime'e tej ra'ará'astijre'en te'ijna í Ciríistu'u. Catu xaa ne'u ra'ará'astijre'e te'ijna í niuucari í mej jín

tí'ajta a'iné capu ja'atí rí'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi ti pua'a ra'ará'astijre'en a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁷ Ari ti pua'a ayén te'irájra'ani tej tiyen a'ij pua'a éene'ecan jín huateáturan matíj a'íime í mej caí Israél jetze ajtémé'ecan te'íjna jime'e tej tiyen ráahuausin tej ti tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan jemin í Ciríistu'u, ¿a'iné na'aquí huataújmua'a? ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti Ciríistu'u ca'aníjra'a tatá'a tej ti tiyen a'ij pua'a tí'itítacha'í? Capu xaa ne'u, capu a'atzu. ¹⁸ Mí neajta inee, ti pua'a neajtahua'a nena'a ra'utéjcheni nej ra'ará'astijre'en í nej nejmí'i raatapuá'ajtaca'a nej niyen rá'astijre'eca'a, ti pua'a niyen huárini neajtahua'a, ayée pu huataújmua'a tíjín yee na'uté'ítze tí'itíj jime'e net'íj amuacaícan raatapuá'ajtaca'a.

¹⁹ A'íj pu jín, net'íj rá'astijre'eca'a í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée pu teja'uré'ene ti caí huatári'iristareca'a nej nain jín aráne'astijre'en. A'íj pu jín ayén pu huataújmua'a, cu xíee nej huam'íi jemin a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta nej ni ruurican huateáturan í Dios jemi. ²⁰ Naac'íi ajta ineetzi mej mi miyen náaruuren mat'íj rá'utatai í Ciríistu'u í cúruu jetze. A'íj nu jín caí ché'e nena'a ruurican huateájturaa sino ruurican nu huateájturaa a'iné Ciríistu'u pu ruurican seijre'e neetzi jetze. Ajta a'ij nej r'íi tí'itíncha'í íjii nej nauj ratéhua'ira'a, ayée nu aránca'ane ne'íjna jime'e nej ra'ará'astijre'en ne'íjna ti í'í yaujra'an pú'een í Dios. A'íi pu icu naataxí'eve, ajta huataúra'a ti huám'íini neetzi jetze me'ecan.

²¹ A'íj nu jín caí mé rúujisin ne'íjna í ti Dios jín r'íi tinaatá'a ruxí'evi'ira'a jime'e. Ayej xaa ne'u, ti pua'a rí'iríistanche'e ti ja'atí ayén rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti nain jín ra'ará'asten a'íjna jime'e í niuucari í mej jín tí'ajta, capu ché'e tí'ití huateva'íre'enche'e ti huam'íi í Ciríistu'u.

3

Jíme'en a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, ajta í mej té'atzaahuat'e

¹ Mú'een, mí sej Galacia a'uchéjme, caxu a'atzu mé úumua'aree mú'een. ¿A'ataani á'amuaaxíéenereca'a sej si siyen a'ij pua'a mé titeumuá'aren? Mú'ejmi jemi tu temua'a naa tejámuaatá'ixaa mej rá'utatai me'íjna í Jesús ti ajta í'í Ciríistu'u.

² Niché'e sej tejámuaata'íhua'u. ¿A'iné sej si éeni'ici'e ra'ancuré'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios? ¿Ni qui se'íjna jín sej rá'astijre'eca'a í niuucari í mej jín tí'ajta na'ari se'íjna jín sej rá'atzaahuat'e'eca'a í sej ráanamujri'í itejmi jemi? ³ ¿Ni tzaa siyen r'íi huáp'íi caí mé teuúmua'aree? Ayej xu ra'utéjhuii sej si siyen arájca'ane se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ¿Ni tzaa ayén tejamuá'amítiejte'e sej si siyen raanaíjmire'en sej ra'ará'astijre'en í tavástara'a se'íjna jime'e sej ru jetze a'ij tirájteu rujámua'a sena'a? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

⁴ Naíjmi'í tíj na'a í ti Dios jín r'íi tejamuatá'a, ¿ni qui ayén tejamuáaruu ti íj ayén éene'e á'ara'ani ti nain tejá'uveti? Mí ajta, capu xaa ne'u a'ij ámitieere'e ti pua'a nain tejá'uveti nusu caí. ⁵ ¿A'iné een jime'e Dios raata'íteca'a í ruxíejniu'uca ti a'íin mú'ejmi jemi huateáturan? Ajta, ¿a'iné een jime'e Dios ayén tiu'umuá'íej mú'ejmi jemi a'íjna jime'e ti raaré'an í tí'imuari'íhua ti huáp'íi ruxe'eve'e? ¿Ni qui ayén huaríj a'íjna jime'e sej ra'ará'astijre se'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta? Capu a'atzu xaa ne'u, sino ayée pu'u huaríj a'íjna jime'e sej rá'atzaahuat'e'eca'a í tej teri tejamuá'ixaa.

⁶ Ayej pu che'atá na'a té'atzaahuat'e'eca'a a'íjna í Abraham teecan a'ij ti Dios tiraata'ixaa. A'íj pu jín, Abraham rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi.

⁷ Setá'aj siyen ráamua'aree se'íjna ti jíme'en yee matíj mena'a pua'amé í mej té'atzaahuat'e, a'íi mú nu'u a'íin pú'een í mej jetzen airáne a'íjna í Abraham teecan.

⁸ Ajta, jéjcuá imuá, a'íi pu ayén té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze ti Dios ayén tihua'atá'acare'en a'ímej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan mej mi rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin a'íjna jíme'e í mej té'atzaahuat'e, micu. Ajta a'íin í Dios, amuacaícan pu ayén tiraata'ixaa a'íjna í Abraham teecan a'íjna í niuucari ti jíme'en Dios hua'irájtuaani, ayén tijín: “Naíjmi'ica í teite í mej huachéjme íiyen chaanaca japua, nee nu yee rí'i tihua'utá'asin mú'leetzi jíme'e.”

⁹ A'íj pu jín, naíjmi'ica í mej té'atzaahuat'e, Dios pu rí'i tihua'utá'asin jamuan a'íjna í Abraham teecan ti ajta rá'atzaahuat'eca'a í Dios.

¹⁰ Mí ajta a'íime í mej ra'ará'astijre me'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, naíjmi'ica pu puaíjtzi huatá'asin í Dios, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tijín: “Puaíjtzi pu yee tiraatá'asin ja'atí ti na'a ti caí nain jín ra'ará'astijre'en a'ij ti ye'í té'axa jetzen í niuucari í mej jín tí'aijta.” ¹¹ Ajta a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, capu rí'irí ti a'íin ayén ráaruuren í ja'ati t'íj ayén urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi. Ayee pu'u éene'e já'araa a'iné ayée pu ajta té'eyu'usi'i tijín: “A'íi pu hui ti rí'éene'e jín huateájturaa í Dios jemi, a'íi pu yee ruuri a'ame a'íjna jíme'e, icu, ti a'íin ayén té'atzaahuat'e.”

¹² Tí pua'a ja'atí ayén ra'ará'astijre'en í niuucari í mej jín tí'aijta, capu ayén ruxe'leve'e ti a'íjna ja'atí té'antzaahuat'en, sino ché'e ra'ará'astijre'en pu'u a'íjna í niuucari a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tijín: “A'íjna ti yee ayén ra'ará'astijre'en a'ij ti té'eyu'usi'i í niuucari jetze, a'íi pu yee a'íjna jín rí'i tí'itíjcha'íi a'ame.”

Single Line Composer ¹³ Ajta a'íjna í Ciríistu'u, a'íi pu tu'irájtuaa ti ij caí puaíjtzi táaci'iti a'íjna jíme'e tej caí rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'aijta. Puaíjtzi pu xaa raac'íi ta jetze me'ecan a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tijín: “Puaíjtzi pu yee raatá'asin ja'atí ti na'a mej rá'atatan í ciyej jetze.” ¹⁴ Ayee pu a'íjna jín tiráaruu ti ij ayén tihuá'uci'iti a'ímej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan a'íjna í ti jín Dios rí'i tiraatá'a a'íjna í Abraham teecan, ti ij ajta tej te'íjna jín té'atzaahuat'e tej tij ra'ancuré'an te'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'ij ti a'íin ari te'ataújratziiri'i.

Jíme'en í niuucari í mej jín tí'aijta ajta a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i

¹⁵ Casi'i, ne'ihuaamua'a, tiché'e te'íjna jín tiu'utaxáj a'ij ti tí'irineca tej ti teuj yen huachéjme íiyen chaanaca japua. Tí pua'a ja'atí ari ra'uyú'uxaca'a í cuapée jetze í mej jín ra'ancuré'an í tí'á'ara'an í ja'atí ti huam'íi, ti pua'a ari ayén té'eyu'usi'ihua a'ij ti tiraavíjte'e, capu rí'irí ti ja'atí tí'ití máaj jetzen ra'uyú'uxa. Ruxe'leve'e mej ra'ará'astijre'en a'ij ti té'eyu'usi'ihua.

¹⁶ Me'ecui xaa, Dios pu ayén ajmí'i te'ataújratziiri'i tí'itíj jíme'e a'íjna jemi í Abraham teecan, ajta a'ímej jemi í mej jetzen a'iránejsin. Aru, capu ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti ayén tihuá'uci'itíche'e í mej mu'ití a'iránejsin a'íjna í Abraham teecan jetze, sino ti ayén tiráaci'itíche'e í ti se'íj na'a a'iránejsin. Ajta a'íin ti se'íj na'a, a'íi pu a'íin pú'een í Ciríistu'u.

¹⁷ Ayee pu huataújmua'a a'íjna. Amuacaícan, Dios pu ayén raatá'a í runiuuca í Abraham jemi a'ij ti teja'uré'enejsin. Tí'íjta ari teuumé'eca a'achú cumu muáacuacientos nine'ira'a japuan seité japuan tamuáamuata'a, aj pu'i Dios hua'utá'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. A'íj pu jín, capu rí'irí ti a'íin niuucari ra'uré'uuna a'íjna ti jín Dios amuacaícan tihuau'íjca í Abraham teecan jemi. A'íj pu jín aúche'e tí'ivaire'e a'íjna í ti jín tihuau'íjca.

¹⁸ Ayee pu'u tí'leen, a'iné ti pua'a tí'ití ayén tiráaci'iti se'j í ja'atí a'íjna jime'e ti a'íin niuucari í mej jín tí'ajta ayén tiraatá'aca, capu ché'e ayée na'a éene'e a'ame ti ayén tiráaci'iti a'íjna jime'e ti ja'atí ayén te'ataújratziiri'í ti ayén nu'u teja'uré'enejsin. Ajta a'íin Dios, a'íi pu ruxí'evi'ira'a jín ayén rí'í tiraatá'a a'íjna í Abraham teecan a'iné ayée pu te'ataújratziiri'í.

¹⁹ Tí pua'a ayén een, ¿a'iné ti i Dios hua'utá'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta? Ayej xaa ne'u, ayée pu een jín raateájtuaa huá'a jemi mej mi ráamua'aree nain jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu éene'e á'ame'enche'e ajta na'a caí huatase'jre'enche'e a'íjna ti jetzen huanéj a'íjna í Abraham teecan a'ij ti ayén Dios tihuau'íjca ti ayén té'eme'enche'e. Ajta a'íin í niuucari í mej jín tí'ajta, capu Dios ruse'j raateájtuaa huá'a jemi, sino a'íime í mej tí'ivaire'e í ta japua, a'íi mú majta raaxí'epi'intare mej mi huá'a jemi raateájtuaani me'íjna í niuucari.

²⁰ Ayee pu'u na'a, ti pua'a ayén se'jre'e se'j ti í'ixi'epi'in, a'íi pu ti-hua'utévaire'esin na'íjmi'ica í mej tí'irixaate'e, mej mi ra'antipua'ajte'en. Mí ajta, se'j pu'u pú'een í Dios. Ruse'j pu ayén tihuau'íjca, ajta ruse'j pu raana'íjmire.

Jíme'en í ti jín tí'ivaire'e a'íjna í niuucari í mej tí'ajta

²¹ ¿A'iné na'a jí? ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti seicié té'axa a'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'ajta, ajta seicié té'axa a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'í? Capu xaa ne'u, a'iné ti pua'a ayén tí'irí'iríistache'e ti taatá'acare'en tej rúurijche'e í Dios jemi a'íjna í niuucari ti huateájturaa a'íme'j jemi, aj pu xaa, icu, rí'iríistaca'a tej rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e tej rá'astijre'e te'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

²² Mí ajta, a'íjna í niuucari jetze, ayée pu té'axa mej nu'u na'ími'í miyen auteájturaa í Dios jemi, a'achú mej mena'a pua'amé yen huachéjme íiyen chaanaca japua. Ayee pu een jín té'axa ti ij a'íjna jín rí'iríistan ti a'íin Dios te'ataújratziiri'í ti tihuá'uci'íti a'íjna jime'e mej ra'ará'astijre'en me'íjna í Jesús ti ajta í'í Círíistu'u. Jee xaa ne'u, ayée pu'u na'a ti a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'í, a'íme'j pu tí'íci'íti a'íme'j í mej miyen té'atzaahuat'e.

²³ Tí'ij caí xí huatase'jre í Círíistu'u tej ti tiyen ra'ará'astijre'en, ayée pu éeni'ici'e se'jre'eca'a cumu tej aiteánami'ihuaca'a a'íjna jime'e ti ca'anín jín tacha'í a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Ayee tu éene'e huateájturaa a'ájnámua t'j na'a ti yú e'iré'ene t'j íjii ayén huatase'jre a'íjna í tej teri ticu rá'atzaahuat'e. ²⁴ A'íj pu jín, ayén pu tacha'í a'íjna í niuucari ajta na'a caí huatase'jre'en í Círíistu'u tej ti tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan a'íjna jime'e tej ra'ará'astijre te'íjna í Círíistu'u.

²⁵ Me'ecui xaa ne'u, a'iné ari huatase'jre í tej jemin rá'astijre'e, capu ché'e tacha'í a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

²⁶⁻²⁷ Na'ími'í xu yaújmua'ame'en pú'een í Dios se'íjna jime'e se'j rá'astijre'e se'íjna í Círíistu'u ti ajta í'í Jesús, a'iné Círíistu'u pu á'amuaneere'e se'j sí'í siyen éene'e xá'ara'ani t'j a'íjna, set'j sena'a pua'amé huámua'í'ivijhuaca'a í jemin.

²⁸ A'íj pu jín, caí ché'e mé'e já'ahua'a í ti Israél jetze ajtéme'ecan, na'ari ti jí'í Griego. Capu ajta mé já'ahua'a í Círíistu'u jemi í ti jí'í se'j ti ca'anéeri jín tí'imuari'e nusu í ti ruxiéehua jín tí'imuari'e. Capu ajta jetzen ruxe'leve'e í Círíistu'u ti pua'a ja'atí teáata'a pú'eene'en nusu 'íita'a na'a, a'iné na'íjmi'í xu Círíistu'u jetze ajtéme'ecan. Mú'een xu xaa se'j teitejra'a pú'een í jemin.

²⁹ Ajta, ti pua'a siyen Círíistu'u jetze ajtéme'ecan, a'íj xu jín seajta yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í Abraham teecan, ajta a'íi pu tejá'amuaci'íti a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'í.

4

Cirístu'u pu'u raayí'ti ti rí'i taateájtuaani t'íj Dios taatéya'upuajta

¹ Niché'e niyen neajta seij tiu'utaxáj. A'íjna í ja'ati ti ayén nain tiráaci'iti, meenti auj pá'ari'ista, ayée pu che'atá na'a een tíj ajta seij ti ca'anéeri jín tí'imuari'e. Capu amín a'íj ti ari nain ti'á'ara'an pú'een. ² Ruxe'eve'e ti a'ín hua'ará'astijre'en a'ímej í mej racha'íi, í mej me'íjna jín antiújmua'aree mej tiú'ucha'íin nain í ti'á'ara'an ajta na'a caí ari ayén te'araúrasten a'achú pua'an nine'ira'a ti ari pítí'ihuáujxi'epi'íntari'iri'í í táatajra'an jemi.

³ Ayee pu che'atá na'a éene'e já'araa itejmi jemi. T'íj caí xi teja'uré'ene a'ájna xicájra'a ti jetzen tí'itaci'iti a'íjna í ti ari pítí'ihuáujxi'epi'íntari'iri'í, ayée tu éeni'ici'e seijre'eca'a matíj a'íime í mej ca'anéeri jín tí'imuari'e a'íné teuche'e tu rá'astijre'eca'a í tihuá'aye'ira í mej rujímua'a mena'a rájteu í mej Israél jetze ajtémecan.

⁴⁻⁵ Mí ajta Dios, t'íj ari teja'uré'enen a'íjna xicájra'a ti jetzen ayén raaxí'epi'íntare, a'íi pu ruyauj a'uta'íteca'a ti yé ve'ecáanen. Ajta a'ín yaujra'an, a'íi pu huanú'ihuaca'a í 'íta'a jetze, ajta ayén tiraaci'í ti ayén tira'ará'astijre'en í niuucari í mej jín tí'aijta, ti ij a'ín hua'irájtuaani a'íme í mej ca'anéeri jín rá'astijre'eca'a me'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, tej ti tiyen ra'ancuré'an nain a'íj ti tiraavíjte'e ti titáaci'iti a'íjna jime'e ti Dios ayén taatéya'upuajtaca'a.

⁶ A'íné mú'een xu yaújmua'ame'en pú'een í Dios, Dios pu ye'uta'íteca'a í ruyauj xiéjniu'uca t'íj a'ín xiéjniu'ucare'ara'an huateáturan í á'amuatza'jta'a. A'íi pu a'ín pú'een í xiéjniu'ucari ti ayén rájee tíjín: “Abba, mí pej ní'íya'upua.”

⁷ A'íj xu jín caí ché'e ca'anéeri jín tí'imuari'e sino xu'uri yaújmua'ame'en pú'een. A'íné mú'een xu'uri yaújmua'ame'en pú'een, Dios pu ajta ayén amuáaruu ti tí'itíj tejamuáaci'iti.

Pablo pu a'íj té'ujmua'jca a'ímej jime'e í mej té'atzaahuat'e

⁸ Jéjcuá imuá, set'íj caí xi ramua'ajcaa í Dios, mú'een xu ca'anéeri jín tihuá'avaire'eca'a a'ímej í mej caí miyen huataseíjre mej mi diosi pu'éene'en muá'ara'ani sino teite mu'u miyen tí'ijxe'eve'eca'a. ⁹ Aru íjii, sej seri ramua'ate í Dios nusu íjii ti Dios rí'i tejamuáatá'a a'íjna jime'e ti á'amuamua'jta mú'ejmi, ¿a'íné auj tí'iri'iri ti tí'ití ca'aníjra'a amuaatá'an sej sí'í seajtáhua'a ra'ará'astijre'en í tihuá'aye'ira ti caí tí'itíj vaire'e, í ti caí amuatá'acare'e sej rí'i me títeumuámua'are'en? ¿Ni qui siyen huataúra'an sej seajtáhua'a ca'anéeri jín tiu'utévaire'en se'íjna jime'e í niuucari?

¹⁰ Mú'een xu siyen tiraayí'tihua'an se'íjna jime'e ti ari a'ájna teja'uré'ene í xicaj ti jetzen tí'ití a'íj huaríj na'ari í máxcira'í ti jetzen tí'ití teja'uré'enejsin nusu a'ájna tí'íj ari pítí'irici víita'ari tzajta'a ca'ín xíjcata'a. Seajta se'íjna autámua'areeri'í í nine'ira'a í mej jetzen miyen tí'ijr'íire tí'itíj jime'e. ¹¹ A'íj nu jín niyen tí'itziíne'e mú'ejmi jime'e. Ayej ne'ase capu tí'itíj huatévai nain í nej jín tiu'umuáriej mú'ejmi tzajta'a.

¹² Ne'ihuamua'a, ayée nu tejá'amuahavii sej siyen rijca netíj inee. Ayee nu neajta tí'itíncha'íca'a setíj mú'een, set'íj caí xi ramua'ajcaa í niuucari í mej jín tí'aijta. Net'íj ne'uun á'ucatíi a'amua jamuan, caxu tí'itíj jín auteájturaa ineetzi jemi. ¹³ Net'íj amuacaícan tejámuaatá'ixaa í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani, ayée nu tí'icuí'ican jín niyen huaríj. ¹⁴ Jéihua pu huápí'í amuaatamuári'eristareca'a a'íjna jime'e nej niyen tí'icuí'ícaa. Mí seajta mú'een, caxu naataxána'ajve. Caxu seajta naatéxieehuataca'a, sino temua'a xu naa tína'ancuré'evi'iti yee cumu nej a'ín pu'éene'en seij ti tí'ivaire'e u ta japua na'ari nej inee a'ín pu'éene'en í Cirístu'u rusej ti ajta í'í Jesús.

15 ¿A'íi tá'uj tzaa huaríj sej si caí ché'e siyen rí'i naa tiú'ujtemua'ave'e setíj sejmí'i éene'e netí'ij ne'uun á'ucatií a'amua jamuan? Jee xaa ne'u, rí'irí nej niyen raataxáj tzáahuati'ira'a jime'e yee ti pua'a rí'irístanche'e a'ájna'imua sej siyen huárini, ayée xu ra'itatu'utú'unche'e í á'amua'jisi, seajta naatatú'utu'ute'enche'e ineetzi. 16 ¿A'iné na'a qui? ¿Ni seri néjcha'íire'e se'íjna jime'e nej niyen tzáahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e?

17 Majta a'íime í teite, jeíhua mú á'aviicua'ire'e mej mi amuaatémua'itín mej mi rujímua'a mú'ejmi jime'e huaújtemua'ave'en. Ayee mú tí'ijxe'eve'e tej tíj já'íta'a a'utacú'ine sej si caí ché'e á'aviicua'ire'e téjmi jamuan sino sej si siyen sicu rí'i tihuá'axe'eve'e a'ímej. 18 Naa pu xí'epi'ín ti pua'a ja'atí á'aviicua'ire'e sej si rí'i tiraatéxe'eve'en. Ajta capu ayén ruxe'eve'e nej ne'uun á'ucatií a'amua jamuan. A'íi pu'u ché'e a'ín a'utéviicua'ire'en a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e ti í'ixi'epi'ín.

19 Mí sej ní'iti'irijmua'a, jeíhua nu tirajpuaítzi na'ame mú'ejmi jime'e, ayén cumu í 'íita'a ti ra'utacu'í'ine pa'arí'i jime'e. Ayee pu té'eme ajta sena'a caí siyen che'atá sena'a rí'i titetiújcha'íi tíj a'íjna í Ciríistu'u. 20 Canu a'atzu ramua'aree a'ij nej ye'í huárini mú'ejmi jime'e. Rí'i cu nena'a ne'uun á'ucatiíche'e mú'ejmi jemi nej ní'i caí ché'e tejá'amua'yu'use'e nena'a, sino nej ni tejamuá'ixaate'en senese'íiraca.

A'íjna í Agar, ajta a'íjna í Sara, í tej jime'en yaú'itiéé tá'ara'ani í mej hua'apua

21 Setá'aj siyen tinaatá'ixaate'en mú'een mi sej siyen raxí'eve'e sej si ra'ará'astijre'en se'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, ¿ni tzaa secaí siyen tiráanamua'jri'i a'ij ti té'axa a'íjna jetze í niuucari? 22 Ayee pu té'eyu'usi'i ti nu'u hua'apua'ca típe'eristemua'a í mej teteca a'íjna í Abraham teecan. Seij pu nu'u jetzen huanú'ihuaca'a a'íjna í 'íita'a ti nu'u ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a, ajta í se'íj, a'íi pu nu'u jetzen huanú'ihuaca'a a'íjna í 'íita'a ti nu'u ruxiéehua á'uche'ecane'e.

23 A'íjna ti huanú'ihuaca'a a'íjna jetze í 'íita'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a, a'íi pu nu'u che'atá na'a ayaana éene'en huanú'ihuaca'a matíj í tí'iríi. Ajta nu'u í se'íj, a'íjna ti nu'u huanú'ihuaca'a jetzen í 'íita'a ti nu'u ruxiéehua á'uche'ecane'e, a'íi pu a'íjna jín huanú'ihuaca'a ti nu'u Dios ayén jín te'ataújratziiri'i.

24 Rí'irí tej tiyen raataxáj ti ayén huataújmua'a a'íjna í niuucari ti ayén té'eyu'usi'i. A'íime í 'uuca í mej hua'apua, ayée mú huataújmua'a í niuucari ti hua'apua ti jín Dios tihuau'íjca í teteca jemi. Seij niuucari pu a'uun é'eme'ecan í jirí japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Sinaí. A'íj mú jetzen a'iránejsin a'íime í tí'iríi í mej tiu'utévaire'esin ca'anéeri jime'e. Ajta a'íjna í niuucari, a'íj pírici a'íjna í 'íita'a ti ayén ántehuaa tíjín Hagar. 25 A'íjna í Hagar, ayée pu huataújmua'a a'íjna í jirí í Sinaí, ti a'uun a'utacá'a u Arabia. Ayee pu ajta huataújmua'a chajta'a ti é'eseijre'e u Jerusalén, a'iné aúche'e pu ca'anéeri jín tí'imuari'e jamuan í yaújmua'ame'en.

26 Ajta a'íjna í Jerusalén ti ta japua é'eme'ecan, a'íi pu ruxiéehua á'uche'ecan. Ajta a'íi pu pú'een í tanáana. 27 Ayee pu'u na'a a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: Pajta mú'ee, ti caí ché'e mua'utacu'í'ini, patá'aj ca'anín jín huá'ayeinixi'ín. Ayee pej huárini, a'iné pepu'uri jaítze'e tiyaúumua'a pua'amé mi pej caí ja'anáj autájucataca'a caí a'íjna í 'íita'a ti rucín jamuan huáhuui.

28 Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, ayée xu che'atá sena'a seijre'e tíj a'íjna í Isaac ti a'íjna jín airáane ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'i. 29 A'ajná'imua a'íjna í yaujra'an ti ayén che'atá na'a éene'en huanú'ihuaca'a matíj í tí'iríi, a'íi pu a'ij pua'a tiráaru a'íjna í yaujra'an ti ayén huanú'ihuaca'a a'íjna jime'e í

tí'imuari'eri'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta íjii, ayée pu che'atá tí'irineca.

³⁰ Mí ajta, ¿a'iné té'axa í yu'uxari jetze? ¿Ni qui ayén tijín yee: “Patá'aj yeehui raatamuárite'en pe'íjna í 'íita'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'e, pajta yeehui í yaujra'an”? Jee xaa, a'iné capu yee ja'anáj tí'ití tí'ijci'iti a'íjna í yaujra'an í 'íita'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'e, sino “nain pu yee tí'ijci'iti a'íjna í yaujra'an í 'íita'a ti ruxiéehua á'uche'ecan.” ³¹ A'íj pu jín, ne'ihuaamua'a, catu te'íjna jetze airáne a'íjna í 'íita'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a. Catu xaa ne'u, sino a'íj tu jetzen airáne a'íjna í 'íita'a ti ruxiéehua á'uche'ecane'e.

5

Mej nu'u caí taúra'acare'en mej ca'anéeri jín tí'imuari'e

¹ Círíistu'u pu tu'irájtuaa tej ti taxiéehua á'ujujhua'ane'en. A'íj xu jín, caxu ché'e taúra'acare'en sej siyen ca'anéeri jín tí'imuari'e. A'íj pu xaa á'amuaamuarieristée a'ame.

² Neajta ínee, i nej í'í Pablo, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a siyen huataúra'an mej ra'antisíjchixi'ín í a'amua navij jetze, capu ché'e a'atzu jamuaatévaire'esin í Círíistu'u. ³ Neajta nu niyen tiraatá'ixaate'esin tzáahuati'ira'a jime'e ja'atí ti na'a ti ayén huataúra'an mej ra'antisíjche í navi-ira'an jetze, ayée pu ajta ruxe'eve'e ti a'íjn nain jín ra'ará'astijre'en tíj na'a a'íj ti té'eyu'usi'í jetzen í niuucari í mej jín tí'ajta.

⁴ Mú'een, mí sej nu'u siyen rahuahuau sej si rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, mú'een xu seri mé rúurie se'íjna í Círíistu'u. Mú'een xu ajtacíj jemin a'íjna í ti rí'í tejamuaatá'a. ⁵ Mí teajta íteen, teen tú te'íjna jetze arátaca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios te'íjna jime'e tej té'atzaahuatete'e. Ayee tu een jín arátaca'anéecan jín rachú'eve'en ti ayén titáaci'iti tej ti tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íj tej tí'ijxe'eve'e.

⁶ Ayee pu'u tí'een, a'iné í Círíistu'u jemi, capu a'atzu jetzen ruxe'eve'e ti pua'a ja'atí ari ra'antisíjcheca'a í runavij nusu caí. Mí ajta, a'íj pu xaa jetzen ruxe'eve'e ti ja'atí ayén hua'utaxí'eve'en í teite a'íjna jime'e ti té'atzaahuatete'e tzáahuati'ira'a jime'e.

⁷ Temua'a xu sejmí'í siyen tí'ijri'irejca'a. ¿A'ataani tejamua'antiú'uuni'iri'í sej si caí ché'e siyen rá'astijre'e se'íjna í niuucari ti ayén ti'ayajna? ⁸ Capu xaa ne'u ayén ca'aníjra'a amuaatá'aca a'íjna ti á'amuajee, sino seij pu ja'atí jetze me'ecan.

⁹ Ayej ne'ase ti ayén che'atá na'a á'amuaruure tíj ajta ayén raruure í pan í mej rana'achite me'íjna í levadura tí'ití. Aj pu'í rárutixi'ín nain japua í pan tzajta'a. ¹⁰ Ayee pu tiná'amitíejte'e ti tavástar'a caí amuaatá'a sej seicié tiú'umua'ati. Ajta a'íjn í ja'ati ti tejamua'antiú'uuni'í, tavástar'a pu puaíjtzi raatá'asin, ja'atí ti na'a ti ayén rici.

¹¹ Ayee nu tejá'amua'ihua'u, ne'ihuaamua'a, ti pua'a niyen nena'a tejá'amua'ixaate'e ti ayén nu'u tiú'ujxe'eve'e mej ra'antisíjche í runavij, ¿a'iné een jín miyen mauj a'íj pua'a neruure? Tí pua'a niyen tejá'amua'ixaate'e, capu ché'e ja'atí nejaaxiéete'e a'ame a'íjna jime'e nej niyen tejá'amua'ixaate'e ti Círíistu'u huamí'í í cúruu jetze. ¹² Ajta jime'en a'ímej í mej tejamua'antiú'uuni'í, ayée pu tina'aráanajche ineetzi, ti ru'uráxuaahua í nahuaa ti íj nain jín hua'atésíjchixi'ín.

¹³ Mí seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, Dios pu ayén amuaatajé sej sí'í ruxiéehua á'ujujhua'ane'en, sicu. Ayee pu i éene'e, caxu huataúra'an sej si siyen ché'e sena'a tí'ijri'irée a'íj ti tejamua'amitíejte'e í ti a'íj pua'a een jime'e, sino setá'aj huateújvaire'en rujímua'a se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en.

¹⁴ Setá'aj siyen rí'í titetiújcha'íí a'iné tíj na'a ti té'axa jetzen í niuucari í mej

jín tí'ajta, nain pu aráurastejsin seij jíme'e í niuucari ti ayén yee: “Patá'aj yee raxí'eve'e pe'íjna í axí'ej tevi patíj asej tí'axe'eve'e.” ¹⁵ Tí' pua'a seuj siyen a'ij pua'a tiú'uxajta, na'ari seuj siyen titetiújcha'íre'e se'íjna jíme'e seij chueere'e, rí'í xu'u mú'een seij si caí ahuáujpua'ajte'en rujímua'a.

Jíme'en a'íjna ti ta tzajta'a huiránineica, ajta a'íjna ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios airánineica

¹⁶ A'íj nu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, setá'aj siyen tí'ijri'irée seij se'íjna jetze arájca'ane'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios seij si caí siyen ra'ará'astijre'en se'íjna í ti a'ij pua'a een ti huiiránineí í a'amua tzajta'a. ¹⁷ Ayee pu'u, a'iné í xí'evi'ire'ara'an ti a'ij pua'a een ti huiiránineí í tzajta'an í ja'atí, a'í pu rájcha'íre'e í xí'evi'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'í mú miyen tiújcha'íre'e. A'íj xu jín caí ja'anáj á'aturaaven tí'itíj jíme'e seij si caí siyen huárini a'ij seij ríníche'en.

¹⁸ Mí ajta, ti pua'a a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a amuaatá'an seij si siyen ra'ará'astijre'en a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'e, capu ché'e mú'ejmi jetze te'upuá'ajte'en tí'itíj jíme'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁹ Temua'a pu tirá'amitiejte'e a'ij ti ríci ti pua'a ja'atí ayén ra'ará'astijre'en í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiiránineí í tzajta'an. Ayee mú ríci í teite, metí'ixana'acire'e, majta a'ij pua'a titejáj'ujujhua'ane'en. Cha'a na'a mú taúra'aca seica jamuan í teite. ²⁰ A'í mú majta huá'anajche a'ímej í mej caí diosi pú'een, majta mú huá'achahua'iraca í ruxí'ej teite. Jé'ecan mú tiújcha'íre'e muá'aye'i seica jamuan. Camu majta rí'í tí'iru'ixaate'e. Majta mú á'ujchuéere muá'aye'i. Jé'ecan mú majta runé'usi'ite'e muá'aye'i me'íjna jíme'e mej tiú'uteúra'ate'en nain. Já'ita'a mú a'utac'íca muá'aye'i. Majta téhuicare'e muá'aye'i seica jemi me'íjna jíme'e mej seicié tí'imua'atze.

²¹ Jé'ecan mú majta tí'inecua'atze í tihua'áa í seica, majta rutá'aruaijve'e. Meta'aruáj mú ruxiéehua á'ujujhua'ane'e muá'aye'i jamuan í mej tí'iyeste tí'itíj jíme'e. Tíj na'a ti ayén a'ij pua'a een, ayée mú ríci a'íme í mej ra'ará'astijre'en í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiiránineí í huá'a tzajta'a. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, a'íme í mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'í, capu xaa ne'u ayén tihua'aci'íti mej me'uun a'uteárute a'u ti Dios é'eseijre'e.

²² Mí majta a'íme í mej jetzen arájca'ane me'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée mú rí'í titetiújcha'í. Mehuá'axe'eve'e mú muá'aye'i í seica í teite. Maújtemua'ave'e mú muá'aye'i. Temua'a pu naa rí'í huateápua'areca'a í huá'a tzajta'a. Majta raay'íti mej te'utáviicua'i me'íjna jíme'e ti huá'amuari'eriste'e. Rí'í mú majta tihua'acha'í muá'aye'i í ruxí'ej teite. Rí'í mú tí'iteteite a'íme. Camu tí'itíj jín auté'itzaara í seica jemi.

²³ Rí'í mú tí'itíjcha'ícan jín mé á'ujujhua'an. Camu majta rí'í a'ij ríj muá'aye'i. Ajta a'ímej jíme'en í teite mej miyen 'een, capu mé'e já'ahua'a seij í niuucari ti ayén huá'a jetze tí'itíj jín te'upuá'ajte'en. ²⁴ Majta a'íme, í mej jetzen ajtémecan í Círístu'u, mu'uri nain tí'iteca'a me'íjna jíme'e í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiiránineí í huá'a tzajta'a mej mi caí ché'e a'ij pua'a titetiújcha'í. ²⁵ Tí' pua'a tiyen ruurican huateáturan í Dios jemi te'íjna jíme'e tej jetzen arátaca'anen te'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tiché'e teajta tiyen rí'í tí'itítacha'í te'íjna jíme'e tej teajta jetzen arátaca'anen te'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an jetze.

²⁶ Tiché'e caí á'atatzaahuatete tí'itíj jíme'e. Tiché'e teajta caí ca'aníjra'a tatá'acare'en tej ti huatétane'usi'ite'en tajímua'a. Tiché'e teajta caí ti huá'anecua'atzi'ira í tihua'áa í taxí'ej teite.

6

Mej nu'u huateújvair'en seǵ ajta seǵ

¹ Ne'ihuaamua'a, ti pua'a seǵ mú'een auteáturan ti'itǵ jime'e, setá'aj siyen huárini. Ché'e seǵ mú'een rǵi ráaruuren. Ajta a'ǵin ti rǵi ráaruurejsin, ché'e a'ǵin pu'éene'e í ti jaítze'e araujca'anée a'ǵjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ché'e ajta rǵi tí'itǵca'anjra'a raatá'an ti ij ayén che'atá na'a auteáturan tǵ ajta í seǵ.

² Sej si ra'ará'astijre'en í niuucari ti Cirístu'u jetze me'ecan. Ruxe'eve'e seǵ siyen huateújvair'en seǵ ajta seǵ se'ǵjna jime'e ti ja'atǵ te'utáviicua'ǵ a'ǵjna ti raatamuári'eriste'e.

³ Ayee pu'u, a'ǵiné ti pua'a ja'atǵ ayén tiraatámitiejte'e ti a'ǵi na'a ruseǵ jeǵhua ruxe'eve'e, ti pua'a caǵ ti'itǵ, a'ǵi pu rucuanamuan ruseǵ í ru tzajta'a. ⁴ Mǵ ajta, ché'e ayén éene'en ti ja'atǵ ti na'a ayén tiráamua'ati a'ǵij ti tí'imǵjhuaca ruseǵ. Tǵ'ǵijta ayén huarǵn, aj pu xaa rǵirǵista a'ame ti ahuaújtzaahuate'en, aru a'ǵi pu'u na'a a'ǵjna jime'e ti ari tiú'uruu ruseǵ. Capu ché'e ruxe'eve'e a'ame ti a'ǵin ayén ahuaújtzaahuate'en a'ǵjna jime'e ti ayén nu'u jaítze'e ruxe'eve'e caǵ í ruxǵ'ej tevi. ⁵ Ché'e ayén éene'en a'ǵiné ayée pu ruxe'eve'e ti ja'atǵ ti na'a ayén rá'aviicua'ǵiran a'ǵjna jime'e ti raatamuári'eriste'e.

⁶ Ajta a'ǵime ti ja'atǵ ayén tihuá'amua'ate a'ǵij ti té'eyu'usi'ǵ í yu'uxari jetze, miché'e me'ǵn cǵ tiraatá'an í ti jǵn huateújvair'en a'ǵjna ti tihuá'amua'ate.

⁷ Caxu siyen rucuanamua. Capu rǵirǵi seǵ raatéxieehuata í Dios, a'ǵiné a'ǵi pu tiu'utanájchita a'ǵij ti tiraavǵjte'e. A'achú seǵ caj tiu'utá'an, ayée pu che'atá na'a tejá'amua'ǵiti. ⁸ A'ǵjna í ja'ati ti ayén ti'itǵca'ǵi ti ij ayén rǵi tiraatá'an í ruxǵ'evi'ira'a ti a'ǵij pua'a een ti huiiránineí í tzajta'an, ayée pu tí'iraci'ǵiti ti tejá'urǵeení a'ǵjna jime'e í ruxǵ'evi'ira'a ti a'ǵij pua'a een.

Ajta a'ǵin í ja'ati ti ayén rǵi ti'itǵca'ǵi ti ayén rǵi tiraatá'an a'ǵjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu tí'iraci'ǵiti ti ayén ruurican huateáturan í Dios jemi tǵ na'a rusén jime'e. ⁹ Tiché'e caǵ taxieemǵjte'e telǵjna jime'e tej tiyen raruure í ti í'ǵi xǵ'epǵ'ǵin, a'ǵiné tǵ'ǵij a'ǵjna teja'urǵéenen ja'anáj ti huaújxǵ'epǵ'ǵintare, ti pua'a tecaǵ amuacaǵcan raatéxieehuata, a'ǵjna xicǵjra'a jetze pu xaa tí'itaci'ǵiti nain a'ǵij ti tiraavǵjte'e. ¹⁰ A'ǵij pu jǵn, tǵ na'a ti ayén tí'itaci'ǵiti tej tiyen huárini, tiché'e tiyen rǵi tihuá'ucha'ǵin í taxǵ'ej teite. Teta'aj jaítze'e rǵi tihuá'ucha'ǵin a'ǵimeǵ í mej majta ta jamuan té'atzaahuate'e.

Mej nu'u rǵi tiraaseǵ ti ij caǵ ja'atǵ huá'ucuanamua

¹¹ Rǵi xu'u mú'een tiraaseǵ a'ǵij nej ve'ecán jǵn tira'uyú'uxaca'a í nemua-jca'a jime'e. ¹² Mǵ majta, a'ǵime í mej á'amua'ǵitziite'e, ayée mu'u een jǵn tí'itese'e seǵ si ca'anéjri jǵn ra'ajtásǵichixǵ'ǵin í runavǵij mej mi rujǵmua'a mena'a huateújvair'en. Camu raxǵ'eve'e ti puaijtzǵi hua'utá'an a'ǵjna jime'e mej nu'u majta ra'ará'astijre'en me'ǵjna í Cirístu'u í ti á'utataihuaca'a í cúruu jetze. ¹³ A'ǵi mú huataúra'a mej mi ra'ajtasǵjche í runavǵij, mi majta caǵ camu ra'ará'astijre'e í niuucari í mej jǵn tí'aijta. Ayee mu'u raxǵ'eve'e mej mi amuaatasǵijrate'en a'ǵime í mej Israél jetze ajtéme'ecan mej mi me'ǵjna jǵn ahuaújtzaahuate'en a'ǵime jemi í seǵ nu'u ra'ajtasǵjcheca'a í runavǵij.

¹⁴ Mǵ neajta inee, ché'e nu'u caǵ ja'anáj ahuaúntzaahuate'en ti'itǵ jime'e sino ché'e a'ǵi pu'u na'a ti Cirístu'u nej jetze me'ecan rajpuaijtzǵi já'araa í cúruu jetze. A'ǵij nu jǵn caǵ ché'e ra'ará'astijre'en í tihuá'aye'ira a'ǵimeǵ í mej yen chaanaca japua huachéjme. A'ǵij mú majta jǵn néjcha'ǵire'e ineetzi. ¹⁵ Ayee nu tejá'amua'ǵixaate'e a'ǵiné capu ché'e ti'itǵ ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a ja'atǵ ra'ajtasǵjcheca'a í runavǵij nusu caǵ. A'ǵi pu'u xaa Dios jetze ruxe'eve'e ti a'ǵin ja'atǵ seicǵe tiú'umua'ati ti ij rujǵjcuatze'en huateáturan jemin í Dios.

I ti jín ra'antipúa'ari

Single Line Composer ¹⁶ Ché'e Dios hua'utéjpua'ajte'en, ajta huá'ancu'uvajxi'in a'achú mej mena'a pua'amé ra'ará'astijre'e a'íjna í niuucari, a'iné a'ii mú a'ín pú'een í mej Israél jetze ajtéme'ecan, í teitejra'a í ti Dios hua'antíhuau.

¹⁷ A'íj pu jín íjii ti yú auca'ití a'ame, ché'e caí ché'e ja'atí né'itziite'e, a'iné temua'a nu neri nicu ti'icápita'inara'a ne'íjna jime'e í nej rajpuaijtzi í Jesús jetze me'ecan.

¹⁸ Ché'e a'ín tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, ché'e a'ín r'íi tejamuaatá'an í a'amua tzajta'a, mí sej ne'ihuaamua'a pú'een. Ayee pu'u, ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Éfeso a'uchéjme'ecaa

Pablo pu tihuá'iti a'ímej í mej e'etiújse'iri hua'atéyujta'a a'ujna u Éfeso

¹ Inee, i nej i'i Pablo, nee nu se'j pírici ti Dios na'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni ti'it'j jín tiraatévaire'en a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. Ayee nu tejá'amuyau'use'e mú'ejmi, mi sej teitestemua'ame'en pú'een í Dios, mi sej Éfeso é'eche. Nain xu jín araúrate a'ij ti ari tejámua'íjca a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. ² Ajta a'íjn í Dios, í tej rájya'upua jamuan, ajta a'íjn í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, miché'e me'ín r'í'i tejamuáacha'íjn, majta amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

Jíme'en a'íjna ti jín r'í'i titatá'aca a'íjna í Ciríistu'u

³ Tiché'e r'í'i tiraatá'an te'íjna í Dios í ti ya'upuáara'an pú'een í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, a'íné a'íjn Dios, a'íi pu ayén taatapuaíjve nain t'j na'a ti é'eseijre'e u ta japua ti ij titáaci'iti jamuan í Ciríistu'u.

⁴ Ayee pu ti'ayajna, a'íné jéjcuá imuá, t'í'ij caj xi raatéaahuaca'a í chaanaca í tej yen japuan seijre'e, a'ájná'imua Dios pu ta'antíhuau jamuan í Ciríistu'u tej ti tiyen urarí'ene'e tá'ara'ani í tatzajta'a, tej ti caí ti'it'j jín auteáturan í jemin. ⁵⁻⁶ A'íné jeíhua pu huápi'i tax'eve'eca'a, ayée pu titaaxí'epi'íntari'iri'i ti a'íjn ruse'j tayá'upua á'ara'ani a'íjna jime'e ti Ciríistu'u ayén huárini ti ta jetze me'ecan huámi'ini.

Dios pu ayén titaaxí'epi'íntari'iri'i í ruxí'evi'ira'a jime'e. Ayee éene'e á'ara'ani, tej ti tiyen r'í'i tiraatá'an a'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i naa seijre'e ti a'íjn Dios ayén r'í'i titáacha'íjn. Ajta ruxí'evi'ira'a jín ayén r'í'i titáacha'íjn jamuan a'íjna í ti raxí'eve'e, a'íjna í Ciríistu'u. ⁷ A'íi xaa tiu'utanájchitaca'a a'íjna í tej jín té'echa'íca'a í Dios jemi. Ayee pu a'íjna jín tiu'utanájchitaca'a a'íjna jime'e ti ruxuure'e airáaxire ta jetze me'ecan ti ij Dios ayén titaatá'uuni'i í tej jín jemin auteájturaa. Ayee tu een jín ramua'aree ti Dios r'í'i titáacha'íi ruxí'evi'ira'a jime'e, nain jime'e ti tejé'eseijre'e u ta japua.

⁸ Nain pu ayén taatapuaíjve a'íjna jime'e ti a'íjn nain jín r'í'i mé teuúmua'aree, ajta nain jín yaú'itie a'íjna í Dios. ⁹ Ajta, ayée pu taatá'a tej ráamua'ati ti'it'í ti pírici ti rú'avaa a'íjna jime'e a'ij ti t'í'ijxe'eve'e, a'íné ayée pu ra'aránajcheca'a ti ayén huárini t'í'ij a'íjn ayén tiraaxí'epi'íntare ti'it'í ti jín ti'itevé'e a'ame í Ciríistu'u.

¹⁰ Ayee pu raaxí'epi'íntare ti ayén éene'e a'ame t'í'ij teja'uré'enen a'ájna xicájra'a ti jetzen nain araúratejsin, ti ij Ciríistu'u hua'amulúu pu'eene'e a'ame naíjmi'i mat'j mana'a pua'amé é'eseijre'e u ta japua, ajta mat'j mana'a pua'amé yen seijre'e íyen chaanaca japua.

¹¹⁻¹² Teajta iteen, i tej amuacáí rá'antzaahua te'íjna í Ciríistu'u, Dios pu ajta ta'antíhuau ti ij ti'it'í táaci'iti jamuan í Ciríistu'u. A'íi pu jéjcuá imuá taaxí'epi'íntari'iri'i a'ij ti ayén tira'aránajcheca'a. A'íi pu a'íjn pú'een í ti Dios nain jín r'í'i tiú'uruuren a'ij ti ari ti'ihuaújxi'epi'íntari'iri'i tej ti tiyen r'í'i tiraatá'an te'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i naa t'í'iseijre'e í jemin.

¹³ Seajta mú'een, mi sej siyen ráanamujri'i í niuucari ti ayén ti'ayajna, í ti Dios jín amua'irátuaasin, mú'een xu seajta rá'antzaahua. Ajta, ayée pu che'atá na'a tejamuacá'í'i jamuan í Ciríistu'u t'j ari Dios ayén te'ataújratziiri'i ti a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan mú'ejmi jemi.

¹⁴ Ajta a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ii pu a'ñin pú'een í ti téjmi jemi huateájturaa, í tej teajta jín ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti ti'ití táaci'iti a'ájna xicájra'an ti jetzen Dios titaatátuiire'esin a'ájna jime'e í Ciríistu'u ti ta jetze me'ecan tiu'utanájchitaca'a tej ti rí'i tiraatá'an te'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i naa tí'iseijre'e í jemin.

Pablo pu rahuahuau í Dios jemi ti a'ñin ayén hua'atá'acare'en mej temua'a naa rí'i titá'umua'ati

¹⁵⁻¹⁶ A'íj nu jín, tíj na'a nej amuacáí ráanamujri'i sej siyen rí'i rá'astijre'e í tavástara'a, a'ájna í Jesús, seajta siyen rí'i tihuá'ajcha'íi naíjmi'ica a'ímej í teitestemua'ame'en í Dios, tíj na'a ti yú e'iré'ene, canu ja'anáj raata-puá'ajta'a nej niyen tí'ijteujtzi'ire'e í Dios mú'ejmi jime'e, neajta nu rahuahuau mú'ejmi jime'e.

¹⁷ Ayee nu nauj niyen rahuahuau jemin a'ájna ti ya'upuáara'an pú'een í tavástara'a, a'ájna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u. Ayee nu rahuahuau ne'ájna í ya'upuáara'an ti huápi'i naa seijre'e ti ij a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an ayén amuaatá'an sej si rí'i mé titeumuámua'aree, sej si seajta rí'i tiyaú'itiée xá'ara'ani a'ájna ti ari huataseijre mú'ejmi jemi sej si siyen tiráamua'ati temua'a naa í Dios.

¹⁸ Ayee nu neajta rahuahuau sej si seajta yaú'itiée xá'ara'ani tzaáhuati'ira'a jime'e í a'amua tzajta'a sej si siyen ráamua'aree ti'ití ti pírici í sej rachú'eve'e, í ti jín amuaatajé í Dios, sej si seajta siyen ráamua'aree a'íj ti een tíj na'a pua'amé ti rí'i huápi'i naa seijra a'ame a'ájna ti huá'aci'iti a'ímej í teitestemua'ame'en í Dios.

¹⁹⁻²⁰ Neajta nu niyen rahuahuau sej si siyen ráamua'aree ti caí ámitieere'e, ti huápi'i jeíhua raayí'iti í Dios ti ti'itíj jín ayén huáruuren í téjmi tzajta'a a'ájna í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e. Teen tu tiyen rá'atzaahuat'e a'ájna jime'e ti ari jeíhua huápi'i rí'i tiú'uruu í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e a'ájna jime'e a'íj ti huaríj í Ciríistu'u jime'e tí'ij ayén raatarújte huá'a tzajta'a í mi'ichite, ajta ya'uví'iti u ta japua. Tí'ij í án yá'ujra í ípuari japua ruri'irínta'a pújme'en.

²¹ Ciríistu'u pu a'ájna jín te'enteájrupi í ti jaítze'e ve'ée caí máàj ti'ití ti u júte'e é'eseijre'e. A'íi pu jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee caí máàj ja'atí ti tí'ajta na'ari ja'atí ti ti'ití jín antiújmua'aree nusu tevi ti ca'anéeri jín tiu'utéemua'iti o ja'atí ti a'ájna jín ti'itéjvee ti amuájca jime'e. Jaítze'e pu ajta ayén tiú'ujxe'eve'e í niuucari í tej jín tiyen ratamuá'amua te'íjna í Ciríistu'u caí máàj seij í niuucari í tej jín ja'atí huatamuá'a. Ayee pu xaa ne'u che'atá een íjii ti me'ecan, ajta ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

²² Ajta a'ñin Dios, a'íi pu raatá'a ti Ciríistu'u nain jín antiújmua'areere, ajta a'íi pu ra'antíhua'u ti tiu'utévair'e'en a'ájna jime'e ti a'ñin pu'éene'e á'ara'ani í hua'amú'uu nain jime'e í huá'a jemi í mej e'etiújse'iri mej mi raateánajche í Dios.

²³ Majta a'íime í mej e'etiújse'iri, ayée mú che'atá mana'a ajtémecan a'ájna jetze í hua'amú'uu tíj ja'atí ratéhua'ira'a í ru jetze, a'iné a'ájna í Ciríistu'u ti ajta hua'amú'uu pú'een, a'íi pu huá'anaijmire'en nain jime'e. A'iné a'ii pu a'ñin pú'een í ti raanaíjmire'en tíj na'a ti é'eseijre'e ti Dios raatétaahuaca'a.

2

Dios pu nu'u hua'irájtuaa mej mi caí ché'e ti'itíj jín te'uteáturan í jemin

¹ Seajta mú'een, ayée xu 'eene'e sej mí'ichica'a í Dios jemi a'ájna jime'e í sej jín auteájturaa í jemin, ajta a'ájna í sej a'íj pua'a rijcaa. ² Ayee xu a'íj pua'a titetiújcha'íica'a set'íj seuj siyen rijcaa a'íj mej ríci íjii a'íime í mej yen japuan seijre'e í chaanaca japua.

A'ájná'imua a'íj xu siyen á'astijre'eca'a se'íjna ti a'ij pua'a een ti ajta a'íjna jín antiújmua'aree ti ayén tíhua'uta'aíjte'en a'ímej í mej xiéjniu'ucari pú'een í mej seijre'e eeca tzajta'a. A'ii pu a'ín pú'een í xiéjniu'ucari ti ari tí'imuarí'e huá'a tzajta'a a'ímej í mej huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej caí ja'atí á'astijre'e.

³ Teajta iteen, amuacaícan tu naími'i tiyen huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej. Ayee tu che'atá tena'a rá'astijre'eca'a a'ij ti titá'amitiejte'eca'a a'íjna jime'e tí'tí ti huanéj í ta jetze nusu tí'tí ti huataseíjre í tamua'atzíira'a jime'e. Tíj na'a ti seijre'eca'a í ta jetze, teen tu raatá'acare'e ti a'ín titaata'aíjte'en. Ayee tu éene'eca'a matíj í seica í ti Dios puaíjtzi hua'utá'asin.

⁴ Mí ajta Dios, a'íi pu jeíhua huápi'i taataxí'eve. A'íj pu jín, naa pu tá'ancu'uvajxi ruxí'evi'ira'a jime'e. ⁵ Tetí'ij teuj tiyen éene'e tej mí'ichica'a a'íjna jime'e í tej jín auteájturaa í jemin, a'íi pu taatarújte jamuan í Círíistu'u. A'íi pu amua'irájtua a'íjna jime'e ti huápi'i rí'i tejamuájcha'íi ruxí'evi'ira'a jime'e.

⁶ Ajta, Dios pu taajíste jamuan í Círíistu'u. A'íi pu ajta a'íjna jamuan án taja'urá'atzaca'a a'ujna u júte'e a'u ti tí'ajta a'íjna í Círíistu'u ti ajta í'í Jesús. ⁷ Ayee pu een jín huaríj ti ij ayén éene'e á'ara'ani tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e. A'íi pu taataseíjrate'esín ti rí'i huápi'i titájcha'íi a'íjna jime'e ti a'ín ta japua huaniú a'íjna í Círíistu'u ti ajta í'í Jesús.

⁸ A'íi pu amua'irájtua a'íjna jime'e ti a'ín rí'i tejamuájcha'íi a'íjna jime'e sej rá'antzaahua. Dios pu ayén amuaatá'a ruxí'evi'ira'a jime'e. Caxu rujímua'a sena'a a'ij tirájteu. ⁹ Tí'ij caí ja'atí á'ujtzaahuat'e, a'íj pu jín caí rí'irí ti ja'atí rusej raamuá'itín a'íjna jime'e a'ij ti xí'epí'ín jín ríci.

¹⁰ Ayee pu'u na'a, a'íné teen tu te'ín pú'een í Dios ayén rusej táaruurejsin a'ij ti tirá'amitiejte'e. Jéjcuacan pu ayén táaruu í tatzajta'a jamuan a'íjna í Círíistu'u ti ajta í'í Jesús tej ti tiyen huárini a'íjna jime'e ti í'í xí'epí'ín a'ij ti a'ín amuacaícan rí'i tiráaruu téjmi jime'e.

Círíistu'u pu ta'anpuá'ajte yú tatzajta'a

¹¹⁻¹² A'íj pu jín caxu siyen yá'uhua'anan ti a'ájná'imua ayée xu 'eene'e sej caí Círíistu'u jemi huaté'uuca. Ajta mú'een xu caí huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan.

Ayey xaa ne'u tí'ayajna, a'íime í mej miyen huataújmua'a tíjín: “I tej ra'antisí'iche í tanavíj”; ayée mú amuaatamuá'a mú'ejmi tíjín “Mí sej caí siyen ra'antisí'iche í runavíj.” Ayee mú tejá'amuaxa me'íjna jime'e sej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Caxu seajta yá'uhua'anan ti a'ájná'imua, ayée xu caí ajtémecantaca'a a'ímej jetze í ti Dios huá'a jemi raateájtuaa í niuucari í ti jín te'ataújratziiri'í ti ayén rí'i tíhua'utá'an. Capu ajta mé'e já'ahua'aca'a í sej jín rachú'eve'en. Ajta, capu huataseíjre mú'ejmi jemi í Dios íiyen chaanaca japua.

¹³ Mí ajta íjii, mí sej a'imua' a'uté'uuca'a a'u tej teajta iteen jé'eseijre'eca'a, xu'uri vejli'í huaté'uu téjmi jemi a'íjna jime'e ti a'ín Círíistu'u ayén a'amua japua huaniú a'íjna jime'e ti ruxuure'e airáaxire. ¹⁴ A'ii pu a'ín pú'een í ti ta'anpuá'ajte yú tatzajta'a naíjmi'ica mú'ejmi, ajta itejmi. A'íi pu ayén táaruu tej ti tiyen seij tena'a teitestemua'ame'en pu'éene'e tá'ara'ani. A'íi pu raaté'uu a'íjna ti te'entanámi'ihuaca'a, a'íjna í tej jime'en tané'usi'ite'eca'a.

¹⁵ A'íi pu ra'antipua'ajte í rutevíj jime'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, nain jime'e í mej jín tíhua'a'íjmiira. Ayee pu een jín huaríj ti ij ayén huá'uruuren í ru jetze a'ímej í mej hua'apua mej mí seij mana'a teitestemua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani. Ayee pu a'íjna jín huaríj, a'íi pu hua'utéepua'ajte í mej hua'apua.

¹⁶ A'íj pu ajta jín ayén huaríj tej ti teajtáhua'a a'uté'uu tá'ara'ani í Dios jemi í tej hua'apua a'íjna jime'e í rutevij í mej rá'utatai í cúruu jetze. Ayee pu een jín huaríj, a'í pu ra'antipua'ajte í tej jín tané'usi'ite'eca'a.

¹⁷ A'í pu mú pa'uvé'emej ti i ayén tejámuaatá'ixaate'en a'íjna jime'e í niuucari í ti jín amua'anpuá'ajte'en mi sej a'ímuá a'uté'uuca'a. Ayee pu che'atá na'a tihua'utá'ixaa a'ímej í mej vejli'i seijre'eca'a a'íjna jime'e í niuucari í ti jín ajta hua'utéepua'ajte a'ímej.

¹⁸ Ayee pu'u, Círíistu'u ta japua huaniú, tej ti, i tej hua'apua, seíj tena'a jín í xiéjniu'ucari tiyen jamuan tiu'utaxáj te'íjna jamuan í tej rájya'upua. ¹⁹ A'íj xu jín caí ché'e se'ín pú'een í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan na'ari a'íme í mej caí a'ij rumuari, sino xu'uri huá'a jetze ajtémecan a'ímej jemi í mej a'uté'uu í Dios jemi. Jee xaa ne'u, xu'uri huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

²⁰ Naíjmi'i tu tí'ivaire'e tá'aju'un tíj seíj í chí'ij ti tzajta'an é'eseijre'e í Dios. A'íme í ti hua'utajé í Jesús, majta a'íme í mej mejmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ayée mú tí'ivaire'e muá'aju'un tíj tetej ti japuan ájtaavijhua í jaxu'u. Ajta a'ín í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús, a'í pu a'ín pú'een í tetej ti esquineero jín tí'ivaire'e.

²¹ Naími'i tu tí'taví'iraxí'isin jetzen te'íjna í Círíistu'u, teajta naími'i tu huatéju'u tá'aju'un tej ti tiyen tí'ivaire'e tá'ara'ani tíj teyuu ti jetzen Dios huiirájcati. ²² Seajta mú'een, jetzen a'íjna í Círíistu'u, mú'een xu seajta tí'ujví'iraxí'isin sej si siyen tí'ivaire'e xá'ara'ani tíj chí'ij ti jetzen huiirájcati í ruxéjniu'uca jime'e a'íjna í Dios.

3

Pablo pu nu'u a'íjna jín antiújmua'aree ti raateájtuaani a'íjna í niuucari huá'a jemi í mej caí Israel jetze ajtémecan

¹ A'íj nu jín niyen rici inee, i nej i'i Pablo, i nej neajta aiteánami'i ne'íjna jime'e nej tí'ivaire'e jemin í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús ne'íjna jime'e nej tejá'amua'ixaate'e mú'een mi sej caí Israel jetze ajtémecan.

² Tij secaí seri ráanamujri'i se'íjna jime'e ti Dios ayén rí'i tinaateájtuaa a'íjna jime'e ti ayén tinaa'íjca nej ni tejámuaatá'ixaate'en mú'ejmi. ³ Nu'uri cáj caj tejámuaatá'itíiri'i a'íjna jime'e ti Dios naataseíjrate mé jéjre'e tí'ití ti pírici í ti rú'avaataca'a í jemin.

⁴ Setí'ij ra'ujíven a'ij nej tejá'amuyu'use'e ne'íjna jetze i yu'uxari, aj xu xaa yaú'itíeé xá'aju'un a'ij nej tiyeú'itíe temua'a naa ne'íjna jime'e ti rú'avaataca'a a'íjna jetze í Círíistu'u.

⁵ Capu xaa ne'u hua'utaseíjrate a'ímej í seica í teite í mej caí ché'e ye'e já'ahua'aca'a, í mej jéjcuca ímuá seijre'eca'a. Mí ajta íjii, a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén hua'utaseíjrate a'ímej í mej huaté'uu í Dios jemi mej mi miyen tiraatévaire'en. A'í pu ajta ayén tihua'utaseíjrate a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁶ A'í pu a'ín pú'een í ti rú'avaataca'a ti a'íme í mej caí Israel jetze ajtémecan, ayée pu tihua'aci'iti jamuan a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, mej mi naími'i anteújseire'en mej mi miyen 'eene'en mej seíj mana'a teitestemua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani, mej mi naími'i ra'ancuré'an a'íjna ti te'ataújratziiri'i ti ayén riníche'en a'íjna í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús.

⁷ A'íj nu jín niyen te'enteájrupi ne'íjna jime'e nej niyen tí'ivaire'e nej tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jime'en raxa í Dios. A'í pu ayén rí'i tinájcha'íi a'íjna jime'e ti ayén naatapuaíjve ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni niyen tiu'umuári'en ne'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios.

8-9 Ayee pu een, nee nu ne'ín pú'een í ti jaítze'e caí ruxe'leve'e mecaí í seica í mej cálieen jín títeté'u'upu'u í Dios jemi. Capu amín a'ij, aúche'e pu Dios ayén rí'i tinájcha'íi ti a'íjna jín tinaa'íjca nej ni tihua'utá'ixaate'en ne'íimej í mej caí Israél jetze ajtéme'ecan mej mi ráamua'aree a'ij ti een Ciríistu'u jemi ti tí'iseijre'e, ti caí ámitieere'e naíjmi'í tǵ na'a ti'ípua'amé ti tí'itaci'íti a'íjna jemi tǵ na'a rusén jime'e, nej ni tihua'utá'ixaate'en naíjmi'lica temua'a naa a'ij ti Dios tiraaxí'epi'íntare a'ij ti té'eme a'íjna jime'e í ti rú'avaa. Jéjcuá imuá tǵ na'a ti yú e'iré'ene, a'íi pu rú'avaataca'a í Dios jemi, í ti nain tiú'utaahuaca'a tǵ na'a ti'ípua'amé ti tí'iseijre'e.

10-11 Ayee pu tiraaxí'epi'íntare mej mi miyen ra'antícuuna a'íjna í ti rú'avaataca'a a'íimej jemi í mej e'etiújse'íri u teyujta'a mej mi a'ímej hua'usej í mej tí'ajta u ta japua, majta a'ímej í mej ti'itǵ jín antiújmua'aree a'uun ti Dios é'eseijre'e, mej mi miyen ráamua'aree ti caí tí'iseicaj na'a í Dios ti jín ayén huarǵ í rumua'atzíira'a jime'e, a'íjna ti jéjcuá imuá ayén tiraaxí'epi'íntare tǵ na'a rusén jime'e. A'íi pu ari ra'anticí'i a'íjna jime'e ti a'íin Ciríistu'u, a'íjna í Jesús ti ajta í'i tavástará'a pú'een, a'íi pu ta japua huaniú.

12 A'iné tu'uri rá'atzaahuaté'e tel'íjna, ajta a'íjna jime'e ti a'íin Ciríistu'u huam'íi ta jetze me'ecan, a'íj pu jín ari rí'irí tej ti caí tí'itzi'íne'e ja'anáj ti na'a te'uun e'ará'asti í Dios jemi.

13 A'íj nu jín niyen tejá'amuahuavii, sej caí ruxiéemiste'e a'íjna jime'e nej niyen tirajpuaíjtzi mú'ejmi jetze me'ecan, a'iné jeíhua pu huáp'i'i tejá'amuaci'íti ti ayén tí'ineruure.

Ciríistu'u pu nú'u taxe'leve'e

14-15 A'íj nu jín niyen títunuta jemin í tej rájya'upua í tej jetzen ra'ancuré'a a'ij ti huataújmua'a seij ajta seij í teitestemua'ame'en, í mej u júte'e é'eseijre'e, majta í mej yen chaanaca japua huachéjme, matǵ mana'a pua'amé í teitestemua'ame'en í Dios.

16-17 Ayee nu tí'ijhuavii ti a'íin Dios ca'aníjra'a amuaatá'an í a'amua tzajta'a sej si siyen se'íjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ché'e a'íin Dios ajta ayén rí'i tejá'amuacha'íi a'íjna jime'e ti a'íin amuaaré'epijte a'íjna ti naa je'icáj tí'iseijre'e í jemin, ti ij a'íin Ciríistu'u a'uun a'uteáturan mú'ejmi jemi, a'íjna jime'e sej siyen rá'astijre'e.

18 Ayee nu neajta tí'ijhuavii sej si siyen amuacáí huaújxe'leve'en nain jime'e, sej si seajta siyen nain jín te'utáviicua'li se'íjna jime'e sej huáp'i'i huaújxe'leve'en, sej si seajta á'iyen se'íjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si ráamua'aree nain jime'e í ti jín Ciríistu'u já'amuaxe'leve'e. Tǵ na'a a'u ti é'eseijre'e aaté'imua, ajtepuá'imua, aac'ímua, a'íi pu xaa a'uun e'ará'asti ti ij a'uun amuaaxí'leve'en.

19 Jee xaa ne'u, ayée nu tí'ijhuavii mú'ejmi jime'e sej si siyen ráamua'aree í ti jín Ciríistu'u já'amuaxe'leve'e, a'íjna ti caí ámitieere'e nain jime'e, tí'ij a'uun a'uteáturan mú'ejmi jemi naíjmi'í tǵ na'a í ti jín Dios amuaanaíjmire'en.

20-21 Ajta a'íin í ti jeíhua huáp'i'i raayí'íti ti ayén huáriní a'íjna jime'e í tej caí raayí'íti tej rahuavii nusu ti caí ayén titá'amitiejte'e a'íjna jime'e ti a'íin tí'imuari'e í ta tzajta'a í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e, tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an a'u tej e'etítase'íri í jemin. Jamuan a'íjna í Ciríistu'u ti ajta í'i Jesús, tiché'e tiyen che'atá tena'a rí'i tiraatá'an tǵ na'a ti yú auca'ítí a'ame tǵ na'a rusén jime'e. Yee pu icu. Ché'e ayén teja'uré'enen.

4

Naími'í mú seij mana'a teitestemua'ame'en pú'een í Dios a'iné xiéjniu'ucare'ara'an í Dios hua'upuá'ajte

¹ A'íj nu jín, inee, i nej aiteánami'i a'íjna jime'e nej ravaire'e í tavástar'a, ayée nu tejá'amuahuavii sej si siyen r'í'i titetiújcha'íi a'íj ti tiraavjíte'e a'íné Dios pu amuaatajé.

² Sej si caí ti'itíj jín á'ujtzaahuate'e sino ayée xu'u cumu sej caí ti'itíj jín ti'itéjvee. Sej si huá'ancu'uvajxi'in sej si te'utáviicua'i seíj seajta seíj a'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en.

³ Setá'aj huateújca'anen sej si seuj seíj sena'a teitestemua'ame'en pú'eene'en a'íné a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu r'í'i tejamuáaseire'esin a'íjna jime'e ti ari amua'anpuá'ajte.

⁴ Ayee pu'u tí'een, a'íné seíj mu'u í teitestemua'ame'en í mej yen seijre'e, ajta seíj pu'u í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu che'atá na'a een ti seíj na'a a'íjna sej jetzen rachú'eve'e a'íjna ti jín amuaatajé í Dios.

⁵ Seíj pu'u í tavástar'a, ajta seíj pu'u a'ín pú'een í tej rá'atzaahuate'e, ajta seíj pu'u jín í niuucajtze'en í mej jín muá'í'vijhuaca'a. ⁶ Ajta seíj pu'u í Dios, í tej naími'i rájya'upua. A'íi pu nain jín antiújmua'aree. A'íi pu ajta nain jín tí'imuari'e tí'ij nain tiu'unajími'ire'en. A'íi pu ajta naíjmi'i jemi seijre'e itejmi jemi.

⁷ Ajta itejmi, ayée pu títaatapuaíjve í Ciríistu'u seíj ajta seíj a'íjna í ti jín r'í'i tí'itacha'íca'a a'íj ti a'ín titaaxí'epi'íntari'iri'i. ⁸ A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'i tíjín:

Tí'ij nu'u a'ín a'ujnéj u ta japua,
a'íi pu nu'u huaja'uvi'ití a'ímej
ti ij hua'iteáanan naíjmi'ica
í ti hua'utéemua'iti.

A'íi pu ajta nu'u hua'uré'epijte a'ímej
í ruteítestemua'a a'íjna
ti jín r'í'i tíhuájcha'íca'a.

⁹ Ajta a'íjna i niuucari ti ayén raxa yee: “A'íi pu nu'u a'ujnéj u ta japua”, ¿a'íné huataújmua'a a'íjna? ¿Ni qui ayén huataújmua'a yee a'íi pu ajta amuacái yé ve'ecáane íiyen chaanaca japua? Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna ti ayén huataújmua'a.

¹⁰ A'íjna ti yé ve'ecáane, a'íi pu a'ín pú'een í ti a'uun a'ujnéj anná'imua u ta japua ti ij raanaíjmire'en tíj na'a ti tí'ípua'amé ti nainjapua tí'iseijre'e.

¹¹ A'íi pu a'ín pú'een í ti seica antíhuau, mej mi te'enteárate me'íjna jime'e í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, ajta seica, mej mi miyen tiu'utévaire'en me'íjna jime'e mej tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. A'íi pu ajta seica antíhuau mej mi miyen á'ujjuhua'ane'en mej tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin, ajta seica, mej mi miyen me'íjna jín antiújmua'areere mej mi r'í'i tihua'ucha'in í mej e'etiújse'iri. Ajta seica, a'íi pu ayén tihua'utá'a mej mi tihua'umua'aten í teite.

¹² Ayee pu een jín hua'antíhuau mej mi r'í'i huá'uruuren í huá'a tzajta'a í mej huaté'uu í Dios jemi, mej mi a'íime majta tiu'utévaire'en a'íjna jime'e mej mi tí'ujvi'iraxi'in jamuan í Ciríistu'u. ¹³ Ayee tu een jín huarín, aj tu xaa e'ará'asti tej ti seíj tena'a jín rá'antzaahuate'en, tej ti tiyen che'atá tena'a ráamua'ati te'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Aj tu xaa, nain jín teri huavaújse a'íjna jime'e tej teri tiu'unajímire a'íj ti Ciríistu'u titaaxí'epi'íntari'iri'i tej ti tiyen 'eene'en tíj ajta a'ín een.

¹⁴ Ayee tu teajta te'íjna jín huarín, catu ché'e tiyen 'éene'e tá'aju'un matíj í tí'iríi mej mana'a tejá'unamuajran, me'íjna jime'e mej caí xi ramua'aree yee ayée pu tí'ixi'epi'in o capu ayén tí'ixi'epi'in. Catu ché'e tiyen cha'a tena'a titeejú'un tíj í jaitiri ti a'ín eeca ayén ráatajchi a'u ti na'a pújme'en. Capu ché'e

ríríríista a'ame mej mi miyen chá'a mana'a titáacuanamuan me'íjna jime'e a'ij ti tihua'aráanajche mej titá'ixaate'en a'íime í teteca í mej raayí'iti temua'a naa mej jín e'ihuácuanamuan me'íjna jime'e ti hua'itzi na'a pú'een.

¹⁵ Mí teajta iteen, ayée tu ti'ixáata tá'aju'un jé'iyecan jime'e a'iné tétaxe'eve'e. Ayee tu een jín huarín, aj tu xaa nain jín títavi'iraxi'isin jamuan í ti tamu'úu pú'een, ti i'í Ciríistu'u.

¹⁶ Ajta a'íjna jetze, naíjmi'ica pu ayén vaujsi'i í ruteíttestemua'a, ajta naíjmi'í mú tiújvi'iraxi'isin nainjapua tíj mana'a mej antiújna'amiche. Ayee pu té'eme a'íjna jime'e mej huaújxe'eve'en seíj majta seíj, ajta a'íjna jime'e matíj mana'a pua'amé miyen tí'imuarí'e me'íjna jime'e a'ij ti tihua'ucí'í seíj ajta seíj.

A'í mú nu'u jéjcuatze'en seíjre'e í Ciríistu'u jemi

¹⁷ A'íj nu jín, niyen tejá'amua'ixaate'e. Ayee nu tejá'amua'íjcate'e í tavástará'a jetze me'ecan sej si caí ché'e siyen titetiújcha'íi matíj a'íime í mej caí Israél jetze ajtémecan. Capu ti'itíj vaire'e í huá'amua'atziira'a.

¹⁸ Camu r'í'í tiyeú'ítie, majta a'ímuá mú a'uteájturaa a'u ti caí é'eseíjre'e í Dios ti i'í ruuri, a'íjna jime'e mej caí ramua'aree a'ij ti een í Dios jemi me'íjna jime'e mej ra'antaná í ruxíejniu'uca.

¹⁹ Camu ché'e rutévi'ira'a. A'íj mú jín miyen huataúra'a mej miyen huárini a'ij ti tihuá'amitíejte'e, ti'ití ti hua'aráanajche í huá'a tzajta'a mej mi nain jín tiú'uxana'acira'aten. Majta me'ín, camuché'e á'ujcu'uvée ráahuausin mej majtáhua'a miyen a'ij pua'a huárini.

²⁰ Mí seajta mú'een, caxu siyen raamuá'a se'íjna jemi í Ciríistu'u, sej si siyen che'atá sena'a a'ij pua'a huárini matíj a'íime.

²¹ Ayej ne'ase xu'uri ráamua'areeri'i, ti ajta a'ín tejamuaamuá'ate tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti een a'íjna jemi í Jesús.

²² Ayee pu tejamuaamuá'ate a'íjna jime'e a'ij sej sejmí'í titetiújcha'íica'a, sej si yá'uhua'axín a'ij sej sejmí'í titetiújcha'íica'a, a'iné ayée pu a'ij pua'a á'amuaruurejca'a a'íjna jime'e ti á'amucuanamujca'a a'íjna í á'amuamua'atziira'a ti tí'ihua'itaca.

²³⁻²⁴ Ajta, sej si siyen huaujjéjcuare'en se'íjna jime'e a'ij sej mé titeumuámua'aree sej si siyen r'í'í titetiújcha'íi a'ij ti tejámuaaxí'epi'íntari'iri'í sej si siyen 'eene'e xá'ara'ani tíj í Dios ti nain jín ayén ríci tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tiraavíjte'e, ajta a'í pu urarí'en.

²⁵ A'íj pu jín, ayén ruxe'eve'e sej raatapuá'ajta sej caí siyen tiú'ujcuanamua, sino ayée xu jé'iyecan jín tiraata'ixaate'en í ruxí'ej teví, a'iné naími'í tu seíj tena'a jetze ajtémecan í teíttestemua'ame'en.

²⁶⁻²⁷ Tí pua'a siyen ti'itíj jín huataníniu'ucacu, caxu se'íjna jín ti'itíj jín auteáturaave'en í Dios jemi. Caxu seajta siyen á'ateevi'ín sej seri níniu'ucacu ti'itíj jime'e. Ayee nu tejá'amua'íjcate'e sej caí raatá'asin ti a'ín tiyaaru'u ayén avíitzi jín huataseíjre'en mú'ejmi tzajta'a.

²⁸ Ajta a'íjna ti ti'inahua'ara, ayée pu ruxe'eve'e ti caí ché'e tí'inahua'aj sino ché'e rumuájca'a jín tiu'umuári'en ti'itíj ti a'ij tiratéva'iri ti ij ayén ti'ití huamuá'itín í ti jín hua'utévaire'en a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

²⁹ Caxu ti'ití xajta ti a'ij pua'a namuajre'e, ajta ti caí ti'itíj vaire'e sino a'íj xu'u huataxáj í niuucari ti i'í xí'epi'ín a'íjna jime'e ti hua'atéva'iri mej mi jaítze'e yaú'itíe muá'ara'ani a'ij ti tihuá'aturaate'e, ti ij ajta r'í'í tihua'utá'an a'ímej í mej ranamua. ³⁰ Caxu seajta a'ij pua'a tiraatá'an í xíejniu'ucare'ara'an í Dios, a'íjna ti rujímua'a amuaatéhuii ajta na'a caí teja'uré'enen a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios amua'irátuaasin.

³¹ Setá'aj raatapuá'ajta nain jime'e í sej jín a'ij pua'a mé titeumuámua'aree, na'ari í sej jín tí'ijaaxiejte'e nusu í sej jín níniu'ucacu ca'ín í sej jín hua'ataj'íivi

í teite o sej jín a'ij pua'a tihuá'axa. Nain títj na'a ti a'ij pua'a een, setá'aj siyen raatapuá'ajta. ³² Setá'aj rí'í titetiújcha'íí, seajta ahuaújcu'uven seíj seajta seíj. Setá'aj siyen tiu'utaúruuni'í seíj seajta seíj a'iné Dios pu ajta tejámuaatá'uuni'iri'í a'íjna jime'e ti Ciríistu'u a'amua japua huaniú.

5

A'ij mejye'í rí'í ti'itiújcha'íí muá'ara'ani a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios

¹ A'ij xu jín siyen tite'ehuaújca'anen sej si siyen rí'í tite'urarí'eene'en í ru tzajta'a a'ij ti te'urarí'en í Dios, a'iné xu'uri yaújmua'ame'en pú'een í Dios ti já'amuaxe'eve'e. ² Setá'aj siyen rí'í titetiújcha'íí se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en a'iné Ciríistu'u pu ayén che'atá na'a taataxí'leve. A'íí pu huataújmuai'ivejtaca'a ta jetze me'ecan í Dios jemi. A'iné a'íí pu a'íjna jín rí'í tiraatá'a í Dios, a'íj pu jín ayén éene'e seijre'e títj muai'ivejri ti naa teáarí'e u ta japua a'íjna jime'e ti a'íín ayén ta jetze me'ecan huaniú.

³ Caxu a'atzu raatá'acare'en ti ayén huárini mú'ejmi tzajta'a sej huaújxana'acira'aten na'ari sej ti'ití jín a'ij pua'a huárini nusu sej huápi'í ranecua'atze í tumin. Capu xaa ne'u ayén tiraavíjte'e mej miyen huárini a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios, í ti hua'utehúí í ru jemi.

⁴ Caxu seajta hua'atá'acare'en mej miyen tí'ixajta niuucari jime'e ti a'ij pua'a namuajre'e na'ari ti caí ti'itíj vaire'e nusu í mej jín tité'exiehuari'í. Capu a'atzu í'í xí'epi'ín mej miyen a'ij pua'a tí'itejeeve sino miché'e rí'í tiraatá'an í Dios.

⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tí'itevistáa a'íjna jime'e ti tiú'ujxana'acira'aten nusu a'íjna jime'e ti a'ij pua'a mé teuúmua'aree ca'ín a'íjna jime'e ti huápi'í raxí'leve'e ti jeíhua tí'ijcha'íí, capu ja'anáj rací'iti ti a'íjna a'uun a'uteároute Dios ti é'eseijre'e a'ájna í xicájra'a ti jetzen tiu'uta'ájta a'íjna í Ciríistu'u, a'iné a'íín ti huápi'í raxí'leve'e ti jeíhua tí'ijcha'íí, ayée pu seijre'e í Dios jemi títj seíj ti ayén rana'amiche ti'ití ti caí Dios pí'rici.

⁶ Caxu raatá'acare'en ti ja'atí amuáacuanamua a'íjna jime'e í niuucari ti hua'itzi na'a pú'een, a'iné Dios pu jeíhua huápi'í puajítzi hua'utá'asin a'íimej í mej miyen tí'ihua'itaca. A'íí mú a'íín pú'een í mej caí rá'astijre'e í Dios. ⁷ A'íj xu jín, caxu hua'ajteánaxcan a'íimej.

⁸ A'ájná'imua xu seajta siyen titetiújcha'ííca'a matíj a'íime í mej tíca'amiste'e á'ujjhua'an. Mí seajta íjii, ayée xu een matíj a'íime í mej néeriste'e á'ujjhua'an. Ayee xu seri 'een a'íjna jime'e ti Ciríistu'u a'amua japua huaniú. A'íj xu jín, seuj siyen rí'í huárini matíj a'íime í mej néeriste'e á'ujjhua'an.

⁹ Ayee mú xaa ne'u rí'í titetiújcha'íí í mej néeriste'e á'ujjhua'an mej miyen nain jín ríci ti xí'epi'ín jime'e, majta miyen ríci a'ij ti tiraavíjte'e, ajta ti tzáahuati'ira'a jime'e seijre'e.

¹⁰ Setá'aj seajta ráahuauni sej yaú'itiéé xá'ara'ani a'ij sej rí'í tiraatá'an í Dios.

¹¹⁻¹² Caxu a'atzu hua'ajteánaxcan huá'a jemi í mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'íí í mej tíca'amiste'e á'ujjhua'an, sino ayée xu hua'utaseíjrate'en ti caí ti'itíj vaire'e a'ij mej ríci, a'iné ayée pu tiu'utévi'iraste'e ti ja'atí ayén tí'ixajta a'ij mej avíitzi jín ríci a'íime í mej caí ja'atí á'astijre'e.

¹³⁻¹⁴ Mí ajta, naíjmi'í pu huataseíjre'esin a'ij ti een ti pua'a ja'atí raatétatzavi'í, a'iné a'íjna í tatzari, nain pu jín tí'iseijrata a'ij ti een. A'íj pu jín, ayén té'eyu'usi'í tijín:

Huatájisi mi pej í'í cutzú.

Ajta ajchesi amájna huá'a tzajta'a í mi'ichite.

Ajta a'íín Ciríistu'u pu muatétatzavi'ira.

15 Rí'i xu'u mú'een, sej si siyen rí'i titetiújcha'íi matíj a'íime í mej rí'i me títeumuámua'aree. Caxu siyen 'eene'en matíj a'íime í mej seicié me títeumuámua'aree. 16 Setá'aj siyen ahuaújca'anen sej si nain jín siyen huárini a'ij ti tí'ixi'epi'in íjii ti auj huaxí'epi'in a'iné a'ij pua'a mú miyen ríci í mej huáteemua íjii.

17 A'íj xu jín, caxu seicié me títeumuámua'aree sino ayée xu ahuaújca'anen sej si siyen yaú'itiéé xá'ara'ani a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástar'a. 18 Caxu siyen ta'aruu a'iné ti pua'a siyen huárini, a'ij pu pua'a á'amuaruuren ajta secaí nain jín á'uveti. Mí seajta mú'een, setá'aj nain jín araújca'anen se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

19 Setí'ij u e'etiújseire'en, setá'aj siyen tí'ihuaúrixate'en se'íjna jime'e í chuiicari í sej seajta jín tí'icuiina, seajta í sej jín rí'i tiraatá'an í Dios. Setá'aj siyen tiu'utáchuiica, seajta tiu'utácuina í a'amua tzajta'a sej si siyen rí'i tiraatá'an í tavástar'a.

20 Seajta, setá'aj siyen huárini ja'anáj ti na'a sej tí'ijteujtzi'ire'e í Dios í tej rájya'upua nain jime'e ti tí'iseijre'e niuucajtze'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u.

A'ij mej ye'í rí'i titetiújcha'íi muá'ara'ani a'íime í mej víche'ejme

21 Setá'aj siyen huárini sej siyen huataúra'an sej huaújvaire'en se'íj seajta se'íj se'íjna jime'e sej rá'astijre'e se'íjna í Ciríistu'u.

22 Seajta mú'een, mí sej víche'ejme, setá'aj siyen huataúra'an sej siyen che'atá sena'a hua'ará'astijre'en í rucína'astemua'a setíj seri tirá'astijre'e se'íjna í tavástar'a. 23 Ayee xu een jín huárini a'iné a'íin í cína'ara'an í 'íita'a, ayée pu che'atá na'a te'entiújmua'aree a'íjna jemi í ti ratévi'itín tíj ajta a'íin Ciríistu'u te'entiújmua'aree na'íjmi'íca jemi í mej e'etiújse'iri í jemin. Ajta Ciríistu'u pu hua'irátuaasin.

24 Me'ecui xaa, a'iné a'íi mú rá'astijre'e me'íjna í Ciríistu'u a'íime í mej e'etiújse'iri í jemin, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e mej mí a'íime í mej víche'ejme mej mí hua'ará'astijre'en a'íime í rucína'astemua'a nain jime'e.

A'ij mej ye'í rí'i titetiújcha'íi muá'ara'ani a'íime í mej néjne'ichejme

25-26 Seajta mú'een, mí sej huá'acinastemua'a pú'een, setá'aj siyen che'atá sena'a huá'axe'eve'e í ru'íjta'amua'a tíj ajta a'íin Ciríistu'u tíhua'utaxí'eve a'íime í mej e'etiújse'iri í jemin. A'íi pu ajta huataúra'a ti huá'míini huá'a jetze me'ecan ti íj ajta rujímua'a hua'utehuii í ruteítstemua'a. A'íi pu hua'ujéjcuare a'íjna jime'e ti huá'ari'iri'í í mej jín auteájturaa í jemin. A'íi pu ajta rí'i huá'uruu í huá'a tzajta'a a'íjna jime'e mej rá'antzaahua me'íjna í niuucari ti a'íin raateájtuaa huá'a jemi.

27 A'íi pu Ciríistu'u ajta huataújtuiire'esin í ru jemi. Ayee mú seíire'e muá'aju'un tíj ja'atí ti síicu'uri jín ucaújchejte ti caí a'atzu tí'itíj cámeijr'íi, ti caí a'atzu huatétzu'uta, ti caí tí'itíj tirá'aturaate'e. Ayee mú naa seíire'e muá'aju'un tíj tí'itíj ti témaxcava'ara'a. Naa mú urarí'ene'e muá'aju'un, majta camu tí'itíj jín a'aturáa muá'aju'un tí'ij caí ja'atí tí'itíj jín huá'a jetze te'ujpuá'ajte'en.

28 Ayee pu ruxe'eve'e mej mí a'íime í mej ne'iche'ejme miyen che'atá mana'a tíhua'axe'eve'e í ru'íjta'amua'a matíj majta tiú'ujxe'eve'e í ru jetze. A'íin ti ayén raxí'eve'e í ru'íj, a'íi pu ajta ayén ruxe'eve'e ruse'íj.

29 Ayee pu'u tí'een, a'iné capu ja'atí ja'anáj ayén rájcha'íire'eca'a í rutevij, sino a'íi pu tí'ijmícuca, ajta rí'i pu ayén che'atá na'a raaxá'apuai tíj ajta a'íin Ciríistu'u rí'i tíhua'axá'apuai a'íime í mej e'etiújse'iri í jemin.

³⁰ Teen tu xaa títavi'iraxi jamuan a'íjna í Ciríistu'u. ³¹ Ayen tíjn: "A'íj pu nu'u jín, ja'atí pu ayén mé rúujisin í rutaàta, ajta í runáàna ti ij nu'u huaténe'iche a'íjna jamuan í ru'íj. Majta nu'u a'íime í mej hua'apua, ayée mú nu'u seij mana'a teitejra'a pu'eene'e muá'ara'ani." Yee pu'u xaa ne'u.

³² A'ii pu pú'een tí'itíj ti huápi'i ruxe'eve'e ti ajta avítzi jín ayén tí'een. Mí neajta inee a'ij nu jíme'en tí'ixa ne'íjna í Ciríistu'u, neajta ne'ímej jime'e í mej e'etiújse'iri í jemin.

³³ Mí seajta mú'een, setíj sena'a sej ne'iche'ejme, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej siyen che'atá sena'a huá'axe'eve'e í á'amua'íjste'emua'aca setíj seajta tiú'ujxe'eve'e í rutevij jetze. Ajta a'íime í mej víche'ejme, ayée pu ajta tiú'ujxe'eve'e mej hua'ará'astijre'en í huá'acinastemua'a.

6

A'ij mej ye'í r'í'í titetiújcha'í muá'ara'ani a'íime í mej yaújmua'ame'en pú'een

¹ Seajta mú'een, mí sej í'í tí'íríi, setá'aj hua'ará'astijre'en í ruvaújsimua'a a'iné ayée pu tiraavíjte'e í tavástarala jemi. ² Ayen tíjn: "Patá'aj nu'u r'í'í tihua'utá'an í a'atáàta, ajta a'anáàna." A'ii pu a'íin pú'een í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'í tí'itíj jime'e ti pua'a ja'atí ayén ra'ará'astijre'en. ³ Ajta ayén tíjn: "Tí'í ij temua'a naa timuáavaire'en, pej pi pajta nu'u á'ateevi'in pej ruuri puá'ara'ani íiyen chaanaca japua."

⁴ Seajta mú'een, mí sej huá'aya'upua pú'een, caxu muári'eristan í ruyaujmua'a jemi mej mí caí huataniú'ucan, sino r'í'í xu tihuá'ucha'in. Sej sí tihuá'umua'aten, seajta tihua'utá'ixaate'en temua'a naa a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástarala.

⁵ Seajta mú'een, mí sej ca'anéeri jín tí'ivaire'e seij jemi, setá'aj hua'ará'astijre'en a'íimej í mej íiyen chaanaca japua tejá'amua'íjte'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a hua'ará'astijre'en setíj seajta tirá'astijre'e tzáahuati'ira'a jime'e se'íjna í Ciríistu'u, a'íjna jime'e sej r'í'í huataújsejrata, seajta siyen tí'itziine'e ti pua'a secaí nain jín te'ará'asten.

⁶ Setá'aj siyen a'ujca'anéecan jín tihua'utévaire'en a'íimej í mej tejá'amua'áijte'e ti pua'a miyen tejá'amuaseij nusu mecaí. Setá'aj siyen che'atá sena'a tihua'utévaire'en setíj seajta tiraatévaire'en se'íjna í Ciríistu'u. Setá'aj siyen se'íjna jín araúrasten a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios nain jime'e a'achú sej ú'ucaca'ane í ru tzajta'a.

⁷⁻⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a ruxí'evi'ira'a jime'e tihua'utévaire'en yee cumu tavástarala jemi xu tí'ivaire'e. Jee xaa ne'u, caxu teteca sena'a jemin tí'ivaire'e a'iné ayée xu ramua'aree ti a'íin tavástarala ayén tiraatapua'íjve'esin najmi'ica a'ij ti tí'ití huáruu ti í'í xí'epi'in. Capu amín a'ij ti pua'a a'íin ja'atí ca'anéeri jín tí'imuari'e nusu ayén ruxí'evi'ira'a jín tí'ivaire'e.

⁹ Seajta mú'een, mí sej tihuá'áijte'e, ayée xu che'atá sena'a r'í'í tihuá'ajcha'í a'íimej í mej mú'ejmi jemi tí'ivaire'e. Caxu huá'aneche a'iné xu'uri ramua'aree ti a'íin ti a'uun é'esejre'e u ta japua, a'íj pu tihuá'áijte'e a'íimej í mej mú'ejmi jemi tí'ivaire'e. A'íi pu ajta tejá'amua'áijte'e mú'ejmi. Ajta í jemin, naími'í xu ruxí'ej 'een, mí sej tihuá'áijte'e, seajta mí sej ca'anéeri jín tí'imijhuaca.

Jíme'en í tej jín tiu'utése'en

¹⁰ Tíj íjii, setá'aj siyen huateújca'anen a'íjna jime'e sej jetzen araújca'anen í tavástarala sej nain jín tiu'utému'aitin í muári'eri'ire'ara'an jime'e. ¹¹ Setá'aj r'í'í titecaujnan nain jime'e í ti Dios raateájtuaa mú'ejmi jemi í sej jín tí'itese'e tíj ajta xantaaru'u ti nainjapua caujnan, sej sí te'utáviicua'í nain jime'e ti tiyaaru'u avítzi jín tiraaxí'epi'intare a'ij ti huá'ini ti amuaatémua'itin.

¹² Ayee xu huárini a'iné catu xaa ne'u a'imej jamuan tí'itese'eca'a í teteca sino huá'a jamuan a'imej í mej tí'itíj jín antiújmua'aree, majta a'imej í mej tí'ajta, a'ime í xiéjniu'ucari í mej a'ij pua'a 'een, í mej majta tí'tetateí tí'itíj jime'e tí t'íca'amiste'e seijre'e íiyen chaanaca japua, ajta í mej é'eseijre'e u ta japua.

¹³ A'ij xu jín nainjapua caujnan se'íjna jime'e tí Dios raateájtuaa mú'ejmi jemi sej si jín tí'itese'e tí'ij a'ájna teja'uré'enen í xicaj tí jetzen huataseijre'en a'íjna tí a'ij pua'a een. Ayee xu huárini tí ij caí a'ín mé jamaúutaxín a'u sej a'uté'uuca'a. Seajta mú'een, set'íj seri raatéemua'ítí, ayée xu huárini, setá'aj se'uun a'uté'uu pua'acíé xá'ara'ani.

¹⁴ Ayee xu seíire'e xá'aju'un, nain í sej siyen tiu'utaxáj, jé'iyecan xu jín siyen raataxáj. Ajta nain a'ij sej ríci, ayée xu siyen raruuren a'ij tí tiraavíjte'e í Dios jemi. A'ij pu xaa ayén tejámuaatévaire'esin tíj ajta tí'ivaire'e a'íjna í puaasi tí jín avá'ujj'íicie í xantaaru'u, ajta a'íjna tí jín antaújnaamua í rútaaviitze'e.

¹⁵ Setá'aj siyen che'atá sena'a r'íi huaújrúuren tíj ajta sej tí r'íéene'e jín ajtaújca'acaite'e tí i a'uun japuan é'eye'ive a'u tí a'ij pua'a jau'én. Setá'aj siyen huateújca'anen sej si siyen te'utáviicua'i sej tihua'utá'ixaate'en í teite se'íjna jime'e í niuucari tí jín Dios hua'anpuá'ajte'esin. ¹⁶ Seajta se'íjna jime'e, setá'aj siyen huárini, setá'aj nain jín rá'antzaahuate'en í tavástar'a. Ayee xu een jín huarín, mú'een xu raay'í'itihua'an sej huateújnan tí'ij caí tí'itíj jín amua'antipua'ajte'en a'íjna í tiyaaru'u.

¹⁷ Setá'aj seajta ra'ancuré'an a'íjna tí jín Dios amua'irátuaasin. Ayee pu tejámuaatéva'iri tíj ajta tiraatéva'ire í xantaaru'u a'íjna tí jín utemúucu'utzi. Ajta i'i, setá'aj siyen ru'itéchueeca a'íjna í chuun tí rux'íejta'a ajcam'ímijmee tí amuaatáchuiite'esin a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íjna tí rux'íejta'a ajcam'ímijmee, a'ii pu a'ín pú'een í niuucari tí jetzen raxa í Dios.

A'iné een jime'e miyen huatéjniuuni, ajta a'ij mej ye'í huárini

¹⁸ Setá'aj siyen araújca'anen se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si rahuauca í Dios jemi tí'ij pí na'a se'íjna jime'e nain tí'ití tí a'ij tejamuá'aturaate'e. A'ij xu jín, seúche'e xu atanéjne'ere. Caxu raxíéhuata sej siyen huá'a jime'e rahuauca í Dios jemi naíjmi'íca a'imej í mej huaté'uu í Dios jemi.

¹⁹ Setá'aj siyen rahuauca í Dios jemi neetzi jime'e tí ij a'ín Dios ayén naatá'an a'ij nej niyen tiu'utaxáj ja'anáj tí na'a, nej ní niyen tí-hua'utá'ixaate'en í teite, nej ní niyen caí tí'itziíine'e tí'ití jime'e nej niyen tihua'utá'ixaate'en ne'íjna jime'e tí é'aviitzi'i a'íjna jime'e a'ij tí Círíistu'u ta japua huaniú.

²⁰ A'ij nu jín neri aiteánami'i ne'íjna jime'e nej tihua'ixaate'e í teite í Jesús jetze me'ecan. Setá'aj siyen tí'ijhuaviira í Dios jemi nej ní caí tí'itziíine'e tí'itíj jime'e nej tihua'utá'ixaate'en a'ij tí ayén tínaavíjte'e ineetzi nej niyen huárini.

Pablo pu huá'ateujte'e, ajta ra'antipua'ajte

²¹ Ajta a'ín Tíquico, í ne'ihuaara'a í nej rax'íeve'e tí ayén che'atá na'a té'atzaahuate'e í tavástar'a jemi netíj inee, a'í pu caí tí'itíj jín até'itzea'ara í Dios jemi. A'í pu nain tejámuaatá'ixaate'esin sej si ráamua'aree a'ij tí tí'inevaire'e, sej si seajta ráamua'aree a'ij nej ríci.

²² Ayee nu een jín mú'ejmi jemi raata'ítí sej si ráamua'aree a'ij tí tí'itavaire'e, tí ij ajta a'ín r'íi tejámuaatá'an.

²³ Ché'e Dios hua'utéjpua'ajte'en naíjmi'íca í sej ru'ihuaamua'a. Ajta a'ín í Dios í tej rájya'upua, ajta a'ín í tavástar'a, a'íjna í Jesús tí ajta i'i Círíistu'u, miché'e me'ín amuaataxe'eve'en a'iné mú'een xu té'atzaahuate'e.

²⁴ Ché'e a'ij tihua'avaire'e naíjmi'íca í mej rusén jín rax'íeve'e me'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús tí ajta i'i Círíistu'u.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Filipos a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹ Inee, i nej i'i Pablo, ajta a'íjna i Timoteo, iteen i tej ravaire'e te'íjna í Jesus í Ciríistu'u, ayée tu tejá'amuyá'u'use'e naíjmi'ica mú'een, mi sej rá'atzaahuat'e se'íjna í Jesus í Ciríistu'u, majta me'íime í mej tejá'amua'ajte'e, majta me'íime í mej tejá'amua'aire'e ti'itij jime'e. Naíjmi'ica tu tejá'amuyá'u'use'e mi sej Filipos a'uhuachéjme.

² Ché'e a'íin Dios í ti tá'iyá'upua, ajta a'íin í tavástar'a a'íjna í Jesus ti ajta i'i Ciríistu'u, miché'e me'íin r'íi tejá'amua'aire'e muá'ara'ani, miché'e majta amua'anpuá'ajte'en í á'amua'aire'e'ni'uca jetze mi sej mu'íi, sej si x'í'epi'ín ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa.

Pablo pu huá'ahuaviitze'e a'íime í mej té'atzaahuat'e

³ Jé'ecan nu netémua'ave'e í Dios jemi ja'anáj ti na'a nej huáhuau í Dios jemi mú'ejmi jime'en net'íjta amua'utámua'aree. ⁴ Ja'anáj ti na'a nej huahuauca í Dios jemi naíjmi'ica jime'e mú'een, jé'ecan nu tí'ijteujtzi'ire'e í Dios jemi net'íjta á'amuaamua'areere.

⁵ Ayee nu'u caj tí'irici inee a'íjna jime'e í sej naatévai tej ti hua'utá'ixaate'en í teite te'íjna í niuucari ti jime'en raxa í Dios. Senaatévai í jéjcuu, seajta íjii.

⁶ Nee nu neajta jépi'ín tejá'umua'aree ti a'íjna í ti a'utéjche ti r'íi amuáaruuren í a'amua tzajta'a, a'í pu xaa ne'u raanaíjmire'esin a'íjna xicá'ra'a jetze tí'ij ajtahua'a uvé'enen a'íjna í Jesús ti ajta ayén ántehuaa í Ciríistu'u.

⁷ Ayee pu tiraavíjte'e nej niyen ti'ihuánmua'aten mú'ejmi jime'e a'iné mú'ejmi nu a'amua jemi á'anca'ane. Ti pua'a niyen í'namí'ihua, na'ari ti pua'a nej a'íjna jetze huatániuni í niuucari ti a'íjna jetze raxa í Dios, na'ari niyen tiraataxáj yee temua'a pu i'i x'í'epi'ín amijna i niuucari, naími'í tu ra'ancuré'a'ave í tej jín rajpuaíitzi, teajta a'achú ti caj taatapuaíjve í Dios.

⁸ Dios pu ramua'aree nej jeíhua a'ij pua'a té'ennemua'ate mú'ejmi jime'e. Ayee nu che'atá a'amua jetze á'anca'ane a'ij ti a'íin ajta a'amua jetze á'ujca'ane a'íjna í Jesus ti ajta i'i Ciríistu'u.

⁹ Ayee nu tí'ijhuavii í Dios jemi naíjmi'í jime'e mi sej ru'ihuaamua'a, sej si jaítze'e huaújxe'eve'en ru'íjmu'a'a tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, setá'aj caí ti'itij jín auté'itzen, setá'aj siyen raayí'itihua'an jaítze'e, setá'aj nain jín r'íi mé titeumuámua'aree í Dios jemi.

¹⁰ Neajta nu niyen tí'ijxe'eve'e ti ij ayén amuaatámitejete'en í ti jaítze'e ruxe'eve'e, ti ij caí ti'ití a'amua tzajta'a tásiseirihua'an ti a'ij pua'a een, ti ij caí ja'atí ti'itij jín mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en a'íjna xicá'ra'a jetze tí'ij yéj uvé'enen a'íjna í Ciríistu'u í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

¹¹ Setá'aj siyen huárini ti'ití ti í'ixi'epi'ín a'íjna jemi í Jesus ti ajta i'i Ciríistu'u tíj na'a ti yú a'ucá'a. Aj mú mi xaa jeíhua r'íi tiraatá'asin í Dios.

Nain pu nu'u jín tiu'utévair'esin í Ciríistu'u jemi

¹² Casi'í, ne'ihuaamua'a, ayée nu tí'ijxe'eve'e sej ráamua'aree a'íjna jime'e, a'ij ti ti'ití náaru, í net'íj tiu'utévai niuucajtze'en í Dios mej mi jaítze'e ráanamua. ¹³ Pu'uri jéjre'e seijre'e nej námi'í ne'íjna jime'e nej tí'ivaire'e í Ciríistu'u jetze me'ecan. Temua'a mú ramua'aree a'íime í xantaaru'u í mej racha'í a'íjna ti ve'ecán jín ti'itéjvee, majta í seica. Naími'í mú ramua'aree.

¹⁴ Majta í seica í ne'ihuaamua'a, í mej majta ti'ixa í Ciríistu'u jetze me'ecan, mu'uri á'ujca'anejca'a me'íjna jime'e nej námi'i. Mu'uri ti'ixa ca'anisíj jime'e. Camu ti'itij jín tí'itziine'e.

¹⁵ Mí majta seica miyen ti'ixa í Ciríistu'u jetze me'ecan, a'iné jeíhua mú chueere'e neetzi jime'e, mej néjcha'íire'e. Majta seica miyen ti'ixa tzáahuati'ira'a jime'e.

¹⁶ A'íime í mej ti'ixa tzáahuati'ira'a jime'e, ayée mú ríci a'iné mení'ixe'eve'e. A'íi mú ramua'aree nej námi'i a'íjna jime'e nej ne'íjna jín tí'ixajta'a Ciríistu'u jetze me'ecan.

¹⁷ Mí majta í seica, a'íi mú rujímua'a mena'a a'ij tirájteu mej tiu'utaxáj í Ciríistu'u jetze me'ecan. Camu ti'ixa tzáahuati'ira'a jime'e sino ayée mú tí'imua'atze ti pua'a miyen ti'ixa, aj nu ni jaítze'e tirajpuaítzi na'ame íiyu nej námi'i.

¹⁸ Aru, ¿a'iné í'irini? A'ii pu a'ín pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e í mej tí'ixaxa'a í Ciríistu'u jetze me'ecan. A'íj nu jín netémua'ave'e. Capu ne jetze ruxe'eve'e a'ij mej ye'í ti'ixa, ti pua'a metí'ixajta jé'iyecan jime'e nusu mecaí. Ayej ti'ayajna. Mí neajta inee, jaítze'e nu máaj netémua'ave'e.

¹⁹ Ayee nu'u, nee nu ramua'aree ti xí'epi'in tel'iráame neetzi jemi a'iné mú'een xu rahuavii í Dios jemi. Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Ciríistu'u, a'íi pu i ajta naatévai.

²⁰ Jé'ecan nu rachú'eve'e, ayée nu neajta tí'ijxe'eve'e, nej ni caí ja'anáj tí'itevi'ira'a í Dios jemi. Huápi'i nu raxí'eve'e nej niyen a'ahuánca'ane'en nej niyen rí'i tiu'utánsejrata mej mí ráamua'aree í nej Ciríistu'u nu jetze neca'ane ti pua'a niyen irá'atevi'in nej i'irúuri ná'ara'ani na'ari nej huámi'ini.

²¹ Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi, ti pua'a niyen irá'atevi'in nej i'irúuri ná'ara'ani, nain nu jín tiu'utévair'esin ne'íjna jemi í Ciríistu'u. Mí neajta, ti pua'a neri huámi'ini, nee nu xaa tiu'utémuaiti í ta japua.

²² Ti pua'a niyen irá'atevi'in nej i'irúuri ná'ara'ani, aj nu xaa ne'u nain tí'isejran a'ij nej tí'imuari'e. Aj nu xaa ne'u tiu'utémuaiti. A'íj nu xaa caí mua'aree tí'itij ti jaítze'e í'ixi'epi'in, tij nej irá'atevi'in nej ruuri nusu nej ca'anacan huámi'ini.

²³ Jé'ecan nu ráamua'areeri'i i nexiejniu'uca jime'e. Aru canu xáahuí ramua'aree tí'itij ti jaítze'e na'aráanajche. Jé'ecan pu ayén ne'astí á'aye'i nej á'ura'ani neatá'aj a'utevéé ná'ara'ani í Ciríistu'u jemi. Jaítze'e pu í'ixi'epi'in tzíte'e nej á'ura'ani. ²⁴ Mí ajta jaítze'e pu a'amua jetze ruxe'eve'e nej ruuri ná'ara'ani.

²⁵ Ayej ne'ase, ayén ti'ayajna nej yen huacaí ná'ara'ani. Ayen nu huacaí na'ame sej si jaítze'e rá'antzaahuate'en, sej si jaítze'e huaújtemua'ave'en.

²⁶ A'íj pu jín netí'ijtáhua'a yé huacaí ná'ara'ani a'amua jemi, jé'ecan xu huataújtemua'ave'esin, seajta rí'i tiraatá'an í Ciríistu'u ti i'í Jesús, a'iné a'íi pu naatévai ineetzi.

²⁷ Me'ecui xaa, huápi'i pu ruxe'eve'e sej siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e, setíj tiráanamujri'i se'íjna jetze í niuucari ti jetzen raxa í Dios. Ti pua'a ne'uun a'atanén nej tejámuaatá'ixaate'en na'ari nej yé'umua'ati ye'imúá, ayée nu raxí'eve'e nej ní ráamua'aree sej seuj té'atzaahuate'e naíjmi'i. Setá'aj naíjmi'i tiu'utése'en ti ij caí ja'ati amuaamuá'itín sej si caí ché'e rá'atzaahuate'en í niuucari ti jetzen raxa í Dios.

²⁸ Mú'een xu caí siyen tihua'itziine'e setiu'utatése'e sej ti'ihuaúrixaate'en huá'a jamuan í mej amuájcha'íire'e. Ti pua'a siyen huárini, aj mú xaa ráamua'aree mej huatéepua'are. Mí seajta mú'een, Dios pu amua'irájtuaani.

²⁹ Ayee pu'u na'a, a'iné Dios pu amuaatá'a sej rajpuaíjtzi xá'ara'ani Ciríistu'u jetze me'ecan, seajta rá'antzaahuate'en. ³⁰ Ayee tu teri taxí'ej

antí'uuve tel'ijna jime'e setíj amuacaícan naaseíj í nej jín tí'itese'eca'a, seajta seúche'e xu ranamuajran nej tí'itese'e naúche'e.

2

Ciríistu'u pu nu'u ti'ití jín ti'itéveeca'a, aj pu i antíraa í júte'e

¹⁻² Mú'een xu Ciríistu'u jetze ruca'ané í a'amua tzajta'a. A'íi pu ajta rí'i amuaatá'aca ti a'ín já'amuaxe'eve'e í Ciríistu'u sej si xí'epi'ín huárini, a'iné xu'uri ra'ancuré'evi'ití í xiéjniu'ucare'ara'an, seajta seica xu tihuá'umua'atziire'e, seajta xu seica á huá'acu'uve. A'íj nu jín á'amuahavii sej rí'i tinaatá'an nain jime'e, sej si siyen ruxí'ej tiú'umua'ati temua'a naa naíjmi'i, sej si siyen ruxí'ej titehuaújxe'eve'en, sej si ruxí'ej tirájteuve'en seíj ajta mi seíj, sej si mú'een rujíimua'a ráahuauni.

³ Ché'e caí ja'ati ruseíj rájteuve'en í ti jín ahuaújtzaahuate'en. Ajta ché'e caí ja'ati teúura'ate'e, sino ché'e a'ín ayén tiraatámítiejte'en ti jaítze'e tí'ivaire'e í seíj caí a'íjna. ⁴ Ché'e caí ja'ati a'íi na'a rahuauca a'íjna í ti jetzen ruxe'eve'e ruseíj, sino ché'e ajta raatévaire'en í seíj a'íjna jime'e ti ajta a'íjna jetze ruxe'eve'e.

⁵ Setá'aj siyen che'atá sena'a tiú'umua'ati a'ij ti tiu'umuá'aj a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús.

⁶ Ajta a'ín í Ciríistu'u, ayée pu i éene'e i'í Dios, capu ayén tirá'amítiejte'eca'a ti ayén titeúura'ate'e ti ayén aúche'e ruxí'ej 'eene'en í Dios jemi. ⁷ Sinu áa pu ti'ití'ia í ruxí'evi'ira'a jime'e í ti jín ti'itévee já'araa u ta japua. Aj pu i a'ín huaseíjre tíj í ja'ati mej tí'ira'aijte'e. Ayee pu huanú'ihuaca'a tetíj iteen.

⁸ Ajta pu ayén tevi pu'éene'e tetíj iteen. Ajta a'ín, capu ve'ecán jín ti'itéveeca'a, sino huataúra'a ti huámil'ini. Huamí'i, icu, í cúruu jetze. ⁹ A'íj pu jín Dios anti'ímua ra'antítuaa. Aj pu i raatá'a ti te'enteárute ti'itíj jime'e ti jaítze'e ve'ée caí máaj ti'ití.

¹⁰⁻¹¹ A'íj pu jín, a'íjna xicáara'an jetze tí'ij te'entipúa'ajte'en nain, mat'íj ráamua'aree tíjín: "Pu'uri tí'aijta í Jesús", aj mú xaa títunutaxi'ín naími'i í mej é'eseíjre'e u ta japua, majta í mej yen seíjre'e íiyen chaanaca japua, majta í mej é'eseíjre'e u tajete, matá'aj naími'i miyen raataxáj yee: "A'íi pu tavástar'a pú'een a'íjna í Jesús ti i'í Ciríistu'u." Ayee mú me'íjna jín huarín, aj mú mi rí'i tiraatá'asin í Dios í tej rájya'upua.

A'íime í mej té'atzaahuate'e miyen nu'u tí'ivaire'e mej hua'utátatzavi'i í mej yen a'uchéjme íiyen chaanaca japua

¹² Seajta mú'een, mi nee á'amua'ixe'eve'e, ja'anáj ti na'a nej á'ucatii a'amua jamuan, ja'anáj ti na'a, ayée xu huaríj netíj tejamuá'ixaa. Seajta íjii, nej yé ímuá huatáca, setá'aj siyen che'atá sena'a huárini. Seúche'e xu siyen rijca, a'ij nej tejá'amua'ixaate'e. Setá'aj raanaíjmire'en í ti auj tejamuá'aturaate'e a'amua tzajta'a. Rí'i xu'u mú'een nain jime'e, sej si caí ti'itíj jín auté'itzen í Dios jemi.

¹³ Ayee pu'u, a'iné Dios pu amuaatá'aca í ca'aníjra'a, sej si siyen rijcaa í ti í'ixi'epi'ín a'íj ti a'ín tira'aráanajche. Ajta a'íi pu tejámuaatévaire'esin sej si raanaíjmire'en.

¹⁴⁻¹⁵ Naíjmi'i tíj na'a ti ayén ruxe'eve'e sej siyen huárini, setá'aj caí jime'en runiúuste'e, na'ari sej caí jime'en a'ij pua'a tiú'ixaate'e tí'ij caí ja'ati ti'ití jín mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en.

Sej si seajta ti'iterí'ene'en í a'amua tzajta'a, sej si siyen teitestemua'ame'en pu'éene'en xá'ara'ani í Dios, sej si caí ti'itíj jín auteáturan í Dios jemi, íiyen chaanaca japua sej huápuaseaaruve'en huá'a tzajta'a í mej a'ij pua'a tí'iteteite,

í mej caí xí'epi'in me títeumuámua'aree. Seajta huá'a tzajta'a á'uciine sej tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios taajéjcuare'e itejmi.

Ayee xu se'íjna jín huarín, mú'een xu huasej're'en á jéj're'e huá'a jemi í teite. Xiee sej cu mú'een hua'atátzavi'ira a'íime.

¹⁶ A'íj nu jín ahuántzaahuat'esin ne'ájna xicáara'an jetze tí'ij ajtahua'a uvé'enen a'íjna í Ciríistu'u. Ayee nu niyen ahuántzaahuat'esin ti jé'ecan naa tináavai nej ne'íjna jín tí'itese'eca'a, ajta ayén naa tináavai ne'íjna jime'e í nej tiu'umuáriej.

¹⁷ Mú'een xu tiu'utámua'i'vejta se'íjna jime'e sej tí'ivaire'e í Ciríistu'u jemi, seajta se'íjna jime'e sej rá'atzaahuat'e. Ajta, ti pua'a méneje'icatan ayajna mej mi raanaíjmire'en í sej jín seri siyen tiu'utámua'i'vejtaca'a, naúche'e nu netémua'ave'e ne'íjna jime'e nej a'atzu tejámuaatévai. Mú'ejmi nu jetze netémua'ave'e.

¹⁸ Seajta mú'een, setá'aj siyen che'atá sena'a huaújtemua'ave'en, seajta neetzi huatá'an í nej jín huatántemua'ave'en.

Jíme'en a'íjna í Timoteo, ajta a'íjna í Epafrodito

¹⁹ Ajta, ti pua'a ayén neetá'acare'en í nevástara'a a'íjna í Jesús, ayée nu raxí'eve'e nej ca'anacan Timoteo tiu'uta'ít'i mú'ejmi jemi nej ni huatántemua'ave'en netí'ij ráamua'aree a'ij ti tejá'amuavaire'e mú'ejmi. ²⁰ Capu mé'e ja'ati ayajna tíj amijna ti ayén che'atá na'a tí'imua'atze netíj inee, ti ajta ayén rahuauca tzáahuati'ira'a jime'e a'íjna ti a'amua jetze ruxe'eve'e.

²¹ Mi majta mi seica, naími'i mú rahuauca í ti huá'a jetze ruxe'eve'e. Camu a'atzu rahuauca í ti jetzen ruxe'eve'e í Ciríistu'u ti i'i Jesús. ²² Aru xu'uri mú'een ramua'aree ti a'íjn Timoteo, pu'uri tiu'utasej'rataca'a ti caí auté'itze a'iné pu'uri tinaatévai a'íjna jime'e nej tihua'utá'ixaa í niuucari ti jíme'en raxa í Dios. Jé'ecan pu tiu'umuáriej ne jamuan tíj seij yaujra'an tí'imijhuaca jamuan í táatajra'an.

²³ A'íj nu jín néjxe'eve'e nej raata'íte mú'ejmi jemi netíj neri ráamua'areere a'ij ti ye'í tinaatévaire'esin ineetzi. ²⁴ Mi neajta inee, naúche'e nu rachú'eve'e í nevástara'a, nej ni nesej ca'anacan a'atanén.

²⁵ Ajta, ayej ne'ase, ayée pu ruxe'eve'e nej amuacaícan mú'ejmi jemi raata'íte í ne'ihuaara'a, a'íjna í Epafrodito. A'ii pu a'íjn pú'een í sej mú'een neja'uta'ít'i'iri'i ineetzi jemi ti a'íjn tinaatá'an tí'iti ti ná'aturaate'e. A'íj pu tiu'umuáriej nee jamuan, teajta naíjmi'i tu tiu'utése'eca'a. ²⁶ Jé'ecan pu xaa á'amuaseijrami'i. Ajta a'ij pua'a raatá'a a'íjna jime'e í sej ráamua'areeri'i ti a'íjn tijcuí'ineca'a.

²⁷ Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti tí'icui'lica'a. Tín pu huamí'i. Mi ajta, Dios pu rá'acu'uvejca'a a'íjna. Ajta ayén che'atá na'a ná'acu'uvejca'a ineetzi nej ni caí nexiéemiste'eche'e. Pu'uri naací'i í nej jín rajpuaítzi ná'aye'i.

²⁸ A'íj nu jín neri jaítze'e raxí'eve'e nej raata'íte mú'ejmi jemi sej si huaújtemua'ave'en setí'ijtáhua'a raasej. Mi neajta inee, nej ni caí ché'e niyen tí'inexieemiste'e.

²⁹⁻³⁰ Setá'aj ra'ancuré'evli'tin í tavástara'a jetze me'ecan. Setá'aj huaújtemua'ave'en a'íjna jemi í Epafrodito. Seajta rí'i tihua'ajcha'íica í teteca tíj amijna, se'íjna jime'e ti t'n huamí'i ti tí'imuari'eca'a í Ciríistu'u jetze me'ecan. A'íj pu ayén huataújtuaa ti huamí'ini tí'ij tináavaire'en ineetzi. Capu ayén tejamuaac'i mú'ejmi sej si siyen huárini a'iné sej caí yé já'ahua'aca'a.

3

Jíme'en a'íjna ti xaa tí'ivaire'e í Dios jemi

¹ Pu'uri íjii, ne'ihuaamua'a, setá'aj huaújtemua'ave'en jemin í tavástarala. Nu'uri niyen tejámuaata'ítiri'i. Nu'uri neajtahua'a nena'a tejá'amua'ítiri'i. Capu né'una'aviste'e neetzi jemi nej niyen rici, a'iné a'í pu á'amuacha'íj a'ame.

² Rí'í xu'u mú'een, a'ímej jemi í teteca í mej miyen á'ujujhua'an matíj í tzi'ici í ti caí ja'ati huá'ajye'emua. A'ij mú' pua'a rici a'íime í teteca, mej ruhuá'ira'a ajtasí'iche. Metiú'ítz'íte'e, micu.

³ Mi teajta iteen, a'ii tu a'ín pú'een í tej tanavij a'antisí'iche tzáahuati'ira'a jime'e. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu xaa taatá'aca í tej rí'í tiratá'acare'en í Dios. Jé'ecan tu jetzen huatátatemua'ave'esin í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús. Teajta iteen, catu xaa rá'atzaahuatete' te'íjna jime'e í tej rájteu í tatzajta'a.

⁴ Ti pua'a se'íj ayén tirá'amitiejte'e ti ayén tiraavíjete'e ti rá'atzaahuatete'e a'íjna í ti tirájteu í ru tzajta'a, ché'e a'ín ráamua'aree ti jaítze'e ayén tiraavíjete'e ineetzi jemi.

⁵ Tí'íj teuumé'eca aráhuaica xicaj nej jetzen huanú'ihuaca'a, mena'antisíjcheca'a í nnavij jetze. Huá'a jetze nu ajtémecan í mej jee yaújmu'a'ame'en a'íjna í Israel teecan. Neajta i'í huáacixa'ara'an a'íjna í Benjamín teecan. Huá'a jetze nu ajtémecan í mej jee hebreo pú'een. Ayee nu huanú'ihuaca'a. Neajta nu hua'aniyuca jín tí'ixaxa'a. Jime'en a'íjna í yu'uxari ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moises teecan, nee nu i'í fariseo.

⁶ Ayee nu rí'í huápi'í tí'itese'eca'a ne'íjna jime'e í neye'irá. A'íj nu jín a'ij pua'a tihuá'ajtea'axi'ica'a í mej rá'atzaahuatete'eca'a me'íjna í Jesús. Neajta, canu ja'anáj tí'itij jín auteájturaa a'íjna jime'e í nej tíjye'iraca'a. ⁷ Nain a'achú ti caj tí'ípua'amé, jé'ecan pu ne jetze ruxe'eve'eca'a í nej nejmí'í tíjye'iraca'a.

Ajta íjii, ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi ti caí ché'e tí'itij vaire'e a'íjna jime'e nej neri ravaire'e ne'íjna í Ciríistu'u. ⁸ Ajta á'iyen, í ti jaítze'e ruxe'eve'e, a'ij ti tí'iti tináaci'ítí'iche'e, pu'uri ayén tiná'amitiejte'e tíjín yee tiú'ítz'íte'e. Niché'e yee mé rúhua'axin.

A'ii pu'u, jé'ecan pu jaítze'e tineeteva'iri nej ráamua'ati ne'íjna í nevástarala, a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús. Ne'íjna jime'e í Ciríistu'u, nain nu mé huahuá'axi. Cu xíee, xa'iri ti cu pú'eene'en a'íjna ti ajmí'í na'ará'anjcheca'a. Ayee pu tiná'amitiejte'e íjii ti ayén een jime'e. Nee nu mé rúuriexi ne'íjna jime'e nej ni tiu'utémuaitin í Ciríistu'u jemi.

⁹ Ayee nu'u tí'imua'atze ne'íjna jime'e, nej ni huatévée ná'ara'ani í Ciríistu'u jemi, nej ni caí tí'iti jín auteáturan í Dios jemi. Canu ché'e niyen tí'imua'atze yee nee nu rí'í tí'itevij ne'íjna jime'e nej yee nain jín ra'ará'astijre a'ij ti té'axa í yu'uxari jetze, sino ayee pu tirá'amitiejte'e í Dios í nej rí'í tí'itevij, a'íjna jime'e nej rá'atzaahuatete'e í Ciríistu'u.

¹⁰ A'ii pu a'ín pú'een í nej raxí'eve'e neatá'aj ráamua'ati ne'íjna í Ciríistu'u, neajta ráamua'ati í muári'eri'ira'a í ti jín Dios ra'ajjáj í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mí'ichite, neajta rajpua'ítzi na'ame í Ciríistu'u jamuan, nej ni niyen se'íre'e ná'ara'ani tíj a'íjna í Ciríistu'u tí'íj huamí'í.

¹¹ A'íj nu jín rachú'eve'en nej raatá'ase a'íjna xicáara'an jetze matí'íj a'ítá'inee í mí'ichite ti pua'a necaí a'íj huárini inee.

A'íj pu nu'u tí'itese'e ti ayén tira'ará'asten ti jime'en Ciríistu'u raatá'aseca'a

¹² Caxí nu xaa ne'u raatá'aseca'a ne'íjna í nej caí xi auté'ítze'ara'an; canu neajta xí nain ra'ará'astijre. Naúche'e nu huátieen nej ni raatá'ase ne'íjna í ti jime'en naatá'aseca'a í Ciríistu'u ti i'í Jesús ti ij a'ín huatéura'ate'en ineetzi.

13 Ne'ihuaamua'a, canu niyen tejá'amua'ixaate'e yee nu'uri raanaájmire, sino ayée nu'u ríci: canu ché'e niyen ne'íjna jín tí'imua'atze yee í tu'uvé'eteajti sino netí'itese'e nej ni raatá'ase í ta'amujca.

14 Ayee nu een jín ríci, nej ni raatá'ase a'u ti a'utavíí í júmi'inari, nej ni ti'iti huamuá'itin í ti jín Dios né'ejee u júte'e í Ciríistu'u jemi, a'íjna jemi ti ajta í'í Jesús. 15 Naími'í a'achú tej caj ti'ípua'amé í tej teri vaujsi, tiché'e tiyen che'atá tena'a tiú'umua'ati. Na'ari caí ti pua'a siyen seicié tiú'umua'ati ti'ítij jime'e, ti caí ayén tejámuaavíjete'e, Dios pu tejámuaataseíjrate'esin.

16 A'íj tu'u, tiché'e tiyen ra'ará'astijre'en te'íjna jime'e í tej teri raatá'aseca'a.

17 Ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen ti'ihuaúritiejte'en netíj ríci inee. Seajta mú'een, ayée xu tiú'umua'ati se'íjna jime'e í mej miyen ríci a'íj tej tejamuá'ixaa. Neajta nu xaa huányeinixi ne'íjna jime'e í nej neri'itíhua'a niyen tejá'amua'ixaate'e.

18 Rí'í xu'u mú'een, a'iné mu'íi nu tejámuaatá'ixaa, ne'íjna jime'e í nej neri'itíhua'a niyen tejámuaatá'ixaate'esin, neajta nu neyeínen ne'íjna jime'e, í mej mu'ití seicié miyen tí'imua'atze. Ayee mú ríci, cu xíee mej cu rájcha'íire'e í Ciríistu'u ti a'ín huamí'í í cúruu jetze.

19 Ayee pu tihuá'aci'iti í mej yá'uríeeni í huá'axiejniu'uca ti auj ruurica'a. Me'ehuaújpua'arixi'ísin, micu. Jaítze'e pu huá'a jetze ruxe'eve'e mej jeíhua tiú'ucua'ani. A'íj pu jín hua'axaye pu pú'een í huá'a Dios. Majta miyen á'ujtzaahuate'e me'íjna jime'e í mej jín tiu'utatévi'ira'ata. A'íi mu'u jetze tiú'umua'ati a'íjna ti é'eseijre'e íiyen chaanaca japua.

20 Mí teajta iteen, a'úu tu é'eme'ecan u ta japua. Teajta jé'ecan tu rachú'eve'e ti a'uun e'icáanen a'íjna ti tu'irájtuaani, í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti í'í Ciríistu'u.

21 A'íi pu seicié táaruuren tíj na'a a'ín ratéhua'ira'a ti naa seijre'e, a'íjna í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e, í ti jín tiu'utémua'itin naíjmi'í ti yé seijre'e íiyen chaanaca japua, ajta naíjmi'í ti án é'eseijre'e u ta japua.

4

Tej nu'u rí'í huátaruuren í tavástar'a jemi

1 Ayee pu'u, ne'ihuaamua'a í nej já'amuaxe'eve'e. Jé'ecan nu á'amuaseijramí'í, a'iné mú'een xu a'ín pú'een í nej jín huatántemua'ave'e, í nej raamuá'iti. Xa'ahuaújca'anen mí ru tzajta'a sej si tiu'utévaire'en seúche'e í tavástar'a jemi, mú'een mí nej já'amuaxe'eve'e.

2 Nee nu huá'íjee amímej, ne'íjna í Euodia, neajta ne'íjna í Sintique, mej mi antiújci'ípiire'en mej mí ru'ihuaamua'a muá'ara'ani í tavástar'a jemi.

3 Pajta mú'ee, mí pej xaa neetzi jetze ajtévaire'e, nee nu muahuavii í pej hua'utévaire'en amímej í uuca, a'iné a'íi mú majta najtévaire'eca'a ineetzi, tetí'íj tihua'utá'ixaate'eca'a í niuucari ti jín Dios tu'irájtuaani. Majta jetzen rajtévaire'eca'a a'íjna í Clemente, majta huá'a jetze mí seica í mej neetzi jetze najtévaire'eca'a. Ayee pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze a'íj mej ánte'arua mej mí a'uté'uu muá'ara'ani ruurican tíj na'a rusén jime'e í Dios jemi.

4 Ja'anáj ti na'a nain xícaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, sehuaújtemua'ave'e mú'een í tavástar'a jemi. Neajtahua'a nu tejámuaatá'ixaate'esin yee: Sehuaújtemua'ave'e.

5 Setá'aj naími'í siyen tiráamua'aree sej caí ti'iti teúura'ate'e, sino será'uviicua'í temua'a naa a'ímej í mej seicié tí'imua'atze. Pu'uri yé vejli'í huatéjvee í tavástar'a.

⁶ Caxu tí'imuajca ti'itij jime'e, sino nain xu tiraata'ixaate'en í Dios jemi a'achú ti caj tejamuá'aturaate'e, setá'aj raatáhuavii nain jime'e, seajta rí'i tiraatá'an í Dios.

⁷ Aj pu xaa Dios amuaatá'asin í sej jín rí'i huárini í ru tzajta'a. Capu ja'ati ramua'aree a'ij ti ye'í tí'iri'iri ti ayén rí'i tejaamuaatá'an í ru tzajta'a. A'ij pu xaa Dios amuaatépu'ajte'esin í á'amuaaxiejniu'uca, ajta í á'amua'atziira'a a'íjna jime'e í sej jetzen aráu'jca'ane í Ciríistu'u ti í'i Jesús.

Mej nu'u rí'i tiú'umua'atzi me'íjna jetze ti xí'epi'in een

⁸ Seajta á'iyen, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen tiú'umua'ati se'íjna jetze ti'iti ti ayén ti'ayajna, na'ari ti'iti ti ayén raavíjte'e sej si rí'i tiraatéjtuaani nusu ti'iti ti ayén raavíjte'e ti tiráaci'iti se'íj.

Seajta siyen jetzen tiú'umua'ati ti'iti ti jé'iyecan, ca'ín ti'iti ti naa seijre'e. Ti pu'a ti'iti tí'ixi'epi'in na'ari ayén tiraavíjte'e sej rí'i tiraata'ixaate'en, setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati.

⁹ Ajta, ti'iti ti na'a nej tejamuamuá'ate, nusu ti'iti sej ra'ancuré'a neetzi jetze, na'ari nej tejámuuatá'ixaa, setá'aj siyen huárini. Ajta a'ín í Dios pu amuaatévaire'esin sej si naa rí'i titeeté'uuca.

Jíme'en í mej jín raatapuaíjve

¹⁰ Jé'ecan nu huatántemua'ave'e í nevástara'a jemi, ne'íjna jime'e í sej seajtáhua'a sena'a na'utámua'areeri'i. Mú'een xu ramua'areereca'a tzíte'e ti'iti ti ná'aturaate'eca'a. Ayee pu'u, capu tejamuuatá'a a'ij sej ye'í tinaatévaire'en.

¹¹ Canu niyen tí'ixa yee canu a'ij tí'ijviicua'i. Canu xaa ne'u. Nu'uri raarí'ire a'ij nej tirá'aviicua'iran ne'íjna jime'e a'achú nej caj tí'ituaave.

¹² Nee nu ramua'aree a'ij nej ye'í huárini ti pu'a a'ij ca'í a'ij tí'ijviicua'i nusu ti pu'a yee netí'ituaave inee. Nee nu neri raarí'ire nej nain jín tiu'utémua'itín ne'íjna jime'e í nej juxa na'ari ti pu'a ne'í'icua. Ajta ti pu'a ti'iti na'avé'eturaate'en, na'ari ti pu'a neca'í ti'itij tí'icha'í, neajta niyen raarí'ire nej tiu'utémua'itín. ¹³ Nain nu jín tiu'utémua'itín, ne'íjna jime'e nej Ciríistu'u jetzen aránca'ane.

¹⁴ Mi seajta mú'een, xí'epi'in xu huaríj se'íjna jime'e sej siyen tinaatévai íiye nej a'íjna jín tí'itese'eca'a.

¹⁵ Seajta mú'een, mi sej Filipos é'eche, xu'uri ramua'aree a'ij ti 'eene'e setí'ij xa'ichu'i te'ará'aste amuacaícan í sej c'íj rá'antzaahua í niuucari ti jíme'en raxa í Dios.

Netí'ij neri huiiramé'eca ne'újna Macedonia, mú'een xu'u naatévai se'íjna jime'e í tej naijmi'i tiu'umuá'iej. Mú'een xu xaa tinaatapuaíjve ineetzi. Seajta mú'een xu te'encuré'a neetzi jemi. A'u ti na'a mú' tiú'jse'irihua'a mi seica, camu a'atzu miyen huaríj setíj mú'een.

¹⁶ Ajta, netí'ij ne'uun a'utéveeca'a a'ujna Tesalónica, caxu sej sena'a tineja'uta'ítí'iri'i a'íjna jime'e í ti tiná'aturaate'eca'a.

¹⁷ Canu xaa rahuauca sej seajtáhua'a tinaatá'an, sino a'ij nu'u huauca í ti tejamuá'aci'iti aúche'e. ¹⁸ Nain nu neri ancuré'a. Neajta xaa ne'u jaítze'e aúche'e. A'iné Epafrodito ari tinaatá'a a'achú sej caj tineja'uta'ítí'iri'i, jeíhua nu tí'ijcha'í neri í sej tineja'uta'ítí'iri'i. Yee pu 'een tíj muai'ivéjri ti naa teáarí'e, ti naa 'een, ti ra'aránanajche í Dios.

¹⁹ Ajta a'ín í Dios í nej tí'ijvaire'e, a'í pu nain tejámuuatapuaíjve'esin ruxí'evi'ira'a jime'e a'achú ti caj tejamuá'aturaate'e. Ayee pu tejámuuatá'asin a'ij ti tiraavíjte'e, a'iné a'ín pu nain tí'ijcha'í jamuan a'íjna í Ciríistu'u, í ti í'i Jesús.

²⁰ Tiché'e jé'ecan tiraatateújtzi'ire í Dios, a'íjna í tej rájya'upua. Tiché'e rí'i tiraataxáj tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayajna.

A'ijna ti jín ra'antipuá'ari

²¹ Setá'aj hua'utateújte'en neetzi jetze me'ecan naíjmi'ica í mej a'uté'uu í Dios jemi a'ijna jime'e ti a'ín Ciríistu'u huá'a japua huaniú.

Majta í ne'ihuaamua'a í mej ayajna huateí, a'íí mú majta huá'ateujte'e.

²² Naíjmi'i í mej yé huateí ayajna, í mej yé huaté'uu í Dios jemi, a'íí mú á'amuateujte'e tzíte'e, a'ííme í mej huá'a jetze ajtémecan í huá'ateitistemua'a a'ijna ti i'i César.

²³ Ché'e a'ín í tavástara'a, a'ijna í Ciríistu'u ti i'i Jesús, ché'e a'ín r'íí tejá'amuacha'íí á'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Colosas a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

1-2 Inee, i nej i'i Pablo, nee nu neajta huá'a jetze ajtémecan a'ímej í ti tíhua'uta'a'áj a'íjna í Jesús, í ti ajta i'i Ciríistu'u. Ayee nu tí'ivaire'e í Ciríistu'u jemi, a'iné ayée pu tí'ijxe'eve'e í Dios. Jamuan ne'íjna i ne'ihuaara'a, a'íjna í Timoteo, ayée nu tejá'amuayu'use'e mi sej Colosas é'eche, mú'een mi sej a'uté'uu í Dios jemi.

Ayee tu tejá'amuateujte'e mú'een, mi sej seúche'e té'eviicua'i, se'íjna jime'e sej rá'atzaahuat'e se'íjna í Ciríistu'u. Ché'e a'ín í ti tá'iyá'upua í ti i'i Dios, ché'e amín rí'i tejá'amuacha'íi á'ara'ani, ché'e ajta amua'anpuá'ajte'en í á'amuaxiejniu'uca tzajta'a.

Pablo pu huá'ahuaviitze'e a'ímej í mej té'atzaahuat'e

3 Ja'anáj ti na'a tej tí'ijhuavii te'íjna í Dios, í ti rájya'upua a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, ja'anáj ti na'a tej tí'ijhuavii mú'ejmi jime'e, jé'ecan tu tátemua'ave'e í Dios jemi. 4 Ayee tu ríci te'íjna jime'e tej teri yá'umua'areeri'i sej nu'u rá'atzaahuat'e se'íjna í Ciríistu'u ti i'i Jesús, seajta nu'u jeíhua huá'ixe'eve'e naíjmi'ica í mej a'uté'uu í Dios jemi.

5 Ayee xu ríjca, a'iné seúche'e rajchú'eve'e se'íjna í ti Dios á'amua'ine'e í ta japua. Tet'íj caí xi tejamuaatayú'use, mú'een xu seri sejmí'i ráanamujri'i se'íjna í niuucari ti jime'en raxa í Dios a'atzáhuati'ire'e jime'e. 6 A'íjna i niuucari ayén che'atá na'a huatasejre mú'ejmi jemi tíj ajta huatasejre nainjapua í chaanaca. Ayee pu seijre'e teite tzajta'a tíj cýej ti ájvaujse'esin, ti ajta antatáca'a.

Ayee pu che'atá na'a tí'iruure mú'ejmi jemi. Tíj aúche'e na'a set'íj amua-caícan ráamua'areeri'i iye'ehuaritiéecan jime'e ti Dios tzíte'e rí'i á'amuacha'íi tíj na'a a'ín niuucari te'utéjche ti rí'i amuáaruuren. 7 Naíjmi'i tíj na'a a'íjna, a'í pu tejamuaamuá'ate a'íjna í Epafra's ti ta jamuan tí'ivaire'e. Jé'ecan tu raxí'eve'e te'íjna. Ajta a'ín, huápi'i pu ta jetze me'ecan tí'ivaire'e í Ciríistu'u jemi. Capu ti'itíj jín ateáturaaveca.

8 A'í pu ajta ari titaatá'ixaa í sej rí'i huápi'i ru'ihuaamua'a seijre'e se'íjna jime'e sej jetzen arájca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

9 A'íj tu jín, catu ja'anáj raatapuá'ajtaca'a tej Dios tí'ijhuavii mú'ejmi jime'e. Nain xicaj tzajta'a ti yú e'iré'ene tí'ij amín titaatá'ixaa, ayée tu ríci. Dios tu tí'ijhuavii ti i a'ín tejamuáamua'aten nain jime'e sej si ráamua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, sej si temua'a mé titeumuámua'aree, ti ij a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios amuaatá'an sej si ráamua'aree a'ij sej ye'í huárini e'ehauritiéecan jime'e temua'a naa.

10 Ayee tu een jín tí'ijhuavii sej si siyen huárini a'ij ti tíhua'uvíjte'e a'ímej í mej ramua'ate a'íjna í tavástar'a. Teajta sej si siyen rí'i raatá'an se'íjna jime'e í sej jín tí'imíjhuacare'e. Setá'aj siyen éene'en tíj cýej ti ájvaujse'esin, ti ajta antatáca'a. Ajta sej si jaítze'e raayí'tihua'an a'ij ti een í Dios.

11 Ché'e Dios amuaatá'an nain í ca'aníjra'a í á'amuatzaajta'a a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í tej jín rí'i tira'utasejra. Aj xu si jetzen arájca'anejsin sej si te'utáviicua'i, sej si seajta seuj raachú'eve'en a'ij ti ti'ití á'amuaruuren, sej si seajta huaújtemua'ave'en.

¹² Ayee xu een jín tíl'ijteujtzi'ire'e xá'ara'ani í ti tá'iyá'upua, a'iné a'í pu amuaatá'a sej si ra'ancuré'an se'íjna í ti tejamuáaci'iti sexu'ijmé'en a'ájna a'utí ja'anáj ti na'a huáneeri'i. Ayee pu che'atá na'a tejá'amuaci'iti sej ajta mi sej tíj ayén tihuá'aci'iti í seica í mej huaté'uu í Dios jemi.

¹³ Ayee pu té'eme, a'iné a'í pu tu'irájtuaa a'ujna a'u ti a'utíca'a ja'anáj ti na'a t'íj caí ché'e títa'aíjte'en a'íjna ti a'uun antiújmua'aree. Dios pu taja'aráavi'iti a'ujna a'u ti tejé'ajta a'íjna í yaujra'an ti huápi'i raxí'eve'e. ¹⁴ Ayee pu tiu'utanájchitaca'a í tej jín té'echa'íca'a í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'ín yaujra'an ta jetze me'ecan huam'í, ajta titaatá'uuni'iri'í í tej jín auteájturaa í jemin.

Dios pu nu'u ta'anpuá'ajte a'íjna jime'e ti Ciríistu'u huam'í ta jetze me'ecan

¹⁵ Ajta a'ín í yaujra'an, a'ii pu a'ín pú'een í tej jetzen ráamua'aree a'ij ti een í Dios í tej caí rasise'i. A'ii pu ajta a'ín pú'een í ti amuacaí seijre'eca'a t'íj caí xi mé'e jé'e tí'itijca'a. ¹⁶ A'íj pu jamuan Dios nain tiú'utaahuaca'a, tíj na'a tí'ipua'amé í ta japua ti tejé'eseijre'e, ajta tíj na'a pua'amé ti tejé'eseijre'e íiyen chaanaca japua, nain í tej rasise'i, ajta nain í tej caí rasise'i.

Majta me'ín í xiéjniu'ucari í mej tejé'ajta u ta japua, Dios pu nain huá'utaahuaca'a a'achú mej pua'amé. Aj pu i hua'antíhuau mej mi miyen che'atá mana'a tiu'utévaire'en í ta japua matíj tajtúhuaani, a'ajhuáase, muaya-jtúumua'a ti ve'ée, pixcaa muayúu, ajta tenáantzi. Nain pu tiú'utaahuaca'a jamuan í Ciríistu'u, ajta Ciríistu'u pu hua'ancuré'evi'iti.

¹⁷ Ciríistu'u pu ayén seijre'eca'a t'íj caí xi mé'e é'e tí'ititaca'a. Ajta nain pu Ciríistu'u jetze arájca'ane ti ij te'utáviicua'iran. ¹⁸ A'ii pu a'ín pú'een í ti ve'ecán jín antiújmua'aree rute'testemua'a jime'e, a'ímej í mej té'atzaahuate'e. A'ii pu a'ín pú'een í ti jetzen tiu'unéj nain ti tí'iseijre'e, ajta a'ii pu a'ín pú'een í ti amuacaí a'itáaa huá'a tzajta'a í mí'ichite. A'íj pu jín ayée pu éene'e á'ara'ani ti jaítze'e ve'etí a'ame nain jime'e.

¹⁹ Ayee pu'u, ra'aránajcheca'a í Dios ti Ciríistu'u ayén che'atá na'a éene'e á'ara'ani í ruxí'ej Dios nain jime'e. ²⁰ Ajta, ra'aránajcheca'a ti Ciríistu'u jamuan hua'utéjpua'ajte'en í mej rájcha'íire'e mej mi rí'í titeeteáturan í Dios jemi. Naíjmi'íca a'ímej í mej ta japua tejé'eseijre'e, majta a'ímej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua, a'í pu hua'utépua'ajta'a a'íjna jime'e ti Ciríistu'u ra'iráaxire í ruxuure'e í cúruu jetze, t'íj huam'í ta jetze me'ecan.

²¹ Seajta mú'een, amuacaí, caxu xí'epi'in éene'e í Dios jemi, seajta rájcha'íire'eca'a í a'amua tzajta'a se'íjna jime'e a'ij sej ye'í tí'ijri'irejca'a. ²² Mí ajta Dios pu ari amua'anpuá'ajte a'íjna jime'e ti Ciríistu'u huam'í jetzen í cúruu. Ciríistu'u pu a'amua japua huaniú a'íjna jime'e ti tirajpuaíjtica'a í ru jetze. Aj pu i amuá'avi'itin í Dios jemi, mú'een mi sej a'uté'uu xá'aju'un jemin. Caxu ché'e ja'anáj tí'itíj jín auteáturan í Dios jemi. Capu ajta ja'atí mú'ejmi jetze tí'itíj jín te'upuá'ajte'esin.

²³ Ayee pu té'eme ti pua'a seuj te'utáviicua'i sej té'atzaahuate'e, ajta ti pua'a secaí yá'uhua'anan í sej seuj rachú'eve'en a'ij ti tí'ixaxa'a í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani. A'ii pu a'ín pú'een í niuucari í mej meri tihua'utá'ixaa nainjapua. Mí neajta inee, Dios pu ajta ayén tinaa'íjca nej ni ne'íjna jín tiu'utévaire'en.

Pablo pu nu'u a'íjna jín antiújmua'aree ti hua'utévaire'en a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi

²⁴ Ajta íjii, nee nu huatántemua'ave'e ne'íjna jime'e ti ayén tejámuaatéva'irihua'an í nej jín tirajpuaíjtzi na'araa. Neajta niyen raanaíjmire'en í ne jetze jime'e í ti te'á'atura mej mi ráamua'aree a'ij ti

tirajpuaíjtzica'a a'íjna í Círístu'u. A'íj nu jín nehuá'avaire'e a'ímej, í ti jín Círístu'u antiújmua'aree, a'íime í mej i'í teítestemua'ame'en. ²⁵ Nee nu xaa te'enteájrupi ne'íjna jime'e ti jín Dios ayén tinaa'íjca nej ni niyen huárini a'íj ti Dios ayén tiraaxí'epi'intare. A'íj nu jín tejámuaatá'ixaate'esin nain jime'e í niuucari ti jetzen raxa í Dios.

²⁶ A'íjna i niuucari, a'íi pu a'íin pú'een í ti rú'avaa ti Dios ramua'areereca'a avítzi jime'e, ajca'ihuá'imua, nain xicaj tzajta'a ti yú e'iré'ene. A'íi í mej amuacaícan é'echejca'a, camu a'atzu ramua'areereca'a a'íj ti Dios riníche'en. Aru íjii, pu'uri tihua'utá'ixaa mé jéjre'e huá'a jemi í mej a'uté'uu í Dios jemi. ²⁷ Ayee pu raaxí'epi'intare í Dios ti tihua'utá'ixaate'en mé jéjre'e mej mi ráamua'aree ti jé'ecan pu naa seijre'e a'íjna í ti rú'avaa huá'a tzajta'a í teite í mej miyen a'uchéjme nainjapua, íiyen í chaanaca japua. A'íi pu a'íin pú'een í Círístu'u ti a'amua tzajta'a é'eseijre'e. A'íi pu ajta amuaatá'asin sej si raseijran ti jé'ecan pu naa seijre'e í Dios jemi.

²⁸ Teajta iteen, ayée tu tihuá'ixaate'e í teite a'íj ti ti'itíj huáruu a'íjna í Círístu'u. Naíjmi'íca tu r'íi ti'ixáate'e, teajta iye'ehuaritiéecan jín tu tihuá'amua'aten mej mi ráamua'aree tzáahuati'ira'a jime'e ti tiu'utátuiire'en pua'a ayén ti'ayajna nusu caí. Ayee tu een jín rici tej ti urarí'ene'acan jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi a'ájna xicájra'a jetze tet'íj huá'anvi'itín naíjmi'íca í Círístu'u jemi.

²⁹ A'íj nu jín niyen ca'anín jín tí'imíjhuaca, neajta niyen tí'itese'e nain jime'e a'achú ti caj tinetá'aca í ca'aníjra'a, neajta nain jín í nej jín á'anca'ane.

2

A'íj pu nu'u té'ujmua'ate a'ímej jemi í mej Colosas a'uchéjme

¹ A'íj nu jín niyen raxí'eve'e sej si ráamua'aree nej a'amua japua tí'itese'esin jeíhua. Ayee nu che'atá nena'a huá'a japua tí'itese'e a'ímej í mej Laodicea é'eche, neajta a'ímej í mej caí ja'anáj naaseíj neneerime jetze.

² Ayee nu een jín rici mej mi huateújca'ane í ru tzajta'a, mej mi majta naíjmi'í ru'ihuaamua'a muá'ara'ani temua'a naa me'íjna jime'e í mej huaújxe'leve'e rujímua'a. Ayee nu raxí'eve'e ti tihuá'aci'iti ti'ití ti jé'ecan tihua'utéva'irihua'an mej mi yaú'itiée muá'ara'ani nain jime'e, mej mi majta ráamua'aree ti ayén ti'ayajna a'íjna ti rú'avaata í Dios jemi. A'íi pu a'íin pú'een a'íjna ti i'í Círístu'u. ³ Naíjmi'í í ti ruxe'leve'e tej ti r'íi mé titeu-muámua'aree, jaítze'e pu titaatéva'irihua'an caí tumin ti rú'avaata teásta'a. Ajta a'íin í Círístu'u, a'íi pu taatá'asin tej ti yaú'itiée tá'ara'ani nain jime'e, tej ti ráamua'aree tzáahuati'ira'a jime'e.

⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ij caí ja'atí amuaacuanamuan a'íjna jime'e í niuucari í ti caí jé'iyecan jín namuajre'e. ⁵ Canu xaa ye'eche a'amua jamuan, sino ayée nu ye'imuá'yé huaca. Capu amín a'íj. Jéihua nu amua'atamuá'areeri yú ne tzajta'a, cu xiee nej cu vejli'í a'utéjvee mú'ejmi jemi. Jé'ecan nu huatántemua'ave'e ne'íjna jime'e nej neri ramua'aree í sej r'íi ru'ihuaamua'a temua'a naa, Seajta te'utáviicua'í se'íjna jime'e í sej rá'atzaahuate'e se'íjna í Círístu'u.

Dios pu nu'u hua'unajmire'e í Círístu'u jemi

⁶ A'iné xu'uri autéjhuii sej rá'antzaahuate'en se'íjna ti a'íin pú'een í ti i'í tavástar'a, a'íjna Jesús ti ajta i'í Círístu'u, setá'aj siyen r'íi titeeté'uuca a'íj ti tiraavíjte'e a'íjna jemi. ⁷ Setá'aj siyen se'íjna jetze ucarute í sej rájteuni í Círístu'u jemi sej si siyen che'atá sena'a te'utáviicua'í tíj cíyey ti ajtanána'ajme téte'imua chuaata'a. Xu'uri cáj caj yaú'itie í Círístu'u jemi. Setá'aj siyen tihuaujmua'aten sej si yaú'itiée xá'ara'ani nain jime'e, sej si jaítze'e te'utáviicua'í

se'íjna jime'e í sej rá'atzaahuat'e a'ij mej meri tejamaamuá'ate. Setá'aj seajta huáp'i tiraatateújtzi'ire'en í Dios.

⁸ Rí'í xu'u mú'een, caxu hua'atá'acare'en mej amuaatémua'itin seica jime'e niuucari í mej jín tí'ihua'itaca. Ayee mú tí'ijxe'eve'e mej mi miyen tejamuá'ari'í í sej jín té'atzaahuat'e me'íjna jime'e a'ij mej tirájteu rujímua'a, í niuucari ti caí tí'itíj vaire'e. A'íjna, í mej tí'ixaxa'a, camu a'ij tirájteu í Ciríistu'u jemi, sino ayée mu'u tejá'amua'ixaate'e me'íjna jime'e í mej rujímua'a mena'a tirájteu, na'ari í mej jín tí'imua'ata me'íjna jime'e í mej rájye'irajca'a í jécua.

⁹ Ayee pu'u, a'iné nain tíj na'a ti Dios een, a'í pu huateájturaa í Ciríistu'u jemi í ru jetze. ¹⁰ Ajta Dios pu ayén amuaanaíjmire í Ciríistu'u jemi sej si ruuri xá'ara'ani jemin. Ajta a'ín í Ciríistu'u, a'ii pu a'ín pú'een í ta'anájca huá'a jemi matíj mena'a pua'amé é'eseijre'e í xiéjniu'ucari í mej te'áijta, majta a'íime í mej títeté'u'upu'u u ta japua.

¹¹ Seajta mú'een, xu'uri ra'ará'aste se'íjna jime'e í mej ra'antisí'icheca í runavij. Mi seajta, caxu ra'ará'aste se'íjna jime'e í mej teteca miyen amuáaru í rumuájca'a jime'e sino Ciríistu'u pu'u ayén ra'ará'aste mú'ejmi jetze me'ecan tí'ij huamí'í í cúruu jetze. A'í pu nain amuá'ari'iri'í í sej jín a'ij pua'a ríjca ti ij caí ché'e tejámuaata'aíjte'en í a'amua jetze.

¹² Ayee pu tirá'amitiejte'e í Dios ti ayén tejamuáaru setí'ij huamá'í'ivijhuaca'a. Xiee sej cu mú'een ava'ujnáa í Ciríistu'u jamuan. Ayen che'atá na'a tíj sej mú'een a'itácíne í mi'ichite tzajta'a jamuan í Ciríistu'u. Ayee pu een a'íjna jime'e sej mú'een rá'atzaahuat'e se'íjna jime'e í muári'eri'ira'a Dios ti jín ra'ajjá' a'íjna í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite.

¹³ A'ájnámua, ayée xu éene'e í ru tzajta'a, seúche'e xu mi'ichite pu'éene'e í Dios jemi, se'íjna jime'e í sej auteájturaa u Dios jemi, seajta se'íjna jime'e í mej caí miyen amua'antisíjchixi í á'amuanavi jetze. Mi ajta íjii, Dios pu ajtahua'a amuaatáste í á'amuaxiejniu'uca sej si a'uté'uu xá'ara'ani í Ciríistu'u jamuan. Nain pu ari tejámuaatá'uuni'iri'í í sej jín auteájturaa í jemin. ¹⁴ A'í pu xaa ra'uré'uu a'íjna ti té'eyu'usi'ihuaca'a, í ti jetzen rá'axajta'a í niuucari ti jime'en téjmi jetze tí'itíj jín te'ujpuá'ajte, í tej jime'en té'echa'íica'a. A'í pu antipua'ari'ira'a a'íjna jime'e ti rá'utatai í cúruu jetze jamuan a'íjna í Ciríistu'u.

¹⁵ Majta me'ín í xiéjniu'ucari í mej tí'aijta, majta í mej títetateí í ta japua, Ciríistu'u pu huajá'uriiri'í í mej jín antiújmua'areereca'a. A'í pu ajta hua'utatévi'iraste mé jéjre'e. Hua'ave'ejápuajmé'e, pu a'íteájraa. Hua'utéemua'iti a'íjna jime'e ti huamí'í í cúruu jetze.

Mej nu'u ráahuauni a'íjna ti íjute'e é'eme'ecan

¹⁶ A'íj pu jín, miché'e mi caí á'amuaumaire'e me'íjna jime'e a'ij sej tiú'ucua'ani, a'ij sej ye'í titeeyé'en, nusu a'íjna xicájra'a ti jetzen ayén nu'u ruxe'eve'e sej tiú'uyesten ti te'ute'itíén í máxcira'í, na'ari ti te'ará'asti ja'anáj mej ruxe'upi. ¹⁷ Naíjmi'í tíj na'a ti ayén tí'een, cu xiee ti ja'atí huácien jetze á'uche'ecan. Ayee pu tí'ivaire'e tej ti tiyen ráamua'aree a'ij ti teja'uré'enejsin.

Mí ajta, í ti xí'epi'ín tén, a'ii pu a'ín pú'een, a'íjna í Ciríistu'u. ¹⁸ Majta me'ín í mej hua'aráanajche mej rucínive'e jéjre'ecitze'e, a'íime í teteca mú'nu'u tíhua'utateújtzi'ire'e a'ímej í mej títetateí í ta japua. Mí seajta mú'een, caxu hua'atá'acare'en miyen tejamuá'ari'iran me'íjna jime'e í sej seri raamuá'iti í Dios jemi. A'í mú xaa rucínive'e me'íjna jime'e mej mi nain tiu'utaxáj a'ij mej nu'u tiu'useíj a'ij ti tí'een u ta japua. Majta jéihua ahuaújtzaahuat'e'en me'íjna jime'e í huá'amua'atziira'a í mej rujímua'a mana'a tirájteu. ¹⁹ Mu'uri mé rúurie me'íjna í ta'anájca í tej jetzen airáneajxi'ín, í tej jetzen arátaca'ane

tej ti tiyen che'atá tena'a naími'i huavaújse'en a'ij ti Dios titatá'aca tíj ajta tiújvi'iraxi'in í cari táata'a jamuan.

²⁰ Casi'i mú'een, Ciríistu'u pu a'amua japua huaniú tí'ij huamí'i, ajta camu ché'e tejá'amua'ajjte'e me'íjna jime'e í huá'amua'atziira'a í seica í teteca. Tí pua'a ayén, a'iné een jín siyen che'atá sena'a tí'ijri'ire matíj í seica í mej miyen tí'ijxe'eve'e mej tejámuaata'ajjte'en me'íjna jime'e a'ij mej meri tí'ijri'irejca'a.

²¹ Ayee mú tejá'amua'ixaate'e tíjín: “Caxu ra'ajtamua'amuante'en. Caxu ra'ajtácua'an. Caxu ra'ajtémijhua'an.”

²² Naíjmi'i tíj na'a í niuucari ti ayén een, naími'i pu jíme'en raxa ti'ití ti antipua'ari a'íjna jime'e í mej raaxín. ²³ Ayej xaa ne'u, ayée pu tihuá'amitíejte'e ti í'i xí'epi'in ti pua'a ja'atí ra'ará'astijre'en a'íjna jime'e í niuucari ti ayén een. Ci xíee rí'i mú mé titeumuámua'aree, cu xíee ti ti'itíá'a í ti jín ti'itíveeca'a ruxí'evi'ira'a jime'e, cu xíee puaíjtzi pu raatá'an í ru jetze.

Mí ajta, capu ti'itíj vaire'e sino ayée pu'u mej mí huataúra'an rujímua'a mana'a micu.

3

A'ij mej nu'u ye'í huárini a'íime í mej té'atzaahuante'e

¹ Ayee pu tirá'amitíejte'e í Dios í sej seri seajtáhua'a huatarúu jamuan í Ciríistu'u. A'íj j pu jín, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen tiú'umua'ati se'íjna jime'e í ti tejé'eseijre'e u ta japua a'u ti Ciríistu'u nain jín antiújmua'aree u Dios jemi.

² Setá'aj siyen tiú'umua'ati se'íjna jime'e u ti tejé'eseijre'e u ta japua. Caxu siyen sena'a tiú'umua'ati se'íjna jime'e u ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua.

³ Ayee xu huárini, a'iné xu'uri huácuii u Ciríistu'u jamuan. Ajta, Ciríistu'u pu amuaaté'ine u ta japua u Dios jemi u sej jín ruuri xá'ara'ani jemin.

⁴ Ajta a'íin u Ciríistu'u, a'íjna tej jetzen arátaca'ane tej í'i ruuri, tí'ij a'íin huataseijre'en mé jéjre'e, aj tu ti tiyen che'atá tena'a huataseijre'en jamuan. Nain pu ayén naa tí'iseíire'e á'ame huápi'i mej mí naíjmi'i naa rí'i tira'utaseíj.

Jíme'en í mej mejmí'i tí'ijri'irejca'a, ajta í ti jécuaan jín seijre'e

⁵ A'íj j pu jín, setá'aj siyen raatapuá'ajta naíjmi'i tíj na'a ti a'ij pua'a een, ti a'amua jetze aíráníineica. Caxu huá'a jamuan jí'ipite'en u sej caí naíjmi'i jí'ipi. Caxu ché'e siyen ríjca í ruxána'acire'e jime'e. Caxu seajta taúra'acare'en ti tejámuaata'ajjte'en í a'amua jetze ti aíráníineica. Caxu ché'e rahuauca í ti a'ij pua'a een.

Seajta í'i, caxu tí'imujche'e. Ja'atí ti ayén tí'imujche'e, ayée pu che'atá na'a een u Dios jemi tíj a'íjna í ja'atí ti raná'amiche'e í ti caí Dios pú'een.

⁶ Pu'uri teja'uré'enejsin ti 'utévatzijsin í puaíjtzi huá'a japua í mej caí me'íjna jín ra'ará'astijre'e í Dios. Jé'ecan mú tirajpuaíjtzi muá'aju'un.

⁷ Seajta mú'een, ayée xu amuacaícan ríjca'a nain jime'e ti a'ij pua'a een, setí'ij seúche'e rá'astejca'a nain ti ayén. ⁸ Ajta íjii, ayée pu ruxe'eve'e sej tí'icaúra'ari'i naíjmi'i tíj na'a ti ayén een: Caxu níniu'ucacu, ni caxu rújaaxi'éevi'ira, ni caxu ruté'axi'i, ni caxu a'ij pua'a éene'en, ni caxu a'ij pua'a tihuá'ixaate'e huá'a jemi í teite. Caxu seajta a'ij pua'a tí'ixajta.

⁹ Caxu tí'iru'ixaate'e hua'itzi jime'e seíj ajta seíj, a'iné xu'uri raatapuá'ajtaca'a se'íjna ti mí'ime'ecan ti ú'useijre'eca'a í a'amua jetze. Seajta nain mé úurieeni a'ij ti ye'í ríjca'a a'íjna ti mí'ime'ecan. ¹⁰ Ari mú'een, xu'uri tí'huaújchejte se'íjna jime'e ti tí'irí'een, ti tí'ijéjca. Dios pu auj amuaajéjcuare'esin í a'amua tzajta'a sej si siyen éene'e xá'ara'ani tíj a'íjna ti amuaateájtuuaa íiyen chaanaca japua, sej si nain jín ráamua'ati.

¹¹ Ajta í Dios, capu jetzen ruxe'eve'e ti pua'a ja'atí Israel jetze ajtémecan nusu ti pua'a í'i Griego pú'eene'en. Capu ajta jetzen ruxe'eve'e ti pua'a

peri ra'ará'aste pe'íjna jime'e mej mua'antisíjcheca'a á'a navij nusu pecaí. Capu amín a'ij ti pua'a a'ímuá pé'eme'ecan, na'ari seij chuéjra'a japua pe'eche. Capu ajta a'ij í'irini ti pua'a seica pej jemin tí'ivaire'e na'ari pej piyen tihuá'ajte'e í seica. Ayee pu'u, Ciríistu'u pu xaa a'ín pú'een í ti ruxe'eve'e. Nain pu jín ra'ará'asten. Ajta a'ín pu huateáturaasin huá'a tzajta'a í ruteítetemua'a a'u ti na'a mej mena'a a'uchéjme.

¹² Ayee pu'u, Dios pu amua'antíhua'u. Xu'uri huaté'uu jemin, ajta a'í pu amuá'ixe'eve'e. Sej si siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e. Setá'aj ahuaújcu'uven seij seajta seij. Setá'aj rí'í huá'acha'íí seica, caxu á'ujtzaahuaté'e, caxu seajta rucíinive'e. Setá'aj siyen te'utáviicua'i tí'ítí ti a'ij tejá'amuaruure.

¹³ Setá'aj siyen rá'uviicua'i seij seajta seij. Setá'aj seajta tiu'utaúruuni'i ti pua'a seij rá'jaaxíejte'en í ruxí'ej tevi. A'íné tavástara'a pu ari mú'ejmi tiu'utá'uuni'iri'i, setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'utaúruuni'i seij seajta mi seij.

¹⁴ Ajta, í ti jaítze'e ruxe'eve'e caí máa niuucari, setá'aj siyen huaújxe'eve'en. A'ii pu a'ín pú'een í sej jín avaujsejtare'en sej si seij sena'a teitejra'a pu'éene'en xá'ara'ani. Ajta, a'í pu amuaanaíjmire'esin.

¹⁵ Ché'e Ciríistu'u amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a sej si ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa. Ayee pu tejamuaatajé í tavástara'a sej si siyen xí'epi'ín éene'e seij ajta mi seij, a'íné naími'i xu ruseáxu'itare'en. Seajta siyen tí'íjtéujtzi'ire'en í Dios.

¹⁶ Setá'aj siyen tiú'umua'ati jeíhua se'íjna jime'e í niuucari ti jíme'en raxa í Ciríistu'u sej si ráamua'aree a'ij sej tihuá'umua'aten í seica, a'ij sej ye'í rí'í mé titeumuámua'are'en sej si tihuá'a'ixaate'en nain e'ehauritiéecan jime'e. Seajta chuiicari xu jín tiraatateújtzi'ire'en í Dios. Ayee xu tiu'utáchuiica í ru tzajta'a se'íjna jime'e chuiicari ti yu'uxari jetze me'ecan, nusu chuiicari ti Dios jetze raxa, na'ari tí'ítí ti rí'í amuaatámua'atziite í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁷ Ayee pu'u, setíj sena'a tí'ixa, setíj sena'a ríci, setá'aj siyen huárini nain jíme'en niuucajtze'en í tavástara'a a'íjna í Jesús. Setá'aj tiraatateújtzi'ire'en í Dios í tá'iyapua jamuan í Ciríistu'u.

A'ij mej ye'í huárini í mej té'atzaahuaté'e a'ímej jemi í teite

¹⁸ Mú'een, mi sej ví'iche'e, setá'aj ra'ará'astijre'en a'ímej jemi á'amuaacínastemua'a, a'íné ayée pu tiraavíjte'e í tavástara'a jemi. ¹⁹ Seajta mú'een, mi sej neiche, setá'aj rí'í tihuá'ajcha'íí xá'ara'ani temua'a naa a'ímej í sej huajá'uvi'ítin. Caxu a'ij tihuá'ajeeve.

²⁰ Seajta mú'een, mi sej hua'atáatajmua'a, setá'aj siyen nain jín hua'ará'astijre'en matíj mena'a tejamuá'ixaate'en a'íme í ruvaújsimua'a, a'íné a'í pu rí'í tiraatá'asin a'íjna í tavástara'a.

²¹ Seajta mú'een, mi sej huá'avaujsimua'a, caxu huápi'í hua'ajteá'axí'í a'ímej í ruyaujmua'a mej mi caí a'ij pua'a té'ujmuajte.

²² Seajta mú'een, mi sej tí'íjti'ire'e, setá'aj nain jín ra'ará'astijre'en a'ímej í mej tejá'amua'ajte'e. Setá'aj siyen tiu'umuári'en temua'a naa setíj sena'a tiraayí'iti a'íné mú'een xu rá'atzaahuaté'e se'íjna í tavástara'a. Caxu raatapuá'ajta se'íjna jime'e tí'ij caí mé'e já'ahua'a a'íjna í ti tejá'amua'ajte'e. Seica mú miyen ríci. Aj mú caj tí'ímuari'e ti pua'a a'ín ti tihuá'ajte'e ti huá'aseijra. Ayee mu'u ríci mej mi rí'í raatá'an.

²³ Mí seajta mú'een, setíj sena'a ríci, setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'umuári'en tzáahuati'ira'a jime'e setíj tiraatévaire'enche'e se'íjna í tavástara'a. Caxu siyen sena'a tiu'umuári'en mej mi amuaaséj a'íme í teteca.

²⁴ Xu'uri ramua'aree ti a'ín tavástara'a, a'í pu ajta tejámuaatanájchite'esin í ti rujímua'a. Aúche'e pu tejá'amua'ací'iti a'íjna sej raamuá'iti, a'íné a'ii pu a'ín pú'een í sej tí'ijvairé'e a'íjna í tavástara'a ti ajta í'í Ciríistu'u.

²⁵ Mí ajta, a'ñin í ti a'ij pua'a rici, ayée pu che'atá na'a a'ij pua'a tíljici'iti. Ruxí'ej pu tihua'aruuren í Dios jemi, capu ja'atí jaítze'e rí'en caí í seij í jemin.

4

¹ Seajta mú'een, mi sej tihua'a'ijte'e, setá'aj tihua'utapuaíjve'en tíj na'a í ti ruxe'eve'e, tíj na'a ti ayén tiraavíjte'e ti tihua'aci'iti. Ayee xu huárini a'iné xu'uri ramua'aree ti seij ajta tejá'amua'a'ijte'e mú'ejmi. Júte'e pu é'eseijre'e a'íjna.

Jíme'en í ti te'entipúa'ari, ajta í ti jíme'en ca'aníjra'a hua'utá'asin

² Setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi. Caxu a'ij ruaaca. Seajta mú'een, seúche'e tíljteujtzi'ire'e í Dios. ³ Seajta, setá'aj siyen seuj rahuaviira í Dios jemi itejmi jime'e ti ij Dios ayén taataseíjrate'en a'ij ti ye'í ti'ití huáruuren tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari, tej ti te'íjna hua'utaseíjrate'en í Ciriistu'u, a'íjna ti rú'avaata í Dios jemi. A'íj pu jín, nu'uri aiteánami'i.

⁴ Seuche'e xu seajta rahuaviira í Dios jemi neetzi jime'e nej ni e'ehauritiéecan jín tihua'a'ixaate'en a'ij ti tiraavíjte'e nej niyen rici.

⁵ Ayee xu rijca mú'een, caxu ché'e sena'a á'ujujhua'ane'en huá'a jamuan í mej caí té'atzaahuate'e, sino ayée xu'u rijca matíj teite í mej rí'i metíteumuámua'aree. Ja'anáj ti na'a ti í'iri'iri sej siyen huárini í ti í'i xí'epi'in, ayée xu'u rijca. ⁶ Setá'aj rí'i hua'atá'acare'en se'íjna jime'e sej siyen tí'ixaxa'a, mej mi me'íjna jín ráamua'aree í sej caí rucíinive'e. Seajta siyen tihua'a'ixaate'en mej mi huajíjxin, mej mi rí'éene'e muá'ara'ani.

Jíme'en í ti te'entipúa'ari

⁷ Ajta a'ñin í Tíquico a'íjna í ta'ihuaara'a í Ciriistu'u jemi, a'í pu tejámuaatá'ixaate'esin nain a'ij ti tí'inevaire'e ineetzi. Jéihua nu raxí'eve'e nemíjna. A'ii pu ari rí'i tináavai ara'axcáacan jime'e. Capu ja'anáj á'itzee. Ajta, najmí'i tu tí'ivaire'e í tavástar'a jemi. ⁸ A'í j nu jín neraata'ítiti mú'ejmi jemi ti ij ayén tejámuaatá'ixaate'en a'ij ti tí'itavaire'e, ti ij rí'i jamuaatá'an.

⁹ Neajta nu jamuan raata'ítiti ne'íjna í Onésimo, í ti mú'ejmi jetze ajtémecan. Jé'ecan tu teajta raxí'eve'e te'íjna í ta'ihuaara'a. Capu ajta ja'anáj á'itzee. A'í mú nain jín tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti tí'iruure iyecuí.

¹⁰ Majta me'ín í ta'ihuaamua'a, a'í mú á'amuateujte'e, amuacaícan a'íjna í Aristarco ti ajta ayajna aiteánami'i nee jamuan, ajta a'íjna í Marcos, ti í'i neuseájra'an pírici a'íjna í Bernabé. Xu'uri ramua'aree a'ij sej ye'í huárini a'íjna jime'e, ti jíme'en yee ti pua'a a'ñin a'ur'éenen mú'ejmi jemi a'íjna í Marcos, setá'aj ra'ancuré'evi'itín temua'a naa.

¹¹ Ajta a'ñin í Jesús, í ti ajta ayén ántehuaa tíjín Justo, a'í pu ajta á'amuateujte'e. A'íime í mej huaíca, a'ii mu'u a'ñin pú'een í mej Israel jetze ajtémecan, í mej miyen neetzi jetze té'ejtévaire'e tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en í teite jíme'en í Dios ti tí'ajta íiyen chaanaca japua. Jé'ecan mú rí'i naatá'a ineetzi.

¹² Ajtahua'a seij pu á'amuateujte'e, a'íjna í Epafras. A'í pu ajtémecan mú'ejmi jetze, ajta pu ravaire'e a'íjna í Jesús ti í'i Ciriistu'u. Ja'anáj ti na'a pu tí'itese'e a'íjna jime'e ti rahuavii í Dios jemi mú'ejmi jime'e, sej si te'utáviicua'i, sej si caí tí'itíj jín auteáturan, sej si seajta ra'ará'astijre'en nain jime'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. ¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén tí'ayajna. A'íjna í Epafras, jé'ecan pu tí'itese'e mú'ejmi jime'e, ajta a'ímej jime'e í mej me'uun a'uchéjme, a'ájna já'ahua'a Laodicea, majta í mej seij jetze é'eche í chajta'a a'ájna Hierápolis. ¹⁴ A'í mú majta á'amuateujte'e, a'íjna í Lucas, í ti tihua'ahua'ate, í tej raxí'eve'e, ajta a'íjna í Demas.

¹⁵ Setá'aj siyen hua'utateújte'en neetzi jetze me'ecan a'ímej í ta'ihuaamua'a Laodicea mej a'uchéjme, seajta se'íjna í Ninfas. Setá'aj seajta hua'utateújte'en a'ímej í mej e'etiújse'iri a'u ti é'eche í Ninfas.

¹⁶ Setá'ij seri ra'ujíjve se'íjna i yu'uxari sej si naíjmi'i ráanamua, setá'aj siyen tiu'uta'íte mej mi hua'utánamuajriste'en a'íme Laodicea mej é'eche. Ajta í seíj í yu'uxari, Laodicea ti é'eme'ecan, setá'aj seajta ra'ujíjve'en sej si seajta naíjmi'i ráanamua. ¹⁷ Seajta, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en se'íjna í Arquipo yee: “Rí'i pepu'u mú'ee, pej pi nain jín ra'ará'asten í tavástar'a ti tímuaa'íjcate.”

¹⁸ Inee, i nej i'i Pablo, a'ij nu jetze já'amuateujte'e a'íjna i nej ra'uyú'uxaca'a nemuajca'a jime'e. Caxu yá'uhua'anan í nej aiteánami'i. Ché'e a'ij tejá'amuavaire'e. Ayee pu icu.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, í ti seij

A'í mú huá'ateujte'e í mej Tesalónica e'etiújse'iri

¹ Inee Pablo, ajta a'íjna i Silvano, ajta a'íjna i Timoteo, ayée tu tejá'amuyá'uuse'e mú'ejmi mi sej Tesalónica é'eche, sej seajta tiújse'iri í Dios jemi, seajta jemin í tavástará'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u. Ayee tu tí'ijxe'leve'e ti Dios r'í'i tejamuá'acha'ín, ti ajta r'í'i amuá'aruuren a'amua tzajta'a sej si r'í'i ru'ihuaamua'a xá'ara'ani.

Jíme'en í mej jín hua'utájuyete mej mi té'antzaahuate'en a'íme í mej Tesalónica é'eche

²⁻³ Ja'anáj ti na'a tu r'í'i tiraatá'aca í Dios jemi mú'ejmi jíme'e. Ja'anáj ti na'a tej huavii í Dios, teajta tu rá'ixaate'e mú'ejmi jíme'e, a'íné mú'een xu jeíhua tí'imuarí'e se'íjna jíme'e sej rá'astijre'e se'íjna í tavástará'a. Seajta siyen che'atá sena'a jeíhua tí'imuarí'e se'íjna jíme'e sej raxí'leve'e sej hua'utévaire'en í seica í mej é'eseijre'e í Dios jemi. Seajta mú'een, caxu ja'anáj raatéxíeehuataca'a í sej rachú'leve'e í tavástará'a a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u tí'ij a'ín amua'irájtuaani, a'u sej yé'ejpuaíjtzica'a.

⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mi sej ta'ihuaamua'a. Tu'uri ramua'aree ti Dios já'amuaxe'leve'e, ajta a'í pu amua'avé'ehuauxi. ⁵ Ayee tu een jín ramua'aree a'íné tetí'ij tiyen tejamuá'ixaa í niuucari jíme'e ti jíme'en raxa í Dios, caxu ché'e sena'a ráanamujri'i sino a'í xu jín muári'eri'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í xu jín temua'a naa yaú'itiée xa'araa í ru tzajta'a. A'í xu seajta jín rú'umua'areereca'a ti ayén tí'ayajna a'íjna í niuucari. Mú'een xu seajta siyen tasejracá'a tí'itén tej teitejra'an pu'eené'e, teajta tiyen tí'ivaire'eca'a mú'ejmi jíme'e. Ayee tu huaríj mú'ejmi jemi sej si ráamua'aree a'ij ti tiraavíjte'e í tavástará'a jemi.

⁶ Seajta mú'een á'iyen xu siyen che'atá sena'a huaríj tetíj iteen, ajta tíj a'ín huaríj í tavástará'a, a'íné jeíhua xu rajpuaíjtzica'a. Capu amín a'ij. Seuche'e xu huataújtemua'ave, a'íné a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ca'aníjra'a amuaatá'a í a'amua tzajta'a. ⁷ A'íj mú jín, naími'i a'íme í mej e'etiújse'iri, a'achú mej mena'a pua'amé í mej me'uun é'eme'ecan u Macedonia, majta í mej me'uun é'eme'ecan u Acaya, a'í mú r'í'i tejá'amuaseij mú'ejmi a'ij sej ricí. ⁸ Capu a'úu na'a á'anamujre'e mú'ejmi jemi í niuucari ti jíme'en raxa í tavástará'a, sino nainjapua pu namujre'e a'íjna jíme'e sej seri rá'astijre'e í Dios. A'íj pu jín caí ché'e ruxe'leve'e tej tí'iti huataxáj te'íjna jíme'e.

⁹ Jee xaa ne'u, seica mú tí'ita'ixaate'e a'ij tej tite'utéjhuii tej tiu'umuári'en a'amua tzajta'a. Seajta nu'u, setí'ij rá'antzaahua í Dios, seajta nu'u huaja'uhua'axi se'ímej í mej caí Dioosi pú'een. Xu'uri nu'u ravaire'e se'íjna ti i'í Dios tzáahuatí'ira'a jíme'e, ti ajta ruuri rusén jíme'e. ¹⁰ Xu'uri nu'u íjii rachú'leve'e se'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios ti a'ín ajtahua'a u e'icáanen u ta japua, a'íjna Dios ti raatarujte huá'a tzajta'a í mi'ichíte. A'í pu a'ín pú'een í Jesús. A'í pu tu'irátuaasin tí'ij caí puaíjtzi táaci'iti ti Dios hua'utá'asin a'ímej í mej yen chaanaca japua huachéjme.

2

A'ij ti teja'umuá'iej a'íjna í Pablo huá'a jemi

¹ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, temua'a xu ramua'aree ti naa titáavai tetí'ij amuáamuaareca'a. ² Amuacáí mú xaa a'ij pua'a táaruu a'íime í mej Filipos é'eche. Jéihua tu rajpuaíjtzica'a te'újna. Xu'uri ramua'aree ti ayén ti'ayajna. Capu amín a'ij. A'iné Dios pu ca'aníjra'a taatá'a, a'íj tu jín teuj á'ataca'anejca'a tej tiyen tejámuaatá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin. Jéihua mú taatamuári'eriste xaa ne'u.

³ Catu te'íjna jín autéjhuii tej tiyen tejámuaatá'ixaate'en hua'itzi jime'e, sino teen tu tiyen ámuuatá'ixaate te'íjna jime'e tej jé'iyecan jín tí'ixaxa'a. Catu teajta tí'itese'e tej amuaacuanamuan.

⁴ Mí teajta iteen, ayée tu tejá'amua'ixaate'e a'iné ayée pu tira'aránajcheca'a í Dios ti a'íjna jín ta'antíhuau tej ti amuá'ixaate'en í niuucari ti Dios jín amua'irátuaasin. Catu tiyen tí'itese'e tej rí'í tihua'utá'an í teite, sino tej rí'í tiraatá'an í Dios ti tirú'umua'aree a'ij tej te'á'uhuátamua'atzi í tatzajta'a.

⁵ Xu'uri ramua'aree tej caí ja'anáj tiyen tejámuaatá'ixaa tena'a te'íjna jime'e í niuucari ti naa á'amuanamuajriste'e. Catu teajta tiyen taseíjrataca'a tej tí'itij ancuré'an. Dios pu rú'umua'aree tej tiyen rí'í tzaáhuati'ira'a jime'e.

⁶ Catu ja'anáj tiyen rahuahuau mú'ejmi jemi sej rí'í titaatá'an. Catu teajta tiyen rahuahuau seica jemi. Rí'írístaca pu tej tiyen tejamuata'íjte'enche'e ca'anéeri jime'e a'íjna jime'e ti Ciríistu'u ta'antíhuau. ⁷ Mí teajta iteen, catu tiyen huaríj, sino rí'í tu tí'itítacha'íica'a mú'ejmi jemi. Ayee tu che'atá tena'a rí'í tejamuájcha'íca'a tíj a'íin í hua'anáànaj í tí'írí rí'í tihuájcha'íi.

⁸ Jé'ecan tu á'amuaaxe'eve'eca'a. A'íj pu jín, ayén ta'aránajcheca'a tej tiyen tejámuaatá'ixaate'en í niuucari ti Dios jín amua'irátuaasin. Teajta tiyen á'ataca'anejca'a tej tejamuata'an nain tíj tena'a tej tí'ijcha'íica'a, ayée tu teajta á'ataca'anejca'a tej huácu'ini mú'ejmi jetze me'ecan. Ayee tu tí'imua'atzejca'a a'iné jé'ecan tu á'ataca'ane mú'ejmi jemi. ⁹ Tij secaí seuj ramua'aree, ta'ihuaamua'a, tej jeíhua tiu'umuáriej, teajta tej rajpuaíjtzica'a.

Jee xaa, tetiu'umuáriej tújca'ari tzajta'a, teajta tíca'ari tzajta'a tej ti caí ja'ati huatamuári'eriste'en tej amuaatá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios amua'irátuaasin.

¹⁰ Mú'een xu taaseíj a'ij tej tí'itítacha'íica'a mú'ejmi jemi, mí sej té'atzaahuate'e. Nain tu jín tiyen huaríj a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Catu ja'anáj ja'ati a'ij pua'a huáruu. Catu teajta tí'itij jín auteájturaa. Dios pu ajta ramua'aree ti ayén ti'ayajna. ¹¹ Mú'een xu ramua'aree a'ij tej rí'í tí'itítacha'íica'a mú'ejmi jemi naíjmi'ica a'achú sej pua'amé. Ayee tu che'atá tena'a tejamuá'itíiri'í sej teajta sej tíj tihuá'itíi í hua'atáata a'ímej í tí'írí.

¹² A'íj tu jín, ca'aníjra'a amuaatá'a sej si siyen rí'í titetiújcha'íi a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Teajta tiyen huaríj sej si huateújca'anen í ru tzajta'a. Jé'ecan tu á'amuajee sej si siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi, a'iné a'ii pu a'íin pú'een í ti á'amuajee sej si se'uun e'ará'asti a'u ti a'íin tejé'ajta í Dios, sej si seajta se'uun ye'encuré'an í sej jín naa seíire'e xá'aju'un tíj na'a rusén jime'e. ¹³ Ten tu xaa tejamuá'ixaa í niuucari ti jime'en raxa í Dios. Seajta mú'een, setí'ij ráanamujri'i, caxu se'íjna jetze ra'ancuré'a í mej ché'e mena'a tí'ixaxa'a í teteca sino ayée xu tiyaúchueere'e ti Dios jetze me'ecan í niuucari. Jee xaa ne'u, a'íj pu jetze me'ecan, ajta a'íi pu rí'í á'amuaruuren í a'amua tzajta'a, mí sej té'atzaahuate'e. A'íj tu jín ja'anáj ti na'a tu tí'ijteujtzi'ire'e í Dios jemi te'íjna jime'e sej siyen ra'ancuré'a í niuucari.

¹⁴ Seajta mú'een, ta'ihuaamua'a, ayée xu huaríj, cu xíee sej huá'ijchueca'a a'ímej í mej Judea a'uchéjme, í mej majta e'etiújse'iri teyujta'a mej mí raateánajche í Dios, a'iné a'íi mú majta ajtémecan í Ciríistu'u jetze. Ayee xu che'atá sena'a tirajpuaíjtzica'a a'ímej jemi í ruxí'ej teite a'ij mej tira-jpuaíjtzica'a a'íime í mej Judea é'eme'ecan.

15 Majta a'ñime í seica, í mej caí té'atzaahuat'e'eca'a, a'ñi mú raajé'ica í tavástar'a ti ajta i'í Jesús. Majta huá'ucuii a'ñimej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Majta taatamuári itejmi. A'ij mú pua'a tiraatá'aca í Dios jemi. Majta mú huájcha'ire'e naíjmi'ica í teite í mej yen chaanaca japua huachéjme.

16 Ayee mú een jín miyen rici mej mi tá'ijmijra tej ti caí ché'e hua'utá'ixaate'en í niuucari ti Dios jetze me'ecan a'ñimej í mej Israel jetze ajtém'e'ecan. Camu a'atzu raxí'eve'e ti Dios hua'irájtuaani í hua'axí'ej teite. Ayee mú me'ijna jín huarín, a'ñi mú raamuá'itin ti Dios puaíjtzi hua'utá'an tíj na'a rusén jime'e a'ijna jime'e mej jeíhua huápi'i auteájturaa jemin í Dios. Pu'uri xaa a'ájna teja'uré'enejsin ti Dios puaíjtzi hua'utá'asin.

Pablo pu ayén tí'ijxe'eve'e ti ajtahua'a huá'umuaare

17 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Tetí'ij ca'anéri jín ajtacíj, catu mé amuuhuá'axi, sino jeíhua tu tí'imua'atzejca'a mú'ejmi jime'e. Capu a'atzu á'ateevi'ica tetí'ij caí ché'e huáapua'a tej tiyen ye'imua' huaté'en. A'ij tu jín jeíhua huápi'i tiu'utése tej ti a'atanén mú'ejmi jemi. 18 Jéíhua tu tiyen tí'ijxe'eve'e'eca'a tej te'uun a'atanén a'u sej é'eche. Jee xaa ne'u, ayée nu tí'ijxe'eve'e'eca'a inee, i nej i'í Pablo. Canu ja'anáj caí tí'ijxe'eve'e'eca'a. Mi ajta a'ñin í Satanás, a'ñi pu na'antánaamua.

19 Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e ti'iti í nej jíme'en ti'ijchú'eve'e, í nej jíme'en netémua'ave'e, í nej jíme'en ahuántzaahuat'e'en ne'ijna jime'e nej tí'imua'itin ne'ijna xicáara'a jetze tí'ij ajtahua'a huatasejre'en í tavástar'a ti ajta i'í Jesús. ¿Ni secaí mú'een se'ñin pú'een?

20 Jee xaa ne'u, mú'een xu se'ñin pú'een, í nej jíme'en a'utántzaahuat'esin, í nej jíme'en huatántemua'ave'esin.

3

A'ij mej tirajpuaítzi muá'aju'un

1 Tetí'ij caí ché'e té'eviicua'i tej caí ramua'aree a'ij ti tejá'amua'aire'eca'a, ayée pu titá'amitiejte'eca'a itejmi ti ayén jaítze'e tiraavijte'e tej tiyen tajímua'a huatáaturan teyujna Atenas. 2-3 A'ij tu jín, te'ñin Timoteo tiu'uta'íti'iri'i ti u a'atanén mú'ejmi jemi. A'ijna í Timoteo, a'ñi pu a'ñin pú'een í ta'ihuaara'a, ajta Dios pu ra'avé'ehuau ti ij ta jamuan á'uche'ecane'en tej tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jíme'en raxa a'ij ti huaríj í Ciríistu'u. Ayee tu een jín tiraata'íti'iri'i ti ij a'ñin Timoteo ca'aníjra'a amuaatá'an sej si huatéujca'anen í ru tzajta'a, ti ij caí sej raatéxí'eehuata a'ijna jime'e ti jeíhua tirajpuaíjtzi íjii. Xu'uri temua'a ramua'aree ti ari tiraaxí'epi'intari'iri'i tej tiyen tirajpuaítzi tá'ara'ani.

4 Jee xaa ne'u, tetí'ij te'uun a'uté'eca'a mú'ejmi jemi, ayée tu amuacaícan tejamuá'ixaa tej tiyen tirajpuaítzi tá'ara'aniche'e te'ijna jime'e mej a'ij pua'a taruurénche'e. Ajta ayén teja'uré'ene. A'ij xu seri mua'aree. 5 Neajta nu tiraatániu'uche nej ni ráamua'aree a'ij ti tejá'amua'aire'eca'a, ti pua'a seuj té'atzaahuat'e. Canu ché'e té'eviicua'iraca'a, a'iné nu'uri tí'itzi'ine'eca'a ne'ijna jime'e ti a'ñin tiyaaru'u amuaatamuári'eriste'en mú'ejmi jemi sej si caí ché'e té'antzaahuat'e'en, tí'ij caí ché'e ti'iti vaire'e á'ara'ani naíjmi'i í tej jín tiu'umuá'iej mú'ejmi jemi.

6 Aru a'ñin í Timoteo, pu'uri mú'ejmi jemi u e'erájraa. Tí'ita'ixaate'e a'ijna í tej jíme'en tátemua'ave'e sej nu'u seuj té'atzaahuat'e, seajta huaújxe'eve'e seij seajta seij. Seajta nu'u seuj rutémua'ave'e seti'ijta ta'utámua'aree itejmi. Mú'een xu nu'u raxí'eve'e sej taasej. Teajta iteen, ayée tu che'atá tena'a huápi'i tí'ijxe'eve'e tej amuaaséj.

7 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, mú'een ta'ihuaamua'a. Jé'ecan pu rí'i taatá'a tetí'ij ráamua'areeri'i sej seuj siyen té'atzaahuat'e. Pu'uri xaa rí'iri tej

te'utáviicua'i nain jime'e í tej jín rajpuaíjtzi, ajta í tej jín taxiemiste'eca'a. ⁸ A'iné mú'een xu seuj té'eviicua'i sej seuj rá'atzaahuat'e í tavástar'a, pu'uri ajtahua'a í'iri'iri nej rí'i mé tiu'utéveeca. ⁹ A'íj tu jín jé'ecan huápi'i tí'ijteujtzi'ire'e í Dios mú'ejmi jime'e te'íjna jime'e tej jeíhua huápi'i tátemua'ave'e í mú'ejmi jemi a'iné mú'een xu rí'i titatá'aca.

¹⁰ Nain tújca'ari tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, ca'anín tu jín rahuavii ti Dios ayén tatá'acare'en tej ti teajtáhua'a amuaaséij, teajta tejámuaatévaire'en tej raanaíjmire'en tí'ti ti na'a ti tejamuá'aturaate'e a'íjna jime'e sej rá'atzaahuat'e í tavástar'a.

¹¹ Ajta a'íin í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íin í tavástar'a ti ajta i'i Jesús, miché'e me'ín taatá'acare'en tej ti te'uun a'atenén mú'ejmi jemi. ¹² Ché'e a'íin tavástar'a ruxí'evi'ira'a jín amuaatá'an sej si jeíhua huápi'i huaújxe'eve'en sej seajta sej, sej si seajta siyen che'atá sena'a tihuá'uxe'eve'en naíjmi'ica í teite a'achú mej mena'a pua'amé í á'amuaxi'ej teite tetíj iteen tejá'amuaxe'eve'e.

¹³ Ché'e ajta a'íin amuaatá'an í ca'aníjra'a í á'amuatzaajta'a sej si caí tí'ti jín auteáuran í Dios jemi í tej rájya'upua, sej si seajta siyen urarí'enejme'eni í a'amua tzajta'a a'íjna xicáara'an jetze ti ajtahua'a huatasejre'en a'íjna í tavástar'a ti ajta i'i Jesús, jamuan naíjmi'i í mej tí'ivaire'e u ta japua.

4

A'ij mej ye'í huárini mej mi rí'i tiraatá'an í Dios

¹ Ajta íjii, ta'ihuaamua'a, tu'uri tiyen tejámuaatá'ixaa a'ij sej ye'í titetiújcha'íi sej si rí'i tiraatá'an í Dios. Jee xaa, xu'uri siyen rí'i titetiújcha'íi. Mi teajta iteen, ayée tu tejá'amuhavii Jesús jetze me'ecan sej si siyen jaítze'e rí'i titetiújcha'íi. Ten tu ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si jaítze'e rí'i titetiújcha'íi tíj na'a ti yú auca'ití a'ame. ² Xu'uri xaa ramua'aree tí'ti ti niucarijra'a pú'een í tej jín teri amua'ixaa Jesús jetze me'ecan.

³ Ayee pu tí'ijxe'eve'e í Dios sej si urarí'ene'en xá'ara'ani, ajta nu'u sej raatapuá'ajta sej ja'ati jamuan tiú'ujxana'acira'ate. ⁴ Ayee pu tí'ijxe'eve'e sej siyen tí'ijmua'areere sej siyen ráaruuren í rutevij sej si siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e ti pua'a ja'ati huaténe'iche. Ché'e a'íin ayén ratévi'itine'en mej mi raaseíj í seica ti xí'epi'in huaríj nain jime'e.

⁵ Ché'e a'íin caí ché'e na'a ratévi'itine'en a'ij mej ríci a'íime í teitejra'a í mej caí rá'astijre'e í Dios, matíj mena'a pua'amé yen huachéjme íiyen chaanaca japua, í mej ché'e mena'a néjne'iche a'ij ti tihuá'amitíejte'e rumua'atzíira'a jime'e ti a'ij pua'a een. ⁶ Ajta nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati caí ja'anáj auteáuran a'íjna jime'e ti a'ij pua'a ráaruuren í ruxí'ej tevi a'íjna jime'e ti ruxána'acira'aten jamuan íra'ara'an í ru'ihuaara'a. Ayee pu'u, a'iné Dios pu puaíjtzi raatá'asin a'íjna ti ayén ríni. Tu'uri tejmí'i tiyen tejámuaatá'ixaa. ⁷ Capu ayén titaatajé í Dios tej ti tiyen tiu'uxána'acire'en sino a'íi pu ayén ta'antíhuau tej ti urarí'enejme'eni í tatzajta'a.

⁸ A'íj pu jín, ti pua'a ja'ati caí rá'atzaahuat'e a'ij tej tejá'amua'ixaate'e te'íjna jime'e, a'íi pu caí mé rúhua'axijsin í niucari ti teteca jemi é'eme'ecan. Capu a'atzu, sino a'íi pu xaa mé rúhua'axijsin í Dios ti ruxíejniu'uca huata'íteca'a ti mú'ejmi jemi huatéáuran. ⁹ Capu a'atzu ruxe'eve'e nej niyen tejá'amuyu'use'e a'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en sej si temua'a naa tiú'urihuaamua'atan. Dios pu ari ramua'aree sej siyen huaújxe'eve'en.

¹⁰ Jee xaa, ayej ti'ayajna sej huá'axe'eve'e í ru'ihuaamua'a naíjmi'ica a'achú mej pua'amé a'u mej a'uchéjme tíj na'a a'utí huatacá'a u Macedonia. Mi teajta iteen, ayée tu'u ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si seuj jaítze'e huaújxe'eve'en.

11-12 Ten tu teajta tiyen tejá'amua'íjcate'e sej si rí'i titetiújcha'íi ti ij caí ti'iti á'amuaajaaxiejte'e, sej si antiújmua'areere se'íjna jime'e a'ij ti tiraac'íi sej ajta sej. Ajta i'i, ché'e ja'ati tiu'umuári'en í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e sej ajta sej a'ij ti tirú'umua'aree. Ayee tu amuacaícan tejámuaa'íjca mej mi rí'i tejamuaaséij a'íime í mej té'astijre'e í tavástar'a jemi, ajta ti ij caí ti'iti tejamuá'aturaate'e.

Tí'ij ajtahua'a yen huataseíjre'en í tavástar'a

13 Jíme'en a'íimej í mej meri huácuii, ayée mú seijre'e: cu xíee mej cu'utzu. Ayee tu tí'ijxe'eve'e sej ráamua'aree tzáahuati'ira'a jime'e sej si caí ché'e ruxiéemiste'e matíj a'íime í seica í mej caí rachú'eve'e í tavástar'a. 14 Ayee tu té'atzaahuate'e iteen: tí'ijta Jesús huamí'i, a'íi pu ajtahua'a huatarúj. A'íj tu jín tiyen teajta té'atzaahuate'e ti a'íin Dios ajtahua'a hua'arávitin jamuan í Ciríistu'u a'íimej í mej meri huácuii a'íjna jime'e í mej majta meri ra'ará'astijre me'íjna í Jesús.

15 Ayee tu tejá'amua'ixaate'e í tavástar'a jetze me'ecan ti ayén éene'e á'ara'ani. Catu anáaté'ee tá'aju'un iteen i tej tiyen ruuri seijre'e yen chaanaca japua tí'ij amín ajtahua'a huataseíjre'en í tavástar'a sino a'íime í mej meri huácuii, a'íi mú xaa anáaté'ee muá'aju'un.

16 Tí'ij Dios raataxájta í niuucari ti jín tíhua'uta'aíjte'en, a'úu pu e'icánamuáare'e a'ame ti ja'ati ucáajijhua í trompeeta jetze a'ujna Dios ti é'eseijre'e. Ajta u e'icáajijhua a'íjna ti jemin tí'ivaire'e. Aj pu xaa i tavástar'a u e'icánejsin u júte'e. Majta me'ín í mej huácuii, í mej anáaté'ee ra'ará'astijre, a'íi mú a'ítajú'un a'u mej e'eve'enámí'ihuajme'ecaa. 17 Teajta á'iyen iteen, i tej teuj ruuri, i tej yen seijre'e í chaanaca japua, a'íi pu ajta tá'avi'itin í jaitiri jetze huá'a jamuan í mej mauchén huatarúj. Ayee tu seíire'e tá'aju'un jamuan í tavástar'a tíj na'a rusén jime'e.

18 A'íj xu jín, rí'i xu tiu'utaúra'an mú'een rujímua'a se'íjna jime'e i niuucari i nej já'amua'ixaate'e.

5

Mej nu'u huaújcaten ti pua'a yee uvé'enen í tavástar'a

1 Ta'ihuaamua'a, capu a'atzu ruxe'eve'e tej te'íjna jín tejá'amuy'uuse'e a'atzaj ti pua'a yee uvé'enen í tavástar'a, ti'iti ti xicáara'an jetze ajtahua'a huataseíjre'esin. 2 Xu'uri ramua'aree temua'a naa ti ca'anacan teja'uré'enejsin. Ayee pu huataseíjre'esin tíj nahua'ari ti uteáruti tíca'ari tzajta'a a'u ti tejé'enhua'an.

3 Majta me'ín í teite, ayée mú tí'ixáata muá'aju'un tíjín: “Capu ché'e ti'iti a'ij ríci. Pu'uri tiu'upuá'areajraa.” Tí pua'a meri miyen tí'ixajta, aj pu i a'ájna teja'uré'enejsin í xicáara'an ti jetzen hua'antipua'ajte'esin. Ayee pu seíire'e a'ame tíj 'íita'a ti ra'utacu'íine. Capu huatári'iristari mej huatá'uuna mej mi caí rajpuaíitzi muá'ara'ani.

4 Mí seajta mú'een, ta'ihuaamua'a, caxu ché'e tíca'amiste'e seijre'e. A'íj pu jín, caí ché'e mú'ejmi japua cájveti a'íjna xicáara'an jetze. Capu ayén teja'uré'enejsin mú'ejmi jemi tíj í nahua'ari ti a'uun a'uteáruti tíca'ari tzajta'a. 5 Capu a'atzu xaa ne'u, a'iné mú'een xu huá'a jetze ajtémecan a'ímej jemi í mej a'ájna é'eseijre'e a'u ti á'uneeri'i í Dios jemi. Mú'een xu huá'a jetze ajtémecan a'ímej jemi í mej á'ujujhua'an tújca'ari tzajta'a. A'íj pu jín, ayén tiraavíjte'e tej tiyen huárini.

6 A'íj tu jín caí ché'e tiyen rij tá'aju'un matíj í seica í mej miyen seijre'e. Cu xíee mej cu'utzu. Tiché'e tiyen é'ene'e tá'ara'ani tej atanéjne'ere, tej rí'i mé titeumuámua'aree. 7 Majta me'ín í mej cu'utzu, ayée mú tí'itecu'utzu

tíca'amiste'e, majta me'ín í mej rutá'aruaijve'e, a'íí mú rutá'aruaijve'e tí'ij auj huatíca'a.

⁸ Mi teajta iteen, a'íné teen tu huá'a jetze ajtémecan a'ííme jemi í mej néeriste'e á'ujujhua'an í Dios jemi, tiché'e tiyen rí'í titejá'ujujhua'ane'en. Tiché'e teajta rá'antzaahuatelen í tavástara'a. Ti pua'a tiyen huárini, a'íí pu tavástara'a ta japua niuuni. Tiché'e teajta huátaxe'eve'en seij teajta seij. Ti pua'a tiyen huárini, ayée pu xaa huatá'írístari tej tiyen tí'ijchú'eve'e ti Dios tu'irájtuaani.

⁹ Ayee pu een a'íné capu Dios ayén tiraaxí'epi'íntare itejmi jemi tej ti tiyen tirajpuaítzi tá'ara'ani te'íjna jime'e ti Dios tí'ítij jín tita'uxíjte'en. Capu xaa ne'u, sino ayée pu Dios ayén titaaxí'epi'íntari'iri'í ti a'íín tavástara'a ti ajta í'í Jesús ti í'í Ciríistu'u, a'íí pu tu'irátuaasin. ¹⁰ A'í pu huamí'í ta jetze me'ecan tej ti tiyen ruuri tá'ara'ani jamuan í tavástara'a, tetíj tena'a a'achú tej pua'amé. Capu amín a'ij, tej teuj ruuri na'ari teri huácuii, naími'í tu huateáturaasin jemin tíj na'a rusén jime'e.

¹¹ A'íj xu jín ca'aníjra'a tiu'utá'an seij seajta seij. Setá'aj seuj tiu'utévaire'en. Jee xaa, xu'uri siyen rici seij seajta seij.

Pablo pu rí'í tihuá'ixaate'e a'ííme í mej té'atzaahuat'e

¹² Mi sej ta'ihuaamua'a, ayée tu tejá'amuahuavii sej si rí'í tihuájcha'íí se'ímej í ruvaújsimua'a, í mej rí'í tí'imíjhuaca mú'ejmi jemi, í mej majta me'íjna jín antiújmua'aree mej tejamuá'ama'aten a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástara'a. A'í mú majta ca'aníjra'a amuaatá'aca. ¹³ Ché'e ayén tejamuá'amitiejte'e mej jeíhua huápi'í rí'í tí'íteteite a'íjna jime'e mej miyen tí'imíjhuaca mú'ejmi jemi, sej si siyen rí'í tí'iteseijre'e í ru tzajta'a.

¹⁴ Ayee tu teajta tejá'amuahuavii sej si rí'í tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej caí tí'imuari'ecu mej mi majtáhua'a tiu'umuári'en. Sej si ca'aníjra'a hua'utá'an a'ímej í mej caí rucacá'ane í ruxéjniu'uca jetze. Setá'aj seajta hua'utévaire'en a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'í. Setá'aj naíjmi'íca á'acu'uvee.

¹⁵ Rí'í xu'u mú'een ti ij caí ja'atí ayén che'atá na'a a'ij pua'a ráaruuren í ruxí'ej teví ti ajta a'ij pua'a ráaruu a'íjna. Ayee xu tí'itese'e sej si ja'anáj ti na'a rí'í tihuájcha'íí seij seajta seij, seajta naíjmi'íca. ¹⁶⁻¹⁷ Setá'aj rutémua'ave'e ja'anáj ti na'a. Caxu ja'anáj ratapuá'ajtacare'en sej huatéjniuuni í Dios jemi.

¹⁸ Setá'aj nain jín tí'ijteujtzi'ire'e í Dios a'íné ayée pu tí'ijxe'eve'e sej siyen huárini a'íné Jesús, í ti í'í Ciríistu'u, a'íí pu a'amua japua niuuni. ¹⁹ Caxu ra'antánaamuan se'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ²⁰ Caxu seajta a'ij pua'a tihuá'aseijra a'ímej í mej tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, sino rí'í xu tihuá'unamua temua'a naa a'ij mej tí'ixa. ²¹ Naa xu temua'a tiu'uta'íhua'un tí'ítí ti na'a í'í xí'epi'ín na'ari caí. Caxu ja'anáj yá'uhua'anan í ti í'í xí'epi'ín. ²² Ti pua'a tí'ítí ayén tejamuá'amitiejte'e ti a'ij pua'a een, caxu ja'anáj siyen ríjca tí'ítí ti na'a ti ayén a'ij pua'a é'eene'en.

²³ Ajta a'íín Dios, a'íjna ti amua'anpuá'ajte'en, ché'e a'íín amuaaté'avaa ti ij nain jín amuaanaíjmire'en. Ché'e Dios amuaaté'avaa mú'ejmi sej si caí tí'ítí jín a'aturáa u á'amuaaxiejniu'uca tzajta'a nusu á'amua'atziira'a jetze na'ari í rutevij jetze a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a yé uvé'enejsin í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta í'í Ciríistu'u. ²⁴ Capu a'atzu até'ítzea'ara a'íjna ti ayén tejamuatajé. A'í pu ajta araúrastejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'í.

I tí jín ra'antipuá'ajte

²⁵ Ta'ihuá'ama'a, setá'aj rahuauca í Dios jemi téjmi jime'e.

²⁶ Setá'aj seajta hua'utateújte'en temua'a naa naíjmi'íca í ta'ihuaamua'a.

²⁷ Ayee nu tejá'amua'íjcate'e jemin í tavástara'a sej raata'aíjta mej hua'utánamuajriste'en a'íjna i yu'uxari naíjmi'ica í ta'ihuaamua'a.

²⁸ Ajta a'íin tavástara'a, í Jesús ti ajta i'i Círíistu'u, ché'e a'íin rí'i tejamuáacha'íin mú'ejmi. Ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, í ti hua'apua

Pablo pu tihuá'ayu'use'e a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, jamuan í seica

¹ Inee i nej i'i Pablo, jamuan i Silvano, ajta a'íjna i Timoteo, ayée tu tejá'amuayu'use'e mi sej Tesalónica é'eche, seajta mi sej e'etiújse'iri jemin a'íjna í Dios í tej rájya'upua, seajta jemin í tavástar'a a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. ² Ajta a'íjn í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íjn í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, miché'e me'íjn rí'i tejamuáacha'íjn, majta amua'anpuá'ajte'en temua'a naa a'amua tzajta'a.

Dios pu nu'u huá'axijte'en í mej a'ij pua'a ti'itiújcha'í t'íj yé uvé'enen í tavástar'a

³ Ayee pu xaa ne'u tijí'ixi'epi'ín tej tiyen tí'ijteujtzi'ire'e í Dios ja'anáj ti na'a mú'ejmi jime'e. Ayee pu tiraavíjte'e a'íné t'íj na'a ti yú auucá'a, jaítze'e xu mú'een té'atzaahuaté'e, ajta jaítze'e xu mú'een huaújxe'eve'e sej seajta sej.

⁴ A'ij tu jín rí'i tejá'amuaxa í seica jemi í mej e'etiújse'iri mej mi tí'ijteujtzi'ire'e í Dios. Ayee tu een jín rí'i tejá'amuaxa a'íné mú'een xu rá'aviicua'i temua'a naa í sej jín rajpuaíjti. Seajta mú'een, seúche'e xu rá'astijre'e í tavástar'a. ⁵ A'ij tu jín ramua'aree ti Dios ayén tí'ixi'epi'íntare'e a'ij ti tiraavíjte'e. Ajta ayée pu tirá'amitiejte'e í Dios ti ayén tiraavíjte'e sej se'uun u a'uteárute a'u ti tejé'ajta. A'ij xu jín rajpuaíjti xa'aye'i íjii.

⁶ Dios pu ajta ayén che'atá na'a een naíjmi'ica jemi. A'í pu sej huatá'asin a'ij ti tiraavíjte'e. Majta a'íme í mej tejamuá'antiú'uuni'iri'i, a'í pu puaíjti hua'utá'asin a'ij mej meri puaíjti tejamuáatá'a mú'ejmi. ⁷ Ajta Dios pu amuaatá'asin sej huaújse'upe'en ta jamuan a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huatasejre'esin u júte'e í tavástar'a, a'íjna í Jesús. A'í pu huá'a jamuan huatasejre'esin a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e. Ayee pu seíre'e a'ame, cu xiee ti tí'itechejca a'íjna jime'e ti teátaasin.

⁸ A'í pu puaíjti hua'utá'asin a'ímej í mej caí ramua'ate í Dios, majta í mej caí ra'ará'astijre í niucari ti jíme'en raxa a'ij ti huaríj í tavástar'a a'íjna í Jesús. ⁹ A'í pu puaíjti jín hua'utá'asin ti caí ja'anáj antipúa'ari. A'í pu ajta hua'uré'iti mej mi me'uun a'uteárute a'u ti caí é'eseijre'e í mej jín ráamua'aree ti Dios nainjapua tí'ajta rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

¹⁰ Ayee pu huá'aruuren a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a yen uvé'enejsin mej mi rí'i tiraatá'an a'ímej í teitestemua'ame'en í mej jemin huaté'uu. Majta naími'i í mej meri ra'ará'astijre, a'í mú rí'i te'utasejra me'íjna jemi. Ayee pu ajta che'atá na'a tejamuáaci'iti sej raasej a'íjna jime'e sej rá'antzaahuaté a'ij tej tejamuá'ixaa. ¹¹ A'ij tu jín, ja'anáj ti na'a tu rahuauhuau í Dios jemi mú'ejmi jime'e. Ayee tu rahuauhuau ti ayén tiraatámitiejte'e í Dios ti ayén tiraavíte'e á'aye'i ti amua'antíhua'u. Ché'e a'íjn raanaíjmire'en naíjmi'i t'íj na'a sej seri jín te'ataújratziiri'i ti x'epi'ín een. Ché'e a'íjn raanaíjmire'en a'íjna jime'e í rumuári'eri'ire'ara'an, ajta naíjmi'i t'íj na'a sej jín tiu'umuári'en a'íjna jime'e sej té'atzaahuaté'e. ¹² Ayee tu een jín rahuauhuau sej si rí'i tiraatá'an se'íjna í tavástar'a a'amua tzajta'a. Ché'e a'íjn tavástar'a ajta rí'i tejamuáatá'an mú'ejmi. Ayee tu tí'ijxe'eve'e a'íné a'íjna í Dios, ajta í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, a'í mú rí'i tejá'amuacha'íj muá'aju'un t'íj na'a rusén jime'e.

2

Jíme'en a'íjna í ja'ati ti caí ja'ati á'astijre'e, ti ajta rájcha'íire'e í Dios

¹⁻² Jíme'en a'íjna xicáara'an ti jetzen yen uvé'enejsin í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta íli Ciríistu'u, tí'ij a'ín tájseire'en í ru jemi, ayée tu tejá'amuahavii, ta'ihuaamua'a, sej caí tí'itziíine'e. Caxu tí'itá'acare'en ti ja'ati tejámua'antiú'uuni'iran, ti ayén tí'ixajta yee pu'uri teja'uré'ene a'íjna xicáara'an ti jetzen yen uvé'enejsin í tavástar'a.

Caxu rá'atzaahuat'e ti pua'a ayén tejá'amua'ixaate'e yee nee nu tí'ixa Dios jetze me'ecan ne'íjna jíme'e, na'ari ti pua'a ja'ati ayén yee ayée nu te'encuré'anamuajri'li tíjín yee pu'uri teja'uré'ene. Caxu seajta rá'atzaahuat'e ti ja'ati mú'ejmi jemin a'uré'enen, ayén tejá'amua'ixaate'e yee yu'uxari nu a'aráapi ti a'ín Pablo ra'utéyu'uxaca'a ti jetzen té'eyu'usi'i ti yee ari teja'uré'ene a'íjna xicáara'an ti jetzen yen uvé'enejsin.

³ Caxu ja'ati tá'acare'en ti amuáacuanamua tí'iti jíme'e, a'iné ayée pu ruxe'leve'e ti amuacaí ayén teja'uré'enen mej mé rúurieni í Dios, majta autéhuisin mej rájcha'íire'e muá'aju'un. Aj pu i huatasejre'esin a'íjna í ja'ati ti caí tí'iti á'astijre'e. A'í pu huá'a jetze ajtémecan a'ímej í ti Dios hua'antipua'ajte'esin.

⁴ A'í pu ajta rájcha'íire'e matíj mena'a pua'amé í mej miyen huataújmu'a'a tíjín díosi mej píríci. A'í pu ayén á'ujtzaahuat'e ti nu'u jaítze'e ruxe'leve'e caí máaj tí'iti í mej miyen rateánajche. A'í pu jín ayén huarín, aj pu i a'uun a'uteárate teyujta'a a'u mej ya'uténajche í Dios. Aj pu i a'íjna japua a'ujyeíjxa í ípuari japua, ajta a'uun huataújsejrate ti nu'u a'ín pú'een í Dios.

⁵ ¿Ni qui secaí ché'e ramua'aree nej niyen ne'íjna jíme'en tejámuaatá'ixaa netí'ij ne'uun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi? Jee xaa ne'u, seúche'e xu ramua'aree. ⁶ Seajta siyen ramua'aree tí'iti ti píríci ti rá'íjmi ti ij caí ca'anacan huatasejre'en a'íjna í ja'ati ajta na'a caí ari teja'uré'enen ja'anáj ti pua'a huaújxi'epi'íntari'íri'i. ⁷ Ayej xaa ne'u tí'ayajna. Pu'uri tí'imuari'e a'íjna ti rú'avaa ti caí tí'iti á'astijre'e. Mi ajta a'ín ti rá'íjmi, aúche'e pu ayén raateánajsin ajta na'a caí yá'uvi'itín.

⁸ Aj pu xaa huatasejre'esin mé jéjre'e a'íjna ti caí tí'iti á'astijre'e. Ajta a'ín tavástar'a, a'íjna í Jesús, a'í pu rajé'ícatan. A'í pu rá'apua'ajte'en a'íjna í runiuuca jíme'e, ajta a'íjna jíme'e ti naa seíre'e a'ame tí'ij ajtahua'a huatasejre'esin í tavástar'a.

⁹ Ajta a'ín ti caí tí'itij á'astijre'e, a'í pu amuacaí huatasejre'esin jíme'en í muári'eri'ire'ara'an a'íjna í Satanás. Jéihua pu ayén raruuren mej mi naa rí'í tira'utasej í teite. Jéihua pu huá'acuanamuan a'íjna jíme'e í ti jín hua'utasejrate'esin, í mej jín ramua'aréeren a'ij ti té'eme. ¹⁰ Ayej pu een jín huá'acuanamuan nain jíme'e a'ij ti tirú'umua'aree mej mi a'upuá'arixi'ín í teite a'iné camu huataúra'a mej raataxí'leve'en í ti ayén tí'ayajna ti ij Dios hua'irájtuaani.

¹¹⁻¹² A'í pu jín Dios tiu'uta'aíjta ti a'uun a'uteáturan huá'a jemi a'íjna ti huá'acuanamua mej mi ca'anéeri jín rá'antzaahuat'e'en í ti hua'itzi na'a, ti ij Dios hua'uxí'epi'íntari'ire'en ayén tihuá'axíjte'en mej miyen a'ij pua'a huaríj a'íjna jíme'e mej rá'atzaahuat'e'e í ti caí ayén tí'ayajna, sino ayée pu hua'aránajcheca'a mej miyen huárini í ti a'ij pua'a een í Dios jemi.

Dios pu nu'u hua'antíhuau tí'ij hua'irájtuaani

¹³ Seajta mú'een, mi sej ta'ihuaamua'a, jéihua pu já'amua'axe'leve'e í tavástar'a. Ajta, ayée pu tiraavíjte'e tej tiyen tí'ijteujtzi'ire'e í Dios tíj na'a mú'ejmi jíme'e a'iné jéjcuá ímuá Dios pu amua'antíhua'u ti ij a'ín

amua'irájtuaani a'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an ayée amuaatéhuui, ajta a'íjna jime'e sej rá'atzaahuaté'e í ti ayén ti'ayajna í Dios jemi.

¹⁴ Ayee pu een jín Dios ayén amuaatajé a'íjna jime'e í tej tejamuá'ixaa í Ciríistu'u jetze me'ecan ti ij ayén tejamuá'aci'iti sej siyen che'atá sena'a naa seíre'e xá'ara'ani tíj ajta ayén naa seijre'e u ta japua í tavástará'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u.

¹⁵ A'íj xu jín, mi sej ta'ihuaamua'a, setá'aj huatéujca'anen í ru tzajta'a. Seajta mú'een, ayée xu huárini se'íjna jime'e, ti'iti tej a'ij tejamuamua'ate, nain tíj tena'a tejámuaatá'itiiri'i nusu tej amuá'ixaa, caxu yá'uhua'anan.

¹⁶⁻¹⁷ Yee pu icu, ta'ihuaamua'a, ché'e ayén té'ara'ani, mej miyen amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a, majta ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen tiu'umuári'en se'íjna jime'e nain jime'e ti tí'imuari'ira'a ti i'í x'epi'in, sej si seajta siyen tihua'utá'ixaate'en. Ché'e ayén r'í'i amuáaruuren a'íjna í tavástará'a, a'íjna rusej í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, ajta í Dios í tej rájya'upua, í ti taxe'eve'e tíj na'a rusén jime'e, ajta ayén taatá'a a'ij tej tiraachú'eve'en a'íjna jime'e ti r'í'i titáacha'ín.

3

Pablo pu ayén tihuá'ahuavii mej rahuavii ti a'ín Dios hua'irájtuaani

¹ Casi'i, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen rahuaviira téjmi jime'e tej ti ca'anacan tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e í tavástará'a ti raxa naíjmi'ici'e mej miyánna huachéjme, mej mi majta ráanamua a'íime í mej á imuá a'uchéjme ajta na'a caí nainjapua huánamuajre'en. Setá'aj siyen rahuaviira mej miyen che'atá mena'a ra'ará'astijre'en í niuucari setj mú'een tira'ará'astijre. ² Setá'aj seajta rahuaviira ti a'ín tavástará'a tu'irájtuaani mej mi caí a'ij táaruuren í teteca í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, í mej majta a'ij pua'a tí'iteteite.

Ayee xu rahuaviira a'iné camu naími'i té'atzaahuaté'e. ³ Ajta a'ín í tavástará'a, capu ja'anáj até'itzea'ara. A'í pu xaa ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si te'utáviicua'í. Ajta, a'í pu r'í'i tejá'amuacha'íi a'ame tí'ij caí amuaatémua'itin a'íjna ti a'ij pua'a een.

⁴ Teajta iteen, ayée pu titá'amitiejte'e a'íjna jemi í tavástará'a sej siyen huárini a'ij tej teri tejamuata'aíj. Ajta, ayée pu che'atá na'a titá'amitiejte'e sej seuj siyen huárini méjca'ihua yee.

⁵ Ché'e a'ín tavástará'a ca'aníjra'a amuaatá'an í a'amua tzajta'a sej si siyen che'atá sena'a titehuaújxe'eve'en seij seajta seij tíj ajta Dios tejá'amuaxe'eve'e mú'ejmi. Ché'e a'ín ajta amuaatá'an í ca'aníjra'a sej si siyen che'atá sena'a te'utáviicua'í tíj ajta Ciríistu'u te'utáviicua'iri'i.

Ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej tiu'umuári'en

⁶ Ayee tu tejá'amua'ijte'e, ta'ihuaamua'a, niuucajtze'en í tavástará'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, sej si siyen caí titej'ujjhu'ane'en jamuan seij á'amua'ihuaara'a ti ajta i'í huá'ina'ase'e, ti caí tí'imijhuaca, ti caí ayén che'atá na'a r'í'i tí'itíjcha'íi a'ij tej teri tejamuá'ixaa mú'ejmi. ⁷ Mú'een xu rujímua'a seri ramua'aree a'ij sej ye'í huárini, sej si siyen che'atá sena'a huárini tetj iteen.

Catu a'atzu huá'ina'ase'eca'a tet'íj teuj mú'ejmi jemi a'uté'uuca'a. ⁸ Catu huápua'a tena'a tiú'ucuaa seij jemi, sino tetiu'unájchitaca'a ticu. Nain tújca'ari tzajta'a, teajta nain tíca'ari tzajta'a, tetiu'umuáriej ca'anín jime'e. Jéihua tu te'utáviicua'iri'i tej ti caí tí'iti jín amuaatamuári'eriste'en.

⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu tiraavíjte'eca'a tej huápua'a tena'a tiú'ucua'ani. Capu amín a'ij. Seicié tu huaríj tej ti amuáamua'aten a'ij sej huárini, sej si siyen che'atá sena'a r'í'i titetiújcha'íi. ¹⁰ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Tet'íj

teuj a'uté'uuca'a mú'ejmi jemi, ayée tu tejámuaata'aíjte a'íjna jime'e yee: Ti pua'a ja'ati caí jírá'ujca'ane ti tiu'umuári'en, caxu raatá'acare'en ti a'ín tiú'ucua'ani.

¹¹ Ajta íjii, ayée tu tí'inamua tijín seica a'íime, a'íi mú huá'ina'ase'e. Camu ti'itij jín tí'imuari'e sino ayée mu'u rucinive'e mej mi tiú'itziite'e. ¹² Ayee tu ca'aníjra'a hua'utá'asin najmí'ica í mej miyen 'een, ayée tu tíhua'uta'aíjte'esin a'íjna jemi í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta í'i Círístu'u, mej mi tiu'umuári'en, mej caí ché'e a'ij mena'a ti'itéruurejne'en, mej mi rujímua'a raamuá'itín í mej jín huateújvairé'en.

¹³ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, caxu raxiéehuata sej siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e.

¹⁴ Ti pua'a ja'ati caí á'ujca'ane ti ra'ará'astijre'en a'ij tej tejá'amuayu'use'e te'íjna jetze í yu'uxari, ayée xu huárini. Setá'aj ráamua'ati se'íjna í ja'ati, seajta siyen tiyá'uhua'axín ti ij huataujtévi'irata a'íjna í ja'ati. ¹⁵ Mí seajta mú'een, caxu siyen a'ij pua'a raruure tíj ja'ati ti amuájcha'íire'e, sino ayée xu rí'i tiraatájeeve a'iné á'amua'ihuaara'a pu pú'een.

A'í pu rí'i tihua'utéatuaasin, ajta ra'antipué'ajte

¹⁶ Ajta a'ín tavástara'a ti tiu'utépuá'ajte, ché'e a'ín ruseíj amua'anpuá'ajte'en a'amua tzajta'a, ja'anáj ti na'a, ajta nain jime'e. Ché'e a'ín tavástara'a huateáturan mú'ejmi jemi.

¹⁷ Inee Pablo, nemuajca'a nu jín tejá'amuayu'use'e a'íjna í yu'uxari jetze í nej jín amuaatateújte'e. Ayee nu té'eyu'uxaca nainjapua í tí'ineyu'uxa. A'íj xu jín ráamua'aree ti ayén ti'ayajna nej ra'uyú'uxaca'a neseíj. ¹⁸ Ajta a'ín tavástara'a, a'íjna í Jesús, ti ajta í'i Círístu'u, ché'e a'ín rí'i tejamuáacha'ín najmí'ica mú'ejmi.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Timoteo, í ti seij

A'íjna yu'uxari jetze pu rateújte'e

¹ Inee, i nej i'i Pablo, nee nu ne'ín pú'een seij ti ravaire'e a'íjna í Ciríistu'u ti ajta Jesús pú'een. Ayee pu éeni'icí'e na'antíhuau a'iné ayée pu tinaata'a'íj í Dios ti tu'irájtuaa, ajta í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús, í tej rajchú'eve'e.

² Ayee nu yé tí'imuyau'use'e mú'ee, Timoteo, pej piyen nemuari yee niyauj a'iné mú'ee pej pajta piyen che'atá pena'a tzáahuati'ira'a rá'astijre'e í tavástar'a netíj inee. Ayee nu tí'ijhuauhuau mú'eetzi jime'e ti a'ín í Dios í ti tá'iyá'upua, ajta a'ín í Ciríistu'u ti ajta Jesús í i'i tavástar'a, miché'e me'ín rí'i timuaacha'íj muá'ara'ani, miché'e majta muá'ancu'uvajxi'ín, miché'e majta rí'i mu'uhuáruuren í á'a tzajta'a.

Jíme'en í mej hua'itzi jín tí'imua'ata

³ Netí'ij ne'uun aumé'ecaa u Macedonia, ayée nu timuaatáhuaviiri'i pej pe'uun a'uteáturan a'ujna Éfeso. Neajtahua'a nu niyen tí'imuahavii pej pe'uun a'uteáturan pej pi piyen tihua'utá'ijmii í seica í teteca mej mi caí ché'e miyen tihuá'amua'ate me'íjna jime'e í niuucari ti hua'itzi jín namuajre'e.

⁴ Mata'aj caí ché'e me'íjna namuajra a'ij mej ti'itíj tihuá'a'ixaate'e me'íjna jime'e a'ij metiteejnéj í huáacixa'astemua'ame'en. Cu xiee mecaí ja'anáj ra'antipua'ajte'esin mej miyen raataxáj yee a'ii pu a'ín pú'een ti ayén huanéj í seij jetze, ajta í seij, seij pu ajta jetzen huanéj asta mena'a caí e'ará'asti í Dios jemi. Naíjmi'i tíj na'a, ayée pu'u tí'ivaire'e mej mi huateújne'usi'ite'en í teite me'íjna jime'e í mej caí a'ij tirú'umua'aree. Capu ti'itíj vaire'e mej mi raanaíjmire'en a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Tí'ij ja'atí ayén raanaíjmire'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén tirá'antzaahuate'en í Dios.

⁵ Ayee tu een jín tí'imua'ijcate'e mej mi huaújxe'eve'en seij majta seij me'íjna jime'e í mej urarí'en í ru tzajta'a, majta í mej rí'i mé titeumuá'mua'arejme, majta í mej tzáahuati'ira'a jín rá'astijre'e í tavástar'a.

⁶ Seica mú meri ya'uhuá'axi mej miyen 'eene'e. A'íj mú jín autéjhuii mej miyen tiu'utaxáj me'íjna jime'e í niuucari ti caí ti'itíj vaire'e.

⁷ Ayee mú tí'ijxe'eve'e mej te'enteároute me'íjna jime'e mej tihuá'umua'aten a'ij ti huataújmua'a í niuucari í mej jín tí'aijta ti Moises ra'uyú'uxaca'a. Mí majta a'íime, camu a'atzu yaú'itie a'ij mej ti'ixa. Camu majta ramua'aree a'ij ti een me'íjna jime'e í mej jín miyen raataxáj yee ayée pu tí'ayajna.

⁸ Teen tu ramua'aree ti tí'ivaire'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, Moises ti ra'uyú'uxaca'a. Tí'ij ayén ti'itéva'irihua'an, ayée pu ruxe'eve'e mej nain jín ra'ará'astijre'en a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

⁹ Teajta, tiyen tí'ijmua'aree tíjín ayée mú een jín ra'uyú'uxaca'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta mej mi hua'utá'ijmii a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. Camu me'íjna jín hua'utá'ijmii'ira a'ímej í mej rí'i mé titeumuá'mua'aree í ru tzajta'a. A'íime mú xaa me'íjna jín hua'utá'ijmii'ira í mej caí ranamuajracu a'ij ti tirá'axa í niuucari í mej jín tí'aijta, majta a'ímej í mej caí rá'astijre'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Majta seica, a'ii mú a'ín pú'een í mej rá'axieehuari'í í hua'aye'ira, majta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, majta a'íime í mej rutáàta cui'ica, na'ari runáàna, ja'atí ti na'a ti tí'itecui'ica.

¹⁰ Ayee mú majta í niuucari jín hua'utá'ijmijra a'ímej í mej xána'acira'a 'úcate jemi, majta a'ímej í mej che'atá mena'a xána'acira'a huá'a jamuan í tí'irí ca'ín huá'a jamuan seica í teteca. Ayee mú che'atá seica me'íjna jín í niuucari hua'utá'ijmijra a'ímej í mej seica vivi'i mej mi ti-hua'umuáriste'en ca'anéeri jime'e, majta a'ímej í mej tí'ihua'itaca, majta a'ín í mej tí'itecuanamuajca. Tí'itíj ti na'a ti caí naa 'een, ti seicié 'een, a'íí mú hua'utá'ijmijra me'íjna jime'e í niuucari í mej jín tí'ajta, tí'itíj ti na'a mej caí ranamuajracu í niuucari ti rí'í tiú'uruure í tiú'utzajta'a.

¹¹ A'íjna i niuucari ti rí'í tiú'uruure, a'íí pu a'íjna jín ayén tirá'axa a'ij ti tí'iraxa í niuucari ti naa namuajre'e, ti ajta jín Dios tu'irájtuaani. Ajta a'ín Dios, a'íí pu a'íjna jín tinaa'íjca ineetzi nej ni tihua'utá'ixaate'en ne'íjna jime'e í niuucari. A'íj nu jín rí'í tiraatá'asin í Dios.

A'íí pu tí'ijteujtzi'ire'e a'íjna jime'e ti Dios rá'ancu'uvajxi

¹² Jé'ecan nu tí'ijteujtzi'ire'e ne'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús í tavástarala í nej jetzen aránca'ane. Ayee nu een jín tí'ijteujtzi'ire'e a'iné ayée pu tirá'amitiejte'eca'a nej caí tí'itíj jín auté'itze. A'íí pu na'antíhuau ineetzi nej ni raatévaire'en.

¹³ Jéjcuá ímuá nu a'ij pua'a tí'ixaxa'ata'a í Dios jemi, neajta a'ij pua'a huá'aruurejca'a a'ímej í mej rá'astijre'e í tavástarala. Jéihua nu huá'ane'usi'ite'eca'a. Aru capu amán a'ij, Dios pu ná'ancu'uvajxi a'íjna jime'e nej caí ramua'areereca'a a'ij nej rijca, neajta caí té'atzaahuate'eca'a.

¹⁴ Jéihua pu huápi'i rí'í tinéjcha'íí já'araa í tavástarala. A'íí pu ajta ayén naatá'a nej ni rá'antzaahua ne'íjna í Ciríistu'u ti ajta ayén ántehuaa tíjín Jesús. Ayee pu ajta naatá'a nej ni raxí'eve'e ná'ara'ani.

¹⁵ Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti ayén tí'ayajna ti a'íjna jín mú pa'uvé'emej íiyen chaanaca japua a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús tí'ij a'ín hua'irájtuaani a'ímej í mej a'ij pua'a tí'tetiújcha'íí. Ché'e caí ja'atí ayén tí'ixajta yee capu ayén tí'ayajna. Nee nu ramua'aree a'iné nee nu ne'ín pú'een i nej jaítze'e a'ij pua'a tí'itíncha'íca'a caí máàj ja'atí.

¹⁶ A'íj pu jín Dios ná'ancu'uvajxi ineetzi i nej a'ín pú'een í nej jaítze'e a'ij pua'a tí'itíncha'íca'a tí'ij a'ín Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús tihua'utaseíjrate'en í teite a'ij ti een jime'e í Ciríistu'u raayí'íti ti ja'atí tiu'utá'uuni'i nain jime'e tíj na'a ti a'ij pua'a een. A'íí pu ayén tí'ixele'eva'eca'a mej mi miyen raaseíj a'ímej í mej rá'antzaahuate'enche'e mej mi me'uun a'uteá'aturan jemin ruurican tíj na'a rusén jime'e.

¹⁷ A'íj pu jín, ayén tiú'ujxe'eva'e tej rí'í tiraatá'an tíj na'a rusén jime'e, teajta tiraatateújtzi'ire'en te'íjna ti Tajtuhuan jín tí'itéjvee, ti caí ja'anáj rupu-ata'atan, ti ajta caí ja'anáj mí'ini, í tej caí ja'anáj raseíj tají'í jime'e. A'íí pu a'ín pú'een í ti a'íí na'a caj tí'íDioj.

¹⁸ Niyauj, mí pej i'í Timoteo, ayée nu tí'imua'ixaate'e a'íjna jime'e í mej amuacaícan á jemi tiu'utaxájtaca'a a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Patá'aj piyen tiu'utatése'en temua'a naa pe'íjna jime'e í pej jín tí'ivaire'e í tavástarala jemi.

¹⁹ Patá'aj pauj té'atzaahuate'e, pajta mú'ee rí'í tí'ti'á'acha'íí puá'ara'ani í a'atzajta'a tí'ij caí a'uun huataseíjre'en tí'itíj ti tiu'utévi'iraste'e. Seica mú meri mé rúuhua'axi mej té'atzaahuate'eca'a, majta, a'íí mú raatéxíeehuataca'a mej rí'í té'useijre'ecaa í ru tzajta'a. Ayee mú jín huarín, nain pu e'ehuaújpuarixi í mej jín té'atzaahuate'eca'a.

²⁰ A'ímej jemi nu tí'ixa í mej hua'apua, a'íjna í Himeneo, ajta a'íjna í Alejandro. A'ímej nu neri tiu'utátui í Satanás jemi mej mí ráamua'ati mej caí ché'e a'ij pua'a tiraatá'an í tavástarala a'íjna jime'e a'ij mej rici.

2

Jíme'en a'ij mej ye'í sej huatéjniuuni

¹⁻² Ayee pu tiná'amitéjte'e ti ayén ruxe'eve'e sej si siyen huárini. Setá'aj najmí'ica jín huatéjniuuni. A'ij xu jín siyen tiraatáhuavii, seajta siyen huá'a jemi huatéjniuuni, seajta tihua'ateújtzi'ire najmí'ica jemi, a'ímej í mej Tajtuhuan jín títeté'u'upu'u, majta a'ímej í mej tí'ajta. Ayee xu huárini tej ti rí'i yee tí'itechejca, teajta ra'ará'asten í taye'irá jime'e, teajta rí'i tirájcha'íi tá'ara'ani í tavástar'a a'í'ij caí ja'atí tájaaxiejte'e.

³⁻⁴ Ayee pu tiraavíjte'e sej si siyen huárini. Ayee pu tira'aránanajche a'ame í Dios ti tu'irájtuaa, a'iné a'íi pu ayén tí'ijxe'eve'e ti najmí'ica huirájtuaani, mej mi ráamua'aree nain tíj na'a ti ayén tí'ayajna a'íjna jemi. ⁵ Ayee pu'u tí'een, a'iné sej pu'u í Dios, ajta sej pu'u a'íi pú'een ti huá'a japua huániuuni í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta pu teáata'a píríci. A'ii pu a'íin pú'een í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús.

⁶ A'íi pu huataújmuai'ivejritaca'a tí'ij a'íin tiu'utanájchita nain jime'e í mej jín auteájturaa í teite í Dios jemi. A'ii pu a'íin pú'een a'íjna ti Dios tihua'utá'ixaa á jéjre'e, a'atzaj ti pua'a raaxí'epi'intare.

⁷ Mí neajta inee, a'íj pu jín na'antíhuau nej ni tihua'utá'ixaate'en í teite ne'íjna jime'e nej ni tiu'utévaire'en í Dios jemi. Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Canu tí'ihua'i. Nee nu xaa tihua'amua'ate a'ímej í mej té'atzaahuate'e í tavástar'a jemi, neajta tihua'utá'ixaate'esin tzáahuati'ira'a jime'e a'ímej í mej majta Israél jetze ajtémecan.

⁸ A'íj nu jín niyen tí'ijxe'eve'e matíj mena'a a'úu mej a'ucaíjme, miché'e huatéjniuuni í Dios jemi, miyen rí'i tite'urarí'eene'en í ru tzajta'a majta caí níniu'ucacu, majta caí rújaaxiéevi'ira.

⁹ Ajta a'íime í 'uuca, ayée nu che'atá tí'ijxe'eve'e mej mi miyen tí'itechejca a'ij ti tiraavíjte'e, miché'e miyen caí tí'itechejca me'íjna jime'e ti tiu'utévi'iraste'e sino me'íjna jime'e ti caí a'ij pua'a tihua'asejrate'e. Miché'e caí ayée mena'a teva'ujhua'atehua'an í rucipúa' jetze a'íjna jime'e ti huápi'i tí'ijnajche, miché'e majta caí ayée mena'a te'ucarújte'ejmé'en cumu tí'itíj oro ti tí'ipu'éene'ejmee, miché'e majta caí huápi'i ayée mena'a te'ecamuátzi'ivi'ijmé'e me'íjna jime'e tí'itíj perla, nusu mecaí ayée mena'a tí'iteújche'etehua'an me'íjna jime'e í cáxuri ti huápi'i tí'ijnajche. ¹⁰ Miché'e miyen huárini í 'uuca mej mi seica miyen ráamua'areere mej rí'i tí'iteteite. Miché'e miyen tiú'uruuren a'ij ti tí'ixi'epi'in, a'iné ayée pu tihua'uvíjte'e a'ímej í 'uuca í mej miyen tiú'ujsejrata mej miyen rá'astijre'e í Dios jemi.

¹¹ Ayee pu ruxe'eve'e a'ímej jemi í mej 'uuca mej mi ráari'iren miyen tí'inamuáara, majta miyen tihua'ará'astijre'en í teteca. ¹² Canu hua'atá'aca a'ímej í 'uuca mej mi tihua'umua'aten u teyujta'a í teteca, ni mej majta tihua'uta'ájte'en. Ruxe'eve'e ti a'íin 'íita'a a'uun teyujta'a caí avé'eniucca'an. ¹³ Ayee pu'u tí'een, a'iné Dios pu amuacaícan Adán huatétaahuaca'a. Ajta áiyen a'íin Eva huatétaahuaca'a.

¹⁴ Ajta, a'íin Adán, a'íi pu ramua'areereca'a a'ij ti rijcaa tí'ij auteájturaa í Dios jemi. Capu ja'atí ráacuanamua. Mí ajta a'íin Eva, Satanás pu xaa ráacuanamua. A'íj pu jín a'aturáa já'araa í Dios jemi.

¹⁵ Aru Dios pu hua'irátuaasin a'ímej í 'uuca matí'ij a'íime tiyaúumua'a muá'ara'ani ti pua'a miyen áateeren mej té'atzaahuate'e, majta mej rí'i tihua'ajcha'íi í seica. Majta mej urarí'enejme'eni í ru tzajta'a me'íjna jime'e mej miyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e.

3

Jíme'en a'ij mej ye'í huárini a'íime í mej tí'ajta teyujta'a

¹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna a'íjna i niuucari. Tí pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e ti a'íin antiújmua'areere a'íjna jíme'e ti hua'acha'íi í mej e'etiújse'iri u teyujta'a, a'íi pu xaa raxí'eve'e ti tiu'umuári'ihua ti i'í xí'epi'in. ² A'íj pu jín, ayén ruxe'eve'e ti ayén éene'en a'íjna ti ayén antiújmua'aree a'íjna jíme'e ti hua'acha'íi. Ruxe'eve'e ti caí ti'itíj jín a'aturáa mej mi caí a'ij pua'a tí'ixajta í teite, ajta ti seíj na'a neiche. Ajta ayén ruxe'eve'e ti rí'í ti'itiújcha'íi, ti cíj na'a ti'iyeca í ti'itíj nahuáj, ajta ti caí tiú'ujxajtave'e, mej mi rí'í tiraatá'an í teite. Ajta ayén ruxe'eve'e ti hua'ancuré'evi'itin temua'a naa a'ímej í mej ramuáaren a'ájna ti é'eche, ajta ti raayí'itihua'an ti tihuá'umua'aten temua'a naa.

³ Ajta ayén ruxe'eve'e ti caí rutahuaíve'e, ajta ti caí runé'use'eve'e, sino ti rí'í tejá'ucati a'ímej jemi í teite, ajta ti caí ti'itíj jín tí'ijaaxiejta. Aye pu ajta ruxe'eve'e ti caí ramuájche'e í tumin ti ramuá'itici. ⁴ Aye pu ruxe'eve'e ti raayí'itihua'an ti tíhua'uta'aíjte'en temua'a naa a'ímej í mej jemin é'eche, ajta í yaújmua'ame'en. Aye pu che'atá na'a ruxe'eve'e mej ra'ará'asten a'ij ti tiraavíjte'e. ⁵ Aye pu tí'een, a'iné ti pua'a caí raayí'itihua'an ti tíhua'uta'aíjte'en a'ímej í mej jemin é'eche, capu a'ij tí'iri'iri ti huá'ucha'íin a'ímej í mej a'uun e'etiújse'iri í teyujta'a mej mi tiraatateújtzi'ire'en í Dios.

⁶ Ruxe'eve'e ti ari á'atee ti té'antzaahua. Na'ari caí, a'íi pu a'ujtzaahuat'e'en a'íjna jíme'e ti ve'ecán jín ti'itéjvee. Tí pua'a ayén té'ujtzaahuat'e'e, Dios pu ayén che'atá tí'ijxi'epi'intare'en a'ij ti ari tiraaxí'epi'intare í tiyaaru'u jemi.

⁷ Ajta ayén ruxe'eve'e mej jemin ramua'areere ti rí'í tí'itevij a'íime í mej caí té'atzaahuat'e'e. Na'ari caí, seica mú ra'utéxiehuari'ira, ajta a'íin tiyaaru'u, a'íi pu jíme'en ayén tiraatémua'iti.

A'ij mej ye'í huárini a'íime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a

⁸ Jíme'en a'íime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, ayée pu ruxe'eve'e mej miyen rí'í mé tité'ujjhuane'en mej caí tí'ihua'ita, mej mi rá'antzaahuat'e'en í teite. Ajta ayén ruxe'eve'e mej caí jeíhua raye'eca ti'itíj nahuáj, majta mej caí ramuájche'e í tumin mej ramuá'itici a'íjna jíme'e mej huá'ucuanamua í seica.

⁹ Aye pu ajta ruxe'eve'e mej nain jín té'atzaahuat'e'en a'íjna ti rú'avaataca'a í Dios jemi, a'ij ti tiú'uruu í tavástar'a. Jé'ecan pu ruxe'eve'e mej miyen tirú'umua'areere í ru tzajta'a ti ayén ti'ayajna.

¹⁰ Tí pua'a miyen tí'ijxe'eve'e mej mi tiu'utévaire'en u teyujta'a, a'íi pu ruxe'eve'e mej me'ín teite amuacaícan miyen tiraaxí'epi'intare'en a'íime jemi í mej tí'ivaire'ecu. Tí pua'a caí ti'itíj a'ij tihuá'aturaate'e, aj pu rí'iríista a'ame mej miyen tiu'utévaire'en.

¹¹ Aye pu che'atá na'a tí'een a'ímej jemi í 'uuca í mej huajá'uvi'itin. Jé'ecan pu ruxe'eve'e mej miyen rí'í mé tité'ujjhuane'en. Ruxe'eve'e mej caí a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e, majta caí rutá'aruaijve'e, mej caí ti'itíj jín até'itze'ara'an.

¹² Majta a'íime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, ayée pu ruxe'eve'e ti seíj na'a neiche, ajta ti raayí'itihua'an ti temua'a naa tíhua'uta'aíjte'en í ruyaujmua'a, ajta a'íime í seica í rute'ítestemua'a.

¹³ Tí pua'a seíj rí'í tiu'utévaire'en u teyujta'a, ayée pu raamuá'itin mej rí'í tiraatá'an í teite me'íjna jíme'e ti rí'í tiu'utévai. Ajta pu Dios raatáca'anisti'ire'esin ti ij auj tí'ivaire'e, ajta caí tí'itzi'ine'e a'iné a'íi pu té'aste a'íjna í Ciri'istu'u jemi ti ajta i'í Jesús.

Jíme'en í niuucari ti jé'iyecan jín namuajre'e, ti ajta titaatase'íjrate í Dios

14-15 Ijii, nej tí'imuyayu'use'e, ayée nu tí'ijxe'eve'e nej ca'anacan ne'uun a'utevéé ná'ara'ani mú'leetzi jemi. Aru ti pua'a ná'ateevi'in niyájna, ayée nu tí'ijxe'eve'e pej ráamua'aree a'ij mej tí'itíj jín huárini a'íime í teitestemua'ame'en í Dios, a'íime í mej e'etiújse'iri u teyujta'a mej mi tiraatateújtzi'ire'en me'íjna í Dios ti i'irúuri. A'ii mú a'íin pú'een í mej tihuá'a'ixaate'e í niuucari ti ayén ti'ayajna í Dios jemi. Majta a'íime, camu taúra'aca mej seicié tihua'utémua'itín.

16 Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, capu hua'itzi na'a. Huápi'i pu muári'eri ti ja'atí ráamua'ati a'íjna ti rú'avaa í Dios jemi, í tej jín tiyen tí'iy'e'ira, a'iné ayée pu tiuju'uríj:

A'íi pu ayén huataseíjre tehuá'ira'acan jime'e.

Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios,

a'íi pu ayén té'axajta'a

ti ayén ti'ayajna í Ciríistu'u jemi.

Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, a'íi mú raaseíj.

Majta a'íime í teitejra'a

mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua,

seica mú miyen tihua'utá'ixaa a'ij ti a'íin huaríj.

Majta a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua,

mu'ití mú té'antzaahua a'íjna jemi.

Ajta Dios pu ya'uví'ití í ta japua

ti ij a'uun nain jín antiújmua'areere á'ara'ani.

4

Jíme'en a'íimej í mej raatéxãeehuatá muá'aju'u mej mi caí ché'e té'atzaahuat'e'en

¹ Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ayén tí'ixa e'ehauritiéecan jime'e ti nu'u ayén té'eme méjca'ihua yee tí'ij te'entipúa'arijme'en. Seica mú nu'u yá'uhua'axijsin í mej té'atzaahuat'e. A'íime mú nu'u namuaara muá'aju'u í xiéjniu'ucari í mej tihuá'ahuaitze'e, majta mú ranamuajran a'ij ti a'íin tiyaaru'u tihuá'amua'aten.

² A'íj pu jín ayén huataseíjre'esin mej miyen hua'itzi jín tihuá'amua'aten me'íjna jime'e a'íime í mej tí'ihua'itaca, í majta a'ij pua'a titetiújcha'íi. Capu rí'irí ti ja'atí hua'utatévi'imua'an. A'iné camu miyen ríci a'ij mej tí'irí'umua'aree í ru tzajta'a ti ayén tiraavíjte'e, cu xíee tiyaaru'u pu huá'ataixí'í í hua'amuí'ú jetze.

³ A'íi mú hua'utá'ijmíjra í teite mej caí huateneíchen, mej caí huatéviche'en. Majta miyen tíhua'uta'aíjte'esin mej caí ráacua'ani tí'itíj ti tí'icua'irí'i. Aru a'íin Dios, nain pu yen tiu'uteájtuaa mej mi ra'ancuré'an í teite í mej té'atzaahuat'e, majta ramua'aree tí'itíj ti ayén ti'ayajna, mej mi me'íjna jín tiraatateújtzi'ire'en.

⁴⁻⁵ A'iné temua'a pu tí'irí'een naíjmi'i tíj na'a ti Dios tíu'utaahuaca'a, capu ayén tiraavíjte'e ti ja'atí tí'itíj mé úrieni sino ché'e a'íin ra'ancuré'an. Ché'e ajta a'íjna jín tiraatateújtzi'ire'en í Dios jemi, a'iné pu'uri a'uun e'avíitzi'ire'e í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'íin Dios ari ayén tiu'utátuiire'esin tí'ij huatéjnuuni í Dios jemi.

Jíme'en a'íjna ti temua'a naa tí'ivaire'e í Jesús jemi

⁶ Patá'aj piyen tihua'utá'an mej mi ráamua'ati í a'ihuáamua'a a'íjna i nej neri muaatá'ixaa. Tí pua'a piyen huárini, temua'a pej tiu'utévaire'esin í Ciríistu'u jemi ti ajta i'í Jesús. Petiu'utévaire'esin pe'íjna jime'e tíj na'a pej pá'arí'istaca'a,

mú'ee pej ranamuájraca'a í niucari pej jetzen té'antzaahua, í niucari í mej temua'a naa timuaamuá'ate.

⁷ Capej rá'atzaahuat'e a'íjna í niucari ti caí Dios jemi é'eme'ecan, ti'itíj mej tí'imuarita ti caí ayén ti'ayajna, ti caí ti'itíj vaire'e. Patá'aj piyen ámu'ate pe'íjna jime'e pej piyen huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

⁸ Cíj pu caj tí'ivaire'e ti pua'a piyen huá'acua'ajte'en pe'íjna jime'e pej raatá'an í a'atzajta'a pej pi huaté'aca'ane í mua'atévira'a jetze. Aru tí'ivaire'e tíj na'a naíjmi'ica ti pua'a piyen ámu'ate pe'íjna jime'e pej piyen huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Tí'ivaire'e íjii pej yen huateáuran íiyen chaanaca japua, ajta timuaatéva'ire pej pi ruuri puá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

⁹ Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti ayén ti'ayajna. Ché'e caí ja'atí ayén seicié tí'ixajta. ¹⁰ Ayee tu een jín tí'imíjhuaca, teajta tí'itese'eca'a tej tiyen raachú'eve'en te'íjna jemi í Dios ti i'irúuri, ti ajta rí'i tihua'atá'aca naíjmi'ica í teite jaítze'e. A'í pu ajta hua'irátuaasin a'ímej í mej té'atzaahuat'e.

¹¹ Paúche'e tihuá'amua'ate, pajta pauj tihua'uta'aíjte'en pe'íjna jime'e nej yé tí'imuyau'use'e. ¹² Capej ti'itá'acare'en ti ja'atí muacáxieehuata a'íjna jime'e pej pauj temuaj, sino ayée pepu'u rí'i tejá'uche'ecane'en temua'a naa mej mi a'íime í mej té'atzaahuat'e miyen che'atá mena'a á'ujuhua'ane'en patíj mú'ee a'íjna jime'e a'ij pej tihuá'ixaate'e, a'ij pej rí'i ti'ití'á'acha'íi, ajta a'ij pej tihuá'axe'eve'e. Miché'e majta miyen che'atá mena'a timuá'íjchue patíj mú'ee a'íjna jime'e a'ij pej tirá'astijre'e í tavástara'a, ajta a'ij pej te'urarí'en í a'atzajta'a.

¹³ Ayee pej rijca asta necaí uvé'enen, patá'aj piyen hua'utánamuajriste'en í yu'uxari jetze í teite tzajta'a, pajta tihua'utá'ixaate'en, pajta tihuá'umua'aten.

¹⁴ Capej raxiéehuata a'íjna ti Dios muaatapuáíjve mat'íj mej vaujsi mua'ajtamuariej, majta tiu'utaxájtaca'a mú'eetzi jime'e í Dios jetze me'ecan.

¹⁵ Patá'aj piyen raruure pe'íjna jime'e, patá'aj nain jín tí'amua'ate mej mi naími'i miyen tiraaseíj pej raanaíjmire'en í ti mú'eetzi jemi huateájturaa. ¹⁶ Rí'i pepu'u pe'íjna jime'e a'ij pej ti'itíj ruure, pajta a'ij pej ti'itíj tihuá'amua'ate. Patá'aj piyen te'utáviicua'í pe'íjna jime'e a'iné ti pua'a piyen huárini, mú'ee pej aseíj huiirá'atuaasin, pajta hua'irátuaasin a'ímej í mej muánamuajran.

5

A'ij ti ye'í ti'itíjcha'í á'ara'ani a'ímej jemi í mej té'atzaahuat'e

¹ Capej a'ij pua'a ti'ijteá'axi'i seij ti ari vástacira'i, sino rí'i pej tiraatájeeve cumu a'atáata pepu'u. Ajta a'íime í teteca í mej caí xi vaújsicira'i, patá'aj rí'i tihua'utájeeve cumu a'ihuáamua'a pepu'u. ² Patá'aj rí'i tihua'utájeeve í 'uuca í mej meri ucarijse cumu a'anáana pepu'u, majta a'ímej í mej caí xi ucarijse cumu á'acu'utzimua'a pepu'u na'ari á'ajuutzimua'a. Patá'aj rí'i tihua'utájeeve a'ij ti tiraavíjte'e nain jime'e.

³ Ajta a'íime í 'uuca í mej meri huaújseistareca'a, ti pua'a ayén ti'ayajna mej huaújseistareca'a, majta í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, patá'aj hua'utévaire'en.

⁴ Na'ari caí, ti pua'a auj tiyaúumua'a ca'ín auj tíye'ecuajmua'a, ayée pej huárini. Miché'e a'íime mi'i rí'i ráaruuren mej me'íjna jín te'ará'asten mej hua'utévaire'en í ruxí'ej teite. Mat'íj miyen huarín, mu'uri xaa tiu'unájchitaca'a me'íjna jime'e í mej té'echa'ica'a ruvaújsimua'a jemi na'ari ruye'ecuajmua'a jemi. Ajta a'ii pu a'ín pú'een í ti rí'i tiratá'aca í Dios.

⁵ Patá'aj piyen huárini, ti pua'a ja'atí xaa huaújseistareca'a, ti ajta caí a'ij tí'ijviicua'i, a'í pu xaa té'antzaahuat'e í Dios jemi, ajta téniúuve'e nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a ti 'ij ayén tí'ijhuaviira ti 'ij Dios raatévaire'en.

⁶ Ajta a'ín í 'íta'a ti huaújseistareca'a, ti pua'a ayén rí'i tira'aráanajche a'íjna jime'e ti naa seijre'e jemin, cu xiee ti huamí'i í Dios jemi. Mí ajta, aúche'e pu ruuri. ⁷ Patá'aj pajta hua'utánamuajriste'en í teite pe'íjna í niuucari mej mi caí ti'itíj jín a'aturáa muá'ara'ani, tí'ij ajta caí ja'atí ti'itíj jín huá'a jetze tí'ijpua'ajte'e.

⁸ Tí pua'a ja'atí caí tihua'utévaire'en a'ímej í ruteítestemua'a, a'ímej í mej jaítze'e vejli'i jemin é'eche, a'í pu a'íjna jín mé rúurie ti rá'atzaahuaté'eca'a í Dios jemi. Jaítze'e pu a'ij pua'a rici caí seíj ti a'ij pua'a ti'itíjcha'íi, ti ajta caí ja'anáj rá'atzaahuaté'e.

⁹ Jíme'en a'ímej í mej huaújseistareca'a, a'ímej pepu'u auyú'uxan í mej miyen rájcha'íi a'achú cumu huaícate nine'ira'a o jaítze'e nine'ira'a. Ajta, ayée pu ruxe'eve'e ti caí ja'anáj tí'ixana'acire'e jemin í rucín teecan.

¹⁰ Ayee pu ajta ruxe'eve'e, mej naími'i ramua'areere í teite ti pua'a xí'epi'ín huaríj ti'itíj jime'e, ti rí'i tihua'uxá'apuairi'i í ti'iríi ca'ín ti hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej rámuarecare'e nusu ti hua'anája'usixi í huá'íca jetze a'ímej í mej huaté'uu í Dios jemi na'ari ti hua'utévai a'ímej í mej tihua'amuári'eriste'e o ti ayén huataúra'a ti ayén huárini ti'itíj ti a'ij tí'ixi'epi'ín.

¹¹ Ajta a'íme í mej huataújseistareca'a, í mej mauj téemuastaca'a, capej piyen huá'ayu'uxa jetzen í cuapée, a'iné tí'ij ari jaítze'e hua'utá'asi mej huavíche'en, majta caí ché'e raxí'eve'e muá'aju'u mej tiu'utévaire'en í Círíistu'u jemi, a'í mú xaa huatéviche'esin.

¹² Tí pua'a piyen hua'uyú'uxan í cuapée jetze, ajta ti pua'a miyen huatéviche'en, a'í mú rajpuaítzi muá'aju'un í Dios jemi a'iné mu'uri ra'utéxíeehuari'iríi í mej amuacaícan jín te'ataújratziiri'i í Dios jemi. ¹³ Ajta a'íjna jime'e, ayée mú tí'ijrí'ire mej á'ujujhua'ane'en í huá'achi'i tzajta'a méyee, majta méyee. Ayee mú jín mé'ujujhua'an a'iné ayée mú rici a'ij ti ti'itíj tihua'aráanajche. Ayee mú á'ujujhua'an méyee, majta méyee mej jeíhua tiú'ujxajtave'e, majta jeíhua tiú'uríhua'uve'e me'íjna jime'e a'ij ti rici í xí'ejra'an tevi. Ajta, ayée te'irájra'ani mej jeíhua tiú'ujxajtave'e ti caí ayén tiraavíjte'e.

¹⁴ Ayee pu tí'irineca a'ímej jemi í mej mauj téemuastaca'a í mej huataújseistareca'a. A'íj nu jín niyen tí'imua'ixaate'e tíjín miché'e huatéviche'en mej mi tiyaúumua'a muá'ara'ani. Miché'e majta rí'i tiu'umuári'en a'u mé é'eche mej mi caí raatá'an me'íjna ti tájcha'íire'e ti ti'itíj jín huá'a jetze te'ujpuá'ajte'en. ¹⁵ Ayee pu ti'ayajna mej seica meri mé rúurie í mej amuacaícan te'ataújratziiri'i í Dios jemi mej mi ra'ará'asten me'íjna í Satanás.

¹⁶ Ajta a'ín 'íta'a ti ajta té'atzaahuaté'e, ti pua'a á mé é'eche jemin seica í mej huaújseistareca'a, ché'e a'ín hua'utévaire'en ti ij caí huá'amuarí'eriste'e a'ímej í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. Tí pua'a ayén huárini, aj pu xaa huatári'iristari a'ímej jemi í mej teyujta'a tí'ivaire'e mej mi hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'i í mej huaújseistareca'a.

¹⁷ Patá'aj piyen huá'uruuren a'ímej í mej antiújmua'aree u teyujta'a. Tí pua'a xí'epi'ín merici, ayée pu tiraavíjte'e pej temua'a rí'i tihua'atá'acare'en ti'itíj jime'e ti tihua'aturaate'e. Patá'aj jaítze'e rí'i tihua'utá'an a'ímej mej mi'í huatéújca'anen me'íjna jime'e mej tihua'utá'ixaate'en, majta mej ti-huá'umua'aten.

¹⁸ Ayee pej huárini, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín: “Caxu ra'amují'iquíhua'an mí puuya ti rayún í triigu ruíca jime'e sino ché'e rí'iríistan ti cáj caj tiráacua'ani.”

Ajta pu ayén té'eyu'usi'i tíjín: “Ayee pu tiraavíjte'e mej mi tiraanájchite'e ja'atí ti tí'imíjhuaca a'achú ti caj tiraamuá'iti.”

19 Tí pua'a ja'atí ti'itíj jín jetzen tí'ijpua'ajte'e seij ti hua'acha'íi u teyujta'a, ti pua'a a'íi na'a tí'ijpua'ajte'e, capej ranamuajra. Aru ti pua'a mé hua'apua na'ari mehuaíca miyen jetzen tí'ijpua'ajte'e, aj pej xaa ráanamua.

20 Majta a'íime í mej hua'acha'íi í teite teyujta'a, ti pua'a a'ij pua'a mé titetiújcha'íi í Dios jemi, patá'aj hua'ajteá'axi'ín, meti'inamuáaraca í teite, mej mi ráamua'aree í seica mej mi caí miyen tité'itzee ti'itíj jime'e ti caí xí'epi'ín.

21 Jemin í Dios, neajta jemin í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús, neajta huá'a jemi í mej tí'ivaire'e í ta japua, Dios ti hua'antíhuau, ayée nu tí'imua'ijcate'e patá'aj nain jín na'ará'astijre'en a'ij nej neri timuá'ixaa. Capej ti'itíj jín a'ij rijca pe'íjna jime'e pej seij jaítze'e xe'eve'e, pajta seij caí piyen tí'ixe'eve'e sino patá'aj piyen che'atá pena'a huá'uruuren naíjmi'íca.

22 Capej a'iyé'itze'e pej ra'avé'emíjhua'an seij í ja'atí ti'itíj ti a'ij jime'en pej pi caí jamuan auteáturan í Dios jemi. Patá'aj asej rí'i tihuá'acha'ín patá'aj caí ti'itíj jín auteáturan í Dios jemi, seij jamuan í tevi.

23 Patá'aj raatapuá'ajta pej caí a'íi pena'a jaj ye'eca. Patá'aj cíj caj ti'itíj nahuáj tiu'uyé'en a'iné jeíhua pej tí'icui'i muá'a tzajta'a.

24 A'íjna jime'e í seica í teteca, á jéjre'e pu seijre'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi ti ij amuacaícan puaíjtzí hua'utá'an. Ajta seica jime'e, capu a'ij ámitieere'e amuacaícan í mej jín auteájturaa í Dios jemi, sino méjca'i huáyee xaa teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an ti jetzen huatasejre'esin. 25 Ayee pu che'atá na'a een a'íjna jime'e í ti xí'epi'ín í mej jín meri tiu'utévai, a'íi pu á jéjre'e seijre'e. Na'ari ti pua'a caí amuacáí ámitieere'e, méjca'i huáyee pu huatasejre'esin. Capu rí'irí ti huateúravaa tíj na'a rusén jime'e.

6

1 Ayee pu ruxe'eve'e mú'ejmi jemi setíj sena'a pua'amé mej ca'anéri jín tejá'amuariste'e ti i ayén tejamuá'amitiejte'e ti ayén raavíjte'e seij hua'ará'astijre'en a'íimej í mej tejá'amua'ajte'e. Na'ari ti pua'a secaí siyen huárini, a'íi mú a'ij pua'a tiu'utaxájta me'íjna jime'e í tej tiyen ratamuá'amua tíjín Dios ti ta'ivástara'a, majta me'íjna jime'e a'ij tej tí'imua'ata.

2 Ajta, a'iné a'íi mú í mej tejá'amua'ajte'e, a'íi mú majta té'atzaahuat'e, ayée xu huárini. Caxu huá'axieehuari'ira se'íjna jime'e seij ru'ihuaamua'a í tavástara'a jemi, sino ayée xu jaítze'e tihuá'utévair'e'en. Ayee xu huárini a'iné jaítze'e pu tihuá'aci'ti a'íimej í mej tejá'amua'ajte'e a'íjna jime'e seij siyen tihuá'utévair'e'en, majta miyen té'atzaahuat'e, ajta Dios pu huá'axe'eve'e. A'ii pu a'ín pú'een í ti ruxe'eve'e pej piyen tihuá'umua'aten. Pajta, patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi miyen huárini.

Jíme'en í ti tzáahuati'ira'a jín tájcha'íire'e

3-4 Seica mú miyen tí'imua'ataca me'íjna jime'e ti caí ayén ti'ayajna, ti seicié een a'íjna jime'e í niuucari ti rí'i táaruuren ti jíme'en taamuá'ate í tavástara'a í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. Majta miyen tí'imua'ataca a'íjna jime'e ti seicié een a'íjna jime'e í niuucari ti tzáahuati'ira'a jín tí'ixa í Dios jemi. Tí pua'a ja'atí ayén éene'en, capu ti'itíj ú'umua'aree sino á'ujtzaahuat'e pu'u. Jéihua pu tiú'uríhua'uve'e nain jime'e, ajta runé'use'eve'e a'íjna jime'e a'ij ti huataújmu'a seij í niuucari. A'ii pu a'ín pú'een í ti te'iráaye'i ti ayén ríci. Muaújchueere'e rujímua'a na'ari muaújtese'e. Majta a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e ca'ín sei pu ayén tí'ijxajtzi'i í ruxí'ej tevi ti ij a'ij pua'a ráaruuren.

5 Ja'anáj ti na'a muaújtese'e a'íime í mej a'ij pua'a mé titeumuámua'aree. A'íi pu tiyaaru'u tihuá'ari'irí'i í mej amuacaícan jín rú'umua'areereca'a tzáahuati'ira'a jime'e. A'íj pu jín ayén tihuá'amitiejte'e mej miyen tiraa muá'itín me'íjna jime'e mej huataújseijrata mej nu'u Ciríistu'u jemi tí'ivaire'e.

⁶ Mí ajta, ti pua'a ja'atí rí'i huá'uruuren a'íjna jime'e ti rá'astijre'e í Dios, jeíhua pu a'íjna jín raamuá'itín, ti pua'a ajta rutémua'ave'e.

⁷ A'iné tetí'ij huataseíjre íiyen chaanaca japua, catu ti'itíj uv'éeneijte. Ajta, tetí'ij huirácíine tiyánna chaanaca japua, catu ti'itíj á'atíni. ⁸ Ayee pu éene'e, tiché'e huátatemua'ave'en te'íjna jime'e tej tí'ijcha'íi í tej tí'icua'a, ajta í tej jín ti'itétache'ete.

⁹ Majta a'íime í mej miyen raxí'eve'e mej huateújchijteaanita, ayée mú 'een matí'ij a'íime í ti'itén ja'atí ti caujnari jín hua'utéje'i'icí'e. A'íi pu hua'utánamua í huá'a tzajta'a mej mí jeíhua tí'ijxe'eve'e, mej caí jín rí'i mé teuúmuámua'are'e, ti jeíhua a'íj pua'a tiú'uruure. A'íi pu a'íin pú'een í ti nain tihuá'ari'ira, ti hua'antipua'ajte'esin rusén jime'e.

¹⁰ A'iné a'íj pu jetze airánineí naíjmi'i tíj na'a ti a'íj pua'a seijre'e a'íjna jime'e mej huápi'i tumin necua'atze'e. Majta seica, a'íi mú meri ra'atéxieehuataca'a í mej té'atzaahuate'e me'íjna jime'e mej jeíhua huápi'i ranecua'atze'e í tumin. Matí'ij miyen huárini, jeíhua mú rajpua'ítzi muá'aju'u.

Tí nu'u tí'itese'e temua'a naa tí'ij raatémua'itín í ti xí'epi'in 'een

¹¹ Pajta mú'ee, mí pej rá'astijre'e í Dios, patá'aj caí a'atzu té'aste pe'íjna jime'e sino ayée pepu'u huárini. Patá'aj piyen tiráahuauuni pej urarí'ene'en í a'atzajta'a, pajta patá'aj rí'i tí'ichejca í Dios jemi. Pajta patá'aj té'atzaahuate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee pepu'u pajta tiráahuauuni pej huá'axe'eve'e temua'a naa í teite, pej te'utáviicua'i, pajta ayén huateá'apua'ajte'e mí a'atzajta'a.

¹² Patá'aj tí'itese'e temua'a naa pej pí raatémua'itín pe'íjna ti xí'epi'in een a'íjna jime'e pej té'atzaahuate'e. Patá'aj tí'itese'e pe'íjna huatémua'itín pej ruuri puá'ara'ani rusén jime'e í Dios jemi, a'iné a'íj pu jín Dios muaatajé a'ájna xicáara'an pej jetzen raatá'a á'aniuuca meti'iseíiraca'a í teite. Xí'epi'in pej raataxájtaca'a pej nu'u ra'ará'astijre'en í tavástar'a jemi.

¹³ Ayee nu tí'imua'ijcate'e ti'itíj jime'e jemin í Dios ti naíjmi'ica hua'atá'aca mej ruuri muá'ara'ani, ajta jemin í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús ti ajta xí'epi'in tiu'utaxájtaca'a tí'ij a'íin tí'ixaate'eca'a jemin a'íjna í tajtuhuan ti ayén ántehuaaca'a tíjín Póncio Pilato.

¹⁴ Ayee nu tí'imua'ijcate'e pej piyen ra'ará'astijre'en nain jín a'íj nej neri tímuaata'aíj, pej pí caí ti'itíj jín auteáuran, ti ij caí ja'atí ti'itíj jín mú'etzi jetze te'ujpuá'ajte'en. Patá'aj pauj piyen ríjca tíj na'a ti yú auca'ití a'ame asta caí ajtahua'a yé huataseíjre'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u.

¹⁵ Ajta ayén té'eme tí'ij Dios ayén raaxí'epi'intare'en yee pu'uri raavíjte'e ti ajtahua'a huataseíjre'en. Ajta a'íin Dios, a'íi pu a'íin pú'een í tej rí'i tiraatá'aca, í ti ruseíj nain japua tí'ajta. A'íi pu huá'amu'ucán pú'een a'íimej í mej Tajtuhuan jín títeté'u'upu'u. A'íi pu ajta a'íin pú'een í hua'avastara'a a'íimej í tej tiyen hua'atamuá'amua tíjín yee tavástar'a, í mej miyánna seijre'e íiyen chaanaca japua.

¹⁶ A'íi pu'u na'a a'íin pú'een í ti caí ja'anáj mí'ini, ajta a'íin pu a'uun á'uca a'u ti ayén jeíhua á'utaaca a'u tej caí a'arájvee í jemin. Capu ja'atí ja'anáj raaseíj, ajta capu rí'irí ti ja'atí rují'i jín raaseíj. Tiché'e rí'i tiraatá'an, ajta ché'e a'íin nain jín antiújmua'aréere á'ara'ani rusén jime'e.

¹⁷ Ayee pej tíhua'uta'aíjte'en a'íimej í mej chíjteaani pú'een, í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua mej mí caí huá'axieehuata í seica í mej caí a'íj tí'ijviicua'i. Miché'e majta caí me'íjna jín á'ujtzaahuate'e me'íjna jime'e mej jeíhua tí'ijcha'íi ti huápi'i tí'ijnajche, a'iné capu rí'irí mej ráamua'aree a'íj ti tíhua'atéva'irihua'an méjca'i huáyee. A'íj pu jín, miché'e rá'atzaahuate'e

í Dios ti ruxí'evi'ira'a jín taatapuaíjve'esin naíjmi'i tíj na'a tej ti te'íjna jín huátatemua'ave'en.

¹⁸ Patá'aj tihua'uta'ajte'en mej mi miyen huárini í ti i'i xí'epi'in jime'e, mej mi jeíhua huápi'i miyen tiu'umuári'en me'íjna jime'e ti xí'epi'in, mej mi ruxí'evi'ira'a jín tihua'utá'an í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, mej mi rá'ujca'ane mej tiu'án temua'a naa a'íjna mej tí'ijcha'íi. ¹⁹ Tí pua'a miyen huárini, jeíhua mú huápi'i raté'avaata í Dios jemi ti tihua'atéva'irihua'an méjca'i huáyee rusén jime'e. Ayee mú miyen huarín, a'íi mú xaa ramua'aréeren mej me'uun te'enteárute í Dios jemi mej mi ruuri muá'ara'ani rusén jime'e. A'íi pu a'íin pú'een í ti tihua'atéva'irihua'an tzíte'e.

Jíme'en í ti ra'antipúa'ari

²⁰ Mú'ee, mi pej i'i Timoteo, patá'aj rí'i pena'a pej pi nain jín te'ará'asten Dios ti jíme'en timua'íjca. Capej a'atzu rá'aste í mej jeíhua tiú'ujxajtave'e me'íjna jime'e í niuucari ti caí ti'itíj vaíre'e, ajta ti seicié 'een. Ayee mú té'ujtzaahuante mej tirú'umua'aree, aru capu ayén ti'ayajna. Camu a'atzu rú'umua'aree.

²¹ Majta seica meri huá'unamuajri'i. Ayee mú jín huarín, mat'íj mi me'ín ca'anacan ya'uhuá'axi í mej té'atzaahuante'e. Aj mú mi ajtacíj í tavástarala jemi, micu. Yee pu i cu. Ché'e a'ij tí'imua'vaire'e.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Timoteo, i ti hua'apua

Pablo pu rateújte'e

¹ Inee, nee nu i'i Pablo, ti Dios na'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni raatévaire'en í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús a'íjna jime'e ti Dios ayén te'ateújratziiri'i ti taatá'asin tej ruuri tá'ara'ani rusén jime'e jamuan te'íjna í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús.

² Ayee nu yé tí'imuayu'use'e mú'ee pej i'i Timoteo, mi pej ní'yauj. Ché'e a'íjn Dios ti tá'iyá'upua, ajta a'íjn í tavástará'a, í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús, miché'e me'ín rí'i timuaatá'an, miché'e muá'ancu'uvajxi'ín, majta rí'i tímua'anpuá'ajte'en í a'atzajta'a.

Te'anxájta jíme'en a'íjna í Círíistu'u

³ Tíj na'a tetí'ijta mua'utámua'aree, nain xicaj tzajta'a na'ari nain tíca'ari tzajta'a, netí'ijta téniiusime'en, nee nu tí'ijteujtzi'ire'e mú'eetzi jime'e í Dios jemi í nej jemin caí ti'itíj jín auteájturaa nej ravaire'e. Ayee nu che'atá nena'a jemin ravaire'e matíj me'ín tí'ivaire'eca'a í nehuáacixa'astemua'a teecan.

⁴ Nee nu mua'utámua'aree í pej jín ayein. A'íj nu jín jeíhua raxí'eve'e nej neajtahua'a muaaseíj nej ni ne'íjna jín huatántemua'ave'en.

⁵ Nee nu ra'utámua'areeri'i pej té'atzaahuat'e tzáahuati'ira'a jime'e. A'íj pu amuacaícan té'antzaahua í á'aye'ecua a'íjna í Loida teecan, ajta á'iyen a'anáàna Eunice ayén che'atá na'a té'antzaahua. Ajta íjii ayée pu tiná'amitiejte'e ineetzi pej piyen che'atá pena'a té'atzaahuat'e í tavástará'a jemi.

⁶ A'íj nu jín niyen tí'imua'aijte'e pej pajtáhua'a ahua'aca'anen pej tiu'utévaire'en nain jime'e a'íj ti Dios timuaatá'a netí'ij mua'avé'emuariej í nemuajca'a jime'e. ⁷ Patá'aj ahua'aca'anen temua'a naa a'iné capu ayén tiraatá'a í Dios tej tiyen tí'itziine'e. Capu a'atzu, sino a'íj pu titaatá'a tej te'íjna jetze arátaca'ane, teajta tej ti tax'eve'e, teajta tej ti rí'i metíteumuámua'aree. ⁸ A'íj pej jín caí tí'itevi'ira'a pej tihua'utá'ixaate'en í teite a'íj ti tiú'uruu í tavástará'a. Capej pajta tí'itevi'ira'a pe'íjna jime'e nej rá'astijre'e. Mí pajta mú'ee, patá'aj ne jamuan huatá'an tej ti naími'i rajpuaítzi tá'ara'ani, tej ti Dios jetze arátaca'ane tej tiyen huárini mej mi jaítze'e ráanamua í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin.

⁹ A'íj tu jetze arátaca'ane í Dios ti tu'irájtuaa itejmi, ajta titaa'íjca tej ti tiyen urarí'ene'en tá'ara'ani í tatzajta'a. Capu a'íjna jín tu'irájtuaa a'íjna jime'e tej ti'itíj jín tiu'utévai. Capu xaa ne'u. Ayee pu'u na'a tu'irájtuaa a'íjna jime'e a'íj ti amuacaícan tiraaxí'epi'intare, ajta a'íjna jime'e ti rí'i titaatá'a. A'íj pu ajmí'i rí'i titaatá'a jamuan í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús. Tí'ij caí xi seijre'eca'a í chaanaca tej yen japuan puasearuve'e, a'íj pu ayén rí'i titaatá'a.

¹⁰ Aru íjii, pu'uri á jéjre'e seijre'e a'íj ti rí'i titaatá'a a'íjna jime'e ti huataseíjre a'íjna ti tu'irájtuaa, a'íjna í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús. A'íj pu ra'antipuá'ajte a'íjna í mej jín cui'ini. Ajta, a'íj pu taatá'a tej raaseíj í tej ruuri tá'ara'ani rusén jime'e tej raará'astijre'en í niuucari ti jín Dios tu'irátuaasin.

¹¹ Ajta ineetzi, Dios pu na'antíhuau nej ni tihua'utá'ixaate'en í teite ne'íjna í niuucari, neajta ne'íjna jín tiu'utévaire'en, neajta nej tihua'umua'aten. ¹² A'íj nu jín niyen nena'a rajpuaíjti. Mí neajta, canu tí'itevi'ira'a a'iné nee nu ramua'ate ne'íjna í nej rá'astijre'e. Ajta ayén tiná'amitiejte'e ti a'íjn raayí'iti ti

raté'avaa í nej jíme'en tira'íjca tí'ij a'ájna huatasejre'en a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios ayén na'uxíjte'en a'ij ti tiraavíjte'e.

¹³ Ayee pepu'u pauj tihua'umua'aten pe'íjna jime'e a'ij pej tináanamujri'i, í neniucca jime'e í ti rí'i tíhua'utarújte'en. Patá'aj pauj piyen rá'astijre'e í tavástar'a, patá'aj pajta pauj piyen huá'axe'eve'e í teite.

¹⁴ Patá'aj rí'i tiraté'avaa í ti jín Dios timua'íjca. Patá'aj rí'i te'uhuaté'aca'anen pe'íjna jime'e xiéjniu'ucare'ara'an í Dios pej jetze ará'aca'ane pej pi rí'i tiraté'avaa, a'iné a'ín xiéjniu'ucare'ara'an yé huateáturaasin téjmi jemi.

¹⁵ Pepu'uri ramua'aree í mej mé núurie naími'i a'íime í mej a'uun é'eme'ecan tíj na'a a'úu ti huatacá'a u Asia. A'íi mú huá'a jetze ajtémecan a'ájna í Figelo, ajta a'ájna í Hermógenes. ¹⁶ Ayee nu tí'ijxe'eve'e ti a'ín tavástar'a rí'i huá'ancu'uvajxi'in í teitestemua'ame'en a'ájna í Onesíforo a'iné jeíhua pu yé nevé'etui í nej jín huarún. Capu ajta raatatévi'iraste nej aiteánami'ihuaca'a.

¹⁷ Mí ajta a'ín Onesíforo, tí'ij a'uun a'utéveeca'a u Roma, a'íi pu náhuau muári'eri jime'e. Aj pu i xaa náateu. ¹⁸ Ché'e tavástar'a ayén tiraatá'an ti Dios rí'i rá'ancu'uvajxi'in a'ájna xicájra'a ti jetzen tavástar'a ajtahua'a huatasejre'en. Mú'ee pe ramua'aree temua'a naa naíjmi'i tíj na'a í ti jín tinaatévai netí'ij ne'uun á'ucatii u Éfeso.

2

Jíme'en a'ájna ti ravaire'e í Ciríistu'u tíj xantaaru'u

¹ Pajta mú'ee, pej ní'iyauj, patá'aj huaté'aca'anen í a'atzajta'a pe'íjna jime'e ti Dios rí'i timuaatá'a a'iné mú'ee pe rá'astijre'e í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. ² Ayee pepu'u huárini. A'íjna pej peri neetzi huánamujri'i a'ij nej tihua'utá'ixaa í teite, seica mej ti'iseíiraca'a, patáj pena'a tináanamujri'i, a'íj pepu'u jín tíhua'uta'aíjte'en seica í teteca í mej rí'i titetiújcha'íi, mej mi raayí'itihua'an mej tihua'umua'aten í teite. Patá'aj te'utáviicua'i ta jamuan.

³ Patá'aj rí'i tiraatévaire'en í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. Patá'aj piyen che'atá pena'a te'utáviicua'i ta jamuan a'ájna jime'e í pej rajpuaíjtzí tíj ajta xantaaru'u ti tí'ivaire'e te'utáviicua'i a'ájna jime'e ti rajpuaíjtzí. ⁴ Ajta, ja'atí ti na'a ti tí'ivaire'e tíj xantaaru'u, tí'ij a'ín rí'i raatá'an a'ájna ti tí'ira'aijte'e, a'íi pu'u na'a jetzen ruxe'eve'e a'ij mej rí'ici í mej i'i xantaaru'u.

⁵ Ayee pu che'atá na'a 'een a'íime í mej me'uun a'uteárute mej mi tiu'utatése'en huá'a jamuan í mej huatéruaache. Tí ij seij raamuá'itin a'ájna í curuun, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ín ayén tiu'utatése'en a'ij mej tiraaxí'epi'intare a'íime í mej tí'aijta. ⁶ Ajta a'ájna ti jeíhua tí'imijhuaca japuan í ruchuej, ayée pu tiraavíjte'e ti amuacaícan tiráaci'iti a'ájna ti tiú'ucí'reca'a. Aj pu tihua'aci'iti í seica. ⁷ Patá'aj pe'íjna jetzen piyen tí'imua'atze a'ij nej tí'imua'ixaate'e, a'iné tavástar'a pu muaatá'asin pej yaú'itíee puá'ara'ani nain jime'e a'ij ti huataújmu'a.

⁸ Patá'aj ra'utámua'aree pe'íjna jime'e í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. A'íi pu ajtahua'a huatarúu huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'íi pu ajta huáacíxa'ara'an pú'een a'ájna í David teecan. A'íi pu a'ín pú'een í niuucari í nej tihua'ixaate'en í teite. ⁹ A'íj nu jín niyen rajpuaíjtzí, mej miyen na'anáají'iquí'en a'ij mej tihua'anáají'iquí í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. Aru naúche'e nu tihua'utá'ixaate'esin a'iné capu a'ij tí'iri'iri mej raté'avaa a'ájna í niuucari ti Dios jetze raxa a'u nej aiteánami'i. ¹⁰ A'íj nu jín nain jín te'utáviicua'ira ne'ímej jemi í ti Dios hua'antíhuau, ti ij ajta Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús hua'irájtuaani mej mi jemin huateáturan rusén jime'e a'u ti á'uneeri'i temua'a naa.

¹¹ Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e seij niuucari ti ayén tíjín:

- Tí pua'a tej tiyen jamuan huácuii,
teen tu teajta jamuan ruuri tá'ara'ani.
- ¹² Tí pua'a tej tiyen te'utáviicua'i í tej rajpuaíjtzi,
teen tu teajta jamuan tí'aíta tá'aju'un.
- Na'ari caí, ti pua'a tiyen mé rúurieni,
a'í pu ajta mé túuhua'axijsin itejmi.
- ¹³ Tí pua'a tiyen títe'uté'itze'ara'an í Dios jemi,
a'í pu caí ja'anáj a'uté'itzeesin itejmi jemi
a'iné capu rí'irí ti a'ín rusej ratíte í ru jetze.

Jíme'en a'íjna í ja'ati ti x'epi'in seijre'e

¹⁴ Patá'aj pauj pe'íjna jín tihua'utá'ixaate'en mej mi me'íjna jín ra'utamua'aree a'ij nej neri timuá'ixaa. Patá'aj rí'í tihua'utá'ixaate'en í Dios jemi mej mi caí tiú'ujtesí'ire'e rujímuua'a niuucari jíme'e a'iné capu tí'itj vaíre'e sino a'ij pu pua'a na'a huá'aruure a'ímej í mej ranamua.

¹⁵ Patá'aj piyen pe'íjna jín tí'itese'e nain jín a'achú pej caj tirú'umua'aree pej pi huatá'aseijrata í Dios jemi patj seij í ti Dios raataxájtaca'a tíjín x'epi'in pej huarj. Ayee pej piyen éene'e pua'amé tíj seij ti tí'imijhuaca ti caí ja'anáj auteájturaa tí'itj jíme'e ti raataté'viraste'en. A'iné a'í pu x'epi'in rijca a'íjna jíme'e ti tí'imua'ata a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna í niuucari ti ayén tí'ayajna.

¹⁶ Capej huá'ajaahuate'e a'ímej í mej jeíhua tiú'ujxajtave'e, a'iné a'íme í mej miyen tiú'ujxajtave'e, jaítze'e mú mé rúujípuua í ye'irá ti ayén tí'ayajna asta mena'a caí ché'e tí'itj xajta ti x'epi'in 'een. ¹⁷ Jéihua mú a'ij pua'a tiú'uruure a'íme í mej miyen tiú'ujxajtave'e, tíj na'a ti tiu'umé a'ij mej tí'ixa, jaítze'e pu a'ij pua'a huá'aruuren í teite. Ayee pu tí'irineca a'ímej jemi í mej hua'apua, a'íjna í Himeneo, ajta a'íjna í Fileto.

¹⁸ A'í mú meri mé rúuhua'axi í niuucari ti ayén tí'ayajna a'iné ayée mú tí'ixaxa'a mej nu'u meri majtáhua'a huatarúj í mí'ichite. Mu'uri seica huatéemua'iti a'ij mej té'antzaahuate'en.

¹⁹ Mí ajta, Dios ayén tiú'uruu ti ij caí tí'itj ta'antipúa'ajte'en itejmi. Cu xiee tíj chí'ij ájtaahuaca'a ti cimieentu japua rú'ujche ti caí rí'irí ti ja'atí ra'anján, ajta, ti á'ayu'usi'i ti ayén tíjín: “Tavastara'a pu huá'amua'ajte a'ímej í rute'itestemua'a”; ajta ti ayén tíjín: “Naími'i matj mena'a pua'amé í mej miyen raataxáj yee ti rá'astijre'e í tavástarara'a, miché'e me'ín mé rúuhua'axin í mej a'ij pua'a jín titetiújcha'í.”

²⁰ Jéihua pu tí'itj a'uun té'useijre'e chí'ij tzajta'a ti ve'ée. Capu a'í na'a seijre'e tí'itj ti taavíjhua í oro jíme'e na'ari plata jíme'e sino ajta pu a'ín té'useijre'e ti cíyey jín tí'itaavijhua, ajta xarij jíme'e. Seica ti a'uun te'irá'a, ayée pu tí'ivaire'e matí'ij tí'iyeste, ajta seica ti ajta a'uun te'irá'a, cha'a na'a pu jín tí'ivaire'e.

²¹ Ayee pu tí'een. Tí pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e ti tí'ivaire'e í Dios jemi tíj a'íjna í tí'itj ti ayén tí'ivaire'e matí'ij tí'iyeste, ayée pu ruxe'eve'e ti mé rúurieni naíjmi'i tíj na'a ti a'ij pua'a 'een. Aj pu xaa ayén tiraavíte'e a'ame ti ij tiraatévairé'en í tavástarara'a, ti ij tavástarara'a ayén raté'avaa ti ij tiraatéva'irihua'an tí'itj jíme'e ti x'epi'in 'een.

²² Patá'aj pauj mé rúuhua'axin í mej jín a'ij pua'a titetiújcha'í í mej teemua. Patá'aj piyen huárini huá'a jamuan í mej miyen tí'ixa yee mej rá'astijre'e í tavástarara'a me'íjna jíme'e í mej urarí'en í ru tzajta'a. Patá'aj piyen rijca a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Patá'aj pajta huá'axe'eve'e í teite. Pajta piyen hua'anpuá'ajte'en í huá'a tzajta'a í a'ihuáamua'a. ²³ Capej huá'astijre'e a'ímej í mej jeíhua tiú'ujxajtave'e a'iné pepu'uri ramua'aree ti ayée na'a tí'ivaire'e mej mi tiú'ujaaxiejte'en í teite í mej rí'í mé titeumuámua'aree.

24 Ajta, capu ayén tiraavíjte'e seij ti tavástarala vaire'e ti ayén éene'e á'uche'ecane'e ti seica jamuan tí'ijaaxiejta. Capu a'atzu, sino ché'e a'ín rí'i tihuá'umua'aten. Ché'e ajta caí niu'ucami'i te'utáviicua'i. 25-26 Ajta a'ín ti ravaire'e í tavástarala, ayée pu ruxe'eve'e ti ruxiéehua rí'i huá'uruuren a'ímej í mej rájcha'íre'e a'ij ti a'ín tí'imua'ataca. Ruxe'eve'e ti a'ín ra'utámua'aree yee rí'irí ti Dios hua'utá'an mej mi seicié tiú'umua'ati mej mi ráamua'ati í niuucari ti ayén ti'ayajna, mej mi majtáhua'a rí'i mé tite'umuámua'aree muá'ara'ani. Matí'ij miyen huárini, rí'iríista pu a'ame mej huirácine a'u ti tiyaaru'u huáje'itéaana a'u ti ayén huá'uruu a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'eca'a mej ra'ará'astijre'en.

3

A'ij mej éene'e muá'aju'u í teite tí'ij te'entipúa'ajte'en nain

1 Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti ayén té'eme méjca'ihua yee tí'ij te'entipúa'arijme'en nain. Jéihua mú rajpuaítzi muá'aju'u. 2 Ayeé mú éene'e muá'aju'u í teite. Ayeé mú raxí'eve'e muá'aju'un seica í teite a'ij ti a'ímej tihuá'amitiejte'e seij ajta seij. Majta jeíhua huápi'i raxí'eve'e mej tumin tíseire'en. Jéihua mú á'ujtzaahuaté'e muá'aju'u, majta jeíhua huá'axieehuata muá'aju'u í ruxí'ej teite. Jéihua mú a'ij pua'a tiu'uxáatave'e muá'aju'u.

Camu huá'atzaahuaté'e muá'aju'u í ruvaújsimua'a. Camu majta rí'i tihua'utá'asin a'ímej í mej tí'itíj jín hua'utévai. Jéihua mú a'ij pua'a titetiújcha'íi muá'aju'un. 3 Camu huá'axe'eve'e muá'aju'u í teite. Camu majta tihua'utá'uuni'ira sino jeíhua mú a'ij pua'a tiu'uxáatave'e muá'aju'u. A'íi mú majta simuáruuni muá'aju'u. Merájcha'íre'e mú muá'aju'u nain jime'e ti i'í xí'epi'ín.

4 Avíitzi mú jín tiu'utátuiire'esin í ruxí'ej tevi. Camu a'atzu á'ujcu'uvéé muá'aju'u. Jéihua mú á'ujtzaahuaté'e muá'aju'u me'íjna jime'e ti ayén tihua'amitiejte'e mej jeíhua ruxe'eve'e. Jéihua mú raxí'eve'e muá'aju'u mej miyen huárini a'ij ti tihua'aráanajche. Majta camu raxí'eve'e muá'aju'u í Dios.

5 Aru a'íi mú majta miyen huataújsejrata í teite jemi mej nu'u rá'astijre'e í Dios, aru camu a'íjna jetze araujca'anée muá'aju'u. Xíi mu'u mena'a tí'iteseíre'e muá'aju'un. Capej huá'ajaahuaté'e mú'ee.

6 Ayeé mú 'een matíj a'íime í mej hua'ítzi jín uteáru'ipi u huá'achi'ita í teite mej mi hua'utémuaitin a'ímej í 'uuca í mej caí té'eviicua'i í ru tzajta'a, í mej ruxiéemiste'e me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Majta miyen huataura'aca ti tí'itíj ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi miyen huárini tí'itíj ti a'ij pua'a 'een, ti ajta hua'aráanajche.

7 Ja'anáj ti na'a miyen tihuá'anamuajran í mej tihuá'amua'ate mej mi jaítze'e yaú'itíeé muá'ara'ani tí'itíj ti jéjcuca. Camu ja'anáj huataúra'asin mej ráamua'ati í niuucari ti ayén ti'ayajna.

8 Ajta a'íime í teteca í mej tihuá'amua'ate, ayée mú che'atá mena'a tirájcha'íre'e í ti ayén ti'ayajna matíj a'íime í mej Moisés teecan mej tícha'íre'eca'a, a'íime í mej hua'apua. A'íi mú a'ín pú'eene'e a'íjna í Janes teecan, ajta a'íjna í Jambres teecan.

Ajta a'íime í mej miyen 'een, ayée mú a'ij pua'a mé titeumuámua'aree. Camu a'atzu té'atzaahuaté'e tzáahuati'ira'a jime'e. 9 Camu ché'e á'ateeri mej miyen rici a'íné ayée che'atá na'a tihuá'aruuren a'ij ti tihuá'uruu í seica í mej hua'apua. Naími'i mú ramua'aréeren ti caí tí'itíj vaire'e a'ij mej tí'ixaxa'a.

Pablo pu ra'antipúa'ajte í ti jín tira'íjcate'e a'íjna i Timoteo

10 Mí pajta mú'ee ramua'aree nain jime'e a'ij nej éeni'ici'e á'uche'ecan, í nej jín tí'imíjhuaca. Mú'ee pej pajta ramua'aree nej tzáahuati'ira'a jín

té'atzaahuat'e, neajta té'eviicua'i temua'a naa í nej jín rajpuaíjtzi. ¹¹ Mú'ee pej ramua'aree temua'a naa mej a'ij pua'a náaruu, nej jeíhua rajpuaíjtzi na'araa. Mú'ee pej ramua'aree ti'itj ti a'ij náaruu a'ujna já'ahua'a u Antioquía, ajta a'ujna u Iconio, ajta a'ujna u Listra. Jéihua nu te'utáviicua'iri'i í nej jín rajpuaíjtzica'a. Ajta nevástara'a pu nu'irájtuaa nain jime'e í nej rajpuaíjtzica'a.

¹² Ayej xaa ne'u, ayén che'atá na'a tí'iruuren ja'atí ti na'a ti tí'itese'e ti ra'ará'astijre'en í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. A'ij mú pua'a raruuren me'íjna í ja'ati.

¹³ Ajta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, majta a'íime í mej caí tzáahuati'ira'a jín miyen rici, maúche'e mú jaítze'e a'ij pua'a 'eene'e muá'aju'u í ru tzajta'a. Maúche'e mú jaítze'e huá'acuanamua muá'aju'u seica í teite. Majta jaítze'e mú te'uteúhua'itze'esin rujímua'a.

¹⁴ Mí pajta mú'ee, patá'aj pauj piyen té'atzaahuat'e a'ij pej tíraar'ire, pe'íjna jetze ti ayén timuá'amitíejte'eca'a. Patá'aj piyen pauj té'atzaahuat'e a'iné mú'ee pe ramua'aree a'ij mej timuaamuá'ate. ¹⁵ Pajta, tíj na'a patí'ij pá'ari'ista, mú'ee pe ramua'areereca'a a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari ti Dios ru jemi raaté'avaataca'a. A'ii pu a'íin pú'een í niuucari ti muaatá'asin pej rí'i mé teuúmua'aree ti ij Dios mua'irájtuaani a'íjna jime'e pej rá'antzaahua í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús.

¹⁶ Naíjmi'i tíj na'a ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti Dios ru jemi raaté'avaataca'a, a'úu pu é'eme'ecan í Dios jemi a'iné xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu rumuári'eri'ire'ara'an jín hua'utá'a mej mi miyen tira'uyú'uxa. Ajta tí'ivaire'e mej mi jín tihua'umua'aten í teite na'ari mej mi jín hua'utá'ixaate'en í mej jín ráamua'aree í mej jín auteájturaa í Dios jemi, mej mi rí'i huá'uruuren. Ajta pu tí'ivaire'e mej mi tihua'umua'aten a'ij ti tí'ixi'epi'in í Dios jemi, ajta a'ij ti caí tí'ixi'epi'in mej mi urar'ene'e muá'ara'ani í ru tzajta'a. ¹⁷ Ajta ayén tiraatéva'iri a'íjna í ja'ati ti rá'astijre'e í Dios ti a'íin í yu'uxari jín hua'únajmire'en naími'i tíj na'a ti ruxe'eve'e ti ij ayén huárini tí'itj ti a'ij tí'ixi'epi'in.

4

¹ Aye nu 'een jín tí'imua'ijcate'e jemin í Dios, ajta jemin í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. A'iné Ciríistu'u pu raaxi'epi'intare'en a'ímej jemi í mej mauj yen huachéjme íiyen chaanaca japua, ajta a'ímej jemi í mej meri huácuii. A'íi pu ajtahua'a huataseíjre'esin tí'ij tiu'uta'aíjta nainjapua.

² Patá'aj mú'ee tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e. Pajta patá'aj hua'utáhuavii ca'anín jime'e mej mi ráanamua ti pua'a miyen tité'ujca'ane mej ráanamua na'ari mecaí ranamuajracu. Patá'aj rí'i huá'uruuren a'ímej í mej caí xí'epi'in metíteumuámua'aree. Patá'aj hua'utá'ijmíi mej mi caí a'ij pua'a rijca. Patá'aj pajta hua'utá'an í ca'aníjra'a mej mi miyen huárini a'ij ti tiú'ujxe'leve'e.

Rí'i pepu'u pe'íjna jime'e pej pi te'utáviicua'i huá'a jemi í teite, pajta pe'íjna jime'e pej tihua'umua'aten temua'a naa. ³ Aye pej huárini a'iné a'ájna pu teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze mej jetzen caí ché'e te'evíicua'ira muá'aju'u mej ráanamua í ti i'i xí'epi'in a'ij pej tí'ihuá'amua'ateca. Mí majta a'íime, seica mú huatájeevi a'ímej mej ráanamua me'íjna jime'e a'ij mej rujímua'a mena'a tirájteu. ⁴ A'íi mú yá'uhua'axijsin í ti ayén tí'ayajna mej mi rá'antzaahuat'e'en í niuucari ti cha'a na'a pu'u tí'ixa.

⁵ Mí pajta mú'ee, patá'aj pauj nain jín rí'i mé teuúmua'aree. Patá'aj pajta te'utáviicua'i ti pua'a tí'itj muaatamuári'eristen. Neajta nu niyen tí'imua'ijcate'e pej rí'i tejá'uche'ecane'en pej pi tihua'utá'ixaate'en í teite í

niuucari jime'e ti jín Dios hua'irájtuaani. Patá'aj nain jín te'ará'asten í pej jín antí'amua'aree pe'íjna jime'e í pej jín tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁶ Ayee pu'u tí'een a'iné ayée pu tiná'amitiejte'e tíj nena'a nej rajpuaíjtzica'a ti ayén tí'ivaire'e í Dios jemi cumu muai'ivéjri í mej án yejxíre'esin japuan í mej jetzen tí'imuai'ivajta. Pu'uri teja'uré'ene a'ájna xicáara'a nej jetzen huámi'ini.

⁷ Jéihua nu rá'uviicua'iri'i nej niyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Nu'uri ra'anticí'i í nej jín avé'enmua'areereca'a. Canu raatéxíeehuataca'a sino nerá'astijre'eca'a í nevástara'a.

⁸ A'ij pu jín Dios raaté'avaataca'a ineetzi jemi ti'itíj ti tináaci'ti a'íjna jime'e nej urarí'ene'en í ne tzajta'a. Nevástara'a pu raaxí'epi'intare'en a'ij ti tiraavíjte'e; a'íi pu a'íjna naatátistejsin a'ájna xicáara'an ti jetzen ayén tí'iraxí'epi'intari'iran ineetzi jime'e. Ajta, capu neetzi na'a huatátistejsin, sino naíjmi'ica a'achú pua'améca í mej aráujca'anéecan jín rajchú'eve'e ti a'ín ajtahua'a huataseíjre'en huá'a jemi.

Pablo pu tí'irixaate'e a'ij ti ye'í huárini

⁹⁻¹⁰ Patá'aj huatá'aca'anen tíj na'a ti tí'iri'iri pej yetanén neetzi jemi, a'iné Demas pu mé núurie a'íjna jime'e ti jaítze'e ra'aránajcheca'a í ti ayén tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua. Crescente pu a'uun á'ume a'ujna já'ahua'a ti huatacá'a u Galacia. ¹¹ Ajta a'íjna í Lucas, a'íi pu'u yé huateájturaa neetzi jemi. Patá'aj raatá'inen pe'íjna í Marcos ti pua'a mé'e piya'useíj ti ajamuan yé tanén. Patá'aj ye'erávi'itin, a'iné a'íi pu netéva'iri í nej jín tí'ivaire'e í Dios jemi.

¹² Neraata'íteca'a ne'íjna í Tíquico ti a'uun á'ume'en u Éfeso.

¹³ Patí'ij mú a'arájra'ani, patá'aj mú neja'arápijre'en í nej ra'iteváara ná'aye'i í nej ne'uun ye'uteájtua a'íjna jemi í Carpo, a'ujna Troas ti é'eche. Pajta, patá'aj mú tineja'arápijre'en í yu'uxari, ajta í seica í cuapé'e, neetzi ti tí'ine'aa.

¹⁴ Ajta a'ín í Alejandro ti tepúusti'i tí'ita'ahuaca, jeíhua pu a'ij pua'a náaru. Aru tavástara'a pu ayén raruuren a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jemi a'íjna jime'e a'ij ti náaru. ¹⁵ Pajta mú'ee, rí'i pepu'u pe'íjna jemi tí'ij a'ín caí muaatémua'itin, a'iné jeíhua pu rájcha'íire'eca'a a'ij tej tihua'utá'ixaate'eca'a í teite.

¹⁶ Netí'ij amuacaícan huatánne'a'aca'a, capu ja'atí neetzi jime'e huatéechaxi ti ne japua huániuuni. Naími'i mú mé núurie. Ché'e Dios caí puaíjtzí hua'atá'acare'en a'íjna jime'e a'ij mej huaríj. ¹⁷ Mí neajta inee, a'ij nu jetze ará'anca'ane í tavástara'a. A'íi pu naatá'a í ruca'aníjra'a nej ní nain jín tihua'utá'ixaate'en í teite, mej mi naími'i ráanamua a'íime í mej caí Israél jetze ajtéme'ecan. Ajta a'íi pu nu'irájtuaa nej ni caí ca'anacan huámi'ini.

¹⁸ Tavástara'a pu naatévaire'esin nain jime'e tí'ij caí a'ín ti a'ij pua'a 'een naatémua'itin ti'itíj jime'e. A'íi pu nu'irájtuaasin ti ij ná'avi'itin u júte'e a'u ti a'ín tejé'ajta nej ni ne'uun a'utevé'e ná'ara'ani. Tiché'e tiyen rí'i tíraatá'an tíj na'a ti yú aumé tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén té'ara'ani.

I ti jín ra'antipua'ajte

¹⁹ Patá'aj naatateújti'itze'en a'íjna í Prisca, ajta a'íjna í Aquila, ajta a'ímej í teitestemua'ame'en a'íjna í Onesíforo. ²⁰ Ajta a'ín í Erasto, a'úu pu a'uteájturaa a'ujna chajta'ara'a jetze u Corinto. Neajta Trófimo nu a'uun a'uteájtuaa tí'icui'ican a'ujna chajta'ara'a jetze u Mileto.

²¹ Patá'aj huatá'aca'anen pej yetanén amuacaícan ajta caí xi a'ájna pítejá'arici ti huáseevi'i á'aye'i. A'íi mú yé muatateújte'esin a'íjna í Eubulo, ajta a'íjna í Pudente, ajta a'íjna í Lino, ajta a'íjna í Claudia, majta naími'i í ta'ihuaamua'a í mej té'atzaahuat'e.

²² Ché'e a'ín tavástara'a huateáturan mú'eetzi jemi. Ché'e a'ín rí'i timuaatá'an. Yee pu'u. Pu'uri antipua'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Tito

Pablo pu tí'ijyu'use'e a'íjna í Tito

¹ Inee, i nej i'i Pablo, ayée nu tí'ivaire'e í Dios jemi. Ajta a'íjn í Jesús ti ajta i'i Cirístu'u, a'í pu na'antíhuau nej ni niyen tiu'utévaire'en ne'íjna jime'e mej mi jaítze'e té'atzaahuat'e a'íme í Dios ti hua'antíhuau, mej mi majta jaítze'e yaú'itíeé muá'ara'ani tzáahuati'ira'a jime'e. Tí pua'a meri yaú'itíeé muá'ara'ani tzáahuati'ira'a jime'e, aj mú mi rí'i titetiújcha'í muá'aju'u me'íjna jime'e í ruye'irá. ² A'ij mú jín rachú'eve'e muá'aju'u mej miyen ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e, a'iné ayée pu te'ataújratziiri'í í Dios jéjcuá imuá. Ajta a'íjna í Dios, capu tí'ihua'ítaca.

³ Ajta a'íjn Dios, a'iné pu'uri teja'uré'ene ja'anáj ti pua'a huaújxi'epi'íntari'ire, a'í pu taatá'a tej ráamua'aree í runiuuca jime'e. A'ij pu jín ayén tinaata'aíj a'íjna í Dios ti tu'irájtuaani nej ni tihua'utá'ixaate'en a'íjna jime'e ti Dios te'ataújratziiri'í. Jee xaa ne'u, a'ij nu jín ti'it'éjvee í tavástar'a jemi.

⁴ Ayee nu tí'imuyau'use'e, mi pej i'i Tito, mi pej pajta niyauj pu'éene'e pua'araa tzáahuati'ira'a jime'e pe'íjna jime'e pej piyen che'atá pena'a té'atzaahuat'e netíj inee. Ayee nu tí'ijxe'eve'e mej miyen muáruuren a'íjna í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íjn í Cirístu'u ti ajta i'i Jesús, í ti tu'irájtuaani, miché'e rí'i timuáacha'ín, miché'e majta mua'anpuá'ajte'en í á'a tzajta'a.

I ti jín tí'imíjhuaca a'íjna í Tito a'ujna u Creta

⁵ Ayee nu 'een jín muaja'uteájtuaa a'ujna u Creta í chuej ti e'eráahuachi í jaj japua pej pi rí'i ráaruuren í ti á'aturaacaj, pej pi pajta hua'antíhuau a'ij nej neri timuá'ixaa a'ímej í mej te'enteárute vaujsi jime'e nain japua matíj mena'a mej huachéjme a'ujna u Creta.

⁶ Ajta ayée pu ruxe'eve'e ti ayén 'een a'íjna í ja'ati ti te'enteárute vásta'a jime'e, ti caí tí'itíj jín a'aturáa, ajta ti seij na'a tévi'itíne'en í 'ítá'a. Majta í yaújmu'ame'en a'íjna í ja'ati, ayée pu ruxe'eve'e mej té'atzaahuat'e, tí'ij caí ja'atí a'íjna jín huá'a jetze te'upuá'ajte'en mej a'ij pua'a titetiújcha'í na'ari mej caí tí'itíj á'astijre'e.

⁷ Ja'atí ti ayén vásta'a jín ti'it'éjvee, a'í pu xaa ayén antiújmu'aree a'íjna jime'e ti Dios jetze me'ecan tí'ivaire'e a'ímej jemi í teite. A'ij pu jín ayén ruxe'eve'e ti rí'i tí'itíjcha'í, ti caí tí'itíj jín a'aturáa. Ruxe'eve'e ti caí ayén á'ujtzaahuat'e, ajta ti caí ca'anacan huataniú'ucan, ajta ti caí rutahuaíve'e. Ajta, ayén che'atá na'a ruxe'eve'e ti caí ayén runé'use'eve'e, ajta ti caí a'íjna jín ruvaire'e a'íjna jime'e í tumin mej tí'ípua'ívi u teyujta'a, na'ari ti caí tí'inecua'atze ti jeíhua tí'ijcha'í.

⁸ Mí ajta a'íjn, ché'e ayén éene'e á'ara'ani ti ruxí'evi'ira'a jime'e hua'ancuré'evi'itín matíj mena'a pua'amé ramuáaren, ti ajta a'íjna jetze ucarute a'íjna jime'e ti xí'epi'ín 'een. Ajta pu ayén ruxe'eve'e ti a'íjn rí'i mé teuúmu'aree, ti ajta rí'i tí'itíjcha'í, ti ajta urarí'en í ru tzajta'a. Ajta i'i, ayée pu ruxe'eve'e ti ruca'ané í ru tzajta'a ti ij caí tí'itíj jín auteáturan a'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een.

⁹ Ruxe'eve'e ti a'íjn ajta yaú'itíeé temua'a naa í niuucari ti ayén ti'ayajna a'ij tej teri tihua'umuá'ate ti ij caí ja'anáj yá'uhua'anan. Tí pua'a ayén huárini, aj pu xaa raayí'itihua'a a'ame ti ij tihuá'umua'aten tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti ayén tiraavíjte'e. A'í pu ajta raayí'itihua'a a'ame ti hua'utémua'itín a'ímej í mej seicié tí'ixaxa'a.

¹⁰ Ayee pu ruxe'eve'e a'iné mu'iití mú mé á'ujujhua'an í mej caí tí'itíj á'astijre'e. Jéihua mú tihua'amua'ate me'íjna jime'e í niuucari tí caí tí'itíj vaire'e, tí ajta tiú'ucuanamua. A'ímej mú jetze ajtémecan a'íime í mej ra'antisí'iche í runavij.

¹¹ Jé'ecan pu ruxe'eve'e tej hua'utá'ijmí mej mi caí ché'e miyen tí'ixajta a'iné jeíhua mú tihua'antiú'uuni'ira matíj mena'a pua'amé ruteítstemua'a seij í ja'ati, majta méyee. Ayee mú 'een jín miyen tihua'amua'ate a'íjna jime'e í tí caí ayén tiraavíjte'e mej mi avítzi jín raamuá'itín í tumín í mej rujímua'a huateújvaire'en.

¹² Seij tí huá'a jetze ajtémecan, tí nu'u huá'a jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ayén tiu'utaxájtaca'a a'ímej jime'e tíjín: “Naími'i mú tí'ihua'itaca a'íime í mej Creta huachéjme. A'ij mú hui pua'a tí'iruure a'íime í mej huá'ina'ase'e. Majta jeíhua huápí'i juxaaveca ajta mena'a caí anajúcataxi'in.”

¹³⁻¹⁴ Jee xaa, ayée pu tí'ayajna a'ij tí tiraataxájtaca'a. A'ij pu jín, ayée pu ruxe'eve'e pej piyen huárini. Patá'aj ca'anín jín hua'ajteá'axi'in mej mi té'antzaahuat'en tzáahuati'ira'a jime'e a'ij tí tiraavíjte'e, mej mi caí ché'e ranamuajra í niuucari tí caí tí'itíj vaire'e tí ajta a'ímej jetze huanéj a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, mej mi caí ché'e ranamuajra a'ij mej tihua'aíjte'e a'ímej í teteca í mej caí raataxi'leve í tí ayén tí'ayajna í Dios jemi.

¹⁵ Ajta a'ímej jemi í mej urarí'ene'en seijre'e í ru tzajta'a, ayée pu tí'huá'amitíejte'e tí naími'i tíj na'a tí Dios ayén tiú'utaahuaca'a, a'í pu tí'ivaire'e í ruyel'irá jime'e. Majta, camu a'atzu taúra'aca tí tí'itíj hua'utáxana'ave'en tí a'ij pua'a 'een. Mí ajta a'ímej jemi í mej a'ij pua'a seijre'e í ru tzajta'a, capu tí'itíj í'irí'en. Jéihua mú a'ij pua'a mé titeumuámua'aree. Majta, camu ché'e raayí'ti mej miyen huaruitíejte'en yee a'í pu ayén tiraavíjte'e nusu a'í pu caí ayén tiraavíjte'e.

¹⁶ Ayee mú tí'ixaxa'a tíjín: “Teen tu ramua'ate í Dios.” Mí majta caí, camu ramua'ate a'iné camu miyen ríci a'ij tí tí'ijxe'eve'e í Dios. Jé'ecan mú tiú'uxana'avi'iste'e. Camu tí'itíj á'astijre'e. Camu majta tí'itíj jín a'ij tí'ivaire'e í Dios jemi.

2

Jíme'en í niuucari tí rí'i huá'aruure

¹ Mí pajta mú'ee, ayée pu ruxe'eve'e pej piyen tihua'umua'aten mej mi miyen rí'i tí'tetiújcha'íí a'ij tí tiraavíjte'e a'íjna jime'e mej té'atzaahuat'e tzáahuati'ira'a jime'e. ² Patá'aj piyen tihua'umua'aten í mej vaújsicira'i mej caí jeíhua rayé'ecare'en í nahuáj, sino cíj mu'u, mej mi seica rí'i tí'hua'usej. Ruxe'eve'e mej mi rí'i mé titeumuámua'are'en, majta mej rí'i tí'tetiújcha'íí me'íjna jime'e mej rá'astijre'e í tavástar'a. Ajta ayén ruxe'eve'e mej huá'uxe'eve'en í ruxí'ej teite, ajta mej mi te'utáviicua'i temua'a naa.

³ Patá'aj piyen che'atá pena'a tihua'umua'aten a'ímej í ucarijse mej mi majta rí'i tí'tetiújcha'íí. Capej hua'atá'acare'en mej a'ij pua'a tiú'ujeeve seij ajta seij. Capu ajta ayén tiraavíjte'e mej jeíhua rayé'ecare'en í nahuáj, sino mej mi ráari'iren mej tihua'umua'aten tí'itíj tí a'ij tí'ivaire'e. ⁴ Miché'e me'ín jucarijse miyen tihua'umua'aten í mej 'uuca í mej mauj teemua mej mi miyen tihua'uxe'eve'en í rucína'astemua'a, majta í ruyaujmua'a.

⁵ Ayee pu ruxe'eve'e mej rí'i metíteumuámua'aree a'íime í mej mauj teemua, mej mi caí tiú'uxana'acira'aten. Ajta, ayée pu ruxe'eve'e mej nain jín tí'ijcha'íí í ruche. Ajta, mej mi rí'i huá'acha'íí í ruteítstemua'a. Miché'e majta hua'ará'astijre'en í rucína'astemua'a. Na'ari, tí pua'a mecaí miyen huárini,

í seica í mej huá'aseij, camu ché'e raataxí'eve'esin mej ra'ará'astijre'en í tavástar'a.

⁶ Ayee pej che'atá pena'a ca'aníjra'a hua'utá'an í teteca í mej mauj teemua mej mi rí'i mé titeumuámua'are'en me'íjna jime'e a'ij mej ríci. ⁷ Pajta mú'ee, patá'aj piyen aseíjrata huá'a jemi tíj seíj ti ari araúraste nain jime'e a'ij nej neuchén timuá'ixaa, a'íjna jime'e a'ij pej ríci ti í'i xí'epi'in jime'e. Patá'aj ti-huá'umua'aten tzáahuati'ira'a jime'e, pajta piyen tihua'utaseíjrate'en ti huápi'i ruxe'eve'e mej mi miyen huárini.

⁸ Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en temua'a naa e'ehauritiécan jime'e a'ij ti tiraavíjte'e mej mi caí miyen seicié tí'ixajta. Ayee pej huárini ti í hua'utatévi'iraste'en a'ímej í mej muájcha'íire'e me'íjna jime'e mej caí ti'itíj jín huatániuusin ti a'ij pua'a namuajre'e mej jín titaaxájtzi'í.

⁹ Patá'aj piyen tihua'utájeeve a'ímej í mej tí'imuari'e ca'anéeri jime'e, mej mi hua'ará'astijre'en a'ímej í mej tihuá'ajte'e. Miché'e miyen tiu'umuári'en mej mi nain jín rí'i tihua'utá'an. Ayee pu ruxe'eve'e mej caí a'ij mena'a tihuá'ajeeve a'ímej í mej tihuá'ajte'e. ¹⁰ Mej mi majta caí tihua'anáhua'ira, sino mej mi nain jín hua'ará'astijre'en, matá'aj caí ti'itíj jín até'itze'ara'an. Tí pua'a miyen huárini, ayée mú'een jín ca'aníjra'a hua'utá'asin í seica mej mi majta raataxí'eve'en, mej majta ra'ará'astijre'en a'ij tej tihuá'amua'ate a'íjna jime'e ti Dios tu'irájtuaani.

¹¹ Jee xaa, pu'uri mé jéjre'e seijre'e ti Dios ari rí'i tihuá'acha'íi í teteca a'íjna jime'e ti Dios jír'á'ujca'ane ti hua'irájtuaani naíjmi'ica. ¹² A'íj tu jín ramua'aree ti ayén ruxe'eve'e tej ra'antipúa'ajte'en nain jime'e ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi, ajta nain jín tej rájhuausin íiyen chaanaca japua, ti caí ayén á'ateere rusén jime'e.

Ajta, ayée pu ruxe'eve'e tej tiyen rí'i tí'itítacha'íi a'ij ti tiraavíjte'e, a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Ajta ayén ruxe'eve'e tej rí'i mé titeumuámua'are'en tetíj tena'a tej tiyen á'ateeri íiyen japuan í chaanaca ti yen seijre'e.

¹³ Teajtáhua'a tu teuj rachú'eve'en í tej jín huatátatemua'ave'e a'ájna xicáara'an ti jetzen teja'uré'enejsin í tej rachú'eve'en ti ajtahua'a yé hu-ataseíjre'esin a'íjna í Dios ti nain jín antiújmua'aree, ti ajta tu'irájtuaani. A'íi pu a'íin pú'een í Jesús ti ajta í'i Ciríistu'u.

¹⁴ A'íi pu huataúra'a ti huámi'ini ta jetze me'ecan ti ij a'íin tiu'unájchita nain jime'e a'ij tej té'echa'íica'a iteen, te'íjna jime'e tej caí a'atzu ra'ará'astijre í Dios. Ayee pu 'een jín ajta huamí'i ta jetze me'ecan ti ij rí'i táaruuren í tatzajta'a tej ti teitestemua'ame'en pu'éene'e tá'ara'ani, tej ti ahuátaca'anen tej ti tiyen huárini i ti í'ixi'epi'in jime'e.

¹⁵ A'íi pu a'íin pú'een í ti ruxe'eve'e pej piyen tihuá'umua'aten. Patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an nain jime'e í pej jín anti'amua'aree. Patá'aj pajta hua'ajteá'axi'in. Capej hua'atá'acare'en ti ja'atí a'ij pua'a tí'imuaseijra.

3

A'ij mej ye'í huárini í mej té'atzaahuate'e

¹ Patá'aj hua'u'íjcate'en í teite mej mi miyen huá'astijre'en a'ímej í mej tí'ajta, majta a'ímej í mej tí'itíj jín antiújmua'aree. Miché'e miyen huárini a'ij mej tí'ijxe'eve'e í mej tí'ajta. Miché'e majta ahuaújca'anen mej mi me'íjna jín tiu'umuári'en tí'itíj ti a'ij tí'ixi'epi'in. ² Capej hua'atá'acare'en mej a'ij pua'a tihuá'ajeeve í ruxí'ej teite sino patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ru'ihuaamua'a muá'ara'ani temua'a naa, mej mi majta rí'i tihuá'ucha'in í seica. Miché'e majta rí'i tí'ihuaúrixaate'en mej caí a'ij mena'a pua'a tiú'ujeeve.

³ Capej yá'uhua'anan a'ij tej éene'e jéjcuá imuá tetí'ij caí xi té'atzaahuate'eca'a. Catu ti'itíj ú'umua'areereca'a. Catu teajta ti'itíj á'astijre'eca'a. Ti'itíj ti na'a pu tacuanamuajca'a. Cu xíee tej ravaire'eca'a ca'anéeri jime'e í ti ta tzajta'a seijre'eca'a ti a'ij pua'a 'een. Ajta ti'itíj ti ta'aránajcheca'a ti caí xí'epi'in jime'e, a'íj tu teajta vaire'eca'a.

Ayee tu ti'itítacha'íica'a tej huá'ajcha'íre'eca í taxí'ej teite. Seica mú majta tájcha'íire'eca'a itejmi. Teajta iteen, ayée tu che'atá tena'a iteen tajímua'a tu tájaaxiejvi'iraca'a seij teajta seij.

⁴ Mí ajta a'ín í Dios í ti tu'irájtuaa, a'íi pu taatá'a tej tiyen raaseíj ti a'ín rí'i temua'a tí'itacha'íi. A'íi pu ajta taxe'eve'e. ⁵ A'íi pu xaa tu'irájtuaa. Capu a'íjna jín tu'irájtuaa a'íjna jime'e tej tiyen huaríj í ti í'ixi'epi'in sino a'íjna jime'e ti a'ín tá'ancu'uvajxi. A'íi pu taajéjcuare í ruxíejniu'uca jime'e. Cu xíee tej teajtáhua'a huanúnu'ihuaca'a í Dios jemi, a'íjna jime'e ti tá'ari'iri'i ti xána'avi'ire'eca'a í ta jetze.

⁶ Ruxíejniu'uca pu xaa huateájtuaa itejmi jemi nain jime'e í ruxí'evi'ira'a a'íjna jime'e ti ta japua huaniú a'íjna í Jesús ti ajta í'í Ciríistu'u. ⁷ Ayee pu 'een jín raateájtuaa téjmi jemi ti i a'ín ayén tiraaxí'epi'intare'en tej ti caí ché'e ti'itíj jín auteá'turan í jemín a'íjna jime'e ti tá'ancu'uvajxi. Ayee tu 'een jín seijre'e tej ti teri rachú'eve'e tí'ij titáaci'iti méjca'ihua yee tej ruuri tá'ara'ani jemín tíj na'a rusén jime'e.

⁸ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna. A'íj nu jín niyen tí'ijxe'eve'e pej mú'ee ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi rá'antzaahuate'en netíj nena'a neri timuá'ixaa a'ímej í mej meri rá'astijre'e í Dios. Miché'e majta rí'i mena'a me'íjna jetze ucarute mej rí'i titetiújcha'íica me'íjna jime'e ti í'ixi'epi'in. Tí pua'a miyen huárini, a'íi mú xaa rí'i tiraatá'asin í Dios, majta hua'utévaire'en naíjmi'ica.

⁹ Mí majta seica, jeíhua mú me'íjna jín tiú'urihua'ura muá'aju'u me'íjna jime'e ti caí ámitieere'e, majta seica me'íjna jetze ucáruti mej miyen tí'ixáata muá'aju'u yee a'atani tévira'an jetze huanéj í ruhuáacixa'astemua'aci'i. Majta seica, ayée mú tiú'urihua'ura muá'aju'u me'íjna jime'e yee a'iquí huataújmua'a a'íjna í niuucari ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan. Ayee mú 'een jín miyen autéhuijsin mej mi já'ita'a a'utáciine, majta mej mi huateújne'usi'ite'en. Naíjmi'i matíj mena'a miyen 'een matíj a'íime, camu ti'itíj vaire'e. Capej huá'ajaahuate'e.

¹⁰ Tí pua'a ja'atí ayén tejá'amua'ítziite'e sej si siyen a'utehuini sej si já'ita'a a'utáciine, ayée pej ráaruuren. Patá'aj seij pana'a raatá'íjmi na'ari hua'apua. Tí pua'a auj ayén ríjca ti caí muá'astijre'e, patá'aj raata'íte mé já'ahua'a. ¹¹ Tí pua'a caí muá'astijre'e, ayée pepu'u 'een jín piyen tiráamua'aree ti a'ín í tevi seicié na'a tí'imua'atze ti caí ayén tiraavíjte'e. Pu'uri Dios raaxí'epi'intari'iri'i a'íjna jime'e ti puaíjtzí raatá'asin.

Pablo pu tí'ira'ixaate'e

¹² Nee nu muaata'íti'ira mú'etzi jemi ne'íjna í Artemas, neajta ne'íjna í Tíquico. Matí'ij me'uun e'ará'asti a'u pej a'utéjvee, aj pej xaa ahua'aca'anen a'achú pej caj tirú'umua'aree pej yé tanén neetzi jemi, ayujna Nicópolis. Ayee nu tiraaxí'epi'intare nej niyen neyun á'ateeri tíj na'a a'ájna ti huásevi'i a'ame.

¹³ Patá'aj piyen huárini nain tíj na'a ti í'iri'iri pej hua'utévaire'en pe'íjna í Zenas, pajta pe'íjna í Apolos. A'íjna í Zenas, a'íi pu a'ín pú'een seij ti tí'ixi'epi'intare'e. Patá'aj hua'utévaire'en mej mi me'uun a'aráciine. Patá'aj piyen rí'i ráaruuren ti ij caí ti'itíj tihuá'aturaate'e. ¹⁴ Majta a'íime í tateítstemua'a, ayée pu ruxe'eve'e mej miyen tiraayí'itihua'an mej me'íjna jetze ucarute mej miyen ríjca í ti í'ixi'epi'in jime'e mej mi me'íjna jín huateújvaire'esin. Na'ari caí, camu ti'itíj jín huateújvaire'esin.

I ti jín ra'antipúa'ajte

¹⁵ A'ñí mú yee muateujte'e matíj mena'a pua'amé mej yé huaté'uu ne jamuan. Patá'aj piyen tihua'utateújte'en ta jetze me'ecan a'ímej í mej taxe'eve'e, í mej miyen che'atá mena'a té'atzaahuate'e. Ché'e r'íi tejá'amuavaire'e.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Filemón

Pablo pu tirá'ayu'use'e í Filemón

¹⁻² Inee, i nej i'í Pablo, ayée nu een jín aiteánami'i a'íjna jime'e nej ra'ará'astijre í Ciríistu'u ti ajta Jesús pú'een. Jamuan í ne'ihuaara'a a'íjna í Timoteo, ayée tu tí'imuayu'use'e mi pej i'í Filemón, mi pej ta jamuan tí'imijhuaca, mi tej muaxe'eve'e jeíhua, ajta a'íjna ti i'í Apia, a'íjna í 'íta'a ti tajuu pú'een ti ajta té'atzaahuat'e, ajta mi Arquipo, í ti ayén che'atá na'a té'eviicua'i tetíj iteen. Teen tu tihuá'ayu'use'e naíjmi'ica í mej a'uun e'etiújse'iri a'u pej é'eche.

³ Ajta a'íjn Dios í tej rájya'upua, ajta a'íjn tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, miché'e rí'i tejamuáacha'íjn, miché'e majta amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

Filemón huá'axe'eve'e í teitestemua'ame'en í Dios, ajta rá'astijre'e í tavástar'a

⁴ Tíj na'a nej amua'utámua'aree, ayée nu rí'i tiratá'acaa ná'aye'i í Dios netíj nena'a tí'ijhuavii. ⁵ Ayee nu een jín tí'ijteujtzi'ire'e ná'aye'i ne'íjna jime'e nej niyen tí'inamua pej jeíhua huápi'i rá'astijre'e í tavástar'a, a'íjna í Jesús. Pajta jeíhua huápi'i huá'axe'eve'e a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

⁶ Ayee nu tí'ijhuavii í Dios jemi pej pi piyen huatá'aseijrata tzáahuati'ira'a jime'e pej nain jín rá'astijre'e í tavástar'a mej mi í seica ráamua'aree tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti een tíj na'a pua'amé tí'itaci'iti a'íjna jime'e tej rá'atzaahuat'e í Ciríistu'u. ⁷ Jé'ecan nu netémua'ave'e mú'etzi jemi. Jee xaa ne'u, rí'i pej naatá'a a'íjna jime'e pej ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

Pablo pu Onésimo japuan huániuusin

⁸ Nee nu xaa ne'íjna jín antínmua'aree nej ti'itij jín timuaata'aíjte'en a'ij pej ti'iti huáruuren a'íjna jime'e ti Ciríistu'u na'antíhuau. ⁹ Mi neajta caí, canu niyen rini nej timuaata'aíjte'en ca'anéri jime'e. A'íi pu'u na'aránanajche nej niyen timuaatáhuavii a'iné jeíhua nu muaxe'eve'e inee, i nej neri vástacira'i pú'een, neajta neri aiteánami'i ne'íjna jime'e nej rá'astijre'e í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús. ¹⁰ Ayee nu tí'imuahuavii ne'íjna jime'e í niyauj a'íjna í Onésimo, ti ari ajta té'atzaahuat'e a'íjna jime'e nej niyen raatéya'upuajtaca'a ayujna a'u nej aiteánami'i.

¹¹ Jé'ecua imuá, capu ti'iti timuaatévai. Mi ajta a'íjn, pu'uri tineetéva'iri ineetzi, ajta pu mú'etzi ti'itéva'iri. ¹² Nu'uri ní raata'íti mú'etzi jemi ne'íjna í nej jeíhua huápi'i raxí'eve'e. ¹³ Ayee nu tí'ijxe'eve'eca'a ti yé huateáturanche'e nee jamuan ti ij naatévaire'enche'e mú'etzi jetze me'ecan nej nauj yé aiteánami'i ne'íjna jime'e nej tihuá'ixaate'e í teite Ciríistu'u jetze me'ecan.

¹⁴ Mi neajta inee, canu tí'ijxe'eve'eca'a ti'iti pej caí neetá'acare'en sino nej niyen Onésimo japuan huániuuni. Ti pua'a piyen ti'itij jín naatévaire'enche'e, ayée nu tí'ijxe'eve'eca'a pej piyen huárini á'axe'evi'ira'a jime'e. Canu xaa ne'u raxí'eve'eca'a pej ca'anéri jín piyen huáriniiche'e.

¹⁵⁻¹⁶ Tij caí ayén een jín a'atzu á'atee ti imuá a'ij huárupi ti ij ajtahua'a mú'etzi jemi huateáturan tíj na'a rusén jime'e, ti ij a'íjn huateáturan mú'etzi jemi tíj muá'ihuaara'a pej jeíhua raxí'eve'e. Capu ché'e ca'anéri jín muatévaire'esin sino a'ihuáara'a pu a'ame. Jé'ecan pu ruxe'eve'e ineetzi jemi

a'íjna í ja'ati. Aru jaítze'e pu ruxe'eve'e mú'etzi jemi a'iné tevi pu pú'een, ajta a'ihuáara'a pú'een í tavástar'a jemi.

¹⁷ A'íj nu jín niyen muahuavii ti pua'a piyen tinaaseíjri'i nej á jamuan tí'imuarí'e. Patá'aj piyen che'atá pena'a ra'ancuré'evi'itin pe'íjna í Onésimo patíj tina'ancuré'evi'iti ineetzi. ¹⁸ Ti pua'a ti'itij jín a'ij pua'a muáaruu na'ari ti pua'a ti'itij jín timuá'acha'íire'e, neetzi pej huajíjve'en.

¹⁹ Nemujca'a nu jín tí'imuyayuse'e. Inee, i inee i'i Pablo, nee nu tí'imuanajchite'en. Mi neajta inee, canu a'atzu ne'íjna jín timuaatá'ixaate'esin ne'íjna jime'e í pej tiná'acha'íire'e pe'íjna jime'e ti timuáaci'iti pej ruuri pua'amé tíj na'a rusén jime'e. ²⁰ Ayee nu tí'ijxe'eve'e, ne'ihuaara'a, pej pi ti'itij jín naatévaire'en í tavástar'a jemi. Patá'aj ca'aníjra'a naatá'an í Ciríistu'u jemi.

²¹ Ayee pu tiná'amitiejte'e ti ayén ti'ayajna pej piyen huárini a'ij nej tí'imuhavii. A'íj nu jín yé tí'imuyayuse'e. Nu'uri ramua'aree pej piyen jaítze'e rini a'ij nej caí tí'imuhavii. ²² Ajta a'íjna jime'e, patá'aj piyen huárini. Patá'aj seij rí'i huáruuren í cuaartu nej ni ne'uun huírájcati, a'iné ayé nu rachú'eve'e ti Dios neetá'acare'en nej neajtahua'a ne'uun a'atanén mú'etzi jemi a'íjna jime'e pej piyen raatáhuaviiri'i í Dios jemi.

Seica mú raatateújte, ajta í niuucari ti jín ra'antipué'ajte'esin

²³ A'íi pu ajta yé muateujte'e a'íjna í Epafra ti nej jamuan yé aiteánami'i, a'íjna jime'e ti ajta rá'astijre'e í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. ²⁴ A'íi mú majta yé muateujte'e a'íime, a'íjna í Marcos, ajta í Aristarco, ajta Demas, ajta í Lucas. A'íi mú a'íin pú'een í mej nej jamuan tí'imuarí'e.

²⁵ Ajta a'íin tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, ché'e a'íin ruxí'evi'ira'a jín rí'i tejamuáacha'íin. Yee pu'u, ché'e ayén teja'ure'enén.

Í ti té'eyu'usi'ihuaca'a a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtème'ecan

A'í pu yaujra'an tí'íta'ixaate'e í ruyá'upua jetze me'ecan

¹ Ayee pu jéjcuá imuá, Dios mu'ití tihua'utá'ixaa í tavaújsimua'aci'i, mu'icáca jime'e í niuucari. A'ajná'imua Dios pu ayén seica huata'íteca'a mej mi tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. ² Mí ajta íjii, tej huáteite, tíj na'a ti nain araúrastejsin, a'ín Dios ayén tira'íjca í ruyauj ti ij a'ín titaatá'ixaate'en í Dios jetze me'ecan. A'í pu ajta ayén tíra'antíhua'u tí'ij nain tí'ijci'iti a'íjna í yaujra'an. Dios pu ajta jamuan tiú'utaahuaca'a í chaanaca í tej japuan yen seijre'e.

³ Ajta a'ín í yaujra'an, ayée pu nain jín che'atá na'a rí'i huápi'i naa seijre'e tíj ajta í Dios. Ajta í tévira'an, ayée pu che'atá na'a seijre'e tíj ajta í Dios. A'í pu ajta raví'i tíj na'a ti íiyen tí'iseijre'e í chaanaca japua, ajta u ta japua. Runiuuca pu jín huápi'i antiújmua'aree, a'í pu ayén ricí tí'ij á'ateevi'in. Tí'ij a'ín yaujra'an tihua'acá'ari'iri'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu'i a'uun a'ujyeíjxi ípuari japua rurí'irínta'a a'íjna ti nain jín antiújmua'aree, ti júte'e é'eseijre'e.

Ajta a'ín yaujra'an, jaítze'e pu ve'ecán jín ti'it'éjvee mecaí a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua

⁴ Ayee pu 'een jín huaríj, ajta ayén tel'irájraa ti a'ín ayén huápi'i jaítze'e rí'éene'e já'araa mecaí a'ímej í xiéjniu'ucari í mej ta japua tí'ivaire'e. Ajta jeíhua pu jaítze'e tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna í niuucari ti jín Dios ari raatamuá'a í ruyauj caí a'íjna í niuucari ti ajta jín hua'utamúá'a a'íme í mej ta japua tí'ivaire'e. ⁵ Ayee pu'u xaa, Dios capu ja'anáj ayén tiraata'ixaa seíj ti huá'a jetze ajtème'ecan tíj ayén tiraata'ixaa í ruyauj tíjín:

Mú'ee pej niyauj pú'een.

Neajta inee, íjii nu mua'antíhuau.

Ajta ayén tíjín:

Nee nu ya'upuáara'an pu'éene'e na'ame.

Ajta amín, amí pu niyauj pu'éene'e a'ame.

⁶ Ajta, tí'ij ayén ye'eráavi'iti íiyen chaanaca japua a'íjna ti jéjcuá imuá seijre'eca'a, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Miché'e me'ín raateánajche matíj mena'a pua'amé

í mej tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁷ Ajta, ayée pu huá'a jime'e tí'ixa a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e tíjín:

Ayee pu huá'aruure a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua

mej mi miyen seijre'e tíj eeca,

majta mej mi miyen seijre'e tíj taij ti á'ataa

a'íme í ti tihuá'ajjte'e.

⁸ Mí ajta, jíme'en í ruyauj, ayée pu tí'ixa tíjín:

Mú'ee, mí pej Dios pú'een,

mú'ee pej antí'amua'aréere pua'amé

tíj na'a rusén jime'e.

Pepu'uri icu ru'itéchui í 'itzí í mej jín ráamua'aree

pej urarí'en jín seijre'e,

pej pajta xí'epi'in tí'ajta a'ij ti tiraavíjte'e.

⁹ Mú'ee pej raataxí'leve mej rí'i tí'itiújcha'íi

tzáahuati'ira'a jime'e.

Ajta, capu a'atzu mua'aránajcheca'a
 mej a'ij pua'a ti'itiújcha'íca'a.
 A'íj pu jín, a'íin Dios í pej jemin seijre'e,
 a'íi pu ayén rí'i tímuaateájtuaa
 patá'aj jaítze'e huatá'atemua'ave'en
 mecaí a'íime í mej mú'eetzi jamuan seijre'e.

¹⁰ Ajta ayén tíjín:
 Mú'ee, nevástara'a, jéjcuá imuá pej raatétaahuaca'a í chaanaca.

Ajta, tíj na'a ti íiye seijre'e u ta japua,
 amujca'a pej jín raatétaahuaca'a.

¹¹ A'íi pu te'entipua'ajte tíj na'a pua'amé
 ti tí'iseijre'e.

Mí pajta mú'ee, paúche'e pej huatevéé pua'amé.

Ajta tíj na'a ti tiú'utaavijhuaca'a,
 ayée pu tiu'utémi'ime'ecantari
 tíj cáxuri ti caí ché'e ti'itíj vaire'e.

¹² Ayee pej raatéxu'uta'inaxi'isin tíj cáxuri ti mí'ime'ecan,
 í mej raateájtutzi.

Naími'i pu seicié ruruuren.

Mí pajta mú'ee, paúche'e piyen che'atá pena'a seijre'e
 tíj na'a rusén jime'e.

Capej ja'anáj á'apua'aren.

¹³ Dios capu ja'anáj ayén tiraata'ixaa seíj ti ta japua tí'ivaire'e sino ruyauj pu
 xaa ayén tiu'utá'ixaa tíjín:

Patá'aj yé a'ujyeíjxi'in nejri'irínta'a.

Patá'aj piyen huácatií ajta nena'a caí hua'antimua'ítin
 a'íimej í mej muájcha'íire'e
 mej mi miyen tímua'ará'astijre'en mú'eetzi.

¹⁴ Capu xaa ne'u ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í mej ta japua tí'ivaire'e a'iné
 a'íi mú a'íin pú'een í xiéjniu'ucari ti Dios ayén tihua'áijte'e mej mi miyen
 tí'ivaire'e mé'ujjuhua'ane'en, mej mi hua'utévaire'en a'íimej í ti huá'aci'iti ti
 Dios hua'irájtuaani.

2

Tej nu'u ra'ará'astijre'en í tej ráanamujri'i

¹ A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e tej jaítze'e temua'a naa ra'ará'astijre'en te'íjna
 í tej ráanamujri'i, tej ti caí yá'uhua'axin. ²⁻³ Jee xaa ne'u, a'íjna í niuucari
 í mej mejmí'i raataxájtaca'a a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, a'íi pu xaa
 tí'ivaire'eca'a. Ajta ja'atí ti na'a ti caí ti'itíj jín ra'ará'astijre, ayée pu puaíjtzi
 ancuré'a a'ij ti tiraavíjte'eca'a. Tí pua'a ajmí'i ayén tihua'urruu: ¿A'íiné auj
 tí'iri'iri ti caí puaíjtzi taatá'an ti pua'a tiyen tiraatéxieehua te'íjna í niuucari
 ti jín Dios tu'irátuaasin, ti ajta jeíhua huápi'i ruxe'eve'e?

Amuacaícan, tavástara'a pu ayén raataxájtaca'a. Ajta á'iyen, seica mú
 taata'ixaa a'íime í mej ráanamujri'i. ⁴ Dios pu ajta te'anxájtaca'a a'íjna jime'e ti
 ayén huaríj ti'itíj jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e, ajta ti'itíj í tej jín rí'i te'utaseíj. A'íi
 pu ajta raateájtuaa í ruxéjniu'uca huá'a jemi a'ij ti tira'aránajcheca'a ti ij a'íin
 xiéjniu'ucare'ara'an ayén hua'utá'an a'ij mej ye'í tiraayí'itihua'an.

Cirístu'u pu ayén huanú'ihuaca'a matíj a'íimej í júutzimua'ame'en

⁵ Ajta, capu Dios ayén a'íjna jín tihua'u'íjca a'íimej í mej ta japua tí'ivaire'e
 mej mi me'íjna jín antiújmua'areere muá'ara'ani í chaanaca mej japuan

huachéjme'e muá'aju'u, a'íjna í chaanaca í tej jíme'en ti'ixa. ⁶ Ayee pu ja'atí ja'anáj ayén tí'ixajtaca'a tíjín:

Mú'ee Dios, mú'eetzi jemi ti caí a'atzu ti'itíj jín ruxe'eve'e í teteca, matíj mena'a pua'amé.

¿A'iné 'een jín piyen ra'utámua'areeri'i?

Ajta, a'íjn ti jetzen airaújnejite í teáata'a,

¿a'iné 'een jín piyen rí'i tiraatá'aca
pej piyen rí'i tirájcha'íi?

⁷ Ayee pej ráaruu ti ij a'atzu á'ateevi'in
ti jaítze'e ciliéene'e jín ti'itevéé á'ara'ani
caí a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e.

Mí pajta mú'ee, rí'i pej tiraatá'a pe'íjna jíme'e
pej ra'antíhua'u ti jeíhua huápi'i tiráaci'iti
mej mi naími'i naa rí'i tira'utaseíj.

⁸ Pajta piyen ti'itíj jín tira'íjca
tí'ij a'íjn ayén tihua'a'aíte'e a'ame í teite
mej mi naími'i ca'anéeri jín ra'ará'astijre'en.

Tí pua'a ayén a'íjna jín tira'íjcatache'e mej mi naími'i ra'ará'astijre'en, capu mé'e jé'e tí'itíjtaca'a ti caí ra'ará'astijre'eca'a. Mí ajta íjii, ayée pu jépi'in seijre'e mej caí xi naími'i miyen rá'astijre'e.

⁹ Mí ajta itejmi, ayée pu jépi'in seijre'e jíme'en a'íjna í Jesús. Dios pu ayén ráaruu ti ij a'atzu á'ateevi'in jaítze'e ciliéene'e jín ti'itevéé á'ara'ani mecaí a'íme í mej ta japua tí'ivaire'e. Ajta íjii, Dios pu ayén rí'i raateájtuaa, ajta ve'ecán jín tira'íjca, a'íjna jíme'e ti a'íjn Jesús ayén rajpuaítzi já'araa a'íjna jíme'e ti huamí'i. Dios pu ayén rí'i tihua'utá'a í teite a'íjna jíme'e ti a'íjn Jesús ayén naíjmi'ica jetze me'ecan huamí'i.

¹⁰ Nain pu tiraací'i a'íjna, ajta nain pu ayén jemin tí'iseijre'e a'íjna jíme'e ti ayén nain tiú'utaahuaca'a. Ayee pu'u xaa ruxe'eve'eca'a ti a'íjn hua'irájtuaani mu'iicáca í ruyaujmua'a mej mi jemin huateáturan tíj na'a rusén jíme'e. A'íj pu jín ayén tiraavíjite'e ti ayén raanaíjmire'en a'íjna ti já'ita'a vé'ejvee a'íjna jíme'e ti ayén rajpuaítzi já'araa, a'íjna ti hua'irátuaasin í ruyaujmua'a. ¹¹ Ajta a'íjn ti huateúra'ate a'ímej, ajta a'ímej ti a'íjn ari hua'itévi'itici, naími'i mú seíj mena'a jetze ajtémecan. A'íj pu jín, capu ratévi'iraste'e ti a'íjn ayén hua'atamuá'amuante'en tíjín: "Ne'ihuaamua'a mú pú'een."

¹² Ajta ayén tíjín:

Nee nu hua'utánamuajriste'esin
a'íj pej ántehuaa huá'a jemi í ne'ihuaamua'a.

Nee nu rí'i timuaatá'asin huá'a tzajta'a
a'ímej í mej e'etiújse'iri.

¹³ Ajtahua'a ayén tíjín:

Nee nu á'anca'ane í jemin.

Ajtahua'a rujéjcuatze'e, ayén tíjín:

Yee nu huatéjvee huá'a jamuan í yaújmu'a'ame'en
ti Dios naatávi'itiste.

¹⁴⁻¹⁵ Majta a'íme í yaújmu'a'ame'en, ayée mú miyen che'atá mena'a éene'en téhua'ira'a, majta miyen éene'en téxuure'e, a'íj pu jín Jesús ayén huaújruu tí'ij ayén che'atá na'a éene'en tehuá'ira'aca'a, ajta ayén éene'en téxuure'eca'a matíj a'ímej. Ayee pu 'een jín huaríj tí'ij ayén ra'antipua'ajte'en a'íjna í ti a'íjna jín antiújmu'a'aree í mej jín huácu'i'ini í teite. A'íi pu a'íjn pú'een í tiyaaru'u.

A'íj pu jín Jesús huá'a jetze me'ecan huamí'i, ti ij ajta hua'irájtuaani a'ímej í mej ca'anéeri jín seijre'eca'a tíj na'a mej auj ruuri mej miyen tí'itzi'ine'eca'a

mej huácuini. ¹⁶ Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna, capu ayén huaújruu matíj a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e tí'ij hua'utévaire'en sino ayée pu huaújruu matíj a'ímej í mej Abraham jetze airaújnejte.

¹⁷ A'íj pu jín, ayén ruxe'eve'eca'a ti a'íin ayén seicié huaújruuren ti ij ayén éene'en seijre'e matíj a'íime í ihuáamua'ame'en nain jime'e ti ij ayén a'íjna jín te'enteárate í Dios jemi, ti ij ayén nain jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, ti ij ajta ayén huá'ancu'uvajxi'in í teite ti ij ajta caí ja'anáj ti'itíj jín até'itze'ara'an, ti ij ajta huá'ari'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi. ¹⁸ Pu'uri xaa ne'u rí'irí ti a'íin ayén hua'utévaire'en a'ímej í mej á'aviicua'ire'e ti'itíj jime'e, a'iné a'í pu ari rajpuaítzi já'araa, ajta rá'uviicua'iri'i.

3

Jaítze'e pu ve'ecán jín ti'itéjvee í Jesús caí a'íjna í Moisés

¹ A'íj pu jín, ayée xu huárini, ne'ihuaamua'a, mi ti Dios amua'itévi'itici, a'iné mú'ejmi pu huatá'ínee a'íin ti júte'e é'eseijre'e sej si naími'i siyen huateáturan í jemin. Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati se'íjna jetze í Jesús ti Dios ayén a'íjna jín tira'íjca ti titaatá'íxaate'en a'íjna jime'e í niuucari í tej rá'astijre'e. A'í pu Jesús ajta nain jín tí'ivaire'e í Dios jemi ti ij taatévaire'en itejmi. ² Ayee pu che'atá na'a Jesús pu nain jín araúraste a'íjna jemi ti ayén ra'antíhua'u tíj ajta a'íin Moisés ayén nain jín araúraste tí'ij ajmí'i tí'ivaire'eca'a í chí'ira'an jetze í Dios.

³ Mí ajta, Dios pu ayén tiraaxí'epi'intari'iri'i ti ayén tiraavíjte'e ti jaítze'e rí'i tiraateájtuaani a'íjna í Jesús caí a'íjna í Moisés. Jee xaa ne'u, jaítze'e tu rí'i tiratá'aca te'íjna ti chí'i ta'ahuaca tecaí te'íjna í chí'i. ⁴ Ayee pu ti'ayajna a'iné tíj na'a ti tí'iseijre'e í chí'i, ja'atí pu rá'ajtaahuaca'a. Mí ajta Dios, a'í pu nain tiú'utaahuaca'a tíj na'a ti tí'iseijre'e.

⁵ Ajta a'íin Moisés, nain pu jín araúraste tí'ij auj tí'ivaire'eca'a í chí'ira'an jetze í Dios. Ayee pu 'een jín huaríj, a'í pu ajta ayén te'anxájtaca'a a'íj mej méjca'i huáyee tiu'utaxájtache'e. ⁶ Mí ajta a'íin Círíistu'u, a'í pu ayén nain jín araúraste tí'ij tí'ivaire'eca'a í ruche.

Jee xaa, a'í pu yaujra'an pú'ee'e a'íjna ti huatéechi'i. Teajta iteen, teen tu teitestemua'ame'en pú'een, teen tu teajta te'uun a'ujteí í chí'ira'an jetze, ti pua'a tiyen te'utáviicua'i tej taxiéehua tejá'uxajtane'en te'íjna í tej jín tátemua'ave'e te'íjna jime'e í tej rachú'eve'e.

A'í mú nu'u huaújse'upe'en í Dios jemi a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'een

⁷ A'íj xu jín, setá'aj ráanamua temua'a naa a'íj ti tí'ixa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayén tijín:

Tí pua'a íjii seráanamua ti ayén tejá'amua'íxaate'e
í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁸ Caxu siyen che'atá sena'a ra'antánaamuan
í a'amua tzajta'a matíj a'íime
í mej ajca'ihuá'imua huataújtze'ire ineetzi.

A'ájna xicáara'an mej jetzen a'íj tiráataahuaca'a
mej mi neja'upuá'ajte'en a'ájna a'u ti caí é'eti'itijca'a.

⁹ A'uu mú miyen a'íj tiráataahuaca'a mej mi naamuá'itin,
majta miyen me'uun é'etee
a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a
mej tí'iseij netíj nena'a rijcaa.

¹⁰ A'íj nu jín hua'utájaaxiejvi'iri'i ne'ímej
í teitejra'a.

Neajta niyen tiu'utáneixaa yee ja'anáj ti na'a

a'íi mú a'ij pua'a tí'imua'atze í ru tzajta'a.
Majta, camu a'atzu ramua'aree a'ij nej tí'ijxe'eve'e.

¹¹ A'íj nu jín, neniú'ucara'a
nu jín niyen te'atánratziiri'i
mej caí ja'anáj me'uun a'uteáruti
a'u mej e'ehuaújse'upe'en ineetzi jamuan.
Ayee pu xaa tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Dios.

¹² Rí'í xu'u, ne'ihuaamua'a, ti ij caí ayén huatasejre'en mú'ejmi jemi sejí ti a'ij pua'a tí'itiújcha'íi í ru tzajta'a, ti ajta caí té'atzaahuat'e. Caxu raatá'acare'en sejí ti ayén 'een ti a'íin ayén á'ujca'ane ti mé rúurieni a'íjna í Dios ti i'irúuri. ¹³ Seajta mú'een, setá'aj ca'aníjra'a huataúra'an seij seajta seij tíj na'a nain xicáara'an tzajta'a sej seuj ruuri ti ij caí sejí mú'een ayén ra'antánaamuan í ru tzajta'a a'íjna jime'e ti ayén ráacuanamua a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

¹⁴ Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen huárini, a'iné ayée pu tí'itíj tí'itaci'iti jamuan í Ciríistu'u ti pua'a tiyen teuj te'utáviicua'i tíj na'a rusén jime'e í tej jín tátemua'ave'e te'íjna jime'e í tej rachú'eve'e tet'íj tite'utéjhuii.

¹⁵ Ayee pu xaa a'ij ti té'uyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze tíjín:
Tí pua'a íjii seráanamua ti ayén tejá'amua'ixaate'e
í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

Caxu siyen che'atá sena'a ra'antánaamuan
í a'amua tzajta'a matíj a'íime
í mej ajca'ihuá'ímua huataújtze'ire ineetzi jemi.

¹⁶ Majta a'íime, í mej ráanamujri'i, majta ra'utéxieehuari'iri'i, a'ii mú a'íin pú'een í ti Moisés teecan hua'iráavi'iti a'ujna u Egipto. ¹⁷ Ajta a'íime, í ti Dios ayén á'atee hua'apuate nine'ira'a ti huá'ajaaxiejvi'i a'íimej, a'ii mú a'íin pú'een í mej auteájturaa í Dios jemi, majta á'upua'areca'a me'újna já'ahua'a a'u ti caí é'eti'itíjca'a. ¹⁸ A'íi mú majta me'ín pú'een í ti huá'a jime'en Dios ayén te'ataújratziiri'i mej nu'u caí ja'anáj me'uun a'uteáruti a'u mej e'ehuaújse'upe'en a'íjna jime'e mej caí ra'ará'astijre.

¹⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna ti ayén titá'amitíejte'e ti caí ayén hua'ucí'í mej me'uun a'uteárute a'u mej e'ehuaújse'upe'en a'íjna jime'e mej caí té'antzaahua.

4

Dios pu taatá'asin tej ti jemin e'ehuátase'upe'en

¹ Aúche'e pu ayén tí'ivaire'e í niuucari ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'i ti í'iri'iri tej te'uun a'uteárute a'u ti a'íin taatá'asin tej te'uun e'ehuátase'upe'en. A'íj pu jín, tiché'e rí'í tena'a ti ij caí ayén te'irájra'ani ti sejí mú'een tí'itíj jín auté'itzen ti ij caí ráaci'iti ti a'uun a'uteárute. ² Ayee pu'u, ayée pu che'atá na'a taací'í í niuucari ti jín Dios tu'irájtuaani, tíj ajta tihua'ucí'í a'íimej. Mí ajta, capu a'atzu a'ij tihua'utévai í mej ráanamujri'i a'íjna jime'e mej caí té'antzaahua matí'ij ráanamujri'i.

³ Ajta íjii, iteen i tej té'antzaahua, teen tu te'uun a'uteáruti a'u tej e'ehuátase'upe'en. Ayee pu huataújmua'a ti ayén tí'itaci'iti a'iné ayée pu Dios tiu'utaxájtaca'a huá'a jime'e tíjín:

Neniú'ucara'a nu jín te'atánratziiri'i
mej caí ja'anáj me'uun a'uteáruti
a'u mej e'ehuaújse'upe'en ineetzi jamuan.

Mí ajta, tíj na'a a'ájna'imua ti raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene, pu'uri c'i'ipiihuaca'a í ti jín Dios tiu'umuáriej. ⁴ Jee xaa ne'u, a'iné mé já'ahua'a pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'ájna jíme'e í xicáara'an ta'aráhua'apua. Ayen tíjín:

Ajta a'ájna xicáara'an jetze í ta'aráhua'apua,
Dios ayén raatapuá'ajtaca'a í ti jín tiu'umuáriej.
Tí'iquí huaújse'upe.

⁵ Ajta, teuche'e tu te'ájna jíme'en tí'ixa í niuucari ti jíme'en tiraataxájtaca'a í Dios tíjín:

Camu nu'u ja'anáj me'uun a'uteáruti
mej mi neetzi jamuan e'ehuaújse'upe'en.

⁶ A'íj pu jín, camuché'e mú miyen seijre'e seica í mej xaa me'uun a'uteárute mej mi jamuan í Dios e'ehuaújse'upe'en. Mí majta a'íime, í ti amuacaí huá'a jemi raateájtuaa í niuucari ti jín Dios hua'irátuaaníche'en, camu me'uun a'uteájrupi me'ájna jíme'e mej caí ra'ará'astijre. ⁷ A'íj pu jín, pu'uri jeíhua a'ateevi'i tí'ij a'íin Dios raatá'a a'ájna í David teecan ti ayén tiu'utaxáj ti Dios ayén raaxí'epi'intare ja'anáj ti ayén teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an ti ayén raatamuá'a tíjín "íjii." Ayee pu a'ájna jín tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Tí'ipua'a íjii seráanamua a'íj ti tí'ixa í Dios,
caxu ra'antánaamuan í á'amuatza'ajta'a.

⁸ Ajta, ti pu'a'a a'íin Josué teecan ayén hua'uta'aníche'en mej huaúuse'upe'enche'e, capu ayén raataxájtanche'e í Dios a'ájna jíme'e í seíj jetze í xicaj. ⁹⁻¹⁰ A'íj pu jín, aúche'e pu tura huá'a jemi í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios mej mi jamuan huaújse'upe'en, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén a'uun a'uteárute ti ij e'ehuaújse'upe'en í Dios jamuan, a'íi pu ayén che'atá na'a raatapuá'ajta í ti jín tí'imuari'e tíj ajta Dios tiraatapuá'ajtaca'a í ti jín tiu'umuáriej. ¹¹ A'íj pu jín, tiché'e tiyen ahuátaca'anen nain jíme'e taca'aníjra'a tej ti te'uun a'uteárute, ti ij caí ja'atí ayén che'atá na'a huárini a'íj mej mejmí'i huaríj a'íime, í mej caí te'ará'aste me'ájna jíme'e mej caí té'antzaahua.

¹² Ajta a'íin í niuucari ti Dios jetze airáninei, a'íi pu e'ihuarújte'en, ajta tí'imijhuaca huáp'i. Temua'a pu te'urú'ipi í tatzajta'a. Jaítze'e pu tí'ivaire'e caí í chun ti hua'apua jín ajcámíimi, ti ajta huáp'i antámíimi, í mej majta jín rasi'icheca í carij ti ruví'i, majta jín ra'utasi'iche í tu'utana'aj. A'uu pu xaa urú'ipi a'ájna í niuucari í xiéjniu'ucare'ara'an jetze í tevi, ajta í mua'atzíire'ara'an jetze. Temua'a pu raayí'iti ti ayén raatámitíejte'en a'íj ti seíj tí'imua'atze, ajta a'íj ti seíj tí'ijxe'leve'e ti ayén huárini. ¹³ Tí'itíj ti na'a ti ayén tí'iseijre'e, ti ajta a'ájna jetze ajtéme'ecan a'ájna ti Dios ayén tiú'utaahuaca'a, tíj na'a tí'ipua'amé, ayée pu jéjre'e seijre'e í jemin. Ajta ayén ruxe'leve'e tej naími'i tiyen tiu'utaseíjrata í jemin. Ajta, capu tí'itíj rú'avaa í jemin.

Jesús pu a'íin pú'een í tí'jaítze'e ve'ecán jín tí'itíjvee tí'ij ta japua huániuuni

¹⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Pu'uri seijre'e í ta jemi seíj ti ve'ecán jín tí'ivaire'e ta jetze me'ecan í Dios jemi. Ajta a'íi pu ari a'uun a'ujnéj u ta japua. A'íj pu jín, tiché'e tiyen taca'aníjra'a jín teuj rá'astijre'e te'ájna í tej té'atzaahuate'e. ¹⁵ A'iné a'íi pu ve'ecán jín tí'ivaire'e ta jetze me'ecan í Dios jemi, a'íi pu raayí'iti ti ayén tá'ancu'uvajxi'in a'ájna jíme'e tej caí tá'acacanej í ta tza'ajta'a. A'íi pu che'atá na'a nain jín tirajpuaíjtza'a tetíj iteen tirajpuaíjtzi. Ajta, a'íi pu caí tí'itíj jín até'ítze'aara.

¹⁶ A'íj pu jín, tiché'e tiyen taxí'evi'ira'a jín ajteáxiire te'ájna vejli'i a'u ti a'utéjvee í ipuari a'u ti a'íin e'ecájca í Dios ti ij a'íin ayén tá'ancu'uvajxi'in, tí'ij ajta rí'i titaatá'an, ti ij ajta taatévaire'en ja'anáj ti na'a ti ruxe'leve'e.

5

Jesús pu ve'ecán jín ti'itjvee í Dios jemi ta jetze me'ecan

¹ Ayee pu 'een a'íjna jime'e ja'atí ti na'a ti ayén ve'ecán jín tí'ivaire'e í Dios jemi. Amuacaí mú miyen ra'avé'ehuausin huá'a tzajta'a í teite. Matí'ij mi miyen tí'ira'íjcate'en ti ij a'ín huá'a japua huániuuni í Dios jemi. A'í pu ajta tiu'utámuaí'ivajta a'íjna í mej raatapuaíjve'esin í Dios, ajta a'íjna í ye'emuaate í mej hua'utámuaí'ivajta me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. ² A'iné a'íjna í ja'atí ajta ramua'aree ti caí rusej té'eviicua'i, a'í pu ajta raayí'iti ti huá'ancu'uvajxi'ín a'ímej í mej caí a'ij tirú'umua'aree, ajta a'ímej í mej ti'itj jín até'itzaara í Dios jemi. ³ A'í pu jín ruxe'eve'e ti a'ín amuacaícan ayén tiu'utámuaí'ivajta a'íjna jime'e ti a'ín rusej ti'itj jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta á'iyen, ayée pu ruxe'eve'e ti ayén che'atá na'a huárini huá'a jime'e í teite í mej miyen che'atá mena'a ti'itj jín tite'uteájturaa í Dios jemi.

⁴ Ajta, capu ja'atí ayén rusej te'enteároute a'íjna jime'e ti ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi, sino ti pua'a Dios ayén a'íjna jín tira'íjcate'e a'ij ti ayén tira'íjca a'íjna í Aarón teecan. ⁵ A'í pu jín, capu ayén rusej huataújtuaa a'íjna í Jesús ti ayén ve'ecán jín te'enteároute ti ij ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi. Capu xaa ne'u, sino Dios pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

Mú'ee pej niyauj pírici.

Ijii nu niyen muaatéya'upuataca'a.

⁶ Ajta pua'amecié pu ayén ti'ixa tíjín:

Mú'ee pej piyen pe'íjna jín tí'ivaire'e í Dios jemi

tj ajta ve'ecán jín tí'ivaire'e

a'íjna í Melquisedec tj na'a rusén jime'e.

⁷ Tí'ij auj yen seijre'eca'a íiyen chaanaca japua, Jesús pu ayén huatéeniu, ajta raatéjhuaa a'íjna jemi ti raayí'itihua'a ti ru'irájtuaani. Jéihua pu ayén huaújyeineca'a a'íjna jemi tí'ij a'ín caí raatá'acare'en ti huámi'ini. Ajta a'ín Dios ayén ráanamujri'i a'íjna jime'e ti ayén huataúra'a ti ayén araúrasten a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a í Dios.

⁸ Ayee pu i yaujra'an pu pú'eene'e, aúche'e pu ayén rí'i ráaruu ti ayén ra'ará'astijre'en a'íjna jime'e í ti jín rajpuaíjtzica'a. ⁹ Ajta, tí'ij Dios ayén raanaíjmire, Jesús pu a'íjna jín te'enteájrupi a'íjna jime'e ti a'ín ayén hua'irájtuaani tj na'a rusén jime'e naíjmi'ica a'ímej í mej rá'astijre'e. ¹⁰ Ajta Dios ayén a'íjna jín tira'íjca ti ij ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi tj ajta tiu'utévai a'íjna í Melquisedec.

Mej nu'u jaítze'e yaú'itíe muá'ara'ani í Dios jemi

¹¹ Jéihua tu tejá'amua'ixaate'ecu te'íjna jime'e. Mí ajta, jé'ecan pu muári'eri tej tiyen temua'a naa tejámuaatá'ixaate'en a'iné caxu ca'anacan yaú'itíe xá'aju'un. ¹² Jee xaa ne'u, íjii tej tiyen tejá'amua'ixaate'e, ayée pu tiraavíjte'ecache'en sej siyen rujímua'a sena'a tihuá'umua'aten í seica.

Mí ajta caí caxu, sino ayée pu ruxe'eve'e ti ja'atí ayén ajtahua'a tejamuáamua'aten í mej jín autéjhuiica mej tihuá'umua'aten me'íjna jime'e í niuucari ti Dios jetze a'uvé'eye'i. Ayee xu 'een matj a'íime í tí'irí í mej rumua'atí léechi ye'eca, mej caí xi yá'ujepi'ira'a í cua'ira.

¹³ Ja'atí ti na'a ti ayén 'een tj pa'ari'i ti léechi jín ruuri, capu xi yaú'itie a'íjna í niuucari í mej jín tihuá'umua'aten a'ij ti ye'í sej rí'i tí'itíjcha'í í Dios jemi.

¹⁴ Mí ajta, a'íjna í niuucari ti ayén tí'ivaire'e tj í cua'ira í mej racua'aca í mej vaujsi, ayée pu tihuá'aci'iti mej mi me'íjna jín tihuá'umua'aten a'ímej í mej meri vaujsi, í mej majta meri raayí'iti ti ayén tihuá'amitíejte'e ti pua'a tí'itj

ayén tí'ixi'epi'ín nusu caí. Ayee pu 'een jín miyen raayí'ti me'íjna jime'e mej miyen rí'i tí'itiújcha'íi í Dios jemi.

6

¹ A'íj pu jín, tiché'e tiyen mé rúuhua'axín te'íjna í mej jín amuacaí titá'itiiri'í jíme'en í Cirístu'u tej ti tiyen jaítze'e huavaújse'en í Dios jemi. Tiché'e caí ché'e te'íjna jetze ucáaju'un, a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa tej seicié tiú'umua'ati te'íjna jime'e í ye'irá ti caí ché'e tí'itíj vaire'e í Dios jemi, nusu ti jíme'en raxa tej rá'atzaahuatelen í Dios. ² Ajta seica ti ayén tí'ita'ajjte'e tej nu'u huatámua'i'ivijhua na'ari tej nu'u hua'avé'emuari'en ca'ín ti jíme'en raxa a'ájna xicáara'an í mej jetzen a'itajú'un a'íme í mej meri huácuui. Ajta, a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa ti Dios ayén huá'axijte'en seij ajta seij a'ij ti tí'iraci'iti tíj na'a rusén jime'e. Naíjmi'i tíj na'a í tej teuchén tiraataxájtaca'a, ayée pu'u 'een í mej jín amuacaí titá'itiiri'í. Pu'uri ruxe'eve'e tej jaítze'e huavaújse'en í Dios jemi. ³ Ayee tu te'íjna jín rini ti pua'a Dios ayén titaatá'acare'en.

⁴ Mí majta seica, ayée mú meri huaríj. Seij pu ja'anáj ayén ti huá'amitiejte'eca'a ti ayén ti'ayajna a'íjna í niuucari. Mu'uri ja'anáj raamuá'a a'íjna ti Dios hua'utapuaíjve ti ajta júte'e a'uvé'emej. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huá'a tzajta'a huateájturaa. ⁵ A'íi mú majta raataxí'eve a'íjna í niuucari ti i'irí'en, ti ajta Dios jemi u a'uvé'emej. Majta mú ra'ancuré'a me'íjna í muári'eri'ira'a ti jín Dios ayén tiu'uta'aíjta tíj na'a rusén jime'e.

⁶ Matí'ij mi mé rúurie. A'íj pu jín capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti ayén hua'ujéjcuare'en mej mi majtáhua'a seicié tiú'umua'ati. Capu xaa ne'u, a'iné a'íi mú majtáhua'a rujímua'a rá'utatan í cúruu jetze me'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Majtahua'a mú á jéjre'e huá'a tzajta'a í teite, a'íi mú majta rá'axieehuari'í.

⁷ Ayee pu che'atá na'a tí'irineca huá'a tzajta'a í teite tíj ajta ayén tí'irineca í chuej japua matí'ij huatéviiye. Dios pu ayén rí'i tiratá'aca a'íjna í chuej ti pua'a matí'ijta huatéviiye, ayén japuan tiu'unén a'íjna ti tihua'atéva'iri a'ímej í mej japuan tí'ihua'aste. ⁸ Mí ajta, ti pua'a japuan tiu'unén a'íjna ti tétzicare'e, ajta a'íjna ti tiú'uxu'uhua'ate'e matí'ij huatéviiye, capu tí'itíj vaire'e a'íjna í chuej. Jee xaa ne'u, ayée pu tí'iri'iri ti ayén té'eme ti Dios a'ij pua'a ráaruuren, ajta ayén tiraateátaiira.

Tí nu'u rí'i na'a ne'u tín ahuá'avaire'e mej mauj ruuri

⁹ Capu amín a'ij tej tiyen tejá'amua'ixaate'e, mi tej já'amuaxe'eve'e, a'iné ayée pu titá'amitiejte'e mú'ejmi jime'e ti caí ayén tejamuáaci'iti a'íjna ti a'ij pua'a 'een, sino sej siyen ra'ancuré'asin tíj na'a ti ayén tí'iseíire'e a'ame a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios amua'irájtuaani. ¹⁰ Dios pu xaa ra'utámua'areeri'í a'ij ti tiraavíjte'e í sej jín tiu'umuáriej, sej seajta hua'utaxí'eve í Dios jetze me'ecan a'ímej í ti hua'irávi'itici í Dios. Capu a'atzu yá'uhua'ana í Dios sej seri jín tihua'utévai, sej seajta seúche'e tí'itíj jín tihua'atéva'iri.

¹¹ Ayee tu tí'ijxe'eve'e mú'ejmi jime'e sej si siyen che'atá sena'a a'araujca'anécan jín siyen rijca seica jime'e ti ij Dios ayén amuaanaíjmire'en a'íjna jime'e í sej jín rachú'eve'e ajta na'a caí nain te'entipúa'are. ¹² Setá'aj caí siyen huá'ina'ase'e sino siyen che'atá sena'a huárini matíj a'ímej í mej ra'ancuré'asin me'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'í ti ayén tihuá'uci'iti a'íjna jime'e mej té'atzaahuatelen, majta mej te'utáviicua'iri'í.

Ayee pu té'eme a'ij ti Dios te'ataújratziiri'í

¹³ Tí'ij Dios ayén te'ataújratziiri'í a'íjna í Abraham jemi, a'íi pu ayén ruseíj tiraata'ixaa í runiuuca jime'e, a'iné capu mé'e já'a hua'aca'a ja'atí ti jaítze'e

ve'ecán jín ti'itéveeca'a ti ij ayén niúucare'ara'an jín tiraatá'an. ¹⁴ Ayee pu tiraata'ixaa tijín: “Huápi'i nu rí'i timuaateátuaasin. Jéihua nu huápi'i hua'utamú'iirejsin í á'ayaujmu'a.”

¹⁵ Ajta a'ín Abraham, tí'ij a'ateevi'i ti ayén rachú'eve'e ruxí'evi'ira'a jime'e, aj pu'í ayén ra'ancuré'a a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i.

¹⁶ Jee xaa ne'u, a'iné ayée mú tí'ijri'ire í teteca mej runiuuca ti'itá'aca a'íjna jime'e í niuucajtze'en a'íjna ti jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee mecaí a'íime. Ajta ja'anáj ti na'a mej ti'itíj jín tiújte'a'axi'in, ayée mú ramua'aree ti ari rí'i ti'ihuaújxi'epi'intare tí'ij seíj runiuuca jín ayén ti'itá'aca. ¹⁷ A'íj pu jín, tí'ij Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén tihua'utaseíjrate'en temua'a naa a'ímej í ti tihua'aci'iti mej mí ráamua'aree ti caí a'atzu rí'irí ti seicié huárini a'íjna jime'e a'ij ti a'ín ari tiraaxí'epi'intare, a'í pu ajta ayén runiuuca jín tiraataxájtaca'a.

¹⁸ A'íj pu jín, tí'ihua'apua pu tí'iseijre'e ti caí ja'atí raayí'iti ti seicié tiú'uruuren í tatzajta'a, ti jime'en caí rí'irí ti Dios ayén tiu'utéehua'íta: a'í pu a'ín pú'een, a'íjna í ti jín te'ataújratziiri'i, ajta runiuuca ti jín tiu'utaxájtaca'a. A'íj tu jín huatétaca'anen temua'a naa, iteen i tej jemin ajteáxiireca'a ti ij a'ín tacha'í á'ara'ani, tej ti tiyen ra'ancuré'an í tej rachú'eve'e, a'íjna ti ajta ayén raateájtuaa itejmi jemi.

¹⁹ Ajta a'ín í tej rachú'eve'e, ayée pu ca'aníjra'a tatá'aca ti ij caí ti'itíj tá'itziite'e í tatzajta'a, ti ij caí ti'itíj ta'antimuá'itín. Cu xíee a'í pu a'uteájrupi u ta japua, huarita'an a'íjna í cíxuri ti já'íta'a e'ecáavíj.

²⁰ Ajta a'ín í Jesús, a'í pu amuacaí a'uteájrupi ti ij a'ín ta japua huániuuni, a'íjna jime'e ti Dios ayén a'íjna jín tira'íjca ti í a'ín ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e tíj ajta a'íjna í Melquisedec.

7

Jaítze'e pu ve'ecán jín ti'itéjvee í Jesús caí í Melquisedec

¹⁻³ Ajta a'ín Melquisedec, capu tíya'upuaca'a, ajta capu tináanaca'a. Capu ajta ámitieere'e ja'atí ti jetzen airaúnejjte, capu ajta ayén ámitieere'e ja'anáj ti huanú'ihuaca'a na'ari ja'anáj ti huamí'i. A'íj pu jín, ayée pu che'atá na'a huaújruu tíj ajta seíj ti yaujra'an pú'een í Dios. Ajta a'í pu ayén ve'ecán jín ti'itevée a'ame í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e. A'ajná'imua a'í pu ajta a'íjna jín ti'itéveeca'a í rey jime'e a'ímej jemi í mej Salem é'echejca'a, ajta ve'ecán jín ti'itéveeca'a a'íjna jemi í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

Ajta a'íjna í mej jín miyen ratamuá'amua tijín Melquisedec, ayée pu huataújmua'a tijín “Rey ti rí'i naa tí'aijta”. Ajta a'íjna ti rey pú'een ti Salem é'eme'ecan, ayée pu huataújmua'a tijín “Rey ti rí'i tihua'ajcha'í mej mí ruxíéehua tí'iteseijre'e”. A'í pu ra'antinájcheca'a a'íjna í Abraham teecan tí'ij a'uun pu píjé'ejve a'u ti huajá'ucuii a'ímej í reeyejte. Ajta, a'ín Melquisedec ayén rí'i tiraateájtuaa. Tí'ij jí Abraham ayén raatapuaíjve tamuáamuata'a pua'amé ti a'íjna jetze ajtémecantaca'a tíj na'a ti ayén tihua'ari'iri'i.

Jé'ecan pu ve'ecán jín ti'itéveeca'a a'íjna í Melquisedec

⁴ Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati ti huápi'i ve'ecán jín ti'itéveeca'a í Dios jemi a'íjna ti tayaaxúj pú'een. Ajta a'íjna í Abraham teecan, a'í pu ayén raatapuaíjve a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé ti a'íjna jetze ajtémecantaca'a tíj na'a ti ayén tihua'ari'iri'i.

⁵ Jee xaa ne'u, a'íime í mej Leví jetze airaúnejjte í mej majta ti'itíj jín títetate'í Dios jemi, ayée mú tiu'uta'ajti'ire mej miyen hua'utáhuavii í teíte a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé í mej tí'ijcha'í a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari í mej jín tí'aijta. Ayee mú xaa ne'u huá'ahuaviiraca'a í ru'ihuaamua'a.

Capu amín a'ij, ti pua'a a'íi mú majta Abraham jetze airaújnejjte a'íime í ihuáamu'a'ame'en.

⁶ Mí ajta amín, í ti caí huá'a jetze ajtémecan, a'íi pu ra'ancuré'a a'íjna Abraham jemi a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé. A'íi pu ajta rí'i raateájtuaa a'íjna í Abraham. Ajta Dios pu ti'itíj jín te'ataújratziiri'i a'íjna jemi í Abraham.

⁷ Ajta, naími'i mú miyen ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti a'íin ti jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee ayén rí'i tiratá'aca í Dios jetze me'ecan a'íjna ti ciliéene'e jín ti'itéjvee.

⁸ Ajta, ayée pu tí'irineca íiyen chaanaca japua mej mi miyen ra'ancuré'an me'íjna í tamuáamuata'a ti pua'amé a'íime í teite í mej majta cui'ica. Mí ajta, ayée pu ti'íteújxajta ti a'ájna'ímua, a'íi pu ayén ra'ancuré'a a'íjna ti auj jín ruuri.

⁹⁻¹⁰ A'íj pu jín, rí'irí tej tiyen raataxáj yee a'íi pu Leví ajta ayén tiu'unájchitaca'a a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé a'íjna jime'e ti aúche'e huatasejre'esin a'íjna jetze í ruyaaxu, a'íjna í Abraham teecan. Leví pu xaa tiu'unájchitaca'a a'ájna tí'ij Melquisedec ayén ra'antinájcheca'a a'íjna í Abraham teecan.

Ciríistu'u pu ve'ecán jín ti'itevée a'ame tíj na'a rusén jime'e

¹¹ Ajta, ti pua'a rí'iríistanche'e ti hua'unajmire'en í teite í Dios jemi a'íjna jime'e mej ve'ecán jín títetateí a'íime í mej Leví jetze ajtémecan, capu a'atzu ruxe'eve'e á'ame'enche'e ti seíj ayén huatasejre'en ti ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en tíj ajta tiu'utévai a'íjna í Melquisedec, ti ajta caí Leví jetze ajtémecantaca'a. Capu xaa ne'u ayén ruxe'eve'e á'ame'enche'e, a'iné a'íin niuucari í mej jín tí'aijta, a'íi pu ayén huatasejre huá'a jemi í mej Leví jetze ajtémecantaca'a.

¹² Mí ajta xaa, ti pua'a ayén ruxe'eve'e mej seicié huárini mej mi hua'antíhuauni a'ímej í mej te'enteárute í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e mej seicié ráaruuren í niuucari í mej jín tiu'uta'ajta.

¹³ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, a'iné a'íjna í tej jime'en raxa, seíj pu teitejra'a jetze ajtémecan, ajta capúu xi ja'anáj ja'atí ayén ti'itíj jín tiu'utévai í Dios jemi, ti ajta a'íjna teitejra'a jetze ajtémecan.

¹⁴ Jee sein, a'íin tavástar'a ayén Judá jetze airaújnejjte. Ajta a'íin Moisés teecan capu ja'anáj ti'itíj huataxájtaca'a a'íjna jime'e í teitejra'a, ti huá'a jetze huatasejre'enche'e a'íime í mej ve'ecán jín ti'itevée muá'aju'unche'e í Dios jemi.

¹⁵ Jee xaa, ayée pu ti'ayajna xaa ne'u, ti seíj ayén huatasejre ti ayén che'atá na'a ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi tíj ajta a'íjna í Melquisedec. ¹⁶ Ajta a'íin, capu ayén a'íjna jín tira'íjca a'íjna jime'e ti ayén araúrasten a'ij mej tira'uyú'uxaca'a a'íime í teteca í mej cui'ica a'ij ti tiú'ujxe'eve'e ti seíj jetzen airaanen tí'ij ti'itíj jín te'enteárute í Dios jemi.

Capu xaa ne'u ayée na'a, sino a'íi pu a'íjna jín ayén te'enteájrupi a'íjna jime'e ti ayén ruurican seíire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e. Ajta, capu rí'irí ti ja'atí ra'upuá'ajte'en. ¹⁷ Ajta, ayén jime'en tiu'utaújxajtaca'a tíjín:

Mú'ee pe piyen che'atá pena'a

ve'ecán jín ti'itevée pua'amé í Dios jemi

tíj na'a rusén jime'e tíj ajta a'íjna í Melquisedec.

¹⁸ Ayee pu té'eme, a'iné Dios pu ari ayén ra'uré'uu a'íjna í niuucari ti amuacáí raateájtuaa a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtémecantaca'a. Ayee pu a'íjna jín huaríj a'iné camu té'eviicua'iraca'a a'íime í mej ve'ecán jín títetaté'eca'a, ajta capu ti'itíj tiu'utévai a'íjna í niuucari. ¹⁹ Jee xaa, capu ti'itíj huanaíjmire a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijtaca'a, sino a'íi pu xaa tí'ij Dios ayén

raateájtuaa itejmi jemi a'íjna ti jaítze'e rí'en í tej rachú'eve'e, í tej teajta jín vejli'i ajteáxiire jemin í Dios.

²⁰ Ayee pu ajta 'een jín jaítze'e tí'ivaire'e a'íjna í tej rachú'eve'e a'íjna jime'e ti Dios ayén runiuuca tiu'utá'an, ayén raateájtuaa itejmi jemi. Majta a'ímej í seica, ayée pu Dios caí runiuuca jín tiu'utá'a a'ímej jime'e. Capu amín a'íj, maúche'e mú ve'ecán jín te'enteájrupi í Dios jemi.

²¹ Mí ajta a'íjna í Jesús, a'í pu a'íjna jín ayén te'enteájrupi niuucajtze'en a'íjna ti jíme'en tiu'utaxájtaca'a tijín:

Tavástar'a, mú'ee pej ve'ecán jín ti'itevé'e pua'amé

í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e,

ajta a'í pu caí ja'anáj ruhuárita'a cáame.

²² A'íj pu jín, ayén éene'e já'araa ti a'íjn Jesús a'íjn pú'ene'e í tej jín ráamua'aree ti jeíhua huápi'i jaítze'e rí'en a'íjna í niuucari ti jéjcu'a í ti jín Dios te'ataújratziiri'i itejmi jemi. ²³ Majta a'íme í mej mejmí'i ve'ecán jín tiu'utévai í Dios jemi, mu'íití mú miyen ará'aseca'a me'íjna jime'e mej caí a'achú á'atee mej miyen me'íjna jín tiu'utévaire'en a'íjna jime'e mej cui'ícaa.

²⁴ Mí ajta amín í Jesús, a'íné amí pu ayén seíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e, a'í pu ajta ve'ecán jín ti'itevé'e a'ame í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e. ²⁵ A'íj pu jín, a'í pu raayí'íti ti nain jín hua'irájtuaani a'ímej í mej huataújtuiire'en í Dios jemi me'íjna jime'e mej rá'astijre'e me'íjna í Jesús. Ayee pu'u xaa ne'u, a'íné ayée pu 'een jín ruurican huateáturaasin ti ij huá'a japua huániuuni.

²⁶ A'íj pu ajta jín, ayée pu tiraavíjte'eca'a ti ayén ta japua huániuuni seíj ti ayén 'een tíj a'íjna ti ayén ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi. A'í pu rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi. Ajta, capu a'atzu ti'itíj jín a'íj pua'a huá'aruuren í teite. Capu ajta ti'itíj jín até'itzaara í Dios jemi. Ajta, capu ayén ti'itíjcha'í matíj í seica í mej a'íj pua'a tí'itesejre'e í Dios jemi. Dios pu ajta ayén rí'í raateájtuaa ti ij a'íjn ayén jemin a'uteáturan júte'imua u ta japua.

²⁷ Ajta, capu ayén ruxe'eve'e ti a'íjna Jesús ayén tiu'utámuaí'ivejta í ru jíme'en nain xicaj tzajta'a, capu ajta huá'a jíme'en í teite matíj tí'ijrí'ire a'íme í seica í mej ve'ecán jín títetaté í Dios jemi. Capu xaa ne'u, a'íné ayée pu seíj na'a huaríj nain jime'e tí'ij a'íjn ruseíj huataújmuaí'ivejtaca'a. ²⁸ Ajta, a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, ayée pu hua'antíhuauca mej mí ve'ecán jín tiu'utévaire'en a'íme í teite í mej caí té'eviicua'i í ru tzajta'a. Mí ajta, a'íjna í niuucari í ti jín Dios te'ataújratziiri'i, a'í pu ayén ra'antíhua'u a'íjna í yaujra'an ti ari huateújnaijmire tíj na'a rusén jime'e.

8

Jesús pu ve'ecán jín ti'itéjvee u ta japua

¹ Ajta a'íjna í tej jíme'en ti'ixa, ayée pu huataújmua'a. Pu'uri seíj ayén ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi ti ayén ta japua niuuca. A'í pu ari a'uun a'ujyeíjxi rurí'iríinta'a a'u ti e'ecájca a'íjna ti huápi'i naa seijre'e a'ujna júte'e. ² A'uu pu tí'ivaire'e u teyujta'a, a'íjna jetze í inaamua ti tzáahuati'ira'a jín a'utéjvee a'u ti Dios é'eseijre'e. Capu teví rá'ajtaahuaca'a sino tavástar'a pu'u.

³ Ayee pu tí'ijci'icipua ja'atí ti na'a ti ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi ti a'íjn raateájtuaani í meesa japua a'íjna ti tiu'utapuaíjve'en, ajta í ti'itén mej hua'utámuaí'ivejtaca'a. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e ti a'íjn Jesús ajta ti'itíj huatámuaí'ivejta.

⁴ Tí pua'a a'íjn ayén huatéveecache'en íiyen chaanaca japua, capu a'atzu rí'iríistanche'e ti a'íjn ayén ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, a'íné maúche'e mú seica miyen seijre'e í mej miyen me'íjna jín tí'imuaí'ivejtaca í mej jín tiu'utapuaíjvee í Dios jemi, a'íj ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í niuucari í mej

jín tí'ajta. ⁵ Majta a'íime, ayée mú tí'ivaire'e a'íjna ti ayén seijre'e tí ciéenime'ara'an a'íjna ti júte'e é'eseijre'e.

Majta, matí'ij miyen araúrasten í hua'aye'ira, ayée mú tí'ira'ijchue a'ij ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e í júte'e í Dios jemi. A'íj pu jín, tí'ij Moisés teecan ayén a'utecheníche'en ti rá'ajtaahua a'íjna í inaamua ti Dios ayén tiraatá'itíiri'i, ayée pu tiraata'ixaa tíjín: “Patá'aj hui piyen nain jín huárini a'ij nej timuaatasejrate patí'ij pe'uun a'utéveeca'a í jírí japua.”

Cirístu'u pu nu'u raateájtuaa itejmi jemi í niuucari ti jaítze'e rí'en caí í ti mí'ime'ecan

⁶ Mí ajta íjii, Cirístu'u pu'uri ayén ra'ancuré'a ti ayén a'íjna jín tiu'utévaire'en a'íjna jime'e ti jaítze'e rí'en í Dios jemi caí a'íjna í mej jín tí'ivaire'e íiyen chaanaca japua. Ayee pu che'atá na'a jaítze'e rí'en a'íjna í niuucari í ti jín ta japua huaniú. Ayee pu 'een jín jaítze'e rí'en a'iné jaítze'e pu rí'en a'íjna í niuucari í ti Dios ayén raatá'a, ti ajta jaítze'e rí'en a'íjna í ti jín te'ataújratziiri'i ti tí'itaci'iti.

⁷ Ajta a'ín niuucarijra'a í ti jín amuacá Dios te'ataújratziiri'i, ti pua'a ayén caí tí'itíj jín te'utéturaanche'e, capu a'atzu huataujci'ipuáache'e ti seíj ayén huáteuni í ti jín Dios ayén te'ateújratziira. ⁸ Mí ajta Dios, ayée pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte mej caí a'atzu araúruste me'íjna jime'e í niuucari ti amuacá raateájtuaa huá'a jemi. A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: Ayee pu tí'ixa í tavástara'a yee me'ecui xaa, ne'u.

Pu'uri a'ájna xicáara'an jetze teja'uré'enejsin
nej jetzen jéjcuacan jín niuucari tihua'utá'asin
í nej jín te'atánratziira ne'ímej jemi
í mej Israél jetze ajtéme'ecan,

neajta huá'a jemi í teitestemua'ame'en a'íjna í Judá.

⁹ Canu niyen che'atá nena'a éeni'ici'en
í niuucari hua'utá'asin netíj tihua'utá'a
a'ímej í huá'avaujsimua'aci'i,

a'ájna xicáara'an nej jetzen hua'utévai,
neajta hua'iráavi'ití a'ujna u Egipto,
a'iné camu á'atee mej miyen huárini
a'ij nej ne'íjna jín tihua'íjca ne'íjna jetze
í niuucari nej raateájtuaa a'ímej jemi.

Mí ajta, capu ché'e nej jetze ruxe'eve'eca'a
nej rí'i tihua'ucha'in.

¹⁰ A'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti jéjcu
í nej jín te'atánratziira a'ímej jemi
í mej Israél jetze ajtéme'ecan.

Ayee pu ajta tí'ixa í tavástara'a tíjín:
Tí'ij te'entipué'are a'ájna xicáara'an jetze,
ayée nu ca'aníjra'a hua'utá'asin
mej mi ra'utámua'aree í ru tzajta'a
í niuucari í nej jín tí'ajta.

Ayee nu raateátuaasin í neniucca huá'axiejniu'uca jetze,
seíj neajta seíj, temua'a naa.

Neajta nu inee huá'a Dios pu'éene'e na'ame.

Majta a'íime, a'í mú neteítestemua'a muá'aju'u.

¹¹ Majta a'íime, camu ché'e miyen tíhua'utá'itíira
í ruxí'ej teite yee setá'aj ráamua'ati í tavástara'a.
Camu xaa ne'u, a'iné naími'i

mú miyen nemua'atée muá'aju'u,
matíj mena'a pua'amé í teite,

a'íime í mej ciliéene'e jín títetateí,
majta a'ímej í mej ve'ecán jín títetateí.

¹² Neajta inee, nee nu niyen tíhua'utá'uuni'ira

í mej jín a'íj pua'a tí'tiújcha'íica'a ineetzi jemi.
Neajta, canu ché'e ja'anáj niyen ra'utámua'areeri'í
í mej jín neetzi jemi auteájturaa.

¹³ Ayee pu'u na'a, a'iné tavástarala pu ayén jíme'en tí'ixa yee “jéjcuacan nu jín niuucari huateátuaasin”, ayée pu 'een jín ajta ayén tiraaxí'epi'íntare tí ari mí'ime'ecan a'íjna í niuucari tí amuacá huá'a jemi raateájtuaa. Ajta a'ín tí ari mí'ime'ecánta já'araa, ajta caí ché'e tí'tíj vaire'e, pu'uri tén antipué'ari nain jíme'e.

9

Ínaamua tí yen seijre'eca'a íyen chaanaca japua

¹ Ajta jíme'en í niuucari tí amuacá a'ímej jemi raateájtuaa, ayée pu jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'íj mej ye'í huárini mej mí raná'amiche'en í Dios, ajta a'íj tí éene'e seíre'e a'ame a'íjna í inaamua. ² Ajta a'ín í inaamua, hua'apua pu jín ájtaavijhuaca'a í mej tzajta'an te'irá'a í mej jín tí'ina'amiche'e. Ajta tzajta'an í tí á jéjre'e ájtaavijhuaca'a, a'úu pu a'utéveeca'a a'íjna tí antitátzajmee, ajta a'íjna í meesa tí ajta japuan e'etiá'a a'íjna í pan tí Dios jemi huatétuihuaca'a. Ayee pu téja'arájtehuaa tí nu'u “a'ájna a'u tí Dios huatéúra'ate.”

³ Ajta, huarita'an a'íjna cáxuri tí já'íta'a e'ecáviij tí hua'apua, a'úu pu seíj a'utéveeca'a í inaamua. Ayee mú te'etamuá'amua tíjín “A'íjna tí Dios huápi'í huatéúra'ate”. ⁴ A'uu pu tzajta'an seijre'eca'a a'íjna tí oro jín taavíjhuaca'a, mej majta japuan tí'imuaí'ivejtacare'e cítzive'eri jíme'e. A'uu mú majta ru'uteájtuaa a'íjna í chí'ira'an tí oro jín nain japua cámeijri'ihuaca'a, tí ajta urámuaaca'a a'íjna tetej tí jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna í niuucari tí jín Dios amuacá te'ataújratziiri'í. A'uu pu ajta huuirájcati a'íjna í xa'ari tí oro jín taavíjhuaca'a, tí ajta tzajta'an urámuaanica'a a'íjna í cua'ira, a'íjna í mej miyen ratamuá'amua tíjín maná. A'uu pu ajta huuiráca'atí a'íjna í Aarón itzíj tí jetzen te'ejtaneájxi.

⁵ Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, í mej majta huápi'í naa seijre'e, a'úu mú japuan utiú'uuca'a a'íime í mej hua'apua. A'íí mú ru'ana jín ra'avá'anajca'a a'ujna a'u tí Dios tíhua'utá'uuni'iracare'e. A'iné tí'imuí'í í mej me'uun te'irá'a, capu cí'ipe tej íjii tiu'utaxáj seexu'íjmé'en nain tíj na'a.

⁶ Mat'íj meri nain r'í'í tíú'uruu, ja'anáj tí na'a mú me'uun a'uteáru'ípiche'e tzajta'an í tí amuájca í inaamua a'íime í mej ve'ecán jín tí'ivaire'eca'a í Dios jemi mej mí miyen huárini a'íj mej me'íjna jín tite'entiújmua'aree a'íj tí tíú'ujxe'eve'e.

⁷ Ajta í seíj jetze í inaamua, seíj pu'u a'uun a'uteáru'ípi tíj na'a sei nine'ira'a jíme'e. A'íí pu a'ín pu'éene'e a'íjna tí jaítze'e ve'ecán jín tí'ivaire'eca'a í Dios jemi. Ajta a'íjna huajásime'e a'íjna í xúure'e tí jín tiu'utámuaí'ivejta í rujímua'a í tí jín auteájturaa í Dios jemi, ajta a'ímej jíme'e í teite, í mej jín Dios jemi auteájturaa.

⁸ Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu jíme'en tí'íta'ixaate'e tí ayén huataújmua'a tí caí xi te'entácuuni'í tej tí te'uun a'uteáru'e a'ájna tí jeíhua huápi'í huatéúra'ate í Dios tí pua'a auj a'uun a'utéveeca a'íjna í inaamua tí á jéjre'e é'eseijre'e. ⁹ Ajta a'ín tí á jéjre'e é'eseijre'e, ayée pu huataújmua'a í hua'aye'ira í mej íjii huáteite. Ayee mú tí'ijri'ire a'íime í mej miyen araúrasten

me'íjna í ye'irá. A'íí mú tí'itatú'iri í Dios jemi ti'itíj ti na'a mej tí'ipuaijve'e, majta í mej raatámuai'ivajta.

Mí ajta, tíj na'a ti ayén 'een í mej raatámuai'ivajta, capu a'íín pú'een í ti xaa raanaíjmire'en í mua'atzíire'ara'an a'íjna ti rana'amiche í Dios. ¹⁰ Capu xaa ne'u, a'iné ayée pu'u a'íjna jín tí'ivaire'e í mej racua'aca nusu mej raye'eca na'ari í mej jín huaté'íhuaxi'ín, naíjmi'i tíj na'a pu a'íín pú'een í mej mena'a jín tí'aijta a'íj ti huárini í rujímua'a. Ayee pu ti'ihuaújxi'epi'intare mej miyen ríci asta na'a caí Dios ayén raanaíjmire'en tíj na'a ti tí'iseijre'e.

I xúure'e ti jín huaújnaijmire í niuucari ti jéjcu

¹¹ Ajta íjii, Ciriístu'u pu ayén huataseijre itejmi jemi a'iné a'íí pu ve'ecán jín tí'itájvee í Dios jemi ti ij ayén a'íjna jín rí'í titaatá'an tíj na'a ti í'ixi'epi'ín 'een ti auj ayén teja'uré'enejsin. A'uu pu já'ita'a a'uteájrupi í inaamua jete ti jaítze'e tí'ivaire'e, ti ajta jeíhua jaítze'e huatéújnaijmire, a'iné capu ayén ájtaavijhuaca'a muájca'a jime'e. ¹² Seíj pu'u a'uun a'uteájrupi a'ujna ti Dios ayén huatéúra'ate. Ajta, capu a'íín huajáasime'e a'uun a'uteájrupi í hua'axuure'e a'íimej í caurasi nusu a'íimej í viseáaru'use, sino ruxuure'e pu jín a'uun a'uteájrupi ti ij raatáhuauni ti tiu'utanájchita huá'a jetze me'ecan í teite tíj na'a rusén jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

¹³ Jee xaa ne'u, cíj pu caj tí'ivaire'eca'a mej miyen huá'aruuren a'íime í mej tí'itáj jín auteájturaa í Dios jemi, mej miyen hua'uté'íraxi'ín me'íjna jime'e í hua'axuure'e í caurasi, ajta í hua'axuure'e í tuuru'use. Majta mú jín hua'acáviviiraca í nasíjra'an í viseáaru'u ti huáàcaj í mej raateátaí. ¹⁴ A'íj pu jín jeíhua pu huáp'i'í jaítze'e jamuaaté'íraxi'ín í a'amua mua'atzíira'a jetze a'íjna jime'e í xúure'e ti Ciriístu'u ra'iráaxire. Ajta, a'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti rusén jín seijre'e, a'íj pu jetze huatéújca'anejca'a ti ij ayén caí tí'itáj jín a'aturáa tí'íj huataújmuai'ivejtaca'a í Dios jemi. Ayee pu 'een jín huaríj sej si siyen raatapuá'ajta sej rá'astijre'e se'íjna í ye'irá ti caí ché'e tí'itáj vaire'e, sej si tiu'utévaire'en se'íjna jemi í Dios ti í'írúuri.

¹⁵ A'íj pu jín, a'íí pu a'íín pú'een ti ayén tiraaxi'epi'intare ti Dios jéjcuacan jín te'ateújratziira huá'a jemi ti hua'utajé mej mi miyen ra'ancuré'an a'íjna ti tíhuá'aci'iti tíj na'a rusén jime'e a'íj ti Dios te'ataújratziiri'i. Ayee pu té'eme, a'iné Ciriístu'u pu huamí'í a'íjna jime'e ti ij huá'ari'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi matí'íj mauj rá'astijre'eca'a me'íjna í niuucari í ti amuacaí jín te'ataújratziiri'i í Dios.

¹⁶ Ayee pu tí'een, ti pua'a ayén seijre'e í cuapée ti jetzen té'eyu'usi'i ti nu'u ayén tí'iraci'iti seíj í ja'ati, amuacaícan pu ayén ruxe'eve'e ti a'íjna í ja'atí huámí'ini ti ayén cuapée jín te'ataújratziiri'i. ¹⁷ Jee xaa ne'u, aj pu xaa ayén tí'ivaire'e a'íjna í cuapée ti pua'a ayén huámí'ini a'íjna í ja'atí ti a'íjna jín te'ataújratziiri'i. Ajta, ti pua'a auj ruuri a'íjna í ja'ati, capu a'atzu tiratéva'iri í seíj a'íjna í cuapée í ja'atí ti ayén tí'iraci'iti.

¹⁸ A'íj pu jín, ayée pu ajta ayén ruxe'eve'eca'a ti a'íín niuucari ti amuacaícan jín te'ataújratziiri'i í Dios, a'íí pu ajta a'íjna jín ti'ihuaújxi'epi'intari'iri'i a'íjna jime'e ti tí'itáj ruxuure'e airáaxire. ¹⁹ Tí'íj a'íín Moisés teecan ayén tihua'utánamuajriste naíjmi'ica í teite tíj na'a ayén té'eyu'usi'ihuaca'a jetzen í niuucari í mej jín tí'aijta, a'íí pu tírajnájchi a'íjna í hua'axuure'e í viseáaru'u, ajta jamuan í hua'axuure'e í caurasi a'íjna í jaj jamuan, ajta jamuan a'íjna í muxaj ti pa'u, ajta jamuan a'íjna í hisopo pi'ista. Aj pu ij, a'íjna jín, ayén raatétzutijraxi í yu'uxari ti jíri'i, ajta hua'utétzutijraxi naíjmi'ica í teite.

²⁰ Ayee pu a'íjna jín huaríj, aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa tíjín: "A'íi pu a'íín pú'een í xúure'e ti jín ayén tiú'uxi'epi'intari'ihuaca'a a'íjna í niuucari ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'i mú'ejmi jemi. Ayee nu ne'íjna jín huaríj a'íj ti

a'ñin titaata'ajj." 21 Ajta a'ñin Moisés teecan, ayén che'atá na'a xúure'e jín raatétzutijraxi a'ñina í inaamua, ajta tíj na'a ti'ipua'amé í xa'ari, ajta í tuxa'a í mej jín tí'ivaire'e a'ujna inaamua jete.

22 Jee xaa ne'u, ayén ti'ayajna. Jíme'en a'ñina í niuucari í mej jín tí'ajta, tímua'a mú tñ nain huateú'í'iraxi xúure'e jime'e. Ajta, ti pua'a caí tí'itíj ra'iráxire'en í ruxuure'e, capu a'ij tí'iri'iri ti ayén tihua'utá'uuni'í í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

I muai'ivéjri ti xaa jaítze'e rí'en

23 A'ij pu jín ayén ruxe'eve'eca'a mej miyen raaté'iraxi'ín tíj na'a ti ayén seijre'eca'a tíj ciéenime'ara'an pú'een a'ñina ti júte'e é'eseijre'e. Ajta ayén ruxe'eve'eca'a ti ja'atí ayén raaté'iraxi'ín a'ñina ti júte'e é'eseijre'e a'ñina jime'e í muai'ivéjri ti jaítze'e rí'en caí í mej jín miyen tí'ijri'ire íiyen chaanaca japua.

24 Ajta a'ñin Ciríistu'u, capu a'uun a'uteájrupi inaamua jete ti muájca'a jín ájtaavijhuaca'a, ti ajta ayén 'een tíj ciéenime'ara'an a'ñina ti júte'e é'eseijre'e, sino a'úu pu u ta japua a'uteájrupi í Dios jemi ta jetze me'ecan.

25 Ajta, capu a'uun a'uteájrupi ti ij mu'ití huataújmuai'ivejta tíj ajta a'ñin ti ve'ecán jín tí'ivaire'e íiyen chaanaca japua. Ayee pu tíj na'a seij nine'ira'a jetze a'ñi pu a'uteáru'ipi a'ájna ti Dios huateúra'ate ti ij raatétzutijraxi'ín xúure'e jime'e ti a'ñin rusej caí ra'iráxire, sino seij pu'u a'uun a'uteájrupi a'ñina í Ciríistu'u. 26 Na'ari caí, ayée pu ruxe'eve'e á'ame'enche'e ti a'ñin mu'ití rajpuaítzi á'ame'enche'e tíj na'a ti huatasejre í chaanaca tej japan yen seijre'e.

Mí ajta, ayée pu xaa ne'u ti'ayajna ti a'ñin seij na'a ayén huatasejre íjii ti ari nain te'entipua'ajte ti ij ra'antipua'ajte'en í mej jín até'itzaara í Dios jemi. Ayee pu 'een jín ra'antipua'ajte a'ñina ti rusej huataújmuai'ivejtaca'a. 27-28 Ajta, ayée pu tí'ihuaújxi'epi'íntari'iri'í a'ímej jemi í teite ti seij na'a ayén tiráaci'iti í teáata'a ti huám'ini, ajta á'iyen Dios rá'axijte'en. Ayee pu che'atá na'a 'een ti a'ñin Ciríistu'u seij na'a huataújmuai'ivejtaca'a huá'a jetze me'ecan í teite ti ij huá'ari'í í mej jín mu'ití auteájturaa í Dios jemi. Ajta, a'ñi pu ajtahua'a huatasejre'esin huá'a jemi í mej a'ujca'anéecan jín rachú'eve'e. Capu ché'e puaijtzi hua'utá'asin a'ñina jime'e í mej jín á'atura í teite sino a'ñi pu icu hua'irátuaasin.

10

Capu rí'iri'í ti a'ñin niuucari í mej jín tí'ajta ayén hua'unaíjmire'en í teite

1 Ajta a'ñin í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée pu'u na'a 'een tíj ciéenime'ara'an tíj na'a ti í'ixi'epi'ín ti ayén teja'uré'enejsin. Capu a'ñin pú'een a'ñina ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e í Dios jemi. Ajta, a'iné ayée pu ruxe'eve'e mej miyen che'atá mena'a tiu'utámuai'ivejta tíj na'a seij nine'ira'a jime'e, a'ij pu jín capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti a'ñin niuucari ayén hua'unaíjmire'en a'ímej í mej jemin ajteáxiiri í Dios jemi.

2 Na'ari caí, ti pua'a pí na'a, ¿ni qui mecaí raatapuá'ajtanche'e mej miyen tiu'utámuai'ivejta? Jee xaa ne'u, a'iné ti pua'a miyen tihua'utá'uuni'irache'en í mej jín auteájturaa í Dios jemi, camu ché'e miyen ra'utámua'aréerejche'e mej tí'itíj jín auteáturan.

3 Mí ajta, ayée mú me'ñina jín ra'utámua'aree tíj na'a seij nine'ira'a í mej jín Dios jemi auteájturaa me'ñina jime'e mej miyen tí'imuai'ivejtaca. 4 Ayee pu'u na'a, a'iné capu rí'iri'í ti ayén a'ñina jín tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'ñina jime'e í hua'axuure'e a'ímej í tuuru'use, majta a'ímej í caurasi.

5 A'ij pu jín, tí'ij a'ñin Ciríistu'u yen huatasejre íiyen chaanaca japua, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Capej piyen raatax'leve nej ti'itíj tiu'utámua'i'vejta na'ari nej ti'itíj tiu'utátuiire'en mú'etzi jemi, sino ayée pej rí'í náaruu í nej ratéhua'ira'a.

⁶ Capu a'atzu mua'aránajcheca'a

mej miyen tiu'utámua'i'vejta mú'etzi jemi

í mej hua'uteátaj na'ari

í mej miyen tiu'utátuiiri'i mú'etzi jemi a'íjna jime'e

í mej jín auteájturaa mú'etzi jemi.

⁷ Netí'ij ni niyen tiu'utáneixaa yee:

“Me'ecui xaa, ayée nu 'een jín mú a'uvé'emej

nej ni niyen te'ará'asten a'ij pej tí'ijxe'leve'e,

mú'ee, mi pej Dios pú'een, a'ij ti neetzi jime'e

té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti jíri'i.”

⁸ Amuacá pu ayén tiu'utaxájtaca'a yee ti Dios caí ra'aránajcheca'a mej miyen tiu'utámua'i'vejta na'ari mej ti'itíj tiu'utátuiire'en í jemin. Ajta yee ti caí raatax'leve mej miyen tiu'utámua'i'vejtaca'a í mej hua'uteátaj nusu mej me'íjna jín tiu'utámua'i'vejtaca'a me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Naími'i tíj na'a mej miyen tí'imua'i'vejta, ayée pu tíhua'uta'aíj mej miyen huárini a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

⁹ Ajta á'iyen ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Me'ecui xaa, ayée nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni niyen te'ará'asten a'ij pej tí'ijxe'leve'e mú'ee, mi pej Dios pú'een.” Ayee pu huataújmu'a a'íjna ti raataxájtaca'a ti a'ín ari ra'ur'eu a'íjna í niuucari ti amuacá huatétuihuaca'a ti ij raateájtuaani í tu'uvé'eteajti.

¹⁰ Ajta, a'iné ayén rux'evi'ira'a jín mú a'uvé'emej, a'í pu ajta ayén tu'iráavi'ití tíj na'a rusén jime'e a'íjna jime'e ti ayén huataújmuai'ivejtaca'a í rutevij jime'e a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een.

Círíistu'u pu ayén tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi

¹¹ Ajta ja'atí ti na'a ti ve'ecán jín ti'it'éjvee í Dios jemi, ayée pu nain tójca'ari tzajta'a tí'ivaire'e a'íjna jime'e í ti jín tira'íjca. Ja'anáj ti na'a ayén che'atá na'a tí'imua'i'vejtaca, a'íjna ti caí ti'itíj vaire'e ti ij tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

¹² Mí ajta a'ín Círíistu'u, tí'ij ayén se'íj na'a tiu'utámua'i'vejtaca'a ti ij ayén tihua'utá'uuni'i tíj na'a rusén jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, a'í pu a'uun a'ujyeyíxi rí'irínta'a í Dios. ¹³⁻¹⁴ Aj pu'i a'utéjche ti raachú'leve'en asta na'a caí temua'a naa tihua'utémua'itin naíjmi'ica í mej rájcha'íre'e, a'iné se'íj pu jín í muai'ivéjri, ayén hua'unajmire tíj na'a rusén jime'e a'ímej í ti hua'iráavi'ití. ¹⁵ Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu che'atá na'a tí'ixa itejmi jemi. Amuacá pu ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

¹⁶ Ayee pu tí'ixa í tavástara'a ti jime'en yee:

A'ii pu a'ín pú'een í niuucari

í nej jín te'atánratziiri'i huá'a jemi

tí'ij te'entipúa'are a'ájna xicáara'an jetze.

Nee nu niyen hua'utá'asin mej mi miyen ra'utámua'aree í ru tzajta'a

í niuucari í nej jín tí'ajta.

Neajta nu niyen raateátuaasin ne'íjna í niuucari

í huá'amua'atziira'a jetze.

¹⁷ Ajta ayén tí'ixa tíjín:

Canu ché'e ra'utámua'areeri'i

í mej jín neetzi jemi auteájturaa

na'ari í mej jín a'ij pua'a tí'itíújcha'íica'a.

18 A'íj pu jín, camu ché'e miyen tí'imuaí'ivejtaca me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, a'iné Dios pu ari tihua'utá'uuni'iri'i.

Mej nu'u te'utáviicua'i

19 Ajta íjii, ne'ihuaamua'a, ayéé pu ti'itá'aca tej ti taxiéehua te'uun a'uteárute teyujta'a a'u ti Dios e'irájca a'íjna jime'e ti a'ín Jesús ra'iráaxire í ruxuure'e ta jetze me'ecan.

20 A'íj pu jín ayén jéjcuacan jín taatájuyete í tej japuan huajú'un tej ti teajta já'ita'a a'uteárute a'u ti e'ecáaviij a'íjna í cáxuri tej ti te'uun tzajta'an ruurican jín huateáturan te'íjna jemi a'íjna jime'e ti rujíme'en huataújmuai'ivejtaca'a. Ajta a'ín í cáxuri, yee pu huataújmuua'a í tévira'an a'íjna í Jesús. 21 Ajta, íjii pu ayén ve'ecán jín tí'ivaire'e í jemin ta jetze me'ecan í tej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

22 A'íj pu jín, tiché'e tiyen vejli'i ajteáxiire í jemin tetíj teite í tej tzáahuati'ira'a jín urar'en seijre'e í ta tzajta'a. Tiché'e taxiéehua jemin ajteáxiire te'íjna jime'e tej tiyen rá'atzaahuate'e ti ayén ti'ayajna ti a'ín Dios rí'i titaatá'asin a'íjna jime'e ti a'ín Ciríistu'u ari taaté'iraxi í taxiejniu'uca jetze tej ti caí ché'e ra'utamua'aree í tamua'atzíira'a jetze a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Nain pu jín ícu, taaté'iraxi í ta jetze.

23 Tiché'e tiyen te'íjna jín te'utáviicua'i tej teuj tiyen té'atzaahuate'e a'ij tej teri tihua'utá'ixaa í teite a'íjna jime'e í tej rachú'eve'e. Ché'e caí tí'itíj ayén ca'aníjra'a tatá'acare'en tej ti caí ché'e té'atzaahuate'e í Ciríistu'u, a'iné a'íi pu caí ja'anáj tí'itíj jín até'itzaaara ti runiuuca jín te'ataújratziiri'i itejmi jemi. 24 Tiché'e tiyen huárini tej ti ca'aníjra'a huatáta'an seij teajta seij tej ti huátaxe'eve'en, teajta tiyen huárini ti xí'epi'in jime'e.

25 Tiché'e caí raxiéehuata tej tiyen caí ché'e e'etítase'irihua'an a'ij mej tí'ijri'ire í seica, sino tiché'e jaítze'e ca'aníjra'a huatáta'an tej ti tiyen rí'i tí'ihuátaxe'eve'en tetíj ta'ihuaamua'a te'íjna jime'e ti ayén titá'amitíejte'e ti a'ájna xicáara'an jetze ari teja'uré'enejsin.

Mej nu'u caí ché'e a'ij pua'a tí'itíjcha'íi

26-27 Mí ajta, ti pua'a tiyen taxí'evi'ira'a jín teuj tiyen a'ij pua'a tí'itítacha'íi tetí'ij teri ráamua'areeri'i a'ij ti tirá'axa a'íjna jetze í yu'uxari ti tzáahuati'ira'a jín té'axa, capu ché'e tí'itaci'iti seij í muai'ivéjri í ti jín Dios titaatá'uuni'i, sino a'íi pu'u xaa ayén tí'itaci'iti a'íjna ti tzi'íni'ire'e, ti a'ín Dios puaíjtzí jín taatá'asin. Huápi'i pu puaíjtzí jín hua'utá'asin a'imej í mej rájcha'íire'e. Ayee pu a'íjna jín huá'aruuren tíj taij ti nain jín tí'ita'iraca a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

28 Jíme'en a'íjna í niuucari ti ra'utéyu'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ti pua'a hua'apua, na'ari huaíca meti'iseíiraca'a ti ja'atí ayén tí'itíj jín auteájturaa a'íjna jemi í niuucari í mej jín tí'aijta, ti pua'a miyen raataxáj yee a'íi pu tí'itíj jín auteájturaa, camu ché'e rá'ancu'uvajxi'isin, sino méjje'icatan. 29 Ajta jaítze'e pu a'ij pua'a tí'iraci'iti a'íjna í ja'ati ti pua'a mé rúurieni a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Jéihua pu huápi'i jaítze'e puaíjtzí jín tiraatá'asin a'íjna jime'e ti a'íjna í ja'ati ayén raatéxieehuataca'a a'íjna í xúure'e ti jín raaxí'epi'intare a'íjna í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'i, ti ajta jín Dios ru'iráavi'iti. A'íj pu ajta jín raataniú'ucaste a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

30 Ayee pu té'eme, a'iné tu'uri ramua'ate a'íjna ti ayén raataxájtaca'a tíjín: “Ayee pu tí'ineci'icipua ineetzi nej ni puaíjtzí raatá'an ne'íjna í ja'ati.” Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Tavastara'a pu huá'axijte'en í rute'itestemua'a.”

31 Jee xaa ne'u, jeíhua pu huápi'i tzi'íni'ire'e ti Dios ti i'irúuri ayén ra'uxijte'en seij ti a'ij pua'a tí'itíjcha'íi í jemin.

Ruxe'eve'e mej nu'u te'utáviicua'i

³² Setá'aj ra'utámua'aree a'ij ti éeni'ici'e seijre'eca'a a'ájná'imua, setí'ij amua-caí ra'ancuré'a se'íjna í tavástara'a. Aj xu si te'utáviicua'iri'i se'íjna í sej jín huáviicua'ire. Jéihua xu rajpuaíjtica'a. ³³ A'ajná'imua ne'u mú miyen amá'uxieehuari'iri'i, meti'iseíiraca'a í teite. Majta, a'ij mú pua'a amuáaruu. A'ajná'imua ne'u, mú'een xu seajta ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í seica, í mej miyen che'atá mena'a rajpuaíjtica'a, a'iné naími'i xu ru'ihuaamua'a pú'een.

³⁴ Mú'een xu huá'ancu'uvajxi a'ímej í mej aiteánami'ihuaca'a. Seajta siyen se'íjna jín huataújtemua'ave temua'a naa matí'ij miyen tejamuá'ari'iri'i í sej tí'ijcha'íca'a. Ayee xu 'een jín siyen huataújtemua'ave, a'iné xu'uri ramua'areereca'a rujímua'a sej siyen tí'ijcha'íí í Dios jemi se'íjna ti tejá'amua'a ti jaítze'e rí'en, ti ajta ayén seíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

³⁵ A'íj pu jín, caxu yá'ujípuan í sej a'ujca'anéecan jín rachú'eve'e, a'iné jeíhua pu huáp'i tejá'amua'íiti a'íjna jime'e sej siyen te'utáviicua'iri'i. ³⁶ Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen te'utáviicua'i, sej si seajta siyen huárini a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'e ti i ayén tejamuá'aci'iti a'íjna í ti jín Dios te'ataújratziiri'i mú'ejmi jemi.

³⁷ Ayee pu'u na'a, a'iné capu a'atzu á'ateeri a'ij ti té'eyu'usi'i tíjín:

A'íjna ti yé uvé'enejsin,
a'íí pu xaa huataseíjre'esin.

Capu ché'e á'ateeri.

³⁸ Ajta a'ín ti ri'éene'ecán jín huateájturaa ineetzi jemi,
a'íí pu a'íjna jín ruuri a'ame
a'íjna jime'e ti té'atzaahuat'e.

Mí ajta, ti pua'a a'ín caújxieehuata,
capu a'atzu na'aranáache a'ame yú ne tzajta'a.

³⁹ Mí teajta iteen, catu huá'a jetze ajtémecan í mej miyen caújxieehuataca, a'íime í ti Dios hua'antipuá'ajte'esin. Catu xaa ne'u, sino teen tu huá'a jetze ajtémecan í mej té'atzaahuat'e, a'íime í ti Dios hua'irátuaasin tíj na'a rusén jime'e.

11

A'íime í mej té'antzaahua

¹ Ayee pu tí'een tej tiyen té'atzaahuat'e, a'íj tu jín tiyen ramua'aree ti ayén té'eme a'íjna í tej jín tí'ichu'eve'e. A'íj tu ajta jín ramua'aree ti ayén ti'ayajna í tej caí rasisé'i. ² A'íjna jín mej té'antzaahua a'íime í mej mejmí'i seijre'eca'a í tavaújsimua'aci'í, a'íj pu jín Dios ayén rí'í tihua'utéxajta'a.

³ A'íjna jín tej té'atzaahuat'e, a'íj pu jín ayén titá'amitiejte'e ti naíjmi'i tíj na'a íjii ti tí'iseijre'e, ayée pu 'een jín huataseíjre a'íjna jime'e ti caí seijre'eca'a, a'iné Dios pu ayén raataxájtaca'a.

⁴ A'íjna jín ti ayén té'antzaahua a'íjna í Abel teecan, a'íj pu jín ayén tiu'utámua'ívejtaca'a í Dios jemi tí'itíj jime'e ti jaítze'e rí'éene'ecán jín seijre'eca'a í Dios jemi caí a'íjna ti jín tiu'utámua'ívejtaca'a a'íjna í Caín teecan. A'íj pu jín Dios ayén jime'en tiraataxájtaca'a ti a'ín Abel rí'éene'ecán jín huataéjturaa í jemin a'íjna jime'e ti ra'ancuré'a a'íjna ti jín tiu'utámua'ívejtaca'a. Ajta a'ín í Abel, a'íí pu xaa huamí'i. Mí ajta, aúche'e pu tí'ita'ixaate'e a'íjna jime'e ti té'antzaahua.

⁵ A'íjna jín ti té'antzaahua a'íjna í Enóc, a'íj pu jín Dios ayén ya'uví'iti u ta japua ti ij caí ráaci'iti ti huámí'ini. Majta í seica, camu mé'e yá'uteu a'íjna jime'e ti Dios ya'uví'iti. Ayee mú jime'en tiu'utaxájtaca'a ti nu'u ra'aránajcheca'a í Dios

a'ij ti ti'itíújcha'íica'a. ⁶ Ajta ti pua'a ja'atí caí té'atzaahuat'e, capu a'atzu ri'irí ti a'ín ja'atí ayén huárini a'ij ti tira'aráanajche í Dios.

Ayee pu tí'een, a'iné ti pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e ti vejli'i ajteáxiire í Dios jemi, amuacaí pu ayén ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén té'antzaahuat'en ti Dios seijre'e, ajta ti a'ín Dios ayén rí'i tihua'atá'aca a'ímej í mej a'ujca'anécan jín rahuahuau.

⁷ A'í pu ajta té'antzaahua a'íjna í Noé teecan. A'íj pu jín, tí'ij Dios ayén tiraatániu'uche a'íjna jime'e ti nu'u ayén teja'uré'enejsin, aj pu'i a'ín Noé rá'antzaahua, ajta á'iyen raatétaahuaca'a a'íjna í canuuhua'a ti ve'ée, tí'ij ajta jín hua'utévai í rute'ítestemua'a mej mi caí huácu'ini. Ayee pu a'íjna jín huaríj, a'í pu hua'utá'a a'ímej í mej íyeyen japuan seijre'eca'a í chaanaca mej ráamua'aree mej caí xí'epi'ín rijcaa í Dios jemi. A'íj pu jín, ayée pu tiraac'í a'íjna í Noé teecan tí'ij ayén ri'éene'ecán jín huataturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti té'antzaahua.

⁸ Ayee pu che'atá na'a té'antzaahua a'íjna í Abraham teecan. A'íj pu jín ayén ra'ará'astijre tí'ij Dios ayén raata'íteca'a ti a'uun á'ura'ani a'ujna a'u ti yé'eci'iti. A'íj pu jín, a'ín caí ramua'areereca'a a'u ti á'ume, a'í pu a'uun á'uraa. ⁹ A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'í pu á'ucatii a'u ti caí é'eme'ecan, a'ájna seij chuéjra'a japua ti jime'en Dios ayén te'ataújratziiri'i ti ayén yé'eci'iti. A'u pu á'ucatii navij chi'ira'a jete a'íjna jamuan í Isaac teecan, ajta a'íjna í Jacobo teecan, í ti huá'a jemi Dios ayén che'atá na'a a'íjna jín te'ataújratziiri'i ti ayén tihua'uci'iti tíj ajta tí'ijci'iti a'íjna í Abraham teecan.

¹⁰ A'íj pu jín ayén huaríj a'iné ayée pu tí'ijchu'eve'eca'a ti a'uun a'uteárute a'ájna chajta'a ti caí ja'atí ja'anáj raté'uuna a'íjna jime'e ti Dios rusej ráasiimua'a a'ij ti seíre'e a'ame, ajta rá'ajtaahuaca'a.

¹¹ A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Sara teecan, a'íj pu jín Dios ayén tiraatá'a ti ayén pa'ari'i huatasejre'en í jetzen, capu amín a'ij ti ari huápi'i ucaristaca'a. Ayee pu a'íjna jín ayén tiraac'í a'íjna jime'e ti ayén tirá'amitiejte'eca'a ti a'ín Dios ayén araúrastejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'i. ¹² A'íj mú jín miyen airáne mu'ití me'íjna jetze seij ti ari á'ame'erejca'a. Ayee mú mu'ití huatasejre í yaújmua'ame'en matíj mena'a pua'amé í xu'ura'ave í mej júte'e é'eseijre'e, nusu matíj majta miyen ará'aseca'a tíj í sej ti a'uun é'ejca a'u ti e'leve'e'ástime í jaj ti ve'ée. Ayee mú mu'icáa ti caí ri'irí ti ja'atí hua'uté'itien.

¹³ Naími'i a'íime mej caí xi ra'ancuré'aca'a me'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i a'íjna jime'e mej té'antzaahua, a'í mú huácu'i. Cu xíee mu'uri a'imuá raseíra, majta a'imuá a'uté'uu maraatateújte me'íjna ti tihua'aci'iti a'íjna jime'e mej té'antzaahua. Ayee mú me'íjna jín huaríj, ayée mú majta me'íjna jín tiraataxájtaca'a yee mej caí huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej íyeyen huachéjme chaanaca japua, majta ca'aníjra'a jín u e'eráaci í ruche.

¹⁴ Ajta, ti pua'a miyen tí'ixajta í teite matíj a'íime, ayée pu huataújmua'a a'íjna í mej miyen tí'ixa tíjín mu'uri seij chuéjra'a úhúaumen a'u mej a'uté'en.

¹⁵ Ajta a'íjna í seij chuéjra'a í mej nu'u rúhúaumen, capu a'ájna pítejá'arici a'u mej u e'eráaci, a'iné ti pua'a miyen ra'utámua'aréerejche'e me'íjna í chuéjra'a í mej japuan e'eráaci, ayée pu ri'irístaca'a mej huaré'eci'inejche'e.

¹⁶ Mí majta a'íime, mu'uri miyen raxí'eve'eca'a mej a'uun a'uté'en seij chuéjra'a japua ti jaítze'e rí'en. Ayee pu huataújmua'a a'íjna í niucari tíjín seij chuéjra'a mú úhúaumen ti ta japua é'eseijre'e. A'íj pu jín, capu ratévi'iraste'e í Dios mej miyen raatámua'ati tíjín huá'a Dios pu pú'een, a'iné a'í pu ari rí'i ráaru seij chajta'a a'u mej a'uteaturan tíj na'a rusén jime'e.

¹⁷⁻¹⁸ A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Abraham teecan, a'íj pu jín tí'ij Dios ayén raatéeseij, a'í pu raatámua'í'ivajtaca'a í ruyauj a'íjna í Isaac teecan.

A'íjna í ja'ati ti ra'ancuré'a a'íjna ti jín te'ataújratziiri'í í Dios, a'í pu ajta ayén titaúura'acare'e ti raatámua'i'vajta í ruyauj ti seij na'a pú'een, ti ajta jíme'en Dios ayén raataxájtaca'a tijín: “Naími'í í mej a'iránejsin mú'eetzi jetze, ayée mú raatámua'atzi tijín huá'aya'upua pu pú'een a'íjna í Isaac.”

¹⁹ A'íj pu jín ayén tirá'amitiejte'eca'a a'íjna í Abraham ti a'íjn Dios raayí'itihua'a ti hua'ajjájpuan a'ímej í teteca í mej meri huácuii. Ajta, tí'ij Dios ayén raatátui í yaujra'an, ayée pu tiraatámitiejte ti a'íjn Isaac a'itáraa huá'a tzajta'a í mej meri huácuii.

²⁰ A'íjna jín ti mé'e ajta té'antzaahua, a'íjna í Isaac teecan, a'íj pu jín ayén rájhuaviiri'í í Dios ti a'íjn rí'í tihua'uteájtuaani mejca'ihuáyee í yaújmua'ame'en a'íjna í Jacobo teecan, ajta a'íjna í Esaú teecan.

²¹ A'íjna jíme'e ti té'antzaahua a'íjna í Jacobo teecan, a'íj pu jín tí'ij ari á'ame'erejca'a, aicaújtuta japuan í ru'itzi, rí'í tihua'uteájtuaa seij ajta seij í yaújmua'ame'en a'íjna í José teecan. A'í pu ajta raná'amiche'e í Dios.

²² A'íjna jíme'e ti té'antzaahua a'íjna í José teecan, a'íj pu jín, tí'ij ari vástacira'itaca'a, ayée pu tihua'utá'ixaa a'íjna jíme'e mej nu'u miyen huiráaju'un a'íme í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a mej mi seij chuéjra'a japua a'uté'en. Ajta pu ayén tihua'uta'aíj a'u mej téje'evá'anan í tí'icariira'an.

²³ A'íjna jíme'e mej té'antzaahua í vaújsimua'ame'en a'íjna í Moisés teecan, a'íj pu jín, tí'ij huanú'ihuaca'a, a'í mú raaté'avaataca'a huaíca máxcira'í jíme'e a'íné ayée pu tihuá'amitiejte'eca'a ti naa seijre'eca'a a'íjna í pa'arí'í. Majta, camu raatátziin a'íjna í ti jín tiu'uta'aíjtaca'a a'íjna í rey mej nu'u huá'ucui'ini í tí'iríí mej teteca.

²⁴ A'íjna jíme'e ti té'antzaahua a'íjna í Moisés teecan, tí'ij ari vástaca'a, capu huataúra'a mej miyen raatámua'ati tijín yaujra'an pu pú'een a'íjna í 'íita'a í rey ti rape'eri. ²⁵ Ayee pu tiraaxí'epi'íntare ti ayén rajpuaíitzi á'ara'ani a'ímej jamuan í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ajta, capu a'atzu ra'aránajcheca'a ti ayén a'atzu á'ateevi'in huataújtemua'ave'en a'íjna jíme'e ti ayén huárini a'íjna ti a'íj pua'a 'een í Dios jemi.

²⁶ Ayee pu tirá'amitiejte'eca'a ti ayén jaítze'e ratéva'íri mej miyen tirá'uxieehuari'í Ciríistu'u jetze me'ecan caí ti ayén tiratéva'íri tíj na'a ti huápi'í tí'ijnajche í mej tí'ijcha'íí a'íme í mej tí'iajtaca'a a'ujna u Egipto. Ayee pu 'een jín ayén rachú'eve'eca'a a'íjna ti tí'iraci'íti í Dios jemi.

²⁷ A'íjna jíme'e ti té'antzaahua, a'uun pu e'erájraa u Egipto. Ajta, capu raatátziin ti pua'a jeíhua huápi'í huataniú'ucan a'íjna í rey, sino temua'a pu te'utáviicua'íri'í. Cu xiee ti cuj a'ímuá raseíreca'a a'íjna í Dios ti caí seijre'e.

²⁸ A'íjna jíme'e ti té'antzaahua, a'íj pu jín ayén te'ará'aste a'íjna xicáara'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'í. Ayee pu 'een jín ra'ajtépitijraxi xúure'e jíme'e ti i caí ayén tihuá'uci'íti a'íjna ti huá'acui'ini a'ímej í mej anáaté'ee huanúnu'ihuaca'a.

²⁹ A'íjna jíme'e mej té'antzaahua í teite, a'íj mú jín miyen antacíj í jaj japua ti ve'ée ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Jaj ti Pa'u. Ayee mú japuan antacíj tíj chuej ti huáchi. Mí majta, a'íme í mej Egipto é'eme'ecantaca'a, mat'íj miyen raataxí'eve mej miyen che'atá mena'a huárini, mat'íj mi auujámij.

³⁰ A'íjna jíme'e mej té'antzaahua í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, a'íj pu jín mat'íj meri aráhua'apua xicaj pua'amé ataújnajcheca'a a'ujna chajta'a, aj pu'í á'avatzi í jaxu'u í ti jín ré'enami'ihuaca'a a'ujna chajta'a, u Jericó.

³¹ A'íjna jíme'e ti té'antzaahua a'íjna í Rahab teecan, a'íjna í 'íita'a ti huá'ajijve'eca'a mej mi jamuan jí'ipite'e, a'íné a'í pu temua'a naa hua'ancuré'evi'íti a'ímej í mej miyen te'uhuaré'ixi'ere'en í chajta'a, a'íj pu jín caí huam'í huá'a jamuan í mej caí ra'ará'astijre í Dios.

³² ¿Tí'itájni neajtahua'a amuaatá'ixaate'en? Capu tí'ici'ipe nej niyen tejámuaatá'ixaate'en a'ij mej huaríj a'íjna í Gedeón teecan, ajta a'íjna í Barac teecan, ajta a'íjna í Sansón teecan, ajta a'íjna í Jefté teecan, ajta a'íjna í David teecan, ajta a'íjna í Samuel teecan, majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

³³ Ayee mú hua'utéemua'iti a'ímej í mej títetaté'eca'a í rey jime'e seíj chuéjra'a japua, majta rí'i tiu'uta'aíjtaca'a, majta ra'ancuré'a a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i. Majta seica miyen hua'ancáanajxi huá'ateni'itze'e í muajyéte. Matíj mena'a mej miyen huaríj, ayée mú me'íjna jín huaríj a'íjna jime'e mej té'antzaahua.

³⁴ Majta seica miyen ra'ujé'ica í taij ti ij caí hua'uteátaira, majta seica huataúruu mej mi caí huá'ucui'ini. Ayee pu tihuá'uruu a'ímej í mej caí rucacá'anejca'a. Ca'aníjra'a pu xaa hua'utá'a mej mi miyen huatéujca'anen temua'a naa. Matí'ij mi miyen hua'utéemua'iti matíj mena'a mej jín huané'use, majta hua'utamúari a'ímej í xantaaru'u í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. ³⁵ Majta a'íime í 'uuca, ayée mú majtáhua'a hua'ancuré'evi'iti í ruteítestemua'a í mej majtáhua'a aitacíj huá'a tzajta'a í mej meri huácuui.

Majta seica, ayée mú rajpuaíitzi muá'araa me'íjna jime'e mej caí hua'atá'acare'e mej hua'irájtuaani a'u mej hua'iteána. Ayee mú 'een jín huaríj me'íjna jime'e mej miyen rachú'eve'eca'a mej majtáhua'a huatarún mej mi me'uun ruuri a'uteáturan seíj chuéjra'a japua ti jaítze'e rí'en. ³⁶ Majta seica miyen rajpuaíitzi muá'araa me'íjna jime'e mej huá'uxieehuari'iri'i nusu mej hua'utéevajxi na'ari mej hua'anájji'ici'exi cadeena jime'e na'ari mej hua'itéanajxi.

³⁷ Ayee mú majta huá'uruu. Mehua'uteátu'asixi tetej jime'e. Majta já'ita'a hua'utaveíjchixi. Majta huá'ucuii chun jime'e ti ruxí'ejta'a te'ejcamímijmee. Ayee mú 'eene'en tí'itéchejca'a me'íjna jime'e í hua'anavij í cáne'axi nusu í hua'anavij í caurasi. Camu a'ij tí'ijviicua'iraca'a. Jéihua mú rajpuaíjtzica'a. Majta a'ij mú pua'a tihuá'ajcha'íca'a. ³⁸ Camu huatéechi'ica'a: a'u ti na'a mú á'ujuhua'ane'eca'a, a'u ti caí é'le tí'ititaca'a, majta a'u ti a'ujírime'eca'a. Majta a'úu mú é'echejca'a a'u ti é'eteasta'a, majta me'újna cuunísta'a, ajta a'u ti na'a ti huacúunijmee tíj na'a íiyen chaanaca japua.

Mí majta a'íime, jeíhua mú huápi'i jaítze'e tí'ivaire'eca'a í Dios jemi mecaí a'ímej í mej caí huá'axe'eve'eca'a. ³⁹⁻⁴⁰ Dios pu ayén rí'i tí' hua'uteájtuaa naíjmi'lica a'íjna jime'e mej té'antzaahua. Mí majta a'íime, camu xi ra'ancuré'a a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i a'íjna jime'e ti Dios ari titaaxí'epi'íntari'iri'i itejmi jemi a'íjna ti jaítze'e rí'en ti a'íin ayén téjmi jamuan hua'unajmire'en a'ímej.

12

A'ij ti ye'í rí'i tí'ití'ijcha'í a'íjna tí Cirístu'u jemi seijre'e

¹ A'iné jeíhua mú ta jemi huaté'uu í mej tí'iseij, tiché'e tiyen raatéxieehua te'íjna jime'e tí ayén tamuári'eriste'e, tiché'e teajta raatapuá'ajta te'íjna í tej jín até'itzaara í Dios jemi, te'íjna tí ja'anáj tí na'a tatéji'iqui. Tiché'e tiyen te'utáviicua'i temua'a naa tej tí xí'epi'ín rijca te'íjna jime'e í tí jín Dios titaá'íjca tej ra'antipuá'ajte'en íiyen chaanaca japua.

² Tiché'e temíjna jetze arátaca'anen í Jesús, a'íjna tí amuacaí taataseíjrate a'ij tí tí'ijxe'eve'e í Dios. A'íi pu ajta ayén taanaíjmire'en í Dios jemi a'íjna jime'e tej tiyen té'antzaahuate'en. A'iné a'íi pu ayén ramua'areereca'a tí ayén tiráaci'iti a'íjna tí jín huataújtemua'ave, a'íj pu jín ayén rá'uviicua'iri'i

mej rá'utatan í cúruu jetze. Capu jetzen ruxe'leve'eca'a mej miyen me'íjna jín puaíjtzí raatá'an tí ayén ratatévi'ira'aste'eca'a. Ajta íjii, án pu e'ecájca rí'íríinta'a a'íjna í ípuari a'u tí japuan Dios e'ecájca.

³ Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij tí a'ín huaríj tí ayén te'utáviicua'irí'i temua'a naa a'ímej í mej jeíhua huápí'i rájcha'íire'eca'a í Dios jemi. Setá'aj siyen se'íjna jetze ra'utámua'aree sej sí caí cua'ana, tí í caí utévatzíin í a'amua tzajta'a. ⁴ Caxuu xí siyen á'aviicua'ire ajta sena'a caí ra'iráaxire í á'amua'axuure'e se'íjna jime'e sej se'íjna jamuan á'aviicua'ire'e tíj na'a tí a'ij pua'a 'een í Dios jemi. ⁵ Seajta siyen ya'uhuá'axi se'íjna í niuucari tí jín Dios ayén ca'aníjra'a ámuata'aca, tíj hua'atáata ayén tihuá'a'ixaate'e í ruyaujmua'a tíjín:

Niyauj, capej rá'axieehuata

tí tavástara'a ayén tí'imua'itíi,

capej pajta piyen axieemiste'e

tí pua'a a'ín puaíjtzí muata'an.

⁶ Capej xaa ne'u piyen huárini,

a'iné tavástara'a pu ayén tí'ira'itíi

a'íjna tí raxí'leve'e,

ajta ayén puaíjtzí ratá'aca ja'atí tí na'a

tí ayén ra'ancuré'evi'ití tíj ruyauj.

⁷ Ruxe'leve'e sej siyen te'utáviicua'í a'iné Dios pu á'amua'itíi. Aye pu che'atá na'a á'amuaruure tíj se'í teáata'a ayén huá'aruure í ruyaujmua'a. Ja'atí tí na'a tí ya'upuáara'an pú'een ayén tihuá'itíi í ruyaujmua'a a'achú mej pua'amé. ⁸ Tí pua'a ayén tihuá'uci'ití matíj mena'a pua'amé í mej yaújmua'ame'en pú'een tí huá'aya'upua ayén tihuá'itíi, ajta tí pua'a ja'atí caí ayén tejá'amua'itíi, a'íj xu jín caí yaújmua'ame'en pú'een, sino a'íime xu pú'een í mej chá'a mena'a huanúnu'ihuaca'a, í mej caí tíya'upua.

⁹ Ajta í'i, naímí'i tu tetíj tena'a pua'amé tiyen tíya'upuaca'a, teajta tu tiyen huá'astijre'eca'a te'íjna jime'e mej titá'itíiri'i. A'íj pu jín, jeíhua pu jaítze'e ayén tiraavíjte'e tej tiyen ra'ará'astijre'en te'íjna í tayá'upua tí rusén jín seijre'e, tej tí jemin ruuri tá'ara'ani. ¹⁰ A'íime í tayá'upua, ayée mú a'atzu mena'a a'ateevi'i miyen titaatá'itíiri'i a'ij tí tihua'aránajcheca'a.

Mí ajta a'ín Dios, ayée pu 'een jín ayén tí'ita'itíi tí íj rí'i táaruuren, tej tí tiyen urarí'ene'acan jín huateáturan tíj ajta a'íjna. ¹¹ Jee xaa, capu naa tiu'ase tí pua'a auj tí'ita'itíira, sino teen tu rajpuaíjtzí. Mí ajta, tí'íj aj-tahua'a rí'i titaatépua'ajte'en tej tí rí'i tí'itacha'íí tá'ara'ani te'íjna jime'e tí ayén titaatá'itíiri'i a'íjna jime'e í tej rajpuaíjtzica'a.

Mej nu'u caí tí'itíj jín auteáturan

¹² A'íj pu jín, setá'aj huateújca'anen. Caxu siyen seijre'e tíj ja'atí tí ruxiéemiste'e, tí caí ruca'ané í rumuájca'a jetze, ajta rutunúj jetze. ¹³ Setá'aj rí'i huaújrúuren nain jime'e sej sí temua'a naa titeejú'un í Dios jemi, sej sí caí ché'e a'ij pua'a huatzúna'iche'en, sino sej sí huarún temua'a naa. ¹⁴ Setá'aj se'íjna jín tiu'utatése'en sej ruxiéehua naa tí'iteseijre'e naíjmi'lica jemi í teteca. Setá'aj seajta sej siyen rí'éene'ecán jín huateáturan í a'amua tzajta'a, a'iné tí pua'a ja'atí caí ayén urarí'ene'e í ru tzajta'a, capu ja'anáj raseijran í tavástara'a.

¹⁵ Caxu raatá'acare'en tí se'íj mú'een ayén tí'itíj jín auteáturan tí íj caí ché'e Dios ayén rí'i tiraatá'an. Rí'i xu'u mú'een tí caí ayén huataseijre'en mú'ejmi jemi ja'atí tí ayén seicié á'amuaruuren tí íj ayén tejamua'ítziite'en, tí ajta ayén ca'aníjra'a hua'utá'an jeíhua í teite mej mí miyen tí'itíj jín auté'itzen í Dios jemi.

¹⁶ Rí'i xu'u seajta, tí'íj caí ja'atí ayén tiú'ujxana'acira'ate na'ari raatéxieehua a'íjna tí Dios raateájtuua itejmi jemi tíj a'íjna í Esaú. A'íi pu ayén ráatuaa a'íjna tí

raci'itíche'en, ti á'are'ara'an pu'éene'e a'íjna jime'e ti Israél jetze ajtémecan. A'í pu ajta a'ín pu'éene'e ti amuacá huanú'ihuaca'a. Ajta ayée pu 'een jín ráatuaa a'íjna jime'e ti huatá'icuataca'a.

¹⁷ Seajta seri ramua'aree a'ij ti te'irájraa. Tí'ij ajtahua'a ayén raataxí'eve ti ayén tí'iraci'iti a'íjna ti jín Dios ayén rí'i tiraateájtuaani, ayée pu raaré'iteca'a a'íjna í ya'upuáara'an. Capu ché'e huatári'iristareca'a ti caújxieehuata. Capu amín a'ij ti ajta ruyeine rájhuaa.

A'íjna í jirí, í Sinaí, ajta í seí í Sión

¹⁸ Ajta, caxu siyen che'etá sena'a ajteáxiireca'a í Dios jemi matíj a'íime í mej me'uun a'atanéj jirí jetze a'u ti caí hua'utá'a mej japuan á'ujuhua'ane'en, a'u ti jetzen jeíhua á'ataaca'a, a'u ti a'utíca'aca'a. Huápi'i pu xaa huatíca'acaa, ajta jé'ecan mú viiyeca'a japuutzari jime'e. ¹⁹ Ajta ayén ja'atí ucájijhuaca'a trompeeta jetze. Aj pu i seí ayén tiu'utaxájtaca'a. Huápi'i pu tziíni'ire'eca'a í ti namuajre'eca'a. A'íj mú jín miyen tirájhua'viri'í í teite ti a'ín caí ché'e ayén tihuá'a'ixaate'e.

²⁰ Ayee mú huaríj a'iné camu a'atzu rá'aviicua'ireca'a me'íjna ti ayén tíhua'uta'a'íj tíjín: “Tí pua'a ti'itíj ayén japuan á'uche'ecane'en í jirí, capu amín a'ij ti'itíj ti pírici, setá'aj siyen raateátu'asixi'ín tetej jime'e.” ²¹ Jee xaa ne'u, huápi'i pu tziínisi'i seijre'eca'a í ti raaseíj a'íjna í Moisés teecan. A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Nénvivej ne'íjna jime'e nej tí'itziíne'e.”

²² Mí ajta, caxu siyen se'újna ajteáxiireca'a, sino seíj xu'u jetze, a'íjna í jirí ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Sión, a'u ti é'eseijre'e a'íjna í chajta'a a'u ti á'uca í Dios ti ruuri, a'ujna u Jerusalén ti júte'e é'eseijre'e. A'uu mú majta e'etiújseíre mu'ití í mej ta japua tí'ivaire'e mej mi me'újna tiú'uyesten. Majta ayée mú pua'amé ti caí rí'irí ti ja'atí ayén hua'uté'itien a'achú mej ará'ase.

²³ Mú'een xu seajta huá'a jamuan ajteáxiireca'a í mej miyen e'etiújseíre me'íjna jime'e ti ayén che'atá tihuá'aci'iti tíj ayén tiráaci'iti a'íjna í yaujra'an ti amuacá huanú'ihuaca'a. A'íj mú majta meri á'ayu'usi'i me'újna u ta japua. Seajta mú'een, ayée xu jemin ajteáxiireca'a se'íjna jemi ti huá'axijte'e í teite. A'ii pu a'ín pú'een í Dios ti naíjmi'ica tí'aijte'e.

Mú'een xu seajta huá'a jamuan e'etiújseíj í huá'axiejni'uca a'ímej í teteca í mej urarí'ene'acan jín huateájturaa í Dios jemi, a'íime ti ajta Dios hua'unaijmire.

²⁴ Xu'uri seajta ajteáxiireca'a se'íjna jemi í Jesús, a'íjna ti ayén raaxí'epi'intare a'íjna jime'e í niuucari ti jaítze'e rí'en, ti ajtahua'a jín te'ataújratziiri'í í Dios. Ajta a'ín í xúure'ara'an ti a'ín ra'iráaxire, jaítze'e pu rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi caí í ti Abel teecan yá'urie, a'iné a'íjna í ti Jesús ayén ra'iráaxire, a'ii pu a'ín pú'een í ti jín Dios rí'i titaatá'a itejmi.

²⁵ Rí'i xu'u mú'een, sej si caí siyen raatéxieehua se'íjna ti tejá'amua'ixaate'e. Jee xaa ne'u, camu huateújvai a'ímej matí'ij raatéxieehuataca'a a'íjna ti íiyen chaanaca japua tihua'utajé. A'íj pu jín, capu a'atzu a'ij huatári'iristari tej tiyen huatétavaire'en ti pua'a tiyen raatéxieehua te'íjna ti ayén tí'itajee ti júte'e é'eseijre'e.

²⁶ A'ajná'imua, a'íj pu raatáruureajxi í chaanaca tí'ij tiu'utaxájtaca'a. Mí ajta íjii, pu'uri ajtahua'a ayén te'ataújratziiri'í tíjín: “Neajtahua'a nu niyen raatáruureajxi'isin ne'íjna í chaanaca, neajta naíjmi'í tíj na'a ti é'eseijre'e u ta japua.” ²⁷ A'íjna í niuucari ti jime'en yee “neajtahua'a nu raatáruureajxi'isin”, ayée pu huataújmua'a ti amuacá raatáruureajxi'isin tíj na'a ti tiú'utaavijhuaca'a. Aj pu'í ti'ití'asin ti ij ayén huateáturan a'íjna ti caí rí'irí ti ja'atí ayén raatáruureajxi'ín.

28-29 A'íj pu jín, tiché'e te'íjna jín huatátatemua'ave'en te'íjna jime'e ti ayén tí'itaci'iti tej te'uun a'uteáturen se'íj chuéjra'a japua ti caí ja'atí raayí'iti ti raatáruureajxi'in. A'íj pu jín, tiché'e teajta tiyen raná'amiche'en te'íjna í Dios a'ij ti tira'aráanajche. Tiché'e tiyen rátziiine'e ra'ará'astijre'en, a'iné a'íjna í Dios í tej rana'amiche, ayée pu 'een t'íj taij ti nain tí'ita'iraca.

13

A'ij tej nu'u tiyen huá'ini

¹ Setá'aj seuj huaújxe'leve'en t'íj ru'ihuaamua'a. ² Caxu yá'uhua'anan sej temua'a naa hua'ancuré'evi'itin í ta'ihuaamua'a í sej caí huá'amuajte a'iné mat'íj seica miyen huaríj, ayée pu te'irájraa mej caí ramua'areereca'a miyen hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'eca'a.

³ Setá'aj hua'utámua'aree se'ímej í mej aiteánami'i yee cumu mú'een xu seajta huá'a jamuan aiteánami'i. Setá'aj seajta hua'utámua'aree se'ímej í mej a'ij pua'a huá'aruure a'iné naími'i tu se'íj tena'a jetze ajtéme'ecan.

⁴ Miché'e naími'i miyen tí'imuaajca ti 'íxi'epi'in mej huanéjne'iche í teite. Caxu hua'atá'acare'en mej miyen tí'ixana'acire'e í mej meri néjne'iche a'iné Dios pu xaa huá'axijte'en a'ímej í mej a'ij pua'a tí'itiújcha'íi, majta a'ímej í mej tí'ixana'acire'e.

⁵ Caxu siyen huataúra'an sej siyen jaítze'e raxí'leve'e í tumin secaí máaj tí'iti. Setá'aj siyen se'íjna jín huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e sej caj tí'ijcha'íi, a'iné ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tavástara'a t'íj: "Canu ja'anáj mé mú jaúujisin. Canu neajta ja'anáj mú ja'uhuá'axijsin." ⁶ A'íj pu jín, rí'irí tej tiyen taxiéehua tiu'utaxáj yee:

Tavástara'a pu nevaire'e,

a'íj nu jín caí tí'itziine'e

a'íj mej neruuren í teite.

⁷ Setá'aj hua'utámua'aree a'ímej teteca, í mej tejamuá'itiiri'i me'íjna jime'e í niuucari ti Dios jetze a'uvé'emej. Setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij ti huá'a jemi te'irájraa sej si siyen che'atá sena'a ra'ará'astijre'en se'íjna í Jesús mat'íj a'íme.

⁸ Ajta a'ín í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, ayée pu che'atá seijre'e íjii, t'íj ajta seijre'eca'a jéjcuá imuá, t'íj ajta ayén seíre'e a'ame t'íj na'a rusén jime'e. ⁹ Caxu huataúra'an ti ja'atí ayén amuaacuanamuan a'íjna jime'e í niuucari mej ché'e mena'a jín tejá'amua'itii ti seicié huataújmua'a a'ij tej tejamuá'itiiri'i iteen. Mí seajta mú'een, setá'aj siyen huateújca'anen í ru tzajta'a se'íjna jime'e ti Dios tí'it'íj jín rí'i tejamuata'a. Capu a'atzu a'ij tí'irí'iri sej se'íjna jín sej huateújca'anen í ru tzajta'a se'íjna jime'e í ye'irá ti ayén tihua'a'ijte'e tí'it'íj cua'ira mej ráacua'ani. Capu a'atzu hua'utévai a'ímej í mej me'íjna jín ra'ará'astijre.

¹⁰ Ajta ayée pu Dios raateájtuaa itejmi jemi í mej japuan tí'imua'í'ivajtaca ti jime'en caí ayén hua'atá'aca mej jetzen tiú'ucua'ani a'ímej í mej me'uun tí'ivaire'e í inaamua jete. ¹¹ Ayee pu che'atá na'a tiráaru a'íjna í Jesús t'íj ajta a'ín ti ve'ecán jín tí'it'éjvee í Dios jemi ayén huá'aruurejca'a a'ímej í ye'emuaate í mej hua'utámua'í'ivajtaca'a me'íjna jetze me'ecan í mej jín auteájturaa í Dios jemi í teite. T'í'ij ari huá'ucuii, aj pu'i a'uun raatétuaacare'e í hua'axuure'e a'ujna inaamua jete. Ajta í huá'a hua'ira'a, a'í pu a'uun raatétuaacare'e á pua'acivé a'u mej a'uchéjme'ecaa í teite, ti ij a'uun raateátiira.

¹² Ajta a'ín Jesús, ayée pu che'atá na'a tirajpuaíjtzica'a á pua'acivé í chajta'a jetze ti ij ayén rí'éene'ecán jín hua'iráv'itin í rute'ítestemua'a a'íjna jime'e ti ra'iráaxire í ruxuure'e. ¹³ A'íj pu jín, tiché'e tiyen jemin ajteáxiire á pua'acivé

a'u tej tejmi'i a'uchéjme'ecaa tej ti tiyen che'atá tena'a te'utáviicua'i te'íjna jime'e ti tiu'utévi'iraste'e t'íj ajta a'ín te'utáviicua'iri'i.

¹⁴ Ayej xaa ne'u ayén tiraavíjte'e a'iné capu ayén raateájtuaa itejmi jemi cha-jta'a ti iyen seijre'e chaanaca japua ti á'ateevi'in sino teuche'e tu ráahuausin te'íjna ti ayén auj huataseíjre'esin. ¹⁵ A'iné Jesús pu ayén ta japua huaniú, tiché'e tiyen ja'anáj ti na'a niuucajtze'en r'íi tiraateájtuaani í Dios jemi. A'ii pu a'ín pú'een í tej jín tí'imua'i'ivajtaca, a'íjna í niuucari í tej jín hu-atátatemua'ave'en, í tej teajta jín ra'utámua'aree. ¹⁶ Caxu yá'uhua'anan sej siyen rijca se'íjna ti í'ixi'epi'in, seajta siyen tihua'utévaire'en í seica se'íjna jime'e í sej tí'ijcha'íi, a'iné temua'a pu ra'aráanajche í Dios sej siyen se'íjna jín r'íi tiraatá'acare'en a'ij sej r'ici. Tij siyen tiu'utámua'i'ivejta í Dios jemi.

¹⁷ Setá'aj hua'ará'astijre'en se'imej í mej miyen antiújmua'aree teyujta'a. Setá'aj siyen huárini a'ij mej tejá'amua'aijte'e, a'iné a'íi mú á'amua'acha'íj muá'aye'i me'íjna jime'e sej si siyen ra'ará'astijre'en í Dios. Majta mú miyen ramua'aree ti ayén ruxe'eve'e mej raatánamuajriste'en í Dios a'ij mej tí'it'íj jín huaríj. Miché'e miyen ruxiéehua tejamuaatá'itíi, a'iné capu a'atzu a'ij tejámuatéva'iri ti pua'a miyen huataújxiemiste'en me'íjna jime'e sej muári'eri hua'atá'aca.

A'íjna ti jín ra'antipua'ajte

¹⁸ Ayee pu titá'amitiejte'e yú tatzajta'a tej nain jín x'í'epi'in r'ici, teajta tiyen tí'ijxe'eve'e tej tiyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e. A'íj xu jín, setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi itejmi jime'e. ¹⁹ Neajta nu niyen á'amuajee ca'anín jime'e sej si jaítze'e siyen huárini sej rájhuavii í Dios jemi ti ij ajtahua'a naatá'an nej ca'anacan mú'ejmi jemi a'utéveeca.

²⁰⁻²¹ Tiché'e tiyen r'íi tiraatá'acare'en te'íjna í Dios ti r'íi tu'uhuatépu'ajte'en, ti ajta ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'íjna í tavástar'a a'íjna ti Jesús pú'een. A'ii pu a'ín pú'een ti ayén ve'ecán jín antiújmua'aree a'íjna jime'e ti hua'acha'íi á'ara'ani í ruteítetemua'a t'íj se'íj ti huá'a cujta'a huamé'en í cáne'axi. Ayee pu éeni'ici'e seijre'e a'íjna jime'e ti ra'iráaxire í ruxuure'e ti ij ayén raaxí'epi'íntare'en a'íjna í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'i t'íj na'a rusén jime'e.

Ché'e a'ín Dios ayén amuaanaíjmire'en nain jime'e ti x'í'epi'in 'een sej si siyen huárini a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'e. Ché'e a'ín ayén amuáaruuren sej si siyen 'eene'en seijre'e a'ij ti tira'aráanajche a'íjna jime'e ti a'ín Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een ayén a'amua japua huaniú. A'íj pu jín, tiché'e tiyen r'íi tiratá'acare'en t'íj na'a rusén jime'e.

²² Ne'ihuaamua'a, ayée nu tejá'amua'huavii sej siyen rá'uviicua'i se'íjna í niuucari í nej jín ca'aníjra'a amuatá'aca, a'iné c'íj nu'u caj niyen tejámuatá'itíiiri'i. ²³ Setá'aj ráamua'aree mej meri raatátuaa í ta'ihuaara'a a'íjna í Timoteo. T'í pua'a ca'anacan yé ra'asti, nee nu rá'avi'itin neetzi jamuan, aj nu ni a'umé'e na'ame mú'ejmi jemi tej ti naími'i amuaaséj.

²⁴ Setá'aj hua'utateújte'en a'ímej í mej nain jín antiújmua'aree mú'ejmi jemi, seajta naíjmi'ica í ti Dios huatéura'ate. Majta a'íime í mej miyun Italia é'eme'ecan, a'íi mú naíjmi'i yé á'amuateujte'e.

²⁵ Ché'e a'ín Dios r'íi tejamuaatá'acare'en naíjmi'ica mú'ejmi. Yee pu'u xaa. Ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Santiago

Santiago pu huá'ateujte'e

¹ Inee Santiago, i nej tí'ivaire'e í Dios jemi, neajta ne'íjna í tavástar'a jemi, a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een, ayée nu ne'íjna jetze tejá'amuateujte'e, mi sej huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej í teitejra'a í mej huá'a jetze airaújnejte a'ímej í huá'avaujsimua'aci'i í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, seajta mi ti Dios amuaaré'e'itixi a'u ti na'a sej chuéjra'a japua.

Jíme'en í ja'ati ti xaa té'atzaahuate'e, ti ajta naa tirú'umua'aree

² Ti pua'a ayén tejamuáaci'iti tíj na'a a'íjna í sej jín á'aviicua'ire'e, setá'aj siyen tiú'umua'ati ti xí'epi'in 'een, setá'aj seajta se'íjna jín huataújtemua'ave'en.

³ Ayee xu huárini, a'iné xu'uri ramua'aree ti pua'a ayén a'íjna jín amuáaruuren ti ij Dios ayén amuaatésej ti pua'a siyen rá'astijre'e nusu secái, a'í pu ajta ayén á'amuaruuren sej si te'utáviicua'i. ⁴ Setá'aj seajta siyen r'í ráaruuren sej si nain jín te'utáviicua'i, a'iné set'íj siyen se'íjna jín huarín, ayée xu nain jín araúrastejsin í Dios jemi, seajta siyen runaíjmire'en. Capu ti'iti tejamua'utéturaate'esin.

⁵ Ti pua'a rá'aturaate'e sej ti ij naa tirú'umua'areere a'ij ti ye'í huárini, ché'e a'ín ayén raatáhuavii í Dios. Ajta a'ín Dios, ayée pu a'íjna jín raatá'asin, a'iné a'í pu ruxí'evi'ira'a jín jeíhua huápi'i tihua'atá'aca í ruteítstemua'a. Ajta, a'í pu caí hua'ajteá'axi'isin.

⁶ Mi ajta, ché'e a'ín í ja'ati ayén a'íjna tiraatáhuavii a'íjna jíme'e ti ayén ti'ayajna ti xaa té'atzaahuate'e, icu. Ché'e a'ín caí a'ij mé'e tejé'eti'ititan, a'iné a'íjna í ja'ati ti xaa a'ij pu pua'a na'a tirá'amitiejte'e, ayée pu che'atá na'a 'een tíj ajta 'een í jaj ti aujruuréjvee í eeca jíme'e.

⁷⁻⁸ Capu a'atzu xí'epi'in mé teuúmuua'aree a'íjna í ja'ati a'íjna jíme'e ti hua'apuaca jín á'ujca'ane ti ij ayén huárini. Capu a'atzu ayén tirá'amitiejte'e a'ij ti huárini ti'itij jíme'e. Ajta ja'ati ti ayén 'een, capu a'atzu ra'ancuré'asin í tavástar'a jemi.

⁹ Ajta a'ín í ta'ihuaara'a ti caí a'ij tí'ijviicua'i, ché'e a'ín a'íjna jín huataújtemua'ave'en a'íjna jíme'e ti Dios ayén jeíhua huápi'i r'í tiraatá'asin.

A'í pu tiu'utépu'a'ajte a'íjna ti chíjteaani tí'ijcha'í

¹⁰ Ajta a'ín í ta'ihuaara'a ti ajta chíjteaani pú'een, ché'e a'ín ayén r'í tiratá'acare'en í Dios a'íjna jíme'e ti ayén tiráaci'iti a'íjna ti raatatévi'iraste'esin. A'í pu xaa ayén che'atá na'a tiu'utépu'a'ari tíj ajta a'íjna í xuuxu'u ti tu'upi jetze xuta'a.

¹¹ Jee xaa, tí'ij u e'ijnén í xicaj, a'í pu 'i a'ín tu'upi ayén huatéhuasin í xicaj jíme'e. Ajta a'ín xuuxu'ura'an, a'í pu cávatzijsin. Ayee pu 'i tiu'utépu'a'ari í ti jín naa seijre'eca'a. Ayee pu che'atá na'a tí'ijruuren a'íjna í chíjteaani. A'í pu á'apua'aren nain jíme'e ti jeíhua huápi'i tí'ijcha'íca'a.

Ti pua'a ti'iti ayén ca'aníjra'a ti'itá'acare'en ti ja'ati a'ij pua'a huárini í Dios jemi

¹² R'í pu tiraatá'aca a'íjna í ja'ati ti pua'a ayén rá'aviicua'i a'íjna ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén huárini ti a'ij pua'a een í Dios jemi, a'iné tí'ij ari ayén te'utáviicua'i a'íjna ti jín raatamuári'eriste, Dios pu ayén tiraatá'asin a'íjna ti ayén raamuá'iti, ti ayén ruurican huateáturan a'u ti Dios é'eseijre'e tíj na'a

rusén jime'e. Ayee pu a'íjna jín te'ataújratziiri'i í Dios ti ayén hua'utá'asin najmí'ica a'ímej í mej miyen raxí'eve'e me'íjna í Dios.

¹³ Ti pua'a ayén ca'aníjra'a tiraatá'aca seíj í ja'ati ti ayén ráaruuren a'íjna ti a'ij pua'a een í Dios jemi, ché'e caí a'íjn ayén tiu'utaxáj yee Dios pu ayén ca'aníjra'a raatá'aca tí'ij ayén huárini a'íné capu rí'irí ti Dios ayén ca'aníjra'a raatá'an ti i a'íjn ja'ati ayén a'ij pua'a huárini. Jee xaa ne'u, capu ajta a'atzu rí'irí ti ja'ati ayén ca'aníjra'a raatá'an í Dios tí'ij a'íjn Dios ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a een. Ajta a'íjn í Dios, capu ja'anáj ayén ca'aníjra'a tiraatá'aca í ja'ati tí'ij a'íjn ja'ati ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a een.

¹⁴ Mi ajta, ti pua'a ayén ca'aníjra'a raatá'an í ja'ati ti ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a een í Dios jemi, ayée pu xaa a'íjna jetze á'ujca'ane a'íjna jetze í ruxí'evi'ira'a ti jetzen airáninei í tzajta'an. A'íj pu a'íjna jín á'ujca'ane ti ayén tirá'amitiejte'e ti naa seijre'e a'íjna í ti'iti ti a'ij pua'a een. ¹⁵ Jíme'en pu'u ayén raaxí'epi'intare ti ayén huárini, aj pu 'i ayén auteáturaasin í Dios jemi. Ajta, ti pua'a ari huataújnajmire'en a'íjna ti a'ij pua'a een í Dios jemi, aj pu 'i mí'ini a'íjna í ja'ati ti a'uté'itzee í Dios jemi.

¹⁶ Ne'ihuaamua'a, mi nej jeíhua huápi'i já'amuaxe'eve'e, caxu huataúra'an ti ja'ati ti'iti jín amuaacuanamuan. ¹⁷ Tíj na'a ti xí'epi'in 'een, ti ajta caí ti'iti jín á'atura ti ayén rí'i tejamuáaci'iti ja'anáj ti na'a, a'úu pu é'eme'ecan u ta japua, a'íjna jemi í tej rájya'upua, a'íjna ti nain tiú'utaahuaca'a a'íjna ti ayén tí'itatzeve'e ti júte'e é'eseijre'e. Mi ajta, a'íjna jemi, ja'anáj ti na'a pu ayén che'atá na'a tí'iseijre'e itejmi jemi. Capu a'atzu seicié ruruurejca, capu ajta ayén ráaruurejsin tí'ij ayén huatética'are itejmi jemi.

¹⁸ Ruxí'evi'ira'a pu jín, ayén taatá'a tej tiyen huataseíjre'en í chaanaca japua a'íjna jime'e ti téjmi jemi raateájtuaa í runiuuca ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e. Ayee pu 'een jín huaríj tej ti tiyen che'atá tena'a éeni'ici'e seijre'e tá'ara'ani tíj ajta a'íjna ti amuacaícan jín huataseíjre í eloote í mej majta ratatú'irihua'a mú á'aye'i í Dios jemi.

A'íme í mej rá'astijre'e í niuucari

¹⁹⁻²⁰ A'íj pu jín, setá'aj siyen ráamua'aree a'ij sej ye'í huárini, ne'ihuaamua'a, mi nej já'amuaxe'eve'e. Rí'i xu'u, sej si ráanamua temua'a naa. Mi seajta, caxu ca'anacan tihua'utá'ixaate'esin í teite. Caxu seajta ca'anacan huataníniu'ucacu, a'íné capu rí'irí ti ja'ati ayén ráaruuren a'íjna ti xí'epi'in 'een í Dios jemi ti pua'a ayén niu'ucara'a jín ti'itiújcha'íi. ²¹ A'íj pu jín, setá'aj siyen raatapuá'ajta nain jime'e ti a'ij pua'a een, ti ajta xána'avisí'i seijre'e. Mi seajta mú'een, setá'aj siyen ruxieemíjte'e ra'ancuré'an se'íjna í niuucari ti mú'ejmi jemi huatétuihuaca'a, ti ajta jín Dios ayén raayí'iti ti amua'irájtuaani.

²² Seajta mú'een, caxu siyen sena'a ranamuajra a'ij ti tí'ixa í niuucari sino seajta siyen huárini a'ij ti tejá'amua'itíi. Na'ari caí, ayée xu rucuanamuáa xá'aju'un rujímua'a sena'a. ²³ Ayee pu 'een a'íjna í ja'ati ti caí ayén rici a'ij ti tí'ixa í niuucari sino ayée na'a ruseíj ranamuajra. Ayee pu 'een tíj a'íjna í ja'ati ti ruciéenime'e seíj í 'ájte'ehua jetze. ²⁴ Jíme'en pu'u ruseíj, aj pu i tíchesin, ajta á'iyen yá'uhua'axijsin a'ij ti seijre'eca'a í ciéenime'ara'an.

²⁵ Ajta a'íjn ti temua'a naa tirá'aseij a'íjna í niuucari ti jín Dios tí'áijta, ti ajta caí ti'iti jín á'atura, ti ajta Dios jín ru'irájtuaani, ayée pu Dios rí'i tiraatá'asin ti pua'a a'íjn pu'éene'e a'ame seij ti ayén rí'i ti'itiújcha'íi a'ij ti a'íjn niuucari tí'ixa. Na'ari caí ti pua'a a'íj na'a pu'éene'e a'ame seij ti ayée na'a ranamuajra, ajta ca'anacan yá'uhua'axin, capu rí'éene'en huateáturaasin í Dios jemi.

²⁶ Ti pua'a ja'ati ayén tiú'ujxajta í ru tzajta'a yee ti temua'a naa tirá'astijre'e í ruye'irá, ajta ti pua'a a'íjn ja'ati caí raatapuá'ajta ti a'ij pua'a tihuá'axajta í

ruxí'ej teite, a'íi pu ayén rucuanamua í ru tzajta'a. Capu ti'iti vaire'e a'íjna í ye'irájra'an a'íjna í ja'ati.

²⁷ Ayee mú rici a'íime í mej miyen ra'ará'astijre'e í ye'irá ti ri'éene'en jín seijre'e í Dios jemi, ti ajta caí ti'itij jín á'atura jemin í tej rájya'upua. Miché'e ayée mena'a rijca: mej mi miyen huá'umuaare a'ímej í mej ti'iti jín rajpuaíjtzi me'íjna jime'e í mej xí'ejcanta muá'araa nusu mej antiújseijtareca'a; mej mi majta ahuaújcu'uven, mej mi caí huaújxana'acira'aten a'ímej jamuan í mej chaanaca japua huachéjme.

2

Mej mi caí a'ij pua'a huajá'useijra í ruxí'ej teite

¹ Ne'ihuaamua'a, a'iné mú'een xu rá'astijre'e í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een, ti ajta nain jín antiújmua'aree í Dios jemi, a'íj pu jín, setá'aj siyen ruxí'ej sena'a huajá'useijra naíjmi'ica í teite. Capu amín a'ij, ti pua'a seij chíjteaani pú'een nusu caí.

² Tiché'e tiyen tiraataxáj yee hua'apua mú me'uun a'uteáruti a'u sej e'etiújse'iri. Ajta í seij, ayée pu aniiira ucárujte'e, ajta naa éene'e ti'itechée. Ajta í seij, a'íi pu caí a'ij tí'ijviicua'i, ajta ayén mí'ime'ecan ucachée.

³ Seajta mú'een, ayée xu temua'a naa ra'ancuré'evi'itin se'íjna ti naa éene'e ti'itéechen, seajta siyen tiraata'ixaate'en tijín: “Ííye'e jí, patá'aj yé a'ujyeíjxi'in a'u ti jaítze'e á'ujxe'eve'e.” Ajta, jíme'en a'íjna ti ayén mí'ime'ecan ucáachen, siyen che'e na'a xu'u tiraata'ixaate'en tijín: “Patá'aj mé huatéveeca nusu yé a'ujyeíjxi'i yé ne'íicata'a.”

⁴ Ti pua'a siyen rijca, ¿ni qui siyen ruxí'ej sena'a tihuá'useijra í ruxí'ej teite? ¿Ni qui secaí siyen ruruure matíj a'íime í mej a'ij pua'a mé titeumuámua'aree, í mej majta huá'axijte'e í ruxí'ej teite? Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ti pua'a siyen caí ruxí'ej sena'a tihuá'useijra í ruxí'ej teite, ayée xu ruruure matíj a'íime.

⁵ Casi'i, xáanamuaajri'i, ne'ihuaamua'a. Dios pu ayén hua'avé'ejajpuaxi a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i a'ímej tzajta'a í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua, mej mi jeíhua huápi'i tí'ijcha'íica í Dios jemi me'íjna jime'e mej té'atzaahuate'e, ti ij ajta ayén tihuá'uci'iti mej jamuan tiu'uta'aíjta tíj na'a Dios ari a'íjna jín te'ataújratziiri'i huá'a jemi í mej raxí'eve'e.

⁶ Mi seajta mú'een, xu'uri raatéxieehuataca'a se'íjna ti caí a'ij tí'ijviicua'i. Majta a'íime í mej chíjteaani pú'een, a'íi mú a'íin pú'een í mej puaíjtzi amuaatá'aca. Majta miyen amuá'avi'itijcica huá'a jemi í mej tí'ixi'epi'intare'e. ⁷ A'íi mú majta a'ij pua'a tí'ijxa me'íjna í niuucajtze'en sej jín siyen ánte'arua, í sej seajta rí'i tiratá'aca.

⁸ Xí'epi'in xu rici ti pua'a siyen tzáahuati'ira'a jín ra'ará'astijre'en se'íjna í niuucari ti jín Dios tí'aijta ti ayén jíme'en ti'ixa í niuucari jetze tijín: “Patá'aj piyen raxí'eve'e í axí'ej tevi patíj aseíj tí'axe'eve'e.” ⁹ Mi ajta, ti pua'a secaí siyen ruxí'ej sena'a tihuá'useijra í teite, ayée xu seri auteájturaa í Dios jemi. Ajta a'íin í niuucari ti jín Dios tí'aijta, ayée pu ari ayén ama'uxijte a'íjna jime'e sej caí rá'aste se'íjna í niuucari.

¹⁰ Ayee pu'u na'a, a'iné ti pua'a ja'ati ayén nain jín te'ará'aste a'íjna í niuucari mej jín tí'aijta, ajta ti pua'a ayén seíj jín auteájturan í niuucari jemi, ayée mú rá'axijte'e ti nain jín auteájturaa. ¹¹ A'iné a'íin ti ayén raataxájtaca'a tijín: “Capej tí'axana'acira'ate”, a'íi pu ajta ayén raataxájtaca'a tijín: “Capej tí'itecui'ica.” A'íj pu jín, ti pua'a piyen caí ti'ihuá'axana'acira'aten, mi pajta piyen xaa tiu'ujé'ica, a'íj pej jín peri auteájturaa a'íjna jemi í niuucari í mej jín tí'aijta.

12 A'íj pu jín, setá'aj siyen ti'ixajta, seajta siyen rí'í ti'itíújcha'íi a'íj ti tiraavíjtele a'íjna jime'e ti Dios ayén a'íjna jín amuá'axijte'en a'íjna jemi í niuucari ti jín amua'irájtuaani. 13 Jee xaa ne'u, ti pua'a ja'ati caí ayén huá'acu'uve í ruxí'ej teite, capu Dios ayén rá'ancu'uvajxi'ísin a'íjna xicáara'an ti jetzen tité'axijte'en. Na'ari caí, ti pua'a ja'ati ayén huá'acu'uve í ruxí'ej teite, Dios pu rí'í tiraatá'asin a'íjna xicáara'an jetze.

A'íjna ti jín ja'ati té'atzaahuat'e, ajta ti jín rí'í ti'itíújcha'íi

14 Ne'ihuaamua'a, ¿a'iné ti'iti jín tiratéva'iri seíj í ja'ati ti pua'a ayén na'a tí'ixajta yee ti té'atzaahuat'e, ajta caí ayén ti'iti jín ríjca í mej jín ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti a'ín ja'ati té'atzaahuat'e? ¿Ni rí'íri ti a'ín ayén ru'irájtuaani ti ayén na'a té'atzaahuat'e? Capu xaa ne'u.

15-16 Tiché'e tiyen tiraataxáj yee ti ja'ati ayén huárini ti a'amua jetze ajtémecan. Capu amín a'íj, ti pua'a teáata'a pírici, na'ari 'íita'a. A'íi pu ayén caí ti'itéchen, ajta caí ti'iti tícha'íi ti ráacua'ani tíj na'a seíj xicaj jetze. Ajta a'ín ja'ati ayén á a'ire'enen seíj jemi ti ajta mú'ejmi jetze ajtémecan. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaate'en a'íjna ti tirá'aturaate'e. Ajta a'íjna í ja'ati, ayée na'a tiraata'ixaate'en yee “Aricu, ché'e rí'í mu'u timuajé'evaire'e.” Ajta caí ti'iti raatá'an ti jín huateújvair'en. ¿A'iné na'aquí té'eme a'íjna jemi ti caí ti'iti tihua'utá'a, a'íjna í ja'ati ti ayée na'a té'atzaahuat'e? ¿Ni qui temua'a naa? Capu a'atzu xaa ne'u.

17 A'íj pu jín, ti pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta caí ti'iti jín ayén ríci ti jín raataseíjrate'esin yee ayej ti'ayajna ti a'ín ja'ati té'atzaahuat'e, capu a'atzu a'íj ti'itéva'iri.

18 Mi ajta, ja'ati pu ayén tiu'utaxájta tíjín: “Seíj pu ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta í seíj, a'íi pu ayén ti'iti jín ti xí'epi'in 'éen ríci.” Mi neajta inee, ayée nu tí'imua'ixaate'e yee patá'aj naataseíjrate'en í pej jín té'atzaahuat'e pej caí piyen ti'iti ti xí'epi'in 'een jín tí'iruure.

Mi neajta inee, ayée nu timuaataseíjrate'esin ti ayén ti'ayajna nej té'atzaahuat'e ne'íjna jime'e í nej ti'iti jín niyen ríci ti xí'epi'in 'een.

19 Ayee pepu'u té'atzaahuat'e ti seíj na'a pú'een í Dios. Xí'epi'in pej ríci. Ayee mú che'atá mena'a té'atzaahuat'e a'íime í tiyáaru'use, majta ruvivé. 20 Mi pej caí rí'í mé teuúmua'aree, ¿ni tzaa piyen raxí'eve'e nej niyen temua'a naa timuaataseíjrate'en ti caí ti'iti a'íj ti'itéva'iri ti pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta caí ti'iti jín ayén ríci ti xí'epi'in 'een?

21 A'íjna í tayá'upuaci'í a'íjna í Abraham teecan, urarí'ene'acan pu jín huateájturaa í Dios jemi a'íjna jime'e ti raatámua'í'ivajtaca'a í ruyauj í tetej japua, a'íjna í Isaac. ¿Ni caí ayén ti'ayajna? Jee xaa ne'u. 22 A'íj pu jín, ayée tu ramua'aree ti a'íjna a'íj ti huaríj, ayée pu jamuan ti'itéva'iri a'íjna ti ajta té'atzaahuat'e. Ajta, ayée pu raanaíjmire ti té'atzaahuat'e'eca'a a'íjna í Abraham a'íjna jime'e a'íj ti huaríj. 23 Ti'íquí ayén araúraste a'íjna ti ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíjín: “Abraham pu rá'antzaahua a'íjna í Dios, ajta ayée pu tiraaxí'epi'íntari'iri'í ti a'ín ayén rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi.” Matí'íj mi miyen raatamuá'a tíjín: “Ti'ímiigura'an pú'een í Dios.”

24 A'íj pu jín, ayée pu ámitieere'e ti seíj ayén rí'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e a'íj ti ajta ríci, capu a'íi na'a jín ti té'atzaahuat'e. 25 Ayee pu che'atá na'a tiráaruu a'íjna í Rahab teecan, a'íjna í 'íita'a ti ramuá'íticijca í tumin í rutevij jime'e. Tí'íj a'ín ayén rí'í hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej rá'eeve'eca'a, aj pu 'i seíj jetze í juye hua'uta'íteca'a. Tí'íj ayén a'íjna jín huaríj, aj pu 'i ayén urarí'ene'acan jín huateájturaa í Dios jemi. 26 A'iné, capu rí'íri ti ja'ati ruuri á'ara'ani ti pua'a caí uráxiejniu'uca, ayée pu che'atá na'a caí

til'itij vaire'e ti pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta caí til'iti a'ij ruure ti xí'epi'in leen.

3

A'ij ti til'itij jín tí'ivaire'e neanureáara'an í seij

¹ Setá'aj caí siyen huataúra'an sej mu'ití se'íjna jín te'enteárute se'íjna jime'e sej tihua'amua'até e í seica a'iné xu'uri ramua'aree ti jaítze'e ca'anín jín tá'axijte'en í Dios itejmi, i tej tiyen tí'imua'ata ti caí ayén tihua'axijte'en a'ímej í mej caí miyen tí'imua'ata.

² Jee xaa, naími'i tu tiyen til'itij jín tite'uté'itza'ara. Ajta ti pua'a ja'ati caí ayén til'iti jín até'itza'ara'an a'íjna jime'e a'ij ti a'ín ti'ixa, ayée tu tí'ijmua'aree ti a'ín pú'een ti rí'éene'ecán jín seijre'e, ajta ti a'ín raayí'ti ti ayén á'ujcu'uven í rutevij jime'e tí'ij caí til'itij jín auteáturan.

³ Casí'i, ayée tu hua'ancárujtí'iraca huá'atene'en í cahuaayu'u te'íjna í xaachin mej mi ta'ará'astijre'en. A'íj tu jín, te'íjna jín tiyen hua'aré'eca'ani.

⁴ Ajta a'íjna í baarcu, ti ajta temua'a tí'ive'é. A'í pu eeca ayén ráatajchi ca'anín jime'e. Mi ajta, a'íjna jín í ciyej ti jaata'a atéjvee, ayée pu tí'ivaire'e ti ij a'ín í ti ramuari'e ayén raajájsime'en í baarcu a'u ti a'ín ayén yé'exe'eve'e.

⁵ Ayee pu che'atá na'a cálieene'en seijre'e í ta jetze a'íjna í taneanúj. Mi ajta, ayée pu á'ujca'ane ti ve'ecán jín ahuaújtzaahuat'e'en. Teajta iteen, temua'a tu teri tiyen ramua'aree ti ayén rí'irí ti taij ti cáj na'a teájtaani, ayée pu ve'ecán jín tiu'uré'ataasin.

⁶ Jee xaa ne'u, ayée pu che'atá na'a seijre'e í taneanúj tíj taij. Ayee pu ajta seijre'e tíj na'a ti a'ij pua'a een í mej jín a'ij pua'a titetiújcha'íí a'íime í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua. A'í pu tajá'ujípua tíj na'a í ta jetze. A'íjna ti a'ij pua'a een ti jetzen 'aíjninei í taneanúj, a'í pu ca'aníjra'a ratá'aca í tiyaaru'u ti ayén huárini. A'í pu ajta a'íjna jín ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen runiú'ucara'a jín a'ij pua'a tí'iteseijre'e matíj mena'a pua'amé miyen yen japuan huachéjme íiyen chaanaca japua.

⁷ Jee xaa ne'u, ayée mú tiraayí'ti í teite mej hua'umuá'acante'en matíj mena'a pua'amé yen seijre'e a'ímej í til'itén mej íiyen xuaa, majta í mej rá'ara'ive, majta í mej sínuurive á chuaata'a, majta í mej jaata'a á'axuaa. Mu'uri miyen tihua'umuá'acaante naíjmi'ica.

⁸ Mi ajta, capu ja'ati ayén raayí'ti ti rusej ayén raamuá'acante'en í runeauj. Ayee pu leen a'íjna í neanuri tíj a'íjna ti a'ij pua'a een, ti caí ja'anáj til'itij jín té'astijre'e. Ajta a'ín ti jetzen 'aíjninei, ayée pu che'atá na'a leen tíj huá'ave'eri ti tiu'ujé'ica.

⁹ A'íj tu jín taneanúj tiyen rí'í jín tiratá'aca te'íjna í tavástar'a, te'íjna í tej teajta rájya'upua. Teajta te'íjna jín tiyen a'ij pua'a tihua'axa te'ímej í teteca í ti Dios ayén huá'utaahuaca'a miyen seíre'e tíj í tévira'an. ¹⁰ Ajta, ayée pu tí'irineca tej a'ij tena'a jín í taneanúj tiyen rí'í tí'itá'aca, teajta tiyen te'íjna jín a'ij pua'a tí'ixa. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, ti caí ayén tiraavíjte'e.

¹¹ Niché'e seij jín niyen tejámuaatá'ixaate'en. Jíme'en a'íjna a'u ti e'ejajxa, ¿ni qui rí'irí ti a'uun miijmu ayén ajnén a'íjna í jaj ti rumua'atí jamuan í jaj ti antzójvi'i? Capu a'atzu xaa ne'u.

¹² Ne'ihuaamua'a, ayée pu che'atá na'a leen a'íjna jime'e í huaréj, a'iné capu rí'irí ti a'íjna jetze ayén huatáca'an a'íjna í aceituuna. Ajta a'íjna jetze í uuva, capu rí'irí ti ayén jetzen huatáca'an a'íjna í huaréj. A'íj pu jín, ayén che'atá na'a caí rí'irí ti jaj ti rumua'atí a'uun ajnén a'u ti e'ejajxa, ti ajta jetzen ajnén a'íjna í jaj ta'antzójvi'i.

Mua'atzíira'a ti júte'e é'eme'ecan

¹³ Ti pua'a ja'ati mú'ejmi jemi seijre'e ti rí'i mé teuúmua'aree, ti ajta yaú'itíe temua'a naa, ché'e a'ín ayén a'íjna jín tejamuaatasejrate'en a'íjna jime'e ti rí'i tí'itíjcha'íica'a, ti ajta ayén ruseijrata ti caí ve'ecán jín antiújmua'aree. Ayee xu se'íjna jín ramua'aree ti a'ín ja'ati tzáahuati'ira'a jín rí'i mé teuúmua'aree.

¹⁴ Mi seajta mú'een, ti pua'a siyen huápi'i chueere'e í ru tzajta'a, ajta ti pua'a siyen ca'anín jín tí'itese'eca'a sej siyen ra'antimuá'itín a'ij sej tí'ijxe'eve'e í ru tzajta'a, caxu siyen se'íjna jín á'ujtzaahuat'e. Caxu seajta tí'ihua'ita, se'íjna jime'e a'ij sej ríci. ¹⁵ Tíj na'a ti ayén 'een, capu ayén tiraavíjte'e. Capu ajta a'uun a'uvé'emej u ta japua Dios ti é'eseijre'e sino yen pu chaanaca japua huatasejre. A'uu pu eiráninei huá'a mua'atzíira'a jetze a'íime í mej rujímua'a mena'a a'ij tirájteuve a'ij mej ríci.

Jee xaa ne'u, tiyaaru'u pu ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen huárini. ¹⁶ A'u ti na'a mej miyen chueere'e, ajta a'u ti na'a mej miyen ca'anín jín tí'itese'e mej mi miyen ra'antimuá'itín a'ij mej tí'ijxe'eve'e, a'úu mú miyen ché'e mena'a a'ij pua'a tí'itíjcha'íi muá'aye'i, majta miyen rá'astijre'e tí'ití ti na'a ti a'ij pua'a een.

¹⁷ Ajta a'ín mua'atzíira'a ti a'uun a'uvé'emej u ta japua Dios ti é'eseijre'e, ayée pu ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen rí'éene'ecán jín seíre'e muá'ara'ani, mej mi majta temua'a naa tíu'uríhuaamua'atan, majta ruxí'evi'ira'a jín miyen rí'i tí'iteseijre'e. A'íi pu ajta ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi huá'astijre'e a'íimej í mej tihuá'aijte'e, mej mi majta ruxí'evi'ira'a jín huá'ancu'uvajxi'ín í ruxí'ej teite. Nain mú jín miyen ríci tí'itíj jime'e ti rí'i tí'iseijre'e. Ti pua'a miyen tí'itíj jín te'ataújratzii, ayée pu té'eme mej miyen huárini. Camu tí'ihua'itaca.

¹⁸ Ajta a'íime í mej miyen rahuahuau a'ij mej huárini mej mi hua'utéjpua'ajte'en í ruxí'ej teite mej mi caí ché'e miyen runé'usi'ite'e, ayée mú tiu'utátuiire'esin í Dios jemi a'íjna ti rí'éene'ecán jín seijre'e í jemin me'íjna jime'e mej ruxí'evi'ira'a jín rí'i tí'itíjcha'íica'a, majta ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen che'atá mena'a huárini.

4

A'iné'éen jime'e maújne'usi'ite'e í teite

¹ Ayee pu tí'irineca mú'ejmi tzajta'a. Xu'uri já'ita'a a'utací'ica, seajta runé'usi'ite'e. ¿A'uné jetze e'iraaye'i a'íjna ti ca'aníjra'a amuatá'aca sej si siyen ríci? ¿Ni caí a'uun e'iraaye'i í a'amua tzajta'a? Jee xaa ne'u, a'íi pu pírici í á'amua'atziira'a ti ayén ca'aníjra'a amuatá'aca sej runé'usi'ite'e.

² Ayee xu raxí'eve'e sej jeíhua tí'ijcha'íica. Mi seajta caí, caxu siyen tí'ijcha'íi. A'íj xu jín siyen tí'itecuil'ica. Seajta jeíhua huápi'i tí'inecua'atze. Mi seajta mú'een, caxu siyen rá'acu'uvijre'e. A'íj xu jín siyen autéjhuiica sej runé'usi'ite'en, seajta rújaaxiejvi'i. Ayee xu 'een jín secaí tí'ijcha'íi se'íjna jime'e sej caí siyen rahuahuau í Dios jemi.

³ Na'ari caí, ti pua'a siyen raatáhuavii, capu ayén tejamuaatá'aca a'íjna jime'e sej caí siyen jé'iyecan jín raatáhuaviiri'i, a'iné ayée xu éeni'ici'e raxí'eve'eca'a sej si ché'e sena'a raaxíjte'en a'ij ti tejamuá'amitiejte'eca'a, sej si se'íjna jín huataújtemua'ave'en.

⁴ Mi sej siyen ruxána'acire'e, ¿ni tzaa secaí siyen ramua'aree a'ij ti seijre'e í Dios jemi? Ti pua'a ja'ati ayén hua'ajtéjaahuat'e'en a'íimej í mej íiyen chaanaca japua huachéjme, ti pua'a ayén che'atá na'a huárini a'ij mej tí'ijrí'ire, a'íi pu ajta ayén éeni'ici'e huateáturan í Dios jemi ti seij ti rájcha'íire'e. A'íj pu jín, ti pua'a ja'ati ayén raxí'eve'e ti hua'ajtéjaahuat'e'en temua'a naa a'íimej í mej íiyen

seijre'e í chaanaca japua, a'íi pu ajta ayén éene'e a'ame tíj seij ti rájcha'íire'e í Dios.

⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Na'ari caí, capu ti'iti jín a'ij huataújmua'a a'íjna í niuucari ti ari á'ayu'usil'i, ayén tíjín: “Jé'ecan pu chueere'e a'íjna jemi í xiéjniu'ucare'ara'an ti ayén raateájtuaa ítejmi tzajta'a.”

⁶ Mi ajta a'íin Dios, ayée pu jaítze'e r'íi titatá'aca tej ti tiyen ra'ará'astijre'en. A'íj pu jín, ayén té'eyu'usil'i tíjín: “Dios pu ayén huá'ajcha'ire'e a'ímej í mej á'ujtzaahuat'e. Mi ajta, a'íi pu r'íi tihua'atá'aca a'ímej í mej ruxieemíjte'e í jemin.”

⁷ A'íj pu jín, setá'aj siyen ra'ará'astijre'en í Dios. Setá'aj seajta rájcha'íire'e se'íjna í tiyaaru'u. Ti pua'a siyen huárini, aj pu xaa tíchesin mú'ejmi jemi.

⁸ Setá'aj ajteáxíire vejli'i í Dios jemi. Ti pua'a siyen huárini, aj pu 'i Dios ajta huateáturaasin vejli'i mú'ejmi jemi. Setá'aj caí ché'e ti'iti jín a'ij rijca ti a'ij pua'a seijre'e, mi sej até'ítzea'ara í Dios jemi. Seajta, setá'aj raatátuiire'en í á'amua'íejniu'uca í Dios jemi ti ij a'íin ayén huateúra'ate'en mú'ejmi, mi sej siyen ruseijrata sej nu'u caí ti'itij jín até'ítzea'ara í Dios jemi.

⁹ Setá'aj a'ij pua'a te'utaújmua'ati se'íjna jime'e í sej jín auteájturaa í Dios jemi, setá'aj seajta huataújxieemiste'en, seajta huaújyeinixi'ín. Setá'aj caí ché'e siyen ti'itij jín na'anaa sino setá'aj siyen huataújxieemiste'en se'íjna jime'e a'ij sej sejmí'i rijcaa. Setá'aj seajta caí ché'e huá'a jemi rutémua'ave'e sino ché'e ayén a'ij pua'a amuaatá'asti. ¹⁰ Setá'aj siyen ruyeine setira'ará'astijre'en í tavástar'a jemi. Ti pua'a siyen huárini, aj pu 'i r'íi tejámuaatétuaasin.

Tej nu'u caí rá'axijte'e í ta'ihuaara'a

¹¹ Caxu a'ij pua'a tiú'ujxajta seij seajta seij, ne'ihuaamua'a, a'iné ti pua'a ja'ati ayén a'ij pua'a tí'ijxajta í ru'ihuaara'a, na'ari ayén rá'axijte'e, a'íi pu ajta a'ij pua'a tí'ijxa a'íjna í yu'uxari í mej jín tí'aijta. A'íi pu ajta ayén ruseij raaxí'epi'íntare ti caí ché'e ti'iti vaire'e a'íjna í niuucari. Seajta mú'een, ti pua'a siyen rujímua'a sena'a raaxí'epi'íntare'en ti caí ché'e ti'iti vaire'e í niuucari í mej jín tí'aijta, caxu ché'e siyen rá'astijre'e a'ij ti tiraavíjte'e sino xu'uri siyen huaújruu tíj a'íime í mej tí'ixi'epi'íntare'e.

¹² Mi ajta, seij pu'u a'íin pú'een ti ayén raateájtuaa a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Ajta, a'íi pu a'íin pú'een ti ajta seij na'a ayén tí'ixi'epi'íntare'e. A'íi pu'u na'a raayí'iti ti amua'irájtuaani, ajta ayén che'atá na'a, a'íi pu'u na'a raayí'iti ti amua'antipuá'ajte'en. Ti pua'a ayén, ¿a'iné 'een jín piyen tí'imua'atze pej pe'íjna jín antí'amua'aree pe'íjna jime'e pej piyen rá'axijte'e í a'ihuáara'a?

Tej nu'u caí ramua'aree a'ij ti te'emé'e a'ame

¹³ R'íi xu'u mú'een, mi sej siyen tí'ixaxa'a tíjín sej nu'u se'uun á'uju'u xá'aju'un íjii nusu ruijmua'a já'ahua'a chajta'a jetze, sej nu'u se'uun siyen á'ateeri a'achú cumu seij nine'ira'a sej ti'itij jín teja'umuári'en sej si se'íjna jín tumin huamuá'itín. ¹⁴ Ayee xu tí'ixaxa'a a'ij sej huárini.

Mi seajta mú'een, caxu ramua'aree a'ij ti té'eme ruijmua'a, ti pua'a seuj ruuri xá'aju'un nusu secaí. Ayee xu 'een tíj a'íjna píxcaari ti a'atzu a'atevili huataseíjre'esin, ajta á'iyen a'upuá'arixi'ísin. ¹⁵ A'íj pu jín ayén tiraavíjte'e sej siyen tiu'utaxáj yee ti pua'a nu'u a'íin tavástar'a ayén amuatá'acare'en, sej siyen ruuri huateáturaasin, aj xu si seajta siyen huárini ti'iti jime'e nusu í sej jime'e.

¹⁶ Mi seajta mú'een, caxu siyen tí'ixaxa'a sino ayée xu á'ujtzaahuat'e se'íjna jime'e a'ij sej rujímua'a sena'a a'ij tirájteu. A'íjna í sej jín á'ujtzaahuat'e, tíj na'a pua'amé ti ayén 'een, ayée pu a'ij pua'a seijre'e í Dios

jemi. ¹⁷ Ajta, ja'ati ti na'a ti ayén rú'umua'aree a'ij ti tiraavíjte'e ti ayén huárini ti'iti jime'e, a'í pu auteáturaasin í Dios jemi ti pua'a caí ayén huárini.

5

Miché'e nu'u r'í tiráanamua a'íme í mej chjiteaani pú'een

¹ R'í xu'u mú'een, mi sej chjiteaani pú'een. Setá'aj huaújyeine, seajta ruxieemíjte'e huajíjhua se'íjna jime'e ti t'n ari a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze sej jetzen rajpuaítzi xá'aju'un. ² Pu'uri tí'ipeti t'j na'a í sej seri tí'ijsej á sej é'eche. Ajta, í tejá'amuacixu, mu'uri ti'iráaci'ixi a'íme í tejpuási. ³ Ajta pu'uri tiu'uteújchuitaamua a'íjna í oro í sej jeíhua rájcha'í. Ajta a'íjna í plata í sej seajta tí'ijsej, ayée pu che'atá na'a tiu'uteújchuitaamua.

Ajta a'íjna ti j'n tiu'uteújchuitaamua, a'í pu rusej amuaatéxajta, ajta t'íj ayén amuá'axijte'e, ayée pu che'atá na'a á'amuaruuren t'j taij ti raateátaira í á'amuahua'ira'a. Ayee xu se'íjna j'n tí'ijsej ti jeíhua huápi'í tí'ijnajche sej si se'íjna j'n huataújtemua'ave'en íjii ti nain ari te'entipúa'ajte.

⁴ Mi seajta mú'een, ayée xu hua'ítzi j'n huá'ari'iri'í í mej raamuá'iti í teteca, í mej tiu'uré'evejcheca'a í á'amuavi'ira'ata'a. Ajta a'íjn tavástara'a pu'uri ramua'aree a'ij sej huaríj a'iné a'íjn ti nain j'n antiújmua'aree pu'uri huá'unamuajri'í í mej me'íjna j'n runiúuste'e a'íme í mej tí'imuari'eca'a mú'ejmi jemi.

⁵ Ayee pu caí ti'itij tejamuá'aturaate'e, siyen ruxiéehua ti'itéchejca'a íiyen chaanaca japua. Ayee xu che'atá sena'a ruxiéehua tí'icua'acare'e. Cu xiee sej tiú'ujci'imate'e mej mi amuaacui'ini t'j viseáaru'u ti teáruu. ⁶ Mú'een xu seajta ra'uxíjte, seajta raajé'ica se'íjna ti r'í ti'itíjcha'íca'a. Ajta a'íjn, capu a'atzu amuaatá'ijmijri'í.

Ca'aníjra'a pu hua'utá'asin mej mi temua'a naa te'utáviicua'í

⁷ A'íj xu j'n ne'ihuaamua'a, setá'aj temua'a naa te'utáviicua'í ajta na'a caí yé uvé'enen í tavástara'a.

Casi'í, autámua'areeri'í a'ij ti r'ici a'íjna ti chuej japua tí'imijhuaca. Ayee pu rachú'eve'e ajta na'a caí tiú'uciire a'íjna ti ájninei á chuaata'a, ti ij ayén ra'ancuré'an í táca'ira'an ti jeíhua huápi'í ruxe'eve'e. Ayee pu rachú'eve'e mej autejhuiini mej huatéviiye a'ájna víita'ari tzajta'a, ajta mat'íj atácheni.

⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a rachú'eve'en. Setá'aj huateújca'anen í a'amua tzajta'a, a'iné pu'uri t'n yé uvé'enejsin a'íjna í tavástara'a.

⁹ Caxu a'ij pua'a tiú'ujxajta sej seajta sej, ne'ihuaamua'a, ti ij caí Dios ayén che'atá na'a amua'uxíjte'en mú'ejmi. R'í xu'u mú'een, a'iné pu'uri t'n yé uvé'enejsin a'íjna ti ayén tí'ixi'epi'intare'e.

¹⁰ Setá'aj siyen hua'utámua'aree se'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í tavástara'a jetze me'ecan. Setá'aj siyen tiráari'iren se'íme jemi a'ij mej huaríj me'íjna jime'e mej te'utáviicua'iri'í í mej j'n rajpuaíjtzica'a.

¹¹ Casi'í, xa'utámua'areeri'í mú'een. Ayee pu titá'amitiejte'e ti Dios r'í tihua'utá'a a'ímej í mej ti'itij j'n te'utáviicua'iri'í. Xu'uri ráamua'areeri'í se'íjna í ti j'n te'utáviicua'iri'í a'íjna í Job teecan. Seajta, xu'uri ráamua'areeri'í a'ij ti ti'iti j'n tavástara'a ayén tiraaxi'epi'intari'iri'í a'íjna jemi, ti a'íjn tavástara'a ayén r'í tirájcha'í já'araa, ajta ayén rá'ancu'uvajxi.

Seica í niuucari ti j'n ca'aníjra'a hua'atá'aca

¹² Ajta, a'ii pu a'íjn pú'een ti jaítze'e ruxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej caí ti'itij j'n te'ataújratzi'iracare'en, caxu siyen rijca í ta japua ti é'eme'ecan jime'e, nusu í chaanaca jime'e, ni caxu ti'iti jime'e sino ché'e ayén éene'e á'ara'ani. Ti pua'a siyen raataxáj yee “jee”, ché'e ayén teja'uré'enen. Na'ari, ti pua'a siyen

raataxáj yee “capu”, ché'e ajta ayén teja'uré'enen. Ayee xu a'íjna jín huárini ti ij caí Dios ayén ama'uxíjte'en.

¹³ Ti pua'a seij ti mú'ejmi jetze ajtémecan ayén rajpuaíjtzi, ché'e a'ín ayén huaténjuuni í Dios jemi tí'ij Dios ayén rá'ancu'uvajxi'ín. Na'ari ti pua'a seij ayén rutémua'ave'e, ché'e a'ín chuiicari jín rí'i tiraatá'acare'en í Dios.

¹⁴ Ti pua'a seij ti mú'ejmi jetze ajtémecan ayén tí'icui'icaa, ché'e a'ín hua'utájeeve a'ímej í vaujsi í mej teyujta'a tí'ivaire'e mej mi me'íjna jín huaténjuuni, mej mi majta niuucajtze'en í tavástara'a miyen ra'avé'ehuaate'en me'íjna í já'ara'ara'an a'íjna í aceituuna. ¹⁵ Ti pua'a miyen té'atzaahuatée muaaténjuuni, ayée pu a'íjna jín Dios ayén ru'irátuaasin a'íjna ti tí'icui'ica'a. Tavástara'a pu xaa rarújte'en, ajta ayén tiraatá'uuni'ira ti pua'a a'ín ja'ati ti'itij jín auteájturaa í jemin.

¹⁶ A'íj pu jín, setá'aj siyen a'ij tiu'utaxáj seij seajta seij í seij jín auteájturaa í Dios jemi, seajta siyen huaténjuuni seij jime'e, seajta seij, ti ij Dios ayén amuaarújte'en.

Jee xaa ne'u, jé'ecan pu tí'ivaire'e ti'itij jime'e ti pua'a ja'ati ti urarí'ene'acan jín seijre'e ayén huaténjuuni í Dios jemi. ¹⁷ Ajta a'íjna í Elías, ayée pu che'atá na'a ti'íteáataca'a tetíj iteen. Ajta, ca'anín pu jín huaténjuuve'e mej caí huatéviiye. A'íj pu jín, ayén á'atee a'achú cumu huaíca nine'ira'a japuan já'ita'a mej caí huáviiyeca'a. ¹⁸ Ti'iquí ajtahua'a huatéeni. Majta á'iyen huatéviiyeca'a. Ajta a'ín ti tiu'uhuásti'ihuaca'a á chuaata'a ayén tiú'ucíreca'a.

¹⁹ Ne'ihuaamua'a, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Ti pua'a ja'ati ayén ruhuárita'a ti'icáame ti ij caí ché'e ayén té'atzaahuatée, ayée pu té'eme ti pua'a seij ayén raatémua'itín tí'ij ajtahua'a té'antzaahuatée'en. ²⁰ Ja'ati ti na'a ti ayén raatémua'itín a'íjna ti auteájturaa í Dios jemi ti ij a'ín ayén raatapuá'ajta a'íjna ti jín até'itzea'ara, a'í pu ayén raatévaire'esin a'íjna jime'e ti caí yá'urieeni í ruxéjniu'uca ti jín ruuri. A'í pu ajta a'íjna jín ayén huárini ti jeíhua huápí'i tiraatá'uuni'i a'íjna í Dios a'íjna ti jín auteájturaa í jemin.

Ayee pu'u xaa. Antipúa'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Pedro, í ti seij

Pedro pu huá'ateujte'e a'ímej í mej té'atzaahuat'e

¹ Inee, Pedro, ti Dios naata'íteca'a nej tiu'utévaire'en í jemin, yee nu á'amuateujte'e mú'ejmi, mi sej seij chuéjra'a japua a'uchéjme a'u mej amuaaré'e'itixi, tíj na'a a'u ti huatacá'a u Ponto, ajta a'ujna u Galacia, ajta a'ujna u Capadocia, ajta a'ujna u Asia, ajta a'ujna u Bitinia, a'u ti na'a sej a'uté'uu.

² A'í pu ayén amua'antíhua'u a'íjna jime'e ti jéjcuá imuá ayén tejámuaaxí'epi'intari'iri'i a'ij ti tejamuáaruuren a'íjna í Dios í tej rájya'upua. Ajta a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an ayén amua'iráavi'iti sej si siyen huateáturan í Dios jemi, a'íjna jime'e sej seri rá'astijre'e se'íjna í Ciriístu'u ti ayén ra'iráaxire í ruxuure'e ti ij ayén mú'ejmi japua huániuuni.

Ché'e a'íjn Dios ayén rí'i tejamuatá'acare'en, ajta ché'e ayén amua'anpuá'ajte'en temua'a naa.

A'íjna ti rachú'eve'e a'íjna ti té'atzaahuat'e

³ Tiché'e rí'i tiraatá'acare'en te'íjna í Dios, ti ajta ya'upuáara'an pú'een í tavástará'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een. A'iné a'í pu jeíhua huápi'i tá'ancu'uvajxi, a'í pu ayén taatá'a tej ti jéjcuacan jín huanúnu'ihua tej ti tiyen raachú'eve'en te'íjna, í tej jín ruuri tá'aju'un a'íjna jime'e ti a'íjn Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'íjna í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een. ⁴ A'í pu ajta ayén titaatá'asin ti ayén titáaci'iti a'íjna ti caí ja'anáj huataújtuaasin, ti caí ajta ja'anáj huatéchueemuari, ti ajta caí ja'anáj e'ehuaújpua'arixi'isin. Dios pu ayén amuajtá'are a'ujna u ta japua.

⁵ A'í pu ajta ayén rí'i á'amuaacha'íi a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an, a'iné mú'een xu siyen té'atzaahuat'e. Ajta pu'uri ayén rí'i ruurijhua ti ij a'íjn ayén huatasejre'en a'íjna ti jín amua'irájtuaani a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen nain jín te'entipué'ajte.

⁶ A'í xu jín siyen temua'a naa rutémua'ave'e se'íjna jime'e ti Dios ayén rí'i tejámuaatá'asin. Mí ajta íjii, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen se'íjna jín ruxieemíjte'e sej mu'icáj jín rajpuaíjtzi. ⁷ Ayee pu 'een jín ayén á'amuaruure mej mi miyen rí'i tiraatá'acare'en í Dios mú'ejmi jime'e a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huatasejre'en a'íjna í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een.

Jee xaa ne'u, a'í mú majta miyen rí'i amuaateátuaasin, majta rí'i tejámua'utasejra a'iné mú'een xu siyen se'íjna jín te'utáviicua'iri'i í sej jín rajpuaíjtzi'aca se'íjna jime'e sej té'atzaahuat'e. Ayee pu tí'ivaire'e sej siyen rajpuaíjtzi ti ij Dios ayén ráamua'aree sej tzáahuati'ira'a jín té'atzaahuat'e. A'í pu jín jaítze'e ayén tí'ivaire'e í Dios jemi sej siyen rajpuaíjtzi caí a'íjna í oro, í mej taij jín raaté'uuna ti ij rumua'atí á'ara'ani.

⁸ Ajta a'íjn Ciriístu'u, mú'een xu caí ja'anáj raasej, ayée xu seuj raxí'eve'e. Seajta, caí xi raasej íjii, seúche'e xu siyen té'atzaahuat'e, seajta siyen se'íjna jín rí'i rutémua'ave'e. Capu ayén rí'iri'í ti ja'atí ayén raataxáj yee a'achú ti caj rí'i tiratá'aca a'íjna jime'e ti ayén tejámuaaci'iti a'íjna ti huápi'i naa seíire'e a'ame. ⁹ Ayee xu ra'ancuré'asin ti Dios ayén amua'irájtuaani a'íjna jime'e sej siyen té'atzaahuat'e.

¹⁰ Majta a'íjme í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, a'í mú mejmí'i miyen tiu'utaxájtaca'a me'íjna jime'e ti jín Dios ayén rí'i

tejámuuatá'aniche'e. A'íí mú majta a'ujca'anéecan jín tí'ihuauca'a, majta me'íjna jín tí'imua'atzejca'a mej mi yaú'itiée muá'ara'ani.

¹¹ Ayee mú tí'ihuauca'a ti'itíj ti xicáara'an jetze ayén teja'uré'enejsin, ajta a'ij ti éene'e á'ame'enche'e a'ájna xicáara'an jetze ti jíme'en raataxájtaca'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti ajta ayén huateájturaa huá'a jemi. Camu a'atzu yaú'itieeca'a a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti jíme'en amuacaí raataxájtaca'a yee ti a'íin Ciríistu'u ayén rajpuaítzi á'ara'ani, ti ajta nu'u á'iyen Dios r'íi raateátuaasin mej mi r'íi tiye'useíra muá'ara'ani.

¹² Ayee pu Dios hua'utá'a mej mi miyen ráamua'aree mej caí rujímua'a miyen tí'ixajtaca'a sino ayée mú me'íjna jín tí'ivaire'eca'a mú'ejmi jime'e, mat'íj miyen jín tiu'utaxájtaca'a a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi miyen tiu'utaxájtaca'a me'íjna jime'e í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin a'ij sej seuchén tiráanamujri'i. Dios pu u ta japua ya'uta'iteca'a í ruxéjniu'uca ti ij a'íin huá'a jamuan huateáturan. Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, mauche'e mú miyen raxí'eve'e mej miyen yaú'itiée muá'ara'ani a'íjna ti jín Dios amua'irátuaasin.

Ca'aníjra'a pu hua'utá'asin mej mi r'íi ti'itiújcha'íí muá'ara'ani

¹³ A'íj xu jín, setá'aj huateújca'anen í ru tzajta'a. Setá'aj seajta r'íi te'utaújmua'ati sej si temua'a naa nain jín raachú'eve'en a'íjna ti ayén tejamuáaci'iti í ti jín Dios r'íi tejámuuatá'asin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huatasejre'esin a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u. ¹⁴ Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini mat'íj ti'iríi í mej huá'astijre'e í ruvaújsimua'a. Setá'aj caí ché'e siyen a'ij pua'a ti'itiújcha'íí a'ij ti ajm'íi ca'aníjra'a amuaatá'acare'e a'íjna í ti a'amua tzajta'a huíránineica set'íj caí xi yaú'itieeca'a a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi.

¹⁵⁻¹⁶ Jee xaa ne'u, setá'aj caí a'ij pua'a rijca, sino setá'aj siyen nain jín ri'éene'ecán jín tí'itesejre'e tíj ajta ri'éene'ecán jín tí'lisejre'e a'íjna ti amuaatajé. Setá'aj siyen nain jín huárini a'ij sej ti'itiújcha'íí, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: “Setá'aj siyen ri'éene'ecán jín tí'itesejre'e a'iné nee nu neajta ri'éene'ecán jín seijre'e.”

¹⁷ Ajta a'íin Dios ayén ruxí'ej na'a huá'axijte'en í teite a'ij ti se'íj huaríj. A'íj pu jín, ti pua'a siyen raatamuá'amuate'en yee rutáata, setá'aj rá'atése'e set'íj sena'a seuj íiyen típuasearuve'e chaanaca japua. ¹⁸⁻¹⁹ Ayee pu tiraavíjte'e sej siyen r'íi ti'itiújcha'íí a'iné xu'uri ramua'aree ti'itíj ti p'írici ti jíme'en Ciríistu'u ayén tiu'utanájchitaca'a a'íjna í sej jín té'echa'íica'a í Dios jemi sej si caí ché'e siyen tí'ijri'iré'e a'ij sej sejmi'íi tí'ijri'irejca'a se'íjna jime'e í ye'irá ti caí ti'itíj vaire'eca'a, í mej amuaatá'itiiri'íi í á'amuavaujsimua'aci'íi.

Capu Ciríistu'u a'íjna jín tiu'utanájchitaca'a a'íjna jime'e í oro, na'ari a'íjna jime'e í plata, ti ayén á'apua'are, sino a'íí pu a'íjna jín tiu'utanájchitaca'a a'íjna jime'e í ruxuure'e ti huápi'íi tí'ivaire'e. Ayee pu Ciríistu'u huataújmua'íivejtaca'a tíj cáne'a, ti caí a'atzu cápita'ina, ti caí ti'itíj jín á'atura.

²⁰ Ayee pu Dios ra'antíhua'u tí'íj caí xi raatetaáhua a'íjna í chaanaca tí'íj ayén a'íjna jín tiu'utévaire'en. Ajta, íjii ti nain te'entipua'ajte, Ciríistu'u pu ayén huatasejre ti ij a'amua japua huániuuni.

²¹ Ayee xu 'een jín siyen rá'atzaahuate'e í Dios se'íjna jime'e a'ij ti huaríj a'íjna í Ciríistu'u. Ajta Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite. Tí'íjta'í ayén r'íi tiraateájtuaa ti ij ayén nain jín antiújmua'areere tíj na'a rusén jime'e. A'íj xu jín siyen té'atzaahuate'e, seajta tí'ichu'eve'e.

Ca'aníjra'a pu hua'utá'asin mej nu'u huaújxe'eve'en

²² A'iné mú'een xu siyen rá'antzaahua se'íjna í niuucari ti ayén ti'ayajna sej si seajta siyen huá'axe'eve'e í ru'ihuaamua'a, a'íj xu jín seri r'íi uhuaújrui í

a'amua tzajta'a. A'íj xu jín, setá'aj siyen a'ujca'anécan jín huaújxe'eve'en sej seajta sej, temua'a naa.

²³ Ché'e ayén teja'uré'enen a'iné caxu jéjcuacan jín huanúnu'ihuaca'a a'íjna jime'e ti á'apuapua'are sino a'íjna jime'e ti caí ja'anáj á'apua'aren. A'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti Dios jemi a'uvé'eye'i. A'íi pu taarújte'eve, ajta ayén rusén jín á'ateeri.

²⁴ Jee xaa ne'u, ayée pu che'atá na'a té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín:

Matíj mena'a pua'amé mej ratéhua'ira'a,
ayée mú e'en tíj a'íjna í ixaj.

Ajta í mej jín á'ujtzaahuat'e,
ayée pu 'een tíj a'íjna í xuuxu'ura'an
a'íjna í ixaj.

Ayee pu tí'irineca ti ayén huatéehuan
a'íjna í ixaj,
ajta cávatzijsin a'íjna í xuuxu'ura'an.

²⁵ Mí ajta a'ín í niuucari
ti Dios jemi a'uvé'eye'i,
a'íi pu rusén jín seíre'e a'ame.

Ajta a'ín í niuucari, a'ii pu a'ín pú'een í mej tejámuaatá'ixaa, í sej seajta jín huataújtemua'ave.

2

Ca'aníjra'a pu hua'utá'asin mej mi jaítze'e yaú'itiée muá'ara'ani a'ij ti tiú'ujxe'eve'e

¹ A'íj pu jín, ayée pu ruxe'eve'e sej raatapuá'ajta se'íjna jime'e sej a'ij pua'a huá'aruure í ruxí'ej teite nusu sej huá'acuanamua ca'ín sej hua'itzi jín ruseijrata. Setá'aj seajta caí ruchueere'e sej seajta sej. Seajta setá'aj caí a'ij pua'a tihuá'axajta í ruxí'ej teite. ²⁻³ Setá'aj siyen éene'en matíj í tí'irí í mej jeíhua huápi'i tzi'icuj mej mi me'íjna jín huavaújse'en me'íjna jime'e í huá'a tzi'ime í hua'anáánaj. Setá'aj siyen che'atá sena'a raxí'eve'e ti ij a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén a'íjna jín tejámuaata'ítii a'íjna jime'e í niuucari ti rí'éene'ecán jín seijre'e ti ij a'íjna jín rí'i amuáaruuren ti ij ayén tejá'amuaci'iti ti a'ín Dios ayén amua'irájtuaani, a'iné xu'uri ráamua'areeri'i ti a'ín tavástar'a ayén rí'i tejá'amuacha'íi á'aye'i.

Jíme'en í Círístu'u í ti tetej pú'een ti e'ihuateájtuaani

⁴ Ayee xu seri ajteáxiireca'a se'íjna jemi ti ayén 'een tíj tetej ti i'irúuri. Majta í teteca, meruuhuá'axi me'íjna í tetej. Mí ajta Dios, a'íi pu ra'avé'ehuau a'íjna jime'e ti rí'i huápi'i tiu'utévaire'en.

⁵ Seajta mú'een, ayée pu che'atá na'a Dios rí'i á'amuaruuren sej si siyen che'atá sena'a 'eene'en tiu'utévaire'en tíj í tetej ti i'irúuri í ti jín chí'i irá'ajtaahua. Ayee pu á'amuaruuren sej si seíj sena'a seijre'e í teite ti mú'ejmi jamuan huateájturaa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sej si siyen rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi, sej si ve'ecán jín tiu'utévaire'en í jemin.

A'íj xu jín, setá'aj siyen rí'i xá'aju'un sej se'íjna jín tiu'utámua'i'vejta se'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén amuaatá'asin, sej si siyen ra'utámua'aree ti ij ajta Dios ayén ra'ancuré'an a'íjna í mua'i'ivéjri a'íjna jime'e a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús ti Círístu'u pú'een.

⁶ Ayee pu tí'een, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín:

Casi'i, xaaseíj.

Nu'uri ra'ateájra a'ujna u Sión, seíj í tetej,
í nej ra'avé'ehuau

ti i ayén tiu'utévaire'en
 nej japuan rá'ajtaahua í chi'ij.
 Ajta a'ín í tetej,
 jeíhua nu huápi'i rí'i tiraateájtuaa.
 Ajta, capu a'atzu ri'irí
 mej miyen tiu'utatévi'ire'e
 ja'atí ti na'a ti ayén ra'ará'astijre'en
 a'íjna í tetej.

⁷ Ajta, mú'ejmi jemi í sej té'atzaahuat'e, jé'ecan pu naa tejamuá'aseijrate'e
 a'íjna í tetej. Mí majta a'ímej jemi í mej caí á'ujca'ane mej té'antzaahuat'e'en,
 ayée pu té'eme a'ij ti té'eyu'usi'i tijín:

A'íjna í tetej í mej mé rúuhua'axí
 a'íime í mej rá'ajtaahua í chi'ij,

Dios pu ayén ra'avé'ehuau
 ti ayén tiu'utévaire'en
 ti japuan rá'ajtaahua í chi'ij.

⁸ Ajta, ayén tijín:

A'íj pírici í tetej
 í mej jetzen a'ijcá'acata í teite,
 ajta í mej jetzen a'itávitzej.

Ayee mú'een jín jetzen a'ijcá'acata
 me'íjna jime'e mej caí rá'astijre'e
 me'íjna í niuucari í mej ráanamujri'i.

Ayee pu 'een jín ayén tíhua'uxí'epi'íntari'iri'i tí'ij Dios ayén huá'uruuren.

Jíme'en a'ímej í mej Dios jetze ajtéme'ecan

⁹ Mí seajta mú'een, ayée xu 'een tíj seica í teite í ti Dios hua'antíhuau, sej
 si siyen jamuan huat'eaturan. Mú'een xu seajta se'ín pú'een a'íime í sej
 seij chuéjra'a japua é'eme'ecan ti Dios ayén huat'eúra'ate. Mú'een xu seajta
 teitestemua'ame'en pú'een í Dios sej si siyen tihua'utá'ixaate'en í sej jín rí'i
 tiratá'aca se'íjna ti ayén amuaatajé. Setá'aj caí ché'e siyen á'ujjuhua'ane'en
 a'u ti a'utíca'a, sino sej si se'uun a'uteaturan í jemin a'u ti á'uneeri'i sej si
 se'uun rí'i tiyé'eseijra.

¹⁰ A'ájná'imua, caxu teitestemua'ame'en pú'eene'eca'a í Dios. Mí seajta
 íjii, xu'uri mú'een teitestemua'ame'en pú'een í Dios. A'ájná'imua, capúu xi
 amuá'acu'uvejca'a a'íjna í Dios. Mí ajta íjii, a'íi pu ari amuá'acu'uve.

A'ij mej ye'í huárini a'íime í mej té'atzaahuat'e

¹¹ Ayee nu tejá'amuahuavii mi nej já'amuaxe'eve'e sej siyen seijre'e matíj
 a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'epuaseaaruve'e, na'ari matíj a'íime í mej
 hua'utamuari. Caxu siyen taúra'acare'en sej siyen rá'astijre'e se'íjna ti
 a'amua tzajta'a huiiráninei ti a'ij pua'a 'een, ti ajta tí'itese'e a'íjna jetze í
 á'amuaxiejniu'uca.

¹² Setá'aj siyen rí'i titeetiújcha'íica huá'a jemi í mej seij chuéjra'a japua
 é'eme'ecan ti ij xí'epi'ín te'irájra'ani ti pua'a miyen ti'itíj jín a'ij pua'a
 tejá'amuaxajta. Tí pua'a siyen rijca, ayée mú'raseíira muá'aju'u sej xí'epi'ín
 huaríj se'íjna jime'e í mej jín a'ij pua'a tejá'amuaxajta'a, majta miyen rí'i
 tiraatá'asin me'íjna í Dios a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huataseijre'esin
 itejmi jemi í tavástara'a.

¹³ Setá'aj siyen huá'astijre'e matíj mena'a pua'amé í teite í mej ti'itíj jín
 antiújmua'aree a'iné ayée pu titaatá'itíiri'i í tavástara'a. Tiché'e rá'astijre'e

te'íjna ti a'íjna jín tí'téjvee ti nain jín tiu'uta'aíjta, a'iné a'í pu a'ín pú'een ti jaítze'e ve'ecán jín tí'ivaire'e.

¹⁴ Tiché'e teajta huá'astijre'e a'ímej í tajtúhuaani, a'iné a'íjna ti nain jín tí'aijta, a'í pu ayén hua'uta'íteca'a mej mi puaíjtzi hua'utá'an a'ímej í mej a'ij pua'a tí'itíjcha'íi, mej mi majta r'íi tihua'atá'acare'en a'ímej í mej miyen ríci a'ij ti tiraavíjte'e. ¹⁵ Ayee pu xaa tí'ijxe'eve'e í Dios sej siyen r'íi titeetiújcha'íica sej si se'íjna jín hua'antimúá'itín a'ímej í mej caí mé úumua'aree, mej mi caí ché'e miyen a'ij pua'a tí'ixajta, ti caí tí'itíj vaire'e.

¹⁶ Setá'aj siyen rijca matíj a'íime í mej ruxiéehua tí'imíjhuaca. Mí seajta mú'een, caxu siyen titeetaújtuutuhua'an sej a'ij pua'a huárini, seajta siyen jetzen rujpuá'ajte'en sej nu'u xí'epí'in huaríj se'íjna jime'e sej ruxiéehua á'ujjuhua'an. Setá'aj siyen r'íi titeetiújcha'íica matíj a'íime í mej ravaire'e í Dios. ¹⁷ Setá'aj r'íi tihuá'ajcha'íi naíjmi'ica a'ij ti tiraavíjte'e. Setá'aj huá'axe'eve'e í ta'ihuaamua'a í mej majta té'atzaahuate'e. Setá'aj rá'atése'e í Dios. Setá'aj seajta r'íi tiraateájtuaani a'íjna í tajtuhuan ti nain jín tí'aijta íiyen chuéjra'a japua.

A'ij ti tiu'utévai í Círíistu'u

¹⁸ Seajta mú'een, mi sej ca'anéeri jín tí'imíjhuaca, setá'aj hua'ará'astijre'en a'ij ti tiraavíjte'e a'ímej í mej tejá'amua'aíte'e. Setá'aj huá'astijre'e a'achú mej pua'amé. Caxu a'ímej sena'a ti pua'a miyen r'íi tejamuájcha'íi, na'ari mej r'íi tí'iteteite, na'ari ti pua'a a'ij pua'a metí'iteteite, setá'aj naíjmi'ica á'astijre'e.

¹⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu Dios r'íi tiraateátuaasin a'íjna í ja'ati ti pua'a a'ín ayén ra'utámua'aree í Dios, ajta a'ín ayén te'utáviicua'i ti pua'a seíj ayén puaíjtzi raatá'an ti caí ayén tiraavíjte'e. ²⁰ Aru ti pua'a ayén puaíjtzi muáaci'iti a'íjna jime'e pej piyen a'ij pua'a huaríj, ti pua'a piyen pe'íjna jín te'utáviicua'i temua'a naa, capu a'atzu a'ij timuaatéva'iri. Na'ari caí, ti pua'a peri xí'epí'in huaríj, ti pua'a pe'íjna jín rajpuaíjtzi, pajta piyen te'utáviicua'i temua'a naa, Dios pu r'íi timuaateátuaasin.

²¹ Jee xaa ne'u, Dios pu ayén a'íjna jín amuaatajé sej siyen rajpuaíjtzi, seajta te'utáviicua'i, a'iné a'íjna í Círíistu'u a'amua jetze me'ecan pu rajpuaíjtzi já'araa.

Ayee pu a'íjna jín huaríj, tí'ij mú'ejmi huata'ítíi sej si siyen che'atá sena'a huárini a'ij ti a'ín amuacá huaríj.

²² Capu tí'itíj jín auteájturaa í Dios jemi. Capu ajta ja'anáj tiu'uhua'itaca'a. ²³ Mat'íj miyen ra'ajté'axi, a'í pu caí ayén hua'ajté'axi a'ímej. Mat'íj puaíjtzi raatá'a, ni capu ayén tihua'uxájtzi'iri'i, sino ayée pu huataújtuiri'i a'íjna jemi ti ayén tzáahuati'ira'a jín tihuá'axijte'e.

²⁴ A'í pu ruseíj rajpuaíjtzi já'araa í ru jetze í ta jetze me'ecan a'íjna jime'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu a'íjna jín huaríj tej ti tiyen raatapuá'ajta í tej jín até'itzea'ara í Dios jemi. Mú'een xu se'íjna jín huarúj se'íjna jime'e ti a'ín rajpuaíjtzica'a.

²⁵ A'ájná'imua, ayée xu seijre'eca'a matíj í cáne'axi ti caí ja'atí huá'aseire'e. Mí ajta íjii, xu'uri se'íjna jemi tíjsej, se'íjna jemi ti a'amua cujta'a huamé'en, ti ajta a'íjna jín antiújmu'a'aree ti nain jín a'amua japua huániuuni.

3

A'ij mej ye'í huárini í mej á'uruuvi'itín

¹ Seajta mú'een, mi sej ví'iche'ejme, setá'aj siyen che'atá sena'a huá'astijre'e se'ímej í rucína'astemua'a. Ayee xu huárini sej si siyen 'éeni'ici'e hua'antimúá'itín í seica í mej caí rá'aste í niuucari ti jime'en raxa í Círíistu'u. Tí pua'a siyen huárini, capu ruxe'eve'e a'ame sej tihua'utá'ixaate'en sej

si hua'utémua'itín sino siyen sena'a huá'amua'itín se'íjna jime'e sej rí'i ti'itíjcha'íi. ² A'íi mú xaa miyen ra'ancuré'asin í niuucari mat'íj raase'íj sej siyen tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios, seajta sej caí ti'itíj jín á'atura a'ímej jemi í ruc'ína'astemua'a.

³ Majta a'íime í mej víche'ejme, capu ayén tiraavíjite'e mej miyen mena'a rí'i huaújruuren me'íjna jime'e ti jéjre'e seijre'e, ti pua'a a'íjna jime'e mej miyen rí'i ti'ihuaújcista, nusu mej miyen ti'itíj jín ucaújrujti'iraxi'ín ti oro jín taavíjhua na'ari mej miyen ri'éene'ecán jín tiu'uteújchejte'en caxuri jime'e ti títi'íj.

⁴ Capu a'íi na'a ayén tiraavíjite'e sino miché'e miyen rí'i tihua'aseijrate'e me'íjna ti rú'avaa í huá'a tzajta'an, me'íjna ti caí ja'anáj á'apua'aren. Miché'e caí miyen ti'itíj jín huá'amuarí'eriste'e í ruc'ína'astemua'a. A'íi pu a'íin pú'een ti jehua huápi'í ruxe'eve'e í Dios jemi.

⁵ Ayee mú éeni'ici'e rí'i huaújruu ajca'ihuá'imua a'íime í 'uuca í mej ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi, í mej majta té'antzaahua í Dios jemi.

⁶ Ayee mú che'atá mena'a hua'ará'astijre í ruc'ína'astemua'a tíj a'íjna í Sara teecan ayén ra'ará'astijre a'íjna í Abraham teecan. Ajta, pu ayén raatamuá'a tíjín “nevástara'a.” Seajta mú'een, mi sej víche'ejme, ayée xu yaújmua'ame'en pu'éene'e xá'aju'un a'íjna í Sara ti pua'a siyen nain jín rí'i huárini, seajta caí ti'itíj jín tí'itzi'ine'e.

⁷ Seajta mú'een, mi sej néjne'iche, setá'aj siyen rí'i tihua'ajcha'íi í ru'íjta'amua'a. Setá'aj siyen rí'i tihua'uteájtuaani a'iné camu miyen ruca'ané setíj mú'een, mi sej teteca pú'een. Naími'í xu seajta siyen che'atá sena'a ra'ancuré'asin se'íjna ti jín Dios rí'i tejámuaatá'asin sej si ruuri huateáturan í Dios jemi. Ayee xu rí'i tihua'ajcha'íi í ru'íjta'amua'a ti ij caí ti'itíj jín amuaatamuári'eriste'en a'íjna jime'e í sej jín raatáhuaviira í Dios.

Mej mi nu'u ruxiéehua a'uteáturan

⁸ Yee pu'u xaa, ayée xu huárini, naijmi'í mú'een. Setá'aj siyen che'atá sena'a rahuauca í Dios jemi sej si siyen ru'ihuaamua'aca temua'a naa. Setá'aj ahuaújcu'uven seij seajta seij, setá'aj siyen seajta huaújxe'eve'en. Setá'aj seajta siyen ahuaújca'anen a'ímej jemi í mej rajpuaíjtzi sej si rí'i tihua'utá'an. Seajta mú'een, setá'aj caí ti'itíj jín á'ujtzaahuatate'e.

⁹ Tí pua'a ja'atí ayén a'íj pua'a amuáaruuren, caxu siyen che'atá sena'a a'íj pua'a raruure. Na'ari, ti pua'a ja'atí ayén a'íj pua'a tejá'amuxajta, caxu siyen che'atá sena'a a'íj pua'a tí'ijxajta, sino setá'aj siyen rí'i tiraatá'an, a'iné ayée pu a'íjna jín Dios tejamuaatajé sej si siyen huárini ti ij ajta a'íin Dios ayén ti'itíj jín rí'i tejamuaatá'an.

¹⁰ Ayee pu a'íjna jín té'eyu'usi'í tíjín:

Tí pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e

ti á'ateevi'in ruuri,
ti ajta rí'i tiraatévaire'en
nain xicaj tzajta'a,

ché'e a'íin ayén huárini
ti caí a'íj pua'a tiú'ujxajtave'e,
ti caí ajta ayén tí'ihua'itacare'en.

¹¹ Ché'e a'íin raatapuá'ajta

ti a'íj pua'a ti'itíjcha'íi,
ajta ché'e a'íin ayén huárini
ti xí'epi'in jín seijre'e.

Ché'e ajta a'íin ayén rahuauca
ti rí'i tí'iseijre'e huá'a jemi í teite.
Ché'e ahuaújca'anen ti ayén huárini.

12 Jee xaa, rí'i pu tihúa'aseij í Dios
a'ímej í mej rí'i ti'itiújcha'íi.

A'íi pu huá'anamua
matí'ij miyen tí'ijhuaviira í jemin.

Ajta ayée pu tavástarala
a'ij pua'a tihúa'aseij
a'ímej í mej a'ij pua'a ti'itiújcha'íi.

13 Tí pua'a nu'u siyen rajpuaíjtzi se'íjna jime'e sej rí'i ti'itiújcha'íi, ni caí ja'atí ayén mé'eseijre'e ti ayén a'ij pua'a amuáaruuren a'íjna jime'e sej a'ujca'anéecan jín tí'itese'e sej siyen huárini ti'itíj jime'e ti í'ixí'epi'ín. Capu xaa ne'u. Capu mé'e ja'atí xaa ne'u. 14 Mí ajta, ti pua'a siyen se'íjna jín rajpuaíjtzi se'íjna jime'e sej xí'epi'ín jín huaríj, capu amín a'ij. Dios pu rí'i tejámuaatá'asin. A'íj xu jín, caxu huá'atziíne'e, caxu seajta a'ij pua'a tité'ujmuaajca.

15 Mí seajta mú'een, setá'aj siyen rí'i tiraateájtuaani í ru tzajta'a se'íjna í Ciríistu'u, a'íné a'íi pu tavástarala pú'een. Ja'anáj ti na'a xu siyen rí'i huaújruuren sej si siyen huateújnan huá'a jemi í mej miyen me'íjna jín tejá'amua'ihua'ura í sej jín tí'ichu'eve'e í ru jemi.

16 Mí seajta, setá'aj siyen sena'a rijca, setá'aj caí á'ujtzaahuate'e siyen tihúa'ixaate'e, setá'aj seajta rá'atese'e se'íjna í sej jamuan ti'ixa. Setá'aj siyen rí'i te'utaújmua'ati í rumua'atzíira'a jime'e sej si caí ti'itíj jín á'aturaacaj, ti ij ayén tíhua'utatévi'iraste'en a'ímej í mej a'ij pua'a á'amuaruure me'íjna jime'e mej miyen a'ij pua'a tejá'amua'axa a'ij sej rí'i se'íjna jime'e sej rí'i ti'itiújcha'íi í Ciríistu'u jemi.

17 Ayee na'a, a'íné ti pua'a Dios ayén tí'ijxe'eve'e sej ti'itíj jín rajpuaíjtzi, jaítze'e pu rí'i tejámuaatévaliri sej siyen se'íjna jín rajpuaíjtzi sej xí'epi'ín rí'i caí ti pua'a siyen se'íjna jín rajpuaíjtzi se'íjna jime'e sej a'ij pua'a rí'i.

18 Ajta a'íin Ciríistu'u, ayén seíj na'a huamí'i a'íjna jime'e í mej jín naíjmi'i miyen auteájturaa í Dios jemi. A'íjna ti caí ti'itíj jín auteájturaa, ayén huá'a jetze me'ecan huamí'i a'ímej í mej a'ij pua'a titeetiújcha'íica ti ij ayén huá'anvi'itín í Dios jemi. A'íjna í mej miyen raajé'ica í Ciríistu'u ti ratéhua'ira'aca'a, Dios pu ajta ayén ruxéjniu'uca jín ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite.

19 Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén raatá'a ti tíhua'utá'ixaate'en a'ímej í xiéjniu'ucari í mej me'uun tajete aiteánami'ihuaca'a. 20 Majta a'íime í xiéjniu'ucari, a'ájna'ímua mú miyen caí ra'ará'astijre, a'ájna xicáara'a jetze ti jetzen Dios auj ayén té'eviicua'iraca'a, ajta ayén rachú'eve'eca'a tí'ij auj a'íin Noé ratétaahuajme'e a'íjna í baarcu ti ve'ée. Ajta a'íi pu seica huatévai mej mi me'uun uteájrupi í baarcu tzajta'a mej mi caí aujámín í jaj jime'e. Ayee mú ará'aseca'a aráhuaica.

21 Ajta a'íin í jaj ayén huataújmua'a í sej jín huámuaí'ivijhuaca'a, a'íjna ti ajta jín Dios ayén amua'irájtua. Capu ayén huataújmua'a ti Dios ayén amuá'ari'iri'i í chuej ti ca'ame'e í a'amua jetze, sino ayée pu huataújmua'a sej siyen rájhuaviiri'i í Dios ti ayén amuaatá'an sej rí'éene'ecán jín huateáturan í rumua'atzíira'a jetze í Dios jemi, a'íjna jime'e ti ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'íjna í Jesús ti Ciríistu'u pú'een.

22 Ajta íjii, án pu a'ujnéj u ta japua ti ari a'uun e'ecájca rí'iríinta'an pújme'en í Dios. A'íi pu ajta ari a'íjna jín antiújmua'aree ti tíhua'uta'ájte'en a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e, ajta a'ímej í mej ti'itíj jín antiújmua'aree, ajta a'ímej í mej ve'ecán jín títeté'u'upu'u, matíj mena'a pua'amé í mej xiéjniu'ucari pú'een.

4

A'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios tej tiyen huárini

¹ A'iné a'íin Círíistu'u pu ayén ru jetze rajpuaítzi já'araa, setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati sej si siyen che'atá sena'a huárini, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén ru jetze rajpuaítzi já'araa, ayée pu ari raatapuá'ajtaca'a ti ti'itíj jín até'itzaara í Dios jemi. ² Ayee pu a'íjna jín a'ateevi'i ti ruuri a'íjna í ja'ati a'íjna jime'e ti a'íjna jetze araujca'ane a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios tíj na'a ti auj a'ateevi'i a'ame. Capu ché'e a'íjna jetze a'ujca'anée a'ame a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ajta jetzen huiiráninei.

single line composer ³ Ché'e ayée na'a 'eene'en a'ij ti ari tiu'uríj tíj na'a mej amuacá huataseíjre í teteca tíj na'a ti yú e'iré'ene a'ij ti tihua'aráanajche a'ímej í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan. Tej ti caí ché'e tiyen tena'a tí'ijrí'ire matíj a'íme. Ayee mú ruxána'acira'ate'eca'a, majta á'ujca'ane me'íjna jetze ti a'ij pua'a 'een. Majta rutá'aruaijve'e, majta mej huápi'i tí'iyestehua'a. A'íi mú majta e'etiújse'iri mej mi naími'i miyen raná'amiche'en a'íjna ti caí Dios pú'een.

⁴ Ajta íjii, ayée mú a'ij pua'a tejá'useij sej caí ché'e huá'ajaahuate'e sej siyen caí ti'itíj á'astijre'e sej huá'a jamuan á'ujujhua'ane'en. A'íj mú jín miyen a'ij pua'a á'amuaruure.

⁵ Mí ajta, ayée pu tihua'aci'iti mej miyen tiu'utaxáj a'ij mej titeetiújcha'íica me'íjna jemi ti ari r'í'i huaújruu ti ij ayén hua'uxíjte'en a'ímej í mej ruuri, ajta a'ímej í mej meri huácuii. ⁶ A'iné a'íi pu ajta ayén che'atá na'a huá'axijte'en a'ímej í mej meri huácuii tíj ajta titá'axijte'en itejmi i tej teuj ruuri. A'íj pu jín ajta ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej huácuii a'íjna í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani ti ij a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'utá'an mej miyen ruuri huateáturan tíj na'a rusén jime'e tíj ajta í Dios.

A'ij ti nu'u té'eme tí'ij nain te'entipua'ajte

⁷ Pu'uri tén nain te'entipua'ajte. A'íj xu jín siyen r'í'i tirájteuve'en, seajta siyen nain jín á'ujcu'uve sej si siyen tí'ijhuauca í Dios jemi a'ij ti tiraavíjte'e. ⁸ Ajta, a'ii pu a'íin pú'een ti jaitze'e ruxe'eve'e sej caí ti'itíj jín a'aturáa, setá'aj siyen huaújxe'eve'en temua'a naa a'iné ti pua'a siyen huaújxe'eve'en, ayée xu seajta tiu'utá'uuni'ira mu'íicáca jime'e ti seíj ayén ti'itíj jín auteájturaa mú'ejmi jemi. ⁹ Setá'aj caí a'ij pua'a tí'ixáata sino setá'aj huateújvaire'en sej seajta sej.

¹⁰ Ayee xu seajta huárini a'ij ti tiraavíjte'e a'ímej jemi í mej ravaire'e a'íjna í Dios, a'iné capu tí'iseicaj na'a í ti jín r'í'i tejamuaatá'a sej si se'íjna jín tiu'utévaire'en. Setá'aj siyen huateújvaire'en sej seajta sej se'íjna jime'e a'ij ti Dios seíj tiu'utapuaíjve.

¹¹ A'atí ti na'a ti ayén tiu'utaxáj, ché'e a'íin ayén huárini ti ayén Dios jetze me'ecan tí'ixajta. Ajta ja'atí ti na'a ti ayén ti'itíj jín tí'ivaire'e, ché'e a'íin ayén huárini ti a'íjna jetze araujca'ane í Dios. Ayee xu 'een jín siyen huárini mej mi nain jín r'í'i tiraateájtuaani me'íjna í Dios me'íjna jime'e ti a'íin Jesús, ti Círíistu'u pú'een, ayén hua'utá'a í ca'aníjra'a mej mi miyen huárini. Ayee mú r'í'i tiraatá'asin me'íjna í Círíistu'u, a'iné a'íi pu ajta ayén nain jín antiújmua'aréere a'ame tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij mej ye'í huárini mat'íj tirajpuaítzi muá'aju'u a'íime í mej té'atzaahuate'e

¹² Mú'een, mi nej já'amua'xe'eve'e, ti pua'a siyen ti'itíj jín á'aviicua'ire'e se'íjna í sej jín huápi'i rajpuaíjti, ti ajta ca'anín jín a'amua japua rájve, caxu siyen a'ij té'ujmuajca, sete'entixáata yee ti caí xi ja'anáj ayén tí'iseijre'e í chaanaca japua, a'iné ayée pu 'een jín ayén tejamuáaruu ti ij Dios ayén amuaatéseij, aísí ti pua'a secaí urar'íene'acan jín seijre'e nusu secaí. ¹³ Caxu a'ij té'ujmuajca sino ayée xu huataújtemua'ave'en a'iné xu'uri rajpuaíjti í Círíistu'u jamuan sej si seajta siyen huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e ti r'í'i

tejámuuatá'asin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huatasejre'esin a'ájna í mej jín naa rí'i tira'utasejra í tavástar'a.

¹⁴ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Tí pua'a miyen a'ij pua'a tejá'amuaxajta me'ájna jime'e sej siyen Ciríistu'u jetze ajtémecan, Dios pu a'ájna jín rí'i tejamuuatá'aca. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, í ti ajta ayén ca'aníjra'a tatá'aca tej ti tiyen rí'i tiraateájtuaani í Ciríistu'u, a'í pu xiéjniu'ucare'ara'an ajta mú'ejmi jemi seijre'e.

¹⁵ Mí ajta, jíme'en ja'atí ti na'a ti mú'ejmi jetze ajtémecan, ché'e amín caí ayén a'ájna jín tirajpuaíjtzi a'ájna jime'e ti sejí huajé'ica, na'ari ti'itíj huanahua nusu ti a'ij pua'a ti'itiújcha'íi, ca'ín ayén rijcaa ti caí jetzen ruxe'eve'e.

¹⁶ Mí ajta, ti pua'a sejí ayén a'ájna jín á'aviicua'ire'e a'ájna ti jín rajpuaíjtzi a'ájna jime'e ti Ciríistu'u jetze ajtémecan, ché'e a'ín caí tí'itevi'ira'atan, sino ché'e rí'i tiraatá'an í Dios a'ájna jime'e ti Ciríistu'u jetze ajtémecan.

¹⁷ Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti ij Dios ayén hua'uxíjte'en í teite. Ajta, ayén autéchesin ti huá'axijte'en í ruteítestemua'a. Ajta, ti pua'a ayén autéjcheni itejmi jemi, ¿a'iquí té'eme í ti huá'aci'iti a'ímej í mej caí rá'astijre'e a'ájna í niuucari ti Dios rí'i titaateájtuaani itejmi jemi? ¹⁸ A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'í tijn: “Tí pua'a muári'eri jín Dios ayén ru'irájtuaa a'ájna í ja'ati ti rí'i ti'itiújcha'íica'a, ¿a'iquí éene'e a'ame huá'a jemi í mej a'ij pua'a tí'ijxa í Dios, majta a'ímej jemi í mej a'ij pua'a ti'itiújcha'íi? Capu a'atzu a'ij xaa ne'u tihua'utévaire'esin.”

¹⁹ A'íj pu jín, miché'e miyen huárini ti'itíj jime'e ti xí'epi'ín 'een, a'ij ti tiraavíjte'e a'íime í mej ti'itíj jín á'aviicua'ire'e me'ájna í mej jín rajpuaíjtzi me'ájna jime'e ti Dios ayén tihua'utá'a. Miché'e miyen raatátuüre'en í ruxiéjniu'uca a'ájna jemi ti hua'utétaahuaca'a ti ajta caí ja'anáj ti'itíj jín até'itzaara.

5

Pedro pu ca'aníjra'a hua'atá'aca a'ímej í vaujsi

¹ Ayee nu ca'aníjra'a hua'atá'aca, ne'ímej í mej vaujsi pú'een, í mej mú'ejmi jetze ajtémecan. Nee nu neajta vást'a pú'een. Neajta nu niyen tiu'uséj a'ájna ti jín rajpuaíjtzica'a a'ájna í Ciríistu'u. Ayee pu che'atá na'a tí'ineci'iti ineetzi tíj ajta tihua'aci'iti a'ímej í mej majta Jesús jamuan á'ujujhua'ane'en a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huatasejre'esin a'ájna ti huá'pí'i naa ti'iseíire'e a'ame í Dios jemi.

² Ayee nu tejá'amua'íjcate'e sej rí'i tihua'ucha'ín a'ímej í mej teítestemua'ame'en pú'een í Dios a'ij ti a'ín ari a'ájna jín tejámuaa'íjca. Caxu ca'anéeri jín siyen rijca sino ruxí'evi'ira'a jime'e xu'u, a'ij ti Dios tí'ijxe'eve'e. Caxu seajta se'ájna jín siyen rijca sej si ti'itíj jín huamuá'itín, sino ayée xu'u a'ujca'anéecan jín tiu'utévaire'en. Na'ari caí, ayée xu tiu'utatévi'ira'ata se'ájna jime'e sej ti'itíj huamuá'iti.

³ Setá'aj caí á'ujtzaahuate'e sej ve'ecán jín antiújmua'aree sej siyen tihua'uta'ájte'en mej mi ca'anéeri jín miyen ti'itíj jín huárini a'íime í sej huá'acha'íi.

Mí seajta mú'een, setá'aj siyen rí'i titeetiújcha'íica huá'a jemi a'ij ti tiraavíjte'e. ⁴ Tí pua'a siyen huárini, ayée pu tejá'amua'íjca a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huatasejre'esin a'ájna ti nain jín antiújmua'aree ti ayén che'atá na'a rí'i tí'itacha'íica tíj ajta ayén rici a'ájna ti rí'i tihua'acha'íi í rucáne'axistemua'a. A'í pu ayén amuaatátistejsin a'ájna í curuun ti caí ja'anáj a'upuá'arixi'isin, ti ajta rí'i ti'iseíire'e a'ame í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e.

single line composer ⁵ Seajta mú'een, mi sej seuj teemua, setá'aj siyen huá'astijre'e se'ímej í vaujsi. Setá'aj naíjmi'i siyen huárini, sej si siyen huárini secaí á'ujtzaahuate'e seij seajta seij, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín:

Dios pu muári'eri hua'atá'aca
a'ímej í mej á'ujtzaahuate'e.

Mí ajta, a'í pu ayén rí'i tihua'atá'aca
a'ímej í mej caí miyen á'ujtzaahuate'e.

Ca'aníjra'a pu hua'atá'aca a'ímej í mej e'etiújse'iri

⁶ Setá'aj siyen huataúra'an sej cálieene'ecan jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, a'íjna ti nain jín antiújmua'aree, ti ij a'ín ayén ve'ecán jín tejámuaa'íjcate'en ja'anáj ti ayén tejámuaaxí'epi'íntari'iri'i. ⁷ Setá'aj siyen se'íjna jemi í Dios raateájtuaani tíj na'a í sej jín a'ij té'ujmua'ate a'iné jeíhua pu tí'imua'atze mú'ejmi jime'e a'ij ti tejá'amuaruuren.

⁸ Setá'aj temua'a naa tité'ujcu'uvee, seajta rí'i tí'ite'ixi'ere'e, mú'een, se'íjna jime'e ti a'ín tiyaaru'u, í ti amuájcha'ire'e, ayén éeni'ici'e á'uche'ecan tíj muajye ti á'ujijhuan a'íjna jime'e ti ayén rahuauhuau a'íjna ti raaté'ime.

⁹ Setá'aj siyen huateújca'anen se'íjna jime'e sej té'atzaahuate'e sej si caí ratá'acare'en ti a'íjna í tiyaaru'u amua'antimuá'itín. Aye xú seajta ramua'aree ti ayén huá'aruure a'ímej í á'amua'ihuaamua'a í mej miyen huacaíjme a'u ti na'a í chaanaca japua. Aye pu éeni'ici'e seijre'e ti ayén huá'anaijmire'en mej mi miyen che'atá mena'a a'íjna jín á'aviicua'ire'e í mej jín rajpuaíjtzi setíj seajta mú'een.

¹⁰ Ajta a'ín í Dios ti nain jín rí'i tí'itá'aca, a'íjna ti ayén amuaatajé ti ij ayén tejamuáaci'iti a'íjna í sej jín naa rí'i tiyé'useijra í Ciríistu'u jemi tíj na'a rusén jime'e, ayée pu á'amuaruuren. Setí'ij a'atzu á'ateevi'in sej tí'itíj jín á'aviicua'ire'e í sej jín rajpuaíjtzi, a'í pu ruseíj ayén amuaanaíjmire'en, ajta ayén ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si te'utáviicua'i. A'í pu ajta ayén amuaatá'asin sej siyen huateújca'anen temua'a naa.

¹¹ Ché'e a'ín ayén a'íjna jín tí'ite'veeca'a ti ayén nain jín antiújmua'areere tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, tíj na'a rusén jime'e.

Aye pu ra'antipua'ajte

¹² Aye nu cíj caj tejá'amua'ayuse'e ne'íjna jamuan í Silvano ti ayén tiná'amitíejte'e ti a'ín pú'een seíj í ne'ihuaara'a ti caí tí'itíj jín até'itzaara. Aye nu ne'íjna jetze tejá'amua'ixaate'e ti a'ii pu a'ín pú'een í ti tzáahuati'ira'a jín Dios ayén rí'i títatá'aca. Neajta ne'íjna jetze niyen ca'aníjra'a amuatá'aca sej si caí ja'anáj yá'uhua'anan a'ij nej tejá'amua'ixaate'e.

¹³ A'íime í mej yé huaté'uu íye Babilonia, í ti Dios ajta hua'antíhuau, yé mú á'amuateujte'e. A'í pu ajta yé á'amuateujte'e í niyauj, a'íjna í Marcos.

¹⁴ Setá'aj huaújteujte'en xú'iteújpi'itze'axi'in se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'e, seij seajta seij. Ché'e a'ín Dios rí'i amua'anpuá'ajte'en naíjmi'ica mú'ejmi mi sej Ciríistu'u jetze ajtémecan. Aye pu'u xaa. Antipua'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Pedro, í ti hua'apua

A'í pu huá'ateujte'e a'íjna í Pedro

¹ Inee Simón, i nej neajta Pedro pú'een, a'ij nu jetze tejá'amuayu'use'e ne'íjna jime'e nej ravaire'e ne'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. A'í pu na'antíhuau nej ni niyen tiu'utévaire'en í jemin. Seajta mú'een, Dios pu ayén amua'irájtua mú'ejmi, a'íjna í Dios ti urarí'ene'acan jín seijre'e, sej si siyen che'atá sena'a té'atzaahuate'e tetíj iteen. A'í pu a'ín pú'een ti jeíhua huápi'i tejámuatéval'iri.

² Ché'e ayén jaítze'e tejá'amuaci'iti ti rí'i tejamuaatá'acare'en, ajta ti rí'i tejamua'anpuá'ajte'en a'íjna jime'e sej seri ramua'ate í Dios, seajta se'íjna í Jesús, ti ajta tavástar'a pú'een.

A'ij mej rí'i titetiújcha'í muá'ara'ani a'íme í mej té'atzaahuate'e

³ Rumuári'eri'ira'a pu jín Dios ayén titaatá'a nain ti ruxe'eve'e í tej jín ruuri huateáturan í jemin, í tej teajta jín tiyen rí'i ti'itítacha'í a'ij ti a'ín ayén tí'ijxe'eve'e. Ayee pu 'een jín ayén rí'i titaatá'a a'íjna jime'e tej tiyen raamuá'a te'íjna ti ayén taatajé tej ti tiyen huateáturan í jemin tíj na'a rusén jime'e ti ij ayén titáaci'iti a'íjna í tej jín rí'i tiyé'useijra, te'íjna jime'e ti a'ín ayén nain jín antiújmua'aree.

⁴ A'iné ayén 'een í jemin, a'í pu ayén titaatá'a a'íjna í niuucari ti jín ve'ecán jín te'ataújratziiri'i, ti ajta jeíhua huápi'i ta jetze ruxe'eve'e tej ti te'íjna jín huatáta'uuna ti ij caí a'ij pua'a táaruuren a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huá'a tzajta'a seijre'e í teite í mej yen seijre'e chaanaca japua, tej ti teajta tiyen che'atá tena'a rí'éene'ecán jín seijre'e tíj ajta í Dios.

⁵ A'íj xu jín, setá'aj siyen huateújca'anen sej se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín té'atzaahuate'e se'íjna jime'e sej seajta tzáahuati'ira'a jín rí'i ti'itiújcha'í. Seajta setá'aj siyen se'íjna jín ra'ajténaajmire'en sej jín rí'i ti'itiújcha'í se'íjna jime'e sej temua'a naa tirú'umua'aree.

⁶ Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín rí'i tirú'umua'aree se'íjna jime'e sej seajta nain jín á'ujcu'uvé. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín á'ujcu'uvé se'íjna jime'e sej seajta te'utáviicua'i. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín siyen té'eviicua'i se'íjna jime'e sej tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios.

⁷ Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios se'íjna jime'e sej temua'a naa huateúrihuaamua'ata. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej siyen rí'i tiu'uteúrihuaamua'ataca'a se'íjna jime'e sej siyen titehuaújxe'eve'en.

⁸ Setá'aj siyen nain jín ra'ajténaajmire'en a'iné ti pua'a siyen rí'i titeetiújcha'íca temua'a naa, ayée pu á'amuaruure a'ame sej jeíhua huápi'i tiu'utévaire'en sej si temua'a naa ti'itíj jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi se'íjna jime'e sej tzáahuati'ira'a jín ramua'ate se'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

⁹ Na'ari caí, ja'atí ti na'a ti ayén tirá'aturaate'e ti ayén nain jín ra'ajténaajmire'en í ti jín té'atzaahuate'e, ayée pu che'atá na'a 'een tíj ja'atí ti arácu'n, ti caí a'ímuá tí'iseijrave. A'í pu ari ya'uhua'axi ti Dios ayén tiraatá'uuni'iri'i a'íjna ti ajmí'i jín auteájturaa í jemin.

10 A'íj xu jín, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen jaítze'e huateújca'anen sej si siyen huárini ti ij ayén ámitieere'e ti Dios ayén amuaatajé, ajta amua'antíhua'u. Tí pua'a siyen huárini, capu ja'anáj ayén á'amuaruuren ti Dios ayén mé amúhua'axin tíj na'a rusén jime'e.

11 Mí ajta, ayée pu tejá'amuaci'iti sej si temua'a naa se'uun a'uteáruute a'u ti rusén jín teja'uta'áijta a'íjna í tavástarala ti tu'irájtuaa, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

A'ij ti 'een jín té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari

12 A'íj nu jín niyen rini nej ja'anáj ti na'a niyen tejá'amua'ixaate'e sej siyen tira'utámua'aree se'íjna. Capu amín a'ij sej seri ramua'aree, seajta seri te'utáviicua'iri'i se'íjna jime'e sej siyen té'atzaahuate'e.

13-14 Ayee pu tiná'amitiejte'e ti ayén tiraavíjte'e nej niyen huárini tíj na'a nej nauj yen seijre'e, nej ni ca'aníjra'a amuaatá'acare'en sej si siyen tira'utámua'aree a'ij sej huárini, a'iné nu'uri niyen ramua'aree ti ari vejli'i p'ítí'irici a'ájna xicáara'an jetze nej jetzen mí'ini. Ayee nu ne'íjna jín ramua'aree a'iné a'í pu tavástarala, a'íjna í Jesús, ti ajta Ciríistu'u pú'een, ayée pu tinaatá'ixaa.

15 Neajta nu niyen huaténca'anejsin nej ni niyen tejamuá'itíi ti ij ayén huatári'iristare sej siyen ja'anáj ti na'a tira'utámua'aree netí'ij caí ché'e mé'e a'ahua'atan.

Pedro pu te'anxájta a'íjna jime'e ti r'í'í tiyé'useijra a'íjna í Ciríistu'u

16 Tetí'ij te'íjna jamuá'ixa a'ij ti éeni'icí'e huataseíjre'esin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen ajtahua'a yé ve'ecánejsin a'íjna í tavástarala, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, ti ij ayén nain jín antiújmua'areere, catu rá'astijre'eca'a te'íjna í niuucari í mej rujímua'a mena'a rájteu, í mej miyen tí'imua'atzejca'a. Catu xaa ne'u tajímua'a tena'a rájteu sino tají'isin tu jín naa r'í'í tiye'useíra ta'araa ti a'í pu nain jín antiújmua'aree.

17 Ajta, Dios ayén r'í'í tiraateájtuaa, ajta r'í'í tiraatá'a a'íjna jime'e ti huápi'i tí'iseijre'e u ta japua tí'ij Dios ayén jime'en tiu'utaxájtaca'a tíjín: "A'ii pu a'ín pú'een í niyauj, í nej jeíhua huápi'i raxí'eve'e. A'í pu ajta r'í'í tineetá'aca ineetzi."

18 Teajta iteen, ayée tu ráanamujri'i te'íjna í niuucari ti júte'e je'icánamujre tetí'ij te'ánna a'uté'uuca'a te'íjna jamuan a'ánna í jirí jetze ti Dios huateúra'ate.

I niuucari mej jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan

19 Ajta a'íjna í tej ya'useíj, a'í pu ayén araúraste a'íjna ti ajmí'i ayén té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna í yu'uxari jetze í mej jime'en tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan. A'íj tu jín teri jaítze'e temua'a naa tirú'umua'aree ti ayén tí'ayajna a'íjna ti ajmí'i ayén té'eyu'usi'ihuaca'a.

Rí'í pu tejámuaatévaire'esin ti pua'a siyen che'atá sena'a ra'ará'astijre'en tíj ajta ja'atí ayén temua'a naa te'atánee tatzari jime'e a'u ti a'utíca'a. Setá'aj siyen che'atá sena'a ra'ará'astijre'en tíj ajta ja'atí ti ayén atánee ajta na'acai huataseíjre'en a'íjna í xu'ura'ave ti tapuá'arijme'eca u jé'ijninei. Setá'aj siyen ra'ará'astijre'en ajta na'acai a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan í a'amua tzajta'a.

20 Amuacai, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen ráamua'aree ti caí ja'atí ja'anáj ruseíj a'ij tirájteu a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari í mej miyen tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan ti ayén raateájtuaa itejmi jemi.

21 Capu ja'atí ja'anáj ruseíj a'ij tirájteu ti ayén tiu'utaxá í Dios jetze me'ecan sino a'íjna xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu ca'aníjra'a hua'utá'a mej miyen tiu'utaxá, a'ímej í mej me'íjna jín tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan.

2

A'íme í mej caí tzáahuati'ira'a jín tihuá'amua'ate

¹ Aj mú mi huá'a tzajta'a í teite miyen huataseíjre seica í mej hua'itzi jín tihuá'u'itiiiri'i. Ayee mú che'atá mena'a huataseíjre'esin mú'ejmi jemi a'íme í mej majta hua'itzi jín tejamuaatá'itiiira. Avíitzi mú jín miyen raateátuaasin mú'ejmi jemi me'íjna í niuucari ti amuá'ujisin, í mej jín mé rúurieni me'íjna í tavástarala ti ajta huá'a jetze me'ecan tiu'utánájchitaca'a í mej té'echa'íica'a í Dios jemi. A'íj pu jín tihuá'aci'iti ti a'ín Dios ayén ca'anacan hua'antipua'ajte'en.

² Majta mu'ití mú miyen hua'ará'astijre'esein mej mi miyen che'atá mena'a ti'ihuaúxana'acira'aten matíj a'íme. Ayee mú 'een jín seica miyen a'ij pua'a ti'ijxáata muá'aju'u me'íjna í niuucari í tej jíme'en huajú'un me'íjna jíme'e a'ij mej rici a'íme í mej hua'itzi jín tejamuaatá'itiiira.

³ Ayee mú 'een jín miyen mú'ejmi jíme'en tí'imua'itin me'íjna jíme'e mej huápi'i raxí'eve'e mej jeíhua tí'ijcha'íica. A'íj mú jín miyen hua'itzi jín amuaatémua'iti. Tíj na'a ajca'ihuá'ímua tí'ij Dios ayén hua'uxíjte, tíj na'a íjii aúche'e pu araúrastejsin a'íjna í niuucari ti huá'a jíme'en tiu'utaxájtaca'a. Ajta ayén ti'ayajna ti Dios auj ayén hua'antipua'ajte'esin.

Single Line Composer ⁴ Jee xaa ne'u, Dios pu caí tihua'utá'uuni'iri'i a'ímej í mej mejmi'i ta japua tí'ivaire'eca'a, a'ímej í mej majta miyen ti'itíj jín auteájturaa í jemin, sino a'úu pu ayén huaje'etéehua'axi u tajete a'u ti puaijtzi hua'atá'acare'e a'ame. A'uu pu hua'uteájtuaa a'u ti e'etécun mej mi me'uun é'enami'ihua a'u ti a'utíca'a. A'uu mú e'avíitzi'ihua muá'aju'u ajta na'a caí Dios ayén hua'uxíjte'en a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen nain te'entipua'ajte.

⁵ Capu ajta tihua'utá'uuni'iri'i a'ímej í mej jéjcuá imuá yen seijre'eca'a, sino ayée pu tiu'utá'a ti a'ín jaj ayén tíjiste nainjapua í chaanaca ti ij a'íjna jín puaijtzi hua'utá'an a'ímej í mej caí a'atzu rá'astijre'eca'a í Dios.

Mí ajta, a'í pu xaa raatévai a'íjna í Noé ti ayén tihua'utá'ixaa a'ij mej ye'í huárini mej mí xí'epi'in jín seijre'e í Dios jemi. Ajta Dios ayén hua'utévai a'ímej í seica í mej miyen aráhua'apua ará'aseca'a.

⁶ A'í pu ajta hua'uxíjte a'ímej í mej me'uun a'uchéjme'ecaa í chajta'a jetze ti hua'apua, a'ujna u Sodoma, ajta u Gomorra. Nain pu jín hua'uteátaj. Ayee pu 'een jín huá'uruu ti ij ayén titaatá'itiií a'ij ti huá'aruuren a'ímej í mej caí a'atzu rá'astijre'e í Dios.

⁷ Mí ajta, a'í pu raatévai a'íjna í Lot, a'íjna ti r'í'í ti'itiiújcha'íica'a í jemin, a'íjna ti ajta a'ij pua'a ará'aseca'a a'ij mej rijcaa í mej miyen huaúxana'acira'ate a'íme í mej caí a'atzu ti'itíj á'asteca'a.

⁸ Ajta a'ín í tevi ti r'í'í ti'itiiújcha'íica'a í Dios jemi, a'íné a'í pu nain tújca'ari tzajta'a ayén huá'a tzajta'a é'echejca'a, jeíhua pu rajpuaijtzica'a í ru tzajta'a ti r'í'éne'ecán jín seijre'eca'a. Ayee pu 'een jín tirajpuaijtzica'a a'íjna jíme'e ti ayén raaseíj, ajta ráanamujri'i í mej a'ij pua'a rijcaa a'íme í mej caí ti'itíj á'asteca'a.

⁹ A'íj pu jín, Dios ayén raayí'iti ti ayén ru'ijrájtuaani a'íjna jetze ti jín rajpuaijtzi a'íjna í ja'ati ti r'í'í ti'itiiújcha'íi. A'í pu ajta ayén raayí'iti ti hua'iteáanan a'ímej í mej a'ij pua'a ti'itiiújcha'íi ti ij ayén puaijtzi hua'utá'an a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huá'axijte'en naíjmi'íca.

Single Line Composer ¹⁰ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, ti ayén ti-huá'aci'iti a'ímej í mej jetzen á'ujca'ane me'íjna jetze ti jeíhua a'ij pua'a tí'iseijre'e, mej mi miyen ti'ihuaúxana'acira'aten me'ímej jamuan í ruxí'ej teteca. Ayee pu che'atá na'a a'ij pua'a tí'iseijre'e mej caí a'atzu ti'itíj jín té'aste. Ayee mú á'ujca'ane mej miyen huárini a'ij ti tihuá'amitiejte'e. Jéihua mú

á'ujtzaahuat'e. A'íi mú majta caí rátziine'e miyen á'ujca'ane mej a'ij pua'a tihuá'axajta a'ímej í mej ta japua é'eseijre'e.

11 Mí majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, camu miyen á'ujca'ane mej miyen a'ij pua'a tihuá'axajta a'ímej í teteca me'íjna jemi í tavástar'a. Mí majta a'íime, jaítze'e mú rucacá'ane, majta jaítze'e ve'ecán jín antiújmua'aree mecaí a'ímej í teteca.

12 Majta a'íime í teteca, ayée mú a'ij pua'a tí'ixáata muá'aye'i me'íjna jime'e í mej caí a'atzu yaú'itie. A'íj mú jín miyen che'atá mena'a seijre'e matíj a'íime í ye'emuaate í mej caí tivejáu'itie, í mej ché'e mena'a á'ujujhua'an. Ayee mú 'een jín huanúnu'ihuaca'a mej mi teite hua'uvívi'in, majta huá'ucui'ini. Majta a'íime í teteca, ayée mú che'atá mena'a antipúa'ari me'íjna jime'e í mej jín a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej amuacaí r'íi titeetiújcha'íica.

13 Ayee pu che'atá na'a tihua'utá'asin ti ja'atí ayén tihuá'ari'ira í mej tí'ijcha'íi matíj majta a'íime rujímua'a mena'a miyen tihuá'ari'iri'i í seica í mej tí'ijcha'íica'a. Ajta a'íjna í mej tí'itíj jín huataújtemua'ave'en, ayée mú tújca'ari tzajta'a ruxiéehua tí'iteseijre'e me'íjna jime'e ti jetzen huiiráninei. Ayee mú che'atá mena'a seijre'e huá'a tzajta'a í teite tíj tí'itíj ti é'ihuameijra, tíj ajta a'íjna ti jín cápita'inaca'a. Ruxiéehua mú rutémua'ave'e me'íjna jime'e mej amuáacuanamua muá'aju'u matí'ij majta miyen tí'iyeste mú'ejmi jamuan.

14 Ayee mú jetzen á'ujca'ane me'íjna jetze í jíita'a matíj mena'a mej miyen ranecua'atze mej mi miyen jamuan tí'ihuaujxana'acira'aten. Camu majta ja'anáj raatapuá'ajta mej miyen á'atura í Dios jemi. Majta, ayée mú ca'aníjra'a hua'atá'aca a'ímej í mej caí xi té'eviicua'i, mej mi majta miyen che'atá mena'a auteáuran í Dios jemi. Temua'a mú tíraar'íire a'ij mej tí'itíj jín huárini mej mi miyen tiraatéevi'i tí'itíj ti na'a mej miyen tí'ijxe'eve'e me'íjna jime'e mej chueere'e. A'íi mú a'íin pú'een í teitejra'a ti Dios puaijtzi hua'utá'asin.

15 Mu'uri ajtacíj í juye jetze í mej japuan huajú'un a'íime í ti r'íi tíhuá'amitiejte'e. Majta meri me'íjna jetze ucájrupi tíj ajta ayén ucájrupi a'íjna í Balaam teecan ti yaujra'an pú'eene'e a'íjna í Beor teecan. Ajta a'íjna í Balaam, ayée pu ra'aránajcheca'a ti tí'itíj huamuá'itín a'íjna jime'e ti a'ij pua'a huárini.

16 Mí ajta, puuru'u, ti caí té'anri'ire, ayée pu tiu'utaniú tíj teáata'a. Aj pu'i ra'ajté'axi a'íjna í Balaam a'íjna jime'e ti a'ij pua'a rijcaa. Ayee pu a'íjna jín huaríj, a'íi pu ayén raatá'ijmíjri'i a'íjna ti ayén rusejrataca'a ti nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ti caí tí'itíj jín ayén huárini a'íjna jime'e ti rutímua'i.

17 Ayee mú che'atá mena'a tí'ivaire'e a'íime í teteca tíj a'u ti e'ejajxa a'u ti caí jaj'e'ejmí'iyé na'ari í jaitiri ti eeca ráatajchi, ajta ti jetzen caí víjvi'iyéj. Ayee pu tihuá'aci'iti mej me'uun a'uteáuran u tajete a'u ti huápi'i a'utíca'a tíj na'a rusén jime'e.

18 Ayee pu a'íjna jín ayén tí'irineca a'íjna jime'e mej miyen ca'anín jín á'ujtzaahuat'e me'íjna jime'e í niuucari ti caí a'ij huataújmua'a. Majta miyen ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen tiú'umua'ati me'íjna jetze ti huá'a jetze huiiráninei ti ayén rusej a'ij tirájteu. Ayee mú a'íjna jín huaríj, a'íi mú miyen majta ca'aníjra'a hua'atá'aca a'ímej í mej camuché'e tihuá'isin huá'a jemi mej mi majtáhua'a tí'itíj jín auteáuran í Dios jemi me'íjna jime'e mej hua'itzi jín tihuá'ajte'e a'ímej í teteca.

19 Ayee mú tí'itíj jín títe'eteúratziiraca'a mej nu'u tihua'utá'an mej mi ruxiéehua á'ujujhua'ane'en. Mí ajta, capu rí'irí a'iné a'íi mú rujímua'a mena'a miyen ca'anéri jín tí'ivaire'e me'íjna jime'e mej a'ij pua'a tí'itíjcha'íi, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén ca'anéri jín tí'ivaire'e, a'íi pu ayén ravaire'e a'íjna í ja'ati ti ari ra'antimuá'iti.

²⁰ Ajta ti pua'a meri miyen raatapuá'ajtaca'a mej miyen che'atá mena'a a'ij pua'a ti'itíujcha'í matíj í seica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, ti pua'a miyen raatapuá'ajtaca'a me'íjna jime'e mej ra'ancuré'a me'íjna í tavástar'a ti ajta ayén tu'irájtuaani, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, ti pua'a miyen me'íjna jín huaríj, majtáhua'a mú miyen a'ij pua'a huateáarij ti ij ajtaha'a hua'utémua'itín a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta, ayée mú jaítze'e a'ij pua'a ti'iteseíre'e muá'aju'u tí'ij nain te'entipua'are caí ti jéjcu'a mej ímuá seijre'eca'a.

²¹ Mana'ajtzí caí ja'anáj ráamua'atijche'en me'íjna í ye'irá ti naa tí'iseijre'e í Dios jemi mecaí miyen ramua'areere, majta yá'uhua'axín a'íjna í niuucari ti jín Dios ayén huateúra'ate, ti ajta ayén raateájtuaa a'ímej jemi ti ij a'íjna jín tíhua'uta'aíjte'en.

²² Ayee pu xaa tihua'uruu a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín: "A'íjna í tzi'í ajtaha'a pu mú a'uvé'emej a'utí ejjár'aj tí'ij ráacua'ani í rujára'iri." Ajta ti ayén tíjín: "A'íjna í tuiixu ti hua'íhuaca'a, ajtaha'a pu mú a'uvé'emej a'u ti jaú'íhuaca'a í xarij jime'e ti ij ajtaha'a ayén hua'íhuaca'a."

3

Tí'ij uvé'enejsin í tavástar'a

¹⁻² Mú'een, nej já'amuxaxe'eve'e, a'í pu a'ín pú'een í nej hua'apuaca jetze jín tejá'amuyuse'e. Ayee nu che'atá nena'a ne'íjna jime'e í ti hua'apua, ca'aníjra'a nu jín amuatá'aca sej si siyen tzáahuati'ira'a jín tiú'umua'ati se'íjna jetze í nej jín niyen amuatá'aca sej ra'utámua'aree a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, setá'aj siyen che'atá sena'a ra'utámua'aree í niuucari í ti jín tejamuaata'aíj a'íjna í tavástar'a ti ajta a'ín pú'een a'íjna ti amua'irátuaasin. A'í pu a'ín pú'een í niuucari ti a'ín ayén tiraateájtuaa itejmi jemi tej ti tiyen tejámuaatá'ixaate'en mú'ejmi.

³ Ayee xu ramua'aree ti ayén té'eme a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen nain te'entipua'ajte. A'í mú huataseíjre'esin a'íime í mej amuá'axieehuari'i mej mi rá'axieehuari'ira í niuucari ti téjmi jemi raateájtuaa. Ayee mú me'íjna jín á'ujjhuaca'ane'e muá'aju'u mej miyen rá'astijre'e a'íjna ti ayén tihua'amitiejte'e tíj na'a a'ij ti tihua'aráanajche ti a'ij pua'a 'een.

⁴ Ayee mú tí'ixáata muá'aju'u tíjín: "A'í tá'uj huaríj a'íjna í ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'i ti nu'u yé huataseíjre'esin. Tij caí, capu ayén teja'uré'enejsin a'íné aúche'e pu ayén che'atá na'a seijre'e tíj ajta ayén seíre'e á'aye'i tíj na'a a'íjna xicáara'an mej jetzen huácuii í tavaújsimua'aci'í tíj na'a ajta íjii. Ayee pu che'atá na'a aúche'e seijre'e tíj ajta seijre'eca'a a'ájna tí'ij Dios ayén raatétaahuaca'a í chaanaca."

⁵ Ayee mú 'een jín miyen tí'ixa me'íjna jime'e mej miyen ruxí'evi'ira'a jín taúra'aca miyen yá'uhua'axín ti jéjcu'a'imua Dios ayén runiuuca jín tiu'uta'aíjtaca'a ti ayén huataseíjre'en a'íjna í ta japua. Ajta a'ín í chaanaca, ayée pu tiu'utétaavijhuaca'a tí'ij ayén ajnén á jaata'a. Ajta a'ín ti japuan seijre'e, ayée pu ajta a'íjna jín ruuri á'aye'i a'íjna jime'e í jaj.

⁶ Ajta a'íime í mej jéjcu'a'imua japuan huachéejme'ecaa í chaanaca japua, a'í mú jín e'ehuaújpua'arixi me'íjna jime'e ti a'ín jaj ayén huatámi'yeca'a, ajta hua'ujámiste.

⁷ Mí ajta íjii, ayée pu tí'ijci'iti a'íjna í ta japua ti íjii seijre'e, ajta a'íjna í chaanaca í tej yen japuan seijre'e i tej íjii huáteite, Dios pu ayén racha'íi ti ij ayén raateátaira. Ayee pu ari raaxí'epi'intare ti ayén huárini a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huá'axijte'en í runiuuca jime'e, ajta huá'apua'ajte'en a'ímej í teite í mej caí a'atzu rá'astijre'e.

8 Setá'aj caí siyen tiyá'uhua'axin, ti seǵ xicaj ayén che'atá na'a tí'itiej í Dios jemi tǵ ajta tí'itiej a'achú cumu seǵ vi'ira'a nine'ira'a. Ajta, seǵ vi'ira'a nine'ira'a ayén che'atá na'a tí'itiej í Dios jemi tǵ seǵ xicá'ra'a.

9 Tǵ pua'a Dios ayén caí ca'anacan araúrasten a'ǵna jime'e í ti jǵn te'ataújratziiri'i, capu ayén huataújmua'a ti caí ja'anáj a'ǵna jǵn araúrasten a'ǵ mej tí'imua'atze í seica sino temua'a pu ayén té'eviicua'i mú'ejmi jemi a'ǵna jime'e ti caí raxí'eve'e ti ja'atí ayén á'uveti. Capu xaa ne'u ayén raxí'eve'e sino ayée pu raxí'eve'e mej naími'i miyen huataújtuiire'en í jemin me'ǵna jime'e mej seicé tiú'umua'ati mej mi caí ché'e a'ǵ pua'a rǵca.

Single Line Composer 10 Mǵ ayée pu che'atá na'a teja'uré'enejsin a'ǵna xicá'ara'an jetze ti jetzen huataseǵre'esin í tavá'stara'a tǵ ajta nahua'ari ayén avíitzi jǵn huataseǵre'en í tíca'ari tzajta'a. Ajta a'ǵn í ta japua, ayée pu huatánamuaǵre'esin tí'ǵ antipua'are. Ca'anín pu jǵn tiu'utátzi'iti. Ajta tǵ na'a ti ayén tiú'utaavijhuaca'a, a'ǵ pu ayén huataújtuaasin a'ǵna jime'e ti rǵi huateátaasin. Ajta a'ǵna í chaanaca, ajta nain tǵ na'a japuan tí'iseǵre'e u ti tiú'utaavijhuaca'a, naími'i tǵ na'a raateátaaira.

11 A'iné nain pu ayén huataújtuaasin, ayée pu tiú'ujxe'eve'e seǵ siyen rǵi titeetiú'jcha'ǵica, seǵ si rǵi tí'iteseǵre'e í Dios jemi nain jime'e a'ǵ seǵ rǵi, seǵ si seajta nain jǵn ra'ará'astǵre'en í Dios.

12 Setá'aj siyen rahuauca, seajta siyen a'ujca'anéecan jǵn tí'ijchú'eve'e ayén teja'uré'enen a'ǵna xicá'ara'an jetze ti jetzen Dios te'entipua'ajte. Ayee pu a'ǵna jǵn huataújtuaasin a'ǵna í ta japua a'ǵna jime'e ti taij raateátaaira. Ajta a'ǵna ti jǵn nain tiú'utaavijhuaca'a tǵ na'a ti tí'iseǵre'e, a'ǵ pu ajta huataújtuaasin a'ǵna jime'e ti rǵi tiraateátaaira.

13 Mǵ teajta iteen, a'iné a'ǵ pu a'ǵna jǵn te'ataújratziiri'i ti ayén huárini, a'ǵ tu jǵn tiyen rachú'eve'e seǵ í ta japua ti jéj'cua, ajta seǵ í chaanaca ti ajta jéj'cua a'u ti e'eseíre'e a'ame a'ǵna ti rǵí'ene'ecán jǵn seǵre'e matǵ mena'a me'uun seíre'e muá'aju'u.

I niuucari ti jǵn ra'antipua'ajte

14 A'ǵ xu jǵn siyen huárini, mi nej já'amua'xe'eve'e, a'iné ayée xu seri rachú'eve'e ti ayén teja'uré'enejsin. Setá'aj siyen titeetiú'jca'anen seǵ siyen éeni'icǵ seǵre'e í jemin seǵ temua'a naa ru'ihuaamua'atan, seǵ si caí tí'itǵ jǵn á'aturaacaj, ti ij a'ǵn Dios caí tí'itǵ jǵn a'amua jetze te'ujpuá'ajte'en.

15 Setá'aj se'ǵna jetze tiú'umua'ati ti Dios ayén amua'irátuaasin a'ǵna jime'e ti raayí'iti ti te'utáviicua'i mú'ejmi jemi.

Ajta a'ǵn í ta'ihuaara'a í tej raxí'eve'e, a'ǵna í Pablo, Dios pu ayén raatá'a ti yaú'itiée á'ara'ani temua'a naa. A'ǵ pu ayén che'atá na'a tejamuaatayú'use nain jime'e tetǵ iteen.

16 Ajta a'ǵna jetze ti a'ǵn ra'utéyu'uxaca'a, a'ǵna jetze ayén namuaǵre'e seica í niuucari ti ayén muári'erǵ ti ja'atí ayén yaú'itiée á'ara'ani. Ajta seica í teite í mej caí tí'itǵ ú'umua'aree, í mej majta caí xi té'eviicua'i í mej jǵn té'atzaahuate'e, ayée mú tí'itese'e mej mi miyen seicé tiyaú'itiée muá'ara'ani, mej mi majta tihua'a'itǵira a'ǵ ti caí ayén tiraavǵte'e a'ǵna ti Pablo ra'utéyu'uxaca'a, ajta a'ǵna ti té'eyu'usi'i a'ǵna jetze í yu'uxari ti Dios ayén raateájtuaa itejmi jemi. Tǵ pua'a miyen me'ǵna jǵn huárini, ayée pu tihua'aci'iti mej antiú'jpua'ajte'en.

17 A'iné xu'uri amua'caí siyen ramua'aree, mú'een mi nej já'amua'xe'eve'e, rǵi xu'u mú'een ti ij caí ja'atí ayén ca'anǵra'a amuaatá'an seǵ si siyen che'atá sena'a titecaú'jxíeehuata í Dios jemi matǵ a'ǵme í mej a'ǵ pua'a tí'iteteite, í mej caí tí'itǵ á'astǵre'e. Rǵi xu'u seǵ si caí se'ǵna tejá'uhua'axin í seǵ jǵn té'eviicua'i se'ǵna jime'e seǵ huá'astǵre'e se'ǵmej teitejra'a. Seajta mú'een,

setá'aj siyen huaújnajmi'ire'en í ru tzajta'a se'íjna jime'e ti a'ín tavástar'a r'íi tejamuatá'aca, a'íjna ti ajta amua'irájtua, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

¹⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a huaújnajmi'ire'en se'íjna jime'e sej ramua'ate. Tiché'e r'íi tiraateájtuaani íjii, teajta tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen. Yee pu'u. Pu'uri antipua'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Juan, í ti seij

I niucari ti ruurican e'ihuateájtuaani

¹ Jíme'en a'íjna í Jesús ti Ciríistu'u pú'een, a'í pu jéjcuá imuá seijre'eca'a tíj na'a ti yú e'iré'ene. A'í pu ajta a'ín pú'een í tej ráanamujri'i a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a. Teen tu teajta tají'i jín raasej, teajta tiyen raamuá'a ja'ati ti pú'een'e, teajta tiyen tamuájca'a jín ra'ajtamuáríej te'íjna ti niucari pú'een ti ajta ruurican e'ihuateájtuaani. ² Ajta, a'í pu huatasejre a'íjna ti ruurican e'ihuateájtuaani.

Teajta iteen, teen tu raasej. Teajta tiyen tiraataxájta, teajta tiyen tejá'amua'ixaate'e te'íjna ti rusén jín i'i ruuri, ti ajta jemin seijre'e í rutáata í Dios. Ajta, a'í pu téjmi jemi huatasejre.

³ A'ij tu teajta tiyen tejá'amua'ixaate'e te'íjna í tej raasej, teajta í tej ráanamujri'i, sej si seajta mú'een siyen che'atá sena'a tiú'umua'ati tetj iteen tí'imua'atze tej ti naijmi'i ta'ihuaamua'a tá'ara'ani. Jee xaa ne'u, teen tu jemin seijre'e, te'íjna í Dios jemi í tej rájya'upua. Teen tu teajta tiyen che'atá tena'a jemin seijre'e te'íjna jemi í ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús, í ti ajta Ciríistu'u pú'een.

⁴ Ayee tu 'een jín tiyen tejá'amuyayuse'e ti ij ayén raanaíjmi'ire'en í ti jamuaatá'aca sej jíme'en rutémua'ave'e.

Dios pu téjmi jemi seijre'e ti ayén che'atá na'a 'een tíj tatzari

⁵ A'í pu a'ín pú'een í niucari í ti Ciríistu'u ayén titaatá'ixaa ti nu'u a'ín Dios ayén téjmi jemi seijre'e tíj tatzari ti ayén tátatzavi'i í ta tzajta'a, ajta nu'u capu a'atzu jemin seijre'e ti'itj ti a'ij pua'a 'een, ti ayén che'atá na'a 'een tíj tíca'ari.

⁶ Tí pua'a tiyen te'íjna jetze tiyen mé titejá'ujujhua'ane'en a'u ti a'utíca'a teajta rá'antixáata tiyen titeejú'un a'u yee tej Dios jemi seijre'e, catu jé'iyecan jín tiyen ti'itítacha'í sino tetí'ihua'itaca tu'u.

⁷ Mí teajta iteen, ti pua'a tiyen che'atá tena'a te'íjna jetze tiyen titeejú'un, te'íjna jetze ti tátatzavi'i, a'í pu rí'i taruure tej ti tiyen temua'a naa ta'ihuaamua'a tá'ara'ani. Ajta, a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús, a'í pu ajta tá'ari'lira nain tíj na'a í tej jín ateáturaaveca í Dios jemi. A'í pu ayén taruure a'íjna jíme'e ti ari huamí'i ta jetze me'ecan. A'ij pu jín ayén tira'iráaxire í ruxuure'e.

⁸ Tí pua'a tiyen tiraataxáj yee tej nu'u caí ti'itj jín ateáturaaveca í Dios jemi, ayée tu tajímua'a tena'a tacuanamua. Ajta, a'íjna í niucari ti ayén ti'ayajna, capu téjmi jemi seijre'e. ⁹ Mí teajta iteen, ti pua'a tiyen tiraataxáj í tej jín auteájturaa í Dios jemi, ayée tu tí'ijmua'aree ti Dios ra'ará'astejsin a'íjna jíme'en ti jín te'ataújratziiri'i ti nu'u ayén titaatá'uuni'i nain jíme'e í tej jín auteájturaa í jemin. Teen tu teajta tiyen tí'ijmua'aree ti ayén tiraavíjte'e ti Dios ayén titaatá'uuni'i.

¹⁰ Tí pua'a tiyen tiraataxáj yee tej nu'u caí ja'anáj ti'itj jín auteájturaa í Dios jemi, ayée pu huataújmua'a í tej teri tiyen te'íjna jíme'en raatamuá'a í Dios ti nu'u a'ín tí'ihua'itaca. Ajta a'íjna í niucari ti ayén téjmi jemi raateájtuaa, capu xaa ne'u a'atzu téjmi jemi seijre'e.

2

Ajta a'íjna í Ciríistu'u, a'í pu tí'ixi'epi'intare'e itejmi jetze me'ecan

¹ Mí sej niyaujmua'a, mi nej huápí'i já'amuxaxe'eve'e, ayée nu 'een jín tejá'amuyayuse'e sej si caí ti'itj jín auteáturan í Dios jemi. Mí ajta, ti pua'a

ja'ati ayén tí'itíj jín teuteáturan í Dios jemi, seij pu tayá'upua jemin seijre'e tí ta jetze me'ecan tí'ixi'epi'intare'e. A'íi pu a'íin pú'een a'íjna í Jesús tí ajta Ciríistu'u pú'een. A'íi pu urarí'ene'acan jín seijre'e í Dios jemi. ² Ciríistu'u pu ajta ta jetze me'ecan rí'í tiraatá'a í Dios tí ij caí puaíjtzi taatá'an a'íjna jime'e í tej jín auteájturaa í jemin. Ayee pu ajta che'atá na'a huá'a japua huaniú najmí'ica a'achú mej pua'amé í mej yen huachéjme í chaanaca japua.

³ Tí pua'a tiyen tirá'astijre'e a'ij tí a'íin titaata'aíj, ayée tu a'íjna jín tiyen tí'ijmua'aree tej jé'iyecan jín tiyen tí'ijmua'ate. ⁴ Tí pua'a seij ja'ati caí rá'astijre'e a'ij tí titaata'aíj, ajta tí pua'a a'íjna í ja'ati ayén tiu'utaxáj yee tí nu'u ayén tí'ijmua'ate a'íjna í Jesús, a'íjna í ja'ati, ayée pu tí'ihua'itaca. Ajta, capu jé'iyecan jín tí'itiújcha'íi.

⁵ Mí ajta, tí pua'a a'íjna í ja'ati ayén tira'ará'asten a'íjna í niuucari í tí téjmi jemi huatétuihuaca'a, ayée tu te'íjna jín tí'ijmua'aree tí ayén raanaíjmire í tzajta'an a'íjna í ja'ati tí a'íin jé'iyecan jín raxí'eve'e í Dios nain jime'e. Ayee tu teajta te'íjna jín tí'ijmua'aree tej tiyen te'íjna jemi seijre'e í Dios. ⁶ Ajta tí pua'a ja'ati ayén tiú'ujseijrata tí a'íi pu miijmu ayén nu'u urarí'ene'acan jín seijre'e jemin í Dios, ayée pu ajta tiú'ujxe'eve'e tí a'íin ja'ati ayén che'atá na'a rí'í tí'itiújcha'íi tíj ajta a'íin Ciríistu'u rí'í tí'itiújcha'íica'a.

Ajta a'íjna í niuucari tí jéjcuacan jín tí'ita'ajte'e

⁷ Mí nej já'amuxaxe'eve'e, canu jéjcuacan jín tejá'amuyayuse'e í tí jín titaata'aíj í Dios, sino a'íj nu jín tejá'amuyayuse'e ne'íjna í niuucari tí jéjcuamuá Dios ayén a'íjna jín titaata'aíj tíj na'a tí jéjcuamuá seijre'eca'a mú'ejmí jemi tíj na'a tí yú e'iré'ene. Ajta a'íjna tí jéjcuamuá jín titaata'aíj í Dios, a'íi pu a'íin pú'een í niuucari í sej ráanamujri'í.

⁸ Mí neajta inee, neajta nu jéjcuacan jín tejá'amuyayuse'e tí ayén tí'ayajna a'íjna jemi, ajta mú'ejmí jemi, a'iné pu'uri te'entipuá'ari a'íjna tí a'uun é'eseijre'e a'u tí a'utíca'a. Ajta pu'uri a'utéjche tí huatatátzave'en a'íjna tí jé'iyecan jín tátatzavi'í.

⁹ Tí pua'a ja'ati ayén tiú'ujseijrata tí a'íin miijmu ari nu'u a'uun á'ume a'u tí á'uneeri'í, mí ajta a'íjna í ja'ati, a'íi pu ru'ihuaara'a tícha'íire'e, a'íi pu ajta aúche'e a'uun aumé a'u tí a'utíca'a a'u tí caí á'atatzave'e.

¹⁰ Ajta a'íin í ja'ati tí raxí'eve'e í ru'ihuaara'a, a'íi pu xaa a'uun aumé a'u tí á'atatzave'e í tavástarala. Ajta capu tí'itíj jín a'aturáa í Dios jemi. ¹¹ Mí ajta, a'íin í tí rájcha'íire'e í ru'ihuaara'a, a'íi pu a'uun é'eseijre'e a'u tí a'utíca'a. A'íi pu xaa auj aumé a'u tí a'utíca'a, ajta capu ramua'aree a'u tí á'ume a'iné tíca'ari pu ayén ráaruu tí ij arácun.

Tej nu'u caí tí'ixe'eve'e a'íjna tí yen seijre'e í chaanaca japua

¹² Ayee nu 'een jín tejá'amuyayuse'e mú'ejmí mí sej niyaujmua'a a'iné Dios pu ayén tejámuaatá'uuni'iri'í í sej jín auteájturaa í jemin a'íjna jime'e a'ij tí huaríj a'íjna í Jesús. ¹³ Seajta mú'een, mí sej huá'avaujsimua'a pú'een, ayée nu 'een jín tejá'amuyayuse'e a'iné mú'een xu ramua'ate se'íjna tí tíj na'a jéjcuamuá seijre'eca'a, ajta tíj na'a tí yú e'iré'ene seijre'e. Seajta mú'een, mí sej teemua, ayée nu 'een jín tejá'amuyayuse'e a'iné mú'een xu seri ra'antimua'ítí se'íjna í xiéjniu'ucari tí a'ij pua'a 'een.

Seajta mú'een, mí sej yaújmua'ame'en pú'een, ayée nu 'een jín tejá'amuyayuse'e a'iné mú'een xu ramua'ate se'íjna í tej rájya'upua. ¹⁴ Ayee nu neajta 'een jín tejá'amuyayuse'e mí sej huá'avaujsimua'a pú'een a'iné mú'een xu seri ramua'ate se'íjna tí jéjcuamuá seijre'eca'a tíj na'a tí yú e'iré'ene. Ayee nu neajta 'een jín tejá'amuyayuse'e mí sej teemua a'iné mú'een xu temua'a naa té'eviicua'í. Ajta a'íjna í niuucari tí Dios ayén téjmi

jemi raateájtuaa, a'í pu mú'ejmi jemi seijre'e a'iné mú'een xu rá'astijre'e. Mú'een xu seajta seri ra'antimú'á'iti se'íjna í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een.

¹⁵ Ayee nu tejá'amua'íjcate'e sej caí siyen tihuá'ijchuej a'ímej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca. Setá'aj caí seajta siyen tí'ijxe'eve'e tíj na'a í ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua. Ja'ati ti na'a ti raxí'eve'e hua'aye'ira í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, capu ajta cui'i raxí'eve'e í Dios.

¹⁶ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna, a'iné tíj na'a ti ayén tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua, yen pu me'ecan. Tíj na'a í mej miyen tité'ujca'ane a'íj ti tzajta'an tásiseiri, ajta tíj na'a í mej rasej ti ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi me'íjna jime'e tí'inecua'atzen, ajta naíjmi'i tíj na'a í mej jíme'en á'ujtzaahuat'e, nain tíj na'a ti ayén 'een, a'íj pu jetze mé je'evé'eme í huá'amua'atziira'a í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Capu Dios jemi é'eme'ecan. ¹⁷ Ajta tíj na'a ti huá'a jetze ruxe'eve'e a'ímej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua, ajta a'íjna tíj na'a í mej jetzen tité'ujca'ane, a'í pu xaa te'entipú'á'ajte'esin.

Mí ajta a'íjna í ti ayén tirá'astijre'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'í pu ruuri huateáturaasin í jemin tíj na'a rusén jime'e.

A'íjna ti nu'u ayén ti'ayajna, ajta a'íjna ti nu'u hua'itzi pú'een

¹⁸ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, pu'uri tén teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an ti jetzen nain te'entipú'á'ajte'esin. Mú'een xu seajta seri ráanamujri'i ti a'ín ayén huatasejre'esin a'íjna ti rájcha'íire'e í Ciríistu'u. Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna mej meri mu'iití huatasejre' í mej rájcha'íire'e í Ciríistu'u. A'íj tu jín tiyen tí'ijmua'aree ti ari tímua'a teja'uré'enejsin a'íjna xicáara'an jetze ti nain te'entipú'á'ajte'esin.

¹⁹ A'í mú ta jemi tíhuui. Mí majta, camu ta jetze ajtème'ecantaca'a. Tí pua'a miyen ta jetze ajtème'ecantache'e, a'í mú ta jemi huateáturanche'e. Mí majta, ayée mú 'een jín ajtacíj ti ij ayén huatasejre'en mej caí naíjmi'i ta jetze ajtème'ecan.

²⁰ Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ari huateájturaa mú'ejmi jemi, ajta a'í pu ayén tejamuaatá'a í mua'atzíira'a sej si nain jé'iyecan jín tiú'umua'ati.

²¹ Canu ne'íjna jín tejá'amuyayuse'e ne'íjna jime'e sej caí jé'iyecan jín ramua'aree se'íjna ti ayén ti'ayajna sino ne'íjna jime'e sej xaa siyen ramua'aree. Ajta ti'itíj ti ayén hua'itzi pú'een, capu a'íránineica a'íjna jetze ti jé'iyecan jín ayén ti'ayajna.

²² ¿Ni secaí ramua'aree ja'ati ti a'ín pú'een ti tí'ihua'itaca? Jee xaa, a'í pu a'ín pú'een í ti ayén tí'ixa yee ti caí Jesús a'ín pú'een í Ciríistu'u. A'í pu a'ín pú'een ti rájcha'íire'e a'íjna í Ciríistu'u, a'íjna í ja'ati ti ayén che'atá na'a mé rúujípua a'íjna í tej rájya'upua, ti ajta mé rúujípua a'ín ti yaujra'an pú'een í Dios. ²³ Ja'ati ti na'a ti mé rúurieni a'íjna ti yaujra'an pú'een, capu ajta rí'i tí'iseijre'e a'íjna jemi í tej rájya'upua. Mí ajta, a'ín ti ayén tiraataxáj yee Jesús pu a'ín pú'een a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, ti pua'a ayén huárini, a'í pu ajta rí'i tí'iseíire'e a'ame í Dios jemi.

²⁴ Seajta mú'een, ayée xu huárini. Ché'e a'ín niuucari í sej jéjcuá imuá ráanamujri'i, ché'e ayén mú'ejmi jemi huateáturan. Ajta a'íjna í niuucari í sej jéjcuá imuá ráanamujri'i, ti pua'a ayén mú'ejmi jemi huateáturan, ayée xu seajta mú'een naími'i rí'i tí'iteseíire'e xá'aju'un se'íjna jemi ti yaujra'an pú'een í Dios, seajta se'íjna jemi í tej rájya'upua. ²⁵ Ajta a'í pu a'ín pú'een í ti jín te'ataújratziiri'i itejmi jemi ti ayén titáací'iti tej tiyen rusén jín ruuri tá'ara'ani í jemin.

²⁶ Ayee nu tejá'amuyayuse'e ne'ímej jíme'en í mej miyen tejá'amuahua'itze'e. ²⁷ Mí seajta mú'een, aúche'e pu mú'ejmi jemi seijre'e

a'íjna í mua'atzíira'a ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tejamuaatá'a. A'íj pu jín caí ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati ayén tejamuá'itíi, a'iné a'íjna í mua'atzíira'a, ayée pu tejá'amua'itíi nain jime'e. A'í pu ajta jéiyecan jín tejá'amua'itíi, ajta caí tejá'amuahua'itze'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini a'íj ti ari tejámuaatá'itíiri'i, setá'aj naíjmi'i huateáturan í jemin.

²⁸ Ajta i'i, mi sej yaújmua'ame'en pú'een, setá'aj siyen naími'i huateáturan í jemin tej ti tiyen a'ataca'anécan jín ra'ancuré'evi'itin a'ájna xicáara'an ti jetzen huataseíjre'esin. Setá'aj seajta siyen huárini ti ij caí ta'atateví'iraste'en í jemin. ²⁹ Tí pua'a seri mú'een ramua'aree ti a'í pu ara'axcáacan jín seijre'e í Dios, xu'uri seajta ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti ja'ati ti na'a ti ayén xí'epi'in ti'itíjcha'íi, a'íjna í ja'ati, a'í pu xaa a'íin Dios jetze airáne.

3

Iyaújmua'ame'en í Dios

¹ Jee xaa ne'u, setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati ti a'íin í tej rájya'upua, ayén jeíhua huápi'i taataxí'eve a'iné a'í pu xaa taatéya'upuajtaca'a. A'íj tu jín, tu'uri yaújmua'ame'en pú'een í Dios. A'íj mú jín caí tamuajte a'íime í mej yen huachéjme í chaanaca japua me'íjna jime'e mej caí raamuá'a.

² Mí nej já'amuaxe'eve'e, tu'uri yaújmua'ame'en pú'een í Dios. Mí ajta caí xi a'ij ámitieere'e a'ij tej éene'e tá'aju'un. Mí teajta iteen, ayée tu tí'ijmua'aree ti ayén tí'itaci'iti a'ájna xicáara'an jetze í ti jetzen huataseíjre'esin. A'í pu seicié taruuren yé ta jetze tej ti tiyen che'atá tena'a éene'e tá'ara'ani tíj ajta a'íin éene'e seijre'e u ta japua a'iné a'ájna tu raseijran te'íjna a'ij ti 'een.

³ Ajta, ja'ati ti na'a ti ayén tí'ijchú'eve'e a'íjna ti ayén tiráaci'iti, ayée pu a'íjna jín rí'i ruruuren ti ayén che'atá na'a rumua'atzíira'a jime'en rí'éene'e seíre'e á'ara'ani tíj ajta a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. ⁴ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti tí'itíj jín até'itzeaara í Dios jemi, a'í pu ajta raatéxieehuata a'íjna í niuucari ti jín Dios tí'ajta. Ajta tíj na'a í mej jín até'itzeaara, ayée pu seijre'e í Dios jemi ti ayén che'atá na'a 'een í mej jín raatéxieehuata me'íjna í niuucari ti ajta jín Dios tí'ajta.

⁵ Ajta, xu'uri ramua'aree ti ayén 'een jín huataseíjre a'íjna tí'ij ayén ra'uré'uuna í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta, capu a'atzu tí'itíj jín até'itzeaara í Dios jemi a'íjna í Jesús, ti ajta Ciríistu'u pú'een. ⁶ Ajta, ja'ati ti na'a ti Dios jemi seijre'e capu ajta á'atura í jemin. Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ayén tí'itíj jín até'itzeaara í Dios jemi, a'íjna í ja'ati capúu xi yaú'itíeé já'araa a'ij ti 'een a'íjna, capu ajta xi raamuá'a.

⁷ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, caxu raatá'acare'en ti ja'ati ayén tejá'amuacuanamua. Ja'ati ti na'a ti ayén xí'epi'in ti'itíjcha'íi, a'í pu ayén che'atá na'a rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi tíj ajta a'íjna í Jesús, ti ajta Ciríistu'u pú'een.

⁸ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti tí'itíj jín auté'itzeaara í Dios jemi, a'í pu a'íjna jetze ajtémecan í tiyaaru'u, a'iné a'íjna í tiyaaru'u, ayée pu tíj na'a jéjua ímuá te'utéjche ti ayén te'uté'itzeaara tíj na'a í ti 'irí yé e'iré'ene. Ayee pu 'een jín huataseíjre a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios ti ij raaté'uuna nain í muári'eri'ire'ara'an í tiyaaru'u.

⁹ Capu até'itzeaara í Dios jemi ja'ati ti na'a ti Dios jetze airáne. Capu tí'itíj jín até'itzeaara a'íjna jime'e ti jemin seijre'e a'íjna ti Dios ayén raateájtuaa. Capu rí'irí ti a'íin ja'ati ayén tí'itíj jín te'uté'itzeaara'an a'iné a'í pu Dios jetze airáne.

¹⁰ Ayee pu a'íjna jín té'emitieere'e ja'atén mej pú'een í yaújmua'ame'en í Dios, ajta ja'atén mej pú'een í yaújmua'ame'en í tiyaaru'u. Capu Dios jetze airáne ja'ati ti caí xí'epi'in ti'itíjcha'íi, ti ajta caí raxí'eve'e í ru'ihuaara'a.

Tej nu'u huátaxe'eve'en seij teajta seij

¹¹ Ajta, a'ii pu a'ín pú'een í niuucari sej ráanamujri'i t'íj na'a jéjcuá ímuá t'íj na'a ti yú e'iré'ene ti ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen titehuátaxe'eve'en seij teajta seij. ¹² Tej ti caí nu'u tiyen huárini a'ij ti ráaruu a'íjna í Caín teecan ti a'íjna jetze airáne a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta ayén tiraajé'ica í ru'ihuaara'a. ¿Ni secaí ramua'aree a'ij ti 'een jín raajé'ica? Ayee pu a'íjna jín tiraajé'ica a'íjna jime'e ti a'ij pua'a ti'itíjcha'íca'a a'íjna. Mí ajta, x'epi'ín pu ti'itíjcha'íca'a a'íjna í ihuáare'ara'an.

¹³ Ne'ihuaamua'a, caxu a'ij tité'ujmuajca ti pua'a miyen tejamuájcha'íre'e a'íime í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. ¹⁴ Ayee tu te'íjna jín tí'ijmua'aree tej caí ché'e m'íichíjta seijre'e í Dios jemi sino tu'uri tiyen ruurican jemin huateájturaa a'íjna jime'e tej huá'axe'eve'e te'íimej í ta'ihuaamua'a.

Mí ajta, ja'ati ti na'a ti caí raxí'eve'e í ru'ihuaara'a, a'í pu aúche'e ayén m'íichíjta seijre'e í Dios jemi. ¹⁵ Jee xaa ne'u, a'íjna í ja'ati ti rájcha'íre'e í ru'ihuaara'a, a'ii pu a'ín pú'een ti tí'itecui'ica. Seajta mú'een, xu'uri siyen tí'ijmua'aree ti caí rusén jín ruuri huateáturaasin í Dios jemi ja'ati ti na'a ti ayén tí'itecui'ica. ¹⁶ Ayee tu te'íjna jín tí'ijmua'aree a'ij ti 'een ti pua'a ja'ati jé'iyecan jín raxí'eve'e í ru'ihuaara'a. A'í pu Jesús ti Ciríistu'u píríci, a'í pu ta jetze me'ecan huam'í. A'ij pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen che'atá tena'a huácu'ini huá'a jetze me'ecan í ta'ihuaamua'a.

¹⁷ Mí ajta, ti pua'a ja'ati ti ayén jeíhua huápi'í tí'ijcha'í í mej jín huateújvare'en íyen chaanaca japua, ti pua'a ajta ayén raseijra ti a'ín ihuáare'ara'an caí a'ij tí'ijviicua'í, ajta ti pua'a caí rá'ancu'uvajxi'ín ti ij ti'itíj jín raatévare'en, capu a'atzu a'ij tí'irí'irí ti a'íjna ti jeíhua tí'ijcha'í ayén tí'ixáata a'ame ti nu'u raxí'eve'e í Dios.

¹⁸ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, tiché'e caí tiyen tena'a tí'ixajta tej nu'u taxe'eve'e seij teajta seij. Tiché'e caí te'íjna jín tena'a tiyen tí'ixajta taniuuca jime'e sino tiché'e jé'iyecan jín huá'axe'eve'e te'íjna jime'e tej tí'itíj jín hua'utévare'en í ta'ihuaamua'a.

A'ij ti nu'u ye'í tí'irí'irí tej nu'u caí tí'itziíne'e í Dios jemi

¹⁹ Tí pua'a tiyen te'íjna jín huárini, aj tu xaa tiyen tí'ijmua'areeren tej tiyen jé'iyecan jín r'í'í ti'itítacha'í te'íjna jemi í niuucari ti ayén ti'ayajna. Tí pua'a teajta te'íjna jín tiyen huárini, aj tu ti caí ché'e a'ij pua'a títe'utátamuajte í taxiejniu'uca jetze te'íjna jemi í Dios. ²⁰ Tí pua'a ayén tá'axijte'e í taxiejniu'uca, capu ruxe'eve'e tej tiyen tí'itziíne'e a'iné jaítze'e pu ve'ecán jín tí'itéjvee í Dios caí í taxiejniu'uca. Ajta, a'í pu nain té'umua'aree.

²¹ Mí nej já'amuxaxe'eve'e, ti pua'a caí tí'itíj jín tá'axijte'e í taxiejniu'uca, ayé pu 'een jín r'í'irí tej caí tí'itíj jín tí'itziíne'e í Dios jemi. ²² Ayee tu teajta te'íjna jín tiyen tira'ancuré'asin te'íjna jemi tí'itíj ti na'a tej raatáhuaviira. Ayee pu a'íjna jín tí'itaci'íti a'íjna jime'e tej tiyen tirá'astijre'e a'ij ti a'ín tí'ita'aijte'e, ajta a'íjna jime'e tej tiyen r'í'í ti'itítacha'í a'ij ti tira'aráanajche.

²³ A'ii pu a'ín pú'een a'íjna ti jín ayén tí'ita'aijte'e tej ti tiyen té'antzaahuate'en ti a'ín Jesús yaujra'an pú'een í Dios, ajta a'ii pu a'ín pú'een í Ciríistu'u ti Dios ra'antíhua'u, tej ti teajta tiyen titehuátaxe'eve'en seij teajta seij a'ij ti a'ín titaata'aíj. ²⁴ Ajta a'ín ti ayén rá'astijre'e a'ij ti Dios tí'aijta, a'í pu ayén che'atá na'a jemin seijre'e í Dios t'íj ajta Dios jemin tí'iseijre'e a'íjna í ja'ati. Ayee tu te'íjna jín tí'ijmua'aree ti a'ín Dios ta jemi seijre'e a'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ta jemi huateájturaa.

4

A'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta a'íjna í xiéjniu'ucari ti rájcha'íire'e í Ciríistu'u

¹ Mí nej já'amuaxe'eve'e, setá'aj caí rá'atzaahuat'e ja'ati ti na'a ti ayén ruseijrata ti nu'u a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'aníjra'a raatá'a ti tiu'utaxáj, sino setá'aj amuacaícan hua'utéeseij sej si ráamua'aree ti'itíj ti xiejniu'ucarira'a ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen tiu'utaxáj. Setá'aj siyen huárini a'iné a'íime í mej caí jé'iyecan jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, mu'ití mú meri huá'a tzajta'a huatasejre a'ímej jemi í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua.

² Ayee tu te'íjna jín tiráamua'aree ti pua'a a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'ati ayén tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan nusu caí. Ja'ati ti na'a ti ayén tiraataxáj yee a'íin Jesús pu Ciríistu'u pú'een, a'íi pu nu'u ajta ayén tehuá'ira'atacan jín huatasejre íiyen chaanaca japua, ti pua'a a'íjna í ja'ati ayén tiraataxáj, a'íi pu a'íin pú'een ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan.

³ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ayén seicé tiraataxáj yee ti Jesús caí ayén tehuá'ira'atacan jín huatasejre, a'íi pu caí jé'iyecan jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, sino a'íi pu ayén ca'aníjra'a ratá'aca a'ij ti tiu'utaxáj a'íjna í xiéjniu'ucari ti rájcha'íire'e í Ciríistu'u. Xu'uri siyen tiráanamujri'i ti a'íin yen huatasejre'esin íiyen chaanaca japua. Jee xaa ne'u, pu'uri yen seijre'e huá'a tzajta'a í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua.

⁴ Mí sej yaújmua'ame'en, mú'een xu Dios jetze ajtéme'ecan. Seajta seri hua'utému'iti se'ímej í mej hua'itzi jín tí'ixaxa'a se'íjna jime'e ti a'íin í ti mú'ejmi jemi huateájturaa, jaítze'e pu ve'ecán jín antiújmua'aree caí a'íjna ti yen seijre'e íiyen í chaanaca japua.

⁵ Mí majta a'íime, a'íi mú huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. A'ij pu jín, tíj na'a mej miyen tí'ixáata muá'aye'i, a'íi pu ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen tiu'utaxáj a'íjna í huá'amua'atziira'a a'ímej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Majta a'íime í mej yen seijre'e, a'íi mú miyen tihuá'anamua.

⁶ Mí teajta iteen, teen tu Dios jetze ajtéme'ecan. Ja'ati ti na'a ti ayén ramua'ate í Dios, a'íi pu ayén tanamuj. Ajta a'íjna í ja'ati ti caí ramua'ate í Dios, a'íi pu ajta caí tanamuj. Ayee tu 'een jín tiyen tí'ijmua'aree ti pua'a ja'ati ayén jé'iyecan jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan na'ari ti pua'a hua'itzi jín tí'ixaxa'a.

Dios pu huápi'i taxe'eve'e itejmi

⁷ Mí nej já'amuaxe'eve'e, tiché'e tiyen titehuátaxe'eve'en seij teajta seij a'iné Dios pu ruseij ayén ca'aníjra'a titatá'aca tej ti tiyen huátaxe'eve'en. Ajta a'íin ti huá'axe'eve'e í ruxí'ej teite, a'íi pu Dios jetze airáne, ajta a'íi pu ramua'ate í Dios. ⁸ Mí ajta, a'íin ti caí huá'axe'eve'e í ruxí'ej teite, a'íi pu caí xi ramua'ate í Dios, a'iné Dios pu jé'iyecan jín ruseij taxe'eve'e, nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a.

⁹ Ayee pu a'íjna jín téjmi jemi huatasejre ti Dios ayén taxe'eve'e a'íjna jime'e ti a'íin ayén ya'uta'íteca'a í ruyauj ti seij na'a pú'een ti ij yé uvé'enen íiyen chaanaca japua tej ti ruuri huateájturan í Dios jemi te'íjna jime'e ti a'íin ta japua huaniú.

¹⁰ Ayee pu a'íjna jín ayén éeni'ici'e seijre'e ti Dios ayén taxe'eve'e. Catu teen amuacá raataxí'eve'e í Dios, sino a'íi pu amuacá taataxí'eve'e itejmi, ajta ayén ya'uta'íteca'a í ruyauj ti ij a'íin ayén ra'uré'uuna í tej jín auteájturaa í Dios jemi ti ij caí Dios ayén puaijtzi titaatá'acare'en.

¹¹ Mí nej já'amuaxe'eve'e, a'iné Dios pu'uri ayén titaataxí'eve, ayée pu tiú'ujxe'eve'e tej tiyen che'atá tena'a huátaxe'eve'en seij teajta seij. ¹² Capu ja'ati ja'anáj raaseíj í Dios. Mí ajta, ti pua'a tiyen tí'itaxe'eve'e seij teajta seij, Dios pu ayén téjmi jemi seijre'e, ajta a'íi pu téjmi jemi runaíjmire'e a'íjna ti jín Dios ayén tí'itaxe'eve'e.

¹³ Ayee tu 'een jín tiyen tí'ijmua'aree tej tiyen jemin seijre'e, ajta ti ayén a'íin téjmi jemi seijre'e a'íjna jime'e ti ayén téjmi jemi raateájtuaa í ruxíejni'uca. ¹⁴ Teajta iteen, teen tu tiyen tiraaseíj, teajta tiyen tirataxájtave ti a'íin í tej rájya'upua, a'íin ayén tíya'uta'íteca'a í ruyauj ti ij ayén hua'irájtuaani a'ímej í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua.

¹⁵ Ja'ati ti na'a ti ayén tiraataxáj yee Jesús pu nu'u ajta Círístu'u pú'een, a'íi pu ajta a'íin pú'een ti yaujra'an píríci í Dios. Dios pu jemin seijre'e a'íjna í ja'ati. Ajta a'íin í ja'ati, a'íi pu ayén che'atá na'a seijre'e í Dios jemi.

¹⁶ A'íj tu jín tiyen tí'ijmua'aree, teajta tiyen tirá'atzaahuate'e ti ayén tí'itaxe'eve'e í Dios, a'iné Dios pu ayén ja'anáj ti na'a tí'itaxe'eve'e. Ajta a'íin í ja'ati ti ayén seijre'e ti huá'axe'eve'e í ruxí'ej teite, a'íi pu ajta jemin seijre'e í Dios. Ajta Dios pu ayén che'atá na'a jemin seijre'e a'íjna í ja'ati.

¹⁷ Ayee pu éeni'icí'e seijre'e ti ayén huaújnajmi'ire itejmi jemi tej ti caí tí'itziine'e a'ájna xicáara'an ti jetzen huá'axijte'en, a'íjna jime'e tej tiyen che'atá tena'a seijre'e íyen chaanaca japua tíj ajta a'íjna, te'íjna jime'e tej huá'axe'eve'e í taxí'ej teite. ¹⁸ Tí pua'a ja'ati ayén rachú'eve'e a'ame a'ájna xicáara'an jetze ti Dios jetzen huá'axijte'en, capu ayén tí'itziine'e, a'iné ti pua'a a'íjna í ja'ati nain jín ayén tí'ijxe'eve'e í Dios, a'íj pu jín raatépua'ajte'esin í ru tzajta'a a'íjna ti jín tí'itziine'e ti Dios puajtzi raatá'an.

Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna a'iné ti pua'a ja'ati ayén tí'itziine'e, a'íi pu ajta tí'itíj jín rajpuaíjtzi á'aye'i. Ajta a'íin ti tí'itziine'e, capu u huateújnajmire í ru tzajta'a ti a'íin ayén tí'ijxe'eve'e í ruxí'ej tevi.

¹⁹ Ayee tu te'íjna jín tí'ijxe'eve'e í Dios a'iné Dios pu amuacaí ayén titaataxí'eve itejmi.

²⁰ Tí pua'a ja'ati ayén tí'ixajta yee a'íi pu nu'u raxí'eve'e í Dios, ajta ti pua'a rájcha'íire'e í ru'ihuaara'a, ayée pu tí'ihua'itaca a'íjna í ja'ati. Ayee pu tí'een, a'iné ti pua'a a'íin caí raxí'eve'e í ru'ihuaara'a ti ayén mé tirúusise'íran, capu a'atzu a'íj tí'irí'irí ti a'íjna í ja'ati ayén raxí'eve'e a'íjna í Dios ti caí ja'anáj rasise'i.

²¹ Ajta a'íi pu a'íin pú'een í niuucari ti jín a'íin ayén titaata'aíj. Ché'e nu'u a'íin ti ayén tí'ijxe'eve'e í Dios, ché'e a'íin ajta ayén tí'ijxe'eve'e í ru'ihuaara'a.

5

Tej nu'u teri hua'utémuaiti te'íjna ti a'íj pua'a 'een, ti ajta yen japan seijre'e íyen í chaanaca japua

¹ Ja'ati ti na'a ti ayén té'atzaahuate'e ti Jesús a'íin pú'een a'íjna í Círístu'u ti Dios ra'antíhua'u, a'íjna í ja'ati, a'íi pu ajta Dios jetze huanéj. Ajta a'íin ti ayén tí'ijxe'eve'e a'íjna ti ya'upuáara'an pú'een, a'íi pu ajta ayén huá'axe'eve'e a'ímej í ti ayén hua'utéya'upuajtaca'a.

² Ayee tu 'een jín tiyen tí'ijmua'aree tej jé'iyecan jín huá'axe'eve'e te'ímej í mej yaújmua'ame'en pú'een í Dios te'íjna jime'e tej tiyen tí'ijxe'eve'e í Dios, teajta tiyen tirá'astijre'e a'íj ti a'íin tí'ita'aijte'e. ³ Ajta, ayée pu huataújmua'a a'íjna í tej nu'u raxí'eve'e í Dios tej ti tiyen te'íjna jín ra'ará'astijre'en te'íjna í ti jín tí'ita'aijte'e. Ajta, capu muári'eri tej tiyen te'íjna jín ra'ará'astijre'en te'íjna ti jín Dios ayén tí'ita'aijte'e.

⁴ Ayee pu a'íjna jín ayén tí'een a'iné ja'ati ti na'a ti ayén Dios jetze airáne, a'í pu hua'antimúá'itici a'ímej í mej yen seijre'e íyen chaanaca japua. Ajta, ayée tu te'íjna jín hua'antimúá'itici te'íjna jime'e tej té'atzaahuat'e.

⁵ A'ii pu a'íin pú'een ti hua'antimúá'itici a'ímej í mej yen seijre'e íyen chaanaca japua. A'í pu a'íin pú'een ti ayén té'atzaahuat'e ti Jesús a'íin pírici ti yaujra'an pú'een í Dios.

A'íjna ti nu'u raataxájtave a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'íjna jime'en a'íin ti yaujra'an pú'een í Dios

⁶ Ajta a'íjna í Jesús ti Círíistu'u pú'een, a'ii pu a'íin pú'een ti ayén huataseijre itejmi jemi. Ayee tu te'íjna jín ramua'aree ti a'í pu jé'iyecan jín téjmi jemi huataseijre tí'ij ayén huámua'í'ivijhuaca'a, ajta ayén tira'iráaxire í ruxuure'e tí'ij huamí'i. Dios pu ayén tiraataxájtaca'a a'íjna jime'en í Jesús tí'ij a'íin huámua'í'ivijhuaca'a. Ajta ayén che'atá na'a jime'en tiraataxájtaca'a tí'ij Jesús huamí'i, majta raseíireca'a í teite. ⁷ Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ayén raataxájtave a'íjna jime'en a'iné a'í pu jé'iyecan jín tí'ixaxa'a.

⁸ Jee xaa ne'u, mehuaíca í mej miyen raataxájtave. A'ii pu a'íin pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an ti Dios téjmi jemi raateájtuaa. A'ii pu ajta a'íin pú'een í niuucari í tej ráanamujri'í tí'ij Jesús ayén huámua'í'ivijhuaca'a. A'ii pu ajta a'íin pú'een í tej jín ra'utámua'aree ti Círíistu'u ayén tiu'umí'i í cúruu jetze. Majta me'íjna í mej huaíca, naíjmi'í mú miyen che'atá mena'a tiraataxájtave.

⁹ Ajta, ti pua'a tiyen tira'ancuré'an a'ij mej tí'ixa í teite mej yen japuan seijre'e íyen chaanaca japua, ayée pu jaítze'e ayén tiraavíjte'e tej tiyen tira'ancuré'an a'ij ti ajta tí'ixa í Dios a'iné jaítze'e pu ruxe'ev'e'e a'ij ti a'íin tí'ixa. A'ii pu a'íin pú'een ti jime'en Dios raataxájtaca'a, ti raataxájtaca'a a'íjna jime'e í ruyauj.

¹⁰ Ja'ati ti na'a ti rá'atzaahuat'e a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í ja'ati, a'í pu jemin seijre'e a'íjna ti jime'en huataújxajtaca'a. Ajta ja'ati ti na'a ti caí rá'atzaahuat'e í Dios, a'í pu ayén tí'ixa ti nu'u tí'ihua'itaca í Dios a'íjna jime'e ti caí rá'antzaahua a'íjna ti jime'en Dios raataxájtaca'a í ruyauj jime'e.

¹¹ Ajta, a'ii pu a'íin pú'een ti jime'en raataxájtaca'a, ti jime'en Dios ayén taatá'a tej ti tiyen ruuri huateáturan í jemin tíj na'a rusén jime'e. Ajta, ayée tu 'een jín ruuri tá'aju'un te'íjna jime'e ti a'íjna jetze ti yaujra'an pú'een, a'í pu jetze airánineí í tej jín ruuri tá'ara'ani. ¹² Ja'ati ti na'a ti jemin seijre'e a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'í pu ajta jemin ruuri huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. Mí ajta, ja'ati ti na'a ti caí jemin seijre'e a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, capu ajta ruuri huateáturaasin í jemin tíj na'a rusén jime'e.

Tej tiyen ruuri huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e

¹³ Ayee nu 'een jín niyen tejamuaatayú'use sej si siyen tiráamua'aree sej siyen jemin ruuri huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e mí sej siyen té'atzaahuat'e se'íjna jemi ti yaujra'an pú'een í Dios.

¹⁴ Ajta, a'ii pu a'íin pú'een ti ca'aníjra'a tatá'a tej ti tiyen taxiéehua ajteáxiire í jemin. Tí pua'a tiyen tí'itíj tiraatáhuavii a'ij ti tiraavíjte'e í jemin, ayée tu tiráamua'aree ti a'íin ayén tí'itanamua. ¹⁵ Ajta ti pua'a tiyen tiráamua'aree ti a'íin ayén tí'itanamua tíj na'a a'ij tej tí'itíj tiraatáhuaviira, a'í tu jín tiyen teajta tiráamua'aree ti ayén titaatá'asin a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'en í tej raatáhuaviiri'í.

¹⁶ Tí pua'a ja'ati ayén tí'ijseijra ti a'íin ihuáare'ara'an ayén te'uté'itzaara'an tí'itíj jime'e ti caí ayén tí'ijci'iti ti huámí'ini, ché'e a'íin ja'ati ayén a'íjna jín tiraatáhuavii í Dios. Tí pua'a ayén a'íjna jín huárini, Dios pu ajta ayén tiraatá'asin ti a'íin ruuri huateáturan í jemin a'íjna í ihuáare'ara'an ti ayén tí'itíj jín te'uté'itzaara ti caí ayén a'íjna jime'en tiráaci'iti ti huámí'ini.

Mí ajta, ayée pu ajta seijre'e í mej jín auté'itzaara'a ti a'íjna jín ayén tiráaci'iti ti ja'ati huámi'ini. Canu niyen tejá'amua'íjcate'e sej si se'íjna jín siyen tiraatáhuavii.

¹⁷ Matíj mena'a miyen me'íjna jín a'ij pua'a tí'iterici, a'ii pu ajta a'íjn pú'een í mej jín auté'itzaara í Dios jemi. Ajta, aúche'e pu téjmi jemi seijre'e í mej jín auté'itzaara ti ajta caí ayén tiráaci'iti ti ja'ati a'íjna jíme'en huámi'ini.

I ti nu'u jín te'entipué'ajte'esin

¹⁸ Teen tu tiyen tí'ijmua'aree ti caí ti'itíj jín auté'itzaara í ja'ati ti ayén Dios jetze airáne, sino a'íjna í ja'ati ti Dios jetze airáne, a'íi pu ayén té'ujcu'uve, ajta caí í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een capu ra'ajtamíjhua a'íjna í ja'ati.

¹⁹ Teen tu teajta tiyen tí'ijmua'aree tej Dios jetze ajtéme'ecan. Majta a'íime í seica í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua, naíjmi'i mú rá'astijre'e me'íjna í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een.

²⁰ Teajta tu tiyen tí'ijmua'aree ti a'íjn ti yaujra'an pú'een í Dios yen hu-ataseíjre. A'íi pu ajta ayén taatá'a tej ti tiyen tiyaú'itiée tá'ara'ani tej ti tiyen tirámua'ati te'íjna ti ayén ti'ayajna. Teen tu teajta te'íjna jemi seijre'e ti ayén ti'ayajna.

Jee xaa ne'u, teen tu teajta jemin seijre'e te'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een. A'ii pu a'íjn pú'een í Dios ti nain jín ajta jé'iyecan jín seijre'e, ti ajta ayén titatá'aca tej tiyen ruuri huateáturan í jemin tíj na'a rusén jíme'e.

²¹ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, rí'i xu'u se'íjna jíme'e, sej si caí raná'amiche'en ti'itíj ti na'a ti caí Dios pú'een.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Juan, í ti hua'apua

A'íjna ti ayén ti'ayajna, ajta a'íjna ti jín Dios taxe'eve'e

¹ Inee, i nej vásta'a pú'een, a'ij nu jetze yé muateujte'e, mú'ee mi pej hua'anáànaj pú'een a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri, mú'ee ti Dios mua'antíhuau. Yee nu neajta huá'ateujte'e í á'ayaujmua'a í mej rá'astijre'e í niuucari ti ayén ti'ayajna. Ayee nu niyen jé'iyecan jín tejá'amuaxe'eve'e, majta miyen che'atá mena'a tejá'amuaxe'eve'e matíj mena'a pua'amé í mej miyen tí'ijmua'aree í niuucari ti ayén ti'ayajna. ² Ayee tu te'íjna jín tejá'amuaxe'eve'e te'íjna jime'e ti a'íjn niuucari ti ayén ti'ayajna, ayée pu téjmi jemi seijre'e, ajta ayén téjmi jemi seire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

³ Ché'e a'íjn Dios í tej rájya'upua, a'íjna jamuan í Jesús ti Círíistu'u pú'een, a'íjna ti ajta yaujra'an pírici í Dios, ché'e a'íjn ayén rí'i tejamuaatá'acare'en, ajta jamuá'ancu'uvajxi'in, ajta jamuaatépua'ajte'en sej si siyen jé'iyecan jín rí'i tí'itíjcha'íi, sej si seajta huataújxe'eve'en sej seajta sej.

Tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en sej teajta sej

⁴ Jé'ecan nu netémua'ave'e ne'íjna jime'e nej niyen tiráamua'areeri'i mej seica í mej mú'eetzi jetze ajtéme'ecan miyen che'atá mena'a jé'iyecan jín miyen rí'i tí'itíjcha'íi a'ij ti titaata'aíj a'íjna í tej rájya'upua.

⁵ Ajta íjii, mi pej hua'anáànaj pú'een, ayée nu tí'itíj jín tí'imuahuvii. Canu jéjcuacan jín tí'imuyau'use'e ne'íjna jime'en ti Dios ayén a'íjna jín titaata'aíj sino a'ij nu jín tí'imuyau'use'e ne'íjna jime'en ti jéjcuá imuá téjmi jemi raateájtuaa tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en sej teajta sej.

⁶ Ayee pu a'íjna jín té'emitieere'e tej sej teajta sei jé'iyecan jín tira'ará'astijre'en a'ij ti a'íjn tí'ita'aijte'e, tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en. Ajta, a'ii pu a'íjn pú'een í ti jín titaata'aíj. A'íj pu jín, a'iné ayée xu jéjcuá imuá tiráanamujri'i tíj na'a ti yú e'iré'ene, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej nu'u siyen titehuaújxe'eve'en.

I mej tí'icuanamuan

⁷ Ayee pu a'íjna jín tiú'ujxe'eve'e sej siyen huárini, a'iné a'íjme í mej tiú'ucuanamujca, mu'uri mu'ití huataseíjre huá'a tzajta'a a'ímej í mej yen huachéjme í chaanaca japua. A'í mú miyen avítzi jín tí'ixaxa'a ti nu'u a'íjn Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een ayén nu'u caí tiu'uteújtevistaca'a. A'ii mú a'íjn pú'een í mej tiú'ucuanamujca, í mej majta rájcha'íire'e í Círíistu'u. ⁸ Rí'i xu'u mú'een, ti ij caí ayén amuáaruuren mi a'amua tzajta'a sej si caí yá'urieeni í sej jín tiu'umuáriej sino ti ij ayén naíjmi'i tejamuáaci'iti í sej raamuá'iti í Dios jemi.

⁹ Ja'atí ti na'a ti ayén rici ruseíj a'ij ti tirájteuve, ajta ti caí ayén tirá'astijre'e a'íjna í niuucari ti jín Círíistu'u ayén titá'itíiri'i, capu seijre'e í Dios jemi a'íjna í ja'ati.

Mí ajta, ja'atí ti na'a ti ayén tirá'astijre'e a'íjna ti jín ayén titá'itíiri'i, a'í pu rájya'upua í Dios. Ayee pu che'atá na'a seijre'e a'íjna jemi ti yaujra'an pú'een í Dios.

¹⁰⁻¹¹ Tí pua'a ja'atí mú'ejmi jemi mú a'uvé'eme'en ti caí ayén tirá'astijre'e a'íjna í niuucari ti téjmi jemi raateájtuaa, caxu rateújte'e, caxu seajta ra'ancuré'evi'itijcicare'en a'u sej é'eche, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén ra'ancuré'evi'itin, a'í pu jamuan ajta ayén rici ti a'ij pua'a 'een.

I ti nu'u jín te'entipúa'ajte'esin

¹² A'iné capu tí'iseicaj na'a í ti tiú'ujxe'eve'e í nej jín tejámuaatá'ixaate'en, sino ti'imuí'i, a'íj nu jín caí raxí'eve'e nej niyen tejámuaata'ítí'i a'íjna i yu'uxari jetze sino ayée nu ti'ijchú'eve'e nej neseíj u á'ume'en mú'ejmi jemi tej ti najími'i taseíira tá'ara'ani, tej ti tiyen tenaími'i tihua'utá'ixaate'en tej ti nain jín huátatemua'ave'en.

¹³ Majta a'íime í mej yaújmua'ame'en pú'een, í mej jamuan e'etiújse'iri me'íjna á'ajuu í ti Dios ra'antíhua'u, a'íj mú'yé á'amuateujte'e. Ayee pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Juan, í ti huaíca

Rí'i pu nu'u naa tí'ijxajtaca'a a'íjna í Gayo

¹ Inee i nej vásta'a pú'een, yé nu muateaujte'e, mú'ee Gayo mi nej muaxe'eve'e. Jee xaa ne'u, tzáahuati'ira'a nu jín muaxe'eve'e.

² Ayee nu tí'ijhuavii mú'eetzi jíme'e, mi nej muaxe'eve'e, ti ij temua'a naa timuáavaire'en, pej pi pajta caí ti'ijcuí'ine. Nee nu ramua'aree pej ri'éene'ecán jín seijre'e mua'a tzajta'a. ³ Jéihua nu huaántemua'ave ne'íjna jíme'e mat'íj yé ra'áa seica í ta'ihuaamua'a, mat'íj miyen tinaatá'ixaa pej nu'u tzáahuati'ira'a jín rí'i ti'ití'á'acha'íi, a'iné mú'ee pej xaa piyen rá'astijre'e pe'íjna ti ayén ti'ayajna.

Tí nu'u hua'utévaire'en í ru'ihuaamua'a ti nu'u caí huá'amuajte

⁴ A'ii pu a'ín pú'een ti huápi'i rí'i naa tinaatá'aca nej ni niyen tiráanamua mej miyen tzáahuati'ira'a jín rí'i ti'ití'újcha'íi muá'aye'i í niyaujmua'a.

⁵⁻⁶ Mí nej muaxe'eve'e, xí'epi'in pej ríci tíj na'a pej piyen ti'itíj jín tihua'atéva'iri í ta'ihuaamua'a. Ajta jaítze'e pu xí'epi'in jín seijre'e í Dios jemi ti pua'a piyen hua'utévaire'en pe'ímej í pej caí huá'amuajte a'iné a'íi mú miyen raataxájtaca'a huá'a jemi í mej yé tíujse'iri mú'eetzi jíme'en pej nu'u piyen huá'axe'eve'e í a'axí'ej teite. Ayee nu tí'imuhavii patá'aj piyen tihua'utévaire'en temua'a naa ti ij caí ti'itíj huá'aturaate'e mat'íj a'ucí'ne a'iné ayée pu tiraavíjte'e a'íjna jíme'e mej miyen tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁷ A'í mú me'íjna jetze me'ecan u e'eráaci, majta camu ti'itíj ancuré'a a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ⁸ A'íj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen temua'a naa tihua'ancuré'evi'itin, teajta hua'utévaire'en ti'itíj jíme'e í mej miyen ríci tej ti huá'a jamuan naíjmi'i tiu'umuári'en te'íjna jetze me'ecan ti ayén ti'ayajna.

Diótfes pu nu'u a'ij pua'a ti'ití'újcha'íi

⁹ Nu'uri ti'itíj tihua'uta'ítí'iri'i a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri. Mí ajta a'ín Diótfes, ti huápi'i ra'aráanajche ti nain jín antiújmua'areere huá'a jemi, a'íi pu caí ra'ancuré'aca'a a'íjna í niuucari. ¹⁰ A'íj nu jín, net'íj ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi, nee nu niyen tejámuaatá'asin sej ra'utámua'aree a'ij ti a'ín ríci, ti ayén a'ij tí'inexa a'íjna jíme'e í niuucari ti hua'itzi pú'een. Ajta, capu a'íi na'a ayén tira'aráanajche ti ayén neruure, sino a'íi pu ajta caí hua'ancuré'evi'itíjca í ta'ihuaamua'a.

Jee xaa, a'íi pu ajta ayén huá'ijmíi a'ímej í mej miyen tí'ijxe'eve'e mej miyen tihua'ancuré'evi'itin. Ajta, a'ín Diótfes, a'íi pu ayén tihua'amuarete'e mej mi caí ché'e me'uun e'etiújse'irihua'an.

Tí nu'u rí'i ti'ití'újcha'íi a'ij ti tiraavíjte'e

¹¹ Mí nej muaxe'eve'e, capej piyen che'atá pena'a rijca tíj a'íjna ti a'ij pua'a ti'ití'újcha'íi, sino patá'aj piyen che'atá pena'a rijca tíj ajta a'ín ti xí'epi'in ti'ití'újcha'íi. Ja'atí ti na'a ti xí'epi'in ríci, a'íi pu Dios jetze ajtémecan. Mí ajta, ja'atí ti na'a ti a'ij pua'a ríci, a'íi pu caí ja'anáj raamuá'a í Dios.

Demetrio pu nu'u rí'i ti'ití'újcha'íi

¹² Mí ajta, jíme'en a'íjna í Demetrio, naími'i mú miyen rí'i tí'ijxa. Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna ti a'ín ayén tzáahuati'ira'a jín ti'ití'újcha'íi. Nee nu

neajta niyen tiraataxájtave ne'íjna í Demetrio. Seajta mú'een, ayée xu siyen tí'ijmua'aree neetzi jime'e nej jé'iyecan jín niyen tirataxájtave.

I tì jín te'entipúa'ari

¹³ Netí'ij tí'imuyu'use'eca'a, ayée pu ca'aníjra'a tineetá'aca nej jeíhua timuaatá'ixaate'en. Mí neajta inee, canu niyen raataxí'eve nej niyen timuaatayú'use'en i yu'uxari jetze. ¹⁴ Ayee nena'a éeni'ici'e tí'ijxe'eve'e nej ca'anacan mú'ejmi jemi a'atanén tej ti naíjmi'i tiu'utaxáj temua'a naa.

¹⁵ Ché'e Dios mua'anpuá'ajte'en. Aí mú í ta'amiigustemua'a yé muateujte'e. Patá'aj mú'ee piyen neetzi jetze me'ecan hua'utateújte'en naíjmi'ica í ne'amiigustemua'a í mej me'uun a'uté'uu. Ayee pu'u xaa, nu'uri ra'antipúa'ajte.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Judás

Judás pu tihuá'ayu'use'e a'ímej í ti Dios hua'utajé

¹ Inee, i nej i'í Judás, nee nu seij píríci ti tí'ivaire'e a'íjna jemi í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Nee nu neajta juutzeájra'an pú'een a'íjna í Jacobo. Ayee nu tejá'amuayu'use'e mú'een mi ti amuaatajé í Dios, a'íjna í tej teajta rájya'upua. A'í pu ajta á'amuacha'íi a'ame ti ij ayén tejamuáaci'íti seij siyen seíire'e xá'aju'un jemin í Ciríistu'u. ² Ché'e ayén tejamuáaci'íti ti Dios, ayén amuá'ancu'uvajxi'ín temua'a naa, ti 'ij ajta nain jín amua'anpuá'ajte'en seij si siyen huápi'í huaújxe'eve'en seij seajta seij.

Jíme'en a'ímej í mej hua'itzi jín tihuá'itíi

(2 Pedro 2:1-17)

³ Ayee pu'u, ne'ihuaamua'a mi nej já'amuaxe'eve'e, ayée nu tí'ijxe'eve'eca'a nej niyen ne'íjna jín tejámuaata'ítíi ne'íjna jíme'e ti Dios tu'irátuaasin tetíj tena'a pua'amé tej tiyen rá'astijre'e. Mí ajta, ca'aníjra'a pu naatá'aca nej ni niyen ca'anéri jín tejámuaatayú'use'en nej ni niyen tejámuaatáhuavii seij siyen tiu'utatése'en seij si seuj ra'ará'astijre'en se'íjna í niuucari ti seij na'a raateájtuaa huá'a jemi í ti Dios huateúra'ate.

⁴ Seica mú avítzi jín ajteújnaxcaca'a mú'ejmi jemi. A'íi mú a'íjn pú'een í mej caí rá'astijre'e í Dios. Majta seicié pu ayén tihuá'amitiejte'e a'íjna í niuucari í tej jín ráamua'areeri'í ti huáapua'a pu r'í'í titaatá'a a'íjna ti tí'ita'ajte'e, a'íjna í tavástar'a, í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Ayee pu tihuá'amitiejte'e ti nu'u a'íjn tavástar'a ayén r'í'í tihua'utá'a mej mi miyen ché'e mana'a a'ij pua'a titeetiújcha'íica a'ij ti tihuá'amitiejte'e. Ayee mú me'íjna jín huarín, a'íi mú majta mé rúujipua í tavástar'a. Ajta ayén tihuá'aci'íti a'ij ti ajm'íi té'eyu'usi'ihuaca'a í mej jín rajpuaítzi muá'aju'un.

Jíme'en í ti Dios ajm'íi hua'uxíjte

⁵ Ayee nu raxí'eve'e nej niyen amuaatá'an seij ra'utámua'aree ti a'íjn tavástar'a xaa hua'irájtuaa a'ujna u Egipto a'ímej í ruteítstemua'a. Aj pu'í á'iyen a'íjn ayén hua'upuá'ajte a'ímej í mej caí ra'ará'astijre.

⁶ Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, í mej majta caí araúraste me'íjna jíme'e í ti jín Dios hua'antíhuau, sino maraatéxiehuataca'a me'íjna jíme'e í mej jín títeté'u'upu'uca'a u ta japua a'u mej a'uté'eca'a mej mi pua'amecié tí'ítíi jín te'enteárute ti jaítze'e jín seijre'e. A'íj pu jín, Dios ayén hua'íteána a'u ti a'utíca'a. A'uu mú aiteánami'ihua muá'aju'un tíj na'a ti yú auca'ítí a'ame tíj na'a rusén jíme'e, ti i a'íjn Dios ayén puaíjtzi hua'utá'an a'íjna xicáara'an tí'ij huá'axijte'en naíjmi'ica matíj mana'a pua'amé seijre'e.

⁷ Ayee pu che'atá na'a Dios hua'uxíjte a'ímej í mej Sodoma é'echejca'a, majta í seica í mej Gomorra é'eme'ecantaca'a, majta seica í mej a'ímuá antachéjme'ecaa. Ayee mú huataúra'a a'íime mej mi huaújxana'acira'aten, mej mi majta seicié tí'ihuaújxana'acira'aten a'ij ti caí tiraavíjte'e, teáata'a jamuan í ruxí'ej teáata'a. Ayee mú tiu'utaseíjriti'ihuaca'a mej me'ín pú'een í mej miyen tirajpuaíjtzi muá'aju'un me'íjna jetze í taij ti caí ja'anáj á'amí'ini.

⁸ Majta a'íime í mej avítzi jín ajteújnaxcaca'a mú'ejmi jemi, ayée mú che'atá mana'a me'íjna jetze tí'imua'atze yee mej ruxíéhua ruxána'acira'aten. A'íj mú jín a'ij pua'a raruure í rutevij. Majta miyen mé rúujipua ja'ati ti na'a ti tí'ítíi jín antiújmua'aree. A'íi mú majta a'ij pua'a tihuá'axa a'ímej í mej ta japua é'eseijre'e, í mej majta r'í'í huápi'í naa seijre'e.

⁹ Mi ajta a'ín Miguel ti jeíhua ti'iti jín tí'ivaire'e í ta japua, capu ayén huataúra'a ti ayén ca'anín jín ra'uxíjte'en a'íjna í tiyaaru'u matí'ij tí'itese'eca'a me'íjna jime'e a'ij mej ráaruuren í tévira'an a'íjna í Moisés teecan. Capu xaa ayén ca'anín jín ra'uxíjte sino ayée pu tiraata'ixaa tijín: “Ché'e a'ín tavástar'a mua'ajteá'axi'in.”

¹⁰ Mi majta a'íime í teteca, ayée mú ché'e mana'a a'ij pua'a tí'ixaxa'a me'íjna jime'e ti'iti ti a'ij mej caí yaú'itie. Ajta ayée mú me'íjna jín rujímua'a aújpua'ajte'en me'íjna jime'e í mej rujímua'a a'ij tirájteuve, ajta a'íjna ti a'ij pua'a tihuá'amitiejte'e. Ayee mú 'een matíj í ti'iti mej caí raayí'iti mej tiú'umua'ati. A'íj mú jín rujímua'a aújpua'ajte'en.

¹¹ Cui'i xaa, Dios pu puaíjtzi hua'utá'asin a'ímej. Ayee mú che'atá mana'a a'ij pua'a titetiújcha'íí tíj ajta a'íjna í Caín. Huáapua'a mú miyen huataúra'a mej mi miyen jeíhua huápi'i raamuá'itín í puaíjtzi. Ayee mú che'atá mana'a tíj huaríj a'íjna í Balaam teecan ti jeíhua huápi'i auté'itze í Dios jemi. Ayee mú che'atá mena'a ehuaújpua'arixi'in tíj ajta á'upua'areca'a a'íjna í Coré tí'ij a'ín ca'anín jín raatéxiehuataca'a a'íjna ti jín antiújmua'areeca'a a'íjna í Moisés teecan.

¹² Setíj sena'a e'etiújseire'en sej si naími'i tiú'ucua'ani se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en, a'íime mú a'ij pua'a ríj muá'aye'i. Ayee mu'u, camu a'ij mena'a tí'icua'a mú'ejmi jamuan, majta miyen tí'iseijre'e mú'ejmi jemi tíj cáxuri ti tí'icámeijri'i. A'íí mú rujímua'a mena'a tiú'ujmi'icua'a, majta, camu tihuá'ami'icua'a í seica. Ayee mú 'een tíj jaitiri mej caí jetze víjvi'iyey sino eeca pu ráatisin. Ayee mú majta 'een tíj cíyey ti caí taaca tí'ij caí ché'e xíjcata'a p'í'iríjca, ti pua'a ja'ati rá'ijcuta. Cu xíe hua'apua pu huatéehua nain jime'e.

¹³ Majta miyen 'een tíj í jaj ti á'ujruuréjvee ca'anín jime'e, ti ajta jetzen aamíxcua'iri ájninei. Ajta a'íjna ti huá'a jetze airáninei a'ímej í teite, ayée pu hua'utatévi'iraste'en. Majta mú miyen 'een tíj xu'ura'ave í mej mauj á'ujjuhua'an a'u ti a'utíca'a. Ayee pu tihuá'aci'iti mej me'uun a'uteáturan a'u ti jeíhua huápi'i a'utíca'a.

¹⁴ Ajta a'ín í Enóc, a'íjna ti aráhua'apua jetze ti'ite a'íime í mej Adán jetzen airáne, a'íí pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'ímej jime'e tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan tijín: “Casí'i, xaasej, tavástar'a pu yé ve'ecánejsin huá'a jamuan í mej ravaire'e í ta japua, a'íime ti ajta huatéúra'ate. ¹⁵ A'íí pu huá'axi'epi'íntari'iran najmi'íca, ajta a'íj pu jín huá'axijte'en najmi'íca í mej rájcha'íire'eca'a í Dios a'íjna jime'e í mej a'ij pua'a ríjcaa ti caí ayén tiraavíjte'e í Dios jemi. A'íí pu ajta a'íjna jín huá'axijte'en a'íjna jime'e mej miyen jeíhua huápi'i a'ij pua'a tí'ixajtaca'a í Dios a'íime í mej auteájturaa í jemin mej mi caí miyen huá'ini a'ij ti tiraavíjte'e í jemin.” Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Enóc.

¹⁶ A'íime í teite, a'íí mú a'ín pú'een í mej ti'iti jín runiúuste'e, í mej níniu'ucacu. Ayee mú tí'itiújcha'íí a'ij ti tihuá'amitiejte'e í huá'a tzajta'a. Ca'anín mú jín tí'ixáata muá'aye'i mej mi me'íjna jín á'ujtzaahuat'e. Majta miyen rí'í tihuá'ajee í teite mej mi ti'iti jín hua'utémuaitín.

Ca'aníjra'a pu hua'atá'aca a'ímej í mej té'atzaahuat'e

¹⁷ Mi seajta mú'een, mi nej já'amuaxe'eve'e, setá'aj ra'utamua'aree a'ij mej tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan a'íime í ti hua'antíhuau í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een.

¹⁸ Ayee mú tiu'utaxájtaca'a ti ayén teja'uré'enejsin tijín: “A'ájna, tí'ij ari nain te'entipúa'arijme'en, a'íí mú huatasejre'esin a'íime í mej tité'exiehuari'ira muá'aju'un, í mej miyen tí'itiújcha'íí muá'aju'un a'ij ti tihuá'amitiejte'e í huá'a tzajta'a, tíj na'a ti caí ayén tiraavíjte'e í Dios jemi.” ¹⁹ A'íí mú a'ín pú'een í mej ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi já'ita'a a'utaci'íca'an. A'íí mú

rujímua'a mena'a a'ij tirájteu a'ij mej ríci. Camu a'atzu jetzen araújca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

²⁰ Mí seajta mú'een, mi nej já'amuaxe'eve'e, setá'aj ca'aníjra'a tiu'utá'an seíj seajta seij, sej si te'utáviicua'i se'íjna jime'e sej ra'ará'astijre'en se'íjna ti Dios ayén huatéúra'ate. Setá'aj seajta araújca'anen se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sej si siyen huatéjniuuni í Dios jemi. ²¹ Setá'aj seuj ra'utámua'aree tíj na'a ti yú auca'ití a'ame ti a'ín Dios ayén já'amuaxe'eve'e. Setá'aj seajta siyen rachú'eve'e se'íjna í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een ti ij a'ín a'íjna jín amuá'ancu'uvajxi'in a'íjna jime'e ti ayén tejámuaatá'asin sej siyen jemin ruurican huatéaturan tíj na'a rusén jime'e.

²² Setá'aj seajta ca'aníjra'a hua'utá'an seica í mej caí rí'í té'atzaahuat'e. ²³ Setá'aj seajta hua'irájtuaani seica, muári'eri jime'e. Ayee pu seíire'e a'ame. Cu xíee sej hua'irájtuaani í taij jetze. Seajta seica, í ti tí'itziini'ire'e jime'e, setá'aj huá'ancu'uvajxi'in. Rí'í xu'u mú'een, a'iné jeíhua mú huápi'i xána'avisi'i seíire'e muá'aju'un a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

I niuucari ti jín ra'antipúa'ajte'esin

²⁴⁻²⁵ Ajta a'ín í Dios ti seij na'a pú'een, a'ii pu a'ín pú'een ti tu'irájtuaani. A'í pu raayí'iti ti ca'aníjra'a amuaatá'an sej si caí tí'iti jín até'itze'ara'an í jemin. A'í pu ajta amuaatéhuiite'esin í jemin a'u ti rí'í huápi'i naa tí'iseijre'e. Mú'een xu caí tí'iti a'aturáacan jín se'uun huaté'en, seajta huápi'i xu huataújtemua'ave'esin. Tiché'e tiyen rí'í tiraatá'an, a'iné a'í pu a'íjna jín tí'itéjvee a'íjna jime'e ti jaítze'e ve'ée. A'í pu ajta nain jín tí'aijta, ajta nain jín antiújmua'aree. A'í pu ajta ayén téjmi japua huaniú a'íjna jime'e ti Ciríistu'u tu'irájtuuaa tí'ij caí xi huataseíire'e í chaanaca tej japuan seijre'e. Tiché'e tiyen te'íjna jín rí'í tiraatá'an tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

I niucari ti jíme'en raxa í Jesús ti a'íin tiraatasejrate a'íjna í Juan

I niucari ti jín ra'utéjche

¹ Ayee nu ne'íjna jín tiu'utaxájta ne'íjna jíme'e í niucari í ti rú'avaataca'a í Dios jemi, ti ajta jíme'en raxa í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Dios pu ayén raatá'a ti a'íin Ciríistu'u ajta hua'utasejrate'en a'ímej í mej ravaire'e mej mi ráamua'aree ti Dios ari ayén raaxí'epi'íntare a'ij ti ca'anacan teja'uré'enejsin. Ajta a'íin Ciríistu'u, ayée pu a'íjna jín hua'utá'ixa a'íjna jíme'e ti seij a'uta'íteca'a ti jemin tí'ivaire'e í júte'e ti ij ayén raatasejrate'en a'íjna í Juan.

² Nee nu niyen tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna a'íjna í niucari ti Dios jemi é'eme'ecan, ti jíme'en raxa a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

³ Ché'e rutémua'ave'e a'íjna í ja'ati ti ayén huá'anamuajriste'e a'íjna i niucari ti Dios jemi a'uvé'emej. Miché'e majta rutémua'ave'e a'íime í mej miyen ranamua, majta miyen rá'astijre'e a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze, a'iné pu'uri tén teja'uré'enejsin.

Juan pu tihuá'ayu'use'e a'ímej í mej e'etiújse'iri ta'aráhua'apua teyuu

⁴ Neajta inee, i nej i'i Juan, ayée nu tejá'amuyayuse'e mi sej se'uun e'etiújse'iri arahua'apuacié a'u ti huacá'a u Asia. Ché'e a'íin rí'i tejamuaatá'an, ajta amua'anpuá'ajte'en a'íjna ti jéjcuá imuá seijre'eca'a, ti ajta íjii seijre'e, ti ajta ayén auj seíire'e a'ame tíj na'a rusén jíme'e. Ché'e ayén che'atá na'a amuáaruuren a'íjna xiéjniu'ucare'ara'an ti a'uun é'eseijre'e a'u ti Dios á'ujca ipuari japua. A'íi pu aráhua'apua jín tí'ivaire'e.

⁵ Ché'e ajta a'íin rí'i tejamuaatá'an, ajta amua'anpuá'ajte'en a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. A'íi pu caí ja'anáj ti'iti jín até'ítze'ara a'íjna jíme'e ti ayén te'anxájta í Dios jetze me'ecan. A'ii pu ajta a'íin pú'een í ti amuacá a'itá'ara huá'a tzajta'a a'ímej í mi'ichite. A'ii pu ajta a'íin pú'een ti tihuá'ajte'e naíjmi'ica í mej títetateí íiyen chaanaca japua. A'íi pu taxe'eve'e, ajta ruxuure'e jín tacá'ijxi í tej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁶ A'íi pu ajta ayén taatá'a tej ti jamuan tiu'uta'aíjta, ajta tej ti teajta raatévaire'en te'íjna í Diojra'an, í ti ajta rájya'upua í Ciríistu'u. Tiché'e tiyen rí'i tiratá'acare'en tíj na'a rusén jíme'e. Ché'e a'íin ajta nain jín tiu'uta'aíjta, tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jíme'e.

⁷ Casi'i, xaasej, a'íi pu jaitiri jetze yé ve'ecánejsin. Naími'i mú raseijran matíj mena'a mej raajé'ica. Majta naími'i í huá'ate'itestemua'a, matíj mena'a pua'amé íiyen seijre'e í chaanaca japua, a'íi mú ruyé'inen me'íjna jíme'e mej huataújxiemiste'esin matí'ij raasej.

⁸ Ayee pu ti'ixa a'íjna í tavá'stara'a, ti ajta Dios pú'een ti seijre'e, ti ajta jéjcuá imuá seijre'eca'a, ajta ti seíire'e a'ame tíj na'a rusén jíme'e. Ayen tíjín: "Nee nu ne'ín pú'een í ta'amujca, neajta, í netu'uve'eteájtí."

Juan pu raasej í Ciríistu'u

⁹ Mi neajta inee, i nej i'i Juan, i nej á'amua'ihuaara'a pú'een, ayée nu che'atá nena'a a'amua jamuan rajpuaíjti ne'íjna jíme'e nej Ciríistu'u jetze ajtème'ecan. Naími'i tu tiu'uta'aíjta Ciríistu'u jamuan. Teajta naími'i tu tiyen té'eviicua'i. A'uu nu á'ucatií a'ujna jaata'a ti e'eráhuachi ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Patmos. A'uu nu aiteánami'ihuaca'a ne'íjna jíme'e nej

tihua'utá'ixaa ne'íjna jime'e í niuucari ti jín raxa í Dios, ti ajta a'íjna jín raxa a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús.

¹⁰ Tí'ij ari a'ájna pítí'irijcaa matí'ij rana'amiche í tavástara'a, a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén rájve neetzi jemi. Netí'ij ni niyen ráanamujri'í u nehuárita'a ti ja'ati ca'anín jín naatajé. Ayee pu namuajre'eca'a tíj ti pua'a ja'ati ucáajijhua trompeeta jetze.

¹¹ Ayen tíjín:

—Patá'aj hui ra'utéeyu'uxa í yu'uxari jetze a'ij pej tí'iseij. Pajta hua'uta'íti huá'a jemi í mej arahua'apuacié e'etiújse'iri í Dios jemi, a'uun ti huacá'a u Asia. Tíj na'a a'ujna u Éfeso, ajta a'ujna u Esmirna, ajta a'ujna u Pérgamo, ajta a'ujna u Tiatira, ajta a'ujna u Sardis, ajta a'ujna u Filadelfia, ajta a'ujna u Laodicea.

¹² Netí'ij ni pí a'uré'eve nej ni raaseíj ne'íjna í ja'ati ti nejé'ejeeveca'a. Netí'ij niyen huaríj, ayée nu éeni'ici'e tiu'uséij tí'íti ti japuan antitátzajmee, oro ti jín taavíjhuaca'a. Ayee pu pua'amé ará'aseca'a aráhua'apua í cantiira'a.

¹³ Ajta, a'úu pu já'ita'a a'íjna ti japuan antitátzajmee, seíj pu a'uun huatéveca'a ti ayén seijre'eca'a tíj teví. Ayee pu éene'e te'ucávijjcaa caxuri jime'e ti tí'íj, ajta puaasi pu jín avé'ejí'ici'ihuaca'a ti oro jín taavíjhua.

¹⁴ Cuaiínara'an pu huijmu'ucca, ajta cuaiínavi'ican pu cácipuaca'a. Ayee pu seijre'eca'a tíj cáne'a muxaj ti cuaiína, ti ajta seijre'e tíj í seeri. Jé'ecan pu ajta ayén seijre'eca'a í jí'iseáara'an jetze tíj taij ti á'ataa.

¹⁵ Ajta, ayée pu seijre'eca'a í íicájra'an jetze tíj tí'iti ti cámejri'ihua, ti mesti. Naa pu tí'itemastájye'ícaa tíj cobre mej án yá'uxire í taij tzajta'a. Ajta, tí'ij a'ín tí'ixajta'a, ayée pu namuajre'eca'a tíj játe'ana ti sihuájna ti huatámi'iyeca'a.

¹⁶ A'í pu ruri'irínta'a ru'ité'a'aca'a í rumuájca'a jetze, í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase. Ajta a'ín í niuucari ti jetzen aijnineica'a, ayée pu seijre'eca'a tíj chun ti ruxí'ejta'a tejcámimijme. Ajta ayée pu té'ataaca'a í ru jetze tíj í xicaj ti nain jín airáxi'ixire.

¹⁷ Jíme'en nu'u raaseíj, aj nu ni e'erájve a'u ti e'era'íicajme. Cu xiee nej cu huámi'ini. Mi ajta a'ín, ruri'irínta'a jín í rumuájca'a na'ajtamuariej. Ayee pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Capej hui tí'itziíne'e. Nee nu ne'ín pú'een í nej amuájca, ajta nej uvé'eteajti.

¹⁸ 'Nee nu ne'ín pú'een í nej i'irúuri. Nee nu huamí'í. Mi neajta, íjii, neajtahua'a nu i'irúuri tíj na'a rusén jime'e. Neajta nu ne'íjna jín antínmua'aree nej ni raaxí'epí'intare'en mej huácuí'ini na'ari mej ruuri muá'ara'ani, neajta nej ni hua'iteáanan a'ujna a'u mej é'ecuí'ini na'ari nej hua'irájtuaani ne'újna.

¹⁹ 'Me'ecuí xaa, patá'aj pe'íjna autéeyu'uxa í pej peri raaseíj, í ti íjii seijre'e, ajta í ti auj seijre'e, ajta ti auj ayén teja'uré'enejsin.

²⁰ 'A'ímej jime'e í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase í pej hua'useíj í nej hua'ité'a'aca neri'irínta'a pújme'en í nemuajca'a jetze, ajta a'íjna í ti aráhua'apua ti japuan antitátzajmee, ayée nu'uri tímuaatá'ixaate'esin matíj mena'a pua'amé rú'avaataca'a mú'etzi jemi. Me'íjna í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase, a'ii mú a'ín pú'een í mej me'íjna jín antiújmua'aree mej mi huá'ucha'ín í mej e'etiújse'iri huá'a teyujta'a. Ajta, í ti aráhua'apua ti japuan antitátzajmee, a'ii mú me'ín pú'een í teite í mej arahua'apuacié e'etiújse'iri í mej rana'amiche í Dios.

2

I niuucari ti tihua'ayu'use'e í ta'aráhua'apua teyuu: A'íme í mej Éfeso e'etiújse'iri

1 'Patá'aj piyen tiraata'ít'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Éfeso ti jíme'en yee: “Aye pu ti'ixa a'íjna í ti hua'ité'a'aca rurí'irínta'a a'ímej í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase. Aye pu ti'ixa a'íjna ti huá'a tzajta'a án é'eye'ive í ti oro jín taavíjhua, ti ajta antitátzajmee.

2 “Nee nu hui niyen tí'ijmua'aree a'ij sej titetiújcha'íi, sej seajta temua'a naa té'eviicua'i. Seajta mú'een, caxu hua'ancuré'evi'itici a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi sino ayée xu seri huá'umua'areeri'i a'ímej í miyen rusejrataca'a mej nu'u a'ín pú'een í ti Dios hua'antíhuau; mej nu'u tiu'utévaire'en tavástara'a jetze me'ecan. Mi majta a'íime, camu a'ín pú'een. Aye mu'u ruhuá'itaca'a.

3 “Nee nu niyen tí'ijmua'aree sej raayí'iti sej te'utáviicua'i nain jíme'e. Mú'een xu seajta rajpuaíjtzi xa'aye'i. Seajta mú'een, caxu raatéxiehuataca'a sej na'ará'astijre'e.

4 “Mi neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e í sej jín auteájturaa ineetzi jemi. Xu'uri raatéxiehuataca'a sej siyen nexí'leve'e setí'ij amuacái tí'inexe'eve'eca'a.

5 “Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij sej éeni'ici'e mé núurie. Setá'aj siyen seicié tiú'umua'ati sej si siyen che'atá rí'í titetiújcha'íi setí'ij amuacái ríjcaa. Na'ari secaí siyen huárini, nee nu ne'uun mú'ejmi jemi e'etanéjsin nej ni amuá'ari'i a'íjna í ti antitátzajmee í ti ajta mú'ejmi jemi seijre'e. Aye nu xaa rini ti pua'a secaí seicié tiú'umua'ati.

6 “Mi seajta mú'een, xí'epi'ín xu ríci a'íjna jíme'e ti caí a'atzu amua'aráanajche a'ij mej ye'í ríci a'íime í mej miyen hua'atamuá'amua tíjín: í mej ca'anéeri jín tí'aijta. Aye pu che'atá caí tina'aráanajche ineetzi.

7 “Ajta a'ín í ti huíteájnaua, ché'e a'ín rí'í tiráanamua a'ij ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tihuá'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta, a'íjna jíme'e a'íjna í ja'ati ti tiu'umuá'itín, ayée nu raatá'asin ti a'ín ja'ati ayén ráacua'ani a'íjna jetze í ti seijre'e í ciyej ti jín i'irúuri á'ara'ani, a'íjna í ciyej í ti a'uun e'etávee a'u mej a'utaújtemua'ave'en jemin í Dios.”

I mej Esmirna e'etiújse'iri

8 'Patá'aj pajta piyen tiraata'ít'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Esmirna ti jíme'en yee: “Aye pu ti'ixa a'íjna í ti a'ín pú'een í ta'amuájca, ajta í ti a'ín pú'een í tu'uvé'eteajti, a'íjna í ti huamí'í, ti ajta ajtahua'a huatarúj.

9 “Nee nu niyen tí'ijmua'aree í sej jín rajpuaíjtzi, seajta mú'een, secaí a'ij tí'ijviicua'i. Mi seajta mú'een, neetzi jemi xu chíjteaaani pú'een temua'a jeíhua. Nee nu neajta ramua'aree mej jeíhua huápi'í tí'íhua'itaca a'íime í mej miyen rusejrataca mej nu'u me'íjna jetze ajtéme'ecan í Israél. Mi ajta, capu ayén ti'ayajna sino a'íi mú'ejmin e'etiújse'iri í Satanás.

10 “Caxu rátziiine'e í sej rajpuaíjtzi xá'aju'un. Casi'i, a'íjna í tiyaaru'u, a'íi pu a'uun amua'utéuaasin seica jamuan a'u mej títejé'enaamuaca. Aye pu a'íjna jín á'amuaruuren mej mi amuaatéesej ti pua'a siyen tiná'astijre'e nusu secaí. Aye xu pua'an xicaj rajpuaíjtzi xá'aju'un a'achú cumu tamuáamuata'a xicaj. Ti pua'a siyen nain jín te'utáviicua'i ineetzi jemi, seajta caí a'ij sena'a ti pua'a miyen amuaacui'ini, nee nu ne'íjna amuaatá'asin ne'íjna í curuun í sej jín i'irúuri xá'aju'un tíj na'a rusén jíme'e.

11 “Ajta a'ín í ti huíteájnaua, ché'e a'ín rí'í tiráanamua a'ij ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tihuá'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta, a'íjna í ja'ati ti tiu'umuá'itín, capu a'atzu raci'iti ti a'ín ayén che'atá rajpuaíjtzi á'ara'ani matíj a'íime í mej yá'ujisin í ruxíejniu'uca í ti auj ruurica'a.”

I mej Pérgamo e'etiújse'iri

12 'Patá'aj pajta piyen tiraata'ít'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Pérgamo ti jíme'en yee: “Ayee pu ti'ixa a'íjna í ti ru'itéechui í chun í ti ruxí'ejta'a tejcámíimijme.

13 “Nee nu hui ramua'aree a'u sej a'uchéjme, a'ujna a'u ti tejé'ajta a'íjna í Satanás. Mi seajta mú'een, seúche'e xu ná'astijre'e ineetzi. Caxu raatéxiehuataca'a sej ná'atzaahuata'e ineetzi se'ájna xicáara'a ti jetzen seijre'eca'a a'íjna í Antipas teecan, a'íjna ti ayén huataújseijrataca'a ti a'ín neetzi jetze me'ecan tí'ivaire'eca'a. Capu ti'iti jín auteájturaa ineetzi jemi a'íjna í ja'ati. Mi majta, a'íi mú raajé'ica mú'ejmi tzajta'a, me'újna a'u ti tejé'ajta a'íjna í Satanás.

14 “Mi seajta mú'een, ti'iti xu jín auteájturaa ineetzi jemi. A'uu mú é'eseijre'e mú'ejmi jemi seica í mej miyen tirá'astijre'e me'íjna í niuucari í mej jín miyen che'atá tihuá'amua'ate tí'ajta a'ín Balaam teecan tiraamuá'ate a'íjna í Balac teecan ti ayén hua'itzi jín hua'utémua'itin a'ímej í mej Israel jetze ajtéme'ecantaca'a, mej mi miyen ráacua'ani me'íjna í hua'ira'a í mej ráamuai'ivajtacaa a'ímej jemi í mej caí dios pú'een, ajta mej tiú'uxana'acire'e.

15 “Ayee mú che'atá mena'a seijre'e mú'ejmi jemi seica í mej miyen majta rá'astijre'e í hua'aye'ira a'ímej í mej ca'anéeri jín tí'ajta, í mej jee nicolaitas. Mi seajta mú'een, ayée xu seuj hua'atá'aca mej me'uun é'eseijre'e.

16 “A'íj nu jín, niyen tejá'amua'ixaate'e yee setá'aj seicié tiú'umua'ati. Na'ari secaí siyen huárini, nee nu mú'ejmi jemi e'etanéjsin, nej ni hua'uténe'usi'ite'en a'ímej a'íjna jime'e nej niyen tiu'uta'aíjta sej ca'anéeri jín hua'utamuarite'en.

17 “Ajta a'ín ti huíteájnamua, ché'e a'ín temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tihuá'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta a'ín í ti tiu'umuá'itin, ayée nu raatapuaíjve'esin a'íjna í cual'ira ti júte'e é'aviitzi'i. Neajta nu tetej raatátistejsin ti cuaínara'a. Ajta a'íjna jetze í tetej, jéjcuacan jín pu té'eyu'usi'i a'ij ti ari ántehuaa a'íjna í ja'ati. Ajta capu mé'e ja'ati ayén ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'i sino a'íi pu'u í ja'ati ramua'aree í nej raatátistejsin ne'íjna í tetej.”

I mej Tiatira e'etiújse'iri

18 'Patá'aj pajta piyen tiraata'ít'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Tiatira ti jíme'en yee: “Ayee pu yee ti'ixa a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, ti ajta ayén éene'en aj ji'isijmee tíj tajj ti atiújmeme, ti ajta ayén éene'en tí'icajme tíj cobre ti'iti í mej tiracámeijri'i.

19 “Nee nu ramua'aree a'ij sej titetiújcha'íi. Mú'een xu hui siyen ruxe'eve'e seij seajta seij. Seajta, siyen ruxí'evi'ira'a jín tí'ivaire'e. Seajta té'eviicua'i temua'a naa. Seajta íjii, jaítze'e xu r'íi titetiújcha'íi secaí sejmí'i.

20 “Mi ajta, a'íi pu caí na'aráanajche a'ij sej rici. Mú'een xu ratá'aca ti a'ín 'íita'a ayén a'utéveeca mú'ejmi jemi, a'íjna í 'íita'a ti ayén ántehuaa tíjín Jezabel. Ayee pu ruseijrata ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mi ajta, capu a'ín pú'een a'íné a'íi pu ayén hua'itzi jín tihuá'amua'ate mej mi ti'ihuaújxana'acira'aten mej mi majta miyen ráacua'ani me'íjna í hua'ira'a í mej ráamuai'ivajtacaa a'ímej jemi í mej caí dios pú'een.

21 “Nu'uri á'atee nej raatá'a ti seicié tiú'umua'ati. Mi ajta a'ín, capu a'atzu á'ujca'ane ti ayén seicié huárini a'íjna jime'e ti tí'ixana'acire'e.

22 “Me'ecui xaa, ayée nu án ye'erájisin utaatzi japua a'u mej é'ecu'ucutzu í mej tí'icucui'i. Majta a'íime í mej jemin tí'ixana'acire'en, ayée nu jeíhua huápi'i puaíjtzi hua'utá'asin ti pua'a mecaí raatéxiehuata mej miyen a'ij pua'a rici tíj ajta a'íjna.

23 “Neajta nu huá'acui'ini ne'ímej í yaújmua'ame'en a'íjna í 'íita'a. Majta naími'i, a'achú mej pua'amé e'etiújse'iri í Dios jemi, a'íí mú ramua'aréeren nej ne'ín pú'een í ti rú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e se'ij í rumua'atzíira'a jetze, ajta a'ij ti té'umua'atze í ru tzajta'a. Neajta, ayée nu amuaatá'asin se'ij neajta se'ij a'ij ti ayén tiraavíjte'e a'íjna jime'e a'ij ti se'ij ti'itiújcha'íica'a.

24-25 “Sej seajta mú'een, mi seica, mi sej se'uun Tiatira é'eche, mi sej seajta caí siyen tirá'astijre'e se'íjna í niuucari ti hua'itzi pú'een, caxu se'íjna rí'iree í mej jee jeíhua huápi'í ruxe'eve'e í Satanás jemi. A'íj nu jín, canu máa a'ij ti'tíj jín tejá'amua'íjcate'e sino setá'aj siyen huárini sej seuj rá'astijre'e a'ij sej seri tíraarí'ire. Setá'aj siyen huárini asta nena'a caí neajtahua'a yé uvé'enen.

26 “Ajta a'íin ti tiu'umuá'itín, ti ajta ayén che'atá na'a rí'í ti'itiújcha'íí netíj inee, ajta na'a caí nain te'entipúa'are, nee nu ne'íjna jín tí'ira'íjcate'en ti ij a'íin tíhua'uta'aíjte'en a'ímej í mej se'ij chuéjra'a japua a'uchéjme.

27 “Ca'anéeri pu jín tihua'a'aíite'e a'ame. Ayee pu che'atá na'a tihua'antipúa'ajte'esin a'ímej í mej rájcha'íire'e tíj ja'ati ayén tiraatétaaraxi'ín í xa'ari ti xarij jín taavíjhua. Ayee nu che'atá nena'a ti'iti jín tí'ira'íjcate'en tíj ajta a'íin niyá'upua ayén ti'iti jín tinaa'íjca.

28 “Neajta niyen huateáturan í jemin ti ij a'íin ayén tátzave'e á'ara'ani tíj a'íjna í xu'ura'ave ti 'aíjninei tapuá'arijme'eca.

29 “Ajta a'íin ti huíteájnamua, ché'e a'íin ja'ati temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'a'íixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.”

3

I mej Sardis e'etiújse'iri

1 'Patá'aj piyen tiraata'íti'i pe'íjna ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íí a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Sardis ti jíme'en yee: “Ayee pu tí'ixa a'íjna ti jemin seijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti arahua'apuáca jín tí'imuari'e. Nee nu neajta ru'ité'aa í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase. Ayee nu niyen tí'ijmua'aree í sej jín tí'imuari'e. Ayee mú tí'ixaxa'a sej nu'u ruuri se'íjna jime'e sej jeíhua tí'imuari'e. Mí seajta mú'een, neetzi jemi xu siyen mí'ichi.

2 “Setá'aj atanéjne'ere, setá'aj seajta rí'í ráaruuren se'íjna ti auj mú'ejmi jemi seijre'e, ti ajta ari tímua'a mí'ini, a'iné ayée pu tiná'amitiejte'e ineetzi sej caí ti'itíj jín araúraste í Dios jemi.

3 “Setá'aj siyen ra'utámua'aree í sej ra'ancuré'a, í sej seajta ráanamujri'i. Setá'aj se'íjna jín araúrasten, seajta seicié tiú'umua'ati. Ti pua'a secaí siyen atanéjne'ere, nee nu mú a'uvé'emé'e na'ame mú'ejmi jemi tíj nahua'ari. Seajta mú'een, caxu ramua'aréeren a'atzaj nej pua'a ne'uun e'etanéjsin mú'ejmi jemi.

4 “Mí majta, seica mú mú'ejmi jemi seijre'e í mej caí miyen ti'iti jín tite'á'atura í ru jetze. A'íí mú á'ujujhua'ane'e muá'aju'u ineetzi jamuan, majta á'ujujhua'ane'e muá'aju'u mej cuaiínavi'ín tiu'uchén, a'iné ayée pu tihua'uvíjte'e a'ímej.

5 “A'íjna í ti tí'imua'itín, ayée pu hui 'éene'e ti'itechée a'ame cuaiínavi'ican. Neajta inee, canu ra'uré'uuna í ti jín ántehuaa í yu'uxari jetze í mej jetzen á'ayu'usi'i a'ímej í mej rusén jín huateáturaasin í Dios jemi, sino nee nu neajta niyen tiraataxáta í ti jín ántehuaa jemin í niyá'upua, neajta huá'a jemi í mej jemin tí'ivaire'e í niyá'upua.

6 “Ajta a'íin í ti huíteájnamua, ché'e a'íin ja'ati temua'a tiráanamua a'ij ti tihua'a'íixaate'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'ímej í mej e'etiújse'iri jemin í Dios.”

I mej Filadelfia e'etiújse'iri

⁷ Patá'aj pajta tiraata'ít'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Filadelfia ti jíme'en yee: “Patá'aj piyen ti jíme'en yee, ayée pu ti'ixa a'íjna í Dios í ti r'íi tirájcha'íi, a'íjna í ti ajta tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a. A'í pu yee ajta a'íjna jín antiújmua'aree ti hua'atá'aca mej mi me'uun a'uteároute a'u ti e'irájca a'íjna í ti jetzen huanéj í David teecan. Ti pua'a a'ín te'antácuuna, capu ri'irí ti ja'ati te'iteáanan. Ajta, ti pua'a a'ín te'iteáanan, capu ajta ri'irí ti ja'ati te'antácuuna.

⁸ “Nee nu ramua'aree a'ij sej ricí. Casi'i, xaasej. Nu'uri niyen amuaatá'a sej si siyen ruxiéehua se'uun a'uteároute. Ajta, capu ri'irí ti ja'ati amuaatá'ijmí. Nee nu ramua'aree ti caí jeíhua amú'uca'anisti'i. Mi seajta mú'een, seúche'e xu ra'ará'astijre'e a'ij nej tejamuá'ixaa. Caxu seajta nexiéehua.

⁹ “Me'ecui xaa, ayée nu huá'aruuren ne'ímej í mej miyen rusejrata mej nu'u Israél jetze ajtémecan. Camu xaa ne'u a'íjna jetze ajtémecan sino metí'ihua'itaca mu'u. A'í mú jemin e'etiújse'iri í Satanás. Ayee nu ca'anéri jín huá'aruuren mej mi mú a'uvé'uju'un mej títunutaxi'ín mú'ejmi jemi mej mi majta ráamua'aree nej já'amuaxe'eve'e.

¹⁰ “A'iné mú'een xu siyen ra'ará'astijre'e a'ij nej neri tejámuaa'íjca, sej siyen che'atá sena'a te'utáviicua'i netíj neajta inee te'utáviicua'iri'í, ayée nu r'íi tejá'amuacha'íi ti ij caí ayén tejamuá'aci'iti a'ájna mej jetzen miyen á'aviicua'ire'e muá'aju'u, a'íjna xicáara'a tí'ij ayén teja'uré'enejsin tí'ij huá'a japua rájveti naíjmi'íca í mej íiyen huachéjme í chaanaca japua. Mi'i mú a'uvé'uju'un mej títunutaxi'ín mú'ejmi jemi mej mi majta ráamua'aree nej já'amuaxe'eve'e.

¹¹ “Mu nu e'icáame inee ca'anacan. R'íi xu'u, setá'aj siyen huárini setá'aj r'íi tirájcha'íi xá'ara'ani í sej seri tí'ijcha'íi í Dios jemi. Caxu raatá'acare'en ti ja'ati á'amuanahua'ira í curuun í sej seri raatéemua'iti.

¹² “Ajta a'ín ti tiu'umuá'itín, ayée nu ti'itij jín tiraata'íjcate'esin tí'ij ti'itevé'e a'ame u téyujra'an í neDioj. A'í pu a'uun a'uracaí a'ame tíj na'a rusén jíme'e. Neajta nu ra'acáchajtza ne'íjna jetze í ti jín ántehuaa í neDioj, neajta í ti jín téja'arájtehuaa chajta'ara'an í neDioj, a'ujna u Jerusalén í ti jéjcuu, í ti ajta a'uun e'icaanej u ta japua a'u ti é'esejre'e í neDioj. Neajta nu niyen jetzen ra'acáchajtza í nej jéjcuacan jín ántehuaa.

¹³ “Ajta a'ín ja'ati ti huíteájnamua, ché'e temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihúa'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.”

I mej Laodicea e'etiújse'iri

¹⁴ Patá'aj pajta piyen tiraata'ít'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Laodicea. Piyen ti jíme'en yee: “Ayee pu ti'ixa a'íjna ti ayén tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a tíjín: Ayen tí'ayajna, a'íjna ti ajta tzáahuati'ira'a jín a'ij ti'ixa Dios jíme'e. Ajta capu ayén tí'ihua'itaca. A'í pu ajta a'ín pú'een í ti Dios jamuan tiú'utaahuaca'a tíj na'a ti tí'isejre'e íjii.

¹⁵ “Nee nu ramua'aree a'ij sej titetiújcha'íi. Caxu a'ujca'anéecan jín na'ancuré'evi'iti ineetzi. Caxu seajta ca'anéri jín naatamuári, sino chá'ana'a xu'u siyen titetiújcha'íi. Ayee pu tina'aráanajche sej a'ujca'anéecan jín na'ancuré'evi'itín na'ari ca'anéri jín sej naatamuárite'en.

¹⁶ “Ayee xu tí'ivaire'e tíj jaj ti c'j na'a tí'ipisti. Caxu siyen tí'ivaire'e tíj jaj ti jeíhua písti nusu ti jeíhua cimujra. A'íj nu jín niyen á'amuaruuren tíj ja'ati ti ayén jaj ajtitzee ti caí x'í'epi'ín rá'amencate'e. Nee nu ca'anéri jín mé amúuhua'axijsin.

17 “Ayeexu tí'ixaxa'a yee sej seri chíjteaani sej pú'een, ti yee jeíhua huápi'i rí'i tejamuáavai, ti yee caí ti'iti tejamuá'aturaate'e. Mi seajta mú'een, caxu siyen tí'ijmua'aree sej xána'avisi'i, seajta siyen a'ij pua'a huá'asejrate'e huá'a jemi í teite. Mú'een xu xaa caí a'ij tí'ijviicua'i, seajta aracúcu'unijmee, seajta siyen muámua'avijmé'e.

18 “A'ij nu jín, niyen tejá'amuahuavii sej si neetzi jemi ráananan se'ijna í oro ti taij jetze rutá'ahuaca sej si siyen huateújchijteaanita. Setá'aj siyen neetzi jemi ráananan í cúxuri ti naa tí'icuaína sej si se'ijna jín ucaújchejte'axi'in ti ij caí ayén seijre'e í sej jín tí'itevi'ira'a se'ijna jime'e sej muámua'avijmé'e. Setá'aj seajta neetzi jemi ráananan se'ijna í ti'iti í sej arájhuate'en í rují'i jetze tí'ij rí'iriistan sej ti'iti huasej.

19 “Ayeexu hua'ajteá'axi'ica'a, neajta puaíjtzí hua'atá'aca a'ímej í nej huá'axe'eve'e. A'ij pu jín, setá'aj seicié tiú'umua'ati, seajta a'ujca'anéecan jín na'ará'astijre'en.

20 “Me'ecui xaa, nee nu a'itéjvee tá'apueerta, nete'ejteáatu'axa. Ti pua'a ja'ati ayén náanamua nej rájee, ti pua'a a'ín ajta tina'antácuune'en, aj nu ni jemin uteáru ti tej ti naími'i tiú'ucua'ani tajímua'a.

21 “Ajta a'ín í ti tiu'umuá'itin, ayée nu raatá'asin ti ne jamuan a'ujyeíjxi'in a'u nej tejé'ajta a'iné ayée pu tináaru ineeetzi. Netí'ij tiu'utéemua'iti, aj nu ni án niyá'upua jamuan a'ujyeíjxi a'u ti a'ín tejé'ajta.

22 “Ajta a'ín í ja'ati ti huíteájnamua, ché'e temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihúa'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.”

4

A'í mú raná'amiche'e u ta japua

1 Tí'ij raatapuá'ajta'a ti tiu'uxájtaca'a, aj nu ni niyen éeni'ici'e tiu'uséj. Sej nu huasej í puéerta ti antacúuni'ihuaca'a u ta japua. Ajta a'ín í nej amua-caícan ráanamujri'i, ajtahua'a pu tí'ine'ixaate'eca'a. Ayeexu pu namuajre'eca'a tíj ja'ati ti ucáajjhua trompeeta jetze. Ayen tíjín:

—Yen vejnéechi nej ni timuaatasejrate'en a'ij ti tiú'ujxe'eve'e ti ayén teja'uré'enen méjca'i huáyeexu.

2 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu neetzi jemi ru'uté'aa. Ayeexu nu éene'en tiu'uséj cumu a'u ti ipuari a'utéjvee u ta japua. Ajta a'ijna japua í ipuari, ja'ati pu jetzen acájca.

3 Ajta a'ín ti jetzen acájca, ayée pu naa éene'en ti'itéechen. Ayeexu pu seijre'eca'a tíj tetej ti huápi'i tí'ijnajche, ti pa'u í tetej, ajta ti teúumua ajta í ti ranaxca. Ajta ayén seijre'eca'a tíj í sej í tetej í ti pa'u ti ajta naa tí'imesti. Cu'uxaí pu ajta atavíjca'a a'u ti a'utéveeca'a í ipuari. Ayeexu pu rú'aravi'i seijre'eca'a tíj a'ijna í tetej mej miyen ratamuá'amua tíjín esmeralda.

4 Ajta, seica í ipuari atavéejme'ecaa a'u ti a'utéjvee a'ijna í ipuari. Seité japuan muáacua pu ará'aseca'a a'ijna í ipuari. Majta me'ín í vaujsi, a'í mú acaté'etejme'ecaa jetzen í seica í ipuari. Majta miyen seité japuan muáacua ará'aseca'a a'íme í vaujsi. Majta cuaiínavi'in mú ti'itéchejca'a, majta curuun te'utearújte'emé'e ti oro jín taavíjhuaca'a.

5 A'ájna seij japua í ipuari miyen témaxcava'ara'a, majta téniuuca'a. Ajta, án ti e'evé'evee í ipuari, tatzari pu a'atátime'ecaa ti ayén pua'amé aráhua'apua. Ajta a'ín í tatzari, a'í pu a'ín pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti aráhua'apua jín tí'imuari'e.

⁶ Ajta a'ujna a'u ti e'evé'evee, ayée pu éene'e huámuan á chuaata'a a'íjna jime'e ti naa tí'imesti, ti ajta tí'itatjaz. Ayee pu seijre'eca'a tíj a'íjna í tetej mej miyen ratamuá'amua tíjn cristal.

Majta a'íime í mej muáacua ará'ase í mej ruuri, a'úu mú uhua'ú'upu'ujme'ecaa tíj na'a tí'ipua'amé í ipuari. Tí'ij pí na'a mú tí'iseij, nain japua, tíj na'a júte'imua, ajta íiyen chaanaca japua.

⁷ Ajta a'ín í ti seíti, ayée pu araseijre'e tíj muajye. Ajta í ti hua'apua, ayée pu araseijre'e tíj puuya. Ajta a'ín ti ruuri ti huaíca, ayée pu te'ecánee tíj teáata'a, ajta a'ín í ti muáacua, ayée pu seijre'eca'a tíj cua'ira'ave ti rá'ara'ive.

⁸ Majta a'íime í mej muáacua, í mej majta i'í ruuri, a'íi mú arajsevica ajtá'anájme. Tí'ij pí na'a mú tí'iseij nainjapua tíj na'a júte'imua, majta íiyen chaanaca japua. Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain tíca'ari tzajta'a, a'íi mú jemin tí'ichuicaca'a í Dios. Camu ja'anáj raatapuá'ajta mej miyen tí'ichuica tíjn:

Rí'í pu tí'iseijre'e, temua'a pu urarí'ene'acan jín seijre'e, xí'epi'ín pu een seijre'e tíj na'a rusén jime'e í tavástar'a, a'íjna í Dios ti nain jín antiújmua'aree,

a'íjna í ti rusej seijre'eca'a, ti ajta seijre'e íjii,
ti ajta seíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

⁹ Majta miyen rí'í tiratá'aca, majta raná'amiche'e, a'íi mú majta tí'ijteujtzi'ire'e muá'aye'i me'íjna ti a'ín ipuari jetze acájca, ti ajta ruuri tíj na'a rusén jime'e.

¹⁰ Matíj mena'a miyen ríci í mej muáacua, í mej majta ruuri, a'íi mú majta miyen ríci a'íime í mej vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase. A'íi mú aicaújtuxijsin me'íjna jemi í ti ipuari jetze acájca, mej mi raateánajche me'íjna ti i'í ruuri tíj na'a rusén jime'e, majta raatátuiire'esin í jemin í tiu'ujcúrun. Majta miyen tí'ichuica tíjn:

¹¹ Ayee pu timuaavíjte'e mú'eetzi,
mi pej tavástar'a pú'een, mi pej pajta i'í Dios.

Tej ti tiyen rí'í timuaatá'an,
tej ti tiyen muaná'amiche'en.

Pej pi nain jín anti'amua'aréere,
a'iné mú'ee pej nain tiú'utaahuaca'a,
nain í ti seijre'e íjii.

Ayee mú 'een jín huataseijre me'íjna jime'e pej piyen tira'utéeca'ane
á'axe'evi'ira'a jime'e.

A'íj mú jín miyen huátaavijhuaca'a.

5

I ti jír'i ti jetzen té'eyu'usi'i, ajta í Cáne'a

¹ Netí'ij ni ayén éene'en tiu'uséij, ti a'íjna í ti acájca í ipuari jetze, ruri'írínta'a pu ru'itépijcaa í yu'uxari í ti ruxí'ejta'a té'esiimua'ihuaca'a, ajta, á'avijti'ihuaca'a arahua'apuáca jime'e í xijca.

² Neajta ja'ati huasej ti júte'e tí'ivaire'e. A'íjna í ja'ati jé'ecan pu huápí'í uráca'anée. Ca'anín pu jín tiu'utáhuau. Ayee pu tíjn:

—¿A'ataani ayén huataújci'ipua ti a'ín ra'ajsiújtza'anaxi'ín í ti jín á'avi'íjti'ihuajmee, ajta í ti raatáxijta í yu'uxari? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

³ Tí'iquí ayén te'irájraa. Tíj na'a a'ujna já'ahua'a u júte'e, ajta íiyen chaanaca japua, ajta u tajete, capu mé'e ja'ati ti ayén tiu'utaúci'ipua í ti ayén tiraatáxijta, ajta ti ra'usej a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a.

⁴ Neajta inee, jeihua nu huápi'i neyeineca'a ne'íjna jime'e mej caí ra-
teuve'eca'a se'ij ti ayén tiu'utaúci'ipua í ti ayén tiraatáxijta í yu'uxari nusu ti
ra'use'ij, ajta ti ra'ujjive'en.

⁵ Ti'iquí se'ij ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í vaujsi, ayée pu
tinaatá'ixaa tijín:

—Capej ayeine. Me'ecui xaa, a'íjna mej miyen ratamuá'amua tijín í Muajye
í ti huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej Israél jetze airáne, a'íjna í mej
majta miyen ratamuá'amua tijín A'íjna í ti David jetze airaújnejte, a'í pu
ari tiu'utéemua'iti tí'ij a'íjn ayén tira'ajsiújtza'anaxi'in í ta'aráhua'apuáca jín
á'avi'ijti'ihuaajmee, ti ajta raatáxijta.

⁶ Neajta niyen éene'en tiu'uséj tíj ti'iti í Cáne'a, ayée seijre'eca'a tíj í mej
meri raajé'ica. A'uu pu a'utéveeca'a jemin í ipuari. A'í pu ajta huá'a tzajta'a
seijre'eca'a í mej muáacua í mej ruuri, majta a'ímej í mej aitecaíjme'ecaa a'íme
í vaujsi.

Ajta a'íjna í Cáne'a, arahua'apuáca pu ájta'ehuájme'ecaa, ajta
arahua'apuájmé'en pu ájji'isijme'ecaa. Ajta a'íjn jí'iseáara'an í ta'aráhua'apua,
a'ii pu a'íjn pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios í ti nainjapua u ya'uta'íteca'a
íiyen chaanaca japua.

⁷ Ajta a'íjn í Cáne'a, a'úu pu a'uvé'emej a'íjna jemi í ti e'ecájca í ipuari jetze.
Ti'iquí ra'ancuré'epi a'íjna í yu'uxari í ti ri'iriinta'a seijre'eca'a a'íjna í ti ipuari
jetze acájca.

⁸ Tí'ij ra'ancuré'epi a'íjna í yu'uxari, a'íme í mej muáacua í mej ruuri,
majta a'íme í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase, a'í m'ú miyen
a'ímuá aicaújtuuxi me'íjna jemi í Cáne'a. Matíj mena'a pua'amé te'ité'í'ica'a
me'íjna í aarpa, majta tuxa'a ti oro jín tí'ítaavijhuaca'a. Cuaane'e pu
avé'ejstíjme'ecaa a'íjna jetze í tuxa'a. Ajta a'íjna í cuaane'e, a'ii pu a'íjn pú'een
í mej raatáhuaviiri'í í Dios a'íme í mej r'í'í tí'iteseijre'e í Dios jemi.

⁹ Matí'ij mi miyen jéjcuacan jín tiu'utáchuiicaca'a tijín:

Ayee pu tiraavijte'e pej mú'ee piyen ra'ancuré'epin, pajta raatáxijta a'iné
memuaajé'ica.

Pajta mú'ee, pepu'uri tiu'utanájchitaca'a

pe'íjna jime'e í á'axuure'e

í mej jín té'echa'íca'a í Dios jemi,

pej pi tiu'utátuiire'en í Dios jemi í teite

mej nainjapua é'eme'ecan.

A'í m'ú huá'a jetze ajtémecan matíj mena'a

se'ij jetze mej airaújnejte

nusu a'achú pua'amé í mej se'ij niuucari jín tí'ixaxa'a

nusu matíj mena'a pua'amé

í mej teitestemua'ame'en pú'een.

A'u ti na'a mej é'eseijre'e se'ij japua í chuej,

a'úu m'ú é'eme'ecan.

¹⁰ Pajta mú'ee, pepu'uri piyen r'í'í huá'uruu

mej mi miyen me'ín teitestemua'ame'en

pú'eene'en muá'ara'ani a'íjna í ti tí'aijta,

mej mi majta ti'itij jín tiu'utévaire'en

me'íjna jemi í Dios.

Mi majta a'íme, a'í m'ú tiu'uta'aíjta

íiyen chaanaca japua.

Ayee mú tiu'utáchuiicaca'a.

11 Netí'ij ni atáneereca'a. Netí'ij ni huá'unamuajri'i a'ímej í mej u ta japua tí'ivaire'e. Mé mu'iicáa huápi'i. Capu a'atzu rí'irí ti hua'uté'itien, ni capu ámitieere'e a'achú mej pua'amé. Ayee mú pua'amé matíj í xu'ura'ave. A'íí mú me'uun atavéejme'ecaa me'íjna jetze í ipuari, majta a'ímej jetze í mej muáacua í mej ruuri, majta a'ímej jetze í vaujsi.

12 A'íí mú miyen ca'anín jín tiu'utáchuiicaca'a tijín:

Tiché'e tiyen rí'í tiraatá'an te'íjna í Cáne'a
í mej raajé'ica.

Jee xaa, ayée pu tiraavíjte'e ti a'íín ayén tira'ancuré'an a'íjna ti Dios jín
tira'íjcate'e,

ajta tíj na'a ti jemin tí'iseijre'e í Dios,

ajta í mua'atzíira'a í ti jín tiu'uta'aíjta,

ajta í muári'eri'ire'ara'an í ti jín nain jín tiu'uté'mua'itín.

Tiché'e rí'í tiraatá'an, teajta ahuátatzaahuate'en te'íjna jemi,

tiché'e teajta huátatemua'ave'en

te'íjna jemi í Cáne'a.

Ayee mú tiu'utáchuiicaca'a.

13 Netí'ij ni niyen tíhuá'unamuajri'i í mej tí'ichuíca, matíj mena'a pua'amé mej u ta japua é'eseijre'e, majta a'ímej mej íiyen seijre'e í chaanaca japua, majta a'íime, matíj pua'amé u tajete mej é'eseijre'e, majta a'ímej í mej japuan é'eseijre'e í jaj ti ve'ée, majta matíj mena'a pua'amé a'aseijre'e í jaj tzajta'a. Naími'i mú miyen tí'ichuiicaca'a tijín:

Tiché'e rí'í tiraatá'an te'íjna í ti acájca í ipuari jetze, teajta te'íjna í Cáne'a.

Tiché'e rí'í tiraatá'an, tiché'e teajta rí'í tirájcha'íí,

teajta rí'í tiraateájtuaani,

teajta raatá'an ti nain jín antiújmua'areere á'ara'ani tíj na'a ti yú auca'ití a'ame
tíj na'a rusén jime'e.

14 Majta a'íime í mej muáacua í mej ruuri, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ché'e ayén teja'uré'enen.

Majta a'íime í vaujsi, a'íí mú aicaújtuxi, majta raateánajcheca'a í Dios.

6

I ti arahua'apuáca jín á'avijti'ihuaca'a

1 Netí'ij ni raaseíj ti a'íín Cáne'a seíj antína'acaca'a í ti jín á'avijti'ihuaca'a í yu'uxari. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj nu ni ráanamujri'i seíj ti huá'a jetze ajtémecan í mej ruuri, í mej majta muáacua. Ayee pu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a. Cu xiee mej kuj huatéjnuuni. Ayen tijín:

—Iiya'a jíí.

2 Neajtahua'a nu atáneereca'a ti pua'a á a'utéjvee a'íjna í cahuaayu'u í ti cuaínara'a. Ajta a'íín ti avé'eca, a'íí pu tú'unami'íí huitéchueeca'a rumuájca'a jetze. Ajta, a'íí pu huirájraa ti ij hua'antimuá'itín. A'u ti na'a pu á'uye'icaa ajta na'a caí naíjmi'ica antimuá'ití.

3 Tí'iquí ajtahua'a ra'antína'acaca'a. Netí'ij ni niyen tiráanamujri'i tí'ij a'íín ti hua'apua ti ajta huá'a jetze ajtémecan í mej ruuri, í mej muáacua, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Iiya'a jíí.

Single Line Comp 4 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, seij pu huirájraa í cahuaayu'u ti pa'useáarara'a. Ajta ayée pu tiraatá'a a'íjna ti avé'eca ti ij a'íín ayén huaú'itziite'en í teite í mej yen seijre'e í chaanaca japua mej mi caí ché'e ru'ihuaamua'a muá'ara'ani sino mej mi huaújcui'ini seíj ajta seíj. A'íí pu jín, a'íí pu ra'ancuré'echui seíj í chun í ti ve'ée, í ti ajta te'ejcamíimijmee ruxí'ejta'a.

⁵ Aj pu 'i huaícacajetze ra'antína'acaca'a. Netí'ij ni niyen tiráanamujri'i ti ajta seij ti huá'a jetze ajtéme'ecan í mej ruuri, í mej muáacua, a'í pu ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Iiya'a jíi.

Netí'ij ni neajtahua'a atáneereca'a. Me'ecui xaa, á pu a'utéjvee seij í cahuaayu'u ti xu'umuara'a. Ajta a'ín í ti avé'eca, a'í pu ráachuisime'e í mej jín te'ecá'itieera.

⁶ Netí'ij ni ja'ati huánamujri'i. Cu xiee huá'a tzajta'a á'a teja'utaxájtaca'a í mej ruuri, a'ímej í mej muáacua. Ayen tijín:

—Sei medida í triigu, ayée pu che'atá na'a ti'ijnáache a'ame tíj ja'ati ayén tiraamuá'itín seij xicaj jime'e. Ajta hui huaíca medida í triigu ti títi'ijmé'en huíjmuaiyujme, ayée pu che'atá na'a ti'ijnáache a'ame tíj ja'ati ayén tiraamuá'itín seij xicaj jime'e. Mi seajta mú'een, caxu yá'ujipuan a'u mej tejé'ehuaste'e aceituuna ti'iti na'ari uuva ti'iti sino miché'e me'íjna jín huateújvairé'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

⁷ Tí'iquí ayén í ti muáacua antína'acaca'a. Jíme'en pu'u ayén ra'antína'acaca'a, aj nu ni ráanamujri'i ti a'ín í ti muáacua ti ajta huá'a jetze ajtéme'ecan í mej ruuri. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Iiya'a jíi.

⁸ Neajtahua'a nu atáneereca'a. Netí'ij ni raasej ne'íjna í cahuaayu'u í ti cáj tí'iteuumuara'a. Ajta a'ín í ti avé'eca, ayée pu ántehuaa tijín I nej huá'acuí'ica. Ajta í seij í ti cujta'an huamé'ecaa, ayée pu ajta ántehuaa tijín I nej huá'a chí'ij pú'een í mí'ichite. Dios pu ayén hua'utá'a mej mi me'íjna jín antiújmua'areere je'icáj a'ímej í mej yen huachéjme í teite íyen chaanaca japua mej mi huá'ucuí'ini a'ímej í teite me'íjna jime'e mej tiújne'usí'ite'en nusu tujri jime'e na'ari cuí'ini'ira'a jime'e o a'ímej jime'e í tí'itén í mej tí'itecá'imeca.

⁹ Tí'iquí í ta'anxívi antína'acaca'a. Netí'ij ni ne'ímej huasej í huá'axiejniu'uca a'ímej í mej me'íjna jín huá'cuíhuaca'a me'íjna mej ra'ará'astijre me'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Dios, majta me'íjna jime'e mej ra'ancuré'a í niuucari Ciríistu'u ti raateájtuaa í huá'a jemi. Majta a'ímej, án mú e'ejté'eca'a í ípuari jete.

¹⁰ Majta ca'anín jín jíjhuaca'a tijín:

—Tavastara'a, mi pej rí'éene'ecán jín seijre'e, mi pej tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a, ¿a'achúni auj á'ateeri ajta pena'a caí piyen tiraaxí'epí'intare'en pe'ímej jime'e í mej táacuii, pej pi puaíjtzi hua'utá'an pe'ímej í mej án japuan huachéjme a'ánna chaanaca japua?

¹¹ Tí'iquí hua'uré'epijte í cáixuri í ti títi'ijme, ti ajta tí'icuaina. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej nu'u mauj a'atzu tiu'uchú'eve'en ajta na'a caí ayén te'araúrasten a'achú ti ari huá'uxí'epí'intari'iri'i a'ímej jemi í mej ruxí'ej tí'itij jín tí'ivaire'eca'a, ajta a'ímej í huá'a'ihuaamua'a í mej miyen che'atá mena'a éeni'icá'e cuí'ini matíj a'íime.

¹² Tí'iquí í ta'arájsevi antína'acaca'a. Netí'ij ni neajtahua'a atáneereca'a. Me'ecui xaa ne'u. Jé'ecan pu huáp'i huateújca'atzí í chaanaca. Ajta a'ín í xicaj, huatéxu'umuareca'a. Ayee pu seijre'eca'a tíj a'íjna í cáixuri ti xu'umua í mej jín tí'iteújche'etehua'a muá'aye'i ti pua'a maújxeemijte'e. Ajta a'íjna í máxcira'i, a'í pu huatépa'ureca'a. Ayee pu seijre'eca'a tíj xúure'e.

¹³ Majta a'íime í xu'ura'ave, a'í mú miyen che'atá mena'a é'ejvatzi'ixí í chuej japua tíj a'íjna í táca'ira'an í huaréj ti auj seijre'e tí'ij huáseevi'i á'aye'i. Ti pua'a a'ín cíye'ara'an huataújrureajxi'ín eeca jime'e, naíjmi'i pu cávaijtzi í táca'ira'an.

¹⁴ Ajta í ta japua ti tejé'eseijre'e, a'íi pu e'ehuaújpua'arixi. Ayee pu che'atá na'a huatéeseijre tíj ajta ja'ati yu'uxari huatéejire. Ajta tíj na'a a'utí a'u jirime, ajta tíj na'a a'utí e'erahuáchijmee í jaj japua, naíjmi'i pu huaré'axi. Capu ché'e mu'u é'e seíre'e já'araa í jirí.

¹⁵ Majta naími'i í mej yen japon seijre'eca'a íiyen chaanaca japua, á mú ahuaúravaataca'a já'ahua'a teásta'ana tzajta'a, majta jaj tzajta'a a'ujna jirí jetze. Ayee mú huaríj a'íime í mej ti'itíj jín títetateí, ti pua'a tajtuhuan pú'een nusu presideente pú'een na'ari í mej tihua'áijte'e í xantaaru'u nusu í mecaí mej chíjteaani pú'een nusu í mej jeíhua rucaca'anéjme. Naími'i matíj mena'a pua'amé yen seijre'e íiyen chaanaca japua, miyen huatéúravaataca'a. Capu amín a'ij ti pua'a ruxí'ej mena'a á'ujujhua'ane'e a'ij ti tihua'aráanajche, na'ari ca'anéeri mú jín tí'imuari'eca'a.

¹⁶ Ayee mú tihua'utajé me'íjna í jirí, majta me'íjna í tetej tijín:

—Setá'aj yeehui ta japua rájveti sej si ta'avé'enan ti ij caí taaseíj a'íjna í ti acájca í ipuari japua, ajta ti ij caí puaíjtzi táaci'iti a'íjna jemi í Cáne'a í ti ari niu'ucami'i.

¹⁷ Jee xaa, pu'uri yeehui ayén teja'uré'ene a'íjna xicáara'a mej jetzen puaíjtzi taatá'asin me'íjna jime'e mej meri níniu'ucacu, majta capu ja'ati raayí'iti ti te'utáviicua'i a'íjna jime'e.

7

A'íime í mej Israél jetze ajtémecan, í ti Dios hua'avé'ejajpuaxi

¹ Neajta á'iyen muáacuaca huaseíj í mej tí'ivaire'e u ta japua. Aa mú a'uté'uuca'a. Seij pu a'uun jé'eseijre'eca'a u jetze pújme'en Teíjmata'a, ajta seij a'ujna já'ahua'a Huáahuata pújme'en, ajta seij Cuameche pújme'en. Ajta í seij, a'úu pu a'utéveeca'a Tzareeme'en pújme'en. Majta a'íime í mej muáacua, a'íi mú caí hua'atá'acare'e í eeca ti huatá'eecare í chuej japua na'ari í jaj japua nusu ciyej tzajta'a.

² Netí'ij ni seíj huaseíj ti tí'ivaire'e u ta japua. A'uu pu pújme'en e'evé'eme'ecaa a'u ti 'aíjninei í xicaj. A'íi pu ru'iteática'a a'íjna í ti jín Dios hua'ajtiyú'uxaxij huá'acuaatze'e ti ayén té'axa mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een. Aj pu 'i a'íin tevi ayén ca'anín jín hua'utajé a'ímej í mej me'íjna jín antiújmua'areereca'a mej a'ij pua'a ráaruuren í chaanaca, majta í jaj ti ve'ée.

³ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu xi puaíjtzi raatá'a í chaanaca na'ari í jaj ti ve'ée nusu í ciyej ajta tena'a caí hua'ajtiyú'uxaxi'in huá'acuaatze'e te'ímej í mej ravaire'e í taDioj. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴ Netí'ij ni niyen tiráanamujri'i a'achú mej pua'amé í ti hua'ajtiyú'uxaxij í huá'acuaatze'e. Ayee mú pua'améca a'achú cumu anxíte japon hua'apuate japon muáacua vi'ira'a. A'íi mú huá'a jetze ajtémecan matíj mena'a teitestemua'ame'en mej pú'een í mej airaújnejite me'íjna jetze í Israél.

⁵ Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújnejite í Judá, ayée mú ará'axcaa tamuáamuata'a japon hua'apua vi'ira'a. Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújnejite í Rubén, ayée mú che'atá ará'axcaa tamuáamuata'a japon hua'apua vi'ira'a. Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújnejite í Gad, ayée mú majta ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japon hua'apua vi'ira'a.

⁶ Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújnejite í Aser, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa tamuáamuata'a japon hua'apua vi'ira'a. Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújnejite í Neftalí, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japon hua'apua vi'ira'a. Majta mú miyen che'atá mena'a

ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a a'ñime í mej me'íjna jetze airaújnejte í Manasés.

⁷ A'ímej jime'e í seica, í mej Simeón jetze airaújnejte, ayée mú majta ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'ñime í mej Leví jetze airaújnejte, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'ñime í mej Isacar jetze airaújnejte, ayée mú che'atá ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a.

⁸ Naími'i mú miyen tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a ara'ástime'ecaa a'ñime í teitestemua'ame'en í mej Zabulón jetze airaújnejte, majta í mej me'íjna jetze airaújnejte í José, ayée mú che'atá ará'axcaa matíj í seica. Majta a'ñime í mej Benjamín jetze airaújnejte, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa.

Jñime'en í mej mu'í í mej majta cuaiñavi'in ti'itéchen

⁹ Net'íj ni neajtahua'a atáneereca'a, neajta hua'usej í seica í mej me'uun e'etiújseire'ecaa. Ayee mú temua'a tí'itemu'iicaa. Capu rí'iríistaca'a ti ja'ati hua'uté'itien. A'u ti na'a mú é'eme'ecantajme'ecaa, matíj mena'a pua'amé me'ín pú'een í teite í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, matíj mena'a pua'amé í teite í mej seicié tí'ijye'ira, majta naími'i mej seicié tí'ixaxa'a. A'uu mú a'uté'uuca'a jemin í Cáne'a. A'ñi mú cuaiñavi'in ti'itechéjme'ecaa a'ñime, majta tacíj mú huiitepíjme'ecaa.

¹⁰ Ca'anín mú jín miyen tí'itejijhuaca'a tíjín:

Ca'anéri pu jín tu'irájtuaa a'íjna í taDioj í ti acájca í ipuari jetze, ajta a'íjna í Cáne'a.

¹¹ Majta a'ñime í mej tí'ivaire'e u ta japua, a'ñi mú atavéjme'ecaa a'u ti a'utéveeca'a í ipuari, majta a'u mej a'uté'uuca'a a'ñime í vaujsi, majta a'ñime í mej muáacua í mej ruuri. Matí'ij mi aicaújtuuixi í jemin í ti acájca í ipuari jetze mej mi raateánajche í Dios.

¹² Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Ché'e ayén teja'uré'enen.

Tu'uri tiyen rí'i tiraatá'asin,
teajta tiyen rí'i tiya'useíira tá'aju'un,
a'iné a'ñi pu nain té'umua'aree.

A'íj tu jín tiyen rí'i tiratá'acare'e tá'aju'un,
teajta rí'i tiraatetúutuhua'a tá'aju'un.

A'ñi pu taDioj jemi seíire'e a'ame í
muári'erí'ire'ara'an, ajta í ca'aníjra'a
tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

¹³ Aj pu 'i seij í ti vástacira'i ayén tinaata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'atéenni mej pú'een a'ñime í mej cuaiñavi'in ti'itechéjme? ¿A'uné jetze ma'uvé'uju'un?

¹⁴ Net'íj ni niyen tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'ee vástaa, mú'ee pej ramua'aree pej piyen tinaatá'ixaate'en.

Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—A'ii mú hui me'ín pú'een í mej te'utáviicua'iri'i í mej jeíhua huápi'i rapuaítzi muá'araa. A'ii mú meri tiu'ujá'usi í tiú'ujcixu, majta tiú'ucuaiinare í tihuá'acixu me'íjna jime'e mej ra'ará'astijre me'íjna í Ciríistu'u í ti huá'a jetze me'ecan huamí'i.

¹⁵ A'íj mú hui jín miyen íiye seijre'e jemin í ipuari ti jetzen acájca a'íjna í Dios. A'ñi mú majta ravaire'e teyujta'a a'u ti a'ñin Dios é'eseijre'e. Nain tújca'ari

tzajta'a, majta nain tíca'ari tzajta'a, a'úu mú ravaire'e. Ajta a'ín ipuari jetze ti acájca, a'íi pu huá'acha'ín a'íjna jime'e ti rusej huá'a jemi huateáturaasin.

¹⁶ Camu hui ché'e huatatújritze'esin, camu majta ché'e huata'í'icu. Capu ajta ché'e huá'acucui'i a'ame í hua'amu'úu í xicaj jime'e. Capu ajta ché'e hua'ataíixi'ira a'ame í xicaj.

¹⁷ A'iné a'íi pu Cáne'a a'íjna jetze á a'utéjvee í ipuari. A'íi pu huá'acha'íi a'ame. A'íi pu huá'avi'itín a'ájna a'u ti jé'ejmuaa í mej jín ruuri muá'ara'ani. Ajta a'ín Dios, a'íi pu r'íi tihua'utá'asin mej mi caí ché'e ti'iti jín ruxiéemiste'e.

8

I ti jín aráhua'apua á'avijti'ihuaca'a, ajta í cítzive'eri

¹ Ti'iquí a'ín Cáne'a ra'antína'acaca'a a'íjna í ti jín á'avijti'ihuajme'ecaa, a'íjna í ta'aráhua'apua. Aj pu 'i nainjapua tiu'upuá'areajraa u júte'e. Ayee pu á'atee a'achú cumu já'ita'a hora ti caí ti'iti namuajre'eca'a.

² Net'íj ni hua'usej í mej aráhua'apua, í mej majta tí'ivaire'e u ta japua. A'íi mú a'ín pú'een í mej Dios jemi huaté'uuca. Mat'íj mi te'encuré'í í trompeeta, í ti aráhua'apua.

³ Aj pu 'i seij mú a'uvé'emej ti ajta tí'ivaire'e u ta japua. A'íi pu jetzen ajteechaxi a'íjna í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Ajta ti'iti huiitéjajnaca'a cítzive'eri. Sej pu raatatíste í cuaane'e ti ij a'íjna rajnájchite'en a'íjna jamuan í niuucari í mej jín raatáhuacare'e í Dios jemi mat'íj mena'a pua'amé í mej r'íi tí'itesejre'e í Dios jemi. Ajta, a'íjna í hua'aniuuca, án pu jé'esejre'eca'a japuan a'íjna í ti oro jín taavíjhua í mej japuan tí'imuai'ivajtaca ti ajta jemin a'utéjvee a'íjna í ipuari.

⁴ Aj pu 'i temua'a té'ejcitziujtarixi a'íjna í cuaane'e a'íjna jamuan í niuucari í mej jín raatáhuacare'e í Dios jemi. A'íj pu jetzen ájcitziujtareca'a a'íjna í muájca'are'ara'an a'íjna í ti tí'ivaire'e u ta japua.

⁵ Aj pu 'i rájtíi a'íjna í cítzive'eri, ajta ra'avé'ejiste a'íjna í taij ti a'uun a'uvé'emej a'íjna japua í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Aj pu 'i á ya'ucáaxire í chaanaca japua. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj nu ni ráanamujri'i. Cu xíee muatéjniuu. Jé'ecan pu temua'a tí'itéca'arajnajme'e. Majta témexcava'ara'a. Ajta huatéjca'atzijxi í chaanaca.

Jíme'en í trompeeta í mej te'ité'í'ica'a

⁶ Majta a'íime í mej aráhua'apua ará'ase, í mej majta tí'ivaire'e u ta japua, a'íime í mej trompeeta te'ité'í'ica'a, a'íi mú r'íi huaújruu mej mi me'íjna tzajta'a ucáajjhua.

⁷ Ajta a'íjna ta'amuájca, a'íi pu ucáajjhua'a a'íjna tzajta'a í trompeeta. Jíme'en pu'u ayén huaríj, mat'íj mi téetej cáavatzi a'íjna jamuan í taij, xúure'e ti ranaxca. Nainjapua pu huavátzi íiyen chaanaca japua. Ajta je'icáj pu tiu'uré'ataa. Ajta a'ín í ciyej, je'icáj pu ajta tiu'uré'ataa. Ajta í ixaj, naími'i pu huaré'ataa a'íjna.

⁸ Ajta a'ín í ti hua'apua í ti tí'ivaire'e u ta japua, a'íi pu ajta ucáajjhua'a a'íjna tzajta'a í trompeeta. Ajta ti'iti pu ateájrie í jaj jetze í ti ve'ée. Cu xíee jirí na'a a'íjna í ti'iti í ti ajta teátaasime'e. Ti'iquí á a'ucájrupi á jaata'a. Aj pu 'i je'icáj seicié huaújruu í jaj tíj xúure'e.

⁹ Majta je'icáj mú huácuii í mej me'uun é'echejca'a. Majta, me'ín í baarcu í mej japuan é'eciineca'a í jaj, je'icáj mú majta huatéána'axi.

¹⁰ Ajta a'ín í ti huaíca, a'íi pu ajta ucáajjhua'a a'íjna tzajta'a í trompeeta. Jíme'en pu'u ucáajjhua'a, aj pu 'i xu'ura'ave ti ve'ée e'icájve u júte'e. Ayee pu té'ataaca'a tíj tatzari. Aj pu 'i á e'erájve je'icáca japua í játe'ana, ajta je'icáca japua a'u ti e'ejaxavi'ijme.

¹¹ Ajta a'ñin í xu'ura'ave, ayée pu ántehuaaca'a tijín Ta'antzíjvi'i. Je'icáj pu antzíivi'i já'araa í jaj. Majta í teteca, mu'ití'í mú huácuui me'íjna jime'e mej ra'í me'íjna í jaj í ti antzíjvi'i.

¹² Ajta a'ñin ti muáacua, a'ñi pu ajta ucájijhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén huaríj, ti'ití pu ra'ajteátu'a í xicaj, ajta í máxcira'i, ajta je'icáj í xu'ura'ave mej mi caí ché'e miyen a'atátime'eni. Je'icáj tujca'ari tza-jta'a, camu ché'e á'ataaca'a, ajta je'icáj tíca'ari tza-jta'a, camu majta ché'e á'ataaca'a.

¹³ Net'íj ni niyen á'ujneereca'a. Júte'imua pu se'j rá'ara'aca'a í cua'ira'ave. Net'íj ni niyen ráanamujri'i ti ayén tí'ixajta'a tijín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, cui'i xaa, a'ñime hui í mej íiyen japuan huachéjme í chaanaca, a'iné jeíhua mú hui rajpuaíitzi muá'aju'u mat'íj miyen ucájijhua í seica í mej huaíca í trompeeta jetze. Pu'uri hui tñ ayén teja'uré'enejsin.

9

¹ Aj pu 'i a'ñin ta'anxívi ayén ucájijhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén huaríj, net'íj ni raase'j í xu'ura'ave ti ari e'icájve u júte'e, ajta án e'erájve í chaanaca japua. Ajta a'ñin, a'ñi pu ra'ancuré'echui a'íjna í yaavi í ti jín ra'antácuuna a'u ti e'etécun ti caí ayén té'emitieere'e a'achú ti ucátee.

² Aj pu 'i a'ñi pu ayén ra'antacú a'íjna ti e'etécun ti ayén caí ámitieere'e a'achú ti ucátee. Jíme'en pu'u ra'antacú, ayée pu huitácitziujtareca'a t'j te'itácitziúuta á'aye'i í hoorno tza-jta'a ti ve'éé. Ajta a'ñin í xicaj, ajta í máxcira'i, a'ñi mú a'utanámi'ihua muá'araa me'íjna jime'e í citzij ti aítácitziujtaca'a a'ujna a'u ti e'etécun.

³ Mat'íj mi vítzi'ise huítací citzij tza-jta'a. Ayee mú tihua'utá'a mej mi miyen tiú'uche'eve'en mat'j a'ñime í teaxcáte.

⁴ Ayee mú tihua'u'íjca mej nu'u caí a'ij pua'a raruure í ixaj ti ájninei í chuej japua na'ari tu'upi ti'ití nusu ciyej. A'ii mu'u nu'u a'ñin pú'een í mej a'ij pua'a huá'aruuren, a'imej í teite í ti caí té'eyu'usi'i huá'acuaatzi jetze mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

⁵ Ayee mú tihua'utá'a mej miyen á'ateeri a'achú cumu anxíj máxcira'i mej puaíjtzí hua'utá'an í teteca. Majta, camu miyen tihua'utá'a mej huá'ucui'ini. Ajta, a'íjna í mej jín puaíjtzí hua'utá'asin, ayée pu che'atá na'a 'een ti pua'a teáxca raache'en í ja'ati.

⁶ Ayee pu té'eme a'íjna xicáara'a jetze. Ayee mú rahuauni í teteca mej huácu'ini. Mi ajta, capu a'ij tiu'utá'irí'iríistari. Jéihua mú huápi'i jetzen á'ujca'ane mej huácu'ini mej mi caí ché'e rajpuaíjtzí. Mi majta, ca'anéeri mú jín te'utáviicua'ira.

⁷ Majta me'ñn vítzi'ise, ayée mú seijre'eca'a mat'j cahuaayu'use í mej meri hua'acáanajxi mej mi japuan huané'use'en. Ti'ití mú ave'erújte'eme'ecaa í rumu'úu jetze. Ayee pu seijre'eca'a t'j curuun ti oro jín taavíjhuaca'a. Ajta, hua'aneerime ayén seijre'eca'a mat'j teite.

⁸ Ayee mú majta éene'e cácipuaca'a mat'j 'uuca, majta miyen éene'e antátamejca'a mat'j muajyéte.

⁹ Nainjapua mú ti'icácaujnaca'a ti'itíj jime'e t'j tepúusti'i pú'eene'e. Majta, jeíhua huápi'i cá'arajnaca'a mat'íj tirá'ara'ixi. Yee pu 'eene'e namuajre'eca'a mat'j a'ñime í cahuaayu'use í mej ca'anín jín ru'uvé'ējaapuaime'e í carreta í mej tza-jta'an huaté'uuca'a a'ñime í mej uné'use'en.

¹⁰ Ayee mú éene'e huácuasi mat'j teaxcáte. Ajta a'íjna í huá'amuari'eri'ira'a í mej jín miyen éene'e á'ateeri anxíj máxcira'i mej puaíjtzí hua'utá'asin í teteca, a'ñi pu huá'acuasi seijre'e.

11 Ajta a'ñin ti tihuá'ajite'e, a'ii pu a'ñin pú'een í xiéjniu'ucari ti nain jín antiújmua'aree a'ujna ti e'etécun ti caí ámitieere'e a'achú ti caj ucátee. Ayee pu ántehuaa hua'aniuuca jime'e a'ñime í Hebreos tijín Abadón. Ajta hua'aniuuca jime'e í Griego, ayée pu ántehuaa tijín Apolión. Ayee pu huataújmua'a tijín: A'ijna ti e'ihuajé'ica.

12 Pu'uri seíj mú á'ume í mej jín rajpuaítzi muá'ara'ani. Ajta aúche'e hua'apua á'atura ti ayén teja'uré'enen.

13-14 Aj pu 'i a'ñin ti arájsevi, a'ñi pu ajta ucájijhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén ucájijhuaca'a, netí'ij ni ja'ati huánamuajri'i ti a'uun tí'ixajtaca'a a'u ti a'utéjvee a'ijna í mej japuan tí'imuaí'ivajtaca. Ayee pu tiraata'ixaa a'ijna ti ucájijhuaca'a tijín:

—Patá'aj huá'ijxistaxi'ñin a'ñimej í mej muáacua í mej majta aiteánami'i a'ujna vejli'i játe'ana jetze ti ve'ée ti ayén téja'arájtehuaa tijín Eufrates.

15 Aj pu 'i huá'uxistaca'a a'ñimej í mej muáacua, í mej majta aiteánami'ihuaca'a ajta na'a caí a'ájna teja'uré'enen í xicáara'an mej jetzen huácui'ini je'icáj í teite í mej yen japuan huachéjme. Pu'uri p'í'ihuajxi'epi'intare a'atzaj ti pua'a, ti'itáani xicáara'an, ajta ti'itáani máxcira'ira'an, ajta ti'itáani nine'ira'a ti ayén huárini.

16 Majta me'ñin í xantaaru'u, í mej avé'ete'ete, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu seité vi'ira'a pua'amé mej mé'e, majta ayée mú pua'amé a'achú cumu tamuáamuata'a vi'ira'a í mej miyen pua'amé mej mé'e. Ayee nu tiú'unamuajri'i a'achú mej pua'amé ará'aseca'a.

17 Neajta, ayée nu éene'e hua'usejí í cahuaayu'u netí'ij niyen tiú'umaaraca'a. A'ñime í mej avé'ete'ete, ayée mú anteújna í rútaviitze'e ti'itij jime'e ti ayén seijre'e tíj taij ti á'ataa, ajta í ti cuatujmua, ajta í ti teúumua. Majta a'ñime í cahuaayu'u, ayée mú 'eene'e huíjmu'uu matíj muajyéte. Ajta í ti án huá'atene'e jetze ajnineica'a í taij, jamuan í citzij, ajta a'ijna ti teúumua ti ayén té'eeca tíj tepúusti'i.

18 Matí'ij je'icáj huácuihuaca'a í teteca í ti huaíca jetze í mej jín puaíjtzi hua'utá'a, a'ijna jín í taij, ajta a'ijna í citzij, ajta a'ijna í ti ayén té'eeca tíj tepúusti'i, tíj na'a pua'amé ajnineica'a án huá'ateni'itze'e í cahuaayu'u.

19 Jee xaa ne'u, ayée mú tiraayí'iti mej titéecui'ini me'ijna jime'e í rutene'e. Ayee mú majta éene'e huácuasi matíj cu'ucu'use, majta miyen éene'e huíjmu'uu. Majta í mej jín puaíjtzi hua'utá'a í teteca.

20 Majta me'ñin í seica í mej yen japuan seijre'eca'a íiyen chaanaca japua, í mej caí huácuihuaca'a me'ijna jime'e í cuí'ini'ira'a, camu raatéxieehuataca'a í mej ti'iti huátaahuan í ti caí Dios pú'een. Camu majta raatapuá'ajtaca'a mej miyen raná'amiche'en me'ijna í tíyaaru'u na'ari me'ñime í ti'iti tévira'a ti ayén taavíjhua oro jime'e na'ari plata jime'e nusu cobre jime'e ca'ñin tetej jime'e o cíyej jime'e, ti'iti ti na'a, mej caí atanéjne'e. Camu majta huíteánajca'amua. Camu majta racínivejme.

21 Majta a'ñime í teite, camu majta raatapuá'ajtaca'a mej caí tí'itecui'ica. Majta me'ijna í chahuaiiri camu majta raatapuá'ajtaca'a mej caí ramuari'e me'ijna í ti tiu'utéhua'itaca'a tí'ij araúrasten í hua'aye'ira. Majta í teite, mauche'e mú miyen ruxána'acire'eca'a, majta tiú'unahua'iraca'a.

10

I ti ta japua tí'ivaire'e, ajta a'ijna ti jíri'i ti ajta jetzen té'eyu'usi'i

1 Netí'ij ni neajtahua'a seíj huasejí ti tí'ivaire'e u ta japua. Jé'ecan pu ruca'ané a'ijna, ajta júte'e pu ve'ecáme'ecaa. Jaitiri pu racánajca'a, ajta cu'uxaí

ataviijca'a í mu'úura'an jetze. Ayee pu té'ajtaave'e í néerime'ara'an tíj í xicaj, ajta ayén seijre'eca'a í ñicájra'an tíj tí'ti ti teátaasin.

² A'íi pu ru'itépíjcaa í rumuájca'a jetze í yu'uxari ti cálieen. Pu'uri autácuuri'ihuaca'a. Aj pu 'i e'era'ñicataca'a í jaj japua í ti ve'ée a'íjna jime'e í ru'ñica ruri'irínta'a pújme'en. A'íi pu ajta e'era'ñicataca'a í chuej japua í seíj jime'e í ru'ñica ru'úutata'a pújme'en.

³ Aj pu 'i ca'anín jín huajíjhuaca'a. Ayee pu namuajre'eca'a tíj muajye tí'iji'ihuaca. Jíme'en pu'u ayén tiu'ujíjhuaca'a, matí'ij mi huatéeniu a'íime í mej aráhua'apua ará'ase.

⁴ Matí'ij miyen huatéeniu, nee nu ra'ayú'uxaache'e. Neajta á'iyen ráanamujri'i í ja'ati ti júte'e neja'utajé ayén tíjín:

—Patá'aj rú'umua'areere a'ij mej tiu'utaxájtaca'a í mej huatéeniu a'íime í mej aráhua'apua ará'ase. Capej rá'ayu'uxa.

⁵⁻⁶ Ajta a'íin í ti ta japua tí'ivaire'e í nej raasej ti jaj japua e'era'ñicataca'a, ajta chuej japua ajta e'era'ñicataca'a, a'íi pu ajmejca'ataca'a, ajta ayén te'ataújratziiri'i ti nu'u ari teja'uré'enejsin a'íjna xicáara'an ti jetzen nain te'entipúa'ari. A'íj pu jetze te'ataújratziiri'i í niuucajtze'en a'íjna ti rusén jín ruuri. A'ii pu a'íin pú'een í Dios ti ta japua a'utéjmuaa huatétaahuaca'a, ajta najmi'ica ti a'uun é'eseijre'e. A'íi pu ajta raatétaahuaca'a í chaanaca í tej japuan yen seijre'e. A'íi pu ajta raatétaahuaca'a tíj na'a ti japuan tí'iseijre'e, ajta í jaj ti ve'ée, ajta tíj na'a ti a'uun é'eseijre'e.

⁷ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati ti nu'u a'íjna a'araúrastejsin a'íjna í ti rú'avaa í Dios jemi a'ij ti a'íin Dios te'ataújratziiri'i huá'a jemi í mej ravaire'eca'a me'íjna jime'e mej jetzen me'ecan tí'ixaxa'ata'a. A'íjna pu nu'u ayén a'araúrastejsin a'íjna xicáara'an ti jetzen ucáajijhua í ti ta japua tí'ivaire'e í ti aráhua'apua pú'een.

⁸ Aj pu 'i a'íin í nej ráanamujri'i ti júte'e teja'utaxájtaca'a, ayée pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Aricu, a'íjna jemi patá'aj ra'ancuré'i'ín í yu'uxari ti autácuuri'i muájca'are'ara'an jetze a'íjna ti ta japua tí'ivaire'e, ti a'uun japuan huatéjvee í jaj japua, ti ajta a'uun japuan huatéjvee í chuej japua.

⁹ Netí'ij ni ne'uun á'ume ne'íjna jemi ti ta japua tí'ivaire'e. Ayee nu tiraata'ixaa ti naata'í'ite'en í yu'uxari ti cálieen. Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Ye'ecui, ne'u. Patá'aj hui raatéjcu'a'ani. A'íi pu mua'atzíivite'e a'ame mua'a jucaatze'e. Ajta, ayée pu mua'améncate'e a'ame mua'aténí'tze'e tíj searate.

¹⁰ Netí'ij ni ra'ancuré'i ne'íjna í yu'uxari ti cálieen. A'uu nu ye'encuré'íi í muájca'are'ara'an jetze a'íjna ti ta japua tí'ivaire'e. Netí'ij ni raatéjcuaa. Jé'ecan pu naa tinú'ucacarejca'a í neteni jaítze'e tíj searate. Ajta, netí'ij yá'uxij, jé'ecan pu ná'atzijvire'eca'a yé nejucáatze'e.

¹¹ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Ayee pu ajta ayén tiú'ujxe'eve'e pej pajtáhua'a tiu'utaxáj a'íimej jemi í teite í mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan, í mej majta seíj niuucari jín tí'ixaxa'a, pajta huá'a jime'e í mej tihuá'a'ijte'e.

11

Jíme'en í mej hua'apua í mej te'anxájta

¹ Aj pu 'i ja'ati naatáchui tí'ti ciyej í mej jín tí'itieeraca a'achú ti huatétee. Ayee pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Iiya'a jíi, patá'aj hui raaté'itien a'achú ti antayaúj í teyuu a'u mej yé'ana'amiche í Dios, patá'aj pajta raaté'itien a'achú ti auyuáj a'íjna í mej

japuan tí'imuaí'ivajtaca. Patá'aj pajta hua'uté'itien a'achú mej pua'amé í mej me'uun rana'amiche.

² Pajta, capej hui pe'uun ra'itiée a'achú ti antayaúj a'ujna á pua'acíe ti e'eráyaujta'a. Patá'aj rujímua'a raateájtuaani a'iné Dios pu ari hua'utá'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen á'ateere a'achú cumu hua'apuate japuan hua'apua máxcira'i mej me'uun ra'avé'echetzi'inaxi'in me'íjna chajta'a ti Dios ayén rusej huatéúra'ate.

³ Neajta inee, ayée nu hui tihua'utá'asin a'ímej í mej hua'apua í mej ca'aníjra'a tí'itá'aca inee jime'e í muári'eri'ira'a mej mi miyen á'ateevi'in a'achú cumu seivi'ira'a japuan tamuáamuata'ate japuan huaícate xicaj mej tihua'utá'ixaate'en neetzi jetze me'ecan. Ayee mú me'íjna jín tí'iteechen me'íjna jime'e í mej jín tí'iteújche'ete a'íme í mej ruxiéemiste'e me'íjna ti seij huamí'i.

⁴ A'ii mú hui a'íin pú'een í huaréj í ti tí'ihua'apua í ti jemin e'etávee í tavástara'a ti íiyen tí'aijta chaanaca japua. A'ii mú hui majta me'ín pú'een í mej hua'apua í meta'antitátzajmee. A'íi mú xaa jemin seijre'e í tavástara'a.

⁵ Ti pua'a ja'ati ayén tí'ijxe'eve'e ti a'ij pua'a huá'uruuren, taij pu 'aíjninei án huá'ateni'itze'e, ajta huá'amua'itici a'ímej í mej huá'ajcha'ire'e. Jee xaa, ti pua'a hui ja'ati ayén tí'ijxe'eve'e ti a'ij pua'a huá'uruuren, ayée pu tí'ihuaújxi'epi'intare a'íjna jemi í ja'ati mej me'ín raajé'ica.

⁶ Majta a'íme í mej hua'apua, a'íj mú hui jín antiújmua'areere muá'aju'u mej hua'utá'ijmii í viite mej mi caí ché'e viiye mat'íj mauj tihua'ixaate'e í teite. A'íj mú jín miyen tite'entiújmua'aréere muá'aju'u mej seicié ráaruuren í jaj tí'ij ayén huataújru'ure'en tíj xúure'e. Ayee mú che'atá mena'a jín tite'entiújmua'aréere muá'aju'u mej puaíjtzi hua'utá'an a'ímej í teite í mej íiyen seijre'e í chaanaca japua. Nain mú hui jín puaíjtzi hua'utá'asin í cuí'ini'ira'a jime'e tíj na'a ti ayén tihua'aráanajche.

⁷ Mat'íj ra'antipua'ajte'en í mej jín naatéxajta, aj pu 'i tí'iti a'uun a'itaméj a'u ti e'etécun í ti caí ámitieere'e a'achú ti ucátee. A'íi pu hui hua'uténe'usi'ite'esin, ajta huá'acui'ini, ajta, hua'utémuaiti.

⁸ A'uu mú majta a'uté'e muá'aju'u í mi'ichite caaye jetze a'ujna já'ahua'a chajta'a jetze ti ve'ée í ti nu'u ayén téja'arájtehuuaa tíjín Sodoma, ajta ayén tíjín Egipto. A'uu pu hua'avastara'a á'utataihuaca'a í cúruu jetze.

⁹ Ayee mú mi'ichite huáruuren a'íme í teteca mej nain japua huachéjme, a'u ti na'a seij chuéjra'a japua, a'íme í mej seij niuucari jín tí'ixaxa'a, a'achú mej pua'amé ará'ase í teitejra'an. Huaíca xicaj japuan já'ita'a mú hua'aseíira muá'aju'u í mi'ichite. Majta, camu huatá'acare'e muá'aju'u ti ja'ati hua'avé'enan.

¹⁰ Majta a'íme í mej íiyen huachéjme í chaanaca japua, jeíhua mú huataújtemua'ave'esin me'íjna jime'e í mej meri huá'ucuii. A'íi mú majta me'íjna jín tí'iyesten, majta tiu'utaújpuaijve'esin tí'iti me'íjna jime'e í mej caí ché'e huá'itziite'e a'íme í mej hua'apua í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, í mej majta nu'u puaíjtzi hua'utá'a a'ímej í mej íiyen seijre'e í chaanaca japua.

¹¹ Tí'ij teumé'eca huaíca xicaj japuan já'ita'a, xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu huatéájturaa a'ímej jemi í mej hua'apua. Ajtahua'a pu hua'utatiste í huá'axiejniu'uca í mej jín ruuri. Mat'íj mi ájhuiixi. Majta jeíhua tiu'utatziin a'íme í mej hua'usej.

¹² Mat'íj mi ráanamujri'i ti ja'ati ca'anín jín u e'icájijhuaca'a u júte'e ayén tíjín: —Iiya'a, xá'ajcínichí seyujna júte'e, jaitiri jetze u ta japua.

Mat'íj mi ticíj, mehua'aseíiraca'a í mej huá'ajcha'ire'eca.

¹³ Jíme'en mu'u ticíj, aj pu 'i huatéújca'atzijxi í chaanaca temua'a naa. Ajta je'icáj pu é'evatzijxi í tihua'achi'i í ti a'uun a'uvéjme'ecaa. Majta

aráhua'apuavi'ira mú huácuii í teite t'íij huateújca'atzijxi. Majta a'íime í seica í teite, jeíhua mú huápi'i tiu'utátziin, majta r'íi tiraatéeje í Dios.

¹⁴ Pu'uri mú á'ume í mej jín rajpuaíjtzi í ti hua'apua. Ajta pu'uri t'n teja'uré'enejsin í ti huaíca í mej jín rajpuaíjtzi muá'aju'u.

I trompeeta ti aráhua'apua

¹⁵ Aj pu 'i a'ín ti júte'e tí'ivaire'e, a'íjna ti aráhua'apua pú'een, a'í pu ajta ucájjihuaca'a. Neajta huá'unamuajri'i mej ca'anín jín tí'ixajtaca'a u júte'e, miyen tijín:

Pu'uri xaa te'enteájrupi í tavástar'a,
a'íjna í ti Dios ra'antíhua'u.

Pu'uri nain jín antiújmua'aree ti tíhua'uta'aíjte'en
a'ímej í mej huachéjme a'ánna chaanaca japua.

A'í pu tíhua'uta'aíjte'esin tíj na'a
ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

¹⁶ Majta a'íime í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase, í mej majta huá'ipuari japua e'eré'etei í Dios jamuan, a'í mú aicaújtuuxi, majta raateánajcheca'a í Dios.

¹⁷ Miyen tijín:

R'íi tu tímuaatá'aca, tavástar'a,
mi pej Dios pú'een,
mi pej pajta nain jín anti'amua'aree,
mi pej pajta seijre'e íjii,
mi pej pajta seijre'eca'a jéjcua imuá.

¹⁸ Majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan,
matíj pua'amé, jeíhua mú huápi'i níniu'ucacuca'a.

Pajta mú'ee, pepu'uri huataniú'ucaca'a.

Pu'uri a'ájna teja'uré'ene a'íjna xicáara'a pej jetzen huá'axijte'en a'ímej í mej meri huácuii.

Patá'aj r'íi tihua'utá'an pe'ímej í mej muavaire'e,
a'íime í mej mú'eetzi jetze me'ecan tí'ixaxa'a,
majta a'íime í mej mú'eetzi jemi r'íi tí'iteseijre'e.

Patá'aj r'íi tihua'utá'an matíj pua'amé muá'astijre'e.

Capu amín ti pua'a miyen ve'ecán jín títetaté'en na'ari ciliéene'e jín metítetatéin.

Patá'aj pajta hua'antipua'ajte'en a'ímej
í mej meri hua'upuá'ajte a'ímej
í mej íiyen chaanaca japua huachéjme.

Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej seité japuan muáacua ará'ase.

¹⁹ Aj pu 'i a'ín í teyuu a'u ti Dios é'eseijre'e u ta japua, a'í pu antácuunareca'a. Ajta a'uun teyujta'a seijre'eca'a a'íjna í chí'ij ti cílieen ti ajta tzajta'an urácatii í niuucari ti jín te'ataújratziiri'i í Dios. Mat'íj mi huatémaxcava'axi a'ujna teyujta'a, majta téniiuca'a. Jéihua pu ca'anín jín tí'itéca'arajnajme'e. Hu-ateújca'atzijca'a í chuej, majta cáavatzi í téetej.

12

I'íita'a, ajta í cu'ucu'u

¹ Aj pu 'i tí'iti huataseíjre u júte'e í nej jín r'íi te'utaseíj. 'Íita'a pu seijre'eca'a ti ayén éene'en tí'itéchajca'a c'ixuri jime'e ti naa tí'itetáatiye'i tíj í xicaj. Ajta máxcira'i japua újveeca'a a'íjna í 'íita'a. A'í pu curuun ajta u'uteárujte'ecaa ti jetzen seijre'eca'a tí'iti cumu xu'ura'ave. Ayee mú ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua.

2 Pu'uri autájucaca'a, ajta ruyeineca'a a'íjna jime'e ti rá'acuil'icaa a'iné pu'uri t'n tiyaúj a'ame.

3 Ajtahua'a seij huataseíjre. Me'ecui xaa, a'íjna í cu'ucu'u í ti pa'u, í ti vivéj. Arahua'apuáca pu huíjmu'uu, ajta tamuáamuata'a ave'ehuájmee. A'í pu ajta ru'uteárujte'ecaa í curuun í ti aráhua'apua.

4 Ajta, rucuasi pu j'n hua'aré'ana je'icáca a'ímej í xu'ura'ave í mej júte'e é'eseijre'e. Aj pu 'i hua'ajájuaca'a. Aj pu 'i huaje'icáhua'axi íiyen chaanaca japua. Ajta a'íjn í cu'ucu'u, áa pu vejli'i jemin a'utéechaxi a'íjna í 'íita'a ti ari t'n tiyaúj a'ame t'íj raatéci'ime t'íj huanú'ihua í uneeca'i.

5 Aj pu 'i tiyaúj já'araa, teáatacan. A'ii pu a'íjn pú'een ti ca'anéeri j'n t'ihua'uta'aíjte'esin mat'j mena'a pua'amé í mej chaanaca japua é'eme'ecan. Ajta a'íjn uneeca'i, Dios pu ya'uví'iti u ta japua a'u ti é'eseijre'e í ipuari ti japuan acájca í Dios.

6 A'íjna í 'íita'a, áa pu huataúruu a'ujna pújme'en a'u ti caí'é'e ja'ati, a'u ti ajta Dios r'íi yá'uruurijtze. A'uu pu á'ateeri a'achú cumu seivi'ira'a japuan tamuáamuata'ate japuan huaícate xicaj. Ajta a'íjn í Dios, a'í pu racha'íi a'ame.

7 Mat'íj mi autéjhuii mej huaténe'use'en í ta japua. A'íjna í Miguel, majta í mej jamuan t'ívaire'eca'a, a'í m'ú rané'usi'ite'eca'a me'íjna í cu'ucu'u, majta me'íjna í mej ravaire'eca'a í cu'ucu'u.

8 Mat'íj mi hua'utéemua'iti me'íjna í cu'ucu'u, majta a'ímej í mej ravaire'eca'a. Capu ché'e hua'utá'a mej me'uun a'uté'uuca'a u ta japua.

9 Mat'íj mi ye'icájrie me'íjna í cu'ucu'u ti vivéj, a'íjna í cu'ucu'u ti jéjcuu ímuá seijre'eca'a, a'íjna í tej tiyen ratamuá'amua t'íjn tiyaaru'u, teajta í tej tiyen ratamuá'amua t'íjn Satanás. A'ii pu a'íjn pú'een a'íjna í ti huá'acuanamua mat'j mena'a pua'amé yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Aj m'ú mi aye'icájrie íiyen chaanaca japua, jamuan í mej ravaire'eca'a.

10 Net'íj ni ráamua'areeri'i ti ja'ati a'uun ta japua a'utéveeca'a. T'í'iquí ca'anín j'n tiu'utaxájtaca'a ayén t'íjn:

—Pu'uri hui xaa ayén teja'uré'ene ti a'íjn í taDioj ari hua'irájtuaa a'ímej í mej rá'astijre'e. Pu'uri nain j'n antiújmua'aree ti ij t'ihua'uta'aíjte'en naíjmi'ica t'j na'a rusén jime'e. Pu'uri hui nain j'n tira'íjca a'íjna í Ciríistu'u ti ari ra'antíhua'u, a'iné pu'uri ya'ucájrie a'íjna ti tihua'axajtzi'i í ta'ihuaamua'a. Nain xicaj tzajta'a, ajta nain t'ica'ari tzajta'a, a'í pu hui ayén tihua'axajtzi'i a'íjna jemi í Dios.

11 'Majta me'íjn í ta'ihuaamua'a, a'í m'ú me'íjna j'n ra'antimuá'iti me'íjna jime'e ti a'íjn Cáne'a ra'iráaxire í ruxuure'e t'j muai'ivéjri í Dios jemi, majta m'ú ra'antimuá'iti me'íjna jime'e mej miyen tihua'utá'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í niuucari í ti jime'en raxa í Ciríistu'u. Camu a'atzu raatéxieehuataca'a mej rá'astijre'e. Capu amín a'ij ti pua'a ja'ati ayén huá'aneche ti huá'ucui'ini. Maúche'e m'ú rá'aviicua'i.

12 'Setá'aj siyen huaújtemua'ave'en m'í sej seyun seijre'e ta japua, seajta m'ú'een, m'í sej seyun t'ívaire'e. Seajta m'ú'een, m'í sej seyun huachéjme se'újna chaanaca japua, seajta m'ú'een, m'í sej se'uun a'uté'uuca'a í jaj japua, cui'i xaa, a'iné m'ú'ejmi jemi ari huataseíjre a'íjna í tiyaaru'u. Ajta í'iniu'ucami'i huáp'i a'iné pu'uri ramua'aree ti caí ché'e á'ateeri, a'iné Dios pu'uri ra'iteánajsin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Dios.

13 Ajta a'íjn í cu'ucu'u, t'íj ráamua'areeri'i ti a'uun é'ejve í chaanaca japua, aj pu 'i raatavén a'íjna í 'íita'a í ti tiyaúj já'araa.

14 Ajta Dios pu ayén tiraatá'a a'íjna í 'íita'a ti ráavaire'en t'íj ca'anacan t'ícheni a'u ti a'ij éene'e a'íjna jemi í cu'ucu'u. Ajta Dios pu ti'ijmícua a'ame. Aj pu 'i

a'uun a'ará'a a'u ti caí é'e ja'atí, a'u ti ajta Dios rí'i tiyá'uruurijtze. A'uu pu á'ateeri a'achú cumu huaíca nine'ira'a japuan já'ita'a.

¹⁵ Aj pu 'i a'ñin cu'ucu'u jeíhua jaj aijxíre án ruténe'etze'e t'í'ij ya'ujaújte'en, ajta rá'ujamiste'en a'íjna í 'íita'a.

¹⁶ Ajta a'ñin í chuej, a'ñi pu raatévai a'íjna jime'e ti a'utátzi'ite t'í'ij ateárute í jaj, í ti ra'ijxíre í cu'ucu'u án ruténe'etze'e.

¹⁷ Aj pu 'i a'ñin cu'ucu'u raatájaaxiejvi'iri'i a'íjna í 'íita'a. Ajta á'uraa. Aj pu 'i a'utéjche ti hua'uténe'usi'ite'en a'ímej í seica, í mej yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í 'íita'a. A'ii mú a'ñin pú'een í mej miyen rá'astijre'e a'ij ti tihuá'aijte'e í Dios, í mej majta te'anxájta me'íjna jime'e í Jesús.

13

Jíme'en í mej hua'apua í mej majta huápi'i á'atesi'ire'e seijre'e

¹ Ajta a'ñin í cu'ucu'u, a'ñi pu a'uun a'utéechaxi ja'apuaíri japua, a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée.

Netí'ij ni ja'atí ti huápi'i á'atesi'ire'e huasej. A'ñi pu í jaj tzajta'a ti ve'ée a'itamé'eca'a. Tamuáamuata'a pua'améca pu ave'ehuájme, ajta arahua'apuáca huíjmu'uu. Curuun pu te'uteárújti'ihuaca'a í ru'e'ehuáj jetze seij ajta seij, ajta ayée pu té'eyu'usi'i a'íjna jetze í mu'úra'an a'ij ti ántehuaa ti a'ij pua'a namuajre'e í Dios jemi.

² Ayee pu seijre'eca'a a'íjna í ti'iti í nej raasej. Ayee pu éene'e seijre'eca'a t'ij jírípu. Ayee pu éene'e ti'íicajme t'ij juutze'e. Ayee pu ajta 'een anténi t'ij muajye. Ajta a'ñin í cu'ucu'u, a'ñi pu nain raatátui a'íjna í ti'iti í rumuári'erí'ire'ara'an, ajta t'ij na'a ti jín t'í'ajta, ajta í ti jín jeíhua antiújmua'aree.

³ Cu xíe ti'ipuaíjti'ihuaca'a seij í mu'úra'an t'í'ij huámi'ini. Ajta, ajtahua'a pu huarúj a'íjna í ti ti'ipuaíjti'ihuaca'a. A'íj pu jín naíjmi'i mat'ij mena'a mej yen huachéjme íyén chaanaca japua, jé'ecan mú rí'i tira'utasej, majta ra'ará'astijre me'íjna í ti'iti.

⁴ Majta me'ín í teteca, a'ñi mú raateánajcheca'a me'íjna í cu'ucu'u a'iné pu'uri a'ñin cu'ucu'u raatátui a'íjna í ti'iti ti huápi'i á'atesi'ire'e í ti jín antiújmua'aree. Majta me'ín teite raateánajcheca'a me'íjna í ti'iti. Ayee mú t'ijín:

—¿A'taani ayén 'een t'ij amijna mi ti'iti? ¿A'iné auj tí'iri'iri ti ja'atí raaténe'usi'ite'en ti ij raatémuaitin? Capu xaa ne'u ja'atí. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁵ Ca'aníjra'a pu raatá'a t'í'ij á'ujtzaahuat'e huápi'i í Dios jemi. Ayee pu tiraatá'a ti ayén á'ateevi'in ti a'íjna jín antiújmua'areere ti jeíhua huápi'i a'ij pua'a t'í'ixajta. Ayee pu á'ateere a'achú cumu hua'apuate máxcira'i japuan hua'apua.

⁶ Aj pu 'i a'utéjche ti a'ij pua'a t'í'ixajta í Dios jemi a'íjna jime'e ti rusej ayén huaújrúu t'ij í Dios. Jé'ecan pu a'ij pua'a tirá'ixaa a'íjna í Dios, ajta a'ímej í mej a'uun é'eseijre'e í Dios jemi u ta japua. A'ñi mú tí'ivaire'e mat'ij chí'ira'an í ti tzajta'an seijre'e í Dios.

⁷ Ajta a'ñin í cu'ucu'u, a'ñi pu ca'aníjra'a raatá'a t'í'ij hua'uténe'usi'ite'en a'ímej í mej rí'i tí'itesejre'e í Dios jemi. Ajta ayén tiraatá'a t'í'ij hua'utémuaitin. Ayee pu ajta tiraatá'a ti a'íjna jín antiújmua'areere t'í'ij tíhua'uta'ájte'en mat'ij mena'a pua'amé yen seijre'e íyén chaanaca japua, a'ñime teitejra'a, mat'ij mena'a mej seij jetze airaújneijte majta a'ñime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, t'ij na'a í ti seijre'e í hua'aniuuca.

⁸ Mat'ij mena'a pua'amé íyén huachéjme í chaanaca japua, a'ñi mú raná'amiche'e muá'aju'u, mat'ij mena'a í mej caí é'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze í ti ra'áa a'íjna í Cáne'a í ti huamé'ere t'í'ij caí xi huatasejre í chaanaca.

A'ijna í yu'uxari, a'ii pu a'ín pú'een ti jetzen té'eyu'usi'i a'ij ti ántehuaa seij ajta seij matíj mena'a pua'amé ruuri huateáturaa jemin í Cáne'a tíj na'a rusén jime'e.

⁹ Ti pua'a ja'ati huiteájnammua, ché'e a'ín temua'a naa tiráanamua.

¹⁰ Ti pua'a píti'ihuájxi'epi'intare'en, mej seij huateví'iran mej ra'iteáanan, a'íi mú xaa raatévi'ira. Ti pua'a ja'ati titéecui'ini chun jime'e, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti ayén che'atá a'ijna jín tiú'umi'ini. Ayee pu Dios ayén tihua'utajé a'ímej í mej rí'i tí'iteseijre'e í jemin mej mi te'utáviicua'i, mej mi majta rá'atzaahuat'e.

¹¹ Net'íj ni seij huaseíj í ti'iti ti a'itanej á chuaata'a. Hua'apuaca pu ave'ehuájmeé tíj cáne'a. Ayee pu ajta tí'ixaxa'a tíj í cu'ucu'u.

¹² A'íi pu ra'ará'astijre a'ijna jetze me'ecan í ti'iti í ta'amuájca tíj na'a í ti jín antiújmua'aree. Ayee pu ca'anéeri jín tihua'áijte'e matíj mena'a mej íyeyen seijre'e chaanaca japua mej mi raateánajche me'íjna í ta'amuájca ti huarúj í ti tí'ipuaíjti'ihuaca'a a'ijna jime'e í ti huamí'i.

¹³ Ayee pu tí'imíjhuaca a'ijna í ti ravaire'e mej mi tí'itij jín rí'i tira'utaseíj. Jee xaa, ne'u, ayée pu tiraay'íiti ti tajj u e'icájríeni u júte'e, mejseíraca'a í teite.

¹⁴ A'íi pu huá'acuanammua í teite í mej yen seijre'e íyeyen chaanaca japua a'ijna jime'e ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén huárini a'ijna jetze me'ecan í ta'amuájca. Aj pu 'i ayén tihua'u'íjca mej mi ratetáahuan tí'iti tévira'a ti ayén seijre'e tíj a'ijna í tí'iti ta'amuájca, a'ijna í ti tiu'upuájiti'ihuaca'a a'ijna jime'e í chun, ajta a'ijna í tí'iti ti huarúj.

¹⁵ Ajta a'ín í ta'amuájca, ayée pu ajta tiraatá'a a'ijna í ti ravaire'e tí'ij xiéjniu'ucari raatátisten a'ijna í tí'iti tévira'a tí'ij tiu'utaxáj. Ayee pu ajta tiraatá'a ti a'ijna jín antiújmua'areere ti ayén tihua'uta'áijte'en mej raajé'ica ja'ati ti na'a í ti caí á'ujca'ane ti raateánajche a'ijna í tí'iti tévira'a.

¹⁶ A'íi pu ajta tihua'áijte'e mej mi anaújyu'uxaxi'ín í rumuájca'a jetze na'ari mej araujyú'uxaxi'ín í rucuaatzi jetze naíjmi'i í teite. Capu tihua'utá'uuni'ira ti pua'a ja'ati ayén cálieen jín tí'itéjvee nusu ve'ecán jín tí'itéjvee, ti pua'a chíjteaani pú'een nusu caí a'ij tí'ijviicua'i. Capu ajta ti pua'a miyeyen ruxiéehua á'ujjhuane'en na'ari mej ca'anéeri jín tí'imuari'e.

¹⁷ Ti pua'a caí ja'ati é'eyu'usi'ihua a'ij ti ántehuaa a'ijna í tí'iti na'ari í ti jín tí'itéj, capu rí'íríista a'ame ti a'ijna í ja'ati tí'iti huánanan. Capu ajta rí'íríista a'ame ti tí'iti huátuaani.

¹⁸ A'íj pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati rí'i mé teuúmua'aree. Ché'e a'ín yaú'itíeé á'ara'ani a'ij ti huataújmua'a a'ijna í ti jín tí'itéj a'ij ti ántehuaa a'ijna í tí'iti. A'ijna í ti jín tí'itéj, a'úu pu a'uvé'emej a'ímej tzajta'a í teteca. Ayee pu tí'itéj a'achú arájsevi sieentu japuan huaícate japuan arájsevi.

14

Jíme'en í mej mu'íi mej jéjcuacan jín tí'ichuíca

¹ Net'íj ni atáneereca'a. ¡Me'ecui xaa! An pu huatéveeca'a a'ijna í Cáne'a jirí japua í ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Sión. A'íi mú majta jamuan me'ánna huaté'uuca í mej anxíte japuan hua'apuata japuan muáacua vi'ira'a ará'ase. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a aj huá'acuaatze'e a'ij ti ántehuaa a'ijna í Cáne'a, ajta a'ij ti ántehuaa a'ijna í ti rájya'upua.

² Net'íj ni ráanamujri'i ti ja'ati u ta japua teja'utaxájtaca'a. Ayee pu namuajre'eca'a tíj jaj ti sihuájna ca'anín. Ayee pu ajta namuajre'eca'a matíj mej téniuuca'an huáp'i. Ajta í niuucari í ti jín tiu'utaxájtaca'a, ayée pu namuajre'eca'a matíj a'íime í mej tí'icuiina a'ijna jetze í aarpa.

³ Majta miyen tí'ichuicaca'a seíj jime'e í chuiicari í ti jéjcua a'íjna jemi í Dios, majta a'ímej jemi í mej muáacua í mej ruuri, majta a'ímej jemi í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase. Capu ja'ati raayí'tihua'a ti tiu'utáchuica a'íjna jime'e í chuiicari sino a'í mu'u í mej anxíte japuan hua'apuate japuan muáacua vi'ira'a ará'ase, í ti a'ín Cáne'a tiu'unájchitaca'a í mej jime'en té'echa'íca'a í Dios jemi. Mat'íj mi mauj iyá'ujuhua'ane'en íiyen chaanaca japua.

⁴ A'ii mú a'ín pú'een í mej caí ti'ihuaúxana'acire 'úucate jemi a'iné a'í mú urar'íeneme'eca jín á'ujuhua'ane'e. A'ii mú a'ín pú'een í mej miyen á'ujuhua'ane'e a'íjna jamuan í Cáne'a a'u ti na'a ti á'ume. A'í pu hua'irájtuaa huá'a tzajta'a a'ímej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Ajta a'ín í Cáne'a, a'í pu ayén che'atá na'a huávi'itiste'esin í Dios jemi t'í ja'ati tiu'utátuure'esin í Dios jemi a'íjna í 'ic'iri ti amuacá ajtanéj. Jamuan í Dios, a'í pu ajta hua'ancuré'evi'iti.

⁵ Ajta a'íme, camu a'atzu tí'ihua'itaca, sino temua'a mú urar'íene'en seijre'e í Dios jemi.

A'ij mej tiu'utaxájtaca'a í mej huaíca í mej tí'ivaire'e u ta japua

⁶ Net'íj ni seíj huasej ti ta japua tí'ivaire'e. Júte'e pu rá'ara'aca'a t'íj tihua'utá'ixaate'en í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'en mat'íj mej na'a rusén jime'e. A'í pu rá'ara'aca'a t'íj tihua'utá'ixaate'en mat'íj mena'a pua'amé yen huachéjme í chaanaca japua, mat'íj mena'a pua'amé í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, mat'íj mena'a pua'amé me'ín pú'een í teite, mat'íj mena'a pua'amé í me'ín pú'een í teitestemua'ame'en, majta naíjmi'i a'ímej í mej seicié tí'ixaxa'a.

⁷ Aj pu 'i ca'anín jín ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Setá'aj rá'atése'e í Dios, setá'aj seajta r'í tiraateájtuaani a'iné pu'uri ayén teja'uré'ene a'ájna ti jetzen Dios huá'axijte'en naíjmi'ica í teite. Setá'aj raná'amiche'en a'íjna ti raatétaahuaca'a í ta japua, ajta í chaanaca, ajta í jaj ti ve'ée, ajta a'u ti na'a ti huajaíxavi'ijmee.

⁸ Aj pu 'i seij ti tí'ivaire'e u ta japua í ti hua'apua, a'í pu cujta'an tiu'uxájtajme'e. Ayen tijín:

Single Line Comp —Pu'uri á'ave. Nain pu jín á'ave a'íjna í Babilonia a'íjna í ti hua'utétimua'iraste a'íjna jime'e ti huá'a jamuan huateúxana'acire mat'íj mena'a pua'amé seij chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. Dios pu ajta raatétimua'iraste'esin a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

⁹⁻¹⁰ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e, a'íjna í ti huaíca, a'í pu ajta cujta'an tiu'uxájtajme'e ca'anín jime'e tijín:

—Ti pua'a hui ja'ati raná'amiche'en a'íjna í tevi ti huápi'i á'atesi'ire'e, ajta a'íjna í tevi, ajta ayén tira'utéca'anen mej rá'usiimua'an í cuaatzeájra'an jetze nusu muájca'are'ara'an jetze a'ij ti ántehuaa a'íjna í ti'iti í ti huápi'i á'atesi'ire'e, Dios pu ajta raatétimua'iraste'esin a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i. Ajta a'ín í ja'ati, ti'iti pu hui ant'í'isin ti ayén ráaruuren t'íj a'íjna í huá'ave'eri ti caí ti'iti ranaxca, í mej jín huá'acuil'ica. A'í pu ajta rajpuaítzi a'ame í taij jime'e, ajta a'íjna jime'e ti ayén té'eeca t'íj tepúusti'i. Ayee pu hui tirajpuaítzi a'ame huá'a jemi í mej ta japua tí'ivaire'e, ajta a'íjna jemi í Cáne'a.

¹¹ 'Ajta a'ín í citzij ti ájcitziu a'íjna jime'e í mej jín rajpuaítzi, ayee pu hui á'ateeri t'íj na'a rusén jime'e ti ajcitzíúuta a'ame. Capu ajta hua'atá'aca mej huaújse'upe'en tújca'ari tzajta'a nusu t'íca'ari tzajta'a. Ayee mú hui tirajpuaítzi muá'aju'u a'íme í mej rana'amiche me'íjna í ti'itij, ajta í tevi, mat'íj mena'a mej miyen ra'ancuré'a í mej jín huá'a jetze ra'uyú'uxa a'ij ti ántehuaa a'íjna í ti'iti.

¹² A'íj pu jín, Dios ayén tihuá'ajee a'ímej í mej rí'í tí'iteseijre'e í jemin mej mi te'utáviicua'í, a'ímej í mej rá'astijre'e a'íj ti tiu'uta'a'íjtaca'a í Dios, a'ímej í mej majta rá'atzaahuat'e me'íjna í Jesús.

¹³ Netí'íj ni ráanamujri'í ti ja'ati júte'e teje'icáxajtaca'a. Ayee pu tinaatá'ixaa tijín:

—Patá'aj piyen tira'utéeyu'uxa yee: “Tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, miché'e rí'í titeújmuajte'e a'íime í mej rá'atzaahuat'e í tavástar'a.” Ajta a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayén tijín: “Jee xaa ne'u, rí'í pu Dios tihua'utá'a a'íné pu'uri rí'irí mej huaújse'upe'en, mej mi caí ché'e tí'ití jín á'aviicua'ire'e, a'íné pu'uri tihua'uc'í í mej raamuá'ití me'íjna jime'e mej tiu'umuá'íej.”

I ti chuej japua tiú'ucire

¹⁴ Netí'íj ni neajtahua'a atáneereca'a. ¡Me'ecui xaa! A'íj nu huasej í jaitiri ti cuaiina. Seij pu ajta a'íin japuan újcatii ti ayén seijre'eca'a tíj teáata'a. A'í pu curuun uteárujte'ecaa ti oro jín taavíjhuaca'a, ajta ru'itéchueca'a ruri'irínta'a pújme'en í chun ti aicaújtuta ti ajta temua'a naa te'entámími.

¹⁵ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e a'uun e'irájraa u teyujta'a. A'í pu ca'anín jín ayén tiraatajé a'íjna ti jaitiri japua án á'ujcatii tijín:

—Patá'aj hui mi chun jín raaré'evejche í ti ari tí'icire, patá'aj tiu'uré'atzaana, a'íné pu'uri a'ájna teja'uré'ene í pej jetzen tiu'uré'atzaana. Pu'uri hui jeíhua tí'icire, ajta ari huaré'eca'anaca'a í chaanaca japua.

¹⁶ Ajta a'íin í ti jaitiri japua án á'ujcatii, a'í pu ca'anín jín tiu'uré'evejcheca'a í chaanaca japua, ajta tiu'uré'etjaz tíj na'a ti tiú'ucireca'a.

¹⁷ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e ajta a'uun e'irájraa u teyujta'a. A'í pu ajta ru'itéchueca'a seij í chun ti aicaújtuta, ti ajta temua'a naa te'entámími.

¹⁸ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e, a'uun e'irájraa a'u ti a'utéjvee a'íjna í mej japuan tí'imua'ívajtaca. A'ii pu a'íin pú'een í ti a'íjna jín antiújmua'aree í taij jime'e. Aj pu 'i ayén tiraatajé a'íjna í ti ru'itéchueca'a í chun ti aicaújtuta, ti ajta antámími. Ayen tijín:

—Patá'aj hui raaré'evejche, pajta rájseire'en í táca'ira'an í pí'ista ti a'uun a'uvéjme í chaanaca japua a'íné pu'uri cuasi a'íjna í uuva.

¹⁹ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu 'i a'íin ayén raaré'evejcheca'a í chaanaca japua, ajta rájsej a'íjna í ti tiú'ucireca'a í chaanaca japua. Aj pu 'i a'uun ya'ucáahua'axi a'íjna tzajta'a í mej jín rajaachi í uuva a'u ti Dios ya'ujáche a'íjna jime'e ti huápi'í niu'ucami'í.

²⁰ Aa mú ya'ujáche á pua'acié á chajta'a. Xúure'e pu airámí'iyeca'a a'íjna í mej rá'ajache. Temua'a pu te'ut'í jí'araa. Ayee pu te'ut'í a'ut'í imuá a'atá'ase í xáachime'ara'an jetze í cahuaayu'u. Ajta, ayée pu a'uyaúucan japua huamí'iyéjraa a'achú cumu huaíca ciento kilómetros.

15

A'íme í mej ta japua tí'ivaire'e, ajta í puaíjtzi ti aráhua'apua

¹ Netí'íj ni neajtahua'a seij huasej í ti ta japua jeíhua ruxe'eve'e. Jé'ecan nu rí'í tira'utasej. A'ii mú a'íin pú'een í mej tí'ivaire'e u ta japua, í mej aráhua'apua ará'ase. A'íj mú jín antiújmua'aree me'íjna jime'e í puaíjtzi í ti ayén ará'ase a'achú cumu aráhua'apua. A'ii pu a'íin pú'een í ti nain jín te'entipua'ajte í ti jíme'en Dios ayén puaíjtzi hua'utá'asin a'íjna jime'e ti huápi'í niu'ucami'í.

² Netí'íj ni tí'ití huasej. Naa pu tí'imesti. Aa pu a'umuá'anijme'ecaa, cu xíee viidrio na'a, taij ti tzajta'an seijre'e. Majta a'íime í mej raatéemua'ití me'íjna í tevi ti huápi'í tési'ire'e, majta í tevi ti ravaire'e, majta í ti jín tí'itíe á'aye'í í ti jín ayén ántehuaa, a'úu mú huaté'uuca'a a'ut'í e'eve'e'ástime a'íjna í viidrio

ti amuáanijmee. A'íi mú te'ité'i'ica'a rumuájca'a jetze me'íjna í aarpa ti Dios hua'utapuaíjve mej mi me'íjna jín tiu'utácuina í amín.

³ Majta miyen me'íjna jín tí'ichuicaca'a me'íjna jime'e a'ij ti huaríj a'íjna í Moisés ti tí'ivaire'eca'a í Dios jemi, majta me'íjna jime'e a'ij ti huaríj í Cáne'a. Miyen tíjín:

Jé'ecan pej huápi'i rí'i naa huaríj
 patí'ij tu'irájtuaa mú'ee, tavástara'a,
 mi pej Dios pú'een, pej pajta nain jín antí'amua'aree.

A'ij tu jín rí'i te'utaseíj.

Tíj na'a a'ij pej ríci, xí'epi'in pej ríci,
 pajta tzáahuati'ira'a jín raaxí'epi'intare'e,
 mi pej piyen tí'aijta
 tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

⁴ Naími'i mú miyen rí'i timuaateájtuaani,
 majta rí'i timuaatá'asin, mú'etzi,
 mi pej tavástara'a pú'een,

a'iné mú'ee pej aseíj rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi.

Naíjmi'i í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íi mú a'uvé'ejju'u muá'aju'u mej mi muaateánajche,

a'iné pepu'uri tíhua'utaseíjrate pej piyen xí'epi'in huaríj a'ij ti tiraavíjte'e.

⁵ Netí'ij ni atáneereca'a ti pua'a ari te'entácuuni'i u teyujta'a a'u ti e'irácatii a'íjna í ti te'anxájta a'íjna jime'e í Dios.

⁶ Matí'ij mi me'uun a'iráaci u teyujta'a a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e í mej aráhua'apua ará'ase. Mu'uri ráatisime'e í puajtzi í ti ajta aráhua'apua ará'ase. Cíxuri mú majta ti'itechée ti mé'e ti'itetáatiye'i temua'a naa. Majta mú avé'ejí'ici'ihuajme'ecaa án rú'taviitze'e puaasi jime'e ti oro jín taavíjhua.

⁷ Ajta seij í mej muáacua í mej ruuri, a'íi pu hua'uré'e'i'ipi'ite a'ímej í mej aráhua'apua ará'ase a'íjna í tuxa'a í ti avé'ejistijmee í ti jín huápi'i niu'ucami'i í Dios í ti i'irúuri rusén jime'e. Seij ajta seij pu hua'uré'e'i'ipi'ite a'íjna í tuxa'a.

⁸ Aj pu 'i temua'a téjcitziujtareca'a u teyujta'a a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios. Ajta, jeíhua pu huápi'i huatátzareajraa. Aj pu 'i temua'a te'uhuájisteca'a u teyujta'a a'íjna í citzij. Capu ché'e huatári'iristareca'a ti seij a'uun a'uteárute u teyujta'a ajta mena'a caí ra'antipua'ajte'en í mej aráhua'apua ará'ase mej puajtzi hua'utá'an í ti ajta aráhua'apua ará'ase.

16

I cutzape'e ti a'íjna jín avé'ejiste a'íjna jime'e ti Dios huápi'i niu'ucami'i

¹ Netí'ij ni seij huaseíj í ja'ati ti a'uun a'utéveeca'a u teyujta'a. Ti'iquí ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Sericu, setá'aj hui á ya'ucáxire'en í chaanaca japua tíj na'a í ti avé'ejisti í cutzape'e jetze í ti aráhua'apua ará'ase mej mi ráamua'aree ti huápi'i niu'ucami'i í Dios.

² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna, aj pu 'i seij u a'uvé'emej. Ti'iquí á ya'ucájrie í chaanaca japua í cutzape'e jetze ti aramuáacua. Aj pu 'i huá'a japua rájve a'íjna í ti jín i'icá'atzata í ti a'ij pua'a té'eeca, ajta í ti a'ij pua'a seijre'eca'a. Ayee pu tihuá'uruu a'ímej ti huá'a jetze té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij ti ántehuaa a'íjna í tí'iti, majta a'ímej í mej raateánajcheca'a.

³ Ajta, í ti hua'apua, a'íi pu ajta á ya'ucájrie í cutzape'e í ti aramuáacua japan í jaj ti ve'ée. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu 'i seicié huaújruu í jaj tíj xúure'e ti

airámi'iyeca'a tevi jetze ti huamí'li. Ajta, naíjmi'i í mej jaj tzajta'a chejca'a, a'íi mú huácuui.

⁴ Ajta í ti huaíca, a'íi pu á ya'ucájríe a'íjna í seij í ti cutzape'e jetzen aramuáacua í játe'ana tzajta'a, ajta japuan a'u ti e'ejajxajme. Jíme'en pu'u ayén huaríj, tíj na'a ti tí'iseijre'e seicié pu huaújrúu tíj xúure'e.

⁵ Netí'ij ni ráanamujri'i í ti a'íjna jín antiújmua'aree í jaj, a'íi pu ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Xí'epi'in pej hui huaríj pe'íjna jime'e pej hua'uxíjte, mú'ee, mi pej jéjcuá imuá seijre'eca'a, pajta íjii pej pauj seijre'e.

⁶ 'Naa pu hui xí'epi'in a'iné a'íime í teteca mu'uri huá'ucuii a'íimej í mej mú'etzi jemi rí'i tí'itesejre'e, majta a'íimej í mej mú'etzi jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. A'íj pej jín peri hua'utá'a mej majta xúure'e huayé'en. Ayee mú hui éeni'ici'e ra'antimuá'iti.

⁷ Netí'ij ni ráanamujri'i ti ja'ati ti a'uun a'utéveeca'a jetzen a'u mej tejé'emua'ivajtaca. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Jee xaa ne'u, tavástar'a, mi pej Dios pú'een, mi pej hui pajta nain jín anti'amua'aree. Tzáahuati'ira'a pej jín huá'axijte'e. Naa pu tiraavíjte'e a'ij pej tihua'utá'a.

⁸ Ajta í ti muáacua, a'íi pu á ya'ucájríe í cutzape'e a'íjna japua í xicaj. Ajta ayén tiraatá'a a'íjna í xicaj ti huá'uta'ixi'iri.

⁹ Majta a'íime í teteca, huá'ataixi'i a'íjna jime'e ti huápi'i téjxicaca'a. Majta a'ij pua'a tiraatajé í Dios í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti puaíjtzi hua'atá'aca. Camu raatéxíeehuataca'a a'íjna ti a'ij pua'a een a'ij mej ríci, camu majta rí'i tiraatá'a í Dios.

¹⁰ Ajta í te'anxívi, a'íi pu ajta á ya'ucájríe a'íjna í cutzape'e a'íjna japua a'u ti e'ecájca a'íjna í tí'iti ti a'ij pua'a een. Jíme'en pu'u ayén huaríj, huápi'i pu hu-ateática'areca'a a'u ti tejé'aijta. Majta a'íime í teteca, a'íi mú avá'ujche'eve'e í runeanu jetze me'íjna jime'e mej jeíhua huápi'i rajpuaíjtzica'a.

¹¹ Majta jeíhua mú a'ij pua'a tiraatajé me'íjna í Dios í ti ta japua é'eseijre'e me'íjna jime'e mej jeíhua huápi'i rajpuaíjtzica'a. Camu majta a'atzu raatéxíeehuataca'a a'ij mej rijcaa ti a'ij pua'a een.

¹² Ajta í ti arájsevi, a'íi pu ajta á ya'ucájríe í cutzape'e a'íjna japua í játe'ana í ti ve'éé ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Eufrates. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu 'i nainjapua ateáxi'i í játe'ana. Ayee pu 'een jín ateáxi'i mej mi antáciine a'íime í mej tí'aijta a'u ti 'eíjninei í xicaj.

¹³ Netí'ij ni hua'usej í mej huaíca í mej aijneájxi huá'ateni'itze'e a'íjna í cu'ucu'u, ajta a'íjna í tí'iti ti a'ij pua'a een, ajta a'íjna ti huá'a jetze me'ecan tí'ixaxa'a hua'itzi jime'e. Ayee mú seijre'eca'a matíj teecujse. A'ii mú a'ín pú'een í xiéjniu'ucari í mej a'ij pua'a 'een.

¹⁴ A'ii mú majta a'ín pú'een í xiéjniu'ucari í mej tiyaaru'u jetze ajtéme'ecan. A'íi mú á'ujuhua'an nainjapua í chaanaca mej mi huá'ajseire'en a'íimej í mej tí'aijta íiyen chaanaca japua mej mi huaténe'use'en a'íjna xicáara'an ti huápi'i ruxe'eve'e tí'ij a'ín huatasejre'en í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

¹⁵ Ayee pu tíjín: “Me'ecui xaa, yee nu hui uv'énejsin tíj nahua'ari ti avíitzi jín a'uteáru'ipi í huá'a chil'ita. Rí'i pu tiraatá'a a'íjna ti a'atáne, ajta jín tí'iteechen tí'ij caí mua'avi'i á'uche'ecane'en, mejseíira í teite í ti jín tí'itevi'ira'a.” Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁶ Majta a'íime í mej huaíca, a'úu mú huá'ajseij a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa hua'aniuuca jime'e í hebreos tíjín Armagedón.

¹⁷ Ajta í ti aráhua'apua, a'íi pu á ya'ucájríe í cutzape'e. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu 'i seij ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a ti a'uun a'utéveeca'a teyujta'a.

A'ujna, a'u ti a'utéjvee í mej japuan tí'imuai'ivajtaca, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tíjn:

—Pu'uri icu, antipua'areca'a.

¹⁸ Mat'íj mi huatémaxcava'axi, majta téniuuca'a. Jéihua pu ajta tí'ica'arajnacaa. Ajta jé'ecan huápi'i huateújca'atzijxi í chaanaca. Tíj na'a ti yú e'iré'ene mej yen huatasejre í teteca íiyen chaanaca japua, capu ja'anáj ayén huateújca'atzijxi. Jé'ecan pu huápi'i xaa huateújca'atzijxi.

¹⁹ Ajta a'íjna í chajta'a í ti ve'ée, huaíca pu autátzi'iteca'a. Ajta é'evatzijxi í huá'achajta'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íj pu Dios, ajta ra'utámua'areeri'i a'ujna u Babilonia tí'ij puaíjtzí raatá'an tí'ij tí'iraci'iti í ti jín huápi'i niu'ucami'i í Dios.

²⁰ Ajta tíj na'a a'u ti e'eráhuachi í jaj tzajta'a, a'íj pu e'ehuaújpua'arixi. Capu ajta ché'e seijre'eca'a a'u ti á'ujíime.

²¹ Majta mú téetej cáavatzi, temua'a mevivejmé'e. Temua'a pu tijetéjme'ecaa a'achú cumu huaícate kiilu. A'ímej pu japua rájve í teteca. Majta a'íime í teteca, a'íj mú pua'a tiraatajé me'íjna í Dios me'íjna jime'e í téetej a'iné jéihua mú rajpuaíjtzica'a mej miyen cáavatzi í téetej.

17

Dios pu ra'ujxíjte a'íjna í 'íita'a ti rutuaaca'a

¹ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e, ti ajta seíj huíteática'a í cutzape'e ti aráhua'apua ará'ase, a'íj pu mú a'uvé'emej, ajta ayén tinaatá'ixaa tíjn:

—Íiya'a jí, nee nu muaatasejrate'esin a'íjna ti jín Dios ra'ujxíjte'en a'íjna í 'íita'a ti ve'ecán jín tí'itéveeca'a, ti ajta ramuá'itica'a í tumin í ruhuá'ira'a jime'e. A'íj pu a'ín pú'een í ti a'uun á'ujca í jaj japua ti ve'ée.

² Majta a'íime í mej tí'ajta íiyen chaanaca japua, a'íj mú huateújxana'acire me'íjna jamuan í 'íita'a. Majta a'íime í mej íiyen huachéjme chaanaca japua, a'íj mú majta huateájta'arua me'íjna jime'e ti a'ín 'íita'a ayén hua'utá'a mej majta jamuan tí'ihuaújxana'acira'aten.

³ Aj pu 'i a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu neja'uví'iti a'íjna a'u ti caí é'e tí'iti. A'uun nu 'íita'a huasej ti a'íjna japua á'ujcatii í tí'iti ti pa'u. Ajta a'ín í tí'iti, jéihua pu jetzen é'eyu'usi'ihuaca'a í ti jín ayén ántehuaaca'a, ti ajta jín a'íj pua'a tí'ijxa í Dios. Arahua'apuáca pu huíjmu'uu a'íjna í tí'iti, ajta tamuáamuata'a pua'améca ave'ehuájmee.

⁴ Tí'inacamua í ti tí'itéechen, ajta cáj caj tí'ipa'u. Jéihua pu huápi'i ucárujti'ihuaca'a a'íjna í ti oro jín taavíjhua, ajta tetej ti huápi'i tí'ijnajche, ajta perla tí'iti. A'íj pu ajta ru'íteática'a í cutzape'e í ti oro jín taavíjhua. Ajta a'íjna jetze í cutzape'e, tí'iti pu avé'ejisti í ti tíú'uxana'avi'iste'e, ajta í ti jín huateújxana'acire a'íjna í 'íita'a.

⁵ Ajta ayén té'eyu'usi'ihuaca'a í cuaatzeájra'an jetze a'íj ti ántehuaa.

Neajta inee, canu yaú'itiée na'araa ne'íjna í niuucari ti jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a ti jime'en yee: “Babilonia, í ti ve'ecán jín tí'itéjvee. Hua'ana'ana a'ímej í 'uuca í mej ramuá'itici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e. A'íj pu a'ín pú'een ti jetzen a'uun a'uvé'emej í ti tíú'uxana'avi'iste'e íiyen chaanaca japua.”

⁶ Net'íj ni raasej ti a'ín 'íita'a tahuáaca'a a'íjna jime'e í hua'axuure'e a'íime í mej r'í'í tí'itesejre'e í Dios jemi, majta a'íime í mej huácuihuaca'a me'íjna jime'e mej rá'astijre'e me'íjna í Jesús. Jé'ecan nu a'íj te'utasej net'íj raasej.

⁷ Ajta a'ín í ti ta japua tí'ivaire'e, ayée pu tinaatá'ixaa tíjn:

—¿A'iné 'een jín piyen te'utasej? Nee nu muaatá'ixaate'esin a'íj ti huataújmua'a a'íjna ti caí ámitieere'e a'íjna jime'e í 'íita'a, ajta a'íjna í tí'iti

ti japuan avé'eca, í ti ajta arahua'apuáca huíjmu'uu, ajta ti tamuáamuata'a ave'ehuájmee.

⁸A'ijna í ti'iti pej hui raasej, a'í pu ajmí'i huatasejre, ajta íjii, capu ché'e ye'e já'ahua'a. Ajta, aúche'e pu a'ítaméj a'ujna a'utí e'etécun ti caí a'íj ámitieere'e a'achú ti ucátee. Méjca'i huáyee pu ajta á'apua'aren a'ijna í ti'iti. Majta a'íime í mej yen huachéjme íyén chaanaca japua, í mej caí é'eyu'usi'ihuaca'a a'ijna jetze í yu'uxari a'íj mej ántea'arua, a'ijna í yu'uxari ti jécua imuá jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a matíj mena'a pua'amé ruuri huateáturaa í Dios jemi, ayée mú r'íi tiya'useíira muá'aju'u matí'ij raasej me'ijna í ti'iti a'iné a'í pu ajmí'i huatasejre, ajta a'ájná'imua í'iruurica'a, ajta caí ché'e mé iye'ahua'a. Ajta, aúche'e pu huatasejre'esin.

⁹A'ijna í niuucari, ti hui ja'ati yaú'itiée á'ara'ani, ruxe'eve'e ti a'ijna jetze tiú'umua'ati temua'a naa. A'ijna í ti arahua'apuáca huíjmu'uu, ayée pu hui huataújmua'a tíjín: A'ijna í jirí ti aráhua'apua ará'ase ti japuan á'ujca a'ijna í 'íita'a.

¹⁰A'íi mú majta a'ín pú'een í mej tí'ajta, í mej majta aráhua'apua ará'ase. Mua'anxívi í mej meri á'upua'areca'a. Sej pu'u auj ti'iti jín ti'itéjvee. Ajta í sej, capu xi seijre'e. Í ti ayén huatasejre'esin, ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e ti cíj na'a caj té'eteevi'in.

¹¹Ajta, a'ín í ti'iti ti ajmí'i huatasejre, ajta íjii capu ché'e ye'e já'ahua'a, a'íi pu a'ín pú'een í ta'aráhuaica. A'íi pu ajta huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej í mej aráhua'apua ará'ase. A'íi pu hui ajta á'apua'aren.

¹²Ajta a'ijna í ti tamuáamuata'a ave'ehuájmee, ayée pu hui huataújmua'a tíjín tamuáamuata'a mú ará'ase í mej tí'ajta. Majta a'íime, camúu xi me'ijna jín tite'enteájrupi mej mi tiu'uta'ajta. Maúche'e mú ra'ancuré'asin mej mi cíj mena'a caj tité'eteevi'in a'achú cumu sej hora mej tiu'uta'ajta jamuan í ti'iti.

¹³Naíjmi'i mú miyen ruxí'ej tí'imua'atze. Majta mej raatátuiire'en me'ijna í ti'itij matíj mena'a í mej jín antiújmua'aree, ajta í huá'amuari'eri'ira'a. ¹⁴A'íi mú hui raaténe'usi'ite'esin me'ijna í Cáne'a.

'Ajta a'ín í Cáne'a, a'íi pu hua'utémua'iti a'iné a'ii pu a'ín pú'een í tavástara'a í ti ajta tihuá'ajte'e a'ímej í ti hua'avásta'a pú'een í teite. A'ii pu hui ajta a'ín pú'een í tajtuhuan ti naíjmi'ica tí'ajte'e í seica í tajtúhuaani. Majta a'íime í mej jemin seijre'e í Cáne'a, a'ii mú a'ín pú'een í ti hua'utajé, ti ajta hua'antíhuau. A'ii mú majta a'ín pú'een í mej caí até'itzea'ara í jemin.

¹⁵Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—A'ijna í jaj ti ve'ée í pej hui raasej, í ti ajta japuan á'ujca a'ijna í 'íita'a ti ramuá'itici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e, a'ii mú a'ín pú'een í teitestemua'ame'en a'ijna í 'íita'a, majta í teitejra'an, majta í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan, í mej majta sej jín tí'ixaxa'a í niuucari.

¹⁶Ajta a'ijna ti tamuáamuata'a ave'ehuájmee, í mej tí'ajta a'ijna jamuan í ti'iti, a'íi mú rájcha'íire'e muá'aju'u me'ijna í 'íita'a ti ramuá'itici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e. Majta hua'aré'e'itixi'isin í teite í mej rá'ajaahuate'eca'a. Majta ca'anéeri jín tiracá'ari'ira tíj na'a í ti ti'itéchen. Majta raatéci'ime í huá'ire'ara'an. Majta ra'ateátaira.

¹⁷Ayee pu té'eme, a'iné Dios pu ayén ca'aníjra'a hua'utá'asin mej mi miyen tira'ará'asten a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'e me'ijna jime'e mej ruxí'ej mena'a tiú'umua'ati. Majta raatátuiire'en í ti'iti jemi matíj mena'a ti'iti í mej jín antiújmua'aree. Ayee mú raruuren ajta na'a caí ayén te'araúrasten a'ij ti Dios ari tiraataxájtaca'a.

18 'Ajta, a'íjna í 'íita'a í pej raaseíj, a'íi pu a'íin pú'een í chajta'a ti ve'éé í ti tihuá'aijte'e a'ímej í tajtúhuaani í mej ti'ítí jín títetateí a'u ti na'a íiyen chaanaca japua. —Ayee pu tinaatá'ixaa a'íjna í ti ta japua tí'ivaire'e.

18

A'uu pu é'evatzíjxi a'ujna u Babilonia

1 Neajta seíj huaseíj í ti ta japua tí'ivaire'e. Aa pu ta japua ve'ecáme'ecaa a'íjna. Jéihua pu huápi'i ti'ítíj jín antiújmua'aree. Nain japua pu ajta huatátzareajraa íiyen chaanaca japua a'íjna jime'e ti tétaave'e á ru jetze.

2 Aj pu 'i ca'anín jín huajíjhuaca'a ayén tíjín:

—Pu'uri hui é'evatzíjxi, pu'uri xaa hui é'evatzíjxi a'ujna u Babilonia, í chajta'a ti vivéjme. Mu'uri hui me'uun a'uchéjme a'íime í tiyaaru'u. Pu'uri ajta huá'achi'i pú'een í xiéjniu'ucari í mej xána'avisi'i seijre'e. A'uu mú 'é'e á'aseca, matíj mena'a pua'amé í pina'ase í mej xána'avisi'i seijre'e, í tej caí a'atzu huá'axe'eve'e.

3 'Ayee pu hui tiráaruu, a'iné a'íi pu ca'aníjra'a hua'utá'a matíj mena'a pua'amé í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen che'atá mena'a a'ij pua'a huárini tíj ajta huaríj a'íjna í Babilonia. A'íj pu hui jín Dios ayén che'atá na'a puaíjtzi tihua'utá'asin a'iné jé'ecan pu huápi'i niu'ucami'i a'íjna í Dios. A'íime í mej íiyen tí'aijta í chaanaca japua, matíj mena'a pua'amé jamuan huateújxana'acire. Majta a'íime í mej tí'ítua'araca íiyen chaanaca japua, a'íi mú hui meri huateújchijteaanitaca'a me'íjna jime'e mej jeíhua huápi'i tí'íneca'atzeca'a mej huápi'i tí'íjcha'íica a'íime. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ti ta japua tí'ivaire'e.

4 Netí'íj ni seíj huánamuajri'i ti júte'e teje'icáxajtaca'a ayén tíjín:

—Setá'aj hui se'uun huiráçine mi sej neteítstemua'a pú'een, sej si caí seajta siyen auté'ítzen tíj a'íjna, ti ij caí puaíjtzi amuaatá'an í Dios a'íj ti a'íin raatá'asin a'íjna í 'íita'a.

5 'Jee xaa, a'íjna í ti jín ayén huaríj, a'íi pu hui ari nain jín auteájturaa í Dios jemi. Pu'uri xáahuí ámitieere'e íjii u ta japua Dios ti é'eseijre'e. Ajta a'íin Dios, a'íi pu ari ra'utámua'areeri'i tíj na'a ti jín a'ij pua'a ti'ítíjcha'íi.

6 'Ché'e ayén tí'iraci'ítí tíj ajta a'íin puaíjtzi tihua'utá'a í ti hua'utéemua'ítí. Ché'e ajta hui hua'apua tiu'utanájchita tíj na'a seíj jime'e ti ayén huaríj ti a'ij pua'a een. Ajta a'íin í vaasu ti jetzen raye'eca a'íjna ti jín huateújtímua'íra, ché'e hui ayén ra'avé'ejisten a'íjna jime'e í ti hua'apua ará'ase í ti jín hu-ateátahuan.

7 'A'íi pu hui ahuáujtzaahua ruseíj, ajta huataújseijrataca'a a'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i tí'íjcha'íica'a. Ché'e ruxí'ej na'a tiráaci'ítí tí'íj rajpuaíitzi á'ara'ani, ajta ti huataújxiemiste'en. Ayee pu hui ti'íixa í ru tzajta'a tíjín yee: “A'íi pu a'íjna jín ti'ítéjvee í 'íita'a ti tí'aijta, ajta ayén tíjín ti caí ruseíjtaca'a, ti caí ja'anáj ruxieemíjte'e a'ame.”

8 'A'íj pu hui jín ca'anacan japan ravaíjtzi seíj xicaj jime'e ti rajpuaíitzi á'ara'ani. Aj pu xaa tíjcu'íini, ajta ruxieemíjte'e a'ame. Ajta ayén tira-jpuaíitzi a'ame tujri jime'e. Ajta huateáta'íri'ihua, a'iné jeíhua pu raayí'ítí í rumuári'erí'ire'ara'an jime'e í tavástara'a, a'íjna í Dios ti ra'uxíjte'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati ti ta japua tí'ivaire'e.

9 Ajta a'íime í tajtúhuaani í mej tí'aijta íiyen chaanaca japua, í mej majta jamuan huateújxana'acire, majta jamuan huateújchijteaanitaca'a, matí'íj raaseíj a'utí é'ejcitziu a'íjna jime'e ti teátaasin, a'íi mú ruyeinixi'ín, majta jíjhuan me'íjna jime'e í chajta'a.

10 Majta me'ín, á mú imuá a'uhuístira'asin me'íjna jime'e mej rátziine'e í ti jín rajpuaítzi a'ame. Ayee mú ti'ixáata muá'aju'u tijín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee mi hui pej chajta'a pú'een ti ve'ée, mi pej jeíhua ti'itij jín antí'amua'aree, mi pej hui Babilonia pú'een, seíj xicaj pu jín ayén teja'uré'ene ti Dios ma'uxíjte'e.

11-12 Majta a'íime í mej tí'itu'araca íiyen chaanaca japua, a'íi mú majta ruyeinixi'ín, majta ruxieemíjte'e muá'aju'u me'íjna jime'e í chajta'a a'iné capu ché'e mé'e ja'ati ti tihuá'unanai í mej tí'itua'araca ti'iti ti na'a mej tí'itici, ti pua'a oro, nusu plata, na'ari tetej ti temua'a tí'ijnajche, ti'iti perla. Majta seica cixuri tí'itua'araca. Capu ché'e ja'ati tihuá'ananairan í ti tí'imesti, í ti nacamua, ti ta'atí, ti pa'u. Camu majta ché'e huá'ananaira muá'aju'u í cipej mej tu'araca ti jeíhua tí'ijnajche na'ari ti'iti cobre nusu tepúusti'i nusu a'íjna í tetej í mej racaamete, í mej jín te'entámiimite'en í tepuaij na'ari í chun.

13 Camu majta ché'e miyen tihuá'ananairan í mej cua'ira tijnájchite'en ti'iti tzencá, na'ari ti'iti ti na'a ti naa té'eeca nusu cuaane'e na'ari ti'iti mirra, na'ari cuaane'e ti cuaiina, ti'iti nahuáj, na'ari aceite, na'ari hariina ti r'én, ti'iti triigu, ajta ye'emuaate mej seijre'e huácasi, na'ari cáne'axi, ajta cahuaayu'u. Ajta, a'íjna í carreta mej ru'uve'ejápuaj muá'aye'i í cahuaayu'u, majta a'ímej í mej ca'anéeri jín tí'imuari'e ruxí'ej teite jemi, camu mi ché'e tihuá'ananairan.

14 Ayee pu teja'uré'ene a'ij ti ajmí'i té'eyu'usi'ihuaca'a ayén tijín: “A'íjna ti temua'a ti'irí'een, í pej huápi'i raxí'eve'eca'a, capu ché'e seíre'e a'ame mú'eetzi jemi. Ajta, naíjmi'i tíj na'a ti huápi'i tí'ijnajche, ajta ti naa seijre'e í pej jín á'atzaahuate'e aseíj, pepu'uri tejá'urie. Capej ché'e tí'ite'uuni.”

15 Majta a'íime í mej tí'itu'araca, í mej majta me'íjna jín hu-ateújchijteaanitaca'a me'íjna jime'e mej tihuá'ananairaca'a, a'íi mú a'imuá huahuístira'asin, me'íjna jime'e mej rátziine'e muá'aju'u ti Dios puaíjtzí raatá'a. Maújyeinixi'ín, majta ca'anín jín huataújxieemiste'esin.

16 Ayee mú ti'ixáata muá'aju'u tijín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee pej chajta'a pú'een, ti ve'ée, í pej pe'íjna ti'itéchejca'a í ti mesti ti naa 'een, pajta pe'íjna jime'e ti nacamua, pajta í ti pa'u jime'e, í pej ucá'arujti'iri'i pe'íjna í ti oro jín taavíjhua, pajta pe'íjna jime'e í tetej ti huápi'i tí'ijnajche, pajta pe'íjna jime'e í perla ti'iti.

17 'Seíj hora pu hui jín, naíjmi'i tiu'uré'axi tíj na'a ti huápi'i tí'ijnajcheca'a.

Majta a'íime í mej ramíjhuaca me'íjna í baarcu, majta a'íime í mej tí'imíjhuaca me'íjna jetze í baarcu í mej é'ecíne í jaj japua, majta naíjmi'i í mej hua'ité vivi'i, a'úu mú imuá huahuístiraa.

18 Matí'ij raaseíj me'íjna í citzij ti ajtí'imua ájcitziujtaca'a, ti té'ajtaiira í chajta'a, matí'ij mi huateújyeineajraa. Miyen tijín:

—¿Ti'itájni máa chajta'a seijre'eca'a tíj amíjna? Capu hui mé'e é'e chajta'a.

19 Matí'ij mi ti'iti avá'ujratziiraxi ti'iti ti muini í rumu'úu jetze, mej ruyein, majta ruxieemíjte'e. Ayee mú tí'itejijhuaca'a tijín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee hui chajta'a ti ve'ée, a'iné mú'eetzi mú jetze huateújchijteaanitaca'a matíj mena'a pua'amé mej tihuá'a'ajte'eca'a a'ímej í mej baarcu jetze antaci'ica í jaj japua. A'íi mú hui jín huateújchijteaanitaca'a me'íjna jime'e pej jeíhua huápi'i tí'ijcha'íica'a. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í teite.

20 Seajta mú'een, mi sej ta japua é'eseijre'e, setá'aj huataújtemua'ave'en, seajta mú'een, mi sej rí'i tí'itesejre'e í Dios jemi, seajta mú'een, mi ti Dios amua'antíhua'u, sej sí'i tihua'utá'íxaate'en í teite, seajta mú'een, mi sej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Setá'aj huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e ti Dios ayén tejámuaxí'epi'íntari'iri'i a'íjna jime'e ti ra'uxíjte a'íjna í 'íta'a.

²¹ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e, ti ajta jeíhua huápi'i ruca'ané, a'íi pu tetej ájtii ti ayén seijre'eca'a tíj a'íjna í mej jín te'á'atixica. Aj pu 'i ra'ateájríe í jaj tzajta'a ti ve'ée. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayee pu hui che'atá na'a éeni'ici'e raaté'uuna a'íjna í chajta'a ti ve'ée, ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Babilonia. Capu ché'e mé'e é'e seíre'e a'ame.

²² 'Camu ché'e miyen namuáare'e muá'aju'u a'íime í mej tí'icuinaca a'íjna jetze í aarpa nusu a'íime í mej tí'icuinaca ruchuicari jime'e. Camu hui majta namuáare'e muá'aju'u mú'ejmi jemi a'íime í mej tí'ici'isite'e cí'isiti'ira'a jetze na'ari a'íime í mej ucáaji'ihua muá'aye'i í trompeeta jetze. Majta a'íime í mej tí'imijhuaca, matíj mena'a pua'améca, a'ij mej mena'a tiraay'íiti, camu hui ché'e mú'ejmi jemi seíre'e muá'aju'u. Camu xaa ne'u a'atzu. Camu majta ché'e namuáare'e muá'aju'u a'íime í mej té'atixica.

²³ 'Ajta, capu hui ché'e a'atáa a'ame mú'ejmi jemi í taij ti huatátza á'aye'i í huá'achi'i tzajta'a. Capu ajta ché'e ayén namuáare'e a'ame mej xahuaani'i jín tiu'utaxáj a'íime í mej mauchén huanéjne'icheca'a, ajta mej mauchén huáviiche, a'iné a'íime í mej mú'ejmi jemi tí'itu'araca'a, a'ii mú me'ín pú'een'e í mej yen japuan seijre'eca'a í chaanaca, í mej majta vivejmén jín títetaté'eca'a. Pajta piyen tihuá'ucuanamua matíj mena'a pua'amé í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan pe'íjna jime'e pej piyen huatá'aseijrataca'a pej huápi'i naa seijre'e a'íimej jemi mej mi miyen huárini ti a'ij pua'a een í Dios jemi.

²⁴ A'ii pu ajta a'íin pú'een ti huá'ucuii naíjmi'ica a'íimej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, majta a'íimej í mej rí'i tí'iteseijre'eca'a í Dios jemi. Jee xaa ne'u, a'íi pu huá'ucuii matíj mena'a pua'amé huá'ucuihuaca'a íiyen chaanaca japua, tíj na'a jéjcuá ímuá, ti ajta íjii.

19

A'íi mú tí'ichuíca júte'e u ta japua

¹ Net'íjta ni huá'unamuajri'i í mej ta japua ca'anín jín tí'ichuiicaca'a. Cu xíee jeíhua huápi'i ajteáxiireca'a a'íime í mej tí'ichuiicaca'a. Miyen tíjín:

Aleluuya, tiché'e rí'i tiraatá'an í taDioj,

a'iné a'íi pu ari tu'irájtuaa, a'íi pu jetze a'uvé'emej í tej jín rí'i tira'utaseíj,
ajta a'íi pu a'íin pú'een í ti nain jín antiújmua'aree.

² Tzáahuati'ira'a pu jín huá'axijte'e,

ajta ayén, tiraavíjte'e ti a'íin puaíjtzi hua'atá'aca.

A'íi pu ari ra'uxíjte a'íjna í 'íita'a ti ve'ecán jín tí'itéveeca'a,

a'íjna í 'íita'a ti ruhuá'ira'a jín ramuá'ítica'a í tumin,

ti ajta ca'aníjra'a hua'utá'a a'íimej í mej án japuan

huachéejme'ecaa án chaanaca japua mej mi a'ij pua'a huárini

me'íjna jime'e mej jamuan huateújxana'acire.

Dios pu ajta puaíjtzi raatá'a a'íjna jime'e

ti a'íin 'íita'a ayén huá'ucuii a'íimej í mej ravaire'e í Dios.

³ Majtahua'a mú huajíjhuaca'a miyen tíjín:

—Aleluuya, jé'ecan pu jetzen ajcitzíúuta a'ame tíj na'a rusén jime'e. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴ Majta a'íime í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase, majta í mej muáacua, í mej majta ruuri, naíjmi'i mú aicaújtuxi, mej mi raateánajche me'íjna í Dios í ti e'ecájca ipuari japua. Miyen tíjín:

—Ché'e ayén teja'uré'enen. Aleluuya.

⁵ Tí'iquí seij huajíjhuaca'a ti a'uun a'utéveeca'a a'ájna vejli'i jetzen í mej japuan tí'imuai'ivajta. Ayen tíjín:

Setá'aj rí'i tiraatá'an se'íjna í Dios,
 najmli'í mú'een mi sej ravaire'e.
 Capu amín a'ij, ti pua'a siyen vivejmé'en jín títetateí
 na'ari sej ciliéene'e jín títetateí.

Tí'ij huaténeiche í Cáne'a

⁶ Netí'ij ni neajtahua'a huá'unamuajri'i a'ímej. Cu xíee jeíhua huápi'í ajteáxiireca'a. Ajta, matí'ij tiu'utaxájtaca'a, ayée pu namuajre'eca'a tíj jaj ti tetej tzajta'a mi'íye. Ayee pu ajta namuajre'eca'a cumu mej téniuuca'an. Miyen tíjín:

Aleluuya, tiché'e rí'i tiraatá'an í Dios,
 a'iné pu'uri nain jín tí'ajta a'íjna í tavástar'a í ti taDioj pú'een.

⁷ Tiché'e tiyen huatátatemua'ave'en,
 teajta tiyen tiraatateújtzi'ire'en,
 tej ti rí'i tiraatá'an
 a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti a'ín Cáne'a huaténeiche.

Ajta a'ín íra'ara'an pu'uri rí'i huaújruu.

⁸ Ayee pu tiraatá'a ti tiu'uteújchejte'en
 a'íjna jime'e í cáixuri ti mesti, ti ajta naa 'een,
 ti temastájye'í, ti caí a'atzu chueemua.

Ajta a'íjna í cáixuri ti naa 'een, a'ii pu a'ín pú'een a'ij mej meri huaríj a'íjna jime'e í ti xí'epi'in 'een í Dios jemi. A'íj pu xaa jín ucaújchejte'esin.

⁹ Ajta í ti ta japua tí'ivaire'e, ayée pu tinaatá'ixaa tíjín:
 —Patá'aj ra'utéeyu'uxa yee: “Rí'i pu tihua'utá'a a'ímej í ti Dios hua'utá'inee mej tiú'ucua'ani jamuan a'íjna í Cáne'a a'íjna xicáara'an ti jetzen huaténeichi.”

Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Ayen ti'ayajna í Dios jemi a'ij nej neuchén timuá'ixaa.

¹⁰ Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, netí'ij ni aicántutzi a'u ti e'era'ícajme nej ni raateánajche. Ajta a'ín, ayée pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Capej hui piyen neruure a'iné nee nu niyen che'atá nena'a tí'ivaire'e í Dios jemi patíj mú'ee, majta a'íime í a'ihuáamua'a í mej miyen te'anxájta me'íjna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, majta a'ij ti a'ín huaríj. Patá'aj pe'íjna huateánajche í Dios, a'iné a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, a'úu pu jetze a'uvé'emej í xiéjniu'ucari ti Dios jetzen me'ecan tí'ixaxa'a. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

A'í pu avé'eca japuan í cahuaayu'u ti cuaínara'a

¹¹ Netí'ij ni raaseíj ti antacúuni'ihuaca'a u ta japua. Me'ecui xaa, cahuaayu'u pu án a'utéveeca'a. Naa pu tí'icuaínara'a, ajta a'ín í ti japuan avé'eca, ayée mú ratamuá'amua tíjín: “Í ti nain jín té'aste, ajta ti tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a.” A'í pu xí'epi'in ayén ríci a'íjna jime'e ti huá'axijte'e í teite a'ij ti tiraavíjte'e. Ajta ayée pu che'atá na'a tí'ine'use'e.

¹² Yee pu seijre'e í jí'iseáara'an jetze tíj taij ti á'ataa. Jé'ecan pu utearújti'ihuajmee í curuun í mu'úura'an jetze. Ajta jetzen pu té'eyu'usi'í a'ij ti ántehuaa. Ajta, capu ja'ati yaú'itie a'ij ti huataújmuua'a, sino a'í pu'u na'a ruseíj yaú'itie.

¹³ Ayee pu éene'e ti'itéchejca'a í cáixuri ti títi'ij, ajta xúure'e raaméiri'ihuajme'ecaa. Ayee mú majta raatamuá'a tíjín: “A'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Dios.”

¹⁴ Majta cujta'an huajú'ucaa a'íime í xantaaru'u mej ta japua é'eme'ecan. Ayee mú éene'e ti'itéchejca'a í cáixuri, ti mesti, ti ajta naa 'een. Naa pu tí'icuaína, ajta naa tí'iseijre'eca'a í tihua'acixu, ajta capu a'atzu

tí'lichueemuavil'icaa. A'íí mú cujta'an huajú'ucaa í mé ta'avé'ete'ete a'ímej japua í cahuaayu'u mej cuaiina.

¹⁵ Ajta a'íín niúucare'ara'an, ayée pu huá'aruuren í teite tíj ja'ati tí'ti antisíjcheca'a a'íjna jime'e í chun. Ayee pu puajítzi tihua'utá'asin a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan a'íjna jime'e í runiuuca. Ca'anéeri pu jín tíhua'uta'aíjtesin. Ajta, huá'a japua pu rávaijtzí tíj na'a í tí jín huápi'i niu'ucami'i í Dios, tí nain jín antiújmua'aree.

¹⁶ Jetzen í cixure'ara'an, ajta a'u tí ajtavé'e í chun, ayée pu té'eyu'usí'i a'íj mej ratamuá'amua tíjín: “Hua'atajtuhuan a'ímej í tajtúhuaani, ajta, tí tíhua'aíjte'e a'ímej í mej majta tí'ajta.”

¹⁷ Netí'ij ní ja'ati huaseíj tí tí'ivaire'e u ta japua. Anti'ímua pu a'utéveeca'a í xicaj jetze. Ca'anín pu jín hua'utajé matíj mena'a pua'améca í pina'ase í mej cí'icacaj, í mej majta rá'ara'ive u júte'e. Ayen tíjín:

—Ííye'e xu'u hui, mú a'uvé'uju'un sej sí siyen tíú'ucua'ani se'íjna jime'e tí Dios ayén tejá'amuamin.

¹⁸ 'Sej sí hui ráacua'ani se'íjna í huá'ahua'ira'a a'ímej í mej tí'ajta na'ari huá'ahua'ira'a í hua'acapítan í xantaaru'u. Seajta siyen ráacua'ani huá'ahua'ira'a se'ímej í teteca í mej jeíhua rucacá'ane, seajta hui huá'ahua'ira'a í cahuaayu'u, seajta huá'ahua'ira'a se'ímej í mej avé'ete'ete. Nain xu hui cua'ani huá'ahua'ira'a í teteca, capu amín a'íj tí pua'a miyen ruxiéehua á'ujjhuane'en nusu mej ca'anéeri jín tí'imuarí'eca'a. Capu amín a'íj ajta tí pua'a mej vivejmé'en títetateí nusu miyen cíliéene'e jín tí'ivaire'e. Mú'een xu xaa hui ráacua'ani í huá'ahua'ira'a. —Ayee pu tíu'utaxájtaca'a a'íjna tí ta japua tí'ivaire'e.

¹⁹ Netí'ij ní hua'useíj mej e'etiújseire'eca'a a'íjna í ja'ati tí huápi'i á'atesi'ire'e, majta a'íime í mej yen tí'ajta í chaanaca japua. Huá'a jamuan í ruxantaaru'ustemua'a, a'íí mú e'etiújseire'eca'a mej mí raaténe'usí'ite'en me'íjna í tí avé'eca í cahuaayu'u japua, majta me'ímej í xantaaru'ustemua'ame'en.

²⁰ Ajta a'íjna í ja'ati tí huápi'i á'atesi'ire'e, a'íí pu huatévi'iri'ihuaca'a a'íjna jamuan tí hua'ítzi jín tí'ixaxa'ata'a a'íjna jetze me'ecan. Ajta, a'íjna í tí huápi'i á'atesi'ire'e, a'íí pu tíu'umuá'iej í mej jín rí'í tíra'utaseíj. Ayee pu 'een jín huá'ucuanamua a'ímej í mej ra'ancuré'a me'íjna í mej huá'a jetze á'ayu'usí'i a'íj tí ántehuaa a'íjna í ja'ati. Majta raateánajcheca'a a'íjna í tí'ti tí ayén éene'e seijre'e tíj a'íjna í ja'ati tí huápi'i á'atesi'ire'e. Mej jíme'en huavívi'iri'ihuaca'a a'ímej í mej hua'apua, matí'ij mí me'an huaje'etéehua'axi ruurica a'ájna já'ahua'a a'alaguun a'u tí azufre jín á'ataa.

²¹ Ajta, a'íjna tí cahuaayu'u japua avé'eca, a'íí pu ayén huá'aruu í seica í mej rá'astijre'eca'a me'íjna tí huápi'i á'atesi'ire'e. A'íí pu ruseíj huá'ucuii a'íjna jime'e í runiuuca tí ayén tí'ivaire'e tíj chun tí 'aíjninei téne'etze'en. Majta nájmi'i í pina'ase, a'íí mú huáju'uxai temua'a jeíhua me'íjna jime'e í huá'ahua'ira'a a'ímej í mej huácuihuaca'a.

20

Cirístu'u pu nu'u tíu'uta'aíjta seíj ví'ira'a nine'ira'a

¹ Netí'ij ní seíj huaseíj tí ta japua tí'ivaire'e. U júte'e pu ve'ecáme'ecaa. A'íí pu ajta yaavi huáchuisime'e a'íjna tí jín te'iteáanan a'u tí e'etécun tí caí a'íj ámitieere'e a'achú tí a'ucátee. A'íí pu ajta huapíjsime'e tí'ti cadeena, tí vivéj.

² Aj pu 'í raatéevi'i a'íjna í cu'ucu'u, a'íjna tí jéjcuá ímuá huataseíjre. A'íí pu a'íín pú'een í tí ayén ántehuaa tíjín tíyaaru'u, ajta Satanás. Aj pu 'í ra'íjtápe tí íj á'ateevi'in a'achú cumu seíj ví'ira'a nine'ira'a.

³ Aj pu 'i a'uun ya'ucájrie a'u ti e'etécun. Ajta ra'iteáana. Ti'ti pu ajta ancáavi'ijte t'íj caí ché'e huá'acuanamua a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan ajta na'a caí te'entipúa'ajte'en seij vi'ira'a nine'ira'a. Aj pu 'i xaa, ayén tiú'ujxe'eve'e mej rá'ijxijta t'íj a'atzu á'ateevi'in ti ruxiéehua á'uche'ecane'en.

⁴ Net'íj ni ipuari tiu'uséij, neajta ne'ímej í mej jetzen acáte'ete'e. A'ii mú a'íin pú'een í mej ra'ancuré'a mej me'íjna jín antiújmua'areere mej hua'uxíjtel'en í teite. Neajta á'iyen huá'axíejniu'uca huasej a'ímej í mej huá'ijveichixi í hua'amu'úu jetze me'íjna jime'e mej tiu'utaxájtaca'a me'íjna jetze me'ecan í Jesús, majta me'íjna jime'e mej rá'astijre'eca'a me'íjna í niuucari ti jime'en raxa í Dios.

Majta a'íime, camu raateánajcheca'a me'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e, camu majta raateánajcheca'a í ti ravaire'e. Camu majta ra'ancuré'a í ti té'eyu'usi'ihuaca'a í huá'acuaatze'e nusu í huá'amuajca'a jetze a'ij ti ye'í ántehuaa a'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e. A'íi mú majta huatarúj jamuan í Ciríistu'u, majta me'íjna jín ti'itevéé muá'araa matíj tajtúhuaani t'íj na'a seij vi'ira'a nine'ira'a jime'e.

⁵ A'ii mú a'íin pírici í mej amuacaí huatarújsin í mej meri huácuii. Majta í seica, í mej meri huácuii, camu miyen majtáhua'a huatarúj ajta na'a caí te'entipúa'are seij vi'ira'a nine'ira'a.

⁶ Rí'í pu tiraatá'a í ja'ati ti ayén t'íjci'iti, ti ajta huatarújsin huá'a jamuan í mej anáaté'ee aitaju'un huá'a tzajta'a í mi'ichite. Rí'í pu tiraatá'a a'iné Dios pu ari huatéura'ate í ru jemi a'íjna í ja'ati. Capu ajta ché'e ri'iríista a'ame ti ajtahua'a huámi'ini t'íj na'a rusén jime'e, sino ayéé pu a'íjna jín te'enteáruti t'íj ti'iti jín t'íivaire'e í Dios jemi, ajta jemin í Ciríistu'u. A'íi pu jamuan tiu'uta'aíjta. Ayee pu a'ateevi'i a'achú seij vi'ira'a nine'ira'a.

Dios pu ra'antimú'iti í tiyaaru'u

⁷ T'íj te'entipúa'are í seij vi'ira'a nine'ira'a, aj pu 'i ayén huatátuihua a'íjna í Satanás a'ujna a'u ti aiteánami'ihuaca'a.

⁸ T'í'iquí a'itaméj t'íj huá'ucuanamuan a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, matíj mena'a pua'amé yen seijre'e íiyen chaanaca japua, t'íj na'a Teijmata'a pújme'en, ajta Huáahuata pújme'en, ajta Cuameche, ajta Tzareeme'en. A'ímej pu tiseire'esin í mej miyen huataújmua'a t'íj Gog, ajta a'ímej í seica í mej miyen huataújmua'a t'íj Magog. Ayee mú ará'ase a'achú ti caj t'íitíej í sej ti huaca a'utí e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée. Ajta a'íin í cu'ucu'u huá'ajseire'esin mej mi huaténe'use'en.

⁹ Mat'íj mi nain japua á'ujjhuane'e t'íj na'a ti auuyaúj í chuej japua. Mat'íj mi rajnáj a'u mej te'uté'inaamuaca'a a'íime í mej rí'í t'íiteseijre'e í Dios jemi, majta rajnáj me'íjna í chajta'a ti huápi'i hua'aráanajche a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ajta, taij pu u e'icájve u ta japua. Ajta hua'uteátaj a'ímej í mej jamuan á'ujjhuane'e í tiyaaru'u.

¹⁰ Ajta a'íin í tiyaaru'u ti huá'ucuanamua, a'úu pu e'eteáriihuaca'a a'utí a'alaguun a'u ti azufre jín á'ataa, a'u ti ajta é'eseijre'e a'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e, ajta a'íjna ti ravaire'eca'a, a'íjna ti hua'itzi jín t'íixaxa'ata'a a'íjna jetze me'ecan ti huápi'i á'atesi'ire'e. A'uu mú mi rajpuaítzi muá'aju'u nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a t'íj na'a rusén jime'e.

Dios pu huá'axijte'e a'utí é'eseijre'e í ipuari ti ve'ée

¹¹ Net'íj ni ipuari huasej ti ve'ée. Naa pu tí'icuainara'a. Neajta ne'íjna huasej í ti acájca. Ajta í chaanaca, ajta a'íjna í ta japua, é'e huaújpua'arixi me'íjna jemi. Camu ché'e mé'e jé'eseijre'eca'a.

12 Netí'ij ni ne'ímej huaseíj í mej meri huácuii, í mej vivejme'en jín títetate'eca'a, majta í mej ciliéene'e jín tí'ivaire'eca'a. A'uu mú e'eré'eveeca'a me'íjna jemi í ipuari. Majta seica ra'utácuuraca'a í yu'uxari. Majta seij autácuuraca'a í yu'uxari ti jetzen té'eyu'usi'i a'ij mej ántea'arua í mej miyen ruuri huateáturaasin í Dios jemi. Dios pu ajta hua'uxíjte a'ímej í mej meri huácuii me'íjna jime'e a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze, í ti jetzen ayén té'axa a'ij mej huaríj matí'ij mauj ruurica'a, seij ajta seij.

13 Matíj mena'a pua'amé í mej aujámi í jaj tzajta'a, a'íí mú huatarúj. Majta í seica, í mej huácuii a'utí na'a, capu amín ti'iti pírici í ti huá'ucuii na'ari a'utí a'uteájturaa í huá'axiejniu'uca, naíjmi'i mú majtáhua'a huatarúj. Ajta Dios pu naíjmi'ica a'uxíjte a'íjna jime'e a'ij mej titetiújcha'íca'a matí'ij mauj ruurica'a.

14 Jíme'en pu'u hua'uxíjte, a'íí pu ra'upuá'ajte naíjmi'ica ti tí'itecui'ica, ajta a'ujna a'u mej a'uteájturaa í mej meri huácuii, í ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Hades. Naíjmi'ica pu atéhua'axi a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa. A'íi pu a'íín pú'een í mej hua'apuaca jetze huácui'ini, mej me'uun a'uteáturaasin a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa.

15 Tí pua'a caí ayén té'eyu'usi'ihuacajche'e a'ij ti seij ántehuaa a'íjna jetze í yu'uxari ti jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij mej ántea'arua a'íime í mej ruuri huateáturaasin í Dios jemi, ayée pu tí'ijruuren a'íjna í ja'ati ti caí é'eyu'usi'ihuaca'a. Dios pu ra'atéjisin a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa.

21

Dios pu rajéjcuare'e ta japua ti seijre'e, ajta í chaanaca ti yen seijre'e

1 Netí'ij ni raaseíj á júte'e ti ari jéjcuacan jín seijre'e. Ajta í chaanaca, ayée pu che'atá na'a jéjcuacan jín seijre'e. Ajta á júte'e ti mí'ime'ecan, ajta í chaanaca ti mí'ime'ecan, capu ché'e mé'e jé'eseijre'eca'a. Ajta í jaj ti ve'ée, capu ajta ché'e seijre'eca'a, a'íné naíjmi'i pu e'ehuaújpua'arixi.

2 Netí'ij ni raaseíj ti á ve'ecáme'ecaa á júte'e a'u ti Dios é'eseijre'e a'íjna í chajta'a ti Dios huateúra'ate. Ayee pu téja'arájtehuaa tíjín Jerusalén ti jéjcu. Ayee pu huaújrui a'íjna í chajta'a tíj ajta 'íita'a r'íi tiu'uteújchejte tí'ij ari huatévice'esin.

3 Netí'ij ni ráanamujri'i ti ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a í ja'ati ti a'uun a'utéveeca'a jemin í ipuari. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Xaaseíj, mú'een, a'íné pu'uri hui huataseíjre'esin huá'a jemi í teteca a'íjna í chí'ira'an í Dios. A'íí pu huateáturaasin huá'a jemi, majta a'íime, a'íí mú teitejra'an pú'een'e muá'aju'u. Ajta í Dios, a'íí pu ruseíj seíire'e a'ame huá'a jemi.

4 'Rí'í pu hui tihua'utá'asin mej mi caí ché'e tí'itij jín ruxiéemiste'e. Camu ché'e cui'ini. Camu ché'e me'íjna jín ruxiéemiste'e muá'aju'u me'íjna jime'e ti seij huamí'í. Camu majta ché'e ruyeine muá'aju'u; camu ché'e miyen tirajpuaítzi muá'aju'u me'íjna jime'e ti tí'iti huá'acucui'i, a'íné a'íjna í ti mí'ime'ecan, a'íí pu ari e'ehuaújpua'arixi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

5 Ajta a'íín í ti ipuari jetze acájca, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Me'ecui xaa, naíjmi'i í ti tí'iseijre'e, nee nu hui rajéjcuare'e.

Ajta ayén tíjín:

—Autéeyu'uxa a'íjna, a'íné nee nu tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a ne'íjna jime'e ti ayén tí'ayajna.

6 Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Pu'uri icu. Antipué'areca'a. Nee nu hui ne'ín pú'een i nej amuájca, neajta i nej uvé'eteajti. Nee nu jéjcuca imuá huatasejre, neajta nain nu tiú'utaahuaca'a ti yen tí'iseijre'e. Neajta nu nain jín ranaíjmire'e tíj na'a ti ajta tí'iseijre'e. A'ati ti na'a ti neetzi jemi á'ujca'anen nej ni niyen tiraatá'an í ti tirá'aturaate'e í tzajta'an, huáapua'a nu tiraatá'asin ne'íjna í jaj ti a'uun eiráninei a'u ti e'ejaíjxa. Nee nu xaa jaj raatá'asin í ti jín ruuri a'ame tíj na'a rusén jime'e.

⁷ Ajta, a'ín ti tiu'utéemua'iti, ayée pu tí'ijci'iti. Nee nu Diojra'an pú'eene'e na'ame, ajta a'ín, niyauj pu pú'eene'e a'ame.

⁸ Majta a'íime matíj mena'a pua'amé mej a'ij pua'a titetiújcha'í neetzi jemi, ayée pu tihúa'aci'iti mej me'uun a'uteáturan a'alaguun ti azufre jín á'ataa. A'ii pu a'ín pú'een í mej jín hua'apuaca jetze huácu'ini. A'uu mú a'uteáturaasin a'íime í mej caí á'ujca'ane mej rajpuaíjtzi neetzi jetze me'ecan, majta a'íime í mej caí té'atzaahuate'e, majta a'íime í mej huá'anahua'aca naíjmi'ica, í tí'irí, mé 'uuca, majta mé teteca. Majta seica me'uun a'uteáturaasin. A'ii mú a'ín pú'een í mej tí'itecui'ica, majta í mej ruxána'acire'e, majta í mej tí'ichahuaara, majta a'íime í mej rana'amiche me'íjna í ti caí Dios pú'een, majta matíj mena'a pua'amé tí'ihua'itaca. Matíj mena'a pua'amé mej miyen 'een, a'úu mú a'uteáturaasin a'alaguun. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Dios.

Jerusalén ti jéjcuca

⁹ Aj pu 'i, seij pu á e'iré'ene ineetzi jemi. A'ii pu a'ín pú'eene'e seij ti ta japua tí'ivaire'e ti huá'a jetze ajtéme'ecan í mej aráhua'apua ará'ase, í mej ru'itetú'utujme'ecaa í cutzape'e ti ajta aráhua'apua ará'ase. Ajta a'íjna tzajta'a í cutzape'e, a'í pu urámuaaca'a seij ajta seij í cu'ini'ira'a í mej jín rajpuaíjtzica'a í teite í mej yen seijre'eca'a japuan i chaanaca, í ti ajta aráhua'apua ará'ase. Ayee pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Iiya'a jíi, nee nu hui timuaatasejrate'esin ne'íjna í ti jemin te'ataújratziiri'í í Cáne'a ti íra'ara'an pú'eene'e a'ame.

¹⁰ Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, aj pu 'i a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateájturaa ineetzi jemi. Aj pu 'i a'uun neja'uví'iti a'u ti jirí a'utacá'a, ti huápi'í ájtee, ti ajta ve'etí á a'utacá'a. Aj pu 'i tinaatasejrate a'íjna í chajta'a í Dios ti huateúra'ate ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Jerusalén. A'uu pu u ta japua e'icáme'eca'a a'ujna ti Dios é'eseijre'e.

¹¹ Naa pu tí'itemastájye'icaa tíj ajta Dios huápi'í naa seijre'e. Ajta a'íjna í ti temastájye'icaa, ayée pu seijre'eca'a tíj tetej ti huápi'í tí'ijnajche, ti ajta naa tí'itatjaz tíj a'íjna í cristal. Ayee pu ajta seijre'eca'a tíj a'íjna í jaspe.

¹² Jaxu'u pu jín tiré'anami'í a'úu ti ve'etí a'utacá'a, ti temua'a té'ejtee. Tamuáamuata'a japuan hua'apua pu ará'axcaa a'u ti é'epueerta. Majta a'íime í mej majta tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, a'úu mú a'ité'u'upu'ujme'ecaa a'u ti é'epueertajme seij ajta seij. Ajta, í puéerta jetze, seij jetze ajta seij, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij mej ánte'arua a'íime í teitestemua'ame'en í mej huá'a jetze airaújneijte a'íimej jetze í yaújmua'ame'en a'íjna í Israel teecan.

¹³ U Teijmata'a pújme'en, huaicacié pu é'epueerta, ajta Tzareeme'en pújme'en, ajta huaicacié pu ajta é'epueerta. Ayee pu che'atá na'a, huaicacié tá'apueerta ajta u Cuameche pújme'en, ajta u Huáahuata pújme'en huaicacié pu ajta é'epueerta.

¹⁴ Ajta tamuáamuata'a japuan hua'apua pu te'ará'ase í ti tajé'este í ti ajta japuan ájtaavijhuaca'a í jaxu'u ti jín curé'anami'ihuaca'a í chajta'a. Ajta a'íjna jetze í ti tajé'este, ayée pu té'eyu'usi'í a'ij mej ánte'arua a'íime í mej majta

tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, í ti ajta Cáne'a hua'antíhuau mej mi me'ín tejá'uxajtane'en me'íjna jetze me'ecan.

¹⁵ Ajta a'íin ti tí'ine'ixaate'eca'a, a'íi pu ti'iti huitéhueeca'a cumu ti'iti ciyej ti oro jín taavíjhuaca'a. A'ii pu a'íin pú'een'e ti jín raaté'itien a'achú ti auuyaúj í chajta'a, ajta a'achú ti antayaúj í puéerta, ajta a'achú ti ájtee í jaxu'u.

¹⁶ Ruxí'ej pu huatatí'tijmee. Ayee pu che'atá naa huatátee tíj ajta auuyaúj. Ajta a'íin raaté'itíee í chajta'a a'íjna jime'e í ciyej. Ayee pu huatátee í chajta'a a'achú cumu hua'apua ví'ira'a kilómetros. Ayee pu che'atá na'a auuyaúj; ayée pu che'atá na'a ájtee.

¹⁷ A'íi pu ajta raaté'itíee a'íjna í jaxu'u. Ayee pu che'atá na'a tiraaté'itíe matíj tí'ijri'ire í teteca. Ayee pu ájtee a'achú cumu huaícate japuan anxívi meetro.

¹⁸ Ajta í jaxu'u, tetej pu jín ájtaavijhuaca'a mej miyen ratamuá'amua tíjín jaspe. Ajta a'íin í chajta'a, nain pu jín taavíjhuaca'a a'íjna jime'e í oro ti naa té'ajtaave'e tíj í viidrio.

¹⁹ Ajta a'íjna í ti tajé'este, ti ajta japuan ájtaavijhuaca'a a'íjna í jaxu'u í ti jín curé'anami'i í chajta'a, naa pu rí'i tí'irúurijhuaca'a tíj na'a ti é'eseijre'e a'íjna jime'e í tetej ti huápi'i tí'ijnajche. A'íjna ti seij, a'íin pú'een'e í jaspe. Ajta í ti hua'apua, zafiro pu pírici. Ajta í ti huaíca, a'íi pu pú'een'e a'íjna í ágata ti síichira'a. Ajta í ti muáacua, a'íi pu pírici í esmeralda, ti rú'aarara'a.

²⁰ Ajta í ta'anxívi, a'ii pu a'íin pú'een a'íjna í ónice ti yú'uxare'e. Ajta í ta'arásevi, a'íi pu pírici a'íjna í cornalina ti í'ipa'u. Ajta í seij, í ti aráhua'apua, crisólito pu pírici ti teuúmuara'a. Ajta í seij, í ta'aráhuaiica, berilo pu pírici ti rú'aarara'a seijre'e, í ti ajta cáj caj tí'iteuumuara'a. Ajta í ti aramuáacua, a'íi pu pírici í topacio ti naa tí'iteuumuara'a, ti ajta naa tí'itatjaz. Ajta í seica, ayée pu tí'een. Í ti tamuáamuata'a, a'íi pu pírici í crisoprasa ti naa tí'iteuumuara'a, ti ajta cáj tí'iru'aarara'a. Ajta í ti tamuáamuata'a japuan seij, jacinto pu pú'een ti taijravi'in jín nacamua. Ajta a'íin ti tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'ii pu a'íin pú'een'e a'íjna í amatista ti naa tí'ijámua'ara.

²¹ Ajta a'íjna í puéerta ti tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi pu jín taavíjhuaca'a a'íjna jime'e í perla, seij ajta seij í puéerta, seij jime'e í perla. Ajta í caaye jetze, nain pu oro jín taavíjhuaca'a ti ajta ayén naa tí'itatjaz tíj a'íjna í viidrio.

²² Neajta nu niyen raasej ti caí teyuu mé'e é'ehua'acaa a'ujna chajta'a a'iné a'u ti na'a a'ujna chajta'a miyen rana'amiche me'íjna í tavástara'a, í Dios, a'íin ti nain jín antiújmua'aree, majta me'íjna í Cáne'a.

²³ Capu ajta ruxe'eve'e ti a'íin xicaj hua'atátzavi'ira tújca'ari tzajta'a huá'a japua í teite. Capu ajta ruxe'eve'e ti a'íin máxcira'i tátzave'e tíca'ari tzajta'a, a'iné a'íjna í ti Dios jín rusej temastájye'i, a'ii pu a'íin pú'een ti hua'atátzavi'ira huá'a japua. Ajta, a'íjna í Cáne'a, a'ii pu a'íin pú'een í tatzari ti huá'a jemi huatátza.

²⁴ Ajta a'íjna ti hua'atátza huá'a japua í mej me'uun huachéjme chajta'a, a'íi pu hua'atátzavi'ira a'ame huá'a japua a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Majta a'íime í mej tihuá'ajte'e a'ímej í mej yen huachéjme i chaanaca japua, a'úu mú a'uvé'aju'u muá'aju'u u chajta'a mej mi rí'i tiraateájtuaani í Dios nain jime'e í mej jín rutémua'ave'e, majta nain jín mej tí'ijcha'íi ti jeíhua huápi'i tí'ijnajche.

²⁵ Camu ja'anáj te'iteánajsin tújca'ari tzajta'a a'u ti é'epueerta a'ujna chajta'a. Capu ajta ja'anáj huatética'ari a'ujna.

²⁶ A'uu mú ye'ará'asin í mej ve'ecán jín títetateí, ajta í ti jeíhua huápi'i tí'ijnajche, ti ajta naa tí'iseijre'e. Ayee mú raruuren matíj mena'a pua'amé seij chuéjra'a japua mej é'eme'ecan.

²⁷ Capu ri'iríista a'ame ti tilíti ti xána'avilíre'e pú'een a'uun a'uteáturan a'ujna chajta'a. Capu ajta hua'atá'acare'en mej mi me'uun a'uteárute a'íime í mej a'ij pua'a ti'itíújcha'í na'ari a'íime í mej tí'ihua'itaca sino a'íime mu'u me'uun a'uteáruti í mej jíime'en ayén té'eyu'usi'i a'ij mej ánte'arua a'íjna jetze í yu'uxari í mej miyen ruurican huateáturan me'íjna jemi í Cáne'a.

22

Jíime'en í játe'ana, ajta í ciyej ti a'uun é'eseijre'e

¹ Aj pu 'i tinaataseíjrate a'íjna í játe'ana ti jetzen 'airáanej a'u ti a'utéjvee í ipuari ti jetzen acájca í Dios, ajta a'íjna í Cáne'a. Ajta a'íjna í jaj ti mi'íye, temua'a pu naa tiú'ujmua'ati. Naa pu ajta tí'itatzaj tíj í cristal. A'ii pu a'ín pú'een í jaj í ti caí ja'anáj ateáxi'isin.

² Já'ita'a pu mi'íye í caaye jetze ti a'uun a'utaníne'i í chajta'a jetze.

Ajta, ciyej atavéejme'ecaa a'utí e'leve'e'ástime í jaj, seica a'u ti pújme'en, ajta seica u jetze pújme'en. A'ii pu a'ín pú'een a'íjna í ciyej í mej jín ruuri muá'ara'ani. Tamuáamuata'a japuan hua'apua pu ará'ase í ti jín taaca tíj na'a seíj máxcira'i jetze pítí'iríjca, aj pu 'ij ajta seica jín taca'an a'íjna í ciyej. Ajta í xamua'ira'an, ayée pu tí'ivaire'e mej mi me'íjna jín hua'ujrujte'en a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

³ Capu ché'e a'uun seíre'e a'ame í tilíti ti Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén puaíjtzí tiraatá'an sino a'úu mú a'ujté'e muá'aju'u í Dios jamuan, majta a'íime í mej me'uun huachéjme me'újna chajta'a jamuan a'íjna í Cáne'a. A'íi mú tiu'uta'aíjta, majta a'íime í mej tí'ivaire'e, a'íi mú raná'amiche'e muá'aju'u.

⁴ A'íi mú jemin seíre'e muá'aju'u, ajta aj pu e'eseíre'e a'ame aj huá'acuaatze'e a'ij ti ántehuaa a'íjna.

⁵ Capu ché'e ja'anáj huatética'ari a'ujna. Capu ché'e ruxe'eve'e a'ame mej miyen tatzari jín huateújtatzavi'i na'ari ayén ti hua'utétatzavi'in í xicaj, a'iné a'íi pu tavástar'a ti ajta Dios pú'een, a'íi pu hua'atátzavi'ira a'ame. Majta a'íime, a'íi mú tí'aíta muá'aju'u tíj na'a rusén jime'e.

Tí'ij uvé'enen í Círístu'u

⁶ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Ayee pu hui ti'ayajna a'ij nej tí'imua'ixaate'e a'iné tzáahuati'ira'a nu jín tilíxa. Ajta a'ín tavástar'a, a'íjna ti u ya'uta'íteca'a í ruxéjniu'uca tí'ij huá'a jemi huateáturan a'íimej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, a'íi pu ari naata'íteca'a i nej ta japua tí'ivaire'e nej ni tihua'utaseíjrate'en a'íimej í mej ravaire'e í Dios a'ij ti tiú'ujxe'eve'e ti ca'anacan ayén teja'uré'enen.

⁷ —Me'ecui xaa, nee nu hui mú a'uvé'emé'e na'ame.

Rí'i pu tiraatá'aca a'íjna ti ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari jetze.

⁸ Neajta inee, i nej i'í Juan, nee nu ne'ín pú'een nej ráanamujri'i, neajta nej raaseíj a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari. Jíime'en nu'u niyen tíráanamujri'i, neajta tiu'uséij, aj nu ni niyen aicántutzi a'u ti e'era'íicajme a'íjna í ti ta japua tí'ivaire'e, ti ajta tinaataseíjrate nej ni raateánajche. Aj nu ni raatenáachejche'en nicu.

⁹ Ajta a'ín, ayée pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Capej hui piyen neruure, mú'ee, a'iné ayée nu che'atá nena'a tí'ivaire'e í Dios jemi patíj mú'ee, ajta matíj majta a'íime í a'ihuáamu'a í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, majta matíj mena'a pua'amé araúraste a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari. Patá'aj pe'íjna huateánajche í Dios.

¹⁰ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Capej hui rá'avaata í niuucari ti a'íjna jetze á'ayu'usi'i i yu'uxari, ti ajta Dios jetze me'ecan ti'ixa, a'iné pu'uri t'n a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze tí'ij na'íjmi'i te'entipua'ari.

¹¹ 'Ajta í ti hui a'ij pua'a ti'itiújcha'íi, ché'e auj ayén a'ij pua'a ti'itiújcha'íi. Ajta í ti xána'avi'ire'e, ché'e auj xána'avisí'i seijre'e. Ajta í ti ri'éene'ecán j'n seijre'e í Dios jemi, ché'e auj ayén r'í'i ti'iseíre'e á'ara'ani.

¹² 'íMe'ecui xaa! Nee nu hui ca'anacan mú a'uvé'emé'e na'ame nej ni hua'utá'an a'ij ti tiraamuá'itín, nej ni niyen tihua'utá'an mat'ij mena'a pua'amé í mej tiraamuá'ití, seij ajta seij, a'ij ti tiraavíjte'e.

¹³ 'Nee nu ne'ín pú'een i ta'amuájca, neajta i nej tu'uvé'eteajti, neajta ne'ín pú'een i nej jéjcuá imuá huataseíjre, neajta ne'ín pú'een i nej yen seíre'e na'ame tíj na'a rusén jime'e. Nee nu neajta ne'ín pú'een i nej nejmí'i huataseíjre tí'ij caí xi ti'ití mé'e seijre'eca'a, neajta nu ne'ín pú'een i nej nain ancuré'asin tí'ij te'entipua'ari tíj na'a ti íjii tí'iseíjre'e.

¹⁴ R'í'i pu tihua'atá'aca a'ímej í mej tí'ija'usica í tiú'ujc'ixi tí'ij ayén ti-huá'uci'ití mej me'íjna jetze ráacua'ani í c'iyey í mej j'n ruuri huateáturan, mej mi majta me'uun a'uteárute me'újna chajta'a me'íjna jetze a'u ti é'epueerta.

¹⁵ Ajta á pua'acíé, a'úu mú a'uté'uu muá'aju'un a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, majta a'íime í mej tí'ichahuaara, majta a'íime í mej ruxána'acire'e. A'íi mú majta á pua'acíé a'uté'uu muá'aju'un a'íime í mej tí'itecul'ica, majta í mej rana'amiche í ti caí Dios pú'een, majta mat'ij mena'a pua'amé í ti ayén tihua'aráanajche ti hua'itzi pú'een, majta í mej tí'ihua'itaca.

Jesús pu te'anxájta

¹⁶ —Inee, i nej Jesús pú'een, nee nu u ya'uta'íteca'a mú'ejmi jemi ne'íjna ti nevaire'e tí'ij a'íin te'anxájta huá'a jemi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'íri mej mi raateánajche í Dios. Nee nu ne'íjna jetze huanéj í David teecan. Nee nu huáacixa'ara'an pú'een a'íjna í David.

A'íin ti huatéeviche raatá'ineesin ti uvé'enen

¹⁷ Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta a'íin ti auchén huatéeviche, ayéé mú ti'ixa tíjín:

—Ché'e mú a'uvé'eme'en.

Ajta í ti ranamua, ché'e ajta a'íin ayén tiu'utaxáj yee:

—Ché'e a'íin mú a'uvé'eme'en.

Ajta í ti jetzen á'ujca'ane ti ayén tira'ará'astijre'en, ché'e ja'atí ti na'a ayén mú a'uvé'eme'en, ché'e ajta huáapua'a ra'ancuré'an í jaj ti j'n ruuri huateáturan.

A'íi pu taatájeevi í Jesús

¹⁸ Ayee nu niyen tihua'a'íjcate'e ja'atí ti na'a ti ranamua a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari jetze ti Dios jetze me'ecan ti'ixa, ti pua'a ja'atí ayén seicíé tiu'utaxáj, Dios pu pua'íjtzí raatá'asin a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari.

¹⁹ Ajta ti pua'a ja'atí ra'uré'uuna í ti'ití ti a'íjna jetze té'eyu'usi'i ti Dios jetze me'ecan ti'ixa, Dios pu ajta rá'arí'ira a'íjna tí'ij caí ché'e ráací'ití ti a'íin a'íjna jetze ráacua'ani a'íjna í c'iyey ti j'n ruuri á'ara'ani. Capu ajta ché'e ayén tí'ijc'í'ití ti a'íin a'uun a'uteárute í chajta'a jetze a'u ti Dios huatéúra'ate. Ayej té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari jetze.

Juan pu ayén te'evé'eniuvé

²⁰ Neajta inee, i nej te'anxájta ne'íjna jime'e, ayéé nu ti'ixa ne'íjna jime'e ti ayén ti'ayajna nej ca'anacan mú a'uvé'emé'e na'ame.

Ché'e ayén teja'uré'enen, patá'aj yé uvé'enen, tavástara'a, mi pej Jesús pú'een.

21 Ché'e a'ín tavástará'a ti ajta Jesús pú'een, ché'e a'ín rí'i tihua'utá'an a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ché'e ayén teja'uré'enen. Ayee pu te'entipúa'areca'a í niúucare'ara'an í tavástará'a.